

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

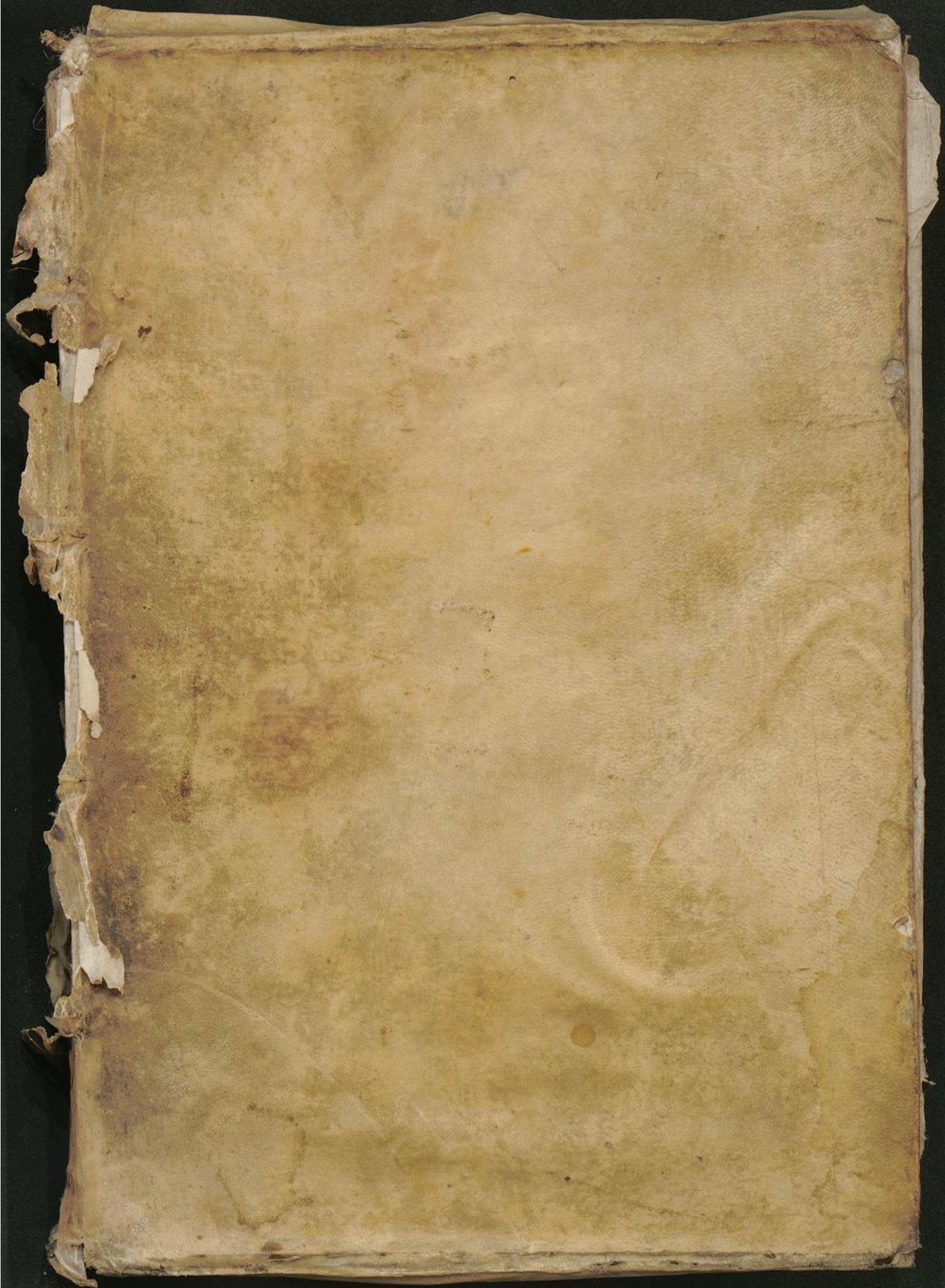
Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaraniensis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

o m.

VI 3.

Th. 1344a.

AVGVSTINI
BARBOSAE
POLYGRAPHI
COLLECTANEA
DE
CONCILII
TRIDINENTIS

AVGVSTINI
BARBOSÆ.
I.V.D.LVSITANI.
COLLECTANEA
IN
CONCILIVM
TRIDENTINVM.

AVGVSTINI
BARBOSA
INDVSIANA
COLLECTANEA
IN
CONCILIUM
TRIDENTINVM

AUGUSTINI
BARBOSA
I. V. D. LVSITANI.
PROTONOTARII, ET IVDICIS

Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ Hispaniæ, ac
in signis Ecclesiæ Vimaraniensis Thesaurarij Maioris,

COLLECTANEA DOCTORVM.

*Qui suis in operibus Concilij Tridentini loca referentes, illorum materiam
incidenter tractarunt, & varias quæstiones, in foro Ecclesiastico
versantibus maximè utiles, & necessarias, deciderunt.*

*Omnia ex eorum libris fideliter desumpta, & suo cuique loco distributa, ac ad mentem decretorum sacrarum
Congregationum Concilij Trident. & Indicis librorum prohibitorum Decisionibus, quæ e mentito
nomine Congregationis in lucem prodierant, relegatis, diligenter expurgata.*

Coll. Scr. ^{4to} gess. Paderb. ex donatione Ill. Ferdinandi. 1664
*Hac vltima editione ab ipso Auctore recognita, & quamplurimorum additamentorum
accessione sesquiamplius aucta.*

CVM SVMMARIIS, ET QVINQVE INDICIBVS COPIOSIS.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIIS.

VENETIIS, M DC XLIII.

— Apud Paulum Baleonium.

BIBLIOPOLA

LECTORI.

*V*M, amice Lector, hac Doctorem Collectanea in sacrum Tridentinum Concilium, denuò typis mandare decrevissem, condecens esse ratus, hoc meum consilium cum doctissimo illorum Auctore, **D. AVGVSTINO BARBOSA**, prius communicare volui, ut, si pro sua eximia eruditione, qua pollet, & solet sua ipsius opera, dum subinde magno omnium eruditorum applausu recuduntur, aliquibus semper additamentis exornare, aliquid haberet, quod huic suo eruditissimo operi posset adiungere, mihi pro singulari sua benevolentia, in tui maximè gratiam, impertiretur.

Ex quo factum, ut hic liber, tot pulcherrimis **ACCESSIONIBVS** auctus, nunc altero tanto, vel certè paullo minus creuerit.

Quin & **TEXTVM** Tridentini, qui hæcenus desiderabatur, suis locis inserui, ut qui fortè scire cuperet, quomodo in illo habeatur, eo labore leuaretur.

Præterea **CITATIONES** aliorum Auctorum diverso charactere, quem Italicum dicunt, insigniui, ut quæ Auctoris propria essent, & quæ ipse ab alijs efferret, proclius internoscerentur.

Hæc ferè sunt, quæ huic nostræ editioni accreuere.

Sed ut maior esset horum Collectaneorum utilitas, hanc ultimam editionem varijs **INDICIBVS**, prioribus longè utilioribus, & locupletioribus, simul adornavi.

Quod reliquum est, valere te, & nobis laborique nostro favere, etiam atque etiam optamus.

INDEX I. DECRETORVM CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO I.

DECRETVM de inchoando Concilio. pag. 1

SESSIO II.

De modo viuendi, & alijs in Concilio
seruandis.

SESSIO III.

De Symbolo fidei.

SESSIO IV.

De Canonicis scripturis,
De editione, & usu sacrorum librorum.

SESSIO V.

De peccato originali.
De Reformatione.

CAP. I. De interpretatione S. Scripturæ in Ecclesijs
necessaria, atq; alijs ad id pertinentibus. ibid.
2 De prædicationis munere exequendo, & licen-
tia Superiorum ad id requisita. 16

SESSIO VI.

De Iustificatione.

CAP. I. De naturæ, & legis ad iustificandos homi-
nes imbecillitate. ibid.
2 De dispensatione, & mysterio aduentus Chri-
sti. ibid.
3 Qui per Christum iustificantur. 21
4 Iustificationis impij descriptio, & modus eius
in statu gratiæ insinuat. ibid.
5 De necessitate præparationis ad iustificatio-
nem in adultis, & vnde sit. 22
6 Modus præparationis. ibid.
7 Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causa. 23
8 Quomodo intelligatur impium per fidem, &

gratis iustificari.

9 Contra inanem hæreticorum fiduciam. 24
10 De acceptæ iustificationis incremento. ibid.
11 De obseruatione mandatorum, deque illius
necessitate, & possibilitate. 25
12 Prædestinationis temerariam præsumptionem
cauendam esse. ibid.
13 De perseverantiæ munere. 26
14 De lapsis, & eorum reparatione. ibid.

De Reformatione.

27

CAP. I. De residentia Prælatorum in suis Eccle-
sijs. ibid.
2 De residentia in Ecclesiasticis beneficijs. 28
3 Excessus secularium Clericorum, & Regula-
rium agentium extra monasteria, ab Ordina-
rio loci vt deputato à Sede Apost. corrigantur.
29
4 Quarumcunque Ecclesiarum minorum Capi-
tulâ toties quoties voluerit Episcopus, & alij
maiores Prælati, &c. visitent, corrigant, &
emendent, non obstantibus, &c. 30
5 Pontificalia in aliena diocesi non exerceantur,
aut ordinario fiat sub poena suspensionis ab
exercitijs. 32

SESSIO VII.

De Sacramentis in genere.

35

De Baptismo.

37

De Confirmatione.

39

De Reformatione.

41

CAP. I. Quis capax regiminis Ecclesiarum cathe-
dralium. ibid.
2 Quod duas Ecclesias nullus Prælatus regat. 42
3 Quod beneficia Ecclesiastica dignis, & residen-
tibus conferantur. ibid.
4 Quod deinceps nullus plura incompatibilia be-
neficia Ecclesiastica recipiat. 43
5 Beneficia plura obtinentes suas dispensationes
exhibere tenentur: per competentes vicarios
rectè cura animarum agatur: beneficia suis
obse-

Index Decretorum Concil. Trid.

- obsequijs minimè fraudentur. 45
- 6 Beneficiorum vniones perpetuæ quæ debeant irritæ declarari post examen factum ab Ordinario. 46
- 7 Beneficia Ecclesiastica vnita visitentur: per vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: deputatio ipsorum vicariorum fiat cum portione assignanda etiam super re certa, non obstantibus, &c. 49
- 8 Ecclesias exemptas quasunque Ordinarij locorum visitent vt reparentur, & cura animarum sollicitè habeatur. 51
- 9 Consecrationis munus infra tres menses Episcopi suscipere tenentur. 53
- 10 Capitula Sede vacante nulli dent Reuerendas, nisi arctato occasione obtinendi, aut obtenti beneficij Ecclesiastici, sub pœnis, &c. 54
- 11 Facultates de promouendo continere debent expressam causam, ob quam alienum accedere debeant Episcopum. 56
- 12 Facultates de non promouendo, præterquam in casibus à iure expressis concessis, ad annum tantum suffragentur. 57
- 13 A quocunque præsentati non instituuntur, nisi præuio examine Ordinarij, & approbatione, exceptis certis. ibid.
- 14 Causæ ciuiles exemptorum, Clericorum secularium, & regularium degentium extra monasterium, videantur ab Episcopis vt deputatis à Sede Apost. 59
- 15 Ordinarij curent vt hospitalia quæcunque, etiam exempta, à suis administratoribus fideliter gubernentur. 60

S E S S I O XIII.

De venerabili Eucharistiæ sacramento. 61

- CAP. I. De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ sacramento. 62
- 1 De ratione institutionis huius sanctissimi Sacramenti. ibid.
- 2 De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta. 63
- 3 De transubstantione. 64
- 4 De cultu, & veneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda. 65
- 5 De asseruando S. Eucharistiæ sacramento, & ad infirmos deferendo. ibid.
- 6 De præparatione, quæ adhibenda est vt dignè quis sacram Eucharistiam percipiat. 66
- 7 De vsu huius admirabilis Sacramenti. 68

De sacrosancto Eucharistiæ sacramento. De Reformatione. 69 71

- CAP. I. De officio Prælatorum in subditorum correctione. ibid.
- 2 In criminibus appellationis causa à sententia Episcopi quando Metropolitano, & quando vni ex vicinioribus sit committenda, eorumve vicarijs, & non inferioribus. 74

- 3 Acta primæ instantiæ intra triginta dies dentur gratis reo appellanti. 75
- 4 Quando certus Episcoporum numerus à iure requisitus non potest assistere Episcopo deponenti ac degradanti clericum, assistant totidem Abbates certi eiusdem diocesis, quibus assistere non volentibus assistant persone aliquæ in dignitate constitutæ. ibid.
- 5 Gratias mendacijs, aut taciturnitate extortas pro remissione peccati, aut pœnæ ad quæ criminosis fuerat condemnatus, reuocet is, qui gratiam fecisse dubitatur. 76
- 6 Episcopus nequaquam moneatur, aut citetur vt personaliter compareat, nisi ob causam ex qua deponendus, aut priuandus veniret. 77
- 7 Testes contra Episcopum quibus qualitatibus præditi esse debant, ijsque carentes grauib. pœnis multandi. ibid.
- 8 Causæ Episcoporum quando coram Pontifice referantur, & per ipsum terminentur. ibid.

S E S S I O XIV.

De sanctissimo Pœnitentiæ sacramento. 78

- CAP. I. De necessitate, & institutione sacramenti Pœnitentiæ. ibid.
- 2 De differentia Pœnitentiæ, & Baptismi. 79
- 3 De partibus & fructu sacramenti Pœnitentiæ. 80
- 4 De contritione. 81
- 5 De confessione. 82
- 6 De ministro sacramenti Pœnitentiæ, & absolutione. 86
- 7 De casuum reservatione. ibid.
- 8 De satisfactionis necessitate, & fructu. 90
- 9 De operibus satisfactionis. 92

De Extrema vnctione. ibid.

- CAP. I. De institutione sacramenti Extremæ vnctionis. 93
- 2 De effectu sacramenti Extremæ vnctionis. 94
- 3 De ministro sacramenti Extremæ vnctionis, & tempore, quo dari debeat. 95

De sanctissimo Pœnitentiæ sacramento. De sacramento Extremæ vnctionis. De Reformatione. 96 99 ibid.

- CAP. I. Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant, si suspensi, aut interdicti à proprio Prælato malè se gesserint, puniantur. ibid.
- 2 Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis, ordinare præsumat. 100
- 3 Episcopus suos Clericos ab alio malè promotos non ante admittat ad officia celebranda, quam eos suo præuio examine dignos iudauerit. 101
- 4 Nullus Clericus est exemptus à correctione Episcopi residentis etiam extra visitationem agentis tanquam sit deputatus à Sede Apost. ibid.

5 Con-

Index Decretorum Concil. Trid.

- 5 Conferuatoria litteræ in quibus vim habeant. 102
- 6 De honestate in vestibus à Clericis seruanda. 103
- 7 Voluntarius homicida quantumuis occultus, omni Ordine ac beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens ex causa, ab Ordinario loci, aut Metropolitano cognita causa, ac probatis precibus dispensetur. 105
- 8 Episcopus valens ex priuilegio punire subditos alienos, non potest punire Clericos alienos reos criminum, etiam atrocium, nisi ex proprii clericorum Episcopi, aut personæ ab eo deputandæ interuentu. 106
- 9 Beneficia vnus diocesis nullo prætextu vniantur beneficijs alterius diocesis. 107
- 10 Beneficia regularia conferantur non nisi Regularibus actu, aut qui esse debeant. ibid.
- 11 Nullus admittatur ad professionem, nisi vt in Ordine, ad quem transfertur, sub obedientia maneat, & beneficiorum secularium, etiam curatorum incapax existat. 108
- 12 Solus competenter ex suis dotans, aut de nouo capellam fundans, ius patronatus obtineat. 109
- 13 Præsentetur beneficiandus ipsi ordinario, aliàs institutio sit nulla. 112

S E S S I O XXI.

- CAP. I. Laicos, & Clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad communicationem, sub vtraque specie. 112
- 2 Ecclesiæ potestas circa dispensationem sacramenti Eucharistiæ. 113
- 3 Totum, & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi. ibid.
- 4 Paruulos non obligari ad communionem sacramentalem. 114

De Communionem sub vtraque specie, & paruulorum. ibid.

De Reformatione. 115

- CAP. I. Episcopi gratis debent ordinare, dimissorias, & testimoniales dare, nec illi, eorumve ministri aliquid pro sigillo etiam sponte oblatum recipere possunt. Vbi est consuetudo aliquid recipiendi pro litteris, nihil capiatur à Notarijs pro officio vltra decimam vnus aurei partem, modò aliunde ijs non suppetat salarium, &c. ibid.
- e Nullus quantumuis idoneus secularis clericus maioribus ordinetur, nisi prius habeat beneficium sufficiens ad vitam, quod resignare non possit, nisi, &c. vel patrimonium, aut pensionem similiter verè sufficiens, &c. 117
- 3 Tertia pars quorumcunque prouentuum, & obuentuum, tam dignitatum, quàm canonicatum, personarum, &c. conuertenda est in distributiones, quotidianas, vbi ex sunt ita tenues, vt negligantur, diuidanturq; solis interessentibus. Salua consuetudine, per quam non inseruientes recipiunt minus tertia sal-

- tem parte; contumaces vltèrius puniendi. 124
- 4 Vbi vnus Rector non sufficit populo, adiungat sibi Sacerdotes competentes; datur modus erigendi nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, & præfectis. In nouis parochijs danda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad matricem Ecclesiam, quæ portione non sufficiente compellendus populus dare necessaria. 126
- 5 Propter Ecclesiarum paupertatem, & in casibus à iure permissis faciat Episcopus vniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum parochialium, & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum curatis. 128
- 6 Imperitis, sed honestæ vitæ Rectoribus vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum assignanda: scandalosè autem viuentes, & viuere perseverantes, priuètur beneficijs suis. 129
- 7 Episcopus curet Ecclesias vetustate, vel aliàs collapsas restaurari, si fieri potest, ex fructibus ad eas pertinentibus, quibus non sufficientibus contribuant parochiani. Si autem non possunt illæ Ecclesiæ vllatenus restaurari, destruantur, locusq; conuertatur in locum profanum non sordidum, & beneficia talium Ecclesiarum transferantur cum oneribus ad matricem Ecclesias. 130
- 8 De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam Ecclesiam pertinent. 133
- 9 Quæstorum eleemosynarum nomen, & vsus penitus tollitur. Indulgètijs, & spirituales gratias ordinarij publicent, & duo de Capitulo fideliter eleemosynas recipiant sine vlla mercede. 134

S E S S I O XXII.

De sacrificio Missæ. 135

- CAP. I. De sacrificij Missæ institutione & representatione. 137
- 2 De effectu sacrificij Missæ. 140
- 3 Quòd sacrificium Missæ soli Deo offeratur. 142
- 4 De Canonis Missæ antiquitate, & auctoritate. ibid.
- 5 Qua ratione cæremoniæ, vestes & alia, quæ ad Missam attinent, statuta sint. ibid.
- 6 Missa etiam ea, in qua nullus præter Sacerdotem, qui est publicus minister, sacramentaliter communicat, est publica, sitque pro toto corpore Christi, quod est Ecclesia. 143
- 7 Causæ plures afferuntur, ob quas præceptum sit Sacerdotibus vt aquam vino in calice offerendo miscerent. 144
- 8 Missa non dicenda vulgari lingua, eius tamen mysteria populo sunt frequenter inculcanda per animarum curatores. ibid.

De sacrificio Missæ. ibid.

De obseruandis, & euitandis, in celebratione Missæ. 145

De Reformatione. 150

- CAP. I. Omnes clerici sint à negotijs secularibus alieni, honestè, grauiterq; se gerant, ac sanè viuunt; cum cæteri in eos suos oculos conijciant,

Index Decretorum Concil. Trid.

- ciant, ex ijsque sumant, quod imitentur. *ibid.*
 2 Qualitates assumendorum ad Ecclesias cathedrales, qui vita bona, & Ordine sacro præditi esse debent, ac tales, qui ceteros docere valeant, quæ probari debent testimonijs, &c. 151
 3 Distributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcunque fructuum, quorumcunque beneficiorum; portiones absentium cedunt pijs locis arbitrio Episcopi, nisi actu ministrent in Ecclesia curata extra ciuitatē. 152
 4 In Cathedrali, vel Collegiata, etiam Regulari, mancipatus non habeat vocem in Capitulo, nisi sit subdiaconus; oneribus subeundis per se infra annum sint quique idonei. In posterum prouisio fiat solis habentibus integrè ætatem, &c. 153
 5 Dispensationes committendæ extra curiam, Rom. ab Ordinarijs videantur, nec gratiosæ effectum habeant, nisi Episcopus cognouerit summarie. 155
 6 Vltimæ voluntates circumspecte commutandæ, 156
 7 In appellationibus, &c. seruetur tenor cap. Romana. de appell. in 6. 157
 8 Episcopi plenissime videant pias omnes dispositiones quorumcunque collegiorum, exceptis ijs, quæ sunt sub immediata Regum protectione, non obstantibus, &c. 158
 9 Administratores cuiusvis fabricæ, confraternitatis, & quorumcunque piorum locorum, singulis annis reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum. 161
 10 Notariorum quorumcunque sufficientiam, seruentur Ordinarij, & non sufficientes, ac delinquentes prohibeant, ac arceant à causis ecclesiasticis ad arbitrium suum. 163
 11 Occupator quorumcunque obuentionum pijs locis applicandarum, aut impediens quocunque colore ne fructus percipiantur à quibus debentur, anathemati subiaceat tandiu, quādiu non restituerit, ac à summo Pontifice absolutionem non obtinuerit. 164

SESSIO XXIII.

Vera & Catholica doctrina de sacramento Ordinis. 165

- CAP. I. Sacrificium & Sacerdotium in quod vetus translatus est, à Christo Salvatore nostro institutum. 166
 2 Ad venerationem tanti sacrificij ab initio Ecclesiæ fuerunt in vsum septem Ordines, quorum alij sunt alijs maiores, ita vt subdiaconatus referatur inter maiores. *ibid.*
 3 Ordo est propriè & verè vnum ex septem Sacramentis Ecclesiæ. 167
 4 Ordo imprimit charactrem indelebilem. 168
De sacramento Ordinis. 169
De Reformatione. 170
 CAP. I. De residentia Prælatorum, & curatorum, & pœnis supra id impositis. *ibid.*
 2 Cathedralium præfecti ultra tres menses consecrationem differentes, fructibus perceptis restituendis sunt obnoxij, & totidem mensibus absentes, sunt ipsis Ecclesijs ipso iure priuati. 177
 3 Episcopi per semetipsos Ordines conferunt, nisi sint impediti. 178
 4 De prima tonsura initiandis. *ibid.*
 5 Ordinarij volentes quibus debeant esse muniti. 180
 6 Nullus omnino beneficii sit capax, nisi qui habeat 14. annos. Fori priuilegio gaudere volens, quæ habere ac agere debeat. *ibid.*
 7 De examine ordinandorum. 185
 8 Vnusquisque à proprio Episcopo, aut alio, sed de proprii licentia, & testimonio, sub qua pena ordinandus ad cathedralem Ecclesiam, aut ex diocesi inuentam conuenienter statutis à iure temporibus conueniat. 186
 9 Episcopus familiarem ordinans, conferat statim ei beneficium re ipsa. 190
 10 Abbates exempti, etiam nullius diocesis, nulli seculari, aut Regulari sibi non subdito dent dimissorias, nec quæcumque Capitula, etiam cathedralium Ecclesiarum. 191
 11 Minoribus ordinandi seruent interstitia, exerceant Ordinis suscepti officium, reuerentur superiores in Ordine, frequenter communionem sumant, sintque tales, quos scientiæ spes maioribus Ordinibus dignos ostendat, annus sit medius à postremo minorum ad primum maiorum Ordinum. 194
 12 Etas hic expressa ad subdiaconatum, diaconatum, & Presbyteratum, seruanda etiam per Regulares examinandos ab Episcopo. 195
 13 Subdiaconi ordinentur sperantes se continere posse diebus festiuis, quibus Altari ministrauerint, communionem sumant, annus sit elapsus ante promotionem ad diaconatum, Ordines sacri duo nulli conferantur eadem die, 197
 14 Ordinandi sunt Presbyteri, qui annum egerint in exercitio diaconali, & sint tales, qui nouerint docere ceteros, & ministrare Sacramenta castis moribus bonorum operum, & dent exemplum, & vitæ monita, ordinati frequenter Missam celebrent. Quidam promoti per saltum dispensabiles ab Episcopo. 199
 15 Nullus, etiam Regularis, sine approbatione Episcopi potest confessiones secularium, etiam Sacerdotum audire. 200
 16 Quisque ordinandus utilis sit Ecclesiæ, & in ea adscribatur, functurus suis ibidem muneribus. Desertor puniatur. Nemo peregrinus sine litteris commendatitijs sui Ordinarij celebret. 207
 17 Exercitia minorum Ordinum restitui debent assignatione facta fructuum simplicium beneficiorum, vel fabricæ. Deficientibus tamen Clericis cœlibatim colentibus sufficiantur coniugati monogami tonsurati, & induti clericaliter in Ecclesia. 208

18 De

Index Decretorum Concil. Trid.

18 De collegio puerorum in singulis Cathedralibus instituendo. 209

SESSIO XXIV.

De sacramento Matrimonij. 214

De reformatione Matrimonij. 217

CAP. I. De modo celebrandi matrimonium ritè, & solemniter. ibid.

1 Cognatio spiritualis orta ex Baptismo, aut Confirmatione, inter quas personas contrahatur. 235

3 De impedimento publicæ honestatis. 239

4 De affinitate ex fornicatione contracta, quæ tantummodo vsque ad secundum gradum dirimit matrimonium postea contractum. 240

5 De dispensationibus in gradibus prohibitis. 242.

6 Matrimonium inter raptorem & raptam, an & quando irritum. 244

7 Quomodo vagi homines admittantur ad matrimonium. 246

8 Concubinarij quomodo ab Ordinarijs puniendi. 247

9 Cogentes ad matrimonia contrahenda quales, & quomodo puniantur. 248

10 De temporibus, quibus benedictiones nuptiales non sunt faciendæ. 249

De Reformatione. 250

CAP. I. De iusta ac saluberrima electione Prelatorum, ac Cardinalium habenda. ibid.

2 Concilia provincialia quolibet triennio fiant per ipsum Metropolitanum, aut eo impedito, Coepiscopum antiquiorem. Ad ea conueniant quicumque de iure, vel de consuetudine interesse debent. Synodi diocesanæ quotannis celebrentur. 252

3 Visitationem suæ diocesis faciant Episcopi, & alij superiores, eamque absoluant intra biennium, nec non caueant ab inutilibus sumptibus, exceptis procuracionibus, & victualibus 254.

4 Prædicationis munus frequenter obendendum; à Parochianis Ecclesia parochialis aduenda est ad audiendum verbum Dei, nullus contradicente Episcopo prædicare presumat in Ecclesijs, etiam Regularium, &c. 258

5 Causæ criminales grauiorcs contra Episcopos à solo Papa cognoscantur, & terminentur; aliquando tamen causæ disquisitionem Metropolitanis committit, qui solam facti instructionem facient, & ad sanctissimum mittent; minores criminales cognoscantur à solo Concilio Provinciali. 261

6 De dispensatione irregularitatum, & absolutione casuum ab Episcopo faciendis. 262

7 Sacramenta administrentur, eorumque vis frequenter explicetur lingua vernacula, Missæ quoque mysterium populo diligenter inculcetur explicatione eius, quod agitur. 270

8 Pœnitentia publica, publicè peccantibus iniungenda, nisi Episcopi arbitrio aliter fuerit visum. Pœnitentiarij in singulis Cathedralibus instituendi. ibid.

9 Ecclesiæ seculares quæ nullius sunt diocesis, ab Episcopo viciniore visitentur, aut alio qui hic ponitur modo. 273

10 Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis. 274

11 Episcoporum iuri nihil est derogatum ob honorarios titulos, & priuilegia particularia, &c. 275

12 De ætate, & qualitate suscipiendorum, in Ecclesijs cathedralibus, & professione fidei, officio, ac de residentia. 277

De professione fidei. 281

Canonici, seu dignitates, an & quando, & sub qua pœna teneantur suscipere Ordines annexos suis canonicatibus, dignitatibus, præbendis, seu Portionibus. 283

De residentia Canonicorum, & panis contra eam non facientes impositis. 284

Monitiones S. Caroli Borromei ad Canonicos. 290

Tabella Canonicis accommodata ad preces horarias deuotè concinendas. ibid.

13 Cathedrales tenues summus Pontif. vnit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo prouidetur Episcopo. Parochiales, sed tenues Ecclesiæ sunt augendæ. Pensionibus beneficia tenuia grauari minimè conuenit. Parochias suas singulas singuli parochiani frequentent. 291

14 In nulla prouisione, seu admissione ad possessionem cuiuscumque beneficij fiant vllæ fructuum deductiones conuertibiles in vsum non pios, consuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Episcopum probatis. 292

15 In Ecclesiarum cathedralium, & collegiatarum insignium præbendis multis, sed tenuibus, & insufficientibus hæc sit ratio, vt ipsæ præbendæ vnione quorundam aliorum beneficiorum crescant, aut patronorum consensu præbendarum quarundam fiat tanta suppressio, quæ non officiat celebrando cultui diuino, non obstantibus, &c. 244

16 De constitutione vicarij, & æconomi Sede vacante ad Capitulum pertinente. 296

17 Singula singulis personis conferantur beneficia ecclesiastica, obtinenti tamen insufficienti conferri potest aliud simplex, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures parochias dimittant vtram voluerint, & alteram teneant. 299

18 Parochialis Ecclesiæ vacatio quando contingit, fiat examen per concursum, præmissis edictis, describantur qualitates eorum, qui debebant examinare. Si Ecclesia fuerit iurispatronatus ecclesiastici, & institutio pertineat ad Episcopum, quædam strictius erant

Index Decretorum Concil. Trid.

- erant obseruanda, quàm casu quo Ecclesia fuerit iurispatronatus laicorum, &c. 303
- 19 Expectatiuis hæcenus concessis uti nulli fas esto. Reseruatiões mentales, &c. nulli concedantur. 317
- 20 Causæ omnes ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes in prima instantia coram Ordinarijs locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium iudicem appellare, immò & ante in alio casu. Causas matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo controuertitur de huiusmodi causæ cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos, aliasve personas ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, & negligente. Agitur de mercede Actorum dantis appellanti, &c. 318
- Casus in quibus appellatio admittitur ab interlocutoria, vel quia vim diffinitiuæ habet, vel quia damnum irreparabile continet.* 321
- ### S E S S I O XXV.
- De Purgatorio.* 327
- De inuocatione, ueneratione, & reliquijs Sanctorum, & sacris imaginibus.* 328
- De Regularibus, & Monialibus.* 330
- CAP. I. Regulares teneri ad obseruantiam Regularum quam professi sunt. *ibid.*
- 2 Regulares utriusque sexus nihil habeant proprii, & usus mobilium à superioribus conueniens permittatur, sub pœnis, ut ibi. 331
- 3 Omnes Conuentus, seu monasteria Mendicantium (Capuccinis exceptis, & Minoribus de Obseruantia) possint retinere, & possidere bona immobilia, & in omnibus monasterijs tam uirorum, quàm mulierum constituatur numerus, qui ex redditibus proprijs monasterij sustentari possit, vel ex consuetis elemosynis monasteria noua non erigantur, nisi cum licentia Episcopi. 334
- 4 De clausura, & obedientia semper & in omnibus seruanda. 337
- 5 Clausura Monialium seruetur, & restituatur ubi violata fuerit, sub pœnis, ut ibi Moniales ex legitima causa quandoque exeant, & ad breue tempus nulla septa monasterij ingredi audeat sine Episcopi licentia, vel superioris, sub pœna excommunicationis. Monasteria Monialium existentia extra vrbes, reducantur intra vrbes, aut oppida. 338
- 6 Superiores quicunque eligantur per vota secreta, aliàs electio nulla sit. 350
- 7 Monialium superior eligatur non minor 40. annis, & quæ post octo annos professionis laudabiliter vixerit, & si talis non sit in monasterio, eligatur ex alio, ut in text. vel ex eodem monasterio una eligatur, quæ trigessimum annum compleuerit, & unicuique monasterio sit vnica superior. Et Episcopus in huiusmodi electionibus secularis superior stet ante cancellorum fenestellam ad audienda singulorum vota. 351
- 8 Monasteria Sedi Apostol. immediatè subiecta deputent personas quolibet triennio, quæ liberè statuunt, & deliberent, ac visitent, & si negligentes fuerint, suppleat Metropolitanus prouinciæ. 353
- 9 Monasteria Sanctimonialium Sedi Apostol. immediatè subiecta ab Episcopis locorum gubernentur. 354
- 10 Monialibus bis, aut ter in anno ab Episcopo, vel superioribus offeratur extraordinarius Confessor. Iuxta septa monasterij non conseruetur sanctissimum Christi corpus, sed in publica Ecclesia. *ibid.*
- 11 Personæ seculares, seu Regulares exercentes curam animarum personarum secularium, imminentes in monasterijs uirorum, seu mulierum, subiectæ sunt visitationi, & correctioni Episcoporum locorum, exceptis monasterijs, de quibus in textu. 357
- 12 Regulares in suis Ecclesijs publicent, & seruent censuras & interdicta emanata, nedum à Sede Apost. sed promulgata etiam mandare Episcopo. Dies festi præcepti ab Episcopo per Regulares etiam seruentur. 359
- 13 Episcopi locorum componant lites præcedentia inter Regulares, omni appellatione remota. Et vocati ad processiones accedant omnes, etiam exempti Clerici tam seculares, quàm Regulares. 361
- 14 Regularis non subditus Episcopo, si extra claustra deliquerit, si à superiore instante Episcopo non puniatur, potest ab ipso Episcopo puniri. 363
- 15 Professio à Regularibus, tam uiris quàm mulieribus, non fiat ante 16. annum expletum, & post annum suscepti habitus. 366
- 16 Renunciatio, aut obligatio non potest fieri à Nouitijs, etiam fauore causæ piæ, nisi cum licentia Episcopi, vel vicarij, finito tempore nouitiatus superiores admittant Nouitios ad professionem, vel eos à monasterio deiciant, quibus restituantur omnia, quæ dederunt monasterio ante professionem, ut in text. 370
- 17 Mulieres volentes habitum Religionis assumere, sint maiores duodecim annis, & examinentur ab Ordinario, sicut & ante emissionem professionis. Proinde Præfecta monasterio certiores faciat Episcopum ante mensem finiti nouitiatus. 376
- 18 Anathematizantur quicunque cogentes puellam, viduam, aut quamcunque mulierem ad ingrediendum monasterium, emittendam professionem, & ad id fauorem dantes, & quoquomodo eidem actui consentientes. Excipiuntur casus iuris. 378
- 19 Quando, & quomodo sit audiendus, qui præterdit se per vim, aut metum, seu ante debitam ætatem professum fuisse. 379
- 20 Abbates, ubi sunt Ordinum capita, & ceteri superiores Ordinum Episcopis non subiecti, visitent monasteria & Ecclesias sibi subiectas. 383

Index Decretorum Concil. Trid.

- 21 Monasteria, & Prioratus prouideantur de personis regularibus, qui vitam monasticam, & regularem obseruari faciant, & habitam suscipere cogantur. 384
- 22 Decreta Concilij de Regularibus, & Monialibus obseruentur in omnibus cœnobijs, monasterijs, & collegijs quorumcunque Regulariũ, tam virorum, quàm mulierum, non obstantibus quibuscunque priuilegijs, & cura incumbit Episcopis, & alijs Prælati, & superioribus, vt in text. 384
- De Reformatione, 385
- CAP. I. Episcopi fructus suarum Ecclesiarum, non consanguineis, & familiaribus, sed pauperibus distribuunt, & traditur ipsis in hoc decreto norma viuendi. ibid.
- 2 Patriarchæ, Primates & alij superiores Prælati dent operam, vt recipiantur, & obseruentur decreta Concilij ab ipsis, & à suis subditis, & negligentes ad Papam denuncientur, qui quidem superiores curent, vt in omnibus locis, & præcipue in Vniuersitatibus summam doctrinam Doctores doceant, vt in text. & præcipue quoad fidei professionem emittendam. 387
- 3 Excommunicationes non faciliè decernantur, & concedantur, sed ex grauioribus causis, & magna circumspectione, vt ibi. Excommunicati si per annum non resipiscuntur, de hæresi suspecti teneantur. 387
- 4 Episcopi, & alij Prælati, & superiores Ecclesiarum curent in suis Ecclesijs, vt Missæ celebrentur, aut saltem commemorationes pro defunctis, qui legata fecerint, pro illorum anima fiant, eo meliori modo, quo ipsis videbitur, prouidentes, vt defunctorum animæ suis defraudentur suffragijs. 392
- 5 Beneficia constituta ad aliquod munus, conferantur personis idoneis, nec in collatione derogetur oneribus, vel muneribus iam constitutis quoquo modo, sed omni diligentia obseruetur. 394
- 6 Episcopi in visitatione & in casibus cognoscendis habeant duos ex Capitulo eligendos quolibet anno qui secum causas cognoscant, vt in text. vbi latè quoad vota illorum, & quando possit solus Episcopus procedere. Idem Episcopus habeat primam sedem in choro, & præcipuam auctoritatem in omnibus agendis, & conuocetur ab eo Capitulum, vt in text. 395
- 7 Accessus & regressus omnino tollantur. Item & coadiutoria cum futura successione non dentur, nisi ex causa cognita à Summo Pontifice. 400
- 8 In hospitalibus hospitalitas exerceatur, & vbi non poterit exerceri ob defectum peregrinorum, fructus illi destinati ad hospitalitatem applicentur alicui operæ pignori aliter in fundatione statutum fuerit. 403
- 9 In patronatus prætextum probetur ex fundatione, vel dotatione, siue ex multiplicatis præsentationibus. Vniuersitates, & communitates plenior probatorem faciant, ex præsumptione, quæ habetur contra illos. Episcopi præsentatos à patronis non idoneos repellant, & illorum examinatio ad ipsos Episcopos spectat. 406
- 10 In Concilijs provincialibus, seu diœcesanis designentur præter ordinarios aliquæ personæ, quibus causæ ecclesiasticæ delegari possint quoties, & vbi opus fuerit, ita vt vnaquæque diœcesis quatuor saltem habeat, & designatio facta transmittatur ad Papam ab Episcopis. 414
- 11 Anticipatæ solutiones in ecclesiasticis locationes ad longum tempus irritantur. 416
- 12 Decimæ soluantur integræ, sub pœna excommunicationis. 417
- 13 Quarta quæ funeralium dicitur, Ecclesiæ persoluantur, non obstante, &c. 418
- 14 Clerici concubinarij puniantur post monitiones sibi factas vt in text. & cognitio causarum concubinariorum ad Episcopos ipsos pertineant. Episcopi concubinarij moneantur à Synodo Prouinciali, & non emendati suspendantur, & perseverantes ad Papam causæ deferantur. 420
- 15 Filij clericorum illegitimi in Ecclesia, in qua patres beneficia obtinuerunt, ipsi non habeant, & quæcunque circa hoc in fraudem factam fuerint, irritentur, & nulla censeantur. 423
- 16 Beneficia curata in simplicia conuerti non possunt, etiam cum assignatione vicarii perpetui, & quæ in curata redacta fuerint, post mortem vicarii, vel Rectoris redeant ad pristinam naturam. 426
- 17 Episcopi dignitatem suam conseruent, nec Principibus, vel Baronibus secularibus assistant, aut inseruiant. 427
- 18 Sacri Canones exactè obseruandi sunt, nec nisi vrgenti causa dispensandum est. 428
- 19 Duellorum vsus tollendus est, & pugnantes ac pernitienses puniendi sunt, vt ibi. ibid.
- 20 Ecclesiastica libertas, & immunitas obseruanda est, & contra violatores statuta est pœna, vt ibi. 431
- 21 In omnibus decretis salua semper est Sedis Apost. auctoritas. 433
- De Indulgentijs. ibid.
- De delectu ciborum, ieiunijs, & diebus festis. 434
- De Indice librorum, & Catechismo, Breuiario, & Missali. 435

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Capitulum.

INDEX III. BVLLARVM, ET CONSTI- TVTIONVM APOSTOLICARVM.

C

CELESTINUS VIII. incip. *Exponit.* pag. 94. col. 2.
num. 9
Alia incip. *Nullus omnino.* 336.1.20
Alia incip. *Quoniam ad institutum.*
337.1.29

E

EVGENII IV. incip. *Qui creditur.* 177.2.78

G

GREGORII XIII. incip. *Ascendente Domino.* 119.2.6. & 1.
& 422.2
Alia incip. *Quo magis.* 213.2.32
Alia incip. *Deo sacris.* 336.1.19. &
341.1.4
Alia incip. *Ad Romani Pont.* 323.2.45
Alia incip. *Vbi gratia.* 341.1.5
Alia incip. *Dubijs.* ibid.2.6
Alia incip. *Qua sanctimonialium.* ibid.
2.7
Alia incip. *Quanto fructuosius.* 375.2.42
GREGORII XIV. incip. *Onus Apostolica.* 251.1.2
GREGORII XV. incip. *Inscrutabili.* 19.2.22.53.1.15.61.2.7.341.2.
11.349.1.109. & 353.2.10.

P

PAVLI V. incip. *Eximia.* 323.
1.41

Alia incip. *Sanctissimus.* 336.1.21
Alia incip. *Ministerio.* 337.2.32
Alia incip. *Ecclesia.* ibid.2.33
Alia incip. *Facultatum.* 341.2.9
Alia incip. *Monialium.* 341.2.10
Pij IV. incip. *Cum scut.* 72.1.3
Pij V. incip. *Sanctissimus.* 162.59.
& 236.1.2
Alia incip. *Ad exequendum.* 51.1.28
Alia incip. *Exposcit.* 53.2.21
Alia incip. *In suprema.* 172.1.2
Alia incip. *Cum illius vicem.* ibid.
Alia incip. *Ex debito pastoralis officij.*
261.1.24

Alia incip. *In conferendis.* 307.1.1
Alia incip. *Circa pastoralis officij.* 339.
1.18. & 341.1.2
Alia incip. *Decor.* ibid.1.3

S

SIXTIV. incip. *Sanctimonialium.*
341.2.8

V

VRBANI III. incip. *Cum antecessor.* 94.1.8
VRBANI VIII. incip. *S. Synodus.*
172.2.2.
Alia incip. *Secretis.* 189.2.33
Alia incip. *Romanus Pont.* 337.2.34
Alia incip. *Sacro sanctum Apostolatus ministerium.* 342.1.11
b 2 IN-

INDEX IV.

Decisionum sacrae Rotae Romanae, & Congregationis Cardinalium.

EX DECISIONIBVS S. ROTAE ROMANAE.

Bulen. 1. Decembr. 1588. pag. 31. colu. 1. num. 11.			
Adrien. 3. Decembr. 1622. 213. 1. 23.			
Adiacen. beneficij 15. Aprilis 1622.	Coccino Dec.	212.2.11	
Agathen. 19. Nouembr. 1616.		162.1.24	
Agrigentina 17. April. 1627.		417.2.9	
Alatrina 16. Martij 1630.		106.1.5	
Albanen. 5. Februarij 1628.		206.2.44	
& successonis 20. Maij 1602.		326.1.71	Gregorio XV.
& Prioratus 21. Maij 1603.		408.2.1	
Albinganen. 27. Iunij 1626.		292.2.16	
Alexandrina 3. Martij 1594.		292.1.3	
& 11. Maij 1630.		302.1.30	
Algaren. dismembrationis 5. Iunij 1617. 325.2. 67. & 326.1.74.	Remboldo.		
Aliphana iurispatr. 4. Iulij 1629.	Ghislerio.	409.1.4	
Amerien. 24. April. 1631.		399.2.49	
S. Angeli pensionis 16. Decembr. 1594. 433.2.1	Pamph. sen.		
Antuerpien. 16. Decembr. 1628.		235.1.172	
Aquen. iurispatr. 7. Nouembr. 1601.	Lancelloto.	111.1.10	
& 10. Maij 1631.		238.2.33	
Aquilana nullitatis erectionis 10. Maij 1613.	Pironano.		
127.1.4.			
& bonorum 17. Iunij 1624.	Remboldo.	321.1.12	
& beneficij 6. Aprilis 1620.	Remboldo.	412.1.59	
Arctina 31. Iulij 1627.		14.2.25	
& Capellanix 18. Maij 1616.	Buratto.	409.2.15	
Ariminen. 29. Octobr. 1585.		18.2.11	
Asculana 1. Decembr. 1618.		314.2.124	
& Plebanix 12. Ianuarij 1624.	Merlino.	410.2.30	
Asina bonorum 17. Maij 1617.	Andrea.	234.1.165	
Asten. fructuum 15. Martij 1613.	Manzanedo.	287.2.87	
& 6. Maij 1617.		293.2.9	
Augustana 4. Decembr. 1630.		207.1.49	
& 4. Decembr. 1630.		213.2.31	
& 14. Decembr. 1630. 257.1.23. & 258.1.39			
Aurien. Parochialis 14. Ianuarij 1622. 178.1.2	Nauarro.		
Auximana beneficiorum 6. Febr. 1623. 409.2.21	Pironano.		
Balneoregien. 8. Iunij 1619.		231.2.132	
Barcinonen. Vicariæ 9. Februarij 1624. 482.2.9	Merlino.		
& in eadem causa 21. Februarij 1625. ibid.	Manzanedo.		
& 1. Decembris 1618.		163.1.26	
& Vicariæ. 17. Maij 1624.	Merlino.	308.2.16	
& Parochialis 29. Nouemb. 1613. 315.1.131	Buratto.		
& 316.2.153.			
& Prioratus 11. Maij 1609.	Coccino Dec.	414.2.86	
Baren. 1. Aprilis 1628.		323.2.43	
Bassanen. Parochialis 18. Febr. 1628. 313.1.102	Virtli.		
Beneuentana 20. Decembris 1619.		370.2.37	
Bergomen. Capellanix 18. Maij 1629. 410.1.22	Merlino.		
Bisignanen. 2. Decembris 1628.		313.1.105	
Bituntina 2. Martij 1629.		18.1.3. & 259.2.5	
Bononien. Prioratus 9. Iunij 1606.		433.2.1	Manzanedo.
& 2. Iulij 1620.		150.1.34	
Bossanen. Parochialis 3. Iunij 1626.		111.1.8	Buratto.
Bracharen. Parochialis 29. Ian. 1610.		326.1.75	Sacrato.
Brittonorien. iurispatr. 7. Maij 1612.		311.1.11	Vbaldo sen.
Brixien. 8. Augusti 1621.		364.1.27	
Burgen. 26. Nouembris 1588.		47.1.9	Orano.
& vnionis de Clines 27. Martij 1591.		47.1.4	Orano.
& 18. Augusti 1628.		52.2.8	
& Canonici. 17. Octobris, & 28. Nouemb. 1586	Giptio.		
56.1.18.			
& 12. Augusti 1628.		131.1.4. & 258.2.41	
& Seruitij Decanat. 13. Iunij 1594.	Litta.	289.2.114	
& iuris visitandi 1. Iulij 1596.	Orano.	354.1.1	
& 4. Decembris 1627.		377.2.9	
& iurisd. de Birbieca 11. Febr. 1594.	Manica.	389.1.3	
& 18. Septembris 1627.		398.1.26. & 28	
& 26. Augusti 1628.		414.1.82	
Burgi S. Donini iurispatr. 20. Iunij, & 9. Decembris 1622.		409.1.6. & 10. & 410.1.25	Merlino.
C			
Cæsaraugustana.		167.1.1	Lancelloto.
& 7. Septembris 1625.		206.2.42	
& 13. Martij 1623.		312.1.85	
& de Mella 6. & 14. Nouemb. 1616.		413.1.70	Coccino.
& 6. Nouembris 1617.		414.2.86	Eod.
Calaguritana iurisdictionis. 25. Maij 1580. 30.2.3	Bubalo.		
& beneficij 7. Maij 1584.		58.1.3	Clem. VIII.
& de Ornillos 12. Octobris 1587.	ibid.		Paphilio sen.
& beneficii de Naro 5. Decembris 1588. ibid.	Comitulo.		
& fructuū, & distributionum 26. Martij 1614.	Vbaldo sen.		
287.2.87.			
& beneficii de Mutillo 13. Nouemb. 1620.	Vbaldo sen.		
316.2.155			
& præminentiarum 17. Maij 1591.		410.2.26	Giptio.
& 13. Septembris 1631.		411.1.32	
& 2. Decembris 1624.	Remboldo.	412.2.66.	
Calciaten. decimarum 10. Iunij 1611. 363.1.13	Pamph. iun.		
& 6. Iunij 1622.	Remboldo.	399.1.40	
& 7. Septembris 1630.		400.1.53	
Camenaten. 2. Augusti 1631.		298.1.24	
Camerinen. 8. Februarij 1594.		13.2.12	
& pensionis 10. Decembris 1625.	Pironano.	110.2.7	
& 18. Septembris 1627.		134.2.8	
& 20. Martij 1621.		358.2.14	
& 24. Augusti 1619.		364.2.44	
Caputaquen. 23. Iunij 1586.		213.1.21	
& 4. Februarij 1593.		213.1.22	
& 23. Ianuarij 1583.		213.1.26	
& pensionis 18. Aprilis 1616.	Andrea.	375.2.42	
Carpencōrat. Priorat. 19. April. 1619. 108.2.10	Buratto.		
& in eadem 20. Martij 1620.	ibid.		Eodem.
Carthaginen. iurisdic. 26. Octob. 1579. 39.72.9			
Casertana beneficii 17. Martij 1627.	Duran.	412.2.65	
Ca-			

Index Decisionum Rotæ Romanæ.

Castellana 18. Februarii 1631.	183.2.27	
Castri Durantis ult. Aprilis 1611.	310.1.48	
Canen. 17. Nouembris 1629.	212.2.14. & 18.	
Ciuitaten. visitationis 11. Febr. 1594.	359.2.26	<i>Seraph.</i>
Ciuitatis Castellane 17. Nouemb. 1629.	272.1.8	
Colimbrien. 1. Iulii 1616.	148.2.21	
& 31. Martii 1602.	271.2.5	
& 27. Aprilis 1630.	380.1.10	
Collen. 13. Iulii 1630.	292.2.14	
Colonien. 5. Septembris 1626.	235.1.172	
& 13. Aprilis 1630.	302.1.29	
& precedētē 9. Iun. 1627.	363.1.11	<i>Vbaldo.</i>
Comaclen. & Ferrarien. Prepositurę 15. Decem-		<i>Remboldo.</i>
bris 1625.	411.2.44	
Conchenſi exemptionis decimarum 13. Martii		<i>Orano.</i>
1587.	1.2.2	
Eadem 9. Decembris 1602.	ibid.	<i>Penia.</i>
& iurisdic. 3. Martii 1617.	399.1.40	<i>Sacrato.</i>
Constantien. iurisd. 29. Nouemb. 1617.	324.1.50	<i>Ortembergo.</i>
Contronen. 4. Decembris 1627.	289.1.1	
Conuerſan. 17. Maii 1588.	182.1.1	
Cremen. 12. Februarii 1585.	345.1.55	
Cremonen. Perpositura 25. Febr. 1622.	308.1.15	<i>Vbaldo.</i>
& pēſionis ſup regreſſu 23. Iunii 1623.	401.1.4	<i>Vbaldo.</i>
Curien. 5. Aprilis 1631.	31.2.14	
D		
Ertuſen. Vicarię.	308.2.17	<i>Vbaldo.</i>
& Parochialis 18. Decēb. 1581.	314.2.126	<i>Giptio.</i>
E		
Lbor. Ordinum 23. Iunii 1618.	122.2.55	<i>Remboldo.</i>
& 18. Februarij 1619.	ibid.	<i>Coccino Dec.</i>
& 4. Decembris 1627.	258.2.42	
F		
Fauen. 3. Auguſti 1624.	15.1.36	
Faentina 31. Iulii 1627.	376.1.46	
Ferentina penſionis 29. Ianuarii 1602.	292.2.12	<i>Ortembergo.</i>
Feretrana Parochialis 22. Maii 1628.	325.2.67	<i>Virili.</i>
Ferrarien. 4. Decembris 1627.	44.2.10	
& Prioratus 18. Aprilis 1611.	108.1.1	<i>Attrebaten.</i>
Firmana 13. Iulii 1630.	159.2.12	
& 17. Auguſti 1630.	ibid. 2.13	
& Parochialis 6. Martii 1592.	311.2.73	<i>Pamphil. ſen.</i>
& iuriſpatr. 21. Maii 1591.	409.2.18	<i>Orano.</i>
& Altaris de Dorii 15. Febr. 1610.	411.2.53	<i>Marquemot.</i>
Fogliſen. 27. Octobris 1587.	420.1.20	
Foroſempronien. 18. Martii 1591.	310.1.47	
& 1. Decembris 1628.	ibid. 2.54	
Florentina 1. Septembris 1615.	148.2.21	
& 24. Iulii 1631.	262.2.6	
& 13. Nouēb. 1627. & 18. Febr. 1628.	364.1.28	
& Capella 30. Maii 1616.	409.1.6	<i>ibid. 1.19 Pirouano.</i>
& Canoniciatus 11. Decemb. 1615.	410.2.29	<i>Buratto.</i>
Fulginaten. 14. Decembris 1630.	390.1.12	
G		
Erunden. 1. Decembris 1618.	163.1.26	
Giennen. Portionis 5. Iunii 1613.	44.1.6	<i>Vbaldo ſen.</i>
H		
Amuracen. 16. Iulii 1576.	31.1.6	
Hieracen. 1593.	213.1.130	
& iuriſpatr. 21. Maii 1622.	316.2.155	<i>Buratto.</i>
& 27. Iunii 1627.	347.2.87	
& iuriſpatr. 18. Aprilis 1616.	412.2.64	<i>Veroſpio.</i>
Hipporegien. 13. Maii 1628.	348.2.107	
Hiſpalen. portionis 2. Maii 1614.	290.2.5	<i>Andrea.</i>
& 7. Septembris 1630.	397.2.11	
Hortoſon. Canoniciatus 10. Iunii 1619.	152.1.3	<i>Remboldo.</i>
Hoſtunen. 31. Iulii 1627.	360.2.7. & 434.1.2	
I		
Iacent. Parochialis 17. Iunii 1603.	409.1.11	<i>Pamphil. ſen.</i>
& Parochialis 23. Iunii 1603.	413.1.67	<i>Eodem.</i>
Ianuen. 6. Iulii 1592.	59.4.23	
& 10. Maii 1631.	345.2.61	
& Abbatie 13. Iunii 1625.	412.1.56	<i>Buratto.</i>
& Parochialis 3. Martii 1626. & 19. Aprilis		<i>Duran.</i>
1627.	ibid. 1.59	
Illerden. portionis de Petruſa 11. Decemb. 1613.		<i>Buratto.</i>
316.1.146		
& penſionis 13. Nouembris 1593.	390.2.23	
Imolen. aſſictus 30. Aprilis 1604.	325.1.62	<i>Penia.</i>
& aſſictus 20. Aprilis 1604.	326.1.72	<i>Eodem.</i>
L		
Lauden. iuriſpatr. 28. Iunii 1630.	412.1.54	<i>Pirouano.</i>
Lauretana 15. Aprilis 1628.	208.2.13	
Legionen. S. Facundij 19. Martij 1590.	359.2.27	<i>Pamphil. ſen.</i>
Leodien. Canon. S. Ioan. 28. Iunii 1621.	121.1.22	<i>Remboldo.</i>
& Domini de Steuordia 3. Iul. 1623.	325.1.63.	<i>Coccino Dec.</i>
& 316.1.72. & ibid. 2.78.		
& Parochialis 18. Decembris 1613.	412.1.55	<i>Merlino.</i>
Limen. 18. Septembris 1625.	358.1.7	
& 19. Septembris 1625.	206.2.43. & 377.2.10	
& 18. Decembris 1627.	16.1.55	
& 10. Iunii 1591.	30.2.5	
& 10. Maij 1629.	256.2.28	
Lombardie 17. Auguſti 1630.	148.1.16	
Lucana 1. Februarij 1631.	53.2.24	
& 7. Septembris 1630.	122.1.45	
& 15. Septemb. & 17. Nouēb. 1629.	149.1.26	
& 19. Nouembris 1616.	212.1.7	
& 5. Iulij 1628.	212.2.17	
& 16. Martii 1630.	390.1	
& iuriſpatr. de Podiis 26. Iun. 1619.	409.2.21	<i>Dunozetto.</i>
& Canoniciatus 23. Martii 1620.	410.2.30	<i>Eodem.</i>
& iuriſpatr. 26. Iunii 1619.	411.2.47	<i>Eodem.</i>
& 31. Ianuarii 1620.	ibid. 2.50	<i>Eodem.</i>
& iuriſpat. de Podiis 5. Martii 1621.	411.1.38	<i>Coccino.</i>
& Canoniciatus 14. Maii 1590.	414.2.85	<i>Bubalo.</i>
Lucerina 13. Ianuarii 1629.	326.2.82	
M		
Acerraten. 12. Maii 1604.	213.1.24	
& 18. Nouembris 1628.	424.2.7	
Maioricen. fruſuum 29. Aprilis 1616.	178.1.3	<i>Sacrato.</i>
Manilen. 1626.	39.2.5	
Materanen. 8. Ianuarii 1628.	395.2.9	
Mazarien. 17. Iunii 1630.	183.2.23	
Mediolanen. vnionis 19. Nouemb. 1594.	48.1.24	<i>Orano.</i>
& 10. Decembris 1576.	176.1.60	
& 9. Nouembris 1630.	288.1.97	
Meleuitana 6. Februarij 1627.	103.2.6	
& 22. Ianuarii 1628.	336.1.12	
Meliten. penſionis 14. Maii 1614.	426.1.32	<i>Buratto.</i>
Mellanen. 12. Martii 1619.	336.1.14	
& regreſſus 24. Ianuarii 1622.	401.1.4	<i>Vbaldo.</i>
Meten. monaſterii 5. Iulii 1621.	351.2.18	<i>Coccino Dec.</i>
& profeſſionis 2. Iunii 1636.	381.2.18	<i>Carrillo.</i>
& 7. Aprilis 1629.	382.1.22	
S. Miniati 15. Septembris 1629.	154.2.11	
Modenen. 10. Aprilis 1615.	333.1.12	
Monafterien. 7. Septembris 1630.	213.1.29	<i>Mo-</i>

Index Decisionum Rotae Romanae.

Monopolitana 29. Augusti 1626.	14.1.20		
& 16. Decembris 1628.	175.2.50		
& 13. Iulij 1630.	312.2.100		
Montis Politiani 13. Ianuarii 1629.	154.2.11		
Montis Regalis 20. Nouembris 1627.	368.2.17		
Moricana iurisdic. 27. Iunij 1587.	359.2.37	<i>Robustorio.</i>	
& in eadem 23. Octobris 1589.	ibid.	<i>Comitulo.</i>	
Motulen. 1. Februarij 1620.	183.2.25		
Mutinen. Canonicatus 13. Iunij 1614.	44.1.3	<i>Vbaldo sen.</i>	
& plebis, seu iurispatr. 21. Februarij 1625.	111.1.8	<i>Coccino Dec.</i>	
& Canonicatus 4. Decembris 1609.	121.2.29	<i>Gregorio XV.</i>	
& 11. Iulij 1631.	122.1.43		
& plebis 24. Nouembris 1623.	410.2.28	<i>Coccino.</i>	
N			
Nepolitana 12. Augusti 1618.	160.2.30.		
& 17. Augusti 1630.	208.2.10		
& matrimonij 30. Martij 1629.	323.1.15	<i>Merlino.</i>	
& domus 14. Martij 1625.	325.2.66	<i>Pirouano.</i>	
& 5. Iulij 1628.	374.2.22		
& in eadem 20. Maij 1621.	375.1.29		
& Capellania 29. Ianuarij 1571.	411.1.42	<i>Lancelloto.</i>	
Neocastren. 3. Februarij 1629.	302.1.30		
Neritonen. 13. Septembris 1631.	257.1.24		
& 22. Ianuarij 1622.	335.2.11		
Nicien. Parochialis 25. Iunij 1629.	313.1.102	<i>Virili.</i>	
& 1. Aprilis 1628.	414.1.81		
Nouarien. bonorum 7. Iunij 1619.	409.2.15	<i>Sacrato.</i>	
Nucerina 27. Augusti 1627.	375.1.32		
Nullus 3. Februarij 1593.	100.2.2		
& 7. Septembris 1630.	116.1.3		
& Prouincia Rauennaten. 15. Septemb. 1629.	149.1.28. 149.2.34. & 260.2.19.		
& 2. Decembris 1628.	309.1.23		
Eadem, seu Conuerlanen. 20. Augusti 1627.	324.1.53		
& 18. Septembris 1627.	336.1.13		
& 11. Februarij 1594.	359.2.27	<i>Pamphil. sen.</i>	
Eadem, seu Squillacen. iurisd. 4. Martij 1616.	410.1.25	<i>Andrea.</i>	
Eadem, seu Taurinen. Prioratus 3. Ianuarij 1625.	412.1.59	<i>Merlino.</i>	
Nuscan. 12. Iunij 1628.	183.2.26		
O			
Orien. 19. Martij & 19. Iunij 1619.	297.1.7		
& 31. Iulij 1615.	334.1.28		
Oriolen. 5. Augusti 1616.	14.2.34		
& 12. Augusti 1628.	15.1.37		
& Canonicatus 10. Iunij 1616.	44.1.7	<i>Remboldo.</i>	
& 10. Iunij & 11. Martij 1619.	126.1.17. 154.2.12	<i>Eodem.</i>	
& 5. Aprilis 1631.	397.2.12		
& 6. Martij 1632.	399.2.46		
Ortunen. 6. Augusti 1602.	184.1.37	<i>Vbaldo sen.</i>	
Ofcen. iurisdic. 12. Decembris 1614.	326.2.99	<i>Lancelloto.</i>	
& Archidiaconatus 16. Maij 1603.	391.2.33		
Ostinen. 12. Iulij 1631.	127.1.5		
Oueten. mercedis. 12. Decemb. 1605.	283.1.32	<i>Coccino Dec.</i>	
& iurisdic. 22. Martij 1626.	363.1.13	<i>Vbaldo.</i>	
P			
Pampilonen. 9. Septembris 1573.	13.2.15		
& 3. Februarij & 10. Decemb. 1629.	256.1.5		
& 13. Aprilis 1630.	ibid. 1.6		
& Parochialis 27. Ianuarij 1614.	316.1.145	<i>Coccino Dec.</i>	
& Parochialis 26. Iunij 1626.	316.1.145	<i>Buratto.</i>	
& Abbatij de Aressb. 22. Apr. 1622.	316.2.135	<i>Nauarro.</i>	
& 8. Augusti 1620.	411.2.52		
Panormitana Archipresbyteratus 3. Decembris 1618.	312.2.93	<i>Buratto.</i>	
& in eadem 5. Iunij 1620.	ibid. 2.96		
Papien. 21. Ianuarij 1623.	364.1.35		
Parmen. Translationis 20. Decemb. 1627.	373.2.18	<i>Duran.</i>	
& transactionis 20. Decemb. 1627.	375.1.31	<i>Eodem.</i>	
& Prioratus 23. Ianuarij 1621.	409.1.7	<i>Dunozetto.</i>	
Pensionis 16. Decembris 1594.	2.1.2	<i>Pamphilio.</i>	
Perusina beneficij 1. Aprilis 1596.	47.1.10	<i>Blanchetto.</i>	
& beneficij 4. Iulij 1608.	48.2.28	<i>Penia.</i>	
& 17. Maij 1604.	213.1.24		
Pientina iurispatr. 13. Martij 1609.	111.1.11	<i>Decano.</i>	
Pisaren. 13. Iulij 1630.	233.1.151		
Pisana 5. Februarij 1628.	315.2.144		
& 17. Iunij 1630.	317.1.157		
Piscien. iurisd. 15. Iulij 1590.	50.1.10. & 359.2.25	<i>Plato.</i>	
& 16. Nouembris 1593.	53.2.25	<i>Giprio.</i>	
& in eadem 20. Octobris 1593.	ibid.	<i>Penia.</i>	
& 16. Octob. 1580. & 5. Maij 1589.	359.2.28	<i>Giprio.</i>	
& in eadem 2. Octobris 1593.	ibid.	<i>Penia.</i>	
& 15. Iunij 1590.	ibid.	<i>Plato.</i>	
& Capella 10. Iunij 1622.	409.2.21	<i>Verospicio.</i>	
Placentina 16. Martij 1630.	122.1.39		
& Plebis Carpineti 7. Nouemb. 1622.	410.2.30	<i>Pirouano.</i>	
Portugaliz & Castellae 4. Decemb. 1627.	90.1.22		
& 10. Aprilis 1612.	183.1.19		
Potent. 4. Maij 1619.	311.1.71		
R			
Reatina 10. Iulij 1627.	154.2.11		
& 16. Martij 1630.	317.1.157		
Ripana Parochialis 1. Iunij 1609.	314.2.126	<i>Ortembergo.</i>	
Romana 15. Septembris 1629.	231.1.133		
& nullitatis obligationis 16. Ianuarij 1626.	438.1.29	<i>Duran.</i>	
& fabricae 16. Ianuarij 1623.	324.1.62	<i>Pirouano.</i>	
& lignorum 23. Iunij 1603.	ibid.	<i>Sacrato.</i>	
& vineae 19. Nouembris 1603.	ibid.	<i>Coccino Dec.</i>	
& societatis officij scutorum mille 19. Iunij 1628.	ibid.		
& vniuersus 13. Martij 1628.	ibid.	<i>Eodem.</i>	
& legati 10. Maij 1617.	335.2.9	<i>Buratto.</i>	
& praecedentiae 24. Maij 1600.	362.1.1	<i>Lancelloto.</i>	
& fideicommissi 15. Nouembris 1624.	374.2.23. & 375.1.30	<i>Pirouano.</i>	
& 7. Aprilis 1629.	382.1.22		
Ruff. 18. Nouemb. & 2. Decemb. 1628.	235.2.174		
S			
Sabien. iurispatr. 26. Octobris 1594.	411.1.40	<i>Litta.</i>	
& 6. Martij 1596.	ibid.	<i>Penia.</i>	
& concursus 6. Aprilis 1609.	317.1.155	<i>Sacrato.</i>	
Salamantina iurisdictionis 7. Maij 1594.	33.2.25	<i>Seraphino.</i>	
Salernitana 11. Ianuarii 1620.	154.2.119		
Sanen. 18. Martij 1628.	312.1.87		
& 19. Februarij 1628.	313.1.103		
Sanen. 18. Martij 1628.	416.2.21		
Seguntina parochialis 15. Iunij 1638.	312.1.83	<i>Rois.</i>	
& 313.1.102			
& praecedentiae 22. Iunii 1609.	363.1.11	<i>Pamphilio.</i>	
& in eadem 8. Martij 1613.	ibid.	<i>Vbaldo.</i>	
Senen. beneficij 18. Martij 1596.	111.1.18	<i>Litta.</i>	
	&		

Index Decifionum Rotæ Romanæ.

& Archipresbyterat. 23. Junij 1606. 154.2.11 *Lacelloto iun.*
& 17. Maij 1600. 222.2.12
Signina 18. Nouembris 1628. 213.1.25
Sorana iurispatr. 1603. 413.1.67 *Pamph. sen.*
& 28. Aprilis 1603. 409.1.11
Eadem beneficij 28. Februarij 1615. 410.2.30 *Merlino.*
& iurispatr. 28. Aprilis 1603. 412.1.60 *Pamphilio.*
Spoletana 12. Martij 1619. 336.1.14
Sublacen. 12. Septembris 1670. 474.1
Sulmonen. 5. Iulij 1575. 193.2.13. & 17. Ianuarij 1604. 398.1.27
Sutrina 10. Mart. 1628. & 10. Iul. 1627. 259.2.10
T
Aurinen. 7. Septembris 1630. 326.2.80
Terracinen. 11. Februarij 1628. 175.2.50
& 19. Februarij 1628. 208.2.12
& iurispatr. 10. Aprilis 1628. 412.2.65 *Merlino.*
Terulen. 11. Iunij 1631. 19.1.16
Theatina 10. Septembris 1621. 193.2.10
Eadem Abbatie S. Ioannis in Venere 11. Septembris 1621. 324.1.52
& 22. Iulij 1613. 326.2.81
& iurisdic. 26. Aprilis 1607. 327.1.85 *Manzanedo.*
& 7. Nouembris 1620. & alia 17. Iunij 1617. 358.1.6
& 11. Septembris 1621. 358.2.13
Thelesina 13. Septembris 1631. 133.1.22
Tiburtina 28. Aprilis 1629. 310.2.58
Toletana 24. Septembris 1592. 141.2.4
Eadem iurispatr. 11. Februarij 1627. 111.1.14 *Coccino Dec.*
& matrimonij 10. Decembris 1625. 222.2.6. *Merlino.*
& 223.1.15
& capellæ 18. Maij 1615. 234.1.165 *Pirouano.*
& 27. Martij 1632. 276.1.3
& Spolij 3. Iulij 1623. 325.2.67 *Nauarro.*
Treueren. 26. Iunij 1627. 313.1.101
& Abbatie S. Maximini 20. Nouembris 1624. *Coccino Dec.*
351.2.12. & 18
Tridentina 16. Martij 1630. 238.1.26
Tridentin. 23. Decembris 1622. 414.2.84
Tropien. 9. Maij 1620. 286.1.72
& 1. Septembris 1618. 295.1.9
& 17. Martij 1619. 322.2.32
Tuden. Parochialis 18. Aprilis 1603. 314.2.126 *Sacrato.*
Tudertina 15. Aprilis 1628. 213.1.23
& Prioratus 17. Nouembris 1589. 308.1.15 *Orano.*
Turritana 10. Martij 1629. 313.1.103
Tyraffonen. Vicaria 15. Decēbris 1617. 48.2.48 *Andrea.*
& in eadem 10. Martij 1623. ibid. *Pirouano.*
& congrui Seruitij 6. Iunii 1594. 127.1.1 *Giptio.*
& 4. Maij 1619. 174.2.31 *Orano.*
V
Valentina decimarū 8. Februarij 1588. 12.2
& 17. Martij 1627. 183.2.26
& 28. Martij 1628. 183.2.29
Vallifolletana Archidiaconat. 19. Nouēbr. 1616. *Coccino Dec.*
395.1.2
Valuen. 16. April. 1576. & 4. Aprilis 1601. & 20. Martij 1621. 253.2.14
& 17. Ianuarii 1604. 398.1.27
Varmien. Canonicatus 13. Iunii 1608. 282.2.29 *Sacrato.*
In eadem 28. Aprilis, 13. Iunii & 4. Februarii 1611. 282.2.30
Vafionen. 13. Nouembris 1627. 312.2.97
Venafr. 13. Martij 1603. 154.1.7
Vercellen. 22. Aprilis 1617. 342.1.15
Veronen. 2. Septembris 1597. 14.2.29
& 29. Iulij 1628. 53.2.23
& 17. Nouembris 1629. 108.1.6
& 13. Septembris 1631. 155.1.21
Veltana 20. Martij 1621. 19.1.15. & 259.1.4
Vgentin. 22. Ianuarii 1628. 19.2.20
Vicēcina matrimonij 11. Martij 1624. 230.1.114 *Dunozetto.*
& 11. Martij 1624. 232.2.140 *Selencien.*
Vicieq. 12. Aug. 1628. & 7. Aprilis 1629. 188.1.7
Vilnenfi. 22. Februarii 1631. 33.2.12
Vifēn. 13. Nouembris 1627. 258.2.45
Viterbien. ciuitatis Vetulę de mēse Septembris 1620. 260.1.11
& 16. Maij 1623. 355.1.9
& 18. Martij 1628. 413.2.79
Vlixbonen. matrimonij 16. Febr. 1622. 224.1.28 *Manzanedo.*
& 227.2.75
& 17. Iunii 1615. 350.2.119
& professiois 10. Decembris 1621. 376.2.37 *Merlino.*
& 10. Decembris 1621. 381.2.14 *Eodem.*
Vrbinate. 22. Martij 1594. 66.1.2
& Parochialis 12. Februarii 1629. 317.1.155 *Verospio.*
& in eadem 9. Septembris 1628. 317.1.157
& iurisdic. 1. Iulij 1619. 326.1.71 *Buratto.*
Vrgellen. canonicatus 3. Martij 1595. 119.2.5 *Blanchetto.*
Vulturarien. 7. Septembris 1630. 163.1.25
Z
Amoren. Canonicatus de Toro 13. Martij 1598. 44.1.6 *Orano.*
& 9. Nouembris 1619. 426.2.35
& 15. Septembris 1629. ibid.

Index Decifionum Rotæ Romanæ,

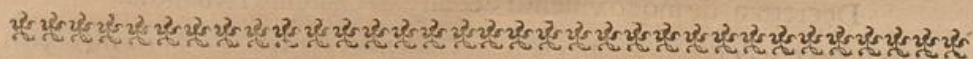
& 10. Nouembris 1612,	386.1.1.1	& 12. Martij 1619.	347.2.91
& 18. Martij 1617.	403.1.18	& ... 1582,	367.2.7
& 29. Maij 1621.	ibid.1.20	& 30. Septembris 1616.	432.2.4
<i>Casaraugustana</i> 26. Septembris 1620.	ibid.1.19	<i>Nepefina</i> 11. Decēb. 1615. 419.2.15. & 420.1.19	
<i>Cafetana</i> 2. Ianuarij 1618.	189.2.34	<i>Neritonē</i> 22. Octobris 1619.	403.1.20
<i>Calagurifana</i> 1. Iulij 1601.	342.26	<i>Nicot.</i> 5. Iun. & 5. Iul. 1615. 420.1.23. & ibid.2.32	
<i>Calaritana</i> 18. Augufti 1629.	403.1.19	<i>Nolana</i> 21. Februarij 1617.	356.2.21
<i>Camerinen.</i> 28. Martij 1588.	334.2.37	& 19. Iulij 1619.	390.1.14. & 420.1.22
& 15. Martij 1594.	334.2.38	<i>Nouarien.</i> 9. Iunij 1617.	432.1.3
& 27. Martij 1588.	347.1.83	<i>Nullius Rutill.</i> Conu. diēc. 9. Septēb. 1616. 159.2.18	
& 21. Februarij 1617.	349.1.113	<i>Oppiden.</i> 18. Septembris 1618.	432.2.10
& ... 1580.	376.1.47	<i>Oriolen.</i> 17. Nouembris 1600.	94.2.11
<i>Camplen.</i> 27. Iunij 1631.	193.1.5	& 30. Augufti 1630.	207.1.46
<i>Capuana</i> 31. Martij 1629.	419.2.18	<i>Pacen.</i> 20. Aprilis 1603.	434.2.7
& 22. Decembris 1629.	420.2.28	<i>Papien.</i> 21. Augufti 1615.	52.2.5. & 159.2.21
<i>Caputaquen.</i> 27. Iunij 1609.	160.1.25	& 12. Martij 1619.	206.2.41
& 26. Iulij 1586.	213.2.39	<i>Parmen.</i> 16. Ianuarij 1596.	335.2.7
<i>Cafalen.</i> 15. Iul. 1617. & 10. Decēb. 1619.	403.1.18	& 10. Aprilis 1615.	356.2.16
<i>Caffan.</i> 5. Maij 1617.	419.2.10	<i>Patauina</i> 5. Iulij 1627.	369.1.21
<i>Castellanuten.</i> 3. Ianuarij 1594.	420.1.24	& 30. Ianuarij 1616.	403.1.16
<i>Catacen.</i> 11. Nouembris 1614.	386.1.1	& 3. Decembris 1616.	ibid.1.18
<i>Cataniē.</i> ciuitatis Plac. 12. Octob. 1619.	420.2.33	<i>Perufina</i> 11. Ianuarij 1587.	58.2.17
<i>Cepten.</i> 5. Septembris 1601.	49.2.12	<i>Piftorien.</i> 20. Decēb. 1616. 203.1.13. & 331.2.5	
<i>Ciuitatis Castell.</i> 14. Aprilis 1615.	163.2.3	& 15. Martij.	404.2.40
<i>Colimbrien.</i> 16. Septēb. 1606. 402.1.10. & 403.1		<i>Placentina.</i> & <i>Licion.</i> 23. Martij 1619.	420.2.33
<i>Corduben.</i> præftimonij 13. Ian. 1623.	213.2.41	<i>Portugalen.</i> 20. Martij 1604.	435.2.4
& 19. Decembris 1620.	214.1.42	<i>Regien.</i> 31. Maij 1588.	78.2.2
<i>Cortonen.</i> 21. Iulij 1617.	432.2.7	<i>Salernitan.</i> ... 1581.	60.2.6
<i>Cotronien.</i> 17. Septembris 1617.	420.2.36	& 30. Septembris 1616.	432.2.8
<i>Cremonen.</i> 1. Septembris 1603.	109.2.6	<i>Sarzanen.</i> 15. Iulij 1616.	354.2.3
& 9. Augufti 1604.	420.2.31	<i>Senogallien.</i> 22. Nouembris 1619.	432.2.7
<i>Curien.</i> 21. Augufti 1604.	49.2.14	<i>S. Seuerini</i> 23. Iulij 1603.	334.2.34
<i>Cusentina</i> 14. Decembris 1592.	417.2.10	& 16. Ianuarij 1615.	348.1.97
<i>Dertonen.</i> 26. Septembris 1620.	403.1.19	<i>Sorana</i> 25. Aprilis 1614.	184.1.35
<i>Eccleſien.</i> 1. Aprilis 1628.	298.1.16	<i>Sneſſen.</i> 13. Iulij 1619.	435.2.5
<i>Elboren.</i> 28. Martij 1628.	364.2.42	<i>Sulmonen.</i> 10. Augufti 1615.	349.2.115
& 15. Aprilis 1606.	403.2.21	& 8. Augufti 1629.	420.2.33
<i>Elnen.</i> 20. Aprilis 1619.	403.1.19	<i>Tarentina</i> 12. Aprilis 1619.	347.2.90
& 7. Augufti 1621.	ibid.	<i>Tarraconen.</i> 24. Ianuarij 1615.	435.2.5
<i>Eugubina</i> 22. Maij 1590.	122.1.41	<i>Taur.</i> 10. Nouēb. 1612. & 3. Iun. 1614.	403.1.19
& 3. Nouembris 1593.	193.1.5	<i>Terracien.</i> 22. Ianuarij 1616. 52.2.5. & 159.2.21	
& 12. Martij 1612.	420.2.33	<i>Thelefina</i> 18. Augufti 1629.	419.2.16
<i>Faentina</i> 7. Martij 1617. 348.2.104. & 354.2.7.		<i>Tirafonen.</i> 13. Iulij.	403.1.19
& 356.2.25		<i>Tolerana</i> 4. Iunij 1615.	363.2.19
<i>Ferrarien.</i> 27. Iulij 1609.	362.2.19	<i>Tortonē.</i> 27. Maij 1603.	349.2.118
<i>Firmana</i> 24. Maij 1612.	362.1.5	<i>Traufin.</i> 29. Maij 1621.	403.1.19
& 5. Martij 1616.	419.2.8	<i>Tropien.</i> 16. Februarij 1631.	419.2.11
<i>Foglignen.</i> 22. Nouembris 1619.	347.2.90	& 24. Ianuarij 1617.	432.2.5
<i>Hispalen.</i> 26. Februarij 1628.	364.2.45	<i>Tudertina</i> 15. Aprilis 1628.	214.1.46
<i>Immunitatis</i> 27. Februarij 1630.	185.2.44	<i>Tullen.</i> 6. Decembris 1613.	427.1.2
<i>Iſernien.</i> 2. Augufti 1631.	342.26	<i>Eadem.</i> ſeu <i>Nullius</i> 15. Martij 1608.	435.2.3
<i>Lauden.</i> 12. Iulij 1628.	362.1.4	<i>Turritana</i> 24. Nouembris 1617.	420.2.31
<i>Lauretana</i> 9. Maij 1606.	94.2.13	<i>Tuſcanen.</i> 19. Augufti 1619. 65.2.5. & 94.2.15	
<i>Lucana</i> 5. Iulij 1628.	214.2.59	<i>Vaiſon.</i> 11. Decembris 1615.	184.1.36
<i>Lufitan.</i> 6. Iunij 1615.	333.1.7	<i>Valliſoletana</i> 12. Ianuarij 1604.	354.2.6
<i>Marſicen.</i> 17. Nouembris 1617.	432.2.6	<i>Venuſina</i> 21. Nouembris 1600.	391.1.26
<i>Materana</i> 10. Iulij 1629.	364.1.29	<i>Vercellen.</i> 13. Iulij 1615.	206.2.40
<i>Meſſanen.</i> 15. Decembris 1629.	313.1.102	& 17. Iulij 1615.	52.2.4
& 1. Augufti 1603.	354.2.5	<i>Veronen.</i> 6. Iunii, & 4. Iulij 1626.	276.1.5
<i>Montis Biſoſi.</i> ... 1581.	419.2.14	<i>Vigleuanen.</i> 13. Nouembris 1600.	419.2.12
<i>Narnien.</i> ... 1614.	420.2.39	<i>Vlixbonen.</i> 5. Nouembris 1616.	333.1.8
<i>Naxien.</i> 12. Martij 1616.	94.2.14	& 31. Ianuarij 1615.	347.2.89
<i>Neapolitana</i> 12. Ianuarij 1604.	55.2.10	& 19. Aprilis 1619.	353.2.12
& 30. Decembris 1617.	189.2.34	<i>Urbeuetana</i> 9. Septembris 1628.	404.1.32

COL-

COLLECTANEA DOCTORVM

In varia Concilij Tridentini Decreta,
& Canones.

SESSIO PRIM A.

Decretum de inchoando Concilio.

- 1 Concilia generalia an errare possint.
- 2 Papa dispensat super Concilium generale si de eo faciat expressam mentionem.
- 3 Episcopus dispensat contra Concilium.
- 4 Episcopus ex magna causa necessitatis, vel utilitatis dispensat contra Concilium.
- 5 Decreta omnia Concil. Trident. continent decretum irritans.
- 6 Literę, & constitutiones contra Concil. Trid. reducende sunt ad Ius commune.

PLACET ne vobis, ad laudem & gloriam sanctę & indiuiduę Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianę, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & vnionem Ecclesię, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis decernere, & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? Responderunt, PLACET.

Indictio futurę Sessionis.

Et cüm proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & subsequantur alię festiuitates labentis & incipientis anni, placetne vobis primam futuram Sessionem habendam esse die Iouis post Epiphaniam, quę erit septima mensis Ianuarij anno Domini M. D. XLVI. Responderunt, PLACET.

1. DE Conciliorum generalium auctoritate, & an illi errare possint, & ab alio quàm à Romano Pontifici congregari valeant, dixi latę in collect. ad cap. Canones 15. disp.
2. An Papa dispenset super Concilium generale? Affirmatiue respondent, si de eo faciat expressam mentionem, & non sufficere clausulam derogatoriã, Cott. in memor. verb. Clausula Non obstante Rebuff. in aurb. Habita, verb. examinatione pag. mibi 580. cum seq. C. ne filius pro patre, & in praxi benef. tit. de dispensat. super defectu natalium, n. 24. Gutier. pract. l. 3. q. 17. n. 231. Aloyf. Ricc. in collect. decif. p. 4. collect. 1367. prope finē Henric. in summ. l. 13. c. 57. §. 1. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verb. absolutio, vers. dico 5. Flores de Mena var. l. 1. q. 10. num. 50. Verall. decif. 268. n. 3. p. 1. Vital de Campan. in tract. clausul. pag. 11. col. 1. num. 2. Marc. Antonin. var. resol. l. 1. resolue. §. 8. num. 6. Bonacin. de censur. disp. 1. q. 3. Barbos. Collect. in Concil. Trid.

puncto 2. n. 4. in fine. Borg. Caualean. p. 1. decif. 29. n. 16. Capan. in diuers. Iuris Canon. rubr. 12. c. 13. n. 154. vers. in causis. & rubr. 11. c. ult. n. 27. Hieron. Fernandez, de Ottero in repet. c. 1. de iudic. n. 10. Monet. de commutat. vltim. volunt. c. 5. n. 165. Stephan. Gratian. discip. forens. c. 397. n. 35. Fr. Emman. q. Regular. tom. 1. q. 8. art. 10. & tom. 3. q. 36. art. 2. & q. 39. art. 4. Azor. in sist. moral. part. 2. l. 5. c. 14. q. 6. Valer. Reginald. in praxi fori pontif. l. 5. n. 2. Nicol. Garc. de benef. p. 4. c. 5. n. 30. Ego ipse de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 33. n. 24. & in tract. de clausulis usus, q. claus. 82. n. 13. Rot. in Valentina decimarum 8. Februarij 1588. coram Orano, & in Conchen. exemptionis decimarum 13. Martij 1589. coram codē, & in eadē 9. Decēbris 1602. coram Penia, quas citat Anton. Riccioli, de iure personarū extra gremiū Ecclesię existentū l. 5. cap. 14. num. 16. & lib. 8. cap. 4. num. 6. vbi n. 7. aduertit, quod in decretis Concilij Trident. vbi non reperitur expressum,

A

preffum,

pressum, quod debeat fieri derogatio specifica, intelligitur facta ex claus. Non obstantibus constitutionibus Apost. & alijs similibus clausulis generalibus, & citat Rot. in causa s. Angeli pensionis 16. Decembris 1594. coram Illustriss. Card. Pamphilio, & in Bononien. Prioratus 9. Iulii 1606. coram Patriarcha Manzanedo. de quo etiam Steph. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 940. & 963. Ioan. Antonin. Massob. in praxi habendi concursus, reg. 17. dub. 4. num. 8.

3. Episcopus verò, an contra Concil. dispensare valeat? Negant gloss. verb. in arate, in cap. cum dilectus, de elect. Rebuff. in tract. nomin. quest. 5. n. 30. Guttier. de iurament. confirm. p. 1. c. 51. num. 24. Canon. lib. 1. cap. 5. n. 10. Henriquez d. cap. 57. §. 1. litt. C. Stephan. Gratian. d. cap. 397. num. 33. Valer. Reginal. in praxi fori pat. lib. 31. cap. 27. num. 202. in princip.

4. Sed an possit ex magna causa necessitatis, vel utilitatis? Affirmant Tiraquell. de penis tempor. in prefat. n. 31. Lamberun. de iure patron. p. 1. l. 2. art. 19. §. 17. princ. num. 2. Cott. in memorab. verb. Episcopus Brunor. à Sole in locis communib. verb. dispensatio 1. Rebuff. in praxi tit.

de dispensation. ad plura beneficia, ex num. 30. Spin. in speculo testament. gloss. 15. princ. à num. 8. Humada in l. 5. gloss. 12. in fine; vers. limitati, tit. 5. part. 1. Sanchez de Matrim. l. 2. disp. 40. à num. 2. Cened. pract. & Canon. quest. lib. 1. q. 30. à num. 5. Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 5. num. 179. Mich. Grassi. tom. 1. commun. opin. l. 1. tit. 2. n. 67. ubi resoluit, Episcopum posse dispensare super Concilium ex magna causa necessitatis, vel utilitatis, quando Concilium vel permittit dispensare, vel loquitur impersonaliter, vel verando, vel permitiendo, vel imponendo aliquam penam.

An omnia decreta Concilij Trident. contineant decretum irritans? Affirmant per constitutionem Pij IV. Flamin. Paris. de resignat. benefice lib. 4. quest. 9. num. 28. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 15. n. 37. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 11. c. 13. n. 109. Ioan. Franc. Fagnan. in tract. de iustitia & valid. consur. p. 4. vers. Non adducitur.

6. Vtrum autem literæ & Constitutiones contra Concil. Trident. reducendæ sint ad ius commune? Affirmatiue proprio motu definiuit Gregor. XIII. prout attestatur Henriquez in summ. lib. 6. cap. 6. §. 6. in gloss. litt. B.

S E S S I O. II.

Decretum de modo viuendi, & alijs in Concilio seruandis.

1 Spiritus sanctus Concilio Generali legitimo assistit.
2 Concilia generalia auctoritate Papæ legitime congregata in fidei, & morum definitione errare non possunt.

3 Concilio generali an oēs Christi fideles interesse debeant.
4 Episcoporum munus quale.
5 Familiares Episcoporum quales.
6 Ordo in sedendo quis seruandus in Concilio generali.

Jacob. I.

Proner. I.
Fislm. 110.
Treu. I. & 2.

A. A. 2.

T. Timoth. 2.

a Infrā in
sess. 22. in de-
creto de ob-
seru. in ce-
lebr. Miss.
b 1. Tim. 3.
c Tit. 1.
Tit. 3. c. 11.
q. 7. cum sim.
Conc. Tol. 1.
c. 7. Concil.
Rhem. c. 17.
Fufeb. in 4.
decreto, &
infrā sess. 22.
cap. 1. de re-
form.
d Eufeb. 1.
Episc. 3.

Sacrofancta Tridentina Synodus, a in Spiritu sancto legitime congregata, in ea presidentibus eisdē tribus Apostolicę Sedis Legatis, agnoscens cū beato Iacobo Apostolo quod omne datum optimum, & omne donum perfectum delatum est, descendens à Patre luminum, & qui ijs, qui postulant à se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non impropere eis, & simul sciens, quod initium sapientiæ est timor Domini: statuit, & decreuit, & omnes & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse prout exhortatur, vt se à malis & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistię Sacramentum sumere, Ecclesias frequentare præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, & vnitatem Ecclesię priuatim orare velint: Episcopos verò, & quoscumque alios, in ordine sacerdotali constitutos æcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missę quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagent, facientes, sicut idē Spiritus sanctus per Apost. præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro sanctissimo Domino nostro Papæ, pro Imperatore, pro Regibus & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam & tranquillam vitam agamus, pace fruamur & fidei incrementum videamus: Præterea hortatur, vt ieiunent saltem singulis sextis ferijs in memoriā passionis Domini, & elemosynas pauperibus erogent: in Ecclesia autem cathedrali singulis quintis ferijs celebretur Missa de Spiritu sancto, cum Litanis, & alijs orationibus ad hoc institutis: in alijs verò Ecclesijs eadem die dicantur ad minus Litanie, & orationes: a tempore autem, quo sacra peraguntur, colloquutiones & confabulationes non fiant, sed ore & animo, celebranti assistatur: b Et quoniam c oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suę bene præpositos: hortatur etiam, vt ante omnia quilibet in mēsa d seruet sobrietatem, moderationemque ciborum, deinde cū in eo loco sæpè otiosi sermones oriri soleant, vt e in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum Scripturarum lectio admisceatur: f familiares verò suos vnusquisque instruat & erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidissimi, elati, blasphemii, & voluptatum amatores: vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur, & in vestitu, & cultu & omnibus actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministrorum Dei. Ad hæc, cū huius sacrosancti Concilij præcipua cura, sollicitudo, & intentio sit, vt propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram; Catholica veritatis lux, Iesu Christo, qui vera lux est, annuente, candor, puritasque resurgat, & ea quæ reformatione egent, reformatur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic cōgregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiā habent, vt sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum vijs & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectū fortiri possit, quo maturius & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadē fidei confessione glorificēt Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi.

In

In sententijs verò dicendis, iuxta ^f Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis confidentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat, aut immodestis vocibus peritrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis, vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere; sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo inflectatur.

^e Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decrevit, quòd, si fortè contigerit aliquos debito in loco ^o non sedere, & sententiam, etiam sub verbo, *Placet*, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullique novum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura sessio ad diem Iouis quartam mensis Febr. proximò venturi.

1. ^a **I**N Spiritu sancto legitime congregata. Quòd Spiritus sanctus Concilio generali legitime immediate assistat, resoluunt Iacobat, de Concil. lib. 10. art. 1. num. 205. Aragon. in 2. 2. D. Thom. q. 1. art. 1. pag. 88. Marc. Anton. Gentens. in practica. Eccles. q. 782. num. 3. ubi quòd sanctissimi Canones de instinctu Spiritus sancti dicuntur conditi.

2. Vtrum generalia Concilia auctoritate Summi Pont. legitime congregata, seu confirmata, in Fidei & morum definitione errare possint? dixi latè in collect. ad cap. Concilia, dist. 17.

3. ^o Omnes, & singulos Christi fideles, &c. An omnes Christi fideles interesse debeant Concilio generali: vide gloss. ult. & scribentes in cap. ult. de ijs, qui sunt à Pral. Iacobat. de Concil. lib. 1. art. 2. Turrecr. lib. 3. sum. cap. 12. cum seg. Alphons. Alvarez Guerrero in thesauro. Christiana Relig. c. 52. §. 7. Rendina in promptuario receptar. sentent. tom. 1. tit. 19. num. 1. quorum magis communis est opinio ad vocem decisivam solum Episcopos, aliosque superiores Prælatos convocari, ceteros tamen eos, & seculares interesse posse absque decisio. suffragio. Vnde Imperator, Reges, seu eorum Legati non ad diffiniendum aliquid suffragio, nec ut eorum auctoritate, & potestate aliquid decernatur, in concilijs interesse possunt, ut docent Ioan. Ecki. in locis communib. adversus Lutherum concl. 2. de Concil. Anast. Germon. de sacrorum immunit. lib. 2. cap. 12. Card. Bellarm. in contron. lib. 1. de Concil. cap. 15. & 16. Valdes. de dignitate Regum, Regnorumq. Hispania, c. 1. num. 2.

4. ^y Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, &c. De munere Episcopali, & quæ ad illud rectè obeundum requirantur, latè dixi in meo tract. de officio & potest. Episc. p. 1. tit. 1. gloss. 1. cum segg. & de iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 1. & videndus Sebast. Medices in tract. de promovendis Episcopis, & Claudius Iaius in speculo Prælati. Aloyf. Nonat. in Electa sacra lib. 3. excursu 31. ubi num. 620. ita ait. Arrigant hic aures Præiules, arrigant Sacerdotes, & dum in aliorum exemplum se in Ecclesia positos considerant, omnium novis ac characteribus inscripti sint, à vitiorum laque immunes sint, ut iure à subditis reprehendi nequeat, nullis que mali occasio sint. Talem requirit Episcopum Apostolus cum ait: Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, quæ verba expendit cit. loco Petr. Damian. lib. 3. epist. 1.

ostenditque Episcopi veluti typi & sigilli notas non esse pretiosa vestimenta, sed probos mores, & bona opera, cum Episcopi finitio sit, Bonorum operum sectator. Sed S. Patrem audire præstat. Consideremus interea quid super hac sententia Prædicator egregius dicat: Qui Episcopatum, inquit, desiderat, bonum opus desiderat. hic evidenter ostenditur, nihil aliud esse Pontificem, quam boni operis sectatorem. Non dixit bonam dignitatem, vel bonum honorem desiderat, sed qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: ac si dicat, qui ad Episcopatum anhelat possidendum sine bono opere inane: vult tamen induere sine Dei ipsius veritate; moxque subiungit: Oportet Episcopum irreprehensibilem esse. hic tanta: vult esse perfectionis Episcopum, ut penè extra naturam loquatur Apostolus; quis enim in carne constitutus tam cautè vivat: tam se sollicitè vndique circumspiciat, ut reprehendi aliquando nesciat? Væ his, qui & reprehensibiliter vivunt, & locum reprehensibiliter vivendi adhuc reprehensibilis concupiscunt.

^d Familiars verò suos, &c. Vide Fusc. de visis, lib. 1. cap. 3. num. 7. Marc. Ant. Gen. in man. Pralat. cap. 22. de familia Episc. Campan. in divers. Iur. Cnn. rub. 4. num. 44. Metipsum de officio & potest. Episc. p. 1. tit. 2. gl. 16. à num. 5. usque ad num. 10.

^e Insuper ipsa sancta Synodus, &c. Qui ordo in sedendo & subscribendo, & in alijs actibus generalis Concilij servandus sit, vide Petr. à Monte de potest. Pontif. sub tit. Ordo assistentium in Concilio; & in Monarchia Concil. q. 5. Alphons. Alvarez Guerrero in speculo Iuris Pontificij cap. 51. de origine celebrandi Concilium §. 6. Iacobat. de Concil. lib. 1. art. 2. p. 2. cum segg. Roch. de iurepatron. verb. honorificum, q. 42. Cassan. in catalog. gloria mundi p. 4. consid. 23. latè Iacob. Valdes. d. tract. cap. 2. à num. 5. qui in proemio eiusdem tract. num. 30. & cap. 3. num. 18. refert, Gallia, & Hispaniarum Regum Legatos in Tridentina Synodo super præcedentis in sedendo adeo magnam contentionem excitasse, ut in fine eiusdem Concilij hæc sint prolata verba. Declarat sancta Synodus ex loco assignato Orationibus tam Ecclesiasticis quam secularibus in sedendo, aut quibuscunque alijs actibus nullum cuiquam eorum fuisse factum præiudicium, sed omnis illorum Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, & Principum suorum iura, & prærogativas illas, & salvas esse, in eodemque statu permanere prout ante præsens Concilium

f Conc. Tol. II. c. 1.
g Conc. Const. sess. 1. in princ. cap. in loco 1. q. 4.
h Vide & 4. Tolet. c. 3.
i Idem in conclusionem repetitur.
Episc. forma præscripta. est 1. Brac. c. 24.

SESSIO III.

Decretum de Symbolo Fidei.

1 Initium à Deo.

2 Symbolum vnde dicatur.

3 Doctores de Symbolo Fidei agentes referuntur.

Consuetudo recitandi Symbolum Fidei ortum habuit ab Apostolis, ibid.

Credo, siue Symbolum Fidei, à quo tempore recitari capit in Missa, ibid.

Nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris & Filij, & Spiritus sancti.

Hæc sacrosancta, œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolica Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipue est congregata: agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem adversus

Barbo/Collect. in Concil. Triad.

A 2 car-

Ephef. 6.
4. c. qui test-
fuit, 11. q. 3.

6 Conc. Nic.
Conc. Rom.
sub Jul.
Concil. Hip.
in princio
Conc. Cōst.
6. actione 17.
cum sum. c. 1.
dist. 15. cba-
puzados cū
seq. de con-
secr. dist. 4.
c. 1. de sum-
ma Trinit.
c. Matib. 16.
cap. in nouo
21. distinct.
1. cap. Salua-
tor. 1. q. 3.

carnem & sanguinem, non aduersus spirituales nequitias in cœlestibus, curre eodem omnes & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus fumentes^a scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque, ut hæc pia eius sollicitudo principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit præmittendam esse confessionem fidei, b Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratoribus Concilijs hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consuevere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæretici expugnauerunt, & fideles confirmarunt. *¶ Quare Symbolum fidei*, quo sancta Romana Ecclesia vitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessariò conueniunt, ac fundamentum firmum & vnicum, contra quod^c portæ inferi nunquam præualebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Ecclesijs legitur, exprimendum esse censuit, quod quidem eiusmodi est.

C R E D O in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium; & in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine: Deum verum de Deo vero: genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est, crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est: & resurrexit tertia die, secundum Scripturas, & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis: & in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: & vnam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Indictio future Sessionis.

E A D E M sacrosancta, œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quo huc veniant, cogitantque omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda, eo maioris apud omnes existimationis, & honoris videri posse, quo maiori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata, statuit, & decreuit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam Lætare, proximè futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur.

1. *a* **I**N nomine sanctæ, &c.] Concordat Apost. ad Colof. sensibilibus, quodcumque facitis in verbo, & opere, in nomine Domini Iesu Christi facite. Vide multa quæ tradunt Lufitan. Ioan. Vallens. Peixotius in addit. ad reber. Signorali de Homedaus ad rubr. C. qui admitti. ex num. 1. Mor. de contract. tit. Quomodo contractus deficiat, num. 17. cum seqq. Fr. Paulin. Berti, Lucens. in praxi crimin. Regular. tit. 4. in princ. num. 6. Cardin. Pereira de empt. & vendit. cap. 1. num. 1. & 14. latè Stephan. Grauan. Marchia decif. 1.

2. *b* *¶ Quare Symbolum fidei*, &c.] Symbolum dicitur à *συν*, quod est simul, & *σολος*, quod est morcellus, quia vnusquisque Apostolorum suum morcellum, id est, partem suam apposuit, gloriæ in rubr. de summ. Trinit. Vel dicitur secundum Dionysium à *συν*, quod est con & *σουλός*, quod est sententia, vel conuenientia, quia de omnium Apostolorum conuenientia stabilitum fuit, Gregor. Lopez lib. 1. verb. bocados, tit. 3. part. 1.

3. De Symbolo fidei vide S. Augustin. *serm.* 115. & 119. S. Ambros. *serm.* 38. de ieiunijs quadrag. S. Hieron. *epist.* 61. ad Pammachium. Turrecrem. lib. 1. sua sum. cap. 19. Bann. 2. 2. S. Thom. *quæst.* 1. art. 9. Repert. Inquisit. verb. Ecclesia. Ruffin. de Symbolo fidei, Azor. *instit. moral.* p. 1. lib. 8. c. 5. Petr. Ledesmi. in summ. p. 1. tract. de doctrina Christiana, in princip. Moltes. in sum. Theologia moralis, tract. 1. cap. 2. Cortolan. in compendio Concil. Constantinopolitani à pag. 91. Diego de Guzman de la excelencia del sacrificio de la ley Evangelica p. 2. 6. 7. §. 2. Sicut on Vaz Barbosa, frater meus, in tract. de significatis mysterioſis sacrificij. Missa cap. 43. nouissime D. Ioan. Serian. in *exposit.* Missa sacrosancta, p. 1. num. 90. cum seqq. ubi ita ait, Consuetudinem hanc (scilicet recitandi Symbolum fidei in Missa) ab Apostolis post compositum Symbolum ortum duxit, & probat Duranti. de ritibus Eccles. lib. 2. c. 24. num. 14. auctoritate S.

Dionysij Areopagite. Apostoli enim antequam adinui- cem separarentur, ut dicunt Ioan. Eckius in *enchirid.* verb. Concilium, Card. Baron. *annal. Eccles.* anno Christi 44. num. 13. Anton. Possuin. in *Apparatu sacro*, verb. Concilium, & alij, quando erant in prædictis, & ad prædicandum Euangelium, per totum mundum iter instituebant, Concilium quoddam celebrarunt, in quo & Missam ordinarunt, & singuli singulos articulos proponentes, ut colligitur ex S. Clemente Romano *epist.* 1. ad Iacob. fratrem Domini, ex S. Leone I. *epist.* 96. quæ est ad Pulcher. ex S. Augustino *serm.* 115. de tempore, & ex alijs, Credo, siue Symbolum composuerunt, à quo tempore, teste S. Dionysio Areopagita de Eccles. Hier. cap. 3. ut notatur Dionys. Carthus. & Durant. ubi supra, in Missa recitari cœpit, & recitatum fuit idem Apostolorum Symbolum in Ecclesia Romana vsque ad tempora Benedicti VII. (Octauis nuncupati, ut aduertit Ciacon. in eius vita,) nam quamuis dicat Platina in vita eiusdem, iussu S. Marci Papæ fuisse in Missa Symbolum Apostolorum cum Nicæno commutatum, & quamuis Luc. Pincel. lib. 2. de Missa, cap. 19. & 49. sequutus Innocentium III. id ipsum asseruerit de S. Damaso I. & Symbolo Constantinop. in quo per illam additionem, Filioque, contra Græcorum errores sanctissimæ Trinitatis mysterium apertius explicat, & quamuis vtrumque referat, & approbet Rodolph. Tungrensis de can. obseru. propof. 23. absque dubio conformius est vero id, quod ex auctoritate Bernonis de rebus ad Missam pertinentibus cap. 2. (qui se testem ocularem facit, & ferè per 200. annos Innocentium præcessit) dicunt Baron. anno 447. num. 19. & Seuer. Binius in *notis ad Concil. 1. Constantinop.* vtpote Symbolum Apostolorum fuisse apud Romanos conseruatum, & in Missa recitatum pluiquam mille annos hoc est, vsque ad

ad tempora Benedicti VII. qui metu diuisionis, aut schismatis, & precibus S. Imperatoris Henrici I. iussit ad maiorem Ecclesiarum conformitatem, vt Romana Ecclesia in Missa omisso Apostolorum Symbolo, caneret Symbolum, quod Ecclesia Hispaniarum & Gallie

canebant, id est, Symbolum Constantinop. cum illa additione, filioque, in quodam Toletano II. vel III. iuxta varias editiones ex doctrina Leonis I. Papa contra Priscillianistas, & errores Græcorum, vt modo dicebamus, facta.

S E S S I O I V.

Decretum de Canonicis scripturis.

1 Canonica scriptura.

2 Opuscula SS. Patrum qua in Ecclesia Catholica recipiuntur.

3 Predicatio Episcopi in aliena diocesi prohibita.

4 Traditio diuina qua

5 Testamentum vetus.

6 Machabeorum libri.

7 Editio vulgata, & Latina.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, presidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, vt, sublati erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur: quod promissum antè per Prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius proprio ore primum promulgauit, deinde per suos Apostolos, tanquam fontem omnis, & salutaris veritatis, & morum disciplinæ a omni creatura prædicari iussit: perspicuensque hanc veritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ ad nos vsque peruenerunt, orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quam noui Testamenti, cum vtriusque vnus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tanquam vel ore tenus, a Christo, vel a Spiritu sancto dictatas, & continua successionem in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum Indicem huic decreto adscribendum censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt verò infra scripti, 7 Testamentis veteris, quinque Moysi, id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Eisdem primus & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Esther, Iob, Psalterium Davidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabola, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id est, Osee, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Nahum, Abacuc, Sophonias, Aggeus, Zacharias, Malach. 8 duo Machabeorum, primus & secundus. Testamenti noui, quatuor Euangelia secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorum à Luca Euangelista conscripti: quatuordecim Epistolæ Pauli ad Romanos, duæ ad Corinth. ad Galatas, ad Ephes. ad Philippens. ad Colossens. duæ ad Thessal. duæ ad Timoth. ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Ioan. Apostoli tres: Iacobi Apostoli vna: Iudæ Apostoli vna, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit, & traditiones prædictas sciens & prudens contempserit, anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine & via ipsa Synodus, post iam fidem confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimonijs, ac prædictis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit vsura.

Marc. ult.

4 In 6. Apoc.
6. 14.
Gelas. in con.
11. 70. ep.
Conc. Lao-
dic. 59.
Concil. Car-
thag. 3. c. 40.
c. sancta Ro-
mana d. 15.
& sim. epist.
Eug. in Con-
cil. Flor. ad
Amenos.

1. Vide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 31. Iodoc. Cocc. tom. 1. sui thesauri Catholici lib. 6. de sacris Scripturis. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. cap. 1.

2. De opusculis SS. Patrum, qua in Ecclesia Catholica recipiuntur, agunt Gelas. in cap. sancta Romana 15. dist. Couarr. lib. 4. var. cap. 16. per tot. Simanc. de Cathol. instit. 6. 59. Can. de locis Theolog. lib. 2. cap. 5. Cardin. Bellarm. tom. 1. lib. 1. de verbo Dei cap. 4. cum seqq. Jacob. Gretser. in defens. Bellarm. tom. 1. lib. 1. cap. 4. Ego ipse in collect. ad d. cap. sancta Romana. Et de Can. Apostolorum egi ad cap. Canones, 16. dist. & de Canon. sextæ Synodi, & Trullan. ad c. sextam, ead. dist.

3. a Omni creatura prædicari iussit. Marc. 16. Euntes in mundum vniuersum, prædicare omni creatura, Matth. ult. Euntes ergo docete omnes gentes, &c. Vide Steph. Gratian. discept. forens. cap. 393. num. 11. vbi intelligit, nisi in alienis Diocesis prohibeantur ab Episcopis locorum, refero Ego ipse de officio & potestate Episcopi p. 3. alleg. 76. num. 3.

4. In libris scriptis a &c. Vide Azor. instit. moral. p. 1.

lib. 8. cap. 4. quest. 1. vbi quest. 2. vocat traditionem diuinam illam, quæ in scriptis non continetur expressè, sed adhibito communi Patrum, vel Ecclesiæ sensu, certa, & necessaria consequentia ex sacris Literis colligitur, & q. 3. quatit quanam sint traditionum genera?

7 Testamentis veteris, &c. Vide Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. cap. 1. quest. 4. vbi quoniam sint libri sacri & libri Canonici.

8 Duo Machabeorum. Vide Arnald. Pontac. in annot. 6. ad Euseb. Cesariensem, col. mibi 446. Azor. d. cap. 1. quest. 5. vers. libri porro, vbi enumerat libros de quibus aliquando scriptores Ecclesiastici dubitarunt.

9 Si quis autem libros, &c. Vide Azor. instit. moral. part. 7. 1. lib. 8. cap. 3. q. 2. vbi q. 3. retoluit, quod appellatione vulgata, & Latine editionis non damnantur exemplaria Hebraica, vel Græca, ex quibus tanquam ex fontibus Latina editio fluxit, quæ quidem reuident suam fidem & auctoritatem, vbi incorrupta, & integra fuerint.

Barb. Collect. in Concil. Trid.

A 3 Decre-

Decretum de editione & usu sacrorum librorum.

- 1 Scriptura sacra verba non aliter intelligenda, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit.
- 2 Scripturam interpretari licet præter proprium sensum à Patribus acceptum.
- 3 Libri non sunt imprimendi nisi prævia licentia, Quid in Portugalia, & in Regnis Castellæ ibid.
- 4 Libri non sunt imprimendi sine nomine Auctoris, vel certi Collegij, Litterarum primæus usus, ibid. Typographiæ initium, ibid.
- 5 Regulares de quorum licentia libros suos imprimere possint.
- 6 Librorum probatio in scriptis danda, & cur. In librorum examinatione diligens adhibenda observatio, cur. ibid.
- 7 Prædicatores debent in suis concionibus abstinere à fabulis & falsis revelationibus.
- 8 Scripturarum sacrarum verba ad profanam, & vanam interpretationem convertere nefas est.
- 9 Episcopus gravius procedere potest contra quoscunque etiam laicos, torquentes sententias & verba S. Scriptura ad scurrilia, & fabulosa.
- 10 Prædicatores in suis Concionibus fabulas, & falsas revelationes prædicantes debent rigorose ac severe puniri ab Episcopis.

Insuper eadem sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat, statuit, & declarat, ut hæc ipsa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu, in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus & expositionibus pro authentica habeatur, & ut nemo illam rejicere quovis pretextu audeat, vel præsumat.

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo, suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, a contra eum sensum quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam contra unanimem consensum Patrum ipsam Scripturam sacram interpretari audeat, etiam si huiusmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contra venerint, per Ordinarios declarentur, & poenis à iure statutis puniantur.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere volens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacra Scripturæ liberos, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpè tacito, sæpè etiam ementito prælo, & quod gravius est, sine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impressos libros huiusmodi temerè venales habent, decernit, & statuit, ut posthac sacra Scriptura, potissimum verò hæc ipsa vetus & vulgata editio quàm emendatissimè imprimatur, & nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quovis libris de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primùm examinati, probatique fuerint ab Ordinario, sub poena anathematis & pecuniæ, & in Canone Concilij novissimi Lateranensis apposita. Et si Regulares fuerint ultra examinationem, & probationem huiusmodi licentiam quoque à suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel eculgant, nisi antea examinati probatique fuerint, eisdem poenis subiaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, vel legierint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel scripti vel impressi, authenticè appareat: idque totum, hoc est, & probatio, & examen, gratis fiat: ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Post hæc temeritatem illam reprimere volens, quæ ad profana quæque convertuntur, & torquentur verba, & sententiæ sacra Scriptura, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones impias & diabolicas incantationes, divinationes, sortes, libellos etiam famulos, mandat, & præcipit, ad tollendam huiusmodi irreverentiam & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacra ad hæc, & similia audeat usurpare: ut omnes huius generis homines, temeratores & violatores verbi Dei, iuris & arbitrij poenis per Episcopos coerceantur.

Indictio futura Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit & decernit, proximam futuram Sessionem tenendam & celebrandam esse Feria quinta, post sacratissimum Festum proximum Pentecost.

Contra eum sensum, quem tenuit, &c.] Sacra Scripturæ verba non aliter esse intelligenda, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit, decreverunt Patres in Conc. Milevitano, cap. 2. docent Sebast. Medices in sum. commun. hæresum p. 1. q. 2. Martin. de Ayala de traditionibus Eccles. lib. 12. q. 7. Corduba lib. 4. quæst. Theolog. q. 1. prop. 6. vers. tertium signum vera Fidei, Cened. ad Decretal. collect. 8. num. 5. cum seq. Fulc. de visitat. lib. 1. cap. 17.

num. 18. Emman. de Valle de ensalmis, & incantat. opus. 1. sect. 2. cap. 6. num. 27. & seqq. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. cap. 2. q. 2. vers. respondeo. Et Leo X. in Constit. 21. incip. Superne Maiestatis, edita in Conc. generali Lateranen. sess. 2. excommunicationem Summo Pont. reservatam, tulit contra Prædicatores sacram Scripturam interpretantes iuxta sensum contrarium proprio sensui, & interpretationibus Doctorum ab Ecclesia, vel usu approbatorum. Vtrum

a Cap. hæresis, & cap. Adam in fin. 24. q. 3. & infra, sess. 3. c. 2.

b Hic Synodus in Truce, quæ putat Concil. 9. cap. exist. circa fin. de verb. signific. in 6.

c Sess. 10. de impressione librorum sub. Leone X.

* Vide post finem lib.

Vtrum hæc excommunicatio vsu recepta sit, cum vsu receptas non esse omnes ferè alias eiusdem Concilij excommunicaciones testentur. Calet. verb. excommunicatio, in *sum. 81. Nauar. in Man. cap. 27. num. 110. & sequenti. Vide Soar. rom. 5. disp. 22. sect. 6. num. 8. Filliuc. in quæst. moral. tract. 15. cap. 7. q. 6. num. 177.*

2. Vtrum autem licitum sit interpretari Scripturam præter proprium sensum à Patribus acceptum? Affirmant Bañes p. 1. q. 1. disp. 13. c. 2. Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 2. q. 3. Gabr. Vasq. p. 1. disp. 3. cap. 2. Becan. in tract. de Fide c. 3. q. 6.*

3. *¶ Sed & impressoribus, &c.* Concordat Concil. Lateranen. sub Leone X. *sess. 10. de impressione librorum*, ubi etiam statutum fuit quod nulli liceat imprimere, vel imprimi facere quosvis libros de rebus sacris sine nomine Auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati probatique fuerint ab Ordinario & sancta Inquisitione, sub pœna anathematis, amissionis librorum, & pecuniæ. Vide Castr. lib. 1. de potest. Legis pœnalis cap. 8. vers. est etiam quadam lex. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 31. num. 9. Felician. de censur. tit. de excomm. cap. 24. vers. qui librum pag. 95. Andr. Gambar. de officio, & potest. Legati de Latere lib. 2. num. 430. Steph. VVeyms in constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innovatas, constit. 24. num. 4. cum seqq. Alzed. de excell. Episc. dignit. p. 2. cap. 6. num. 76. Machado en el perfecto Confessor lib. 1. p. 3. tract. 4. docum. 4. num. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. cap. 15. sect. 3. num. 256. Cened. ad Decretal. collect. 8. num. 7. Piafex. in praxi Episcop. p. 2. cap. 2. num. 41. in princ. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico tract. 7. cap. 2. q. 9. in princ. Metipsum de officio, & potestate Episcop. part. 3. alleg. 90. num. 12. Hieron. Roderic. in compendio quæst. Regular. resolut. 89. num. 1. ubi ait, quod dictum decretum Lateranense, quantum ad licentiam Ordinarij confirmavit Tridentina Synodus in præfenti sub eisdem pœnis pecuniæ, & anathematis, subditque in Portugalia fœuati dictum decretum Lateranense, & in Regnis Castellæ vsu receptum esse, ut sufficiat licentia supremi Consilij Regij, iuxta legem Regiam, Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. cap. 17. q. 1. ubi q. 2. Idem resolut de quacumque scriptura.*

4. *¶ Sine nomine Auctoris* Propter imminens periculum falsitatis, fraudis, aut doli, quod in similibus libris anonymis plerumque latere solet, cum sub incognita facie quilibet liberius, audaciusque proponantur, ut aduertit Steph. VVeyms d. *constit. 24. num. 1. 2. pag. 282.* An sufficiat si nomen certi Collegij, conuentus, vel vniuersitatis apponatur? affirmat Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 17. q. 3.* Steph. VVeyms d. *const. 24. num. 12.*

¶ Nullique liceat imprimere, &c. Magnum sanè beneficium attulit vniuerso Orbi, ac Reip. litterariæ primarius litterarum vsus, & earum colligendarum, seu conscribendarum ratio, quibus mentis nostræ conceptus memoria mandare, alijsque communicare, nouo quasi loquendi genere datum fuit: sed nec minus beneficium præstitit excellentissimum typographicæ artis inuentum, quo facilitata earundem litterarum editio, seu expressio, ea quæ antea non nisi immenso labore, grauissimisque sumptibus in scripturam redigi poterant, hodie compendiosiore methodo, & minoribus expensis ex vnicò autographo exiguo tempore pluries multiplicata redduntur, & cuique in publicum exhibenda communicantur, quod equidem inuentum, superiori Germaniæ, ac vbi præcipue Moguntinæ acceptum referunt Naucler. in sua chronographia vol. 2. generat. 49. ad annum 1440. Munsterus in sua cosmographia. lib. 3. Polyd. Virgil. de inuentoribus rerum lib. 2. cap. 7. Henricus Panteleon de variis illustribus Germania part. 2. ad annum 1440. Stephanus VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas, constit. 24. num. 1. pagina 279.

¶ In canone Concilij nouissimi Lateranensis, &c. Cuius dispositionem innovat Concilium Trident. in præfenti, ut dicit Steph. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innovatas, constit. 24. pag. 275. & seqq.

5. *¶ Et si Regulares fuerint, &c.* Vide Fr. Emman. quæst.

Regular. tom. 1. q. 3. art. 5. & tom. 2. quæst. 104. art. 1. in fine. Galet. in Margarita casuum Conscient. verb. legere, Hieron. Roderic. in compendio quæst. Regular. resolut. 89. Metipsum de officio, & potest. Episcop. part. 3. alleg. 90. num. 14. Nouar. in sum. Bullarij tit. de librorum impress. num. 2. alter Nouar. frater in lucerna Religiofor. verb. impressio librorum, à princip. Tamburini. de iure Abbatum tom. 3. disp. 5. q. 11. num. 56.

¶ Qui autem scripto, &c. Referunt quidam generaliter ad omnes eos, qui libros, vel scripturas quaslibet ab Ordinatione non examinatas, nec approbatas communicant, vel euulgant, sicut etiam conciones, lectiones, & annotationes de rebus sacris priuatim scriptas, publicare, aut alijs communicare tuta conscientia non posse credant, nisi examinata & probata prius fuerint. Alij autem existimant id magis restringendum & referendum solum ad scripta, seu libros contra prohibitionem impressos, aut imprimendos, & quos contringat aliquando vel nondum typis editos, vel antea semel excusos praua, aut fraudulenta intentione de integro transcribi, aut alijs communicari. Sed quicquid sit, referunt Azor. d. cap. 17. q. 4. & Stephan. VVeyms d. *constit. 24. num. 13 in fine*, illud notorium esse quod vsus vbique locorum iam passim obtinuerit, ut orationes, prælectiones, & scripta similia, etiam de rebus sacris, sine praua censura, & inscriptione nominis Auctoris alijs passim & libere communicentur, præsertim quando nulla subest male versationis suspicio. Lectiones, annotationes, disputationes, conciones, & alia similia, necnon tractatus permanentes, tum ad deuotionem, tum ad quietationem conscientiarum, stimulationes Fratrum, & cetera huiusmodi, quæ sibi inuicem communicant Fratres, non possent sine licentia Superiorum euulgari, refert decilum Galet. d. verb. legere 3. & resolut Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiepisc. decis. 260. num. 6. part. 4.

¶ Probatio in scriptis datur. Ut scilicet promptior, certiorque probatio omni occasione proferri possit; & quo magis illius veritas vnicuique publicè possit innotescere, iubet Concilium, ut semper in fronte libri vel scripti, vel impressi authenticè examinatio, seu censura præponatur, ut aduertit Stephanus VVeyms d. *constitutione 24. num. 10. pag. 282.*

¶ Ut probanda probentur, & reprobanda improbanda. Ex his verbis colligit Stephanus VVeyms d. *constitutione 24. num. 8. pag. 281. in fine*, quod in examinatione librorum diligens ac discreta adhiberi debet obseruatio, ut illa, quæ Fidei Catholice, aut pietati, morumque honestati aliquo modo sunt contraria, exterminentur, & expungantur; eaque admittantur, seu probentur, quæ publico bono, ac Religioni potissimum Christianæ, possint esse vtilia, ac officiosa.

¶ Post hæc temeritatem, &c. De prædicatoribus quod debeant in suis concionibus abstinere à fabulis, & falsis reuelationibus, prius statuerat Concil. Lateranen. sub Leone X. *sess. 2.* quod refert Frater Ludovicus Miranda in man. Prælator. tom. 1. quæst. 50. artic. 1. conclusio 1. & 2. Et de Prædicatorum mutare officio, & scientia, vide Gisbert. Scheuch de Ecclesiast. vita, lib. 3. cap. 53. cum sequentibus.

¶ Et sententia sacra Scriptura, &c. Quod nefas sit, Scripturarum sacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem conuertere, docet Azor. *instit. moral. parte 1. lib. 8. cap. 2. quas. 4. & vide ad quid, Emman. do Valle de incantat. & ensalm. opusculo 1. sect. 3. cap. 1. num. 2.*

¶ Per Episcopos coercentur. Vide Moura de incantat. & ensalm. sect. 3. cap. 1. num. 5. vers. unde dicendum, Ioseph. Vela de potestate Episcop. circa puniendâ & inquirendâ crimin. part. 1. sub num. 79. Episcopum contra quoscunque etiam laicos torquentes sententias, & verba sacra Scripturæ ad scurrilia, & fabulosa grauius procedere posse, resolut Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 21. num. 34. aduertens inde factum esse, & optime, ut in professione Fidei faciendâ à Prælati, Theologis, & alijs, inferatur illa clausula inter alias sponsones de admittenda sacra Scriptura, & quod eam nunquam quicquam accipiet, & interpretabitur, nisi iuxta vniuersum sensum Patrum in constit. Pij IV. incip. *Tuimtum nobis.*

Quod Prædicatoribus in suis Concionibus fabulas, & falsas

falsas reuelationes prædicantes debeant rigorose ac seuerè puniri ab Episcopis diocesis, ex Concilio Lateran. 4. sess. 11. & ex hoc decreto, colligunt Ludou. Miranda d. quest. 50. artic. 7. conclus. 1. Hornobon. de Bonis de examine Ecclesiæ. tract. 11. cap. 7. quest. 18. resolut. 3. in fine. Aloyf.

Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 397. num. 2. parte 4. Ioan. de Solerzano de Indiarum iure tom. 2. lib. 3. cap. 26. num. 64. & 65. Nouar. in lucerna Religios. verb. Prædicatores num. 1. pag. 202. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 76. num. 48. & 49.

S E S S I O. V.

Decretum de peccato originali.

- 1 Peccatum originale.
- 2 Infantes baptizandi.
- 3 Baptizari debent Christianorum paruuli recentes, quantumuis parentes recusarent.
- 4 Indæorum, & aliorum infidelium infantes ante usum rationis inuitis parentibus licitè baptizari non possunt.
- 5 Infans qua ætate dicatur habere usum rationis.
- 6 Baptismus confert gratiam.
- 7 Peccatum originale, & peccata actualia, quæ commissa sunt ante Baptismum, remittit gratia in Baptismo producta.
- 8 Penalties in hac vita de facto nō tollit Baptismus.

- 9 Concupiscentia manet in baptizatis.
- Peccatum non est in sensualitate sine consensu voluntatis. ibid.
- 10 Conceptio immaculata B. Virginis.
- 11 Paulus V. quid statuerit circa conceptionem immaculatam B. Virginis.
- 12 Gregorius XV. de eadem re.
- 13 Prædicatoribus Fratibus conceditur licentia in quibuscumque priuatis eorum colloquijs differere de materia Conceptionis B. Virginis.
- 14 Vniuersitates studiorum nonnullæ statuto se adstrinxerunt defendendi opinionem piam immaculate Virginis in suo conceptu.

Hebr. 11.

Ephes. 1.
Genes. 3.

Infrā 117. &
134.

Celestii. 1.
p. 1. c. 4.
Genes. 3.
Hebr. 2.

Concil. A.
rausicanum.
205.

Rom. 5.
1. Cor. 15.
Concil. A.
rausicanum
2. cap. 2.
Rom. 5.
d. Cap. pla.
cuius, & c.
queris. in
fin. de con.
secr. dist. 4.

1. Tim. 2.

1. Cor. 1.
Col. 1. cap.
multipl. de
pœn. dist. 4.
g. Act. 4.
h. Ioan. 1. c.
nemo. de
consecr. dist.
4.

Galat. 3.
1. Con. Mile.
nitian. c. 2.
Con. Aphi.
77. & c. pla.
cuius, de cōf.
dist. 4.
m. Rom. 5.
cap. placuit
c. queris in
fi. & c. rege.
nerante. de
consecr. dist. 4.

Vides fides nostra Catholica, sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata permaneat: & ne populus Christianus omni vento doctrinæ circumferatur: cum Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusque remedio non solum noua, sed vetera etiam dissidia excitauerit: sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, præsentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

1. *Si quis non confitetur primum hominem Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statum, sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam præuicationis huiusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli; totumque Adam per illam præuicationis offensam, secundum corpus, & animam in deterius commutatum fuisse, anathema sit.*

2. *Si quis Adæ præuicationem sibi soli, & non eius propagini, asserit nocuisse: & acceptam à Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse: aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ, anathema sit, cum contradicat Apostolo dicenti: Per^d vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.*

3. *Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine vnum est, & propagatione, non imitatione transfusum omnibus inest unicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum vnius mediatoris Domini nostri Iesu Christi^e, qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis^f iustitia, sanctificatio, & redemptio, aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi Sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatum, tam adultis, quam paruulis applicari, anathema sit: quia non^g est aliud nomen sub cælo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. Vnde illa^h vox: Ecce Agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: ⁱ Quicumque baptizati estis, Christum induistis.*

4. *Si quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint à baptizatis parentibus orti, aut dicit^l in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam, vnde sit consequens, vt in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum non vera, sed falsa intelligatur, anathema sit, quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: ^m Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica vbique diffusa semper intellexit: propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum, etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis*

regehe-

regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. ⁿ Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

5. ^s Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram, & propriam peccati rationem habet, sed illud ^o dicit tantum radi, aut non imputari, anathema sit: in renatis enim nihil odit Deus: quia nihil est damnationis ijs, qui verè ^a conscripti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non ¹ secundum carnem ambulant, sed ² veterem hominem exuentes, & ³ novum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, pueri innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, ⁴ hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cali remoretur. ^e Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad ^x agonem relicta sit, ^z nocere non consentientibus, sed vtiliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non valet: quinimo, qui legitime ^y certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando ² Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod verè, & propriè in renatis peccatum sit, ^a sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinatur: si quis autem contrarium senserit, anathema sit.

ⁿ Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem, sed observandas esse ^b constitutiones felicitis recordationis Xyiti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat.

^a Respicit cap. 13. lib. 1. com. 2. ep. Pel. & alios locos eiusdem. ^b In extra. commun. lib. 3. de reliq. & ven. sanct. c. gra. Vide post finem huius libri.

1. **V**ide Nauar. in man. pralud. 8. à princip. Iodoc. in thesau- ro Catholico tom. 2. lib. 2. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 3. cap. 31. & 32. de Instituta originali, & lib. 4. cap. 25. de peccato originali, lul. Lauer. de Indulgent. p. 2. cap. 1. num. 4. cum multis segg. alios refero in collectan. ad cap. maiores, de Baptismo. Torrelanca. de iure spirit. lib. 2. cap. 4. à num. 49. Hurtado de Sacram. disp. 4. de Baptismo, diff. 1. & 2. ubi quod per Baptismum tolluntur, & eradicantur peccata omnia tam originale, quam actualia.

^a Si quis non confitetur, &c.] Vide Azor. d. lib. 4. c. 25. q. 1. ubi hic definitum asserit peccatum originis esse in posteror à primo parente per propagationem traductum.

^b Si quis hoc Ad peccatum, &c.] vide Azor. d. lib. 4. cap. 26. prope fin. ubi definit peccatum originis esse priuacionem iustitiæ originalis debite communi sanguinis propagatione ab Adamo deriuata. Vasq. tom. 2. disp. 151. num. 18. & 19. Mollet. in sum. Theolog. moral. tract. 8. c. 6. num. 16. & 26.

2. ^y Si quis paruulos recentes, &c.] Vide Agid. de ConincK de Sacram. & censur. tom. 1. q. 68. num. 55. Valent. disp. 4. quest. 3. puncto 1. Azor. d. p. 1. lib. 4. cap. 34. vers. quartus error. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 27. num. 66. Bonacin. de Sacram. disp. 3. de Baptismo, diff. 2. puncto 6. num. 10. cum segg. Hurtado de Sacram. disp. 3. de Baptismo, diff. 2. ubi disp. 4. diff. 3. statim in princ. quod Baptismus confert paruulis gratiam, per quam deletur originale peccatum.

3. Possunt enim & debent baptizari Christianorum paruuli recentes, quantumuis parentes recusarent, qui tunc tanquam apostate possent puniri, vt docent Sot. in 4. disp. 5. q. unic. art. 2. concl. 2. ante 2. arg. vers. secus de Christianorum prolibus. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesie existen. lib. 2. cap. 32. in fine. Bonacin. d. puncto 6. num. 10. Torrelanca. de iure spirit. lib. 2. cap. 5. num. 28. cum segg. Cardin. Bellarm. lib. 1. de Bapt. cap. 10. Valent. tom. 4. disp. 4. q. 3. puncto 1.

4. Iudeorum verò, & aliorum infidelium infantes ante vsum rationis inuitis parentibus licite baptizari non possent, nisi habeant vsum rationis, & petant Baptismum, docent Gregor. Lop. l. 2. glos. 3. tit. 23. p. 2. S. Thom. 2. 2. q. 10. art. ult. S. Antonin. in sum. p. 2. tit. 12. c. 2. S. pueri Iudeorum, Perer. l. 12. verb. tornar à la fe Catholica, tit. 3. lib. 8. Card. Paris. conf. 2. num. 38. Nat. conf. 434. lib. 2. Nau. conf. 4. sub tit. de conuers. infidel. Simanch. de Cathol. instit. tit. 29. num. 52. Menoch. illust. lib. 1. cap. 8. num. 12. Cuch. instit. Canon. lib. 5. tit. de Baptismo num. 130. Cornel. Benincas. in tract. de pauper. spec. 5. num. 8. Marquard. de Indig. p. 2. cap. 2. sub num. 6. vers. sed Dominus, Afflict. decif. 151. Vasq. in 3. p. S. Thom. tom. 2. disp. 155. Azor. d. p. 1. lib. 8. cap. 25. Agid. de ConincK de Sacram. & censur. tom. 1. disp. 68. art. 1. Soar. tom. 3. disp. 25. sect. 3. Pascal. de patria potestate p. 1. c. 2. sub num. 3. Valer.

Reginald. in praxi fori poenit. lib. 27. num. 68. Anton. Ricciul. d. lib. 2. c. 32. per tot. Bonacin. d. puncto 6. num. 11. Torrelanca d. lib. 2. c. 5. num. 42. Hurtado de Sacram. disp. 3. de Baptismo, diff. 3. & 4.

Qua vero ætate infans dicatur habere vsum rationis ⁵ ad hoc vt possit inuitis parentibus baptizari, diuersæ sunt Doctorum sententiæ: De quibus vide Burfat. conf. 231. num. 3. lib. 3. Paschal. d. p. 1. cap. 7. num. 6. Barthol. ab Angelis de Sacram. ubi de Baptismo, §. 33. Nald. in sum. verb. Baptismus, num. 6. Campan. in diuers. luris Canon. rub. 7. cap. 1. à num. 10. Bonacin. d. puncto 6. num. 11. vers. si dubitetur, Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 33. per tot. inter quos receptor tenet sententia, baptizandum esse si iam compleuit septennium.

⁸ Si quis per Iesu Christi, &c.] Vide Cou. in cap. alma mater, part. 1. §. 10. num. 11. Agid. d. tom. 1. q. 69. art. 6. num. 1. Valer. Reginald. d. lib. 27. num. 61. Bonacin. d. disp. 3. q. 2. puncto 7. num. 2. ubi quod Baptismus confert gratiam simul cum reliquis virtutibus, & donis, quæ gratiam consequuntur, modo non adit obex ex parte suscipientis, & citat Tolet. Petr. Ledesma. Vasq. & alios.

Gratiam in Baptismo productam remittere peccatum originale, & peccata actualia, quæ commissa sunt ante Baptismum, docent Barthol. ab Angelis de Baptismo, dial. 2. §. 156. Petr. de Ledesma in sum. part. 1. de Sacram. ubi de Baptismo, cap. 19. Bonacin. d. puncto 7. num. 4. Cardos. in praxi Iudicum, verb. Baptismus, num. 24. ac proinde delere omnem pœnam peccatis debitam, tradunt S. Thom. 3. p. quest. 69. art. 2. Petr. de Ledesma d. cap. 9. vers. tercera conclusiva, lul. Lauer. d. p. 2. cap. 3. num. 12. Bonacin. d. puncto 7. num. 5. scilicet quoad Deum, & in foro poli. glos. fin. in cap. gaudemus, de diuor. Dec. conf. 130. & in cap. qui in Ecclesiis, num. 83. cum segg. de consuet. Cou. var. lib. 2. cap. 10. sub num. 4. Sord. de aliment. tit. 7. q. 1. num. 45. Sanch. de Matrim. lib. 10. disp. 3. num. 5. Fatim. in praxi crimin. p. 3. q. 98. num. 150. Cened. ad Decretal. collect. 23. num. 3. Anton. Ricciul. d. tract. lib. 4. cap. 58. num. 17.

Pœnalitates tamen in hac vita de facto non auferre ⁸ asserunt S. Thom. d. quest. 69. art. 3. Valer. Reginald. d. lib. 27. num. 63. Bonacin. d. puncto 7. num. 7. Ego ipse in collect. ad e. maiores, num. 8. de Baptismo.

⁹ Manere autem in baptizatis concupiscentiam, &c.] Vide Henric. in sum. p. 1. lib. 2. c. 16. §. 2. & §. 7. Agid. de ConincK. d. q. 69. art. 3. num. 6. lul. Lauer. de Indulgent. p. 2. c. 3. num. 22. & 23. nouissime Fr. Mag. Franciscus de Araujo in 1. 2. S. Thoma tom. 1. q. 74. art. 4. dub. 4. num. 33. in princ. pag. 366. ubi dicit Concilium in præsentia definire, concupiscentiam, siue prauam inclinationem appetitus ad malum non habere rationem culpæ, sed appellari peccatum, quia est ex peccato, scilicet originali, & inclinatur in peccatum, scilicet

ⁿ Iohn. 3. c. filius, & c. non dubito, de cons. dist. 4. c. dehitum, cum seq. de Bapt. ^o Ex cap. 11. lib. 1. con. 2. epist. Pel. ¹ Rom. 8. ² Rom. 6. & cap. prop. de coniect. d. 4. ³ Rom. 8. ⁴ Gloss. 3. ⁵ Eph. 4. cap. quomodo renouari, de peccat. dist. 7. ⁶ Rom. 8. Galat. 3. ⁷ Ex c. vit. lib. 1. de pen. & rem. ⁸ 2. Tim. 2. ⁹ Rom. 6. 7. & 8. Coloss. 1. venimus.

scilicet actuale, & ideo dicitur fomes peccati, qui relinquitur in renatis post Baptismum ad agonem & pugnam, ut ei resistendo magis mereantur. Hurtado d. diff. 4. de Baptismo diffie. 1. in fine.

¶ *Nocere non consentientibus*, &c. J. Nullum esse peccatum in sensuualitate sine consensu voluntatis, probat ex hoc text. Fr. Mag. Franciscus de Araulo d. q. 74. art. 4. dub. 3. num. 31. pag. 364.

10. a. *Declarat tamen*, &c. J. Vide Stephanum VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innovatas, constit. 18. pag. 203. cum seqq. ubi dicit innovari. Extravag. cum pra. excelsa, & Extravag. graue nimis, de reliq. & vener. Sanct. inter communes, per text. Concilij in presenti, & vnum ac alterum multipliciter declarat. De immaculata Beatissimæ Virginis Conceptione libros integros edidit Lulianus Fr. Agidius, de præsentatione, & Hispanus Ferdinandus Quirinus de Salazar, illamque immunitatem fuisse à peccato originali multis comprobant, Henriquez in sum. lib. 3. cap. 11. §. 3. prope fin. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 57. Spin. in speculo testam. gloss. 3. in princ. num. 17. Soar. de Relig. tom. 1. lib. 2. c. 3. num. 2. Valquez in 3. p. s. Thoma. tom. 2. diff. 116. Ceuall. commun. contra commun. quæst. 346. Aldrete de Religiosa disciplina tuenda, lib. 2. cap. 20. num. 14. Campan. in diuers. Turis Canon. rub. 12. cap. 13. num. 139. Martin. Delri. disquisit. Magic. lib. 4. cap. 1. quæst. 3. set. 9. AZOR. instit. moral. part. 1. lib. 4. cap. 34. quæst. 3. Galgarnet. de iure publico, lib. 3. tit. 70. Paul. Comit. respons. moral. lib. 6. quæst. 40. Portel. in dubijs Regular. verb. Conceptio Dispara, Villalob. in sum. part. 1. tract. 17. diffie. 25. Hieronym. Roderic. in compendio quæst. Regul. resal. 30. nouissimè Fr. M. Francisc. de Araulo in 1. 2. s. Thoma. tom. 1. q. 81. art. 3. pag. 417. cum seqq. Ego ipse de officio, & potest. Episcop. p. 3. alleg. 50. num. 109. cum seqq.

Huius interim Decreti, & dictarum Extravagantium vim paulo latius explicauit Pius Papa V. per declaratoriā vnam Bullam, quam pridie Kalend. Decembris 1570. desuper edidit; cuius tenorem summarie refert opere præmum idcirco videtur. Is enim saluberrimis istis Prædecessorum suorum, & præsertim Synodi Tridentinæ decretis insistendo, permisit quidem cuique libertatem priuatim opinandi in quamlibet partem, prædictæ controuersie, prout vel magis pium, vel magis probabile iudicauerit; sed vetuit ne quisquam publice, præcipue in concionibus popularibus, & ubi promiscua virorum & mulierum multitudo conuenire solet, alterutram partem disputare, aut asserere, vel contrariam refellere cum rationum & argumentorum deductione præsumeret, aut etiam desuper scripta, aut libros edere, cuiusvis pietatis, aut necessitatis prætextu; adiiciens penas in contrarietates suspensionis à Diuinis ipso facto, & absque noua declaratione incurrendæ (si modo in Sacris fuerit constitutus) & priuationis ipso iure omnis gradus & dignitatis, quibus fungi reperirentur; & insuper censuram perpetuæ inhabilitatis ad similia munera postmodum iterum obtinenda & obeunda; à quibus absolui non possint nisi a solo Romano Pont. & volens nihilominus, ut etiam alijs grauioribus penis, si opus fuerit, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subijciantur. Illud tamen in eadem sua Bulla prædictus Pius Papa V. adhuc permisit, ut quandiu per Sedem Apost. alterutra pars definita non foret, possint vni docti in publicis Academicarum disputationibus, & in generalibus disserere, & argumentis vtramlibet partem vel sustinere, vel impugnare, dummodo tamen neutra veluti erroneæ præiudicetur.

11. At sanctæ mem. Paulus V. volens submouere dissensiones, iurgia, & scandala, quæ cum magna Dei offensa in populo Christiano oriuntur, ex occasione assertionis affirmatiuæ, quod B. Virgo fuerit cum peccato originali concepta, Feria quinta die 30. Augusti anno à Natiuitate

Domini nostri Iesu Christi, 1617. in generali Congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, & vniuersalis Inquisitionis contra hæreticam prauitatem habita post longam & maturam discussionem constituit, ut in posterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & alijs actibus publicis id asserere, donec res à Sede Apost. definitur; cuius decreti verba transcripsit Campan. d. cap. 13. num. 140. & Hieron. Roderic. d. resal. 30. num. 2. & reperitur impressum tom. 4. Bullarij constit. 7. Pauli V. & de eo mentionem facit Stephan. VVeyms dict. loco num. 15.

Postmodum Gregorius XV. in eadem generali Congregatione S. Romanæ & vniuersalis Inquisitionis, die 24. Maij 1622. ex causis eisdem euitandi scandala, dissensiones, atque discordias in Populo Christiano, & ut accepit, in aliquibus Regionibus iam orta sunt sermonibus priuatis, occasione assertionis affirmatiuæ extendit, & ampliavit etiam ad priuata colloquia, & scripta, mandans, & præcipiens omnibus, & singulis cuiusvis Ordinis, & instituti Regularibus, & alijs quibuscumque tam Ecclesiasticis, quam secularibus, ne de cætero donec articulus huiusmodi à Sede Apost. definitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apost. fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asserere, quod eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere, seu tractare, exceptis tamen quibus à Sede Apost. fuerit super hoc specialiter indultum, & in Sacrosancto Missæ Sacrificio ac Diuinis Officijs celebrandis eadem Sanctitas sua non alio, quam Conceptionis nomine omnes tam seculares, quam cuiusvis Ordinis Regulares vii debere voluit, & contra transgressores statim Ordinarios locorum, & hæreticæ prauitatis vbique locorum deputatos Inquisitores procedere posse, & in eos seuerè animaduertere; reperitur hoc decretum impressum tom. 4. Bullarij constit. 29. Gregorij XV. & refert Iul. Laur. de Indulgent. part. 2. c. 21. num. 129. & de eo meminit Stephan. VVeyms d. loco num. 17.

Demum idem Gregorius XV. in constit. sua incip. Eximij, sub dat. 28. Iulij 1622. omnibus, & singulis Ordinis Prædicatorum Fratibus licentiam concessit, ut de cætero in quibuscumque priuatis eorum colloquijs, seu conferentijs inter se duntaxat, & non inter alios, aut cum alijs de materia Conceptionis B. Mariæ Virginis differere, & tractare absque vilo penarum in dictis Decretis Pauli V. & eiusdem Gregorij contentarum incurfu, liberè & licitè possint, & valeant: quod Decretum reperitur impressum post dictam Constit. 29. Gregorij V. X. & in compendio Bullarij Flauij Cherubini in fine, & de eo meminit Iul. Laur. de Indulgent. p. 2. cap. 21. num. 33.

Vnde effectum est, ut ad imitationem Parisiensis, & Colonienfis Academicarum, nonnullæ alia pro decreto statuerint, ne cuius gradus Magisterij, aut Doctoratus concederetur, nisi prius iureiurando se adstrinxerit defendendi opinionem piam immaculatæ Virginis in suo Conceptu, ita in Vniuersitate Complutensi, Valentia, & Osuna factum fuisse refert Miranda in lib. de Conceptione Virginis, cap. 93. fol. 677. cum seqq. ubi refert formulam iuramenti: & eodem iuramento solemnitè se adstrinxit ipsa ciuitas, seu Senatus Salmaticensis, quam imitati sunt alij plures Ecclesiarum Cathedralium, & Ciuitatum Capitulares, & Magistratus, ut Casaraugustæ in Aragonia, & Eboræ in Portugalia, teste Portel. in addit. ad dubia Regularia, verb. Conceptio Dispara, num. 4. ubi à num. 1. multis rationibus, iuribus, & Doctorum, ac miraculorum testimonijs probat contra quandam Doctorem Casaraugustanum prælatum iuramentum, seu votum publicè celebratum ab Academicis & communibus esse licitum, sanctum, laudabile, ac pium.

DE REFORMATIONE.

De interpretatione sanctæ Scripturæ in Ecclesijs necessaria, atque alijs ad id pertinentibus.

CAPVT PRIMVM.

- 1 Prebenda Theologalis quomodo erigenda.
- 2 Consuetudo quod datur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui doceat, seruanda est, ubi non est constituta Prebenda Theologalis.
- 3 Lector sacræ Scripturæ etiam scholasticæ vacare potest à lectione mensibus Iulij, Augusti, et Septembris.
- 4 Electio Lectoris solis Episcopo competit.
- 5 Prebendam Theologalem obtinens si legere vllomodo nolit, quomodo cogendus, et num. 6.
- 7 Episcopus potest cogere Canonicos, et Confessario sub pœna pecuniaria ad Congregationem casuum conscientie.
- 8 Canonicatum, et Prebendam Magistralem cum Parochiali obtinens, si in ea, vt tenetur, residat, fructus Canonicatus, et Prebendæ percipere potest.
- 8 Lector sacræ Scripturæ non potest obtinere aliud beneficium incompatible.
- 10 Theologus habens Prebendam, si legitime obtineret Parochialem, tenetur in ea residere amissis distributionibus.
- 11 Canonicus Theologalis non potest compelli ad ponendum substitutum.
- 12 Prebenda Theologalis dum vacat, quis munus legendi supplere debeat.
- 13 Quid si clericus secularis non reperiat idoneus pro lectione prebendæ?
- 14 Canonici et ceteri Presbyteri Ecclesiæ Cathedralis tenentur accedere ad lectionem sacræ Scripturæ.
- 15 Prebendæ Theologalis deputatio non habet locum in Cathedralibus Regular.
- 16 Procedit in collegiatis, quarum prebendæ sunt de iurepatr. laicorum.
- 17 Insigne oppidum quod dicatur.
- 18 Idem de Canonicatu si nulla sit prebenda.
- 19 Comprehendit Prebendam, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus.
- 20 Theologo Canonico in vim unionis de Prebenda vacatura non competit ius aduersus vacaturam per resign.
- 21 Prebendæ vacantes in mensibus reservatis non comprehenduntur sub hoc decreto.
- 22 Prebendæ Theologalis erectio quatenus locum habeat in ea que optatur.
- 23 Electio persone ad Prebendam Theologalem vacantem in mense Ordinario, pertinet ad solum Episcopum, collatio vero ad illos, ad quos antea spectabat.
- 24 Prebendæ Theologalis collatio erectæ post Conc. spectat ad illum, ad quem ante Conc. spectabat.
- 25 Electio persona cui conferendus est Canonatus habens annexum onus lectionis sacræ Theologicæ, eiusdemque collatio.
- 26 Prebenda erecta, et deputata pro Theologo, à sequenti Canonico optari non potest.
- 27 Theologus Canonicus non est admittendus ad ius optandi.
- 28 Prebendam Theologalem obtinens non potest illam dimittere, et aliam optare.
- 29 Canonicus Theologus, qui resignauit in manibus Ordinarij Prebendam Theologalem, potest obtinere mediante optione pinguiorem cum sui retentione stalli in choro.
- 30 Canonicus Theologus an possit ex consuetudine obtinere dignitatem in eadem Ecclesia.
- 31 Optio in Prebenda primo vacatura post Conc. locum non habebit, si ante optionem precesserit erectio in Theologalem.
- 32 Theologus postquam vacauerit Prebenda suo officio vnita, et eam adeptus fuerit, debet sedere in loco sui Canonicatus.
- Prebendam Theologalem obtinens debet relinquere primum locum antiquioribus Canonicis, ibid.
- 33 Lectori Theologo ex gratia debentur distributiones quotidiana pro tota die qua legerit.
- 34 Prebendam Theologalem obtinens distributiones quotidianas percipit, quamuis choro non interfuit.
- 35 Theologus Canonicus non censetur in die qua legit, presens matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præcedenti pro die sequenti.
- 36 Theologo illa die qua legerit, tribuendæ sunt distributiones quotidiana omnium horarum, licet choro non interfuerit.
- 37 Et etiam emolumenta quæcumque personaliter interessentibus dari solita.
- 38 Beneficium aliud assignari non potest pro Theologo ubi sunt prebendæ, et Canonatus.
- 39 Theologiam scholasticam si doceat Theologus satisfat.
- 40 Ordinarij arbitrio remittitur tempus, hora, et materia S. Scripturæ super qua legendum sit.
- 41 Curatus ruralis non potest abesse vt Grammaticam doceat in vrbe.
- 42 Episcopus vti Sedis Apostolicæ delegatus potest Regulares suæ diocesis compellere vt lectionem S. Scripturæ in suis monasterijs habeant.
- 43 Ordinarij licentia, seu examen etiam quoad vitam et mores, non requiritur ad lectionem S. Scripturæ in conuentibus Regularium habendam.
- 44 Magister ludi literarij examinari potest ab Episcopo in ijs dumtaxat, quæ spectant ad fidem, doctrinam Christianam, et bonos mores.
- 45 Docentes S. Scripturam in scholis publicis, et discipuli, qui in illis student, plenè gaudent priuilegijs omnibus de perceptione fructuum in absentia.
- 46 Idem de docentibus, vel studentibus ius Canonicum.
- 47 Cano-

- 47 *Canonicus ut fructus in absentia percipiat, debet legere in studia generali de licentia Vniuersitatis.*
 48 *Studium generale dicitur quod est erectum, & institutum per Papam, Regem, seu Principem.*
 49 *Studium quod non sit Vniuersitas non facit quod in eo Canonici Studentes percipiant fructus in absentia.*
 50 *Scholares in Ecclesiis cathedralibus non gaudent eisdem privilegijs, sicut studentes in studijs publicis.*
 51 *Canonicus fructus sui canonicatus percipit in absentia, legendo in Vniuersitate cum licentia claustrari.*
 52 *Otiosi, qui non student, & scholas non frequentant, non gaudent privilegijs scholasticorum, nec absentes causa studij fructus suorum beneficiorum percipiunt.*
 53 *Absens causa studij non percipit quotidianas distributiones.*
 54 *Ius Canonici docentes in publica Vniuersitate eiusdem ciuitatis, gaudent ibi privilegijs de percipiendis in absentia prebendarum suarum fructibus.*
 55 *Canonicus in publica Vniuersitate docenti ius Canonum non debentur distributiones quotidianae, si choro non intersit, quamuis omnes redditus in illis*

solis consistant.

- 56 *Canonicus absens studiorum causa percipit distributiones, dempta tertia parte, si in illis omnes Capituli redditus consistant.*
 57 *Distributiones quotidianas, & tertiam partem in distributione conuersam non possunt capere habentes quascunque facultates percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia studiorum causa.*
 58 *Distributiones dempta tertia parte lucratur Canonicus absens causa studij quando prebenda est tenuis, & fere omnes fructus consistunt in distributionibus.*
 59 *Licentia Episcopi non requiritur in docentibus publice in scholis S. Scripturam, aut ius Canonum, sed bene in Studentibus.*
 60 *Licentia studiorum causa non suffragatur ultra quinquennium.*
 61 *Parochiales Ecclesias obtinentibus post Concil. Trid. Studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur.*
 62 *Parochis non licet causa studiorum a suis parochialibus Ecclesijs post Concil. abesse.*
 63 *Parochus ciuitatis poterit inibi in publica Vniuersitate S. Scripturam legere.*
 64 *Parocho ubi conceditur per Sedem Apostolicam studendi facultas, quae exigi soleant, ostenditur.*

Vide Conc. Lat. sub Innoc. 3. c. 13.

E ADEM sacrosancta Synodus, pijs summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inherens, easque amplectens, & illis adiciens, ne celestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, statuit & decreuit quod a in illis Ecclesijs, in quibus prebenda, aut praestimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium & pro lectoribus sacrae Theologiae deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates & alij locorum Ordinarij, eos, qui prebendam, aut praestimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ipsius sacrae Scripturae expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & alijs locorum Ordinarijs eligendum, etiam per subtractionem fructuum & cogant, & compellant. De cetero vero prebenda, praestimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quae per se ipsos id munus explicare possint, conferantur: & aliter facta prouiso nulla sit, & inualida. In Ecclesijs autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, si ciuitas insignis, vel populosa, & etiam Collegiatis existentibus, in aliquo insigni oppido, etiam nullius diocesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, & ubi nulla prebenda, aut praestimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, & prebenda quomodocumque, & preterquam ex causa resignationis, & primo vacatura, cui aliud onus incompatible iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesijs nulla, vel non sufficiens prebenda foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum & alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiorum suae ciuitatis, & diocesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita provideat, ut ipsa sacra Scripturae lectio habeatur, ita tamen, ut quaecumque aliae lectiones, vel consuetudine, vel quavis alia ratione instituta, propter id minime praetermittantur; Ecclesiae vero, quarum annui prouentus tennes fuerint, & ubi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, ut Theologiae lectio in eis commodè haberi non possit, & saltem Magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scholares pauperes Grammaticam gratis doceat, ut deinceps ad ipsa sacra Scripturae studia, annuente Deo, transire possint. Ideoque illi Magistro Grammatices, vel alicuius simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat quamdiu in docendo perstiterit, assignentur, dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persoluantur: vel alias Episcopus ipse aliquam rationem inear suae Ecclesiae, & diocesi accommodam, ne pia haec, utilis, atque fructuosa prouiso quouis quaesito colore negligatur. In monasterijs quoque monachorum, ubi commodè fieri queat, etiam lectio sacrae Scripturae habeatur: qua in re si Abbatēs negligentes fuerint, & Episcopi locorum, in hoc, ut Sedis Apostolicae delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In conuentibus vero aliorum Regularium in quibus studia commodè vigere possunt, sacra Scripturae lectio similiter habeatur, quae lectio a Capitulis generalibus, vel prouincialibus assignetur dignioribus Magistris. In gymnasijs etiam publicis, ubi tam honorifica, & ceterorum omnium maximè necessaria lectio haecenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerum publicarum pietate, & charitate ad Catholicae fidei defensionem, & incrementum, sanaeque doctrinae conseruationem, & propagationem instituantur: & ubi instituta foret, & negligetur, restituantur. Et, ne sub specie

d. Conc. Cōstantinop. 6. c. 5. cum alleg. à me in tract. de princ. sch. prin. 88. c. 1. & c. quia, de mag. Conc. Later. sub Alex. 3. c. 18. & sub Innoc. 3. c. 1. & infra sess. 23. cap. 18. de reformat. ci. ne in agro de statu monach. ca. de mag.

l. Cap. quia, & cap. finde mag. & infra sess. 2. de reformat. c. 18.

e. Infra sess. 24. cap. 13. de reformat.

specie pietatis impietas disseminetur: statuit eadem sancta Synodus neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur. & Docentes verò ipsam sacram Scripturam, & dum publicè & in scholis docuerint, & scholares, qui in ipsis scholis a studentibus, & privilegijs omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum, in absentia à iure communi concessis, planè gaudeant, & fruuntur.

e Cap. fin. de mag. alleg. in meo tract. de priuileg. schol. priu. 98.

1. **V**ide Nauarr. in man. cap. 27. nu. 107. Rebuff. in concord. tit. de collat. §. 1. verb. Theologalem. pag. 543. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disp. 5. q. 11. num. 57. Sebast. Medic. in summa peccatorum. part. 2. cap. 2. tit. 3. q. 74. num. 209. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 17. num. 11. & 12. Zerol. in præxi Episcop. part. 1. verb. Præbenda Theologalis. Valer. Reginald. in præxi fori poenit. lib. 20. num. 53. Galet. in Margarita casuum conscient. verb. legent. Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 4. a num. 130. Monet. de distribut. quotid. part. 2. quest. 10. & de commutat. ultim. volum. cap. 10. num. 191. cum multis segg. Homobon. de Bonis de humana vita statibus. cap. 11. in princ. & cap. 12. Aloyf. Kicc. in præxi aurea resol. 175. & in decis. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 101. Metipsum de officio & potest. Episcop. p. 3. alleg. 56. & de Canonicijs & Dignitatibus. c. 27.
2. **a** In illis Ecclesijs, &c.] Vbi non est constituta præbenda Theologalis, & viget consuetudo quod detur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui docendi officio fungatur, ea seruanda est. quod si illud etiam poterit Theologum reddere diligentem in sui muneris functione, triennium eius conductionis Ordinarius vna cum Capitulo præstinare debet, ita decisum refert Zerol. in præxi Episcop. p. 1. verb. Præbenda Theologalis. vers. ad secundum.
3. **β** Pro lectoribus S. Theologia.] Etiam scholastica, vt per Galet. d. verb. legent. quem refero ego ipse de officio & potest. Episc. p. 3. alleg. 56. num. 6. vbi num. 7. ex eodem resolu huiusmodi lectorem mensibus Iulij Augusti, & Septembris à lectione vacare posse, de quo etiam Garc. d. p. 5. cap. 4. num. 157.
4. **γ** Et alij locorum Ordinarijs eligendum, &c.] Electio Lectoris soli Episcopo competit, nec successori præiudicium fit, si aliter per prædecessores fuit obseruatum, & id intelligendum est de his Canonieatibus Theologalibus, qui erecti non sunt ante Concilium; si verò erecti essent ante Conc. seruandum est quod ante Concil. fiebat, refert ita decisum Nicol. Garc. d. part. 5. cap. 4. num. 16.
5. **δ** Cogant, & compellant, &c.] Præbendam Theologalem obtinens, si legere villo modo nolit, poterit Episcopus illum cogere comminationibus poenarum, sequestrationibus fructuum, assignatione portionis de eisdem fructibus alteri, qui ipsius loco legat, demum crescente contumacia, ad alias poenas etiam priuationis devenire poterit, tactaque priuatione ad corroborandum Concilij decretum, Episcopus declarare debet talem præbendam & Canonieatum affectum fuisse, & esse ex Concil. pro S. Scripturæ Lectore, tunc deligat personam idoneam, qua id munus per seipsum exequi valeat, & illi per Ordinarium collatore huiusmodi præbenda conferatur, ita Aldan. vbi supra num. 5. vbi refert, sic decisum in vna Maioricens. Et Rota decis. 147. num. 1. apud Farinac. p. 1. in posthum. attestatur sacram Congregat. Concilij censuisse Canonieum Theologalem posse compelli, vt per se, & non per substitutum muneri suo satisfiat, nisi adesset legitima absentia causa, & num. 2. resoluit Capitulum non posse concedere licentiam, vt Canonieus habens præbendam Theologalem possit abesse, sed id spectare ad Episcopum.
6. Et si Ordinarius inferiorum fuerit negligens, puta Prior, Abbas, Praepositus, & ceteri similes alicuius Ecclesiae Collegiatae, poterit Episcopus in cuius diocesi sunt, supplere, id est cogere, refert decisum Aldan. d. loco.
7. Vnde posse Episcopum cogere Canonicos & Consecratos sub poena pecuniaria ad Congregationem casuum conscientiae, refert decisum Sel. d. loco num. 25. sub die 11. Iulij 1620. Ego ipse d. e. 27. num. 29.
8. **ε** De cetero verò præbenda, &c.] Obtinens Canonieatum, Barbos. Collect. in Concil. Triad.

& Magistrali præbendam cum Parochiali, si in ea, vt tenetur, resideat, fructus Canonieatus, & præbenda percipere potest, ita tamen vt quotidianas distributiones amittat, atque alia præterea, quæ absentes iusta de causa percipere non possunt. In præbenda autem Magistrali idoneum virum sibi substituat, qui ex veteri instituto annexum suæ præbendæ munus obeat sacre Scripturæ interpretandæ, ita refert decisum Aldan. d. loco, num. 6.

ζ Per seipsum, &c.] Et ideo Lectorem S. Scripturæ non posse obtinere aliud beneficium incompatible, refert decisum Aldan. in compend. Canon. resolut. lib. 1. tit. 3. num. 2.

Si Theologus huiusmodi habens præbendam legitime obtineret Parochialem, renetur in ea residere amissis distributionibus quotidianis, & alijs emolumentis, quæ tamen de ieruientibus dari solent: in officio autem arbitrio Ordinarij alium deputare debet, assignato ei competenti salario, Aldan. d. loco.

Canonieus Theologalis non potest compelli ad ponendum substitutum, quando ex capite infirmitatis sanabilis impeditur, quo minus per seipsum legere valeat; eo verò casu, quo quis esset substituendus, electio substituti ad Episcopum spectat, ita refert decisum Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 4. num. 159. Et ideo cum quidam Canonieus Theologus instaret sibi licere legere per substitutum stante impedimento infirmitatis, fuit illi concessa licentia ad sex menses, refert Aldan. vbi supra num. 4. vbi testatur ita decisum sub die 13. Nouembris 1627.

Præbenda Theologalis dum vacat, potest Episcopus fructus applicare alicui personæ, quæ suppleat munus legendi, ex Sel. in selectis Canon. cap. 2. num. 15. vbi refert ita decisum in Camerinen. 8. Februarij 1594. & debet dari in commendam vni Canonico idoneo eiusdem Capituli, si adfit, donec Titularis provideatur, secundum Gonzal. ad reg. 3. Cancell. gloss. 5. §. 8. num. 26. quem refero d. alleg. 56. num. 14.

Quando Clericus secularis idoneus non reperitur pro dicta præbenda, statuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationem huius Canonieatus suspendendam esse donec inueniatur idoneus Theologus secularis, si fieri possit: interim vero nullum esse ab Episcopo fructum ipsius Canonieatus custodem, aut curatorem deputandum; sed eos omnes Superiores alicuius Monasterij tradendos, qui curet, vt aliquis idoneus Theologus ex suis Regularibus publice sacram Scripturam in Cathedrali doceat, prout hic mandatur, eique in primis necessaria subministrat ex dictis fructibus; quod si quid reliquum erit, in Monasterij vsum conuertatur, ita Aldan. vbi supra num. 2. Zerol. d. verb. Præbenda Theologalis, §. 5. Ego d. alleg. 56. num. 15.

Canonici, & ceteri Presbyteri Ecclesiae Cathedralis tenentur accedere ad lectionem S. Scripturæ Theologi illam legentis, ex Sel. in selectis Canon. cap. 2. num. 3. vbi refert decisum sub die 11. Augusti 1618.

η Conferantur.] A quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expressit, quare pertinebit ad eum, ad quem antea de iure spectabat, vt ex infra dicendis num. 24. apparebit.

θ In Ecclesijs autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, &c.] Præbendæ Theologalis deputatio non habet locum in Ecclesijs Cathedralibus Regularibus, vbi præbendæ non sunt distinctæ, nec Ecclesiae numeratæ, prout est Cathedralis Pampilonen. sed cogendi sunt Monachi vt provideant de Lectore idoneo Theologiae, qui publice legat non solum ipsis Monachis, sed omnibus alijs audire volentibus, ex Aldan. vbi supra num. 3. vbi testatur ita decisum in Pampilonen. 9. Septembris 1573. refero d. e. 27. num. 2.

B

1 Ac

16. *Ac etiam Collegiatis.*] Habet locum etiam in illis, quarum praebanda sunt de iure patronatus laicorum, vt refert decifum Monet. de commut. ultim. volum. cap. 11. num. 262. & Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 4. num. 162. vbi addit, quod in eis deputari debet praebanda primò vacatura, concurrentibus omnibus requisitis, & quod persona non nominetur ante vacationem, & quod illius electio spectabit ad Episcopum; collatio verò ad quem legitime spectabat ante deputationem.
17. *In aliquo insigni oppido.*] Quod dicatur oppidum insignis, iudicis arbitrio relinquendum esse resoluunt gloss. verb. *copin.* in cap. statutum, de rescript. in 6. Lap. Specul. Tiraquell. & alij apud Menoch. de arbit. casu 158. num. 4. Massob. de Synodo Diocesana cap. 4. dub. 14. Ego ipse de Canonis & Dignitat. cap. 2. à num. 18. Principalis verò qualitas, quae locum insignem reddit, est numerus habitatorum, Bonifac. de Vitalin. in Clem. grauis, num. 56. de sent. excomm. Nauarr. consil. 1. de verbor. signific. vbi respondit oppidum Fonseca Toletanae Diocesis esse insignis, quia habebat octingentos municipes.
18. *Vbi nulla praebanda, &c.*] Vbi nulla sunt praebanda, eo quod Canonici tantum distributiones quotidianas habeant, idem statuendum est quod de praebandis, cum illarum loco succedant, refert decifum Aldan. vbi supra num. 7.
19. *Praebanda quomodoque.*] Comprehendi quoque praebandam, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquas, testatur resolutum Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 4. num. 128. Ego ipse d. cap. 27. n. 7. Aldan. citato loco, Si verò vacauerit, portio non includitur hoc decreto, quia non venit appellatione praebandae, vt refert decifum Garc. d. num. 128.
20. *Præterquam ex causa resignationis.*] Theologo Canonico in vniuersionis facte ab Episcopo de praebanda vacatura, non competit ius aduersus Canoniciatum vacaturum per resignationem, ex Sel. d. cap. 2. num. 4. vbi refert decifum in Monopolitana sub die 29. Augusti 1626. refert d. cap. 27. num. 10.
21. *Primo vacatura.*] Non tamen in mense Apostolico, quia non comprehenduntur sub hoc decreto praebandae vacantes in mensibus referuatis, vt refert decifum Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 4. num. 128. Requirit actuale deputationem, vt praebanda primò vacatura Theologalis sit, in Theologalem erecta, refert decifum Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 4. num. 155. quem refert d. alleg. 56. nu. 3. & ideo si in prouisione praebandae non fuit facta actualis deputatio, non potest prouisus compelli obire munus lectionis, ex eod. Garc. loco proxime citato.
22. Præbanda Theologalis electio non habet locum in ea, quae vigore statuti à sequenti Canonico optatur; sed illa praebanda, quae dimiserit Canonici, qui nouissime optat, huic muneri vnita, & affecta remanet, ita testatur decifum Nicol. Garc. in addit. ad d. p. 5. cap. 4. num. 130. in vna Lumen, Sarzanen. Iulij 1592.
23. Electionem personae ad huiusmodi praebandam Theologalem vacantem in mense Ordinario pertinere ad solum Episcopum, collationem verò ad illos, ad quos antea spectabat, refert decifum Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 162. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. num. 83. Ego ipse d. alleg. 56. num. 4. Si verò vacauerit in mense Apostolico, vel alias esset referuata, seu affecta, electionem personae, & collationem spectare ad Papam, resoluunt idem Garc. d. cap. 4. num. 164. & Gonzal. d. loco. Contra Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Beneficium, §. 3. & verb. Præbanda Theologalis, §. 4. existimantes electionem ad Ordinarium semper spectare.
24. Præbanda Theologalis collatio erecta post Concil. spectat ad eum, ad quem ante Concil. spectabat, etiā in casu, quo ante Concil. electio spectabat ad Capitulum, & institutio ad Episcopum, ex Sel. dist. cap. 2. numer. 13. vbi refert ita decifum in vna Toletana sub die 24. Septembris 1592.
25. Electio personae, cui conferendus est Canoniciatus habens annexum onus lectionis S. Theologiae ex prescripto Concil. pertinet ad Episcopum, collatio verò eidem personae facienda ab eis, ad quos ante Concil. pertinebat, quamuis regulariter in ea Ecclesia electio sola Canonici perueniat ad Capitulum, & confirmatio, siue institutio ad Episcopum, ex Sel. loco citato, vbi refert ita fuisse decifum in Aretina 31. Iulij 1627.
26. Præbanda sic erecta, & deputata pro Theologo à sequenti Canonico optari non potest, prout refert decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 34. n. 80. Monet. de optione Canon. cap. 3. §. 6. num. 129. Nicol. Garc. in addit. ad d. p. 5. cap. 4. num. 132. Ego ipse d. alleg. 56. num. 10.
27. Præbanda Theologalis sicut non potest ab aliquo Canonico optari, cum detur per electionem praeuio examine, ita Theologus non est admittendus ad ius optandi, refert decifum Nicol. Garc. in addit. ad d. p. 5. cap. 14. n. 134. & dicitur sic decifum sub die 12. Februarij 1601.
28. Præbandam Theologalem obtinens non potest illam dimittere, & aliam optare, ad instar aliorum Canonici, ita Sel. d. loco, vbi refert sic fuisse resolutum sub die 7. Iulij 1601. prout assero d. e. 27. num. 21.
29. Canonici Theologi, qui resignauit in manibus Ordinarii praebandam Theologalem, potest obtinere mediante optione pinguiorem praebandam cum retentione sui stalli in choro, ex Aldan. dist. loco, vbi testatur sic fuisse resolutum super sacris Ritibus in vna Veronen. 2. Septembris 1597. cuius memini Ego ipse dist. cap. 27. num. 22.
30. Canonici Theologi stante consuetudine in Ecclesia Cathedrali, vt per quemlibet Canonicum habentem praebandam Canonici annexam obtineatur vna ex dignitatibus in eadem Ecclesia, quae nullum habet onus, seu emolumentum, sed solum sedet supra Canonicos, & illos in processione praecedat, potest etiam dignitatem obtinere, ex Sel. d. loco, vbi refert resolutum sub die 18. Nouembris 1628, cuius decisionis memini d. cap. 27. num. 23.
31. Optio in praebanda primò vacatura post Concil. locum non habebit, si ante optionem praecesserit electio in Theologalem; si verò non praecesserit optio, non potest amplius erigi in Theologalem, ita refert decifum Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 130.
32. Theologus postquam vacauerit praebanda, quae suo officio fuit vnita, & eam adeptus fuerit, debet sedere in loco sui Canoniciatus, vt attestatur resolutum idem Garc. in addit. ad d. part. 5. cap. 4. num. 11. Nam praebanda Theologalis non est dignitas, & ideo primum locum eam obtinens relinquere debet antiquioribus Canonici, ex Sel. d. loco, vbi dicit ita fuisse decifum in vna Mediolanen. cuius resolutionis memini d. cap. 27. num. 25.
33. Lectori non debentur distributiones quotidianae pro illis horis, quibus legit, ex dispositione Iuris communis, per gloss. vlt. in cap. quia nonnulli, de Magistro, tamen sancta mem. Gregorius X 111. ex gratia illas debere ei voluit, non modo pro illis horis, vt si manet legat pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro tota die. Ita refert decifum Piafex. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 9. vers. similiter. Gonzal. ad reg. Cancell. §. 7. proem. n. 180. Nicol. Garc. de benef. p. 2. c. 2. nu. 118. Armendar. in addit. ad recap. legum. Nauarr. lib. 2. tit. 23. leg. 2. §. 2. de residentia, num. 68. Monet. de distrib. quotid. p. 2. q. 20. n. 17. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. decis. 495. & 498. in 1. edit. alias resol. 386. num. 6. & resol. 389. num. 6. in 2. edit. Bonacin. de horis Canonie. dist. 2. q. 5. puncto 3. §. 6. Castro Palao in opere morali tract. 7. dist. 3. §. 6. num. 1. Ioan. à Solorzano de iure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 14. num. 33. cum seqq. Trullench in exposit. Decalogi lib. 1. cap. 8. dub. 12. §. 6. n. 1. Ego ipse d. alleg. num. 8. & de Canonie. cap. 1.
34. Distributiones quotidianas quamuis lucrare facere minime debeat obtinens praebandam Theologalem, si diuinis non interfuit, etiam eo die, quo lectionem habet, vt tamen diligentius huic muneri praestantissimo Theologalem obtinens vacare queat, illi conceditur, vt deinceps omnibus illis diebus, quibus huiusmodi munere functus fuerit, distributiones quotidianas percipiat, quāuis choro non interfuit, Sel. citato loco, vbi dicit sic fuisse resolutum in causa Oriolen. 5. Augusti 1616.
35. Theologus, qui diuinis pro presente habetur diebus, quibus legit, non censetur praesens matutinis, quae ex antiqua

- antiqua Ecclesiarum consuetudine dicuntur sero preceden-
ti, pro die sequenti, ut referunt decem Nicol. Garc. d. p.
3. cap. 2. num. 118. Armend. d. loco num. 70.
36. Theologo illa die, qua legerit, tribuenda sunt distribu-
tiones quotidianae omnium horarum, licet choro non
interfuerit, ex Sel. d. loco, qui refert ita resolutum in Fanen.
3. Augusti 1624.
37. Obvius Theologalem impeditus studio, & lectione
ad huiusmodi praebandam spectante, lucrari potest non
solum distributiones, sed etiam emolumenta quacun-
que personaliter interessentibus dari solita, etiam si cho-
ro non interfuerit, ex Sel. d. loco, num. 19. ubi refert decem
in Oriolen. 12. Augusti 1618.
38. Aliquis simplicis beneficii, &c.] Ergo ubi sunt praeben-
da, & Canonicatus, non potest assignari aliud benefi-
cium pro isto Theologo, ut refert decem Aldan. d. loco
num. 10.
39. Sacra Scriptura lectio.] Satisfieri Concilio etiam scho-
lasticam Theologiam docendo, refert decem Garc. d. p.
5. cap. 4. num. 156. & Aldan. ubi supra num. 15. & citati supra
num. 3.
40. Tempus, horam, & materiam sacrae Scripturae, super
qua legendum sit remitti arbitrio Ordinarii, referunt de-
cem Aldan. ubi supra. Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 4. num. 156.
Ego ipse d. alleg. 56. num. 6. & de Canon. cap. 27. num. 26.
41. Saltem Magister habere, &c.] Fieri tamen non po-
tesset, quo deficiat Magister Grammaticae in urbe, ut
Curatus ruralis ibi habere, relicto idoneo vicario, & ap-
probato ab Ordinario, etiam si Curatus solemnibus sal-
tem festis officium in parochia exercere vellet, ita refe-
rent decem Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. num. 254. San-
ctarell. var. resolut. 9. 3. num. 32. & citati per me de officio &
potestate Parochi, part. 3. cap. 8. num. 28.
42. In monasterijs quoque Monachorum.] Etiam Carthu-
sianorum strictioris claustrae, ut refert decem Aldan.
ubi supra num. 16.
43. Episcopi locorum in hoc, &c.] Posse Episcopum, uti Se-
dis Apostolice delegatum, Regulares suae diocesis com-
pellere, ut lectionem S. Scripturae in monasterijs suis ha-
beant, per hunc textum asserunt Fusc. de visitat. lib. 2. cap.
15. num. 73. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2.
num. 59. Piasce. in praxi Episcopi, part. 2. cap. 3. num. 41. vers.
item. Campan. in diversis iuris Canon. rubr. 12. cap. 13. num.
5. Lezana in sum. quest. Regul. cap. 11. num. 11. Tamburin de
iure Abbatis tom. 3. disp. 2. q. 5. num. 3. Ego ipse d. alleg. 56.
num. 16. ubi refero Paulum V. fel. record. Constit. sua incip.
Apostolica servitutis, sub dat. Kalend. Augusti 1610. ordinasse,
ut in omnibus Regularium domibus, seu monasterijs lec-
tio linguarum Hebraicae, Graecae, Latinae, & Arabicae
habeatur, & Regularibus diligenter addiscatur, refert
me citato, Tamburin. d. tom. 3. disp. 2. q. 5. num. 3.
44. Non requiri licentiam, seu examen Ordinarii ad il-
lam lectionem S. Scripturae in conventibus Regularium
habendam, refert decem Galet. in margarita casuum
conscient. verb. legere, & verb. licentia.
45. Examinandi tamen, & approbandi ab Episcopo non
sunt de vita moribus, & scientia admittendi ad officium
legendi S. Scripturam in conventibus Regularium, ex
Sel. loco citato, num. 18. ubi refert ita decem in una Me-
diolanen.
46. Examinatus, & approbatus.] Magister ludi litterarii
examinari potest ab Episcopo in ijs dumtaxat, qui spe-
ctant ad fidem, doctrinam Christianam, & bonos mo-
res, Aldan. ubi supra num. 17. ubi refert sic fuisse decem.
47. Docentes vero ipsam S. Scripturam, &c.] Privilegijs om-
nibus de perceptione fructuum praebandarum, & bene-
ficiorum suorum in absentia concessis, iure commun-
i in cap. ult. de magistr. plenè gaudere, & frui docentes S.
Scripturam in scholis publicis, & discipulos, qui in illis
student, tradunt Rebuff. in praxi tit. de dispensat. de non re-
sident. n. 25. & in tract. de privileg. schol. priuileg. 29. & 31. Horat.
Luc. eodem tract. priuileg. 99. & 100. Fr. Emman. in summ. tom. 1.
c. 3. n. 2. & tom. 2. cap. 36. n. 2. & in addit. ad Bullam Encyclicam,
c. 7. ad 4. conclus. n. 27. Nicol. Garc. p. 3. c. 2. n. 54. Veg. in summ.
part. 1. cap. 36. casu 41. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 9. n. 10. Petr. Lef-
naud. in tract. de privileg. Doctorum, p. 3. §. 22. Iacob. Beni. in
Barbof. Collect. in Concil. Trid.
- tract. de privileg. Turisconsult. part. 1. privileg. 15. num. 1. Ca-
rol. de Grassis de effectib. clerical. in prelu. d. n. 106. Vgolin.
de officio Episcopi, cap. 19. in princ. num. 6. & cap. 43. §. 2. Azor.
instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 4. q. 3. & cap. 5. quest. 1. & 8. Gon-
zal. ad regul. 8. Cancell. §. 7. proom. n. 130. Aloyf. Ricc. in col-
lect. decif. collect. 446. Monet. de distribut. quotid. part. 2. quest.
10. à princip. Sanctarell. var. resolut. quest. 3. à n. 9. D. Ioan. de
Solorzano de iur. Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 14. n. 26. Trul-
lench in exposit. Decalogi lib. 1. cap. 8. dub. 12. §. 9. à princ. Ego
ipse d. alleg. 56. num. 18. & de Canon. c. 27. num. 46.
- Idem dicendum de docentibus, vel studentibus ius
Canonicum, quia hodie ad Ecclesiam bene regendam
non minus prodest ius Canonicum, quam Theologia,
ut concludunt Nicol. Garc. d. cap. 2. n. 65. Iacob. Beni. d.
tract. de privileg. Turisconsult. p. 1. privileg. 15. num. 4. Carol.
de Grassis in d. prelu. num. 95. cum seqq. Sanctarell. d. quest.
3. n. 18. Monet. d. cap. 10. num. 4. Ego ipse d. alleg. 56. num.
28. ubi cum eodem Monet. citato loco, num. 21. dico quid
tenendum in docentibus, vel studentibus iuri civili, de
quo etiam Sanctarell. d. quest. 3. num. 10. Castr. Palao d. §.
9. n. 3. Trullench d. §. 9. num. 4.
- Dum publice.] De licentia tamen vniuersitatis, seu
claustrum, sine Collegij Doctorum ratione stipendij, seu
cathedrae, prout decem refert Nicol. Garc. d. cap. 2. n.
59. & 60. quem cito d. alleg. 56. num. 27.
- In scholis.] Generalibus scilicet, seu celebri Vni-
uersitate, sicut tradunt Lx. Zech. de republ. Eccles. tit. de cle-
ric. numer. 7. vers. 28. Horat. Luc. ad finem tract. de privileg.
schol. nu. 23. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24. n. 19. Ego ipse
d. alleg. 56. num. 21.
- Dicitur autem studium generale, quod est erectum,
& institutum per Papam, Regem, seu Principem, ut
per Cassan. in catalogo gloria mundi p. 10. confid. 32. Perez. l.
1. tit. 10. lib. 1. ord. Ortiz. in patrocinio pro Casaraugustano gyn-
nasio, p. 1. à num. 13. & part. 3. num. 2. quos refero d. al-
leg. 56. num. 22.
- Vnde non sufficere studium quod non sit Vniuersi-
tas, quamvis in eo optime legatur, & publice cuiun-
que audire volenti, dixi d. alleg. 56. n. 22. contra Monet.
d. q. 10. n. 17. Sanctarell. d. q. 3. n. 12.
- Et ideo scholares in Ecclesijs cathedralibus non gau-
dere eisdem privilegijs, sicut studentes in studijs publi-
cis, & Academijs, referunt decem Nicol. Garc. d. cap.
2. num. 117. Armend. in addit. ad recopil. legum Nauarra, lib.
2. tit. 2. l. 2. §. 2. de resident. num. 124.
- Docuerunt.] Fructus sui canonicatus in absentia per-
cipit Canonicus legendo in Vniuersitate Theologiam
cum licentia claustrum, etiam si non haberet cathedram,
nec salarii, ut refert decem Nicol. Garc. d. p. 2. c. 5. n. 61.
- Student.] Otiosos verò, qui non student, & scho-
las non frequentant, non gaudere privilegijs scholasti-
corum, nec absentes causa studij in actus suorum bene-
ficiorum percipere, resoluunt Tnaq. in tract. Cessante
causa, part. 1. num. 213. Mascard. de probat. conclus. 1290. n.
9. cum seqq. Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 9. art. 10.
Prosp. de Augustino in addit. ad Quarant. in summ. Bullar.
rij, verb. residentia, vers. finit. Sanctarell. d. quest. 3. num. 16.
Ego ipse d. alleg. 56. n. 24.
- Privilegijs omnibus de perceptione fructuum, &c.] Ab-
sentem causa studij non percipere quotidianas distribu-
tiones, probat text. in cap. licet, de praebe. & hoc idem,
cum circa illud Concil. in praesenti nihil inuolauerit, de-
cimum referunt Guttier. canon. lib. 2. cap. 15. num. 12. Zerol.
in praxi Episcopi, part. 1. verb. distributiones quotidianae, §. 2.
Sandoual de officio Eccles. part. 6. cap. 27. Gonzal. ad reg. 8.
Cancell. §. 7. proom. num. 78. Quarant. in summ. Bullar. verb.
residentia, vers. quod autem Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 112.
Monet. d. cap. 10. num. 23. Stephan. Gratian. discip. forens.
cap. 166. num. 17. Vgolin. de offic. Episcopi, c. 19. §. 2. num. 6.
Armend. d. loco, nu. 67. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles.
decif. 395 in 1. edit. aliis resolut. 386. num. 3. in 2. edit. Ego ipse
d. alleg. 56. num. 19.
- Docentes ius Canonicum in publica Vniuersitate, pri-
uilegijs de percipiendis in absentia praebandarum suarum
fructibus gaudent, & potiuntur, quous praebanda,
quas obtinent, sitae sint in cathedra eiusdem ciuitatis,

- in qua publici lectoris munere funguntur, ita sub die 14. Aprilis, 1595. decifum refert Nicol. Garc. in addit. ad d. part. 3. cap. 2. num. 85.
55. Canonico in publica Vniuersitate docenti ius Canonicum non debentur distributiones quotidianæ, si in choro non interfit, quamuis omnes redditus in solis distributionibus quotidianis consistant, ex Sel. d. loco, ubi testatur resolutum in vna Limen. 18. Decembris, 1627.
56. Canonicus absens studiorum causa percipit quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas, quod si in huiusmodi distributionibus omnes Capituli redditus consistant, percipit etiam distributiones, dempta tertia parte, quæ inferuentibus accrescit: nullo autem casu debet ipse Canonicus percipere distributiones Missis, aut defunctorum anniuersariis applicatas, ita referunt decifum Pfafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. sub num. 9. Nicol. Garc. in addit. ad d. part. 3. cap. 2. num. 253. Armendar. d. lib. 2. tit. 23. de residentia Canon. num. 8. Solorzano d. tom. 2. lib. 3. cap. 14. num. 21. Castro Palao d. §. 9. num. 13. in fine. Trullench. d. §. 9. in princ. Ego ipse d. alleg. 56. num. 18. & 19.
57. Habentes quasunque facultates percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia studiorum causa, nec distributiones quotidianas, eo ipso absentia tempore, nec præbendæ suæ tertiam partem in eius generis distributiones Tridentini decreti auctoritate conuersam capere possunt, vt referunt decifum Aloyf. Ricc. d. resolut. 386. num. 3. in fine. Monet. d. cap. 10. num. 24. Ego ipse d. alleg. 56. num. 19. prope fin. Absentia enim studiorum causa etiam obtenta licentia à Sede Apostolica non excusat ab amissione istius tertiæ partis, sicut nec excusat ab amissione distributionum quotidianarum, ita referunt decifum Gonzal. d. §. 7. præc. num. 179. Armendar. d. loco, num. 123.
58. Quia, quando præbenda est tenuis, & ferè omnes fructus consistunt in distributionibus, tunc absens causa studij lucratur etiam distributiones, dempta tertia parte, vt resolut. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 70. num. 3.
59. Quamuis in docentibus S. Scripturam, vel Theologiam, aut ius Canonicum publice in scholis, & ab Vniuersitate conductis licentiam Episcopi non requiri, referat sibi fuisse responsum Nicol. Garc. d. p. 3. c. 2. num. 559. ad 4. nec ad docendum habeant vllam temporis determinationem, sed fructus percipere possint quamdiu docuerint, secundum Monet. d. §. 10. num. 16. quem refero d. alleg. 56. num. 32. In studentibus verò huiusmodi licentiam desiderari probat text. in cap. tua fraternitatis, de elec.
- ric. non resid. & in cap. cum ex eo, de elect. lib. 6. Ita Pius IV. in sua Constit. incip. Sanctissimus, sub die 24. Nouembris 1564. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 88. Monet. d. §. 10. num. 9. Vnde his si minores sint 30. annis, & velint in publico, celeberrimo gymnasio Theologia, vel sacris Canonibus studere, tenceri Ordinarium licentiam concedere, referunt decifum Nicol. Garc. d. c. 2. num. 82. & 86. Armendar. d. loco num. 121. Sanctarell. d. §. 3. num. 23. Ego ipse d. alleg. 56. num. 29. Qua tamen licentia illis non suffragatur ultra quinquennium impetrata à die, quo studere cepit, vt refert decifum Nicol. Garc. d. p. 3. cap. 2. num. 101. & resolutum Lessi. de iustitia lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 163. in princ. Sanctarell. d. quest. 3. num. 27. Monet. d. quest. 10. num. 14. Armendar. d. loco num. 99. & 102. Ego ipse d. alleg. 56. num. 31.
60. Parochiales Ecclesias obtinentibus post Concil. Trident. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur, vt refert decifum Nicol. Garc. p. 3. cap. 2. num. 84. Ego ipse de officio Parochi, cap. 8. num. 27. quia hodie per Concilium aon admittuntur, nisi qui per concursum magis idonei fuerunt iudicati, ex eodem Garc. d. cap. 2. num. 81.
61. Et ideo Parochis non licet causa studiorum à suis parochialibus Ecclesijs post Concil. abesse, nec Episcopis licentias ad id concedere potest, illeque si concessa fuerint, non suffragantur, vt resolutum attestantur Trullench. d. §. 9. num. 3. vers. obtinentibus. Nicol. Garc. in addit. ad d. p. 3. cap. 2. num. 81. ubi etiam ait decifum, parochialis possessionem non posse denegari habenti cathedram in Vniuersitate pro interpretando iure Canonico, quia si non resideat, potest postea puniri.
62. Parochus verò ciuitatis poterit inibi in publica Vniuersitate S. Scripturam legere, ita tamen vt cura animarum per ipsum exercenda nihil detrimenti pauatur, ita refert resolutum Aldan. citato loco num. 20.
63. Sed quando Parocho ex gratia conceditur per Sedem Apostolicam studendi facultas, vt fructus suos faciat, hæc infra scripta exigi solent. Primum, vt studeat Theologia, aut iuri Canonico in celebri Vniuersitate. Secundum, vt non sit ætatis triginta annorum, nisi iam studia incepisset, & illa nondum absoluisset. Tertium ad quinquennium tantum à principio studij computandum, adiuncta clausula vt infra annum promoueat. Quartum, vt interim cura animarum per idoneum vicarium ab ordinario eligendum, assignata illi congrua portione fructuum, exerceatur. Ita Nicol. Garc. d. p. 3. cap. 2. num. 81.

De Prædicationis munere exequendo, & licentia Superiorum ad id requisita.

CAP V T II.

- 1 Doctores de prædicationis munere agentes.
- 2 Prædicare est præcipuum Episcoporum munus.
- 3 Episcopus vel debet per seipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere.
- 4 Episcopus cum prædicat omnes silere debent, ibid.
- 5 Prædicandi munus potest per Episcopum committi clerico, qui non sit in sacris.
- 6 Prædicatorem deputandi munus pertinet ad Episcopum impeditum aliqua causa, ex delictis in cap. inter cætera, de officio ordin.
- 7 Prædicatoris electio, & deputatio in cathedralibus semper spectat ad Episcopos. Limita vt num. 7.
- 8 Capitulum in electione prædicatoris in Ecclesia cathedrali nihil potest.
- 9 Prædicatorem in Ecclesia cathedrali sumptibus proprijs conducere debet Episcopus.
- 10 Consuetudo immemorialis nominandi, vel presentandi prædicatorem Episcopo pro Ecclesijs inferioribus, non est sublata.
- 11 Episcopus non potest compellere vniuersitatem ad præstandam solitam elemosynam prædicatori, si ipsum voluerit deputare.
- 12 Consuetudo seruanda est, quæ solent ex publico ciuitatis arario elemosynæ dari.
- 13 Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, ubi est consuetudo quod populus ealem impensam faciat.
- 14 Curati cogendi sunt ad subeunda per seipsum, & non per substitutos ea munia ad quæ tenentur.
- 15 Parocho per seipsum concionanti minime licet prætereendere elemosynam.
- 16 Parochi per seipsum inter Missarum sollemnia sermonem habere possunt, etiam quando Episcopus ipse prædicat.

Pastores prædicandi officium non negligant, qui curare debent, vt diebus Dominicis, & festis sollempnibus, quantum fieri potest, verbum Dei populo prædicetur. ibid.

- 17 Regulares predicare volentes, à quibus licentiam habere debeant.
- 18 Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum predicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus.
- 19 Episcopus si non modò benedictionem simpliciter non concesserit, verum etiam Regularibus prohibuerit quominus predicent in suis Ecclesijs, tunc illo contradicente predicare poterunt.
- 20 Licentia Episcopi requiritur ad hoc, ut Regulares predicare possint in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, & eos examinare poteris.
- 21 Regulares predicantes in Ecclesijs quæ suorum Ordinum non sunt, absque licentia Episcopi, an ab eo puniri possint.
- 22 Gregorius XV.
- 23 Episcopus potest interdicare Regulari ne predicet licentia non petita, etiam non reddita causa.
- 24 Predicatores errores, aut scandala disseminantes per Episcopum à predicatione interdici debent.
- 25 Questores eleemosynarios abolendos precipit.

Quia verò Christianæ Reipub.^a non minùs necessaria est prædicatio Euangelij, quàm lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus: statuit, & decrevit eadem Sancta Synodus, omnes Episcopos, & Archiepiscopos, Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per seipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento: iuxta formam generalis Concilij, viros idoneos assumere teneantur ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtè subiaceat vitæ. & Archiepiscopi quoque plebanis, & quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes, Ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios id eos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis: docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum brevitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat: ut penam æternam euadere, & celestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quavis ratione exemptum se esse prætenderet: etiam si Ecclesiæ quoniam modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diocesim existentem, forsan annexæ, vel unitæ modò re ipsa in diocesi sint, prouida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneris sui defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluantur, donec principalis ipse respiciens officium suum impleat.

Si quæ verò Parochiales Ecclesiæ reperiuntur subiectæ monasterijs in nulla diocesi existentibus: si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint: à Metropolitanis, in quorum prouincijs dioceses ipsæ sitæ sunt, tanquam quò ad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur, neque huius decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, sine recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summarie, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum & decusum fuerit. Regulares verò cuiuscumque Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesijs verò quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur: sine qua in ipsis Ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint, ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si verò, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet: Episcopus ei prædicationem interdicit. Quòd si hæreses prædicauerit, contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat: etiam si prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi ne quis prædicator vel ex falsis informationibus, vel aliis, calumniosè vexetur, iustamve de eis conquerendi occasionem habeat. Caueant præterea Episcopi, ne aliquam, vel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum viuunt, vel Presbyterorum secularium: nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiis prætextu in sua ciuitate, vel diocesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea res, sancta Sedes Apostolica consulatur, à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri verisimile non est.

Questores verò eleemosynarij, qui etiam quæstuarij vulgo dicuntur, cuiuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant: & contra facientes ab Episcopis, & Ordinarijs locorum, priuilegijs quibuscumque non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse, die Iouis, feria quinta post festum beati Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem 13. mensis Ianuarij, 1647.

Barbo. Collect. in Concil. Trid.

B 3 Vide

a Infrà sess. 24. c. 2. de ref. b 11. Tol. c. 1.

c Concil. Later. sub Inn. 3. c. 10. c. inter cetera de offic. iud. ord. Vide post finem huius lib. d. Con. Cōst. 6. cap. 8. c. exijt. §. habetur etiam de ver. fig. & Conc. Later. vit. sess. 11. Hierem. Thren. 4.

e Conc. Lat. vit. sess. 11. de modo præd.

f cap. excommunicamus §. quia verò de hæc. infrà sess. 24. c. 4. de reformatione.

g Concil. Later. sub Innoc. 3. c. 62. c. cum ex eo de posnit. & remiss. Cle. a. bullionibus eo tit. infrà sess. 22. de reformatione cap. v. officium §. compellend. de hæret. 16.

1. **V**ide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 20. nu. 23. Sbroz. de officio vicarij lib. 2. cap. 21. Marc. Ant. Genuent. in man. Prælatorum. cap. 32. Steph. Quarant. in summ. Bullarj. 5. verb. Prædicator. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 118. cum segg. Stephan. Gratian. discip. forens. cap. 393. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 3. n. 16. Lauret. de Franchis de controu. inter Episc. & Regul. 6. vers. 1. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Religion. lib. 1. cap. 7. dub. 2. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 12. cap. 13. num. 6. cum segg. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ. lib. 4. tit. 30. l. 3. de prædicatoribus sacra Scriptura. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 8. à princip. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prælatorum to. 1. q. 50. art. 2. nouissime Stephan. VVeyms ad 24. constitutiones ex iure antiquo desumptas. & per Concil. Trident. innouatas. confut. 5. pag. 40. cum segg. vbi innouatur cap. inter cetera. de offic. Ordin. per decretum in præsent. Trullench in Decal. lib. 3. cap. 1. dub. 4. num. 9. Tambur. de iure Abbat. tom. 3. dist. 59. l. 1. a. num. 58. Metipsum de officio. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 76. & de officio & potest. Parochi p. 1. cap. 14. & infra s. 24. de reform. cap. 4.
2. **a** Et hoc est præcipuum Episcoporum munus.] Ita Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 12. c. 13. n. 13. Ego ipse d. allegat. 76. num. 1. & infra s. 24. de reform. c. 4. num. 2. Steph. VVeyms citato loco num. 1. Intellige. in propria diocesi. quia extra illam non conceditur prædicatio Episcopo. cum possit prohiberi ab Ordinario. cuius est diocesis. ita Fusc. d. cap. 20. num. 23. Piafec. d. cap. 3. num. 16. vbi ait sic fuisse per Clementem VIII. resolutum. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. decis. 130. p. 2. & in praxi rerum fori Eccles. decis. 543. in 1. edit. alias resol. 465. per tot. Campan. d. cap. 13. n. 7. in princ. Stephan. Gratian. d. cap. 393. a. num. 9. vbi num. 11. resolutum privilegium Episcoporum. vt per vniuersum mundum possint prædicare. iuxta illud Matth. 9. Mare. ult. in cap. in nouo 21. dist. intelligi. nisi in alienis diocesis prohibeantur ab Episcopis locorum. quasi potestas prædicandi intelligenda sit in proprio populo. non in alieno. Fusc. d. cap. 20. n. 23. in fine. Ego ipse d. allegat. 76. num. 3. Stephan. VVeyms d. loco num. 8.
3. **¶ Omnes Episcopos. &c.**] Vnde Episcopum vel debere per se ipsum prædicare. vel sumptibus suis alium conducere. refert decifum Aldan. in compend. Canon. decis. lib. 1. tit. 4. num. 1. quia dum legitimo desinunt impedimento. tenentur assumere alios ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendos idoneos. potentes in opere. & sermone. cap. inter cetera. de offic. Ordin. hic innouatum. Stephan. VVeyms d. loco num. 2. Sed cum prædicauerit Episcopus. omnes prædicatores silere debent. illique poterit inhibere. vt eo tempore à prædicatione abstineant. ex eod. Aldan. d. tit. 4. num. 2. vbi refert ita resolutum in Bituntina 17. Februarij. & 2. Martij 1629. nisi prædicare volens esset Parochus in sua propria Ecclesia. vt infra videbimus num. 16.
4. **¶ Viro idoneo assumere teneantur.**] Dummodo sint clerici saltem in minoribus Ordinibus constituti. potest enim prædicandi munus committi per Episcopum etiam clerico. qui non sit in Sacris. vt resoluunt Rendina in promptuario recept. sent. tom. 1. tit. 17. num. 24. Sayr. in floribus decis. sub tit. de tempor. Ordin. decis. 2. Armendar. d. loco num. 36. Postquam de officio curati cap. 3. num. 14. in fine. Vgolin. de officio Episcopi. cap. 42. §. 2. num. 1. Ego ipse d. allegat. 76. num. 45. sed non laico. ex Concil. Lateranens. sub Leone X. sess. 11. Aldan. d. tit. 4. num. 3. vbi testatur ita decifum sub die 23. Iunij 1580.
5. **¶ Munus deputandi prædicatorem pertinere ad Episcopum impeditum aliqua causa.** ex delibatis in cap. inter cetera. de offic. ordinarij. nisi in contrarium sit consuetudo ab immemoriali tempore. referunt decifum Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. prædicatio. §. 7. Franc. Leo. d. cap. 8. sub num. 4. Armendar. d. loco num. 2. Campan. d. cap. 13. num. 14.
6. **¶ In Ecclesijs electio. & deputatio prædicatoris.** nulla habita ratione cuiuscunque consuetudinis. etiam immemorabilis. qua talis deputatio Capitulo. vel Episcopo vnà cum Capitulo. siue de eius consilio. aut cuius alteri competere. prout testatur resolutum Armendar. d. loco num. 3. quem refero Ego ipse d. allegat. 76. num. 6. refert

ipsam declarationem nouissime Stephan. VVeyms d. loco num. 10. vbi attestatur ex suo voto per sacram Congr. Illustrissim. DD. Cardin. Concilij Trident. Interpretum inter plures alias questiones controuersas decifum. & declaratum extitisse quoad deputationem Concionatoris in Ecclesia Cathedrali Tornacensi. spectare illam ad eundem Episcopum. etiam non obstante contraria consuetudine immemorabili. subditque quod Capitulum. vel canonici se non possunt de cetero intrinittere in huiusmodi deputationem. neque aliquem ad prædicandum in Cathedrali deputare. vel admittere. contradicente. vel inconsulto Episcopo. & nequidem ex prædicatoribus ab ipso Episcopo alijs approbatis.

Erit tamen in optione Episcopi. vtrum ipse malit prædicatorem in sua Cathedrali eligere. aut deputare. quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere. & nominare consueuisset. vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere. ita tamen vt Episcopus electionem deputationemque prædicatoris erogando non compellat. Sin vero populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus vt sinat. eundem populum cogere potest ad eas impensas. & eleemosynas prædicatori præstandas. quas ipse populus in hanc causam præstare solitus est. vt refert decifum Armendar. d. loco num. 11. vbi num. 17. pariter dicit resolutum. in electione Episcopi esse prædicatorem in sua Cathedrali deputare. quando alias pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine. & tunc non posse Episcopum compellere populum ad solitam eleemosynam. & impensas prædicatori præstandas. secus si Episcopus sineret vt populus nominaret. & solitus esset præstare. refero ego ipse d. alleg. 76. num. 11. & nouissime Stephan. VVeyms d. loco num. 11. & 12.

Capitulum in electione prædicatoris in Ecclesia Cathedrali nihil potest. ex Armendar. d. loco num. 21. quem refero d. alleg. 76. num. 7.

Sumptibus proprijs conducere debet Episcopus prædicatorem in Ecclesia Cathedrali. non obstantibus quibuscunque consuetudinibus. & immunitatibus. vt refert Armendar. d. num. 5. vbi num. 16. ait. sic decreuisse Pium V. subditque postea Gregorium XIII. statuisse deinceps rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis. & Episcopum hac ratione posse cogere.

In Ecclesijs vero inferioribus non est. sublata immemorabilis consuetudo nominandi. vel præsentandi prædicatorem Episcopo pro illis Ecclesijs. ex Armendar. d. loco num. 15. prope fin. nouissime Stephan. VVeyms vbi sup. num. 13. Et vbi in eis vigerit consuetudo. quod populus soluat concionatori. ea seruanda est. nisi forsitan facultas nominandi prædicatorem vniuersitati ab immemorabili tempore competere. & Episcopus talem nominationem sibi vendicauerit. vt refert decifum idem Armendar. d. loco num. 22. quem cito d. allegat. 76. num. 12.

Episcopus enim non potest compellere vniuersitatem ad præstandam solitam eleemosynam prædicatori. si ipsum prædicatorem voluerit deputare. secus vero si sinat vniuersitatem. vt consueuit. eligere sibi prædicatorem. ab ipso tamen approbandum. si vero adesset consuetudo immemorabilis quod vniuersitas soluat. & Episcopus eligat. tunc ea seruanda erit. Ita Aldan. d. tit. 4. num. 5. vbi ait sic fuisse decifum in Ariminensi. 29. Octobris 1585. & in Conuersan. 17. Maij 1588.

Si ex publico ciuitatis erario concionatori solent eleemosynæ dari. ea consuetudo seruanda est. vt referunt decifum Galet. in margarita casuum conscient. verb. Prædicare. Armendar. d. loco num. 24.

Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris præsertim vbi est consuetudo quod populus talem impensam faciat. ita testatur resolutum Armendar. d. loco num. 23. & 25. quem refero Ego ipse d. alleg. 76. num. 13.

¶ Archiepiscopi quocunque. &c.] Cogendi sunt igitur Curati ad subeunda per seipfos. & non per substitutos. ea munia ad quæ tenentur. tolerandum autem vt per substitutum suppleant in illis tantum casibus. quibus expressis verbis canonum. decretorumve Concilij permiffum

sunt eis, ut per vicarios, coadiutores, vel substitutos possint officio suo fungi. Ita refert decem Aldan. d. sit. 4. num. 6.

15. Parocho per se ipsum concionanti minime licet, prætextu cuiuscunque paupertatis, prætere sibi præstari elemosinam solitam dari prædicatoribus alias ab universitate electis. Ita Aldan. d. sit. 4. num. 8. ubi refert decem in Vestana 20. Martij 1621. & illius memini de officio, & potest. Parochi. cap. 14. num. 7.

16. Parochi per se ipsos inter Missarum solemnia sermonem habere possunt, etiam quando Episcopus ipse prædicat. Ego ipse d. cap. 14. num. 3. ubi assero sic fuisse resolutum in Terulen. 11. Junij 1613. cuius memini in tract. de Parochia p. 1. c. 5. num. 3. & Lezana in sum. quest. Regular. c. 20. num. 6.

Diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, &c.] Debet ergo Pastores prædicandi officium non negligere, & curare, ut diebus Dominicis, & festis solemnibus, quantum commodè fieri possit, verbum Dei populo prædicetur, ut per Suar. de Relig. tom. 1. lib. 2. de diebus festis c. 16. num. 7. ubi aduertit Concilium in præsent. c. 4. sess. 24. de reformat. non videri tam rigore ac præcise id præcipere, ut peccare grauius ceñteantur, si interdum, vel sæpius illud omitant, quia non vult Concilium verbis tantam obligationem indicantibus, sed mandat ut id faciant illis diebus, & alijs per Quadragesimam, & Aduentum, si ita oportere duxerint, & deinde, & alijs quotiescumque id oportuerit fieri posse indicauerint.

17. Regulares vero cuiuscunque Ordinis, &c.] Vide Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. quest. 32. art. 1. cum seqq. Vgo. lin. de potestate Episcopi, cap. 42. §. 2. num. 4. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prælat. tom. 1. quest. 50. art. 2. Campan. d. cap. 13. à num. 6. Valer. Reginald. in præxi fori panis. lib. 18. num. 123. Aloyf. Ricc. in præxi aurea resolut. 290. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiæ tract. 2. cap. 3. quest. 36. Portel. in dubijs Regul. verb. Prædicatores, Hieron. Roderic. in compend. quest. regul. resolut. 112. de Prædicatoribus, metipsum d. alleg. 76. num. 18. Marcel. Vulpe in præxi iudic. fori Eccles. c. 42. num. 3. ubi num. 4. subdit quod possunt Episcopi compellere Regulares ad emittendam professionem Fidei antequam prædicationis munus incipiant, si ita ipsi Episcopo videbitur.

18. Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinari, & approbari debent, ac ab eo habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tamen si eam minime obtinuerint, ita Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. quest. 32. art. 5. Valer. Reginald. in præxi fori panis. lib. 18. num. 123. Aloyf. Ricc. in præxi rerum fori Eccles. resolut. 633. in 2. edit. & in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 219. part. 2. Galet. in margarita casuum conscientia, verb. licentia, Armendar. in addit. ad recap. legum Navarra, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 56. Ego ipse d. alleg. 76. num. 19. ubi num. 20. cum Ludou. Miranda in man. Prælat. tom. 1. q. 50. art. 3. conclus. 1. aduerto decretum Concil. sess. 24. de reformat. cap. 4. de non prædicando, contradicente Episcopo, quoad Regulares intelligendum esse ad limitandum de illo tempore, & hora, qua Episcopus prædicare voluerit, aut coram se facere solemniter prædicari, non verò alias, ne contrarij videatur textui, in præsent. concedenti Prædicatoribus Regularibus in Ecclesijs suorum Ordinum cum sola Episcoporum benedictione posse prædicare, etiam non habita expressa licentia.

19. Quod adeo verum est, sufficere benedictionem petitam, licet non obtentam, ita tamen ut si Episcopus non modo benedictionem simpliciter non concesserit, verum etiam Regularibus prohibuerit quominus prædicent, tunc illo contradicente in sui quidem Ordinis Ecclesijs licet illis prædicare, quemadmodum S. Concil. Trident. decretis salubriter est cautum, Aldan. d. sit. 4. num. 10. ubi refert ita censuisse S. Congr. negotijs Episcoporum, & Regularium præposita sub die 30. Ianuarij 1629.

20. In ijs verò Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum etiam requiritur Epi-

scopi licentia obtenta, ut per hunc textum tradunt Aldan. d. loco, Hieron. Roder. in compendio quest. Regul. resolut. 112. num. 2. Et hoc casu posse Episcopum examinare Regulares huiusmodi prædicare volentes in Ecclesijs, quæ non sunt suorum Ordinum, tenet Aldan. d. loco, asserens sic fuisse resolutum in Vgentin. 22. Ianuarij 1628. quicquid dixerint Henric. in sum. lib. 10. c. 23. in commento, l. 1. Fr. Ludovicus Miranda d. q. 50. artic. 2. conclus. 1. in med. Campan. d. cap. 13. num. 9. Hieron. Roderic. d. num. 2. in fine.

Regulares, qui absque licentia Episcopi prædicauerint in Ecclesijs, quæ suorum Ordinum non sunt, tamen si decreto Concil. in præsent. contrafecerint, non possunt tamen puniri ab Episcopo, sed tantum à suis Superioribus Regularibus. Ita decem reserunt Quarant. in summa Bullarj, verb. privilegia Regularium, Zerolan præxi Episcopi p. 1. verb. excommunicatio causa materialis, §. 4. Piafec. in summa præxi part. 2. cap. 3. num. 41. vers. Prædicans, Campan. d. cap. 13. num. 10. Portel. in dub. Regular. verb. Prædicatores, num. 1. Hieron. Roder. d. resolut. 112. num. 3. Aloyf. Ricc. in præxi aurea, resolut. 401. ubi de pena Regularis prædicantis in aliena diocesi cum licentia Episcopi, absque tamen licentia sui Superioris.

Sed hodie per constit. Gregorij XV. incip. Insuperabili sub dat. 9. Februarij 1622. contrarium est dicendum: verba autem dictæ constit. sunt quæ sequuntur: Ac demum habeat Episcopus auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscunque exemptos, tam saculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesijs, quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesijs suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Et illos coercere, & punire posse etiam censuris Ecclesiasticis, fuit declaratum per S. D. N. Urbanum VIII. in quadam constit. in forma Breui, directæ Episcopo Giennen. sub dat. 30. Ianuarij 1629.

Si præsentatus Ordinatio fuerit prædicator idoneus, non est illi deneganda licentia, ut refert decem Armendar. d. l. 3. de prædicatoribus sacra Scriptura, num. 8. Potest tamen Episcopus interdicare Regulari ne prædicet licentia non petita, etiam non reddita causa, sicut testatur resolutum Fr. Leo d. p. 1. c. 8. n. 9. Piafec. d. p. 2. c. 3. n. 41. vers. Item. Ego ipse d. alleg. 76. n. 28. nam licet Ordinarius ad libitum, & sine rationabili causa suspendere non possit à prædicatione, ex eodem Armendar. d. loco num. 9. quem refero d. alleg. 76. num. 21. si nihilominus suspendat, non tenetur causam exprimere, quare ad hoc prohibendum moueatur ut dicunt decem Franc. Leo d. cap. 8. num. 9. Campan. d. cap. 12. num. 8. Ego ipse d. loco, num. 22.

Si verò, quod absit, &c.] Ex hoc decreto prædicatores errores, aut scandala disseminantes, per Episcopum à prædicatione interdici debent: si autem hæreses prædicauerint, contra eos etiam quomodolibet exemptos, tanquam Sedis Apostol. delegatus secundum iuris dispositionem, & loci consuetudinem procedere valet, curando tamen ne falsis informationibus, vel alijs calumniis aliquis eorum vexetur, ita Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. q. 32. art. 8. Fr. Leo d. p. 2. cap. 2. num. 61. Fr. Ludovic. Miranda d. q. 50. art. 7. Campan. d. c. 13. n. 21. Galet. in margarita casuum conscientia, verb. prædicare, ult. Portel. in verb. prædicatores, num. 12. Hieron. Roderic. d. resolut. 112. num. 12. Ego ipse d. alleg. 76. num. 48. & 49. Marcel. Vulpe in præxi iudic. fori Eccles. c. 42. num. 13. in fine, ubi ait posse Episcopos procedere contra Regulares errores prædicantes, & num. 14. contra eos, qui relationes, aut miracula non authentica prædicauerint. Tambur. d. tom. 3. disp. 5. q. 11. num. 60.

Caueant præterea Episcopi, &c.] Vide Ludovic. Miranda d. art. 7. ad fin. Hieron. Roderic. d. resolut. 112. num. 13. Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. quest. 32. art. 9.

Questores verò elemosinarj, &c.] Vide Nauar. de indulgent. not. 31. à num. 46. Paul. Fusc. de visit. lib. 1. cap. 30. num. 36. Henric. in sum. lib. 7. c. 29. à princip. Cened. in collect. ad Sexum collect. 9. Fr. Emman. d. q. 32. art. 11. Jul. Lauer. de indulgent. p. 2. cap. 13. Aloyf. Ricc. in præxi aurea, resolut. 290. Hieron. Roderic. d. resolut. 112. num. 15. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 109. & infra sess. 21. de reformat. c. 9.

S E S S I O V I.

Decretum de Iustificatione.

† Doctores referuntur de iustificatione agentes.

P R O O E M I V M.

CVM hoc tempore, non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticæ vnitatis detrimento erronea quadam disseminata sit de iustificatione doctrina, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ III. Reuerendissimis Dominis, Dominis, Ioan. Maria, Episcopo Prænestino de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus & Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanamque doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol Iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ auctor, & consummator, docuit Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit, districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere prædicare, aut docere, quam præsentī decreto statuit, ac declaratur.

Hebr. 4.

Vide Vegam in opusculo de iustific. Iodoc. Cocc. in thesauro Cathol. tom. 2. lib. 3. de iustificatione. Et verbum iustificari, quid significet in sacris Scripturis, tradit Pagnin. Gauden. de dogmatibus & ritibus veteris Ecclesiæ, p. 2. c. 52.

De natura, & legis ad iustificandos homines imbecillitate.

C A P V T P R I M V M.

a Cælest. 1.
ep. 1. c. 4.
1. Cor. 15.
Rom. 5.
b Ista 64.
c Ephes. 2.
e. supra sess.
5. in princ.
d Rom. 6.
Hebr. 2.
e Conc. 2.
Arauc. c. 15.

Primū declarat sancta Synodus, ad iustificationis doctrinam probè, & sincerè intelligendam, oportere, ut vnusquisq; agnoscat, & fateatur, quod^a cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent, ^b facti immundi, & ut Apostolus inquit, ^c natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, vsque adeo serui erant peccati, & sub ^d potestate diaboli, ac mortis, ut non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysei, inde liberari aut surgere possent, tamen in eis liberum arbitrium minimè esset, ^e viribus licet attenuatum, & inclinatum.

Vide Apost. ad Rom. 5. vers. 12. In omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt & 1. ad Corinth. 15. vers. 22. In Adam omnes moriuntur. S. August. lib. 2. de nupt. & concupiscentia, cap. 27. & 28. & lib. 6. contra Iulianum cap. 4. S. Ambros. lib. 1. de penit. cap. 2. S. Gregor. Nis- sen. in disp. de resurrectione & anima, & in lib. de beatitudinibus orat. 6. Gregorius Nazianz. orat. de Baptismo, Leo epist. 84. & serm. 4. de Natali, Chrysostom. homil. de Adamo, & Eua, Cyprian. lib. 3. epist. 8. ad Fidum, S. Thom. 1. 2. quest. 81. artic. 2. & 3. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 30.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi.

C A P V T I I.

I Christum venisse patet.

a 2. Cor. 1.
b Genes. 49.
cum sim.
c Galat. 4.
d Rom. 9.
e Ro. 2. & 5.
Coloss. 2.
f Tit. 2. & 3.
Tit. 1. cum
triplex de pē-
nit. d. 1.
f Ican. 1.
g Cor. 5.

Quo factum est, ut cælestis pater^a misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Iesum, filium suum, ante legem, & legis tempore multis^b sanctis Patribus, declaratum, ac promissum, cum venit beata illa plenitudo^c temporis, ad homines miserit: ut & Iudæos, qui sub lege erant, redimeret, & ^d gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. ^e Hunc proposuit Deus propitiorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non ^f solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Christum venisse patet Genes. 49. Non auferetur sceptrum de Iuda, sicut ex illis verbis probant Irenæ. lib. 4. cap. 33. Cyprian. epist. 63. alijs lib. 2. epist. 3. Iustin. Martyr. in dial. contra Triplicium, Auctor questionum ad Antiochum quest. 103. Idem probatur ex Daniel. cap. 9. vbi Lyran. & tradunt Euseb. lib. 8. demonstrat. cap. 2. Chrysostom. orat. 2. contra Iudæos, Genebrard. lib. 2. chronograph. circa finem. Gelaf. lib. 4. cap. 14. Driedo lib. 3. de dogmatibus sacra Scriptura, cap. 5. p. 4. Ioann. Lucidus lib. 2. de emendat. temporum. Soar. 3. p. tom. 1. disp. 1. & 2. Valent. tom. 1.

tom. 4. disput. 1. questione 1. puncto 2. Ioann. Putcan. tom. 2. dub. 2. Bonacin. de sacrosancta Christi Incarnat. diff. 2. q. 1. questione 1. articulo 1. dub. 4. Tanner. tom. 4. disput. 1. quest. 1. puncto 2.

Qui per Christum iustificantur.

C A P V T I I I.

- 1 Per Christum iustificamur.
- 2 Hominis propagatio exemplo probatur.

Verum, etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij duntaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. Nam sicut reuera homines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, a cum in ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, nunquam iustificarentur: cum ea renascentia per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos b semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum filij dilectionis sue, in quo habemus redemptionem & remissionem peccatorum.

a Allusio ad verba. Aug. ep. 89. Omnes qui renascuntur in iustificationem, &c. quæ alibi crebro inculcat, b Intra canon. 1. Coloss. 1.

- 1 Per Christum iustificamur, & saluamur, ad Rom. 5. cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est: multiplicitur magis nunc iustificati in sanguine ipsius saluati sumus: ad Hebr. 13. Propter quod & Deus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est: cap. 9. Si sanguis hircorum, & taurorum, & cinis vituli aspersus inquinatos sanctificat ad emendationem carnis, quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundauit conscientiam nostram ab operibus

mortuorum & 1. Ioan. 1. Sanguis Iesu Christi filij eius emundat nos ab omni peccato. Vide Sayr. de Sacramentis in genere, lib. 2. cap. 2. quest. 9. artic. 3. vers. tertio. Cum in ea propagatione, Hanc propagationem exemplo probat Concil. Arausic. II. cap. 24. ubi ait de palmitibus, quæ si non in vine manent, arescunt, & vigorem non nisi ex vine habent: idem dicit Concil. Moguntin. cap. 6. tom. 3. fol. 932. August. lib. 2. de peccato mort. cap. 27. S. Thom. part. 2. quest. 81. art. 2. ad 3.

Iustificationis impij descriptio, & modus eius in statu gratiæ insinuat.

C A P V T I V.

- 1 Baptismus in re, vel in voto necessarius ad iustificationem.
- 2 Baptismus necessarius necessitate medi in re, vel saltem in voto.
- 3 Baptismus in voto habere quis dicatur.

Quibus verbis iustificationis impij descriptio insinuat: ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, Saluatorem nostrum, quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, a sine lauacro regenerationis, b aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est: a Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

Galat. 4. Tit. 3. a Ioan. 3. c. filius & c. nō dubito, de consec. d. 4.

- 1 Vide Sayr. de Sacrament. in genere, lib. 2. cap. 2. quest. 9. art. 3. in fine, Aegidium de Coninck de Sacram. & censur. tom. 1. quest. 68. à num. 23. Gabr. Vazq. in 3. part. S. Thom. tom. 2. disp. 151. num. 18. & disp. 158. num. 27. Filiuc. in quest. moral. tom. 1. tract. 2. de sacrament. Baptismi, num. 118. & 122. Ioan. de Lugo de Sacram. tract. de Penit. disp. 14. sect. 7. num. 90. Torreblanca de iure spir. lib. 2. c. 4. num. 60. Hurtado de Sacram. disp. 1. de Baptismo, diffie. 14. in fine, ubi quod Baptismus in re, vel in voto necessarius est ad iustificationem, & diffie. 15. vers. Sear. dicit quod iustificatio est translatio ab statu in quo quis nascitur filius Adæ ad statum gratiæ, & diffie. 20. vers. quod autem, a Sine lauacro, &c. Vide S. Thom. part. 3. q. 68. art. 2. Sot. in 4. dist. 5. quest. 1. art. 2. Veg. de iustificat. lib. 9. cap. 4. fol. 210.
- 2 Baptismus esse necessarium necessitate medi in re, vel saltem in voto, quando non adest facultas illum suscipiendi in re, asserunt SS. Patres, Concilia, & unanimis Doctorum sententia apud Henric. in summ. lib. 2. cap. 3. Vazq. part. 3. disp. 149. cap. 1. 2. & 3. & disp. 152. cap. 2. Sayr. d. lib. 2. cap. 8. quest. 2. art. 1. Barthol. ab Angeli de Sacram. Baptismi, §. 8. Cardin. Tollet. in instruct. sacerdot. lib. 2. cap. 21. in princip. Valer. Reginald. in praxi forensi, lib. 27. num. 7. Aegid. de Coninck d. tom. 1. quest. 62. num. 66. Hurtado de Sacram. disp. 1. de Bapt. diffie. 14. ubi diffie. 15. quærit à quo tempore Baptismus ceperit esse necessarius necessitate medi. b Aut eius voto. Illud dici habere Baptismus in voto, qui facit aliquid in quo continetur votum, & propositum Baptismi suscipiendi, resoluit Bonacin. de Sacram. disp. 9. 2. punct. 2. num. 2. Et dicit Paul. Layman in Theologia moral. lib. 5. de Sacram. tract. 2. cap. 6. num. 6. vers. dico 2. per actum contritionis, ac dilectionis Dei super omnia, in qua continetur etiam propositum, seu votum saltem implicitum seruandi mandata Dei, & consequenter in noua lege recipiendi Sacramentum Baptismi, (si eius suscipiendi copia sit) hominem ad ultimum verè à peccatis iustificari, & ius adoptionis filiorum Dei consequi.

De necessitate preparationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit.

CAPUT V.

1. Necessitas preparationis ad iustificationem in adultis.
2. Conversio mentis in Deum vnde sit.

^a Infra Ca-
non. 3.
^b Procl. lib. 2.
de voc. gen.
c. 28. & 29.
^c Zach. 4.
Joel. 2. c. 6.
ueritimi
de poen. d. 2.
d. Th. 5.
Hier. in fin.
orationis
et c. 31.

Declarat præterea ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum præuenien-
te gratia sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis, vo-
cantur, ut, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem, atque adiutantem gratiam
ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo, & cooperando,
disponantur: ^a ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem neque homo ipse ni-
hil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui ^b illam & adiacere potest, neque tamen sine
gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Vnde in sacris litteris, cum di-
citur: ^c Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos; libertatis nostræ admonemur. Cum responde-
mus: ^d a. Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

1. Vnde Sot. in 4. dist. 4. quæst. 2. art. 5. col. 10. Nauarr. in
man. cap. 2. num. 39. Baldun. in. super opera contro-
uers. Bellarm. p. 2. lib. 5. cap. 3. vers. quæstio secunda. Agid. de
ConincK. de Sacram. & censur. tom. 1. dist. 2. dub. 4. n. 34.
Moltes. in summ. Theologia moralis, tract. 1. cap. 8. num. 38.
2. a. Conuerte nos Domine ad te. Quidam Scholastici pu-
tant posse hominem se sufficienter per actiones natu-
rales disponere ad obtinendam gratiam, ita Durand. in

2. dist. 28. q. 5. Gabr. etiam in 2. dist. 28. q. vnic. & in 4. dist.
14. quæst. 2. art. 2. Sed contrarium est asserendum, nam
conuersio mentis in Deum, per quam homo iustifica-
tur, debet esse ex actibus supernaturalibus, ut patet ex
Conc. Mileit. can. 4. Arausic. can. 7. 23. & 25. Irenæo lib.
4. cap. 28. Cyprian. lib. 2. epist. 2. & lib. 3. ad Quirin. cap. 4.
August. lib. de prædestinat. Sanctorum, cap. 3. Ambros. lib. 2.
in Lucam, cap. 3. Hieron. cap. 63. in Isai.

Modus preparationis.

CAPUT VI.

1. Dispositio hic non de dilectione perfecta Dei super
omnia, sed de imperfecta, qua amatur Deus ex
amore concupiscentiæ ut bonum nostrum intelli-
gitur.
2. Pœnitentia aliqua, seu dolor animi ex motu su-
pernaturali susceptus de peccatis necessario re-

quiritur ad consequendam iustificationem primâ
in sacramento Baptismi, & Pœnitentiæ. ibid.

2. Pœnitentia orta ex timore diuinæ iustitiæ, bona est.
3. Iustificari non potest homo de potentia ordinaria
absque actu pœnitentiæ.

Homo potest iustificari de potentia Dei absoluta. ibid.

^a Infra c. 14.
scilicet 14. c. 4. de
contritione.
^b Hebr. 11.
^c Marc. 1. &
Matth. 9.
^d Eccl. 1.
^e Act. 2. cap.
agut. & cap.
propt. de
collec. dist. 4.
^f Matth. vii.
Luc. 14. cap.
prima. cap. si
qua. & c. pro
prie. de con-
secr. dist. 4.
g. 1. Reg. 7.

Disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti fidem ex auditu
conciptes, liberè mouentur in Deum, credentes vera esse, quæ diuinitus reuelata, & pro-
missa sunt, atque illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiam eius, per redem-
ptionem, quæ est in Christo Iesu, & dum peccatores se esse intelligentes, & à diuina iustitiæ timore, quo
vtiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fiden-
tes, Deum sibi propter Christum propitium fore: illumque, tanquam omnis iustitiæ fontem, diligere
incipiunt: ac propterea mouentur ^a aduersus peccata per odium aliquod: & detestationem, hoc est,
per eam pœnitentiam, & quam ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptis-
mum, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptum est: ^b Acce-
dentem ad Deum oportet credere, quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. Et, ^c Confide
fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, ^d Timor Domini expellit peccatum. Et, ^e Pœnitentiam agite,
& Baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in remissione peccatorum vestrorum, &
accipietis donum Spiritus sancti. Et, ^f Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine
Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruare, quæcumque mandauimus vobis. Denique ^g præpa-
rate corda vestra Domino.

1. **D**isponuntur autem ad ipsam iustitiam. Vide Paul.
Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 18. num. 11. in fine. Vas-
quez disp. 203. num. 98. ubi nomine dispositionis, quam
Concil. in præfati numerat inter dispositiones, non
intelligi dilectionem perfectam Dei super omnia, sed
imperfectam, qua amatur Deus ex amore concupiscenti-
æ ut bonum nostrum. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de
poenit. lib. 1. q. 53. in princ. Baldun. super opera controuers. Bel-
larm. part. 2. lib. 5. c. 3. vers. quæstio. Agid. de ConincK. de Sa-
cram. dist. 5. q. 5. scilicet 1. punct. 8. à princ. Moltes. in summ. Theol.
moralis, tract. 1. cap. 6. num. 4. vers. assertio 2. & tract. 6. cap. 1.
num. 5. Ioan. de Lugo de Pœnitent. disp. 5. scilicet 8. num. 123. &

disp. 8. scilicet 4. num. 99. & 100. Hurtado de Sacram. disp. 4. de
Bapt. diff. 4. prop. fin. & diff. 5. in princ. Trullench. in De-
calog. lib. 1. cap. 1. dub. 2. num. 7. & dub. 6. num. 1.

^a A diuina iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur. Ergo
pœnitentia, quæ ex hoc timore oritur, bona est, ut per
Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de pœnitentia lib. 1. quæst. 43.
^b Quam ante Baptismum agi oportet. Vide Nauarr. in
man. cap. 1. à num. 38. & in cap. ult. de poenit. dist. 7. num. 10.
Henriquez in summ. lib. 1. cap. 23. § 5. Sot. de Sacram. disp.
7. scilicet 4. §. occurrebat. Agid. de ConincK. tom. 1. quæst. 62.
art. 1. dub. 2. à num. 31. Paul. Layman citato loco.

Non posse hominem de potentia ordinaria iustifica-
ri absque actu pœnitentiæ, patet ex Act. 3. Pœnitentini,
& conuertimini, ut deleantur peccata vestra: & ex Ezech. 18.
Con-

Convertimini, & agite poenitentiam, refertur in cap. agunt, & in cap. propriè de consecr. diff. 4. & ex Luc. 13. Si poenitentiam non habueritis simul omnes peribitis. docent S. Thom. part. 3. quest. 86. art. 2. ubi Nugn. dub. 1. conclus. 2. & 3. & Soar. diff.

6. sect. 1. assert. 1. Henriquez in summ. lib. 4. c. 21. §. 1. Valent. tom. 4. diff. 7. q. 3. punto 2. in princ. patet resolutio, de potentia Dei absoluta posse hominem iustificari à peccato mortali absq; vlla penitentia, modò cesset actus peccati.

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ.

C A P V T V I I.

1. Dispositionis nomine Concilium eam intelligit, quæ disponit, & requiritur ad effectum Sacramenti suscipiendum.

Spiritus sanctus dat gratiam iuxta mensuram dispositionis, & cooperationis hominis. ibid.

In iustificatione adultorum, quæ fit in Baptismo, unusquisque recipit gratiam secundum propriam dispositionem & cooperationem hominis. ibid.

2. Unica, exclusivæ dictio, quid operetur.

3. Christus est habitus infusus, & non actus solum.

Hanc dispositionem, seu preparationem iustificatio ipsa consequitur: quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum: unde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit hæres secundum spem vitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem gloria Dei & Christi, ac vitæ æternæ: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & vngens Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus vnigenitus suus, Dominus noster, Iesus Christus, qui cum essemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit: instrumentalis item, sacramentum Baptismi: quod est Sacramentum fidei, sine qua nulli unquam contingit iustificatio: demum & unica formalis causa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit: qua videlicet, ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ: & non modò reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus iustitiam in nobis recipientes unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem; quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissime passionis merito per Spiritum sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atq; ipsis inhaeret, unde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inferitur, fidem, spem, & charitatem. Nam fides, nisi ad eam spes accedat, & charitas, neque vnit perfectè cum Christo, neque corporis eius viuum membrum efficit, quæ ratione verissime dicitur, fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse. Et, In Christo Iesu neque Circumcisionem aliquid valere, neque preputium: sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præstantem, quam sine spe, & charitate fides præstare non potest, unde & statim verbum Christi audiunt: Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque veram, & Christianam iustitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, qua Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donaram, candidam & immaculatam iubentur statim renati conservare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam æternam.

1. Cor. 6.
b Tit 5.
c Ephes. 1.
d Ephes. 2.
Roman. 5.

e Ephes. 2.
Roman. 4.
f Cap. nihil est de conf. diff. 4.
g 1. Cor. 12.
h Ephes. 4.

i Philipp. 3.
j Rom. 5.

k Infia c. 10.

l Iacob 2. in fin.
m Galat. 5. & 6. c. Circumcisio de penit. diff. 2.
n Matth. 19.

o Lucæ 15.
p quomodo renouari, de penit. diff. 2.

1. **H**anc dispositionem, seu preparationem, &c. Vide Nauarr. in man. cap. 11. num. 13. ad fin. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 2. num. 10. Barthol. à S. Fausto de poenit. lib. 3. q. 24. vers. tandem. Agid. de Sacram. & censuris, tom. 1. q. 62. art. 4. dub. vnic. num. 128. & quest. 69. num. 8. & tom. 2. diff. 2. dub. 2. num. 17. & dub. 10. num. 8. cum segg. Fr. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib. 2. cap. 2. dub. 3. conclus. 1. reg. 1. Molin. in summ. Theologia moralis, tract. 1. c. 8. num. 29. & tract. 4. cap. 1. num. 77. Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 1. de Sacram. cap. 6. num. 94. 95. 96. & tract. 10. num. 97. & 133. Ioan. de Lugo de Sacram. in genere, diff. 9. sect. 5. num. 74. ubi num. 75. ait, nomine dispositionis Concilium intelligere non quidem eam, quæ disponit ad Sacramentum, sed quæ disponit, & requiritur ad effectum Sacramenti suscipiendum, idem Ioan. de Lugo in tract. de poenit. diff. 8. sect. 4. num. 99. cum segg. Barthol. de S. Fausto tom. 3. tract. de poenit. lib. 3. quest. 95. ubi ait, docere hunc text. Spiritum sanctum dare gratiam iuxta

mensuram dispositionis, & cooperationis ex parte hominis. Hurtado de Sacram. diff. 3. de Sacram. in genere, diff. 5. vers. sed horum, ubi ait, in iustificatione adultorum, quæ fit in Baptismo, unusquisque recipere gratiam secundum propriam dispositionem & cooperationem. & diff. 4. de Baptismo, diff. 3. vers. quod verò. & de poenit. diff. 2. diff. 5. & Unica est causa formalis, &c. Vide Hurtado de Sacram. tract. de poenit. diff. 2. diff. 7. in vers. Tridentinum, ubi dicit illam particulam, unica, quæ exclusivæ est, tantum excludere iustitiam increatam Dei, & fauorem aliquem extrinsecum Dei, non pluralitatem formarum, quæ nobis insunt, quarum quælibet sit sufficiens ad iustificationem.

2. Quamquam enim nemo possit esse iustus, &c. Vide Vazq. in 2. part. S. Thomæ tom. 2. diff. 231. num. 37.

3. Unde in ipsa, &c. Vide Azor. instit. moral. p. 1. lib. 9. cap. 3. q. 3. ubi quod charitas est habitus infusus, & non actus solum.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari.

CAPVT VIII.

1 De conuersione hominis ad Deum, & num. 2.

3 Actus ad gratiam habitualement, seu ad iustificationem disponentem, qualis esse debeat.

Roman. 9. **C**um verò Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis: ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiae Catholicae consensus tenuit, & expressit: ut scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides est humanae salutis initium, fundamentum, radix omnis iustificationis: sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratia autem iustificari ideo dicimur, quia nihil eorum, quae iustificationem praecedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur: si enim gratia est, iam non ex operibus, alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

Hebr. 11.
Infra cap. 9.

Roman. 11.
Ephes. 2.
Tit. 3.

1. **V**ide Trullench in Decalog. lib. 1. c. 1. dub. 2. num. 3. Ad Actiones, quibus ad Deum conuertimur, actiue conuerti cum auxilio Dei supernaturali, docent August. serm. 13. de verbis Apost. Ambros. lib. 2. in Lucam, cap. 3. Hieron. in c. 1. ad Ephes. August. lib. 2. de peccat. mort. & remiss. cap. 1. & lib. de correctione, & gratia.
2. Homines ad Deum libere conuerti, probant Ignat. epist. ad Magnetianos, & August. homil. lib. 50. homil. 16.
3. Actum ad gratiam habitualement, seu ad iustificationem disponentem debere esse supernaturalem, seu ex gratia elicitum, nec enim ad Deum potest homo se preparare suis viribus, docent S. Thom. part. 2. quest. 109. art. 6. Bonauent. in 2. disput. 28. art. 2. quest. 1. Dried. de captiu. & red. gener. hum. tract. 4. cap. 2. part. 2. & lib. de concord. cap. 3. Veg. lib. 6. in Trid. cap. 3. cum seqq. & in opus. de iustific. quest. 8.
- a. Cum verò Apostolus dicat, &c. J. Vide Torreblanca de iure spirit. lib. 14. cap. 1. num. 17. & cap. 6. num. 9.

Contra inanem haereticorum fiduciam.

CAPVT IX.

1 Homines non possunt habere certitudinem de sua iustitia, ijs exceptis, quibus Deus specialiter reuelaret.

Tit. 3. **Q**uamuis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa vnquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum; nemini tamen fiduciam, & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse dicendum est, cum apud Haereticos, & Schismaticos possit esse, immo nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione praedicetur vana haec, & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui verè iustificati sunt absque vlla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatos, neminemque à peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certò credat se absolutum, & iustificatum esse: atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis, & Resurrectionis Christi efficacia dubitet: nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suamque propriam infirmitatem & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest: cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

Infra c. 11.
& c. 13.

Infra c. 14.

1. **I**n hac vita non posse homines habere certitudinem de sua iustitia, ijs exceptis, quibus Deus specialiter reuelaret, docet S. Thom. 2. 2. quest. 11. art. 5. Theologi communiter in 1. sent. dist. 17. Vega lib. 9. in Concil. Trid. sot. lib. 3. de natura, & gratia, c. 10. cum seqq. Rosens. contra art. 10. & 11. Lutheri, Castr. lib. 7. aduersus haereses, verb. gratia. Barthol. à S. Faust. tom. 3. tract. de Panis lib. 3. q. 94. ubi per hunc text. tenet quod nemo potest certitudine infallibili certò scire se habere Dei gratia iustificationem. Probatur ex Apost. ad Rom. 11. O altitudo diuinarum sapientiae, & scientiae Dei, &c. ad Rom. 12. Tu autem fide stas, noli alia sapere, &c. & 1. ad Cor. 10. Qui stant, videant ne cadant. & ad Philipp. 2. Cum timore & tremore salutem vestram operamini. & Apoc. 3. Tene quod habes, ne forte accipias coronam tuam.
- a. Quamuis autem necessarium sit credere, &c. J. Vide Torreblanca de iure spirit. lib. 14. cap. 1. num. 18.

De Acceptae iustificationis incremento.

CAPVT X.

1 Homo iustus toto tempore vitae suae potest in gratia crescere.

Psalm. 38.
Inf. c. 24.
2. Cor. 4. 1. ff.
Coloss. 3.
Rom. 6.

Sic ergo iustificati & amici Dei, ac domestici facti, cunctes de virtute in virtutem renouantur ut Apostolus inquit, de die, in diem: hoc est, mortificando membra carnis, suae, & exhibendo ea arma iustitiae in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiae, in ipsa iustitia

per

Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificuntur, sicut scriptum est: ^c Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: ^a Ne verearis usque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc verò iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cum orat: Da nobis Domine fidei, spei, & charitatis augmentum.

Vide Clem. ad nostram, de haret. Hieron. contra Iovinian. August. in lib. de haresib. haresi 82. & tract. 23. super Joannem. S. Thom. 2. 2. q. 24. art. 4. 6. & 9. Paul. Fufc. de visitat. lib. 1. cap. 18. num. 22. Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Paenitent. disput. 24. num. 34.

Hominem iustum toto tempore vite sue posse in gra-

tia crescere, probatur Ezechiel. 18. Proverb. 4. Eccles. 9. Psal. 83. Apocalyp. ult. & ad Ephes. 4. docent Leo serm. 2. de Quadages. Hieronym. in cap. 9. Eccles. Prosp. lib. 1. de vita contemplativa, cap. 8. & 9. & in lib. sententiarum August. sent. 102. August. serm. 15. de verbis Apostoli. & in Psal. 69. & lib. 3. contra duas epistolas Pelagij, cap. 7.

De observatione mandatorum, deque illius necessitate, & p[er]sibilitate.

CAPUT XI.

- 1 Homo existens in peccato mortali potest habere multos actus bonos, qui nullo modo sunt peccata. 2 Nihil impossibile homini à Deo precipi.

Nemo autem, quantumvis iustificatus, liberum se esse ab observatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathema prohibita voce uti, Dei præcepta homini iustificato ad observandum esse impossibilia. ^a Nam ^b Deus ^c impossibilia non ^d iubet, sed ^e iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat, ut possis. ^f Cuius mandata gratia non sunt, cuius ^g iugum suave est, & onus leve. Qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui ^h autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, servant sermones eius: quod ⁱ utique cum diuino auxilio præstare possunt. licet enim in hac mortali vita quantumvis sancti, & iusti in leuia saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur peccata, quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti. ^k Nam ^l iustorum illa vox est humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra. Quo fit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeant, quo liberari iam à peccato, ^m serui autem facti Deo, ⁿ sobrie, iuste, & pie viuentes proficere possint per Christum Iesum: per quem ^o accessum habuerunt in gratiam istam. ^p ^q Deus namque ^r sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deferatur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se heredem esse constitutum, hæreditatemque consecuturum, etiam si Christo non ^s compariatur, ut & conglorificetur. Nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, ^t cum esset filius Dei, didicit ex ijs, quæ passus est, obedientiam, & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos, dicens: Nescitis, quod ij, qui ^u in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauium? sic currite ut comprehendatis. ^v Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus: Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. ^w Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos qui ita tuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam, ^x cum scriptum sit: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem, & de Mose dicit Apostolus, quod respiciebat in remunerationem.

1. Vnde Soar. de legib. lib. 6. cap. 1. à num. 7. Hieron. Roderic. in compend. quest. regular. resolut. 90. n. 19. vers. 3. Collige ex text. orthodoxæ Religionis doctrinæ illos aduersari, qui dicunt iustum in omni opere bono venialiter peccare, & eos, qui statuunt in omnibus operibus iustos peccare; hominem enim existentem in peccato mortali posse habere multos actus bonos, qui nullo modo sunt peccata, constat ex hac sess. can. 7. & c. 7. & sess. 14. c. 4. & can. 5. & ex Concil. Arauc. cap. 4. & 5. & ex Act. 10. ubi habetur dixisse Angelum Cornelio, Orationes tuas, & elemosyna tua ascenderunt in memoriam in con-

spectum Dei & tamen eo tempore nondum Cornelius erat iustus, ut docent ibi Theophil. Euthym. & Chrysostom. homil. de fid. leg. natur. in tom. 3. & orat. de Anima tom. 1.

^a Nam Deus impossibilia non iubet.] Nihil impossibile homini à Deo precipitur, Barthol. à S. Fausto tom. 3. in tract. de Paenit. lib. 5. quest. 14. in 2. p. & tract. de Suffrag. lib. 1. quest. 14. in 2. p.

^b Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit &c.] Vide Ioan. de Lugo de Sacram. in tract. de Paenit. disp. 8. sect. 8. num. 180.

^a Ex August. cap. 43. lib. de nat. & gr. ^b Titian. 2. inf. c. 18. ^c Cōc. Arian. 2. c. 27. ^d Vide Hier. in epist. ad Cresiph. ^e Ioan. 5. ^f Matth. 11. Ioan. 11. ^g Ioan. 14. Conc. Aghri. c. 81. & 82. ^h Conc. Mileuit. c. 7. 8. & 9. ⁱ Matth. 16. Luc. 11. cap. vñ. 25. dist. cap. ad huc & cap. de quotidianis, de poenit. dist. 2. ^k Rom. 5. ^l Tit. 2. ^m Infra can. 20. ⁿ Rom. 5. ^o Aug. lib. de nat. & gratia 25. & Prosp. sentent. 7. ad c. Gallorum & resp. ad 7. ob Vinc. ^p Rom. 8. ^q Philipp. 2. ^r Hebr. 5. ^s 1. Cor. 9. ^t 1. Cor. 5. ^u 2. Petr. 1. ^v Infra c. 25. ^w Infra c. 21. ^x Vñm. 118. ^y Hebr. 11. 2.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse.

CAPUT XII.

Nemo quoque quamdiu in hac mortalitate viuatur, de arcana diuinæ prædestinationis mysterio usque adeo præsumere debet, ut certo statuat se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi verum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi respicientiā promittere debeat. nam, nisi ex speciali reuelatione, sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

C Vide

Infra c. 15. & 16. cap. contrapuntur in 6. 24. q. 3. Ezech. 8. Galat. 3.

Vide Chrysost. homil. 11. in epist. ad Philippens. Hieron. lib. 2. aduersus Pelagian. August. lib. 11. de ciuitate. cap. 12. & in lib. de correct. & gratia. cap. 13. & in lib. de bono perseuerantia. cap. 13. Gregor. lib. 6. in 1. Regum. Propter. lib. 2. de vocat. gentium. cap. ult. Bernard. serm. 1. de Septuages. & epist. 107. Torrellanc. de iure spirit. lib. 2. cap. 2. num. 18. De diuina predestinatione tractant Magist. in 1. sentent. dist. 35. 40. & 41. ibique Doctores, praesertim D. Bonauent. Agid. Sor. Durand. Ocham. & alij, inter quos nouissime Guillelmus à Rubione, Riccard. Tap-

perus^a art. 7. contra Lutherum. Turrianus in opus. de electione diuina. Monca. disput. Theolog. dist. 4. cap. 2. Catherin. lib. 1. de predestinat. cap. ult. & lib. 2. in fine. Item S. Thom. p. 1. art. 23. cum seqq. ibique Doctores nomines, inter quos Caiet. Soar. Molin. Valent. Vazq. Less. Bafes. Zumel. Becan. in p. 1. cap. 14. & alibi passim, Item Soar. opus. de auxilijs lib. 3. cap. 16. cum seqq. Bellarm. lib. 2. de gratia. & libero arbitrio. cap. 15. Alvarez de auxilijs lib. 5. dist. 34. cum seqq. Pennot. in propugnaculo humanae libertatis lib. 6. cap. 1. cum seqq. & ab ijs citati.

De perseuerantiae munere.

CAPVT XIII.

Similiter de perseuerantiae munere, de quo scriptum est, "Qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, & eum qui cadit, restituere nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine pollicetur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiae defuerint, sicut^b cepit opus bonum, ita perficiet^c operans velle, & perficere. Veruntamen qui se existimant stare videant ne cadant, & cum^d timore, ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigilijs, in elemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & castitate; formidare enim debent, scientes, quod in spem gloriae, & nondum in gloriam renati sunt, de pugna, quae superest cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: "Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus: si enim secundum carnem vixeritis, moriemini; si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

^a Matth. 10.
& 24. c. fug-
gestu 7. q. 1.
& c. non re-
uertebatur,
de penit. d. 1.
infra cap. 16.
& 18.
Ezech. 38.
Thessal. 1.
& 2.
1. Cor. 10.
d. Philipp. 2.
1. Petr. 1. 2.
f. Rom. 8.

Nemo sibi certum aliquid pollicetur; quare 1. ^a Timotheum 4. spiritus manifeste dicit, quia in nouissimis diebus deficiant quidam a fide; & cap. 6. quam quidam appetentes errauerunt à fide, & 2. ad Timotheum 2. ne forte det

illis Deus penitentiam, & respiciant, Ioel. 2. Quis scit si conuertatur, & ignorent Deus vide Agid. de Coninck de Sacram. & censuris tom. 2. disput. 2. num. 154. Eminent. de Val- le de incantat. & ensalmis, opus. 1. sect. 2. cap. 5. num. 31.

De lapsis, & eorum reparatione.

CAPVT XIV.

I Peccato mortali remisso quoad culpam, necesse est de potentia Dei ordinaria remitti etiam reatum poenae aeternae.

2 Peccato remisso quoad culpam, non semper remittitur totus reatus poenae temporalis.

^a Infra c. 23.
& 19.
^b Hier. tom.
2. in epist. ad
Dionet. quae
incipit, inter
omnes for-
sunt ex Tert.
lib. de penit.
c. secunda post
nausfragium de
penit. dist. 8.
^c Ioan. 20.
Matth. 16.
^d Psalms. 50.
c. facit. de
penit. dist. 1.
^e Ita & Flor.
Conc. in de-
cret. Eugenij.
^f Ephel. 4.
^g 1. Cor. 3.
^h Apocal. 2.
ⁱ c. quia san-
ctitas 50. d.
& c. misere de
penit. dist. 1.
^j 2. Cor. 17.
& Marc. 3. & 4.
Luc. 3.

Qui verò ab accepta^a iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum excitante Deo per Penitentiae sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procurauerint. Hic enim iustificationis modus est lapsus reparatio: quam secundam post naufragium deperditae gratiae tabulam sancti^b Patres aptè nuncupauerunt. Et enim pro ijs, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit Penitentiae, cum dixit: "Accipite Spiritum sanctum quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Unde docendum est, Christiani hominis poenitentiam post lapsum multo aliam esse à baptismali, eaque contineri non modò cessationem à peccatis, & eorum detestationem, ^d aut cor contritum, & humiliatum: verum etiam eorundem sacramentalem Confessionem saltem in voto, & tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem, itemque satisfactionem per ieiunia, elemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitae exercitia: non quidem pro poena aeterna, à qua^e vel Sacramento, vel Sacramenti voto una cum culpa remittitur, sed pro poena temporalis: quae, ut sacrae litterae docent, non tota semper, ut in^f Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiae Dei quam^g acceperunt ingrati Spiritum sanctum contristauerunt, & ^h templum Dei violare non sunt veriti. ⁱ De qua poenitentia scriptum est: Memor esto vnde excideris: age poenitentiam, & prima opera fac. Et iterum: ^j Quae secundum Deum tristitia est, poenitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus: ^k poenitentiam agite, & facite fructus dignos poenitentiae.

Vide Iodoc. Cocc. in thesauro Cathol. tom. 2. lib. 7. art. 1. Sayr. de Sacramento in genere, lib. 2. cap. 2. q. 8. art. 3. vers. quo supposito. Onupht. dist. 3. de poenit. sect. 2. quasi. ult. circa fin. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 3. c. 3. q. 32. vers. mortale, & tract. 5. c. 15. q. 92. Mosel. in summa Theologiae moralis, tract. 1. c. 8. num. 25. & tract. 7. c. 6. nu. 42. Ioan. Sanc. in select. dist. 40. n. 5. Ioan. de Lugo de Sacram. tract. de Poenit. dist. 14. sect. 7. n. 90. Torrellanca de iure spirit. lib. 2. cap. 10. num. 23. cum seqq. Filluc. in quest. moralib. tom. 1. tract. 6. num. 82. Iul. Lauer. de Indulgent. p. 2. c. 3. nu. 33. cum seqq. & cap. 5. num. 29. ubi ait regulariter in poeni-

tentia imponenda esse opera poenalia, quales sunt orationes, elemosynae, & ieiunia.

^a Qua vel Sacramento, vel Sacramenti voto, &c.] Remisso peccato mortali quoad culpam, necesse esse de potentia Dei ordinaria remitti etiam reatum poenae aeternae, tradunt Card. Bellarm. Henriquez, Agid. de Coninck, & alij, quos refert Bonacin. de Sacram. dist. 5. q. 6. sect. 1. puncto 4. num. 1.

^b Sed pro poena temporalis, &c.] Vide Fr. Emman. in expli- cent. Bulla Cruciatæ fund. 1. fol. 1. Agid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. dist. 4. n. 13. Barthol. S. Faust. in tract.

Episcopus, tom. 2. disput. 4. num. 23. Barthol. à S. Fausto in tract. de suffrag. lib. 1. q. 14. in fine, ubi dicit hunc text. docere, satisfactionem non fieri poena aeterna, quae cum culpa remittitur, sed pro temporali. Remisso enim peccato quoad culpam, non semper remitti totum reatum poenae

temporalis, docent S. Thom. p. 3. quest. 86. art. 4. ubi Nagn. versum hoc artic. Card. Bellarm. lib. 4. de poenit. cap. 2. Zerol. de poenit. cap. 2. q. 16. Bonacin. d. puncto 4. num. 2. ubi num. 3. querit, utrum reatus poenae temporalis, qui dimisso peccato remanet, semper sit aequalis?

DE REFORMATIONE.

De Residentia Praelatorum in suis Ecclesijs.

CAPVT PRIMVM.

1 Doctores de residentia Praelatorum agentes.

2 Constitutiones de residentia agentes.

3 Animarum cura est onus Angelicis humeris formidandum.

4 Episcopi ad Episcopalem dignitatem quales esse debeant.

5 Episcopi ut resideant curare debent Metropolitanis.

6 Residere tenetur Episcopus, qui habet Ecclesiam in loco, ubi omnes incolae totius diocesis sunt schismatici.

7 Alternativa non gaudet Episcopus non residens in sua diocesi, etiam ex causa a Concilio approbata.

8 Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia.

EADEM sacrosancta Synodus, eisdem Praesidentibus Apostolicae Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatosque in clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab ijs, qui maioribus Ecclesijs praesunt, initium censuit esse sumendum, integritas enim praesidentium salus est subditorum. Confidas itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidamque ipsius Dei in terris Vicarij solertiam omnino futurum, ut ad Ecclesiam regimen, a. onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, & quorumque prior vita, ac omnis aetas, a puerilibus exordijs usque ad perfectiores annos per disciplinam stipendia Ecclesiastica laudabiliter acta testimonium praebeat, secundum venerabiles beatorum Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesijs quibuscunque, quouis nomine, ac titulo, praefectos monet, ac monitos esse vult, ut attendentes sibi & vniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo vigilent, sicut Apostolus praecipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant: implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ouium suarum, & quarum sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiae minime incumbant: cum certissimum sit, non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriae etiam salutis immemores, terrenaque caelestibus, ac diuinis humana praeferebant, in diuersis curijs vagantur, aut negotiorum temporalium sollicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se derinent occupatos: placuit sacrosanctae Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria penè in defectum abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare: quemadmodum virtute praesentis decreti innouat: ac vterius, pro firmitate eorumdem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc qui sequitur, modum statuere, atque sancire, & Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure, commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & praerogativa praesulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationalibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diocesim morando abfuerit: quartae partis fructuum vnius anni, fabricae Ecclesiae, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, penam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia persequauerit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, ut seueriori sacrorum canonum censurae subijciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, poena interdicti ingressus Ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres menses per literas, seu nuncium Romanum Pontifici denuntiare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, supremae Sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis de Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

1. Vide Salzed. ad Bernard. in pract. c. 54. lit. C. in princ. in nouiss. edit. Marc. Anton. Genuef. in manuali pastorem. c. 31. Vaso. in opus. moralib. cap. 4. §. 2. dub. 4. num. 151. Arment. in addit. ad recap. legum Nauarra. lib. 2. tit. 13. l. 2. §. 2. sub tit. utrum Episcopus possint se absentare à suis Episcopis, vel debeant in eis residere, Nicol. Garc. de benef. p. 5. cap. 1. à num. 687. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. par. 1. cap. 3. num. 29. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 20. tract. 3. num. 58. Sanctat. var. resolut. quest. 4. Vgolin. de officio, & potest. Episcoporum, cap. 4. §. 13. Met ipsum in simili tract. p. 3. alleg. 53. & infra in collect. ad sess. 23. de reform. cap. 1. Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Super residentia Praelatorum, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium emanauit constitutio Pij IV. incip. In superna, sub dat. Kal. Decemb. 1564. Item super executione Concilij, & litterarum eiusdem Sanctissimi contra Archiepiscopos, Praelatos, & alias personas Ecclesiasticas non residentes in eorum Ecclesijs, emanauit alia Constitutio eiusdem Pij IV. sub dat. 11. Maij 1565.

a. Onus quippe Angelicis humeris formidandum. Vide S. Bernard. ser. 3. de aduentu Domini, & de consid. ad Eugen. lib. 1. in princip. & ad Episcopum Londonien. epist. 24. & ad Card.

C 2 epist.

4 Cap. in sacerdotibus, & c. Episcopum 61. d. dist. c. fin. 19. dist. c. infra sess. 24. de reformat. c. 1. b. Act. 26. c. 2. Tim. 4. Ioan. 10. c. si rector. 43. dist. c. aduersus 7. q. 1. cap. nisi, de re-nunc. d. Ezech. 33. & 34. Act. 20. Ephes. 4. dist. c. 1. 13. q. 1. & infra c. sess. 24. c. 1. in fin. de reformat. f. Cap. peruenit, cum multis seq. q. 1. de cler. non resid. per totum. & cap. cum ex eo, de elect. in 6. * iniuria. g. vide sess. 23. cap. 1. de reformat. ubi causa subindicanatur. b. Cap. extat, de cler. non resid. c. quoniam. 6. porro, ut lite non contest. i. infra sess. 23. de reformat. c. 1. & a. k. Cap. ex parte de elec. non resid.

- epist. 2. 3. & 6. Metipsum de officio, & potest. parochi cap. 3. vbi ex multis sacra Scriptura locis, & SS. Patrum testimonijs ostendi gravitate formidandi oneris, quod pastorū humeris imponitur, dum illis animarū cura cōmūtatur.
4. *¶ Quorumque prior vita, &c.*] Providet sancta Synodus primum in genere, ad Episcopalem dignitatem eligendos non esse, nisi quorum prior vita, ac omnis aetas à puerilibus exordijs vsque ad perfectiores annos esset cognita, & per Ecclesiasticā disciplinā stipendia laudabiliter peracta probata, vt per Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ab antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innovatas consil. 2. num. 2. pag. 18.
5. *¶ Quorum sanguis de verum est manibus, &c.*] Refert Ioseph. Vela de Episcoporum potestate circa inquirenda & puniendā crimina, p. 1. num. 13.
6. *¶ Si quis à Patriarchali, &c.*] Vide Azor. insit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 41. num. 9. vbi dicit & loquitur de obligationibus incumbentibus Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis incumbentibus, quæ nequaquam ab illis impleri & praestari poterunt, qui gregi suo non vigilant, Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatā p. 2. fol. mibi 215. verso, metipsum de off. 10. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 53. num. 5.
7. *¶ Metropolitani suffraganeos, &c.*] Ad Metropolitanum, vel in eius absentia, ad Episcopum antiquiorem, pertinere curare, vt Prouinciales Episcopi in suis Ecclesijs commorentur, & super eorum absentia inquirere, notant Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub tit. vtrum Episcopi possint se absentare à suis Episcopatibus, num. 5. & 6. Ego ipse d. allegat. 53. num. 5. in fi-

- ne, & me citato, in illo loco Sanctare. var. resol. g. 4. num. 7.
8. Residere tenetur Episcopus, qui habet Ecclesiam in loco vbi omnes incolae totius diocesis sunt schismatici, & ideo incorrigibiles, vt nulla adsit spes proficiendi apud illos, ita Aldan. in compendio canonice. resol. lib. 1. tit. 4. num. 11. vbi refert decifum sub die 2. Septembris 1617.
9. Episcopum non residentem in sua diocesi, alternatiua non gaudere referunt decifum Galet. in margarita casuum consent. verb. Episcopus, Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 156. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore. decif. 540. in 1. est alia resol. 462. in 2. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 43. num. 84. Etiam si absit ex causa à Concilio approbata, vel alias pro exercitio sui officij, prout Sanctissimum respondisse referunt Nicol. Garc. de benefic. p. 5. cap. 1. num. 463. Ioan. Anton. Massobr. in sua praxi habendi concursus, prel. 23. dub. 3. in ult. impressi. Ego ipse d. alleg. 53. num. 35. & in tract. de Canonice. cap. 14. num. 23. Quia particula, verè, quæ ad praesens reperitur, in modernis regulis Cancellariae veram praecise requirit residentiam, vt docent Nicol. Garc. d. cap. 1. num. 467. Monet. de optione canonice, c. 3. num. 79. Ego ipse d. e. 14. num. 23.
10. Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia? Vide Aloyf. Ricc. in d. praxi fol. 382. Monet. de distrib. quotid. cap. 3. §. 3. num. 95. metipsum d. alleg. 53. ex num. 36. & me citato, in illo loco Ioan. Anton. Massobr. d. prelud. 23. dub. 4. secundum Rom. nam impress. latè Rot. in Papien. beneficij 10. Aprilis 1617. coram bona memoria Martino Andrea, quam ad litteram refert d. allegat. 53. à num. 45. & Ioan. Anton. Massobr. d. prelud. 23. dub. 2. à num. 5.

De Residentia in Ecclesiasticis beneficijs.

CAPVT II

1. Doctores de residentia in beneficijs Ecclesiasticis agentes.
2. Beneficium simplex obtinentem non potest Episcopus cogere personale aliquod seruitium impendere.
3. Ordinarijs non datur facultas dispensandi in residentia.
4. Residere quibus penis, & iuris remedijs cogantur beneficiarij.
5. Abbas Commendatarius SS. Vincentij & Anastasij

Episcopis inferiores, quævis beneficia Ecclesiastica & personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento locorum, & personarum qualitate pensata, & expediens videbitur, opportunis iuris remedijs & residere cogantur: & nullique priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragantur. Indulgentijs verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permanens, quibus casibus nihilominus officium Episcoporum, tanquam in hac parte à Sede Apostolica delegatorum, prouidere, vt per deputatorem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

a cap. fin. de reb. in 6.
b c. cum ex eo. de elect. in 6. c. beneficii, de reg. eo lib. & inf. sess. 7. cap. 5. & 6. de reform.

1. **V**ide Mandos. de signatura gratia tit. de dispensat. de non residendo. Horat. Luc. de priuileg. scholast. priuileg. 98. Matth. Soarez in practica, & ordine visitandi, cap. 3. num. 5. Salzed. ad Bernardic. 54. littera C. vers. illi. Franc. Leo in thesauro fore. Eccles. p. 2. cap. 2. num. 62. Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra. lib. 2. tit. 23. de residentia, sub rub. an Canonici, vel alij habentes dignitatem, teneantur residere in suis Ecclesijs, & sub rub. sed an parochi debeant residere in suis curatis metipsum de officio, & potest. Episcopi, cap. 8. de residentia parochorum & in tract. de Canonice, cap. 20. de residentia Canonice, & quibus penis puniantur non residentes.
2. **E**t personalem residentiam de iure, vel consuetudine, &c.] Et ideo beneficia simplicia obtinentem non posse Episcopum cogere personale aliquod seruitium impende-

si non tenetur residere.

6. Papa dat facultatem non residendi ad biennium, quinquennium, &c. ex iusta causa.
7. & percipiendi quotidianas distributiones, etiam si non intersit diminis. ibid.
8. & nequis personaliter cogatur residere in altero beneficio incompatibili quod habet. ibid.
9. Cause rationabiles ex quibus abesse possunt beneficiarij, remissiuè.

re, cum ex antiquissima totius Ecclesiae consuetudine non teneatur, refert decifum Piasec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 32.

3. **E**xpediens videbitur.] Per hæc verba non dari facultatem Ordinarijs dispensandi à residentia ex quavis ratione, refert decifum Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de residentia parochorum num. 201.
4. **R**esidere cogantur.] Quibus autem penis, & iuris remedijs, dixi d. tract. de officio, & potest. parochi, cap. 8. num. 67. cum segg. & d. tract. de Canon. c. 20. ex num. 15. & infra latius in collect. ad sess. 23. de reform. cap. 1.
5. **A**bbas commendatarius SS. Vincentij, & Anastasij Amandulæ Firmā, diocesi Ordinis S. Benedicti non tenetur residere in ea, quamuis illa curam habeat animarum.

marum secularium; sed huiusmodi cura est exercenda per vicarium Presbyterum secularem, ab Ordinario approbandum, ut refert decretum Aldan. in compend. canon. resol. lib. 1. tit. 5. num. 3.

§ Nullique privilegia, seu indulta, &c.] Vide Paul. Comit. resol. moral. lib. 1. quest. 60. num. 6. Stephan. VVeyms d. loco numer. 2. ubi ait Concilium voluisse, ut si qui fuerint, qui haberent indulta, vel temporalia, vel perpetua de non residendo, vel de fructibus in absentia percipiendis, quod illa minime suffragantur: si qui vero habeant temporalem indulgentiam, vel dispensationem ex veris, & rationabilibus causis concessam, quod patitur illam in suo robore permanere, sed ita demum si cause eadem fuerint coram Ordinario legitime probate. Cened. pract. & canon. quest. lib. 1. quest. 1. num. 32. ubi resoluit per clausulam generalem in praxi Concilij verbis non fuisse derogatam Eugenianam constitutionem concessam Vniuersitatibus studiorum; quam refert, & explicat Sanctare. var. resol. quest. 16. num. 2. & 3. ubi num. 4. respondet, in hoc decreto tolli privilegia, & indulta perpetua de non residendo, & de fructibus in absentia percipiendis, ut aperte indicatur illis verbis, indulgentijs quoque, & dispensationibus temporalibus, &c. ut privilegium, quod conceditur Vniuersitatibus, non est perpetuum, sed temporale, quando scilicet

scholasticus, & Magister studet, & docet in illis, & propterea dicendum est per Concilium non tolli privilegium concessum Vniuersitatibus.

¶ Indulgentijs vero, & dispensationibus temporalibus in suo robore permanentibus.] Papa enim potest dare facultatem non residenti ad biennium, quinquennium, vel in perpetuum ex qualibet iusta causa, cap. licet canon. de elect. in 6. Rebuff. in praxi benef. tit. de dispensat. de non resident. num. 19. & 53. & in concord. rub. de collat. §. gloss. residentia. vers. quaro. 1. Valenzuela conf. 4. num. 158. ubi num. 159. subdit quod ex privilegio, aut dispensatione Papali concedi potest ut quondam distributiones quis possit percipere, etiam si non interfit Diuinus. Et addit Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Tridentin. innovatas const. 6. num. 2. post Rebuffium quod Pontifex potest dispensare, & dispensando veniam dare, ne quis personaliter cogatur residere in altero beneficio incompatibili, quod habet, est enim iuris positivi necessitas residendi, &c.

¶ Rationalibus causis.] Quae autem sint, dixi in collect. ad 7. sess. 23. de reformat. cap. 1. & de officio, & potest. parichi, cap. 8. ex num. 46.

¶ Ut per deputationem idoneorum Vicariorum, &c.] Vide Campan. in diuersis iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 116. & infra in collect. ad sess. 7. de reformat. c. 7. & sess. 25. etiam de reformat. cap. 16.

Excessus secularium Clericorum, & Regularium agentium extra monasteria, ab Ordinario loci ut deputato à Sede Apostolica corrigantur.

C A P V T I I I.

- 1 Regularis manens extra claustrum de licentia Superioris, si delinquit, puniri potest ab Ordinario.
- 2 Religiosus manens de Superioris licentia sub regulari obseruantia in aliqua grangia sui monasterij, si delinquit, non ab Ordinario, sed à suo superiore puniri debet.
- 3 Regularis, si cum scandalo delinquit in officio, ad quod ab Ordinario loci deputatus fuit, potest ab eodem puniri.
- 4 Canonicus regularis iussu sui superioris degens in

adibus parochialis Ecclesiae, suae Congregationi unitae, si delinquit, à quo puniendus.

5 Episcopus potest visitare, & corrigere Regulares degentes extra claustra, occasione docendi doctrinam Christianam.

6 Extraneus, cum Matthaeus 3. de heret. inter communes, non corrigitur per hoc decretum.

7 Punio, & correctio Regularium delinquentium cum scandalo extra monasteria, an per censuras ab Ordinario sit facienda.

Ecclesiarum Praelati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo secularis Clericus, * cuiusvis personalis, & vel Regularis, & extra monasterium degens, & etiam sui Ordinis privilegij a praetextu tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones visitari, & puniri, & corrigi valeat.

Vide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 20. num. 16. Campan. in diuersis iuris Canon. rub. 12. c. 13. à princip. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. p. 1. decis. 223. num. 4. & part. 4. decis. 231. latè Joseph Vela de potestate Episcopi, circa inquirenda & punienda crimina part. 1. num. 35. cum segg. & à num. 1. Tambur. de iure Abbatum tom. 3. dist. 5. quest. 11. num. 61. & num. 87. incipsum de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 105. num. 14. cum segg.

¶ Ecclesiarum Praelati, &c.] Textum istum, dum tribuit Praelatis iurisdictionem corrigendi excessus subditorum, intelligi concessisse Praelatis Regularium priuatiue ad Ordinarium, tenent Pute. decisione 239. alias 238. in nouis, libro 3. Menoch. de praesumpt. libro 2. praesumpt. 18. numero 22. Cened. ad decretal. collect. 87. numero 4. vers. secundo.

¶ Vel Regularis.] Etiam Militia S. Ioannis Hierosolymitanae, sicut tenet Nauar. conf. 21. incip. An Militia S. Ioannis, sub tit. de Regular. in antiquis cons. 12 in nouis, Sayr. in floribus decis. sub. eodem tit. decis. 26. Malcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 42. num. 21. cum segg. Lauret de Franchis de controuers. inter Episcop. & Regul. q. 5. num. 2. & q. 6. vers. septimo fallit, Lezana in summ. quest. Regul. cap. 11. num. 8. Fr. Ennman. quest. regul. com. 2. quest. 2. art. 4. & quest. 62. artic. 7. vers. quinto. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 3. collect. 503. vers. Amplia primo, & d. part. 4. decis. 231. nu. 3. Barbes. Collect. in Concil. Trid.

Azor. instit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 4. quest. 3. Campan. d. cap. 13. num. 22. Hieron. Roder. in compendio quest. regul. resol. 82. num. 11. Nouarin. de elect. fori sect. 2. quest. 69. num. 11. in ultim. impress.

¶ Extra monasterium.] Regularem manentem extra claustrum de licentia superioris, etiam in domo deputata ad erectionem monasterij, nisi in dicta domo sit regularis obseruantia, ut saltem uiuat sub superiore coeuentualiter, si deliquerit, posse puniri ab Ordinario, refertur decretum Praefec. in praxi Episcopi part. 2. cap. 3. num. 42. Campan. d. cap. 13. num. 22. in fine. Ego ipse d. alleg. 105. num. 16. Marc. Anton. Genuens. in pract. Archiep. Neapol. cap. 59. num. 2. ad fin. Clarin. controuers. forens. lib. 1. cap. 50. nu. 6. Aduerte, quod hodie secundum decreta S. Congr. Concil. de celebrat. Missarum sub dat. Roma 21. Iunij 1625. Monasteria, Conuentus, & alia Religiosorum loca, in quibus duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis elemosynis, detractis omnibus detrahendis, sustentari non poterunt, Ordinarij loci visitationi, correctioni, atque omnimode iurisdictioni, etiam si nunquam deliquerint, subiecta esse intelliguntur.

¶ Si vero Religiosus aliquis manserit de superioris licentia sub regulari obseruantia in aliquo membro, vel grangia sui monasterij pro Religionis seruitio, C 3 delin-

* Fortè legendum, vel cuiusvis ordinis regularis.

¶ Infra sess. 23. de reformat. c. 1. & 42. sess. 14. c. 4. & 5. de reformat.

¶ I.

¶ 2.

delinquat, non ab Ordinario; sed à suo superiore puniri debet, secundum formam *cap. 14. infra sess. 25. de regular.* quia cum huiusmodi superior illi possit dare licentiam, *sess. 25. cap. 4.* & dicta loca sint membra dependentia à suis monasterijs, censentur eodem iure, & gaudent privilegijs suorum monasteriorum, *cap. recolentes. §. ceterum, de statu monach. ita Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 231. num. 4.* Ego ipse *d. alleg. 105. num. 17. Clarin. d. e. 50. num. 8.*

3. Regularis, qui dum extra claustra de licentia sui superioris degit, ab Ordinario loci deputatus fuit alicui officio exercendo, & in eo cum scandalo deliquit, ab eodem Ordinario puniri potest ex hoc decreto, ita Ardan. *in compendio canon. resolut. lib. 1. tit. 6. num. 3.* ubi refert ita decifum 14. Februarij 1585.

4. Canonicus regularis iussu sui superioris degens in aedibus parochialis Ecclesiae suae Congregationi unitae, in qua curam animarum exercet, & sacramenta ministrat, si delictum non concernens curam animarum, nec sacramentorum administrationem, commiserit, non potest ab Episcopo puniri vigore huius decreti, quasi extra monasterium degat, ita Aldan. *d. loco, ubi dicit ita fuisse resolutum 8. Februarij 1601.*

Episcopus potest visitare, & corrigere Regulares degentes extra claustra occasione docendi doctrinam Christianam, ex Aldan. *d. tit. 6. num. 4.* ubi ait, sic decifum fuisse in *Manilen. de anno 1626.* quod non habere locum in Patribus Societatis IESV, qui munere docendi doctrinam Christianam funguntur, dum tamen habeant illis in locis superiores, qui curam ipsorum gerant, & apud quos se recipiant, iuxta regulae institutum viuentes, tenuit Aldan. *ubi supra num. 5.* asserens ita decifum in *vna Limen. 10. Iunij 1591.*

5. Etiam sui Ordinis privilegij praetextu. Textum in Extravag. cum *Matthaus 3. de haeret. inter communes, non corrigi per hoc Concilij decretum testatur Cened. ad Sextum collectan. 14. num. 3. cum segg.*

6. Puniri, & corrigi valet. Non tamen per censuras, vt existimant Sanch. *de Matrim. lib. 7. disp. 33. num. 22. & 23. & in praep. Decalogi lib. 6. cap. 1. num. 14.* Ludovic. Miranda *in manu. Pralat. tom. 2. quest. 35. art. 11.* Portel. *in addit. ad dub. regularia, verb. Episcopus, num. 5.* Fr. Emman. *in addit. summ. tom. 3. cap. 105. num. 2.* Villalob. *§. 2. summ. tract. 35. diff. 5. num. 17.* Hieron. Roderic. *in compendio quest. regul. resolut. 62. de excommunic. num. 7.* Sed vide quae habentur *sess. 25. de Regul. cap. 14. num. 10.*

Quarumcumque Ecclesiarum minorum Capitula toties, quoties voluerit Episcopus, & alij maiores Praelati, &c. visitent, corrigant, & emendent, non obstantibus, &c.

CAPUT IV.

- 1 Visitare, & corrigere potest Episcopus sua Capitula, si non sunt exempta, non obstantibus privilegijs ex fundatione.
- 2 Capitulum, & Ecclesias sibi subiectas visitare potest Episcopus toties quoties opus fuerit.
- 3 Visitatio personarum capitularium ex hoc decreto intelligitur citra punitionem, & priuationem.
- 4 Visitare si velit Episcopus ex hoc decreto, debet id personaliter agere.
- 5 Ordinarij appellatione quis comprehendatur.
- 6 Visitare sine Canonicis adiunctis potest Episcopus iuxta formam huius decreti.
- 7 Visitare tenetur Episcopus tantum per se ipsum Ecclesiam collegiatam, si exemptio probetur per scripturas, & instrumenta authentica.
- 8 Archidiaconum & scripturas Capituli non potest Episcopus vigore huius decreti visitare.
- 9 Cathedralis Ecclesiae visitationem protrahere non

potest Episcopus.

- 10 Visitare debet Episcopus in loco ordinario Capituli quando visitat totum Capitulum, secus quando visitat particulares personas.
- 11 Episcopus in visitatione preparatoria potest exigere iuramentum à visitatis, secus in speciali.
- 12 Visitare non potest Episcopus in eius domibus Episcopalis.
- 13 Subcollectores Apost. non comprehenduntur sub hoc decreto.
- 14 Curatos & Sacerdotes deputatos ad curam in Ecclesijs parochialibus subiectis Commendatori Ordinis Teutonici punire potest Ordinarius.
- 15 Non sustulit facultates alias ex immemorabili, & laudabiliter obseruata consuetudine.
- 16 Non tollit concordias conformatas à Sede Apostolica.
- 17 Visitare personaliter quando teneatur Episcopus,

Capitula cathedralium, & aliarum maiorum Ecclesiarum, illorumque personae, nullis exemptionibus, & consuetudinibus, sententijs, iuramentis, & concordijs, quae tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus à suis Episcopis, & alijs maioribus Praelatis, & per se ipsos, solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta ^b canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari etiam auctoritate Apostolica, possint, & valeant.

Vide Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 3. lit. A. vers. competit. in nouiss. edit. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 21. art. 7.* Azor. *instruct. moral. part. 2. lib. 3. cap. 40. à princip. & praecipue quest. 4.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 62.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Navarrae, lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 18.* cum segg. incipit de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 73. num. 4. cum segg. & addita ad *e. 6. sess. 25. de reformat.*

1. Episcopus sua Capitula visitare potest, & corrigere, si non sunt exempta, non obstantibus privilegijs ex fundatione; si vero exempta sint, seruanda est forma praescripta *infra sess. 25. cap. 6.* ac proinde seruare tenentur decreta illius Concilij Provincialis, cui interfuerit eorum

Episcopus, vt refert decifum Armendar. *d. tit. 6. de visitat. num. 19. 21. & 23.*

Visitare Capitulum & Ecclesias sibi subiectas potest Episcopus toties quoties opus fuerit, & pluries in anno, si aliquid acciderit quod iteratam Episcopi visitationem expofcat, Aldan. *in compendio canon. resolut. lib. 1. tit. 7. num. 1.* ubi refert ita decifum 24. Ianuarij 1602.

Visitatio personarum Capitularium, quae iuxta Canonicas sanctiones, vt dicitur in hoc decreto, facienda est, intelligitur iuxta dispositionem iuris communis, citra punitionem & priuationem, Rot. *in Calaguriana iurisdictionis 25. Maij 1580. coram Bubalo, part. 2. diuers. decif. 328.*

Visitare

^a Sess. 25. c. 8. de reform. & c. 4. reform. sess. 14.
^b Infra sess. vlt. de reform. c. 6. sess. 14. c. 2. Vide 1. Nicen. c. 17. & 2. Arc. in c. 13. & Anti. c. 13. Sur. c. 8. & 19. & 3. Carth. c. 20. & 21. Concil. Aur. 3. c. 153. c. placuit. c. 1. seg. 7. q. 1. & inf. sess. 14. de reform. c. 3. & 8.

4. Viſitare ſi velit Epiſcopus ex hoc decreto, debet id perſonaliter agere, ſecus ſi ex alijs Cōcilij decretis, cum id per ſuum generale Vicarium, aut Viſitatore facere poſſit, ſi modo legitime impeditus fuerit, vt permiſſum eſt ſeſſ. 24. cap. 3. de reformat. etiamſi de viſitandis exemptis ageretur, cum d. cap. 3. exemptiones tollat, atque etiam de viſitandis hoſpitalibus ex c. 8. ſeſſ. 22. agatur; ita reſert decifum Aldan. d. tit. 7. num. 2.
5. Ordinarij appellatione, cuius in litteris erectionis Collegiate ſit mentio, nullatenus eſt intelligendus Archiprebyter eiusdem Eccleſie collegiate, ſed Epiſcopus dumtaxat, ideoque Eccleſiam ipſam, illiusque dignitates, Canonicatus, & beneficia pro tempore obſtinentes, atque alios quoscumque miniſtros non eidem Archiprebytero, ſed Epiſcopi dumtaxat, viſitationi, correctioni, atque omnimode iuriſdictioni ſubiectioni ſunt; ita Aldan. citato loco, vbi teſtatur decifum in vna
6. Vicen.
Viſitare ſine Canonicis adiunctis poteſt Epiſcopus iuxta formam huius decreti, quod ſi cōpilato proceſſu, formato iudicio, prout iuris fuerit, contra aliquem Capitularem procedere velit in caſu, quo accuſatum, vel inquiſitum de crimine comprehenderit, non poteſt ſine adiunctis, ita Aldan. vbi ſuprà.
7. Viſitandi facultas ſubſtans privilegij tributa Epiſcopo quoad Eccleſias Collegiatas per hoc decretum, & quoad alias per c. 8. ſeſſ. 22. & c. 9. ſeſſ. 24. habet locum non ſolum vbi privilegium Eccleſie eſt reſtriſtum ad certos caſus, verum etiam cum vniuerſale eſt, ſine vlla caſuſu reſtriſtione, ita Aldan. d. tit. 7. num. 6. vbi dicit reſolutum in Hamuracen. 16. Julij 1576.
8. Viſitare tenetur Epiſcopus tantum per ſe ipſum Eccleſiam collegiate, ſi exemptio Capituli probetur, non per immemorabilem, ſed per ſcripturas, & inſtrumenta legitima, ex Aldan. d. tit. 7. num. 7. vbi dicit decifum in Palentina de Anſet.
9. Viſitare non poteſt Epiſcopus vigore huius decreti archiepiſcopum, & ſcripturas omnes Capituli in eo exiſtentes, ex Aldan. d. tit. 7. num. 8. vbi dicit reſolutum in Tirafenen.
10. Viſitationem Eccleſie Cathedralis protrahere non poteſt Epiſcopus, ſed debet continenter proſequi, neque ad extraneos actus diuertere, & quamprimùm legitimo impedimento ceſſante, vt eam perficiat, incumbere, ita Aldan. d. tit. 7. num. 9.
11. Viſitare debet Epiſcopus in loco ordinario Capituli quando viſitat totum Capitulum, ſecus quando viſitat particulares perſonas, & non poteſt imponere penas ordinarias, niſi ordinariæ cum adiunctis procedendo, vbi illi fuerint, nec poteſt ponere edicta ſub cenſuris ad reuelanda delicta clericorum, quia correctio eſt prius facienda inter ſe & ipſum ſolum, ex Aldan. d. tit. 7. num. 10. vbi teſtatur decifum ſub die 21. Aprilis 1593.
12. Epiſcopus poteſt in viſitatione præparatoria, exigere iuramentum a viſitatis, ſecus in ſpeciali, & de rebus nudum ſcandalosum, & publicis, ſed etiam ſecretis in viſitatione inquirere, & in viſitatione præparatoria mandare, vt detur copia teſtium, ſecus in ſpeciali. Tanquam ſuſpectus autē reſuſari non poteſt cum generali viſitationem aggreditur, aut cum ad ſpeciale deſcendit, ſi modo ſine ſtrepitu, & figura iudicij procedens penas imponat delictorum non ordinarias, ſed eas tantum, quæ morum emendationem reſpiciunt, & modum corrigendi non excedunt, ita Aldan. vbi ſuprà num. 12. vbi ait reſolutum in Abulen. 1. Decembris 1588.
13. Viſitare non poteſt Epiſcopus in eius domibus Epiſcopalibus, ſed dum viſitare voluerit, Capitulum debet accedere ad locum ſolitum, quo ſcilicet Capitulares cōgregari, & eorum actus expediri conſueverunt, ſi id tamen commodè fieri poteſt, ſin minus, ad locum congruum, & communem; ſed non tenetur accedere ad locum Capituli, quoties proſequi velit viſitationem aliquius perſonæ de Capitulo; ſi tamen Capitulum occaſione viſitationis conuocare ipſe voluerit, non poteſt extra locum ſolium illud congregare, ex Aldan. d. tit. 7. num. 13.

Subcolletores Apoſtolici tanquam prorsus exempti non comprehenduntur ſub hoc decreto, & ſeſſ. 7. cap. 1. & ſeſſ. 25. cap. 6. de reformat. ita reſert decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 5. num. 81. & 82.

Curatos, & Sacerdotes deputatos ad curam in Eccleſijs parochialibus ſubiectis Commendatori Ordinis Teutonici punire poteſt Ordinarius, ad præſcriptum huius decreti, & cap. 6. ſeſſ. 25. de reformat. ita Aldan. d. tit. 7. num. 14. vbi ait ſic fuiſſe decifum in Curien. 5. Aprilis 1631.

Conſuetudinibus. Non ſuſtulit facultates alias ex immemorabili, & laudabiliter obſeruata conſuetudine Decano, & Capitulo ſingulares Capituli ipſique ſubiectas perſonas cumulatim cum Epiſcopo, ſecum tamē ab eodem ipſum Epiſcopum toties quoties ſua auctoritate vti volentem non excludendo viſitandi, corrigendi, & emendandi; quia Concil. non dicit eam facultatem conceſſiſſe Epiſcopo priuatim, quoad alios inferiores Ordinarios, de quorum excluſione non conſtat, & ab eis debere puniri non eſt cogendus coram Epiſcopo denuo ſe purgare, vel ab eodem iterum puniri, ita reſerunt decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 2. proom. num. 21. Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 194. in 3. declar. Armendar. d. tit. 6. de viſitat. num. 28. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 154. num. 40. Ego ipſe d. alleg. 73. num. 5.

Concordijs. Non tollit concordias confirmatas à Sede Apoſtolica. Rot. decif. 16. part. 2. diuerſ. Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 2. num. 217. Derogat enim concordijs præterquam confirmatis à Sede Apoſtol. & illa tantum confirmationes intelliguntur præſeruatæ in decretis Cōcilij, quæ emanarunt ex certa ſententia, & cum cauſæ cognitione, vt reſert decifum Garc. d. cap. 2. num. 222. Et ideo concordie confirmatæ à Papa in forma communi, etiamſi cum ea concurrat conſuetudo immemorialis, fuit per Concil. derogatum, ex cod. Garc. d. cap. 2. num. 223.

Per ſe ipſos. Perſonaliter ſcilicet, & non per Vicarios, etiam generales, etiamſi de viſitandis exemptis ageretur, vel etiamſi ageretur de viſitandis hoſpitalibus, iuxta cap. 8. ſeſſ. 22. de reformat. latè Ioan. Sanci. in ſelectis diſp. 50. num. 1. cum ſeqq. pag. 374. in impreſſ. Lugdunenſi. Secus ſi velit viſitare ex alijs Concilij decretis, cum per ſuum Vicarium generalem id agere poſſit, aut per Viſitatore, ſi modo legitime impeditus fuerit, vt permiſſum eſt inſtr. cap. 6. ſeſſ. 25. de reformat. ſic decifum reſerunt Sbroz. in addit. ad ſuum tract. de offi. vicar. lib. 3. g. 120. Armendar. d. tit. 6. de viſitat. num. 107. vbi num. 124. ſubdit Epiſcopum poſſe viſitare etiam Eccleſias exemptas, ſed tunc per ſe ipſum tantum. Materia huius cap. & ſenſus illorum verborum torſit multorum intellectus. In primis Nauarr. cap. 3. de offi. Ordin. inquit controuerſiam exortam fuiſſe olim inter Epiſcopos & Capitula contententia, nunquam poſſe Epiſcopum illa viſitare abſque Adiunctis à Capitulo designatis. Decernit igitur Concilium, inquit Nauarrus, & qui illum ſequuntur, opus non eſſe Epiſcopo ad peragendam viſitationem Adiunctis, ſed poſſe per ſeipſum ſolum: non quod illa particula, per ſeipſum ſolum, ad denotet quod perſonaliter debeat Epiſcopus intereſſe, ſed ad excluſiendos Adiunctos eſſe additam; ac ſi Concilium dicat: Ad celebrandam viſitationem Capituli decerno non conſtringi Epiſcopum Adiunctos vocare, ſed id libertati ipſius relinquere, modo velit, quos ſibi videbitur in ſocios ſumere, vel abſque Adiunctis viſitare, non vero quod liberum non ſit Epiſcopo viſitationem delegare. At Ludovic. à Sarauia in tract. de iuriſd. Adiunctor. q. 14. num. 14. credit perſonam ipſam Epiſcopi intereſſe debere viſitationi, adeo, vt non poſſit illam committere alteri. Latè Ioan. Sanci. d. diſp. 50. ſerè per tot. & præcipue à num. 20. plures intelligendi modos reſert, & videtur concludere poſſe Epiſcopum viſitare per ſe, & per eius delegatum, quia totum hoc decretum in Epiſcoporum fauorem, non verò in Capitulorum iniuriam redundat, cum facultate viſitandi illa fruatur Epiſcopus contra quasque exemptiones, concordias, conſuetudines, &c. quæ Capitula potuiſſent habere ad non ſubeundam viſitationem;

tionem; credit ergo quod si contringeretur Episcopus per propriam personam visitationi operam dare absque libertate illam delegandi, non leue onus illi incumberet; fit ergo ex intentione Concilij fauentis Episcopos in hoc decreto, posse ipsos visitationes delegare. In speciali quod Serenissimus Infans Cardinalis Toletanus dice-
 celis Archiepiscopus non teneatur per propriam personam Capitulum Ecclesie Cathedralis visitare, sed id agere possit per Coadministratorem, declarauit Sacra Congreg. Eminentissimorum Cardinalium Concilij

Tridentini interpretum proposito dubio. An coadmini-
 strator Serenissimi Cardinalis Infantis Archiepiscopi Toletani possit per se solum visitare Ecclesiam Toletanam, eiusque Cap-
 itulum, & personas? Sacra Congregatio Cardinalium Con-
 cilij Tridentini, interpretum sapientis auditu paritum Procurato-
 ribus, & Advocatis, reque accurato studio perpensa atque di-
 scussa, censuit Coadministratorem posse etiam per se solum
 Toletanam Ecclesiam, eiusque Capitulum, & personas visita-
 re. Cosmus Cardin. de Torres, Refert Ioan. Sanci. d. disp.
 50. in fine.

Pontificalia in aliena diœcesi non exerceantur, aut ordinatio fiat sub pœna suspensionis ab exercitijs.

C A P V T V.

- 1 Doctores referuntur de materia huius capitis agen-
 tes.
- 2 Episcopus alienus non potest à Patriarcha induci
 ad subeunda munera Pontificalia in diœcesi ali-
 cuius Episcopi suffraganei, nisi de ipsius licentia.
- 3 Archiepiscopo prohibitum est Pontificalia exercere
 in Ecclesijs suffraganeorum absque licentia Ordina-
 rii.
- 4 Episcopus non potest ordinare in alterius diœcesi de
 licentia Ordinarij personas illi non subiectas, nisi
 habuerint dimissorias.
- 5 Pontificalia exercens in aliena diœcesi de Ordina-
 rii loci expressa licentia potest Ordines conferre
 etiam suis proprijs diœcesanis.
- 6 Episcopus in alterius diœcesi de licentia Ordinarij
 potest tam subditos proprios, quam Episcopi licen-
 tiam concedentis ordinare.
- 7 Facultatem habens à Papa promouendi à quocum-
 que, non potest promoueri ab Episcopo in aliena
 diœcesi sine licentia Episcopi illius diœcesis.
- 8 Familiares triennales Episcopi an alius de eius li-
 centia ordinare possit.
- 9 Primam clericalem tonsuram suis subditis confer-
 re non potest Episcopus in aliena diœcesi absque
 licentia Ordinarij loci.
- 10 Ordines in loco exempto volens conferre Episcopus
 alienus, debet habere licentiam superioris loci
 exempti, & illius Episcopi, intra cuius fines locus
 exemptus constitutus est.
- 11 Pontificalia exercere non potest Episcopus in loco
 exempto vocatus ab inferiore Prelato ipsius loci
 sine licentia Episcopi, intra cuius fines locus exem-
 ptus constitutus est.
- 12 Suffraganeus datus Episcopo cum facultate exer-
 cendi Pontificalia de eius licentia, non potest illo
 mortuo ea exercere.
- 13 Confirmationis Sacramentum in alterius diœcesi nō
 potest Episcopus suis subditis conferre sine licentia
 Episcopi in cuius diœcesi reperitur.
- 14 Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, non po-
 test in Ecclesia sua iurisdictionali Pontificalia
 exercere.
- 15 Commendatarius Abbatie existentis intra fines ali-
 cuius diœcesis non potest vocare Episcopum pro
 ministrando Sacramento Confirmationis suis po-
 pulis, nisi de consensu & licentia Episcopi in cu-
 ius diœcesi est Abbatia.
- 16 Episcopus vicinior quæ possit in Abbatia nullius
 diœcesis.
- 17 Archiepiscopus non potest vti Cruce, nec Mozzezza
 Legato presente in ciuitate.
- 18 Nuncius non debet exercere Pontificalia in Eccle-
 sia Archiepiscopi sine eius licentia.
- 19 Benedictionem non solemnem, non comprehendit
 Concil. in hoc cap.
- 20 Episcopus & vicarius extra territorium habent fa-
 cultatem faciendi actus voluntarie iurisdictionis.
- 21 Excommunicare, & absolueré subditum suum po-
 test Episcopus extra territorium.
- 22 Abbatibus titularibus habentibus iurisdictionem
 quasi Episcopalem cum vsu mitra non licet illam
 deferre extra proprias eorum Ecclesias absque
 speciali Sedis Apost. indultu.
- 23 Baldachinum erigere possunt Episcopi in Ecclesijs
 Regularium Pontificalia exercentes.
- 24 Abbatibus Cassinen. & Oliuetanis quomodo per-
 mittatur vsus Baldachini.
- 25 Episcopo exercenti Pontificalia etiam extra Cathe-
 dralem, in ciuitate tamen, tenentur assistere qui
 solent assistere.
- 26 Canonici & dignitates Cathedralis si adsint, tenen-
 tur assistere Episcopo pontificaliter celebranti in
 Ecclesia collegiata, vel parochiali.
- 27 Vicarius generalis non potest concedere licentiā al-
 teri Episcopo exercendi Pontificalia in sua diœcesi.
- 28 Ordinarij nomine venit Episcopus in presenti.
- 29 Episcopi possunt ordinare personas alteri Ordinario
 subiectas si ab eo literas dimissorias habuerint.
- 30 Episcopus suspenditur à Pontificalibus si ordinaue-
 rit in aliena diœcesi absque licentia expressa Or-
 dinarij loci, vel cum ea personas non subditas.
- 31 Pontificalium nomine quæ veniant.
- 32 Missam cum mitra, & baculo celebrare non potest
 ab exercitio Pontificalium suspensus.
- 33 Suspenso à Pontificalibus non prohibetur exerci-
 tium iurisdictionis Episcopalis.
- 34 Contra malè ordinantes, & malè ordinatos extat
 constitutio S. D. N.
- 35 Ordinatio Episcopi proprii extra territorium est va-
 lida, quamuis punitibilis sit,

N Vlli Episcopo liceat cuiusvis privilegij pretextu Pontificalia in alterius diocesi exercere, nisi de Ordinarij loci & expressa licentia, & si in personas eidem Ordinario subiectas tantum, si secus factum fuerit, Episcopus & ab exercitio Pontificalium, & si ordinati ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi.

Indictio futura Sessionis.

Placeat vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martij? Responderunt, PLACET.

1. **V** Ide Nauart. *consil.* 69. de sent. excommunic. in antiq. aliis *consil.* 12. de clerico excommunic. min. Sayr. in floribus *decis.* sub illo tit. de sentent. excommunic. *decis.* 66. Salzed. ad Bernard. in *pract.* cap. 26. lit. A. in princip. secundum nouissim. press. Henric. in *sum.* lib. 11. cap. 3. §. 2. in fine. Gutier. canon. lib. 1. c. 26. Flamin. *Parif.* de resignat. *benefic.* lib. 1. q. 17. not. 17. Marchin. de *sacram. Ordin.* tract. 1. p. 5. cap. 11. Narbona. l. 59. gloss. 1. num. 22. tit. 2. lib. 2. Recop. Petr. Gregor. *synt. gmi. iur.* lib. 16. cap. 9. num. 3. Angolan. de legibus lib. 2. controuerf. 1. num. 71. Alzed. de *præcell. Episcop.* dignit. p. 2. c. 5. num. 17. Zerol. in *praxi Episc.* p. 1. verb. Archiepiscopus. num. 2. & p. 2. verb. Episcopus. pag. 45. Petr. de Ledefina in *sum.* p. 1. tract. de *sacramento Ordinis.* cap. 8. conclus. 4. dub. 4. Fr. Ludou. Miranda in *man. Pralat.* tom. 1. q. 38. art. 3. conclus. 1. Piasce. in *praxi Episcop.* p. 1. cap. 1. num. 36. Cened. ad *decretum collect.* 52. num. 1. Vgol. de officio Episcopi. cap. 2. §. 2. num. 5. Aloyf. Ricc. in *decis.* curia Archiep. Neapolit. p. 2. *decis.* 188. num. 10. Bonacina de *consensu diff.* 3. q. 6. puncto 3. num. 17. Armendar. in *addit. ad recop. legum Nauarra.* lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis. num. 68. Bonacina de *suspens.* in *particulari diff.* 3. q. 1. punct. 12. num. 1. Campan. in *diuersorio iuris canon.* rubr. 9. cap. 1. num. 6. metipsum de officio & potestate Episcopi. p. 2. alleg. 6.

2. Episcopus alienus non potest à Patriarcha induci ad subeunda munera Pontificalia in diocesi alicuius Episcopi suffraganei, nisi de ipsius licentia, vt refert *decisum* Galet. in *margarita casuum conscientia.* verb. Episcopus, & Ego ipse d. alleg. 6. num. 14.

3. Pontificalia exercere in Ecclesijs suffraganeorum, absque licentia Episcopi ordinarij prohibitum est Archiepiscopo, ita Aldan. in *compendio canon.* *resolut.* lib. 1. tit. 8. num. 2. vbi refert *decisum* à S. Congreg. Episcop. sub die 18. Aprilis 1599.

4. Episcopus in alterius diocesi de licentia Ordinarij loci non potest ordinare personas, quæ non sunt subiectæ illi ordinario, nisi habeant dimissorias generales à suis ordinarijs, ita refert *decisum* Armendar. d. l. 7. de Episcopis. num. 68.

5. Episcopus exercens Pontificalia in aliena diocesi de Ordinarij loci expressa licentia, potest Ordines conferre etiam suis proprijs diocesanis, non obitante hoc decreto, ex Aldan. d. tit. 8. num. 3. vbi testatur sic resolutum sub die 6. Iulij 1595, & idem tenet Armendar. d. loco n. 5.

6. Episcopus in alterius diocesi existens potest prævia licentia illius, tam subditos proprios, quam Episcopi licentiam concedentis absque incurfu pœnarum ordinare, ex Aldan. d. loco, vbi refert *decisum* die 22. Februarij 1630.

7. Facultatem habens à Papa promouendi à quocunq; non potest promoueri ab Episcopo in aliena diocesi sine licentia Episcopi illius diocesis, per cap. 11. *sess.* 2. nisi Episcopus illius diocesis continuaret suum vicarium illum Episcopum extertum vt pro se promoueat, sicut non sufficit simplex licentia, sed constitutio in sui locum requiritur, vt probatur ex d. cap. 11. ibi, vel ab eo quod pre eo, &c. ita Aldan. d. tit. 8. num. 5.

8. Familiares triennales Episcopi, in cuius diocesi exercet alius de eius licentia Pontificalia, poterit inuitat us ordinare, si Episcopus, qui hanc facultatem exercendi Pontificalia illi dedit, expressè etiam dedit licentiam huic familiari quod possit ordinari ab eo, ac etiam familiarem alterius Episcopi extranei, si expressè adit ipsius licentia, cum talem familiarem Concil. habeat pro subdito illius Episcopi, & sicut Episcopus verè subditum

suum potest facere ordinari ab alio, sic & istum, refert *decisum* Aldan. d. loco.

Episcopus in aliena diocesi non potest conferre primam clericalem Tonsuram suis subditis, absque licentia Ordinarij loci, vt resolut Campan. in *diuers. iuris canon.* rubr. 6. cap. 1. num. 2. quem refero d. alleg. 6. num. 15. Nicol. Garc. de *benefic.* p. 1. cap. 5. num. 142. Acuña ad cap. illud, num. 3. *diff.* 71. Narbona l. 20. gloss. 2. num. 135. tit. 1. lib. 4. Recop. Sanch. in *opusc. moralib.* tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 5. num. 2. Iul. Cæf. *Madus de sacris Ordinibus.* cap. 2. num. 4. contra Rebuff. in *tract. nominat.* q. 14. num. 29. & 65. & in *praxi benefic.* rubr. de *Ecclesijs.* & à quibus, & quomodo ordinantur. num. 13. Henric. in *sum.* lib. 3. cap. 6. §. 6. Bonacina de *Sacrament.* *diff.* 3. q. unica. punct. 2. num. 13. Tolet. lib. 1. *sum.* cap. 48. num. 6. alijs cap. 49. num. 4. Molles. d. cap. 2. num. 15. Azor. *insit. moral.* p. 2. lib. 3. cap. 48. *quæst.* 5. *vers. quæres.* Villalob. in *sum.* tom. 1. tract. 8. *diff.* 7. num. 17. Maunt. Alzedo de *præcellencia Episcop.* dignit. p. 2. cap. 5. num. 18. Anton. Diana *moral.* *resolut.* p. 4. tract. 4. *resol.* 143. existimantes id ei licere.

Et in Ecclesijs Regularium, vel alijs locis suæ diocesis exemptis, aut alterius cum licentia, vt supra, Pontificalia exercens Episcopus, potest solum, thronum, & Baldachinum, conferre, vt per Laurer. de Franchis in *controuerf. inter Episc.* & *Regul.* pag. 95. in *resp.* ad 1.

Episcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non solum debet habere licentiam Superioris loci exempti, sed etiam illius Episcopi, intra cuius fines locus exemptus est constitutus, vt refert *decisum* Armendar. d. l. 7. de Episcopis. num. 55. Aloyf. Ricc. in *praxi rerum fori eccles.* *post. resolut.* 495. in *notab.* de *materia Episc.* Galet. in *margarita casuum conscientia.* verb. Episcopus, pag. 100. col. 2. Ego ipse d. alleg. 6. num. 12.

Non potest enim Episcopus Pontificalia exercere in loco exempto, & iurisdictionis non Episcopi, sed inferioris, vocatus tamen ab ipso inferiore, sine licentia Episcopi, intra cuius diocesis fines esset locus ille, etiam si ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopum, quem maluerit, ad ministrandum sacramentum Confirmationis, dummodo locus ipsius exempti sit infra fines diocesis alicuius, ita vt non sit nullius, quia tunc posset, vt testatur *resolutum* Armendar. d. l. 7. nu. 68.

Suffraganeus datus Episcopo Vilen. cum facultate exercendi Pontificalia officia in diocesi, & ciuitate Vilen. de expresso consentu, & licentia moderni, & pro tempore existentis Episcopi, non potest eadem Pontificalia exercere, vt exercuit viuente Episcopo, post illius mortem Sede vacante, Capitulum non contradicente, ita Aldan. d. tit. 8. num. 9. vbi refert *decisum* in Vilen. 22. Februarij 1631.

Confirmationis sacramentum in alterius diocesi non potest Episcopus suis subditis conferre sine licentia Episcopi, in cuius diocesi reperitur, ita testatur *decisum* Armendar. d. l. 7. de Episcopis. num. 68. quem refero de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 30. num. 15.

Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, non potest in Ecclesia sua iurisdictionali, veluti si esset Præpositus, Christum conferre, nec alia Pontificalia exercere, nisi de expressa licentia Episcopi, intra cuius diocesis fines præpositura existit, ita refert *decisum* Aldan. d. tit. 8. num. 10.

Commendatarius Abbatia existens intra fines alicuius diocesis, etiam exemptæ, & habentis iura quasi Episcopalia, non potest vocare quem maluerit Episcopum

- pam promittendo sacramento Confirmationis suis populus, nisi de consensu, & licentia Episcopi, in cuius diocesi est Abbatia, ita refert decusum in *una Veronen. Aldan. d. tit. 8. num. 11.*
16. Abbatia aliqua si nullius dioceseos existat, non potest Episcopus vicinior ibi conferre Sacramentum Confirmationis, & exercere Pontificalia absque Abbatis expressa licentia; sed est in facultate ipsius Abbatis conuocare quem maluerit catholicum Antistitem, saluo tamen maiori iure Episcopi vicinioris, si aliunde id sibi competat. Verum potest Episcopus vicinior visitare beneficia secularia, & clericos seculares dictae Abbatiae, illosque repertos culpabiles corrigere. Et Episcopus vicinior dicitur ille, cuius cathedralis Ecclesia sit Abbatiae proximior, non autem locis dictae Abbatiae subiectis, sic refert decusum Aldan. *citato loco.*
17. Archiepiscopus non potest vti Cruce, nec Mozzetta Legato praesente in ciuitate, ex Aldan. *d. tit. 8. num. 12.* vbi testatur sic resolutum *die 2. Octobris 1601.* Et non potest Pontificalia exercere in Ecclesijs suffraganeorum, absque licentia Episcopi ordinarij, ex eod. Aldan. *tit. 8. num. 26.* vbi dicit sic fuisse decusum a *S. Congreg. Episcopi sub die 18. Aprilis 1599.*
18. Pontificalia in Ecclesia Archiepiscopi absque eius licentia non debet exercere Nuncius, ex Aldan. *d. tit. 8. num. 14.* vbi ait ita decusum in *S. Congreg. Rit. sub die 9. Martij 1593.*
19. Benedictionem non solemnem non comprehendit Concil. in hoc cap. ex Aldan. *d. tit. 8. num. 15.* vbi refert sic resolutum *sub die 13. Aprilis 1630.*
20. Episcopus & Vicarius extra territorium habent facultatem faciendi actus voluntarie iurisdictionis, vt resoluunt Vgolin. *de officio Episcopi. c. 2. §. 1. q. 1. m. 4. Card. Tusch. lit. 1. concl. 546.* Steph. Gratian. *discept. forens. cap. 127. a principio. & num. 6.* tenet quod possunt concedere dimissiones in aliena diocesi.
21. Hinc etiam Episcopus extra territorium potest excommunicare, & absolvere subditum suum secundum Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. gloss. 62. num. 12.* vbi num. 11. subdit posse Episcopum extra suam diocesim iurisdictionem contentiosam exercere, quando causa cognitio non vertitur, & effectus confertur in suam diocesim, de quo etiam Steph. Gratian. *d. c. 127. au. 8.* vel quando Episcopus diocesis permittit, modo litigantes in id consentiant, vt post alios resolut Vgolin. *d. §. 1. q. 1. m. 4. vers. secundo excipitur,* quem refero ego ipse *d. alleg. 6. num. 18.*
22. Abbatibus titularibus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem cum vtu mitrae, & baculi, non licet deferre mitram extra proprias eorum Ecclesias per diocesces Ordinarios absque speciali indultu Sedis Apost. nec sine, nec cum licentia Ordinarij, ex Aldan. *d. tit. 8. num. 15.* vbi refert decusum *sub die 2. Augusti 1631.*
23. Episcopi in Ecclesijs Regularium Pontificalia exercentes possunt ibi Baldachinum erigere, ex Aldan. *d. tit. 8. num. 16.* vbi attestatur resolutum in *S. Congr. Episcopi sub die 10. Iulij 1603.*
24. Baldachini vsus permittitur Abbatibus Congregationis Cassinen. in tribus ad summum festiuitatibus anni, quibus solemniter celebrant iuxta consuetudinem modestam, sine pompa, & auro, Urbanus VIII. *constit. 101. incip. Exponi, 11. Iulij 1629.* & Abbatibus Oliuetanis, *constit. 97. incip. Exponi, 4. Aprilis 1629.*
25. Episcopo exercenti Pontificalia etiam extra Cathedralē Ecclesiam, in ciuitate tamen, & non in diocesi, tenentur assistere, & inferuire, qui solent assistere, & inferuire exercenti Pontificalia in Cathedrali, ita referunt decusum Galet. in *margar. casuum conscientia. verb. Canonici, pen. Scip. de Rubens in aphor. Episcopi. verb. assistentia, num. 2.*
26. Episcopo pontificaliter celebranti etiam in Ecclesia collegiata, vel parochiali, assistere debent dignitates, & Canonici Cathedralis si adsint, non autem Canonici Collegiata, vel Presbyteri parochialis, etiam si numerus alioquin sufficiens sit Presbyterorum, ex Aldan. *d. tit. 8. num. 15.* vbi refert ita resolutum in *S. Congreg. Rituum in Calaguriana 1. Iulij 1601 & in Bononien. 20. Aprilis 1602. & in Brundisina 15. Iulij 1617. & in Iseruien. 2. Augusti 1631.* refero ego ipse de Canonici cap. 33. num. 11.
- a. Nulli Episcopo.] Vel etiam Archiepiscopo, vt cum gloss. in cap. 2. de offic. ordin. lib. 6. tradit Couarr. *pract. cap. 9. num. 2.* & melius Zerol. *d. verb. Archiepiscopus, vers. ad secundum,* vbi respondet ad text. in cap. 1. de auctor. & vsu pallij, cum similibus.
- Vicarium generale non posse concedere licentiam alteri Episcopo exercendi Pontificalia in suā diocesim, testatur resolutum Sbroz. in addit. ad suum tract. de vicario Episcopi, lib. 2. quaest. 7.
- b. Nisi de Ordinarij, &c.] Episcopi scilicet, in cuius diocesi locus est constitutus, & non de Praelato inferiori, etiam exempto, vt per Galet. in *margarita casuum conscientia. verb. verba 1.*
- γ. Expressa licentia.] Ergo non sufficit tacita, vt per Narbon. l. 59. gloss. 1. num. 22. tit. 4. lib. 2. Recop. D. Felician. de Vega Archiepisc. Mexican in relect. ad cap. significasti, num. 32. de foro compet.
- δ. In personis eidem Ordinario subiectas tantum.] Vel alijs Ordinarijs, si ab eis literas dimissionis habuerint, vt per Fr. Emman. in *sum. part. 2. cap. 14. num. 7. concl. 7.* Ludouic. Miranda in *man. Praelat. tom. 1. quaest. 38. art. 3. in concl.*
- ε. Ab exercitio Pontificalium, &c.] Episcopus ordinans in aliena diocesi absque licentia expressa Ordinarij loci, aut ordinans de licentia Episcopi personas non subditas, suspenditur a Pontificalibus, vt resoluunt Henric. in *summ. lib. 3. cap. 38. §. 1. vers. 1.* Campan. in *diuersis Canon. rubr. 6. c. 1. n. 2. & rubr. 9. cap. 4.* Thom. Valase. *allegat. iuris tom. 1. allegat. 23. num. 18.* Bonacina d. g. 6. puncto 5. num. 21. quos refero d. alleg. 6. num. 4.
- Pontificalium nomine quae veniant, colligitur ex gloss. *verb. a Pontificalibus* in Extrauag. *suscepit regimini, de elect. Mar. Alter. de censur. disp. 16. c. 3. vers. quare aliquis, memento de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 111. num. 33.*
- Mitrae sacrificium cum mitra & baculo celebrare non potest ab exercitio Pontificalium suspensus, secundum Aloyf. Rice. in *praxi rerum eccles. decis. 467. in 1. edit. alias resol. 440. in 2. edit.* Nec calices, & corporalia etiam inaduenienter benedicere, vt per Zerol. in *praxi Episc. p. 2. verb. Episcopi, vers. secundo.* Franc. Leo in *thesauro fore eccles. p. 3. c. 8. num. 15.* quos refero d. alleg. 6. num. 8. vbi num. 19. resoluo, an suspensus a Pontificalibus in illis celebrando fiat irregularis.
- Vtrum autem sub hac suspensione prohibeatur exercitium iurisdictionis Episcopalis? Negatiue respondet Vgolin. *de censur. tab. 4. cap. 6. §. 6. num. 5.* Aloyf. Rice. *d. resol. 440. num. 3.*
- Et sic ordinati ab executione Ordinum, &c.] Proceedit ex eo quod etsi fortassis in ipso ordinato non adfuerit aliqua culpa, attamen quia ob ipsam ordinationem, Episcopus, qui confert Ordinem, ipso facto incurrit Pontificalium suspensionem, inde est quod etiam eadem suspensio respectu Ordinis suscepti ad ipsum ordinatum protrahatur, vt post Mari. Alter. tenet D. Felician. de Vega *ad cap. etsi clerici, §. si vero, num. 34. de iudic.* Contra male ordinantes, & male ordinatos extat constitutio S. D. N. Urbani VIII. *incip. Secretis, sub dat. 11. Decembris 1624.* vbi innouantur constitutiones aliae super hac re editae, videlicet Clementis I V. & Pij II.
- Et quamuis ordinatio proprii Episcopi extra territorium puniri possit, est tamen valida, vt resoluunt Henric. in *summ. lib. 11. c. 3. §. 2. in fine, lib. 5. Vgolin. de potest. Episc. c. 4. §. 14. num. 2.* quos refero d. alleg. 6. num. 11.

SESSIO VII.

De Sacramentis in genere.

- 1 Doctores de Sacramentis in genere agentes.
- 2 Sacramenta nouæ legis fuerunt à Christo instituta.
- 3 Sacramenta nouæ legis non fuerunt, aut sunt plura, vel pauciora quam septem.
- 4 Sacramenta nouæ legis à Sacramentis antiqua differunt.
- 5 Sacramenta septem differunt inter se.
- 6 Sacramenta nouæ legis sunt ad salutem necessaria.
- 7 Sacramenta nouæ legis non sunt propter solam fidem nutriendam instituta.
- 8 Sacramenta nouæ legis continent gratiam quam significant.
- 9 Per Sacramenta nouæ legis gratia datur semper, & omnibus.
- 10 Sacramenta nouæ legis ex opere operato conferunt gratiam.
- 11 Character in anima imprimitur in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine.
- 12 Christiani omnes in verbo & omnibus Sacramentis administrandis non habent potestatem.
- 13 Intentio saltem faciendi quod facit Ecclesia requiritur in ministris dum Sacramenta conficiunt.
- 14 Minister in peccato mortali existens valide confert Sacramenta.
- 15 Ritus recepti & approbati Ecclesiæ Catholicæ omittendi non sunt in Sacramentorum administratione.

CANON I.

Si quis dixerit, ^a Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia à Iesu Christo, Domino nostro, instituta, & aut esse plura, vel pauciora, quam septem, videlicet, Baptismum, Confirmationem, ^b Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Vunctionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse verè & propriè Sacramentum, anathema sit.

^a Conc. Flor. in decretis Eugenij ad Armenos.
^b Cap. ad abolendam de hæret.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipsa nouæ legis Sacramenta à Sacramentis antiqua legis non differre, nisi quia ceremoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi, anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, ^c hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, vt nulla ratione aliud sit alio dignius, anathema sit.

^c Cap. nihil de consecrat. dist. 2. cum sim.

CANON IV.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua, & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiam iustificationis ^d adipisci: licet omnia singulis necessaria non sint, anathema sit.

^d Supr. sess. 6. de iustific. c. 7. & can. 5.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse, anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, ^e Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, vel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus, anathema sit.

^e Conc. Flor. sub Eugenio 4. verb. hoc docet Eccles.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si ritè ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus, anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipsa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam quidem diuinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere, anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ^f in tribus Sacramentis, Baptismo, scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spirituale & indelebile, vnde ea iterari non possunt, anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, ^g Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem, anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, ^h in ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, ⁱ ministrum, in peccato mortali existentem, modò omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum, anathema sit.

^f Sess. 13. c. 4. ex decretis Eugenij in Concil. Flor.
^g Vide Conc. Cathol. can. 98. & 1. Cœ. Const. art. 1. Ioann. VII. de inf. sess. 14. de pœnit. c. 6.
^h Conc. Flor. in decretis Eugenij.
ⁱ Idem error damnatur in V. Nicen. Concil. Constant. sess. 8. c. multa. c. remissio nē. c. Christ. cū plur. seq. 1. q. 1. c. vii. 15. q. vii.

§ C A

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contineri, aut sine peccato à ministris pro libito omitte, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.

1. **V**ide Scholasticos cum Magistro in 4. distinct. 1. & seq. S. Thom. 3. part. 2. quæst. 60. ubi Caiet. Henríquez in summ. lib. 1. de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis. Viuald. in cancell. aureo. in princip. sub tit. de Sacramentis in genere. Cardin. Bellarm. in suis controuers. cathol. tom. 2. lib. de Sacramentis. Sayr. in speciali tract. de Sacramentis in genere. Soar. tom. 3. de Sacram. in princip. Didac. Nugn. in 3. p. D. Thom. Alexand. Pefant. part. 3. de Sacrament. Chamerot. de Sacram. in princip. Barthol. ab Angelo in simili tract. Bonacina in eodem tract. Galgancet. de iure publico. lib. 3. tit. 83. Gabr. Vazquez in 3. part. D. Thom. tom. 2. disp. 60. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini. part. 2. lib. 1. de Sacramentis in genere. Petr. Ledesma in summ. p. 1. ubi de Sacramentis in communi. Agid. de Coninck de Sacramentis & censur. in princip. Filluc. in quæstion. moralib. tract. 1. Paul. Layman. in Theologia moralis. lib. 5. tract. 1. de Sacramentis in communi. Ioan. Mari Scriben in summ. Theologia disp. 1. de Sacramentis in genere. Ioann. de Lugo tom. 1. de Sacramentis in genere. Hurtado in tract. de Sacram. in genere. Becan. de Sacram. in specie.
2. **CANON I.]** Omnia Sacramenta fuisse à Christo Domino instituta, de fide definitum esse, in præfenti notant Nauarr. in man. c. 22. num. 1. & 5. & in c. nouit. de iudic. notab. 3. num. 92. Perez. l. 1. tit. 1. lib. 1. ordin. Henríquez in summ. lib. 1. c. 3. §. 1. Victor. de Sacram. c. 4. Sot. in 4. distinct. 1. part. 3. art. 5. Card. Bellarm. d. tom. 2. lib. 1. de Sacrament. c. 24. Soar. tom. 3. disp. 12. sect. 1. Chamerot. de Sacram. c. 1. Francisc. Pugián. distinct. 2. quæst. 1. art. 3. prop. fin. Sayr. de Sacramentis in genere. lib. 2. c. 1. quæst. vnic. & c. 2. artic. 1. & 2. Vazquez in 3. part. S. Thom. tom. 2. disp. 153. num. 1. cum seqq. & disp. 139. num. 1. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarm. part. 2. lib. 1. cap. 1. vers. prima ergo quæstio. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 28. num. 4. Petr. Ledesma in summ. p. 1. ubi de Sacramentis in communi. c. 6. conclus. 4. Agid. de Coninck de Sacram. to. 1. q. 64. art. 1. dub. 1. Molfet. in summ. Theologia moralis. tract. 1. c. 7. num. 11. & 25. Hurtado de Sacram. disp. 4. de Sacramentis in genere. difficile. 2. Campan. in diuers. iuris canon. rubr. 1. num. 7. Fernandez in examine Theologia moralis. part. 3. cap. 1. §. 2. num. 1. Bonacina de Sacramentis. disp. 1. quæst. 3. punct. 1. num. 5. Layman. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 1. cap. 5. num. 1. & cap. 8. à num. 1. Ioan. de Lugo de Sacramentis in genere. disp. 2. sect. 5. num. 81. & disp. 7. sect. 1. à num. 3.
3. **A**ut esse plura vel pauciora, quam septem. Vide S. Th. p. 3. q. 65. art. 1. ubi Nugn. & Pefant. Coninck num. 4. & Vazquez art. 2. Henríquez in summ. lib. 1. c. 7. Valent. p. 3. q. 6. punct. 2. Victor. de Sacram. cap. 7. Sot. in 4. distinct. 1. quæst. 7. artic. 1. Philarch. de officio sacerdot. part. 2. lib. 1. cap. 6. Franc. Pugián. distinct. 2. q. 1. art. 2. Barthol. ab Angelis de Sacramentis. dial. 1. §. 6. Sayr. de Sacramentis in genere. lib. 6. cap. 1. quæst. 2. Valer. Reginald. lib. 26. num. 5. Bonacina d. disp. 1. quæst. 1. punct. 2. Campan. d. rubr. 1. num. 4. & 5. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 1. num. 36.
4. **CANON II.]** Vide Dionys. Arcopag. de eccles. hierarchia. c. 5. p. 1. vers. post illam. Tertullian. in lib. 1. contra Iudeos. cap. 2. vers. si circumcisio Cyprian. lib. 1. contra Iudeos. c. 8. vers. quod circumcisio. & lib. 3. epist. 8. ad Fidum. Hugo Victorin. in c. 4. ad Roman. de erudit. theologic. lib. 2. part. 6. c. 3. Petr. Lombard. in 4. sentent. distinct. 1. ubi Richard. art. 6. quæst. 4. & Thom. Argentin. quæst. 3. art. 3. S. Thom. p. 3. quæst. 62. art. 6. Philarch. d. p. 2. lib. 1. c. 2. Henríquez d. lib. 1. cap. 7. Sayr. de Sacramentis in genere. lib. 5. cap. 7. art. 5. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 31. num. 7. Iodoc. Cocc. in thesauro Catholico. tom. 2. lib. 5. art. 1. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico. p. 1. tract. 4. c. 1. quæst. 2. in princip. Bonacin. de Sacram. disp. 1. quæst. 4. punct. 1. num. 6. Layman. in Theolog. moralis. lib. 5. tract. 1. cap. 3. Ioann. de Lugo de Sacram. in genere disp. 1. in princip. & disp. 3. num. 69. & disp. 5. sect. 2. num. 20.
5. **CANON III.]** Vide Cardin. Bellarm. lib. 2. de Sacramentis. c. 18. Vazquez in 3. p. S. Thom. tom. 3. q. 74. disp. 177. num. 6. Sayr. de Sacramentis in genere. lib. 6. cap. 3. quæst. vnic. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini. lib. 1. c. 8. prop. fin. Petr. de Ledesma in summ. part. 1. ubi de Sacramentis in communi. cap. 7. conclus. 3. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 1. num. 14. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico. part. 1. tract. 4. quæst. 4. Hurtado de Sacramentis. disp. 5. de Sacramentis in genere. difficile. 2. vers. de ordine. ubi quod non omnia Sacramenta sunt aequalia.
6. **CANON IV.]** Vide Magistrum in 4. dist. 1. ubi S. Thom. quæst. 1. & part. 3. quæst. 61. art. 1. S. Antonin. part. 3. tit. 14. cap. 11. §. 4. Canon. in relect. de Sacramentis in genere. cap. 24. Hugo Victorin. lib. 1. de Sacramentis. part. 9. cap. 3. Cardin. Bellarm. d. lib. 1. cap. 22. Valent. tom. 4. disp. 3. quæst. 2. punct. 1. Chamerot. de Sacramentis in genere. cap. 3. Soar. tom. 3. disp. 3. Henríquez d. lib. 1. cap. 4. §. 1. Viuald. in cancell. aureo. ubi de Sacramentis in genere. cap. 3. num. 1. Ioann. de Lugo de Sacramentis in genere. disp. 3. sect. 2. num. 9. Valer. Reginaldus in praxi fori poenitent. lib. 26. num. 9. Filluc. lib. 2. cap. 2. quæstio 2. & 7. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 1. num. 27. Sayr. de Sacramentis in genere. lib. 3. cap. 1. art. 1. quæst. vnic. Bonacina de Sacramentis. disp. 1. quæst. 1. puncto 4. num. 3. Molfet. in summa Theologia moralis tract. 1. cap. 8. num. 14. & 15. Campan. in diuers. iuris canon. rubr. 1. num. 10. vers. sed quia. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico. part. 1. tract. 4. cap. 1. quæst. 3. in princip.
7. **CANON V.]** Vide Sayr. de Sacramentis in genere lib. 3. cap. 7. quæst. vnic. art. 2. & 3. Vazquez in 3. part. D. Thom. tom. 2. disp. 131. num. 34. & disp. 149. num. 5.
8. **CANON VI.]** Vide Henríquez in summa lib. 1. cap. 17. Sayr. de Sacramentis in genere. lib. 5. cap. 5. quæst. vnic. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 26. à num. 43. Petr. de Ledesma in summ. part. 1. tract. de Eucharistia. cap. 10. conclus. 1. Bonacina de Sacrament. disp. 1. quæst. 4. punct. 1. num. 6. & disp. 2. quæst. 2. punct. 7. num. 4. Fernandez in examine Theolog. moral. part. 3. cap. 1. §. 9. num. 1. & 5. Fillucius in quæstion. moral. tract. 1. de Sacramentis. cap. 6. num. 92. Ioann. de Lugo d. disp. 3. sect. 2. num. 9. Torreblanca d. lib. 2. cap. 14. num. 7.
9. **CANON VII.]** Vide S. Thom. p. 3. quæst. 62. art. 1. Couarr. de sponsal. p. 2. cap. 1. §. vnic. num. 5. D. Felician. de Vega Archiepisc. Mexican. ad cap. quanto. de iudic. num. 38. vers. vel per causam. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 2. num. 49. Hurtado de Sacram. disp. 3. de Sacram. in genere diff. 4. in princip. Cardin. Bellarm. d. lib. 1. de Sacrament. cap. 26. Agid. de Coninck de Sacrament. quæst. 64. art. 9. à num. 108. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 26. à num. 43. Petr. de Ledesma in summ. p. 1. ubi de Sacramentis in communi. c. 7. conclus. 1. Bonacina de Sacram. disp. 1. quæst. 4. punct. 1. num. 4. Filluc. in quæst. moral. tom. 1. tract. 1. de Sacramentis. cap. 6. num. 96. vers. nostra. & num. 99. & 134. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico. part. 1. tract. 3. cap. 8. quæst. 72. in princip. Layman. in Theologia moralis. lib. 5. tract. 1. c. 6. num. 1. cum seqq.
10. **CANON VIII.]** Vide Sayr. de Sacramentis in genere. lib. 5. cap. 2. in princip. Agid. de Coninck de Sacrament. quæst. 62. art. 1. dub. 1. Bonacina de Sacrament. disp. 1. quæst. 4. puncto 1. num. 2. Fernandez in examine Theologia moralis. part. 3. cap. 1. §. 9. num. 6. Vagundez in quinque Ecclesiæ præcepta. præc. 1. lib. 1. cap. 3. nu. 2. Cardin. Bellarm. de Sacrament. lib. 2. c. 3. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 2. num. 8. & 9. Hurtado de Sacram. disp. 3. de Sacramentis in genere diff. 1. Marchin. de Ordine tract. 1. p. 3. c. 1. num. 7. Ioan. de Lugo ubi supra.
11. **CANON IX.]** Vide Richard. in 4. sentent. distinct. 5. art. 2. quæst. 4. Guilhelm. Aluerin. de Sacram. Confirmat. vers. qui sigillum. August. Triumph. de potest. Eccles. quæst. 58. artic. 7. Soar. tom. 3. disp. 11. sect. 1. Henríquez in summ. lib. 1. cap. 13. Franc. Pugián. distinct. 6. quæst. 9. & 10. Sayr. de Sacramen-

cramentis in genere, lib. 4. cap. 1. cum seqq. Chamerot. de Sacram. c. 4. dub. 5. Agid. de ConineK de Sacrament. quest. 63. art. 1. in princ. Vazquez in 3. part. D. Thoma, tom. 2. quest. 146. num. 5. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 26. a num. 48. Petr. de Ledefina part. 1. de Sacrament. vbi de confirmat. cap. 4. conclus. 2. Paul. Fufc. de vifitat. lib. 2. cap. 3. num. 25. Campan. in diuerfor. iuris canon. rubr. 1. num. 13. & rubr. 2. num. 11. & 2. Bonacin. de Sacram. diff. 1. quest. unica, puncto 1. num. 1. & quest. 5. punct. 1. num. 1. & 2. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico part. 1. tract. 3. cap. 8. quest. 72. vers. alter. & tract. 4. cap. 1. quest. 4. & 5. Paulus Layman. in Theologia moral. tom. 2. lib. 5. tract. 1. cap. 7. per totum, Molfes. in sum. Theologia moralis, tract. 1. c. 8. num. 30. Filiuc. in quest. moral. tom. 1. tract. 1. de Sacramentis, c. 7. num. 114. & num. 117. & tract. 2. num. 151. Ioan. de Lugo de Sacramentis in genere, disput. 6. sect. 1. num. 5. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 2. num. 45. Hurtado disput. 3. de Sacramentis in genere, diff. 10. & 14.

12. **CANON X.** Vide Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. quest. 46. num. 1. Vazquez in 3. p. D. Thoma, tom. 2. quest. 138. num. 9. Fernandez in examine Theologia moralis p. 3. c. 1. §. 10. num. 1. prop. sua. Henriquez in sum. p. 1. lib. 1. c. 26. §. 3. Cardin. Bellarm. tom. 2. lib. 1. c. 24. Anguian. de legib. lib. 2. controuerf. 1. num. 68. in fine. Hurtado de Sacramentis, disput. 4. diff. 3. in fine.

13. **CANON XI.** Vide Sayr. de Sacramentis in genere, lib. 2. cap. 3. quest. unic. art. 3. post princip. Petr. de Ledefina p. 1. vbi de Sacramentis in commun. c. 6. conclus. 15. Bonacin. de Sacrament. diff. 1. quest. 3. puncto 2. num. 4. Agid. de ConineK de Sacramentis, tom. 1. quest. 64. art. 8. dub. 1. num. 61. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 26. a num. 36. Pfafec. in praxi Episcop. p. 1. c. 1. num. 50. vers. requiritur. pag. 58. Campan. in diuerfor. iuris Canonici rubr. 1. num. 24. & num. 94. Homobon. de Bonis de examine eccles. p. 1. tract. 4. cap. 2. quest. 3. in fine. Molfes. in sum. Theologia moralis, tract. 1. cap. 7. num. 15. & 17. & tract. 2. cap. 4. num. 14. Scholast. in 4. diff. 6. Bonauent. p. 2. art. 2. Durand. quest. 2. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 4. num. 4. & cap. 5. num. 18. Hurtado de Sacramentis, disput. 4. de Sacramentis in genere, difficult. 4. vers. magister vero, vbi difficult. 5. querit, vtrum ad valorem Sacramenti sufficiat intentio efficiendi Sacramentum, quando preterita est? & difficult. 6. vtrum intentio conditionata efficiendi Sacramentum sufficiat ad eius valorem? & diff. 7. An ad valorem Sacramenti necessarium sit intentionem ministri fieri in personam certam

sine errore? Barthol. à S. Fausto tom. 3. in tract. de Poenitentia lib. 4. quest. 209.

CANON XII. Vide Concil. Arelatenf. I. c. 8. 14. Concil. Carthagenf. I. c. 1. Augustinum lib. 3. contra Donatistas, cap. 10. vers. Baptismus, & lib. 4. cap. 4. vers. si per vim. Ilidorus Hispalenf. lib. 6. etymolog. cap. 18. vers. Sacramenta, & de diuinis officiis, lib. 2. cap. 24. Petr. Damian. 15. cap. 4. vers. sincera, & cap. 9. de Baptismo, & Eucharist. Hugo Victorin. in 1. ad Corinth. quest. 102. Magist. in 4. sentent. distinct. 5. vbi Bonauent. quest. 1. & Scot. etiam quest. 1. S. Thom. lib. 4. contra gentiles, cap. 77. & part. 3. quest. 64. art. 5. Durand. in rationali diuinorum, lib. 4. cap. 1. vers. in Sacramentis, Catharin. Senenf. tract. 3. cap. 115. Thom. V Valdens. tom. 2. de Sacramentis, cap. 1. Turrecremata in sum. de Ecclesia, lib. 1. cap. 99. Chamerot. de Sacramentis, cap. 2. dub. 4. Barthol. ab Angelis de Sacramentis, dialog. 1. §. 38. Henriquez in sum. lib. 1. cap. 29. Iodoc. Coec. in thesauro Catholico, tom. 2. lib. 5. art. 2. Petrus de Ledefina in sum. part. 1. tract. de Eucharistia, cap. 9. conclus. 8. Cened. ad decretum collect. 39. num. 3. Sayr. de Sacramentis in genere, lib. 5. cap. 4. & lib. 2. cap. 6. art. 2. quest. unic. Soar. tom. 3. disput. 13. sect. 4. Vazquez in 3. part. D. Thoma, tom. 2. disput. 157. num. 18. Agid. de ConineK de Sacramentis, quest. 64. art. 5. & quest. 82. num. 24. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 26. num. 34. Bonacin. de Sacrament. diff. 1. quest. 3. puncto 2. §. 1. num. 1. Molfes. in sum. Theologia moralis, tract. 1. cap. 7. num. 15. 17. 19. & 22. Paul. Layman in Theologia moral. lib. 5. tract. 1. cap. 5. num. 6. Valer. tom. 4. disput. 4. quest. 5. puncto 3. Cardin. Bellarm. lib. 1. de Sacramentis, cap. 26. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 4. num. 47. vbi num. 48. tenet in peccato existentem ex tali administratione peccare mortaliter, siue te ingerat, siue administret ex officij necessitate, Hurtado de Sacramentis, disput. 4. de Sacramentis in genere, difficult. 4. vbi difficult. 9. querit vtrum in Ministro requirita sit sanctitas vt licite administret Sacramenta.

CANON XIII. Vide Henriquez in sum. lib. 15. cap. 11. Agid. de ConineK de Sacram. tom. 1. quest. 66. num. 99. & quest. 71. num. 3. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 26. num. 10. & 28. cum seqq. Petr. de Ledefina in sum. p. 1. de Sacrament. vbi de Baptismo, cap. 12. conclus. ult. in fine. Bonacin. de Sacrament. diff. 1. quest. ult. Homobon. de Bonis de examine eccles. p. 1. tract. 4. cap. 2. quest. 7. in fine Molfes. in sum. Theologia moralis, tract. 1. cap. 9. num. 7. Hurtado de Sacramentis, tract. de Confirmat. difficult. 14. in fine.

DE BAPTISMO.

- 1 Doctores de sacramento Baptismi agentes.
- 2 Baptismus Ioannis non habuit eandem vim cum Baptismo Christi.
- 3 Aqua vera & naturalis est de necessitate Baptismi.
- 4 Ecclesia Romana omnium aliarum mater, & magistra.
- 5 Baptismus datus ab hereticis cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, est verus.
- 6 Cyprianus reprobat. ibid.
- 6 Baptismus est necessarius ad salutem.
- 7 Baptizatus potest gratiam amittere per peccatum quamuis nolit.
- 8 Baptizati per Baptismum ipsum vniuersa legis Christi seruande debitores sunt.

- 9 Baptizati subiiciuntur omnibus S. Ecclesie preceptis.
- 10 Peccata que post Baptismum fiunt sola fide suspecti Baptismi non dimittuntur.
- 11 Baptismus rite collatus non est iterandus illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit cum ad poenitentiam conuerturnt.
- 12 Baptizandum neminem esse nisi ea etate, qua Christus baptizatus est, si quis dixerit, anathema.
- 13 Paruuli suscipiunt Baptismum quamuis actum credendi non habeant.
- 14 Paruuli baptizati cum adoluerint interrogandi non sunt, an ratum habere velint, quod patrum eorum nomine polliciti sunt.

CANON I.

Si quis dixerit, ^a Baptismum Ioannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi, anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ^b aquam veram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illa Domini Iesu Christi: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.

Barb. Collect. in Concil. Trid.

^a August. Enchirid. c. 40. cap. 10. & c. non regenerabantur, de col. d. 4. ^b Cap. pen. de Bapt. 103. 3. c. filius. & c. non dubito. de confer. dist. 2.

D 3 CA

CANON III.

^e Can. nō de
cet. 11. dist.
c. ad abolen-
dam. de hæ-
retic.
^d Cōc. Flor.
in decret. Eu-
genij cap. di-
ctū §. quod
vero. cum 2.
c. seg. 1. q. 1.
^e Ioann. 3. c.
nulla preter.
de consecr.
dist. 4.

Si quis dixerit, ^c in Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum mater est, & magistra, non esse ve-
ram de Baptismi sacramento doctrinam, anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, ^d Baptismum qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus san-
cti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, ^e Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit, gratiam amitteret, quantumcumque peccet,
nisi nolit credere, anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, ^f baptizatos per Baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem
vniuersæ legis Christi seruandæ, anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta, vel
tradita sunt, ita ut ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis summittere voluerit, anathe-
ma sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam ut vota omnia, quæ
post Baptismum sunt vi promissionis, in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea
& fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo, anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum sunt, sola recordatione, & fide suscepti Ba-
ptismi vel dimitti, vel venialia fieri, anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, verum, & ritè collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Chri-
sti negauit, cum ad penitentiam conuerteretur, anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis
articulo, anathema sit.

CANON XIII.

^g Aug. lib. de
peccat. mor.
& remis cap.
19. & lib. 3.
c. 2.

Si quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo ^h inter fideles com-
putandos non esse: ac propterea, cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos: aut præ-
stare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ,
anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos esse, an ratum habe-
re velint, quod patrini, eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: & ubi se nolle responderint,
suo esse arbitrio relinquendos, nec alia interim poena ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucha-
ristiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant, anathema sit.

ⁱ Vide Magistr. & Theologos in 4. distinct. 3. vbi Sot. S.
Thom. p. 3. q. 66. cum seqq. vbi Cabrera, Dicac. Nu-
guez, Catech. Roman. tit. de Baptismo, Tabien. Armil. An-
gel. Syluest. & alios Summissas verb. Baptismum, Lancellot,
in instit. canonie. tit. de Baptismo, Archiepiscop. Bononiens.
sub Illustrissimo Cardin. Paleotho part. 3. à princip. Car-
din. Bellarmin. in controuers. catholic. tom. 2. lib. vnic. de Ba-
ptismo, Vivald. in candel. aureo, vbi de Sacram. Baptismi,
Henriq. in summ. lib. 2. de Baptismo, Petr. Sot. lect. 1. de Baptis-
mo, Cardin. Tolet. in instruct. sacerdot. lib. 2. cap. 18. Soar. tom.
3. de Sacrament. disput. 19. cum seqq. Barthol. ab Angelis de
Sacrament. dial. 1. c. 2. Chamerot. in cod. tract. vbi de Ba-
ptismo, Vazq. in 3. p. tom. 3. disp. 140 cum seqq. Valent. tom. 4.
disput. 4. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 25. Carill. in tabula
Sacrament. tit. de Sacrament. Baptismi, Petr. de Ledesma in
summ. part. 1. de Sacram. vbi de Baptismo, Valer. Reginald.
in praxi fori poenit. lib. 27. Baldum. iun. super opera controuers.
Bellarmini part. 2. lib. 2. cap. 1. Galgancet. de iure publico, lib. 3.
tit. 84. Possuin. de officio Curati, cap. 6. Egid. de ConincK
de Sacrament. tom. 1. quest. 66. Paul. Comitoli. respons. moral.
lib. 1. à quest. 1. vsque ad 14. Bonacin. de Sacrament. disput.
tat. 2. de Baptismo, Fernandez in examine Theologia moral.
p. 3. c. 2. Molfet. in summ. Theologia moralis tract. 4. cap. 1. de
Baptismo, Filiuc. in q. moral. 10. 1. tract. 2. Ioan. Maldonat. in
tract. de Baptismo, Paul. Layman. in Theolog. mor. lib. 5. tract.
2. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 4. c. 5. Hurtado in tract.

de Sacram. Baptismi, metipsum de officio, & potest. Parochi c. 18.
^a CANON I. Vide Basil. Magn. in exhortat. ad
Baptismum, vers. Ioannes, Gregorium Nazianzen. orat. 39.
quæ est oratio panegyrica in sancta lumina, Cyril. Ale-
xandrin. lib. 1. in Ioannem cap. 26. & lib. 2. cap. 57. Terul-
lian. lib. de Baptismo c. 10. August. in enchirid. ad Laurentium
cap. 49. Gregor. Magn. super Euangelia homil. 7. Isidor. Hi-
spalen. de officio Eccles. lib. 2. cap. 24. Anselm. ad cap. 3. Ma-
rtini, vers. Baptismus Ioannis, Vgo. Victorin. tract. 5. de Ba-
ptismo, cap. 1. & de Sacram. fidei lib. 2. p. 6. cap. 6. Magist. in
4. sent. dist. 2. vbi Durand. quest. 4. & Paludan. q. 2. art. 3. S.
Thom. p. 3. q. 38. art. 3. Henriq. in sum. lib. 2. cap. 32. §. 4. & 5.
Franc. Piugian. dist. 2. quest. 2. art. 4. Baldum. iun. super ope-
ra controuers. Bellarmini p. 2. lib. 2. cap. 3. prope fin. Iodoc.
Cocc. in thesauro catholico, tom. 2. lib. 5. art. 5. Galgancet. de
iure publico lib. 3. tit. 84. num. 7. Fernandez in examine Theo-
logia moral. p. 3. c. 2. §. 1. num. 2. Bonacin. de Sacrament. di-
sput. 2. in princip. Molfet. in sum. Theologia moralis, tract. 4.
cap. 1. num. 98. in fine.

^β CANON II. Vide Nauarr. in man. cap. 22. 3.
num. 5. & 6. Cardin. Bellarmin. libro vnic. de Baptism.
cap. 4. Henriq. in summ. libro 2. cap. 6. Soar. tom. 3. quest.
66. artic. 4. disputat. 20. sect. 1. Baldum. iun. super opera con-
trouersar. Bellarmini lib. 2. cap. 1. versic. de materia Baptismi,
Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 27. num. 10. Egid. de
ConincK de Sacram. quest. 66. num. 20. Valent. tom. 4. disput.
quest. 1.

- quest. 1. puncto 2. Viuald. in candelabro aureo, vbi de Baptismo, cap. 2. num. 4. Petr. de Ledefma in summa part. 1. tract. de Sacrament. Baptismi, cap. 3. versio. primera conclusio. Postleuin. de officio Curati cap. 6. de Baptismo num. 2. Bonacin. de Sacrament. disput. 2. quest. 2. puncto 3. num. 1. Fernandez in examine Theolog. moral. p. 3. cap. 2. §. 3. num. 1. cum segg. Molfes. in summa Theologia moral. tract. 4. cap. 1. num. 32. Filluc. in quest. moralib. tom. 1. tract. 2. de Sacrament. Baptismi cap. 2. num. 23. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. §. 4. num. 9. Hurtado de Sacram. disput. 1. de Baptismo diffie. 2. cum segg. citatos per me in collect. ad cap. 1. num. 19. de summa Trinit.
4. **CANON III.** J De Ecclesia Romana omnium aliarum matre, & magistra, agunt Doctores, quos plenam manu citavi de officio. & potest. Episcopi part. 1. tit. 3. cap. 2. num. 14.
5. **CANON IV.** J Vide Victor. de Sacrament. quest. 28. Conrad. Brun. de heret. in 6. cap. 2. Simanch. de inslie. cathol. cap. 52. num. 2. Henriq. in summa lib. 1. c. 28. in princ. & lib. 2. c. 28. §. 2. Nugn. p. 3. q. 67. art. 5. diffie. 2. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 1. num. 103. Fernandez in examine Theologia moralis p. 3. cap. 2. §. 4. a num. 1. Bonacin. de Sacram. disput. 2. quest. 2. puncto 5. num. 6. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 5. num. 8. & 9. Licet autem Cyprian. in Concil. Prouinciali Carthaginen. circa annum. Domini 256. decreuerit baptizatos ab hereticis iterum baptizandos, eique subsciperent amplius quam octuaginta Episcopi ex provincia Africana, Numidia, & Mauritania, vt refertur in cap. si quis inquit 1. quest. 1. & in c. quomodo. de consecr. diff. 4. ipsumque propterea errore lapsum dixerit Augustinus lib. 5. de Baptismo. cap. 20. & lib. 6. contra Donatistas c. 23. eique grauerit propterea restituit Stephanus Papa, illumque reprobaucrit, atque correxit vt Eusebius docet lib. 7. historia Ecclies. cap. 3. & 4. post D. Hieron. in dialog. aduersus Luciferianos ob id tamen haud quaquam hereticus existimatus fuit idem Cyprianus, siquidem non pertinaciter, sed inaduertenter illud protulisse fertur, ac postmodum ventate manifestius cognita se correxit, & retractauit, necnon Stephani decreto vna cum Episcopis illis obtemperauit, teste Vincent. Lyrinensi in suo libello aduersus prophanas haresum nouationes, & Penia ad direct. Inquisit. p. 2. q. 17. commento 42. vers. sciendum est. Haectenue Campan. loco proximo citato.
6. **CANON V.** J Vide Paul. Falc. de visitat. lib. 1. cap. 7. num. 2. Henriq. in summa lib. 2. cap. 3. Soar. tom. 3. disput. 27. Sayr. de Sacrament. in genere, lib. 5. cap. 4. quest. 1. vers. est quidem Baptismus, Aigid. de ConincK de Sacrament. & consur. tom. 1. q. 68. num. 6. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 27. num. 7. Bonacin. de Sacram. disput. 2. quest. 2. puncto 2. num. 3. Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 2. de Sacrament. Baptismi, num. 116. & 128.
7. **CANON VI.** J Vide Henriq. in summa lib. 1. cap. 12. §. 6. Vazq. in 3. p. D. Thom. tom. 2. diff. 156. num. 63. in fine. Petr. de Ledefma in summa part. 1. vbi de Baptismo. cap. 8. conclus. 1. Bonacin. de Sacrament. disput. 1. quest. 4. puncto 7.
8. **CANON VII.** J Vide Cardin. Bellarm. lib. vnic. de Baptismo, cap. 15. Henriq. in summa lib. 1. c. 12. §. 6. litt. T. Valent. tom. 4. diff. 4. q. 2. puncto 1. ad fin. Vazq. in 3. p. tom. 2. disput. 156. num. 68. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 27. num. 64. Bonacin. de Sacrament. disput. 2. q. 2. puncto 7. num. 12. vers. tertius est. Molfes. in summa Theologia moral. tract. 4. cap. 1. num. 55.
9. **CANON VIII.** J Vide Cardin. Bellarm. lib. 9. vnic. de Baptismo, cap. 16. & lib. 2. de Sacrament. c. 29. Henriq. in summa lib. 1. c. 12. §. 6. littera V. Vazq. in 3. p. tom. 2. disput. 156. num. 69.
10. **CANON IX.** J Vide Cardin. Bellarm. lib. vnic. de Baptismo, cap. 17. Vazq. in 3. part. tom. 2. disput. 156. num. 70.
11. **CANON X.** J Vide Cardin. Bellarm. lib. vnic. de Baptismo, c. 18. & lib. 1. de poenit. cap. 11. col. antepen. & c. 12. cum duobus segg. Henriq. in summa lib. 4. cap. 1. in proem §. 4. litt. B. Vazq. in 3. p. tom. 2. disput. 156. num. 75. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 84. num. 10. Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 2. de Sacram. Baptismi, num. 114.
12. **CANON XI.** J Vide Sebast. Medic. in summa omnium haresum, in sexta haresi. pag. 69. Rupert. Inquisit. verb. Baptismus, vers. sed iteratio, Vazq. in 3. p. tom. 2. disput. 146. num. 6. Soar. tom. 3. disput. 22. sect. 2. & disput. 31. sect. 6. vers. secundum notandum, Iacob. de Graff. in aureis doct. p. 2. lib. 1. cap. 1. num. 10. & 11. Cened. ad decretum collect. 63. Bonacin. de Sacrament. disputat. 2. quest. 2. puncto 7. num. 10. in princ. Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 2. de Sacrament. Baptismi, num. 151. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 4. num. 46. Hurtado de Sacram. disput. 1. de Bapt. diffie. 11. cum segg.
13. **CANON XII.** J Vide Cardin. Bellarm. lib. vnic. de Baptismo cap. 8. & 9. Vazq. in 3. part. tom. 2. disput. 154. num. 3. Molfes. in summa Theologia moralis tract. 4. cap. 1. num. 49. Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 2. de Sacram. Baptismi, num. 136.
14. **CANON XIII.** J Vide Clem. Roman. constit. 13. Apost. lib. 6. cap. 15. vers. baptizate. Origen. hom. 14. in Lucam, vers. paruuli baptizantur. Ambros. lib. 10. epist. 34. August. contra Donatistas lib. 4. cap. 23. & 24. & in enchirid. ad Laurentium cap. 13. vers. a paruulo, & lib. 3. de anima, cap. 9. Celestin. Papa epist. ad Galliarum Episcopos, cap. 12. Leo. I. epist. 39. ad Leone in Rauennaten. Gregor. Magn. lib. 1. epist. 41. & lib. 3. epist. 9. Iidor. Hispalen. de summo bono lib. 1. c. 24. & de Ecclies. offic. lib. 2. c. 24. Bernard. epist. 77. & 240. vers. paruulis. Hug. Victorin. tract. 5. de Sacrament. Baptismi, c. 6. & lib. 2. de anima c. 18. Thom. V. Valden. tom. 3. tract. 5. cap. 154. Ioann. Gerson. de vita anime spirituali lib. 2. Laurent. Iustinian. de perfectionis gradibus cap. 14. vers. puoris, Magitt. in 4. diff. 4. S. Thom. p. 3. quest. 69. Henriq. in summa lib. 1. cap. 17. §. 5. litt. H. & I. & lib. 2. cap. 15. §. 2. litt. D. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 21. num. 8. in fin. Iodoc. Cocc. in thesauro catholico lib. 5. art. 6. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini p. 2. lib. 2. c. 2. vers. de prima questione, Aigid. de ConincK de Sacrament. tom. 1. q. 68. art. 9. num. 58. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 27. num. 34. Paganin. Gauden. de dogmatibus, & ritibus veteris Ecclesie, c. 50. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 2. num. 13. & c. §. a num. 27. Hurtado de Sacram. disput. 2. de Baptismo diffie. 2.
15. **CANON XIV.** J Vide Henriq. in summa lib. 2. c. 15. §. 2. litt. E. & c. 24. §. 1. litt. B. Vazq. in 3. p. tom. 2. q. 68. disput. 154. num. 3. Petr. de Ledefma in summa p. 1. tract. de Baptismo c. 8. concl. 9. Molfes. in summa Theologia moral. tract. 4. c. 1. num. 49. in med. & num. 80.

DE CONFIRMATIONE.

- 1 Doctores de Sacramento Confirmationis agentes.
- 2 Confirmatio baptizatorum est verum & proprium Sacramentum.
- 3 Episcopus solus est ordinarius minister sanctae Confirmationis.
- 4 Confirmationis Sacramentum non potest admini-

strari ab Abbate etiam consecrato qui non sit Episcopus, nec a simplici sacerdote, nisi tantum ex delegatione Papae.

5 Abbates ex priuilegio Sedis Apost. de consensu Ordinarij Confirmationis Sacramentum conferre possunt.

^a Cap. nullus
ministorum
de consecr.
diff. 4.
^b Vide si ep.
Vibani l. ad
omnes, &c.
c. 1. cum seq.
de cons. d. 5.
^c Cap. ma-
nus, de cons.
diff. 5.
Concil. Flor.
Ioc. cit. Vide
Euseb. Pap.
in epist. ad
Epist. Tuscan.
Melchior. de
Hesp. Innoce.
I. epist. 1. c. 3.
& scilicet, c. 4.

SI quis dixerit, ^a Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse, & non potius ve-
rum, & proprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quandam, qua
adolescentia proximi fidei suae rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.

§ CANON II.

Si quis dixerit, ^b iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis Chrismati virtutem ali-
quam tribuunt, anathema sit.

§ CANON III.

Si quis dixerit, ^c sanctae Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed
quemvis simplicem sacerdotem anathema sit.

Vide Tabien. Armil. Angel. Syluest. & alios summi-
stas verb. Confirmatio, Catechism. Roman. tit. de
Confirmat. Castr. lib. 4. aduersus haereses, ver. Confirmatio.
Alphonf. Alvarez. Guerrero in speculo iuris Pontific. tit. de
Confirmatione, Anton. Cuch. lib. 5. insit. maior. tit. 3. de Sa-
crament. Confirmat. Couarr. lib. 1. var. cap. 10. Nauarr. in
man. cap. 22. num. 8. Angl. in floribus theol. p. 1. de Confir-
matione, Candel. Aureum eod. tit. Cardin. Bellarm. lib.
unic. de Sacrament. Confirm. Petr. Gregor. synagm. iuris lib.
2. cap. 1. 5. Henriq. in summa lib. 3. Soar. tom. 3. diff. 36. Ia-
cob. de Graff. in aureis decif. p. 2. lib. 1. cap. 5. Ioann. Mal-
donat. in tract. de Confirmat. Petr. de Ledesma in summa
p. 1. tract. de Sacrament. Confirmat. Valer. Reginald. in pra-
xi fori panis, lib. 28. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 86.
Bonacina de Sacrament. diff. 3. Fernandez in examine Theo-
log. moral. p. 2. c. 3. Molfes. in summa Theologia moral. tract.
4. c. 2. Filluc. in quaest. moralib. tom. 1. tract. 3. Mauric. de Al-
zedo in praxi Episcopi p. 2. cap. 4. metipsum de officio, & potest.
Episcopi p. 2. allegat. 30. Paul. Laymann. in Theologia moral.
lib. 5. tract. 3. Cardos. in praxi Iudicum verb. Sacram. Confirm.
Zerol. in praxi Episcopi p. 1. verb. Chrisma, Zambran. de casib.
occurrentib. in art. mortis cap. 2. de Confirmat. Vgolin. de officio
Episcopi c. 26. Torreblanca in practicabilibus iuris spirit. lib. 2.
cap. 6. per tot. Hurtado in tract. de Sacram. Confirmationis.

§ CANON I. Vide Henriq. in summa lib. 1. cap. 3.
§ 2. & lib. 3. c. 1. § 2. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. cap. 2.
quaest. 3. art. 2. vers. verior itaque opinio, Valer. Reginald. in
praxi fori panis, lib. 28. num. 4. & 28. Petr. de Ledesma in
summa par. 1. tract. de Sacram. Confirmationis cap. 1. concl. 2.
Piafec. in praxi Episcopi par. 1. cap. 3. num. 1. vers. est autem
Molfes. in summa Theologia moralis tract. 4. cap. 2. num. 20.
Paul. Layman. in Theologia moral. lib. 5. cap. 1. Torreblanca
d. lib. 2. cap. 6. num. 9. Hurtado de Sacram. Confirmat. diff. 2.

§ CANON II. Vide Sayr. de Sacrament. in genere
lib. 2. c. 2. § 3. art. 2. vers. verior itaque opinio, & lib. 5. cap. 1.
quaest. unic. art. 2. vers. de Confirmatione, Piafec. in praxi Epi-
scop. p. 1. cap. 3. num. 1. vers. est autem, Fernandez in examine
Theologia moralis par. 2. cap. 3. § 1. numer. 1. Filluc. in quaest.
moralib. tom. 1. tract. 3. de Sacramento Confirmationis num. 8.
& 44.

§ CANON III. Vide Euseb. 1. epist. 1. Leon.
epist. 88. Gregor. in regist. 3. epist. 9. Canif. de Confirmat. cap. 3.
Durand. in rationali diuinorum Officiorum lib. 5. cap. 84. nu. 1.
Alphonf. Alvarez. Guerrero in speculo iuris Pontific. tit. de
Confirmat. pag. mibi 179. Couarr. lib. 1. variar. cap. 10. nu. 6.
& 14. Nauarr. in man. cap. 22. numer. 8. vers. dixi Episcopus,
Soar. tom. 3. diff. 36. Henriq. in summa lib. 3. cap. 6. Cardin.
Bellarm. lib. unic. de Confirmat. cap. 12. Iodoc. Coec. in
thesauro cathol. tom. 2. lib. 5. art. ult. Balduin. jun. super opera
controuers. Bellarmini p. 2. lib. 2. cap. 6. prope fin. vers. Catholici
omnes, Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacram. vbi de
Confirmatione, cap. 9. Agid. de ConneK de Sacrament. tom.
1. quaest. 72. num. 97. & num. 105. Piafec. in praxi Episcop. p.
1. cap. 3. de Confirmat. num. 1. pag. 72. Chamerot. de Sacra-
ment. tract. de Confirmat. cap. 5. de ministro Confirmat. Ioan.
Maldonat. in tract. de Confirmat. quaest. 2. Vgolin. de officio,
& potest. Episcopi cap. 25. num. 2. Fr. Ludouic. Miranda in

man. Prelator. tom. 1. g. 44. art. 1. concl. unica in fine, Anguian.
de legib. lib. 2. contr. 1. num. 69. Stephan. Gratian. discip. fo-
renf. tom. 4. c. 738. num. 38. Rota impressa per Postum post
sum tract. mandati de manut. decif. 64. num. 11. Torreblan-
ca de iure publico lib. 2. cap. 6. num. 23. Hurtado de Sacra-
ment. tract. de Confirmat. diff. 12. Bonacin. de Sacrament.
diff. 3. quaest. unica, puncto 2. num. 3. Petr. Sot. in lection. de
institui. Sacerd. lect. 2. de Sacram. Confirmat. vers. de ministro,
Anguian. de legib. lib. 2. controuers. 1. num. 71. Soar. de relig.
tom. 4. lib. 2. cap. 30. num. 2. Fernandez in examine Theologia
moralis p. 3. cap. 3. § 3. num. 2. Molfes. in summa Theologia
moralis tract. 4. cap. 2. num. 26. Mauric. Alzedo in praxi Epi-
scop. part. 2. cap. 4. num. 1. metipsum de officio, & potest. Epi-
scopi part. 2. alleg. 30. num. 1. Paul. Layman. in Theologia
moralis lib. 5. tract. 3. cap. 6.

Hinc Doctores inferunt, Confirmationis Sacramen-
tum ita esse actum Ordinis Episcopalis, vt non possit
administrari ab Abbate etiam consecrato qui non sit
Episcopus, nec à simplici sacerdote de Episcopi licentia,
nisi tantum ex delegatione summi Pontificis, ita docent
S. Thom. 3. p. q. 72. art. 11. vbi Nugn. dub. 2. ConineK num.
97. & 105. Couarr. d. c. 10. num. 6. & 14. Victor. de Sacrament.
num. 49. Angl. in floribus theol. quaest. tit. de Confirmat. art.
8. concl. 3. Cardin. Bellarm. de Confirmat. cap. 12. Nauarr. d.
num. 8. & consil. 13. num. 2. de priuileg. in nouis, Henriq. d. c. 6.
§ 4. & lib. 1. c. 26. § 5. lit. G. & lib. 10. cap. 23. § 1. Iacob. de
Graff. in aureis decif. p. 2. lib. 1. c. 5. num. 29. & 30. & tom. 1.
consil. sub tit. de sacra vocatione consil. 1. num. 5. cum seqq. Petr.
de Ledesma in summa p. 1. de Sacrament. vbi de Confirmat.
cap. 9. Franc. de Piugian. diff. 7. quaest. 1. art. 5. 10. & 18. Va-
lent. tom. 4. diff. 5. quaest. 2. puncto 1. Vazq. in 3. part. quaest.
72. art. 3. diff. 219. cap. 1. num. 3. Vgolin. de officio, & potest.
Episcopi cap. 15. num. 3. Fernandez in examine Theol. mor-
alis, part. 3. cap. 3. § 3. num. 3. Molfes. d. c. 2. num. 27. Mauric.
Alzed. d. cap. 4. num. 2. & 25. Fr. Emman. quaest. regul. tom. 1.
q. 18. art. 3. Azor. in sist. moral. p. 2. lib. 3. c. 30. g. 4. vers. in primis,
Chamerot. d. cap. 5. in fine, Ludouic. Miranda d. q. 24. art. 4.
Valer. Reginald. d. lib. 28. num. 17. cum seqq. Bonacin. d. pun-
cto 2. num. 3. vers. dixi, Torreblanca in practic. iuris spirit. lib.
2. c. 6. num. 26. Cardos. in praxi Iudicum, verb. Sacrament.
Confirmat. num. 8. Ioan. de Solorzano de iure Indiar. tom. 2.
lib. 3. c. 18. num. 34. Hurtado d. tract. de Confirmat. diff. 13. Ego
ipse d. alleg. 30. num. 4.

Vnde Abbates ex priuilegio Sedis Apostolicae de con-
sensu Ordinarij Confirmationis Sacramentum confer-
re posse refert decifum Armendar. in addit. ad recapit. le-
gum Nauarra. lib. 1. tit. 18. lib. 7. de Episcopis, num. 77. quem
refero Ego ipse d. alleg. 30. num. 5. Ad Sacramentum enim
Confirmationis licite conferendum iurisdicchio etiam re-
quititur, ideoque Episcopus alios confirmare non debet,
quam qui spiritualiter ipsi subditi sunt, nisi habeatur li-
centia saltem rationaliter praesumpta proprii Ordina-
rij, vt si quis cum litteris dimissorijs ordinandus veniat,
qui confirmatus nondum est, ante ordinationem con-
firmari posse no. ait Henriq. in sum. lib. 3. c. 6. § 6. Zam-
bran. de Confirmat. dub. 2. num. 3. Paul. Layman. d. lib. 5. cap.
6. num. 2.

DE REFORMATIONE.

Quis capax regiminis Ecclesiarum Cathedralium.

CAP. V. PRIMVM.

- 1 Episcopi quibus qualitatibus præditi.
- 2 Episcopus eligi debet qui sit ex legitimo matrimonio natus.
- 3 Legitimus per subsequens matrimonium ad Episcopatum habilis censetur.
- 4 Legitimus per subsequens matrimonium non est
- admittendus ad Cardinalatum.
- 5 Aetas 30. annorum completorum requiritur in promovendo ad Episcopatus culmen.
- 6 Consecratus Episcopus ante annum 30. expletum non sit irregularis.
- 7 Insans si consecraretur, Episcopus nihil ageret.

Ad cathedralium * Ecclesiarum regimen nullus, a nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, gravitate morum, & literarumque scientia, iuxta constitutionem Alexandri tertij, quæ incipit, ^b Cum in cunctis, Concilio Lateranensi promulgatam prædictus assumatur.

1. **V**ide Francisc. Leon. in thesauro fori Eccles. part. 1. cap. 3. Petr. de Ledesma in summ. p. 2. tract. 3. cap. 3. del fado de los Obispos. concl. 10. Campan. in divers. iuris canon. rubr. 5. cap. 4. incipsum de officio, & potest. Episcopi. part. 1. tit. 1. cap. 5. a num. 4. & part. 2. alleg. 1. & in tract. de iure Eccles. lib. 1. cap. 9. novissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. in novissimas constit. 2. pag. 17. ubi e. cum in cunctis, de elect. innovatur per hoc decretum Gregor. XI V. in const. sua. incip. Omnis Apostolica, sub dat. Romæ die 1. Maij 1590. quam refert Quarant. in summ. Bullarj. verb. Electio. pag. mihi 309. Vide infra sess. 22. de reformat. c. 2. & sess. 24. etiam de reformat. cap. 2.
2. **a** Nisi ex legitimo matrimonio natus, &c.] Nullus in Episcopum, nisi ex legitimo matrimonio natus, assumi debet, cap. cum in cunctis, cap. innovatur, de elect. Franc. Leo d. cap. 3. num. 8. Ego ipse d. alleg. 1. num. 32. & in collect. ad d. e. cum in cunctis, num. 18. & me citato in illis locis, Iul. Lauror. var. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 16. num. 24. Vgolin. de Episcopo p. 1. c. 1. §. 1. num. 5. Maurit. de Alzedo de præsentia Episcopi. dignit. p. 1. cap. 3. num. 16. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 1. num. 32.
3. **Ex legitimo matrimonio natus iuris fictione dicatur,** ac proinde ad Episcopatum habilis censetur, per subsequens matrimonium legitimatus, ut resoluunt Cou. de sponsal. part. 2. cap. 8. §. 2. num. 30. Vill. tom. 2. commun. opin. lib. 6. tit. 4. num. 101. pag. 17. Menoch. conf. 16. num. 5. & 17. & conf. 799. num. 12. Soar. tom. 5. de censur. disp. 50. sect. 5. a num. 10. Bellet. disquis. clerical. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 2. num. 18. Azor. instit. moral. part. 3. lib. 2. cap. 14. §. 14. Campan. in divers. iuris canon. rubr. 11. c. 13. nu. 127. Iul. Lauror. d. c. 16. num. 61. Peregr. de fideicommiss. art. 24. num. 12. Surd. de aliment. tit. 8. privileg. 67. num. 6. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 30. num. 7. Basil. Pont. de matrimon. lib. 1. cap. 11. num. 5. Sanctarel var. resolut. quest. 42. num. 18. Fr. Sigism. a Bononia de elect. dub. 73. num. 1. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 67. num. 6. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 9. num. 14. Maurit. de Alzedo d. p. 1. cap. 3. num. 18. Ego ipse d. alleg. 1. num. 33. & in collect. ad cap. tanta, qui filij sine legitimi, num. 24.
4. **Non sicut celsitudinem Cardinalatus** admittendus est, ut expresse statuit Sixtus V. in const. sua. incip. Postquam verus, sub dat. 3. Non. Decembris 1595. & tradunt Henric. in summ. lib. 11. c. 20. §. 2. Sayr. de censur. lib. 6. c. 10. num. 13. & 14. Bellet. disquis. cleric. part. 1. tit. de discipl. cleric. §. 3. num. 22. Campan. in divers. iuris canon. rub. 11. c. 13. num. 128. in fine. Sanctarel d. g. 42. num. 19. Ego ipse in collect. ad d. c. tanta, nu. 25. Etiam ante illam constitutio-

nem Sixti V. affirmaverat Nicol. de Vbaldis in tract. de successio. p. 1. num. 89. sibi dum in Rota ius diceret dixisse Paulum II. a labe illegitimitatis Cardinalium cælum immunem esse: & idem Nicol. de Vbaldis loco citato, & Ludovic. Gom. in reg. de triennali possessore, q. 2. citati ab Azor. instit. moral. part. 2. lib. 6. c. 7. in fine, referunt spiritum quendam per Eugenium I V. in Cardinalem electum, antequam galeum acciperet è vita decessisse.

Et ætate matura.] Iuxta text. in d. c. cum in cunctis, nullus ab Episcopatus culmen promoveri potest, nisi qui iam trigessimum ætatis suæ annum exegerit, id est, ingressus iuerit sed per dictam constit. Gregorij XI V. expletum desiderari tenent Gaudier canon. lib. 1. cap. 26. num. 39. Franc. Leo d. c. 3. num. 7. Petr. Gregor. synag. iuris p. 2. lib. 17. c. 6. num. 12. Cardos. in praxi iudicium verb. Episcopus num. 2. Castro Palao in opere mor. tom. 2. tract. 13. disp. 4. puncto 3. num. 1. Balthasab Angelis ad auth. Presbyteros. C. de Episc. & cleric. num. 1. pag. 51. Alzed. de præcellent. Episcopi. dign. p. 1. c. 3. num. 22. Azor d. p. 2. lib. 6. cap. 5. in princ. Fr. Ludovic. à Miranda de ordine iudic. quest. 4. art. 2. concl. 3. Less. de iustit. lib. 2. cap. 34. num. 107. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 30. tract. 3. num. 163. vers. primo, Menoch. de arbit. casu 427. num. 24. Henric. in summ. lib. 10. c. 19. §. 3. & lib. 14. c. 9. in princip. vers. ad Episcopatum, Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarra, lib. 1. tit. 2. l. 1. de etate num. 18. Campan. in divers. iuris canon. rub. 7. c. 3. nu. 3. & c. 6. nu. 44. Filluc. tom. 3. tractat. 41. c. 5. num. 32. Massobri. in sua praxi habendi concursum, requis. 10. dub. 11. num. 19. Villan. in praxi iurispatri. lib. 1. cap. 1. num. 188. secundum ult. impress. Lauror. dict. tom. 1. tit. 4. cap. 16. num. 2. Stephan. VVeyms d. loco num. 3.

Virum autem consecratus Episcopus ante annum trigessimum expletum fiat irregularis, incurratque alias penas inflictas adversus promotos ante ætatem? Negativè responder Soar. tom. 5. de censur. disput. 31. sect. 1. num. 29. quem refert & sequitur Campan in divers. iuris canon. rub. 7. c. 4. num. 17.

Sed quod insans si consecraretur Episcopus, nihil ageret, colligitur ex S. Thom. in suppl. ad 3. p. sum. q. 30. art. 2. Henriquez in summ. lib. 1. cap. 21. §. 4. & lib. 10. cap. 14. §. 3. Menochius de arbit. cens. 5. casu 427. numero 10. nam requiritur ætas recipientis pastorem curam animarum, & quemadmodum carens usu rationis est inhabilis ad matrimonium corporale exigens interiorem consensum, ut scribit idem S. Thom. in supplement. quest. 45. artic. 4. ita pariter ad spirituale cum persona concedenda in Episcopum fiat sponsum suæ Ecclesie.

Et literarum scientia.] Vide infra sess. 22. de reformat. cap. 2. 8.

Quod duas Ecclesias nullus Prælatus regat.

CAP V T II.

- 1 Papa solus potest uni duos Episcopatus conferre.
- 2 Episcopatus duos unire potest solus Papa,
- 3 Episcopatus unus quando alteri unitur quomodo functiones faciendæ.
- 4 Cardinales comprehenduntur hoc decreto.

^a Sub Innoc.
3. 2. Lateran.
cap. 29. alij
quinque ad-
huc dispen-
sabantur.

Nemo quacumque etiam dignitate, gradu, aut præminetia præfulgens, plures Metropolitanas, seu cathedrales Ecclesias, in titulum, siue commendam, aut alio quouis nomine, ^a contra sacrorum canonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat: cum valde felix sit ille cencensendus, ^a cui unam Ecclesiam bene, ac fructuosè, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin Ecclesia ipsa, vitimò obrenta duntaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

Vide Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 6. c. 13. à princ. Less. de iust. lib. 2. c. 34. num. 138.*

1. Solum Papam posse uni duos Episcopatus conferre, per cap. relatio 21. *quæst. 1. & cap. ii. c. 42. de elect. lib. 6. resoluunt Flamin. Patit. de confident. q. 18. num. 9. Abb. quæst. 1. colum. 3. num. 6. Card. Tusc. tom. 6. litt. P. conclus. 49. num. 18. & dispensare quòd quis obtineat duas Ecclesias Episcopales, Abb. conf. 101. Videtur primò, num. 6. lib. 2. Cardin. Tusc. d. litt. P. concl. 69. num. 46.*
2. Et solum posse duos Episcopatus unire probant cap. *de temporis, cum seq. 16. quæst. 1. cap. sicut unire, de excess. Prælat. & resoluunt Duaren. de benef. lib. 5. cap. 6. Rebuff. in praxi benef. tit. de unionib. à num. 22. Cened. ad Decretal. collect. 87. num. 1. Nicol. Garc. de benef. part. 1. c. 2. nu. 60. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 30. tract. 3. num. 299.*
3. Quando vnus Episcopatus alteri unitur, Episcopus in aliqua parte alterutrius residens, dum tamen in aliqua ex suis Cathedralibus resideat temporibus à Concil. præscriptis decreto cap. 1. *vers. eosdem interim admonet, sess. 23. Synodus indicenda, & celebranda est singulis annis in quolibet Episcopatu, sed ad illam in altero ex dictis Episcopatibus unitis celebrandam nequaquam tenetur accedere clerus alterius Episcopatus. Et clerus vnus Episcopatus non solum tenetur facrum oleum accipere ab Episcopo illud in alio Episcopatu conficiente, verum etiam cogi potest eidem Episcopo in huiusmodi ministerio assistere ad sacrorum canonum præ-*

scriptum; & si clericus vnus Episcopatus monitus ad recipiendum oleum sanctum in alio consecutum, in ipsum sui proprii Episcopi accipiens illud ab alieno, potest ultra peccatum mortale puniri ab Episcopo. Episcopus in vno ex dictis Episcopatibus existens potest per se ipsum cognoscere causas alterius ciuitatis, vel diocesis, adhibito Notario sibi bene viso tam in processibus conficiendis, quam in actis visitationis conscribendis; sed tamen debet eam habere rationem, vt id non passim, sed raro, & aqua ex causa fiat, & in arduis tantum & grauioribus negotijs, ne constitutio vnionis eludatur. Semper Episcopus existens in vno ex dictis Episcopatibus inscribendus, & appellandus est Episcopus illius in primo loco, & deinde alterius à quo abest; quòd si extra diocesim resideat in negotijs ad vnum pertinentibus, est illius in primo loco Episcopus denominandus. Ita Aldan. in compendio *Canonicarum resolut. lib. 2. tit. 2. nu. 3. vbi refert ita fuisse decretum in causa Castellana, & Hortana 8. Iunij 1624.*

Cardinales comprehenduntur in hoc decreto, cum simus in lege correctoria, & materia peccati, maximus enim abusus est, vt qui vix fructuosè vnā Ecclesiam regere potest, alteram accipere audeat, præsertim cum vnusquisque in Ecclesia sua residere teneatur, cap. 1. *sess. 23. de reformat. Ita Aldan. d. lib. 2. tit. 3. num. 2. vbi refert ita resolutum.*

^a Cui vnā Ecclesiam bene, &c. Vide Nauarr. de orat. cap. 22. num. 22.

Quod beneficia Ecclesiastica dignis, & residentibus conferantur.

CAP V T III.

- 1 Inhabiles ad beneficia consequenda qui.
- 2 Curati cogendi sunt ad subeundum per se ipsos, & non per substitutos ea munera ad quæ tenentur.
- 3 Beneficiorum Ecclesiasticorum collatio facta indignis venit irritanda.

^a Part. 1. c. 13.
c. quia non
multi, de
cler. non resi.
b. Cap. licet
Canon. de
elect. in 6.
decr. c. 14. c.
grauē nimis,
de præbend.
* Vide post
fin. huius li-
bri.

Inferiora beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, ^a & quæ in loco residere, ac ^b per se ipsos curam ipsam exercere valeant, iuxta constitutionem Alexandri tertij, in Lateranensi, ^c quæ incipit, ^d Quia nonnulli, & aliam Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio, ^e quæ incipit, ^f Licet canon, editam, conferantur: ^g aliter autem, facta collatio, siue prouisio, ^h omnino irritetur, & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, ⁱ quæ incipit, ^k Graue nimis, se nouerit incursum.

De his, qui inhabiles de iure sunt ad beneficia consequenda, agit nouissimè Squillante de priuileg. ele. ¹ ric. c. 4. per totum, & latè ego ipse de iure Ecclesiastico, lib. 3. c. 13. vbi de hæreticis, eorumque fautoribus, receptatori-

bus, & defensoribus, excommunicatis, suspensis, interdictis personaliter irregularibus, bigamis, aleatoribus publicis, simoniacis in beneficio assequendo post priuationem, clericis male usurpantibus bona quæcunque, vel iura Eccle-

Ecclesiarum, concubinaris in corrigibilibus, coniugatis, laicis, illiteratis, corpore vitiosis, peruersis, filiis, & nepotibus offendendum Cardinalem, & alijs. Et quoad nostrum Regnum Portugaliæ, dixi latè in tract. de Canonici & Dignitatibus, cap. 13. à num. 48.

¶ Et quæ in loco residere, &c.] De residentia Episcoporum egi in tract. de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 53. Et de residentia Parochorum tractavi de officio, & potest. Parochi, cap. 8. & de illa Canonico, ac Dignitatum dixi in tract. hac de re edito, c. 20.

2. ¶ Per se ipsos curam ipsam exercere valeant.] Curati cogendi sunt ad subeundum per se ipsos, & non per substitutos ea munera, ad quæ tenentur; tolerandum autem ut per substitutos suppleant in illis tantum actibus, in quibus expressis verbis canonum, decretorumve Concilij permittitur eis est, ut per vicarios, coadiutores, vel substitutos possint officio suo fungi. Ita Aldan. in compend. canon. resolut. lib. 1. tit. 7. uum. 2. ubi dicit sic decernit die 3. Julij 1591.

¶ Quæ incipit, Quia nonnulli, &c.] Vide Steph. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas constit. 10. pag. 85. cum seqq. ubi innouari dicitur cap. quia nonnulli de cler. non resid. per decretum Concilij in præfenti, & vnum ac alterum multipliciter declaratur.

¶ Quæ incipit, Licet canon.] Vide Steph. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas constit. 3. pag. 23. cum seqq. ubi innouari dicitur cap. licet canon. de elect. lib. 6. per decretum Concilij in præfenti, & vnum ac alterum multipliciter declaratur.

lij in præfenti, & vnum ac alterum multipliciter declaratur.

¶ Aliter autem facta collatio, &c.] Vide Fr. Emman. 4. quæst. regul. tom. 2. q. 52. art. 5. ubi intelligit de indigno, non autem de collatione facta digno, prætermisso digniore; hanc enim non iubet Concilium irritari, refert Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 74.

¶ Omnino irritetur.] Vide Nauarr. in c. si quando, excepte. 18. sub num. 4. de rescript. Salzed. ad Bernard. in præf. c. 21. litt. H. in nouiss. edit. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 63. num. 3. nouissime Steph. VVeyms d. constit. num. 7. ibi, Quas pœnas (dicti cap. quia nonnulli) licet synodus Trid. non repetierit, neque expresserit, dubium tamen non est quin complexa sit, & implicite comprobauerit, quando tam serid monitum voluit quemcunque collatorem ordinarium se pœnas constitutionis generalis (id est d. cap. quia nonnulli) incursum, si personis indignis conferat beneficium Ecclesiasticum ad suam collationem spectant. Quinimo dici potest hanc grauiorem pœnam Concilij generalis extendisse etiam ad eos, qui habilibus conferunt, dum vident eos vtroque residere non posse: propterea quod aequaliter & coniunctim de istis, sicuti de his disposuerit, ac postea indistincte voluerit eos pœnas Concilij generalis incurere si contrauerint.

¶ Quæ incipit, Graue nimis, &c.] Vide Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas constit. 13. pag. 120. cum seqq. ubi innouari dicitur cap. graue nimis, de præbend. & dignit. per decretum Concilij in præfenti, & vnum ac alterum multipliciter declaratur.

Quod deinceps nullus plura incompatibilia beneficia Ecclesiastica recipiat.

C A P V T I V.

- 1 Beneficiorum incompatibilitatem qui Doctores tractent.
- 2 Incompatibilitatis decretum hoc, procedit in illis, qui post Concil. Trid. recipiunt duos canonicatus.
- 3 Episcopus potest habenti canonicatum, aut beneficium simplex, quod ad vitam eius sufficit, parochialem Ecclesiam conferre.
- 4 Vacatio primi ipso iure per adoptionem secundi pacifice possessi inducit in residentiam requiruntibus, aut alijs quomodocunque incompatibilibus beneficijs.
- 5 Præbenda dimidia vacat per affectionem canonicatus.
- 6 Portio vacat ipso iure per affectionem scholasticæ.
- 7 Canonicus obtinens dignitatem perdit canonicatû.
- 8 Dignitas retineri non potest vigore alicuius consuetudinis cum portione.
- 9 Capellania, cui adiunctum est onus deferuendi in choro, obtineri non potest cum canonicatu.
- 10 Capellanus in Ecclesia cathedrali tenetur ad residentiam stante fundatione capellæ cum onere qua-

rundam Missarum, & inseruendi in choro.

- 11 Capellania cum mansionaria an retineri possit.
- 12 Capellantias tres sub eodem recto uniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, incidit in priuationem omnium ipso iure.
- 13 Capellania, & monasterium, quorum fructus sunt tenues, incompatibilia beneficia sunt.
- 14 Parochialem vnam habens, & titulum alterius, tenetur alteram dimittere.
- 15 Non habet locum in duabus parochialibus, quarum altera vnita est beneficio simplici.
- 16 Beneficia plura vnita an possint retineri.
- 17 Procedit in his tantum dignitatibus, & canonicatibus, quibus à principio coniuncta fuit cura animarum.
- 18 Beneficia incompatibilia per viam commendæ perpetuè retineri non possunt.
- 19 Commendæ ad sex menses in Ecclesijs curatis fieri solita, amplius post Concil. locum non habent.
- 20 Circa incompatibilitatem in beneficijs quatuor tempora ante Concil. considerantur.

Quicumque de cætero plura curata, aut alijs incompatibilia beneficia Ecclesiastica, & siue per viam vniõis ad vitam, & seu commendæ perpetuæ, aut alio quocunque nomine & titulo, contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentij tertij, quæ incipit: De multa, recipere, ac simul retinere præsumperit, beneficijs ipsis, & iuxta ipsius constitutionis dispositionem, & ipso iure, etiam præsentis canonis vigore, priuatus existat.

1. Vide Nauar. consil. 34. in antiqu. alijs consil. 17. in nouis, de præbend. Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 38. Salzed. ad Bernard. in præf. cap. 49. Sbroz. de vicario Episcopi lib. 1. quæst. 45. Flamin. Parif. de resignat. benef. lib. 3. quæst. 1. num. 121. cum seqq. Cardin. Tusch. litt. B. conel. 64. & 66. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 13. cum seqq. Aloyf. Rice. in collect. decis. par. 3. collect. 474. & in decis. cu-

ria Archiep. Neapol. p. 4. decis. 226. Nicol. Garc. de benef. p. 11. c. 5. §. 2. num. 18. cum seqq. Propert. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarj. verb. beneficiorum resignatio, causa 9. Molfet. in summa Theologia moralis tract. 6. cap. 9. Monet. de continat. vltim. volunt. cap. 12. num. 28. Armen-dar. in addit. ad recap. legum Nauarræ lib. 4. tit. 7. de pluralitate benef. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 62. num. 31.

a Infrâ sess. 2. de reformat. cap. 17. b Supra c. 2. cap. de multa, de præb. & cap. 16. in concil. Lateran. 2.

- num. 31. Rot. decis. 484 p. 3. divers. & decis. 608. & 609. in 1. collect. nouiss. Farin. alias p. 4. divers. Nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones. 24. ex iure antiquo desumptas. & per Concil. Trid. innovatas const. 12. pag. 103. cum seqq. ubi innovari dicitur cap. de multa, de prebend. per decretum Concilij in presenti.
12. Incompatibilitatis decretum hoc procedere etiam in illis, qui post Concil. Trident. recipiunt duos Canonicatus, & retinent sine dispensatione Sedis Apostolicæ, decusum referunt Nicol. Garc. de benef. p. 11. cap. 5. num. 84. in 2. declar. & Armendar. d. tit. 7. de pluralitate benef. num. 13. Nam quod de incompatilibus beneficijs dicitur in hoc decreto, intelligendum est de omnibus beneficijs residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilij receperit, veluti duos canonicatus, vel Canonicatum Parochialis, ita attestatur resolutum Nicol. Garc. d. num. 84. in 1. declar. Armendar. d. tit. 7. de pluralitate benef. num. 12. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 226. num. 7.
13. Episcopus potest habenti Canonicatum, aut beneficium simplex, quod ad vitam eius sufficit, parochialem Ecclesiam conferre, sed adepta pacifica possessione Parochialis, vacat Canonicatus, seu beneficium simplex, ut referunt decusum Nicol. Garc. d. num. 84. in 3. declar. Armendar. d. loco num. 14. & 15. Sicut, & adepta pacifica possessione Canonicatus, vacat Parochialis, & illius Rector definit talis esse ipso iure, ut post Gonzal. ad regul. 8. Concil. gloss. 15. num. 15. & 16. tenuit Rota in Murinen. Canonicatus 13. Iunij 1614. coram bono mem. Vbaldo sen.
14. In residentiam requirentibus, aut alias quomodocumque incompatilibus beneficijs, (etiam si Canonicatus sint, vel portiones) inducitur vacatio primi ipso iure per ademptionem secundi pacifice possessi: iuxta de multa, de prebend. Ita per text. in presenti resoluunt Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 393. in 1. edit. alias resolut. 332. num. 12. in 2. edit. Nicol. Garc. d. num. 84. in 6. declar. Armendar. d. loco num. 17. Ego ipse d. pare. 3. alleg. 62. num. 28.
15. Per assecutionem Canonicatus vacare dimidiam prebendam, decusum notant Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 114. Armendar. d. l. 7. de pluralitate benef. num. 19.
16. Per assecutionem Scholasticæ vacat ipso iure portionem, quam de Scholasticia prout in eadem Ecclesia obtinebat, respondit S. Congregat. quam non semel frequita est Rota, & signanter in Zamoren. Canonicatus de Toro 13. Martij 1598. coram Orano, & in Giennen. Portionis 5. Iunij 1613. coram Vbaldo sen.
17. Canonicum obtinentem dignitatem perdere canonicatum, referunt decusum Nicol. Garc. d. e. 5. num. 244. Armendar. d. loco num. 24. Privilegio tamen, vel consuetudine potest aliquis in una Ecclesia fungi duplici officio, ut sit thesaurarius, & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quia obtinet eas diuerso iure, cum inter dignitates suppleat numerum dignitatum, & inter Canonicos suppleat numerum Canonicorum, nec eget substituto, ita resolutum attestantur Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 245. ubi num. seq. quod huic consuetudini non censetur derogatum decreto Concil. Trident. sess. 24. cap. 17. de reformat. Armendar. d. loco num. 25. Ego ipse d. p. 3. allegat. 62. num. 28. Et tunc quotidiana distributiones debentur tam ratione Archidiaconatus, quam canonicatus, ut tenuit Rota in Oriolen. Canonicatus 10. Iunij 1616. coram bona mem. Remboldo. Dignitas verò retineri non potest vigore alicuius consuetudinis, cum portione pro qua teneretur subire seruitia inferiora. Rota in Giennen. Portionis 5. Iunij 1613. coram bona memor. Vbaldo sen. Eodem modo vigore consuetudinis huiusmodi non potest obtinens canonicatum, cui post Concil. iniunctum est onus penitentiariæ, obtinere dignitatem in eadem Ecclesia, quia consuetudo stricte est interpretanda, tum quia nemo potest esse triplex in eadem Ecclesia, ex Nic. Garc. d. p. 11. cap. 5. num. 249.
18. Capellania, cui adiunctum est onus deferuendi in choro, obtineri non potest cum canonicatu, non autem si haberet simpliciter onus celebrandi Missam, nisi essent sub eodem tecto, & tunc poterit cum dispensatione Apostolica referunt decusum Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 243. in 3. declar. Armendar. d. l. 7. de incompatib. benef. num. 23.
19. Capellanus in Ecclesia Cathedrali tenetur ad residentiam stante fundatione suæ Capellæ cum onere, quarundam Missarum, & inferuendi in choro, ita Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 2. tit. 3. num. 4. ubi refert decusum in Ferrarien. 4. Decembris 1627.
20. Capellania habens onus celebrandi certas Missas, & coadiuuandi in cura animarum Ecclesiæ plebanatus, est beneficium incompatible cum alio beneficio curato, alias personalem beneficium requirente, ex Aldan. ubi supra, attestante sic fuisse resolutum in una Auerfana.
21. Capellania cum mansionaria, habita ratione ad redditus annuorum fructuum vtriusque beneficii, qui perquam tenues sunt, ex Concil. decretis incompatibilis non est, si tamen vtrumque sit sub eodem tecto, ut simul retineri possint, opus est Sedis Apostolicæ dispensatione, ita referunt decusum Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 243. Armendar. d. loco num. 21.
22. Capellania tres sub eodem tecto uniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, incidit in priuationem omnium ipso iure, non obstante Episcopi dispensatione. Ita resolutum attestantur Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 98. Armendar. d. loco num. 18.
23. Capellania, & monasterium, quorum fructus sunt tenues, incompatible beneficia sunt, nec possunt retineri sub eodem tecto sine dispensatione Apostolicæ. Ita dicunt decusum Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 243. in 2. declar. Armendar. d. loco num. 22.
24. Habens vnam Parochialem, & titulum alterius, cuius fructus sunt alteri reseruati, nihilominus alteram dimittere tenetur, ita attestantur resolutum Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 134. Armendar. d. loco num. 20.
25. Hoc decretum non habet locum in duabus Parochialibus, quarum altera vnita est beneficio simplici, vel dignitati, si Parochialis vnita est perpetuò, & accessorie, unde potest retineri, si modò vtrumque legitime obtinuit. Ita Armendar. d. l. 7. de incompatibilib. benef. num. 53.
26. Siue per viam unionis.] Vide Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 12. quest. 3. num. 49. Quintanad. ecclesiast. lib. 1. cap. 4. num. 12. & cap. 7. num. 7. & lib. 4. temp. 8. num. 46. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. num. 147. Nicol. Garc. d. p. 11. cap. 5. num. 219.
27. Decretum hoc obseruandum est in ijs tantum Dignitatibus, & Canonicatibus, quibus a principio coniuncta fuit cura animarum, non autem si ab initio illis cura annexa non esset, sed postea, ut aiunt, ex postfacto. Ita decusum asserit Aldan. d. tit. 3. num. 6.
28. Si seu Commenda perpetua.] Vide Hoied. de incompat. benef. p. 1. cap. 14. à num. 16. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 3. quest. 1. num. 110. Sayrus in floribus decis. sub tit. de prebend. decis. 32. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glossa 5. §. 8. à principio, & num. 20. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarj, verb. beneficiorum resignationes causa 9. vers. secundò limita. Azor. insit. moral. p. 2. lib. 6. c. 10. quest. 11. vers. verum dubia. & cap. 13. quest. 3. Aloyf. Ricc. d. collect. 474. in med.
29. Commenda, quæ ad sex menses in Ecclesijs curatis fieri poterant ab Ordinarijs, iuxta cap. nemo, de elect. in 6. amplius post Concil. locum non habent, sed deputati Vicarij sunt ad formam cap. 18. sess. 24. de reformat. Ita refert decusum Aldan. d. tit. 3. num. 7.
30. Iuxta ipsius constitutionis dispositionem.] Vide Nicol. Garc. de benef. p. 11. cap. 5. à num. 91.
31. Ipso iure animæ, &c.] Quatuor tempora in hoc proposito ante Concil. Trident. distinguunt Hoied. d. p. 1. cap. 7. num. 7. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 15. num. 9. cum seqq. Azor. d. lib. 6. cap. 13. quest. 1. Nicol. Garc. d. cap. 5. à princip. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 393. in 1. edit. alias resolut. 332. in 2. edit. Stephan. VVeyms d. constit. 12. num. 3. cum seqq.

Beneficia plura obtinentes, suas dispensationes exhibere tenentur: per competentes Vicarios recte cura animarum agatur: beneficia suis obsequiis minimè fraudentur.

CAPUT V.

- 1 Doctores de materia huius cap. agentes.
- 2 Beneficia incompatibilia obtinentes sunt cogendi exhibere suas dispensationes.
- 3 Possessor pacificus beneficii tenetur ostendere titulum, cum superior ex officio inquirat.
- 4 Ordinarius non obstante regula de triennali, potest possessorem compellere ad ostendendam dispensationem.

- 5 Beneficium vacat ipso iure per non ostensionem tituli, seu dispensationis coram Ordinario postquam beneficiarius monitus fuerit.
- 6 Vicario assignanda est competens portio ex fructibus beneficii.
- 7 Congrua portio quæ.
- 8 Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione non reperiuntur.

Ordinarii locorum quoscunque plura curata, aut alijs incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinentes a dispensationes suas exhibere districte compellant, & alijs procedant iuxta constitutionem Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, ^a Ordinarij: quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat. Addens insuper, quod ipsi Ordinarij etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruam portionis fructuum assignationem omnino provideant, ut animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipsa a debitis obsequiis minimè defraudentur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus quibuscunque, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

^a Lib. 6. decret. de offic. ord. c. 3. infra c. 7. & supra sess. 6. de reformat. c. 1. in fin.

1. **V**ide Couarr. in reg. possessor. p. 2. §. 10. num. 9. col. 2. Mascard. de probat. concl. 1372. à num. 18. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 11. q. 14. num. 35. cum seqq. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Bulla. §. 5. Alovi. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 607. & p. 4. collect. 889. & in praxi fori eccles. decis. 397. & 701. in 1. edit. alias resolut. 335. & 593. in 2. edit. Marc. Anton. Genuens. in pract. Archiep. c. 21. n. 10. nouissime Steph. V. Veyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas constit. 6. pag. 49. vbi innouatur cap. Ordinarij, de offic. ordin. per hoc decretum.
2. **D**ispensationes suas exhibere, &c.] Beneficia incompatibilia obtinentes sunt cogendi exhibere suas dispensationes, etiam si per quinquennium possederint. Ita in una Aquilana refert decium Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 2. tit. 4. num. 3.
3. **N**on possessor etiam pacificus beneficii tenetur probare, & ostendere titulum cum superior ex officio inquirat, vide Felin. in cap. licet Heli. num. 17. de simon. & in reperi. verb. Episcopus, aut alius Prælati, Cosm. in pragmat. sanct. tit. de pacificis possessor. in §. ordinarij. in gloss. verb. inquirant. Bernard. reg. 236. & 763. Selu. de benef. p. 3. q. 25. vers. & concludendo. Cened. ad Sextum, collect. 18. num. 2. Menoch. de presumpt. lib. 3. presumpt. 132. num. 46. cum seqq. Mascard. & ceteros post eum citatos num. 1. late Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 46. num. 37. vbi num. 36. subdit per impetrantem, vel alium, qui prætextat ius in beneficio, non posse compelli plura beneficia possidentem exhibere titulum suum, & num. 42. & 43. addit non posse etiam Ordinarium quocunque prætextu cogere, cum ipse facit se partem iniuste procedendo, aut iuste, iudicialiter tamen, coram superiore.
4. **V**nde posse Ordinarij, non obstante regula de triennali, possessorem compellere ad ostendendam dispensationem, resoluit Flores de Mena var. lib. 2. q. 23. nu. 61. cum seqq. Stephan. V. Veyms d. loco num. 10. licet enim per reg. de triennali possessore excludatur tertius inquietans in beneficio, non tamen excluditur Ordinarius, ut tenet Perez l. 3. tit. 16. lib. 8. ordinam. pag. 327. quem refert Cened. d. collect. 18. num. 3.
5. **V**acare ipso iure beneficium per non ostensionem tituli, seu dispensationis coram Ordinario postquam beneficiarius monitus fuerit, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 15. num. 62. Massob. in praxi habendi concursum. reg. 1. dub. 2. num. 23. Ego ipse de officio & potestate Episcopi pars. 3. allegat. 57. num. 222.
6. **P**er idoneorum Vicariorum deputationem, &c.] Vide infra hac eadem sess. cap. 7.
7. **E**t congrua portionis fructuum assignationem, &c.] Vicario assignandam esse competentem portionem ex fructibus beneficii per hunc text. tenet Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 19. quest. 2. Sed antequam eam decernat Episcopus, multa perquirari oportet, nempe qualitates, & circumstantias loci, beneficii, personarum, morum regionis, & alia quamplurima recensita a Rebuff. in tract. de congrua portione, q. 8. per tot. & præcipue num. 61. Valenz. consil. 54. à num. 42. Surdus de alimentis, tit. 4. q. 23. num. 44. Stephan. Gratian. disceptationum forensium, cap. 366. à num. 17. & cap. 399.
8. **S**ed ita Prælatorum arbitrio facienda, se continere debet ut non maior centum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summa computatis omnibus etiã incertis emolumentis, & alijs obventionibus communiter percipi solitis, ut statuit Pius V. in sua constit. incip. Ad exequendum, sub dat. Kalend. Nouembris 1567. quam refert Quarant. in summ. Bullarj. verb. Vicarius perpetuus. & illam non esse reuocatam per aliam Gregorij XIII. asserunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 3. num. 79. & Campan. in diuersis Canon. rubr. 7. num. 121. Vnde quotidianas distributiones, aliaque incerta numerari in huiusmodi portione resoluit Gonzal. ad regul. 8. Cancell. §. 7. proam. num. 185. & consuluit Guttier. consil. 8. Vide alia infra cap. 7.
9. **D**ebitis obsequiis minimè defraudentur.] Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statuti non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissima consuetudine non tenentur, ita Aldan. d. tit. 4. num. 4. vbi refert resolutum in una Cremonen.

Beneficiorum uniones perpetuae quae debeant irritae declarari post examen factum ab Ordinario.

CAPUT VI.

- 1 Doctores de unione beneficiorum agentes.
- 2 Unionum, & suppressionum reuocatio.
- 3 Ordinarij habent facultatem examinandi uniones factas à 40. annis citrà à publicatione Concilij numerandos, quae non sunt effectuatæ.
- 4 Non grauat partes ad iustificandas uniones à 40. annis citrà factas, quae non sunt effectuatæ, sed tantum vult quòd Ordinarius possit illas reuiderè.
- 5 Uniones perpetuae per subreptionem obtentæ à 40. annis factæ à die publicationis Concilij ab Ordinarijs possunt examinari.
- 6 Visitatores deputati à Commendatarijs Ordinis S. Benedicti Vallisoleti non possunt cognoscere de viribus unionum factarum Ecclesiae de Monteferrato.
- 7 Ordinarij possunt reuiderè uniones in casibus, quibus licet de iure communi etiam vltra 40. annos.
- 8 De clausula quòd non possit dari de subreptione.
- 9 Non habet locum in unione quae tempore publicationis Concilij erat in parte effectum sortita.
- 10 Unio quando dicatur effectum sortita.
- 11 Causa iusta, seu legitima in unione requisita est necessitas, aut utilitas Ecclesiae.
- 12 Unio facta per Ordinarium sine causa, vel ex falsa causa, nulla est ipso iure.
- 13 Causae unionis veræ non praesumuntur.
- 14 Episcopus confirmatus, quamuis non consecratus, potest beneficia & Ecclesias suae diocesis unire.
- 15 Vicarius generalis Episcopi uniones facere potest si illi specialiter committatur.
- 16 Capitulum Sede vacante potest unire sicut Episcopus.
- 17 Legatus à latere potest unire beneficia prouinciæ suae legationis, absque tamen prauidicio Episcopi.
- 18 Abbates, & alij Praelati Episcopo inferiores possunt unire.
- 19 In unione faciendâ citari debent omnes, quorum interest.
- 20 Interesse habentes qui sint, ad hoc vt citentur in unione faciendâ.
- 21 Ecclesiam subiectam Abbati, aut alij inferiori Praelato non potest Episcopus unire absque illius consensu.
- 22 Ecclesia si sit inuiscipatronatus in unione de illa faciendâ requiritur patroni consensus.
- 23 Rectoris, seu possessoris beneficii consensus non exigitur in unione de eo faciendâ ab Episcopo, si illa debet effectum sortiri post Rectoris obitum.
- 24 Dismembratio, seu alienatio partis ipsius beneficii non potest fieri nisi ipso vocato Rectore.
- 25 Plebs non est vocanda in unione faciendâ, nisi allegaret causam rationabilem ne fieret unio.
- 26 Consensus Capituli Ecclesiae Cathedralis requiritur in unione per Episcopum faciendâ.
- 27 Consensus Capituli satis est si post unionem accedat.
- 28 In unione faciendâ ab Episcopo ipse Capitulo non sufficit illius consensus.
- 29 Unio quibus modis probetur.

¶ Vide sess. 14. c. 9. de reformat. inf. sess. 14. de reformat. c. 13. & sess. 25. de reformat. c. 9.

V Niones perpetuae ², & à quadraginta annis citrà factæ, examinari ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritae declarantur. Illæ verò, quæ à dicto tempore citrà concessæ nondum in toto, & vel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusvis instantiam fient, & nisi eas ex legitimis, aut alijs rationabilibus causis, coram loci Ordinario ³ vocatis, quorum interest, verificandis factas fuisse constiterit, per surreptionem obtentæ praesumantur: ac propterea, nisi aliter à Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

1. **V**ide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 26. num. 1. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. unio, §. 6. & verb. visitatio, vers. decimum dubium. Azor. institutionum moralium part. 2. lib. 6. cap. 28. quaestio 12. Zypa in analytica postremi iuris ecclesiastici enarratione, lib. 5. sub tit. de excessibus Praelati, num. 1. Flores de Mena variarum quaest. lib. 3. quaest. 23. num. 50. Sanchez in praecepta Decalogi, tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 179. Marc. Anton. Genuent. in practica bil. ecclesiast. quaest. 440. Massobri. in praxi habendi concursus. pralud. 13. dub. 4. num. 3. 6. & 14. secundum Romanam impressionem. Monet. de commutat. ultim. voluntatum, cap. 11. num. 389. & 470. Hieron. Roder. in compend. quaestionum Regularium, resolut. 15. num. 32. Tamburinus de iure Abbatum tom. 1. disp. 15. quaest. 3.
2. In regula 13. Cancell. reuocantur omnes uniones, suppressiones, & dismembrationes, siue Apostolica, siue quacumque alia auctoritate factæ, quæ suum non sint sortitæ effectum, praterquam si sint factæ in executionem decretorum S. Concil. Trident. Sed hæc reuocatio non se extendit ad uniones factas ex causa necessaria, puta dotacionis, vel pro augmento dotis necessario pro

sustentatione cultus diuini, vt tenet Mohedan. decis. 7. num. 1. de privilegijs. Crescent. decis. 1. num. 1. de paroch. Put. decis. 331. & 337. in antiq. alias decis. 329. 10. correct. lib. 1. Rot. decis. 1143. lib. 3. p. 2. diuers. Seraphin. decis. 982. num. 1. Caualler. decis. 449. à num. 4. Burrat. decis. 734. num. 9. Lotter. de re benef. lib. 1. quaest. 29. num. 15. Theodof. de Rubricis in singularib. Rotæ p. 2. verb. unio, §. 1. pag. 112.

¶ A quadraginta annis citrà factæ. Istos annos à publicatione Concilij numerandos esse, tenent Azor. d. cap. 28. quaest. ult. Sanchez d. cap. 29. num. 178. Zerol. d. verb. unio, §. 6. vbi decem assentit possessorem duarum parochiarum, quæ per consuetudinem à quadraginta annis citrà tanquam unitæ semper sine collatione collatæ fuerunt, molestandum non esse.

Hoc decretum quatenus dat Ordinarijs facultatem examinandi uniones factas à 40. annis citrà, quæ non sunt effectuatæ, non grauat partes ad illas iustificandas, sed tantum vult quòd Ordinarius possit illas reuiderè, vt suadet illa dictio aduersatiua, verò, posita in secunda parte, vbi vult illas quæ non sunt sortitæ effectum, verificandas

- secundas esse, alias præsumi subreptitias, Rot. in *Burgen. uniois de Cline* 27. Martij 1591. coram Orano, ubi etiam fuit resolutum, hoc decretum loqui ubique Ordinarius ex officio vult reuideri vniones factas à 40. annis citra, quod potest facere, secus quando in contradictorio iudicio agitur de validitate vnionis ad instantiam partis, quia hoc casu Concil. nihil disponit, & danti de subreptione vnionis incumbit onus probandi subreptionem.
5. Vniones perpetuæ per subreptionem obtentæ à 40. annis factæ à die publicationis Concilij Trid. computandis, ab Ordinarijs possunt examinari, & irritæ declarari. Ita refert decisum Aldan. in *compendio Canon. resolut. lib. 2. tit. 5. num. 3.*
6. Visitatores deputati à Commendatarijs Ordinis Vallesolens. S. Benedicti, non possunt cognoscere de viribus vnionum factarum Ecclesiæ S. Mariæ de Monteferrato eiusdem Ordinis, sic in *vna Vicen. resolutum fuisse* assertit Aldan. ubi *supra*.
7. Per hoc decretum non excluduntur Ordinarij quominus vniones reuideri possint in casibus, quibus licet de iure communi etiam ultra 40. annos, refert decisum Aldan. d. tit. 5. num. 4.
8. *¶ Et qua per subreptionem, &c.*] Vbi in vnione adest clausula quod non possit dari de subreptione sublata aliter iudicandi, &c. ad instantiam partis, non potest dari de subreptione vnionis, non habita oris apertione, non obstante Concilio, quod loquitur quando Ordinarius ex officio, non autem quando ad instantiam partis procedit. Ita Rot. in d. *Burgen. uniois de Cline* 27. Martij 1591. coram Orano.
9. *¶ Vel in parte scripta sunt effectum.*] Non habet locum in vnione, quæ tempore publicationis Concilij erat in parte effectum sortita, vt censuit Rot. in *Burgen. uniois* 26. Novembris 1588. coram Orano.
10. Vnio autem dicitur effectum sortita, quando ipsius vigore fuit capta possessio, vt resoluunt Mandos. ad reg. 12. *Canell. quest. 5.* Hoied. de incompatib. benef. par. 2. cap. 3. num. 21. Nicol. Garc. de benef. p. 12. cap. 2. num. 281. Malsober. d. pralud. 13. dub. 4. num. 5. Aloyf. Ricc. d. resolut. 376. num. 2. ubi num. 6. tenet vt vnio dicatur sortita effectum, non requiri fructuum perceptionem ex ipsa possessione capta, & citat Rot. in *vna Perusina beneficij* 1. Aprilis 1596. coram Card. Blanchetto.
11. *¶ Nisi eas ex legitimis, &c.*] Ergo causa iusta, seu legitima requiritur in vnione per Ordinarium faciendæ, quæ in hac parte est necessitas, aut utilitas Ecclesiæ, vt expressè habetur in cap. *exposuisti*, de prebend. & in cap. 1. de rebus ecclesiasticis alien. lib. 6. & docent Rebuff. tit. de vnion. num. 38. Azor. d. p. 2. lib. 6. cap. 28. quest. 4. & 13. Nicol. Garc. de benef. p. 12. c. 2. n. 108. Sanchez d. tom. 2. lib. 7. cap. 29. n. 161. Necessitas est quando prabendæ, cui vnio faciendæ est, caret sufficientibus redditibus ad alendum minimum, d. cap. *exposuisti*, ibi, de redditibus prebendarum suarum nequeunt sustentari, & infra sess. 21. de reformat. cap. 1. ibi, propter eorum paupertatem. Seraphin. decis. 1078. n. 4. Vel si Ecclesia sit destructa ab hostibus, vel desolata, cap. 2. de relig. domib. vel propter populi detrimentum, cap. ad audientiam, el. 2. eod. tit. Vel quando Ecclesiæ sunt vicinæ, & restant pauci de populo, alijs mortuis, vt probatur in cap. & temporis 16. quest. 2. Utilitas autem est, quando propter fructuum tenuitatem non inueniuntur clerici idonei ad decerendum, vt probatur in d. cap. *exposuisti*, & in cap. 1. ne Sede vacante, ibi, ne plus fauisset persona, quam Ecclesia videretur.
12. Si verò sine causa, vel ex falsa causa, etiam seruata iuris forma, vnio facta sit per Ordinarium, nulla est ipso iure, vt per Burfat. *constit. 185.* num. 23. lib. 2. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 113. ubi num. 117. resoluunt subreptionem vitare ipso iure vnionem Apostol. quicquid dicant prædictam vnionem non esse ipso iure irritam, sed irritandam ope exceptionis, Marian. Socin. Rebuff. Azor. & alij plures, quos refert & sequitur Sanchez cap. 29. n. 175.
13. Causæ vnionis veræ non præsumuntur, etiam si Ordinarius, vel delegatus eas interat in vnione, & asserat esse veras, sed iuuans se vnione tenetur illas probare, vt resoluunt Garc. d. c. 2. n. 120. ubi num. 121. tenet quod si Ordinarius, vel Legatus in ipsa vnione enuntiet adhibuisse causæ cognitionem, & solemnitates requisitas, & reperisse causas esse veras, videtur standum eius assertioni, & præsumendum esse pro vnione, donec contrarium probetur, etiam si processerit parte non vocata, quia forte tunc nullus aderat, qui deberet vocari, refert Ioan. à Cochier ad reg. 13. *Canell. num. 27.*
14. *¶ Coram loci Ordinario.*] Episcopum loci Ordinarium confirmatum, quamuis nondum consecratum, posse beneficia & Ecclesias suæ diocesis vnire, tenent Marian. Soc. in cap. *sicut vnire*, art. 3. num. 53. & 54. q. 10. de excess. pral. Sanchez d. cap. 29. num. 147. in fin.
15. De vicario generali Episcopi, si ab eo id illi specialiter committatur, idem tradunt Marian. Socin. in d. cap. *sicut vnire*, art. 3. num. 43. cum segg. Rebuff. in praxi tit. de vnion. benef. nu. 37. & tit. de forma vicariatus, nu. 102. Anton. Cuchi. lib. 2. instit. Canon. tit. 8. num. 106. Hoied. de incomp. benef. p. 2. cap. 3. num. 7. vers. non est etiam omittendum. Sbroz. de officio Vicarij, lib. 2. q. 115. & q. 116. num. 1. Azor. d. cap. 28. q. 10. vlt. decis. 53. lib. 3. Petr. de Perusio de vnion. cap. 4. nu. 32. ex pluribus Rotæ decisionibus Theod. de Rubéis in singularib. Rotæ p. 2. verb. Vicarius §. 2. pag. 112. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 69. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 492. in 1. edit. alias resol. 383. ante num. 1 in 2. edit. & Neapol. decis. 198. num. 5. p. 4. Stephan. Gratian. *Assepe forensis* c. 278. num. 35. Sanchez d. c. 29. num. 123. Narbona de appellat. à vicario ad Episcopum, p. 1. num. 223. Lotter. d. q. 28. num. 118.
16. De Capitulo Sede vacante idem quod de Episcopo dicendum videtur, dummodò per eam vnionem iurisdictioni Episcopali nihil detrahatur, vt per Doct. in Clement. 1. de statu monach. Marian. Socin. in d. c. *sicut vnire*, art. 3. num. 40. quest. 6. Caccialup. de vnione eccles. art. 3. num. 19. Perus. eod. tra. c. 5. num. 26. Rebuff. d. tit. de vnionib. num. 36. Hoied. d. c. 3. num. 7. vers. similiter. Azor. d. lib. 6. c. 28. quest. 5. Sanchez d. c. 29. num. 155. Zetolin. in praxi Episcop. part. 1. verb. vnio §. 11. & part. 2. verb. Capitulum §. 4. & verb. vnio §. 7. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Neapol. c. 85. num. 25. Quartan. in sum. Bullarij, verb. Capitulum Sede vacante, quest. 9. vers. quæ conclus. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 67. & 68. Raguc. de voce Canonico in Capitulo, quest. 16. Lotter. d. q. 28. num. 140.
17. De Legato à latere idem quoque dicendum circa vnionem beneficiorum prouinciæ suæ legationis, absque tamen præiudicio Episcopi, vt per Abb. in d. cap. *sicut vnire*, num. 5. voi Card. num. 1. Imol. in fine, Dec. à num. 19. Rebuff. d. tit. de vnionib. à num. 24. Gambart. de officio, & potestate Legati, lib. 5. ubi de potest. Legati in vnion. benef. à num. 40. Hoied. d. c. 3. num. 7. vers. alterius Legatus, Azor. d. c. 28. quest. 8. & eadem part. 2. lib. 5. cap. 29. quest. 14. Sanchez d. c. 29. num. 158. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 65. Aloyf. Ricc. d. resol. 383. num. 2. & d. Neapol. decis. 198. num. 2. p. 4. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 5. §. 2. num. 1. Lotter. d. q. 28. num. 116. & 117.
18. De Abbatibus, atque alijs Prælati Episcopo inferioribus ita plenè subiectis sibi Ecclesias habentibus, vt iurisdictione quasi Episcopali in eis fungantur, seu existente privilegio, aut consuetudine legitimè præscripta, idem quoque est resoluendum, vt per Marian. Socin. in d. c. *sicut vnire*, art. 3. num. 41. & 42. Sbroz. de officio vicarij, lib. 2. quest. 115. num. 12. Azor. d. c. 28. quest. 10. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 71. cum segg. Sanchez d. cap. 29. num. 160. Aloyf. Ricc. d. resol. 383. num. 3. & d. Neapol. decis. 198. num. 4. part. 4. Lotter. d. q. 28. num. 113.
19. *¶ Vocatis, quorum interest.*] In vnione faciendâ citari debere eos omnes, quorum interest, probant *Clem. vlt.* §. ad hac, de statu Monach. Rot. decis. 133. num. 4. part. 2. diuers. Rebuff. d. tit. de vnionib. num. 43. Hoied. d. c. 3. num. 9. Henriq. *cons. 99.* num. 6. Azor. d. c. 28. quest. 14. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 203. Aloyf. Ricc. in praxi feri eccles. decis. 486. & 491. in 1. edit. alias resol. 377. num. 3. & resol. 382. nu. 1. in 2. edit. Seraphin. decis. 1078. Sanchez d. c. 29. nu. 163. Lotter. d. q. 28. n. 166. cum segg. Tambur. d. tom. 3. disp. 15. q. 3.
20. Illos autem, quorum interest, esse, quibus competet ius conferendi, vel presentandi beneficia vniui petita, resoluunt Roch. de iure patr. verb. honorificum, quest. 3. circa m. c. d.

14. Ioan. Cochier in d. reg. 13. Cancell. num. 28. Anton. Fabr. lib. 1. de finit. forens. tit. 2. de finit. 48. & 49.
21. Vnde si Ecclesia sit subiecta Abbati, aut alij inferiori Prelato, non potest Episcopus eam vnire abique illius consensu, vt per Marian. Socin. in d. cap. sicut vnire, art. 5. quast. 5. num. 62. vbi art. 6. num. 95. concl. 4. recte ait exigere quoque consensum Capituli Ecclesie cathedralis, refert Sanchez d. e. 29. num. 167.
22. Insuper si Ecclesia sit in patronatus, exigitur consensus patroni, vt Episcopus eam vnire possit, quippe quod prauudicium sit iuri presentandi competenti patrono per vnionem illam, & ideo vt ea rata sit, exigitur vt patronus consentiat, ita per cap. suggestum, de iure patron. resoluunt Marian. Socin. in d. cap. sicut vnire, art. 6. conclus. 6. num. 98. Boer. decif. 345. num. 4. in fine. Lambert. de iure patron. lib. 3. g. 6. art. 2. Bertrand. consil. 73. vol. 4. Co. nart. pract. cap. 36. num. 11. Nauarr. consil. 3. num. 2. de iure patron. in antiq. Hoied. d. cap. 3. num. 9. Aloyf. Ricc. in praxi fori pontif. decif. 486. in 1. edit. alijs resolut. 377. num. 1. in 2. edit. vbi num. 5. resoluunt consensum patroni non praesumit, nec de eo dari assertioni Episcopi, Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 2. g. 4. num. 11. Campan. in diuersor. iuris canon. rubr. 11. c. 13. num. 477. Azor. d. cap. 28. g. 12. & sequitur Sanchez d. e. 29. num. 168. & 170. dicēs etiam neutri patrono tam seculari, quam Ecclesiastico, posse Episcopum prauudicium inferre, resoluunt satis esse subsequi consensum patroni.
23. Non exigitur tamen consensus Rectoris, siue possessoris beneficii ab Episcopo vniendi; aut, si vacet defensor illius beneficii, maxime quando vnio debet fortiri effectum post Rectoris obitum, vt probat Clem. fin. vers. quod si Rector, vbi gloss. verb. vocatus, de rebus Eccles. non alien. & ibi Card. quast. 1. num. 7. Anchar. num. 5. Rot. decif. 133. num. 14. part. 2. diuers. Seraphin. decif. 1078. num. 3. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori eccles. resolut. 382. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 24. & num. 203. Sanchez d. cap. 29. num. 171. Ioan. à Cochier ad regul. 13. Cancell. num. 28. Quod si dicas prauudicium generare, quia impeditur ne cum alio permutari valeat, vel in gratiam alterius illi renuntiar, respondet Rebuff. ad regul. 21. Cancell. de vnionibus, gloss. 11. num. 9. & 10. Hoied. d. cap. 3. num. 9. Azor. d. e. 28. quast. 12. id prauudicium non esse considerabile eo quod permutatio illa, & resignatio pendeat à voluntate Superioris, & sint modi extraordinarij comparandi beneficia, quare id prauudicium cedere debet vtilitati communi, ob quam vnio beneficiorum fit.
24. Dismembrationem verò, seu alienationem partis ipsius beneficii non posse fieri, nisi ipso vocato Rectore, resoluunt gloss. verb. vocatus in d. Clem. fin. Petr. Gregor. de instit. rei benef. cap. 13. sub num. 11. vers. si verò. Rebuff. in compend. alienat. num. 69. Rot. in Mediolanen. Vnionis 19. Nouemb. 1594. coram Orano.
25. Plebem non esse vocandam, nisi allegaret causam rationabilem, ne fieret vnio resoluunt Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 219. vbi num. 220. refert in vna Gerimden. Vnionis 20. Martij 1600. coram bona mem. Card. Sacro fuisse resolutum parochianos esse legitimas personas in causa hoc respiciente, cum illorum intersit bonum habere pastorem.
26. Consensus Capituli Ecclesie Cathedralis requiritur in vnione per Episcopum faciendā, vt expressē deciditur in Clem. 2. de rebus Eccles. non alien. resoluunt Rebuff. d. gloss. 11. num. 2. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 26. num. 5. Petr. de Perus. de vnionib. cap. 5. num. 17. Hoied. de incomp. benef. p. 2. cap. 3. num. 9. vers. tertio requiritur. Seraph. decif. 1078. num. 1. Azor. d. cap. 28. g. 12. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 145. vbi num. 152. & seq. intelligit, nisi consuetudo extet in contrarium, Rot. decif. 688. num. 2. p. 1. recent. Aloyf. Ricc. in decif. curie Archiep. Neapol. decif. 198. num. 17. p. 4. Sanch. d. e. 29. num. 165. vbi addit quod si Canonici consensum nolint, & iusta causa vnionis faciendae subfuerit, possent compelli. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 52. §. 1. num. 1. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 819. num. 3.
- Et satis est si huiusmodi consensus post vnionem accedat. Rebuff. d. gloss. 11. n. 20. & 21. Azor. d. g. 12. in fine. Sanchez d. cap. 29. n. 165. Nicol. Garc. d. p. 2. num. 147. cum segg. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 278. n. 30. & cap. 578. n. 32. Rota decif. 294. n. 19. cum segg. p. 5. diuers. Hoied. de incomp. benef. part. 2. cap. 3. num. 9. Aloyf. Ricc. decif. 198. num. 16. part. 4. Hieron. Gabr. consil. 200. lib. 1. Rota decif. 133. num. 9. part. 2. diuers. Poterit tamen quilibet, qui haberet interesse, dare de nullitate ob defectum consensus Capituli, cum solemnitas hæc sit introducta fauore Ecclesie, & sic fauore publico, vt censuit Rot. decif. 355. num. 5. p. 2. recent. contra eandem Rot. decif. 133. n. 10. p. 2. diuers. & Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 278. num. 30. exstintantes de tali defectu non posse opponi ab alio, quam ab ipso Capitulo.
- In vnione vero faciendā ab Episcopo ipsi Capitulo non sufficit illius consensus, cum non possit auctorizare in facto proprio, sed requiritur auctoritas Papæ, vt resoluunt gloss. verb. mens in d. Clem. 2. quam sequuntur ibi Card. num. 3. Abbas num. 6. & alij, quos refert & sequitur Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 168. & censuit Rota in Perusina beneficii 4. Iulij 1608. eorum bona mem. Penia, vbi quod in vnione quæ fit ad fauorem Capituli, quam ipsum potest auctorizare, requiritur auctoritas Papæ, etiam si non fiat vigore decreti infra sess. 21. de reform. cap. 5. Si verò vnio fieret alicui dignitati, vel præbendæ, sufficere Capituli consensum, & non requiri auctoritatem Papæ, tenuit Rota decif. 788. num. 4. p. 1. diuers. quod etiam locum habere quando vnio fit omnibus præbendis distinctis non simul, sed separatim, & indistincte vnicuique, post multos, quos reuert, resoluunt Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 100. & eiusdem sententia sunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 37. num. 25. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 274. num. 34. in fine. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decif. 488. in 1. edit. alijs resolut. 379. num. 2. in 2. edit.
- Quibus modis vnio probetur, differunt Rebuff. d. sit. de vnionib. a num. 34. Mascard. de probat. conclus. 179. & conclus. 586. & conclus. 1413. Menoch. de presumpt. lib. 6. praesumpt. 80. Flores de Mena var. lib. 1. quast. 10. num. 19. Nicol. Garc. d. e. 2. num. 258. cum segg. Et in primis probari ex verbis enunciativis plurium instrumentorum antiquorum, ad minus duorum, in quibus talia beneficia saltem virtualiter tanquam vnita enunciantur, modo originem haberent à diuersis personis non suspectis, resoluunt Put. decif. 240. num. 1. lib. 2. Caput. decif. 344. num. 2. p. 3. Seraphin. decif. 626. n. 2. in fine. Cauter. decif. 599. n. 6. Burat. decif. 660. num. 2. Rota decif. 724. num. 3. p. 2. recent. & in Barcinonen. vicaria 9. Februarij 1624. coram R. P. D. Merlino, & in eadem causa 21. Februarij 1625. coram bona mem. Patriarcha Manzanedo, & hoc maxime procedere quando enunciativa emanarunt ab ijs, quæ poterant vnionem facere, Mantica decif. 355. num. 6. & decif. 359. num. 7. Rota in d. Barcinonen. vicaria. Probari quoque vnionem in antiquis ex testibus de publica voce, & fama, tenuit Rota decif. 626. num. 4. p. 1. & decif. 724. num. 4. p. 2. recent. dummodo tamen cum fama possessionis de vita probetur etiam titulus, vt fuit resolutum in Tyrossonen. vicaria 15. Decembris 1617. coram bona mem. Andrea, & in eadem 10. Martij 1623. coram R. P. D. Pirouano. Et eadem Rota quandoque censuit quod ad probandam vnionem requiritur præscriptio immemorabilis, vt attestatur Theodof. de Rubens in singularib. Rota p. 2. verb. vnio. §. 2. pag. 113. vbi id procedere ait, quando vnio allegatur sine titulo, secus verò si cum titulo etiam putauo.

Beneficia ecclesiastica unita visitentur: per vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: deputatio ipsorum vicariorum fiat cum portione assignanda etiam super re certa, non obstantibus, &c.

C A P V T V I I.

- 1 Doctores de materia huius cap. agentes.
- 2 Visitare potest Episcopus Ecclesias parochiales unitas monasterio Canonicorum regularium, quamvis Generalis in eo sedem ordinariam principalem habeat.
- 3 Episcopus potest visitare tam beneficia curata unita quibuscunque monasterijs, & pijs locis, quam etiam personas exercentes curam animarum in monasterijs Regularium.
- 4 Ordinarij non possunt regulariter visitare Ecclesias, & monasteria militiarum regni Portugaliae, sed bene Ecclesias ipsi unitas.
- 5 Beneficia exempta, an & quando poterit Episcopus visitare.
- 6 Curata Ecclesia si sint unita monasterijs, possunt ordinarij locorum eas visitare.
- 7 Vicinior Episcopus quis dicatur.
- 8 Visitare potest Episcopus Ecclesiam parochialem unitam monasterio, baptisterium, & tabernaculum ubi asseruatur sanctissima Eucharistia.
- 9 Beneficia unita Vniuersitati Complutensi non potest Ordinarius visitare.
- 10 Ordinarius visitat beneficia curata unita monasterijs, non ipsa monasteria.
- 11 Habet locum in actu visitationis.
- 12 Visitare potest Episcopus Ecclesias curatas, etiam monasterijs, quae capita Ordinum sunt, unitas.
- 13 Visitare potest Episcopus beneficium, aut parochiam unitam monasterio exempto etiam aliena dioecesis.
- 14 Episcopus visitare potest personas exercentes curam animarum in monasterijs Regularium.
- 15 Ordinarij possunt temporales, aut perpetuos vicarios constituere in quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, quae unita reperiuntur.
- 16 Vicarium perpetuum in Parochialibus unitis deputare non potest Episcopus quando vno facta est per viam pacti de seruando beneficio per vicarium ad nutum amouibilem.
- 17 Vicarij Regulares deputandi in Parochialibus unitis monasterijs Ordinis Praemonstratensis debent esse amouibiles.
- 18 Vicarios perpetuos constituere potest Episcopus in beneficijs curatis unitis Cathedralibus.
- 19 Vicarij perpetui non possunt institui absque erectione tituli vicariae.
- 20 Non habet locum in vicarijs perpetuis iam erectis.
- 21 Beneficia etiam curata alijs beneficijs accessorie annexa transeunt in simplicium naturam.
- 22 Parochi amouibiles remoueri non possunt nisi ex rationabili causa.
- 23 Vicarium perpetuum ponendi facultas in Parochialibus unitis relinquitur Episcopi arbitrio.
- 24 Vicarij ad nutum amouibiles positi per Capitulum in Parochialibus mense unitis poterunt amoueri ad nutum ipsius Capituli.
- 25 Vicarij curam exercentes in Ecclesia exempta prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo.
- 26 Parochi pro cura animarum non possunt deputari nisi de consensu Episcopi ac praui examine.
- 27 Episcopus potest examinare & approbare vicarios Ecclesiarum parochialium unitarum, & dependentium a Religione Hierosolym.
- 28 Vicarii perpetui Parochialis unitae nominatio spectat non ad Ordinarium, sed ad eum, cuius est beneficium in quo erigitur vicaria.
- 29 Cura animarum in Parochialibus unitis Capitulis Cathedralium, & Collegiarum Ecclesiarum quomodo exercenda.
- 30 Vicarius ad nutum amouibilis an & quando possit ante finem annum seruitii amoueri.
- 31 Causa iusta & necessaria requiritur ut erigantur perpetuae vicariae in Ecclesijs, in quibus poni poterant vicarii amouibiles.
- 32 Vicarium perpetuum instituere non potest Episcopus quando pro bono pacis & cessatione litium expediret institui ad nutum amouibilis.
- 33 Oblationes sunt computandae in portione assignanda vicariis.
- 34 Vicarius perpetuus Abbatie debet subire omnia onera respicientia curam animarum.
- 35 Vicario perpetuo pertinent omnia onera incumbencia Ecclesiae, in qua erecta est vicaria perpetua.
- 36 Vicarii merces ex fructibus parochiae unitae monasterio detrahenda est.
- 37 Portio assignanda est ex bonis Archipresbyteri, & Capituli, si cura unita Collegiate illis imminuat.
- 38 Portionis congruae ab assignatione non datur appellatio suspensiva.
- 39 Consuetudo immemoralis ut in beneficijs unitis deseruiatur per Capellanos amouibiles per hoc decretum tollitur si aliter videtur Episcopo.
- 40 Præiulia remunerationis gratia concessa non suspenduntur.

Beneficia Ecclesiastica curata, ^a quae cathedralibus, collegiatis, seu alijs Ecclesijs, vel monasterijs, beneficijs, seu collegijs, aut pijs locis quibuscunque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ^a ab Ordinarijs locorum annis singulis visitentur: ^b qui sollicite providere procurent, & ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, y nisi ipsis Ordinarijs pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiae partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, & portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos animarum cura laudabiliter exerceatur: ^c appellationibus, ^d privilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicium deputationis, & illorum inhibitionibus quibuscunque in praemissis minime suffragantibus.

Barlos. Collect. in Concil. Trid.

E Vide

^a Infra sess.
14. de refor.
^b p. 9. §. 1.
^c Vide sess.
25. c. 16. sta-
tuit sancta
Synodus, &
supra c. 5.

1. **V** Ide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. c. 26. num. 29. Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi. cap. 3. num. 1. Stephan. Quarant. in summa Bullar. verb. vicarius perpetuus. Erasmi. à Cochier de iurisd. ordinarij in exemptos p. 2. g. 45. num. 11. Armendar. in addit. ad recap. legum Navarra lib. 1. tit. 6. l. 5. §. 2. à num. 1. Vafq. in episc. moral. c. 2. §. 4. num. 206. Tambur. de iure Abbatum tom. 3. disput. 9. quæst. 19.
2. **a** Ab Ordinarijs locorum annis singulis visitentur. Episcopus potest ex hoc text. visitare Ecclesias parochiales vnitatis monasterio Canonico regularium, tametsi generalis in eo sedem ordinariam principalem habeat, ita refert decifum Armendar. ubi sup. §. 2. num. 1.
3. Potest etiam visitare tam beneficia curata vnita quibuscunque monasterijs, & pijs locis ex hoc text. quàm etiam personas exercentes curam animarum in monasterijs Regularium, quibus etiam cura imminet, iuxta cap. 11. sess. 25. de Regular. Ita attestatur resolutum Armendar. d. loco num. 5.
4. Visitare Ecclesias, & monasteria militiarum regni Portugalia licet regulariter Ordinarij non possint, possunt tamen visitare Ecclesias ipsi vnitas, ac in eis vicarios perpetuos ponere, per decretum in præfenti; possunt etiam visitare membra, licet non sint vnita, etiam si habeant suos visitatores deputatos à militibus regni Portugalia, ita dicit resolutum Aldan. in compendij Canonie. resolut. lib. 3. tit. 2. num. 4.
5. Beneficia etsi exempta, poterit Episcopus, si intra fines suæ diocesis fuerint, tanquam Sedis Apost. delegatus absolute visitare: si autem extra fines fuerint, potest pariter illa vti eiusdem Sedis Apost. delegatus visitare, quando beneficia secularia sunt, & Cathedralis illis alia Cathedrali vicinior sit, ex Aldan. ubi supra, qui dicit ita decifum in Caputaquen. 4. Februarij 1593.
6. Curata Ecclesiæ si sint vnita monasterijs, possunt Ordinarij locorum eas visitare, & ponere in eis vicarios perpetuos, seu temporarios, iuxta dispositionem huius decreti, prout eis expedire videbitur, ita refert decifum Nicol. Garc. d. p. 11. cap. 2. num. 12.
7. Vicinior Episcopus potest visitare beneficia secularia, & clericos seculares Abbatia nullius diocesis, ipsosque culpabiles repositos corrigere, & dicitur vicinior Episcopus tantum ille, cuius cathedralis Ecclesia sit Abbatia proximior, non autem locis dictæ Abbatia subiectis, vt per Aldan. d. tit. 2. num. 6. ubi refert ita decifum sub die 2. Augusti 1596.
8. Visitare potest Episcopus non solum Ecclesiam parochialem vnitam monasterio Ordinis S. Benedicti, cuius cura geritur à Monacho dicti Ordinis, sed etiam Baptisterium, & Tabernaculum ubi asseruatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia exempta existens, vt per Aldan. d. tit. 2. num. 7. ubi dicit sic fuisse resolutum in vna Curien. 5. Aprilis 1631.
9. Beneficia vnita Vniuersitati Complutensi ob priuilegia, quæ habet, non potest Ordinarius visitare, vt per Aldan. d. tit. 2. num. 8. ubi attestatur ita decifum sub die 22. Iunij 1606.
10. Hoc decretum dans facultatem Ordinarijs visitandi beneficia curata vnita monasterijs, intelligitur de beneficijs extra monasterium, quo casu ex cap. 11. sess. 25. de Regular. visitat tantum personas inibi curam animarum exercentes, & hæc cumlatiue, non autem priuatiue ad Abbatem, ita Rota in Piscien. iurisdictionis 15. Iulij 1590. coram Plato.
11. Videtur locum habere in actu visitationis non cum causæ cognitione, & via ordinaria procedendo, si essent monasterium, & loca regularia exempta, vt refert decifum Nicol. Garc. d. part. 11. cap. 2. num. 12.
12. Episcopus visitare potest Ecclesias curatas, etiam monasterijs, quæ capita Ordinum sunt, vnitas; nec obstat cap. 11. sess. 25. de Regul. quia ibi excipiuntur Ecclesiæ monasteriorum, in quibus generales, aut capita Ordinum habent sedem ordinariam principalem, ita refert decifum Aldan. d. tit. 2. num. 9.
13. Episcopus visitare posse beneficium, aut parochiam vnitam monasterio exempto, etiam aliena diocesis, resolut Henric. in summa lib. 7. cap. 15. §. 4. litt. I.
- Episcopus posse visitare tam beneficia curata vnita quibuscunque monasterijs, & pijs locis, ex hoc text. quàm etiam personas exercentes curam animarum in monasterijs Regularium, quibus etiam cura imminet, iuxta cap. 3. sess. 25. de Regular. dicit decifum Armendar. in addit. ad recap. legum Navarra lib. 1. tit. 6. l. 5. §. 2. num. 6.
- ¶ Vt per idoneos Vicarios etiam perpetuos, &c. Ordinarios posse temporales, aut perpetuos vicarios constituere in quibuscunque beneficijs curatis, quæ vnita reperiuntur Ecclesijs cathedralibus, collegijs, & monasterijs, etiam si in littera vnionis expressa sit clausula vt possit deferuire per Vicarios amouibiles, si littera ante Conc. Trident. emanauerint, non ita si post illud sub eadem clausula fuerint concessæ, resoluunt Nicol. Garc. d. part. 11. c. 2. num. 9. Flores de Mena variar. lib. 1. quæst. 10. à num. 36. cum segg. Tambur. de iure Abbatum tom. 3. disput. 9. q. 18. à prin. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 72. num. 190. ubi etiam aduerto non pugnare cum hoc decreto aliud infra sess. 25. de Regul. cap. 11. dum supponit in Ecclesijs monasteriorum vicarios remouibiles poni posse, eo quia hoc, de quo in præfenti, non negat id, quod post in d. cap. 11. est statutum, sed relinquit arbitrio Ordinarij, vt si viderint expedire, perpetuos ponant Vicarios.
- Non posse Episcopum deputare Vicarium perpetuum, quando vnio facta est per viam pacti, & concordie à Sede Apost. approbata, cum claus. de seruendo beneficio per Vicarium ad nutum amouibilem, quia ex clausula derogatoria contenta in hoc decreto non tollitur pactum, & concordia à Summo Pont. approbata, ad cuius derogationem expressa mentione opus est, resoluunt Flores de Mena d. g. 10. num. 41. Sanchez. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 191. vers. secundò fallit, qui etiam, ille scilicet num. 44. hic verò in vers. tertio fallit, tenent nec etiam posse Episcopum Vicarium perpetuum deputare, quando à tempore immemoriali vnio facta est, & ex tunc constat Vicarios fuisse ad nutum amouibiles, scientibus, & consentientibus Ordinarijs, & nunquam Vicarium perpetuum fuisse constitutum.
- Vicarij Regulares deputandi in Parochialibus, vnitatis monasterijs Ordinis Praemonstratensis, debent esse amouibiles ad nutum superiorum, iuxta constitutionem Pij V. si seculares possunt ab Ordinario constitui perpetui iuxta hoc decretum, ita refert decifum Aldan. d. tit. 2. num. 10.
- Vicarios perpetuos constituere potest Episcopus in beneficijs Curatis vnitatis Cathedralibus, iuxta Bullam Pij V. & hoc decretum, dummodo portio Vicarij non excedat fructus Ecclesiæ, vt per Aldan. d. tit. 2. num. 11. ubi refert sic decifum in vna Afflicen.
- Vicarij perpetui non possunt institui absque erectione tituli vicariæ, vt refert decifum Nicol. Garc. d. p. 11. cap. 2. num. 15.
- Hoc decretum quatenus permittit Ordinarijs constituere posse temporales Vicarios in quibuscunque beneficijs Curatis, quæ reperiuntur vnita Ecclesijs Cathedralibus, &c. non habet locum in beneficijs, in quibus vicariæ perpetuæ iam erectæ erant, vt asserit resolutum Nicol. Garc. p. 9. c. 2. num. 311.
- Beneficia etiam Curata alijs beneficijs annexa transeunt in simplicium naturam, dummodo accessorie sint vnita, & cura per Vicarium temporalem non exerceatur, ita dicit decifum Nicol. Garc. part. 11. c. 5. num. 197.
- Cura animarum si per Vicarium temporaneum deputatum à Priore exerceri solita fuit, illa remanet penes Priorem, & tenetur residere, ita attestatur resolutum Aldan. d. tit. 2. num. 12.
- Parochi amouibiles remoueri non possunt, nisi ex rationabili causa, ex Aldan. d. tit. 2. num. 13. ubi refert sic fuisse decifum sub die 11. Iulij 1626.
- Vicarium perpetuum in Parochialibus vnitatis Archidiaconatus, seu alijs dignitatibus, aut canonicatibus ponendi facultas relinquitur Episcopi arbitrio secundum facultatem, & prout colligitur ex hoc decreto, nec constitutio Pij V. obstat eo quod & de vnitis ante Concil. intelligatur, ita dicit resolutum Nicol. Garc. p. 11. c. 2. num. 9.

24. Capitulum si habeat vnitatis mensae nonnullas Parochiales, quibus ab immemoriali tempore deferui fecit per Vicarios ad eius nutum amouibiles iuxta facultatem sibi à Sede Apostolica concessam prauo examine, & approbatione Episcopi, poterunt huiusmodi Vicarij amoueri ad nutum Capituli; ab Ordinario verò non nisi ex causa legitima atque probata, propter quam etiam si perpetui essent, amoueri possent. Ita dicit decissum fuisse Nicol. Garc. in addit. ad part. 1. c. 2. num. 97.
25. Vicarij, seu Parochi in Ecclesia exempta animarum curam exercere intendentes prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo, iuxta dispositionem cap. per exemptionem, de priuilegio lib. 6. vt per Aldan. d. tit. 2. num. 16. vbi refert sic fuisse decissum in Capitulo 23. Iunij 1629.
26. Parochi pro cura animarum non possunt deputari, nisi de consensu Episcopi, ac prauo examine, vt per Aldan. vbi proxime, referentem sic decissum in Pisanien. 5. Iunij 1627.
27. Episcopus potest examinare & approbare Vicarios Ecclesiarum Parochialium vnitatis, & dependentium à religione Hierosolymitana, & debet eosdem Vicarios, si idonei reperi fuerint, simpliciter approbare, non autem ad tempus, etiam si sint temporales, nec possunt pro libito eosdem subijcere nouo examini, vt per Aldan. d. tit. 2. num. 17. afferentem ita fuisse resolutum in Angustanensi iurisdictione 14. Decembris 1630. Nisi superuenierit noua causa & suspicio ignorantiae, quia tunc potest Episcopus eosdem iterum examinare ad effectum cap. 6. sess. 21. de reformat. ex Aldan. vbi sup. dicente sic resolutum in Pisanina 16. Augusti 1628.
28. Nominatio Vicarij perpetui Parochialis vnitatis spectat non ad Ordinarium, sed ad eum, cuius est beneficium, in quo erigitur vicaria, vt statuitur in constit. Pij V. incip. Ad exequendum, sub dat. Kal. Nouembris 1567. in illis verbis, Volumus insuper, & ita mandamus quod dicti Vicarij perpetui non ad liberam Ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesijs vnitatis ponuntur cum Episcoporum Ordinariorum, seu eorum Vicariorum prauo examine, & approbatione, deputentur, & sic per hanc constitut. fuisse decissum, refert Nicol. Garc. p. 9. cap. 2. num. 295. vbi num. 309. resolut illam habere locum etiam quando vicaria vacant in mense referuato, seu cadunt sub alia referuatione; & num. 316. subdit in eiusmodi Vicarijs perpetuis ex hoc decreto, vacantibus in mensibus Apost. seu alijs referuatis, posse fieri praesentationem, seu nominationem, & deputationem, non obstante referuatione; ita tamen quod Vicarij deputati teneantur expedire nouam provisionem, nec alias ad possessionem admitti possint, ex d. constit. Pij V. quatenus statuit quod Vicarij perpetui pro tempore deputandi teneantur expedire nouam provisionem, & soluere annuatim pro portione fructuum sibi assignata, pro qua debet fieri detractio in solutione quinquennij.
29. Cura animarum in Parochialibus vnitatis Capitulis Cathedralium, seu Collegiarum Ecclesiarum ita exercenda est. Primò si incumbit certae personae, per illam exercenda est; si imminet toti Capitulo, vt per singulos per vices exerceatur, cogendi sunt ad illam exercendam, vt notatur in cap. statutum, de elect. in 6. si spectat ad illorum mensam, ita vt institutio illarum personarum, quae illam curam exercent, à nullo superiore facienda esset, Canonici non possunt compelli, vt nec per se ipsos, nec per Vicarios perpetuos illam exerceat. Glos. verb. mensam, in Clem. 1. de excess. Pral. & ibi Card. Imol. Anch. Idem dicendum si per Sedem Apost. eis esset indultum, vt per temporarios cura exerceatur; sed in istis duobus casibus postremis cogi possunt ad constituendos Vicarios perpetuos, ita Nicol. Garc. p. 11. c. 2. num. 9.
30. An & quando Vicarius ad nutum amouibiles possit ante finitum annum seruitij amoueri? vide Rebuff. in praxi benefic. tit. de dispensat. de non residen. num. 18. & tom. 3. ad leges Galliae, tit. de mater. posses. in benef. art. 9. glos. vnic. in prefat. Flores de Mena d. quastion. 10. num. 34.
31. Nisi ipsi Ordinarij, &c.] Haec verba iustum arbitrium Ordinariorum exigere, & deinde quod id fiat in visitatione, vnde iustam causam necessariam esse vt erigantur perpetuae vicariae in Ecclesijs, in quibus iuxta praedicta poni poterant Vicarij amouibiles, qua deficiente iuste appellari resoluunt Flores de Mena. d. quast. 10. num. 47. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 8. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 72. num. 190. in mod.
32. Pro bono Ecclesiarum regimine, &c.] Non posse Episcopum perpetuum Vicarium institui, & quando pro bono pacis, & cessatione litium, rectaque beneficij gubernatione expediret nihil innouari, sed instituendum Vicarium ad nutum amouibilem, resoluunt Flores de Mena d. q. 10. Sanch. d. cap. 9. num. 191. vers. 5. fallit.
33. Portione, &c.] De hac congrua portione assignanda Vicario iuxta formam d. Constit. Pij V. vide dicta sup. cap. 3. in fine.
34. Oblationes sunt computandae in portione assignanda Vicarijs ex hoc decreto, & Bulla Pij V. & talis assignatio partibus citatis est facienda, ita Aldan. d. tit. 2. num. 18. vbi refert decissum in Turolen. die 2. Aprilis 1583.
35. Vicarius perpetuus Abbatie debet subire omnia onera respicientia curam animarum, & administrationem Sacramentorum, cetera verò omnia ad Abbatem, seu Commendatarium eiusdem Ecclesiae spectant, in qua est erecta vicaria, vt per Aldan. d. tit. 2. num. 20. vbi asserit sic fuisse resolutum in Eugubina 11. May 1594.
36. Omnia onera incumbunt Ecclesiae, in qua erecta est vicaria perpetua, pertinent ad ipsum Vicarium perpetuum, ex Aldan. vbi sup.
37. Vicarij merces detrahenda est ex fructibus parochiae vnitatis monasterio, non autem ex fructibus monasterij, refert decissum Aldan. d. tit. 2. num. 21.
38. Cura vnitatis Collegiate si imminet Archipresbytero, & Capitulo, ex bonis Archipresbyteri, & Capituli portio assignanda est, ita dicit resolutum Aldan. d. tit. 2. num. 22.
39. Appellationibus.] Vide Ceuall. commun. contra communes quast. 897. num. 613. part. 4. Aloyf. Ricc. in decis. euria. Archiep. Neap. decis. 136. part. 2. vbi de appellatione ab assignatione congruae portionis; & quod haec appellatio deuoluatur, sed non suspendatur, dicit resolutum Nicol. Garc. d. p. 11. cap. 2. num. 11.
40. Per hoc decretum tollitur consuetudo immemorialis, vt in illis beneficijs vnitatis deferuatur per Capellanos amouibiles, si aliter Episcopo videbitur, ita refert decissum Nicol. Garc. d. c. 2. num. 7.
41. Priuilegijs.] Non tamen remunerationis gratia concessis, ex quibus beneficium esset vnitum cum clausula ponendi Vicarium ad nutum amouibilem, vt per Flores de Mena d. q. 10. num. 46. Sanch. d. c. 29. num. 191. vers. 4. fallit, aduertentes sub generali priuilegiorum derogatione, quam apponit text. in praesenti, non includi priuilegia remunerationis causa concessa; limitant tamen, ille num. 49. & 50. hic verò in vers. ultimo fallit, dictis locis, nisi ex priuilegio Pontificio post huiusmodi decretum concessio vnitum esset beneficium parochiale, cum clausula instituendi Vicarium ad nutum amouibilem, tunc enim aiunt minime posse Episcopum contra id priuilegium Vicarium perpetuum constituere, dummodo illud ex certa scientia, aut Motu proprio concessum esset, aut cum expressa Tridentini derogatione.

Ecclesias exemptas quascunque Ordinarij locorum visitant vt reparentur, & cura animarum sollicitè habeatur.

CAPUT VIII.

1 Doctores de materia huius cap. agentes.

2 Visitare potest Episcopus quascunque Ecclesias seculares intra fines suae diocesis existentes, etiam si ad Regulares pertineant.

3 Epi-

Coll. Barbosa in Concil. Trid.

- 3 Episcopus cuius Cathedralis est proximior, potest visitare quascunque Ecclesias seculares nullius diocesis quantuncunque exemptas.
- 4 Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes, non autem Capellas, vel altaria, visitare potest Episcopus.
- 5 Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesijs etiam per seculares confraternitates constructa visitare non potest Episcopus.
- 6 Monasteria monialium Regularibus subiecta visitare potest Episcopus in his omnibus, quae ad clausuram spectant.
- 7 Capitulum Sede vacante potest visitare monasteria monialium non exempta.
- 8 Dignitatem exemptam potest Episcopus visitare in concernentibus curam animarum illi annexam.
- 9 Visitare potest Episcopus Ecclesias curatas unitas monasterijs, & ponere in eis Vicarios perpetuos, siue temporarios, prout expedire videbitur.
- 10 Visitare potest Episcopus Ecclesias exemptas inferioribus Pralatis subiectas.
- 11 Et quas Abbas S. Benedicti in eius diocesi sitas habet.
- 12 Visitare potest Episcopus omnes Ecclesias parochiales Regularium suae diocesis, quando in eis cura exercetur per Sacerdotes seculares.
- 13 Visitare potest Episcopus omnes parochiales suae diocesis, etiam si monasteria praeponderent habere iurisdictionem spiritualem immutabilem in locis ubi dictae Ecclesiae sitae sunt.
- 14 Altare membrum Religionis S. Antonij Viennensis, quod cura caret animarum, non potest visitare Episcopus.
- 15 Visitare non potest Episcopus loca Ecclesiarum

¶ Infra sess.
24. de relig.
c. 9. & sess. 21
c. 8. Concil.
Tol. 4. c. 35.
Conc. Braca-
ren. 2. cap. 1.
Conc. Aurel.
c. 17. cap. de-
cernimus.
c. Episcopi
& c. placuit.
10. q. 1.

Locorum Ordinarij Ecclesias quascunque, & quomodolibet exemptas auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, & opportunis iuris remedijs providere, vt, quae reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, si qua illis imminet, alijsque debitis obsequijs minime defraudetur: appellationibus, & privilegijs, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore praescriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.

1. Vnde Fr. Emman. quesi. regul. tom. 1. quesi. 36. art. 3. Zecrol. in praxi Episcop. p. 1. verb. visitatio, & p. 2. verb. exempta, Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 8. Villadieg. in speculo visitat. fol. 32. num. 7. Erasim. a Cochier de iurisdic. Ordinarij in exemptis, p. 2. q. 45. num. 11. & p. 4. q. 23. num. 2. Azor. in situ. moral. p. 2. lib. 3. c. 40. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 5. collect. 1391. Armendar. in addit. ad recap. legum Navarrae lib. 1. tit. 6. de visitat. l. 5. §. 2. num. 13. 14. & 83. cum multis segg. Aldan. in compend. canon. resolut. lib. 1. tit. 7. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 74. per tot. Hieron. Roder. in compend. quesi. regul. resol. 15. num. 15.
2. Visitare potest Episcopus quascunque Ecclesias seculares intra fines inae diocesis existentes vigore huius decreti, etiam si ad Regulares pertineant, & ab eis dependant, dum tamen per seculares eis deferuntur, ita refert decimum Armendar. d. tit. 6. de visitat. l. 5. §. 2. num. 3.
3. Ecclesias seculares nullius diocesis quantuncunque exemptas, & Sedes Apostolicas immediate subiectas, earumque Praelatum secularem habentem in eis iurisdictionem quasi Episcopalem, potest Episcopus, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, visitare, vigore Concil. sess. 24. de reformat. cap. 9. ita refert resolutum Armendar. d. tit. 6. de visitat. l. 5. §. 2. num. 13.
4. Visitare potest Episcopus Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes, non autem Capellas, vel altaria, quae intra eandem Ecclesiam existunt, ita testatur resolutum Armendar. d. tit. 6. de visitat. l. 5. §. 2. num. 14.

- Regularium non habentium curam animarum in quibus asseruatur sanctissimum Sacramentum, vel ubi confessiones personarum secularium audiuntur.
- 16 Ordinarij se non possunt interponere ad visitandum, ubi Equites Hierosolymitani habent iurisdictionem spiritualem, & temporalem.
- 17 Parochiales Ecclesiae, etiam quae sunt capita Ordinum, ab Ordinarijs visitari debent.
- 18 Visitari non possunt ab Ordinarijs Regulares inseruiantes de licentia suorum superiorum beneficijs simplicibus, quae sunt membra monasteriorum.
- 19 Prioratum Militum Hierosolymitanorum Ordinarijs visitare non potest.
- 20 Prioratus, qui suis capitibus subsunt, ab Episcopis visitari non possunt.
- 21 Ecclesiae Militum Hierosolymitanorum sunt exemptae a visitatione Episcoporum, nisi in concernentibus ipsam curam.
- 22 Episcopus visitans in vim Concilij locum exemptum non potest processu iudicialiter confiscare, causasque ordinarias cognoscere.
- 23 Visitare potest Episcopus tanquam Sedis Apostolicae delegatus Parochialem subiectam Monachis Olivetanis.
- 24 Subdelegare potest Episcopus, specialiter tamen, facultatem visitandi Ecclesiam collegiatam exemptam.
- 25 Procedit in inferioribus habentibus iura Episcopalia.
- 26 Capelle regie huic decreto subiunguntur.
- 27 Non censetur sustulisse rem indicatam, nec concordiam.
- 28 Episcopus in visitatione non potest recusari tanquam suspectus.

Visitare potest Episcopus confraternitates secularium in regularium Ecclesijs erectas, & in illas iurisdictionem ad facti Concil. Trident. praescriptum exercere, quacumque contraria consuetudine non obstante, ita Aldan. d. tit. 7. num. 2. ubi refert decimum in S. Congregat. Episcop. in Vercellen. 17. Julij 1615.

Visitare non potest Episcopus Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesijs, etiam per seculares confraternitates constructas, ex Aldan. d. tit. 7. num. 3. ubi testatur resolutum in S. Congreg. Episcop. in Papien. 21. Augusti 1615. & in Terracoen. 22. Ianuarij 1616.

Visitare potest Episcopus monasteria Regularibus subiecta in his omnibus, quae ad clausuram pertinent, etiam si moniales sint Regularibus subiectae, quoties verè cognoverit expedire, ita refert decimum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 17. & 18. Et circa clausuram delinquentes potest Episcopus tanquam ad hoc Sedes Apostolicae delegatus punire, quoties & quando opus fuerit, sicut statuit Gregorius XV. in sua constitut. incip. Insuperabili, sub dat. 9. Februarij 1622.

Capitulum Sede vacante potest visitare etiam monasteria monialium non exempta, exempta verò minime, ita referunt resolutum Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 7. num. 45. Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 84.

Dignitatem exemptam potest Episcopus visitare in concernentibus curam animarum illi annexam, ita Aldan. d. tit. 7. num. 5. ubi refert sic decimum in Barchin. 18. Augusti 1628.

Eccle-

9. Ecclesias curatas unitas monasterijs potest Episcopus Ordinarius loci visitare, & ponere in eis Vicarios perpetuos, siue temporaneos, prout eis expedire videbitur, vt testatur resolutum Armendar. d. tit. 6. nu. 85. quem refero Ego ipse d. alleg. 74. num. 14.
10. Ecclesias exemptas etiam inferioribus Prelatis subiectas potest Episcopus visitare, sicut tradit Armendar. dicto tit. 6. de visitat. num. 86.
11. Episcopus potest visitare Ecclesias, quas Abbas S. Benedicti in eius diocesi sitas habet, modo in eis cura animarum exerceatur per Sacerdotes seculares, vt per Armendar. d. tit. 6. num. 87.
12. Visitare potest Episcopus omnes Parochiales suae diocesis, in quibus sunt Sacerdotes seculares, licet Ecclesiae sint Regularibus subiectae, siue etiam si sint Ecclesiae Regularium, quando tamen cura exerceatur per Sacerdotes seculares, ex Armendar. d. tit. 6. num. 88. quem refero d. alleg. 74. num. 12.
13. Visitare potest Episcopus omnes Parochiales suae diocesis, etiam si monasteria praetenderent habere iurisdictionem spirituales immutabilem in locis ubi dictae Ecclesiae sitae sunt, vt refert decism Armendar. d. tit. 6. num. 89. quem cito d. alleg. 74. num. 12.
14. Episcopus non habet ius visitandi facellum, vel altare quod cura caret animarum, & membrum sit religionis S. Antonij Viennensis, vt attestatur resolutum Armendar. d. tit. 6. num. 90.
15. Et posita constitutione Gregorij XV. incip. *Inseruabili*, sub dat. 9. Februarij 1622. decism fuit Episcopis non licere in vim eiusdem constitutionis visitare altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca ubi in eisdem Ecclesijs asseruatur sanctissimum Sacramentum, vel ubi confessiones personarum secularium audiuntur, quam decisionem originalem praemanibus habui, & in typographia Romanae Camerae Apost. impressam vidi.
- Licet Episcopi visitate possint Ecclesias, quibus imminet cura animarum, non comprehenduntur tamen monasteria, & Ecclesiae Regularium, quando sunt Ecclesiae in diocesi, ita refert decism Armendar. d. tit. 6. num. 93.
16. Vbi Equites Hierosolymitani habent iurisdictionem spirituales, & temporales, ibi Ordinarius non possunt interponere ad visitandum, vt testatur resolutum Armendar. d. tit. 6. de visitat. n. 94. quem refero d. alleg. 74. n. 26. in fine.
17. Parochiales Ecclesiae unitae monasterijs, etiam quae sunt capita Ordinum, ab Ordinarijs visitari debent, vt ait resolutum Armendar. d. tit. 6. n. 95.
18. Regulares inferiunt de licentia suorum superiorum beneficijs simplicibus, quae sunt tamen membra monasteriorum, seu Religionis, non possunt visitari ab Ordinarijs, ex Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 96.
- Episcopus incumbens correctioni, & visitationi exemptorum vigore facultatis sibi tanquam Sedis Apost. delegato a Concil. tributa, potest procedere contra conservatores impediunt, praesertim si illi extra diocesim commorentur, vt per Armendar. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 75.
19. Prioratum Militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest, cum illi sint Praepositi, non vero Commendatarii, sed visitari debet a Capitulis sui Ordinis, ita Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 101. quem refero d. alleg. 74. n. 27.
- Prioratus, qui suis capitibus subfunt, etiam Ordinis Hierosolymitani, ab Episcopis visitari non possunt, vt refert decism Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 103.
- Ecclesiae Militum Hierosolymitanorum sunt exemptae privilegijs summi Pontificis a visitatione Episcoporum, praeterquam si fuerint curatae, sicut testatur resolutum Armendar. d. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 6. In concernentibus vero ipsam curam Ordinario sunt subiectae, & ab eo visitari possunt, vt decreuit sanctae mem. Pius V. constit. sua, incip. *Exposcit*, sub dat. 22. Septembris 1571. & referunt Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 46. Aloys. Ricc. in praxi aurea, resolut. 176. Erasim. a Cochier de iurisdic. Ordinarij in exemptis, part. 2. q. 45. num. 11. quos adduco d. alleg. 74. num. 26.
- Episcopus visitans in vim Concilij locum exemptum, seu nullius diocesis, non potest processus iudicialiter conficere causasque ordinarias cognoscere, ac definire, ita Aldan. d. tit. 7. num. 6. ubi sic decism fuisse refert sub die 8. Iunij 1619.
- Visitare potest Episcopus tanquam Sedis Apostol. delegatus Parochialem subiectam Monachis Olietanis, & hoc debet exprimere, & Abbas potest concedere decreta cumulatim cum Episcopo, sed quatenus sint contraria debent praualere decreta Episcopi, vt Aldan. d. tit. 7. num. 7. ubi attestatur ita fuisse resolutum in Veronen. 29. Iulij 1628.
- Subdelegare potest Episcopus facultatem visitandi Ecclesiam collegiatam exemptam, sed opus est subdelegatione speciali, ex Aldan. d. tit. 7. num. 8. ubi refert decism in Lucana 1. Februarij 1631.
- a. Locorum Ordinarij.] Procedere in inferioribus habentibus iura Episcopalia, tenuit Rota in Piseien. seu nullius iurisdictionis 16. Nouembris 1593. coram Giptio. impressa decij 798. apud Farinac. in i. collect. nouiss. alias p. 4. diuersor. Aloys. Ricc. in praxi resolut. 538. num. 3. in 2. edit.
- Abbati, qui exerceat iurisdictionem in aliquo territorio ex consuetudine immemoriali confirmata a Sede Apostol. non obstat hoc decretum quin possit visitare Ecclesias, Rota in Salamantina iurisdictionis 9. Maij 1594. coram Seraphino.
- b. Quomodolibet exemptas.] Capellae regiae huic decreto subiunguntur, quia reservatio exemptionis, de qua sess. 24. cap. 11. procedit iuxta terminos cap. cum Capella, de priuileg. solum quoad suspensionem, vel excommunicationem, aut interdictionem, non quoad visitationem, ita Rota decij. 744. p. 1. diuersor. Couar. practice. cap. 11. num. 5.
- Privilegijs consuetudinibus, &c.] Non censetur sustinisse nec rem iudicatam, nec concordiam, vt per Nicol. Garc. de benefice. p. 3. cap. 2. num. 202. Non derogat sententiae, & concordiae, quae Episcopum a visitatione excludunt, cum enim faciat diuersas derogationes, cesset alijs non expressis noluisse derogare, idem Garc. d. c. 2. n. 202.
- d. Et illorum inhibitionibus penitus exclusi.] Non posse Episcopum in visitatione recitari tanquam suspectum, dum tamen in ea processum non compleat, & se intra visitationis terminos contineat, sicut etiam in preparatoria inquisitione non posse vt suspectum recitari, nec probatione, vel allegatione suspicionis impedi, quominus poena extraordinaria, quae morum correctionem, & emendationem respiciat, visitatos afficere possit, refert decism Thom. Valasc. tom. 1. alleg. iuris alleg. 70. nu. 7. Curi Philip p. 1. §. 7. num. 10. Armendar. d. tit. 6. de visitat. nu. 7. & 8. ubi num. 34. secus asserit, si in visitando modum excesserit.

Consecrationis munus infra tres menses Episcopi suscipere tenentur.

CAPUT IX.

1. Doctores de materia cap. agentes.

AD maiores Ecclesias promoti a munus consecrationis infra tempus a iure statutum suscipiant, & prorogationes ultra sex menses concessa nulli suffragentur.

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

E 3 Vide

a. Sess. 25.
c. quoniam
quidam dist.
100. & infra
sess. 23. de re-
form. c. 2.

1. **V**ide Syluest. verb. consecratio Prælatorum, Sbroz de of-
ficio vicarij lib. 2. quæst. 10. Jacob. de Graff in aureis de-
cis. p. 1. lib. 2. cap. 97. n. 52. Rendina in promptuario recept.
sentent. tit. 38. num. 13. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb.
consecratio Prælatorum, Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p.
1. cap. 3. num. 22. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 24. n. 141. Va-
ler. Reginald. in praxi fori pænit. lib. 32. tract. 2. n. 58. Cam-

pan. in diuersis canon. rub. 6. c. 6. n. 9. Vgolin. de officio Epi-
scopi, cap. 2. in princip. à n. 2. Molfes. in summa Theologia mo-
ral. tract. 6. c. 7. n. 47. Filiuc. tract. 41. de beneficio. c. 5. n. 23. vers.
Et quidam primo, Castald. in praxi caremon. lib. 1. sect. 10. cap.
2. n. 3. Sebast. Cesar. in relect. de Eccles. hierarchia p. 1. disp.
6. §. 2. n. 11. metipsum de officio, & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 1.
num. 39. latius infra sess. 23. de reformat. cap. 2.

*Capitula Sede vacante nulli dent reuerendas, nisi arctato occasione obtinendi,
aut obtenti beneficij Ecclesiasticis, sub pœnis, &c.*

CAPVT X.

- 1 Doctores de materia cap. agentes,
- 2 Capitulum, seu eius Vicarius non potest infra annu
dare dimissorias etiam ad primam consuram.
- 3 Capitulum non potest infra annum dare licentiam
Episcopo commoranti in ciuitate vt ordinet Re-
gulares,
- 4 Capitulum Sede vacante potest infra annum testi-
monium idoneitatis facere.
- 5 Capitulum Sede vacante ante lapsum anni potest
facultatem concedere obtinenti licentiam à Sede
Apostolica de suscipiendo Ordines cum licentia
sui Ordinarij, &c.
- 6 Vicarius Capituli Sede vacante non potest exequi
commissiones Apost. in forma Dignum.
- 7 Nec potest expedire dispensationes matrimoniales
directas Episcopo, & eius Vicario generali.
- 8 Vicarius Papæ potest Apost. Sede vacante dimisso-
rias impartiri.
- 9 Capitulum post annum Sedis vacantis litteras di-
missorias, & facultatem ordinandi concedere po-
test in Ecclesia vacante.
- 10 Dimissorias concedere post annum spectat ad Vica-
rium capitularem, & non ad Capitulum.
- 11 Episcopus si est notorie hæreticus, ad Capitulum
Cathedralis Ecclesiæ pertinet facultas conceden-
di dimissorias,
- 12 Capitulum ex causis in Concilio expressis Ordinum
interstitia remittere potest.
- 13 Concilium Prouinciale non potest restringere pote-
statem Capituli vt non concedat post annum lit-
teras dimissorias.
- 14 Capitulum Sede vacante intra annum dimissorias
ad Ordines dare non potest, Attamsi haberet terri-
torium distinctum & exemptum.
- 15 Dimissorias litteras per eius Vicarium concedere
potest Capitulum Sede vacante, arctatis benefi-
cij tam habitis, quàm habendis.
- 16 Arctati occasione beneficij recepti qui dicantur.
- 17 Arctati occasione beneficij recipiendi qui dicantur.
- 18 Vicarius Capituli Sede vacante concedens dimisso-
rias intra annum incurrit tantum pœnam inter-
dicti.
- 19 Quamuis is, cui concessit dimissorias, illis vsus non
fuerit.
- 20 Ordinarij ad minores Ordines de licentia Capituli
Sede vacante intra annum nullo priuilegio cleri-
cali, præsertim in criminalibus, gaudere debent,
- 21 An possint habere beneficium.
- 22 Verbum gaudent, est futuri temporis.
- 23 Impedimentum hoc perpetuum non est, sed temporale.
- 24 Episcopus potest ratificare Ordines, quos accepit
eius subditus absque suis litteris dimissorialibus,

a Sess. 23.
c. 104. c. cum
nullas, de
temp. ord.
in 6.
b Infra sess.
23. de refor-
mat. cap. 20.

Non licet Capitulis Ecclesiarum, a Sede vacante, a infra annum à die vacationis, & ordinandi
licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis
dispositione, quàm b etiam cuiusvis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij
Ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione, c arctatus non fuerit, concedere; si secus fiat, d & Ca-
pitulum contraveniens, Ecclesiastico subiaceat interdicto; e & sic ordinati, si in minoribus ordinibus con-
stituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, f gaudeant: in maioribus verò ab
executione Ordinum, g ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso iure suspensi.

1. **V**ide Rebuff in praxi benefic. tit. de deuolut. num. 67. Em-
man. Sa to aphor. verb. Ordinum, 20. Card. Tolet. in in-
struct. sacerdot. lib. 1. cap. 49. num. 2. Nauarr. consil. 19. alias 27.
& consil. 20. alias 28. in nouis, de tempor. ordinat. Sayr in flori-
bus decis. sub eodem titulo, decis. 21. 22. & 65. Henriquez. in
summa lib. 10. c. 22. §. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Ca-
pitulum, in principio. Salzed. ad Bernard. in pract. c. 26. verb. sine
licentia, vers. poterit tamen, Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 14.
concl. 2. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 5. num. 12. Sanch. in
opuscul. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 20. num. 36. Petr. de Le-
desma in summa par. 1. tract. de Sacrament. Ordinis cap. 8.
capit. 3. Piasec. in praxi Episcop. par. 1. cap. 1. num. 13. Azor.
instruct. moral. part. 2. lib. 3. c. 49. quæst. 5. Suar. tom. 5. de censu-
ris, disp. 31. sect. 1. num. 20. Fornar. de Sacramento Ordinis
cap. 4. num. 4. Rendina in prompt. recept. sentent. tom. 1. tit. 10. a
num. 1. Quarant. in summa Bullarj, verb. Capitulum Se-
de vacante, vers. decimo. quæro, Salzed. ad Bernard. in pra-
ct. cap. 26. littera C. in nouissim. edit. Franc. Leo in thesauro

fori Eccles. part. 3. cap. 8. num. 47. cum seqq. Campan. in diuer-
for iuris canon. rubric. 9. cap. 7. Aloyf. Rice. in praxi auren. re-
solut. 106. & in decis. curia Archiepiscop. Neapolitan. part. 4.
decis. 183. Bonacina de Sacrament. disp. 8. quæst. unic. puncto
4. num. 22. Raguc. de voto Canonice. quæst. 39. num. 2. Bonacina
de suspension. in particulari disp. 3. quæst. 1. punct. 1. ex nu. 25.
Nicol. Garc. de beneficijs p. 5. c. 7. num. 93. cum seqq. Monet. de
de commut. vltimarum voluntat. c. 10. nu. 164. cum multis seqq.
Cardoso in praxi Iudicium verb. Capitulum, num. 5. Molin.
de iustitia tract. 3. disp. 11. num. 3. Marcel. Vulp. in praxi
iudic. Eccles. cap. 8. num. 34. & cap. 44. num. 20. Homobon. de
Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 2. cap. 1. quæst. 6. prope
fin. metipsum de officio, & potest. Episcopi par. 2. alleg. 7. nu-
mero 10. cum seqq. vbi numer. 23. resoluo dimissorias à
Capitulo Sede vacante rite, & recte datas non expirare
per ingressum moderni Episcopi, & num. 23. cum multis
teneo dimissorias huiusmodi semper valere tam vident-
te, quàm defuncto dante. Marchin. de Sacram. Ordin.
tract. 1.

- tract. 1. p. 6. c. 3. à num. 12. Valenzuel. conf. 107. num. 2. tom. 2.
2. Capitulum, seu eius Vicarius Sede vacante non potest infra annum dare dimissorias, etiam ad primam tonsuram, ut resoluit Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, vers. decimo quarto. Et Emman. in sum. 10. 2. c. 13. nu. 6. Maiol. de irreg. lib. 4. c. 2. num. 3. Nicol. Garc. de benef. p. 5. c. 7. num. 95. ubi additio, Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 106. Monet. de comm. ult. volunt. c. 10. num. 173. Nisi concedat ei, qui est presentatus à patronis laicis ad beneficium Ecclesiasticum iuris patronatus ipsorum, ut illud obtinere valeat, secundum Nicol. Garc. d. c. 7. num. 93. Moll. in sum. Theolog. moralis tract. 6. cap. 7. num. 50.
3. Non potest dicto anno durante dare licentiam Episcopo commoranti in ciuitate, vel diocesi, ut ordinet Regulares, etiam prætuo examine per ipsum Vicarium facto, ex Raguc. de voce Canonie. quæst. 39. num. 4.
4. Potest tamen Capitulum Sede vacante infra annum testimonium idoneitatis facere, ut tenent Nauarr. conf. 19. in antiq. alias 27. in nouis. de tempor. ord. Sayr. in florib. decif. sub eod. tit. decif. 21. Bonacina de Sacram. disp. 8. quæst. vlt. p. 1. q. 1. num. 24. & d. punct. 1. nu. 24. Galet. in margar. casuum conscient. verb. Capitulum 5. Molin. d. tract. 5. disp. 11. num. 4. vers. quamuis. Marcel. Vulpe d. cap. 44. num. 21. Matchin. d. p. 6. cap. 3. num. 17. & 18. Clarin. controuerf. forens. lib. 1. c. 36. num. 12. Ego ipse d. alleg. 7. num. 16. Quarant. d. vers. decimo quarto, limit. 3. Monet. d. cap. 10. num. 182. ubi refert moderum Curie Romanae styllum habere ut Sede Episcopali vacante, ipse quoque testimoniales dentur ab Ordinario vicinior.
5. Potest quoque ante lapsum anni vacationis Sedis obtinere facultate à Sede Apostolica de suscipiendo Ordines cum licentia sui Ordinarii huiusmodi facultatem subordinatam concedere, ut tenent Nauarr. conf. 19. in antiq. alias 27. in nouis. de tempor. ordin. Piafec. d. cap. 1. num. 13. vers. Capitulum, Ego ipse d. alleg. 7. num. 14. Diana p. 5. tract. 10. resoluit. 40. vers. 3.
- Potest insuper anno durante Episcopo extero concedere exercitum Pontificalem, & ordinationem priorum subditorum, non tamen subditorum vacantis Sedis, ut resoluit Henriquez in sum. lib. 10. cap. 22. 5. 1. Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, q. 11. Marc. Ant. Genuen. in praxi Archiep. Neapolit. cap. 87. num. 33. Piafec. loco proximo citato. Nauarr. conf. 27. de tempor. ordin. Moll. in sum. tract. 2. cap. 2. num. 28. Matchin. d. p. 6. cap. 3. num. 16.
- Sede Episcopali vacante pro suscipiendis Ordinibus infra annum non est adendum vicinior, vel Metropolitani, sed & eunda est Sedes Apostolica, ut refert decifum Nicol. Garc. part. 5. cap. 7. num. 93.
- Vicarius Capitularis Sede vacante executioni demandare potest litteras Episcopo per S. Congregationem directas, & ab illo non exequutas, ut per Aldan. in compend. resoluit. canon. lib. 2. tit. 3. num. 1. ubi dicit ita fuisse decifum in S. Congreg. Episcop. sub die 10. Aprilis 1615.
6. Vicarius huiusmodi Capituli Sede vacante non potest exequi commissiones Apostolicas in forma Dignum, & alias directas Episcopo, vel eius Vicario generali intuitu officij, vel sub nomine dignitatis, ex eodem Aldan. citato loco, ubi testatur resolutum sub die 2. Augusti 1631.
7. Nec potest expedire dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius Vicario generali, ut contra Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 27. à num. 29. tenet Aldan. d. loco, referens decifum sub die 24. Maij 1621. Et sic iam hodie Capitulum Sede vacante exequi non potest causas Vicario Episcopi delegatas, nisi in commissione exprimeretur nomen diocesis tantum, v. g. Vicario Bracharenfi, quia dum Sedes vacat, Vicarius est officialis illius diocesis, ita nouissime Marcell. Vulpe in praxi iudic. forens. eccles. cap. 44. num. 6.
8. Vicarius Papæ non prohibetur etiam statim post vacantem Sedem Apostol. dictas dimissorias impartiri, eo quod hoc decretum minime restringit iurisdictionem Sedis Apostol. quamuis vacantis, prout resoluit Maiol. d. irregular. lib. 4. cap. 6. Henric. lib. 10. cap. 22. §. 3. Salzed. d. cap. 26. lit. C. vers. poterit. Campan. d. cap. 8. nu. 6. Ego ipse d. allegat. 7. num. 13. Marcel. Vulpe d. cap. 8. nu. 34. & d. cap. 44. num. 10. in fine.
- a. Infi. a. annum, &c.] Capitulum post annum Sedis vacantis litteras dimissorias, & facultatem ordinandi concedere potest in Ecclesia vacante, sicut decifum attestatur Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 7. num. 93. quæ profunt etiam finita Capituli auctoritate, Bonacina d. puncto 11. num. 27. Alzed. p. 2. cap. 5. num. 95.
- Dimissorias post annum concedere spectat ad Vicarium Capitularem, & non ad Capitulum, ut resoluit Aldan. d. tit. 3. num. 5. referens sic fuisse resolutum in S. Congreg. Episcop. in Neapolitana sub die 12. Ianuarij 1604.
- Episcopus si est notorie hæreticus, ad Capitulum Cathedralis Ecclesie pertinet facultas concedendi dimissorias, ut refert decifum Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 7. num. 93.
- Capitulum Cathedralis, non autem eius Vicarius, in casibus, in quibus eidem Sede Episcopali vacante licet per hoc decretum dimissorias concedere, potest etiam ex causis in Concilio expressis Ordinem interstitia remittere, ex Aldan. d. tit. 3. num. 6. ubi refert sic decifum sub die 17. Maij 1600, & ibi etiam habetur Vicarium Capituli non posse etiam ex causis in Concilio expressis Ordinem interstitia remittere, cum non possit magis, quam Vicarius Episcopi.
- Concilium Prouinciale non potest restringere potestatem Capituli, ut scilicet non concedat post annum litteras dimissorias ordinandis ad titulum patrimonij, vel pensionis, sed hac in re obseruandum est cap. 2. sess. 23. de reform. quod docet, obtinentes patrimonium, vel pensionem non promouendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum indicauerit eos assumendos esse, ut refert decifum Garc. d. par. 5. cap. 7. num. 93.
- Etiam cuiusvis privilegij, &c.] Non posse Capitulum Sede vacante infra annum dimissorias ad Ordines dare, etiam si haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarij, ita Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, vers. decimo quarto, Aloyf. Ricc. in decif. curia Archiep. Neapol. decif. 185. p. 4.
- Arctatus non fuerit.] Arctatus beneficijs tam habitis, quam habendis posse Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum intra annum litteras dimissorias concedere, tenent Salzed. d. cap. 26. lit. C. vers. poterit, Garc. d. p. 5. cap. 7. à num. 96. Molin. d. tract. 5. disp. 11. num. 4. vers. quamuis. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Capitulum, in princ. vers. secundum. Quarant. d. vers. decimo quarto, Monet. d. c. 10. num. 180. ubi resolutum posse huiusmodi Capitulum pro arctatis litteras dimissorias ei concedere, qui habeat Episcopum, à quo ratione originis, domicilij, aut alterius beneficij copatibilis ab eo recepti illas posset obtinere.
- Arctati occasione beneficij recepti illi dicuntur, qui obtinent aliquod beneficium requirens beneficium personale, ratione cuius de iure, consuetudine, privilegio, statuto Ecclesie, vel fundatione intra annum tenentur se promoueri facere, ut resoluit Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 7. num. 98. Vgolin. de potest. Episc. cap. 16. §. 2. num. 4. vers. & primo. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resoluit. 98. exemplificantes in eo, qui obtinet parochialem Ecclesiam, quod sit arctatus ad sacerdotium intra annum, & in eo qui obtinet canonicatum ad Ordinem illi annexum, & in aliquibus beneficijs, seu capellanij requiritibus ex institutione seruitium personale, seu aliquem Ordinem, late Monet. de comm. ult. volunt. c. 10. num. 166. cum multis segg. ubi cum Garc. & Vgolin. locis citatis, idem eadem ratione dicendum putat, ubi Ordo suscipiendus beneficio est ita annexus, ut tempore provisionis in eo constitutus esse debeat, qui beneficium obtinet, sed impetrans dispensatus fuit, vel hoc non obstante huiusmodi beneficii posset obtinere, vel ubi in litteris contineretur clausula Non Obstantibus aliquibus, &c. per quæ effectus gratia nostra impediri valent, quomodolibet, vel differri, aut simili.
- Arctati vero occasione beneficij recipiendi illi dicuntur, qui habent ius, seu sunt vocati ad aliquod beneficium vacans, seu capellaniam, quæ tamen requirit actum certum Ordinem, quo illi carent. Vel illi dicuntur, qui cum sint ordinati prima tonsura, sunt presentati ad beneficia a Aloyf. Ricc. d. resol. 98. Monet. d. p. 10. num. 173. Vgolin.

- Vgol. d. §. 20. num. 5. Nicol. Ricc. d. cap. 7. num. 99. & 100. vbi num. 101. tenet electum in concursu ad beneficium curatum, cuius collatio facienda est à Papa, non posse interim dici archatum, tam occasione beneficii recepti, quam recipiendi; & num. 102. pariter resoluit non dici archatum occasione beneficii recipiendi illum, cui aliquis vult resignare aliquod beneficium requirens actu Ordinem, quo ille caret, de quo etiam Aloyf. Ricc. d. resolut. 98. numero 2. & 3. ac Monet. d. capitul. 100. num. 176.
18. §. Capitulum contraveniens, &c.] Vicarius Capituli Sede vacante concedens dimissorias intra annum, non incurrit penam suspensionis per annum, iuxta cap. 10. sess. 23. sed tantum penam interdicti, iuxta hoc decretum Franc. Leo in thesauro feni eccles. p. 3. cap. 8. num. 48. Molin. d. tract. 5. disp. 11. num. 4. ita quod non prohibeatur concedere alias dimissorias, Rot. in Burgen. Canon. 17. Oltobr. & 28. Nouembris 1586. coram Gipro, vbi etiam fuit dictum quod casu, quo hoc decretum imposeret penam suspensionis, alia tamen dimissoriae datae post annum valent, si non sit declaratus suspensus, sed sit occultus, & toleratus.
19. Vicarius Capituli Sede vacante concedens intra annum dimissorias, incidit in penam huius decreti, quamvis is, cui concessit, vltus non fuerit, nam actus fuit perfectus quoad concedentem, per quem non stetit, vt refert decisum Nicol. Garc. in addit. ad d. cap. 7. num. 92. Marchin. d. p. 6. cap. 3. num. 15.
20. §. Et sic ordinari, &c.] Ordinatos ad minores Ordines de licentia Capituli Sede vacante intra annum nullo privilegio clericali, praesertim in criminalibus, gaudere debere, tenet Nauarr. consil. 20. alias 28. in nouis, sub tit. de tempor. ordi. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 22. in prin. Henric. in summ. lib. 13. cap. 38. §. 2. lit. C. Quarant. in sum. Bullarj, verb. Ordo, vers. secundo limita, Tolet. in instrum. Sacerd. lib. 1. cap. 49. vers. secunda, Less. de iustit. lib. 2. cap. 34. sub num. 94. Mart. de iurisd. p. 4. casu 149. num. 8. Campan. in diuersis iuris Canon. rubr. 9. cap. 2. num. 9. Thom. Valasc. com. 1. alleg. 45. num. 19. & 20. Franc. Leo d. p. 3. c. 8. num. 47. Marchin. d. p. 6. cap. 3. num. 13. vbi subdit hanc priuationem privilegij clericalis hodie non incurri nisi post iudicis declarationem, iuxta constitutionem S. D. N. Urbani VIII. contra male promotos, Ceual. commun. contra commun. tom. 4. quast. 897. num. 1031. vbi dicit textum in praesenti loqui de ordinato ab Episcopo alieno cum litteris inferiorum Praelatorum.
- An possint sic ordinari habere beneficium? vide Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 4. quast. 2. num. 58. Nauarr. loco proxime citato, Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, quast. 10. vers. hinc contingit.
- §. Gaudeant.] Hoc verbum esse futuri temporis, ac proinde per illud non infligi ipso iure penam, resoluunt Nauarr. d. consil. 28. Sanchez de maxim. lib. 7. disp. 46. num. 18.
- §. Ad beneplacitum futuri Praelati.] Impedimentum hoc perpetuum non esse, sed temporale, donec scilicet aliud placeat futuro successor, tenet Salzed. d. cap. 26. verb. sine licentia, vers. huius autem dimissorias, Soar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 1. num. 20. Petr. de Ledema p. 1. tract. de sacram. Ordinis, cap. 8. concl. 5.
- Posse Episcopum ratificare Ordines, quos accepit eius subditus absque suis litteris dimissorialibus, dicit Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 14. num. 13. contra Rubuff. in praxi benefic. sit. de forma lit. dimiss. num. 9.

Facultates de promouendo, continere debent expressam causam, ob quam alienum accedere debeat Episcopum.

C A P V T X I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Facultatem habens à Papa promouendi à quocunque, non potest promoueri ab Episcopo in aliena diocesi sine licentia Episcopi illius diocesis.
- 3 Facultas suscipiendi Ordines à quocunque sine dimissorijs proprijs Episcopi non censetur reuocata, quamvis causa concessionis cesset.
- 4 Regularis Superior quomodo subdito Regulari dimissorias ad Ordines concedere debeat.
- 5 Dimissorie nemini non examinato concedenda.

Facultates de promouendo à quocunque, non suffragentur, a nisi habentibus legitimam causam, ob quam à proprijs Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam: & tunc non ordinantur, nisi ab Episcopo in sua diocesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti prauo examine.

1. **V**ide Piafec. in praxi Episc. p. 1. c. 1. num. 12. pag. 29. Campan. in diuersis iuris Canon. rubr. 9. cap. 7. num. 4. Thom. Valasc. allegat. iuris tom. 1. alleg. 5. num. 52. cum seqq. & faciunt per me adducta de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 7. num. 18. cum seqq. & praecipue num. 21.
2. Facultatem habens à Papa promouendi à quocunque, non potest promoueri ab Episcopo in aliena diocesi sine licentia Episcopi illius diocesis per hoc decretum, nisi Episcopus illius diocesis constitueret suum Vicarium illum Episcopum exterum vt pro se promoveat, sicut non sufficit simplex licentia, sed constitutio in sui locum requiritur, vt probatur ex hoc cap. ibi, vel ab eo quod pro eo, &c. ita decisum refert Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 1. tit. 4. num. 3.
3. Causa verò, qua adductus Papa licentiam clargitus est suscipiendi Ordines à quocunque sine dimissorijs proprijs Episcopi, si postea cesset, non propterea censenda est reuocata praedicta facultas, vt nequeat amplius impetrans ea vi, seque promoueri facere à quo maluerit, ita decisum refert Campan. d. cap. 7. num. 5.
4. Superior Regularis, qui litteras dimissorias subdito item Regulari ad Ordines dare debet, ad Episcopum diocesenum illius monasterij, in cuius familia ab ijs, ad quos pertinet, is Regularis positus est, tenetur Episcopo diocesano absente, vel ordinationes non habente, ad quemcumque alium Episcopum illi dimissorias absque fraude concedere, expressa in illis huiusmodi causa absentiae diocesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam; contravenientes autem officij, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiue, & passivae priuationis, ac alias arbitrio Sanctissimi reservatae poenas incurrunt; ita Clemens VIII. inuolabiliter obseruari mandauit sub die 15. Martij 1596. vt referunt Capuccin. in addit. ad compend. verb. Ordines sacri, §. 4. in fine. Piafec. in praxi Episc. part. 1. cap. 1. numer. 14. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 26. §. 20. num. 8. Campan. in diuersis iuris Canonici rubr. 12. cap. 13. num. 37.

numer. 37. Et Hieron. Miranda in manuali Prælatorum
tomo 1. quest. 28. artic. 2. Hieron. Rodenc. in compendio re-
solu. regular. resolu. 106. num. 15. Ego ipse d. allegatio 7.
num. 18.

Nisi habentibus legitimam causam, &c. In litteris di-
missorijs debere causam exprimi rationabilem quare
proprius Episcopus dimittens nolit, aut nequeat dimis-
sum ordinare, probat cap. 1. de tempor. ordin. lib. 6. & vide-
tur insinuare Concilium in præfati. quæ iura explicat
Thom. Valasc. d. alleg. 5. n. 53. & 54. licet ibidem ex Rebuff.
in præfati. de litter. dimiss. num. 28. & Salzed. ad Bernard.
cap. 26. verb. sine licentia. vers. oportet, asserat in aliquibus

provincijs esse consuetudine receptum, vnde illa causa
assignetur.

Et diligenti prævio examine. Nemini non examinato
concedendas esse dimissorias, statuit Concil. infra cap. 3.
sess. 23. de reformat. & ab extraneo vigore litterarum dimis-
sorialium quemuis non ordinari, nisi diligenti prævio
examine, deciditur in hoc cap. ex quibus ita iunctim con-
sideratis ab utroque debere examinari ordinandum. re-
soluunt Piassec. d. cap. 1. num. 12. pag. 29. Campan. d. rubr. 9.
cap. 8. num. 31. vers. sed ne. Bonacina de Sacram. disp. 8. quæst.
unica, punct. 4. num. 33. Gutierrez canon. lib. 1. cap. 26. num. 24.
Ego ipse d. allegat. 7. num. 22.

Facultates de non promouendo, præterquam in casibus à iure expressis
concessæ, ad annum tantum suffragentur.

C A P V T X I I.

Facultates de non promouendo, præterquam in casibus à iure expressis, concessæ, ad annum
tandem suffragentur.

Cap. licet
canon. & c.
cum ex co.
de elect. 16.

Ide metipsum de effe. & potest. Parochi. cap. 5. à num.
24. vbi cito hoc decretum. nouissime Stephanus
Vveym. ad constitut. 24. ex antiquo iure desumptas & per

Concil. Trid. in nouas constit. 4. pag. 35. cum seqq. vbi innouat
Clem. vt ij. de stat. & qualis. per hunc text. Concilij. &
num. 2. in fine, meminit huius decreti.

A quocunque presentati non instituantur, nisi prævio examine Ordinarij,
& approbatione, exceptis certis.

C A P V T X I I I.

- 1 Approbatio, & examinatio ab Episcopo facienda non requiritur in beneficijs simplicibus, quorum collatio liberè spectat ad inferiores.
- 2 Examinandi de nouo sunt capti beneficiarij in quolibet ascensu.
- 3 Examen requisitum in hoc decreto dicitur de forma, & debet præcedere.
- 4 Examen nouum requiritur in quolibet ascensu, qui fit in aliquibus Ecclesijs.
- 5 Examen, de quo in hoc decreto, requiritur in beneficijs receptiuis in quolibet ascensu.
- 6 Presentati ad beneficia simplicia, absque prævio examine Episcopi, institui non possunt ab ijs, ad quos institutio spectat.
- 7 Beneficia in Ecclesijs patrimonialibus, siue receptiuis, numeratis, & non numeratis, nullus consequi potest sine prævio examine, & approbatione Episcopi.
- 8 Beneficia seruitoria obtineri non possunt, nisi prævio examine, & approbatione Episcopi.
- 9 Examen nouum non est necessarium in prouisionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis.
- 10 Examen nouum requiritur in permutatione de beneficio curato, & simplici.
- 11 Examinare non potest Episcopus ad beneficium simplex illum, quem iam examinauerat pro Ordinis sacri promotione.
- 12 Prouisus à Papa in forma gratiosa de simplici beneficio sacrum Ordinem annexum habente nõ debet examinari ad eundem Ordinem suscipiendum.
- 13 Examen eius, qui est presentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio controuertitur coram Episcopo, debet ipse admittere.
- 14 Presentatio soli Episcopi facienda est ad effectum examinis dumtaxat, si institutio legitime pertinet ad inferiorem.
- 15 Abbates, & alij etiam omnem iurisdictionem habentes ordinariam non possunt instituere in beneficijs simplicibus presentatum à patrono absque prævio examine Episcopi.
- 16 Collationem beneficiorum simplicium in Ecclesijs exemptis obtinentes non tenentur eos, quibus dicta beneficia conferre intenderint, Episcopis præsentare.
- 17 Ecclesie parochiales aut curata subiectæ militibus S. Ioannis Hierosolymitani, quomodo prouidenda.
- 18 Examinatus, & approbatus semel ad vnum beneficium, non est amplius examinandus ad aliud simile.
- 19 Prouisus in forma Dignum, si per duas vices tantum non idoneus ab examine fuerit reiectus, an possit tertia vice approbari.
- 20 Parochi in Ecclesia exempta animarum curam exercere intendentes prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo.
- 21 Approbatus, & prouisus ab antecessore de Ecclesia parochiali, potest ab Episcopo successore iterum examinari superuemente rationabili causa.
- 22 Examinandi non sunt de litteratura ad Canonatus Cathedralis Ecclesie qui Diaconi, Subdiaconi, aut Presbyteri fuerint.
- 23 Canonicus semel examinatus in Vrbe, non est iterum examinandus ad alium Canonicatum similem.
- 24 Episcopus, cui commissum est examen, an possit illud delegare.
- 25 Appellari non potest ad effectum euitandi examen.

16 Appel-

26. Appellatio non tollitur à mala relatione, & graua-
mine, ac reprobatione examinatorum.
27. Presentatus, seu electus ab beneficio simplex po-

test absens, si notus sit, ab Episcopo institui.

28. Doctor non excusatur ab examine quando peti-
provideri de aliqua Ecclesia parochiali.

a. Insa. sess.
25. cap. 9. de
reform.

b. Vide sess.
24. c. 15. ubi
exceptio vi-
detur igno-
rari.

Presentari, seu electi, vel nominati à quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam & Sedis Apostolicæ Nuncijs, ad quævis Ecclesiastica beneficia non instituuntur, nec confirmantur, neque admittantur, etiam prætextu cuiusvis privilegij, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius à locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti. *a. Et nullus appellationis remedium se tueri possit, quo minus examen subire teneatur*^b, *b. presentatis tamen electis, seu nominatis ab Vniuersitatibus, seu Collegijs generalium studiorum exceptis.*

1. **A**pprobatio & examinatio ab Episcopo facienda non requiritur in beneficijs simplicibus, quorum collatio libere spectat ad inferiores, ita decimum referunt Nicol. Garc. de benef. p. 9. cap. 3. num. 10. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 5. cap. 3. num. 6. Massob. in praxi habendi concursum reg. 10. dub. 1. num. 2.

2. Examinandi de nouo sunt, & per Ordinarium approbandi cæpi beneficiari in quolibet ascensu, vt refert resolutum Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 34. num. 74.

3. Examen requisitum in hoc decreto dicitur de forma, & debet præcedere, Rota in Calaguritana beneficij 7. Maij 1574. coram Clemente VII. & in Calaguritana de Ornillis 12. Octobris 1587. coram Card. Pamphilio sen. & in alia Calaguritana beneficij de Naro 5. Decembris 1588. coram Comitulo.

4. Examen nouum requiritur in quolibet ascensu, qui fit in aliquibus Ecclesijs occurrente vacatione Canoniciatus, ad quem solet institui antiquus portionarius, ad portionem antiquior beneficiatus, ad beneficium antiquior expectans, ita dicit resolutum Nicol. Garc. de benef. part. 9. cap. 3. num. 19.

5. Examen, de quo in hoc decreto, requiritur in beneficijs receptiuis in quolibet ascensu, nec sufficit quod semel sit examinatus in ascensu ad dimidiam portionem, qua nouum examen requiritur, vbi de dimidia ascendit ad integram; Rot. in Calaguritana de Ornillis 12. Octobris 1587. coram Card. Pamphilio sen. & in alia Calaguritana indultu de Vilbaio 12. Ianuarij 1598. coram Seraphino, in impressis decis. 1253.

6. Presentati ad beneficia simplicia, absque præuio examine Episcopi, institui non possunt ab ips, ad quos institutio spectat, iuxta hoc decretum, ita refert decimum Nicol. Garc. de benef. part. 9. cap. 3. num. 19. ad 2.

7. Beneficia in Ecclesijs patrimonialibus, siue receptiuis, numeratis, & non numeratis, nullus consequi potest, nisi præuio examine, & approbatione Episcopi, & cum illis, quibus in prædictis Ecclesijs per Episcopum cura animarum demandata est, seruari debet cap. 18. sess. 24. de reform. ita dicit resolutum Nicol. Garc. d. p. 9. cap. 2. n. 183.

8. Beneficia seruitoria in Ecclesijs patrimonialibus, siue receptiuis tam numeratis, quam non numeratis, obtineri possunt, nisi præuio examine, & approbatione Episcopi, iuxta hoc decretum, ita refert decimum Nicol. Garc. d. p. 9. cap. 3. num. 19.

9. Examen nouum non est necessarium in promissionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis, vt tenet Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 8. quæst. 9. num. 95.

10. Examen nouum quoad Parochialem requiritur in permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & curato, licet non sit necessarius concursus, vt refert decimum Nicol. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 162. cum seqq.

11. Episcopus non potest denuo subijcere examini pro simplici beneficio illum, quem iam examinauerat pro Ordinis sacri promotione, sicut resoluunt Nicol. Garc. d. p. 9. cap. 3. num. 15. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico tract. 2. cap. 3. quæst. 35. in fine. Massob. d. praxi habendi concursum, regul. 10. dub. 10. num. 1. & 2.

12. Prouisus à Papa Romæ in forma gratiosa de simplici beneficio sacrum Ordinem annexum habente, non debet rursus ab Episcopo examinari, si adiunctum Ordinem suscipere intendit, prout tenent Campan. d. rubr. 5. cap. 3. nu. 26. Homobon. de Bonis d. tract. 2. quæst. 35. in fine.

13. Examen eius, qui est presentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio controuertitur coram

Episcopo, debet ipse admittere, facta tamen per ipsum Episcopum protestatione de iuribus suis, & sine eorum præiudicio, vel committere alteri Episcopo viciniore, vt refert decimum Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 2. nu. 19.

Institutio si legitime pertinet ad inferiorem, ita ut non dependeat ab aliquo iure patronatus, quod per Concil. sublatum est cap. 9. sess. 25. de reform. presentatio soli Episcopo facienda est ad effectum examinis dumtaxat, non attenda quacunque consuetudine immemorabili in contrarium, prout hic sancitum est, ita Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 3. num. 19.

Abbatibus, & alijs etiam omnem iurisdictionem habentes ordinariam, non possunt instituere in beneficijs simplicibus presentatum à patronis absque præuio examine Episcopi, ex hoc decreto, & c. 9. sess. 25. de reform. & aliter facta institutio est nulla, ex eodem cap. 9. etiam si presentaciones fiant coram Abbatibus, & alijs exemptionem à fundatione pretendentes, si tantum illis exemptionibus innituntur. Ita refert decimum Aldan. in compend. canoniarum resolut. lib. 2. tit. 5. num. 3.

Collationem canonicatum, & aliorum simplicium beneficiorum in Collegiatis, vel alijs Ecclesijs exemptis à iurisdictione Episcoporum obtinentes, nullo decreto Concilij tenentur, eos quibus dicta beneficia conferre intendunt, Episcopis presentare, vt ab eis approbentur præuio examine, ita ait resolutum Aldan. citato loco.

Ecclesijs parochialibus, aut curatis vacantibus, quouis modo subiectis militibus sancti Ioannis Hierosolymitani, tenentur ipsi presentare ad vnamquamque eorum Sacerdotem idoneum loci Ordinario, vt ab eo instituantur, & quibuscunque non presentauerit, constituat Ordinarius vnum Vicarium, qui interea animarum curam agat, præfinitaque idem Ordinarius dictis militibus breuem aliquem terminum ad presentandum dictum Sacerdotem, alioquin eo elapso Ordinarius conferat Ecclesia huiusmodi personis sibi bene visis secundum eorum naturam, vel in titulum perpetuum, vel amouibilem, ita Aldan. d. tit. 5. num. 5. vbi refert sic decimum in 8. Congreg. Episcop. in vna Perusina sub die 12. Ianuarij 1587.

Examinatus, & approbatus semel ad vnum beneficium simplex, non amplius examinandus est ad aliud simile beneficium, canonicatum, vel dignitatem, vt resoluunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 4. num. 84. Aloys. Ricca in praxi fori eccles. decis. 419. in 1. edit. alias resolut. 356. in 2. edit. Ego ipse de officio & potest. Episcopi par. 3. allegat. 60. num. 89. me citato in illo loco Massob. in praxi habendi concursum, prælud. 3. dub. 3. num. 30. Homobon. de Bonis in examine ecclesiastico tract. 2. cap. 3. quæst. 31. in fine, quod de stylo Curie procedit, inspecta vero Concilij Trident. sanctione contrarium (saltem in partibus obseruandum) verius esse concludit Rota apud Seraphin. decis. 1323. & resoluunt Campan. in diuersor. iuris Canonice rubr. 5. cap. 3. num. 8. & Massob. d. dub. 3. num. 32.

Episcopus potest procedere ad executionem litterarum Apostol. ad fauorem illius, qui eas obtinuit in forma Dignum, cum clausula, si per diligentem examinationem illum idoneum repereris, etiam si per duas vices tanquam non idoneus ab examine fuerit reiectus, non tamen vti talis renunciatus. si tertia vice fuerit admissus, & approbatus, dummodo infra sex menses à die date litterarum examen subierit, ex Aldan. d. tit. 5. numero 6. vbi attestatur ita resolutum in Nullius 19. Nouembris 1628.

Parochi

20. Parochi in Ecclesia exempta animarum curam exercere intendentes prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo, iuxta dispositionem cap. per exemptionem, de privileg. lib. 6. Ita Aldan. d. tit. 5. num. 7. referens sic decissum in Comput. quon. 23. Junij 1629.
21. Approbatus, & prouisus ab antecessore de Ecclesia parochiali potest ab Episcopo successore iterum examinari, superueniente rationabili causa, ex Aldan. d. tit. 5. num. 8. ubi dicit ita fuisse resolutum in Placentina 26. Augusti 1628.
22. Examinandi non sunt de litteratura illi, qui Subdiaconi, vel Diaconi, ac Presbyteri sunt, petuntque admitti ad Cathedralis Ecclesie canonicatus, qui eum ordinem sacrum, quem ipsi habent, requirunt, sibi in forma Dignum collatos, ij vero, qui sacros Ordines nondum susceperunt, examinandi sunt an illa habeant adimenta doctrina, quæ ex præscripto S. Concil. Trident. necessaria sunt illi sacro Ordini, qui canonicatus, quem consequi volunt, erit annexus. Ita refert decissum Nicol. Garc. de beneficiis, part. 6. cap. 2. num. 234.
23. Canonicus semel ab examinatore Urbis cum canonicatum adeptus est, examinatus, & idoneus repertus, si eo dimisso alium canonicatum obtinuerit, non est iterum examinandus, secundum Aldan. d. tit. 5. num. 10. ubi refert sic fuisse resolutum in Ianuen. 6. Julij 1592.
24. Episcopus, cui commissum est examen per litteras Apostolicas alicuius, qui beneficium simplex obtinuit, poterit illud delegare, non obstante quod fuerit in litteris eius conscientia onerata, ut per Aldan. citato loco.
25. a Et nullus appellationis remedio, &c.] Appellari non potest ad effectum evitandi examen, tenent per hunc text. Azueved. ad lib. 1. num. 4. tit. 16. lib. 3. noua recop. Gonzal. ad

reg. 8. Cancell. gloss. 9. §. 1. in annot. contra nullitates, num. 184. Nicol. Garc. de benef. p. 9. cap. 2. nu. 242. Massob. in sua praxi habendi concursus reg. 5. dub. 5. à princ. Ego ipse de officio & potest. Episc. p. 3. alleg. 72. num. 124.

Non tolli tamen appellationem à mala relatione, & grauamine, ac reprobatione examinerum, asserunt Gonzal. d. loco num. 186. Massob. d. dub. 5. num. 5. Rot. decif. 10. p. 2. diuersi. Gregor. XV. decif. 515. & 538.

β Presentatis tamen, &c.] Presentatum, seu electum ad beneficium, posse absentem ab Episcopo institui, si ei notum sit esse idoneum notorie, veluti quia Doctor est in aliqua Vniuersitate studij generalis graduatus, cumque examine non indigere, resoluunt Henriquez in summ. lib. 10. cap. 18. in princ. Emman. Sà in aphor. verb. examen. Cened. ad Decretum collect. 15. num. 3. Nicol. Garc. de benef. p. 4. c. 1. à num. 16. Ego ipse d. alleg. 60. num. 85.

Doctorem vero, aut Licentiatum in Theologia, vel iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatum, non excusari ab examine, quando petit prouideri de aliqua Ecclesia parochiali, resoluunt Lambertin. de irreg. patr. p. 1. lib. 2. quest. 11. art. 3. num. 5. Rebuff. de privileg. schol. priuileg. 86. num. 4. Flamin. de resign. benef. lib. 8. quest. 9. num. 83. cum seqq. Vgolin. de off. Episcopi cap. 50. §. 6. & §. 10. num. 6. Less. de instit. lib. 2. cap. 34. num. 82. Aloyf. Ricc. in decif. curia Archiep. Neapol. p. 1. decif. 139. Cened. d. collect. 15. num. 5. decissum refertur Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 4. num. 90. Nicol. Garc. de benef. part. 9. cap. 2. num. 103. Piatec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 17. vers. Doctor. Aloyf. Ricc. d. resol. 351. num. 2. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summ. Bullarj. verb. benefic. paroch. collatio, quest. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Doctor §. 2. Ego ipse d. allegat. 60. num. 86.

Causæ civiles exemptorum, Clericorum secularium, & Regularium degentium extra monasterium, videantur ab Episcopis ut deputatis à Sede Apostolica.

C A P V T X I V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Regulares iuxta eorum priuilegia coram suis Superioribus, vel Conseruatoribus sunt conueniendi.
- 3 Regulares omnes in ciuitatibus existentes Conseruatores sibi eligere debent, & semel electos non nisi in Capitulis prouincialibus mutare possunt.
- 4 Canonici Regulares, qui prescitiuntur aliquibus Parochialibus Ecclesiis si ibi delinquant extra Sacramentorum administrationem, à suis Superioribus tantum sunt puniendi.
- 5 Cōprehenduntur Regulares militie Regni Portugalie.
- 6 Regulares ad interueniendum orationi 40. horarum in Cathedrali non possunt Ordinarij constringere.
- 7 Causa mercedum, id est, stipendium operarium soluendum.
- 8 Miserabiles personæ quæ.
- 9 Habet locum quando priuilegium exemptionis est loco certo circumscriptum.

IN exemptorum causis constitutio Innocentij IV. quæ incipit, *Volentes*, in generali Concilio Lugdunensi edita seruetur, quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat: addendo insuper, quod *a in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum clerici seculares, aut regulares extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant: in alijs vero, si ipsum iudicem non habuerint, & coram locorum Ordinarijs, tanquam hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegijs, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam valituris.*

Vide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 44. & cap. 16. num. 1. Salzed. ad Bernard. in practica cap. 3. Ioann. à Cruce de statu relig. lib. 2. cap. 10. dub. 6. Nauarr. commento 2. de Regular. num. 63. Narbona l. 59. gloss. 1. num. 237. tit. 4. lib. 2. Recopilat. Sanchez in consil. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 2. num. 2. Gutierrez practica. lib. 3. quest. 10. num. 2. & lib. 4. quest. 94. Fr. Emmanuel. questionum regularium tom. 1. quest. 65. art. 5. & tom. 2. quest. 2. art. 8. Lezana in summ. quest. Regular. cap. 11. num. 10. Lauret. de Franchis in controuers. inter Episcop. & Regular. quest. 5. num. 1. pag. 310. Marcelli. Vulpe in praxi iudic. fori eccles. cap. 42. num. 24. Flamin. Paris. de designatione beneficiorum lib. 3. quest. 11. num. 7. versio. tertio. Ceual. commun. contra communes tomo 4. quest. 897. sub num. 813.

& 792. cum seqq. Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 3. collect. 503. versio. tertius. & in praxi rerum fori eccles. decif. 651. in 1. edit. alias resolut. 547. num. 2. in 2. edit. & in decif. curia Archiepisc. Neapolit. part. 4. decif. 14. Francisc. Leo in thesuro fori eccles. part. 1. cap. 3. num. 34. Campan. in diuersi. iuris canonice. rubr. 12. cap. 13. num. 29. cum seqq. ubi agit de concordando hoc decreto cum alio infra sess. 25. de Regular. cap. 14. metipsum de officio & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 105. num. 21. cum seqq. & allegat. 106. num. 34. ubi de intellectu Hieron. Roder. in compendio questionum regular. resolut. 33. num. 27. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas constit. 22. ubi dicit innouari e. volentes, de privileg. lib. 6. per decretum Concilij

a Lib. 6. de decret. de priuilegijs, cap. 1. vide post finem huius libri infra sess. 14. de decret. num. c. 9. in fin.

cilij in presenti, & vnum ac alterum diuersimode interpretatur.

2. Neque constitutione in generali Concil. Lugdunensi, edita, incip. *Volentes*, neque hoc decreto comprehenduntur Regulares, ideoque iuxta eorum privilegia coram suis Superioribus, vel Conseruatoribus, sunt conueniendi, vt testatur resolutum Aldrete in allegat. pro omnimoda Regularium exempti. part. 1. cap. 7. num. 2. quem refero Ego ipse d. allegat. 105. num. 23. in fine. Nouar. in lucern. Regular. verb. causa, num. 3. & 4. Et sic Regulares pro contractibus, vel debitis, si intra monasteria maneant, conueniendi sunt coram Superioribus suis vel Conseruatoribus, non autem coram Ordinarijs, aut alibi. Ita à sacra Congregatione decisum fuisse refert Narbona dicta l. 59. glossa 1. num. 230.

3. Regulares omnes in ciuitatibus existentes Conseruatores sibi eligere debent, coram quibus conueniantur, ac semel electos non nisi in Capitulis provincialibus mutare possunt, eorumque nomina intra mensem à die electionis locorum Ordinarijs indicare tenentur, alioquin coram ipsis Ordinarijs conueniri possent; ita refert decisum Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 43.

4. Canonici Regulares, qui de consensu, & mandato suorum superiorum Regularium aliquibus parochialibus Ecclesijs suis monasterijs vnitis praeficiuntur, si delictum curam animarum, aut administrationem Sacramentorum non concernens commiserint, non possunt ab Episcopo puniri, sed à suis superioribus Regularibus tantum, ita refert resolutum Aldan. in compend. canonice. resolut. lib. 1. tit. 10. num. 4.

5. Hoc decreto compelluntur etiam Regulares Militie Regni Portugaliae, qui de licentia magni Magistris extra monasteria degunt, quamuis sint exempti. Et habet quoque locum in illis Regularibus exemptis, qui extra eorum monasteria degunt, & seruiunt beneficijs, quae sunt membra suarum Religionum, vt ait resolutum Aldan. d. tit. 10. num. 5.

Regulares ad interueniendum orationi quadraginta horarum in Cathedrali non possunt Ordinarij contringere, vt per Aldan. d. tit. 10. num. 6. qui refert ita decisum à S. Congreg. Episcop. in Salernitana de anno 1581.

6. In ciuitatibus causis mercedum.] Tamburinus tomo 3. de iure Abbatum, disput. 5. quest. 11. num. 90. per causas mercedum intelligunt, id est, soluendi operarijs stipendium, Henriquez lib. 7. de Indulgentijs, cap. 25. num. 5. in commento littera O. Sanchez in consil. moral. tomo 2. lib. 6. cap. 9. dub. 2. num. 5.

7. Et miserabilium personarum.] Dicuntur viduae, orphanani, pupilli, senes, decrepiti, debiles, diuturno morbo laborantes, pauperes, de nouo conuersi ad Fidem, & ceteri, ad quorum commiserationem natura mouemur, vt per Sanchez d. dub. 2. num. 3.

8. Si ipsum indicem non habuerint.] Episcopus potest procedere contra exemptos tanquam delegatus Sedis Apostolicae, quando in loco non adest iudex, qui possit exemptorum causas cognoscere, ne delicta maneant impunita, secus quando adest iudex deputatus ad cognoscendas causas exempti, quia tunc Episcopus non cognoscit. Ita Gutierrez practice. libro 3. questione 10. sub num. 2. Lotterus de re benef. libro 1. questione 25. num. 45. & 54.

9. Coram locorum Ordinarijs, &c.] Locum obtinet quando exemptionis privilegium est loco certo circumscriptum, ita vt extra illum sic exemptus contrahens, vel delinquens coram loci Ordinario conueniri possit; non vero quando sunt exempti, non ratione certi loci, sed personarum, quia vbicunque contraxerint, vel res sita sit, vel delictum commiserint, minimè coram Ordinarijs conueniri possunt, nec illa Innocentij constitutione sunt comprehensi, vt tenent Couarr. practice. cap. 11. num. 5. Fr. Emman. questionum regular. tom. 2. quest. 63. art. 3. & 6. Aldrete d. part. 1. cap. 8. num. 17. Ego ipse d. allegazione 105. num. 23. in princip. Sanchez in consil. moral. tomo 2. lib. 6. cap. 9. dub. 5. num. 20.

Ordinarij curent vt hospitalia quaecunque, etiam exempta, à suis administratoribus fideliter gubernentur.

C A P V T X V.

1. Doctores de materia cap. agentes.

2. Episcopo reddenda est ratio de omnibus locis pijs, publicis, siue priuatis, Ecclesiasticis, vel laicalibus.

3. Administrationis rationes Ordinarius exigere potest ab administratoribus, donec coram eodem doctum fuerit de institutione in qua secus tantum sit.

4. Rationes ab administratoribus hospitalium, & piorum locorum pluries repeti possunt.

5. Rationes exigere non debet Episcopus, aut Capitulum tempore quo recitantur hora canonica, & diuina celebrantur.

6. Rationem administrationis operum piorum ad curam Capituli pertinentium, potest solus Episcopus sine coniudicibus exigere, dummodo non procedat ad priuationem.

7. Administrantes bona ad monasteria monialium etiam Regularibus subiectarum pertinentia, an & quando teneantur rationem administrationis reddere Episcopo loci.

¶ Sess. 25.
cap. 6.
¶ Lib. 3. Cle.
de relig. do-
mibus cap. 2.
quia contin-
git, & in tra-
fectu. ult. de re-
form. c. 2.

Curent Ordinarij, vt hospitalia quaecunque à suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis fideliter, & diligenter gubernentur, constitutionis concilij Viennensis, quae incipit, ^a Quia contingit, forma seruata, quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat cum derogationibus in ea contentis.

Vide Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 63. art. 7. vers. quinto, & quest. 84. art. 2. & art. 3. vbi an hospitale possit committi per legatum Religioso, iuxta text. in Clem. quia contingit, de relig. domibus. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. hospitale num. 2. nouissime Stephan. V Veyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constitutione 16. pag. 161. cum seqq. vbi dicit innouari Clem. quia contingit, de relig. domib. per decretum Concilij in presenti, & vnum ac alterum eleganter explicat, & interpretatur, Gabr. Pereira de Man. Regia part. 1. cap. 16. AZOT. institut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 40. questione 10. versic. & sessione, Valasc. consult. 105.

num. 23. vbi ait quod debet intelligi d. Clem. de hospitalibus publicis, & erectis auctoritate Ordinariorum, & num. 28. quod xenodochia, & hospitalia pertinent ad sollicitudinem Episcoporum, & à num. 45. quod Episcopus habet iurisdictionem super hospitalibus, & potest in illis exercere iura Episcopalia, si auctoritate illius sint erecta. Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 2. questione 14. vbi quod hospitalia, quae dantur clericis in administrationem, iuxta formam dictae Clem. quia contingit, possunt resignari simpliciter, & in fauorem. Surd. de aliment. tit. 1. quest. 87. vbi quod Rector hospitalis sumit alimentum de redditibus eiusdem, non solum pro se inseruente, sed

ſed etiam pro tota familia, & tit. 4. q. 3.4. num. 15. Eraſm. à Cochier de iuriſd. ordin. in exemptis p. 1. q. 31. num. 7. & p. 2. q. 45. num. 77. & num. 97. ubi dicit quod Epiſcopus animaduertit in Rectores hospitalium, leproſariorum, eleemoſynarum, aut xenodochiorum, qui negligunt, ſeu non verſantur vt oportet in adminiſtratione, non obſtante quacunque exemptione.

2. De omnibus locis pijs Epiſcopo rationem reddendam eſſe ab adminiſtratoribus, ſiue ea ſint publica, ſiue priuata, Eccleſiaſtica, vel laicalia, reſert deciuſm Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. lib. 7. num. 78. quem reſero Ego ipſe de officio, & poteſt. Epiſcopi p. 3. alleg. 75. num. 78. Aduertit tamen Gabr. Pereira d. p. 1. cap. 16. num. 15. quod executores compelli non poſſunt ab Epiſcopo ſi exprimitur quod relicta impleant quando voluerint, quia tunc tempus mortis ipſorum expectandum eſt, niſi aliud ex operis, vel mandati forma appareat quod in contrariam trahat ſententiã, vt boni viri arbitrio ſtandum ſit, vel ſi teſtator ſecrete iubeat eleemoſynas facere, quia tunc iniuncte compellitur perſonas exprimere.

3. Rationes adminiſtrationis Ordinarium exigere poſſe ab adminiſtratoribus donec coram eodem doctum fuerit de inſtitutione, in qua ſecus cautum ſit reſert deciuſm Marta de iuriſd. p. 2. cap. 18. num. 9. & 10. Ego ipſe d. alleg. 75. num. 58.

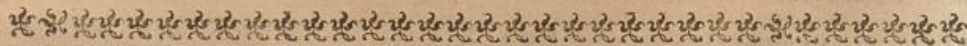
Si quis adminiſtrator piorum locorum, videns ſe conſtrictum ad reddendam rationem ſue adminiſtrationis appellaret, licet amittatur appellatio, non propter hoc impediri, aut ſuſpendi executionem atteſtatur reſolutio Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verb. Hoſpitale §. 3. verſ. 6. quem reſero Ego ipſe d. allegat. 75. num. 62.

4. Rationes ab adminiſtratoribus hospitalium, & piorum locorum pluries repeti poſſe, præcipue quando Epiſcopo conſtituit illas dolose redditas fuiſſe, vel quando redditio non fuerit finalis, & plena cum reſtitutione reliquorum, reſoluit Aloyſ. Ricci in praxi rerum ſancti Eccleſ. reſolut. 134. in 2. edit. quem reſero Ego ipſe d. allegat. 75. num. 63.

Rationes non debet exigere Epiſcopus, aut Capitulum tempore, quo recitantur horæ canonicæ, & diuina celebrantur, reſert deciuſm Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Epiſcopis num. 79. verſe. noque. Nicol. Garc. in addit. ad ſuum tract. de benefice. par. 3. cap. 2. num. 568.

Rationem adminiſtrationis operum piorum ad curam Capituli pertinentium, poteſt Epiſcopus ſolus ſine conſuetudinibus exigere, dum modo non procedat ad priuationem, vel alias criminaliter in forma iudicij, vt per Aldan. in compendio canon. reſolutionum lib. 3. tit. 3. num. 8. ubi reſert deciuſm in Oriolen. 27. Martij 1632. ad 7.

Circa adminiſtrantes bona ad monaſteria monialium etiam Regularibus ſubiectarum pertinentia, an & quomodo teneantur rationem adminiſtrationis reddere, Epiſcopo loci, prouiſum fuit per nouam conſtit. Gregor. XV. de exemptorum priuilegijs, incip. Inſeruatibilibus dat. Nonis Februarij 1622. per hæc verba, Sed adminiſtrantes bona ad euſmodi monaſteria ſanctimonialium, vt graſſetur, etiam Regularibus ſubiectarum pertinentia, ſiue Regulares exerceant, ſiue ſeculares quomodolibet exempti, Epiſcopo loci, adhibitis etiam ſuperioribus Regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis ſamen exigendas reddere teneantur, ad idque iuris remedijs cogi, & compelli queant. Licet itaque Epiſcopo ex rationabili cauſa ſuperiores Regulares ad mouere, ut huiusmodi adminiſtratores adinoneant, iſque ſuperioribus id facere decretaſſentibus, aut negligentibus, habeant Epiſcopus facultatem prædictos adminiſtratores amouendi quocumque, & quando opus eſſe iudicauerit. Hactenus dicta conſtitutio. Super qua S. Congregat. Eminentiſſimorum Cardinalium S. Concil. Trident. interpretum cenſuit Epiſcopum non teneri cauſam illam rationabilem ſignificare ſuperioribus Regularibus, ſed hoc relinquere arbitrio, & prudentia Epiſcoporum, quorum conſentiam S. Congregat. ſecro operariſſet, ne facultate ſibi hæc in parte attributa quouo modo abuſantur, eius rei in diſcretio Dei iudicio rationem reddituri quam quidem declaratione propriam, & originalem præ manibus habuit, & poſtea cum alijs in typographia R. Camere Apoſt. impreſſam vidi de anno 1623.

SESSIO XIII.

De venerabili Eucharistiæ Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolice Legato, & Nuncijs etſi in eum finem, non abſque peculiari Spiritus ſancti ductu, & gubernatione conuenerit, vt veram, & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & vt hæreſibus omnibus, & alijs grauiffimis incommodis, quibus Dei Eccleſia miſere nunc exagitur, & in multas & varias partes ſcinditur, remedium afferret, hoc præſertim iam inde à principio in votis habuit, vt ſtirpitibus conuelleret zizana execrabiliū errorum, & ſchiſmatum, quæ inimicus homo his noſtris calamitoſis temporibus, in doctrina fidei, vſu, & cultu ſacroſanctæ Eucharistiæ ſuperſeminauit, quam alioqui Saluator noſter in Eccleſia ſua, tanquam ſymbolum reliquit eius vnitatis, & charitatis, qua Chriſtianos omnes inter ſe coniunctos, & copulatos eſſe voluit. Itaque eadem ſacroſancta Synodus ſanam, & ſinceram illam de venerabili hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam ſemper Catholica Eccleſia, ab ipſo Jeſu Chriſto, Domino noſtro & eius Apoſtolis erudita, atque à Spiritu ſancto, illi omnem veritatem in die ſuggerente, edocta, retinuit, & ad finem vſque ſæculi conſeruabit: omnibus Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de ſanctiſſima Euchariftia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam vt eſt, hoc præſenti decreto explicatum atque definitum.

Vide Theologos cum Magiſtro in 4. diſt. 8. S. Thom. à quaſt. 73. Aldan. & Valent. de Euchariftia, Dionyſ. de Eccleſ. hierarchia, cap. 3. Angles in floribus theol. quaſt. ubi de Euchariftia, Lancellor. inſtit. de Euchariftia, Cuch. in tit. de Sacramento Euchariftia, Cardin. Bellarm. in controuerſ. cathol. lib. 2. de Euchariftia, Henric. in ſumma lib. 8. de ſanctiſſ. Euchariftia, Iacob. de Graſſi, in auriſ decif. part. 2. lib. 1. cap. 6. Barthol. ab Angelo in examine conſuſſorum Coll. Barboſ. in Concil. Trid.

dialog. 4. Claud. Sainctes in reper. de Euchariftia, Petr. Soto in lect. de Euchar. Heſſellanus de Communionis ſub vtraque ſpecie, Anton. Raguc. in lucerna Parochor. tract. de Eucharift. Petr. de Ochogama de Sacrament. tract. de Eucharift. Ioan. de Lugo tomo 1. tract. de Venerabili Euchariftia Sacramento. Torreblanca de iure ſpirit. lib. 2. cap. 7. cum ſeqq. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Euchariftia. Ioan. de la Cruz in directorio tract. de Eucharift. Ludouic.

F de

Matth. 13.

a Luca 22. c. 1. ver. ego pro te 21. diſt. & infra ſeſſ. 22. c. 1. & ſub ſeſſ. 9. Ioan. 16.

de san Iuan in summ. p. 1. tract. de Eucharist. Arbol. de Eucharistia. Zanard. in direct. Confess. p. 1. tract. de Eucharist. Trullench. in decalog. lib. 4. c. 5. de obligatione sumendi Eucharistiam. Gabr. Vazq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. quest. 73. disput. 177. cum segg. Petr. de Ledesma in summa part. 1. tract. del excellentissimo Sacramento del Altar que se llama Eucharistia. Soar. tom. 3. de Sacrament. disput. 39. cum segg. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Eucharistia.

Agid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 1. quest. 73. Galignet. de iure publico lib. 3. tit. 87. Molles. in summa Theolog. moralis tract. 2. cap. 1. cum segg. Bonacina de Sacrament. disput. 4. quest. 2. Fernandez in examine Theologia moralis part. 3. cap. 4. Filliuc. in quest. moralibus tract. 4. de Eucharistia. Fagundez in quinque Eccles. precepta part. 3. de sumenda Eucharist. Paul. Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 4. de venerabili Sacrament. Eucharistia.

De reali presentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistia Sacramento.

C A P V T PRIMVM.

- 1 Per verba consecrationis constituitur Christus verus Deus & homo sub speciebus panis, & vini.
- 2 Corpus vnum, & idem, per diuinam potentiam po-

test esse in pluribus locis.

- 3 Benedictio illa Christi super panem fuit distincta à consecratione.

Ioann. 1.

a Cap. 1. de sum. Teinit. supra sess. 3. in symbol. Ephes. 1. Marc. 1. in fin.

b Matth. 19. Luc. 18.

c Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.

d 1. Cor. 11.

1. Tim. 3.

P Rincipio docet sancta Synodus, & apertè, ac simpliciter profitetur, in almo sancto Eucharistia Sacramento, post panis, & vini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum, verum Deum, atque hominem, verè realiter ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilem contineri. ^a Nec enim hæc inter se pugnant, ^b vt ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in celis assideat, iuxta modum existendi naturalem, & vt multis nihilominus alijs in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, ^c possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissimè credere debemus, ita enim maiores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissimè professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima cena Redemptorem nostrum instituisse, cum ^d post panis, viniq. benedictionem se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis verbis testatus est. ^e Quæ verba à sanctis Euangelistis commemorata, ^d & à diuo Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertissimam significationem præ se ferant, secundum quam à Patribus intellecta sunt, indignissimè sanè flagitium est, ea à quibusdam contentiosis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis, & sanguinis Christi negatur contra vniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri, quæ tanquam columna & firmamentum veritatis, hæc ab impijs hominibus excogitata commenta, velut Satanica, detestata est, grato semper, & memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

1. V Ide Soar. in 3. p. tom. 3. quest. 75. art. 1. disp. 46. per sex sectiones. Valent. tom. 4. disput. 6. q. 3. puncto 1. Henric. in summa lib. 8. cap. 20. à princip. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. cap. 1. à princip. & cap. 2. vers. at sententia communis scholarum. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 29. num. 9. Agid. de Sacrament. & censur. tom. 1. quest. 78. num. 14. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia, cap. 1. Camerot. de Sacrament. vbi de Eucharistia, cap. 6. concl. 1. Bonacina de Sacrament. disput. 4. quest. 3. puncto 5. num. 1. Hurtado de Sacrament. tract. de Eucharist. disput. 5. diff. 14. in prime. vbi quod Christus verè, & realiter, & substantialiter est in Eucharistia.

2. a Nec enim hæc inter se pugnant, &c. Non implicat per diuinam potentiam vnum, & idem corpus esse in pluribus locis, non solum sacramentaliter, verum etiam localter, & concedunt ac fusillimè disputant Philosophi,

& Theologi, præsertim Valent. d. disput. 6. quest. 3. puncto 1. §. 22. Agid. de Coninck d. tom. 1. quest. 75. art. 4. dub. 3. Angl. in floribus Theologicis, vbi de Eucharistia, quest. 4. art. 8. concl. 1. Cardin. Bellarmin. de Eucharistia lib. 4. cap. 3. Hurtado d. tract. de Eucharist. disput. 5. diff. 11. & 12.

b Post panis, viniq. benedictionem. Vtrum benedictio illa Christi super panem fuerit distincta à consecratione? Affirmant Soar. de Sacram. disp. 58. sect. 2. & Agid. de Coninck d. disp. 78. num. 14.

c Quæ verba à sanctissimis Euangelistis commemorata. Videlicet à Matth. cap. 26. vers. 26. Marc. cap. 14. vers. 22. Luc. cap. 22. vers. 19. & à Ioan. cap. 6. vers. 25. & 1. ad Corinth. cap. 11. vers. 24. de quibus late Henric. in summa lib. 8. cap. 16. Soar. d. disp. 58. & 59. Valent. d. disput. 6. quest. 1. Camerot. de Eucharistia c. 7. Bartholem. ab Angelo dialog. 4. §. 361. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 29. num. 26. cum segg. Bonacina d. disput. 4. quest. 3. puncto 1.

De Ratione institutionis huius Sanctissimi Sacramenti.

C A P V T II.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Eucharistia Sacramento quando institutum.
- 3 Liberat à culpis quotidianis.

- 4 Preseruat à peccatis mortalibus.
- 5 An aliquando per accidens remittat mortalia.
- 6 An auferat penam temporalem.

a Psalm. 110. b 1. Cor. 11. Luc. 22. cap. iteratur. de consecr. diff. 2.

E Rgo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, a Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris velut effudit, ^a memoriam faciens mirabilium suorum, & in illius sumptione, ^b colore nos sui memoriam præcepit, suamque annunciare mortem. donec ipse ad iudicandum mundum veniat. ^c Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tanquam spiritua-

lem

lem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viuentes vita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse uiuet propter me, & tanquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus praeferuemur. Pignus praeterea id esse uoluit futurae nostrae gloriae, & perpetuae felicitatis, adeoque symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuique nos, tanquam membra arctissima, fidei, spei, & charitatis connexionem astrictos esse uoluit, ut id ipsum omnes diceremus. Nec essent in nobis schismata. ^d

1. Cor. 11.
Ephes. 5.
Rom. 12.
1. Cor. 11.
d. 1. Cor. 1.

1. Vide Aegid. de ConincK de Sacrament. quest. 78. num. 21. Vazq. in 3. p. S. Thom. tom. 2. disp. 169. num. 15. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 29. à num. 9. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 87. num. 7. Molfes. in summa Theologiae moralis tract. 3. cap. 6. num. 6.

2. a Sacramentum hoc instituit, &c.] Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum institutum fuisse à Christo prima die Azyumorum in vltima coena, ea nocte, qua tradendus erat, patet Luc. 22. Marc. 14. & Matth. 26. Ambros. lib. 4. de Sacram. cap. 4. & 5. & in lib. de inition. myst. cap. 9. Damascen. lib. 4. cap. 14. ad fin. S. Thom. in 4. disp. 8. quest. 1. art. 3. & part. 3. quest. 73. art. 3. Henric. in summa lib. 8. cap. 2. §. 2. Paul. Fufe. de visitat. lib. 1. cap. 5. num. 1. Scortia lib. 1. de sacrificio Missae cap. 10. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. cap. 2. quest. 3. art. 1. vers. de Eucharistia Sacrament. Vazq. disput. 177. & 205. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 9. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 4. cap. 9. quest. 79. Fernandez in examine Theologiae moralis p. 3. e. 4. §. 1. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharist. disput. 11. in princ. vbi ait Christum Dominum consecrasse ipsum. verbis, quibus nos docuit consecrare, Torrellanca de iure spirit. lib. 2. cap. 7. num. 9. Molfes. in summa Theologiae moralis tract. 3. cap. 1. num. 10. Fagundes in quinque Ecclesiae praepar. p. 3. lib. 4. cap. 2. à num. 1. Bonacina de Sacram. disput. 4. quest. 1. puncto 2. num. 2. vbi num. 3. cum Sor. Piug. Angl. & Petantio tenet potuisse Deum de potentia absoluta ante Christi incarnationem ponere Christum in Sacramento Eucharistiae; cum enim hoc non implicet, Deus potuisset speciali miraculo creare corpus anima rationali informatum, illudque verbo diuino vnire, & in solo Eucharistiae Sacramento constitutere.

β Colere nos sui memoriam praecipit.] Vide Luc. cap. 22. vers. 19. cap. iteratur de consecrat. disp. 2. S. Thom. 3. p. quest. 73. art. 5. Nugn. ibid. Bonacina d. disput. 4. quest. 1. puncto 2. num. 1. Ex quibus verbis colligitur & docent esse praecipitum diuinum fumendi Eucharistiam plures, quos refert & sequitur Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Eucharistia disput. 10. diffie. 1.

γ Sumi autem uoluit, &c.] Vide Ioan. Sanci. in select. disput. 33. num. 3. & disput. 40. num. 8.

δ Et ipse uiuet propter me, &c.] De hoc spiritali effectu Sacramenti Eucharistiae vide Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tract. de Venerabili Euchar. Sacrament. disput. 12. sect. 4. num. 89.

ε Quo liberemur à culpis quotidianis.] Vide Petr. Ledesma in summa p. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia, cap. 10. conclus. 10. Filiuc. in quest. moralibus tom. 1. tract. 4. num. 155. Querit Ioan. de Lugo d. disput. 12. sect. 4. num. 83. quomodo hic effectus proueniat ab Eucharistia, an immediatè, an mediante aliquo actu quo homo disponatur ad remissionem peccati? & ait, Suar. cum communiore sententia sentire, utroque modo prouenire, scilicet vel excitando feruorem charitatis, quo homo disponat se per propriam operationem, vel etiam immediatè delendo maculam venialis, ad quod inquit sufficere quod praecedat negatio affectus, seu complacentiae ad veniale, licet non praecesserit detestatio sufficiens ad tollendum illum sine vilo Sacramento. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 8. diffie. 9. in princ. vbi postquam dicit Theologos conuenire, per Sacramentum Eucharistiae remitti peccata venialia quoad culpam, querit, & disputat an etiam per illud remittantur immediatè, & ex opere operato.

Et à peccatis mortalibus praeferuemur.] Ratio est, quia cum Eucharistia per modum cibi instituta sit, conferre debet robur ad vitam spiritualem, & consequenter praeferuationem à mortalibus, tum, quia Ioan. 6. dicitur, Hic est panis de caelo descendens, ut si quis ex ipso manducauerit, non moriatur; non mori autem est praeferuari à mortalibus, quae mortem animae inferunt. Ita Petr. de Ledesma d. cap. 10. concl. 15. Viuald. in candel. aureo, vbi de Eucharistia, cap. 11. num. 1. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 8. diffie. 7. vers. Catholici, vbi diffie. 9. in fine, dicit, Sacramentum Eucharistiae causare ex opere operato praeferuationem à mortalibus ex institutione diuina, non immediatè, sed tantum mediatis auxilijs efficacibus, quae digne fument conferuntur ex opere operato, Vazq. tom. 3. disput. 205. num. 2. Bartholom. ab Angelo dial. 4. §. 395. & 397. Bonacina d. disput. 4. q. 4. puncto 1. nu. 4. Molfes. in summa Theologiae moralis, tract. 3. cap. 8. à num. 76. Ioan. Sanci. in select. disput. 28. num. 7. latè Ioan. de Lugo d. disput. 12. sect. 4. à num. 85. vbi tribuit Eucharistiae hunc effectum praeferuendi à mortalibus multipliciter: primò, quatenus confert abundantem gratiam gratum facientem: secundo, quatenus virtute huius Sacramenti anima spiritali dulcedine delectatur: tertio, quatenus hoc Sacramentum fugat demones, qui concupiscentias inordinatas solent excitare: quarto, quatenus, qui recipit hoc Sacramentum, accipit speciale lumen à Deo, quo lumine mediante prauis moribus, ac tentationibus minuuntur & sopiuntur. Idem Ioan. de Lugo de Poenit. disp. 9. sect. 3. nu. 45.

An aliquando Eucharistiae Sacramentum per accidens remittat mortalia, in eo videlicet peccatore, qui bona fide accedit? vide Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 8. diffie. 3.

Utrum Sacramentum Eucharistiae auferat poenam temporalem? vide Sor. tom. 3. disput. 63. sect. 10. & disput. 64. sect. 1. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 142. Barthol. ab Angelo d. dial. 4. §. 396. Bonacina d. puncto 1. num. 9.

Pignus praeterea id esse uoluit, &c.] Vide Vazq. in 3. p. D. Thom. tom. 2. disput. 169. num. 13. Petr. de Ledesma d. cap. 10. conclus. 6.

De Excellentia sanctissima Eucharistiae super reliqua Sacramenta.

C A P V T III.

- 1 Eucharistiae Sacramentum inter omnia excellentissimum, maximeque diuinum est.
- 2 Christi corpus sub speciebus panis ex vi verborum

- ponitur vinum, & informatum anima.
- 3 Sanguis Christi tantummodo ponitur sub speciebus vini ex vi verborum.

Commune hoc quidem est sanctissima^a Eucharistiae cum ceteris Sacramentis, symbolum esse rei sacrae, & inuisibilis gratiae, formam visibilem; verum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta, tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis utitur, at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est. Nondum enim^c Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum verè tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod praebat, & semper hac

a Cap. sacrificii de cons. dist. 2.
b Cap. mult. q. 1.
c Matth. 20. Marc. 14.

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

F 2 fides

Infrā can. 1.

2 Rom. 6.
cap. semel
Christus c.
iteratur. &
singuli. & c.
qui mandu-
cant de conf.
dist. 2. infrā
canon. 3.

fides in Ecclesia Dei fuit, & statim post consecrationem, ^d verum Domini nostri corpus, verumque eius sanguinem sub panis & vini specie vna cum ipsius anima & diuinitate existeret, sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub vtraque; vi naturalis illius connexionis, & concomitantia, qua partes Christi Domini, ^e qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se, copulantur: diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam vniionem. Quapropter verissimum est, ^f tantundem sub alterutra specie, atque vtraque contineri. Totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub eius partibus existit.

1. Vide Dionys. de Ecclesiast. hierarchia, cap. 3. Chrysof. homil. 60. ad populum, & cap. 83. in Martham. Catechisin. Roman. de Eucharistia, Sor. in 4. dist. 1. quæst. 4. art. 6. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 6. Soar. tom. 3. disput. 30. sect. 2. Cardin. Bellarm. lib. 4. de Eucharistia, cap. 29. & 30. Balduin. un. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. cap. 5. Vazq. in 3. part. D. Thoma tom. 3. disput. 186. num. 5. Agid. de Coninck de Sacrament. & censur. q. 76. num. 2. & quæst. 79. num. 35. Petr. de Ledesma in summa p. 1. vbi de Eucharistia, cap. 7. conclus. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. num. 4. & 5. Bonacina de Sacrament. disput. 1. q. 1. puncto 2. in fine, Molfes. in summa Theologia moralis, tract. 3. cap. 3. num. 30. & cap. 5. num. 21. Layman in Theologia moralis lib. 5. tract. 4. cap. 1. num. 3. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Venerab. Eucharist. Sacramento disp. 3. sect. 7. num. 51. & disput. 8. sect. 3. num. 41. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disp. 1. diffie. 1. in fine, vbi quod præstat, & excedit reliqua Sacramenta.

2. a Statim post consecrationem, &c.] Sub speciebus panis ex vi verborum ponitur Christi corpus viuum, infor-

matum anima, & humoribus, ac ceteris partibus, non solum spectantibus ad substantiam, verum etiam pertinentibus ad ornatum corporis Christi, ita S. Thom. 3. p. q. 76. art. 1. ad 3. Henric. in summa lib. 8. cap. 26. §. 1. in commento littera F. plures apud Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quæst. 3. puncto 5. num. 10. & 11. vbi num. 16. cum Angl. & Iacob. de Graff. obseruat sub speciebus panis adesse sanguinem Christi, non ex vi verborum, sed concomitantem.

3. b Et sanguinem sub vini specie, &c.] Sub speciebus vini ex vi verborum ponitur tantummodo sanguis Christi. patet, quia sanguis Christi primario significatur, & in ipsum conuertitur vinum; ergo sanguis Christi existit sub speciebus vini ex vi verborum; cetera vero, quæ sunt coniuncta Christo, ponuntur sub speciebus per concomitantiam, ita Philarch. de officio Sacerd. part. 2. lib. 1. cap. 20. Barthol. ab Angelo dialog. 4. §. 145. Agid. de Coninck d. quæst. 76. art. 1. num. 5. Bonacin. d. punct. 5. num. 13. & alij proximè citati, Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Euchar. disput. 5. diffie. 5.

De Transubstantiatione.

CAP V T I V.

Lucæ 22.
Ioann. 6.
1. Cor. 11.
6 Cap. panis
de conf. dist.
2. c. cū Mar-
thæ de celeb.
Miss. infrā
can. 2. Inn. 2.
Later. Conc.

Quoniam autem Christus, Redemptor noster, corpus suum id, ^a quod sub specie panis offerebat, verè esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini conuersionem fieri totius substantiæ ^b panis, & in substantiam corporis Christi, Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis eius, quæ conuersio conuenienter, & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

Vide cap. panis, de consecr. dist. 2. cap. cū Martha, de celebrat. Missar. S. Thom. part. 3. quæst. 75. art. 2. vbi Nugn. diffie. 1. & art. 4. diffie. 1. Victor in summa, vbi de Eucharistia num. 66. Iodoc. Cocc. in thesauro Catholico tom. 2. lib. 6. art. 1. Henric. in summa lib. 8. cap. 22. Soar. tom. 3. disput. 58. Valent. tom. 4. disput. 6. quæst. 3. puncto 2. Vinald. in candel. aureo, vbi de Eucharistia, cap. 7. num. 20. Chamerot. de Sacram. vbi de Eucharistia, cap. 6. Vazq. in 3. p. D. Thoma q. 75. disput. 181. Agid. de Coninck de Sacrament. & cens. tom. 1. q. 75. num. 49. cum segg. & a num. 171. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacram. vbi de Eucharistia, cap. 6. conclus. 1. cum segg. Valer. Reginald. in praxi fori panis. lib. 29. a num. 34. Bonacin. de Sacram. disp. 4. q. 3. puncto 6. §. 2. Molfes. in summa Theolog. moral. tract. 3. c. 5. num. 14. Filluc. in quæst. moralib. tract. 4. nu. 124. cum segg. multos ex SS. Patribus refert Torrelanca de iure spirit. lib. 2. cap. 8. num. 57. cum segg. Hurtado de Sacrament. tract. de Eucharist. disput. 4. diffie. 2. vers. veritas, & diffie. 3. & 4.

a In substantiam corporis, &c.] Aduertit Ioan. de Lugo d. tract. de Venerabili Eucharist. Sacram. disp. 8. sect. 4. num. 98. Patres Concilij per substantiam corporis noluisse includere organizationem substantialem prouenientem formaliter ab ipsa forma rationali.

b Et totius substantia vini in substantiam sanguinis eius.] Ergo videtur quod sola substantia vini conuertitur in sanguinem Christi, & non aqua; sed argumentum non bene procedit, nam Catholica veritas est aquam simul & vinum transubstantiari in sanguinem Christi, ita Cardin. Tolet. in sum. lib. 2. c. 25 §. rursus siue vinum, Henric. lib. 8. de Eucharist. cap. 12. Alex. Pefant. in 3. p. q. 74. artic. 8. disput.

2. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quæst. 74. artic. 8. Ioan. Bapt. Scortia de Sacrific. lib. 4. c. 1. nu. 14. Ioan. Præp. d. quæst. 74. art. 8. dub. unico, Layman in Theolog. moralis lib. 5. tract. 3. cap. 2. num. 9. Antonin. Diana moral. resol. p. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 49. latè Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tractat. de Venerabili Eucharist. Sacramento disputat. 4. sect. 3. per tot. num. 39. cum segg. vbi num. 63. dicit in præfenti vini nomine intelligi ea, quæ ingrediuntur ad componendum vinum vfuale in ratione vini compositi ex vino mero, & modica aqua, illud quippe compositum est propriè vinum vfuale; quare partes omnes, quæ illud componunt, veniunt appellatione vini, non vt seorsim sumptæ, sed vt componunt illud poculum, quod est vinum; & num. 65. responderet ad alia verba huius decreti, quæ in contrarium facere videbantur.

Consecrationis verbis cum debita intentione à Sacerdotibus prolatis panis, & vinum (vt verbis S. Thom. opusc. 4. vtat) in corpus, & sanguinem Christi transubstantialiter conuertitur, & Christus Deus, & homo perfectus, & in tanta quantitate, quanta sunt in Cruce, & est in cælo, sub modici panis specie taliter continetur, vt manducetur à fidelibus, & minime laceretur, taliter continetur, vt diuidantur species; Christus verò Dominus integer perseveret: quia nec augetur ex augmento, vel pluralitate specierum, nec ex ipsarum paruitate, aut paucitate minuitur. Taliter continetur vt diuisis speciebus sub quauis diuisionis particula totus Christus Dominus integer perseveret. Taliter continetur vt accidentia etiam sine subiecto eodem existant, & absque panis, & vini substantia eundem effectum habeant

ac

ac prius faciando, & inebriando. Taliter continetur, ut fides locum habeat dum visibile inuisibiliter sumitur sub aliena specie occultatum, & sensus a deceptione rediuntur immunes, qui de accidentibus iudicant sibi notis. Quid igitur hoc mysterio mirabilis, in quo tot, tantaque adunantur mysteria? quid hoc Sacramento salubrius, quo purgantur peccata, virtutes augentur, & mens omnium spiritualium charismatum abundantia

impinguatur? quid hoc coniugio suauius, in quo Christus sumitur, recollitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futura gloria nobis pignus datur? O insigne miraculum! O admirabile, & diuinitimum Sacramentum! quae mens non expaueat? quis intellectus non deficiat? omnis sensus hebescit, omnis ratio euanesceat; prius Dialecticorum inquisitio absit, hoc sola fides probat, & agnoscit.

De Cultu, & veneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

CAP V T V.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Festum corporis Christi quando institutum.

3 Officium corporis Christi composuit S. Thomas Aquinas.

4 Festum corporis Christi tempore interdicti apertis Ecclesiarum ianuis celebrari potest.

5 Processio corporis Christi in eius festo debet inchoari à Cathedrali.

N Vllus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto patriae cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit à Christo Domino, ut sumatur, institutum. Nam illum eundem Deum praesentem in eo adesse credimus quem Pater aeternus introducens in orbem terrarum dicit: ^b Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem Magi procedentes adorauerunt, ^c quem denique in Galilaea ab Apostolis adoratum fuisse. Scriptura testatur, Declarat praeterea sancta Synodus, pie & religiose admodum in Dei Ecclesiam ^d inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis, & peculiari quodam, & festo die, praecelsum hoc & venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur, ^e utque in processionibus reuerenter, & honorifice illud per vias, & loca publica circumferretur. Aequissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, ^f & Redemptorem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius victoria & triumphus repraesentatur. Atque sic quidem oportuit victicem veritatem de mendacio & haeresi triumphum agere ut eius aduersarij in conspectu tanti splendoris & in tanta vniuersae Ecclesiae letitia positi, vel debilitati, & fracti tabescant, vel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

^a Insa ca. non. 6.

^b Psal. 96.
Hebr. 1.
Matth. 24.
Matth. 28.
^c Luc. 24.
^d Urbanus Papa citatus Clementinum lib. 3. de reliq. & venerat. sanctorum.
^e infra can. 6. f. 1. Cor. 15.
Hebr. 2.

1. Vnde repert. Inquisit. verb. Patria, Durant. de ritibus Ecclesiae lib. 2. cap. 40. Azor. d. ad 1. 2. num. 1. 4. tit. 1. lib. 1. non. recap. Soar. tom. 3. de Sacrament. disput. 35. & de Relig. tom. 1. lib. 2. de dicibus festis cap. 7. de festis Christi post Resurrectionem num. 4. Aegid. de Coninck de Sacram. & censur. quest. 73. num. 15. & quest. 76. num. 85. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 29. num. 37. in fin. r. Raph. de la Torre in 2. 2. D. Thoma tom. 2. quest. 99. art. 3. disput. 8. in princip. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 5. num. 5. Mottel. in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 6. num. 10. & tract. 11. cap. 6. num. 30. Homobon. de bonis de examine Ecclesiae p. 1. tract. 4. cap. 12. quest. 113.

2. Peculiari quodam, & festo die, &c. Urbanus IV. in consuet. 1. incip. Transfurus de hoc mundo ad Patrem, de anno 1262, decernit ut celebritas festi corporis Christi solemniori, & frequentiori apud Christianum populum cultu & veneratione colatur feria quinta proxime sequenti octauam Pentecostes, quam quidem iucundiorē facit publica totius Cleri, & populi supplicatio eo die de more fieri solita, & peccatorum condonatio, quae beneficio Pontificis conceditur singulis, qui hoc die festo diuinis officiis interfunt, & habetur in Clem. si Dominum, de reliq. & venerat. Sanctor. referunt Azor. instit. moral. part. 2. lib. 1. cap. 14. Vicent. Filiuc. in quest. moral. lib. tom. 2. tract. 27. cap. 3.

num. 45. Suar. d. e. 7. de festis Christi post Resurrectionem num. 3.

Officium sanctissimi Corporis Christi fuit compositum à S. Thoma Doctore Angelico iussu eiusdem Urbani IV. à quo in praemium retulit columnā argenteam, ita ex Nacler. & Genebrard. refert Raguc. de Missa in Ecclesia quest. 109 num. 3.

Festiuatatem istam tempore interdicti apertis Ecclesiarum ianuis celebrari posse edixit Martinus V. constitut. 12. incip. Ineffabile. 7. Kal. Iunij 1429.

Processio sanctissimi Corporis Christi in eius festo debet inchoari à Cathedrali, Sel. in selectis Canonice, cap. 11. num. 2. vbi refert ita decretum per S. Congreg. Rit. in Tuscanen. 19. Augusti 1619. Magis enim decet ut solemnitas venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Ecclesia, quam in alia, ex eaque sumatur sanctissimum Sacramentum, & in processione per vias publicas circumferatur, & ad eandem Ecclesiam referatur, sicut testatur resolutum Armendar. in addit. ad recap. legum Navarra lib. 4. titul. 29. l. 1. §. 1. de confitendo semel in anno, num. 8. De anniversario pro celebranda festiuitate sanctissimi Corporis Christi, vide Perez de Lara de anniuers. & Capellan. lib. 1. cap. 24. per tot. vbi numero 9. querit cur festum Corporis Christi non celebretur in die Canonici Domini.

3.

4.

5.

6.

De Afferuando S. Eucharistiae Sacramento, & ad infirmos deferendo.

CAP V T VI.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Parochiali in Ecclesia, quamuis pauperi, afferuari debet Eucharistiae sacramentum.

3 Ordinarius non potest concedere licentiam afferuandi sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non Parochiali.

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

4 Sacrarium vbi & quomodo collocandum.

5 Eucharistiae sacramentum quomodo ad infirmos deferendum.

6 Onus deferendi sanctissimum Sacramentum ad infirmos est de pertinentibus ad curam animarum.

7 Eucharistiae sacramentum est deferendum ad infirmos.

F 3 mor.

^a Infe. can. 7.
e. sen. de ce-
lebrat. Miss.
c. 1. de euss.
Eucharist. c.
Presbyter. de
cofsecr. dist. 2.
^b 1. Niceni
fort. c. 14.
^c Conc. Rhe.
c. 2. Cde. Lar.
fab Innoc. 3.
c. 26. c. praef.
93. dist.
^d Ancyran.
c. 6. 1. Niceni.
c. 12. Carth.
4. cap. 77. 78.
Agath. c. 15.

mos, ut illud sumant, non ut adorent.

8 Eucharistiae sacramentum non est ministran-

dum sub specie vini si infirmus non possit degluti-
re, sub specie panis.

Consuetudo^a asseruandi^a in sacrario sanctam Eucharistiam, adeo antiqua est, ut eam saeculum e-
tiam^b Niceni Concilij agnouerit. & Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc
vsum diligenter in Ecclesiis conseruari, praeter quam quod cum summa xquitate, & ratione con-
iunctum est, tum multis in^c Concilijs praecceptum inueniatur, & vetustissimo Catholice^d Ecclesiae more
est obseruatum, Quare sancta haec Synodus retinendum, omnino salutarem hunc, & necessarium morem
statuit.

Vide cap. Presbyter, de consecrat. dist. 2. cap. sanè, de ce-
lebr. Missar. c. 1. de custodia Euchar. Durand. in rationa-
li diuinorum officior. lib. 1. cap. 16. num. 10. Paul. Fusc. de visitat.
lib. 1. cap. 5. num. 9. Henriquez in summa lib. 8. cap. 28. §. 2.
¹ lirr. H. Aegid. de Coninck de Sacramentis & censur. quest.
76. num. 85. cum seqq. metupsum de officio & potestate Paro-
chi, cap. 20. ex num. 27.
² Parochiali in Ecclesia, quantumuis pauperi, asseruari
debere sanctissimum Eucharistiae sacramentum docet
Sel. in selectis Canonice. cap. 11. num. 12. vbi testatur ita reso-
lutum in Vrbinaten. 22. Martij 1594.

³ Non posse concedi ab Ordinario licentiam asseruan-
di sanctissimum Eucharistiae sacramentum in Ecclesia
non Parochiali pro adoratione fidelium, sed requiri Se-
dis Apostolicae facultatem, decisum referunt Aloyf. Ricc.
in collect. decis. part. 4. collectan. 1216. & in praxi rerum fori
ecclesiast. post resolut. 495. in notabil. de materia Episcop. in fi-
ne. Piaecius dict. cap. 3. num. 3. vers. duo. Marc. Antonius
Genuens in praxi Archiepiscop. Neapolitan. cap. 110. Ego
ipse in collect. ad d. cap. sanè, num. 7.

⁴ ^a In sacrario.] Collocato in Altari maiori, vel saltem,
si ibi conseruari non possit, in aliquo Ecclesiae conspi-
cui, & nobiliori loco, decenter pro facultatibus loci ex-
ornato, & bene clauso, ac clauis ipsius, non relinquatur
in Altari, seu alio communi loco, sed penes Parochum,
vel Capellanum custodiatur. Intus etiam decenter or-
nari debet, & tenenda sunt ibi duae pyxides, in quarum
vna conseruetur sanctissimum Sacramentum, in altera
deferatur ad infirmos, & pyxides istae non nisi super Al-
tari viatico, vel super corporali collocentur: ibique olea
sacra tenenda non sunt, sed in alio separato decenti lo-

co. Ita Fuscus de Visitat. lib. 1. cap. 5. num. 3. Piaecius in
praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 24. vers. unde primò, Aloyf.
Riccius in decis. curia Archiepiscop. Neapolitan. decis. 23. num.
5. p. 4. Ego ipse in collectan. ad cap. sanè 10. num. 2. & 3. de
celebratione Missarum, & de officio & potestate Episcopi, part. 2.
allegat. 22. & de officio & potestate Parochi, cap. 20. num. 27.

⁵ & Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos,
&c.] Deferendam esse admonet text. in dicto cap. sanè,
habitu decenti, supposito mundo velamine, & cum su-
perpelliceo, lumine praecedente, cum omni reuerentia,
& honore, vultu dimisso ante pectus, cum vase argen-
teo, vel saltem in calice velo serico cooperto, cum pal-
lio honesto, praecedente tintinnabulo, ut cuncti genu fle-
ctant, Psalmos, seu orationes inter eundum recitando,
ita Paul. Fuscus dicto cap. 5. num. 10. Cened. ad Decretales
collectan. 51. à n. 2. Piaecius dict. vers. unde primò, aduertens
non esse deferendū per plateam in qua habitant Iudaei.

⁶ Onus huiusmodi deferendi sanctissimum Sacramen-
tum ad infirmos esse de pertinentibus ad curam anima-
rum, censuit Rota decis. 340. num. 1. part. 2. recent. quem re-
fero ego ipse in collect. ad d. cap. sanè, num. 5. & de officio &
potestate Parochi, c. 20. num. 31.

⁷ Et ita deferendum est ut illud sumant, non ut adorent
tantum, sicut referunt decisum Armendar. in addit. ad re-
copil. legum Navarra lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. de confitendo semel
in anno, num. 9. Aloyf. Riccius d. decis. 23. à num. 7. p. 4. Ego
ipse d. cap. 20. num. 44. vbi refero Zerolam, & Zypaum.

⁸ Nec est ministrandum sub specie vini si infirmus non
possit deglutire sub specie panis, ut tradunt Soar. tom. 3.
disp. 71. sect. 7. Squillante de obligat. clericor. p. 2. num. 76. quos
refero d. c. 20. num. 45.

De Preparatione, quae adhibenda est ut dignè quis sacram Eucharistiam percipiat.

C A P V T VII.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Ieiunio dandum sanctissimum Eucharistiae sacra-
mentum.

3 Peccatum carnale committens debet per aliquod
temporis spatium abstinere sub veniali à Commu-
nitione.

4 Nullus cum conscientia p.m. accedere debet ad re-
cipiendam Eucharistiam, absque praenua Confes-
sione.

5 Confessio peccatorum mort. an fieri debeat de iure

diuino ante Eucharistiam.

6 Communicare quando liceat non praemissa Confessio-
ne peccati mortalis.

7 Confessoris alterius praeter proprium habens co-
piam, non potest ad Eucharistiam accedere sine
praemissa Confessione.

8 Sacerdos, qui urgente necessitate celebrauit non
praemissa Confessione peccati mort. tenetur quam-
primum confiteri.

9 Quamprimum hic quid.

^a 3. Cor. 11.
c. quid ergo.
cap. sancta c.
sicut Iudas,
& c. timorè
de confect.
dist. 2.
^b 1. Cor. 11.
c. qui cele-
brat. de con-
secrat. dist. 3.
e. quotidie.
& c. panè, de
cofsecr. dist. 2.
e. omnis qui
cum seq. de
pen. dist. 1.
& inf. c. 11.

Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè, certè quo magis sanctitas,
& diuinitas caelestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eo diligentius cauere ille de-
bet, ne absque^a magna reuerentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, praefertim cum illa ple-
na formidinis & verba apud^a Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi mandu-
cat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum est in memoriam
eius praecceptum^b: 7 Probet seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem
necessariam esse, & ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi^c contritus videatur, absque
praemissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat: quod à Christianis omni-
bus,

bus, etiam ab ijs sacerdotibus, quibus ex officio incumbere celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo feruandum esse decreuit, & modò non desit illis copia Confessoris, & quod si necessitate urgente, Sacerdos absque præuia Confessione celebraverit, » quam primum confiteatur.

1. **V**ide Nauarr. in manual. cap. 2. num. 7. cum seqq. & de oratione miscel. 39. num. 155. & in cap. fratres, de penitent. dist. 3. num. 110. Henriquez in summ. lib. 8. cap. 34. §. 3. litt. P. Sayr. de Sacramentis in genere lib. 2. cap. 47. §. 3. art. 2. Agid. de Coninck de Sacramentis & censur. quest. 80. num. 5. cum seqq. Vasquez in 3. part. D. Thoma tom. 3. disp. 208. à num. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. num. 98. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 4. §. 8. lul. Lauor. de Iubilao p. 2. cap. 5. num. 8. cum seqq. Paul. Layman in Theologia moral. lib. 5. tract. 4. cap. 6. Molies. in summa Theologia moral. tract. 3. cap. 8. num. 59. cum seqq. Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 4. num. 210. cum seqq. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 7. num. 48. metipsum de offic. & potest. Parochi. cap. 20. num. 18. cum seqq.
2. **a** Magna reuerentia, & sanctitate.] Contra reuerentiam huic sanctissimo Sacramento debitam fieret, ac illicitum foret vbi nullum probabile periculum mortis, vel superuenientis diuturnæ phrenesidis infirmo imminere videretur, non ieiunio illud ministrare, ita ex Zambran. & Paul. Layman resoluimus d. cap. 20. num. 37. Debet enim suscepturus à media nocte esse ieiunus, ieiunio non solum ecclesiastico, verum etiam naturali, cap. liquido, de consecr. dist. 2. cap. ex parte, de celebrat. Missar. vbi dixi in collect. num. 3. Jacob. de Grass. in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 30. num. 13. Menoch. de arbit. casu 406. Barthol. ab Angelo dialog. 4. §. 203. & dialog. 5. de Missa §. 198. Azor. institui moral. p. 1. lib. 10. cap. 30. quest. 2. Fr. Ludouic. Miranda in man. Prelat. tom. 1. quest. 40. art. 13. conclus. 1. Bonacina de Sacram. disp. 4. quest. 6. puncto 2. num. 5. Hurtado de Sacramentis tom. 2. tract. de Eucharistia disputat. 9. diffie. 14. vbi disput. 15. querit an ieiunium ad sumptionem Eucharistiae prærequiritum debeat esse naturale, an sufficiat Ecclesiasticum? & diffie. 16. Vtrum Eucharistia possit aliquando à non ieiuno sumi?
3. **E**odem modo peccatum carnale committens, vt fornicationis, vel pollutionis, debet per aliquod temporis spatium, vt per diem, abstinere sub veniali à Communionem; etiam si patrat peccati Confessionem fecerit, nisi adsit iusta causa communicandi, veluti si sit magnæ solemnitatis festus, aut dies Iubilæi; vel si commode in sequentem diem differri nequeat. Ita Barthol. ab Angelo dialog. 4. §. 221. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 117. Soar. Sot. & alij apud Bonacin. d. punct. 2. num. 3. Hurtado d. tract. de Eucharist. disput. 9. diffie. 13.
4. **V**t nulla sibi conscius peccati mortalis, &c.] Nullum cū conscientia peccati mort. accedere debere ad recipiendam Eucharistiam absque præuia Confessione, tradunt Azor. instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 31. §. 2. Petr. de Ledesma d. tract. de Eucharist. cap. 11. conclus. 8. Hurtado d. tract. de Eucharist. disp. 9. diffie. 5. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. num. 48. citatos per me in collect. ad cap. de homino, num. 7. de celebr. Missar. Layman in Theologia moral. lib. 5. tract. 4. cap. 6. nu. 4. & 5. plures quos refert Bonacin. d. q. 6. punct. 1. à num. 8. vbi num. 9. docet hunc cum conscientia peccati mortalis Eucharistiam sumentem grauius peccare quo grauius est peccatum, obseruatque cum alijs, quos citat, differentiam inter illum, qui accedit ad Eucharistiam cum conscientia peccati mortalis, & inter eum, qui conscientiam habet peccati venialis, quod qui

habet conscientiam tantum peccati venialis, non impeditur quin Eucharistia fructum recipiat, cum peccatum veniale, quamuis actualiter committatur, non sit obex ad diuinam gratiam, neque cum ea sit incompatible. Ioann. de Lugo d. tract. de Eucharist. disp. 14. sect. 4. num. 54. cum seqq. Ioann. Sanc. in select. disput. 32. num. 4. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 7. num. 46. cum seqq.

An de iure diuino sacra peccatorum mortalium Confessio ante Eucharistiam fieri debeat? Affirmant Henriquez in summ. lib. 8. cap. 45. §. 3. in commento litt. P. & V. Hurtado d. disput. 9. diffie. 5. Azor. d. cap. 31. §. 2. Cened. ad Decretal. collect. 98. num. 1. Valer. tom. 4. disp. 6. §. 8. puncto 3. ad 1. Vasq. tom. 3. disp. 208. à num. 15. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 103. Bonacina d. q. 6. puncto 1. num. 35. latè Ioan. de Lugo d. disp. 14. sect. 4. num. 69. cum seqq.

Modo non desit illis copia Confessoris, &c.] Non præmissa Confessione peccati mortalis iam committi communicare licet, si adsit necessitas communicandi, nec adsit copia Confessoris, dummodo præmittatur saltem contritionis actus ne indigne suscipiatur Eucharistia cum peccato mortali: nam actus contritionis est in nostra potestate, posito diuino auxilio, quo Deus nunquam nos deserit. Ita docent Cano in relect. de Penit. p. 5. §. ad tertium non est difficile, Cordub. lib. 1. quest. 16. ante fin. Ioann. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharist. disp. 14. sect. 5. ex num. 81. Barthol. ab Angelo d. dial. 4. §. 189. Chameror. de Euchar. cap. 9. dub. 7. & cap. 10. dub. 13. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 99. & 109. Azor. d. cap. 31. quest. 3. Cened. d. collect. 98. num. 1. Vasquez tom. 3. disput. 208. à num. 15. Bonacina d. q. 6. punct. 1. num. 13.

Vnde colligitur eum non posse ad Eucharistiam accedere sine præmissa Confessione, qui non habet copiam proprii Confessarii, sed alterius, cui non consuevit propria peccata confiteri; hic enim non dicitur esse in necessitate communicandi sine Confessione, cum habeat copiam alterius Confessarii approbati, quamuis peccata sua maiori cum deuotione Confessario soleat confiteri. Ita Henriquez d. lib. 8. cap. 47. Petr. de Ledesma d. tract. de Eucharist. cap. 11. vers. lo quarto, Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 107. & 108. ad fin. Azor. d. cap. 30. §. 8. Bonacina d. punct. 1. num. 27. vbi num. 28. resoluit eum, qui habet necessitatem communicandi, sed non habet copiam Confessarii approbati, aut si habeat copiam Confessarii approbati, rationabiliter timet manifestandum peccatum in Confessione expressum, posse licite communicare, non præmissa confessione illius peccati, quod rationabiliter timet manifestandum, si illud detegat in Confessione, & num. 29. tenet eum, qui habet necessitatem communicandi, sed non habet copiam Confessarii approbati, posse licite communicare, non præmissa Confessione, quamuis habeat copiam Confessoris non approbati, nisi forte habeat priuilegium eligendi sibi Confessarium non approbatum, tunc enim cum possit illum Sacerdotem ex priuilegio eligere, non dicitur esse in necessitate communicandi sine præmissa Confessione, & num. 30. cum Nugno, Valer. Reginald. Soar. & alijs, subdit illam loci distantiam inter penitentem, & confessorium sufficere, vt penitens dicatur non habere copiam Confessarii, & consequenter possit non præmissa Confessione celebrare, quia ob difficultatem itineris, vel breuitatem temporis, vel ob urgentia negotia, vel ob periculum scandali, seu infamiae, Sacerdos non potest hic & nunc Confessarium adire sine magno incommodo; plures alios casus percurrit Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 4. à num. 214.

Quid si necessitate urgente, &c.] Sacerdotem, qui urgente necessitate celebravit, non præmissa Confessione peccati mort. teneri quamprimum confiteri, non sic statim laicum, qui sine præmissa Confessione suscepit Eucharistiam, per hunc text. doceat Doctores infra citandi, ex ea ratione, quia Con. il. loquitur solum de Presbyteris; argumentum autem à simili non habet locum in materia

matéria præceptorum à iure positivo emanantium, & sic non obligat superior per ea, quæ præciperet si animadverteret, sed per ea, quæ actu præcipit: ita Molfes. in sum. tom. 1. tract. 3. cap. 10. num. 28. Filiuc. tom. 1. tract. 4. cap. 8. q. 5. num. 221. Possesin. de administrat. Sacrament. cap. 5. num. 40. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Eucharistia 3. Nald. in summa verb. Sacerdos, num. 5. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 110. Layman d. tract. 4. cap. 6. num. 7. Ioann. de Lugo de Sacram. tom. 1. tract. de venerabili Eucharist. sacram. disp. 14. sect. 7. num. 138. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Eucharistia, disp. 9. diff. 7. in princ. ubi etiam quod hoc præceptum non est diuinum, sed tantum Ecclesiasticum. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnit. lib. 4. quest. 20. Ego ipse de officio, & potestate Parochi, cap. 20. num. 39. & plures alij apud Bonacin. d. puncto 1. num. 37. Vnde Parochi deficientes sibi Confessoris copia poterunt præmissa Confessione celebrare illis diebus, in quibus tenentur ex officio ad sacrum faciendum ne Parochiani careant Missa. Ita Squilante de oblig. Sacerd. part. 1. num. 118. Raguc. in lucerna Paroch. tract. de Euchar. q. 24. Paul. Layman lib. 5. tract. 4. cap. 6. num. 6. Marchun. de Sacram. Ordinis tract. 3. p. 3. cap. 1. num. 4. cum seq.

Causa autem necessitatis ex mente omnium Doct. rum ille indicatur, quando bona fama Sacerdotis periclitaretur nisi celebraret; aut si fidelis quis in articulo mortis existens, communicaturus esset, nulla existente Hostia consecrata, posset ad infirmum communicandum celebrare, licet non adesset Confessarius, cui confiteri posset; aut ne Parochus totum populum sine Missa relinqueret, aut perficeret sacrificium, scilicet Missam ab alio Sacerdote inceptam, qui ob ægitudinem valde subitam non potuit illam perficere. Ita Ioan. Sanc. d. disputat. 32. num. 4. & aduertit Ioan. de Lugo d. disputat. 14. sect. 5. num. 107. cum seqq. casus necessitatis ab aliquibus ad duo capita reduci, primum est instantis mortis, si aliquis, v. g. in mortis articulo non possit confiteri, aut absolutionem obtinere, & possit communicare, in quo casu concedunt omnes posse id fieri. Secundum caput est infamiae, aut detrimenti, quod incurritur si homo non communicet.

9. *¶ Quamprimum confiteatur.* Hanc particulam ita intelligendam fore credit Molfes. d. tom. 1. tract. 1. cap. 10. num. 28. & Fagundez in quinque Ecclesie præcepta tract. 3. lib. 3. cap. 8. num. 9. vt Sacerdos postea confiteatur suo tempore, nempe ante aliam celebrationem. At Diana moral. resolut. part. 1. tract. de celebrat. Missar. resolut. 60. illud quamprimum, intelligit, id est, intra triduum. At Zerola in praxi Pœnitens. cap. 10. quest. 32. & Barthol. à S. Fausto d. lib. 4. quest. 20. extendunt vsque ad mane sequens. Verum Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de venerabili Eucharistie sacramento, disputat. 14. sect. 7. num. 162. obseruat intentionem Concilij fuisse Sacerdotum conscientiam & puritati consulere, idcirco voluisse providere ita per-

mittendo in casu veræ necessitatis celebrare cum confessione, vt maneret obligatio confitendi data occasione, vt tollatur periculum sæpius, celebrandi absque Confessione: vnde infert posse contingere quod aliquando obliget illud præceptum sub mort. ad confitendum eadem die, quando scilicet hodie habet Confessarium, & non est certum, an cras illud sit habiturus, cum tamen inter eadem necessitas celebrandi cras; tunc enim etiam si tertio die habiturus sit certo Confessarium, debet hodie confiteri, quia dilatio illa, licet sit parua quoad tempus, est magna in qualitate; cum sit causa celebrandi iterum absque Confessione. Et quod Sacerdos celebrans absque prævia Confessione ob inopiam Confessarii teneatur quamprimum possit confiteri, si aliud graue non obstat, tenet Ioan. Sanc. in selectis disput. 32. num. 14. vers. cum autem Concilium.

Sed dubitant nonnulli, an hæc verba consilium, aut præceptum inducant? Importare consilium, crediderunt Petr. de Ledesma in sum. m. de Eucharist. p. 1. cap. 11. ante 9. conclus. Villalob. etiam in sum. tract. 7. difficult. 37. num. 6. Fagundez præcept. 3. lib. 3. cap. 8. num. 9. Sed alij melius præceptum inducere affirmant, vt sunt Suarez de Sacram. disp. 66. sect. 7. Hurtado de Eucharist. disp. 9. diff. 7. in fine. Agid. de ConincK de Sacrament. quest. 80. art. 4. in fine. Bonacina eod. tract. disput. 4. quest. 5. puncto 2. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 110. quos refert & sequitur Ioan. Sanc. d. disput. 32. num. 12. Ioan. de Lugo d. tract. de Eucharist. disput. 14. sect. 7. num. 135. Barthol. à S. Fausto d. lib. 4. quest. 20. in fine.

Virum autem qui non necessitate, nec carentia Confessarii, sed ex mera malitia, & culpabiliter celebrat absque Confessione, obligetur hoc præcepto Tridentini ad postea quamprimum confitendum? Contra Syluum negat Ioan. de Lugo d. disputat. 14. sect. 7. num. 150. Ioan. Sanc. d. disputat. 32. num. 12. in fine, vbi idem dicit, quando ex oblivione desijt confiteri aliquod peccatum, Bonacina d. puncto 1. num. 38. vbi resoluit Sacerdotem, qui ex sua malitia celebravit in peccato mortali non præmissa Confessione, non teneri quamprimum post celebrationem confiteri, hoc enim non dicitur celebrasse urgente necessitate, sed ex malitia: Tridentinum vero loquitur de Sacerdote celebrante ex necessitate absque præmissa Confessione, & num. 40. tenet Sacerdotem urgente necessitate communicantem, more laicorum abique præmissa mortalium Confessione, non teneri post Communionem ex hoc decreto ita tim confiteri, quia text. in præsent. loquitur de Sacerdote celebrante, & non comprehendit laicum, ex Vafq. disputat. 208. num. 23. Soar. disput. 66. sect. 7. Agid. de ConincK quest. 80. art. 4. in fine. Reginald. libro 29. num. 110. quos refert & sequitur Hurtado d. tract. de Eucharist. disput. 9. difficult. 7. prope fin. Barthol. à S. Fausto d. lib. 4. questione 21.

De vsu huius admirabilis Sacramenti.

C A P V T VIII.

* Cap. quid est cum seq. e. dupliciter. & c. in illo de consecrat. dist. 2. Aug. cont. Donatist. sæpe. Prosop. in lib. Sent. b. Galat. 5. c. Infr. can. 2. d. Matth. 22. e. c. relatum de consecrat. dist. 2. infra cap. 10. f. Ioann. 6. c. prima de consecrat. dist. 2.

Quoad vsum autem, recte & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. Quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, vt peccatores, alios tantum spiritaliter, illos nimirum, qui voto propositum illum celestem panem edentes, fide viua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & vtilitatem sentiunt; tertios porro sacramentaliter simul & spiritaliter: hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, vt vestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, vt laici à sacerdotibus Communionem acciperent, sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent: qui mos, tanquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Deinde autem pro paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiae Dei nostri, vt omnes & singuli, qui Christiano nomine censeantur, in hoc vnitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiae symbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoresque tantæ maiestatis, & tam eximij amoris Iesu Christi Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, et carnem suam nobis dedit ad manducandum

hæc

hæc ſacra myſteria corporis & ſanguinis eius fidei conſtantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & venerentur, vt panem illum ſuſperſubſtantialem frequenter ſuſcipere poſſint: & is verè eis ſit animæ vita, & perpetua ſanitas mentis: cuius vigore confortati, ex huius miſeriæ peregrinationis itinere ad cœleſtem patriam peruenire valeant, eundem panem & Angelorum, quem modo ſub ſacris velaminibus edunt, abſque vilo velamine manducaturi.

Quoniam autem non eſt ſatis veritatem dicere, niſi detegantur, & reſellantur errores: placuit ſanctæ Synodo hos canones ſubiungere vt omnes, iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hærefes cauere vitarique debeant.

Vide Sylueſt. in ſumma verb. Euchar. ſia 3. q. 1. Sot. in 4. diſt. 12. quæſt. 1. art. 1. Miranda de corpore Chriſti. quæſt. 7. Ioan. Sanci in ſelectis diſput. 30. num. 7. Soar. tom. 3. diſp. 69. ſect. 2. in 3. diſt. Henriquez in ſumma lib. 3. cap. 34. Varquez in 3. part. D. Thoma tom. 3. diſput. 2. 12. à num. 1. Agid. de Conſine de Sacrament. & cenſur. quæſt. 80. art. 1. & quæſt. 82. nu. 16. Ludouic. Beia in reſponſ. caſuum conſcient. p. 4. caſu 14.

verſ. præterea. Iul. Lauor. de Iubilao p. 1. cap. 15 à num. 1. Valer. Reginald. in praxi ſori penitent. lib. 29. num. 66. Moſeſ in ſumma Theologia moral. tract. 3. cap. 8. num. 25. 33. & 34. Hurtado de Sacram. diſp. 3. de Sacramentis in genere. diſſic. 6. in fine, vbi per hunc text. dicit eos, qui voto panem cœleſtē edunt fide viuā, fructuū, & vilitatem illius ſentire, id eſt, augmentum iuſtificationis, quamuis non ſacramentalis.

g Pſalm. 77. c. reuera, & c. omnis. de conſecrat. diſt. 2.

De Sacroſancto Eucharistiæ Sacramento.

- 1 Chriſtus totus continetur in ſanctiſſimo Eucharistiæ ſacramento, ſuprà cap. 1.
- 2 Subſtantia tota panis in corpus, & vini in ſanguinem conuertitur in ſacroſancto Eucharistiæ ſacramento, ſuprà cap. 4.
- 3 Chriſtus totus continetur in ſacramento Eucharistiæ ſub vnaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiusque ſpeciei partibus, ſeparatione facta, ſuprà cap. 4.
- 4 Corpus verum, & ſanguis Domini eſt in ſacramento Eucharistiæ peracta conſecratione, vt in hoſtijs conſecratis poſt communionem reſeruatis, ſuprà cap. 3.
- 5 Effectus plures proueniunt ex ſacramento Eucharistiæ, ſuprà cap. 2.
- 6 Chriſtus vnigenitus Dei filius eſt in ſacramento Eucharistiæ cultu latvia etiam externo adorandus, ſuprà cap. 3.
- 7 Sacram. S. Eucharistiæ in ſacrario aſſeruare, & ad infirmos deferre licet, ſuprà cap. 6.
- 8 Chriſtus in Eucharistiæ exhibitus ſacramentaliter, ac realiter manducatur.
- 9 Chriſti fideles omnes cum ad annos diſcretionis peruenierint, tenentur ſingulis annis ſaltem in Paſchate ad communicandum, inſrà ſeſſ. 14. de pœnit. cap. 5.
- 10 Eucharistiæ non eſt danda perpetuò, & abſolute fatuis, ſed tantum ſemifatuis, & non continuò amentibus tempore, quo habent dilucida internalla.
- 11 Infirmo deliranti an præberi poſſit viaticum.
- 12 An ad annos diſcretionis peruenierit quis vt S. Eucharistiā ſumere poſſit, prudentium id parentum, & multo magis conſeſſariorum iudicio æſtimandum.
- 13 Communicare quando quis dicatur in Paſchate.
- 14 Regularis Sacerdos non poteſt tempore Paſchali miniſtrare Eucharistiā ſecularibus, vt adimpleant præceptum eccleſiaſticum annuæ communionis.
- 15 Religioſi Fratres non poſſunt adminiſtrare populo S. Eucharistiā die Paſchatis.
- 16 Sacerdoti non celebranti licet ſeiſſum communicare.
- 17 Confeſſio ſacramentalis neceſſariò præmittenda à peccatore ante ſumptionem S. Eucharistiæ habita copia confeſſoris, ſuprà cap. 7.

a. C A N O N I.

Si quis negauerit, * in ſanctiſſimæ Eucharistiæ Sacramento contineri verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus & ſanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum: ſed dixerit tantummodo eſſe in co, vt in ſigno, vel figura, aut virtute, anathema ſit.

a Suprà c. 3. Concil. Conſtantiæ.

b. C A N O N I I.

Si quis dixerit, ^b in ſacroſancto Eucharistiæ Sacramento remanere ſubſtantiam panis, & vini, vnà cum corpore, & ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti: negaueritque mirabilem illam, & ſingularem conuerſionem totius ſubſtantie panis in corpus, & totius ſubſtantie vini in ſanguinem, manentibus duntaxat ſpeciebus panis, & vini: quam quidem conuerſionem Catholica Eccleſia aptiſſimè ^c Tranſubſtantiationem appellat, anathema ſit.

b Concil. idē damnans articulos Ioan. V. Viſit.

c Suprà c. 4.

c. C A N O N I I I.

Si quis negauerit, ^d in venerabili Sacramento Eucharistiæ ſub vnaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiusque ſpeciei partibus, ſeparatione facta, totum Chriſtum contineri: anathema ſit.

d Conc. Flor. in decretis. Eugen. ad Armen. ſuprà.

d. C A N O N I V.

Si quis dixerit, peracta conſecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non eſſe corpus, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſed tantum in vſu, dum ſumitur, non autem ante, vel poſt ^e & in hoſtijs ſeu particulis conſecratis, quæ poſt communionem reſeruantur, vel ſuperſunt, non remanere verum corpus Domini, anathema ſit.

e Suprà c. 3. f. Vide Conc. Florent. ibid. ſuprà cap. 2.

e. C A N O N V.

Si quis dixerit, ^f vel præcipuum fructuum ſanctum ſanctiſſimæ Eucharistiæ eſſe remiſſionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire, anathema ſit.

f Suprà c. 3. f. Vide Conc. Florent. ibid. ſuprà cap. 2.

g CA

§ CANON VI.

^g Suprà c. 5. Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum uirgenitum Dei filium non esse, ^h cultu la-
triæ, etiam externo, adorandum: atque ideo nec festiua peculiari celebritate venerandum: neque in pro-
cessionibus, secundum laudabilem, & vniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solemniter
circumgestandum, vel non publicè, vt adoretur populo proponendum, & eius adoratores esse idolola-
tras, anathema sit.

§ CANON VII.

^h Suprà c. 6. Si quis dixerit, non licere, sacram Eucharistiæ ⁱ in sacrario referuari, sed statim post consecrationem
stantibus necessariò distribuendam, aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur, anathema
sit.

§ CANON VIII.

ⁱ Suprà c. 8. Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, ⁱ & non etiam sa-
cramentaliter ac realiter, anathema sit.

§ CANON IX.

^k can. omnis Si quis negauerit, ^k omnes & singulos Christi fideles vtriusq; sexus, cum ad annos discretionis perue-
nerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum, ^l iuxta præceptum sanctæ matris
Ecclesiæ, anathema sit.

§ CANON X.

Si quis dixerit, ^m non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare, anathema sit.

§ CANON XI.

Si quis dixerit, ⁿ solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharis-
tiæ sacramentum, anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque ideo in mortem, & condem-
nationem, sumatur: statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis
grauat, ^o quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessariò præmit-
tendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaci-
ter asserere, seu etiam, publicè disputando defendere præsumperit, eo ipso excommunicatus existat.

1. ^a CANON I. Vide Henriquez in summ. lib. 8. cap. 20. §. 4. in princip. Valent. tom. 4. disput. 6. quest. 3. Iodoc. Cocc. in thesauro Catholico, tom. 2. lib. 6. art. 1. Aegid. de Coninck de Sacram. & censur. q. 75. art. 3. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia, c. 1. concl. 5. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 4. §. 10. nu. 4. Moltes. in summa Theologia moralis tract. 2. cap. 3. num. 19. Fagundes in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 3. lib. 5. c. 1. Paul. Layman in sua Theologia moral.

2. ^β CANON II. Vide Henriquez d. lib. 8. c. 30. §. 2. litt. 1. Vazquez in 3. p. 6. Thomæ tom. 3. disp. 180. num. 180. & disp. 194. num. 4. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Euchar. disp. 4. diff. 4. in princ. Aegid. de Coninck d. quest. 75. num. 49. & num. 171. & quest. 177. art. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 36. Petr. de Ledesma d. tract. de Eucharistia, cap. 6. concl. 2. & 3. Bonacina de Sacrament. disp. 4. quest. 3. puncto 6. §. 2. num. 1. Moltes. in summa Theologia moral. tract. 3. c. 5. num. 14. & 15. Filliuc. in quæst. moralib. tom. 1. tract. 4. num. 147. Fagundes in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 3. lib. 3. cap. 1. num. 8. Et certum de Fide esse manere aliqua accidentia, tradunt post Suarez, & Vazquez nouissimè Ioan. de Lugo disp. 10. sect. 1. num. 1. cum seqq. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 8. num. 58.

3. ^γ CANON III. Vide Henriquez d. lib. 8. c. 27. §. 4. litt. k. Aegid. de Coninck de Sacram. & censur. quest. 74. num. 3. & num. 191. & quest. 75. num. 49. & 168. & quest. 76. num. 32. Vazquez tom. 3. disp. 188. num. 2. & 15. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 37. Cardin. Bellarm. de Eucharistia lib. 3. cap. 22. Bonacina de Sacrament. disput. 4. questione 3. punct. 5. num. 2. Filliuc. in quæst. moralib. tom. 1. tract. 4. num. 136. Fagundes in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 1. lib. 3. cap. 1. num. 9. & præcepto 3. lib. 3. cap. 4. a num. 10. Ioan. de Lugo de Sacramentis tom. 1. tract. de Eucharistia, disp. 4. sect. 4. num. 66. & num. 108. & disput. 8. sect. 2. num. 40.

4. ^δ CANON IV. Vide Henric. d. lib. 8. cap. 29. in princ. litt. c. Aegid. de Coninck de Sacram. & censur. quest. 74. num. 53. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 4. §. 10. numer. 6. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarm. part. 2. lib. 3. c. 5. Torreblanca de iure spirituali lib. 2. cap. 8. num. 61.

5. ^ε CANON V. Vide Henriquez d. lib. 8. cap. 26. in princ. litt. B. Aegid. de Coninck de Sacram. quest. 79. num. 53. Vazq. d. tom. 3. disp. 205. num. 2. Filliuc. in quæst. moral. tom. 1. tract. 4. num. 36.

^ζ CANON VI. Vide Can. de locis rheolog. lib. 5. c. 5. col. 144. & lib. 12. c. 11. col. 441. Henric. d. lib. 8. c. 32. §. 3. litt. D. & c. 42. §. 2. litt. H. Aegid. de Sacrament. tom. 1. g. 76. num. 86. Iodoc. Cocc. in thesauro catholico, lib. 6. art. 7. Moltes. in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 6. num. 8. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ fol. 174. verso. num. 8. Soas. tom. 3. de Sacram. disp. 65. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 29. num. 37. in fine. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 8. nu. 56.

^η CANON VII. Vide Balduin. iun. super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 5.

^θ CANON VIII. Vide Vazq. in 3. p. D. Thomæ tom. 3. disp. 212. nu. 3. Sacramentum corporis, & sanguinis Christi sub speciebus panis, & vini est vnicum, integrum & perfectum sacramentum, vt multis probat Paul. Layman lib. 5. de Sacramentis tract. 4. c. 1. num. 3.

^ι CANON IX. Vide Aegid. de Coninck de Sacram. q. 80. nu. 102. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 57. in fine. Bonacina de Sacrament. disp. 4. quest. 7. puncto 2. num. 5. Moltes. in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 8. num. 26. nouissimè Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 23. pag. 264. & præcipuè num. 17. Trullenchi in Decalog. lib. 3. c. 5. dub. 2.

In hoc can. ibi, omnes, & singulos Christi fideles, &c. Non tamen perpetuò & absolute fauos, sed tantum semifa-
tuos, & non continuo amentes, tempore quo habent
diligentia interualla, ita Henric. d. lib. 8. c. 42. §. 3. Bonacina de Sacramentis disput. 4. quest. 6. puncto 1. ex num. 4. Paul. Layman in Theologia moral. lib. 5. tract. 4. cap. 4. Villalobos in summa p. 1. tract. 7. dub. 40. num. 3. Sancius in select. disp. 26. num. 5. & disput. 36. num. 9. Antonin. Diana resolut. moral. p. 2. tract. de celebratione Missarum, resolut. 79. quos refero de officio & potestate Parochiæ, 20. num. 19.

Infirmitas deliranti, qui propter febrem incidit in amen-
tiam, seu phrenesim, posse præberi viaticum, si illud tem-
pore vsus rationis expressè petijset, & signa contritio-
nis, confessionis, & communionis ostendisset etiam mul-
to antea, dummodo non sit periculum irreuerentia, re-
soluti dicto cap. 20. num. 43. vbi num. 20. cum seqq. etiam re-
soluti peccatoribus notorijs, veluti vsuarijs publicis, &
meretricibus, tribuendam non esse Eucharistiæ.

Ibi, cum ad annos discretionis peruenierint. Prudentium id
parentum, & multo magis Confessariorum iudicio asseri-
mandum, Sot. in 4. distinct. 12. questione 1. art. 9. Bonacina d. disp. 4.

- d. diſp. 4. queſt. 7. puncto 2. à num. 1. Ego ipſe d. cap. 20. num. 18. Trullench d. cap. 5. dub. 2. num. 2. cum ſeqq.
13. Ibi, ſaltem in Paſchate. Hoc eſt, in hebdomada ſancta, vel infra octavam Paſchæ, hoc eſt à Dominica Palmarum uſque ad Dominicam in Albis incluſiue, & ubi laxior eſſet conſuetudo à prima die Quadrageſimæ uſque ad dictam Dominicam in Albis incluſiue, prout obſeruatur Mediolani, in Portugalia, & Valentia. Vide Trullench d. lib. 3. c. 5. dub. 2. num. 6. Quarant. in ſumma Bulary, verb. Communio, ubi refert hac de re declarationem Eugenij I V. Azor. inſtitut. moral. par. 1. verb. Euchariftia, §. 7. Fagundez in quinque Eccleſia præcepta, 3. lib. 1. cap. 3. per tot. & præcept. 3. lib. 1. cap. 5. Henric. in ſumma lib. 8. cap. 5. §. 1. à principio, ubi refert, quod in pluribus diœceſibus conſuetudo ſe extendit à principio Quadrageſimæ uſque ad decimumquartum diem poſt Paſcha, refero dicto c. 20. num. 14.
14. Sacerdotem Regularem non poſſe tempore Paſchali miniſtrare Euchariftiam ſecularibus, ut adimpleant præceptum Eccleſiaſticum annuæ Communionis, reſoluit Nugn. tom. 1. in 3. part. queſt. 83. artic. 4. conſuſ. 5. Soar. de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 9. cap. 3. num. 8. Portel in dub. regularibus tom. 1. verb. Sacramentorum adminiſtratio, num. 5. Vilalob. in ſumma part. 1. tract. 7. dub. 47. num. 4. latè Trullench in decalog. lib. 3. c. 5. dub. 2. num. 8. ubi ſubdit quod Doctores id intelligant de die Paſchatis non materialiter, ſed formaliter, id eſt, de Communione Paſchali per quam fit ſatis præcepto, & inclinare in hanc partem videtur Fagundez in quinque Eccleſia præcepta, præcept. 3. lib. 1. cap. 5. num. 16. Contra Sorb. in compendio priuileg. verb. Communionem, Fr. Emman. queſt. regular. tom. 1. queſt. 56. art. 3. Ludouic. Beia reſponſ. caſuum conſcient. part. 4. caſu 4. Ioan. de la Cruz de ſtat. relig. lib. 2. cap. 5. dub. 4. conſuſ. 3. exiſtimantes poſſe per priuilegia Nicolai V. Pauli II I. Pij I V. & aliorum Pontificum.
15. Fratres Religioſos non poſſe adminiſtrare populo

ſanctiſſimam Euchariftiam die Paſchatis, ſtante quòd in priuilegio Eugenij I V. hoc illis inter dicitur expreſſè pro illa die, reſoluit Nauarr. in man. cap. 21. num. 52. Henric. d. lib. 8. cap. 55. §. 1. Azor. inſtit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 41. queſt. 7. Ego ipſe de officio. & poteſt. Parochi cap. 20. num. 10. ubi refero ita deciſum in S. Congreg. Concil. ſub die 2. Martij 1619.

Contra compendium priuilegiorum Societatis I E S V verb. Euchariftia §. 2. Emman. Sa in aphoriſmis verb. Euchariftia num. 10. Ludouic. Miranda in manuali Prælator. tom. 1. queſt. 42. art. 2. conſuſ. 2. Fr. Emman. queſt. regul. tom. 1. queſt. 56. art. 3. Aegid. de ConincK queſt. 82. art. 3. num. 31. Ioan. à Cruce de ſtat. Relig. lib. 3. cap. 5. dub. 4. conſuſ. 2. Soar. tom. 2. de Relig. tract. 10. lib. 9. c. 3. num. 7. Tamburin. de iur. Abbatum tom. 2. diſput. 5. queſt. 3. num. 3. Fagundez in quinque Eccleſia præcepta, præcept. 3. lib. 3. c. 2. num. 18. Hieron. Roderic. in compendio queſt. regul. reſoluſ. 127. num. 5. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Euchariftia diſput. 13. ſect. 2. à num. 50. & alios exiſtimantes Religioſos line Parochi licentia poſſe ipſo die Reſurrectionis Dominicæ ſacram Euchariftiam miniſtrare parochianis, iſs videlicet, qui exiſtimantur parochia ſauſfeciffe, vel poſtea ſauſfacturi.

¶ CANON X.] Vide Vgolin. de officio Episcopii cap. 16. 15. §. 7. num. 9. quem refero de officio, & poteſt. Parochi cap. 20. num. 24.

¶ CANON XI.] Vide Sot. in 4. diſp. 12. queſt. 5. art. 4. col. 14. Can. de locis Theolog. lib. 3. col. 189. ad fin. cum ſeqq. Aegid. de ConincK de Sacrament. tom. 1. q. 80. n. 5. cum ſeqq. Azor. inſtitut. moral. p. 1. lib. 10. cap. 31. queſt. 1. Soar. tom. 3. de Sacrament. diſput. 66. ſect. 3. verſ. ſed quæres, Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 20. num. 53. Fernandez in examino Theologie moralis part. 3. cap. 4. §. 8. Filiuc. in queſt. moralibus tom. 1. tract. 4. n. 210. Moſſel. in ſumma Theologia moralis tract. 3. c. 10. n. 26. Torreblanca de iur. ſpirit. lib. 2. c. 7. n. 46. cum ſeqq. Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Euchariftia diſput. 14. ſect. 4. num. 54. cum ſeqq. Ioan. Sancti. in ſelect. diſput. 32. num. 4.

DE REFORMATIONE.

De Officio Prælatorum in ſubditorum correptione.

C A P V T PRIMVM.

- 1 Doctores referuntur de materia huius cap. agentes.
- 2 Episcopi ſe paſtores, non percussores eſſe meminerint.
- 3 In criminalibus cauſis quando procedi poſſit ad vltiora, non obſtantiſſimis appellationibus, & inhibitionibus.
- 4 Episcopus viſitans tenetur dare tranſumptum ſi repererit aliquod delictum carceratione, vel caſtigatione dignum.
- 5 Appellatio non datur à viſitatione facta ab Episcopo, præſertim à correptione morum.
- 6 Appellatio ad effectum ſuſpenſium non datur à mandato de reſidendo in viſitatione edito.
- 7 Appellatio ad effectum ſuſpenſium non admittitur à viſitatione Eccleſiæ Cathedralis.
- 8 Non extenditur ad cauſas criminales, quæ tractantur apud iudices inferiores, aut delegatos Papæ, vel Episcopii.
- 9 Appellari an poſſit quando grauamen illatum per interlocutoriam, non poteſt tolli per appellationem à definitiuam.
- 10 Carcerationis indebite grauamen, per appellationem à definitiuam reparari non poteſt.
- 11 Appellatio interpoſita ſuper condemnatione ad triremes habet effectum ſuſpenſium.
- 12 Appellatio à priuatione beneficii habet effectum ſuſpenſium.
- 13 Decretum S. Congregationis negotijs Episcoporum præpoſite.
- 14 Metropolitanus in ſuffraganeos eorumve ſubditos non iudicant niſi in cauſis à iure expreſſis.
- 15 Metropolitanus, & alij ſuperiores cauſas in curijs Ordinariorum pendentes non auocant.
- 16 Appellationes quando recipiendæ.
- 17 Superiores cognoscere non valent cauſas, quæ coram inferioribus pendunt ante definitiuam ſententiam, vel vim definitiuam habentem.
- 18 Inhibitiones poſt appellationem quando concedendæ.
- 19 Appellatio recipienda non erit quamuis appellans aſſerat ſententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non poſſe.
- 20 Appellationes à Metropolitanis non recipiuntur ab executione decreti Concilij Trident. aut viſitationis Apoſt.
- 21 Appellationes ad effectum deuolutiuum tantum admittuntur in cauſis viſitationis Ordinariorum, aut correptionis morum.
- 22 Appellatio non admittitur à grauamine, quod per

- definitiuam reparari nequit, nisi visis actis.
- 23 *Causa appellationis dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere quanto tempore permanebit.*
- 24 *Acta originalia processuum prima instantia ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi, &c.*
- 25 *Censura Ecclesiastica in appellante prolata quando relaxari possit per iudicem appellationis.*
- 26 *Absolutio ad cautelam quomodo danda.*
- 27 *Appellatio non recipitur à sententia definitiva contra verum contumacem prolata.*
- 28 *Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo.*
- 29 *Metropolitanus non potest cognoscere in prima instantia etiam citra preiudicium cursus causæ coram Episcopo.*

E Adem sacrosancta Tridentina Synodus presidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, ut iuxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesijs eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in vita, ac morum honestate continere poterint, illud primum eos admonendos censet, ^a *ut se pastores, non percussores, esse meminerint*, atque ita præesse sibi subditis oportere, ut non in eis dominantur, sed illos, tanquam filios, & fratres, diligant, elaborentque, ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur, quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, ^b illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio, ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia, cum sæpè plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam austeritas, plus exhortatio, quam comminatio, plus charitas, quam potestas. Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate severitas adhibenda est, ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conferuetur, & qui correcti fuerint, emendentur, aut, si resipiscere noluerint, ceteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, à vitijs deterreantur, cum sic diligenti, & pij simul pastoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere somenta, post, ubi morbi gravitas ita postulet, ^c ad acriora, & grauiora remedia descendere: sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare. ^d *¶ Cum igitur rei criminum, plerumque ad evitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas & gramina simulent, & appellationis diffugio, & iudicis processum impendant, ne remedio ad innocentie præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque ut huiusmodi eorum calliditati, & tergiversationi occurratur, ita statuit, & decreuit. ^e *¶ In causis visitationis, & correctionis siue habilitatis, & inhabilitatis, nec non criminalibus ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiam, & ab interlocutoria, vel alio quocunque grammine, non appelletur, nec Episcopus, seu Vicarius, appellationi huiusmodi, tanquam friuola, deferre teneatur, sed ea, ac quacunque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad vltiora valeat procedere, ^f nisi grauamen huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit, quibus casibus sacrorum, & antiquorum canonum statuta illibata persistant.**

^a Tir. 1.
1. Tim. 3.
1. Pet. 5.
diffin. 45. in
prin. diff. 94.
cap. ult. diff.
95. cap. esto
subiectus.
6. 2. Tit. 4.

^g Cap. refo-
canda, & cap.
corripitur.
24. quæst. 3.
4. Cap. cum
speciali, 5.
Porro, de
elect.
^e Infra sess.
22. cap. 1. &
24. cap. 20.
de reformat.

^f Cap. vlt. de
bitus, de ap-
pel. cum sim.

1. **V**ide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 26. num. 29. in fine, Sbroz. de officio Vicarij lib. 3. quæst. 1. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 40. art. 1. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 503. in 1. edit. alijs resolut. 404. in 2. edit. Armen- dar. in addit. ad recop. legum Nauar. lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 63. ubi refert decum post definitiuam sententiam in causis correctionis, & visitationis appellari posse, ita tamen ut appellatio non suspendat executionem, nisi grauamen per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit.
2. *¶ Ut se pastores, non percussores esse meminerint.* Vide S. Anton. in summ. p. 3. tit. 20. cap. 5. §. 3. Cornel. conf. 296. circa princip. vol. 4. Fusc. de visitat. lib. 1. c. 3. num. 19. metipsum de officio & potestate Episcopi part. 1. tit. 2. §. 12. Episcopi summa attentione pendant textum in presenti, & infra sess. 24. de reformat. cap. 3. & sess. 25. etiam de reformat. cap. 1. in quibus decretis verba sunt multum pia, & à Prælati mente semper retineri debent, quorum summam refert Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo deprom- ptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 20. nu. 8 pag. 239.
3. *¶ Cum igitur rei criminum, &c.* In criminalibus causis quando procedi ad vltiora possit, non obstantibus appellationibus, & inhibitionibus, declarauit sanctæ mem. Pius V. in sua constitut. 180. incip. Cum sicut, quæ est reformatoria constitutionum Pij IV. & aliorum sum- morum Pontif. sic distinguendo: Aut reus confensus est, & tunc licitum erit iudici à quo, non obstantibus appellationibus, & inhibitionibus, absque pœna- rum incurfu ad vltiorem executionem pro pœna in sententia, irrogata executione procedere. Si verò non

sit confessus, tunc poterint admitti & recipi omnes, & singulæ appellationes, ac quæcunque desuper pro tem- pore præsentate, & præstantiæ commissiones, & illarum vigore inhibitiones, citationes, & monitoria decerni, præstita tamen prius cautione idonea per partem, seu partes appellantes non confisos in forma depositi pro pœna in qua condemnatus extitit, & seu respectu de se constituendo in carcere, & ibidem manendo in quacunque parte iudicij, & quatenus pars esset diues, factò prius actuali deposito arbitrio iudicis ad quem. Quod quidem hodie in praxi obseruatur, molexit enim stylus Signaturæ iustitiæ, ut quodocunque contingit committi causam appellationis in criminalibus, semper apponatur clausula, parito sententiæ, vel seruato exitio, & forma Motus proprii Pij I V. & Pij V. Ita Massob. de Synodo diocesana cap. 4. dubit. 21. secundum Roman. impressionem. *¶ Iudicis processum impendant.* An Episcopus visitans teneatur dare transumptum si reperit aliquod delictum carceratione, vel castigatione dignum? Affirmatiue decum fuisse refert Armen. in addit. ad recop. legum Nauar. lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 62.

¶ In causis visitationis, &c. A visitatione facta ab Episcopo, præsertim à correctione morum, non dari appellationem, per text in presenti, & cap. 10. sess. 24. de reformat. resoluunt Lancellot. de attentat. & innou. appellat. pend. li- mit. 18. in prin. num. 6. Rugin. de appellat. §. 2. cap. 3. num. 46. Marchef. de commissi. part. 1. de commissi. appellat. extra Roman. cur. cap. 6. num. 78. in 2. edit. quos refert Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 7. num. 1. ubi numeris seqq. multa tradit de intellectu huius text. Nauar. in rubr. de iudic. notab. num. 83.

num. 83. & conf. 1. de appellat. Gabr. Pereira de Manis Regia. part. 1. cap. 7. à princ. Thom. Valasc. alleg. iuris tom. 1. alleg. 70. num. 4. Mar. Anton. var. resolut. lib. 1. resolut. 95. num. 11. & resolut. 110. num. 14. Steph. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 17. num. 14. pag. 195. vbi num. 15. aduertit vt dum appellatur à decreto visitationis, admitti non debeat appellatio nisi specificè expresse fuerint causæ grauaminis, vt dispicere possit visitator à quo appellatio interponitur, an causæ sint friuolæ, an iustæ, an suspēdere, vel mutare debeat suum decretū, an verò prouisionaliter exequi. Narbona l. 59. gloss. 1. num. 119. tit. 4. lib. 2. Recop. vbi refert decifum quod in causis visitationis, & correctionis appellari potest post diffinitiuam, ita tamen vt appellatio non suspendat executionem. Si tamen Episcopus procedat in exemptos, seu alios priuilegiatos contra eorum priuilegia, dari appellationem existimant Salgado de protecc. Regia part. 2. cap. 15. num. 38. Berart. de visitat. secul. cap. 27. num. 67. Mendez de Castro in praxi Lusit. p. 2. lib. 2. cap. 3. num. 34. Marchefan. d. cap. 6. num. 78. Vbi enim apparuerit de exemptione, seu priuilegio gesta appellatione pendente reuocantur, Lancellot. de attentat. p. 2. cap. 12. limit. 18. num. 2. & seq.

6. A mandato de residendo in visitatione edito non dari appellationem ad effectū suspensiuum, sed ad effectū deuolutiuum tantum, decifum refert Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. lib. 5. §. 2. num. 2.

7. Appellationem ad effectum suspensiuum non admitti à visitatione Ecclesiæ Cathedralis, & personarū ipsius ab Episcopo faciendæ, nec ideo illam appellatione suspendi posse, tenet Aldan. in compendio canon. resol. lib. 1. tit. 4. num. 8. vbi refert decifum in Oriolan. 27. Marij 1632. ad 6. subdens ibidem in resp. 17. fuisse resolutum appellationis cuiuscunque prætextu non posse impediri, seu retardari diocesane Synodi celebrationem.

Si ordine iudiciario & ordinato processu visitationis causæ tractetur, appellatio ad vtrumque effectum admittitur, vt per Stephan. Gratian. Marchia decif. 188. num. 4. Ceual. de cognit. per viam viol. part. 2. q. 123. num. 14. & 15. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 61. vers. hoc eodem casu, Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 122. Mendez de Castro in praxi Lusit. p. lib. 2. cap. 3. num. 34.

8. Necnon in criminalibus ab Episcopo, &c.] Ergo non à iudicibus inferioribus, aut delegatis Papæ, vel Episcopi; ita post Nauarr. in man. c. 25. num. 15. vers. adde, tradit Fr. Emman. in summ. tom. 3. cap. 20. num. 1. quem refert Hieron. Roder. in compendio q. regul. resol. 10. n. 10. Verum ex dispositione Concilij in omnibus causis appellari non posse ab interlocutorijs tam in prima, quam in secunda instantia, tam ab Ordinarijs, quam à delegatis, vel inferioribus latis, nisi grauamen contineant irreparabile, vel definitiuam vim habeant, resoluit Suar. de Paz in pract. in procum. 6. part. tom. 1. num. 28. Amat. Roder. in pract. examinandi & videndi processum cap. 12. nu. 8. latè ad vtramque partem Narbona l. 59. gloss. 1. nu. 150. cum multis seqq. tit. 4. lib. 2. Recop.

9. Ab interlocutoria, vel ab alio quocunque grauamine, &c.] An appellari possit quando grauamen illatum per interlocutoriam non potest tolli per appellationem à definitiuam? vide Soar. de Pace in pract. tom. 2. p. 5. cap. vnic. num. 3. Quarant. in summ. Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, au- Hor. 18. vers. primò quæro. Nauarr. conf. 2. de appellat. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 105. in 1. edit. alias resol. 405. num. 1 in 2. edit. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 4. num. 98.

10. Carcerationis indebita grauamen per appellationem à definitiuam reparari non potest, ac prouide ab eo valet appellari, & Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & processum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit, ita refert decifum Piafec. d. cap. 4. num. 100. Quarant. d. verb. Archiepiscopi auctoritas, num. 20. in addit. lit. B. Et refert Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 120. Sa cram Congr. censuisse quod in materia correctionis vbi Episcopus etiam sine processu, Barbof. Collect. in Concil. Trid.

& sine scriptis carcerat subditos, & tenet diu carceratos, potest Metropolitanus cognoscere de excessu in corrigendo, si carcerati appellauerint ad eum, dummodo interim non impediatur aut suspendatur executionem eorum, quæ ab Ordinario decreta fuerint, de quo etiam Gabr. Berart. de Visitat. secul. cap. 27. num. 67. Mendez de Castro d. p. 2. lib. 2. cap. 3. num. 33. Vide infra sess. 24. de reform. cap. 20. num. 33.

Appellationem interpositam super condemnatione ad tunc habere effectum suspensiuum, resolutum à S. Congr. Episcop. & Regular. in Auerfana 22. Ianuarij 1591.

Appellationem à priuatione beneficij habere effectum suspensiuum, tenet Aldan. d. tit. 4. num. 10. vbi asserit sic fuisse decifum in S. Congr. Episcop. & Regular. in Mileuitana 1. Iunij 1604. Nam etiam in causis visitationis, si nō de morum correctione ageretur, sed de priuatione administrationis, vel beneficij, aut alterius similis rei, appellatio quoad vtrumque effectum admittitur, Ceual. de cognit. per viam violent. p. 2. q. 123. num. 13. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 122.

Hac de re extat optimum decretum omnino videndum, quod refert Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori Eccles. resol. 404. in 2. edit. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. d. verb. Archiepiscopi auctoritas, au- Hor. 18. vers. octauo, Piafec. d. part. 2. cap. 4. nu. 101. Hieron. Roder. in compendio quæst. regular. resol. 10. num. 35. cum seqq. Modern. de potest. Regia part. 2. cap. 1. à num. 247. & de supplicat. ad Sanctissim. part. 2. c. 5. §. 2. num. 4. & 5. tenoris sequentis, videlicet.

Ad tollendas ambiguitates, & controuersias iurisdictionales, quæ inter appellationem, & prioris instantiæ iudices non sine partium dispendio, cursuque iustitiæ impedimento, & sepe cum scandalo oriuntur, S. Congr. causis Episcoporum, preposita, facta prius relatione S. D. N. Urbano VIII. ac de Sanctitatis sue mandato viue vocis oraculo de super habito in hunc qui sequitur modum ab omnibus, ad quos spectat, in posterum fieri ac seruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarche in Suffraganeos, eorumque subditos non inducent, nisi in casibus à iure expressis.

Item nec alij superiores etiam Nuncij, vel Legati de latere specificam facultatē maiorem non habentes causas in curijs Ordinariarum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes, ad se non auocent, nisi per viam legitime appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iurisdictionibus quoad alias causas eximere non possint.

Appellationes nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius consiliterit appellationem à sententia definitiuā, aut à grauamine, quod per definitiuam sententiam reparari non possit in casibus à iure non prohibitis, per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam ac prosequutam.

Nedum causarum, quæ coram inferioribus iudicibus pendente ante definitiuam sententiam, vel vim definitiue habentē, de grauamine illato superiores cognoscere valeant, licet citra preiudicium cursus causarum se id facere contestentur. Nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, vt ipsis copia processus transmittatur, etiam expensis appellantis.

Inhibitiones post appellationem sicut premititur receptam non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti definitiuī, aut vim definitiue habentis, vel damnum per definitiuam irreparabile continētis, alias inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcūq; sint ipso iure nulla, eisq; impune nō parere liceat.

19. Si appellans asserat sententiam, aut appellationis exemplum, culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitiō concedenda, sed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit ut soluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caveat tamen iudex à quo, nisi verè appellatum fuerit in causa appellabili interim aliquid in prejudicium appellantis attentet, etsi per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit iudex appellationes adijcere, ne interim aliquid novi contra appellantem intentetur.

20. Ab executione decreti S. Concilij Trident. aut visitationis Apost. appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec, si Episcopi virtute eiusdem S. Concilij procedunt ut Sedis Apost. delegati in causis, quæ sub eorū iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salva tamen in hoc casu Legatorum, & Nunciorum Apostol. auctoritate.

21. In causis verò visitationis Ordinariorum, aut correctionis morū quoad effectum devolutivum tantum admittuntur, nisi de gravamine per definitivam irreparabili agatur, vel cum visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit quoad effectum suspensivum.

22. Cum à gravamine, quod per definitivam reparari nequit, ut indebita carcerationis, vel torture, aut excommunicationis etiam comminata, appellatur, nonnisi visis actis, ex quibus evidenter appareat de gravamine, appellatio admittatur, aut inhibitiō, vel provisio aliqua concedatur.

23. Causa appellationis dum pendet, appellans in eodem, quo reperitur, carere permanebit, quoad iudex ad quē appellatum est, visis actis, & causa cognita aliter decreverit, & tunc si à iudicis ad quem decreto vim definitivæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

24. Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ

iudicialiter obijciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarij, ut in suo archivio conserventur.

Censura Ecclesiastica in appellante prolata relaxari, aut nulla declarari per iudicem appellationis non potest, nisi auditis partibus, & causa cognita, tuncque si constiterit eam iustam esse, ad iudicem, qui excommunicavit, appellans remittendus est, ut ab ipso iuxta sacros canones beneficium absolutionis, si humiliter petierit, debitamque emendationem præstiterit, obtineat. Si verò iniustam esse clare appareat, superior absolutionem impendat; si dubitetur, honestius est ut ad excommunicatorem intra breuem aliquem terminum eidem præfigendum absolvendus remittatur, licet etiam superior hoc casu id ipsum per se præstare iure possit.

Absolutio ad cautelam nonnisi parte citata, & visis actis cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, vel à iure si concurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præstita per excommunicatum cautione de stando iuri, & parendo mandatis Ecclesiæ tantum, etsi iuxta formā à iure præscriptam apparebit quem ob manifestam iniuriam excommunicatum fuisse, debitam etiam satisfactionem præstare, & si ob contumaciam manifestam expensas pariter satisfacere, & cauere de iudicio sibi coram excommunicatore quis tenebitur, priusquam ad cautelam absolatur.

A sententia definitiva contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitiō, aut alia quævis provisio quandiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur.

Nec Episcopus, seu Vicarius, &c. Archiepiscopum non debere se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo, cui inhibendum non est, nec ille tenetur deferre appellationi, nisi in casibus Bullæ Gregorij XIII. quæ est 24. in Bullario, referuntur. *decisum Zerol. in praxi Episcop. verb. appellatio, vers. ad decimum, Hieron. Roderic. d. resol. 10. num. 21.*

Metropolitanum non posse cognoscere etiam circa præiudicium cursus causæ coram Episcopo, neque ad eum effectum etiam absque vili inhibitione posse simpliciter mandare, ut sibi transmittatur copia processus expensis appellatis extra casus à Concilio concessos appellandi, referuntur *decisum Quarant. d. auditor. 18. vers. primo quarto, Hieron. Roderic. d. resol. 10. num. 22.*

In Criminibus appellationis causa à sententia Episcopi quando Metropolitanò, & quando uni ex vicinioribus sit committenda, eorumve vicarijs, & non inferioribus.

C A P V T II.

1 Legati, seu Nuncij non possunt committere causas criminales suis Auditoribus.

2 Appellandum est ad Metropolitanum à sententijs Ordinarij in causa criminali procedētis ex decre-

to Concil. etiam tanquā Sedis Apostol. delegatus.

3 Appellandum est à Vicario ad Episcopum in causis criminalibus, vel beneficiabilibus specialiter commissis Vicario.

A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, ubi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, à Metropolitanò, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali, aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel ultra duas legales diastas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, & uni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

Hunc text. allegat, & illius summam refert Sbroz de officio Vicarij lib. 3. quæst. 3. ubi quæst. 5. resoluit posse Vicarium Patriarchæ, Archiepiscopi, vel Episcopi cognoscere causas appellationū quas devolunt ad ipsos.

à Metropolitanò, seu illius etiam Vicario, Legatos, seu Nuncios Apostol. non posse committere istas causas suis Auditoribus, ut illas videant tanquam iudices delegati resoluit Aldan, in compendio canonis, resoluit. lib. 3. tit. 8.

Sessio XIII. de Reformat. Cap. III. & IV. 75

tit. 8. num. 10. vbi ait sic fuisse resolutum 6. Octobris 1588. & subdit. sub die 24. Maij 1590. fuisse decifum sententias latus ab Auditoribus Nunciorum Sanctissimi in causis appellationum in criminali, nullas esse, nec propter vilitatem publicam & communem partium errorem sustineri.

2. *¶ Vni ex vicinioribus Episcopis.* A decretis, & sententijs ordinarij, qui etiam tanquam Sedis Apost. delegatus ex decreto Concilij processit, appellandum esse ad Metropolitanum, non autem ad Sedem Apostol. tenet Aldan. ubi supra.
3. In causis verò criminalibus, vel beneficalibus specia-

liter commissis Vicario: appellari ab eo ad Episcopum cum dicatur Ordinarius, resoluunt gloss. verb. officialem, in cap. 2. de officio vicarij lib. 6. & ibi Lap. num. 12. Anch. nam. 2. Domin. num. 9. Franch. num. 4. in fine. August. Berol. in rub. de officio deleg. num. 2. & 26. & consil. 22. num. 12. vol. 1. Felin. d. rub. de officio delegat. num. 4. & in cap. licet num. 1. cum segg. de officio ordinarij, & ot. de off. 7. de Officio Vicarij. alias 371. in no. uis, Marant. de ordine iudic. part. 4. dist. 5. in princip. num. 16. Anton. Cuch. lib. 2. instit. maior. tit. 8. de vicar. n. 112. cum segg. Sbroz de officio Vicarij li. 2. q. 55. m. 35. cum segg. Sanc. de matr. li. 3. disp. 29. num. 6. Iacob. de Laurent. in tract. de iudice supposito, cap. 4. num. 12. Nicol. Garc. de beneficijs p. 5. en. 8. nu. 40.

Acta prima instantia intra triginta dies dentur gratis reo appellanti.

C A P V T I I I.

- 1 Doctores referuntur de materia huius cap. agentes.
- 2 Intellectus huius decretis.

- 3 Appellans in causis criminalibus tenetur intra sex menses causam prosequi, & expeditione reportare.

Reus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, a. *acta prima instantia omnino producat*: & iudex, nisi illis visis, ad eius absolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra triginta dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat, alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaferit, terminetur.

1. **V**ide Sbroz de officio Vicarij lib. 3. quæst. 9. vbi de intellectu, Soar. de Pace in præf. tom. 2. part. 5. cap. unic. num. 14. Mendez de Castro in præf. Lusitana lib. 2. cap. 11. num. 14. Nouar. in singul. iuris canonic. sing. 7. nouissimè Stephan. Vveym ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, consil. 27. num. 15. & 16. pag. 195. Narbona l. 33. gloss. unica num. 4. tit. 25. lib. 4. Recopil.
2. Intelligendum esse hunc text. de persona iudicis, qui in criminali causa sententiam tulit, à qua appellatum fuit, ut scilicet quantum in se erit acta ipsa postulanti exhibeat gratis, itaut nullam mercedem sibi eo nomine accipiat: verò e. 20. sess. 24. de reformat. intelligendum esse de persona Notarij, qui ipsam actorum copiam tenebitur exhibere appellanti congrua mercede accepta, resoluunt Sbroz d. loco & Aldan. in compendio Canon. resolut.

lib. 5. tit. 8. num. 30. vbi refert ita decifum sub die 27. Septembris 1627.

Acta prima instantia omnino producat. In causis criminalibus, qui pecuniariam passus fuerit sententiam, si casus sit appellabilis, ut supra ad e. 1. dictum est, tenebitur appellans infra sex menses à die ipsius interpositæ appellationis computandos ita coram iudice appellationis causam suam prosequi, ut etiam expeditionem reportet, quibus elapsis, & expeditione coram iudice à quo non reproducta, tenetur idem iudex à quo ad quancunque fisci instantiam, etiam si acta fuerint transportata, sententiam ipsam debitæ executioni omni mora postposita demandare, ut statuit sanctæ mem. Pius V. in sua const. 143. incip. Licet, refert Massobr. de diacefana Synodo, c. 4. dub. 21. secundum Romanam impress.

Quando certus Episcoporum numerus à iure requisitus non potest assistere Episcopo deponenti ac degradanti clericum, assistant tot idem Abbates certi eiusdem diæcesis, quibus assistere non valentibus assistant persone alioquin in dignitate constitutæ.

C A P V T I V.

- 1 Doctores de materia huius cap. agentes.
- 2 Degradationem realem, & curiæ seculari traditionem quæ crimina mereantur.
- 3 Episcoporum numerus qui requiratur in degradationibus.
- 4 Vicarius generalis proprij Episcopi potest ad verbalem Presbyteri depositionem procedere, ad actualem verò solus proprius Episcopus.

- 5 Episcopus electus, & confirmatus ante consecrationem non potest actualiter clericum degradare.
- 6 Prelati Religiosorum non habent iure communi facultatem deponendi, vel degradandi suos subditos.
- 7 Crimina quæ merentur verbalem depositionem.
- 8 Abbates degradationi assistentes sunt iudices assessores.

Cum vero tam grauiâ nonnunquam sint delicta, ab Ecclesiasticis commissâ personis, ut ob eorum atrocitatem à sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ seculari, in quo secundum sacros canones, & certus Episcoporum numerus requiritur, quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur, si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur, propterea statuit & decreuit, 7 Episcopo per se, seu illius Vicarium, in spiritualibus generali, contra Clericum, in sacris etiam presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, & necnon verbalem depositionem, & per se ipsam etiam ad actualem, atque solemnem degradationem ab ipsis Ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero à canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat, adhibitis

Barbos. Colect. in Concil. Trid.

G 2 bitis

a Carth. 10. vide 3. q. 8. suggero. & 25. q. 7. Felix Episcopus. b 2. Hispal. cap. 6. c Cap. si quis cum seq. 14. q. 7. c. degradatio de P. nit. in 6.

bitis tamen, & in hoc sibi ¹ assistentibus totidem Abbatibus, vsu mitra & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate, aut diocesi reperiri, & commodè interesse possint, alioquin alijs personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

DE materia huius text. vide Locat. in opere iud. verb. degradatio, Conrad. Brun. de haret. lib. 4. ca. 13. Simanc. de Cathol. institut. tit. 46. num. 69. Ioan. Roj. in singularibus fidei singul. 48. Bernard. & Salzed. in pract. cap. 143. in nouiss. edit. Henriq. in summa lib. 13. c. 55. §. 2. Menoch. de arbit. casu 415. Sbroz. de Officio Vicarij lib. 2. quæst. 157. Cened. ad Decretal. collect. 65. num. 3. Zerol. in praxi Episcop. verb. degradatio. Piafec. in simili praxi part. 2. cap. 4. num. 93. in fine. & num. 94. Farin. in praxi crimin. p. 1. quæst. 8. num. 72. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 4. a. num. 47. Mar. Alter. de censur. tom. 2. disput. 2. cap. 1. vers. degradatio. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 32. tract. 2. num. 52. Carol. de Grassi. de effectibus cleric. effectus 1. a. num. 814. Monet. de distribut. quotidian. quæst. 17. a. num. 1. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de favore clericorum personali §. 10. a. num. 3. Fernandez in examinae Theologia moralis p. 2. cap. 14. §. 1. Scip. de Rubis. & Gauant. in aphorismis Episcop. verb. degradatio. Illustriss. D. Roder. à Cunha in tract. de Confessoribus sollicitantibus mulieres in Confessione q. 24. metipsum de Officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 110.

2. ² *Ut ob eorum atrocitatem, &c.*] Crimina, quæ iure communi attentio merentur realem degradationem, & curiæ seculari traditionem, tria principaliora numerantur, videlicet hæresis, falsi in litteris Apost. commissi, & conspirationis contra proprium Episcopum, de quibus omnibus egi d. alleg. 110. num. 11. his addendum duxi plura alia Summorum Pontific. constitutionibus expressè cautata, crimen scilicet nefandum, ibid. num. 19. crimen abortus animati, etiam ibid. num. 20. crimen sollicitantium mulieres in confessione, si delicti grauitas petat, ibid. num. 20. & non ordinatorum celebrantium, vel sacramentalem confessionem audientium, etiam ibid. num. 18. ac incorrigibilium, qui transferunt in profundum omnium malorum, ac commiserint aliquid immane, & horrendum delictum, ibid. quoque num. 13.

3. ³ *Certus Episcoporum numerus requiritur.*] Videlicet duodecim Episcoporum, si degradetur Episcopus, sex si degradetur Presbyter, tres si Diaconus, vel Subdiaconus degradentur, vt in cap. si quis tumidus, & in cap. felix. 15. quæst. 7. Ita Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 143. vers. non tamen, in fine, Piafec. d. part. 2. cap. 4. num. 93. in fine, Mar. Al-

ter. d. disput. 2. cap. 7. à princ. Bellet. d. §. 10. num. 7. Ego ipse d. alleg. 110. num. 22.

4. ⁴ *Episcopo per se, seu illius Vicarium, &c.*] Posse proprii Episcopi Vicarium generalem contra clericum in facris etiam presbyteratus Ordine insignitum ad illius condemnationem, & verbalem depositionem procedere, ad actualem verò solum Episcopum proprium per se ipsum, resoluit Henriq. in summa lib. 13. c. 43. §. 5. Soar. de censur. disp. 30. sect. 1. num. 19. Auila cod. tract. part. 3. disput. 5. dub. 1. concl. 3. Sayr. in simili tract. lib. 5. c. 20. num. 18. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 4. num. 47. & 48. Aldrete de religiosa disciplina tuenda lib. 1. c. 3. num. 18. Piafec. d. c. 4. num. 93. in fine, Bellet. d. §. 10. num. 7. Seraphin. de Freitas ad tract. Illustriss. D. mei Roderici à Cunha de Confessoribus sollicitantibus mulieres in Confessione, quæst. 24. num. 107. Ego ipse d. alleg. 110. num. 7.

5. ⁵ *Episcopum electum, & confirmatum ante consecrationem non posse actualiter clericum degradare, quia huiusmodi degradatio videtur quidam actus Ordinis dependens ab ipsa consecratione, posse tamen verbaliter deponere etiam in Ordine ad actualem degradationem, quia est actus solius iurisdictionis, resoluit Mar. Alter. d. tom. 2. disput. 2. cap. 7. vers. quarunt Doctores, ego ipse d. allegat. 110. num. 24.*

6. ⁶ *Prelatos Religiosorum non habere facultatem deponendi, vel degradandi suos subditos, nisi illis concessum sit per priuilegium, vel consuetudinem à Romano Pontifice toleratam, tenent Sayr. d. c. 20. num. 28. Syluest. in summa verb. degradatio 1. Auila d. disput. 5. dub. 4. post alios Bonacina de censuris disput. 4. puncto vnic. num. 8. Ego ipse d. allegat. 110. num. 25.*

7. ⁷ *Necnon verbalem depositionem, &c.*] Crimina quæ merentur verbalem depositionem, referunt Bertachin. de Episcopo part. 8. lib. 4. tit. de causa mæ. degrad. Henriq. d. cap. 55. §. 5. Monet. d. q. 17. num. 6. Ego ipse d. alleg. 110. num. 10.

8. ⁸ *Assistentibus totidem Abbatibus, &c.*] Illos esse iudices assessores, ac proinde eorum suffragio standum esse, post Gemin. & Sylu. resoluit Soar. de censur. 5. disput. 30. sect. 1. n. 20.

9. ⁹ *Contra Aldret. de religiosa disciplina tuenda lib. 2. cap. 17. num. 15. existimantem eos nec assessores, nec consultores esse, sed adhibitos ad solemnitatem.*

Gratias mendacijs, aut taciturnitate extortas pro remissione peccati, aut pænæ, ad quam criminofus fuerat condemnatus, reuocet is, qui gratiam fecisse videatur.

C A P V T V.

- 1 Principis venia dicitur subreptitia, non facta mentione de iterato crimine.
- 2 Remissio obtenta alicuius delicti non facta mentione prioris condonationis eiusdem, vel alterius

eiusdem generis, est subreptitia.

- 3 Gratia subreptitiè impetrata est ipso iure nulla.

- 4 Expressio qualibet falsa vitiat gratiam, etiam quod aliàs esset Principis concessurus.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pænæ, illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur, cum non ferendum sit, vt mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum ^a impunitum sit, a verum etiam alterius delicti veniam impetret mentienti: idcirco, vt sequitur, statuit, & decreuit Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere ceperat, aut remissione pænæ, ad quam criminofus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, & per se ipsum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, ^b etiam summarie cognoscat, ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse, legitime constiterit, non admittat.

Vide Franc. Leon. in thesauro fori ecclesiast. part. 2. cap. 2. num. 66.

^a *Verum etiam alterius delicti veniam, &c.*] Subreptitiam dici Principis veniam non facta mentione de iterato

crimine, tenent Padil. in l. transgere. num. 63. C. de transact. Tiraquell. de panis temper. causa 10. num. 4. Henríquez in summa lib. 13. cap. 30. §. 1. Guier. canon. lib. 2. cap. 15. num. 86. Cened. ad Decretal. collect. 34. numero 4. Farinac. in praxi

^a Ex d. 23. Leuit. 19. Proti. 6. & 10. 12. & 19. c. si quis dixerit, cum seq. & c. nemo petitorum 13. q. 3. b c. super litteris. & cap. cum dilecta de rescripti.

praxi crimin. part. 1. questione 6. num. 49. Nicol. Garc. de beneficiis. p. 8. cap. 3. num. 28. Cardinal. Tusch. practie. conclus. tom. 7. conclus. 730. Sanctarell. variar. resolut. questione 50. num. 20.

2. Et obtentam remissionem alicuius delicti, non facta mentione prioris condonationis eiusdem, vel alterius eiusdem generis, subreptitiam esse docent Couar. lib. 1. variar. cap. 20. num. 8. Clar. §. fin. quest. 59. num. 9. Antonius Gomez tom. 3. variar. cap. 30. num. 69. Molin. de primogenit. lib. 2. cap. 4. num. 52. & lib. 4. cap. 3. num. 43. Menoch. de arbitrar. casu 203. num. 32. Sanctarellus loco proxime citato.

¶ Per se ipsum, &c.] Aduertit Ioann. Sanc. in selectis disput. 50. num. 26. quod prospiciens Concilium in presenti plures delinquentes pro meritis poenitis ab Episcopis sibi inflictis extorquere gratias falsis precibus, per quas poenae illae aut remittantur omnino, aut minuantur, decreuit Episcopum per se ipsum tanquam Sedis Apostolicae delegatum summariè cognoscere de subreptione, & obreptione gratiae, & tamen non obstante quod afferit Concilium per se ipsum debere cognoscere Episco-

pum, praxis quotidiana docet illius rei cognitionem suo committi Vicario, per doctrinam Salzedi in practie. capitul. 73. in fine, qui ait quod dum Concilium iudicio Episcopi aliquid agendum committit, non tantum Episcopo, sed ei, qui vices illius gerit, committere censetur.

¶ Non admittat.] Est enim ipso iure nulla gratia subreptitiae impetrata, vt tradunt Felin. per text. ibi in cap. ad audientiam, num. 22. de rescript. Menoch. de arbit. casu 201. num. 2. Surd. decis. 307. num. 17. Sanctarell. var. resolut. quest. 50. num. 3. Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 6. num. 133.

Et quamlibet expressionem falsam vitare gratiam, etiam quod aliàs esset Princeps concessurus, tenent Caputaq. decis. 49. & decis. 254. num. 4. p. 2. Nicol. Garc. de beneficiis. p. 6. cap. 6. num. 197. Nec ad euitandam subreptionem sufficere aliquod ex narratis verificari ad subinendam gratiam, sed omnia esse verificanda, docent Azuned. consil. 34. Gutierrez canonic. lib. 2. questione 15. num. 68. & 108. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 193. Rot. decis. 634. p. 1. diuers.

Episcopus nequaquam moneatur, aut citetur vt personaliter compareat, nisi ob causam ex qua deponendus, aut priuandus veniret.

C A P V T V I.

Quoniam verò subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tanquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obijcere solent, vt quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant, cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & puniendae eorum delicta segniorem reddit: id circo, ne is magno suo, & Ecclesiae incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit, & decreuit, Episcopus nisi ob causam ex qua deponendus, siue priuandus veniret etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, siue alio quouis modo procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

a Cap. sunt nonnulli, 2. q. 7.

b Vide sess. 24. c. 15.

Vide Sbroz de vicario Episcopi lib. 2. quest. 58. num. 7. & quest. 59. num. 2. vers. nec dicatur. Clar. §. fin. quest. 37. vers. ulterius quare, Salzed. ad Bernard. in practie. cap. 124. litt. A. in nouiss. impress. Stephan. Gratian. disceptationum forensium, cap. 169. num. 15. Vgolinum de officio Episcopi, cap. 2. §. 2. num. 4. vers. decimo, metipsum in simili tractatu part. 3. allegat. 112. num. 6. Alzed. in praxi Episcop. part. 2. cap. 7. num. 3. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 41. num. 5. vbi decretum hoc intelligit procedere in Episcopis non residentibus, quia isti solum possunt citari, seu moneri ad comparandum ob causam, ob quam venirent deponendi seu priuandi, additque Episcopos residen-

tes, etiam si sit causa atrocissima, vtpote haeresis, aut laesa maiestatis, minime posse citari ad personaliter comparandum per quoscunque iudices ordinarios, vel delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, nisi de expressa, & speciali commissione manu Papae signata. Et expressè Pius IV. in sua constit. incip. De salute gregis, anno eius primo statuit Episcopos ex quouis delicto etiam atrocissimo ad Romanam Curiam citari non posse, nisi in primis accedat specialis commissio Papae, vt testatur Erasmi. à Cochier de iurisdictione Ordinarij in exemplis. p. 1. quest. 41. quem refero d. allegat. 112. num. 7.

Testes contra Episcopum quibus qualitatibus praediti esse debeant, & sique carentes grauib. poenis mulctandi.

C A P V T V I I.

Testes in causa criminali ad informationem, vel iudicia, seu aliàs in causa principali contra Episcopum, nisi testes, & bonae conuersationis, existimationis & famae fuerint, non recipiantur: & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid depofuerint, grauib. poenis mulctentur.

Vide quae dixi de officio & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 112. num. 11.

Causa Episcoporum quando coram Pontifice referantur, & per ipsum terminentur.

C A P V T V I I I.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Archiepiscopus non potest iudicare causas vertentes inter Episcopos suffraganeos. Barbof. Collect. in Concil. Trid.

a Cap. accensio quoque e accensio Episcoporum testes. 2. q. 7. & c. vlt. 2. q. 5. Concil. Rom. sub Syluest. Iuliana Anacleti 1. p. epist. 2. & Carth. 4. & Carth. 4. c. 96. & Sixt. 3. ep. 3. cap. 3.

G 3 Causae

Causa Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

Vide Salzed. ad Bernard. in *pract. cap. 124. litt. A. vers. hoc de clericis, in fine.* Henriquez in *summa lib. 13. cap. 55. §. 2.* Armendar. in *addit. ad recopilat. legum Navarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 80.* Illustriss. D. Rodericum à Cunha in *tract. de confessoribus sollicitantibus mulieres in confessione, quest. 12.* mentitur de officio & potestate Episcop. *part. 3. allegat. 112. à princip. & latius infra sess. 24. de*

reformat. cap. 5. Alzed. in *praxi Episcop. part. 2. cap. 7. & numer. 1.*

Archiepiscopum non posse iudicare causas vertentes inter Episcopos suffraganeos, resoluit Aldan. in *compendio canon. decis. lib. 1. tit. 1. num. 8.* ubi testatur ita fuisse decissum in S. Congregat. causis Episcoporum *proposita in una Regien. 3. t. Maij 1588.*

SESSIO XIV.

De sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento.

^a Suprà sess. 6. c. 14.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præsentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuncijs, quamvis in decreto de ^a Iustificacione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diversorum errorum est multitudo, ut non parum publica utilitatis retulerit de eo exactiorem & pleniorẽ definitionem tradidisse, in qua demonstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua, & illustris fieret, quam nunc in hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo seruandam proponit.

Vide Theologos cum Magistro in *4. dist. 14. S. Thom. p. 3. q. 84.* ubi Nugnus, & Vasquez, Victor. Armill. Siluest. & alios Summitas verb. *Confessio, & verb. Pœnitentiæ.* Polianth. *cod. verbo.* Hieron. Onuphr. Luc. Pinell. & Thom. Zerol. in suis tract. de Pœnitentijs. Cardin. Bellarm. in suis controvers. cathol. lib. vnic. de Pœnitent. Soar. tom. 4. de Pœnitent. Valent. tom. 4. dist. 7. quest. 3. cum tribus seqq. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 1. cap. 1. cum seqq. Henriquez in *summa lib. 4. de Pœnitentijs.* Vitald. in *candelabr. aureo tit. de Pœnitentijs.* Petr. de Ledesma in *summa p. 1. de Sacram. ubi de Pœnitentijs.* Ioan. de la Cruz in *direct. confessor. tract. de Sacrament. Pœnit.* Philarc. lib. 2. cap. 18. Becan. de *Sacramentis in specie, cap. 29. quest. 1.* Canon. in *relect. de Pœnitent. Syluium in 3. part. D. Thomæ quest. 84.*

Nugn. in *cand. 3. part. quest. 84.* Ioan. Medina in *cod. de Pœnitent. Tanner. tom. 4. tract. de Pœnitent. Simplic. Mutin. in sua Theologia morali de Sacram. Pœnit.* Valer. Reginald. in *praxi fori pœnitent. lib. 29.* Aegid. de Coninck de *Sacram. & censur. tom. 2. dist. 1.* Bonacina de *Sacram. dist. 5. de Pœnitentijs.* Galgan. de *iure publico lib. 3. tit. 89.* Homobon. de *Bonis de examine ecclesiast. tract. 5. cap. 1.* Mollès. in *summa Theologia moralis tract. 7. de sanctissimo Sacramento Pœnitentijs.* Filluc. in *quest. moralibus tract. 6.* Pagunderz in *quinque Ecclesijs præceptis, præcept. 2.* Paul. Læyman in *Theologia morali lib. 5. tract. 6.* nouissime Ioan. de Lugo de *Sacrament. tom. 2. de Pœnitentijs.* Torreblanca de *iure spirit. lib. 2. cap. 10.* Barthol. à S. Paulo *tom. 3. tract. de Pœnitentijs.*

De Necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

CAPVT PRIMVM.

^a Infr. can. 1. Psalm. 103. Ephel. 2. sic Innoc. cap. 1. epist. 91. inter epist. August. Nam quantum redemisset, & Cyprianus ab August. citatus lib. 2. contra Iulian. cap. 8. Quam benigna, quā necessaria. ^b Sub sess. 6. c. 14. de iust. Conc. Cabill. c. 3. ^c Ezech. 18. d. Luc. 13. ^e Act. 2. & cap. prop. de consecrat. dist. 7. ^f Ioanni. 20. Matth. 16. c. ut constitueretur, 50. dist. & infra c. 84 in fin. & can. 3.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. ^a Quoniam autem Deus, diues misericordia, cognouit figmentum nostrum, illius etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & demonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ, quo lapsi post Baptismum beneficium mortis Christi applicatur. ^b Fuit quidem pœnitentia vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria, illis, etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuisent, ut, peruersitate abiecta, & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur. Vnde Propheta ait: ^c Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas; Dominus etiam dixit: ^d Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat: ^e Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum. ^f Porro nec ante aduentum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipue instituit, cum à mortuis excitatus, & insufflauit in discipulos suos, dicens ^f: Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam peripicuis, potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouarianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica tanquam hæreticos explosit, atque condemnauit. Quare

venit.

verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Evangelium annuntiandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.

Vide Soar. tom. 4. de pœnit. disp. 16. sect. 1. num. 4. cum seqq. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. cap. 2. quest. 1. art. 1. vers. de pœnitentia. Valent. tom. 4. disp. 7. quest. 9. punct. 2. Jacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 1. cap. 1. num. 5. Nugn. g. 84. art. 3. dub. 2. concl. 2. Pitugian. disp. 17. quest. unic. art. 6. concl. 2. Valquez in 3. p. tom. 2. disp. 60. & 135. num. 10. & tom. 4. g. 84. art. 1. dub. 1. & g. 93. art. 1. dub. 1. cum seqq. Agid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 1. g. 65. art. 1. & g. 66. nu. 140. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. num. 39. cum seqq. Emman. de Valle de incantat. & ensulmis, opus. 1. sect. 2. c. 11. num. 18. cum seqq. & cap. 13. num. 6. Bonacina de Sacram. disput. 5. g. 2. punct. 4. a num. 1. Fernandez in examine Theolog.

moral. p. 3. cap. 6. §. 1. num. 2. Barthol. a S. Fausto tom. 3. tract. de Sacrament. g. 6. lib. 2. Molfes. in summ. Theolog. moralis tract. 7. cap. 3. num. 13. cum seqq. Filluc. in quest. moralib. tract. 6. cap. 2. num. 44. cum seqq. Fagundes in quinq. Ecclesiæ præcept. 2. lib. 1. in proœmio. Paul. Layman in summa Theologia moralis lib. 5. de Sacram. tract. 6. c. 2. & 3. in princip. Torrelblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 1. nu. 43. & lib. 14. c. 8. a princip. a. Porro nec ante aduentum, &c.] Ergo in lege veteri Pœnitentia Sacramentum non exiit, ex hoc patet, dicit Barthol. a S. Fausto d. lib. 2. quest. 4. in 2. p. & lib. 4. quest. 6. b. Insufficiens in discipulos.] Torrelblanca d. lib. 2. cap. 10. num. 18.

De Differentia Sacramenti Pœnitentia, & Baptismi.

C A P V T II.

- 1 Pœnitentia, & Baptismi differentia.
- 2 Absolutio sacramentalis non potest absenti validè impendi.
- 3 Pœnitentia laboriosus quidam Baptismus à SS. Patribus dictus fuit.
- 4 Pœnitentia sacramentum est necessarium necessitate mediij in re, vel in voto lapsis post Baptismum.
- 5 Peccatum actuale, & originale commissum ante Baptismum non est materia sacramenti Pœnitentia necessaria, vel sufficiens.
- 6 Pœnitentia Sacramentum est necessarium necessitate mediij. Est necessarium necessitate præcepti. ibid.

Ceterum hoc Sacramentum multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur. Nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet: constat certè, Baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. Quid enim mihi inquit Apostolus, de ijs, qui foris sunt, iudicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus Janacro Baptismi sui corporis membra semel effecit. Nam hos, & si se postea crimine aliquo contaminaverint, non iam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tanquam reos, sibi voluit: ut per Sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius est præterea Baptismi, & alius Pœnitentia: fructus. Per Baptismum enim Christum induentes, noua prorsus in illo efficiuntur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen nouitatem, & integritatem per Sacramentum Pœnitentia, sine magnis nostris stribus, & laboribus diuina id exigente iustitia, peruenire nequam possumus: ut merito Pœnitentia laboriosus quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit. Est autem hoc Sacramentum Pœnitentia lapsis & post Baptismum ad salutem necessarium, vt nondum regeneratis ipse Baptismus.

Vide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 3. num. 35. Valent. tom. 4. disp. 7. quest. 1. punct. 5. Soar. tom. 4. de Pœnitent. disput. 17. sect. 1. vers. secunda veritas fidei. Agid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 1. g. 68. art. 3. num. 41. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. num. 38. Homobon. de Bonis de examine ecclesiast. p. 1. tract. 3. cap. 3. g. 32. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. Baptismus, differ. 1. Barthol. a S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnit. lib. 2. quest. 3. vbi quatuor modis dicit Sacramentum Pœnitentia distingui à Baptismo.

a. Si se postea crimine aliquo contaminaverint, &c.] Vide Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Pœnit. disput. 16. sect. 1. num. 32. vbi dicit illud, postea, non debere restringi ad solum tempus subsequens, ita vt posituè excludat ipsum instans, quo Baptismus perficitur.

1. b. Sed ante hoc tribunal, &c.] Ex his verbis colligi absolutionem non posse absenti validè impendi, sic probant infra referendi. Text. iste assignans differentiam inter Baptismum, & Pœnitentiam, dicit Christum velle eos, qui post Baptismum peccarunt, sibi ante hoc tribunal, vt per Sacerdotis sententiam possint liberari: sed sibi ante tribunal, est actu se præsentem constituere ante tribunal, vt patet ex toto tit. si quis caution. in iudicio sistendi cau.

sa factis, ergo pœnitens debet actu se præsentem constituere in obtinenda absolutione. Ita Valent. 4. disp. 7. g. 11. p. 1. col. 15. Emmanuel Sa. verb. absol. num. 10. Soar. tom. 4. disp. 19. sect. 3. num. 7. Pefant. in addit. ad 3. p. g. 10. ad fin. disput. 3. Henriquez in summ. lib. 5. cap. 2. num. 7. tit. F. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 6. num. 5. & ideo Clemens VIII. in generali inquisitione S. vniuersalis Inquisitionis, sub die 20. Iunij 1602. prohibuit sub grauib. pœnis propositionem, & vti falsam, scandalosam & temerariam damnauit, videlicet licere per litteras, seu internuncium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri: quod decretum referunt Fernandez in examine Theolog. moral. p. 3. cap. 6. §. 6. num. 29. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. Pœnit. differ. 9. in fine. Bonacina de censur. extra Bullam Cœna, disp. 2. g. 3. num. 33. Ego ipse de officio potest. Parochi. c. 19. n. 44. Sanc. in selectis disp. 4. n. 36. in fine. Hurtado de Sacramentis tract. de Pœnit. disp. 5. diff. 6. & disput. 8. diff. 5. Barthol. a S. Fausto tom. 3. in tract. de Pœnitent. lib. 2. quest. 62.

7. Vt merito Pœnitentia, &c.] Vide Nauarr. in cap. ult. de Pœnitent. disp. 7. §. quod quamuis, num. 10. & 11. Sayr. de Sacramentis in genere, lib. 5. cap. 1. quest. unic. art. 2. vers. de pœnitentia.

§ Est

a Sup. sect. 6. de iustifi. ar. cap. 14. in tra. can. 2.

b 1. Cor. 5. in fine. multi. 2. q. 14. q. 2. demus de di. uort.

c 1. Cor. 11.

d Galat. 3.

4. *Est autem hoc Sacramentum, &c.* Vide S. Thom. in addit. ad 3. p. quest. 6. art. 1. vbi Nugn. dub. 2. Soar. tom. 4. de Pœnit. disp. 17. sect. 2. num. 3. & sect. 3. num. 3. Henriquez in summ. lib. 4. cap. 2. §. 1. & 2. Valq. tom. 4. disp. 84. art. 5. dub. vnic. num. 44. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 6. num. 42. & lib. 28. num. 40. Bonacina de Sacrament. disp. 5. quest. 2. punct. 3. num. 1. Fagundez in quinque Ecclesia præcepta, præcept. 2. lib. 2. cap. 1. num. 2. Fernandez in exam. Theolog. moral. p. 3. cap. 6. §. 1. num. 3. Hurtado de Sacram. tract. de Pœnitent. disp. 7. diff. 3. Torreblanca d. lib. 2. cap. 10. num. 23. cum segg. latè Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnit. lib. 1. q. 57. vbi docet Pœnitentiam esse ad salutem simpliciter necessariam necessitate medijs his, qui mortaliter peccauerit, & quest. 58. resoluit pœnitentiam in omni statu fuisse ad salutem necessariam necessitate medijs, & quest. 59. disputat vtrum Pœnitentia sit ad salutem necessaria necessitate præcepti, ita vt habens peccatum mortale, peccet, non pœnitendo? & lib. 4. quest. 9.

cum segg. vbi de Confessione idem dicit.

¶ *Post Baptismum.* Ergo peccatum originale, ac etiam actuale commissum ante Baptismum non est materia sacramenti Pœnitentie necessaria, vel sufficiens, ita Medin. in Cod. de Confessione, q. 5. ad fin. Sot. in 4. dist. 14. q. 1. art. 2. Henriquez d. lib. 4. cap. 9. §. 1. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnit. lib. 2. q. 26. & 27. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 104. Bonacina d. disp. 5. q. 3. punct. 1. num. 4. Ioan. de Lugo de Sacram. in tract. de Pœnit. disp. 15. sect. 3. num. 29. cum segg. & disp. 16. sect. 1. num. 1. cum segg.

¶ *Ad salutem necessarium.* Sacramentum Pœnitentie necessarium esse ad salutem necessitate medijs, resoluunt Vasquez de Pœnitent. quest. 84. art. 2. dub. vnic. num. 44. Suar. tom. 4. disp. 17. sect. 2. num. 3. & sect. 3. num. 3. ConincK disp. 5. de Pœnit. dub. 1. num. 12. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnitent. lib. 2. q. 16. vbi quest. 20. tenet sacramentum Pœnitentie necessarium esse ad salutem necessitate præcepti.

De Partibus, & fructu Sacramenti Pœnitentie.

C A P V T III.

1 Forma sacramenti Pœnitentie.

Particula, & cætera, qua vsus est Concil. in forma pœnitentie tradenda quid importet. ibid.

Verba à peccatis quid. ibid.

2 Materia proxima sacramenti Pœnitentie sunt actus

pœnitentis, nempe cōtritio, Confessio, & satisfactio.

3 Materia remota sacramenti Pœnitentie est peccatum actuale commissum post Baptismum.

4 Pœnitentie effectus quantum ad eius vim & efficaciam, est reconciliatio cum Deo.

Docet præterea sancta Synodus, Sacramenti Pœnitentie formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illius ministri verbis positam esse, Ego te absoluo, &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessaria: *a* Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus, *a* nempe contritio, Confessio, & satisfactio: Qui quatenus in penitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentie partes dicuntur. Sanè verò res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim, & efficaciam pertinet, *β* reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientia & pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pœnitentie partes, incussos conscientia terrores, & fidem esse contendunt.

1. **D**ocet sancta Synodus in præsentī, sacramenti Pœnitentie formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illius ministri verbis positam esse, Ego te absoluo, &c. Colligunt ex hoc text. Nauarr. in manual. cap. 26. num. 2. Soar. tom. 4. de pœnitent. disp. 19. sect. 1. num. 21. Henriquez in summ. lib. 4. cap. 11. §. 3. Nugn. p. 3. quest. 84. art. 3. dub. 2. vers. multa dubiola, Vasquez. tom. 4. disp. 84. art. 3. dub. 4. num. 4. Pitigian. de pœnitent. distinct. 14. quest. 4. art. 5. ad fin. Marcel. Megal. p. 1. instit. Confessar. lib. 2. cap. 9. cum segg. Petr. de Ledesma in summ. p. 1. de Sacramentis, vbi de sacram. Pœnitentie, c. 3. dub. 3. n. 30. vers. primera conclusion. Sayr. de Sacramentis in genere lib. 1. cap. 3. quest. vnic. art. 5. vers. in Pœnitentia sacramento. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 8. num. 2. Moltes in summa Theologia moralis tract. 7. cap. 5. de forma sacramenti Pœnitentie, Bonacina de Sacrament. disp. 5. quest. 4. puncto 1. num. 1. Filiuc. in quest. moralib. tom. 1. tract. 6. num. 61. cum segg. Fagundez in quinque Ecclesia præcepta, præcept. 2. lib. 2. cap. 9. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 6. §. 8. num. 4. Paul. Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 3. num. 8. in fine. Valent. tom. 4. disp. 7. quest. 1. puncto 3. vbi in vers. ad illud, respondet particulam, &c. qua vsus est Concilium in præsentī, post illa verba, Ego te absoluo, non addi ad ostendendum, alia verba esse de essentia, sed ad indicandum alia posse adiungi, quæ de more adiunguntur, & non sunt de essentia. Agid. de ConincK de Sacramentis tom. 2. disp. 4. de pœnitent. dub. 8. à num. 49. vbi subdit dictam particulam, &c. addi à Concil. in præsentī, vt indicaret se non definire

an alia verba requirantur, sed hoc relinquere Doctolibus disputandum: in summa omnes concludunt ad essentiam, & valorem Sacramenti sufficere hæc duo verba explicite prolata, Absoluo te. Hurtado de Sacramentis tract. de Pœnitent. disp. 5. diff. 4. vbi disp. 4. diff. 1. vers. ad rationem, ait hic ideo dici efficacitatem huius Sacramenti præcipue esse in absolutione, quia in ea reperitur tanquam in forma modificante, & perficiente contritionem, & Confessionem pœnitentis, & ob id in Sacerdote dicitur esse potestas ipsa Clauium, & remissio peccatorum, Barthol. à S. Fausto tom. 3. in tract. de Pœnitent. lib. 2. quest. 45. vbi dicit particulam illam, &c. non apponi in præsentī ad denotandum alia verba esse de essentia formæ, sed ad significandum alia posse adiungi, quæ de vsu ordinario Ecclesiæ adduntur: & quest. 46. resoluit illa verba, à peccatis tuis, non esse de essentia, & valore huius formæ.

a Sunt autem quasi materia, &c.] Vide S. Thom. 3. part. quest. 84. art. 1. vbi Nung. Soar. d. tom. 4. disp. 18. sect. 3. Nauarr. in manual. præl. 10. num. 3. & in summa de Pœnitent. disp. 5. num. 18. Henriquez d. lib. 4. cap. 9. & 10. Fernandez in examine Theolog. moral. part. 3. cap. 6. §. 3. num. 1. Sayr. d. lib. 1. cap. 3. quest. vnic. art. 7. vers. ad primum, in med. Agid. de ConincK de Sacramentis tom. 2. disp. 4. à num. 27. & præcipue num. 22. Bonacina d. disp. 5. q. 4. puncto 1. num. 1. Barthol. à S. Fausto d. lib. 2. quest. 24. cum segg. Moltes in summa Theologia moralis tract. 7. cap. 3. num. 21. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 10. à num. 62. Hurtado de Sacramentis tract. de

de Penitent. diff. 4. diff. 1. per tot. ubi in vers. nihilominus, dicit quod ideo contritio, Confessio, & satisfactio dicuntur quasi materia, cum eo addito, quasi, & non absolute, non quia non sunt materia physica, quia etiam materia aliorum Sacramentorum non est materia physica, & tamen a Concilio dicitur materia absolute, & absque addito; sed quia materia physica tam prima, quam secunda, nempe compositum substantiale est vera substantia; actus autem penitentis, qui sunt materia proxima sacramenti Penitentiae, & peccata, quae sunt materia remota illius, non sunt substantia, sed accidentia; materia verò, quae in alijs Sacramentis assignatur a Concilio, ab eo dicitur materia absolute, & absque addito, quia in illis assignatur materia remota, quae vera est substantia; absolute tamen quamvis sit accidens, dicitur forma absolute, (sicut forma aliorum Sacramentorum) & non dicitur quasi forma, quia ratio formae physicae non solum

conuenit substantiae, sed etiam accidenti.

Materiam verò remotam huius Sacramenti necessariam, esse peccatum actuale commissum post Baptismum, resoluunt Doctores citati in collect. ad cap. 2. num. ultim. huius sess. quibus addo Fernand. dict. capit. 6. §. 2. Sufficiens autem materiam, sed non necessariam, esse quodlibet peccatum, iam semel ac sapius rite, & recte confessum, definiuit Benedictus XI. in Extravag. 1. de priuilegijs. & tradunt Fernandez dict. capit. 6. §. 2. num. 3. Sor. Tolet. Soar. & Henriq. quos refert & sequitur Fagundez in quinque Ecclesiae praecepta, praecept. 2. lib. 2. cap. 1. num. 14.

¶ Reconciliatio est cum Deo, &c.] Vide Molfes, d. tract. 7. cap. 6. num. 12.

¶ Pax, ac serenitas, &c.] De hac conscientiae pace in ordine ad hoc Sacramentum, vide Ioann. de Lugo de Sacram. in genere, diff. 2. sect. 8. num. 166.

De Contritione.

CAPVT IV.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Contritio animi dolor ac detestatio est.

3 Penitentia formalis sine, vel virtuali, peccatum ne-

quaquam repletur.

4 Attritio quid.

5 A peccato cur cessare liceat.

Contritio, a qua primum locum inter dictos penitentis actus habet, a animi dolor, ac detestatio est de peccato commissio, cum proposito non peccandi de cetero. ¶ Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius: & in homine post Baptismum lapsio ita demum praeparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiae, & voto praestandi reliqua; coniunctus sit: quae ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc Contritionem, non solum^b cessationem à peccato, & vitae nouae propositum, & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxta illud: ^c Projicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prauiaricati estis: & facite vobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certe, qui illos Sanctorum clamores considerauerit: ^d Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: ^e Laboravi in genuitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: ^f Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animae, & alios huius generis: facile intelliget, eos ex vehementi quodam antea vitae odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet praeterea, etsi Contritionem hanc ^g aliquando charitatem perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. ¶ Illam verò Contritionem imperfectam, quae Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, ^h vel ex gehennae, & poenarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniae; declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsus, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo penitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. ¶ Et quamuis sine Sacramento Penitentiae per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat: ⁱ tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Penitentiae impetrandam disponit. Hoc enim timore vtiliter^k concussit Niniuitae, ad Ionae praedicationem, plenam terroribus penitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrarunt. ¶ Quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Penitentiae, absque bono motu suscipientium, gratiam conferre: quod nunquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit. Sed & falsò docent, Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam.

^a Supr. sess. 6. de iustit. 6. & 14.

^b Infrà c. 5.

^c Ezech. 18.

^d Psalm. 50. c. & venit de penit. diff. 1. & c. totam de penitent. diff. 3. ^e Psalm. 6. ^f Isai. 38.

^g Ionae 3. Matth. 11. Luc. 11. cap. quamobrem, de penit. diff. 1.

1. **V**ide S. Thom. p. 3. quaest. 85. cum seqq. ubi omnes eius expositores, & praecipue Vazq. & Nauarr. in manual. cap. 1. num. 6. Iacob. de Graff. in aureis detis. p. 1. lib. 1. à cap. 2. usque ad 7. Ioan. Maldonat. tom. 2. de poenit. tit. de contritione, Henriq. in summa lib. 4. cap. 17. cum seqq. Luc. Pinel. de Sacrament. Penitent. ubi de contrit. Soar. tom. 4. de penitent. disput. 4. Hieron. Onuphr. de penitent. disput. 2. Marcel. Megal. part. 1. institut. confessor. lib. 4. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 5. cap. 3. Barthol. à S. Paulo tom. 3. tract. de Penit. lib. 3. de contritione, & attritione. Aegid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 1. quaest. 68. num. 30. & tom. 2. disput. 1. dub. 2. num. 13. cum seqq. Petr. de Ledefina in summa p. 1. de Sacrament. ubi de poenit. cap. 6.

& 7. Fernandez in examine Theologiae moralis p. 3. cap. 6. §. 4. Bonacin. de Sacrament. disput. 5. q. 5. Galgancet. de iure publico, lib. 3. tit. 90. Molfes. in summa Theologiae moral. tract. 7. cap. 7. Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 1. q. 32. num. 2. vers. qui verò, Iul. Laur. de iustit. p. 1. cap. 14. num. 67. cum seqq. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 5. c. 1. quaest. 7. Vincent. Filliuc. in quaest. moralibus tract. 6. cap. 7. cum seqq. Torreblanca de iure spirit. lib. 24. cap. 7. de Contritione & attritione, Hurtado de Penitent. disput. 2. diff. 1. cum seqq. Fagundez in quinque Ecclesiae praecepta. praecept. 2. lib. 2. cap. 3. Paul. Layman in Theologia moral. lib. 5. tract. 6. cap. 4. nouissime Ioan. de Lugo de Penitent. disput. 5. sect. 1. num. 13. cum seqq.

21. *a* Animi dolor ac detestatio est.] Vide Fernandez d. cap. 6. §. 4. num. 5. Molfes. d. tract. 7. cap. 2. nu. 39. cum segg. Fagundez d. lib. 2. cap. 5. num. 9. Torreblanca d. lib. 4. c. 7. num. 2. cum segg. Hurtado d. disput. 2. diff. 1. in princ.
22. *b* Fuit autem quous tempore. &c.] Sine pœnitentia formali, vel virtuali nequaquam posse remitti peccatum secundum legem Dei ordinariam, tenet per hunc text. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnitent. libro 1. quæst. 46. ubi etiam disputat an de potentia Dei ordinaria peccata actualia remitti possint absque pœnitentia formali?
23. *c* Aliquando charitatem perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare.] Ergo non semper contritio actu reconciliat; sed consequentiam hanc improbat Ioan. de Lugo de Sacrament. tract. de Pœnit. disput. 5. sect. 8. num. 124. ubi respondet, Concilium nomine contritionis intelligere perfectam, & imperfectam, ut constat ex ipsius verbis, ideo dicit contingere aliquando contritionem esse perfectam, & reconciliare, non quia non omnis contritio perfecta reconciliat, sed quia non omnis contritio est perfecta, imò ex hoc Concilij loco sincere intellecto putant omnes Fideles contritionem perfectam, quæ ex vera Dei dilectione oritur, semper asserere remissionem præsentem peccatorum; nam Concilium pro eodem reputat contritionem esse charitatem perfectam, hoc est, ex dilectione Dei, & reconciliare; licet neutrum sit de ratione omnis contritionis, prout abstrahit à perfecta, & imperfecta.
24. *d* Illam verò contritionem imperfectam, &c.] Vide Soar. d. tom. 2. disput. 5. Hentiq. d. lib. 4. cap. 17. §. 4. & cap. 26. §. 5. Valent. tom. 2. disput. 2. quæst. 8. punct. 2. Pitigian. part. 2. dist. 14. quæst. 2. art. 6. concl. 2. Chamerot. de Sacrament. tract. 6. de

contrit. dub. 2. Onuphr. d. disput. 2. sect. 1. quæst. 3. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 5. num. 71. cum segg. Zerol. de pœnit. cap. 6. dub. 2. & 3. Fernandez d. cap. 6. §. 4. num. 12. cum segg. Torreblanca d. lib. 4. cap. 7. num. 14. cum segg. Bonacin. d. disput. 5. questione 5. puncto 3. Molfes. d. tract. 7. cap. 8. Fagundez d. lib. 2. cap. 4. & 5. Paul. Layman d. lib. 5. tract. 6. cap. 4. Ioan. de Lugo de Sacrament. tract. de Pœnit. disput. 5. sect. 9. a num. 130. Hurtado d. tract. de Pœnit. disput. 6. diff. 2. cum segg.

e Vel ex gehennæ, & penarum metu, &c.] A peccato cessare licet ob penas inferni tanquam ob impulsivum, secundum Sancium in selett. disput. 24. sub num. 11. & est actus elicitus à virtute spei. Suar. de pœnit. disput. 5. sect. 2. num. 10. & de Fide tract. de spe disput. 1. sect. 4. num. 11. ubi num. 10. aduertit timorem seruilem, quo timetur poena super omne malum, non esse actum virtutis, Torreblanca d. cap. 7. num. 17.

f Et quamvis sine Sacramento Pœnitentiæ, &c.] Distinguere ergo videtur Concilium attritionem, quæ sufficit solum cum Sacramento, ab ea dispositione, quæ sufficit sine Sacramento; sed vide Suar. disputat. 20. sect. 1. num. 10. cum segg. Ludouic. Merat. disputat. 19. de Pœnitent. sect. 1. latè Ioan. de Lugo d. disput. 5. sect. 9. num. 133. cum segg.

g Tamen cum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit.] Intelligit Hurtado d. tract. de Pœnit. disput. 6. diff. 2. sufficienter & infallibiliter, quia extra Sacramentum etiam disponit, sed non sufficienter, vltimò, & infallibiliter, idem tangit diff. 3. post princ.

h Quamobrem falsò quidam, &c.] Vide Molfes. d. tract. 7. cap. 6. num. 14. Ioan. de Lugo d. tract. de Pœnit. disput. 5. sect. 9. num. 136.

De Confessione.

CAP V T V.

- 1 Doctores de sacramentali Confessione agentes.
- 2 Peccatorum scientia in specie Confessarijs necessaria.
- 3 Peccata omnia mort. post Baptismum commissa necessario explicanda sunt in confessione.
- 4 Pœnitens circa peccata mort. quantam inquisitionem premittere debeat.
- 5 Peccata venialia omitti possunt à pœnitente, nec obligatur ea confiteri per se ex præcepto Ecclesiæ.
- 6 Peccata omnia, quæ memoriæ occurrunt, confitenda.
- 7 Doctores referuntur agentes de circumstantijs in Confessione necessario explicandis.
- 8 Confitendi modus.
- 9 Præcepto annuæ Confessionis tenentur omnes, qui ad annos discretionis peruenierint.
- 10 Pœnitentiario Confessus satisfacit Ecclesiæ præcepto.
- 11 Episcopus potest aduersus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere neglexerint, usque ad excommunicationem procedere.
- 12 Confessionem, & sacram communionem semel in anno omittentes de hæresi sunt suspecti.
- 13 Præcepto annuæ confessionis satisfacit tantum qui confitetur bene.
- 14 Præceptum annuæ confessionis obligat intra annu computandum à Quadragesima in Quadragesimam.
- 15 Præcepto annuæ Confessionis satisficit quavis confessione facta per annum.
- 16 Peccata sua, qui per totum annum confessus non est, tenetur statim in sequenti anno sub noua culpa confiteri.
- 17 Confiteri statim tenetur ex præcepto Ecclesiæ qui preuidet quòd transacta illa occasione non poterit ex penuria Confessarij in toto anno confiteri.
- 18 Papa dispensare potest in præcepto Ecclesiastico de confitendo semel in anno.
- 19 Peccata omittēs in Confessione huius anni per obligationem excusabilem an teneatur vi præcepti confiteri eadem peccata.
- 20 Imperator & Reges tenentur præcepto Ecclesiastico de confitendo semel in anno.
- 21 Pueri omnes, qui sciunt moraliter peccare, & inter bonum, & malum, licitum, & illicitum discernere, statim obligantur præcepto annuæ confessionis.

a Lucæ 5. & 17.
b Iacob. 5.
c Ioann. 1. infra can. 6.
d Ioan. 20. Matth. 201 c. verbum de pœn. dist. 1. & eadmod. de pœn. dist. 3.

EX^a institutione Sacramenti Pœnitentiæ, iam explicata, vniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino, *a* integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere, quia Dominus noster Iesus Christus, *b* & è terris ascensus ad cælos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tanquam præfides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint, quo, pro potestate Clauium remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient, constat enim Sacerdotes iudiciu hoc incognita causa exercere non potuisse, neq; æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, *c* si in genere auitaxat, & non potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus,

tentibus, & omnia peccata mortalia, quorum, & post diligentem sui discussionem, conscientiam habent in confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum aduersus duo vltima^d Decalogi præcepta commissæ, quæ nonnunquam animum grauius lauciant, & periculosiora sunt ijs, quæ in manifestis admittuntur. ^e Nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam rectè & vtiliter, citraque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum vltus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisque alijs remedijs expiari possunt. Verum, cum vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, ^f homines iræ filios, & Dei inimicos reddant, necessum est, omnium etiam veniam cum aperta, & verecunda Confessione, à Deo querere. Itaque, dum omnia, ^g quæ memoria occurrunt peccata, Christi fideles confiteri student, proculdubio omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt. Qui verò secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitatis per Sacerdotem remittendum proponunt. Si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. ^h Colligitur præterea, etiam eas circumstantias, in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mittant quod sine illis peccata ipsa neque à penitentibus integrè exponantur, nec iudiciis innorescant, & fieri nequeat, vt de gravitate criminum rectè censere possint, & poenam, quam oportet, pro illis, penitentibus imponere. Vnde alienum à ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse, aut vnam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibile dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. Constat enim nihil aliud in Ecclesia à penitentibus exigere, quam vt, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientia suæ sinus omnes, & latebras, explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerint, ⁱ reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur, pro quibus fideliter cum Propheta dicemus, ^k Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa verò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia grauis quidem videri posset, nisi tot tantisque commodis, & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per Absolutionem certissimè conferuntur. ^l Caterum, quo ad modum confitendi feretò, apud solum sacerdotem, etsi Christus non venerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit, non est tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consultè, humana aliqua lege præciperetur, vt delicta præsertim secreta, publica essent confessione aperienda. Vnde cum à sanctissimis, ^m & antiquissimis Patribus, magno vniunimique consensu, secreta Confessio sacramentalis, quæ ab initio Ecclesiæ sancta vsa est, & modo etiam vitur, fuerit semper commendata, manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentam humanum esse, atque à Patribus, in Concilio Lateranensi congregatis initium habuisse docere non verentur, neque enim per Lateranense Concilium Ecclesiæ ⁿ statuit, vt Christi fideles confiterentur, ^o quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat, sed vt præceptum Confessionis, ^p saltem senel in anno & ab omnibus & singulis, ^q cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur. Vnde iam in vniuersa Ecclesiâ, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutatis confitendi, sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimæ, quem morem hæc sancta Synodus, maxime probat, & amplectitur, tanquam pium, & meritò retinendum.

^d Deut. 5.e Suprà sess. 6. cap. 23. c. adhuc. & c. de quotidianis de penitentia dist. 3. ^f Ephes. 2.^g Psalm. 18.^h Concil. Cabilonen. cap. 33.ⁱ Concil. Lateran. sub Innoc. 3. c. 21. c. omnis viri usque de penitentia & remiss.

^a Vide S. Thom. 3. part. quæst. 90. cum seqq. vbi latissime Vazquez, Nauarr. in man. cap. 2. num. 1. cum seqq. & c. 21. nu. 30. & 34. & in summa de penit. dist. 1. nu. 18. Ioan. Maldon. tom. 2. de penit. in controuers. de confess. Luc. Pinel. de Sacramento Penitentis, tract. 2. de confess. Vincent. Mazzol. in breui regula ad Confessarij, & conscientis munus rectè obeundum, Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 1. c. 8. cum seqq. Henriq. in summa lib. 5. Marcel. Megal. p. 1. institut. Confessarij. Petr. de Ledesma in summa part. 1. vbi de Sacramento Penitentis, cap. 8. Agid. de Coninck de Sacramento tom. 2. disput. 4. à num. 27. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 6. à num. 28. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 92. Fernandez. in examine Theologia moralis part. 3. cap. 6. §. 6. Bonacin. de Sacram. disput. 5. quæst. 5. sect. 2. Iul. Lauer. de Tubilco p. 1. c. 14. Molies. in summa Theologia moral. tract. 7. cap. 9. cum seqq. Vincent. Filluc. in quæst. moralibus tract. 7. Fagundez. in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 2. lib. 3. Paul. Layman in Theologia moral. lib. 5. tract. 6. capitul. 5. Alphons. de Leon. de officio, & potestate Confessoris, Frias in tract. de modo & forma audiendi Confessiones, Petr. de Ochagauia de Sacramento, tract. 2. de Confess. Hurtado de Sacramento, tract. de Penit. disput. 7. de Confess. Cardin. Bellarm. tom. 2. controu. lib. de Penitent. Valent. tom. 4. disput. 7. §. 9. puncto 1. Becan. de Sacramento, in specie cap. 36. Tanner. tom. 4. disput. 6. de Penit. §. 7. Ioan. de la Cruz in direct. Conscient. tract. de Sacramento Penitent. quæst. 3. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Penitent. lib. 4. de Confessione.

ⁿ Integram peccatorum Confessionem. De integritate.

Confessionis Sacramentalis Hurtado d. tract. de Penit. disput. 9. & infra ean. 7. de Penit.

^β Et terris ascensus ad colos, &c.] Ego dum vixit Christus Dominus, hanc potestatem alijs delegare nec deuit, nec expediebat, vt per Suar. par. 3. tom. 4. disputat. 17. sect. 2. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 10. num. 19. & 20.

^γ Si in genere duntaxat, & non potius in specie, &c.] Scientiam in specie peccatorum Confessariis necessariam non solum ad sententiam ferendam, sed ad scrutandam penitentis conscientiam, & vulnera animæ medenda, per hunc text. tradit Torreblanca de iure spirit. lib. 4. cap. 6. nu. 4. & lib. 14. cap. 11. num. 3. vbi num. 4. subdit quod si penitens morbi gravitate præuentus non possit peccata in specie pronunciare, si contritionis signa dedit, absoluedus est, saltem sub conditione, si talis explicatio est materia sufficiens Sacramenti; quia Deus non requirit à nobis aliam Confessionem, quam quæ nobis possibilis est, Hurtado d. tract. de Penitent. disput. 9. diff. 5. vbi ait non sufficere penitentem si dicat se sæpius peccasse mort. sed ei necessarium esse omnia & singula peccata mortalia confiteri, & disput. 9. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Penitent. libro 4. quæstione 62. vbi dicit idem de illo, qui solum habet peccata venialia, vt teneatur explicare illorum speciem, idem Barthol. à S. Fausto de libro 4. disputatione 201. resoluit penitentem, qui non potest aliter sua peccata confiteri, quam per signa contritionis, posse sacramentaliter absolui, si dicat

dicat se certo commisisse unū peccatū mortale, non recordari tamen cuius specie fuerit illud, prout etiam ait posse sacramentaliter absolui eum, qui aliquod peccatum est confessus Confessario presenti, & ex aliquo accidenti loquelam amisit, necnon illum, qui nullum peccatum in particulari potuit confiteri, sed solum signa generalia doloris ostendit, sacramentaliter etiam absolueri posse, sub conditione, vel mente concepta, aut expressa, si possum, & capax es, ego te absoluo, & questione 202. post multos a se relatos, tenet quod quando moribundus ante aduentum Sacerdotis ostendit signa penitentiae, & Confessionem petijt, accedens autem Sacerdos illum ita inuenit sensibus destitutum, vt ipso presente nullum signum doloris, aut penitentiae exhibere possit, adstantes tamen fatentur ipsum dedisse signa contritionis, aut Confessionem petijisse, hunc posse a presente Sacerdote sacramentaliter absolui. Verum si penitens nullum peccatum confiteatur, nec petijt Confessarium, nec signa, vel nutus contritionis exhibuit, & sit vir bonus, & deuotus ad Sacramenta, poterit sub conditione absolui in hunc modum, *Si tu es capax absolutionis, ego te absoluo a peccatis tuis.* Ita Viuald. in suo candel. aureo verb. absolutio numero 23. Anton. de Litteratis in summ. part. 1. cap. 35. num. 7. Homobon. de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 7. questione 48. Moltes. in summa Theolog. moral. tomo 1. tract. 7. cap. 5. numero 48. Carol. de Baucio in sua praxi Confessur. pag. 211. Anton. Diana moral. resol. part. 3. tractat. 3. resol. 8. quos refert & sequitur Barthol. de S. Fausto dict. lib. 4. q. 204.

3. *Omnia peccata mortalia, &c.* Peccata omnia mortalia post Baptismum commissa necessariò explicanda esse in Confessione; docent S. Thom. in 4. distinct. 47. questione 3. artic. 4. Soar. tom. 4. de penitent. disputat. 22. sect. 1. numero 6. Valent. tomo 4. disputat. 7. questione 11. puncto 1. col. 4. Henric. dict. libro 5. c. 5. §. 8. Pitigian. part. 2. distinct. 17. questione vnic. artic. 6. concl. 1. & artic. 11. concl. 1. Agid. de Coninck dict. tomo 2. disputat. 7. dub. 1. concl. 1. Fernandez dict. cap. 6. §. 6. numero 2. Valer. Reginald. dict. libro 6. numero 91. & 99. Bonacina dict. questione 5. sect. 2. puncto 4. numero 1. Fagundez dict. precept. 2. libro 1. in proem. Confessio enim ad hoc vt valeat, fieri debet de omnibus peccatis actis post Baptismum, vel ab ultima valida Confessione, Torreblanca de iure spirit. lib. 14. cap. 6. numero 28. vbi numero 38. cum segg. subdit per hunc text. numerum peccatorum non minus necessarium esse distinctè in Confessione explicare non modò quæ prodeunt ad actum exteriorem, sed quæ mere accidunt in voluntate, etiam si peccata sint dubia, quia necessarium est ea confiteri cum sua qualitate. Hurtado dict. tractat. de Penitent. disputat. 9. diffie. 1. in princip. Et quòd extra controuersiam sit, numerum peccatorum esse necessariò in confessione explicandum, firmat per hunc text. Bartholom. à S. Fausto tomo 3. tractat. de Penit. lib. 4. quest. 172.

4. *Post diligentem sui discussionem, &c.* Penitentem circa peccata mortalia tantam inquisitionem præmittere debere, quantam adhiberet in negotio arduo, seu quanta iudicio prudentis viri indicatur sufficiens ad omnia peccata in memoriam reuocanda, colligunt Nauarr. in man. cap. 9. numero 10. Henric. dict. libro 5. cap. 5. à princip. Nugn. in addit. ad 3. part. questione 9. artic. 2. dub. 1. diffie. vnic. vers. circa octauam conclusionem, Pesant. etiam in addit. ad 3. part. questione 10. de integr. confess. disputat. 5. Zerol. de penitent. cap. 7. questione 35. Agid. de Coninck dict. disputat. 7. dub. 9. num. 71. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de penit. cap. 16. concl. 6. Valer. Reginald. dict. lib. 6. numero 9. & 10. Bonacina dict. disputat. 5. questione 5. sect. 2. puncto 2. §. 1. numero 2. Lauer. dict. cap. 14. num. 16. cum segg. Fernandez dict. part. 3. cap. 6. §. 6. numero 23. latè Hurtado dict. tract. de Penitent. disputat. 9. diffie. 8. vbi dicit quòd præsupponendum est prudens, seu cordatum & diligens examen, & quòd sufficit quòd sit mediocriter diligens, quale fieri solet à viris prudentibus, & mediocriter timoratis, Barthol. à S. Fausto d. lib. 4. quest. 175.

5. *Nam venialia, &c.* Peccata venialia possunt à pe-

nite nte omitti, nec qui ea tantum habet, obligatur per se ex præcepto Ecclesiæ confiteri. Ita Victor. de Sacrament. numero 158. Viuald. in candel. aureo, vbi de Confess. numero 51. Soar. tom. 4. de penitent. disputat. 36. sect. 2. numero 6. Nauarr. in cap. fratres, de panis, distinct. 5. numero 62. Henric. dict. libro 4. cap. 4. §. 1. littera B. Azor. in suis. moral. part. 1. lib. 7. cap. 39. questione 3. Fernandez part. 2. cap. 8. §. 3. numero 4. & part. 3. cap. 6. §. 6. numero 14. Luc. Pinel. tract. 2. de confess. cap. 7. dub. 2. & cap. 8. post princip. Agid. de Coninck dict. tomo 2. disputat. 5. à numero 51. Valer. Reginald. dict. libro 6. numero 44. & 92. Gutier. canon. libro 1. cap. 6. numero 7. Ludouic. Beia respons. casuum conscient. part. 3. casu 37. Filine. in questione moral. tomo 1. tract. 7. numero 105. Fagundez dict. precept. 2. cap. 1. numero 4. & cap. 2. numero 8. Ego ipse in collect. ad cap. omnis vtriusque sexus, numero 4. de penitent. & remiss. Paul. Layman dict. libro 5. tract. 6. cap. 5. numero 12. Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Penitent. disputat. 15. sect. 4. numero 49. Bartholom. à S. Fausto tomo 3. tract. de Penit. lib. 4. quest. 61.

6. *Qua memoria occurrant peccata.* Vide Nauarr. in man. cap. 21. numero 35. Henric. dict. lib. 5. cap. 5. §. 4. Lauer. dict. part. 1. cap. 14. à numero 15 eundem Nauarr. in cap. fratres, de penitent. distinct. 5. numero 70. vbi aduertit nullum fuisse in iure textum ante Concil. Trident. qui expresse de hac ad memoriam peccata reducere diligentia loquatur, & numero 83. declarat quid faciendum, quando confitens ait se non, vt debebat, ad memoriam sua reduxisse peccata, quia lubricam ac debilem habet memoriam teneri, ea scribere vt suo tempore confiteatur, si id possit facere absque probabili periculo, existimauit Bonacina de Sacrament. disputat. 5. questione 5. sect. 2. puncto ult. numero 6. sed id non admittunt Henric. libro 4. cap. 4. numero 8. Suar. tomo 4. de Penit. disputat. 36. sect. 5. numero 6. Valent. tomo 4. disputat. 7. questione 9. puncto 4. Agid. de Coninck tom. 2. disputat. 7. dub. 9. numero 71. Bartholom. à S. Fausto dict. libro 4. quest. 176.

7. *Colligitur præterea etiam eas circumstantias, &c.* Vide Nauarr. in man. cap. 6. numero 3. & in cap. consideret, de penitent. distinct. 2. numero 10. cum segg. Henric. dict. libro 5. cap. 6. cum segg. Pesant. in addit. ad 3. part. questione 10. §. de integritate confessionis disputat. 3. Nugn. etiam in addit. ad 3. part. questione 9. artic. 2. dub. 2. Luc. Pinel. de Sacramento Penitent. tract. 2. de confess. cap. 3. cum segg. Zerol. de penitent. cap. 12. Sayr. in clauis Regia lib. 2. cap. 3. Fernandez dict. part. 3. cap. 6. §. 6. numero 5. cum segg. Petr. de Ledesma dict. tract. de Sacramento Penitentia, cap. 18. Valent. tomo 4. disputat. 7. questione 11. puncto 1. Valer. Reginald. dict. libro 6. numero 110. cum segg. Agid. de Coninck de Sacrament. tomo 2. disputat. 7. numero 8. cum segg. Bonacina dict. questione 5. sect. 2. puncto 2. §. 3. difficultas. 3. Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Penitent. disputat. 16. sect. 3. numero 104. cum segg. Torreblanca de iure spirit. libro 14. cap. 6. num. 30. cum segg. Hurtado dict. tract. de Penit. disputat. 9. diffie. 2. cum segg. Moltes. in summa Theologia moralis, tract. 7. cap. 12. numero 58. cum segg. lul. Lauer. de Iubileo part. 1. cap. 14. à numero 47. Galet. in margarita casuum conscient. verb. circumstantia, Bartholom. à S. Fausto tomo 3. tract. de Penitent. libro 4. questione 76. cum segg. Tamburin. de iure Abbatum tomo 3. disputat. 3. questione 6. numero 15. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. part. 1. tract. 5. cap. 12. questione 74. cum segg. Fagundez in quinque Ecclesiæ precepta, precept. 2. libro 4. cap. 1. cum segg. Paul. Layman dicto libro 5. tract. 6. cap. 5. numero 12.

8. *Reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitantur non occurrunt, &c.* Vide Bartholom. à S. Fausto libro 2. de sacris Indulg. in communi questione 100. vbi dicit docere textum in presenti peccata obita bona fide in Confessione remitti per absolutionem, quæ est tanta virtutis quod etiam extenditur ad obita.

Ceterum quoniam modum confiteri secretis, &c. Non esse contra institutionem, aut valorem Sacramenti quòd Confessio publice fiat, tenent per hunc text. Vasq. q. 91. art. 4. dub. 1. Suar. disp. 21. sect. 2. Ioan. de Lugo d. tract. de Penit. disp. 15. sect. 5. nu. 65. & 73. quia non est de necessitate huius Sacramenti auxilium, id est, secreta Confessio, Ve-

Vega lib. 3. in Trident. cap. 28. Filesc. de Confessione auriculari §. 2. Petr. Sot. de Confess. lect. 2. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. capit. 4. num. 25. Hurtado d. disput. 8. diff. 1. & 2.

7. Quod iure diuino necessarium, &c.] Præceptum annuæ confessionis non esse purè humanum, sed includere, aut supponere præceptum diuinum Confessionis quoad substantiam, quo præcipitur Confessio vagè quoad tempus extra articulum mortis, & superaddere modificationem quoad tempus, quam Christus prætermitte, tenent Vasq. de Pœnit. quest. 90. art. 1. d. 4. Hurtado d. tra. de Pœnitentia disput. 7. diff. 5. vers. Sotus verò. at diff. 5. quærit, vtrum Pontifex dispensare possit in præcepto Confessionis?

9. µ. Saltem semel in anno, &c.] Vide cap. omnis viri &que sexus, de pœnitent. & remiss. vbi latè scripsi à num. 5. Henric. d. lib. 4. cap. 3. §. 2. littera I. & cap. 4. §. 7. Vazq. in 2. 2. D. Thom. 4. 90. art. 3. dub. 1. num. 5. & 15. Aegid. de Coninck d. disput. 5. à num. 44. Luc. Pinel. d. tract. de Confessione cap. 7. Moltes. d. tract. 7. cap. 10. num. 23. latè Fernandez in examine Theologiae moralis part. 2. cap. 8. §. 3. Fagundez in quinque Ecclesie præcepta. præc. 2. cap. 1. Barthol. à S. Fausto d. lib. 4. questio. 29. Trullench in præcepta decalog. lib. 3. capit. 4. de præcepto annuæ Confessionis per tot. & præcipue dub. 2. à numero 5.

10. Satisfecisse videri præcepto Ecclesie contento in d. cap. omnis viri &que sexus, qui semel in vno Paschatis tempore peccata fuerit confessus Pœnitentiario deputato in vim decreti Concil. Tridentini. sess. 14. cap. 5. refert decusum Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. de confitendo semel in anno.

11. Episcopum posse aduersus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere negligere, vsque ad excommunicationem procedere. est text. d. cap. omnis viri &que sexus, vellet ab Ecclesia arcendos, refert decusum idem Armendar. d. loco num. 3. vbi addit, Episcopum talibus pro satisfactione pœnas pecuniarias pro loco applicandas imponere posse, cum hæc aliquando magis timeantur; non expedire tamen vt Episcopus sibi referret absolutionem eorum, qui temporibus constitutis negligunt confiteri, & communicare.

12. De hæresi tamen suspectos credunt omittentes Confessionem, & sacrum Communionem semel in anno, cum sit signum malæ credentia, Penia in direct. Inquisit. part. 3. commento 24. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 6. num. 27. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. casus, vof. confessionem. Ludouic. Beia in respons. casuum conscient. part. 4. casu 4. quos refero in collect. ad d. cap. omnis viri &que sexus, numero 11.

13. Huic præcepto annuæ Confessionis non satisfaciunt qui fictam, vel informem, aut sine proposito emendæ Confessionem fecerunt. Ita Sot. in 4. diff. 18. quest. 3. art. 3. concl. 2. 3. & 4. Nauar. in man. cap. 10. nu. 4. Soar. d. disp. 36. sect. 7. num. 1. & Fernandez d. p. 2. c. 8. §. 3. num. 12. vbi refert aliquos contrarium tenentes. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnit. lib. 4. q. 53. cum segg. similiter tenent Medina Cod. de pœnitentia q. de Confess. Megala in sit. Sacerd. p. 1. lib. 4. c. 5. & Vasq. tom. 4. q. 92. art. 3. dub. 5. hoc præceptum annuæ Confessionis non adimpleri per Confessionem validam sed informem. Sed ceteri communi consensu tenent adimpleri, ex quorum numero sunt S. Thom. Sot. Caiet. Capus, Palud. Couar. Martin. de Ledesma, Petr. de Ledesma, & alij, quos refert & sequitur Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnit. lib. 4. de Confess. q. 30. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 11. puncto 2. & 3. Ioan. de la Cruz in direct. Conscient. p. 2. de Sacramento Pœnit. q. 3. Nugn. in addit. ad 3. p. tom. 2. q. 9. art. 1. Petr. Fay etiam in addit. ad 3. p. q. 9. art. 1. d. 1. Suar. tom. 4. disp. 36. sect. 7. num. 6. Pesant. 3. p. q. 10. de dolore d. 3. Zerol. in praxi de pœnit. c. 13. q. 35. Simplic. Mutin. in sua Theolog. moralis de Sacramento pœnitent. q. 30.

14. y In anno.] Intra annum scilicet, computandum à Quadragesima in Quadragesimam, aut à Paschate in Pascha, sumptis Quadragesima & Paschate pro quindeim diebus à Dominica Palmarum, vsque ad Dominicam in Albis, resoluunt Soar. tom. 4. de pœnit. disput. 36. sect. Barthol. Collect. in Concil. Trid.

3. nu. 2. Luc. Pinel. d. cap. 7. dub. 1. Azor. d. p. 1. lib. 2. cap. 36. q. 6. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 36. Aegid. de Coninck d. tom. 2. disput. 5. num. 56. Fernandez d. p. 2. cap. 8. §. 3. num. 6. Trullench in præcepta Decalogi lib. 3. cap. 4. dub. 2. num. 6. Barthol. à S. Fausto d. tract. de pœnit. lib. 4. de Confess. q. 39. Filiuc. tract. 7. cap. 3. Layman tract. 6. cap. 5. Quamuis annum pro impleione dicti præcepti computandum esse à Ianuario in Ianuarium, crediderunt Vasq. de pœnit. q. 90. art. 2. du. 1. Ochagavia tract. 2. quest. 9. Hurtado d. disp. 7. diff. 10. vbi diff. 12. disputat, Vtrum qui in toto anno non confitetur teneatur in principio sequentis confiteri absque dilatione.

Et sic iam videtur receptius dictum præceptum non obligare pro certa anni parte, sed satisfieri illi quavis Confessione facta per annum, ex Victor. in summa num. 137. Vazq. d. q. 90. art. 3. dub. 1. num. 5. & 15. Sot. in 4. diff. 18. q. 1. art. 4. Emman. Sa. in aphorism. verb. confessio num. 4. Viuald. in candel. aureo. vbi de Confessione num. 16. Ioan. de Lugo d. tractat. de pœnit. disput. 15. sect. 7. num. 157. Antonin. Diana moral. resolut. tom. 1. tract. 3. miscel. resolut. 54. & tom. 2. tract. 4. resolut. 81. Trullench in Decal. lib. 3. c. 4. dub. 2. num. 5. Aegid. de Coninck d. disput. 5. num. 57. cum segg. Fernandez d. p. 2. cap. 8. §. 3. num. 6. vbi probat, quia in d. cap. omnis viri &que sexus, traduntur duo præcepta, vnum de Confessione, alterum de Eucharistia; pro Eucharistia assignatur determinatum tempus Paschatis, pro Confessione verò minime, sed simpliciter dicitur, saltem semel in anno confiteantur, nisi quod Conc. in hoc cap. approbat & amplectitur morem illum primum, & salutarem vniuersalis Ecclesie confitendi sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimæ.

Illum, qui per totum annum peccata sua confessus non est, teneri itatum in sequenti anno, hoc est, cum primum potuerit, sub noua culpa confiteri, resoluunt Sot. d. art. 4. vers. grauior tamen, Nauar. in man. capit. 21. num. 45. Henric. d. libro 3. capit. 3. §. 2. littera P. & capit. 4. §. 6. Soar. d. tom. 4. disputat. 36. sect. 4. à princip. Viuald. d. tit. de Confess. num. 17. Fernandez d. part. 2. cap. 8. §. 3. num. 7. Fagundez d. præc. 2. lib. 1. cap. 4. num. 14. Trullench in Decalog. lib. 3. cap. 4. dub. 2. num. 7.

Si quis prauideret quod transacta illa occasione non poterit in toto anno confiteri ex penuria Confessarii, teneri ex vi huius præcepti Ecclesiastici statim confiteri, resoluunt Nauar. d. cap. 21. num. 35. Henric. d. cap. 4. §. 7. littera N. Soar. d. disput. 36. sect. 5. num. 2. Fernandez d. §. 3. num. 8. Fagundez d. cap. 4. num. 16. Trullench d. cap. 4. dub. 2. num. 9.

Vtrum Papa dispensare possit in hoc præcepto de confitendo semel in anno propter aliquam iustam rationem veluti cum Eremica viuent extra humanum consortium, vel similem? Affirmant ex eo quod præceptum hoc quoad temporis determinationem est Ecclesiasticum, & positium; Sot. in 4. diff. 18. q. 1. art. 5. & alij, quos refert & sequitur Soar. d. tom. 4. disp. 36. sect. 1. num. 5. pariter resoluunt Papam dispensare non posse in præcepto diuino de confitendo in articulo necessitatis Barthol. à S. Fausto d. tract. de pœnit. lib. 4. quest. 31. vbi resoluunt præceptum annuæ Confessionis non esse merè Ecclesiasticum, sed diuinum, modificatum ab Ecclesia, & quest. 38. tenet non posse Romanum Pont. absolute cum aliquo, vel cū tota aliqua prouincia super substantia huius præcepti dispensare, nec vt raro confiteatur in vita, posse tamen iusta de causa cum aliquo dispensare ne ad annuam Confessionem teneatur, vt si quispiam inter Turcas, vel in eremo extra hominum consortium viueret.

Sed an si quis in Confessione facta hoc anno aliqua peccata mortalia omiserit per obliuionem excusabilem, vel aliquam causam rationabilem, teneatur vi huius præcepti confiteri eadem peccata? vide Luc. Pinel. d. cap. 7. dub. 3. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 40. Fagundez d. præc. 2. lib. 1. cap. 4. num. 17. Trullench d. c. 4. dub. 2. num. 8.

2. Ab omnibus, & singulis.] Etiam ipso Imperatore, & Regibus, Castal. de Imperatore q. 1. v. 25. & 26. Ego ipse de offitio, & potest. Parochi cap. 20. num. 20. Ac ipso summo Pont. ex Suar. de pœnit. disput. 36. sect. 2. num. 5. Vasq. q. 90. art. 1.

H dub.

dub. 5. num. 12. Ioann. de Lugo d. tract. de Penit. disp. 15. sect. 7. num. 142. & 143. ubi à num. 149. de pueris agit, Barthol. à S. Faust. tom. 3. tra. de Penitent. lib. 4. g. 14. 5. & Fagundez d. precepto 2. lib. 1. c. 3. num. 18. plures, quos refero in collect. ad d. c. omnis viri &que sexus num. 2. cum quibus est magis communis sententia, summum Pontificem obligari de iure diuino confiteri ad annuale verò Confessionis preceptum non teneri quoad vim coactiuam, secus verò quoad vim directiuam. Tullench. in decalog. lib. 3. cap. 4. dub. 2. num. 13. & c. 5. dub. 2. num. 20.

21. Cum ad annos discretionis peruenissent.] peruenire ad

annos discretionis quando quis dicatur, vide Nauar. d. c. 21. num. 33. & 88. Soar. d. contr. 4. disp. 36. sect. 2. num. 3. Henric. d. lib. 4. c. 1. §. 2. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 50. Paul. Comitol. resp. moral. lib. 1. g. 16. Aegid. de Coninck de Sacram. 10. 2. disp. 5. num. 50. Hernandez d. part. 2. cap. 8. §. 3. num. 15. Fagundez d. prac. 2. lib. 1. c. 2. num. 3. in prin. & c. 3. n. 10. Azor. d. p. 1. lib. 7. c. 40. quæst. 6. Ioan. de Lugo d. disp. 15. sect. 7. n. 152. Vatq. tom. 4. quæst. 50. art. 2. dub. 4. Barthol. à S. Faust. d. tract. de Penitent. lib. 4. quæst. 37. ubi ad completum septennium id extendit. Tullench. in Decalog. lib. 3. cap. 4. dub. 2. num. 11. & 12.

De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ, & absolutione.

C A P V T VI.

1 Minister Sacramenti Pœnitentiæ solus Sacerdos.

2 Absolutio sacramentalis est ad instar actus iudicialis.

¶ Infrà can. 10. i. Matth. 16. & 18. c. Ioan. 20.

¶ Suprà sess. 7. de Sacrament. c. 10.

¶ Cap. secundum Eccl. si 19. dist. & cap. non nocet. l. q. 1. f. Infrà canon 9.

Circa ministrum autem huius Sacramenti, a declarat sancta Synodus, falsas esse, & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas omnes, quæ ad alios quosuis homines, præter Episcopos, & Sacerdotes Clauum ministerium perniciosè extendunt, putantes verba illa Domini: b Quacunque alligaueritis super terram, erunt alligata & in cælo, & quacunque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo; c & quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, ad omnes Christi fideles indifferenter, & promiscue, d contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quiuis potestatem habeat remittendi peccata publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit, secreta verò per spontaneam Confessionem, cuiusque factam. Docet quoque, etiam Sacerdotes qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti, in ordinatione collatam tanquam Christus ministros, functionem remittendi peccata exercere, e edque prauè sentire, qui in malis Sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. f Quamuis autem Absolutio Sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio, tamen non est solum nudum ministerium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remissa esse peccata, g sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, velut à iudice, sententia pronuntiatur. Atque ideo debet penitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut, etiam h si nulla illi adsit contritio, aut Sacerdoti animus seriò agendi, & verè absolendi desit, putet tamen se propter suam solam fidem, verè, & coram Deo esse absolutum, nec enim fides sine Pœnitentia remissionem vllam peccatorum præstaret, nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui Sacerdotem iocose absoluentem cognosceret, & non alium seriò agentem, sedulo requireret.

1. Vide S. Thom. 3. p. quæst. 84. art. 3. Sot. in 4. disp. 18. quæst. 4. art. 1. & dist. 20. quæst. 1. art. 3. concl. 4. Pyg. de Ecclesiast. hierarchia, lib. 2. cap. 3. Maldonat. 10. 2. de penitent. p. 3. quæst. 3. Petr. Sot. lect. 3. de Sacrament. Ordinis, Onuph. de sigillo Confess. sect. 3. quæst. unica, dub. 5. vers. prima conclusio, Soar. 10. 4. de penitent. disp. 16. cum seqq. Vatq. tom. 4. quæst. 84. art. 3. dub. 1. & quæst. 93. art. 1. dub. 1. Marcell. Megal. p. 1. in stir. confess. lib. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 1. cap. 1. Aegid. de Coninck de Sacram. tom. 2. quæst. 8. Bonacin. eod. tract. de Sacram. disp. 5. quæst. 7. puncto 1. à num. 1. Fernandez in examine Theolog. moral. p. 3. cap. 6. §. Vincet. Filiuc in qu. moralibus tract. 7. cap. 7. cum seqq. Moll. in summa Theologia moral. tract. 7. cap. 14. de ministro Sacramenti Pœnitentiæ, Fagundez in quinque Ecclesiæ precepta, prac. 2. lib. 7. de ministro Confessionis, Paul. Laymann in Theologia moral. lib. 5. de Sa-

cram. tra. 6. c. 10. Ioan. de Lugo de Sacram. in tract. de Penit. disp. 18. sect. 1. n. 1. cum seqq. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. c. 1. n. 26. & n. 30. Hurtado de Sacram. tra. de Penit. disp. 10. de Ministro Sacram. panis. An liceat laico confiteri tempore necessitatis: Vide latè declarantem Magdalen. de humero testium in testamento requisito p. 1. c. 10. num. 61. cum multis seqq. pag. 109. Ioan. de Lugo d. tract. de Penit. disp. 18. sect. 1. num. 4. Hurtado d. disp. 10. diff. 1.

a Declarat sancta Synodus, &c.] Ad alios præter Episcopos & Sacerdotes Clauum potestatem non extendi dicit Torreblanca d. lib. 14. c. 1. num. 30.

g Sed ad instar actus iudicialis.] Absolutionem esse ad instar actus iudicialis, quo à Sacerdote, veluti à iudice sententia pronuntiatur, per hunc text. dicit Bonacin. d. disp. 5. q. 4. puncto 6. num. 1. in fine.

De casuum reservatione.

C A P V T VII.

1 Doctores referuntur de casibus reservatis agentibus.

2 Clemens VIII. cunctis Regularibus certos casus reservatos taxauit.

3 Papa potest sibi reservare casus respectu omnium.

4 Casus quot Pontifices sibi reservant.

5 Censuras plures in Bulla Cens. & extra illam Pontifices reservant.

6 Episcopus potest sibi reservare casus.

7 Episcopi quæ peccata reservare soleant, & possint.

8 Episcopus successor illius, qui casus sibi reservauit, potest ab eis absolvere.

9 Ecclesia potest reservare non solum peccata, quæ habent excommunicationem, vel censuram annexam, sed etiam alia peccata grauiora.

10 Reservatio nulla fit in articulo mortis.

11 In mortis articulo constituti qui dicantur.

12 Sacerdotes simplices possunt absolvere constitutos in articulo mortis, etiam quando adest proprius parochus.

13 Sacra

- 13 Sacerdos etiam irregularis sursus, excommunicatus, &c. potest absolvere in articulo mortis.
- 14 Absolui possunt à quocunque Sacerdote simplici constituti in articulo mortis, etiam si sint excommunicati, & denunciati ob hæresim, vel ob aliud quodcunque delictum.
- 15 Sacerdos, qui excommunicatione maiori innodatus constitutus in mortis articulo absoluerit, nullam incurrit irregularitatem.
- 26 Absolutio data à simplici Sacerdote in mortis articulo est vera absolutio.
- 17 Sacerdos nullus extra mortis articulum potest absolvere à casibus per Superiorem reservatis.
- 18 Penitentiarius ex se non potest absolvere à casibus Episcopalis.
- 19 Vicarius Episcopi vigore generalis mandati non potest absolvere à casibus Episcopo reservatis.
- 20 Regulares etiam per privilegium, quod Mare magnum vocatur, non habent facultatem absolventi penitentes à casibus Episcopo reservatis.
- 21 Patres Jesuitæ, & alij Confessarii vigore privilegiorum Rosarii non possunt absolvere penitentes à casibus Episcopo reservatis.
- 22 Regulares non possunt vigore Bullæ Cruciatæ Confessarios sibi eligere, & ab eis absolui à casibus reservatis.
- 23 Regulares prætextu cuiuscunque privilegij habiti, vel habendi, non possunt quemquam absolvere à casibus in Bulla Cæne Domini, aut Ordinario loci reservatis.
- 24 Regulares habentes facultatem absolventi etiam à casibus reservatis possunt absolvere advenientes in alia à casibus reservatis in diœcesi penitentium.
- 25 Concessa facultas absolventi à casibus Sedi Apost. reservatis, non comprehendit casus, quos Episcopus, & Prelatus Religiosus cum suis subditis Regularibus reservavit.
- 26 Absolvere Episcopum & cum ipso dispensare poterit ab eodem Episcopo Confessor electus de omni peccati vinculo, de quo potest absolvere, vel dispensare ipse Episcopus.
- 27 Penitens habens peccata reservata Episcopo poterit absolui à non reservatis reservata absolutio- ne à reservatis cum Superiore copiam sui fecerit.
- 28 Penitens cum recurrit ad Episcopum in casibus reservatis quomodo cum illo se gerere debet ipse Episcopus; ostenditur.

Quoniam igitur natura, & ratio iudicii illud exposcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur, peritiam semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Magnopere verò ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam & graviora crimina non à quibusvis, sed à summis duntaxat Sacerdotibus, absoluerentur, unde merito Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiiores suo potuerunt peculiari iudicio reservare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin & hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in adificationem tamen, non in destructionem, liceat, & pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, & præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reservationem consonum est diuinæ auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere. Verumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet penitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt: extra quem articulum Sacerdotes cum nihil possint in casibus reservatis, id vnum penitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

1. Vide Petr. Sot. de ministro confession. l. 1. c. 5. vers. his etiam, Gregor. de Valentia tom. 4. disp. 7. q. 10. puncto 2. ad fin. Soar. tom. 4. de Penitent. disp. 29. sect. 1. Henriquez in sum. lib. 3. cap. 14. & lib. 6. cap. 9. §. 3. Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. q. 20. art. 1. & in sum. p. 1. c. 55. Vasquez tom. 4. q. 91. art. 3. & quest. 92. Marcel. Megal. p. 1. instit. confess. c. 11. cum segg. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 25. & num. 123. cum segg. Agid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 8. a. num. 75. Iacob. de Graff. in aureis decif. lib. 1. append. c. 7. Tolet. in sum. lib. 3. cap. 14. Medina tract. 2. de Confess. q. 12. Comit. resp. moral. lib. 1. q. 29. Tanner. tom. 4. disp. 6. q. 9. dub. 8. Barthol. S. Fausto tom. 3. in tract. de Penit. lib. 8. de casibus reserv. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 1. Zerol. in simili praxi, verb. casus reservati, & in praxi pœnit. c. 13. Galet. in margarita casuum conscient. verb. casus reservatus, Lauor. de Indulgent. p. 2. cap. 28. Campan. in diuersis Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 63. Ioann. Valer. de differ. inter utrumque forum, verb. penitentia, differ. 9. Homobon. de Bonis de examine ecclesiast. p. 1. tract. 5. cap. 4. q. 27. Fernandez in examine Theologia moralis p. 3. cap. 6. §. 6. num. 24. cum segg. Sanchez in precepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 8. Mollet. in summa Theologia moralis, tract. 7. c. 17. cum segg. Filiuc. in quest. moral. lib. 1. tract. 7. cap. 10. Fagundez in quinque Ecclesiæ precepta, precept. 2. lib. 8. cap. 1. Paul. Layman. de potest. Episc. et Abbatis, c. 31. cum segg. nouissime Machado in el peccato Confessur y cura de almas lib. 1. p. 3. tract. 1. docum. 1. cum segg. Balle. verb. casus reservati, Collect. in Concil. Trid.

untus, latè Ioan. de Lugo de Sacram. in tract. de Penit. disp. 20. Torreblanca de iure spirit. lib. 1. q. 4. num. 10. cum segg. Hurtado de Sacram. tract. de Penit. disp. 11. meupsum de offe. & potest. Episc. p. 3. alleg. 50. cum duabus segg. Et de his casibus reservatis integros edidere tractatus Lælius Zechius, Horat. Gambarupta, Lucas Floronus, Bartholomæus Gipsius, Petr. Bellochius, Homobon. de Bonis, & Ioan. Chapeauille.

Clemens VIII. cunctis Regularibus per suum Breue certos casus reservatos taxavit, & præscripsit, ultra quos præcipit ut alij non referrentur à Prelatis superioribus, nisi in Capitulo generali, aut Prouinciali de consensu Patrum vocalium, & matura discussione. De his casibus Clementis VIII. specialem tractatum edidit Franc. Longus à Coriolano Capuccinus: & de illis agunt Sorb. in addit. ad compend. p. 1. verb. absolutio ordinaria quoad Fratres, Marcel. Megala p. 3. instit. Sacerd. lib. 1. c. 12. Mollet. in sum. Theolog. mor. tract. 7. c. 20. de casib. reserv. Prelatis Religiosorum, Fagund. in quinque Ecclesiæ precept. precept. 2. lib. 8. cap. 1. cum segg. Lezana in sum. quest. Regul. p. 1. c. 18. num. 20. cum segg. Stephan. Daluin de potestate Episcopi & Abbatis, c. 33. Machado d. docum. 1. n. 5. Barthol. S. Fausto de libel. extraord. lib. 1. q. 95. cum segg. Ludouic. Beja respons. casuum conscient. p. 3. casu 16. Fr. Ludouic. Miranda in man. Prelat. tom. 2. quest. 34. Laurent. à Portel in tract. de his casibus, & in dubijs regularib. verb. casus reservati, Quarant. in summa Bullar. verb. casus reservati, Hieron. Roderic. in cōpendio q. regul. resol. 3. num. 16.

a Cap. si Episcopus. de pœnit. in 6. b Cap. si quis suadente. 17. quest. 4. c. 1. quorundam. de iudic. cap. conquest. de sent. ex. cap. quicunque eod. tit. in 6. & c. 1. in tit. in cle. c. & si dominia de pœnit. in extrauag. comm. cum si Rom. 13. c. Vide sess. 24. c. 2. post matrimonium d. Cap. felicit. de pœnit. in 6. c. pastoralis. de off. ord. c. cupientes. de pen. in cle. c. inter cistas. 5. duos de priuileg. in extrauag. comm. Cælest. Episc. 2. cap. 1. & 4. Carth. c. 76. & 11. Tolet. c. 12.

2.

- num. 16. cum segg. & resol. 22. Ioan. de Lugo d. tract. de Pœnitent. disp. 20. num. 39. cum segg.
3. Unde merito Pontifices Maximi, &c.] Posse Pontificem sibi referuare casus respectu omnium, siue sint Episcopi, siue alij quicunque Prælati, tenet Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 6. §. 6. num. 24. in med. Sebast. Acosta in explicat. Bullæ Cruciatæ quest. 42. Coriolan. de casibus referuat. p. 1. sect. 1. art. 1. num. 7. vers. primò. Barthol. à S. Fausto d. lib. 8. quest. 3.
4. Quot autem casus Pontifices sibi referuauerint, adnotant gloss. verb. pertineant, in cap. 1. de translat. Episcopi, & verb. pertinere, in cap. sicut unire, de excessib. Prel. quæ vndecim recenset quatuor versibus, ex Host. Gambr. de offic. & potest. Legat. lib. 2. tit. de varijs ordinariis nominibus num. 157. qui 27. versibus sexaginta complectitur, Barthol. à S. Fausto d. lib. 8. quest. 51. multo plures refero de offic. & potest. Episcopi. p. 3. allegat. 50. in princip.
5. Ex Bulla in Cœna Domini, & extra illam plures censuras ipsi Pontifici referuatas, collegerunt, & in catalogum reduxerunt Nauarr. in man. c. 27. a. num. 25. Iacob. de Grassi in aureis decis. p. 1. lib. 4. cap. 19. cum segg. Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 1. a. cap. 19. vsque ad 24. Soar. tom. 5. de cens. disp. 21. vsque ad 24. Sayr. in simili tract. lib. 2. c. 3. Iul. Cæs. Rainer. in catalogo censurarum, Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 9. num. 226. cum segg. Filiuc. in quest. moral. tom. 1. tract. 14. c. 15. Antonuc. in sua catechesi Neapolit. lib. 3. c. 37. cum segg. Molles. d. tract. 7. c. 18. Barthol. à S. Fausto de Iubil. extraord. lib. 4. q. 98. & 99. Ego ipse d. alleg. 50. ex numer. 83. & nouissime Bonacin. per integrum tract. de censuris in Bulla & extra Bullam referuatis.
6. Hoc idem Episcopis omnibus, &c.] Posse Episcopum referuare sibi casus plus minusve, iuxta maiorem, vel minorem Confessoriorum, quos in sua diocesi habet, idoneitatem, capacitatem, & eruditionem, resoluunt Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. casus referuati, Fernandez d. p. 3. c. 6. §. 6. num. 24. in med. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 492. Homobon. de Bonis de humana vite statibus c. 10. statim post princ. & de casibus referu. p. 1. c. 1. Molles. d. tract. 7. cap. 17. num. 19. Barthol. à S. Fausto d. lib. 8. quest. 3. vers. secundò.
7. Quæ autem peccata referuare soleant, & possint Episcopi, tradunt Fernandez d. §. 6. num. 25. Ego ipse d. p. 3. alleg. 51. per tot. Ioan. de Lugo d. tract. de Pœnit. disp. 20. sect. 2. num. 12. cum segg. Hurtado d. disp. 11. diff. 4. cum segg. Barthol. à S. Fausto d. lib. 8. q. 7. cum segg. & quest. 49. & 50. & de Iubil. extra. lib. 4. quest. 91. In quibus referendis seruandum esse modum à S. Congr. præscriptum, dicunt, & referunt Quarant. in sum. Bullar. verb. casus referuati, Vgolin. de officio & potest. Episcopi cap. 36. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori eccles. resol. 492. Coriolan. d. sect. 1. art. 5.
- Ideo Episcopi debent referuare paucos casus, eosque maximè necessarios, atrociore, & grauiore, non casus Bullæ Cœnæ, neque specialiter Papæ referuatos, neque promiscuè eos, quibus est annexa excommunicatio nemini referuata, nisi ob frequentiam, scandalum, aut necessariam causam aliquos nominatim; neque eos in quibus est necessaria restitutio, vel executio pro absolutio, neque eos, qui versantur circa res parui momenti, & qui frequenter eueniunt inter idiotas, licet sint mortiferi, nec in carnalibus, vbi adest periculum scandalorum, vel cadere potest suspicio ob frequentem reditum ad Ordinarios, Sel. in select. Canon. cap. 18. num. 2. vbi refert de cism. in S. Congreg. Episcop. 26. Nouembris 1602. Neque restitutionem incertorum sibi referuent, ead. 14. Junij 1619. Quanam peccata referuari possint, ostendit Barthol. à S. Fausto d. lib. 8. quest. 7. cum segg. vbi dicit mortalia referuari posse, non tamen omnia, sed grauiora, quæ iudicantur expedire ad commune Ecclesiæ bonum, & subditorum adiuuationem.
8. Pro illis in subditos, &c.] Episcopum qui casus sibi referuauit, & eius Superiorem in officio & iurisdictione, ac successorem, posse etiam ab eis absolueret, tenent Piafecr. in praxi Episcop. p. 2. c. 1. nu. 16. Coriolan. d. sect. 1. art. 7. Sua. tom. 4. disp. 30. sect. 1. num. 1. Henriquez lib. 6. de Pœnit. c. 14. §. 9. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnitent. lib. 8. quest. 11. Ego ipse dicta parte 3. allegatione 52. numero 1. vbi nume-

ro 2. idem dico de Capitulo Sede vacante.

9. Presertim quoad illa, quibus excommunicationis, &c.] Posse Ecclesiam referuare non solum peccata, quæ habent excommunicationem, vel censuram annexam, verum etiam alia peccata grauiora, quamuis eis nulla sit annexa censura, resoluunt Sot. tom. 4. de Pœnit. disp. 29. sect. 2. num. 8. & ante eum Sot. in 4. disp. 18. quest. 2. art. 5. vers. secundum argum. & colligitur ex multis, quos citat Henric. in sum. lib. 6. cap. 14. §. 1. litt. D. & de facto multas esse Episcopis, & in Religionibus referuatas, quibus cura annexa non est, statetur Nauarr. in man. cap. 27. num. 261. vers. 10. reprehendentes Durandum, qui solas censuras referuari asserbat.

10. Ut nulla fiat referuatio in articulo mortis, &c.] Vide Nauarr. in princip. de pœnitent. disp. 6. & conf. 15. de pœnitent. & remiss. Azcued. l. 5. num. 5. vers. est tamen verum, tit. 1. lib. 1. non recipiat. Soar. tom. 4. de Pœnitentia, disp. 26. sect. 4. Maldonat. tom. 2. de Pœnitent. cap. 7. de ministro confessionis. fol. 76. vers. nam Ecclesia, Vasquez tom. 4. quest. 93. art. 1. dub. 4. cum segg. Gutierrez canonice lib. 1. cap. 1. num. 58. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quest. 21. num. 1. & quest. 22. num. 2. & lib. 5. quest. 14. num. 3. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 1. a. num. 58. Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacrament. vbi de Pœnitentia, cap. 14. Cened. ad Decretum collect. 24. num. 5. Agid. de Coninck de Sacramentis & censur. tom. 2. disp. 8. num. 90. cum segg. Campan. in diuersis canon. rubr. 1. num. 110. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 13. Ioann. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. pœnitentia, differ. 9. Hurtado de Sacrament. tract. de Pœnit. disp. 10. diff. 7. cum segg. Fernandez in examine Theologia moralis p. 2. c. 9. §. 18. & p. 3. c. 6. §. 9. a. num. 19. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiepiscop. Neapol. p. 4. decis. 26. Molles. in sum. Theologia moral. tract. 7. cap. 15. nu. 74. Philiber. Marchin. de bello diuino p. 3. cap. 3. Coriolan. de casibus referu. p. 1. sect. 2. art. 16. Paul. Layman. in Theologia moral. lib. 5. tract. 6. cap. 12. Machado en el perfeto Confessory Cura de almas lib. 1. p. 1. tract. 1. docum. 3. num. 1. latè Ioan. de Lugo de Sacram. tract. de Pœnit. disp. 18. sect. 2. nu. 15. cum segg. & disp. 20. sect. 10. num. 200. cum segg. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. cap. 4. a. num. 15. & cap. 10. a. num. 16.

11. In mortis articulo constitutos dici illos, qui et si viuunt, & viuere possint, propter mortem tamen, quam secundum verisimilem medicorum peritiam, aut periculum, quod sperant, instantem vident, iam morietes arbitrantur, tenent Syluest. in summa verb. absolutio 1. num. 10. Co-narr. in cap. alma mater, part. 1. §. 11. num. 8. Nauarr. in manuali cap. 27. num. 271. Soar. d. tom. 4. disp. 26. sect. 4. num. 4. Vasquez d. art. 1. dub. 5. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ §. 9. dub. 3. Vivald. in cannel. aureo sub tit. de absolutio num. 60. Fernandez d. p. 3. cap. 6. §. 9. num. 19. Benzon in speculo Episcop. lib. 1. disp. quest. 6. concl. 2. Duard. in Bull. Cœnæ lib. 3. §. 2. q. 2. Machado vbi supra docum. 2. num. 2. Hurtado d. tract. de Pœnit. disp. 10. diff. 9. in princ. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 59. Ioan. a Chapeauil. de casibus referuatis cap. 7. difficult. 1. & de modo administrandi sacramenta tempore pestis, vbi de Pœnitent. quest. 5. & 6. Homobon. de Bonis de humane vite statibus p. 1. cap. 16. vers. porro, Molles. de ritu nupt. lib. 1. comp. 18. num. 18. Coriolan. de casibus referuatis, part. 1. sect. 2. art. 16. a. num. 2. Molles. d. tract. 7. cap. 15. num. 77. Ioan. Valer. d. verb. Pœnitentia, differ. 23. in fine, Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. c. 11. nu. 1. resoluentes non posse absolui à simplici Sacerdote omnem transiret volentem, sed credentem, aut dubitantem probabiliter se naufragaturum, aut alias de vita periclitaturum, similiter non quilibet obsessum ab hostibus, sed telis impugnatum, nec quamuis mulierem prægnantem, sed eam quæ periclitatur de vita boni viri, latè Boss. in discept. moral. discept. 2. num. 6. cum segg. vbi à n. 15. de suscipiente lögam nauigationem, & n. 16. de operam dantibus agitationi taurorum, hætiludo, &c. & n. 17. de his, qui voluntarie se offerunt castrandos, & n. 18. de obsessis, & obsidentibus, & nu. 19. de damnatis ad trirèmes, & n. 21. de peste infectis, vbi n. 28. cum segg. videtur amplecti cum aliquibus limitationibus sententia, nempe in loco pestifero nequaquam omnes, & quoslibet Sacerdotes, et si minime ab Ordinario approbatos posse audire Confessiones eorum, qui ibidem reperirentur sani,

fani, eosque absolvere, sed tantum eorum, qui iam peste sunt infecti.

12. *¶ Ideo omnes Sacerdotes, &c.] Non solum in absentia
proprij Sacerdotis, seu Superioris, verum etiam quan-
do adest, vel ad illum potest haberi recursus cum in ar-
ticulo mortis nulla sit referuatio, consultius tamen face-
ret, qui praesente suo Parocho, vel Superiore ab eo po-
tius quam ab alio se absolvi faceret. Ita Nauarr. consil. 1. 5.
alias 23. in nouis, de poenit. & remiss. Sayr. in floribus decis.
sub eod. tit. decis. 21. Emman. Sa. in aphorismis verb. absolutio,
num. 3. Fr. Emman. in summa. p. 1. cap. 59. concl. 3. Veg. etiam
in summa tom. 1. cap. 6. casu 10. Petr. de Ledefina in summa
p. 1. de Sacrament. vbi de Poenit. cap. 14. p. 1. conclus. num. 3.
Valer. Reginald. in praxi feri penit. lib. 1. num. 60. Ioan. Va-
ler. d. differ. 3. 2. vers. dubitane tamen, Coriolan. d. p. 1. sect. 2. art.
16 num. 7. Zerol. in praxi de Poenit. cap. 15. q. 4. & 5. Chapeau-
vil. de casu referu. c. 7. in fine fol. 60. Ludou. de S. Ioanne p. 1.
summa tract. de Poenit. q. 6. art. 6. dub. 4. Ioan. Sanc. in selectis, disp.
44. num. 5. Marchin. de bello diuino p. 3. cap. 3. num. 11. & 12.
Hornobon. de Bonis reposit. moral. c. 4. super censuras resp.
83. Anton. Diana moral. resolus. p. 1. tract. de absolut. ab haeresi
resolus. 5. Boss. de Iubileo sect. 1. casu 12. num. 22.*

Contra Soar. d. 1019. 4. de Penit. diff. 30. sect. 3. num. 1. Valent. tom. 4. diffut. 7. q. 10. punct. 2. Vgolin. de censur. tab. 1. cap. 4. §. 5. Valquez de Parit. q. 93. art. 1. dub. 4. num. 18. Ioan. de Lugo de Sacram. in tract. de Penit. diff. 18. sect. 2. num. 23. cum segg. Additad. Nauar. conf. 23. de Penit. & remiss. Gutierrez canon. lib. 2. cap. 19. num. 5. Barthola. S. Faust. d. tract. de Penit. lib. 6. quest. 36. Benzon. de fuga Episcopi lib. 1. diffut. 1. quest. 6. ante 2. conclus. Param. de origine S. Inquisit. lib. 3. quest. 8. num. 109. Azor. d. p. 1. lib. 8. c. 19. quest. 5. Agid. de Cornine K. de Sacram. tom. 2. diffut. 8. dub. 12. num. 90. Bonacina de censuris diffut. 1. q. 3. punct. 3. num. 3. Molise. d. tract. 7. cap. 15. num. 79. Aloy. Rice. in praxi auares resol. 229. nu. 2. Sanch. in praecepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 6. & 7. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existent. lib. 5. cap. 14. num. 20. Torrealba de iure spiritali lib. 14. cap. 4. num. 16. & 17. Cordub. de casib. q. 18. Zambram. de casibus in art. mortis cap. 4. dub. 4. num. 3. Bellon. de Sacram. tom. 2. diffut. 8. dub. 2. num. 16. Molin. de Iustis tom. 4. diff. 63. num. 2. Floron. de casibus referu. p. 1. c. 4. §. 19. num. 5. Duard. in Bulam Cerna lib. 3. §. 2. q. 5. a. num. 11. Filiuc. in quest. moral. tom. 1. tract. 7. cap. 8. q. 8. num. 220. Luyf. Turrian. in select. diffut. cent. 2. cens. Theologic. dub. 77. Petr. de Ochagaia de Sacramentis tract. 2. de Confess. q. 3. §. 5. num. 4. existimantes simplicem Sacerdotem non debere absolue ad referuatis quando adest Parochus, vel potest haberi facilius recursus ad illum, seu ad Episcopum, sine periculo quod interim decedat infirmus.

13. Et propter particulam vniuersalem omnes, qua vitur Concilium, extendunt vt quilibet Sacerdos in dicto articulo mortis absolvere possit, etiamsi sit excommunicatus, & publicè denunciatus, suspensus, irregularis, degradatus, schismaticus, & hæreticus, dummodo non sit periculum subuerfionis, Can. in relect. de penit. p. 5. Nauarr. in man. cap. 27. num. 271. Tolet in instruat. Sacera. lib. 1. cap. 15. num. 6. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. q. 27. Azor. in instr. moral. p. 1. lib. 8. cap. 11. q. 12. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 60. Aëgid. de Coninck d. rom. 2. disp. 14. a num. 234. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 229. & in decif. curia Archiep. Neapolit. diff. 26. num. 7. pars 4. Bonacin. de censuris disp. 1. quest. 3. puncto 3. num. 3. Paul. Layman in Theologia morali lib. 5. tract. 6. c. 12. nu. 13. vers. notandum secundo. Henric. in summa lib. 6. cap. 11. §. 8. Suar. de Penit. disp. 2.6. sect. 4. & de censur. disp. 11. sect. 1. nu. 14. Molin. de Iustitia tom. 3. diff. 63. Torrellanca in practica. iuris spirit. lib. 14. cap. 10. num. 18. Fagundez in quinque Ecclesia precepta prec. 2. lib. 7. cap. 1. num. 16. Boss. in discept. moralib. discept. 2. num. 44. Hurtado de Sacram. tract. de Penit. d. 5. cap. 10. diff. 8.

Contra Couart. in cap. alma mater p. 1. §. 6. conclus. 8. Narr. sibi contrarium in man. c. 26. num. 26. S. Thom. Turrec. Panorm. & alios, quos refert, & sequitur Ioh. Valer. de differenti. inter utrumque forum, verb. excommunicatio, different. 23. vers. secundo dubitant, & verb. penitentia, different. 9. Coriolan. d. part. 1. sect. 2. art. 16. num. 10. putantes in articulo mortis, & in extrema necessitate non conuenire

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

hæretico Sacerdoti quemquam absolvere.

- ¶ Quoslibet penitentes, &c.] Etiam excommunicatos, 14.
& denunciatos ab hæresim, vel ob aliud quodcunque
delictum, vt per Toler. d. lib. 1. cap. 15. num. 1. Azor. inffit.
moral. p. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 5. Valent. tom. 4. diff. 7. quæst. 10.
puncto 2. Soar. tom. 5. de censur. disp. 11. sect. 1. num. 14. Gutier.
canon. lib. 1. c. 1. num. 59. Cened. ad Decretal. collect. 103. num.
3. ver[bi] in moris. Ceuall. commun. contra communes, quæst. 82.
num. 61. & seq. Auila de censur. part. 2. cap. 6. dub. 3. dispur. 3.
concl. 4. Sayr. in simili tract. lib. 2. cap. 18. Zambran. de casibus
in articulo mortis, prælud. 1. Bonacina de censur. dispur. 1. q. 3.
punct. 3. num. 3. & dispur. 2. quæst. 2. punct. 2. §. 4. num. 3. vers[us]
fenda, & de censur. in Bulla Cæna refer. dispur. 1. q. 22. puncto 2.
à num. 9. Homobon. de Bonis de humana vite statib. p. 1. cap.
16. ver[bi] porro, & de casibus referu p. 1. cap. 1. Villalob. in summ.
tom. 1. tract. 27. claus. 1. §. 12. Paul. Layman in Theologia morali
lib. 5. tract. 6. cap. 12. Filiuci in quæst. moral. tomo 1. tract.
7. cap. 8. quæstio 8. Torreblanca in practicæ. iuris spirit. lib.
14. cap. 10. num. 16. Trullench in expõsitione Decalogi lib. 1.
cap. 3. dub. 7. num. 4. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Penitent.
lib. 6. quæst. 38. Coriolan. de casibus referuatis part. 1. sect. 2. art.
16. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. ex-
communicatio, different. 3. Anton. Ricciol. de iure pœnora-
rum extra præmium Ecclesiæ existent. lib. 5. cap. 1. num. 18.

num extra gremium ecclesie exsistit, v. cap. 12. num. 18.
 6. *Absolvere possunt.* Abique irregularitatis incurri si
 maiori excommunicatione innodati constitutum in articulo
 mortis absoluerint, quamvis ante Concil. secus de
 iure erat dicendum, ita Nauar. in man. cap. 27. num. 371.
 ubi ait se contrarium tenuisse cap. 26. num. 27. immemo-
 rem decisionis Concilij in presenti, Salzed. ad Bernard.
 in pract. cap. 22. litt. A. in fine vers. excubabit etiam.

Cum absolutio hæc in mortis articulo data à simplice Sacerdote sit vera absolutio procedens ex alma iurisdictione omnibus Sacerdotibus in tali causa delegata, ac proinde operetur omnes absolutionis effectus, vt resoluunt Soar. *tom. 5. de censur. disp. 7. sect. 1. num. 7.* Anton. Ricciul. *d. tract. de iure personarum libro 4. cap. 65. num. 17.* ideo si conualceat hic absolutus, non esse iterum absolvendum, tenent Sousa *in relect. Bullæ in Cænâ Domini cap. 3. disp. 100. num. 6.* Melch. Zambran. *in decis. pro mortis articulo cap. 4. de pœnit. dub. 4.* Anton. Ricciul. *d. lib. 4. cap. 65. num. 16.*

- 17-
[Extra quem articulum, &c.] Nullum Sacerdotem extra mortis articulum posse aboluere à casibus per Superiorem referatis, alias nulliter aboluere, tenent Nauarr. in man. cap. 9. num. 6. vers. 4. Ioan. Valer. d. verb. Penitentiæ, differ. 9. vers. nullus. Ego ipse de offic. & potest. Episcop. p. 3. aller. 52. per 101.

Pœnitentiarum electum vigore Concilij Trid. *sess. 24. de reformat. cap. 8.* si non habet ab Episcopo auctoritate absolvens, non posse abfolvere à casibus Episcopopalibus ex ratione, & vi solius officij, cum de casuum reservatorum abfolutione non iure nihil decretum sit, resoluunt Nauar. *confil. 20 sub tit. de pœnitent. & remis. in nouis.* Sayr. *in floribus decif. sub eod. tit. decif. 44.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. dimissoris, §. 1.* Aloyf. Ricc. *in praxi anrea, resolut. 179. in fine.*

- Vicarium Episcopi vigore generalis mandati vicariatus aboluere non posse à calibus Episcopo referuatis, tenent Rebuffi, in *praxi benefic. tit. de forma vicar. num. 179.* Sbroz de officio vicary lib. 2. q. 19. Galet. in *margarita casuum conscient. verb. Vicarius pen. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 1. num. 5. in fine* pag. 106. Vgolini. de officio Episcopi cap. 4. §. 7. num. 2. *ver. postremo. Episcopi d. p. 2. alleg. 54. num. 116.*

Regulares etiam per privilegium, quod Mare magnum vocatur, non habere facultatem absolvendi poenitentes a casibus Episcopo reservatis decusum referunt Ludouic. Beta *respons. casuum conscient. p. 2. casu 21. in fine, vers. nunc tamen, & p. 3. casu 5. in fine, vers. hoc tamen*, Campan. in *divers. iuris Canonici vrb. 12. cap. 13. num. 63.* Fr. Ludouic. Miranda in *man. Pralat. tom. 1. quest. 46. art. 2. in fine*, Armendar. in *addit. ad recap. legum Navarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de religion. num. 56.* Nicol. Garc. de *benefic. p. 3. cap. 2. nu. 267. 268.* & 269. Fr. Emman. *quest. Regular. tom. 1. quest. 61. artic. 13.* Homobon. de Bonis de *examine ecclesiast. tractat. 5. cap. 2. quest. 10.* Zeroh. in *praxi Episcop. part. 1.*

- verb. absolutio. §. 5. vers. dicit quis, & p. 2. eod. verbo §. 1. vers. respondendum secundum, & in praxi de Penit. c. 24. quæst. 9. Filluc. tom. 1. tract. 15. num. 248. Boss. de triplici Iubilæi privilegio sect. 1. casu 3. num. 9. Ego ipse d. p. 3. al leg. 52. num. 8.
21. Patres Iesuæ, & alij Confessarii vigore privilegiorum Rosarii non possunt absolvere penitentes à casibus reservatis Episcopo, nisi privilegia talem tradant facultatem, vel sint obtenta, aut confirmata post Concil. Trident. Ita refert decissum Carc. d. p. 3. c. 2. n. 386. vbi num. 294. pariter resolutum asserit posse absolvere à casibus Episcopo reservatis omnes, qui audiunt Confessiones virtute Bullæ Iubilæi indictæ Summo Pontif. cum facultate absolvendi à quibuscunque enormibus peccatis reservatis Sedi Apostol. etiam in Bulla Cœnæ Domini, sed non virtute privilegiorum, & facultatum perpetuo concessarum, & Rosarii.
22. Regulares utriusque sexus non possunt vigore Bullæ Cruciatæ Confessarios sibi eligere, & ab eis absolvi à casibus reservatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini, propter Breve Clementis VIII. Ita Sebast. à Costa super Bul. Cruciatæ quæst. 107. Euseb. Herrera in deis. moral. de eis. §. 9. in fine §. 1. & 2. in princip. Fr. Emmanuel. in addis. summ. tom. 3. cap. 7. num. 2. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prælator. tom. 2. quæst. 34. art. 15. conclus. 2. Villalob. in summ. tract. 27. pro Bulla Cruciatæ, claus. 9. Soar. tom. 3. de relig. lib. 2. cap. 16. vers. 2. latè Hieronym. Roderic. in compendio quæst. regul. verb. absolutio, num. 24. optimè Sel in selectis Canonie. cap. 18. num. 10. vbi attestatur ita decissum in causa Portugalia & Casella 4. Decembris 1627.
23. Regulares cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & instituti etiam necessariò exprimiendi, tam intra, quam extra Italiam, in vini privilegiorum, aut confirmationum huiusmodi, quas vel hæcenus obtinuerunt vel deinceps fortè obtinebunt, non possunt quemquam absolvere à casibus in Bulla Cœnæ Domini, aut Ordinario loci reservatis; at si secus egerint, absolutiones nullæ atque irritæ erunt. Ab alijs verò casibus, & censuris Sedi Apostol. reservatis, siquidem Regulares habent à Sede Apostol. absolvendi facultatem, illa extra Italiā minimè sublata fuit, ita Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 1. tit. 10. num. 15. vbi attestatur sic fuisse resolutum in S. Congreg. Episcop. & Regul. sub die 17. Novembris 1628.
24. Regulares audientes Confessiones in ea diocesi, in qua sunt approbati, cum facultate etiam casuum reservatorum, absolvere possunt advenientes ex alia à casibus reservatis in diocesi penitentium, non autem in illa vbi Regulares confessiones audiunt, dummodo non malitiosè huiusmodi penitentes talem absolutionem querant, ita Sel. d. cap. 18. num. 3. vbi asserit decissum sub die 19. Novembris 1616.
- Concessa facultas absolvendi à casibus Sedi Apostol. reservatis, non comprehendit casus, quos Episcopus, & Prælati Religiosi cum suis subditis Regularibus reservavit, nisi de his fieret specialis mentio, ita refert decissum Nicol. Garc. d. p. 3. cap. 2. num. 286.
25. Absolvere Episcopum & cum ipso dispensare poterit ab eodem Episcopo Confessor electus de omni peccati vinculo, de quo potest absolvere, vel dispensare ipse Episcopus, vt dicit resolutum Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 1. num. 17.
26. Penitentem habentem peccata reservata Episcopo, vel Prælato, & copiam eorum non habentem ad consistendum illis dicta peccata, posse confiteri Parocho, & ab eo absolvi à peccatis non reservatis, reservata absolutione à reservatis cum Superiori copiam sui fecerit, resoluunt Nauat. in man. cap. 26. num. 6. Iacob de Graff. in auctis deciss. p. 1. lib. 1. cap. 13. num. 70. Lal. Zech. de casibus reservatis, in princ. obseru. 4. Paul. Comitoli, respons. moral. lib. 1. quæst. 29. num. 2. Ego ipse de officio & potestate Episc. p. 3. al leg. §. 1. num. 12. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Penit. lib. 8. q. 20. vbi intelligit in casu necessitatis, & secus resolut si non urgeat necessitas, plures alij, quos refert & sequitur Io. Valer. d. verb. Penitentia, differ. 10. aduertens debere penitentem tam reservata, quam non reservata peccata Parocho confiteri, quia quoad eum debet esse integra, licet quoad Superiorem posset esse dimidiata, quod etiā adnotavit Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 2. lib. 8. cap. 3. num. 13. Barthol. à S. Fausto d. lib. 8. quæst. 21.
28. Et notat Piafec. d. cap. 1. num. 18. in fine, pag. 108. quòd in casibus reservatis cum recurritur ad Episcopum, debet penitens confiteri omnia sua peccata, & Episcopus vel omnia absolvere, vel eum ad inferiorem remittere potest, præmissa facultate absolvendi reservatum, quam sufficit significare ipsi penitenti, vt faciat se absolvi ab inferiore, & creditur tunc ipsi penitenti dicenti facultatem huiusmodi sibi ab Episcopo esse concessam, de quo tamen est consulendus Fagundez d. lib. 8. c. 3. à num. 2. & Stephan. de Aluin. d. c. 33. nu. 7. Machado d. lib. 1. p. 3. tract. 1. docum. 3. num. 3. latè Ioan. de Lugo d. tractat. de Penit. disp. 20. sect. 6. num. 74. cum segg. Hurtado d. tract. de Penit. disp. 11. diff. 14. cum segg. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Penit. lib. 4. quæst. 179.

De Satisfactionis necessitate, & fructu.

CAP V T V I I I.

- 1 Doctores de satisfactionis necessitate & fructu agentes.
- 2 Confessarius per se loquendo tenetur satisfactionem seu penitentiam iniungere.
- 3 Penitens quando penitentiam tenetur acceptare.
- 4 Satisfactio an possit fieri per opera aliàs debita quis tenetur facere ex alio præcepto.
- 5 Penitentiam in peccato mort. adimplens peccat mortaliter, sed penitenti sibi à Confessario iniunctæ satisfaci.

De penit. dist. 3. circa princ.
Infrà can. 12. Genes. 3. 2. Reg. 12. Num. 12. & 20. Ies. 6. ca. 30. & c. 14. c. 1. Cor. 3. Ephes. 4.

Hebr. 10. Roma.

DEmum, quo ad satisfactionem, quæ ex omnibus Penitentia partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita vna maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu impugnatur ab ijs, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & à verbo Dei alienum, culpam à Domino nunquam remitti, quin vniuersa etiam pœna condonetur. Perspicua enim, & illustra in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quàm manifestissimè reuincitur. Sanè & diuinæ iustitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter verò, qui semel à peccati, & Demonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scientes templum Dei violare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque vlla Satisfactione peccata dimittantur, vt, occasione accepta leuiora putantes, velut iniurij, & contumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ: proculdubio enim magnopere à peccato reuocant, & quasi freno

freno quodam coercent hæc satisfactionis pœnæ, cautioreſque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquijs, & vitioſos habitus, malè viuendo comparatos, contrarijs virtutum actionibus tollunt. ^e Neque verò ſecurior vlla via in Eccleſia Dei vnquam exiſtimata fuit ad amouendum imminenti a ^f Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod dum ſatisfaciendo patimur pro peccatis, Chriſto Ieſu, ^g qui pro peccatis noſtris ſatiſfecit, ex quo omnis noſtra ſufficiencia eſt, conformes efficiamur, certiffimam quoque inde arrham habentes, quod ſi compatimur, & glorificabimur. Neque verò ita noſtra eſt ſatisfactio hæc, quam pro peccatis noſtris exoluimus, vt non ſit per Chriſtum Ieſum, nam quia ^h ex nobis, tanquam ex nobis nihil poſſumus: eo cooperante, qui nos confortat, omnia poſſumus. ita non habet homo vnde gloriatur: ⁱ ſed omnis gloria noſtra in Chriſto eſt: in quo viuimus, in quo meremur, in quo ſatiſfacimus: ^k facientes fructus dignos pœnitentiæ: qui ex illo vim habent: ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum ſpiritus, & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, ſalutares, a ^l & conuenientes ſatiſfactiones iniungere: ne, ſi forte peccatis conſueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuiſſima quadam opera pro grauiffimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt ſatisfactio, quam imponunt, non ſit tantum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmatis medicamentum, ſed etiam ad præteritorum peccatorum, vindictam, & caſtigationem. ^m Nam Claues Sacerdotum non ad ſoluendum duntaxat, ſed & ad ligandum conceſſas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent: nec propterea exiſtimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ eſſe forum iræ, vel pœnarum, ſicut nemo vnquam catholicus ſenſit ex huiusmodi noſtris ſatiſfactionibus vim meriti, & ſatiſfactionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, vel obſcurari, vel aliquam ex parte imminui: quod dum Nonatores intelli gere nolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam vitam eſſe docent, vt omnem ſatiſfactionis vim & vſum tollant.

1. Vnde Scholaſt. in 4. a. diſt. 20. vſque ad 25. S. Thom. in ſuppl. q. 12. & p. 3. q. 94. Caiet. tom. 1. opuſcul. tract. 3. Medin. tract. 3. de ſatiſfact. Petr. Sot. lect. 2. de ſatiſfact. Soar tom. 4. de pœnit. diſp. 37. cum ſeqq. Luc. Pinel. de pœnitent. tract. 3. de ſatiſfact. Pe. de Ledefm. in ſum. p. 1. de Sacram. vbi de Pœnit. cap. 23. Baldum. in ſuper. opera contro. uerſ. Bellarmin. p. 2. lib. 5. cap. 6. per tot. Ioan. Maldonat. tom. 2. de pœnit. ſub tit. de ſatiſfact. Marcel. Megal. p. 1. inſtit. confeſſ. lib. 6. Valer. Reginald. in præxi. ſori pœnitent. lib. 7. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 6. §. 7. Agid. de ConneK de Sacrament. & conſur. tom. 2. diſp. 2. dub. 12. num. 107. & diſp. 4. num. 26. in fine. Torreblanc. de iure ſpir. lib. 14. cap. 8. de ſatiſfactione, Barthol. a S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnit. l. 5. de ſatiſfact. Bonacin. de Sacrament. diſp. 5. q. 5. ſect. 3. puncto 2. Molſet in ſumma Theologia moral. tract. 7. cap. 25. de ſatiſfact. Homobon. de Bonis de examine eccleſiaſt. p. 1. trac. 5. cap. 15. quæſt. 92. cum ſeqq. Vincent. Palluc. in quæſt. moralib. tract. 8. de ſatiſfact. Jul. Lauer. de lubilao, & Indulgent. p. 2. c. 5. de ſatiſfact. ſag. in dez in quinque Eccleſia præcepta, præc. 2. lib. 9. Paul. Layman. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 15. Ioan. Sanci in ſelectis diſp. 23. num. 17. Ioan. de Lugo de Sacram. tract. de Pœnit. diſp. 8. ſect. 2. num. 45. vbi ait per nunc text. non ſemper auferri totum reatum pœnæ ſimul cum culpa, & diſp. 24. ſect. 1. num. 1. vbi dict. quo dicitur remiſſa culpa mort. auferatur reatus totius pœnæ æternæ, non tamen auferatur reatus totius pœnæ temporaliſ. & diſp. 25. agit de ſatiſfactione pro vt eſt tertia pars Sacramenti Pœnitentiæ, Hurtado de Sacrament. tractat. de Pœnitent. diſp. 13. de ſatiſfactione ſecundum ſe.

2. a. Et conuenientes ſatiſfactiones iniungere. Confeſſarium per ſe loquendo, teneri arbitrio ſuo condignam ſatiſfactionem, ſeu pœnitentiam iniungere, ex hoc text. colligunt Soar, tom. 4. de Pœnitent. diſp. 38. ſect. 3. Valent. tom. 4. diſp. 7. q. 14. puncto 4. Henriquez in ſum. lib. 5. cap. 20. §. 5. & cap. 21. in princ. Valer. Reginald. d. lib. 7. a. num. 11. Agid. de ConneK d. tom. 2. diſp. 10. num. 65. cum ſeqq. & a. num. 70. Nugn. in add. q. 13. art. 2. diſp. 1. verſ. ex dictis ſequitur. Paul. Comit. reſponſ. moral. lib. 1. quæſt. 35. num. 2. Ludouic. Beia, reſponſ. caſuum conſcient. p. 3. caſu 1. & 2. Bonacin. d. diſp. 5. quæſt. 5. puncto 2. num. 1. Jul. Lauer. d. p. 2. cap. 5. num. 8. & 15. Torreblanc. d. lib. 14. cap. 8. a. num. 19. Hurtado d. tract. diſp. 14. diſp. 2. & 3. Barthol. a S. Fausto d. lib. 5. q. 34. cum ſeqq. Fernandez d. §. 7. num. 3. tam ante, quàm poſt abſolutionem ſacramentalem, vt tenent Nauarr. in man. cap. 26. nu. 19. Ludouic. Beia d. p. 3. caſu 3. in princ. Bonacin. d. q. 5. ſect. 3. puncto 2. nu. 19. Jul. Lauer. d. cap. 5. n. 11. cum ſeqq. licet rectius ante imponendam credat Fernandez d. §. 7. n. 5.

Pœnitentem teneri pœnitentiam tolerabilem, & humane fragilitati accommodatam acceptare, acceptamque adimplere, niſi adſit rationabilis cauſa non acceptandi, tener Magiſt. in 3. diſp. 16. vbi S. Thom. quæſt. 1. art. 3. q. 3. Richar. art. 1. q. 1. Durand. quæſt. 5. ad 2. Scot. Scot. qu. 2. art. 2. Soar. d. tom. 4. diſp. 38. ſect. 7. num. 2. Petr. Sot. lect. 2. de ſatiſfact. Maldonat. d. tit. de ſatiſfact. cap. 5. Henriquez in ſum. lib. 4. c. 8. §. 1. ſumto commento l. B. Luc. Pinel. de ſacram. Pœnitent. tract. 3. de ſatiſfact. dub. 4. Valent. tom. 4. diſp. 7. q. 14. puncto 4. Vaquez quæſt. 94. art. 2. dub. 1. num. 5. Nugn. q. 15. art. 1. & quæſt. 13. art. 2. diſp. 3. Marcel. Megal. d. lib. 6. c. 3. num. 3. cum ſeqq. Agid. de ConneK d. tom. 2. diſp. 10. num. 79. Fernandez d. p. 3. c. 6. §. 7. num. 10. cum ſeqq. Bonacina de Sacram. diſp. 5. quæſt. 5. ſect. 3. puncto 4. num. 1. Molſet d. tract. 7. cap. 25. num. 56. Valer. Reginald. d. lib. 7. a. num. 75. Jul. Lauer. d. cap. 5. num. 9. Paul. Layman. d. cap. 15. numer. 6. Ioan. de Lugo d. tract. de Pœnit. diſp. 25. ſect. 5. num. 68. cum ſeqq. Torreblanca d. lib. 14. cap. 8. num. 21. cum ſeqq. Hurtado d. tract. de Pœnit. diſp. 14. diſp. 4. Ratio eſt, quia Confeſſarius, vt dicunt Doctores citati num. præcedenti, teneretur imponere pœnitentiam; ergo pœnitens teneretur impositam acceptare, alioqui fruſtra eſſet potentia, & neceſſitas ad imponendam ex parte Confeſſoris, ſi daretur libertas acceptandi ex parte Pœnitentis.

Contra Martin. Ledefm. 2. 4. q. 20. art. 4. quæſt. 2. Nauarr. in man. cap. 26. num. 20. & in cap. contrarium, de pœnitent. diſp. 5. num. 18. Ludouic. Beia d. p. 2. caſu 3. verſ. ex parte ergo pœnitentis. Ioan. Rebell. in hiſtoria miraculorum ſanctiſſimi Roſarij, lib. 3. dialog. 7. Medin. in Cod. de ſatiſfact. quæſt. 6. Zerol. de pœnit. cap. 25. q. 9. Fagundez d. præcept. 2. lib. 3. cap. 3. num. 17. exiſtimantes Confeſſorem non poſſe inuitum pœnitentem obligare ad acceptandam pœnitentiam.

Vtrum autem poſſit fieri huiusmodi ſatiſfactio per opera alijs debita, quæ quis teneretur facere ex alio præcepto: vide Bonacin. d. q. 5. ſect. 3. puncto 2. num. 11. Jul. Lauer. d. c. 5. a. num. 25. vbi num. 28. rationem assignat, quare tempore Miſſæ audiendæ de præcepto adimpleri poſſit pœnitentia iniuncta a Confeſſario, & non poſſit adimpleri ieiunium iniunctum pro pœnitentia tempore vigilia, vel Quadrageſimæ, & ſic quare aliquando per vnicam actionem dentur plures effectus ſatiſfactionis, aliquando verò non reſpondendo in hæc verba: Quando actio terminatur ad plura obiecta ſecundum diuerſas rationes formales, puta iuſtitie, Religionis, &c. tunc poſſet per vnicam actionem pluribus obligationibus ſatiſfieri, quia vnum obiectum eſt independens ab altero; quando verò terminatur actio ad plura, quæ ſub eadem ratione conſide-

e Ezech. 35.
long. 3.
Hierem. 3.
18. & 25.
f Iſaie 30.
Eccleſ. 17.
Matth. 3. 4.
11. & 18.
com ſim.
g Roman. 5.
3. Ioann. 1. in
princip.
2. Cor. 1.
Rom. 8.
h 2. Cor. 3.
Philipp. 4.
1. Cor. 12. in
fin.
i 2. Cor. 10.
in fin.
Galat. 6.
Act. 7.
k Matth. 3. &
4. Luc. 3. 10.
17. c. tempo-
ra cum mul-
tis ſeq. 26.
q. 7. c. de pœ-
nitentib. de
conſecr. d. 4.
Cone. Carth.
7. cap. 21. &
Concil. Car-
thag. 4. c. 74.
Cone. Cabil.
ca. 34. & 38.
Cone. Aſtur.
c. 9.
l Matth. 16.
& Ioan. 20.
ſupra c. 1. in
fin. & infra
c. 3. de vit. de
pœnit. t.
m Inſtit. c. 13.
3.

considerantur, tunc non potest per vnā actionem pluribus satisfieri, quia habent idem principium, & eandem rationem formalem, quæ terminatur ad diuersa obiecta, à quibus sicuti plura sunt, ita aliqui vnū posset pro centum satisfacere debito mille aureorum, & sic vnica satisfactione non possunt adimpleri plura præcepta sub eadem ratione formali, v. g. religionis, iustitiæ, &c.

Penitentiam in peccato mortali adimplens licet peccet, tamen obligationi penitentiæ sibi à Confessario iniunctæ satisfacit, vt per Syluest. in summ. verb. satisfactio, num. 7. Sot. in 4. distinct. 19. quæst. 1. art. 4. Nauarr. in manual. cap. 3. num. 5. Valent. rom. 4. disput. 7. quæst. 14. puncto 3. vers. non est tamen negandum, Soar. rom. 4. disput. 38. sect. 8. num. 3. & 7. Agid. de Coninck d. rom. 2. disput. 10. num. 22. cum segg. Zerol. de Penitent. c. 25. quæst. 18. Bonacina d. quæst. 5. sect.

3. puncto 4. num. 15. Iul. Lauer. d. cap. 5. num. 32. & 33. Ioan. de Lugo d. tract. de Penitent. disput. 25. sect. 3. num. 30. cum segg. vbi post Palud. Adrian. Caiet. & Sotum tenet penitentiam posse adimpleri in statu peccati absque graui peccato, Hurtado d. tract. de Penit. disput. 14. difficult. 14. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Penitent. lib. 5. quæst. 28. vbi quod peccat, non tamen mort. Penitentia enim facta in peccato fortitur suum effectum adueniente charitate, & sublato obice, & per eam satisfit pena debita, vt per Nauarr. d. cap. 3. num. 5. Henric. d. c. 20. num. 7. Emman. Sà verb. satisfactio, num. 7. Soar. d. sect. 8. num. 5. Zerol. d. quæst. 18. Bonacin. d. punct. 4. num. 17. Iul. Lauer. d. cap. 5. num. 34. Fagundez d. præc. 2. lib. 9. cap. 4. num. 2. Coninck d. disput. 10. dub. 11. plures, quos refert & sequitur Diana moral. resolut. tom. 2. tract. 4. de Sacram. resolut. 85. Ioan. de Lugo d. tract. de Penit. disput. 25. sect. 3. num. 40. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quæst. 27.

De Operibus satisfactionis.

C A P V T I X.

1. Iusti per opera penitentiæ, vel sponte assumpta, vel etiam illis præcepta, an possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus. 2. Flagella inflicta in hoc mundo à Deo si patienter tolerantur, sunt satisfactoria pro peccatis.

Docet præterea, tantam esse diuinæ munificentiae largitatem, vt non solum pœnis, sponte à nobis pro vindicando peccato susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris^a argumentum est, temporalibus flagellis, à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

^a Cap. sunt plures in fl. de penit. dist. 3.

Vide Catech. Roman. Pij V. p. 2. cap. 5. num. 54. Hurtado de Sacrament. tractat. de Penitent. disput. 13. difficult. 3. dum dicit hominem iustum posse bonis operibus satisfacere pro pœna temporaria, aliquando restantibus post peccatum quoad culpam remissam. Torreblanca de iure spirit. libro 14. cap. 8. num. 12. & 13. vbi quod non solum pœnis à nobis pro vindicando peccato susceptis, sed etiam temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis satisfacere valeamus. & num. 17. dicit quod effectus huius satisfactionis ex opere operato, remittit pœnam temporalem præter illam, quæ respondere potest merito operantis, & num. 18. quod remittit pœnam Purgatorii, nam opera nostra concurrentibus omnibus conditionibus de condigno & iustitia, satisfaciunt pro pœna Purgatorii. Vtrum iusti per ope-

ra penitentiæ vel sponte assumpta, vel etiam illis præcepta, possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus? Affirmant Cardin. Bellarm. lib. 4. de penitent. cap. 3. cum segg. Valent. rom. 4. disputat. 7. quæst. 14. puncto 2. Soar. rom. 4. de Penitent. disput. 37. sect. 1. Agid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disput. 10. num. 14. cum sequentibus.

^a Temporalibus flagellis, &c.] Flagella inflicta in hoc mundo à Deo, si patienter tolerantur, esse satisfactoria pro peccatis, docent S. Thom. in add. ad 3. part. quæst. 15. artic. 2. Silu. in summ. verb. satisfactio quæst. 9. Nauarr. in man. cap. 7. num. 4. quos refert & sequitur Iul. Lauer. de Iubilæo, & indulgent. part. 2. cap. 5. num. 30. Torreblanca d. lib. 14. cap. 13. num. 23. Hurtado d. disput. 13. difficult. 7. in princip.

DE EXTREMA VNCTIONE.

Visum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Penitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis, quod non modò Penitentia, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perperua penitentia esse debet, consummatum exitum est à Patribus. Primum itaque circa illius institutionem, declarat, & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore voluit de salutaribus remedijs

^a Infrà can. 1. de sacram. Extremæ vnct. b Ephes. 6.

aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis alijs præparauit, quibus Christiani conferuare se integros, dum viuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint, ita extremæ vnctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmissimo quodam præsidio munivit. Nam etsi aduersarius^c noster occasiones per omnem vitam quærat, & capiet, vt deuorare animas nostras quoquo modo possit, nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutia: neruos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia, etiam si^d possit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

^c 1. Petr. 5. cap. nulli dubium 3. d. Genes. 3. & infrà c. 2. in fin.

Vide Theologos in 4. dist. 23. & ibi S. Thom. & Sot. eundem S. Thom. p. 3. q. 29. art. 1. Canonistas in cap. unico, de Extrema vnctione, Silu. Armil. Victor. Nald. & alios summistas verb. Extrema vnctio, Victor. de Extrema vnct. Catechism. Roman. eod. verb. Cardin. Bellarm. in controuer. Barthol. tom. 3. lib. vnice, de Sacram. Extrema vnctioni, Valent. rom. 4. disput. 8. Soar. rom. 4. de penitent. disput. 39. cum quinque

segg. Vinald. in candel. aureo. tit. de Sacram. vbi de Extrema vnctione. Ioan. Maldon. tom. 2. controuer. tit. de Extrema vnctione. Henric. in summ. lib. 3. cap. 8. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 3. quæstione 79. art. 3. cum segg. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Extrema vnctio, Petrus de Ledefina in summ. part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. Extrema vnctioni, Franc. Pitigian. dist. 23. quæstione vnica art. 1. cum segg. Valer.

Valer. Reginald. in praxi fori panis, lib. 28. num. 43. cum segg. Agid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 19. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Extrema vnctio. Scip. de Rubeis in aphorism. Episcop. verb. Vnctio Extrema. Barthol. Gauant. in Enchirid. Episcop. eod. verb. Possuin. de officio curati cap. 9. Fernandez. in examine Theolog. moral. part. 3. cap. 10. §. 1. Laurent. à Portel in dubijs regularibus verb. Sacramenta numero 11. & 12. Galignet. de iure publico libro 3. tit. 97. Bonacina de Sacrament. disputat. 7. Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tomo 1. questio- ne 49. Molfes. in summa Theologia moral. tract. 4. cap. 3. Vin-

cent. Filluc. in questione moralibus tract. 3. cap. 4. cum segg. Villalob. part. 1. summa tract. 10. difficultat. 4. Paul. Layman. in Theologia moralis libro 5. tract. 8. Tamburin. de iure Abbatum tomo 2. disputat. 7. Ioan. Chapeauille. de modo ministrandi Sacrament. tempore pestis cap. 5. Zambran. de casibus in articulo mortis cap. 5. Hieron. Roderic. in compendio question. regular. resolut. 141. de Vnctione extrema. Torreblanca de iure spirituali libro 2. cap. 11. Hurtado de Sacram. tract. de Extrema Vnctione. metipsum de officio. & potestate Episcop. part. 2. allegat. 31. & de officio. & potestate Parochi cap. 22.

De Institutione Sacramenti Extremæ Vnctionis.

CAPVT PRIMVM.

- 1 Extrema vnctio verè & propriè est nouæ legis Sacramentum.
- 2 Extremæ vnctionis Sacramentum à Christo D. N. institutum.
- 3 Materia proxima sacramenti Extremæ vnctionis est vnctio saltem quinque sensuum facta à Sacerdote.
- 4 Materia Extremæ vnctionis est oleum ab Episcopo benedictum.
- 5 Sacerdos simplex an possit ex commissione Papæ oleum. & Chrisma consecrare, seu benedicere.
- 6 Parochus non excusatur à peccato si oleum alterius anni adhibeat, nisi necessitas aliud suaderet.
- 7 Parochus eo casu, quo oleum consecratum creditur non sufficere pro toto anno, licitè potest ei miscere oleum non consecratum in minori quantitate.
- 8 Oleum sanctum à quouis Episcopo recipiunt Fratres Cruciferi.
- 9 & Fratres S. Marie de Monte Carmelo.
- 10 Oleum sanctum permittit debet Episcopus quod Regulares teneant in eorum Ecclesiis pro usu ipsorum duntaxat.
- 11 Olea sacra possunt ab Episcopo benedici in alia Ecclesia à Cathedrali.
- 12 Olea sacra quot annis ab Episcopo consueuntur.
- 13 Consecratio sacrorum oleorum debet fieri iuxta formam Pontificalis.
- 14 Olea sacra ex causa necessitatis possunt consue ab Episcopo cum minori numero Sacerdotum.
- 15 Oleum sanctum debet asseruari in Cathedrali, & ab eius dignitatibus dispensari alijs Ecclesiis.
- 16 Forma Sacramenti Extremæ vnctionis.
- 17 Vngi potest organum sensus magis obuium si periculum fuerit in mora.

Instituta est autem sacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam verè, & propriè Sacramentum noui Testamenti, a Christo Domino nostro, a apud Marcum quidem insinuat, b per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, & vngentes eum oleo, in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia, didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutis Sacramenti. intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum, nam Vnctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægotantis inungitur, representat, & formam deinde esse illa verba, Per istam vnctionem, &c.

- 1 Extremam Vnctionem verè, & propriè esse nouæ legis Sacramentum, probant S. Thom. 3. part. quest. 29. art. 1. Soar, tomo 4. de panis. disputat. 39. sect. 1. & 2. Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. quest. 79. art. 1. Franc. Pitigian. dist. 23. quest. unica, art. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 28. numero 43. Azor. institut. moral. part. 1. libro 4. cap. 11. quest. 1. statim in princ. Agid. de Coninck de Sacrament. tomo 2. disputat. 19. dub. 1. Bonacina eodem tract. disputat. 7. quest. unica puncto 1. numero 1. & 3. Fernandez in examine Theolog. moral. part. 3. cap. 10. §. 1. numero 13. Ioan. de Lugo de Sacrament. in genere disputat. 7. sect. 1. num. 3. in fine. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 10. numero 7. Hurtado de Sacrament. tract. de Extrem. vnctione diff. 1. Et nullum in veteri lege respondere potuit Sacramentum huic Extremæ vnctionis, quod, est quædam immediata preparatio ad gloriam, & ingressum ad cælum; quia pretio nondum soluto aditus in cælum, patere non potuit, vt docet Sayr. de Sacrament. in genere lib. 3. cap. 4. quest. unico, art. 2. vers. quintum est. prope med.
- 2 a Christo Domino nostro, &c. Vide Henriq. in summa libro 3. cap. 7. Sayr. de Sacrament. in genere libro 2. cap. 2. questione 2. art. 2. & quest. 3. art. 2. vers. de Sacrament. Extreme vnctionis. Baldun. iun. super opera controuers. Bellarm. part. 2. lib. 6. cap. 1. Valq. in 3. p. tom. 2. disp. 135. num. 4. Valer. Reginald. lib. 28. a num. 45. Emman. de Valle de incen-

tat. & ensalmsi sect. 2. cap. 11. numero 7. & numero 18. cum segg. Bonacina dist. puncto 1. num. 2. & 3. Molfes. in summa Theologie moralis tract. 4. cap. 3. numero 21. Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 3. cap. 4. numero 66. & 74. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 10. num. 7. & 10. Hurtado de tract. de Extrema vnctione diff. 3.

b Vngentes eum oleo, &c. Vnctionem saltem quinque sensuum factam à Sacerdote esse materiam proximam huius Sacramenti, docent S. Thom. in 4. dist. 23. quest. 2. art. 3. Agid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disp. 19. dub. 3. num. 12. Zambran. d. cap. 5. in princ. num. 3. Bonacina d. puncto 2. num. 9. Ego ipse d. cap. 22. num. 27. vbi num. 28. aduerto in illis vngendis non esse, necessarium ordinem necessitate Sacramenti, quia mutato ordine adhuc completa manet significatio, & num. 31. quod si ægotus manibus careat, vngenda est caro propinqua: si oculis careat, locus oculorum vngi debet, & num. 33. & 34. quod in casu necessitatis, quando periculum est in mora, sine culpa poterit vna auris, vel vna manus inungi, & quod tunc causa celebrandi propter periculum instantis mortis vnctiones sine cruce fieri nihil obstat.

c Materiam esse oleum ab Episcopo benedictum. Vide Sayr. de Sacrament. in genere libro 1. cap. 3. quest. vnic. art. 3. §. de Sacramentis. vers. de Extrema vnctione. Zecol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Extrema vnctio §. 1. Petr. de Ledefina

a Marc. 6.
b Iacob. 5. c.
presbyteros
95. dist. c. 1.
§. 1. de Sacr.
Vnctione
Concil. Ca-
hilon. c. 48.
Innoc. 1.
epist. 1. c. 8.

- in *summa part. 2. de Sacram. vbi de Extrema vnct. cap. 2.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 2. cap. 9. vers. quotiescunque, in fine.* Valer. Reginald. *d. lib. 28. num. 50. cum segg.* Aegid. de ConineK *d. disput. 29. à num. 5.* Bonacina *d. quest. vnica puncto 2. num. 2.* Fernandez. *d. §. 1. num. 2.* Vincent. Filliuc. *in quasi. moralibus tract. 3. cap. 4.* Zambrani. *de Extrema vnctione cap. 5. in prin. num. 3.* Torreblanca *d. lib. 2. cap. 10. num. 11. cum segg.* Hurtado *d. tract. de Extrem. vnct. diffie. 5. metipsum de officio, & potestate Episcopi p. 2. alleg. 31. num. 13. & de officio, & potest. Parochi cap. 22. num. 24. cum segg.*
1. Vtrum Sacerdos simplex ex commissione Papæ possit oleum, & Chrisma consecrare, seu benedicere? vide Sor. *in 4. dist. 23. q. 1.* Caiet. *in 3. p. q. 72. art. 3.* Fusc. *de visit. lib. 1. cap. 6. num. 7.* Vivald. *in candel. aureo, vbi de Extrema vnct. tit. de materia num. 4.* Henric. *lib. 3. cap. 8. §. 2.* Barth. ab Ang. *dial. 3. §. 98.* Fernand. *d. §. 1. num. 2. in fine.* Zambran. *de casibus in art. mortis cap. 5. num. 3.* Bonacina *d. puncto 2. num. 3.* vbi ait affirmatiuam sententiam probabilem sibi videri, & num. 4. resoluit oleum oliuarum esse materiam sufficientem huius Sacramenti, etiam si benedictum sit ab Episcopo alia benedictione, quam benedictione consueta ab Ecclesia, & num. 5. asserit non esse validum Sacramentum Extremæ vnctionis, si aliud oleum per errorem adhibeatur, præter oleum infirmorum, refero ego ipse *d. alleg. 31. num. 16. & d. cap. 22. nu. 24.*
6. Non videri à peccato excusandum Parochum si olei alterius anni adhibeat, resoluunt Bonacina *d. quest. vnica puncto 2. num. 6.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 7. §. 2. num. 1.* Possuin. *de officio Curati cap. 9. num. 1.* Ludouic. à S. Ioanne *de administr. Sacrament. art. 5. de Extrema vnctione num. 1.* Torreblanca *d. lib. 2. cap. 10. num. 16.* quia debet esse benedictum eo anno, ut præcipitur *in cap. litteris, de consecrat. dist. 3.* nisi necessitas aliud suaderet, tunc enim posse Parochum vetere oleo morituros vngere, donec nouum ipsi ab Episcopo transmissum fuerit, resoluunt Zambrā. *d. cap. 5. dubit. 4. num. 15.* Vgolin. *d. §. 2. num. 2.* Paul. Layman. *in Theolog. morali lib. 5. tract. 8. cap. 2. num. 4.* vbi aduertit quod si aduentante nouo ex veteri aliquid remaserit in lampadibus Ecclesiæ, quæ ante venerabile Sacramentum sunt, ponendum est ut comburatur, refero Ego ipse *d. cap. 22. num. 25.*
7. Parochum eo casu, quo oleum consecratum creditur non sufficere pro toto anno, licite posse ei miscere oleum non consecratum, quando timet fore ut oleum consecratum non sufficiat, modò quod additur sit minoris quantitatis consecrato, argum. *cap. quod in dubijs, de consecrat. Eccles. resoluunt Fusc. de Visit. lib. 1. cap. 6. num. 10.* Possuin. *d. cap. 9. num. 2.* Bonacin. *d. puncto 2. num. 8.* Ego ipse *d. alleg. 31. num. 17. & d. cap. 22. num. 26.* Ludouic. à S. Ioanne *d. loco num. 2.* Zambran. *d. c. 5. dub. 5.* Torreblanca *d. lib. 2. cap. 10. num. 17.*
8. Oleum sanctum à quouis Episcopo recipiunt Fratres Cruciferi, Urbanus III. *const. 1. incip. Cum antecessor. 7. Kal. Aprilis 1137.*
9. Oleum sanctum pro administranda Extrema Vnctione suis Fratribus Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo

per Archiepiscopos, & Episcopos exhiberi iussit Clemens VIII. *constit. 57. incip. Exponi. 24. Martij 1599.*

Oleum sanctum permittere debet Episcopus quod Regulares teneant in eorum Ecclesijs pro ipsorum vsu dumtaxat, Aldan. *in compendio canon. resolut. lib. 1. tit. 8. num. 10.* vbi refert decusum in S. Congreg. Episcop. & Regul. *in Aesina 13. Iulij 1589.*

Olea sacra possunt ab Episcopo benedici, & consecrari etiam in alia Ecclesia si à Cathedrali absuerit, idè Aldan. *d. tit. 8. num. 11.* vbi ait resolutum à S. Rit. Cong. *in Oriolen. 17. Nouemb. 1600.*

Olea sacra quotannis ab Episcopo confici, & suæ diocesis Presbyteris distribui debent, crematis veteribus, & vetera non possunt adhiberi, postquam noua sunt consecrata, Aldan. *d. tit. 8. p. 12.* vbi asserit decusum in S. Congreg. Rit. *in Cepten. 7. Septembris 1601.*

Oleorum sacrorum consecratio debet fieri omnino iuxta formam Pontificalis, & Canonici supplere debet, si numerus sufficiens Presbyterorum non addit præter Canonicos, Aldan. *d. tit. 8. num. 13.* vbi ait sic fuisse resolutum ab eadem S. Rit. Cong. *in Lauretana 9. Maij 1606.*

Olea sacra ex causa necessitatis possunt confici ab Episcopo cum minori numero Sacerdotum quam præscribitur in Pontificali, Aldan. *d. tit. 8. num. 14.* referens ita fuisse decusum ab eadem S. Congreg. Rit. *in Curien. 21. Augusti 1604. & in Naxien. 12. Martij 1616.*

Oleum sanctum debet asseruari in Cathedrali, & ab eius dignitatibus dispensari alijs Ecclesijs, Aldan. *d. tit. 8. num. 18.* vbi attestatur ita resolutum ab eadem S. Congreg. *in Thescanon. 19. Augusti 1619.*

Formam deinceps esse illa verba, &c.] Vide Henric. *in summa lib. 3. cap. 8. §. 3.* Sayr. *de Sacrament. in genere lib. 1. cap. 3. art. 5. vers. in Extrema vnctione.* Aegid. de ConineK *d. disput. 19. à num. 13.* Valer. Reginald. *d. lib. 28. à num. 54.* Petr. de Ledesma *in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. Extremæ Vnctionis, cap. 3.* Bonacina *d. quest. vnica puncto 3. sub rub. Quam sit forma Sacramenti Extremæ Vnctionis, Fernandez d. §. 1. num. 4. & 5.* Soar. *romo 4. de poenit. disput. 40. sect. 3.* Moïse. *in summa Theolog. morali, tract. 4. cap. 3. num. 27.* Paul. Layman. *in Theolog. morali, lib. 5. tract. 8. cap. 3.* metipsum *de officio, & potestate Parochi cap. 22. num. 35.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. cap. 11. num. 25.* Hurtado *d. tract. de Extrema Vnctione diffie. 7.*

Vbi autem periculum fuerit in mora, vel morbus esset contagiosus, puta tempore pestis, credunt infra citandi satis esse si vngatur organum sensus magis obuii, dicendo, Per istam sanctam vnctionem, & passimam suam misericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid deliquisti per visum, auditum, odoratum, gustum, tactum, & gressum. Ita Soar. *d. tom. 4. disput. 41. sect. 2.* Victorel. *de Extrema vnctione, §. de singula vnctionibus.* Aegid. de ConineK *d. disput. 29. dub. 5.* Possuin. *d. cap. 9. num. 19.* Bonacina *d. quest. vnica puncto 3. num. 5.* Capeauille *de modo administrandi Sacramentum a tempore pestis cap. 5. q. 30.* Paul. Layman. *d. cap. 3. vers. secundò, Ego ipse d. num. 35.*

De effectus Sacramenti Extrema Vnctionis.

C A P V T I I.

- 1 Doctores de effectus Sacramenti Extrema vnctionis agentes,
- 2 Sacramentum Extrema vnctionis impedit suum effectum in vltima vnctione.

- 3 Primarius huius Sacramenti effectus tollere reliquias præcedentium peccatorum.
- 4 Huius Sacramenti effectus est sanitas corporis.

a Jacob. 5.
Ibidem.
b Infra can.
2. de Sacram.
extremæ
Vnctio.
Genes. 3.

Res porrò, & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et ^a oratio fidei saluabit infirmum, & alleniabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei. ^b res etenim hæc gratia est Spiritus sancti, cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, a ac peccati reliquias abstergit, & ægroti animam alleniatur, & confirmat magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando, qua infirmus subleuatur, & morbi incommoda, ac labores, leuius fert, & tentationibus Dæmonis, calcaneo infidiantis, facilius resistit, & sanitatem corporis interdum, vbi salutis animæ expedierit, consequitur.

Vide

1. **V**ide Henric. in *summa* lib. 3. cap. 9. Franc. de Pirigian. *disput. 23. quest. unica* art. 8. Petrum de Ledesma in *summa* par. 1. de Sacramento. ubi de Sacramento Extremae vñctionis cap. 4. Soar. tom. 4. de poenit. *disput. 41. sect. 1.* Sayr. de Sacramento in genere lib. 5. cap. 1. *quest. unica* art. 2. vers. de Sacramento Extrema vñct. Agid. de Coninck de Sacramento. tom. 2. *disput. 19. num. 16. cum seqq.* Bonacin. in simili tract. *disput. 7. quest. unica* puncto 6. à num. 1. Fernandez in *examine Theolog. moralis* part. 3. cap. 10. §. 1. num. 10. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 6. cap. 2. Vincent. Villuc. in *quest. moral. tract. 3. e. 6. num. 117. cum seqq.* Ioan. Sanci. in *selec. disput. 27. num. 16.* Torreblanca de iura spirit. lib. 2. cap. 12. num. 30. cum seqq. Hurtado de Sacram. tract. de Extrem. vñct. *disput. 8.*
2. Sacramentum Extremae Vñctionis impendere suum effectum in vltima vñctionis virtute omnium precedentium, resoluunt Sol. in 4. *dist. 23. quest. 1. art. 1.* Azor. in *sit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 19. q. 5. in fine.* Agid. de Coninck *disput. 19. dub. 6.* Bonacin. *disput. 6. num. 2.*
3. *a.* Ac peccati reliquias abstergit.] Primarium huius Sacramenti effectum esse, tollere reliquias precedentium peccatorum tam originalis, quam actualium, mortaliū, & venialium, tenent per hunc text. Agid. de Coninck *disput. 19. dub. 5. num. 17.* Torreblanca *lib. 2. cap. 11. num. 31.* late Hurtado *disput. de Extrema vñct. disput. 8.*
4. *β.* Et morbi incommoda, ac labores, &c.] Sanitatem corporis esse huius Sacramenti effectum & rem, explicat Ioan. de Lugo de Sacramento in genere *disput. 2. sect. 8. num. 166.* proindeque conferre salutem corporalem quando expedit, tradunt Valent. tom. 4. *disput. 8. quest. 1. puncto 3.* Suar. part. 3. tom. 4. *disput. 41. sect. 3. ex num. 1.* Torreblanca *lib. 2. e. 11. num. 32.*

De Ministro Sacramenti Extremae Vñctionis, & tempore, quo dari debeat.

CAP V T III.

1. Ministri proprii Extremae vñctionis sunt Ecclesiae Presbyteri.
2. Regulares Sacerdotes, qui Extremam vñctionem sine proprii parochialis Presbyteri speciali licentia ministraverint, ipso iure excommunicationem incurrun Sedi Apost. specialiter reservatam.
3. Regulares possunt Extremam vñctionem toties quoties opus fuerit, ministrare omnibus & singulis Fratribus professis, conuersis, oblatis, donatis, nouitijs, & seruatoribus secularibus.
4. Excommunicationem Clem. 1. de priuileg. non incurrun Religiosi administrantes eum ratihabitione parochi, vel in casu necessitatis ipso absente.
5. Sacerdotes plures simul cum Curato eodem tempore possunt Extremam vñctionem dare.
6. Extrema vñctio illis infirmis praesertim adhibenda, qui tam periculose decumbunt, vt in exitu vitae constituti videantur.
7. Extrema vñctio vt exhibeatur non est expectandus articulus, quo infirmus omni prorsus sensu careat.
8. Extrema vñctionis Sacramentum iterari potest statu infirmitatis mutato.

Iam verò, quod attinet ad praescriptionem eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis praedictis traditum, nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiae Presbyteros. quo nomine, eo loco, non aetate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed aut Episcopi, aut Sacerdotes, ab ipsis rite ordinati, per impositionem manuum presbyterij. Declaratur etiam, esse hanc Vñctionem a infirmis adhibendam, illis verò praesertim, qui tam periculose decumbunt, vt in exitu vitae constituti videantur, vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur, Quod si infirmi post susceptam hanc Vñctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio, iuuari poterunt, cum in alius simile vitae discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam Apostoli Iacobi sententiam docent, hanc Vñctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiae habentem, & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset, & qui dicunt, ritum, & vltim quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione obseruat, Iacobi Apost. sententiae repugnare, atque ideo in aliū commutandum esse, & denique qui hanc extremam Vñctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. haec enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tantj Apost. verbis. ^d Nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Vñctione quantum ad ea, quae huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quam quod beatus Iacobus praefecit.

Nec verò tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse possit. Hac sunt quae de poenitentia, & Extrema Vñctionis Sacramentis haec sancta oecumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

1. **E**xtrema Vñctionis proprios ministros esse Ecclesiae Presbyteros, per hunc text. asserunt Cardin. Bellarm. in *controuers. Catholic. tom. 3. lib. de Extrema vñctione* cap. 9. in princip. Soar. tom. 4. *disput. 43.* Henric. in *summa* lib. 3. cap. 13. §. 2. Fr. Emman. *quest. regul. tom. 3. quest. 79. art. 1.* Sayr. de Sacramento in genere lib. 2. cap. 2. *quest. 3. art. 2. vers.* de Sacramentis, in med. Petr. de Ledesma in *summa* part. 1. de Sacramento. ubi de Sacramento Extremae vñctionis, cap. 5. Zerol. in *praxi Episcop. part. 1. verb. Extrema vñctio* §. 2. Valer. Reginald. in *praxi fori poenitent. lib. 28. à num. 60.* Agid. de Coninck de Sacramento. & censur. tom. 2. *disput. 19. à num. 27.* Bonacin. etiam de Sacramento *disput. 7. quest. unica* puncto 4. à num. 1. Fernandez in *examine Theolog. moralis* part. 3. cap. 10. §. 1. num. 8. Homobon. de Bonis de *examine Ecclesiast. tom. 1. tract. 4. questione 53.* Molles. in *summa Theolog. moralis* tract. 4. cap. 3. num. 32. Vincent. Villuc. in *quest. moralibus* tract. 3. cap. 5. num. 87. Paul. Layman in *Theologia morali* lib. 5. tractat. 8. cap. 6. à num. 1. Zambrán. de casibus in articulo mortis cap. 5. dub. 8. num. 2. Ludouic. à S. Ioanne de administrat. Sacrament. artic. 5. de Extrema vñctione num. 22. Torreblanca de iure spirituali lib. 2. cap. 11. num. 26. cum seqq. Hurtado de Sacramento. tractat. de Extrema vñct. *disput. 12.* Hieron. Roder. in compendio *quest. regul. resolut. 141. à num. 1.* Tambur. de iure

^a Cap. illud superfluum 95. dist. & infra c. no. vlt. b. 1. Tit. 4. Iacob. 5.

^c Infra con. 3. de Sacramento. Extr. vñct.

^d Cap. non lic. 12. dist. 22. in fin. de summa Trinit. & cap. fin. de foro compet.

iure Abbatum, tom. 2. disput. 7. quest. 2. Ego ipse de officio, & potest. Parochi cap. 22. à princip. qui fere omnes numeris immediate seqq. resolvunt non posse Presbyteros hoc Sacramentum administrare nisi habeant iurisdictionem, & ab Ecclesia non impediuntur, ac propterea graviter peccare qui non est proprius Sacerdos, aut Parochus, vel qui facultatem non habet à proprio Parocho, si hoc Sacramentum ministraverit, quia hoc ad proprii Pastoris pertinet officium, & nullus mittere debet faciem in messem alienam, sibi que alienam iurisdictionem usurpare.

2. Regulares autem Sacerdotes, qui clericis, secularibus, siue laicis Sacramentum hoc sine proprii parochialis Presbyteri speciali licentia ministraverint, ipso iure excommunicationem incurrere Sedi Apost. specialiter reservatam probat text. in Clement. 1. de privileg. & ex illa colligit Henric. in summ. lib. 13. cap. 40. §. 4. littera N. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 60. art. 2. versic. decima, Zerol. d. verb. Extrema unctio, §. 2. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 13. quest. 5. vers. prima, Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 1. quest. 44. Ludovic. Miranda in man. Pralator. tom. 1. quest. 46. art. 1. Aloys. Ricc. in praxi athena resolut. 210. versic. duodecimo, Laçana in summ. questionum Regular. cap. 9. num. 3. & cap. 21. num. 10. Bonacin. d. puncto 4. num. 6. Ego ipse de officio, & potestate Episcopi part. 3. allegat. 50. num. 96. secundum Lugdunen. impress. & de offic. & potest. Parochi c. 22. num. 3.

3. Omnibus tamen, & singulis Fratribus professis, conuersis, oblati, donatis, novitijs, & servitoribus secularibus, aut pauperibus in hospitalibus suis degentibus, posse ipsos Regulares Sacramentum hoc toties, quoties necessarium fuerit, ministrare absque alicuius pœnæ incursum, concessit Eugenius IV. Fratribus Minoribus, referunt Ludovic. Miranda d. art. 1. vers. sed pre. Portel. in dubijs regul. verb. famuli, seu familiares, num. 1. Tambur. d. disput. 7. q. 3. in princip. Hieron. Roder. in compendio quest. regul. resolut. 64. num. 1. Ego ipse d. cap. 22. num. 4.

4. Excommunicationem dicta Clement. 1. de privileg. non incurrere Religiosos administrantes cum rathabitatione Parochi, vel in casu necessitatis ipso absente, resolvunt plures citati à Bonacin. d. quest. unica, puncto 4. num. 6. quibus addo Fr. Ludovic. Miranda d. questione 49. art. 2. conclus. unica. in princip. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 4. num. 9. Tamburin. d. disput. 7. quest. 2. Posse enim quemcumque alium Sacerdotem non excommunicatum, aut suspensum licite administrare hoc Sacramentum si Parochus adsit, vel non possit, aut per manifestam iniuriam nolit hoc Sacramentum ministrare, ex interpretatione, seu præsumpcia Episcopi, vel Papæ licentia, si pro ea petenda Superior adiri nequeat, tenent Henric. d. lib. 3. c. 3. §. 4. Soar. tom. 4. de pœnitent. disput. 44. sect. 2. Aegid. de Coninck d. disput. 19. num. 9. Fernandez d. §. 1. num. 8.

prope fin. Zambran. de casibus in articulo mortis, cap. 5. dub. 8.

Plures Sacerdotes simul cum Curato eodem tempore posse Extremam unctionem dare, itaut unus unum sensum vngat, itidem prolata forma partiali, asserunt Valer. Reginald. d. lib. 28. num. 62. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Extrema Unctio habet, Aegid. de Coninck d. disput. 19. dub. 9. Posseuin. de officio curati cap. 9. sub num. 8. Bonacin. d. puncto 4. num. 7. ubi subdit hoc non esse faciendum sine necessitate, alias incurrunt peccatum mortale, Ludovic. à S. Ioanne d. loco num. 7.

a. Infirmis adhibendam, &c.] Vide Henric. d. lib. 3. cap. 11. à princip. Zerol. d. verb. Extrema unctio §. 3. & de sacram. Pœnit. cap. 15. q. 7. vers. dico secundum, Galet. in margarita casuum conscient. eod. verb. Extrema unctio num. 1. Posseuin. d. cap. 9. num. 4. in princip. Aegid. de Coninck d. disput. 19. dub. 7. Ludovic. Miranda d. q. 49. art. 2. conclus. 2. Ludovic. à S. Ioanne d. art. 5. à num. 5. Hurtado d. tract. de Extrema unct. diff. 10. Fr. Emman. dicta quest. 79. art. 2. Bonacin. d. quest. unica puncto 5. num. 1. ubi num. 6. subdit parochum administrare debere hoc Sacramentum cum viderit hominem esse morti proximum ob pestem, ob tactum viperæ, vel ob rabidum morsum, & addit Chapeauille in tract. de modo administrandi Sacramenta tempore pestis, cap. 5. quest. 11. Sacramentum hoc sub conditione posse administrari, quamvis etiam adhibito medicorum iudicio probabiliter dubitetur, an homo peste infectus, & consequenter in periculo mortis sit, necne? de quo Ego ipse d. cap. 22. num. 22. & seq.

Ad exhibendum tamen hoc Sacramentum non esse expectandum articulum, quo infirmus omni prorsus sensu careat, aut quo omnino ipsius desperata sit salus, advertunt Nald. in summ. verb. Extrema unctio num. 1. Aegid. de Coninck d. disput. 19. dub. 7. num. 24. Posseuin. d. cap. 9. num. 5. Ludovic. Miranda d. quest. 49. art. 2. conclus. 3. Bonacin. d. puncto 5. num. 7. Nec esse necessarium ut infirmus in lecto jaceat; quia etiam extra lectum inungi posse, v.g. peste infectum, hydropicum, & phthisicum, resolvunt Henric. d. lib. 3. cap. 11. §. 1. Zambran. d. cap. 5. dub. 3. Senes quoque, qui in senectute decedunt, absque alia infirmitate inungi posse, tenent Bonacin. d. puncto 5. num. 6. in princip. Valer. Reginald. d. lib. 28. num. 69. Ludovic. Miranda d. quest. 49. art. 2. conclus. 8. ubi idem dicit de mulieribus in partu iam iam deficientibus, & similibus.

β. Iterum huius Sacramenti subsidio, &c.] Vide Victor. in summ. num. 224. Henric. d. lib. 3. c. 8. §. 4. Soar. tom. 4. de pœnit. disp. 40. in fine. Fr. Emman. d. q. 79. art. 4. Petr. de Ledesma in summ. p. 1. de Sacram. ubi de Sacram. Extremæ unctionis, c. 8. Aegid. de Coninck d. disput. 19. à num. 26. Valer. Reginald. d. lib. 28. num. 49. Bonacin. d. quest. unica puncto 6. num. 4. Posseuin. d. e. 9. num. 18. Molset. in summ. Theolog. moralis tract. 4. c. 3. n. 55. Paul. Layman d. e. 4. n. 5. incipit de officio, & potest. Parochi. c. 22. num. 38. Torreblanca d. lib. 2. c. 11. n. 41.

De Sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento.

- 1 Pœnitentia est verè & propriè Sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur.
- 2 Baptismus, & Pœnitentia Sacramenta duo distincta sunt.
- 3 Pœnitentia vocatur secunda post naufragiū tabula.
- 4 Verba Domini, Accipite Spiritum sanctum, &c. intelliguntur de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ.
- 5 Actus tres in pœnitente requiruntur quasi materia Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet contritio, confessio, & satisfactio.
- 6 Contritio bona ex quibus non eliciatur.
- 7 Confessio sacramentalis instituta & ad salutem necessaria est iure diuino, & modus secretè confitendi est à Christo institutus.

- 8 In Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium est iure diuino confiteri omnia & singula peccata.
- 9 Integritas confessionis.
- 10 Peccata omnia mortalia post Baptismum commissa necessariò explicanda sunt in confessione.
- 11 Circumstantiæ quæ peccati speciem mutant.
- 12 Confessio omnium peccatorum non est impossibilis, sed ad eam tenentur omnes & singuli Christi fideles semel in anno.
- 13 Absolutio sacramentalis Sacerdotis est actus iudicialis, non nudum ministerium.
- 14 Sacerdotes in peccato mort. existentes ligandi & soluendi potestatem habent.
- 15 Sacerdotes soli sunt ministri absolutionis.
- 16 Episcopus habet ius reservandi casus, & casuum reservationem.

*servatio prohibet quominus Sacerdos à reſervatis
verè abſolvat.*

17 Per pœnitentiam non deletur ſemper tota culpa, &
ſimul tota pœna.

18 Pro peccatis quoad pœnam temporalem Deo per

*Chriſti merita ſatisfit penis ab eo inflictis, & præ-
tenter toleratis, vel à Sacerdote iniunctis.*

19 Satisfactionibus pœniteres per Chriſtum Ieſum pec-
cata redimunt.

20 Claves Eccleſiæ datæ ſunt ad ſoluendū, & ligandū.

C A N O N I.

Si quis dixerit, in Catholica Eccleſia^a Pœnitentiam non eſſe verè, & propriè Sacramentum, pro
fidelibus quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur ipſi Deo reconciliandus, à Chriſto, Domi-
no noſtro inſtitutum: anathema ſit.

C A N O N I I.

Si quis Sacramenta confundens, b ipſum Baptiſmum Pœnitentiæ Sacramentum eſſe dixerit, quaſi
hæc duo Sacramenta diſtincta non ſint, atque ideo Pœnitentiam non rectè ſecundam^c poſt naufragium
tabulam appellari: anathema ſit.

C A N O N I I I.

Si quis dixerit, verba illa Domini^d Saluatoris: Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis pec-
cata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt, non eſſe intelligenda de poteſtate remitten-
di, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, ſicut Eccleſia Catholica ab initio ſemper intelle-
xit, detorſerit autem contra inſtitutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium,
anathema ſit.

C A N O N I V.

Si quis negaverit, e ad integram, & perfectam peccatorum remiſſionem requiri tres actus in pœni-
tente, quaſi materiam Sacramenti, Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem, & Satisfa-
ctionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur, aut dixerit, duas tantum eſſe Pœnitentiæ partes, terro-
res ſcilicet incuſſos conſcientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel abſolutione, qua
credit quis ſibi per Chriſtum remiſſa peccata, anathema ſit.

C A N O N V.

Si quis dixerit, f eam Contritionem, quæ paratur per diſcuſſionem, collectionem & deſtationem
peccatorum, qua^g quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum ſuo-
rum gravitatem, multitudinem, ſeditatem, amiſſionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis
incurſum, cum propoſito melioris vitæ, non verum & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, ſed
facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, demum illam eſſe dolorem coactum, & non liberum
ac voluntarium anathema ſit.

C A N O N V I.

Si quis negaverit^h Confessionem ſacramentalem vel inſtitutam, vel ad ſalutem neceſſariam eſſe iure
diuino, aut dixerit, modū ſecrètè conſitendi ſoli Sacerdoti, quem Eccleſia Catholica ab initio ſemper
obſervavit, & obſervat, alienum eſſe ab inſtitutione, & mandato Chriſti, & inuentum eſſe humanum,
anathema ſit.

C A N O N V I I.

Si quis dixerit, i in Sacramento Pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure di-
vino, conſiteri omnia & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præme-
ditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt contra duo vltima Decalogi præcepta, & circumſtantias,
quæ peccati ſpeciem mutant: ſed eam Confessionem tantum eſſe utilem ad erudiendum, & conſolandum
Pœnitentem, & olim obſervatam fuiſſe tantum ad ſatisfactionem canonicam imponendam: aut dixerit,
quos omnia peccata conſiteri ſtudent, nihil relinquere velle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum: aut
demum, non licere conſiteri peccata venialia, anathema ſit.

C A N O N V I I I.

Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Eccleſia ſervat, k eſſe impoſſibilem, &
traditionem humanam, à pijs abolendam: aut ad eam non teneri omnes, & ſingulos, vtriuſque ſexus,
Chriſti fideles, iuxta magni Concilij^l Lateranenſis conſtitutionem, ſemel in anno, & ob id ſuadendum
eſſe Chriſti fidelibus, vt non conſiteantur tempore Quadrageſimæ, anathema ſit.

C A N O N I X.

Si quis dixerit, m Abſolutionem ſacramentalem Sacerdotis non eſſe actum iudicalem, ſed nudum
miniſterium pronunciandi, & declarandi remiſſa eſſe peccata conſitenti: modò tantum credat, ſe eſſe
abſolutum: aut Sacerdos non ſerio, ſed ioco abſolvat: aut dixerit, non requiri Confessionem pœniten-
tis, vt Sacerdos eum abſolvere poſſit, anathema ſit.

C A N O N X.

Si quis dixerit Sacerdotes, qui in n peccato mortali ſunt, poteſtatem ligandi, & ſoluendi non habere,
aut non ſolos Sacerdotes eſſe miniſtros abſolutionis, ſed omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus eſſe di-
ctum: o Quæcumque ligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in cælo: & quæcumque ſolueritis ſuper ter-
ram, erunt ſoluta & in cælo: & quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueris, reten-
ta ſunt: quorum verborum virtute quilibet abſolvere poſſit peccata, publica quidem per correptionem
duntaxat, ſi correptus acquieverit, ſecreta verò per ſpontaneam confessionem, anathema ſit.

Barboſ. in Colleſſ. in Concil. Trid.

I A CA

a Suprà c. 1.
de pœnit.

b Suprà c. 2.
c Cap. 2. poſt
naufragium,
de pen. diſt. 1.

d Ioan. 20.
Marth. 6.
ſuprà cap. 1.
ſc. in ſeſſ. de
iuriſſic. cap. 14.

e Suprà c. 3.
de pœnit.

f Suprà c. 4.
de pœnit.
g Mat. 28.

h Suprà 5.
de pœnitent.
Clement. 1.
in epiſt. ad
Jacobum.
Concil. Ca-
bilon. c. 8.

i Suprà c. 1.

Deut. 5.

k Suprà c. 5.

l Concil. Lar.
ſub Innoc. 3.
c. 21. & c. om-
nis vtriuſ-
que de pœn-
& remiſſi-
m Suprà c. 6.
in ſin. de iu-
ſſic.

n Sup. c. 1. &
9. de pœn.

o Marth. 16.
& 18.
Ioan. 20.

C A N O N X I.

p. Suprà c. 8.
e. si Episc. de
penit. in 6.
c. de extero.
& c. de mo-
nialibus. de
sent. excom.
cum simil.
q. Suprà c. 8.
de penit.

Si quis, dixerit, Episcopos non habere ius^r referuandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, at-
que ideo casuum reservationem non prohibere, quo minus Sacerdos a reservatione verè absoluat, ana-
thema sit.

C A N O N X I I.

Si quis dixerit, totam penam simul cum^q culpa remitti semper a Deo, satisfactionemque peniten-
tium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse, anathema sit.

C A N O N X I I I.

f. Suprà c. 8.
& 9.

Si quis dixerit, pro^r peccatis, quo ad penam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri
penis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel a Sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, vt ie-
iunijs, orationibus, elemosynis, vel alijs etiam pietatis operibus, atque ideo optimam penitentiam
esse tantum nouam vitam, anathema sit.

C A N O N X I V.

f. Suprà c. 5.

Si quis dixerit, satisfactiones, quibus penitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse
cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum benefi-
cium mortis Christi obscurantes, anathema sit.

C A N O N X V.

f. Suprà c. 1.
de c. 8. in fin.
de penit.

Si quis dixerit, Claves Ecclesie esse^r datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum: & pro-
pterea Sacerdotes, dum imponunt penas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institu-
tionem Christi: & fictionem esse, quod virtute Clauium, sublata pena aeterna, pena temporalis ple-
rumque exoluenda remaneat, anathema sit.

1. **CANON I.]** Vide Fagundez in quinque Ecclesia
praecepta, praecept. 2. lib. 2. c. 1. num. 2. & 10. Barthol. a
S. Fausto tom. 3. de Penit. lib. 2. quæst. 1. cum segg. Sayr. de Sa-
cramentis in genere lib. 6. cap. 4. quæst. 1. vers. penitentia, dum
ait sacramentum Penitentiae necessarium esse solum
his, qui peccauerunt mortaliter post Baptismum, Bonaci-
na de Sacram. disp. 5. q. 3. punct. 1. num. 4. dum post alios re-
soluit peccatum tam originale, quam actuale ante Ba-
ptismum commissum non esse materiam necessariam, &
sufficientem sacramenti Penitentiae. Ioann. de Lugo de
Sacram. tract. de Penit. disp. 16. sect. 1. num. 11.
2. **CANON II.]** Vide Iodoc. Cocc. in thesauro Ca-
tholico tom. 2. lib. 7. art. 1. Balduin. iun. super opera controuers. Bel-
larm. p. 2. lib. 5. cap. 1. post princip. Molles. in sum. Theologia mor-
alis tract. 1. cap. 8. num. 27. Barthol. a S. Fausto tom. 3. tract. de
Penit. lib. 2. quæst. 10.
3. Penitentiam rectè vocari secundam post naufragium
tabulam ex hoc can. colligunt Henriquez in sum. lib. 1.
cap. 4. §. 1. in med. Sayr. in clauis regia lib. 10. cap. 4. num. 1. Bar-
thol. a S. Fausto d. lib. 2. q. 11. & 12.
4. **CANON III.]** Vide Sot. in 4. disp. 18. qu. 2. art. 1.
col. mibi 20. Vasquez in 3. part. tom. 2. q. 135. num. 29. Agid. de
ConincK de Sacram. tom. 2. disput. 4. dub. 2. num. 16. Bonacin.
in simili tract. disp. 5. quæst. 2. punct. 4. num. 2. cum segg. Molles.
in sum. Theologia moralis tract. 7. cap. 14. num. 16.
5. **CANON IV.]** Vide Sot. in 4. disp. 17. quæst. 1. art. 2.
col. 2. Soar. tom. 4. de Penitent. disput. 18. sect. 2. Henriquez in
sum. lib. 4. cap. 9. & 10. Onuphr. disp. 3. de penit. sect. 1. quæst. 2.
Marcel. Megal. p. 1. instit. Confess. lib. 2. cap. 7. & 8. Paul. Lay-
man. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 3. num. 6. Agid. de
ConincK de Sacram. tom. 2. disput. 4. dub. 4. num. 32. Sayr. de Sa-
cramentis in genere lib. 1. cap. 3. quæst. vnic. art. 7. vers. ad primū,
Ioan. Sanc. in select. disput. 26. num. 7. Torreblanca de iure
spirit. lib. 2. cap. 10. num. 60. cum segg. Barthol. a S. Fausto tom.
3. tract. de Penitent. lib. 5. q. 5. Fernandez in examine Theologia
moral. p. 3. cap. 8. §. 3. Molles. in sum. Theolog. moral. tract. 7.
cap. 3. num. 24. & cap. 4. num. 7. vbi ait quod hic vocatur qua-
si materia, quia non est vera materia elementaris, est ta-
men loco illius, & sic vera materia Sacramenti, Fagun-
dez in quinque Ecclesia praecepta, praecept. 2. lib. 2. cap. 3. num. 6.
& lib. 9. cap. 3. à num. 1. Bonacina d. disput. 5. quæst. 3. punct. 2.
num. 1. vbi cum alijs tenet materiam proximam sacra-
menti Penitentiae esse actus penitentis, videlicet contri-
tionem, confessionem, & satisfactionem, & in vers.
respondeo primò, cum Henric. d. cap. 10. §. 3. in commento lit. v.
particulam quasi, non adhiberi in praesenti canone ad di-
minuendam proprietatem rei, sicut & in illo loco Ioan.
1. quasi inuenitur à patre.
6. **CANON V.]** Vide Nanarr. in commento de Iubileo
notab. 19. ad finem. Iul. Lauor. de Iubileo, & Indulgent. part. 1.

cap. 14. à num. 67. Molles. in sum. Theolog. moral. tract. 7. cap. 2.
num. 27.

CANON VI.] Vide Iodoc. Cocc. in thesauro Ca-
tholico tom. 2. lib. 7. art. 3. Fernandez in examine Theologiae mor-
al. p. 3. cap. 6. §. 4. nu. 11. Doctores citatos ad cap. 1. de Sa-
cram. Penitentiae.

CANON VII.] Vide Iodoc. Cocc. in thesauro Ca-
tholico lib. 7. art. 3. Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. quæst. 19.
n. 10. Vincent. Filliuc. in quæst. moralib. tomo 1. tract. 7. num.
105. Fagundez in quinque Ecclesia praecepta, praecept. 2. lib. 1.
cap. 1. num. 1. Layman. in summa Theologia moral. lib. 5. tract.
6. cap. 3. num. 5. Hurtado de Sacramentis tract. de Penit. disp. 9.
diffic. 1. Barthol. a S. Fausto tom. 3. tract. de Penit. lib. 4. q. 61. &
quæst. 174.

De integritate Confessionis, vide S. Thom. p. 3. quæst. 9.
91. vbi Vasquez innumeros Patres, & Scholasticos citat,
Soar. tom. 4. de Penitent. disp. 22. & 23. Marcel. Megal. part.
1. instit. Sacram. lib. 5. cap. 8. cum segg. Ioan. Maldon. tomo 2. de
Penitent. in controuers. de confess. cap. 4. fol. 51. cum segg. latè
Molles. in sum. Theologia moral. tract. 7. cap. 12. de integritate
Confess. Fagundez in quinque Ecclesia praecepta, praecept. 1.
lib. 3. cap. 3. & 4.

Omnia, & singula peccata mortalia post Baptismum
commissa necessariò explicanda esse in Confessione,
quoad numerum, quantum moraliter fieri potest, docent
S. Thom. in 4. distinct. 47. quæst. 3. art. 4. Val. tomo 4. disp. 7. q.
11. puncto 1. col. 4. Petr. de Ledema in sum. part. 1. de Sacra-
ment. vbi de Sacramento Penit. cap. 17. conclus. 1. Valer.
Reginald. in praxi fori penitent. lib. 6. num. 91. & 99. Pitigian.
part. 2. disp. 17. quæst. vnic. art. 6. conclus. 1. & art. 11. conclus. 1.
Agid. de ConincK de Sacrament. tom. 2. disp. 7. dub. 1. conclus.
1. Bonacin. de Sacrament. disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. diffie. 2.
num. 1. vbi num. 2. obseruat non esse opus singula peccata
singulatim successiue recensere, sed sufficere vno verbo
dicere numerum peccatorum vnius speciei.

De circumstantijs, quae peccati speciem mutant, vide
Luc. Pinel. de Penitent. tract. 2. de confess. cap. 3. Zerol. in praxi
Episcop. p. 1. verb. circumstantia Valent. tom. 4. disput. 7. quæst. 11.
puncto 1. assert. 2. Nugn. in addit. ad 3. p. quæst. 9. art. 2. dub. 2.
concl. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 6. num. 112.
Gutier. canon. lib. 1. cap. 31. Pitigian. p. 2. disp. 17. quæst. vnic. art.
5. conclus. 1. Bonacin. de Sacrament. disput. 5. quæst. 5. sect. 2.
puncto 2. §. 3. diffie. 3. à num. 6. cum segg. Fernandez in exami-
ne Theolog. moral. p. 3. cap. 6. §. 6. à num. 5. Fagundez d. praecept.
6. lib. 4. cap. 1. Ioan. de Lugo de Sacramentis in tract. de Penit.
disp. 16. num. 104. cum multis segg. Barthol. a S. Fausto tom.
3. in tract. de Penitent. lib. 4. q. 76. cum segg.

CANON VIII.] Vide Soar. tom. 4. de Penitent. 12.
disput. 21. sect. 3. n. 5. & 6. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 11. puncto 1.
in fine. Petr. de Ledema in sum. p. 1. de Sacram. vbi de Penit.
cap. 8.

- cap.8. conclus. 2. Agid. de ConincK de Sacrament. tom. 2. disp. 6. num. 1. cum segg. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 190. art. 2. dub. 1. Megal. p. 1. instit. Confess. lib. 5. cap. 3. nu. 6. cum segg. Moltes. in summ. Theologia moralis tract. 7. cap. 10. nu. 9. Fagundez. in quinque Ecclesia præcepta, præcept. 2. in præmio, & lib. 1. cap. 3. num. 2. & lib. 3. cap. 1. num. 4. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 23. pag. 263. cum segg.
13. Trullench in Decalog. lib. 3. cap. 3. dub. 2. num. 1.
14. **CANON IX.** Vide S. Thom. 3. p. quæst. 84. art. 3. Sot. in 4. distinct. 14. quæst. 1. art. 3. Nauarr. in manual. cap. 4. nu. 7. Onuphr. disput. 3. de Penitent. sect. 1. quæst. 5. dub. 3. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 1. num. 138. Soar. tom. 4. de Penitent. disp. 19. sect. 1. num. 9. cum segg. Moltes. in summ. Theologia moral. tract. 7. cap. 5. num. 28. Fagundez. in quinque Ecclesie præcepta, præcept. 2. lib. 2. cap. 1. num. 2. & lib. 3. n. 18.
15. **CANON X.** Vide Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 1. num. 154. cum segg. Marcel. Megal. p. 1. instit. Confess. lib. 1. cap. 4. Moltes. in summ. Theologia moralis tract. 7. cap. 14. num. 100. Fagundez. in quinque Ecclesie præcepta, præcept. 2. lib. 7. c. 1. num. 2. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. cap. 1. num. 20.
16. **CANON XI.** Vide Fran. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. c. 5. num. 49. Conolan. de casibus reseru. p. 1. sect. 1. art. 1. num. 6. Moltes. in summ. Theologia moralis tract. 7. cap. 17. num. 17. Fagundez. in quinque Ecclesie præcepta, præcept. 1. lib. 8. cap. 1. n. 4. metipsum de officio & potestate p. 3. al. legat. 50. num. 185. post princip. Et verba canon. quoad exterram politiam, id est quoad forum exterius, intelligunt Henrriquez. in sum. 1. 6. c. 14. in prin. Paul. Comitol. respons. moral. li. 1. q. 25. n. 10. Barth. a S. Faust. 16. 3. in trac. de Penit. li. 8. g. 3.
17. **CANON XII.** Vide Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 7. n. 2. & 25. Fernandez. in examine Theolog. moralis p. 3. cap. 6. § 7. num. 2. Ioan. de Lugo de Sacram. in tract. de Penit. disp. 8. sect. 2. num. 45.
18. **CANON XIII.** Vide Card. Bellarm. lib. 4. de penit. cap. 3. cum segg. Soar. tom. 4. de penit. disp. 37. sect. 1. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 14. puat. 2. Marcel. Megal. p. 1. instit. Confess. lib. 6. cap. 1. num. 2. Sayr. Sacramentis in genere. lib. 2. cap. 2. g. 9. art. 3. vers. quo supposito, Bonacina de Sacrament. disp. 5. g. 5. sect. 3. p. m. 2. num. 8. cum segg. Moltes. in summ. Theologia moralis tract. 7. cap. 25. num. 30. Fagundez. in quinque Ecclesie præcepta, præcept. 2. lib. 9. cap. 1. num. 1. Ioan. de Lugo d. tract. de Penitent. disp. 24. sect. 1. num. 8. & 34.
19. **CANON XIV.** Vide Nauarr. in man. c. 26. num. 20. cum segg. & in cap. contrarium, de Penit. disp. 5. num. 18. Agid. de ConincK de Sacram. tom. 2. disp. 10. num. 62. Moltes. in summ. Theologia moralis tract. 7. cap. 25. num. 30. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. cap. 8. num. 7.
20. **CANON XV.** Vide Moltes. in summ. Theolog. moral. tract. 7. cap. 26. num. 56.

De Sacramento Extremæ Vnctionis.

1. Extrema Vnctio est verè & propriè Sacramentum à Christo institutum, & à B. Iacobo promulgatum.
2. Extrema Vnctio confert gratiam, & remittit peccata, ac allenuat infirmos.
3. Ministrari Extremæ Vnctionis sunt Sacerdotes ab Episcopo ordinati.

CANON I.

Siquis dixerit, Extremam Vnctionem non esse verè, & propriè Sacramentum à Christo Domino nostro institutum, & à beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum àceptum à Patribus, aut figmentum humanum, anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec allenuare infirmos: sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum, anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Extremæ Vnctionis ritum, & vsum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque à Christianis absque peccato contemni, anathema sit.

1. **CANON I.** Vide Maldonat. tom. 2. controuers. tit. de Extrema Vnctione, quæst. 1. Vasquez in 3. p. tom. 2. disp. 135. num. 4. Emman. de Valle de incantat. & ensalms sect. 2. cap. 11. num. 18. Moltes. in summ. Theologia moralis tract. 4. cap. 3. n. 21. Hurtado de Sacram. disp. 4. de Sacramentis in genere, difficult. 2. vers. iam tamè. & tract. de Extrem. Vnct. disp. 1. & plures alios Doctores citatos ad cap. 1.
2. **CANON II.** Vide Magist. in 4. distinct. 23. Iodoc. Cocc. in thesauro Catholico lib. 7. art. 6. Sayr. de Sacramentis in genere lib. 5. cap. 1. quæst. vnic. art. 2. vers. de sacramento Extremæ Vnctionis, Petr. de Ledesma in summ. p. 1. de Sacrament. vbi de sacram. Extremæ Vnct. cap. 1. conclus. 1. Emman. de Valle de incantat. & ensalms sect. 2. cap. 11. num. 16. Moltes. in summ. Theolog. moralis tract. 1. cap. 8. num. 40.
3. **CANON III.** Vide Valer. Reginald. in praxi fori penitent. libro 28. num. 60. Moltes. in summ. Theologia moralis, tract. 4. cap. 3. numero 51. & plures Doctores relatos cap. 3.

DE REFORMATIONE.

Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant; si suspensi, aut interdicti à proprio Prælato malè se gesserint, puniantur.

CAPVT PRIMVM.

1. Locum habet hoc cap. etiam in clericis secularibus.
2. Habet locum in suspensionibus, & prohibitionibus tam temporarijs, quam perpetuis.
3. Sensus à ministerio Altaris, vel interdictus ad se promouendum cōtra voluntatem sui Ordinarij, non potest promoueri, neque habilitari.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

I 2 CVM

CVM honestius, ac tutius sit subiectis, debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deservire, quam cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem ei, cui ascensus ad sacros Ordines à suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extrajudicialiter, fuerit interdictus, aut qui à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, siue honores, restitutio suffragetur.

Per hoc cap. correctum esse cap. ex tenore, & ampliatum cap. ad aures, de temporib. ordinat. ita ut comprehendat quoque clericos seculares, etiam dignitates, vel beneficia, quibus annexus sit Ordo, obtinentes ita quoad facultatem prohibendi ascensum ad Ordines, quam etiam suspendendi, ipsisque potestatem appellandi adeptam fuisse, referunt decem additio ad Nauarr. consil. 42. in notis, sub tit. de temporib. ordinat. Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 63. Aloys. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 564. in 1. edit. alias resol. 486. num. 7. in 2. edit. adlerens pariter resolutionem arctatam ad Ordinem recipiendum, & prohibitum ex hoc decreto non incidere in penam cap. licet canon. de elect. lib. 6. iuxta cap. commissis, eod. tit. & lib. atque etiam quod si admittitur appellatio, non tamen recursum.

Habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus tam temporariis, quam perpetuis, & temporalem prohibitionem, & suspensionem dici eam ubi ex delicto occulto extrajudicialiter procedit Episcopus ad suum beneplacitum prohibendi, & suspendendi, tenet Aldan. in compendio canoniarum resolut. lib. 3. tit. 4. num. 10. ubi attestatur sic fuisse decretum in nullius 3. Februarii 1593.

Suspensum à ministerio Altaris, vel interdictum à se promouendum contra voluntatem sui Ordinarii, non posse promoueri, neque habilitari, dicit decretum Aldan. citato loco.

Prælati Regularibus competere facultatem attributam Episcopis hoc decreto, resoluit Aldan. d. tit. 4. num. 15. ubi refert sic resolutum 3. Aprilis 1621.

Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis, ordinare præsumat.

C A P V T II.

1 Episcopus titularis vigore cuiuscunque privilegii nullum etiam prætextu familiaritatis ordinare valet, & si secus faciat, est suspensus per annum ab exercitio Pontificalium.

2 Episcopus titularis suffraganeus, cui annua pensio 200. aureorum super fructibus Episcopatus, cuius est suffraganeus, reſeruat fuit, illam accipere debet, quatenus inferuiat.

3 Pontificalia exercere non potest in loco exempto Episcopus accersitus ab illius Superiore, nisi de licentia Episcopi loci, intra cuius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus.

4 Episcopus titularis non potest familiarem suum triennem ordinare.

5 Episcopus ordinans sibi non subditum absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoris, ab exercitio Pontificalium per annum est suspensus.

6 Ordinati ab Episcopo titulari sine consensu Episcopi, ipso iure suspensi sunt.

ET, quoniam nonnulli Episcopi ad Ecclesiarum quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, sed alienas oues, inſcio proprio Pastore, quærentes dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscumque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendatitias nō habeant, clericali caractere insignire, & ad sacros etiam Presbyteratus Ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes ac ignari, & qui à suo Episcopo tanquam inhabiles & indigni reiecti fuerunt, ordinati nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valeant ministrare. Nemo Episcoporum, & qui Titulares vocantur, & etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusvis Ordines refederint, aut moram traxerint, vigore cuiusvis privilegii sibi de promouendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessit, alterius subditum, & etiam prætextu familiaritatis continuæ commensualitatis suæ, & absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoris ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam Tonsuram promouere, seu ordinare valeat: contrafaciens & ab exercitio Pontificalium per annum, & taliter verò promoti ad executionem Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

^a Infra c. 8. supra sess. 6. c. 5.
^b Sess. 6. c. 5. & sess. 23. c. 8. Conc. Nic. c. 17. Concil. Aurel. 3. c. 15. Concil. Magunt. cap. 14. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totam. c. 1. cum seq. de temp. in 6. & infra sess. 23. de reform. c. 3. & 10.

1 Vide Nauarr. consil. 20. n. 2. de tempor. ord. Henric. in sum. lib. 14. c. 17. § 3. in fine lit. A. Franc. Leon. in thesauro fore eccles. p. 3. cap. 8. n. 16. & p. 1. cap. 4. n. 24. Sbroz de officio Vicarij lib. 2. q. 7. num. 6. Azor. inſtit. mor. p. 2. lib. 3. c. 48. q. 6. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Episcopus pag. 100. col. 1. Piaſec. in praxi Episcop. p. 1. cap. 1. n. 15. in fine, Aloys. Ricc. in praxi rerum fore eccles. post resol. 495. in notab. de materia Episcop. n. 1. in 2. edit. Vgolin. de officio Episcopi, c. 26. § 4. vers. excipitur, Bonacina de Sacram. disp. 8. q. unic. punct. 4. prop. unic. nu. 19. Nardona l. 35. gloss. 1. n. 32. tit. 3. lib. 1. nona recop. Hieron. Venero

in examine Episcop. lib. 1. cap. 12. n. 28. Alzed. in praxi Episcop. p. 2. c. 5. de ordinat. num. 40. Campan. in diuersis Canon. rubr. 9. c. 5. Molſes in sum. Theolog. moralis tract. 2. c. 2. num. 25. prope fin. Thom. Valasc. 19m. 1. alleg. iuris allegat. 5. num. 3. Hurtado de Sacramentis tomo 2. tract. de Ordine, difficultate 17. in fine, meupſum de officio & potestate Episcopi, part. 2. allegat. 6. à princip. Nouar. in singul. Canonie. conclus. 106. & 107. Et de his Episcopis titularibus vide quæ scripsi in eodem tract. p. 1. tit. 1. cap. 6. num. 15. cum seqq.

^a Qui Titulares vocantur.] Episcopus titularis suffraganeus

ganeus alterius Episcopi deputatus, cui annua pensio 200. aureorum super fructibus Episcopatus, cuius est suffraganeus, reservata fuit, illam accipere debet, quatenus inferuat, aliàs assignanda est successoribus inferuentibus, ita Aldan. in compendio Canonie. resolut. lib. 1. tit. 4. num. 3. ubi refert ita decifum sub die 11. Junij 1592.

¶ Etiam si in loco nullius diocesis, &c.] In loco exempto

3. intra fines certa dioceseos exiftenti non poffe Episcopum diocesanum etiam à superiore loci exempti Ordinario accerfitum Pontificalia exercere, nisi de licentia Episcopi loci, intra cuius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus, refert resolutum Aldan. citato loco.

4. ¶ Etiam pro textu familiaritatis, &c.] Episcopus Titularis familiaritatis ratione neminem ordinare potest, vide Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. lit. C. in gloss. sine licentia sui præsulis, vers. tertius casus est, Piafec. citato loco, Aloyf. Ricc. in collect. decif. p. 3. collect. 596. & in praxi rerum fori eccles. resolut. 266. num. 2. vers. limita 2. in 2. edit. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 9. cap. 9. num. 6. Nouar. in sing. canon. conclus. 103. num. 7. Alzed. d. num. 40. metupsum de offe. & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 5. num. 17. Narbona l. 35. gloss. 1. num. 32. tit. 3. lib. 1. Recop. Cardos. in praxi iudic. verb. Sacramentum Ordinis, num. 26. Marcel. Vulpe in praxi fori eccles. cap. 7. num. 18. in fine, Marchin. de Sacram. Ordinis tract. 1. p. 5. c. 9. num. 16. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 13. num. 14.

¶ Absque sui proprii Prælati, &c.] Vel Vicarij eius, aut Officialis, vt refert decifum Sbroz. in addit. ad suum tract. de officio Vicarij lib. 2. quest. 41. Præsumptam probari licentiam à proprio Episcopo in fauorem Clerici, qui ab alio Ordines assequutus est, eo ipso quod non inquietat eum, vt per Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 210. nu. 52. Narbona l. 10. gloss. 3. num. 2. tit. 6. lib. 1. Recopilat.

¶ Exprefso consensu.] Ergo non sufficit tacitus, Narbona l. 59. gl. 1. num. 22. tit. 4. lib. 2. Recop. D. Felician. de Vega in relect. & significasti, num. 32. de foro compet.

¶ Ab exercitio Pontificalium per annum, &c.] Vide Salzed. d. vers. tertius casus est, Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 1. c. 89. vers. tertio, Henriq. in sum. lib. 13. de excommunic. c. 38. vers. secundo Episcopus, Thom. Valasc. allegat. iuris tom. 1. alleg. 45. nu. 18. Bonacin. de censur. disp. 3. q. 6. punct. 5. num. 21. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 9. cap. 5. quos refero Ego ipse d. allegat. 6. num. 4. ubi numeris segg. habentur quæ Pontificalium nomine veniunt.

¶ Taliter verò promoti, &c.] Ordinatos ab Episcopo titulari sine consensu proprii Episcopi ipso iure suspensos esse, donec à suo Prælato aliud visum fit, tenent Salzed. ad Bernard. c. 26. in verb. sine licentia sui Præsulis, vers. tertius casus est, Henriq. in sum. lib. 13. c. 38. vers. secundo Episcopus, quos refert & sequitur Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 45. num. 18.

Episcopus suos Clericos ab alio malè promotos non ante admittat ad Officia celebranda, quàm eos suo præuio examine dignos iudicauerit.

C A P V T I I I.

1. Procedit hoc decretum quando propter absentiam, vel aliud legitimum impedimentum examen ab Ordinario fieri nequit.

2. Examinati, & probati ad sacros Ordines à prædecessoribus Episcopis nō cōprehendūtur sub hoc decreto, nisi noua causa post promotionē superueniat.

3. Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenierit.

4. Episcopus ille, cui examinatus, & approbatus ordinandus dimittitur, an possit iterum examinare dimissum.

Episcopus quoscumque^a suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, & commendatitijs litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit, à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

1. C Vm infra sess. 23. de reformat. cap. 3. Concilium Episcopis interdixit ne subditos suos aliter quàm probatos, & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittat, ideo hoc decretum procedere quando propter absentiam, vel aliud legitimum impedimentum examen ab Ordinario fieri nequit, affirmat Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 21. lit. B. vers. mea tamen sententia, aduertens quod semper Ordinibus initiandus morum integritate, & vitæ probitate Ordinarij testimonio laudandus, & commendandus est; & quod si aliter ab Episcopo fuerit ordinatus, ordinans à collatione Ordinum per annum, & ordinatus à susceptorum Ordinum executione quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus, infra sess. 23. de reformat. cap. 8.

2. Examinatos, & probatos ad sacros Ordines à prædecessoribus Episcopis nō comprehendi sub hoc decreto, nisi noua causa post promotionem superueniat, refert decifum Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 4. num. 85.

3. Episcopum non poffe examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa su-

peruenierit, quod si idem Episcopus aliquos minus idoneos iudicauerit, eos suspendere debere attestantur resolutum Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 69. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decif. 390. in 1. edit. aliàs resolut. 329. in fine in 2. edit. Gonzal. d. gloss. 4. num. 8. ubi num. 101. ait, quod quando agitur de administratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc Presbyter curā animarū exercens, vel Sacramenta ministrans, seu exercere, vel administrare intendens, potest examinari ab Episcopo successore, licet ab antecessore fuerit approbatus, & si minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, si Rector non sit, & perpetuum titulum non habeat; si verò titulum habuerit, potest suspendi, & coadiutor bene meritis illius expensis apponi.

Vtrum autem possit præful ille, cui examiuatus, & approbatus ordinandus dimittitur, iterum examinare dimissum? vide Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 9. cap. 8. num. 31. vers. sed ne, Piafec. in praxi Episcop. p. 1. c. 1. nu. 12. pag. 29. quos refero de officio & potest. Episcopi, p. 2. allegat. 7. n. 22.

^a Suprà cap. prox. & infra sess. 23. de re totum. c. 8.

Nullus Clericus est exemptus à correptione Episcopi residentis etiam extra visitationem agentis, tanquam sit deputatus à Sede Apostolica.

C A P V T I V.

1. Episcopus non potest ex hoc cap. etiam extra visitationem corrigere, & punire clericos seculares.

Barbos. Collect. in Concil. Triad.

exemptos ab Episcopo, & alteri inferiori ordinariorio seculari intra diocesim exsistentes subiectos.

I 3 Omnes

^a Suprà c. 7.
& sess. 6. de
reform. c. 3.
c. irrefrag-
bili in princ.
de off. ord.

^b Suprà sess. 6.
cap. 4. de re-
form. & infr.
sess. 24. de
reformat.
cap. 5.

O mnes Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere de-
bent, & à quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusvis privilegij prætextu, tu-
tus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, si in Ec-
clesiis suis resederint, quoscunque sæculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suæ iurisdic-
tioni subessent, de eorum excessibus, criminibus & delictis, quoties & quando opus fuerit, etiam extra
visitationem tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati corrigendi, & castigandi^b facultatem habeant;
quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs,
quæ tantum suos obligent auctores ipsis Clericis, ac eorum consanguineis capellanis, familiaribus,
procuratoribus, & alijs quibuscumque, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè suffra-
grantibus.

V Ide Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 2. num. 63. plures per me citatos de officio & potestate Episcopi, p. 3. allegat. 74. & suprà sess. 7. de reformat. cap. 8.

¹ Episcopum non posse ex hoc cap. etiam extra visita-
tionem corrigere, & punire clericos sæculares exemptos
ab Episcopo, & alteri inferiori Ordinario seculari intra
diocesim existentes subiectos, decifum refert Armen-

dar. in addit. ad recopilat. legum Navarra lib. 1. tit. 6. de visitat.
lib. 5. §. 2. num. 9. & Ego ipse d. tract. de officio & potest. Episco-
pi. p. 3. allegat. 74. num. 4. prop. fin. ubi etiam quod text. in
præfenti non derogat consuetudini immemoriali, ex Se-
raphin. decif. 417. num. 7. nec corrigit Exirauag. cum Anthaus
3. de bare. inter communes, ex Cened. ad Clementinas collect.
14. num. 9. cum seqq.

Conseruatoria litteræ in quibus vim habeant?

C A P V T V.

- 1 Doctores de materia huius cap. agentes.
- 2 Doctores de Conseruatoribus, & litterarum conser-
uatoriarum materia tractantes.
- 3 Conseruatoria Regularibus concessa non fuerunt
sublata ex decreto cap. 20. sess. 24.
- 4 Religiones non habentes Conseruatores possunt illos
eligere per communicationem privilegiorum cum
alijs eos habentes.
- 5 Abbas Ordinis Oliuetani potest eligi in Conserua-
torem, si Episcopus in Synodo eum deputauerit

- iudicem Synodalem.
- 6 Milites Hierosolymitanos non afficit constitutio
Gregorij XV. de Conseruat.
- 7 Regulares etiam elapso tempore præfixo in constit.
Gregorij XV. in Conseruat. illos iuxta eius formam
eligere possunt.
- 8 Conseruatores Regularium procedere an possint
contra debitores ex causa civili.
- 9 Conseruator vt suspectus recusari potest.
- 10 Conseruatoria aliqua non durant post quinquennium.

^a Cap. 1. &
c. ult. de off.
deleg.

I nsuper, cum nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniu-
riæ ac molestiæ inferantur, ^a certos iudices per literas Conseruatorias deputari obtinent, qui il-
los à molestijs, & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum,
rerum, ac iurium suorum manu teneant, & conseruent, nec super illis eos molestari permittant, eius-
modi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobam sensum detorqueant: idcirco nemi-
ni omnino, cuiuscumque dignitatis & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conseruatoria litteræ,
cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcumque iudicium deputatione, quocumque etiam
alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio
Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conuenire, ac contra eum in-
quiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua iura ei ex cessione competierint, super illis liberè va-
leat apud iudicem Ordinarium conueniri. ^a In civilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei
apud suos conseruatores iudices in iudicium trahere minimè liceat. ^b Quod si in ijs causis, in quibus ip-
se reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur: aut si qua inter
ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fue-
rit, nequaquam in causa procedatur, ^c Donec per arbitros in forma iuris electos, super suspitione, aut iurisdic-
tionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus verò eius, qui huiusmodi litteris Conseruatorijs
tueri se solent, nihil illæ profint, præterquam duobus duntaxat, si tamen illi proprijs eius sumptibus vi-
xerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio, ^d ultra quinquennium, gaudere possit. Non liceat
quoque Conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. ^e In causis verò mercedum, aut mi-
serabilium personarum, huius sanctæ Synodi super ^b hoc decretum in suo robore permaneat. ^f Vni-
uersitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & regularia loca, necnon hospita-
lia, actu hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatem, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmo-
di personæ in præfenti canone minimè comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

^b Suprà sess.
7. cap. 14.

¹ **V** Ide Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 3. vers. nec possunt, Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. quæst. 65. Gutier. pract. lib. 3. q. 9. Farin. consil. 68. num. 20. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 12. cap. 13. num. 24. cum seqq. Aloyf. Rice. in decif. curia Archiep. Neapol. decif. 158. part. 2. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 3. num. 102. cum seqq. Modern. de suppli-
cat. ad sanctiss. part. 2. cap. 11. à num. 7. Sanch. in consil. moral.

tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 5. num. 11. & 12. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 106. à num. 17.

De Conseruatoribus, & litterarum conseruatoriarum materia, vide Doctores per text. ibi in cap. 1. de officio de-
leg. lib. 6. Syluest. in summ. verb. Conseruator, Azueo ad tit. 8. lib. 1. noua recopil. Mandos. de signatura gratiæ, tit. de Conserua-
toria, Cabedo diuersorum iuris argument. libro 3. cap. 18. Molin.

Molin. *de iustit. tract. 5. d. 29. Gutier. d. quæst. 9. Fr. Emman. d. quæst. 65. Aloy. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 899. & d. decis. 258. Ioan. à Cruce de statu relig. lib. 2. cap. 10. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prælat. tom. 2. q. 47. Portel. in dub. regular. verb. Conseruatores. Hieron. Roderic. in compendio quæst. regul. resolut. 33. Ceual. commun. contra communes tom. 2. quæst. 797. num. 792. cum segg. Campan. & Franc. Leon. citatis locis, nouissimè Mendez à Castro in praxi Lusitana p. 2. lib. 2. cap. 3. num. 23. cum segg. Tambur. de iure Abbatum tom. 3. disput. 17. Gabr. Pereira Lusit. decis. 118. num. 15. & 16. Alexandrum Monet. in specialis tract. de Conseruatoribus. Et ultra constitutionem Clementis VIII. incip. *sanctissimus*, de anno 1592. emanant alia Gregorij XV. incip. *sanctissimus*, de anno 1621 quam retuli d. alleg. 106. num. 55. & post me Masfobr. de Synodo Episcopi cap. 3. post dub. 8. In qua constitutione Gregorij XV. inter cetera statutum est, ut coram Conseruatoribus Regulares conueniri quidem, aut trahi debeant, sed alios conueniri, aut retrahere non possunt, itaut memorati Conseruatores in causis, in quibus Regulares, & alij actores fuerint, nullam prorsus iurisdictionem habeant, sed in ijs tantum, in quibus rei extiterint, quibus verbis minime sublatam fuisse facultatem, quam habent Conseruatores defendendi Regulares à manifestis iniurijs, ac violentijs, dummodo obseruent formam præscriptam constitutionibus Innocentij IV. & Bonifacij VIII. relatis in cap. 1. & fin. de officio deleg. lib. 6. refero decisum Ego ipse d. alleg. 105. in fine, secundum Lugdunen. impress.*

3. Conseruatorias Regularibus concessas, quas Concil. in præsentī saluas esse voluit, non fuisse sublatas ex decreto cap. 20. sess. 24. tenet Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 4. tit. 8. num. 10. vbi retet sic decisum fuisse sub die 18. Ianuarij 1594.

Conseruatorum Regularium priuilegia cum ex dispositione Pij V. extendantur ad tres dioceses, & sic posset eorum iurisdictioni extendi ad plures Episcopatus, & ex dispositione Gregorij XIII. teneantur dicti Conseruatores, & Regulares notificare huiusmodi electionem, & deputationem Conseruatorum Ordinario loci, debet illa fieri non solum Ordinario prædicti loci, sed etiam omnibus Ordinarijs, ad quorum dioceses se extendit eorum facultas, seu iurisdictioni, ita Aldan. d. tit. 8. num. 11. vbi attestatur sic fuisse resolutum sub die 11. Iulij 1620.

4. Religiones Conseruatores non habentes, illos eligere possunt per communicationem priuilegiorum cum alijs eos habentes, stante dispositione cap. fin. de offic. deleg. lib. 6. vbi habentur ea verba quod plerumque à Sede Apost. Conseruatores conceduntur, ergo cum de facili concedantur Conseruatores, veniunt sub communicatione priuilegiorum, ita Aldan. vbi sup. vbi ait sic decisum sub die 12. Septembris 1620.

5. Abbas Ordinis Oliuetani potest eligi in Conseruatore, si Episcopus in Synodo eum deputauerit iudicem synodalem, ita Sel. in select. canon. cap. 12. num. 4. vbi te-

net ita fuisse resolutum sub die 2. Martij 1619. Vtrum autem Abbates, Priores, & ceteri Prælati Regulares hodie in Iudices Conseruatores eligi possint vide nouissimè Tambur. de iure Abbatum tom. 3. disput. 17. q. 4.

Militēs Hierosolymitanos non afficit dicta constit. 6. Gregor. XV. nisi quoad Conseruatores, & non quoad iudices ordinarios habentes ordinariam iurisdictionem intra limites suorum Prioratuum, Sel. citato loco, vbi testatur ita resolutum in Meleuitana 6. Februarij 1627.

Regulares, qui in tempore sibi in dicta constitutione Gregorij XV. præfixo, Conseruatores eligere non curauerunt, dicto tempore elapso quodcumque eis libuerit, Conseruatores iuxta formam dictæ constitutionis eligere possunt, Sel. d. cap. 12. num. 7. vbi dicit sic resolutum sub die 18. Septembris 1627.

8. In ciuilibus etiam causis, &c. Vide Fr. Emman. d. q. 65. art. 13. Ioan. à Cruce d. cap. 10. dub. 6. concl. 2. Ceual. dict. quæst. 797. num. 792. cum segg. Fr. Ludovic. Miranda d. q. 47. art. 7. concl. 5. & 6. Portel. in dubijs Regularibus verb. conseruatores, num. 7. Hieron. Roderic. d. resolut. 33. num. 12. & à 26. Franc. Leon. d. c. 3. num. 101. Gutier. prælat. lib. 3. quæst. 9. à num. 8. & lib. 4. q. 63. per totam, Cabed. d. c. 18. num. 4. Campan. d. cap. 13. num. 20. metipsum d. alleg. 106. numer. 40. Mendez à Castro d. part. 2. lib. 2. cap. 3. num. 30. in fine.

9. Quod si in his causis, &c. Conseruatorem vt suspensum recitari posse per hoc decretum, tenet Ceual. d. tom. 4. q. 897. num. 779. cum segg. quem refero d. alleg. 106. num. 35. Campan. d. cap. 13. num. 25. in fine, contra Azorij per cum citatum.

10. Donec per arbitros in forma iuris electos, &c. Loqui de Conseruatoribus electis à partibus ad vnam, vel alteram causam, non habentibus, nec valentibus habere Tribunal erectum, dicit Anguian. in tract. de legibus lib. 3. controu. 33. num. 4. De practica procedendi ad eligendos huiusmodi arbitros, vbi contentio fuerit inter Conseruatorem & Ordinarium, vide Ceual. commun. contra communes tom. 4. q. 897. num. 741. cum segg. & num. 775. Mendez de Castro in praxi Lusitana p. 2. lib. 2. c. 3. nu. 28. vbi addit eo casu, quo vnus ex illis noluerit arbitros eligere, recurri posse ad Regem vt arbitros assumat tanquam protectorem Concilij Tridentini, quod non approbo.

11. Ultra quinquennium. Transacto quinquennio non durant littere conseruatorie, vt per Iuse. quem citat Ceual. d. quæst. 897. nu. 789. Fr. Emman. d. quæst. 65. art. 9. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 5. cap. 34. q. 14. Campan. d. c. 13. num. 25. vers. quin si nullo, Fr. Ludovic. Miranda d. quæst. 47. art. 6. vbi quod in Ordinibus, & Religionibus Conseruatorum officium non est temporale, & metipsum d. alleg. 106. num. 50. & 51. Hieron. Roder. d. resolut. 33. num. 8.

12. In causis verò mercedum, &c. Vide supra sess. 7. de reformation. cap. 14.

13. Vniuersitates autem, &c. Vniuersitatum Conseruatores minime sub hoc decreto comprehendendi, tenet Anguian. d. lib. 3. controuers. 33. num. 5. & 6.

De Honestate in vestibus à Clericis seruanda.

C A P V T VI.

- 1 Clericorum proprius habitus, illiusque honestas.
- 2 Habitum non facit Monachum.
- 3 Habitum clericalem honestum non deferens quas penas incurrat de iure Concilij.
- 4 & quid attentata constituit. Sixti V.
- 5 Habitum clericalem non tenentur deferre clerici qui habent fructus, aut pensionem non excedentes valorem annuum 60. duc.
- 6 Inferuientes Palatio Apost. in inferioribus ministris si habuerint pensionem, non tenentur in habitu, & tonsura incidere.
- 7 Vestes duæ non longæ non requiruntur in clerico.

- 8 Clement. quoniam, de vita, & bon. cler. non habet locum in clerico, qui semel habitum dimisit.
- 9 Clericus non valens ratione paupertatis habitum proprio Ordini congruentem gestare, excusatur.
- 10 Tonsuram propter infirmitatem non deferens clericus nullam penam incurrit.
- 11 Clericus, qui propter aliquod verisimile periculum transformari cogetur, in nullam penam incidit.
- 12 Habitum dimittens clericus domi suæ, & in occulto excusatur.
- 13 Vestes breuiores habens clericus ex necessitate itineris excusatur.

Quia

^a 1. Matif.
conc. c. 5.

^b Cap. por-
rectum. & c.
ex parte de
reg. can. vi.
41. dist.

^c Lib. 3. Cle.
de vita &
honest. Cle.
cap. 1.

Quia verò, ^a et si habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruen-
tes Ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem extrinse-
cam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contem-
ptus, vt, propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, ^b vestes etiam
deferant publice laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus. Propterea
omnes Ecclesiasticae personae, quantumcunque exemptae, quae aut in sacris fuerint, aut dignitates, perso-
natus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab Episcopo suo etiam
per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum Ordini, & dignitati con-
gruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, & per suspensionem ab Or-
dinibus, ac officio, & beneficio ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon si
semel correpti, denno in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmo-
di coerceri possint & debeant, secundum Constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennensi edi-
tam, ^c quae incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

1. **V**ide nouissimè Stephan. VVeyms ad constitutiones
24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident.
innouatas, consil. 8. pag. 65. cum segg. vbi innouatur Clem.
quoniam, de vita, & honest. cleric. per decretum Concilij
in praesenti. Multa circa decernendum proprium cleri-
corum habitum Ordini & dignitati congruentem, illius-
que honestatem, tradunt Cou. pract. cap. 31. num. 7. vers.
4. Roland. consil. 4. num. 27. lib. 1. Salzed. ad Bernard. in
pract. c. 78. secundum nouissimam impress. Decian. tract.
crimini. tom. 1. lib. 4. cap. 9. num. 96. cum segg. Moscon. de
maiest. milit. Eccles. lib. 1. part. 2. cap. 2. vers. de habitu autem,
Vinald. in candel. aureo part. 3. ad fin. in explicat. Bulla Six-
ti V. de habitu, & tonsura num. 9. vers. tertia assertio. Rendi-
na in prompt. recept. sent. tom. 1. tit. 17. num. 15. Scacc. in
tract. de iudic. part. 1. cap. 11. num. 84. & 87. Camill. Borel.
in addit. ad Bellug. in speculo Principum rub. 11. §. videamus
littera B. & in summa omnium decis. tom. 1. tit. 11. de vita, &
honest. cleric. num. 39. cum segg. Zerol. in praxi Episcop. p. 1.
verb. clericus §. 14. Piafec. in simil. praxi part. 2. c. 3. num.
14. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 30. tract. 3. nu-
mer. 14. & 15. Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi crimin. re-
gular. tit. 4. cap. 33. num. 10. cum segg. Cened. pract. & ca-
nonic. quest. lib. 1. quest. 4. num. 30. Bellet. disquisit. clerical.
p. 1. tit. de disciplina clericali §. 16. à num. 12. Viuiam. in pra-
xi iurispatron. part. 3. lib. 15. cap. 4. num. 9. Guid. Pancirol.
in thesaur. var. lection. lib. 1. cap. 21. Farin. in praxi crimin.
part. 1. quest. 8. num. 69. Sanch. de matrimon. lib. 7. disput. 46.
num. 5. Thom. Valasc. tom. 1. allegation. iuris, allegat. 11.
Carol. de Graffis de affectibus clerical. in praxi, num. 271.
Nicol. Garc. de benef. p. 7. c. 1. à num. 21. Nouar. in singul.
Canon. concl. 117. Soar. de Pace in pract. tom. 2. pral. 2. num.
7. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existent.
lib. 7. cap. 6. num. 1. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. c. 1. dub.
49. num. 2. nouissimè R. P. D. Sperell. amicus noster,
decis. 17. num. 44. & decis. 66. num. 8. metipsam de officio, &
potestate Episcopi p. 2. alleg. 9.
2. **a** Et si habitus non facit Monachum,] Concordat. c. por-
rectum, de Regular. vbi gloss. verb. non faciat, cap. consuluir,
qui clericus, vel vouen. Card. Tufcus pract. conclus. tom. 4. litt.
H. concl. 12. num. 2. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 12.
c. 4. nu. 5. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de disciplina cleri-
cali §. 15. num. 10. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi admitt-
tendi ad Religionis statum nouitios, disput. 11. dub. 10. sub. nu.
1. quos refero in tract. Axiom. iuris vsufreg. axiom. 109. nu. 1.
3. **b** Per suspensionem ab Ordinibus, &c.] Decernit S. Sy-
nodus in praesenti, quòd si postquam ab Episcopo suo
etiam per edictum publicum moniti fuerint honestum
habitum clericalem illorum Ordini & dignitati con-
gruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mán-
datum non detulerint, per suspensionem ab Ordinibus,
ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prou-
entibus ipsorum beneficiorum, necnon si semel cor-
recti denno in hoc deliquerint, etiam per priuationem
beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant.
4. Postea verò contra huiusmodi non deferentes habi-
tum clericalem emanauit constitutio Sixti V. incip. Cum
sacrofanctam, sub dat. 5. Id. Ianuarij 1588. in Bullario nouo
tom. 2. pag. 653. vbi Clericis, & Militibus, qui in hac vr-
be praesentes in habitu clericali, ac tonsura, ac Militibus

in militari non incederent, mandatisque super his edi-
tis sub certo termino non obediunt, prater alias poe-
nas contra eos inflatas sine ulla alia monitione ipso fa-
cto priuatos declarat, quibuscumque dignitatibus, admi-
nistrationibus, officiis, Canonicatibus, & Praebendis,
ac beneficiis etiam simplicibus, & praefimonijs per eor-
um quemlibet in titulum, commendam, vel alias pro
tempore obtentis, necnon pensionibus, & fructibus, ac
praedijs, bonisque Ecclesiasticis huiusmodi quocumque
modis eis referuatis, vel referuandis, omnique iure sibi
in eis, vel ad ea quomodolibet competenti; huius con-
stitutionis meminit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 15. num.
56. Sed hanc Constitutionem dum disponit cum poena
priuationis ipso iure beneficii, hoc respectu & parte non
esse vsu receptam in Hispania, asserit Nicol. Garc. de be-
nefic. part. 7. c. 1. num. 24. quem refert nouissimè Salgado
de supplic. ad Sanctiss. p. 1. c. 2. nu. 137. vers. item constitutionem.

Deinde idem Sixtus V. per aliam suam constitut. incip.
Pastoralis sub dat. pridie Kalend. Februarij eiusdem anni 1588.
declarauit habitum clericalem non teneri deferre cleri-
cos non recipientes pensionem, fructus, aut praedia, vel
bona Ecclesiastica sibi in vna, vel pluribus vicibus referu-
ata, & concessa summam, seu valorem annum 60. du-
catorum auti de Camera insimul non excedentes, seu
excedentia.

Et insuper declarat non teneri in habitu, & tonsura
clericali incedere inferuientes Palatio Apostolico in in-
ferioribus ministerijs, vt sunt paraphernarij, credentia-
rij & similes, qui pensiones, aut fructus, bonave Eccle-
siastica loco pensionum vsque ad quamcunque summam
& valorem percipiunt. Declarat etiam eos clericos, aut
milites, quibus pensiones, aut fructus, bonave, aut praedia
ecclesiastica ad quamcunque summam referuata,
aut referuari concessa sunt, non aliter ad gerendum mi-
litarem habitum teneri postquam pensiones, fructus,
aut alia praefata cum effectu exigere, aut percipere coe-
perint, vel per eos steterit quominus exigant, vel perci-
piant, harum constitutionum tenorem referunt Qua-
rant. in summ. Bullarj, verb. Habitus clericalis, Piafec. in
praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 13. pag. 129. & 130.

Ex quibus non requiri duas vestes longas in clerico,
ex Vinald. receptum dicit Nicol. Garc. de benef. part. 7.
cap. 1. num. 23. sed sufficere quòd pallium perueniat ad
talos, toga verò tegat genua, resoluunt Iacob. de Graff.
in aur. decis. part. 1. lib. 3. cap. 3. num. 3. Vinald. in candel. au-
reo part. 3. ad fin. in explicat. Bulla Sixti V. de habitu & tonsu-
ra num. 9. vers. quarta assertio, Petr. de Ledesma in summ.
p. 2. tract. 7. cap. 2. prope conclus. 14. circa fin. Nouar. de nouo
iure Pontific. concl. 117. num. 6. Diana moral. resol. p. 4. tract. 1.
resol. 91. & demum requiri vestem superiorem clericalem,
quae cooperiat interiorem, quamuis laicalem, ex Franch.
& Scacc. asserit Carol. de Graff. de effectibus cleric. effectus
1. num. 1186.

Dispositionem Clem. quoniam, de vita, & honest. cleric. 8.
quam innouat, & ampliat Concil. in praesenti, & supra ci-
tatas Sixti V. Constitutiones, non habere locum in cleri-
co, qui semel habitum dimisit, cum in eis requiratur vt
tantum perseueret vt publice pro laico existimetur, te-
nent Farinac. d. q. 8. num. 68. Piafec. in praxi Episcop. p. 2.
cap. 3.

- cap. 3. numer. 14. verſe. excuſaretur. Proſp. de Auguſtino in addit. ad Quarant. in ſumm. Bullarj. vrb. habitus clericaliſ. Aloyſ. Ricc. d. collect. deciſ. part. 4. collect. 956. limit. 3. Vgolin. de officio Episcopii cap. 12. § 6. num. 3.
9. Nec in clerico qui ratione paupertatis habitum proprio Ordini congruentem geſtare non valuerit, vt per Aloyſ. Ricc. d. collect. 956. limit. 2. Zypæ in analyſi poſtremi iuris Eccleſ. enarrat. lib. 3. tit. de vita, & honeſt. clerie. nu. 7. Vgolin. d. cap. 12. num. 3. verſ. quinto. Carol. de Graſſis d. effect. 1. num. 175. Decian. tract. crimin. tom. 1. lib. 4. cap. 9. vbi exemplificat quando clericus eſſet ita pauper, vt non poſſet propter paupertatem alias veſtes inuenire, niſi laicales ſibi donatas.
10. Nec in clerico, qui non poteſt propter infirmitatem tonſuram deferre, Capell. Tholoſ. deciſ. 104. Thom. Aſius in tract. de infirmit. p. 2. in verb. clerici, num. 12. Zypæ vbi ſupra, Vgolin. d. cap. 12. num. 3. verſ. quoad conſuram. Aloyſ. Ricc. d. collect. 956. limit. 1. Bellet. d. tit. de diſciplina clerie. §. 17. num. 9. Carol. de Graſſis d. effect. 1. num. 1171. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 11. num. 9.
- Nec in clerico, qui propter aliquod verſimile periculum transformari cogeretur, vt per Rubin. deciſ. 91. p. 2. Aloyſ. Ricc. d. collect. 956. limit. 4. Zypæ d. tit. de vita, & honeſt. clerie. num. 7. Piaſec. d. c. 3. num. 14. verſ. excuſaretur.
- Nec in clerico, qui domi ſuæ, & occulto habitum dimittit, vt per Vgolin. d. cap. 12. num. 3. verſ. 4. quem reſero d. alleg. 9. num. 19.
- Nec in clerico, qui ex neceſſitate iūeris, vel peregrinationis habet veſtes breuioreſ, vt per Bellet. d. tit. de diſciplina clerie. §. 16. num. 14.

Voluntarius homicida, quantumvis occultus omni Ordine ac beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens ex causa, ab Ordinario loci, aut Metropolitano cognita causa, ac probatis precibus dispensetur.

C A P V T VII.

- 1 Doctores referuntur de materia huius text. agentes.
- 2 Loquitur de homicidio ex proposito, & per insidias, & volito.
- 3 Homicidium per industriam, & per insidias, & ex proposito requirit.
- 4 Mandans aliquem baculo verberari eo expreſſo ne occideretur, si mandatarius armis percussit, & occiderit, non intelligitur incidisse in hoc decretum.
- 5 Canonici Iureconſulti non poſſunt ſubſtitui à Gubernatore ciuitatis.
- 6 etiam Ordinem minorem comprehendit.
- 7 Non extenditur ad penſiones.
- 8 Diſpenſare non poteſt Episcopus in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto, vel manifeſto.
- 9 Non operatur omnimodam impoſſibilitatem, ſed difficultatem præmaximam.
- 10 Diſpenſare poteſt Episcopus in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali.
- 11 Diſpenſare poteſt Episcopus cum illo, qui aliquem hominem occidit, non intendens occidere.
- 12 Irregularitas nulla oritur ex homicidio mere casuali, in quo nulla fuerat penitus admiſſa culpa.
- 13 Irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, non contrahit mandans committi homicidium in perſonam vnius, ſi committatur in perſonam alterius.
- 14 Irregularitatem non incurrit is, qui omni diligentia, vt præcaueret, adhibita, dum operam rei licite daret, ſolo caſu fortuito homicidium commiſit.
- 15 Doctores referuntur de intellectu horum verborum agentes.
- 16 Capitulum Sede vacante, & Prælati inferiores, an comprehendantur hic ſub appellatione Ordinarij loci.
- 17 Cognitio cauſæ in hac materia poteſt fieri ab Ordinario ſine ordine, & figura iudicij.

Cum etiam qui^a per industriam occiderit proximum ſuum, & per inſidias, ab altari auelli debeat, a qui ſua voluntate homicidium perpetraverit^b, etiam ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, nullo tempore ad ſacros Ordines promoueri poſſit, nec illi aliqua Eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat, ſed omni Ordine, ac beneficio & officio Eccleſiaſtico ſperpetuò careat, ſi ſi verò homicidium non ex propoſito, ſed caſu, & vel vim vi repellendo, vt quis ſe à morte defenderet, fuiſſe commiſſum^c narretur: quam ob cauſam etiam ad ſacrorum Ordinum, & altaris miniſterium, & beneficia quæcumque, ac dignitates, iure quodammodo diſpenſatio debeat, committatur^d loci Ordinario, aut ex cauſa Metropolitano, ſeu viciniore Episcopo, & qui non niſi cauſa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, diſpenſare poſſit.

1. Vide Rebuff. in praxi benef. rub. de diſpenſat. tit. de corpore vit. ad finem. Nauarr. in man. cap. 27. numer. 239. & ſeq. & num. 250. & conſ. 37. in antiq. ſub tit. de temporibus ordinat. alias conſ. 40. ſub tit. de homicid. in nouis, & in cap. ſi quando, except. 9. de reſcript. Couar. in Clem. ſi ſupioribus, part. 2. §. 3. num. 6. Valenzuel. conſ. 128. num. 34. tom. 2. Ludouic. Lop. in inſtructorio conſcient. p. 2. cap. 93. Henriquez in ſumm. lib. 14. cap. 19. Sayr. in floribus deciſ. ſub tit. de tempor. ordinat. deciſ. 39. Salzed. ad Bernard. in praxi. cap. 97. littera B. verſ. hodie autem. Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 11. per tot. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 30. tract. 3. num. 154. Armendar. in addit. ad reſop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregular. num. 3. cum ſeqq. Moſſes in ſumm. Theolog. moralis tract. 6. c. 7. num. 39. Campan. in diſerſion. iuris canonici. rub. 11. cap. 23. à numero 65. & à numero 128. & numero 145. Monet. de commutation. vltim. volunt. cap. 6. numero 122. Hieron. Roderic. in compendio quaſtion. regul. reſol. 52. ex num. 23.
- a Qui ſua voluntate homicidium perpetraverit, &c.] Qui in homicidio ex propoſito, & per inſidias, & volito ſimpliciter, tenet Sel. in ſelectis Canon. c. 18. num. 8. vbi ait ita fuiſſe reſolutum ſub die 11. Auguſti 1605. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum fori Eccleſ. reſolut. 446. in prime. Eleganter Fr. M. Franciſcus de Arauco in 1. 2. S. Thoma tom. 1. quaſt. 76. art. 4. dub. 4. num. 13. pag. 402. vbi quòd homicidium voluntarium eſt volitum directe, aut in ſe, aut in cauſa quæcumque ſit illa, in qua fuit præuſum, & nihilominus homo, vult cauſam illam caſuale verò eſt volitum indirecte, & ratione negligentie diutaxat, propter quam non fuit præuſum, neque intentum directe.
- Et requirere homicidium per industriam, & per inſidias, & ex propoſito, referunt deciſum Nicol. Garc. de benef.

a Exod. 21. Exod. c. 1. de homicid. b Cap. inquisitionis, de accusat. & cap. cum nō ab homine, de iud. c Cap. ſtudeat 50. diſt. & cap. ſignificati in 6. de homicid.

- benef. part. 7. c. 11. num. 44. in 2. declar. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarr. lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregular. num. 8. in fine. Ego ipse d. alleg. 39. num. 49.
4. Vnde is, qui mandauit aliquem baculo verberari eo expresso ne occideretur, si mandataris armis percussit, & occiderit, non intelligitur incidisse in hoc decretum, adeo, ut omni Ordine, atque beneficio, & officio Ecclesiastico absque spe dispensationis perpetuo carere debeat, ut referunt decifum Campan. in diuers. iuris canon. rub. 11. c. 23. ante num. 145. Armend. d. loco, num. 8.
5. Canonicos iureconsultos non posse substitui à gubernatore ciuitatis in ipsius locum in eius absentia, Sel. d. c. 18. num. 9. ubi testatur ita fuisse resolutum in vna Alatrija 16. Martij 1630.
6. § Sed omni Ordine. Etiam minori, ut interpretantur Cou. in Clem. si furiosus part. 2. §. 3. num. 5. in fine, Henric. in summ. lib. 14. cap. 19. §. 1. littera D. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 404. num. 2. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg. 39. num. 60. ubi etiam quod nec in suscepius ministrare potest.
7. § Ac beneficio. Non extendi ad pensiones, referunt decifum Nicol. Garc. de benef. part. 1. cap. 5. num. 136. Armendar. d. lib. 7. de irregular. num. 5.
8. Episcopum dispensare non posse in irregularitatibus proueniens ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, neque etiam ad beneficium simplex obtinendum, resoluunt Nauarr. in man. cap. 27. num. 194. vers. septimo, & num. 240. vers. quarto, & consil. 17. in antiq. alias 13. in nouis, de homicid. Sayr. in floribus decif. sub eod. tit. decif. 19. Maiol. de irregular. lib. 5. cap. 48. in fine, Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 97. littera A. vers. hodie autem, in fine, Valent. tom. 4. disp. 7. q. 19. puncto 3. §. 5. Petr. de Aragon in 2.2. q. 64. art. 8. in fine, Tollet. in instruct. Sacerd. lib. 1. c. 31. Henric. licet dubius, d. c. 19. §. 1. ltr. D. & lib. 13. c. 57. §. 1. Sayr. de censur. lib. 6. c. 7. num. 14. & 15. Farin. in praxi crimin. part. 5. quast. 119. tit. 14. num. 62. Ego ipse d. alleg. 39. num. 59. Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 2. quast. 8. art. 9. Villalob. in summ. part. 1. tract. 21. diff. 28. num. 10. Hieron. Roderic. in compendio quast. regul. resol. 52. num. 24.
9. § Perpetuo careat. Hæc verba non operati omnimodam impossibilitatem, sed difficultatem præmaximam, tenet Campan. d. cap. 23. num. 128. quem refero ego ipse d. alleg. 39. num. 63.
10. § Si vero homicidium non ex proposito, sed casu, &c. In irregularitatibus proueniens ex homicidio casuali posse Episcopum dispensare ad Ordines minores, & beneficium simplex obtinendum ad sacros Ordines, si homicidium casuale sit occultum, resoluunt Nauarr. d. cap. 27. num. 40. vers. quando Henric. d. lib. 14. cap. 19. §. 2. littera X. Zerol. in praxi Episcopi §. 2. verb. dispensatio. Agid. de ConincK de Sacrament. tom. 2. disp. 18. num. 111. vers. potest, Hieron. Roder. d. resol. 52. num. 23. Bonacin. de censur. disp. 7. quast. 4. puncto vlt. num. 41. Homobon. de Bonis de examina Ecclesiastico, tract. 3. quast. 69. in fine part. 1.
11. Vnde Episcopum dispensare posse cum illo, qui ali-

quem hominem occidit, non intendens occidere, cum huiusmodi homicidium casuale dicatur, post Nauarr. & Henric. resoluunt Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 521. in 1. edit. alias resolut. 448. num. 2. & 3. in 2. edit. Bonacina d. disp. 7. quast. 4. puncto vltim. num. 7. Ego ipse d. alleg. 39. num. 50.

Ex homicidio merè casuali cum nulla penitus fuerat admissa culpa, & in quo non dabatur opera rei illicitæ, nullam oriri irregularitatem, refert decifum Armendar. d. l. 7. de irregularit. num. 3.

Mandantem committi homicidium in personâ vnius si committatur in personam alterius, non dici incidisse in irregularitatem, que contrahitur ex homicidio voluntario, attestantur resolutum Armendar. d. l. 7. de irregul. num. 4. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 412. Campan. d. cap. 23. num. 84. Ego ipse d. alleg. 39. num. 52.

An is, qui omni diligentia, ut præcaueret, adhibita, dum operam rei licitæ daret, solo casu fortuito homicidium commisit, irregularitatem incurrat, adeo ut Ordines suscipere, & beneficia obtinere absque dispensatione non valeat, stante hoc decreto? Non incidisse referunt decifum Armendar. d. l. 7. de irregularit. num. 6. Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 11. num. 53. in 1. declar.

¶ Vel vim vi repellendo, &c. Circa intellectum horum verborum insudant Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 2. nu. 10. vers. 20. & lib. 5. cap. 48. num. 10. & 11. Paul. Comit. respons. moral. lib. 6. quast. 54. num. 3. Auil. de censur. part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 1. vers. loquendo de iure nouo. Scot. in similis tract. disp. 46. sect. 1. num. 3. Iacob. de Graff. in aureis decif. part. 1. lib. 2. cap. 65. num. 13. Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 930. Petr. de Ledesma in summ. part. 2. tract. 8. de iustit. commutativa cap. 18. conclus. 14. diff. 1. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 3. cap. 9. num. 29. Sayr. de censur. lib. 7. c. 7. num. 22. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 30. tract. 2. num. 112. ConincK de Sacrament. tom. 2. disp. 18. num. 73. latè Cened. pract. & canon. quast. lib. 1. quast. 24. nu. 13. cum seg. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 11. cap. 23. num. 51. Bonacin. d. disp. 7. quast. 4. puncto 6. num. 3. cum segg. Farin. fragment. crimin. part. 2. littera 1. num. 475. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de disciplina clericali §. 5. num. 109. cum seg. Ego ipse d. alleg. 39. num. 54. Hieron. Roder. in compend. quast. regul. resol. 15. num. 73.

Habere etiam locum cum agitur de repellenda vi illata patri, dicit resolutum Nicol. Garc. de benef. p. 7. c. 11. n. 53.

¶ Loc. Ordinario. An etiam Capitulo Sede vacante? vide Ludouic. Beiam respons. casuum conscient. part. 4. casu 37. vers. tandem nullus, Campan. d. c. 23. num. 146. Henric. d. lib. 14. cap. 20. §. 1. in fine, Doctores, quos plena manu refero d. alleg. 39. num. 16. ubi nu. 1. 7. de Abbatibus, & alijs Prælatibus inferioribus habentibus iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem, & nu. 18. de Superioribus Religionum, & num. 19. de Archiepiscopo in actu visitationis.

¶ Qui non nisi causa cognita, &c. Hanc causæ cognitionem posse fieri Ab Ordinario sine Ordine & figura iudicii, & testibus nõ receptis in forma iudicii, nec iuramentis, multis firmat Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 8. a num. 4.

Episcopus valens ex priuilegio punire subditos alienos, non potest punire clericos alienos reos criminum etiam atrocium, nisi ex proprij clericorum Episcopi, aut personæ ab eo deputandæ interuentu.

C A P V T VIII.

1 In quibus loquatur.

2 Episcopus loci delicti condemnat clericum delinquentem si ibidem inueniatur.

3 Episcopus loci ubi fuit commissum delictum, potest in prima instantia de illo cognoscere quamuis non sit Ordinarius domicilij delinquentis.

a Suprà c. 2.
& sect. 6. c.
vlt.
b Conc. Ma-
guntien. sub
Arnulpho
Imper.
c. 14. & 15.

Praterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant, quicumque, etiam Episcopali prædatis dignitate, qui alienos subditos puniendo priuilegium habuerit, contra Clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprijs ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam refederit,

aut

aut persona ab ipso Episcopo deputanda interuentu, nequaquam procedere debeat, alias processus, & inde secuta quacumque viribus omnino careant.

1. **L** Oqui de ijs, qui virtute priuilegij animaduertere volunt in non subditos, asserit Aldan. in compendio Canonie. resolut. lib. 5. tit. 10. num. 8.
2. Episcopus enim loci delicti inuitur iuri communi, de quo in cap. postulat. & in cap. vlt. de foro comp. quibus iuribus probatur Episcopum loci delicti condemnare clericum delinquentem. quod videtur intelligi, si ibidem talis clericus de linquens inueniatur. Bux. in d. cap. vlt. nu. 6. & ibi Felin. num. 8. in fine. Grammat. consil. 27. num. 56. cum seq. Menoch. consil. 2. num. 130. Decian. in tract. crimin. lib. 4. cap. 16. num. 12. Vel nisi de more remittatur Clemens. pastoralis. §. verum. de re iudic. vbi Imol. num. 64. & Card.

num. 12. vers. denique, D. Barbosa in l. hares absens, §. proinde, in art. de foro delicti num. 5. vbi num. 134. subdit quod inter Ecclesiasticos sit etiam remissio.

Potest enim ratione delicti Episcopus loci, vbi fuit commissum, cognoscere in prima instantia, quamuis non sit Ordinarius domicilij delinquentis, vt refert decisum Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 1. num. 75. quia Concil. infra sess. 24. de reformat. cap. 20. non sultulit modos legitimos, quibus quis ex iuris dispositione fortiturum, vt ostendi de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 81. num. 14.

Beneficia vnius diocesis nullo pretextu vniantur beneficijs alterius diocesis.

C A P V T IX.

- 1 Doctores referuntur de materia huius cap. agentes.
- 2 Præstimonium an sint beneficia Ecclesiastica.

ET, quia iure optimo distinctæ fuerunt dioceses, & parochiæ, ac vnique gregi proprii attributi Pastores, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui suorum quisque ouium curam habeant, vt ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut vna & eadem Ecclesia duarum quodam modo diocesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint, beneficia vnius diocesis, etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, a seu præstimonium. aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione agendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius diocesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, vel loco etiam pio perpetuo non vniantur, decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi vnionibus in hoc declarando.

1. **V**ide Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. c. 26. nu. 24. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. vnio, §. 8. Nicol. Garc. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 85. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 30. tract. 3. num. 302. Aloyf. Ricc. in praxi reu. num. fori Eccles. decis. 492. in 1. edit. alias resolut. 383. num. 5. l. i. in 2. edit. Hieron. Roderic. in compendio quest. regul.

lar. resolut. 15. num. 33. Sanch. in præcepta Disalogi tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 180. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 66. num. 9.

a Seu præstimonium } An sint beneficia Ecclesiastica, late disputati in tract. de iure Ecclesiast. lib. 2. c. 8. & ibi citatis addo Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. de Simonia cap. 25. num. 2.

a A Diony. Go Pag. 5. Vide Constantin. c. i. m. cap. h. ecclesias 13. q. 4. cap. 10. r. de his que sunt a pax. & infra sess. 24. de reformat. 12. in fi. & c. 17. b Supra sess. 7 c. 6. & 7 & infra sess. 24. de reformat. c. 13 & 15.

Beneficia Regularia conferantur non nisi Regularibus actu, aut qui esse debeant.

C A P V T X.

- 1 Doctores referuntur de materia cap. agentes.
- 2 Beneficia S. Ioannis Hierosolymit. comprehenduntur sub hoc decreto.
- 3 Regulares etiam Canonici sunt incapaces beneficij simplicis.
- 4 Milites Regulares S. Iacobi, & alij similes sunt capaces beneficiorum secularium.
- 5 Equites Capellani Religionis S. Stephani presentari possunt ad Ecclesias seculares.
- 6 Canonici sancti Georgij in Alga potest admitti per Datariam ad parochialem Ecclesiam sibi resignatam.
- 7 Beneficia regularia quæ?

- 8 Religiosus vnius Religionis non est capax beneficij alterius Religionis.
- 9 Religiosus non est capax beneficij alterius monasterij eiusdem Ordinis.
- 10 Beneficium regulare administrationem non habens dari potest his, qui habitum nōdum suscepero, modo illū suscipere, & professionē emittere teneantur.
- 11 Beneficia administrationem habentia dari possunt his solum qui professionem prius emisierint.
- 12 Beneficia regularia secularibus, & e conuerso in subsidium dari possunt.
- 13 Beneficia regularia quando dicantur dari in subsidium secularibus, & e contra.

Regularia a beneficia, in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit, & religiosi tantum illius Ordinis, & vel ijs, qui habitum, omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non alijs, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

1. **V**ide Nauarr. consil. 9. de præbend. in antiq. alias consil. 11. de statu monach. in nouis, Sayr. in floribus decis. sub illo tit. de præbend. decis. 8. Flamin. Paris. de resignat. benefic.

lib. 4. quest. 5. num. 2. Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 34. art. 3. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. beneficia, §. 5. Seraphin. decis. 1165 & 1405. Mantica. decis. 68. nu. 5. Azor. infra.

a Cap. cum de beneficio de præbend. in 6. & infra sess. vii. c. 1. circa mediū de reg. & mon. Deut. 22. c. cum causam de elect. & c. quidem de Apo.

- instit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 4. Aloysi Rice. in collect. de res. part. 4. collect. 763. & in praxi aurea resolut. 332. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 8. à princip. Nicol. Garc. de benef. p. 7. e. 10. Franc. Leo in thesaur. fori eccles. p. 2. e. 3. num. 19. Viuian. de iure patronat. p. 2. lib. 1. cap. 1. ex num. 79. in nouiss. impr. Campan. in diuersis iuris Canon. rubr. 12. cap. 7. à num. 14. Sanchez. in precepta Decalogi lib. 7. e. 29. à num. 27. Ioan. Anton. Masfobr. in sua praxi habendi concursus, pralud. 7. dub. 21. à nu. 2. Hieron. Roder. in compendio quast. regul. resolut. 15. à nu. 4. Anton. Fabric. de re benef. tit. de seculari & regulari benefico. Cardinal. Tusch. romo 1. littera B. conclus. 67. Sebast. Caxar. in relect. de ecclesiastica hierarchia, dist. 14. §. 1. n. 2. Paul. Layman. in Theologia morali lib. 4. tract. 2. c. 4. numer. 1. & 2. Squillante de privileg. clericor. cap. 4. nu. 2. Tamburin. de iure Abbatum tom. 2. dist. 9. q. 7. num. 18. Rot. in Ferrarien. Prioratus 18. Aprilis 1611. coram Atrebaton.
2. Comprehendi sub hoc decreto beneficia Religionis S. Ioan. Hierosolymitani, censuit Rota decif. 569. p. 2. recit.
3. Regulares sunt incapaces beneficij simplicij, etiam si essent Canonici regulares, non autem beneficij curati, iuxta dispositionem cap. quod Dei timerem, de statu monach. sed hoc ex tylo concedi non debet, nisi instante Episcopo pro necessitate, vel utilitate Ecclesiæ. Ita refert decifum Nicol. Garc. de benefico. p. 7. cap. 10. num. 31. & 32.
4. Beneficiorum secularium, siue simplicium, siue curatorum, capaces sunt Milites Regulares militie S. Iacobi de Spatha, alijsque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, ita refert decifum Nicol. Garc. in addit. ad suum tract. de benef. p. 1. cap. 4. num. 24. Ego ipse de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 57. num. 174.
5. Equites Capellanos Religionis S. Stephani Papæ & Marr. etsi habeant proprias Ecclesias dictæ Religioni subiectas, presentari posse ad alias Ecclesias seculares, ex lib. statutorum, & constit. dictæ Religion. fol. 26. ex Viuian. dixi d. alleg. 57. num. 173.
6. Canonicum S. Georgij in Alga admitti per Datariam ad Parochialem Ecclesiam ei resignatam, ait Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 3. tit. 4. nu. 10. vbi attestatur sic fuisse resolutum in Veronen. 17. Nouembris 1629.
7. a. Regularia beneficia, quæ dicantur, latè tradunt Sanchez d. lib. 7. e. 29. à num. 11. Hieron. Roderic. d. resolut. 15. num. 27. cum seqq. Ego ipse d. p. 3. alleg. 57. num. 168.
8. b. Religiosi tantum illius Ordinis, &c.] Religiosum illius Religionis non esse capacem beneficij Regularis alterius Religionis, resoluunt Rebuff. in praxi benefico. tit. de dispensat. cum regular. à nu. 2. Nauarr. commento 4. de Regular. num. 23. in princip. Fr. Emman. quast. regul. domo 1. quast. 34. art. 8. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 8. num. 96. cum seqq. Hieronym. Roder. d. resolut. 15. num. 4. Sanchez d. lib. 7. e. 29. num. 29. vbi num. 30. subdit nec Pontificem solum esse concedere Regularibus gratiam assequendi beneficium alterius Ordinis, nisi transferendo illos ad id monasterium, ad cuius collationem beneficium assequuntur, & num. 31. hinc colligit integrum non esse duobus Religiosis diuersorum Ordinum permutare beneficia regularia de licentia suorum Prelatorum, quia neuter est beneficij alterius capax, & citat Bellem. de permitt. benef. p. 2. quast. 11. num. 2.
9. Idem iuris esse quantum ad beneficia alterius mona-

sterij eiusdem Ordinis, resoluunt Rebuff. in praxi benefico. tit. de dispensat. cum regularib. à num. 2. Nauarr. de comment. 4. de regul. num. 23. in princip. Fr. Emman. quast. reg. tom. 1. quast. 14. art. 8. Sanchez d. lib. 7. cap. 29. nu. 29. Hieron. Roder. d. resolut. 15. num. 50. per cap. cum singula. §. prohibemus, de prebend. lib. 6. vbi id grauitèr interdicatur, eaque acceptantes sunt ipso iure inhabiles, & ineligiblees.

7. Vel ijs, qui habitum, &c.] Ergo beneficium regulare dari potest his, qui habitum nondum suscepere, modo illum suscipere, & professionem emittere teneantur, Rot. in Carpentoraten. Prioratus 19. Aprilis 1619. coram bone mem. Buratto, inter eius impressas decif. 390.

Beneficia regularia administrationem non habentia, nec non quæuis Monachales, & Canonicales portiones Regularibus prouideri consuectas possunt Ordinarij collatores conferre nedum eius Ordinis professis, sed etiam secularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur, ita refert decifum Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 8. num. 77. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. nu. 23. Sanchez d. lib. 7. cap. 4. nu. 24. Hieronym. Roder. d. resolut. 15. sub num. 4. Masfobr. in praxi concursus, pralud. 7. dub. 21. num. 9.

8. Ad beneficia vero huiusmodi administrationem habetia nullum eligi debere, nisi prius professionem expressè emisierit, innuit Puteus decif. 254. lib. 2. in correctis, & expressè sub die 12. Decembris 1585. resolutum fuisse attestantur Piafec. d. num. 23. pagina 336. Campan. in diuersis iuris Canonie, rubr. 12. cap. 7. num. 16. Nicol. Garc. de benefico. p. 7. cap. 10. num. 10. Gonzal. d. gloss. 8. num. 78. & huius decisionis meminit Rota in dicta Carpentoraten. Prioratus 20. Martij 1620. coram bone mem. Buratto, inter eius impressas decif. 463. num. 1.

In subsidium verò, veluti si deficiant Regulares, aut necessitas urgeat, puta quia idonei non reperiuntur, beneficia regularia secularibus, & è conuerso conferri posse probat text. in cap. inter quatuor, de relig. domib. & resoluunt Rebuff. in concord. tit. de collation. §. volumus, vers. conformitatem, & in praxi tit. de dispensat. cum regular. num. 40. & in tract. nomin. quast. 5. num. 13. vers. fallit nisi idonei non reperiuntur, Gonzal. d. gloss. 8. nu. 43. Nicol. Garc. d. p. 7. e. 10. nu. 16. Azor. institutionum moralium p. 2. lib. 3. cap. 26. quast. 5. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 30. tract. 3. num. 158. Paul. Layman. in summa Theologia moralis lib. 4. tract. 2. c. 4. num. 2. vers. excipe quatuor, & expressè quod Sacerdos Regularis in subsidium, vt supra, admittatur ad seculare beneficium curatum, tradit Abb. in c. 1. de capell. mon. quam referunt & sequuntur Cephal. consil. 338. nu. 25. Ioan. Baptif. Costa de remed. subsid. remed. 71. num. 2. vbi intelligit siue sit liberum, siue iurispatronatus laicorum.

Quando autem dicantur beneficia regularia dari in subsidium secularibus, & è contra ponit Abb. in d. cap. inter quatuor, quem refert & sequitur Azor. d. q. 5. asserens hunc ordinem esse seruandum, videlicet vt si alij eiusdem cœnobij fuerint, hi adhibeantur, sin minus, aduocentur alij Monachi alterius cœnobij, eiusdem tamen Ordinis, quod si nec hoc fieri queat, supponantur alij alterius Ordinis Religiosi, vt colligitur ex c. relatum, ne clericus vel mon. quod si etiam hi desiderentur, tunc seculares clerici in eorum locum sufficiunt.

Nullus admittatur ad professionem, nisi vt in Ordine, ad quem transfertur, sub obedientia maneat, & beneficiorum secularium etiam Curatorum incapax existat.

C A P V T X I.

- 1 Doctores de materia & intellectu huius cap. ageres.
- 2 Prelatus non potest suis Religiosis translati, absq; iusta causa concedere facultatem standi extra monasterium.
- 3 Superior potest dare licentiã translato ad modicũ tẽ-

- pus standi extra monasterium causa predicationis.
- 4 Translati ad Carthusianos possunt ibi in claustris Priores, & extra claustrum procuratores esse.
- 5 Regulares nulli etiam Canonici possunt sine dispensatione Apostolica beneficia curata, nec in perpetuum

petuum, nec ad tempus habere.

- 6 Canonici Regulares non ſunt admittendi ad curam Parochialium Eccleſiarum abſque Sedis Apoſt. diſpenſatione.

- 7 Canonici Regularibus Lateranen. non licet etiam.

8 Milites Regulares non emittentes tria vota ſubſtancialia non ſunt incapaces beneficiorū ſecularium.

9 Sacerdos adſcriptus Eccleſiæ receptitiæ, ſi fiat miles Capellanus Hieroſolymitanus non poteſt pretendere fructus Eccleſiæ receptitiæ.

Quia verò Regulares, ^a de vno ad alium Ordinem translati, facili à ſuo Superiore licentiam ſtandi extra Monafterium obtinere ſolent, quo vagandi, & apoſtatandi occaſio tribuitur: nemo cuiuſcumque Ordinis Prælatus, vel Superior vigore cuiuſvis facultatis aliquem ad habitum, & profeſſionem admittere poſſit, niſi vt in Ordine ipſo, ad quem transfertur ſub ſui Superioris obedientia in clauſtro perpetuo maneat, ac taliter translatus, etiam ſi Canoniorum Regularium fuerit, ^a ad beneficia ſecularia, etiam curata omnino incapax exiſtat.

^a Additio ad cap. 27. Concil. Agathenſis.

1. **V**ide Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 15. num. 79. Nauart. commento 4. de regul. num. 11. & 12. Fr. Emman. quaſt. regul. tom. 3. q. 3. art. 4. AZOR. inſtit. mor. p. 1. lib. 12. c. 14. q. 12. verſ. in Concilio. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 7. num. 81. & 82. Hieron. Roderic. in compend. quaſt. regul. reſol. 12. num. 88. qui aiunt ante hoc decretum fuiſſe frequentiſſimum tranſitum legitima licentia de vna in alteram Religionem poſſe à ſuperiore Religioſo, ad quam transfertur, admitti animo eius, non retinendi in clauſtro, ſed dandi ei poſtea licentiam manendi extra clauſtrum perpetuo, vel per multos annos, ſed vix à culpa liberum quod bono fine ea dimiſſio deſtitueretur, finis enim ſolebat eſſe vagari, & liberum reddi à iugo regulari. Addunt præterea plures ex citatis potuiſſe licere dicto Superiori in aliquo euentu, nempe concurrentibus maxima ſuæ Religionis deferenda neceſſitate ob moleſtias, perſequutiones, aut diſſenſiones, vel ſimiles caſus, & magna difficultate inueniendi Monafterij, eum Religioſum perpetuo alere in clauſtro volentis, & magna de tranſito fiducia; quo caſu poſſe Prælatum admittere illum animo concedende licentiæ manendi extra clauſtrum non tam ampli, & vagè, ſed arcatè ad eum locum, in quo poſſet Prælatus eius vitam noſſe, cuiusque curam habere, eumque corrigere, & ſi opus eſſet, alio transferre. Aduertunt deinde citati Doctores decretum hoc non videri inducere ius nouum, ſed antiquum declarare, & ita improbare eas licentias, quæ communiter erant illicitæ, ac ſtatui Religioſo valde pernicioſæ, ac proinde in caſu, in quo prædictæ licentiæ ante id decretum erant licitæ, eſſe quoque modo, quod in eo caſu tantæ neceſſitatis nec facile conceſſæ dicantur, nec materiam vagandi præſtent, nec ſit omne ſalutis remedium huiuſmodi Religioſis occludendum.

2. Poſſe Prælatum eam ſtandi extra Monafterium tranſlatiſ his facultatem concedere, quam licitè concedere poſſet proprijs eius Religionis alumnis, & ſicut ijs non poſſet abſque iuſta cauſa concedere, ſecus tamen illa exiſtente, ita & illis, reſolunt Nau. d. commento 4. de Regular. num. 15. Sanch. d. cap. 7. num. 84.

3. Superiorem poſſe dare licentiam tranſlato ad modicum tempus ſtandi extra monaſteria cauſa prædicationis, vel audiendi confeſſiones, reſert deciuſ Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ li. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 69.

Pius V. edidit conſtitutionem reuocatoriā indultorum recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius Ordinis, etiam laxioris, quæ incip. Quacunque, ſub dat. Romæ pridie Id. Octobris 1569. per quam conſtitutionem poſſe Episcopum agere contra Regulares vagantes de vno in alium Ordinem translatos, reſert deciuſ Armendar. d. l. 7. de Religion. num. 68.

Omnes cuiuſcumque Religionis legitime translatos ad Carthuſianos poſſe in eadem Carthuſienſi Religioſe in clauſtro Priores, & extra clauſtrum procuratores eſſe, reſolutum atteſtatur Armendar. d. l. 7. de Relig. n. 67.

^a Ad beneficia ſecularia etiam Curata, &c. Nullos Regulares, etiam ſi Canonici ſint, poſſe ſine diſpenſatione Apoſtolica beneficia Curata nec in perpetuum, nec ad tempus habere, reſert deciuſ Quarant. in ſumm. Bullarj. verb. Canonici Regularis, Gonzal. ad reg. 8. Caneel. gloſſ. 7. num. 53. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 71. Mari. Antonin. variar. reſolut. lib. 1. reſol. 20. num. 13. Aloyſ. Ricc. in deſi. curie Archiepiſc. Neapolit. dec. 159. p. 4. Hieron. Roderic. in compendio quaſt. regul. reſolut. 15. num. 52. in fine: vbi cum Sanchez citato loco atteſtatur tacitam Congreg. ex decreto Gregorij XIII. declaraffe nullum hodie Regularem eſſe capacem beneficij curati abſque Pontificis diſpenſatione, Ego ipſe in collect. ad cap. quod Dei timorem, num. 3. de ſtatu monachor. vbi plures citati Doctores reſoluentes, poſſe de iure comuni, per illum reſol.

Canonicos Regulares, non obſtante d. cap. quod Dei timorem, non eſſe admittendos ad curam parochialium Eccleſiarum abſque Sedis Apoſtolice diſpenſatione, reſolunt Fr. Ludovic. Mirandam man. Prælatus tom. 1. q. 32. art. 5. Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 10. num. 31. Aldan. in compend. canon. reſolut. lib. 2. tit. 5. num. 11. vbi atteſtatur ſic fuiſſe reſolutum per S. Congreg. Episcop. & Regul. negotijs præpoſitam in vna Cremonen. 1. Septembris 1603.

Canonicis Regularibus Congregationis Lateranen. non licere etiam de licentia ſui Generalis abſque permiſſu Summi Pontificis, aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium Curatum ad tempus, reſert deciuſ Quarant. in ſumm. Bullarj. verb. Canonici Regularis, Nicol. Garc. d. p. 7. cap. 10. num. 32. Piaſec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. num. 23. Gabr. Pennor. lib. 2. hiſtor. tripart. Canon. Regal. c. 72. num. 7. circa med. cum ſeqq. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. diſſ. 9. quaſt. 7. num. 11. cum ſeqq.

Milites Regulares militiæ S. Iacobi de Spatha, alioſque huiuſmodi non emittentes tria vota ſubſtancialia, videlicet caſtatis, paupertatis, & obedientiæ, non eſſe incapaces beneficiorū ſecularium ſive ſimplicium, ſive curatorum, neque etiam penſionum, reſoluit Nicol. Garc. in addit. ad ſuum tract. de benef. p. 1. c. 4. num. 23. vbi ait ſic fuiſſe deciuſ ſub die 10. Nouembris 1609.

Sacerdotem adſcriptum Eccleſiæ receptitiæ, ſi fiat Miles Capellanus Hieroſolymitanus, ſeu alterius Militiæ, non poſſe pretendere fructus Eccleſiæ receptitiæ, quia reputatur Regularis, qui non eſt capax beneficiorū ſecularium, tenet Aldan. d. tit. 5. num. 12. aſſerens ſic fuiſſe reſolutum ſub die 17. Martij 1619.

Solus competenter ex ſuis dotans, aut de nouo Capellam fundans, iuſpatronatus obtinet.

C A P V T X I I

- 1 Doctores de materia huius cap. agentes.

- 2 Intelligitur de iuribus patronatus in futurum ac-
Barboſ. Colleſ. in Concil. Trid.

quirendis poſt Concil.

- 3 Eccleſiam in proprio ſolo ſuis ſumptibus conſtruens,

K

- in ea iuspatronatus acquirit.
- 4 Iuspatronatus fundatum in fundo subiecto fideicom-
misso restituendo cum vniuersa hereditate, acqui-
ritur heredi, & fideicommissario.
 - 5 Compatronus non adiungitur fundatori inuito.
 - 6 Ecclesiam construens cum protestatione recuperan-
di expensas ab ea, tunc iuspatronatus non illi ac-
quiritur, sed Ecclesie.
 - 7 Iuspatronatus non acquiritur ex constructione ne-
cessarie, non voluntarie facta.
 - 8 Iuspatronatus acquiritur ex reedificatione, seu re-
fectione Ecclesie penitus destructe.
 - 9 Iuspatronatus ex Ecclesie constructione acquiri-
tur absque alia reservatione, nisi illud expresse
remittatur.
 - 10 Consensus tacitus diocesani in constructione Eccle-
sie ad acquirendum iuspatronatus colligitur ex
institutionibus ipsius factis ad presentationes pa-
tronorum.
 - 11 Consensus expressus Ordinarii, qui requiritur in cap.
- nobis, potest etiam ante creationem iuspatrona-
tus interuenire, & postea, & quandocunque.
- 12 Dotans insufficienter, quod arbitratibus Episcopus,
non acquirit iuspatronatus.
 - 13 Iuspatronatus non acquiritur ex augmento dotis.
 - 14 Dos ab initio foundationis sufficiens presumitur.
 - 15 Consensus diocesani requiritur in dotis datione, &
assignatione.
 - 16 Ad acquirendum iuspatronatus non requiruntur
tria illa copulatiue, fundus, constructio, & dos.
Contra num. 17.
- Iuspatronatus honorificum in Ecclesia Conuentua-
li non acquiritur ex sola constructione absque do-
te. ibid.
- 18 Instituire presentatos a patronis, & per examen
idoneos repertos, solus potest Episcopus.
 - 19 Institutio presentati a patronis non potest referuari
alteri quam Episcopo, nisi, &c.
 - 20 Instituti ius potest competere Prælati inferiori-
bus ex causa necessaria.

a Sess. 25,
cap. 9.
b Cap. piz-
mentis cum
seq. 16. q. 7. &
ca. nobis. de
iure patro. &
infra sess. vii.
c. 6. in princ.

Nemo, etiam cuiusvis dignitatis Ecclesiasticæ, vel secularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut Capellam a de nouo fundauerit, & construxerit, seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis proprijs, & patrimonialibus bonis, & competenter dotauerit, b iuspatronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem foundationis, aut dotationis, y hu- iusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori referuetur.

- V**ide Lambertin. de iurepatron. lib. 1. p. 1. q. 2. cum seqq.
1. Paul. de Citadinis in simili tra. p. 3. Roch. eod. tract. verb. Ecclesiam fundauit, & verb. construxit, & verb. dotauit. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 10. Spin. in speculo testam. gloss. 4. princ. Perez l. 1. gloss. 1. tit. 6. lib. 1. ordin. Flamin. Paris. de re- signat. benefic. lib. 4. quest. 40. num. 40. cum seqq. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. iuspatronatus. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 18. num. 33. cum seqq. Nicol. Garc. de benef. p. 5. cap. 9. a num. 36. Cardos in praxi iudicium, & aduocat. verb. iuspatro- natus, num. 2. cum seqq. Camill. Borell. in summ. omnium dec. tom. 1. tit. 32. a num. 1. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 5. collect. 1693. Franc. Leon. in thesaur. fori eccles. p. 2. cap. 6. num. 25. Masfobr. in praxi habendi concursus prælud. 7. dub. 6. Vgo- lin. de officio & potestate Episcopi cap. 51. in princ. num. 6. met- ipsum in simili tract. p. 3. alleg. 70. num. 1. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 8. a num. 1. Castro Palao in opere morali tom. 2. tract. 13. disp. 2. puncto 2. num. 6. Tamburin. de iure Abbatum, to- mo 3. disp. 9. quest. 21.
 2. Intelligendum esse hoc decretum de iuribus patrona- tus in futurum acquirendis post Concilium, non verò de acquisitis, refert decisum Ricc. p. 4. decis. 257. Armen- dar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 30. l. 1. de iure- patron. num. 22. subdens num. 21. eorum titulos esse offen- dendos Ordinario, & si apparuerit iurapatronatus recte, ac rite concessa fuisse, nec ex illis esse, quæ reuocata sunt infra sess. 25. de reform. c. 9. & data fuisse ea lege expressa, ut presentatio fieret Capitulo, seu dignitatibus Cathed- ralis Ecclesie, saluum adhuc manere illud ius presen- tationis, ex d. cap. 9. & sess. 7. de reform. cap. 13. si verò de non simplicibus beneficijs agatur, seruandam esse formam sess. 24. de reform. cap. 18.
 3. a De nouo fundauerit et construxerit.] Quamuis aliud sit fundare Ecclesiam, & aliud construere, siquidem funda- re dicitur, qui fundum dat, seu assignat ut Ecclesia con- struatur; construere verò dicitur, qui ipsam construit, vel ædificat, ut in cap. Abbatem, el. 2. 18. q. 2. cap. nobis 25. de iure- patr. adhuc hæc verba apposita sunt ad demonstnan- dum quemlibet modum, foundationis scilicet, & constru- ctionis, sufficere ut prædictum ius acquiritur, non verò ut significant foundationem ipsam & constructionem de- bere coniungi. Ita D. Felician. de Vega ad cap. quantos nu. 24. de iudic. vbi num. 26. aduertit quòd si adsit consuetu- tudo quòd sola fundatio non operetur huiusmodi iuspa- tronatus nisi simul cum constructione, ita quòd si alter
- fit qui construit, quàm qui fundauit, ille solus sit patro- nus, ea debet sustineri, sicut in nostra Hispania receptum videmus, in ea enim non qui fundum præstitit ad Ec- clesiam, vel Capellam, sed qui illam construxit, vel do- tauit, vitur prædicto iurepatronatus, ut notat Nicol. Garc. d. cap. 9. num. 41. Intelligi siue quis eam in proprio solo suis sumptibus omnino construeret, cap. Abbatem 18. quest. 2. cap. nobis, de iurepatronat. siue etiam solum tan- tummodo, siue fundum ad eam ædificandam obtulerit, ac donauerit. Lambertin. de iurepatronat. p. 1. lib. 1. quest. 2. art. 2. num. 1. & 2. & Doctores communiter. At quamli- bet fundi donationem non tribuere iuspatronatus, sed necessarium esse ut totum dominium transferatur, re- soluunt Lamb. d. p. 1. q. 2. art. 2. Masfobr. d. prælud. 7. dub. 18.
- Si verò fundum subiectum sit fideicommissio resti- tuendo cum vniuersa hereditate, iuspatronatus in eo fundatum acquiri heredi & fideicommissario, nisi hæ- res habeat quartam totius hereditatis aliunde, resoluunt Lambertin. d. p. 1. quest. 9. art. 21. Masfobr. d. prælud. 7. dub. 12.
- Fundatori inuito non adiungi compatronum, tenent Lambertin. d. part. 1. quest. 3. art. 6. Masfobr. d. prælud. 7. dub. 11.
- * Et construxerit.] Etiam absque proprii fundi assigna- tione, veluti si in solo ab alijs dato ipse proprijs sumpti- bus libere Ecclesiam construxerit, cap. monasterium 16. quest. 7. alias enim si hæc fiant iuxta terminos cap. ad au- dientiam c. 1. de Eccles. edificand. & cum protestatione re- cuperandi expensas ab ipsa Ecclesia, tunc iuspatronatus non illi acquiritur, sed Ecclesie, ex cuius bonis illa fuit con- structa, resoluunt gloss. verb. construxisse, in cap. Apostolicos 17. quest. 2. Gonzal. d. gloss. 18. num. 33. Nicol. Garc. de bene- fic. p. 5. cap. 9. a num. 36. Monet. de commun. ultim. volum. cap. 10. num. 202. & seq.
- Sicut etiam non acquirit iuspatronatus ex constructio- ne necessarie, non voluntarie facta, tenent Lambertin. d. p. 1. lib. 1. quest. 4. princ. art. 7. Rot. decis. 167. num. 5. & 6. part. 2. diuers. & decis. 758. num. 2. part. 2. recept. & in Camer- nen. pensionis 10. Decembris 1625. coram R. P. D. meo Pironano.
- Iuspatronatus etiam acquiritur ex reedificatione, seu refectione Ecclesie penitus destructe, seu fuditus di- ruitæ, ita ut noua consecratione indigeat, tenent Roch. de iurepatron. verb. construxit, num. 12. Lambertin. eod. tract. p. 1. lib. 1. q. 6. princ. art. 3. ex num. 13. Burlat. consil. 310. a num. 3.

- num. 3. vol. 3. Menoch. *consil.* 90. num. 27. & *consil.* 336. num. 5. cum *segg.* Spin. d. *glos.* 4. num. 28. Zerol. d. p. 1. verb. *iuspatronatus*, §. 2. ad fin. Seraphin. *decis.* 518. & 907. Aloyf. Ricc. in *collecl.* *decis.* p. 5. *collecl.* 1559. Azor. *instit.* moral. p. 2. lib. 6. c. 29. *ques.* 10. Gonzal. ad reg. 8. *Cancel.* *glos.* 18. num. 33. Nicol. Garc. d. cap. 9. num. 51. Campan. in *diuers.* iuris. canon. rubr. 11. cap. 13. num. 373. Stephan. Gratian. *discept.* forens. ca. 177. num. 26. Massob. in *praxi* habendi *capitulum* prel. 7. dub. 22. num. 6. secundum Romanam impress. Viuan. in *praxi* iurispatri. lib. 2. cap. 4. nu. 6. in ult. impress. Castro Palao d. *punct.* 2. num. 5. Rot. in *Senen.* *beneficij* 18. Marij 1596. coram Littia. & *decis.* 54. num. 5. p. 1. recent. & in *Mutinen.* *plebis*. seu *iurispatronatus* 21. Februarij 1625. coram R. D. meo Coccino Decano. & in *Bossanen.* *Parochialis* 3. Iunij 1626. coram bono *mem.* Buratto. inter eius impressas *dec.* 946. num. 7.
2. Ex qua quidem Ecclesie constructione acquiritur *iuspatronatus* absque alia reservatione, nisi illud expresse remittatur, firmant Viuan. d. p. 1. lib. 2. c. 1. num. 9. Ferentil. in *annot.* ad *decis.* 1. Buratti num. 14. litt. B. quia probata constructione cum assensu Episcopi saltem tacito, & praesumpto, non est necesse probare alium assensum quoad acquisitionem. Cavalier. *dec.* 336. ex num. 4.
10. Tacitus autem consensus diocesani Ordinarii colligitur ex institutionibus ipsius factis ad praesentationes patronorum, Roch. de *iurepatron.* verb. *pro eo*, *quest.* 8. num. 20. Rot. in *Aquien.* *iurispatronatus* 7. Nouembri 1601. coram Card. Lanceloto iun. impressa per Marches. de *commissionib.* p. 1. pag. 454. Beltramin. ad *dec.* 220. Gregorij XV. num. 7.
11. Expressem autem ipsius Ordinarii diocesani consensum, qui requiritur in cap. nobis 25. de *iurispatron.* posse etiam ante creationem *iurispatronatus* interuenire, & postea, & quandoque, firmant Cald. *consil.* 6. de *iurepatron.* Roch. d. verb. *pro eo*, 4. num. 9. Lambert. d. lib. 1. p. 2. *quest.* 1. art. 16. & *quest.* 11. art. 16. num. 5. Rot. in *Pontina* *iurispatronatus* 13. Marij 1609. coram R. D. meo Decano. & in *Brutorian.* *iurispatronatus* 7. Maij 1612. coram bono *mem.* Vbaldo sen. Beltramin. d. num. 7. Ego ipse de officio Episcopi potestatem Episcopi p. 3. all. *eg.* 70. num. 21. ubi num. 23. quod praestandus est ab Ordinario illius loci in quo fundatur, vel constituitur Ecclesia, & num. 30. quod Ordinarii nomine in hac materia venit quilibet Praelatus, etiam inferior, dummodo habeat Episcopalem iurisdictionem, & num. 32. extendo ad Capitulum Sede vacante.
12. *¶* Competenter dotauerit. Ergo dotantem insufficientem, quod arbitratu Ordinarius, non acquirere *iuspatronatus*, sed dici benefactorem, tenent Lambertin. d. lib. 1. p. 1. q. 5. num. 11. Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 9. nu. 52. Aloyf. Ricc. in *praxi* rerum *fori eccles.* *resol.* 123. num. 3. vers. *declaratur*, Armendar. in *addit.* ad *recop. legum Nauarr.* lib. 4. tit. 30. l. 1. de *iurepatron.* num. 31. Gonzal. ad *regul.* 8. *Cancel.* *glos.* 18. num. 53. ubi ait quod debet prius constare dotem prima fuisse reductam de esse ad non esse, ut quis ratione secundae acquirat *iuspatronatus*. Castro Palao d. *puncto* 2. num. 6.
13. Vnde illud non acquiritur ex augmento dotis, bene resoluunt Aloyf. Ricc. in d. *praxi* *resol.* 150. Stephan. Gratian. *disceptat.* forens. cap. 177. num. 24. & 25. Rot. *decis.* 521. p. 2. recent. Ego ipse d. *allegat.* 70. num. 15. & in *collecl.* ad cap. *quoniam* 3. num. 9. de *iurepatronat.*
14. Dotem autem huiusmodi ab initio foundationis sufficientem praesumi probat cap. nemo 100. de *consecrat.* dist. 1. Calderin. *conf.* 10. post med. *vers.* *pro parte contraria*, Verall. *decis.* 62. p. 1. Gregor. XV. *decis.* 48. num. 5. Rot. in *Tolentana* *iurispatronatus* 11. Februarij 1627. coram R. D. meo Coccino Decano. impressa per Viuan. post suam *praxim* *iurispatronat.* *decis.* 112.
15. In huius dotis datione, & assignatione requiritur diocesani consensus, sicut in foundatione, & constructione, aduertit Viuan. in d. *praxi* *iurispatron.* lib. 2. cap. 4. num. 17. secundum nouiss. impress. fundens Diocesani antea qualitates dotantis exquirere debere, & quomodo velit dotem constituere, & an sit congrua, & sufficiens. Sed an sine particulari reservatione dotem dari acquirat *iuspatronatus*? Affirmatiue tenent Roch. d. verb. *dotauit*, num. 4. Rota *dec.* 517. num. 2. p. 1. recentior, & *decis.* 674. num. 1. p. 2. Durand. *die.* 147. n. 1. & in *discursu* 283. n. 28. cum *segg.* Barbof. *Collecl.* in *Concil.* *Trid.*

Vtrum autem ad acquirendum *iuspatronatus* tria illa copulatiue requirantur, scilicet fundus, constructio, & dos? Non requiritur, sed vnum sufficere ut concurrat; cum Iura alternatiue loquantur, videtur probare text. in cap. nobis, & ibi *glos.* verb. *construxerit*, cap. *quoniam*, & ibi *glos.* verb. *fundatores*, de *iurepatron.* cap. *filij*, cap. *decernimus*, cap. *monasterium* 16. *quest.* 7. cap. *significauit*, de *testib.* *glos.* magna in cap. *pie mentis* 16. *quest.* 7. Abb. in cap. ad *audientiam*, num. 10. & 11. de *Eccles. *glos.* & in cap. *proposuit* num. 1. de *filij presbyt.* & ibi additio, idem Abb. in d. cap. nobis, num. 2. Cardin. num. 3. Ioan. Andr. num. 6. & 7. Butr. num. 1. Boich. eum num. 1. Anchar. in *princ.* & num. 6. Host. num. 1. de *iurepatron.* Berol. in cap. *quoniam*, num. 95. eod. tit. Host. in *summ.* de *iurepatron.* num. 2. Abb. *consil.* 54. num. 1. p. 1. & *consil.* 59. num. 1. & 3. p. 2. Card. *consil.* 122. num. 2. *vers.* ad quod respondeo, Ioan. de Anania *consil.* 24. *vers.* *istud probat*, & ibi Bolognet. num. 6. Menoch. *consil.* 241. num. 1. & 4. & de *praesumpt.* lib. 3. *praesumpt.* 90. num. 4. & 5. Lambertin. d. lib. 1. p. 1. *quest.* 1. art. 1. num. 18. *vers.* *uenio igitur ad* 1. Spin. d. *glos.* 4. *princ.* num. 28. & 29. Paul. de *Quadrinis* de *iurepatronat.* p. 3. num. 1. Vgolin. de *officio Episcopi* cap. 51. in *princ.* num. 6. Franc. Leo in *thesauro* *fori Eccles.* p. 2. cap. 6. num. 1. Camil. Borrel. in *summ.* *decis.* tom. 1. tit. 32. num. 23. Verall. *decis.* 133. p. 2. Rot. *diuers.* p. 1. *decis.* 598. num. 1. & p. 4. *decis.* 565. num. 2. eadem Rot. *decis.* 5. de *iurepatron.* in *antiq.* Aloyf. Ricc. in *decis.* *curis Archiep. Neapol.* *decis.* 72. num. 5. & *segg.* p. 1. Rota apud Tambur. post *toz.* de *iure* *Abbatum* *dec.* 28. per *for.**

Contra Roch. de *Curte* de *iurepatron.* in *princ.* num. 3. ad fin. & num. 4. & in verb. *Ecclesiam fundauit*, num. 2. *quest.* 3. & verb. *construxit*, num. 3. *quest.* 3. & verb. *dotauit*, num. 1. Abb. *consil.* 106. num. 2. col. 1. in *fine*, *vers.* *quod etiam*, part. 2. & in cap. ad *audientiam*, num. 4. de *Eccles.* adificand. Ioan. de Anania *consil.* 24. num. 4. *vers.* *illud probat*, Gregor. Lopez. l. 1. *glos.* 3. tit. 5. p. 1. Perez. tom. 1. *ordinam.* fol. 136. *vers.* *fundatione* igitur, & folio 137. *vers.* *sexto queritur*, Monet. de *commutat.* ultim. *veluntat.* cap. 10. num. 202. *vers.* *ego vero*, Nicol. Garc. de *beneficij* p. 5. cap. 9. num. 44. Callador. *decis.* 6. num. 10. de *iurepatronat.* existimantes ad acquirendum *iuspatronatus* tria copulatiue requiri, scilicet fundum, constructionem, & dotem, siue ab vno, siue a diuersis.

Iuspatronatus honorificum in Ecclesia Conuentuali acquiritur ex sola constructione absque dote, cap. nobis, de *iurepatron.* Lambertin. p. 1. *quest.* 11. art. 7. num. 5. & lib. 3. *quest.* 1. *princ.* num. 5. cum *segg.* Rota apud Tambur. post *tom.* 3. de *iure* *Abbatum* *decis.* 28. num. 4. Et huiusmodi *iuspatronatus* honorificum acquiritur etiam ex sola constructione absque reservatione, nisi expresse remittatur, quia Ecclesia deducitur de non esse ad esse, & cum constructor faciat expensas considerabiles, aequum est, ut in illa Ecclesia honorentur, & inuitentur Christi fideles ad similia peragenda. Lambert. d. lib. 1. p. 1. *quest.* 2. art. 4. num. 12. Rota apud Tambur. ubi *supra* d. *decis.* 28. num. 5. & *decis.* 29. num. 2.

Huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri, &c.] Episcopum solum posse praesentationes a patronis, & per examenes idoneos repertos instituire, resoluunt Lambert. lib. 2. p. 3. *quest.* 1. *princ.* art. 10. num. 1. Mari. Antonin. *var. resol.* lib. 1. *resol.* 47. num. 6. & *resol.* 55. num. 11. in *fine*, Valer. Reginald. in *praxi* *fori penitent.* lib. 30. *tract.* 3. num. 224. Vgolin. de *officio Episcopi*, c. 51. §. 4. num. 1. Ego ipse d. p. 3. *alleg.* 72. num. 176. ubi num. 183. amplio ad Capitulum Sede vacante.

Et non alteri inferiori reseruetur.] Et ideo in Ecclesijs exemptis non posse reseruari institutionem praesentati a patronis alteri, quam Episcopo, nisi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariaque fungatur iurisdictione, refert *decisum* Armendar. in *addit.* ad *recop. legum Nauarr.* lib. 4. tit. 30. l. 1. de *iurepatron.* num. 62.

Ex causa necessaria, nempe priuilegio, seu praescriptione immemoriali, posse Praelatos inferioribus ius instituenti competere, resoluunt Lambert. lib. 2. p. 3. *quest.* 1. *princ.* art. 10. Mari. Antonin. d. lib. 1. *resol.* 9. num. 11. & *resol.* 12. & *resol.* 47. num. 6. Ego ipse d. p. 3. *alleg.* 72. num. 184. & a num. 185. verius credo institutionem etiam auctorizabilem inferioribus Praelatis praescriptione acquiri posse, & numero 188. quod Religiosis in Ecclesijs, quae pleno iure eis subijciuntur, pertinet institutio, in illis vero, quae

K 2 pleno

pleno iure ad illos non pertinent, institutio, & destitutio ad eos non spectat, sed Presbyteri ab illis presentandi ab Episcopo sunt instituendi, de quo etiam Erasmus à Cochier de iurisdic. ord. in exemp. p. 4. quest. 80. Hieron. Roder. in compendio quest. regul. resolut. 15. num. 13. ubi ait per

multa privilegia Apostol. collationem, & institutionem beneficiorum Regularium, etiam auctorizabilem, pertinere ad Monachos, & ad monasteria, quibus sunt unita, nec Episcopos in eorum vacatione posse edicta proponere, nec ad concursum vocare.

Presentetur beneficiandus ipsi Ordinario, aliàs institutio sit nulla.

C A P V T X I I I.

- 1 *Intelligitur quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de persona presentati.*
- 2 *Institutiones inferioribus ex immemorabili competentibus non sunt sublatae per Concil.*
- 3 *Capitulum Sede vacante potest presentatos Clericos à patronis instituere.*

cos à patronis instituere.

- 4 *Vicarius Episcopi, seu Capituli Sede vacante habens mandatum generale potest instituere presentatos.*
- 5 *Edictorum relaxatio in hac materia ad eos spectat, ad quos ante Concil. spectabat.*

^a Vide sess. 25. c. 9. c. illud & c. relatum. de iurepatron. Cœc. Maguntien. tempore Arnulphi c. 4. Concil. Salic. g. 13. & infr. c. 9.

Non liceat præterea^a patrono cuiusvis privilegij prætextu, aliquem ad beneficia sui iuris patronatus, nisi Episcopo loci Ordinario, ad quem prouisio, seu institutio ipsius beneficii cessante privilegio, iure pertineret, quoquomodo præsentare: aliàs præsentatio, ac institutio, forsan, & secuta, nulla sint, & esse intelligantur.

Refert decisum Armendar. in addit. ad recap. legum Navarra lib. 4. tit. 30. l. 1. de iurepatron. num. 63. hoc decretum intelligendum esse quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de persona presentati, secundum cap. 13. sess. 7. non autem intelligendum ut censeatur ablata institutio, quam saluam esse omnibus Episcopo inferioribus hoc idem Concilium voluit sess. 25. c. 9. ver. quod si ad inferiores, nec per id censeatur sublatae fundationes, veluti si fundator Capellæ reliquerit institutionem Capitulo.

2. Institutiones Archidiaconis, & alijs inferioribus ex immemoriali competentes non esse per Concilium sublatae, refert decisum Nicol. Garc. de benef. p. 9. c. 3. m. 19. ad 1. Capitulum Sede vacante posse presentatos clericos à patronis instituere, resoluunt Quarant. in summa Bullar. ver. Sede vacante q. 9. vers. qua conclusio. Nicol. Garc. p. 5. cap. 7. num. 54. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 38. q. 2. Ego ipse d. p. 3. alleg. 72. num. 183.

4. Vicarium Episcopi, seu Capituli Sede vacante non habentem mandatum limitatum, sed generale, posse instituere presentatos, probat cap. ex frequentibus, de institut. & ibi gloss. & Doctores, & in cap. fin. de officio Vicarii, lib. 6.

Roch. de Curte de iurepatronat. ver. competens, quest. 31. Miles ver. Vicarius Episcopi, Couarr. lib. 3. variar. cap. 20. num. 7. Soar. de Pace in præf. tom. 2. prælud. 3. num. 7. & 8. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. §. 1. à num. 78. Zerol. in praxi Episcopi, part. 1. ver. Vicarius, §. 14. Azor. d. part. 2. lib. 3. cap. 44. quest. 5. & lib. 6. cap. 22. quest. 3. Nicol. Garc. de benef. part. 5. cap. 8. num. 84. cum seqq. Sbroz. de officio Vicarii lib. 2. quest. 3. per tot. ubi num. 15. aduertit quod licet in hoc decreto dicatur institutionem fieri non debere nisi ab Episcopo loci Ordinario, & quod propter illas particulas, quoquo modo, & nisi, videantur exclusi similes casus, dissimiles, æquales, & maiores expressis, ac indirectos, tamen Vicarij non sunt similes, nec æquales, nec maiores Episcopis, sed vnus, & idem cum illis, ac proinde exclusi non censentur, sed Archidiaconi, Archipresbyteri, Decani, & Prapostiti.

Edictorum, siue citationum ad vocandos oppositores relaxatio, quæ fieri debet in presentationibus patronorum, & edicta ponere ante institutionem iuris patronatus, ad eos spectat, ad quos ante Concil. spectabat. Ita refert decisum Nicol. Garc. de benef. p. 9. cap. 3. num. 19.

S E S S I O X X I.

Laicos, & Clericos non conficientes, non adstringi iure diuino ad Communionem sub vtraque specie.

C A P V T P R I M V M.

- 1 *Doctores de materia cap. agentes.*
- 2 *Clerici non conficientes Eucharistiam sibi administrare possunt.*

- 3 *Laicus nisi in necessitate extrema mortis, & in absentia Sacerdotis Eucharistiam sibi administrare nequit.*

IT A Q V E sancta ipsa Synodus, à Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, (spiritus consilij), & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ^a iudicium, consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto laicos, a Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub vtraque specie sumendum, neque vlllo pacto, salua fide dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat: nam^b, etsi Christus Dominus in vitima cœna venerabile hoc Sacramentum in panis, & vini speciebus instituit, & Apostolis tradidit: non tamen illa constitutio, & traditio eò tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad vtramque speciem accipiendam astringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem, sexto, recte colligitur vtriusque speciei Communione à Domino præceptam esse, vtrumque iuxta varias Sanctorum Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur. namque qui dixit^c: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque^d: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit^e: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam^f: Panis, quem ego dabo, caro

^a Iam 11.

^b Cœc. Constant. sess. 13. infra can. 2.

^c Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.

^d Ioann. 6. d. Ibidem.

^e Ibidem.

^f Ibidem.

caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit ^g: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus ^h: Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. ^g Ibidem. ^h Ibidem.

1. Vide Hesselan, de Communionem sub utraque specie, Card. Bellarm. lib. 4. de Euchar. cap. 24. Valent. tom. 4. disp. 6. quæst. 6. puncto 5. Henriquez in summa lib. 8. de Eucharistia, cap. 44. in princ. Iodoc. Coc. in thesauro Catholico tom. 2. lib. 6. art. 2. latè Hurtado de Sacramentis disput. 10. diffie. 5. ubi latè probat laicos non teneri sub utraque specie, sed licite posse sub specie tantum panis communicare. Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacrament. ubi de Eucharistia, cap. 16. conclus. 2. Agid. de Coninck de Sacram. tom. 1. quæst. 80. num. 111. cum seqq. & quæst. 73. num. 36. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. num. 58. in fine, & num. 59. Filiuc. in quæst. moralibus tom. 1. tract. 4. cap. 7. num. 201. Bonacina de Sacramentis disp. 4. quæst. 2. puncto 3. à princ. & quæst. 1. puncto 4. num. 5. quærit utrum Sacerdos communicans sub utraque specie plus gratiæ recipiat, quam recipit laicus, qui sub vna tantum specie communicat? de quo etiam Hurtado dicit. tract. de Eucharist. disput. 11. difficul. 6. per tot.
2. ^a Et clericos non conficientes.] An hi non conficientes sibi Eucharistiam administrare possint? Resp. affirmatiue Vgolin. de officio Episcopi cap. 15. §. 7. num. 9. quem re-

feto de officio & potest. Parochi, c. 20. nn. 24. tum quia & coniuges matrimonium sibi administrant præfente eorum Parocho, & duobus testibus; tum etiam, quia indulgentia concessa à Prelato, & ipse recipere eam potest; & subdit non repugnare, differentiam esse debere inter dantem, & accipientem, ac proinde non posse quem se ipsum baptizare, quia ea Sacramenta dum administrantur sunt, & in Baptismo quod generationem significat, sicut non potest quis se ipsum generare, ita nec potest se ipsum baptizare, cap. debitum, de Baptismo; & in poenitentia debet quis iurisdictionem habere.

At Eucharistia per modum cibi sumitur; ergo per se administrare ipse Sacerdos sibi potest, sicut cibum sumere, non autem laicus, quia ipsi prohibitum est eam tangere, arg. cap. tribus, de consecr. dist. 2. nisi in necessitate extrema mortis, & in absentia Sacerdotis, secundum Soar. tom. 3. q. 82. disput. 72. sect. 3. Possim. de officio Curati cap. 8. num. 24. afferentes exemplum Regine Scotiæ, quæ se ipsam communicauit, dum statim esset occidenda, quod tamen factum dicunt forsitan de Summi Pont. licentia processisse.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

C A P V T II.

Praterea declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, vt in Sacramentorū dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium vtilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire iudicaret. id autem Apostolus non obscure visus est innuisse ^a, cum ait: Sic nos existimet homo, vñ ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, atque ipsum quidem hac potestate vsum esse, satis constat, cum in multis alijs, tum in hoc ipso Sacramento, cum ordinatis nonnullis circa eius vsum ^b. Cætera, inquit, cum venero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens vtriusque speciei vsum fuisse, tamen progressu temporis, latissimè iam murata illa consuetudine, grauib, & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi ^c approbavit, & pro lege habendam decreuit, quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

^a 1. Cor. 4.
^b 1. Cor. 6.

^b 1. Cor. 12.

^c Concil. Constant. sess. 13.

Vide Henriq. in summa lib. 8. de Eucharistia, cap. 44. §. 3. Vasquez in 3. part. tomo 3. disputat. 223. numero 22. Sanchez de matrim. libro 3. disputat. 22. num. 7. Agid. de Coninck de Sacrament. & censur. tomo 1. quæst. 80. num. 121. Filiuc. in quæst. moralibus tomo 1. tractat. 4. cap. 7. num. 203.

Totum, & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

C A P V T III.

Insuper declarat, quamuis Redemptor noster, vt antea dictum est ^a, in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie, totum ^b, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi, ac propterea, quod ad fructum attinet, a nulla gratia, necessaria ad salutem eos defraudari, qui vnam speciem solum accipiunt.

^a Matth. 26.
Marc. 14.
supra cap. 1.
1. Cor. 11.
^b Cap. qui manducat, c. qui inuitat cap. singuli de conf. dist. 2. supra sess. 13. cap. 2. & con. 3. de Sacram. Euchar.

Vide Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacrament. ubi de Eucharistia, c. 7. conclus. 1. & 4. Balduin. jun. super opera controuerf. Bellarmini p. 2. lib. 3. c. 8. à princ. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. num. 37. & 38. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quæst. 76. art. 3. num. 32. & 33. Carrasc. in interpretat. ad aliquas leges nouæ recop. c. 1. num. 11. Fagundes in quinq. Ecclesiæ præcepta, præc. 3. lib. 4. cap. 4. num. 2. latè Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharistia disput. 8. sect. 1. à num. 2. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 1. diffie. 4. vers. ita tamen, & disput. 5. diffie. 1. in princ. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. q. 3. punct. 5. num. 2. ubi num. 3. ait Christum existere totum sub speciebus.

Barbof. Collect. in Concil. Trid. ciebus non solum quoad substantiam, verum etiam quoad accidentia, videlicet quoad quantitatem, & qualitatem, & num. 4. asserit Christum quoad substantiam, & accidentia non solum existere sub qualibet specie, verum etiam sub qualibet parte specierum, de quo etiam latè Hurtado d. disp. 5. de Eucharistia, diffie. 9. ubi ait Theologos conuenire, Christum esse totum in tota materia consecrata, & totum in qualibet parte materie, in qua est corpus, aut sanguis Christi, sicut anima rationalis est tota in toto corpore, & tota in qualibet parte corporis, & diffie. 10. quærit utrum totus Christus sit sub indiuisibilibus specierum panis, & vini?

K 3 a. Nulla

a. Nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, &c.] Dum docet hic text. sub altera tantum specie totum Christum contineri, & verum Sacramentum sumi, ac propterea nulla gratia ad salutem necessaria defraudari, qui vnam speciem solam accipiunt, videtur probare vtramque speciem non conferre plus gratie, quam alteram tantum, vt per Caiet. quest. 80. art. 12. Sot. in 4. dist.

12. quest. 1. art. 12. Martin Ledesma 1. par. 4. quest. 21. art. 12. dub. 2. Petr. Sor. lect. 10. de Eucharist. Hesse Jan. de Communionem sub vtraque specie tract. 3. Suar. disput. 63. de Eucharist. sect. 2. Aegid. de ConineK de Sacrament. quest. 79. art. 1. numer. 14. quicquid post Alex. Casalium nostrum, & Vasquez dicat Hur. ado d. disp. 11 de Eucharist. diff. 6.

Paruulos non obligari ad Communionem sacramentalem.

C A P V T I V.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Infantes si daretur eis Communionem, reciperens gratiam.

3 Parochus communicare non potest perpetuo, & absolute fatuos, sed tantum semifatuos, tempore quo habent dilucida intervalla.

a Infrà can.
4.
b Tit. 3.

D Enique eadem sancta Synodus docet ^a paruulos, ^a vsu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiae communionem, siquidem, per ^b Baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa aetate amittere non possunt, ^b neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. Vt enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certe, eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

V Ide Henríquez in summ. lib. 8. de Eucharist. cap. 42. à princ. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Eucharistia pag. 102. col. 1. Vasq. in 3. p. tom. 3. disput. 212. num. 17. & disp. 214. num. 35. Petr. de Ledesma in summ. par. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia. cap. 13. concl. 7. Valer. Reginal. in praxi fori ponit lib. 29. quest. 4. nu. 83. Aegid. de ConineK de Sacrament. tom. 1. q. 80. art. 9. à num. 72. Bonacin. eod. tract. disp. 4. quest. 1. punctio 3. num. 2. Filiuc. in quest. moralibus tom. 1. tract. 4. cap. 7. num. 185. & 187. Ioan. Sanci. in select. disp. 38. n. 1. & 9. late Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tract. de Venerabili Eucharist. Sacramento disp. 13. sect. 2. num. 8. cum seqq. Torrellanca de iure spirituali lib. 2. cap. 7. num. 65. cum seqq. vbi etiam quod in septimo aetatis anno paruulis danda est Eucharistia cum poenitentia. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Eucharist. disp. 9. diff. 4. vers. circa infantes.

Infantes si daretur eis Communionem recepturos gratiam, resoluunt Victoria in summ. verb. Eucharistia, num. 84. in fine. Soar. tom. 3. disput. 62. sect. 4. Barthol. ab Angelo dialog. 4. §. 23. Petr. de Ledesma d. cap. 13. concl. 8. dubda 2. Aegid. de ConineK d. q. 80. art. 9. num. 77. Bonacin. d. punctio 3. num. 2. vers. obseruant. post Suar. & Vasq. ita resolut Ioan. de Lugo vbi supra, Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disp. 9. diff. 19. Ratio est secundum illos, quia cessante prohibitione Ecclesiae, posset Eucharistiae Sa-

cramentum ob instam causam dari paruulis, sicut olim dabatur; ergo signum est paruulos esse capaces Eucharistiae, & consequenter recepturos ipsius effectum, si ipsis administraretur.

a Vsu rationis carentes.] Vnde perpetuo, & absolute fatuos in sanitate communicare non posse Parochum, sed tantum semifatuos, & non continuo amentes tempore, quo habent dilucida intervalla, resoluunt Henríq. d. lib. 8. cap. 42. §. 3. Bonacin. d. disp. 4. q. 6. punctio 1. ex num. 4. Paul. Laymann in Theologia morali lib. 1. tract. 4. cap. 4. Villalob. in summ. p. 1. tract. 7. dub. 40. num. 3. Sanci. in select. disput. 26. num. 5. & disp. 36. num. 9. Antonin. Diana resolut. moral. part. 2. tract. de celebrat. Missar. resol. 79. quos refero de officio, & potest. Parochi cap. 20. num. 19. vbi num. 43. de infirmo delirante. Hurtado d. disp. 9. diff. 20.

b Nec tamen ideo damnanda est antiquitas, &c.] Olim namque consuetudo fuit in varijs prouincijs conferendi Eucharistiam infantibus, vt constat ex Dionysio de Eccles. hierarch. cap. 7. & ex Cypriano lib. de lapsis, & ex Gregorio Magno in suo Missali veteri, quod Romae extat, & id fuisse in Hispania consuetum, supponit Concil. Tolet. XI. can. 11. refert Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disp. 9. diff. 19. vers. Ricard. & Aegid. de ConineK d. art. 9. num. 75.

De Communionem sub vtraque specie, & paruulorum.

1 Excommunicantur ducentes omnes Christi fideles ex Dei precepto, vel necessitate Sacramenti debere sumere vtramque speciem S. Eucharistiae.

2 Ecclesia iussit de causis precepit laicis, & clericis non conscientibus Communionem sub vna tantum specie.

3 Totus, & integer Christus sub vna panis specie

sumitur.

4 Paruulis non est necessaria Eucharistiae Communionem.

5 Pueri in qua aetatis parte incipiant habere discretionem sufficientem ad obligationem precepti communicandi, relinqui debet arbitrio Confessorij & parentum.

a C A N O N I.

S I quis dixerit, ^a ex Dei precepto, vel necessitate salutis, omnes & singulos Christi fideles vtramque speciem sanctissimi Eucharistiae Sacramenti sumere debere, anathema sit.

b C A N O N I I.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam ^b Catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, vt laicos, atque etiam Clericos non conscientibus sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse, anathema sit.

c C A N O N I I I.

Si quis negauerit totum, ^c & integrum Christum omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub vna panis specie sumi, quia, vt quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi constitutionem sub vtraque specie sumatur, anathema sit.

§ C A.

a Concil. constant. sess. 13.

b Suprà c. 1. & Concil. Constant. de com. loco. c. Suprà c. 3. & sess. 13. c. 3. & can. 3. Concil. Constant. sess. 13.

§ CANON IV.

Si quis dixerit ^d, paruulis, antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiam communionem, anathema sit.

Duos verò articulos ^e, aliàs propositos, nondum tamen excussos, videlicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes, sub vna tantum panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus, & An, si honestis, & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam sint illæ: Eadem sancta Synodus ^f, in aliud tempus, oblata sibi quàm primum occasione, examinandos, atque definendos referuat.

^d Suprà in princ. & c. 4.

^e Sess. 12. in decreto.

^f Infra sess. 22. in fin.

1. ^a CANON I.] Vide Cardin. Bellarmin, in controuerf. Cathol. lib. 4. de Eucharistia, cap. 20. cum seqq. Henric. in summ. lib. 8. de Eucharistia, cap. 22. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. num. 58. in fine. Aegid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. q. 80. num. 111. cum seqq. Filliuc. in quest. moral. tom. 1. tract. 4. cap. 7. num. 201. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Euchar. disput. 9. diffie. 4. vers. circa infantes.
2. § CANON II.] Vide Aegid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quest. 80. num. 121. vbi percurrit iustissimas rationes, quas habet Ecclesia præcipiendi laicis, & clericis non conficiendis Communionem sub vna tantum specie, idem tradit Hurtado de Sacrament. tom. 2. disput. 10. de Eucharistia diffie. 5. vers. supposito.
3. § CANON III.] Vide Balduin. iun. super opera controuerf. Bellarmini part. 1. lib. 3. cap. 8. à princ. Aegid. de Co-

ninck de Sacram. tom. 1. q. 76. art. 3. à num. 32.

§ CANON IV.] Vide Hentig. in summ. lib. 8. cap. 3. § 4. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest. 3. puncto 3. num. 2. Vincent. Filliuc. in quest. moral. tom. 1. tract. 4. num. 40. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Euchar. disput. 9. diffie. 4. vers. circa infantes.

Relinqui debere arbitrio Confessarij & parentum in qua ætatis parte incipiant pueri habere discretionem sufficientem ad obligationem præcepti communicandi, resolutum Soar. tom. 3. disp. 70. sect. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 29. n. 83. Aegid. de Coninck de Sacram. tom. 1. q. 80. art. 11. dub. 3. nu. 102. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 7. cap. 3. q. 10. Possuin. de officio curati. c. 8. num. 9. & 10. Bonacin. d. disput. 4. q. 7. punct. 2. n. 2. Ego ipse de officio, & potest. Parochi c. 20. n. 18.

DE REFORMATIONE.

Episcopi gratis debent ordinare, dimissorias, & testimoniales dare, nec illi, eorumve ministri aliquid pro sigillo etiam sponte oblatum recipere possunt. Vbi est consuetudo aliquid recipiendi pro litteris, nihil capiatur à Notarijs pro officio ultra decimam vnius aurei partem, modo aliunde ijs non suppetat salarium, &c.

C A P V T I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Ordinatio non potest accipere ab Ordinario aliquam mercedem.
- 3 Diaconi qui soluerunt decem scuta suo Ordinario pro obtinendis litteris dimissorialibus, incurrunt in simoniam.
- 4 Simonia committitur si prouisio fiat mercede, & pretio.
- 5 Episcopis, eorumque vicarijs nihil licet accipere pro executione litterarum Apost. dispensationum matrimonij & absolutionum.
- 6 Litteræ publicatorie gratis concedi debent.
- 7 Dimissoria, commendatitia, aut testimoniales litteræ gratis concedi debent.
- 8 Ordinum collatores, siue illorum ministri nihil accipere debent ab illis, qui ordinantur.
- 9 Beneficiorum collatores, nil pro collatione, seu qua-

uis alia dispositione beneficiorum directe, vel indirecte accipere, vel exigere possunt.

- 10 Cancellarius quid possit accipere pro collatione & institutione Ecclesiarum.
- 11 Notarij quid pro singulis litteris dimissorijs, aut testimonialibus recipere possint.
- 12 Commendatitia, aut testimoniales litteræ gratis concedendæ.
- 13 Episcopo, vel eius vicario non licet quicquam accipere pro dispensationibus matrimonialibus.
- 14 Notario, vel Cancellario ex quibus nihil liceat accipere.
- 15 Ex quibus aliquid liceat percipere.
- 16 Notarij possint aliquid accipere pro singulis litteris dimissorijs, aut testimonialibus quando nullum habent stipendium constitutum ab Episcopo.
- 17 Verba hæc important graues, & grauiorès pœnas.

Quoniam ^a ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis Tonsuræ, nec pro litteris dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, a etiam sponte oblatum Episcopi, & alij Ordinum collatores, & aut eorum ministri quouis pretextu accipiant. Notarij verò in ijs tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissorijs, aut testimonialibus decimam tantum vnius aurei partem accipere possint: & dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo, nec Episcopo ex notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directe, vel indirecte prouenire possit, tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit, contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitatis fauentes, nuncupari

^a Vide 1. Lateran. ca. 6. 3. Concil. Calcedon. actio. ne 15. c. 2. Concil. Aurelian. 2. c. 3. Concil. Tol. 8. cap. 1 cap. sicut Episcopus pum 1. q. 1. & c. 1. de simonia de quibus Milcuius. Concl. c. 14.

eupari possunt, penitus cassando, & interdicendo, & qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, a plura diuinam ultionem, b penas a iure inflictas ipso facto incurrant.

1. Vide Nauarr. in man. cap. 22. num. 18. & conf. 1. de censib. in vtraque edit. Sayr. in floribus dec. sub eod. tit. dec. 1. Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi cap. 18. num. 6. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 23. cap. 14. num. 197. in fine, Franc. Leon. in thesauro fori Ecclesiast. p. 1. cap. 4. num. 27. Sbroz. de Officio Vicarij lib. 2. quest. 42. Campan. in diuers. iuris canonis. rub. 11. cap. 17. per tot. Narbona l. 33. gloss. unica num. 6. tit. 25. lib. 4. noua Recopil. P. Soar. de Relig. tom. 1. lib. 4. de Simonia cap. 20. num. 9. cum segg. & c. 53. num. 5. vbi quod decretum in presenti comprehendit quancunque vocem, vel actionem ministrantium collationi Ordinum, metipsum in collect. ad c. 1. de simonia.

2. Non posse Ordinatorem accipere ab ordinato aliquam mercedem, munera, nec quidem forfices, mappas, petlines, vel similia, sed tantum ceruum, refert decifum Piafec. in praxi Episcop. p. 1. c. 1. num. 55.

3. Diaconos, qui soluerunt decem seuta suo Ordinario pro obtinendis litteris dimissorialibus quarum vigore fuerunt ordinati ad Presbyteratum, incidisse in simonia, & penas simoniacis huiusmodi inflictas, resoluit Sel. in select. Canon. c. 10. num. 11. vbi refert ita fuisse decifum in nullius 7. Septembris 1630.

4. Simoniam committi, si prouiso fiat mercede, & pretio, vel cum aliquo pacto, & conditione, & non gratis probat ea. ordines 1. quest. 1. cum allegatis per Nicol. Garc. de benef. part. 8. cap. 1. num. 14. Idem dicendum in prouisione Præceptorum S. Iacobi, Calatranae, & similis. resoluit Nicol. Garc. d. tract. p. 1. c. 7. num. 4.

5. Episcopis, eorumque vicarijs nihil prorsus accipere licere pro executione litterarum Apostol. dispensationum matrimonialium, & absolutionum, nec pro cognoscendis dispensationibus in gradu matrimonij prohibito; Notarijs vero licere dumtaxat quartam partem ducati accipere pro presentatione rescripti, & pro examine testium, refert decifum Sel. d. c. 10. num. 15.

6. Prohiberi etiam aliquid recipere pro litteris publicationis, testatur resolutum Nicol. Garc. d. par. 8. cap. 1. num. 77. ad 4.

7. Dimissorias, commendatitias, aut testimoniales litteras gratis concedi debere, asserit decifum Nicol. Garc. d. c. 1. num. 77.

8. Ordinum collatores, siue illorum ministri, nihil accipere debent ab illis, qui ordinantur, etiam pro litteris dimissorijs, necnon pro sigillo, etiam si ab immemorabili tempore fuerit obseruatum, vt certum quid recipiatur. Notarij vero pro dimissorijs decimam partem aurei recipiant, si nullum habeant salarium pro officio exercendo, ex quo emolumento nihil directe, vel indirecte perueniat Episcopis. In Indijs vero in quibus res maximo pretio venduntur, Notarij possunt exigere loco dictæ decimæ partis vnus aurei, quantitatem permissam ex decreto f. mem. Sixti V. ita refert decifum Sel. d. cap. 10. num. 15.

9. Collatores beneficiorum quacunque dignitate præfulgeant, nihil pro collatione, seu quauis alia dispositione beneficiorum quouis quæsito colore directe, vel indirecte, etiam sub nomine Annatæ, aut cuiusvis alterius portionis fructuum, etiam à sponte dantibus, vel offerentibus accipere, aut exigere possunt, eorundem quoque collatorum Notarij, & alij quouis officiales, quibus tamen aliunde certum salarium constitutum est, eadem omnino obseruare debent. Illis vero, quibus salarium pro officio suo exercendo nullum constitutum est, licet in qualibet huiusmodi beneficiorum collatione, seu alia dispositione pro suo labore aliquam mercedem accipere, quæ tamen scriptura, sigillo, & ceteris omnibus computatis vnum aureum non excedat, & inde collatores ipsi nihil emolumenti percipere possint, alioquin tam dantes, quam recipientes penis contra simoniacos editis sacris canonicis tenentur, ipsæque ipso facto incurrisse censeantur. Notarij autem, seu officiales alij à suis officijs suspensi sunt. Ita refert decifum Nicol. Garc. de benef. p. 8. c. 1. num. 76. & 77.

Episcopo non licere quicquam accipere, vel percipere directe, vel indirecte, vbi infra scripta expediuntur, dicit Sel. d. c. 10. num. 20. referens sic fuisse decifum in vna Vincent. Martij 1602. videlicet:

Litteræ collationum, institutionum, seu prouisionum beneficiorum vacantium per obitum, vel per resignationem, etiam ex causa permutationis, vel alia. Litteræ dimissoriales, seu testimoniales, quæ conceduntur Presbyteris, seu clericis ad alias dioceses transiuris.

Litteræ recipiendi Ordines ab alienis Episcopis.

Licentia dicendi Missas.

Licentia audiendi confessiones.

Licentia administrandi Sacramenta, excepta Penitentia.

Licentia deseruendi beneficijs curatis, aut simplicibus.

Licentia ordinandi se ad titulum patrimonij, seu approbationes huiusmodi titulorum.

Licentia absentandi se ab Ecclesijs, seu beneficijs.

Licentia erigendi capellas.

Licentia colligendi elemosynas.

Licentia sepeliendi cadavera intra Ecclesiam.

Mandatum de publicando in Ecclesia initiandos sacris Ordinibus.

Dispensationes ad duo beneficia etiam similia sub eodem testio.

Litteræ approbationis concurrentium ad Parochialium vacationes in mensibus reseruatis, quæ ad Sedem Apost. transmittuntur.

Approbationes iurispatronatus ex fundatione, vel dotatione.

Creationes vicariorum in Parochialibus.

Deputationes Oeconomorum dum beneficia vacant.

Executiones litterarum Apost. gratiam, seu iustitiam concernentium.

a. Etiam sponte oblatum. Vide Soar. de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. de simonia cap. 49. num. 2.

b. Aut eorum ministri. Pro collatione, aut institutione Ecclesiarum, & præsertim curatarum, Cancellarium posse in singulis accipere mercedem suo labori conuenientem, quod tamen scriptura, sigillo, & ceteris omnibus computatis vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro suo officio exercendo constitutum sit, & ex pecunia quam accipiet, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores villo modo directe, vel indirecte, percipiant. Ita refert decifum Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. de Episcopis num. 17. in resp. ad 1. & 2. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 5. num. 28.

γ. Notarij vero, &c. Vide Sbroz. de Vicario Episc. lib. 2. g. 42. Soar. d. c. 53. nu. 6. cum segg. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. dimissorie §. 7. Less. de iustit. lib. 2. c. 3. dub. 10. Azor. in iustit. moral. p. 3. lib. 12. c. 5. g. 1. Vgolin. de simon. tab. 1. c. 41. §. 4. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 23. nu. 200. Piafec. in praxi Episcop. p. 1. c. 1. n. 55. Stephan. V. Veyms ad constit. 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. in nouas const. 17. nu. 33. pag. 202. Narbona d. l. 33. gloss. unica n. 7. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 11. c. 6. g. 11. resol. 4. Cened. ad Decretal. collect. 177. n. 1. vbi sub dubio resoluitur videtur quod post confecta instrumenta & tradita partibus possunt Notarij, quod ab ordinatis sponte offertur recipere, de quo vide Matien. in dialog. relator. p. 3. c. 25. n. 5. Perez l. 1. gloss. 1. post. med. tit. 9. lib. 2. ordin. Homobon. de Bonis d. c. 6. g. 12. resol. 1. in fine, facit Sanch. de matrimon. lib. 8. disp. 35. n. 14. in terminis Narbona d. l. 33. gloss. unica nu. 8.

δ. Nihil exigendum pro dimissorijs, commendatitijs, aut testimo-

testimonialibus litteris, refert decisum Armendar. d. iir. 18. de Episcopis num. 17. in respons. ad 3. quem cito de officio, & potest. Episcopi par. 2. allegat. 7. num. 26.

13. Pro dispensationibus matrimonialibus non licere Episcopo, vel eius vicario quicquam accipere, nec ratione taxæ etiam ex immemoriali consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicuius aliter rei, asserit resolutum Armendar. d. iir. 18. de Episcopis num. 10. in resp. ad 6. aduertens propterea decretum illud, quod solet poni in litteris dispensationum matrimonialium, ut nihil muneris, aut præmij sponte accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum esse, ut neque Ordinarius ipse, neque vicarius eius quicquam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possent, addit deinde Notarium pro examine testium quartam aurei, seu ducati partem licite accipere posse.

14. Notario, vel Cancellario nihil licere accipere, neque ratione scripturæ, neque sigilli, neque laboris, aut alio titulo, sed gratis his quorum interest debere præstare omnia infra ponenda, tenet Sel. d. c. 10. num. 21. attestans sic fuisse decisum in vna Vicen. 8. Martij 1602. videlicet.

Approbationem ad audiendas confessiones.

Licentiam administrandi Sacramenta.

Licentiam deseruendi beneficijs.

Licentiam sepeliendi defunctorum corpora in Ecclesia.

Licentiam celebrandi Missas.

Licentiam colligendi elemosynas.

Mandata publicandi in Ecclesia eos, qui primam tonsuram, vel minores Ordines ac sacros suscipere voluerint.

15. Quoad alia vero quæ sequuntur, poterit aliquid percipere, si nullum sibi salarium, vel stipendium constitutum fuerit, tuncque congruam tantum sui laboris mercedem, quæ quoad litteras collationis, vel institutionis curatarum Ecclesiarum, vel deputationis vicariorum in illis vnum aureum, & quoad litteras dimissorias, & testimoniales decimam vnius aurei partem nunquam excedat.

Pro litteris collationum, institutionum, seu prouisionum beneficiorum vacantium per obitum, vel

per resignationem, etiam ex causa permutationis, vel alia.

Pro litteris dimissorialibus, seu testimonialibus, quæ conceduntur Presbyteris, seu clericis ad alias dioceses transitis.

Pro litteris recipiendi Ordines ab alienis Episcopis.

Pro licentia ordinandi se ad titulum patrimonij, seu pro approbationibus huiusmodi titulorum.

Pro licentia absentandi se ab Ecclesia, seu beneficijs.

Pro licentia erigendi capellas.

Pro litteris approbationis concurrentium ad Parochialium vacationes in mensibus reservatis, quæ ad Sedem Apost. transmittuntur.

Pro approbatione iurispatronatus ex fundatione, vel dotatione.

Pro creationibus Vicariorum in Parochialibus.

Pro deputationibus Oeconomorum dum beneficia vacant.

Pro executionibus litterarum Apostolic. gratiam, seu iustitiam concernentium.

§ Dummodo eis nullum salarium, &c. Ergo quando nullum habent stipendium constitutum ab Episcopo, possunt aliquid accipere, ut per Nauarr. in man. c. 23. n. 102. Præsec. in praxi Episcop. p. 1. c. 1. num. 55. pag. 61. Valer. Reginald. in praxi fori tenet. lib. 2. num. 22. c. vers. quæritur. Nat. bona d. l. 33. gloss. unica num. 7. & 12. Quar. de Relig. tem. 1. li. 4. de Simonia c. 53. num. 6. ubi dicit Concilium in presenti limitasse illam prohibitionem, permittendo, ut Notarij decimam partem aurei pro litteris accipere possint cum tribus conditionibus: vna, ut solum hoc liceat ubi non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi ab eis, ut Notarius non habeat stipendium pro officio exercendo: tertia ut nihil ex illo lucro ad Episcopum redundet, alias decernit Notarium teneri gratis suas operas præstare.

¶ Ultra diuinam Vltionem. Importare hæc verba graues, & grauiore pœnas asserit Paul. Fusc. de Visitat. lib. 1. cap. 31. num. 15.

Nullus quantumvis idoneus secularis clericus maioribus ordinetur, nisi prius habeat beneficium sufficiens ad vitam, quod resignare non possit, nisi, &c. vel patrimonium, aut pensionem similiter verè sufficiens, &c.

CAPUT II.

- 1 Doctores de materia huius cap. agentes.
- 2 Ordinare ante Concilij publicationem poterat Episcopus clericos suos ad diuersos titulos.
- 3 Religiosos non comprehendit.
- 4 Sed comprehendit declarauit Pius V.
- 5 Constitutio Pij V. intelligitur tam in non professis, quam in nulliter professis.
- 6 Patres Societatis Iesu possunt promoueri ad sacros Ordines absque titulo.
- 7 Titulus non requiritur ad minores Ordines.
- 8 Beneficij ad titulum, quod in distributionibus quotidianis consistit, potest quis ad sacros Ordines promoueri.
- 9 Ordinari quis non potest ad titulum beneficij de futuro.
- 10 Beneficij ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri, non obstante quod non lucretur illius fructus, nisi post susceptum presbyteratus Ordinem.
- 11 Vicarie perpetuæ ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri.
- 12 Capellaniæ ad titulum potest quis ad sacros Ordines

- nes promoueri, si fuerit auctoritate Apostol. vel ordinaria erecta, & in titulos creata.
- 13 Prelatum ad titulum quod solum fuerit dari in titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri.
- 14 Ecclesiæ receptiue ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri.
- 15 Ad titulum Ecclesiæ, cui adscribitur, an & quando possit quis ad sacros Ordines promoueri.
- 16 Coadiutorie perpetuæ cum futura successione ad titulum potest quis promoueri.
- 17 Capellaniæ etiam amonibilem in capella Papæ obtinens potest ad illius titulum promoueri.
- 18 Seminarij ad titulum non potest ordinari cooptatus in illius collegium.
- 19 Vicarie amonibilis ad titulum non potest quis promoueri.
- 20 Episcopus arbitrari debet congruam summam, & decentem beneficij valorem, qui ad victum honestè sufficiat.
- 21 Beneficium debet ab illo pacificè possideri, qui ad eius titulum vult ordinari.
- 22 Beneficium resignans ad cuius titulum ordinatus fuit,

- fuit tenetur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, aliàs resignatio est nulla.
- 23 Non potest per equipollens adimpleri.
- 24 Habet locum etiam in resignationibus factis coram Papa.
- 25 Prohibet resignationes voluntarias, sed non priuationes.
- 26 Beneficiarius in sacris constitutus non potest illo modo beneficium resignare, nisi, &c.
- 27 Renunciatio beneficii, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, non valet, nisi facta mentione, &c.
- 28 Permutatio beneficii, non facta mentione quod ad illius titulum fuit permutans sacris initiatus, nulla est.
- 29 Nisi obrinuerit possessionem permutati beneficii sufficientis.
- 30 Iurans resignare beneficium ad cuius titulum fuit promotus penitentia imposita absoluendus est ne resignet.
- 31 Beneficium resignare valet constitutus in minoribus etiam si non habeat aliunde quo vivere possit.
- 32 Habet locum etiam si beneficia sint iuri patronatus.
- 33 Pius V. imponit penam contra resignantes beneficia contra formam huius cap.
- 34 Ordinarius tenetur alere illum Presbyterum cuius resignationem non sufficiens tantum beneficii, quod habebat ad congruam sustentationem necessarium.
- 35 Patrimonium obtinentes ordinari post hac non possunt, nisi illi quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.
- 36 Patrimonium super re immobili constitui debet.
- 37 Patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoveri debet, est res certa fructifera, &c.
- 38 Patrimonij quantitas remittitur ad terminos Concilii.
- 39 Patrimonij examen pertinet ad Episcopum priuatim quoad alios.
- 40 Patrimonia pro clericis ad sacros Ordines promovendis potest constitui super annuis perpetuis censibus.
- 41 Patrimonium donatum per parentes, ea conditione ut illud habeat interim dum aliquod non obtinet beneficium, est validum.
- 42 Donationis ad titulum potest quis ordinari.
- 43 Donatione facta, & sequuta traditione bonorum pro patrimonio, si clericus moriatur, an donans recuperet eadem bona.
- 44 Dimissorias concedere potest Episcopus clericis absentibus ut ad patrimonij, vel pensionis titulum ordinentur.
- 45 Ordinari quis potest ad sacros Ordines cum patrimonio sibi assignato à patre in bonis, quæ sunt directi domini Ecclesie.
- 46 Ordinari quis potest ad titulum bonorum immobilium, & annuorum reddituum.
- 47 Beneficij & patrimonij ad titulum potest quis promoveri si beneficium per se sufficiens non sit.
- 48 Ordinari nullus potest in sacris si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pittance, elemosyna, &c.
- 49 Ordinari nullus potest ad titulum sue industriae, vel honesti laboris.
- 50 Litteraturæ ad titulum non potest quis ordinari.
- 51 Ordinari sine beneficio vel patrimonio quandoque concessum est ob penuriam Sacerdotum.
- 52 Claus. Donec fuerit de beneficio prouisus, non comprehendit officium organistæ.
- 53 Episcopus quando possit ordinare familiarem suum ad titulum pensionis.
- 54 Verba hæc denotant boni viri arbitrium.
- 55 Ordinari nullus potest contra prohibitionem sui Prelati, aut de illo conqueri, seu ab eo appellare.
- 56 Necessitas, vel utilitas Ecclesie sufficit ut Episcopus possit admittere ordinandum ad titulum patrimonij.
- 57 Patrimonij quantitas remittitur ad terminos Concilii.
- 58 Patrimonium an sufficiat, relinquitur arbitrio Ordinarii.
- 59 Bona, ad quorum titulum quis est sacro Ordine insignitus, prohibentur sine licentia Episcopi alienari.
- 60 Patrimonium vendi, hypothecari, vel prescribi tempore ordinario non potest.
- 61 Alienatio patrimonij, aut extinctio pensionis subsequens promotionem est inualida.
- 62 Dictio, nullatenus, importat nullitatem actus ipsa iure.
- 63 Alienatio, seu renunciatio patrimonij, an possit fieri sine licentia Episcopi, si habeatur beneficium, vel quid aliud sufficiens.
- 64 Beneficium, vel patrimonium quando dicatur sufficiens.
- 65 Decretum Concilii in presenti quorum canonum penas innoet.
- 66 Innouare penam suspensionis cap. neminem, & cap. sanctorum, qui teneant.
- 67 Innouare penam cap. cum secundum, qui resoluant.
- 68 Constitutionis Sixti V. modificatio.
- 69 Ordinatus ad titulum patrimonij quamuis post ordinationem illud retrodonet, seu renuntiet, non incurrit ullam suspensionem.
- 70 Patrimonium habens ex fidei donatione an puniatur per sententiam iudicis amissione illius.
- 71 Donatio pro suscipiendis Ordinibus an imputetur in legitimam.
- 72 Ordinatus bona fide ad titulum patrimonij quod prius erat alteri donatum non incurrit penas huius decreti.

4 Cap. Diaconi sunt, circa med. 93. dist.

Cum non deceat eos, qui diuino ministerio adscripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere: compertumque sit, complures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo ferè delectu admitti, qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: a statuit sancta Synodus, ne quis deinceps, & Clericus secularis, quamuis aliàs sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, & eum beneficium Ecclesiasticum, & quod sibi ad victum honestè sufficiat, & pacificè pos-

ficē possidere. n. Id verò beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus, & neque ea resignatio admittatur, nisi confitit, quod aliunde viuere commodè possit: & aliter facta resignatio nulla sit. i. Patrimonium verò, & vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse, & que eis ad vitam sustentandam satis sint: & atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinguī, vel remitti & nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum & sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant^b, unde viuere possint. c. & antiquorum Canonum penas super his innotando.

^b Cap. neminem dist. 70. c. Et cap. Sanctorum 70. dist. cap. cum secundum de prebend. & c. cum Episcopus de prebend. in 6. c. fin. de rescript. in 6. Vide constitutionem Alexand. in Conc. Later. part. 1. c. 5.

1. Vide Henric. in summ. lib. 10. cap. 17. §. 3. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 18. in nouis edit. Fr. Emman. in summa tom. 2. c. 15. Flamin. Paris. de resignat. benefice. lib. 2. quest. 9. Azor. institut. moral. p. 2. lib. 3. c. 4. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de sacram. Ordinis. cap. 7. conclus. 6. cum seqq. Nicol. Garc. de benefice. p. 2. cap. 5. per tot. Aloyf. Ricc. in collect. decis. in part. 3. collect. 566. & in praxi rerum fore eccles. decis. 3. 12. cum seqq. in 1. edit. alias resol. 270. cum seqq. in 2. edit. Martin. Fornar. in tract. de Ordine cap. 8. Vgolin. de officio Episcopi cap. 26. §. 8. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fore pœnit. lib. 32. tract. 2. num. 72. cum seqq. Armendar. in addit. ad recopilat. legum Navarra lib. 2. tit. 8. l. 1. de patrimonio clericorum, Bonacin. de Sacrament. disp. 8. quest. unica. puncto 5. num. 18. cum seqq. latē Narbona l. 35. gloss. 1. tit. 3. lib. 1. Recopil. Boët. Epo. tom. 1. tit. de iurisdic. ecclesiast. tempor. q. 1. num. 5. cum seqq. Campan. in dimerfor. iuris Canon. rub. 8. cap. 1. cum seqq. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico tract. 2. quest. 19. cum multis seqq. Sanctarell. d. quest. 49. num. 10. in princip. Sanchez d. cap. 1. dub. 3. num. 9. Alzedo dict. part. 2. cap. 5. num. 51. Lezana in summa quest. Regul. cap. 14. num. 10. Ego ipse d. alleg. 19. n. 4. in fine.

2. Statuit sancta Synodus ne quis deinceps, &c. Ordinare ante Concilij promulgationem poterat Episcopus clericos suos ad diuersos titulos. Primo ad titulum beneficii, cap. Sanctorum 70. dist. Secundo ad titulum paternæ hereditatis, cap. Episcopus in fin. de prebend. seu ad titulum proprii patrimonij, cap. ruis. de prebend. Tercio ad titulum alieni beneficii, cap. postulat. de iure patron. cap. per tuas 3. de simon. a. Felin. in cap. in nostra, de rescript. corollar. 34. num. 31. Quarto ad titulum stipendij ab Episcopo sibi assignandi super fructibus sue mensæ Episcopalis, ad cap. Episcopus de preben. Abb. in cap. cum secundum num. 11. eodem tit. Quinto ad titulum pensionis, seu stipendij laico assignandi, Rot. decis. 11. de prebend. in antiquior. & decis. 39. de rescript. in antiq. Hodie Episcopus etiam virgente necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum non poterit ad tertium, & quartum clericos promouere, ad secundum verò poterit, sed in terminis tantum, in quibus Concil. loquitur, nempe pro necessitate, vel utilitate Ecclesiarum dummodo talis laicus sit verè facultatibus idoneus, atque in forma valida obliget se, suosque successores ad præstandum hoc stipendium, & non alienandum sine licentia Episcopi illa bona, super quibus assignatum erit hoc stipendium, hæcque obligatio duret donec ordinatus beneficium sufficiens, aut pensionem aliunde erit adeptus, ita refert decisum Nicol. Garc. de benefice. p. 2. cap. 5. num. 93.

3. Clerici secularis. Ergo Religiosos non comprehendere ait Henric. in sum. lib. 10. cap. 17. §. 3. Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. quest. 23. art. 3. Sanctarell. d. g. 49. num. 5. Ego ipse d. p. 2. alleg. 19. n. 3. aduerterent Sixtum in sum. Constit. 29. contra clericos male promotos, hoc idem insinuare in illis verbis, ibi, aut quoad seculares sine titulo sufficiens beneficii, vel patrimonij.

4. Sed sub hoc decreto comprehendendi omnes & singulos etiam cuiuscunque Ordinis clericos Religiosos, siue seculares more Religiosorum viuentes in communi,

& non professos, declarauit Pius V. constit. 74. incip. Romanus Pontifex, de anno 1568. relata per Piafec. in praxi Episcopi. p. 1. cap. 1. de conferend. ordinib. num. 43. & per illam sic sentiunt Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 1. vers. hac autem regula, Salzed. ad Bernard. d. cap. 18. num. 2. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 12. Bonacina de suspens. in particulari disput. 3. quest. 2. puncto 9. num. 1. Nald. in summ. verb. Ordo, num. 28. Molles. in summ. Theologia moralis tractat. 2. cap. 15. num. 11. Homobon. de Bonis d. tractat. 2. quest. 21. Sanctarell. d. quest. 49. num. 10. in princip. Sanchez d. cap. 1. dub. 3. num. 9. Alzedo dict. part. 2. cap. 5. num. 51. Lezana in summa quest. Regul. cap. 14. num. 10. Ego ipse d. alleg. 19. n. 4. in fine.

Et hanc Pij V. constitutionem intelligendam esse tam in non professis, quam in nulliter professis, censuit Rot. in Vrgellen. Canoniceatus 3. Martij 1595. coram Cardin. Blanchetto, quam refert Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 11. & 12. & obseruant Sanctarell. d. num. 10. in fine. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapolit. p. 2. decis. 283. & in praxi rerum fore eccles. resol. 270. num. 2. vbi num. 3. cum Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 15. num. 1. resoluit sic ordinatos Regulares non professos sine titulo illo ordine ministrantes etiam irregulares, refert Ego ipse d. alleg. 19. num. 5. & 6.

Gregorius XIII. in constit. sua, incip. Ascendente, sub dat. Kal. Iunij 1584. concessit Societati Iesu quod qui tria vota paupertatis, castitatis, & obedientie in Societate emisserunt, de licentia Præpositi Generalis possint promoueri ad sacros Ordines absque titulo, etiam ante solemnem professionem emissam, si modo sint ætate, moribus, & doctrina idonei, non obstantē dicta constitutione Pij V. quæ hoc decretum ad Religiosos non professos extendit, fortasse quia cognoscebat illo prædictæ Societatis Patres ligari, eo quod et si veri dicerentur Religiosi, tantum simplicia vota emittebant. Ita Mandos. conf. 13. Henric. lib. 10. cap. 17. §. 3. Flamin. Paris. d. lib. 2. quest. 6. num. 19. Piafec. d. p. 1. cap. 1. num. 44. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 15. num. 1. & quest. regul. tom. 3. quest. 23. art. 3. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 13. Martin. Fornar. d. tract. de Ordine cap. 8. num. 9. vers. pro resolutione, Bonacina d. punct. 9. num. 2. Soar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 1. num. 38. Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 1. vers. excipitur tamen, Sanctarell. d. g. 49. num. 6. & 11. Illustriss. D. Roderic. a Cunha in comment. ad cap. 1. num. 1. dist. 70. Molles. d. c. 15. num. 12. Sanchez d. dub. 35. num. 9. Marchin. d. tract. 2. p. 6. cap. 5. num. 5. Alzedo d. p. 2. cap. 5. num. 52. Lezana d. cap. 14. num. 10. Vnde si contingat e Societate quem eici in Sacris iam constitutum & carentem beneficio, tunc Prælatus eiusdem Societatis de honesto victu saltem de redditu 40. annuorum illi providere debet donec sufficiens beneficium fuerit affectus; ita Marchin. d. cap. 5. num. 5. Ego ipse d. p. 2. alleg. 19. num. 17.

Ad sacros Ordines. Ad minores igitur Ordines titulum non requiri contra gloss. 1. in cap. neminem 70. dist. tenent, seruarique de consuetudine attestantur Salzed. d. cap. 18. num. 5. Vgolin. de irreg. cap. 61. num. 2. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 15. num. 16. Nauarr. conf. 14. num. 1. de tempor. ordin. Thom. Valasc. d. tom. 1. alleg. 35. num. 3. Sanchez d. lib. 7. cap. 1. dub. 37. Alzedo d. p. 2. cap. 5. num. 50. Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacram. vbi de sacram. Ordinis. cap. 7. ad fin. Flamin. Paris. d. lib. 2. g. 6. num. 4. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 4. cum seqq. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fore eccles. resol. 271. num. 3. Campan. d. rub. 8. cap. 1. num. 5. Sanctarell. d. g. 49. num. 3. & 4. Homobon. de Bonis d. tract. 2. g. 20. Illustriss. D. Roderic. a Cunha in comment. ad d. cap. 1. dist. 70. num. 3. Ego ipse d. alleg. 19. num. 3.

Et beneficium ecclesiasticum, &c. Ad titulum beneficii quod in distributionibus quotidianis consistit, posse quem

5.

6.

7.

8.

- quem ad sacros Ordines promoueri, tenet Campan. d. rubr. 8. cap. 5. num. 29. quem refero d. allegat. 19. num. 24. Marchin. d. tract. 2. p. 6. cap. 6. diffie. 5. num. 19.
9. Ad titulum beneficii de futuro, ad quod est presentatus, nominatus, seu postulator, non posse quem promoueri, resoluunt Salzed. d. cap. 18. num. 6. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 15. num. 10. Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 3. in fine. Petr. de Ledefma d. cap. 7. post 8. concl. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 130. Narbona d. loco num. 64. pag. 13. Sanchez in opus moral. lib. 7. cap. 1. dub. 34. num. 5. & dub. 35. num. 2. D. Acuña in cap. neminem. num. 13. diff. 70. Marchin. d. tract. 2. p. 6. cap. 6. diffie. 3. Ego ipse d. alleg. 19. num. 28.
- Contra Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 15. num. 3. Sayr. de cons. lib. 4. cap. 1. num. 19. Campan. d. rubr. 8. cap. 4. num. 10. existimantes posse quem promoueri non solum ad titulum beneficii iam quaesitum, sed etiam querendi.
10. Ad titulum beneficii posse quem ad sacros Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines promoueri, non obstante quod non lucratur illius fructus, nisi post susceptum presbyteratus Ordinem, tenent Nicol. Garc. d. par. 2. cap. 5. num. 110. Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarrae lib. 2. tit. 8. l. 1. de patrim. cleric. num. 11. Ego ipse d. p. 2. alleg. 19. num. 29. Marcel. Vulpe d. c. 8. num. 11.
11. Vicaria perpetua ad titulum posse quem ad sacros Ordines promoueri resoluunt Mandos. ad regul. 34. Cancell. g. 13. num. 3. Salzed. d. cap. 18. num. 7. Valenzuela conf. 54. num. 29. lib. 1. Campan. d. rubr. 8. cap. 4. num. 8. Sebast. Casar in relect. de eccles. hierarchia p. 3. diff. 13. §. 8. ex num. 3. fecus si vicaria fuerit temporalis, vt infra num. 20.
12. Ad titulum capellaniae in perpetuum auctoritate Apost. vel ordinariae erectae, & in titulos creatae, posse quem ordinari, resoluunt Sebast. Casar in d. relect. de ecclesiastica hierarchia p. 3. diff. 14. §. 3. num. 4. Illustriss. D. Roderic. à Cunha in comment. ad princ. dist. 7. num. 9. Salzed. d. cap. 18. num. 9. vers. sed verum, vbi addit hoc verissimum, quando ab initio in fundatione interuenit auctoritas Episcopi, & datur in titulum perpetuum, & in vers. illud, subdit defendi posse quod licet in prima capellaniae fundatione non interuenierit Ordinarij auctoritas, si tamen non reluctante fundatoris voluntate postea Capellania in ecclesiasticum beneficium fuerit erecta, nempe per collationem, & canonicam institutionem fundatoris, confanguineus, vel alius, qui ad eam vocatus est, eius nomine & titulo poterit ordinari. Seculares autem Capellaniae praefum de sui natura perpetuas, & collatiuas, resoluunt Lap. allegat. 9. num. 3. Card. consil. 57. num. 5. Cassad. dec. 4. n. 2. de proband. Caualer. dec. 72. num. 3.
13. Ad titulum praestimonij solum dari in titulum clericis, posse quem ad sacros Ordines promoueri, resoluunt Salzed. d. cap. 18. num. 10. Sebast. Casar d. disp. 14. §. 5. num. 3. Vgolin. de officio Episcopi cap. 26. §. 8. num. 3. in fin. Marchin. d. p. 6. cap. 6. diffie. 5. num. 22.
14. Ad titulum Ecclesiae receptivae posse quem ad sacros Ordines promoueri, per text. cum gloss. in cap. neminem 70. dist. tenent Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. dimissoria §. 5. vers. hic est. Campan. d. rubr. 8. cap. 4. num. 12. vbi id verum credit in ea diocesi, quae tenentate beneficiorum grauata ministris indigeret ecclesiasticis, nec viri adfunt congruum nedum patrimonium non habentes, at illo omnino carentes.
15. Ad titulum Ecclesiae, cui adscribitur, posse quem promoueri, existimant Maiol. de irregular. lib. 4. c. 15. sub num. 2. Flamin. d. lib. 2. quest. 6. num. 33. per Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 16. mandans neminem ordinandum nisi indicio sui Episcopi sit utilis, aut necessarius suis Ecclesijs, quarum alteri propterea ab Episcopo adscribatur vbi suis fungatur muneribus, eumque locum deinde in consilio eodem Episcopo deferere nequeat, nam praesupponit per eiusmodi adscriptionem additum esse illi Ecclesiae, & ex ea fructus percipere, alioquin non procedere arbitratu Campan. d. rubr. 8. cap. 4. num. 14. & Maioli sententiam veram credit Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 6. quatuor concurrentibus; primo vt interueniat consensus Rectoris eius Ecclesiae, secundo vt interueniat licentia, ac consensus Romani Pontificis, & hoc ad successorem; tertio vt ex seruitio Missarum, & diuinorum officiorum, & elemosynis à fidelibus elargiendis habeant unde se sustentent, quarto vt ne inde amoueantur.
- Ad titulum coadiutoriae perpetuae cum futura successione posse quem promoueri, dummodo ratione illius habeat congruam sustentationem tanquam ad titulum pensionis, tenent Nauarr. in tract. de Orat. cap. 20. num. 8. Salzed. d. cap. 18. num. 7. Acosta de Andrada ad Bullam Cruciatam q. 75. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. §. 9. num. 6. Petr. de Ledefma d. cap. 7. conclus. 1. dub. 2. Monet de optione canonica, cap. 4. §. 8. num. 169. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 132. Sebast. Casar d. disp. 14. §. 9. num. 4. & 9. Vgolin. de officio Episcopi, c. 26. num. 8. Narbona citato loco num. 65. pag. 12. Sanchez in opus moral. lib. 7. c. 1. dub. 35. num. 4. Ego ipse de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 19. num. 23.
- Capellania in Capella Papae obtinentem, licet sit ad nutum amouibilis, ad illius titulum ordinari posse, tradunt Nauarr. consil. 20. de tempor. ordin. Sayr. in florib. dec. sub eod. tit. dec. 59. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori eccles. resoluit. 334. in fine. Ego ipse d. allegat. 19. num. 30.
- Cooperatum in Collegium feminarij non posse ordinari ad titulum feminarij, nisi ob causam inferuendi beneficio, quod forsan esset feminario iniunctum, decusum referunt Lel. Zech. de rebus ecclesiasticis. tit. de Clericis sub num. 7. vers. 84. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. seminarij, §. 6. Flamin. Paris. d. g. 6. num. 32. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Ordo pen. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 9. & 10. Pfafec. d. p. 1. cap. 1. num. 45. Iul. Casar Madius de sacris Ordin. cap. 5. num. 20. Marchin. d. p. 6. diffie. 5. num. 33. Alzedo d. p. 2. cap. 5. num. 56. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 104. vbi in addit. refert declarasse Gregorium XII. Clericos feminarij non posse promoueri ad aliquem Ordinem sacrum ad titulum ipsius feminarij, nisi pro seruitio beneficii feminario vniti, & tunc cum assignatione certi annui redditus, unde sic promotus viuere possit, quae tamen assignatio cessat postquam illi aliunde se equè sustentare poterunt, refero Ego ipse d. alleg. 19. num. 31.
- Ad titulum vicariae temporalis, aliorumque similium beneficiorum, seu capellaniarum amouibilium, non posse quem promoueri, resoluunt Maiol. d. lib. 4. cap. 15. num. 4. Henriquez d. cap. 17. §. 3. litt. Q. Aloyf. Ricc. in decis. curie Archiep. Neap. decis. 190. p. 2. Salzed. d. cap. 18. num. 8. vers. & ea ratione, Flamin. Paris. d. lib. 2. quest. 6. num. 2. Gonzal. d. gloss. §. 3. num. 42. Campan. d. rubr. 8. cap. 4. num. 4. in fine. Ego ipse d. allegat. 19. num. 25. Narbona d. l. 35. gloss. 1. num. 68. vbi num. 69. dicit de capellania ad nutum amouibili, seu de quolibet manuali beneficio. Marchin. d. tract. 2. p. 6. diffie. 5. num. 18. Sanchez d. dub. 35. num. 5.
- Quod sibi ad vicium honeste sufficiat. Episcopum arbitrari debere congruam summam & decentem beneficii valorem, cum praescripta certa quantitas non sit, asserunt Menoch. de arbit. casu 216. num. 12. cum segg. Flamin. Paris. de resignat. lib. 5. quest. fin. num. 132. & 181. Ludou. Beia respons. casuum conscient. p. 4. casu 26. Henriquez in summ. lib. 10. cap. 17. §. 3. in commento litt. N. Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 112. cum segg. Azor. d. p. 2. lib. 6. cap. 10. quest. 8. Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 2. Thom. Valase. allegat. iuris tom. 1. alleg. 35. Illustriss. D. Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 1. dist. 70. num. 12. Iacob. de Grassi consil. 4. de tempor. ordin. vol. 1. & de arbit. Confess. lib. 2. cap. 49. Lotter. de re benefic. lib. 1. g. 2. num. 31. Sanchez d. cap. 1. dub. 35. num. 7. Molles. in summ. tract. 2. cap. 15. num. 6. Narbona d. loco num. 35. pag. 9. Ego ipse d. allegat. 19. num. 8. cum segg.
- Pacificè possidere. Beneficium debere ab ipso pacificè possideri, qui ad eius titulum vult ordinari, ex hoc loco colligunt Nauarr. in tract. de Orat. notab. 23. num. 69. Flamin. Paris. d. lib. 5. quest. 6. num. 155. Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 3. vers. tertio constare, vbi subdit propterea quod si ille ei moti sit de beneficio ad eius titulum, lite durante ordinari non debet, quippe quia eo priuari possit. Ego ipse d. allegat. 19. num. 15. cum segg. vbi ostendo quando quis dicatur pacificus possessor, & quando beneficium litigiosum censeatur.
- Id verò beneficium resignare non possit, &c. Resignante beneficium, ad cuius titulum ordinatus fuit, teneri facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, alias resignationem irritam esse, & nulla, resoluunt decusum, referunt

referunt Flamin. Paris. d. lib. 2. q. 6. num. 39. Vgolin. de offic. Episcopi cap. 14. §. 3. & cap. 26. §. 8. num. 4. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 314. in 1. edit. alias resolut. 272. num. 1. in fine in 2. edit. Azved. l. 1. num. 9. tit. 4. lib. 1. noue Recep. Valenzuela late const. 3. 2. num. 1. cum segg. tom. 1. Steph. Gratian. discept. 991. Sanchez in epist. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 38. num. 1. Marchin. d. p. 6. diff. 7. Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 217. vbi n. 214. subdit quod est nulla etiam in foro conscientie, Petr. de Ledesina d. c. 7. conclus. 10. Campan. d. rubr. 8. cap. 6. num. 2. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 21. Ego ipse d. alleg. 19. num. 45. Et ipsi resignanti hoc casu competere actionem spolii ex Rotas decisionibus firmant Piasc. in praxi Episcop. p. 1. cap. 1. num. 44. vers. ampliari possit. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. §. 5. 10. num. 35. quia cum resignatio non teneatur non abdicatur a resignante, Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 225. Rot. in Leonien. Canoniciatus S. Ioannis

28. Iunij 1621. coram bona mem. Rambaldo, prope fin. quam refero d. alleg. 19. num. 36. & ead. Rota decis. 415. apud Farinac. p. 1. in posthum.

23. Nec posse per æquipollens adimpleri, tenent Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 193. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 21. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 991. Masfobr. in praxi habendi concursus reg. 5. dub. 1. num. 45. in ult. impress. Rot. coram Gregorio X. V. decis. 441. num. 1. & ibi Beltramin. num. 9. & in d. Leonien. Canoniciatus.

24. Et habere locum etiam in resignationibus factis coram Papa, post Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 193. firmavit Rot. in d. Leonien. Canoniciatus vers. non obstat quod Concilium.

25. Et prohibere resignationes voluntarias, sed non priuationes, referunt decem Nicol. Garc. d. c. 5. n. 220. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. n. 24. Ego ipse d. alleg. 19. num. 45.

26. Et beneficium in sacris constitutum non posse vilo modo beneficium resignare, nisi aliunde habeat unde se commodè sustentare valeat, fanciuit etiam Pius V. Constit. 5. incip. Quanta, Kal. Aprilis 1568. quæ licet loquatur de resignationibus factis coram Ordinario, habere tamen locum etiam in Curia, tradunt Flamin. Paris. de resignat. lib. 3. q. 14. num. 3. & lib. 5. quest. ult. num. 176. Nicol. Garc. d. c. 5. num. 198. Aloyf. Ricc. d. resolut. 272. in fine, Ego ipse d. alleg. 19. num. 40.

27. Renunciationem beneficij, ad cuius titulum quis facris fuit ordinatus, factam etiam cū pensione sufficienti ad congruam sustentationem, non valet nisi facta mentione quod ad illius titulum fuit promotus, resoluunt additio ad Nauarr. consil. 4. de renunciat. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 219. Stephan. Gratian. discept. forensium cap. 991. num. 2. Ego ipse d. alleg. 19. num. 42. Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 2. cap. 2. quas. 23. in fine, Rot. in d. Leonien. Canoniciatus vers. nec obstat quod dictum S. Concilium, Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 4.

Contra Nauarr. consil. 23. de prebend. in antiq. alias consil. 3. de renunciat. in nouis, Sayr. in floribus decis. sub d. tit. de prebend. decis. 23. Campan. d. rubr. 8. cap. 6. num. 6. existimantes resignationem promoti ad sacros Ordines ad titulum beneficij, quod ipse postea referatur pensione sufficienti ad eius instum renuntiavit, nulla facta mentione quod ad titulum illius beneficij ordinatus esset, non obstante hoc decreto, in foro conscientie, & etiam exteriori validam esse.

28. Permutationem beneficij, non facta mentione quod ad illius titulum fuit permutans sacris initiatus, nullam esse, ac proinde dispositionem Concilij in presenti in ea locum habere, tenent Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. §. 5. 10. & num. 43. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 218. Stephan. Gratian. d. cap. 159. num. 3.

29. Sed tutum esse in conscientia illum, qui beneficium, ad cuius titulum erat promotus, resignavit, & aliud ex causa permutationis obtinuit, tacendo in resignatione quod erat promotus ad titulum primi beneficij, dummodo secundum beneficium sit æquiualens, referunt decem Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 31. Stephan. Gratian. in addit. ad d. cap. 189. num. 3. Ego ipse d. alleg. 19. num. 44.

Immo in vitroque foro validam esse huiusmodi permutationem, tacita promotione ad illius titulum facta, quando permutans consequitur valide possessionem pa-

Barbosa. Collect. in Concil. Trid.

cificam alicuius beneficij sufficientis ad congruam, & non permutatur beneficium pingue cum tenui, & minus sufficienti ad victum, resoluunt Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 4. vers. secundo excipitur. Campan. d. rubr. 8. cap. 6. num. 5. Rot. in Mutinen. Canoniciatus 4. Decembris 1609. coram Gregorio XV. decis. 441. num. 3. in collectis per Beltramin. refert Masfobr. in praxi habendi concursus regis. 5. dub. 1. num. 45. secundum Roman. impress.

Intantem resignare beneficium, ad cuius titulum fuit promotus, vel procuratorem constitutum ad resignandum non reuocare, penitentia imposita absolueundum esse ne resignet, & vt procuratorem possit reuocare, referunt decem Flamin. Paris. d. q. 6. in 43. Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 232. in 1. & 2. declar. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 29. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 25. q. 6. Vgolin. d. cap. 26. §. 8. sub num. 4. Campan. d. c. 6. num. 4. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fore eccles. resolut. 272. num. 2. Ego ipse d. alleg. 19. num. 46. Marchin. d. p. 6. cap. 6. diff. 7. num. 39.

Constitutum in minoribus Ordinibus nō legari dispositione huius cap. immo posse beneficium resignare, etiam si nō habeat aliunde quo viuere possit, tenent Flamin. d. quest. 6. num. 1178. Fr. Emman. in summatom. 2. cap. 15. num. ult. Azor. d. p. 2. lib. 7. cap. 20. quas. 7. Ceual. commun. contra communes, quest. 561. num. 26. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 159. d. num. 9. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 203. Paul. Comitol. resp. moral. li. 6. q. 34. num. 4. Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 4. vers. postremo, Ego ipse d. alleg. 19. num. 39.

Habere locum contenta in hoc decreto, etiam si beneficia essent iurispatronatus, asserit decem Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 196.

8. Neque ea resignatio admittatur, &c.] Pœnam contra resignantes beneficia, contra formam huius cap. & contra talem resignationem admittentes imponere Pium V. in d. constitut. incip. Quanta Ecclesia Dei, sub dat. Kalend. Aprilis 1568. asserunt Vgolin. d. cap. 26. §. 8. num. 5. Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 228. in 4. declar. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 27.

Ordinarium, qui admisit resignationem factam ab aliquo Prebysitero, qui nihil aliud præter id beneficium habebat, unde commodè se sustentare posset, teneri eū alere, nec posse eidem beneficium, resignatum restituere, sed in eo institui debere illum, qui præsentatus fuerat a patrono, decem referunt Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 228. in 3. declar. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 26. & addit. ex alijs Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 2. cap. 2. quest. 23. prope fin. si beneficium erat libera collationis, ad Romanum Pontificem, eius collationem spectare.

1. Patrimonium verò, &c.] Vide Nauarr. consil. 14. num. 2. de tempor. ordinat. in nouis, Vgolin. de officio Episcopi cap. 16. §. 9. num. 3. Campan. in diuersis iuris canon. rubr. 8. cap. 2. num. 1. Lotter. de re benef. lib. 1. quas. 2. num. 32. Bonacina d. disp. 3. q. 1. puncto 9. num. 14. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 19. d. num. 52.

Patrimonium super re immobili constitui debere, resoluunt Nauarr. consil. 34. de tempor. ordin. in nouis, Azor. d. p. 2. lib. 3. cap. 4. quas. 7. Vgolin. d. cap. 26. §. 10. num. 1. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 315. in 1. edit. alias resolut. 273. in 2. edit. Illustriss. Datus Roder. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 11. dist. 70. Ego ipse d. alleg. 19. num. 55.

Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur, licet in rebus immobilibus esse debeat, & non in mobilibus, non tamen ob id incurri pœnam si quis ordinetur ad patrimonium in mobilibus, curare tamen debere sic ordinatum, vt quantum primum titulus ille honorum mobilium in bona immobilia ad mentem Concilij Trident. conuertatur, resoluunt Nauarr. d. consil. 34. Sayr. in floribus decis. sub tit. de tempor. ordinat. decis. 31.

Patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, est res certa fructifera, de qua ipse disponere valeat, & ideo nec ob penuriam Sacerdotum ad sacros Ordines promouendi sunt, qui super alienis bonis affectionem habent victus, & aliarum rerum necessariorum cū cautione certa sine alio titulo beneficij, vel patrimonij, ita refert decem Nicol. Garc. d. p. 2. c. 5. n. 96.

Patrimonij quantitas ad quod quis promoueri possit, non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij.

L ita

- ita resolutum asserit Nicol. Garc. *dict.* p. 5. num. 113.
39. Patrimonij examen pertinet ad Episcopum priuatiue quoad alios, vt per Sel. in *selectis canon. cap. 3. num. 1.* vbi refert decifum in Placentina 16. Martij 1630.
40. Patrimonia pro clericis ad sacros Ordines promouendis potest constitui super annuis perpetuis censibus, cum cautione quod si census redimerentur, pecunia ex iudicis decreto apud idoneas personas deponatur ad effectum inuestiendi, Aldan. in *compendio canonice. resol. lib. 1. tit. 10. num. 3.* vbi attestatur sic fuisse decifum sub die 2. Junij 1629.
41. Patrimonium donatum per parentes ea conditione vt filius vfumfructum habeat interim dum beneficium aliquod, aut bona alia ad eius congruam sustentationem sufficientia acquirit, est sufficiens, & ad illius titulum potest ordinari, Sel. *cap. 3. num. 2.* vbi dicit ita fuisse resolutum à S. Congreg. Episcop. & Regul. in Eugubina 22. Maij 1590.
42. Donationis ad titulum potest quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit assumendum pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiarum, etsi donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non possit absque Episcopi licentia, vel si aliunde habeat vnde viuere possit, refert decifum Nicol. Garc. *d. p. 2. cap. 5. num. 79.* Narbona *d. l. 35. gloss. 1. num. 9.* & resolunt Vgolin. *d. cap. 26 §. 9. num. 3.* Moscon. *de malef. milit. Eccles. lib. 1. p. 2. cap. 1. pag. 380.* Azor. in *fit. mor. p. 2. lib. 3. cap. 4. quæst. 1.*
43. Donatione facta, & secuta traditione bonorum donatorum pro patrimonio ad suscipiendos Ordines sacros, si clericus moriatur ante susceptos Ordines, non obstat decretum in presenti quoniam donans recuperet eadem bona si attento iure communi restituenda forent, Sel. *d. cap. 3. numero 3.* vbi ait ita fuisse resolutum in Murinen. 11. Junij 1631.
44. Clericus absentibus, qui Ecclesijs necessitatem habentibus subuenire, aut vtilitatem aliquam asserere non possunt, dimissorias concedere potest Episcopus vt ad patrimonium, vel pensionis ecclesiasticæ titulum ordinentur, refert decifum Nicol. Garc. *d. p. 2. cap. 5. num. 76.*
45. Ordinari quis potest ad sacros Ordines cum patrimonio sibi assignato à patre in bonis, quæ sunt directi domini, Ecclesiæ, & de quibus soluitur quædam rata fructuum in recognitionem, quatenus vtile dominium bonorum per patrem assignandorum filio legitime transferri valeat, & ad illius vitam honestè sustentandam dicta bona sufficiant, Aldan. *d. tit. 3. num. 4.* vbi dicit ita fuisse resolutum in Lucana 7. Septembris 1630.
46. Ad titulum bonorum immobilium, & annuorum reddituum sibi donatorum potest quis ad sacros Ordines promoueri, si tamen Episcopus iudicauerit eum assumendum pro necessitate suarum Ecclesiarum, donationesque huiusmodi bene, & absque vlla fraude in forma valida fiant, ac bona, & redditus donati huic promouendo sufficiant ad vitam honestè sustentandam, & nullo modo possint alienari absque licentia Episcopi, donec ille beneficium sufficiens adipiscatur, vel aliunde habeat vnde commodè viuere possit, referunt decifum Nicol. Garc. *d. p. 2. cap. 5. num. 79.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. num. 5.* Campan. *d. rubr. 8. cap. 4. nu. 3.* Ego ipse *d. alleg. 19. num. 56.*
47. Sufficienti titulo beneficii si quis careret, haberet tamen tantundem patrimonij, quod beneficio adiunctum sufficientem constitueret titulum, permittendum illi est ad sacros Ordines promoueri, vt per Zerol. in *praxi Episcop. part. 1. verb. dimissoria, vers. 2.* Prosper de Augustino in *addit. ad Quarant. in summa Bullarj. verb. Ordo, versic. circa 2.* Vgolin. *d. cap. 26 §. 3. in fine.* & §. 8. num. 2. Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. num. 16.* in fine. Ego ipse *d. allegat. 19. num. 14.*
48. Ordinari nullus potest in Sacris si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantia, elemosynæ, annuaria, confraternitates, & alia emolumenta, quæ ex celebratione Missarum in exercitio sacrorum Ordinum percipere, & lucrari possunt, quæ omnia ad victum honestè sufficiant. Prout nec etiam promoueri potest si nihil prædictorum, vel minus sufficienter habet, si Episcopus obliget se suppleturum alimenta, quibus se sustentari possit, ita referunt decifum Nicol. Garc. *d. p. 2. cap. 5. num. 126.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. num. 16.* & 17. Narbona *dict. l. 35. gloss. 1. num. 62. tit. 3. libro 1. Recop.*
- Nullus ad sacros Ordines promoueri potest ex industria sua, vel honesto labore, puta quod sit musicus, Magister Grammaticæ, pictor, aut alterius licitæ professionis, ex qua tantum querit quod sit sufficiens ad sustentationem vitæ, ita referunt decifum Nicol. Garc. *d. p. 2. cap. 5. num. 126.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. num. 18.* Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in *comment. ad c. 1. num. 13. dist. 70.* Ego ipse *d. alleg. 19. num. 71.*
- Litteraturæ ad titulum non posse quem ordinari quantumcumque sit literis, & gradu insignis, tenent Salzed. *dict. cap. 18. numer. 7.* Fr. Eminent. in *summa tom. 2. cap. 15. numero 15.* Nicol. Garc. *dict. cap. 5. numero 128.* Petr. de Ledesma *dict. cap. 7. ante ult. conclus.* Marc. Anton. Genouens. in *praxi Archiep. Neapol. cap. 81. num. 2.* Narbona *l. 35. gloss. 1. numero 73. tit. 3. libro 1. Recop.* Ego ipse *d. allegat. 19. numero 72.* Campan. *dict. rubr. 8. cap. 4. numero 6.* Marchin. *d. par. 6. cap. 6. diff. 5. à numero 36.*
- Contra Henriquez in *summa lib. 10. cap. 17. §. 4. in comment. lit. G. Auila de censur. p. 3. disp. 5. dub. 6. ad fin.* Gonzalez ad reg. 8. Cancell. *gloss. 4. num. 36.* Stephan. Gratian. *disceptat. forens. cap. 57. num. 30.* existimantes Episcopum fas esse ad sacros Ordines assumere virum literis insignem, & collegio illustri cooptatum, quamuis titulo carentem, & allegat Cordub. *casu 36.* atque doctos Theologos & Iurisperitos consultos ita respondisse.
- Sed nunquid filius futuræ paternæ hereditatis pretextu regulariter ad Ordines sacros valeat promoueri? vide latè disputantem Narbona *d. l. 35. gloss. 1. nu. 37.* cum multis segg. tit. 3. lib. 1. Recopilat.
- Ob penuriam Sacerdotum quandoque concessum esse ordinari sine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis spondeat se necessaria ordinandis subministraturum, referunt decifum Nicol. Garc. *d. p. 2. cap. 5. num. 97.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. num. 2.* Campan. *d. rubr. 8. cap. 4. num. 6.* Ego ipse *d. alleg. 19. num. 73.*
- Clausula appolita in constitutione patrimonij, quod solet assignari clericis à consanguineis, videlicet, donec fuerit de beneficio prouisus, non comprehendit officij organistæ, & magistri capellæ, Aldan. *d. tit. 3. num. 5.* vbi testatur sic fuisse decifum sub die 26. Junij 1521.
- ¶ Vel pensionem obtinentes.] Episcopum posse ordinare familiarem suum etiã ad titulum pensionis si pro commoditate, vel necessitate suarum Ecclesiarum iudicauerit ordinandum, refert decifum Armendar. in *addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 2. tit. 8. de patrimonio cleric. numer. 7. in fine.*
- ¶ Nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos.] Cum hæc verba denotent boni viri arbitrium, hoc est, voluntatem rationi submissam, l. fideicommissaria 2. ff. de fideicom. libert. gloss. verb. visum, in cap. 2. de corpore vitæ, Lap. alleg. 60. num. 3. ideo si Episcopus legitime non interponat arbitrium, Deum solummodo iudicem habebit, gloss. verb. relinquatur, in cap. statutum §. accessorum, de rescript. in 6. Calcan. conf. 38. num. 7. ac proinde non dabitur appellatio, quia superior non potest animum, & conscientiam inferioris immutare, Bald. in l. 2. num. 10. vers. scia tamen, C. de sentent. ex breuic. recit. Cou. variat. lib. 2. cap. 12. num. 3. vers. ab eo.
- Ex quibus nullum posse contra prohibitionem sui Prelati ordinari, aut de illo conqueri, seu ab eo appellare, eo quod illum ordinare nolit, resoluit Aloyf. Ricc. in *praxi rerum fore. eccles. resol. 587. in 2. edit.* & censuit Rot. in Elbor. Ordinum 23. Junij 1618. coram bona memor. Remboldo, & 18. Febuarij 1619. coram R. D. meo Coccino Decano.
- ¶ Pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.] Episcopus ergo vt possit admittere ordinandum ad titulum patrimonij eius arbitrio iuxta hoc decretum, sufficit vel necessitas, vel vtilitas Ecclesiæ, Aldan. *d. tit. 3. num. 6.* vbi testatur ita decifum sub die 17. Martij 1619.
- ¶ Quæ eis ad vitam sustentandam, &c.] Quantitatem patrimonij, ad quos quis promoueri potest, non taxari, sed

sed remitti ad terminos Concilij, referunt decisum Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 113. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 12.

58. Et Ordinarij arbitrio relinquendum huiusmodi iudicium, an tale patrimonium sufficiat propter diuersitatem locorum, cum in vno loco sufficiat, quoad alibi non erit sufficiens, tenet Hoied. de incom. benef. p. 1. cap. 19. num. 33. cum segg. Menoch. de arbitr. casu 216. num. 12. Iacob. de Graff. d. arbitr. confess. lib. 2. cap. 49. Vgolin. d. cap. 26. §. 12. in princip. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori eccles. resolut. 271. Armendar. d. l. 1. de patrim. cleric. num. 8. Narbona l. 35. gloss. 1. num. 35. sic. 3. lib. 1. noue Recopil.

59. Et Atque illa deinceps sine licentia Episcopi, &c.] Bona, ad quorum titulum quis est facto Ordine insignitus, prohiberi sine licentia Episcopi alienari, resoluunt Nauarr. consil. 16. antiq. alias consil. 21. in nouis, de tempor. ordinat. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 18. & 60. Henriquez in sum. lib. 1. §. 37. §. 2. Spin. in speculo testam. gloss. 18. princ. a num. 72. Flaui. Paris. d. lib. 2. q. 6. num. 18. Guttier. pract. lib. 2. q. 65. a num. 10. Cened. ad Decretal. collect. 83. nu. 2. Ceual. commun. contra communes quest. 527. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 10. num. 13. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 159. num. 2. Vgolin. d. cap. 26. §. 13. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. numer. 181. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 8. cap. 6. Narbona d. l. 35. gloss. 1. num. 85. cum segg. Boet. Epo. tom. 1. tit. de iurisdic. eccles. temp. quest. 1. num. 5. Valenz. consil. 32. a num. 1. Ego ipse d. allegat. 19. a num. 75.

60. Alienari, aut extingui, vel remitti, &c.] Immo nec vendi. Campan. d. rubr. 8. cap. 6. num. 7. quem refero d. alleg. 19. num. 78. nec permutari, Gonzal. d. §. 10. num. 35. cum segg. Stephan. Gratian. d. cap. 159. num. 3. Ego ipse d. alleg. 19. num. 83. Rot. decis. 614. in 1. collect. Farinac. alias p. 4. diuersor. nec hypothecari, Aloyf. Ricc. in decis. curie Archiepse. Neapol. decis. 212. p. 2. Ego ipse d. alleg. 19. num. 85. nec prescribi tempore ordinario, Melch. Phaebo Lusit. decis. 19. num. 12. tom. 1.

61. Nullatenus possint.] Vnde alienationem patrimonij, aut extinctionem pensionis subsequenter promotione esse inualidam ipso iure, resoluunt Nauarr. consil. 17. nu. 2. & 4. & consil. 21. p. 2. de tempor. ordinat. in nouis, Flamin. d. q. 6. num. 1. & 35. Campan. d. rubr. 8. cap. 6. num. 8. Ego ipse d. alleg. 19. num. 77. Narbona d. l. 35. gloss. 1. num. 86.

62. Tum ex dictione illa, nullatenus, qua importat nullitatem actus ipso iure, ex multis quos plena manu retuli in tract. de dictionib. vsusq. dict. 226. num. 4. secundum Lugdunen. impress. tum etiam, quia verbum, possum, negatiue prolatum necessitatem importat, & actum contra gestum omnino reddit nullum, priuatque omni potentia, iuxta gloss. verb. non potest, in cap. non potest, de regul. iuris lib. 6. cum propemodum adductis per me d. tract. dist. 268. num. 3.

63. Donec beneficium ecclesiasticum, &c.] Ergo alienatio, seu renunciatio patrimonij, ad cuius titulum quis Sacris fuit ordinatus, facta sine licentia Episcopi, valida erit, si tunc habet beneficium, seu alias vnde viuere possit, eo quod illud aduerbium, donec, restringit omnia antecedentia, & est temporis limitatiuum, ex adductis per me d. tract. de dictionib. vsusq. dict. 93. num. 3. & propterea sit sensus affirmatiue constituendus, nempe quod ordinatus ad titulum patrimonij, vel beneficij potest sine licentia Ordinarij vendere patrimonium, beneficiumque resignare si habeat vnde viuat, ita concludunt Flamin. d. quest. 6. num. 16. Ceual. commun. contra communes q. 527. num. 8. & q. 561. a num. 22. Stephan. Gratian. d. cap. 159. num. 14. Azor. d. p. 2. lib. 3. cap. 4. quest. 3. D. Ilustriss. D. Roderic. a Cunha in comment. ad c. 1. num. 26. dist. 70. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. nu. 186. Costa de indic. cap. 1. numer. 49. Narbona dict. l. 35. gloss. 1. num. 89.

Contrarium vero tenet Quintanad. eccles. lib. 3. nu. 72. Cened. pract. & canon. quest. lib. 1. quest. 11. num. 9. Vgolin. d. cap. 26. §. 13. nu. 4. vbi ait Episcopi licentiam necessariam esse ad patrimonium alienandum, vbi quis beneficium ecclesiasticum, aut patrimonium aliud ad victum sufficiens adeptus fuerit, ut ipse Episcopus arbitretur an id, quoad adeptus est, sit sit ad sumptus pertinentes, cum id arbitran ad ipsum spectet, si enim contingeret pro-

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

fundere, quod deinceps acquisiuit, Clericus admittetur ad patrimonium prius habitum; Campan. d. rubr. 8. cap. 6. num. 9. vers. & obuiam, vbi ait duo concurrere debere in patrimonij alienatione, alterum quod alia res subrogetur pro decenti victu, alterum quod Episcopus cognoscat, & comperto ita esse assensiat; subditque explicationem illorum verborum, atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, posse fieri hoc modo, atque illa deinceps etiam cum licentia Episcopi alienari, &c. vel non possint sine licentia, donec, &c. cum duae negatiue affirmant, quasi voluerit dicere Concil. ut possint cu licentia quando beneficium ecclesiasticum, &c. nam dictio illa, donec, restringit vsque ad illud tempus; ergo eo elapso permittit, ex text. singulari in l. generaliter. ff. de decurion. refero ego ipse d. alleg. 19. num. 90.

64. Sufficiens.] Quod autem beneficium, vel patrimoniu quoad hoc propositum dicatur sufficiens, docet Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 15. num. 9. Flamin. Paris. d. q. 6. n. 14. & lib. 5. q. 6. num. 155. Vgolin. de censur. c. 61. de irregular. nu. 6. Petr. de Ledefma d. c. 7. concl. 7. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. beneficium, & verb. dimissoria §. 5. dub. 4. & p. 2. eod. verb. ad fin. Fr. Ludou. Beia respons. casuum conscient. p. 4. casu 26. Nicol. Garc. d. p. 2. cap. 5. n. 112. cum segg. Aloyf. Ricc. in decis. curie Archiep. Neapol. decis. 246. num. 2. p. 2. Thom. Valasc. allegat. iuris tom. 1. allegat. 35.

65. Antiquorum Canonum poenas super his innouando.] Decretum Concilij in presenti innouare pena suspensionis, de qua in cap. neminem, & in cap. Sanctorum 70. dist. & aliam, quam incurrit ordinator providendi de necessarijs illum, quem absque titulo ordinauit, donec ecclesiasticum beneficium consequatur, de qua in cap. cum secundum, de prabend. quando scilicet ordinatus, & ordinator in culpa fuerunt, exstuant Nauarr. consil. 14. num. 4. & cons. 46. num. 1. & 3. de tempor. ordin. in nouis, Soar. tomo 5. de censur. disp. 31. sect. 1. post num. 35. Campan. d. rub. 8. cap. 5. num. 1. Sanchez in opuse. mor. lib. 7. cap. 1. dub. 35. num. 12.

66. Alij vero multo plures putant textum in presenti innouare tantummodo penam suspensionis, de qua in d. cap. neminem, & in d. cap. Sanctorum, ex quorum numero sunt Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 15. in princ. Vgolin. de irregul. cap. 61. num. 7. Salzed. d. c. 18. num. 1. Spin. d. gloss. 18. num. 65. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 2. lib. 2. cap. 97. num. 66. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. dimissoria §. 4. & p. 2. eod. verb. §. 6. & verb. irregularitas §. 2. Fr. Emman. in summ. tom. 2. c. 15. num. 1. & 4. Petr. de Ledefma d. cap. 7. concl. 6. diff. 5. & conclus. 9. diff. 2. Flamin. d. lib. 2. quest. 6. num. 18. Luc. Ortiz. in summ. resolut. 10. de suspens. notab. 5. idem Iacob. de Graffijs consil. 14. nu. 14. & 15. de temp. ord. Steph. Fagundez de quinque Eccles. precept. p. 1. lib. 3. c. 8. sub num. 7. Scottia in Pontific. Constit. epist. 147. theor. 139. Ioan. de la Cruz in direct. Conscient. p. 2. tit. de Sacrament. Ordinis dub. 6. concl. 2. Paul. Comitof. respons. moral. lib. 6. quest. 38. qui omnes aiunt omnino innouari hanc penam, siue quia sublata non erat per d. cap. cum secundum, de prabend. cum ordinatus decepit Episcopum circa titulum suum, siue, quia licet sublata sit, renouata est, & vigori restituta per hoc decretum, quia ipsum simpliciter innouat canoneos antiquos, quorum vnus est d. cap. neminem, & cap. sanctorum.

67. Tercio loco quidam numero, & auctoritate superiores tenent hoc decretum tantum innouare penam d. cap. cum secundum, quae est solummodo aduersus ordinantem, non vero ordinatum, & sic ordinatum sine titulo non suspensum, neque aliquam penam incurrere, sed Episcopum cogendum esse illi providere; ita Viuald. in eand. aureo part. 2. de suspens. num. 28. Henricq. in summ. lib. 13. c. 37. §. 2. Guttier. pract. lib. 2. quest. 65. num. 11. vers. nec opinio Medine, Cened. ad Decretal. collect. 33. num. 2. & 6. ad fin. Auila de censur. part. 3. disput. 5. dub. 5. vers. ex dictis sequitur primo, Nauarr. sibi contrarius consil. 19. num. 2. de temporibus ordinat. Addit ad ipsum Nauarr. consil. 1. quest. 16. in fine, de constitut. Emman. Sa verb. suspensio num. 18. Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 1. c. 48. vers. quinta habetur, nu. 6. in fine, & vers. 18. num. 16. Fornar. de Ordine cap. 8. num. 8. Sayr. de censur. lib. 4. cap. 14. numero 16. Sbroz de officio Vicar. libro 1. questione 36. Antonin. Diana moral. resolut. parte 1. tract. 16. miscel. resolut. 5. Marchin. de Sacrament. Ordinis dist. parte 6. cap. 7. diff. 6.

diffic. 6. à prime. Marcel. Vulp. in praxi iudic. fori Eccles. cap. 8. num. 9. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. Neapol. cap. 83. num. 5. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 5. §. 10. num. 22. Bonacin. de Sacrament. disput. 8. quest. unica puncto 5. num. 24. vers. primo. Sanctarel. var. quest. 49. num. 15. & sic decusum fuisse, testantur Nicol. Garc. d. part. 2. cap. 5. num. 27. & 29. Armendar. d. 1. de patrimon. cleric. nu. 19. Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. sanctorum nu. 7. dist. 70. Ego ipse d. p. 2. alleg. 20. num. 27.

68. Et quamvis Sixtus V. in sua constit. quam edidit contra clericos malè promotos incip. *Sanctum, & salutare, sub dat. Nonis Ianuarij 1583.* ordinatorem sine patrimonio à collatione quoruncunque Ordinum, atque etiam ipsius Tonsuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipso suspensum, atque ab ingressu Ecclesiæ interdictum declarauerit, & promotum ab executione, ministerio, & exercitio Ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensum pronuntiauerit, attamen quia constitutio hæc nimis rigida multis visa fuit, & scrupulos varios tam promouentibus, quam eis, qui promoti fuerant, ingenerauit, eam postea Clemens VII. noua quadam Constit. incip. *Romanum Pontif. sub dat. pridie Kal. Martij 1595.* Motu proprio, & ex certa scientia de Apostol. potestatis plenitudine, sua perpetuo valitura constitutione ad terminos sacrorum Canonum, ac Constitutionis Pij Papæ II. incip. *Cum ex sacrorum, sub dat. 15. Kal. Decembris 1401.* & ad dispositionem decretorum S. Concilij Trident. restrinxit, & reduxit; nec non censuras & pœnas in eadem Sixti constitutione contra quoscunque (præterquam contra simoniacè ordinantes, & ordinatos infictas, quas voluit in suo robore permanere) moderatur, & aboleuit. Ita Soar tom. 5. de censur. disput. vltim. sect. 3. num. 41. Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 20. art. 13. Sayr. d. lib. 4. cap. 17. post num. 37. Fornar. d. cap. 8. num. 9. vers. nec etiam. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 15. num. 128. Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 6. q. 37. Sanctarel. var. resol. quest. 49. n. 22. & 23. Illustriss. D.

Roder. à Cunha in comment. ad c. 2. num. 8. dist. 70.

Vnde ordinatum ad titulum patrimonij, qui post ordinationem illud retrodonat, seu renunciat, vel alienat, quamvis peccet mortaliter, quia facit contra prohibitionem Concilij, & sic castigari possit per Episcopum, non incurrere tamen vllam suspensionem, inferunt Nauarr. in man. cap. 27. num. 158. vers. 2. & cons. 22. Ne temporibus ordin. in nouis, quod deest in antiq. Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 60. Salzed. d. c. 18. num. 13. Gutier. d. q. 65. num. 10. Sayr. d. lib. 4. cap. 15. num. 23. ad fin. Ceual. q. 527. num. 9. Nicol. Garc. d. p. 2. c. 5. nu. 165. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 159. num. 16. & 17. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32. num. 72. vers. porro. Ego ipse d. alleg. 20. num. 32.

An & quando ordinantes sine titulo, vel cum insufficienti, teneantur de sufficienti providere ordinatis, dixi late d. part. 2. alleg. 20. à princip. usque ad num. 23.

Sed an donans fraudulentè, vel fictè promittens patrimonium, deprehensa fraude, & confito quod promissio patrimonij fuit ficta, & donatio tantum verbalis, puniatur per sententiam iudicis amissione patrimonij? Puniri propter fraudem commissam contra Ecclesiam, resoluunt Fr. Emman. in summa tom. 2. cap. 15. num. 7. Petr. de Ledesma d. c. 7. conclus. 6. diffinit. 5. Auila de censur. part. 3. disput. 5. dub. 5. vers. tertia conclusio. Nicol. Garc. d. part. 2. cap. 5. num. 152. Sanch. de matrim. lib. 6. disput. 32. num. 8. ad med. quos refert & sequitur Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 23. dist. 70.

Vtrum donatio pro suscipiendis Ordinibus filio simpliciter facta conferri debeat, seu imputari in legitimam? vide metipsum d. part. 2. allegat. 19. num. 64. addo Narbona d. lib. 35. gloss. 1. num. 11. cum segg.

Ordinatum in subdiaconum ad titulum patrimonij ipsi à patre assignati, si postea habuit notitiam prioris obligationis dicti patrimonij, non incurrere pœnas huius decreti, quia ab initio fuit in bona fide, tenet Sel. dist. cap. 3. num. 17. vbi attestatur sic fuisse decusum sub die 26. Iunij 1621.

Tertia pars quoruncunque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam Canonicatum, personatum, &c. conuertenda est in distributiones quotidianas, vbi eæ sunt ita tenues, vt negligantur, diuidanturque solis interessentibus. Salua consuetudine, per quam non inferuientes recipiunt minus tertia saltem parte. Contumaces vlteriùs puniendi.

C A P V T III.

- 1 Loçores de materia huius cap. agentes.
- 2 Distributiones quotidiane introductæ sunt fauore cultus diuini.
- 3 Decretum hoc locum non habet extra Ecclesiam cathedralem, vel collegiatam.
- 4 Distributiones vbi essent sufficientes, & tolerabiles, detrabi non potest tertia pars eis applicanda.
- 5 Verisimilitudo quod distributiones negligantur quomodo habenda.
- 6 Pars tertia deducenda est de fructibus secundum valorem currentem.
- 7 Partis tertiæ deductio faciendæ est deductis oneribus, & sic pensionibus.
- 8 Licentia causa studiorum non excusat ab amissione tertiæ partis fructuum, &c.
- 9 Pars tertia detrahenda est ex omnibus dignitatibus quamvis de inuopatronatus sint.
- 10 Dignitates non veniunt sub detractioe tertiæ par-

tis quæ nullas habent distributiones quotidianas quamvis habeant locum in choro.

- 11 Partis tertiæ deductio faciendæ est ex illis dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent.
- 12 Duobus remedijs vti non potest Episcopus.
- 13 Decreti istius dispositio habet locum contra omnes Capellanos, & obinentes dignitates.
- 14 Distributiones quotidiane singulis horis canonicis, & Missæ conuentuali assignari debent.
- 15 Distributiones, quæ acceptæ fuerunt in tertia parte fructuum, assignari debent omnibus horis canonicis.
- 16 Canonicus legitime absens non tenetur de suo soluere pro Missis conuentualibus.
- 17 Portio distributionum Canonicorum absentium interessentibus accrescit.
- 18 Detractio tertiæ partis fit de necessitate quando sunt nullæ distributiones.

a Intra sess.
32. de refor.
cap. 3.

Cum beneficia ad diuinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur, statuit sancta Synodus, & in Ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, & vel ita tenues, & vt verisimiliter negligantur, e tertiã partem fructuum, & quorum

& quorumcumque prouentuum, & obtentionum? tam Dignitatum, quam Canonicatum, personatum, portionum, & officiorum, n separari debere, & in distributiones quotidianas conuerti, & qua inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis interessentes, proportionabiliter iuxta diuisionem & ab Episcopo, etiam tanquam Apostolica Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, diuidantur, saluis tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil vel minus tertia parte percipiunt, non obstantibus exemptionibus, ac alijs consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscunque, crescenteque non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ^b ac sacrorum canonum dispositionem.

^b Infra sess. 23. de reformat. cap. 1.

1. Vnde Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 67. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 498. in 1. edit. alias resol. 88. in 2. edit. Monet. de distrib. quotid. part. 1. quest. 5. num. 24. cum segg. metipsum in tract. de Canonici cap. 21. num. 23. cum segg. & infra sess. 22. de reformat. cap. 3. nouissime Stephan. Veyms in constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 11. num. 8. cum seg. pag. 94. & 95.

2. Cum beneficia ad diuinum cultum, &c.] Distributiones quotidianas introductas esse fauore cultus diuini, ut is in Ecclesijs augeatur, per cap. vnic. de cleric. non resid. lib. 6. tenet Abb. in cap. licet num. 2. de prebend. Rebuff. in concord. rub. de collat. §. 1. verb. distributionum, circa med. Nauarr. de orat. cap. 18. num. 10. & 11. Decian. consil. 69. nu. 2. vol. 2. Stephan. Durant. de ritibus Eccles. cap. 25. num. 4. Vgolin. de simon. tab. 1. cap. 9. §. 4. num. 2. Monet. de distrib. quotid. part. 1. quest. 5. num. 35.

3. In Ecclesijs tam Cathedralibus, quam Collegiatis.] Ergo extra Ecclesiam Cathedrali, vel Collegiatam hoc decretum locum non habere, decisum testatur Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 473. cum segg. quem refero d. cap. 21. num. 25.

Vnde detrahi non posse aliquam partem fructuum beneficiorum, quae sunt extra Ecclesiam Cathedrali, vel collegiatam, nisi ipsa beneficia essent incorporata prebendis canonicalibus, resoluunt Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 7. verb. de distributionibus, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. distributiones quotidianae §. 2. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. resol. 288. nu. 3. verb. de distributionibus.

4. Vel ita tenues, &c.] Vbi autem essent distributiones sufficientes, & tolerabiles, tertiam partem fructuum prebendarum applicandam distributionibus, detrahi non posse resoluunt Piafec. d. num. 7. pag. 129. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. distributiones quotidianae, Aloyf. Ricc. d. resol. 288. num. 2.

5. Ut verisimiliter negligantur.] Verisimilitudinem istam quod distributiones quotidianae negligantur, & ob id tertia pars fructuum prebendae in distributiones quotidianas sit conuertenda, iuxta hoc decretum, considerari debere habita ratione numeri omnium canonicorum tam residentium, quam non residentium, refert decisum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 471.

6. Tertiam partem, &c.] Hanc tertiam partem deducendam esse de fructibus, non secundum taxam antiquam prout est in libris Capitulorum, sed secundum valorem currentem, tenet Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 2. num. 467. & cap. 4. num. 22. Aloyf. Ricc. d. resol. 288. num. 3. quos refero d. e. 21. num. 26. Et ita secundum verum valorem, & non secundum taxam prebendarum, idem Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 2. num. 467.

7. Hanc tertiae partis deductionem faciendam esse deductis oneribus, ait Aldan. in compendio canon. resol. lib. 3. tit. 4. nu. 10. vbi testatur ita fuisse resolutum sub die 7. Aprilis 1619. Et sic deductis prius pensionibus, & alijs oneribus legitime impositis, quandiu illa durauerint, sed de nouo imposita, non comprehendere istam tertiam partem, tenet idem Nicol. Garc. d. cap. 2. n. 468. vbi subdit quod de fructibus alteri reueruatis non fit ista detractio donec reueruati vixerint. Distributiones enim quotidianas ne deteriores fiant, pensione grauari non posse, nisi expressis verbis a Pontifice concedatur, refert decisum Nicol. Garc. de benef. p. 1. c. 5. num. 390.

8. Licentiam causa studiorum etiam obtentam a Sede Apostol. non excusare ab amissione istius tertiae partis Barbof. Collect. in Concil. Trid.

detracta, sicut non excusat ab amissione ceterarum distributionum quotidianarum, refert decisum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. proem. num. 179.

9. Tam Dignitatum, quam Canonicatum, &c.] Detrahenda igitur est huiusmodi tertia pars ex omnibus Dignitatibus, quamuis de iure patronatus sint, nisi repugnet fundatio, cui per hoc decretum non est derogatum, ita Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 492. & seg.

10. Non comprehendunt tamen dignitates, quae etsi locum habeant in choro, nullas tamen habeant distributiones quotidianas, nec sufficientes prebendas, vel fructus tenues, quae reuocari possunt cum Canonicatibus vbi est consuetudo absque alia dispensatione, per cap. licet, de consuet. in 6. resoluunt Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 487. quem refero d. cap. 21. num. 25.

11. Hanc deductionem tertiae partis faciendam esse ex illis Dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesiae, in cuius choro haec dignitates sedem habent, secus vero si nullos fructus perciperent ex illis Ecclesiae, sed haberent proprios, & distinctos a mensa capitulari, resoluunt Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 465. Et aduertit Stephan. Veyms d. constit. 11. num. 8. in hanc tertiam partem applicandos non esse fructus simplicium beneficiorum, praesertim quae extra Ecclesias sunt, in quibus faciendae distributiones, nisi forte perpetuo unita sint Canonicatibus earundem Ecclesiarum.

12. Episcopum, quando vius est remedio de quo in hoc decreto in detrahenda tertia parte ex Dignitatibus, non posse uti remedio alterius, cap. 3. sess. 22. in detrahenda ex illis alia tertia parte, dicit decisum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 472.

13. Hanc detractioem, & huius decreti dispositione locum habere contra omnes Capellanos, & Dignitates obtinentes, attestatur resolutum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 473.

14. Separari debere, & in distributiones, &c.] Distributiones quotidianas singulis horis canonicis & Missae conuentualis assignari debere resoluunt gloss. verb. ordinationem, in cap. unica, de cleric. non resid. in 6. & verb. Canonici, in Clem. 1. de celebr. Miss. Nicol. Garc. d. p. 3. c. 2. num. 487. Monet. de distrib. quotid. part. 2. quest. 3. a princip.

15. Distributiones quotidianas, quae acceptae fuerunt in tertia parte fructuum dignitatum alicuius Ecclesiae, assignari debere non duabus horis tantum canonicis, sed etiam reliquis omnibus alijs, quibus qui non interfuerit, distributionem amittit, refert decisum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 489. Monet. d. quest. 3. num. 1. vbi subdit quod in Ecclesijs, in quibus distributiones non sunt tenues, sed pingues, licet sint aliquae horae, quae nullas distributiones habent, aut tenues, debent ei rationabiles assignari, detrahendo aliquam partem fructuum a prebendis, non autem ab alijs distributionibus, quae singulis ceteris horis iam sunt assignatae.

16. Canonicum legitime absentem non teneri de suo soluere pro Missis conuentualibus, ad quas tenetur absens, sed computandum cum illa parte prebendae, seu distributionum (si distributiones omnes sint loco prebendae, quae relinquuntur a legitime absentibus in Cathedralibus, seu Collegiatis, quia onus canendi huiusmodi Missas est penes Capitulum, resoluunt Aldan. d. tit. 4. num. 15. vbi testatur sic fuisse decisum 28. Augusti 1611.

17. Quae inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis interessentes, &c.] Portionem distributionum Canonicis, alijsve clericis Cathedralis, seu Collegiatae contingentem, qui non interfuerint, interessentibus accretiscere, L 3 probant

probant gloss. verb. pars dimidia, in Clem. 2. de etate, & qual. & gloss. verb. suspensos, in Clem. 2. de vita, & honest. cleric. Nauat. in man. c. 25. num. 12. & de orat. cap. 7. num. 34. & miscel. 59. de orat. num. 9. Azor. instit. moral. parr. 2. lib. 7. c. 7. q. 8. & 9. Monet. de distrib. quotid. parr. 3. quest. 6. num. 16. Rot. in Orto-

len. Canoniceus 10. Iunij 1619. coram bonz mem. Remboldo, ubi fuit dictum per hoc decretum non adimi interessentibus distributiones creatas ex annuerialijs, & alijs communibus ministerijs.

18. Hoc decreto agi de canonicatibus, & portionibus, & fieri de necessitate hanc detractione quando sunt nullae distributiones, & ita tenues, quae distribuuntur interessentibus tantum; sed in cap. 3. sess. 22. deduci hanc tertiam partem ex dignitatibus etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & partem absentium non presentibus, sed alicui pio loco esse applicandam, refert decretum Nicol. Garc. d. c. 2. nu. 465. Cetera quae circa intellectum vnius, & alterius decreti adduci possunt, inue-

nies infra dict. sess. 22. cap. 3.

1. Proportionabiliter. Hoc est, ut is, cui plus detractum est ex grosso sui beneficii, aliquid amplius accipiat in distributionibus quotidianis secundum modum & proportionem eius, quod amplius ipsi detractum fuit, ut per Stephan. VVeyms dict. consil. 11. num. 12. vers. itaque, ubi in princip. illius numeri refert sacram. Congreg. censuisse plus dandum esse ex quotidianis istis distributionibus ei, cui plus est ablatum ex dignitate, vel praebenda pinguiore, adeo ut nihil sit dandum illi, cui nihil fuit ablatum.

2. Ab Episcopo etiam tanquam sedis Apost. delegato, &c. J. Disputat Stephan. VVeyms dict. consil. 11. num. 10. cum segg. pag. 59. an sic per Episcopos facienda sit ista, tertia pars fructuum distributio, ut illorum participatio, hoc est, in distributionibus quotidianis omnes debeant esse pares, & aequaliter participare? vide apud eum.

Vbi vnus Rector non sufficit populo, adiungat sibi Sacerdotes competentes; datur modus erigendi nouas parochias etiam inuitis Rectoribus, & praefectis. In nouis parochijs danda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad Matricem Ecclesiam, qua portione non sufficiente, compellendus populus dare necessaria.

C A P V T IV.

1. Episcopus cogere potest Rectores, si illi non sufficiant, adiungere alios clericos ad administrationem Sacramentorum.

2. & ad hoc non debet expectari quod Parochiani decedant sine Sacramentis.

3. Coadiutoriam erigere non potest Episcopus in vim huius decreti.

4. Coadiutores ministri adhibendi quando solus curatus eodem tempore pluribus infirmis providere non potest.

5. Episcopus non potest dismembrare partem cura vnius Ecclesiae, & applicare alteri.

6. Parochiani qui ob locorum distantiam patiuntur incommoda in percipiendis Sacramentis quomodo succurrendum.

7. Episcopi constituere possunt nouas parochias ubi parochiani ob locorum distantiam, siue difficultatem sine magno incommodo ad Sacramenta percipienda accedere non possunt.

8. Episcopi arbitrio relinquuntur quantum vna Ecclesia ab altera distare valeat, ut parochiani Sacramenta commodè inde sumere valeant.

9. Decretum hoc procedit quamuis Ecclesia subiecta essent Regularibus.

10. Oratorium si adesset in loco minime incommodo non est facienda separatio parochiae ob numerositatem populi.

11. Episcopo non licet in Ecclesia sub parochia instituta fontem baptismalem constituere.

12. Episcopus inuitis Rectoribus, sed tamen sine illorum prauidicio potest parochiam diuidere ob numerositatem populi.

13. Ecclesia matrix, seu parochialis non acquirit ius patronatus in Ecclesia fundata intra suos limites.

14. Dos debet assignari tempore fundationis, & non post ac acquirendum ius patronatus.

15. Parochiani tenentur providere Rectori de victu ubi de necessitate est edificanda Ecclesia propter numerositatem populi, si non sit unde possit dotari.

16. Decimae ad Ecclesiam matricem pertinentes non transeunt ipso iure in Ecclesiam parochialem nouiter erectam.

E piscopi, etiam tanquam Apostolicae Sedis delegati, in omnibus Ecclesijs parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut vnus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. *a* In ijs vero, in quibus *b* ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt, nouas parochias, & etiam inuitis Rectoribus iuxta formam constitutionis Alexandri III. quae incipit, *b* Audientiam, & constituere possint. *c* Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt Ecclesijs nouiter erectis praeficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus, & si necesseruerit, compellere possit populum ea subministrare, quae sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam, quacumque reservatione generali, vel specialia, vel affectione, super dictis Ecclesijs, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibuscumque alijs derogationibus, vel suspensionibus.

Vide

^a Cap. & temporis 26. q. 1. & c. fin. de Eccl. iudi.

^b Cap. ad audientiam de Eccl. iudi. in decret. lib. 3. tit. 48.

1. **V**ide nouissime Stephan. VVeyms *ad constitutiones* 24. ex antiquo iure de sumptibus, per Concil. Trident. in nouat. constit. 19. pag. 218. ubi innouari dicit cap. ad audientiam, de Eccles. adific. per text. in presenti, & vnum ac alterum multipliciter declarat, & precipue à nu. 13. Episcopum cogere posse Rectores adiungere alios clericos ad administrationem Sacramentorum, & diuina officia, si vnus Rector non sufficiat, censuit Rot. in Tyrassonen. congrui seruitiij 6. Iunij 1594. coram Giptio, cuius meminit Nicol. Garc. de benef. part. 1. cap. 3. num. 10.

2. Non debere expectari quod parochiani decedant sine Sacramentis, vt Episcopi cogant Rectores sibi adiungere alios Sacerdotes in Ecclesijs parochialibus, in quibus populus ita numerosus est, vt vnus Rector non sufficiat, refert decifum Nicol. Garc. dicta cap. 3. num. 9.

3. Episcopum in vim huius decreti non posse erigere coadiutoriam, sed vique cogere Rectorem ad adiungendum sibi tot Sacerdotes, qui sufficiant Ecclesijs in Sacramentis ministrandis asserit resolutum Armendar. in addis. ad recap. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 43.

4. Quando solus Curatus eodem tempore pluribus infirmi prouideri non potest, non dari iustam causam diuidendi parochiam, sed adhibendi ministros coadiutores, censuit Rot. in Aquilana nullitatis erectionis 10. Maij 1613. coram P. D. meo Firouano, apud Farin. decif. 484. n. 5. p. 1. recet.

5. Episcopum non posse dismembrare partem curae animarum ab Ecclesia parochiali subiecta Religioni Hierosolymitanae, & applicare alteri Ecclesiae eiusdem loci, sub pretextu quod populus esset numerosus, resoluit Aldan. in compend. canon. resol. lib. 3. tit. 8. num. 18. ubi testatur sic fuisse decifum in Ostunen. 12. Iulij 1631.

6. Parochianis parochia, quae circa ciuitatem sita est, qui extra ciuitatem habitant, & ob locorum distantiam, seu difficultatem patiuntur incommoda in percipiendis Sacramentis, & diuinis officijs, succurrendum esse remedio huius decreti, & cap. ad audientiam, de Eccles. adificand. refert decifum Aldan. citato loco, vt scilicet erigatur noua capella extra ciuitatem, quae non sit Ecclesia de per se, sed in proprietate Ecclesiae, in qua ponatur Sacerdos amouibilis approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra ciuitatem, quibus non potest in nocte, quia porta ciuitatis clauduntur, & hinc testatur resolutum sub die 12. Augusti 1628. non licuisse Episcopo Laudensi dismembrare à parochia sita extra muros ciuitatis partem parochianorum habitantium in ciuitate, sub pretextu quod ad illos non detur aditus de nocte, sed esse construendam capellam per Abbatem parochum intra ciuitatem.

7. *a.* In ijs vero in quibus ob locorum distantiam, &c. Vide Mandos. in praxi signat. tit. erectiones, Lambertini, de inuepatron part. 1. q. 43. art. 15. Paul. de Citadin. eod. tract. part. 3. causa 2. acquirendi num. 90. Paul. Fusc. de Visis lib. 2. c. 2. num. 22. Rebut. de decim. quast. 6. num. 21. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. parochia §. 6. Piafec. in simili praxi p. 1. cap. 5. num. 1. Matth. Soar. in praxi. & ordine visitandi cap. 4. num. 1. Petr. Henric. conf. 80. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 1. cap. 2. num. 68. Ioan. Bapt. Costa de remed. subsid. remed. 75. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 554. in 1. edit. alias resol. 476. in 2. edit. Rot. d. decif. 484. p. 1. recent. metipsum de officio, & potest. Episcopi part. 3. allegat. 68. & in meo formul. Episcop. form. 55. Valenzuel conf. 45. nu. 5. cum segg. Stephan. VVeyms d. constit. 19. num. 13. cum segg. pag. 226. ubi cum Lapo alleg. 67. asserit sufficientem causam extruendae nouae Parochiae esse si aliqua pars veteris Parochiae sit in suburbano extra portas vrbis, quae soleat de nocte firmiter claudi, & non nisi cum magna difficultate aperiri, quasi talis difficultas reputari debeat pro aliqua impossibilitate. Et similiter si Parochiani ruri commorantes cogantur venire ad suam Parochiam in vrbe sitam, quia cum id decenter facere non possunt cum mulieribus, & familia communiter indutis rustico habitu, praesertim diebus solemnioribus, se committendo honestioribus ac ditioribus, idoneam dant causam erigendi nouam Parochiam, ne ob disparitatem conditionis, fortunae, & morum, risu, vel ludibrio habeantur, &

sic retrahantur ab audiendis diuinis Officijs. Rota apud Tambur. post tom. 3. de iure Abbatum decif. 32. num. 3. cum segg. ubi aduertit quod quamuis inter causas edificandi nouas Ecclesias recensetur etiam incrementum populi, cap. precipimus 16. q. 1. tamen Concilium Trident. desiderauit maiorem necessitatem, siue distantiam loci, & difficultatem Parochianorum accedendi ad percipiendam Sacramenta.

8. Episcopi arbitrio relinqui quantum vna Ecclesia ab altera distare valeat, vt parochiani Sacramenta commode inde sumere valeant, resoluit Rebut. in praxi benef. part. 1. tit. de erect. in curatam & paroch. nu. 9. Menoch. de arbit. casu 497. per tot. Aloyf. Ricc. d. resol. 476. num. 5. ubi etiam aduertit à decreto erectionis facto per Episcopum etiam tanquam Sedis Apost. delegatum licere quidem appellare, sed solum ad Sanctissimum.

9. Procedere dispositionem huius cap. etiam si Ecclesiae subiectae essent Regularibus, attestatur decifum Franc. Leo d. cap. 2. num. 69. quem refero d. alleg. 68. num. 6.

10. Limitari tamen, nisi in loco minime difficili, nec incommodo, Oratorium adesset, vel Ecclesia cum fonte baptismali, & ceteris ad parochiam necessarijs, ibique proponeret in sui adiutorem Sacerdotem, qui ibidem resideret, & Sacramenta posset administrare, quia tunc non posset fieri separatio, ex Menoch. conf. 477. num. 9. & Ioan. Bapt. Costa d. remed. 76. resoluit Aloyf. Ricc. d. resol. 476. num. 6. Trullench. in exposit. Decalogi lib. 3. cap. 5. dub. 8. num. 7. Ego ipse d. alleg. 68. num. 7. Rota apud Tambur. citato loco d. decif. 32. num. 6. ubi aduertit quod quando Ecclesia non est capax totius populi, satis prouideri potest per erectionem nouae capellae, quae sit in proprietate Parochialis antiquae, & decif. 33. per tot.

11. Episcopo non licere in Ecclesia sub parochia instituta, & à Parochiali duodecim distante millianbus, fontem baptismalem constituere, prohibente c. plures 16. quast. 1. etiam si ad hoc cohonestandum id peterent rationes, c. ad audientiam, d. 1. de Eccles. adificand. resoluit Aldan. d. tit. 8. num. 20. attestans sic fuisse decifum sub die 17. Augusti 1626.

b. Ob locorum distantiam, siue difficultatem. Habet enim distantia locorum, & difficultas itinerum in se euidens animarum periculum ne contingat infantes moti sine Baptismo, infirmos sine Sacramentis, aut bene valentes saepe esse sine sacrificio Missae diebus dominicis, & festiuis, vt proinde talibus periculis omnino sit occurrendum, ac saluti animarum prouidendum per nouarum Ecclesiarum extructiones. Ita Stephan. VVeyms d. constit. 19. num. 13.

12. *c.* Etiam inuitis Rectoribus. Dummodo tamen sine prauiudicio nimirum possidentium fiat, vt per Piafec. in praxi Episcop. p. 1. c. 5. num. 1. Si cura penes Vicarium, aut Rectorem non sit, sed tantum exercitium, quia non percipit fructus Parochialis, sed tantum suam congruam, de manu scilicet Capituli, tunc ad ipsum Capitulum spectabit defensio, & non ad Vicarium, Abb. in cap. exirpanda §. quia vero, in reper. nu. 15. post prime, de praben. Rota apud Tambur. d. decif. 32. num. 10.

Episcopum posse sine maioris partis parochianorum consensu ad separationem agere, tenet Aloyf. Ricc. d. resol. 476. num. 6. quem refero dicta alleg. 68. num. 4.

13. Ecclesiam matricem, seu parochialem non acquirere ius patronatus in Ecclesia fundata intra suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, refert decifum Nicol. Garc. de benef. p. 5. c. 9. num. 57.

14. Ad acquisitionem ius patronatus dotem debere assignari tempore foundationis, & non post, nisi quando ex necessitate populi construitur Ecclesia, refert decifum idem Nicol. Garc. d. c. 9. num. 58.

d. Constituiere possint. Priusquam Episcopi diocesani assensum suum prebeant ad erectionem nouae Parochiae, aduertit Stephan. VVeyms d. constit. 19. num. 14. cum segg. quatuor dispicere debent. Primum, an causa subit idonea, & sufficiens cur erigi expediat nouam Ecclesiam, non secus quam inquirere debet in causa priusquam res Ecclesiastica alienetur. Secundum, curare debet prouideri de necessarijs, puta luminaribus, custodia

stodia, stipendio custodum, & similibus: qua in parte hoc commodi habebit, quod ad ista tacite obligatus sit; qui extruxit, vel extruere cepit, *cap. cum sicut, de consec. Eccles. Tertium*, quod Episcopus citare, & audire debeat antiqua Ecclesiae Rectorem, & patronum, si forte causam habeant iustam contradicendi propter regulam iuris quae non patitur cuiquam auferri quod suum est, sine suo facto, vel consensu, *c. quod nostrum, de reg. iuris lib. 6. Quartum*, ut Diocesanus providere debeat vtrique Rectori, tam veteris, quam novae Parochiae de competente sustentatione, dummodo Rector Ecclesiae matricis possit commodum in sua sustentari; qui tamen si redditibus abundaverit, poterit ex illis aliquid detrahi, quod Rectori novae Parochiae adjiciatur, siue ex decimis, siue ex alijs corporibus reddituum, cui alioquin providendum erit aliunde, vel per eum, qui novum opus fieri desiderat, vel per subditos, in quorum usum & commodita-

tem nova Ecclesia destinatur. Haecenus Steph. VVeyms, *Illius autem Sacerdotibus, &c.* Vbi de necessitate est 15. edificanda Ecclesia propter periculum animarum ex abundantia populi, & non est unde possit dotari, teneri parochianos providere Rectori de vicu, resoluit Lambertin. *de iure patron. lib. 1. p. 1. quest. 5. art. 18. in fine, vers. adnervendum, & lib. 3. quest. 7. art. 2. num. 7. vers. & si isti beneficiati Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de clerico debitore §. 14. num. 7.*

Decimas ad Ecclesiam matricem pertinentes non transire ipso iure in Ecclesiam parochialem noviter erectam iuxta formam constit. Alexandri III. quae incip. *Ad audientiam*, sed remanere penes matricem, & Episcopum posse arbitrio suo siue de decimis, siue de alijs fructibus providere, tenet Aldan. *d. tit. 8. num. 25.* asserens ita fuisse decimum in Meniolanen. *de Carlatio 11. Martij 1617.* 16.

Propter Ecclesiarum paupertatem, & in casibus à iure permisis faciat Episcopus uniones perpetuas quaruncunque Ecclesiarum parochialium, & aliorum beneficiorum, etiam non Curatorum cum Curatis.

CAPUT V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Capitulum Sede vacante quando possit unire.
- 3 Archiepiscopus unire potest beneficia sua diocesis.
- 4 Legatus à latere unire potest beneficia provinciae sua legationis absque Episcopi prauiudicio.
- 5 Abbates, seu Praelati inferiores non possunt unire nisi hoc habeant ex privilegio, seu legitima praescriptione.
- 6 Vicarius generalis non potest beneficia unire sine speciali mandato.
- 7 Causa iusta, veluti necessitas, aut utilitas Ecclesiae requiritur in unione facienda.

- 8 Citari debent omnes quorum interest in unione facienda, non tamen necessarii vocanda est plebs.
- 9 Capituli consensus an & quando in unione per Episcopum facienda intervenire debeat.
- 10 Uniones ad tempus, seu ad vitam non possunt facere Episcopi.
- 11 Beneficia plura simplicia non possunt per Episcopum uniri.
- 12 Beneficia devoluta, & reservata Sedi Apost. quando possit Episcopus unire.
- 13 Beneficia devoluta ad Papam ob Episcopi negligentiam illa non conferentis, potest Episcopus unire.

* Cap. sicut unire, de exco. p. 121. Concil. Lat. sub Leo X. sess. 9. de reformatione curiae & infra sess. 24 c. 13. Vide sess. 14. cap. 9. b. Cap. unio. in fin. 10. q. 3. cap. & temporis. cum seq. 16. quest. 1.

VT etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur, a possint Episcopi, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegati, & iuxta formam iuris, sine tamen prauiudicio obtinentium, & facere uniones perpetuas quaruncunque Ecclesiarum parochialium & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, & vel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem, & in ceteris casibus à iure permisis, etiam si dictae Ecclesiae, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercunque effecta. ^b Quae uniones etiam non possint reuocari, nec quoquomodo infringi vigore cuiuscunque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

1. **V**ide Caccialup. in tract. de unionibus art. 5. causa 3. Mandos. in reg. 12. de unionibus quest. 5. num. 3. ad fin. Rebuff. in praxi benefic. tit. de unionibus à num. 38. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 2. num. 20. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. unio. Franc. Leo. in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 16. à num. 22. Rot. decis. 133. num. 20. part. 2. divers. Aloys. Ricc. in praxi verum fori Eccles. decis. 92. in 1. edit. alias resol. 382. in 2. edit. & in decis. curia Archiep. Neapol. decis. 198. part. 4. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 28. Nicol. Garc. de benefic. p. 12. c. 2. Vgolin. de officio Episcopi c. 52. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 258. Sanch. in praecepta Decalogi lib. 7. cap. 29. num. 145. cum segg. metipsum de officio. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 66.
2. **a** Possint Episcopi, &c. Idem posse Capitulum Sede vacante, dummodo per eam unionem iurisdictioni Episcopali nihil detrahatur, resoluit Perusin. de unionibus c. 5. num. 26. Rebuff. in praxi benefic. tit. de unionibus benefic. num. 36. Hoied. de incompatibil. benefic. part. 2. cap. 3. num. 7. vers. similiter Capitulum, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. unio §. 11. & par. 2. verb. Capitulum §. 4. & verb. unio §. 7. Azor.

dict. part. 2. lib. 6. cap. 28. q. 9. Raguc. de voce Canon. quest. 16. Quarant. in summ. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, quest. 9. vers. qua conclusio. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 67. & 68. Sanch. d. c. 29. num. 155. Ego ipse d. alleg. 66. num. 5.

Archiepiscopum unire posse beneficia sua diocesis, non autem Suffraganeorum, resoluit Rebuff. d. tit. de unionibus num. 29. & 30. Hoieda d. c. 3. num. 7. Azor. d. cap. 28. quest. 7. Sanch. d. cap. 29. num. 155.

Legatum à latere unire posse beneficia provinciae suae legationis absque Episcopi prauiudicio, tradunt Rebuff. d. tit. de unionibus à num. 24. Hoied. d. cap. 3. num. 7. vers. ulterius Legatus, Azor. d. cap. 28. quest. 8. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 65. Aloys. Ricc. in d. praxi decis. 492. in 1. edit. alias resol. 383. num. 2. in 2. edit. & d. decis. 298. num. 2. p. 4. Sanch. d. c. 29. num. 158. subdens legatum, qui non est de latere, non posse unire. Ego ipse d. alleg. 66. num. 4.

Abbates, atque alios Praelatos Episcopo inferiores non posse unire, nisi hoc uniendo ius ex privilegio aliquo Pontificio seu legitima praescriptione acquirerint, tenent Rebuff. d. tit. de unionibus num. 32. & 33. Sbroz. de

de vicario Episcopi lib. 2. g. 115. num. 12. Azor. d. c. 28. g. 10. Nicol. Garc. d. c. 10. a. num. 71. Aloyf. Rice. d. resolut. 383. num. 3. & d. decif. 198. num. 4. p. 4. Sanch. d. c. 29. num. 159. vbi num. 160. secus dicit si ita plene subiectas sibi Ecclesias habeant, & iurisdictione quasi Episcopali in eis fungantur. Ego ipse d. alleg. 66. num. 6.

6. Vicarium generalem Episcopi non posse beneficium vnire sine speciali mandato, etiam si sibi data fuisset facultas conferendi cum clausula generali, resoluit Rebuff. d. tit. de unionibus num. 37. & in tit. forma vicariatus num. 102. Azor. d. c. 28. g. 10. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 69. Narbona de appellat. a vicario ad Episcopum p. 1. num. 223. Aloyf. Rice. d. resolut. 383. ante num. 1. & d. decif. 198. num. 5. p. 4. Stephan. Gratian. d. c. 278. num. 35. Sanch. d. cap. 29. num. 153. Ego ipse d. alleg. 66. num. 7.
7. *¶ Iuxta formam iuris, &c.* Quo attentio ad hanc unionem per Episcopos alios Praelatos antedictos faciendam requirit iustam causam, veluti necessitatem, aut utilitatem Ecclesiae, asserunt Rebuff. d. tit. de unionibus num. 39. Hoied. d. cap. 3. num. 8. Azor. d. c. 26. g. 13. Sanch. d. c. 29. num. 161.
8. Deinde citari debere omnes illos, quorum interest, probat Clem. 1. §. ad hoc, de statu Monach. non tamen necessario vocandam plebem, dicunt Hoied. d. cap. 3. num. 9. Sanchez d. cap. 29. num. 163.
9. Demum accedere debere consensum Capituli Ecclesiae cathedralis si vnio per Episcopum facienda sit, expresse decidit Clem. 2. de reb. Eccles. non alien. Azor. d. tit. cap. 28. g. 12. Aloyf. Rice. d. decif. 198. num. 17. p. 4. Sanch. d. cap. 29. num. 165. vbi subdit quod si Canonici consentire nolint, & iusta causa unionis faciendae subeslet, possent compelli, & num. 165. quod sufficit si huiusmodi consensus postea accedat, & num. 166. disputat, an in hac vnione a Legato de latere faciendae exigatur consensus Capituli, & num. 167. quod Episcopus non potest vnire Ecclesiam subiectam Abbati, aut alij inferiori Praelato absque illius consensu, & num. 168. quod si Ecclesia sit iurispatronatus, exigitur consensus patroni vt Episcopus eam vnire possit, & num. 183. resoluit etiam attentio hoc decreto integrum non esse Episcopis etiam tantquam Sedis Apost. delegatis beneficia vnire absque sui Capituli consensu, de quo etiam Nicol. Garc. d. c. 2. num.

158. Aloyf. Rice. in praxi rerum fore eccles. decif. 487. in 1. edit. alias resolut. 378. in 2. edit. & d. decif. 198. num. 15. cum segg. p. 4. Contra Nauarr. conf. 10. de officio & potest. iudic. deleg. in nouis, & Sayr. in floribus decifion. sub eod. tit. decif. 10. existimantes Episcopum tanquam Sedis Apostolicae delegatum sine consensu Capituli beneficia vnire posse.

¶ Facere uniones perpetuas. Non autem ad tempus, seu ad vitam, resoluit Zerol. d. p. 1. verb. vnio. §. 7. Azor. d. cap. 28. g. 17. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 84. Sanch. d. cap. 29. num. 152. Ego ipse d. alleg. 66. num. 8.

¶ Vel non curatorum cum curatis. Ergo plura beneficia simplicia non posse per Episcopum vniri, resoluit Aloyf. Rice. in d. praxi rerum fore eccles. decif. 720. in 1. edit. alias resolut. 610. in 2. edit.

¶ Reseruata, aut qualitercunque affecta, &c. Episcopum posse vnire beneficia etiam deuoluta, & seruata Sedi Apost. dummodo ex huiusmodi vnione prauidicium non fiat expectanti auctoritate Apost. beneficia illa, resoluit Nauarr. conf. 64. de praebend. in antiq. alia §. conf. 12. de reb. Eccles. non alien. in nouis, Rebuff. d. tit. de unionibus num. 31. Gambar. de auctor. Legati in vnendo nu. 63. Hoied. d. c. 3. n. 7. Sayr. in floribus decif. sub tit. de praebend. decif. 67. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. vnio. §. 8. post Abb. Anchar. Mari. Socin. & alios Sanch. d. c. 29. nu. 150. vbi limitat quando reservatio non solum collationem respectu tituli concernebat, sed reseruauerat Pontifex certam Ecclesiam suae dispositioni, tunc enim ea verba generalia impediret prout Episcopi dispositionem circa id beneficium, deinde limitat, si reservatio beneficii esset perpetua respectu collationis illius a Romano Pont. semper faciendae, & nu. 151. resoluit Episcopum non posse vnire beneficia exempta a sua iurisdictione.

Beneficia deuoluta ad Papam ob Episcopi negligentiam non conferentis illa, posse ipsum Episcopum vnire, resoluit Mari. Socin. in cap. sicut vnire, a. num. 67. de excess. Praelat. Boer. decif. 346. ad fin. Azor. d. cap. 28. g. 15. Butr. Anchar. Abb. & Federic. quos refert, & sequitur Sanchez d. cap. 29. num. 149.

Contra Selu. de benefic. p. 3. quest. 11. qualis. 14. Rebuff. d. tit. de deuol. num. 31. Zerol. d. verb. vnio. §. 8. existimantes id sibi non licere, nisi inueniret illa deuoluta propter praedecessoris negligentiam.

Imperitis, sed honeste vitae Rectores Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum assignanda: scandalose autem viuentes, & viuere perseuerantes, priuentur beneficijs suis.

C A P V T VI.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Proceedit in iam promotis.

3 Coadiutor deputandus illiteratis dari non potest nisi ab Episcopo.

4 Approbatus ad Ordines, seu beneficia potest suscipi si in visitatione reperiatur ignarus.

5 Coadiutores & Vicarij deputati tenentur ad residentiam sicut Rectores ipsi.

6 Parochus, cui datus est coadiutor propter insufficientiam, non potest abesse a residentia.

7 Episcopi partem fructuum assignare debent coadiutoribus deputandis imperitis parochialium Rectores.

8 Clerici turpiter, & scandalose viuentes possunt priuari beneficijs si in eorum perseuerauerint nequitia.

9 intelligitur de appellatione suspensua.

Quia illiterati, & imperiti Parochialium Ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officijs, & alij propter eorum vitae turpitudinem potius destruunt, quam aedificant: a Episcopi etiam tantquam Apostolicae Sedis delegati eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honeste vitae sint, d Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, & partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu, assignare, vel aliter prouidere possint, quatenus inque appellatione, & exemptione remota. *¶ Eos vero, qui turpiter, & scandalose viuunt, postquam praemoniti fuerint, coerceant, ac castigent, & si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficijs iuxta sacrorum canonum constitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.*

1. Vnde Salzed. ad Bernard. in praxi cap. 21. litt. G. in nouiss. edit. Sbroz. de officio Vicarij lib. 2. g. 112. Renat. Chopin. lib. 2. monast. tit. 3. num. 7. Camill. Borrel in summ. decif. p. 1. tit. 9. nu. 21. Grillenzon. consil. 5. num. 3. Scip. de Rubis verb. coadiutor. num. 3. Franc. Leo, in thesaur. fore eccles.

fast. p. 2. cap. 2. num. 71. Gonzal. ad regut. 8. Cancellar. gloss. 5. §. 9. num. 29. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Parochia, §. 7. vbi propter identitatis rationem asserit procedere in Parochijs exemptis, Valer. Reginald. in praxi fore praenitent. libro 30. tract. 3. num. 172. Nicol. Garc. de benefic.

a c. illiteratos. 36. dist. cap. nisi cum pridem. de renunc. c. 1. 98. dist. cap. cu ex eo de elect. in 6. Conc. Tolet. 8. can. 8. h c. quia frater 7. q. 1. c. inuictum 16. q. 1. c. felix de pen. in 6. clmul. porm. de pccnis.

- neſe. p. 4. cap. 5. à num. 7. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum ſeri ec-
cleſiaſt. deciſ. 574. in 1. edit. aliàs reſolut. 494. in 2. edit. Cam-
pan. in diuerſ. iuris Canonice. rubr. 5. cap. 5. Nouar. in ſingul.
Canonice. conſul. 56. & 57. late Rota deciſ. 23. apud Farinac.
p. 1. in poſthum. Ioan. Sanc. in ſelect. diſp. 50. à num. 3.
meiſum de officio & poteſt. Episcopii p. 3. allegat. 63. num. 6.
cum ſeqq. & de Parocho p. 2. cap. 23. à num. 8.
2. Procedere in iam promotis, alioquin nondum pro-
motos prætextu idonei Vicarij admittendos non eſſe,
tradunt Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 32. num. 13. Salzed. d.
cap. 21. lit. G. in princip.
3. Coadiutorem deputandum illiteratis dari non poſſe
niſi ab Episcopo, nec illius dationem cenſeri compre-
henſam in generali commiſſione vicariatus, reſolunt
Sbroz d. quæſt. 212. num. 2. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 494. num.
10. Narbona de appellat. à vicario ad Episcopum p. 1. num.
210. Nouar. d. conſul. 56. numer. 3. Ego ipſe diſt. alleg. 63.
numer. 7.
4. Approbatum ad Ordines, ſeu beneficia ab Episcopo
competenti poſſe ab inferiore ſuſpendi ob imperitiã,
ſi ille in viſitatione repertus ſit ignarus, tradit Sel. in ſele-
ctis Canon. cap. 11. num. 18. atteſtans ſic fuiſſe deciſum ſub
die 9. Nouembris 1619.
5. a. Episcopii etiam, &c.] Quibus ex munere incumbit ex-
plorare peritiã Rectorum curam animarum exercen-
tium, quæ præter honeſtatem morum in ipſis requiritur
ſufficiens ad rectè obeundum tantum munus, quod iu-
ra vocant artem artium, cap. cum ſit, de acate & qualis. Ita
Rota d. deciſ. 23. num. 2. in priue. apud Farinac. p. 1. in poſt-
hum. Et ſic decretum Concilij in præſenti non permiſ-
ſionem continet, ſed præceptum ſub mortali obligans,
vt per Ioann. Sancium ſelect. diſp. 50. num. 7. vbi à num. 11.
probat poſſe Episcopum ad examen vocare Parochos,
vt ei per experientiã innotefcat an illorum ſcientia ſit
extenuata, & boni mores mutati, nam quamuis à prin-
cipio collationis Parochialis beneficij ſcientia Parocho-
rum fuerit nota, decurſu temporis diminui poteſt.
- β Et imperitis.] Imperiti ad hunc effectum dicuntur il-
li, qui inhabiles ſunt ad exploranda ea, quæ incumbunt
muneri ac oneri beneficij, quod habent, & ſecundum
dignitatem, ſtatum, & officium ad quod aſſumuntur: ex
adductis per Aloyſ. Ricc. in praxi p. 4. reſol. 547.
- γ Si aliàs honeſta vita ſint.] Hanc vitæ honeſtatem tan-
ti fecit Concilium Trid. in præſenti, vt illiteratos, & im-
peritos non amouendos, ſed eis coadiutores dandos, aut
pro tempore Vicarios deputandos conſtituerit, vt ad-
uertit Rota d. deciſ. 23. num. 3. in fine.
- δ Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, &c.]
Quos quidem quemadmodum Rectores ipſos teneri
ad reſidentiam, deciſum referunt Galet. in margarita ca-
ſuum ſcientiæ verb. reſidentia 1. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 494. nu.
14. Ego ipſe d. alleg. 63. num. 9.
- Et parochum, cui datus eſt coadiutor propter inſuffi-
cientiam, non poſſe abeſſe à reſidentia, pariter deciſum
referunt Quarant. in ſumm. Bullarj verb. reſidentia, verſ. præ-
ter ſummifſas. Gonzalez d. 5. num. 30. Nicol. Garc. d. cap.
5. num. 8. Piaſec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 27. Vgo-
lin. de officio Episcopii cap. 15. §. 3. ad fin. Ego ipſe d. alleg. 63.
num. 8.
- Partemque fructuum, &c.] Vide Gambar. de officio Lega-
ti lib. 5. tit. de coadiutor. num. 11. Gonzal. d. 5. num. 33.
Aloyſ. Ricc. d. reſol. 494. num. 11. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib.
3. cap. 2. q. 9. & lib. 8. cap. 6. q. 1. reſoluit auctoritate Epi-
ſcopi huiusmodi coadiutori certam reddituum portio-
nem aſſignandam eſſe, reſero Ego ipſe d. alleg. 63. num. 13.
vbi num. 14. trado quid faciendum ſi redditus Eccleſiæ
coadiutori, & coadiuto non ſufficiant. Refert Ioann.
Sanc. d. diſp. 50. num. 7. decretum Concilij in præſenti non
ſolum permiſſionem continere, ex eo videlicet, quòd dic-
cat poſſe Episcopum deputare coadiutorem illiteratis
Parochis, ſed præceptum ſub mortali obligans, & nu. 16.
tenet quòd illiteratus Parochus, cui deputatur coadiu-
tor ſic ab Episcopo denunciatus per ſententiam, in-
capax non propterea redditur ad omnia Parochi munia,
ſed tantum ad illa, quæ ad ſui exercitationem, ſcientiam,
& litteraturam prærequirunt, vt ad audiendas Confefſio-
nes: vnde ad matrimonio aſſiſtendum inhabilis non
redditur, Thom. Sanchez de matrim. lib. 3. diſputat. 21.
numer. 11. & 12. Baſil. Pont. in ſimili tract. lib. 5. cap. 17.
num. 13.
- ζ Eos verò, qui turpiter & ſcandalosè viuunt, &c.] Cleri-
cos turpiter & ſcandalosè viuentes propter eorum ſcā-
dalosam vitam, Eccleſijs deſeruire non debere mali
exempli cauſa, poſſeque priuari beneficijs, ſi in eorum
perſeuerauerint nequitia, ex hoc text. colligit Flamin.
Parif. de reſignat. benefice. lib. 5. quæſt. 6. num. 101.
- η Et appellatione quacunque remota.] Suſpenſiua ſcilicet,
ſed non deuolutiua, quam poſſe interponi ad Metropo-
litanum, non obſtante quòd procedat tanquam Sedis
Apoſtolice delegatus, niſi quando procederet contra
exemptum vt delegatus, quia tunc eſſet ad Sedem Apo-
ſtol. interponenda, reſoluit Nicol. Garc. d. p. 4. cap. 5. à nu.
Vnde Rota in Deruſen. Archipreſbyteratus 16. Nouembris
1594. coram Penia cenſuit deputationem coadiutoris
factam ab Ordinario vigore huius decreti non eſſe at-
tentatam, etiam ſi ſit executã poſt appellationem inter-
poſitam à ſententia eius, qui iudicialiter proceſſit. Aloyſ.
Ricc. in praxi p. 4. reſolut. 546. Ioann. Sanc. in ſelect. diſput.
50. num. 4. reſero Ego ipſe d. allegatione 63. num. 10. & de
Parocho p. 2. cap. 23. num. 10.

Episcopus curet Eccleſias vetuſtate, vel aliàs collapsas reſtaurari, ſi fieri poteſt, ex fructibus
ad eas pertinentibus, quibus non ſufficientibus contri-
buant parochiani. Si autem non poſ-
ſunt illæ Eccleſiæ vllatenus reſtaurari, deſtruantur, locusque conuertatur in locum proſa-
num non ſordidum, & beneficia talium Eccleſiarum transferantur cum oneribus ad ma-
trices Eccleſias.

CAPVT VII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Vicarij abſque ſpeciali conceſſu non poſſunt reſtau-
rari facere Eccleſias vetuſtate collapsas.
- 3 Cathedralem Eccleſiam non poteſt Episcopus in
alium locum diœceſis transferre ſine auctoritate
Apoſtolica.
- 4 Episcopus non poteſt in Cathedralem transferre
Capellanos habentes ſeruitium chori in capella
prope Cathedralem.
- 5 Eccleſia, ſeu Collegium ſua iura & priuilegia reti-
net ſi Superioris auctoritate in alium locum trãſ-
feratur.
- 6 Eccleſiæ reſciciende, & inſtaurande deducto prius
neceſſario ad Rectorem ſuſtentationem.
- 7 Eccleſiæ ex fructibus, & prouentibus ad illas quo-
modocunque pertinentibus reparari debent.
- 8 Patroni Eccleſias ſui iuriſpatronatus collapsas re-
ſtaurari debent ſi non fuerint ſufficientes illarum
fructus.
- 9 Eccleſiarum ad reparationem contri-
buere tenen-
tur

- tur pro rata reddituum Rectores, & alij in eis beneficia obtinentes.
- 10 Deductis prius necessarijs ad eorum sustentationem.
 - 11 Cathedralis Ecclesiæ reparatio spectat ad Episcopum.
 - 12 Pensionem habens super beneficio ecclesiastico pro rata ad illius Ecclesiæ reparationem tenetur, nisi, &c.
 - 13 Beneficiati si non habeant ab Ecclesia tot redditus, quibus prestare possint talem reparationem, tunc in illorum defectum tenentur parochiani.
 - 14 Parochiani non possunt cedere usui Ecclesiæ, & recedere à parochia ut euitent onera, & eorum præstationem.
 - 15 Contributio pro Ecclesiarum reparatione facienda est ad instantiam, & coactionem Episcopi.
 - 16 Parochiani possunt cogi ad contribuendum pro Ecclesiarum reparatione per iudicem secularem, si eum requiratur Episcopus.
 - 17 Appellatio hoc casu prohibita.
 - 18 Nobiles, & alij exempti contribuere tenentur ad Ecclesiarum reparationem.
 - 19 Ecclesiæ, quæ nimia inopia laborant, & reparari nequeunt, ad matrices, seu viciniores Ecclesias sunt transferendæ.
 - 20 Ecclesia quando diruitur, onus Missarum ad matricem Ecclesiam transferendum.
 - 21 Ecclesiarum translatio quando facienda necessitate id exigente.
 - 22 Episcopus potest profanare Ecclesias parochiales.
 - 23 Ordinarius non debet sine causa profanare capellas.
 - 24 Cimenta, & lapides Ecclesiarum ad vsus profanos conuerti non possunt.
 - 25 Populus si noluit Ecclesiam quæ minatur ruinam, restaurare, ille debet penitus dirui.

Cum illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministerijs dedicata sunt, temporum iniuria adoleant, & ex hominum memoria excidant, & Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, & transferre possint beneficia simplicia, etiam iurispatronatus, ex Ecclesijs, quæ vetustate, vel aliâ collapsæ sint, & ob eorum inopiam nequeant instaurari, & vocatis ijs, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorundem, seu vicinorum, arbitrio suo: atque in eisdem Ecclesijs erigant altaria, vel capellas, sub eisdem inuocationibus; vel in iam erecta altaria, vel capellas, transferant, & cum omnibus emolumentis & oneribus, prioribus Ecclesijs impositis. ^a Parochiales verò Ecclesias, etiam si iurispatronatus sint, ita collapsas & refici, & instaurari procurent, ⁿ ex fructibus & prouentibus quibuscumque, ad eandem Ecclesias, quomodocumque pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, & omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesijs prouenientes percipiunt, ^u aut, in illorum defectum parochianos omnibus remedijs opportunis ^u ad prædicta cogant: ^u quacumque appellatione, ^u exemptione, & contradictione remota. ^u Quod si nimia egestate omnes laborent: ^o ad Matrices, ^u seu viciniores Ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quam alias Ecclesias dirutas, ^p in profanos vsus non sordidos, ^o erecta tamen ibi cruce, conuertendi.

^a Cap. 1. & c. pen. de Ecclesijs vel repar. infra c. 8. & supra sess. 7. cap. 8. de reformat.

1. **V**ide Perus. de unionib. cap. 4. num. 11. Boer. decis. 345. Mandos. regul. 21. Cancell. quest. 7. & 8. Gig. consil. 117. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 10. num. 15. & 16. Cened. ad Decretal. collect. 153. Fr. Emmanuel. quest. regul. tomo 1. quest. 43. art. 13. Bobadil. in sua politica lib. 3. cap. 5. nu. 34. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 2. nu. 73. & cap. 16. à num. 15. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiepiscopi Neapolit. p. 4. decis. 15. & 293. latè Salgado de protectione Regia tom. 1. part. 3. cap. 5. per tot. Gabr. Pereira de manu Regia part. 1. cap. 18. metipsum de officio & potestate Episcopi part. 3. alleg. 64. per tot. & de Parocho part. 1. cap. 13.
2. **Episcopi.** Non autem eorum Vicarij absque speciali concessu, ut per Sbroz de vicario Episcopi lib. 2. q. 117. num. 3. Franc. Leo dict. cap. 16. numer. 16. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiepiscopi Neapolit. par. 4. decis. 79. & decis. 310. numer. 1. metipsum dict. par. 3. allegat. 54. num. 81. & sic respondisse sacram Congreg. refert Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constitution. 19. num. 30. in fine pag. 231.
3. **Transferre possint beneficia simplicia, &c.** Episcopum non posse sine Apostol. auctoritate transferre Matricem, id est, Ecclesiam cathedralem in alium locum diocesis, resoluit Menoch. consil. 73. numer. 46. quem refero d. part. 3. allegat. 50. num. 5.
4. **Episcopum non posse transferre in Cathedrali Capellanos habentes seruitium chori in capella prope Cathedrali existente ob paruum numerum Capellano- rum, propter quod minus decenter ibidem chorus** 18. vbi retineatur, tradit Sel. in select. Canonie. cap. 11. num. 18. vbi refert sic fuisse decitum in Burgen. 12. Augusti 1628.
5. **Vocatis ijs, quorum interest.** Citandi ergo erunt illi,

de quorum interesse agitur, aliàs sententia sine illorum citatione lata, nulla erit. ita in his terminis resolut Rota decis. 107. numer. 2. in fine, apud Farinac. part. 1. in posthum.

Cum omnibus emolumentis, & oneribus, &c. Ecclesiam, seu Collegium sua iura, privilegia, & exemptiones retinere si superioris auctoritate in alium locum transferantur, resoluit Alexand. consil. 43. vol. 1. Gail libro 2. obseruation. 61. numer. 10. Brun. in tract. de reformat. & mut. membr. 3. conclusio. 3. numer. 78. quos refert Erasim. à Cochier de iurisdic. Ordinarij in exemptos. part. 3. quest. 21. num. 2.

Parochiales verò Ecclesias, &c. Cathedralium verò Ecclesiarum reparatio spectat ad Episcopos, Bero. consil. 3. per totum vol. 1. Rota decis. 454. num. 1. apud Farinac. part. 1. in posthum. vbi etiam quod tenentur reparare Ecclesias Cathedrali annexas, & ab illa dependentes: quam Episcoporum contributionem non debere ascendere ad quartam partem reddituum Episcopatum, tenet ead. Rota decis. 501. num. 3. ead. part. 1. in posthum.

Refici, & instaurari procurent. Deducto scilicet prius necessario ad suam sustentationem, ne aliàs cogantur deferuire sine alimentis, Guttierrez allegat. 10. numer. 7. ad finem, Sarmient. de redditib. part. 1. monitu 82. numer. 3. Salgado dict. cap. 5. numer. 16. Cened. ad Decretal. collect. 153. numer. 1. in med. vbi post Caualecan. part. 2. decis. 22. numer. 23. intelligit hoc deductis necessarijs his, qui residet, secus si non residerent, quia tenerentur etiam non deductis omnibus necessarijs, cum de Altari viuere non debeat, qui Altari non seruit. Quibus enim aliqui fructus fuerint assignati pro congrua sustentatione, ex illis non tenentur reparare Ecclesiam, cap. ex his, & ibi

- ibi Butr. numer. 1. vers. non enim, Abb. Anchar. & Card. numer. 2. de Eccles. edificand. cap. ad audientiam el. 1. vbi Ioan. Andr. & Abb. numer. 7. Butr. numer. 9. Boinch. numer. 2. Anchar. numer. 5. eodem titul. Sord. consil. 62. numer. 11. quos, & alios, refert Rota dict. decis. 454. numer. 2.
7. *Ex fructibus, & prouentibus, &c.*] Ecclesias ex fructibus, & prouentibus ad illas quomodocumque pertinentibus reparari debere, resoluit Azor. institutionum moral. part. 2. lib. 9. cap. 3. quist. 7. quem refero dict. part. 3. allegat. 64. à princip. Ex regula quod onus reparationis spectat ad illum, qui percipit fructus, ex cumuatis per Surdum dict. consil. 62. numer. 1. cum segg. quem refert Rota d. decis. 454. numer. 2.
8. *Omnem patronos, &c.*] Vide Lambertin. de iurepatron. artic. 2. questione 7. princip. lib. 3. numer. 5. & 7. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de clerico debitore, §. 14. numer. 10. vbi ait ideo patronos ad huiusmodi reparationem teneri, quia percipiunt emolumentum à iurepatronatus, quod in praesentatione consistit, & habent honorarias primi loci in processibus, & sessionibus, & percipiunt alimenta ab ipsa Ecclesia in necessitate.
9. *Et alios, qui fructus aliquos, &c.*] Ad Ecclesiarum reparationem Rectores, & alios in eis beneficia obtinentes contribuere teneri pro rata reddituum, resoluit Rip. respons. 22. numer. 3. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quist. 15. numer. 1. Sord. consil. 62. à numer. 1. Cened. ad Decretal. collect. 153. numer. 1. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resolut. 476. numer. 4. Azor. institutionum moral. part. 2. lib. 9. cap. 3. quistio 10. Valasc. consil. 179. numer. 12. Verum quod Ecclesiarum reparatio spectet ad Rectores, quibus decimae soluuntur, nedum vsque ad quartam reddituum, sed etiam vltra, si quarta non sufficit, censuit Rota decis. 545. à numer. 1. apud Farinac. part. 1. in posthum.
10. Dummodo prius deducantur necessaria ad eorum sustentationem, vt obseruant Sarmient. & Cened. citatis locis, & vltra eos ac alios supra relatos idem tradunt Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de clerico debitore, §. 15. numer. 1. Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 1. quist. 83. concl. 3. vbi subdit teneri Rectorem ad reparationem si beneficij bona sustentandae vitae superent, quamvis ad tuendam conditionem, seu statum non sufficiant, quia beneficiorum fructus non ad crescendo, aut erigendos, seu fouendos mundanos titulos, sed ad pauperes alendos, & diuinum cultum instituendum sint concessi, de quo etiam Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 293.
11. Cathedralis Ecclesiae reparationem spectare ad Episcopum, tenent citati supra post numer. 7. quibus addo Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 10. numer. 5. subdens quod si magna egeat reparatione, & fructus sint tennes, quod vis sufficiat ad paruum victum, tenetur supplere Capitulum ipsius Ecclesiae de fructibus, qui superant de tractis necessarijs: si redditus tamen Episcopi, & Canonicorum non sufficiant, poterit Episcopus accedentibus Canonicis redditus beneficiorum vacantium applicare fabricae Ecclesiae Cathedralis, Abb. in cap. 1. de Eccles. edificand. Felin. in cap. cum accessissent, de consil. Ego ipse d. alleg. 64. numer. 5. Rot. decis. 627. p. 1. recentior. Theodot. de Rubens in singularib. Rota tom. 2. pag. 158. & segg.
12. Pensionem super beneficio ecclesiastico, & fructibus eius impositam habens clericus pro rata ad illius Ecclesiae reparationem tenetur, nisi pensio ita imposita fuerit, vt ab omni onere libera solueretur, ita Nauarr. consil. vnic. de Eccles. edificand. in nouis, quod deest in antiq. Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 1. Ego ipse d. p. 3. alleg. 64. numer. 18.
13. *Aut in illorum defectum parochianos, &c.*] Qui subscripta consuetudine non tenentur contribuere, nisi in defectum Episcopi & Cleri. Bero. consil. 3. numer. 3. cum segg. lib. 1. Sord. consil. 62. numer. 23. Rota decis. 501. numer. 4. p. 1. in posthum. & decis. 545. numer. 1. ead. p. 1. Beneficiari enim si non habeant ab Ecclesia tot redditus, quibus praestare possint talem reparationem, tunc in illorum defectum teneri parochianos, firmit Abb. consil. 70. numer. 2. p. 1.
- Lambertin. de iurepatron. artic. 2. 7. questione princip. numer. 4. vers. tertius est casus, & numer. 7. vers. & si isti beneficiari, Rip. resp. 22. col. 2. vers. & ibi redditus, Auil. ad cap. 23. Prator. verb. den Orden, numer. 11. Azor. d. cap. 3. quistio 10. Cabed. Lusit. decis. 91. numer. 8. p. 1. Valasc. consil. 179. numer. 16. Bellet. d. tit. de clerico debitore, §. 14. nu. 5. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori eccles. resolut. 476. numer. 7. & in decis. curia Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 15. numer. 7. Ego ipse de Episcopo. p. 3. allegat. 64. numer. 7. & de Parocho p. 1. cap. 13. numer. 6. cum segg.
- Quos quidem parochianos, & etiam clericos beneficiatos non posse cedere vsui Ecclesiae, & recedere à parochia, seu renunciare beneficio, vt euent onera, & eorum praestationem, tenent Lambertin. dict. quist. 7. art. 2. numer. 7. vers. & si isti beneficiari, & art. 5. numer. 2. Gregor. Lop. l. 11. titul. 10. part. 1. Bellet. d. §. 14. numer. 7. vers. & in tantum.
- Ad praedicta cogant.*] Ad Episcopum igitur, & ad illius instantiam, & coactionem esse faciendam huiusmodi contributionem, resoluit Valasc. consil. 91. §. ult. quem refero d. alleg. 64. numer. 8. Gabriel. Pereira d. p. 1. cap. 18. nu. 8. vbi resoluit de iure ad Praelatos spectare examinare & decernere quae nam opera in Ecclesia fieri debeant, contributiones decernere, & ad illas subeundas cogere: & numer. 9. subdit quod si Praelati in talibus collectis excesserint, poterunt grauati ad legitimum Superiorem supplicare.
- Quoad laicos vero parochianos in maiorem praedictorum executionem posse fieri per iudices seculares, si eos requirat Episcopus, obseruant nonnulli, secundum quos cautè legendos admonet Mexi. in tract. casu panis conclusio. 5. à numer. 68. Carol. de Grassal. reg. Francie lib. 2. in v. 6. Guilhelm. Bened. in respo. cap. Raynatus, verb. & uxorem, decis. 2. numer. 138. Ceual. in tract. de cognit. per viam violentia, p. 2. quist. 99. Ordin. Reg. Lusit. lib. 1. titul. 64. §. 76.
- Quacumque appellatione, &c.*] Appellationem hoc casu esse prohibitam, tenent Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. in annot. numer. 218. Salgado de protectione Regis, part. 3. cap. 5. numer. 15. Ego ipse de Parocho p. 1. cap. 13. nu. 9. in fine.
- Exemptione.*] Nobiles, & alios exemptos contribuere teneri, cum hoc sit opus publicum, & commune, ac concernens omnium vtilitatem, resoluit Auendan. de exequendis mand. lib. 2. cap. 14. numer. 19. Cened. dict. collect. 153. numer. 3. Cabed. dict. part. 1. decis. 91. numer. 1. cum segg. Aloyf. Ricc. d. decis. 15. numer. 4. part. 4. Ego ipse dict. allegat. 64. numero 7. & dict. cap. 13. numer. 9.
- Quid si nimia egestate, &c.*] Ecclesias, quae nimia inopia laborant, & reparari non valent, ad matricem, seu viciniore Ecclesias transferendas per hoc decretum tradit Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 201. numer. 1. Ego ipse d. cap. 13. numer. 11.
- Translationem Ecclesiarum vetustate collapsarum factam ad alias Ecclesias vnionem dici non posse resoluit Aloyf. Ricc. in d. praxi aurea, resolut. 208. per tot.
- Ad Matrices, &c.*] Quando Ecclesia diruitur, onus Missarum ad matricem Ecclesiam transferendum esse, & in ea expensis possidentis Ecclesiam dirutam Altare erigendum sub nomine dirutae, refert decisum Salgado de protectione regia tom. 1. part. 3. cap. 5. numer. 27. vbi numer. 28. subdit matricem Ecclesiam, ad quam hac translatio facienda est, intelligi de Parochiali, scilicet respectu capellarum, & aliarum inferiorum simplicium sub illius districtu existentium, quia earum respectu Parochialis dicitur matrix, ad eamque facienda est translatio praedicta, & citat Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Matrix.
- Seu viciniore Ecclesias transferantur.*] De Ecclesiis in translatione facienda quando necessitas id exigit, vide Rebuff. in praxi benefic. tit. de vnion. gloss. 11. numer. 8. Perus. de vnion. cap. 4. numer. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. visitatio, §. 9. Mandos. Fr. Emman. & Bobadi. locis in princ. citatis. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 201.
- In profanos vsus, &c.*] Episcopum posse profanare Ecclesias Parochiales ad praescriptum Concilij in pra-

presenti tenet Sel. in select. Canonis, cap. 19. nu. 3. attestans ita fuisse decum in Thelesina 13. Septembris 1631. Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innotatas, constit. 19. num. 30. pag. 231. ubi ait quod poterit Episcopus Ecclesiam sic dirutam, hoc est, locum ipsum, & materialia, arbitrio suo conuerti in alios vsus, dummodo non sordidos, atque adeo etiā in vsus profanos. Rot. dec. 707. num. 2. apud Farinac. p. 1. in posthum. ubi quod Episcopus non potest profanare cœmeterium, sicut potest profanare Ecclesiam dirutam.

23. Ordinarium non debere sine causa profanare capellas, & si aliquam profanandi causam habet, eorum cœmeteria potius attribuenda esse Ecclesiæ, quæ est capta dictarum Capellarum, quam alteri, referunt decisum Aloyf. Ricc. in d. praxi aurea resolut. 201. num. 2. Salgado de protectione Regia tom. 1. p. 3. c. 5. num. 27.

24. Ad vsus verò profanos, vel laicorum, huiusmodi cœmeteria, & lapides Ecclesiarum, destructarum conuerti non posse, probat cap. signa, de consecr. dist. 1. cap. ad huc, de relig. domib. Beller. d. tit. de clerico debitor. §. 14. num. 11. Ar-mendar. in addit. ad recopil. legum Nauaræ lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 85. Nauar. de spolijs cleric. §. 18. prope fin. vers. secundo, ubi resoluit non posse Ordinarium concedere facultatem faciendi domum laicam ex lapidibus Ecclesiæ destructæ, vel collapsæ, non quidem quia sunt sacra,

aut sancta sanctitate benedictionis constitutione sacri, sed ob reuerentiā Ecclesiæ, cui seruierunt, cum nullo iure videatur concessa ei super hoc disponendi facultas; attestatur tamen se vidisse in Hispania ligna Ecclesiæ veteris dirutæ, quæ noua ampliori construenda inepta erant, vendi plus offerenti, etiam volenti ex eis domum profanam facere, vel reficere sine licentia etiam Ordinarij, quod forte, ait, dissimulari posset in lignis non pictis, nec vilo signo insignitis, quo posita in structura domus profanæ, noscerentur fuisse Ecclesiæ, ac proinde scandalizarentur.

25. Erecta tamen ibi Cruce, &c. Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, restaurare, eam debere penitus dirui, referunt decisum Paul. Fusc. d. lib. 1. cap. 10. nu. 16. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Parochia, §. 6. Aloyf. Ricc. in d. praxi aurea resolut. 201. in fine, Ego ipse d. p. 3. allegat. 64. num. 13. Salgado d. cap. 5. num. 27. subdens quod Ecclesia diruta parulorum redditum potest in profanos vsus, non tamen sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuerti, & transferri ad Matricem, seu viciniorum Ecclesiam, ubi erigendum est Altare sub eadem inuocatione; impositio onere titulari, vt curet ibi celebrare singulis hebdomadis per Sacerdotem idoneum, cœmeterium ita profanandum, & deinde ossa transferenda esse ad nouum cœmeterium, quod à titulari construatur in eo loco, quo magis placuerit populo.

De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam Ecclesiam pertinent.

C A P V T VIII.

1. Doctores de materia cap. agentes.

2. Visitare post Episcopus beneficia qualitercumque commendata.

3. Visitare potest Episcopus illa monasteria commendata perpetuo unita alijs Ecclesijs.

4. Visitatio vicinioris Episcopi nullo modo effugi potest quamuis loca sint exempta, seu nullius.

5. Abbates, & alij inferiores iurisdictionem habentes possunt visitare.

6. Capitulum Sede vacante non potest visitare monasteria exempta.

7. Ecclesia curata etiam militum Hierosol. ab Ordinarijs sunt visitande.

8. Monachus exerceens curam animarum in Ecclesia unita monasterio potest arbitrio Episcopi remoueri.

9. Non procedit si excedant modum.

10. Episcopus non debet se interponere in monasterijs, in quibus viget Regularis obseruantia.

11. Episcopus quando monere debeat Superiores monasteriorum in quibus viget Regularis obseruantia, vt ipsi visitent, &c.

Quæcumque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque ijs, ubi oportet, prouideri æquum est: propterea commendata monasteria, etiam Abbatia, Prioratus, & propositura nuncupata, in quibus non viget Regularis obseruantia, necnon beneficia tam curata, quam non curata, secularia & Regularia, a qualitercumque commendata & etiā exempta, ab Episcopis, etiam tanquam Apostolica Sedis delegatis, 3 annis singulis visitentur, currentque iisdem Episcopi congruentibus remedijs etiam per sequestrationem fructuum, vt quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur; & cura animarum, si qua illis, vel eorum annexis imminet, aliaque debita obsequia recte exerceantur, & appellationibus quibuscumque, priuilegijs, consuetudinibus etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs, iudicum deputationibus & eorum inhibitionibus non obstantibus: & si in eis vigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopis paternis admonitionibus, vt eorum regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos non visitauerint, vel correxerint: tunc iisdem Episcopi etiam vt delegati Sedis Apostolicæ, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta, quibuscumque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus, penitus remotis, & non obstantibus.

1. Vide Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 3. cap. 5. de Regularibus num. 141. Azor. institut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 30. quest. 10. Franc. Leo in thesauro fori eccles. part. 2. cap. 2. num. 74. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 45. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 651. in 1. edit. alijs resolut. 547. num. 2. in 2. edit. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 12. capit. 13. num. 45. cum segg. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innotatas, constit. 17. num. 8. cum segg. pag. 192. Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Nouar. in lucerna Regul. verb. Episcopus quoad Regulares, num. 35. Ioan. Sanc. in select. disp. 50. num. 12. nouissime Tambur. in tomo 3. de iure Abbatum disp. 5. q. 11. num. 67. & post tract. decis. 67. eam segg. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 74. num. 15. cum segg. infra sess. 2. de reformat. cap. 9. & sess. 25. de Regul. cap. 11. & 20.

2. Qualitercumque commendata. Vide Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 9. a num. 8. Fr. Emmar. quest. Regular. tomo 1. quest. 36. art. 3. Campan. d. e. 13. num. 45. cum segg.

M Episco-

3. Episcopum posse visitare illa monasteria commendata, perpetuo unita alijs Ecclesijs, vel pijs locis, etiam si ipsa loca sint sub regulari protectione, refert decifum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauar. lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 100.
4. *Etiam exempta.* Visitationem vicinioris Episcopi nullo modo effugi posse, quamvis loca sint exempta, seu nullius, censuit Rot. dec. 396. p. 1. recent. & dec. 501. num. 5. p. 2. recent.
5. *Ab Episcopis.* Idem ab inferioribus, Abbatibus scilicet, Prioribus, Praepositis, & alijs iurisdictionem habentibus, ut per Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 18. vers. 6.
6. Capitulum Sede vacante non posse visitare monasteria exempta, quae visitat Episcopus auctoritate Apostol. resoluit Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 118. num. 4.
- Annis singulis.* Vide metipsum de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 73. num. 2.
7. *Et cura animarum, &c.* Ecclesias ubi cura animarum exercetur, visitari posse ab Ordinarijs, etiam si illae essent Militum Hierosolymitanorum, ita tamen, ut illa dumtaxat visitent, quae animarum curam, illisque exercitium & Sacramentorum administrationem respiciunt, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 102.

Monachum exercentem curam animarum in Ecclesia unita monasterio remoueri posse arbitrio Episcopi, absque eo quod teneatur deducere causas, neque eas iustificare, tenet Sel. in select. Capon. c. 12. num. 13, attestans ita fuisse decifum in Camarinen. 18. Septembris 1627.

Quibuscumque appellationibus, &c. Non procedere si excedant modum, resoluit Ceuall. commun. contra communes tom. 4. quast. 897. num. 927.

Et si in eis vigeret obseruantia Regularis, &c. Episcopum non debere se interponere in monasterijs, in quibus vigeret Regularis obseruantia, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 98. Ego ipse d. p. 3. allegat. 74. nu. 16. Stephan. VVeyms d. constitutione 17. num. 9. Nouar. ubi supra.

Quod si admoniti intra sex menses, &c. Quando in monasterijs vigeret Regularis obseruantia, monere debet Episcopus eorum Superiores ut ipsi visitent, & corrigenda corrigant, qui si intra sex menses visitare neglexerint, Episcopus ipse visitare possit, & corrigere, nullo priuilegio, aut appellatione obstante, ut per Campan. d. rubric. 12. cap. 13. num. 50. quem refert d. allegazione 74. num. 16. Stephan. VVeyms d. d. a configuratione. 17. num. 9. Lauretus de Franchis in controuer. inter Episcop. & Regular. cap. 6. vers. decimo.

Quaestorum eleemosynarum nomen, & vsus penitus tollitur. Indulgentias, & spirituales gratias Ordinarij publicent, & duo de Capitulo fideliter eleemosynas recipiant siue vlla mercede.

CAPVT IX.

- 1 Doctores de materia huius text. & abusu, ac penis quaestorum eleemosynarum.
- 2 Eleemosynam quaerere quando Sedes Apost. alicui pio loco ex causa concedit, Episcopo qualiter rescribat.
- 3 Eleemosynarum quaestores potest Ordinarius, non obstante qualicunque exemptione, incarcerare, excommunicare, &c.
- 4 Priuilegia mendicantium ne prohibeantur petere eleemosynas, sunt abrogata per hoc decretum.
- 5 Fratres mendicantes non possunt ab Episcopis prohiberi quominus per se ipsos in diocesis ubi habent Conuentus, eleemosynas quaerant.
- 6 Regulares, qui ex institutione eleemosynas quaerere solent, non tenentur petere ab Ordinarijs licentia.
- 7 Indulgentia quaestuarie reuocata.

4 Conc. Lat. cap. 63. sub Innoc. 3. p. cum ex eo. de pen. & remiss. Clem. abufionibus eo. tit. & infra sess. vii. in decreto de Indul. & sup. sess. 5. cap. 2.

CVM multa à diuersis antea Concilijs, tam Lateranensi, ac Lugdunensi, quam Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quaestorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia, potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrecere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur, statuit, ut posthac in quibuscumque Christianae religionis locis eorum nomen, atque vsus penitus aboleatur, & nec ad officium huiusmodi exercendum, vllatenus admittantur, & non obstantibus priuilegijs, Ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, pijs locis, & quibuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. *Indulgentias* verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, & adhibitis duobus de Capitulo, debitum temporibus & populo publicandas esse decernit. Quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur, ut tandem celestes hos Ecclesiae thesauros non ad quaestum, sed ad pietatem exerceri omnes verè intelligant.

1. **V**ide Nauarr. de orat. miscel. 66. num. 2. Henric. in summ. lib. 7. cap. 19. à princip. Quarant. in summ. Bullary. verb. Archiepiscopi auctoritas, vers. 26. in fine. Fr. Emman. quast. regul. tom. 2. quast. 57. art. 7. & quast. 98. art. 1. Paul. Fufc. de visitat. lib. 1. cap. 30. ex num. 34. Auiles ad cap. 51. Pratorum, Auendan. de exequentis mand. lib. 2. cap. 30. Mich. Timoth. de Eccles. vitan. lib. 1. tract. 2. cap. 12. Perez. l. 2. tit. 8. lib. 1. ordin. pag. 162. col. 2. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. quaestores, Pfafec. in simili praxi part. 2. cap. 3. num. 47. vers. Indulgentias, Galet. in margarita casuum conscient. verb. eleemosyna 1. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 290. Iul. Lauor. de indulgent. p. 2. cap. 13. Vgolin. de officio Episcopi ca. 8. §. 4. num. 6. metipsum in simili tract. part. 3. alleg. 109. & de officio & potest. Patrochi cap. 16. num. 25.

2. *Nec ad officium huiusmodi exercendum, &c.* Quando Sedes Apostolic. rationabili ex causa concedit alicui pio loco ut possit eleemosynam quaerere, Episcopo ordinario rescribit per haec verba.

& eleemosynas, quae in tua ciuitate & diocesi pro vsu dicti Hospitalis dabuntur, permittas, dummodo personae, quae colligent eas, honeste vitae, & spectatae Religionis, & tuo iudicio approbate sint, minimeque participes datarum eleemosynarum, & quaestorum nomen nullo modo gerat, sed simpliciter eleemosynarum collectores nuncupentur, quique non publicent vllas indulgentias, nec concionentur, nec circumferant sua priuilegia, nec reliquias, nec minis, aut imprecationibus inducant fideles ad eleemosynam, non campanellam, aliaque instrumenta similia quadam quaestorum insignia ferant, pulsentve ad excitandas personas, non petant eleemosynam tanquam debitam aut solitam, nec vlla arte (etiam pretextu dicendi orationes S. Antonij, aut alterius Sancti, vel alter) extorqueant pecuniam, sed simpliciter, per modestum, &

cum

cum omni dexteritate petendo eleemosynā pro sustentatione dicti Hospitalis, recipiant tantum quod sibi liberaliter offertur, neque super his eleemosynis ullam conuentionem quouis modo faciant, etiā in utilitatem dicti Hospitalis. Diligenter autē curabit Amplitudo tua, ut hæc omnia ritē obseruentur, & ad id diligenter animaduertat, immo (quo etiam Sanctitas sua conscientiam tuam grauari voluit) aduigilabit ut quicquid dictarum eleemosynarum nomine fuerit collectum, id totum in usum tantum ipsius Hospitalis, & non in alium conuertatur. Ex quo rescripto requisita plura quæ ad colligendas eleemosynas interueniri debent in personis ad hoc deputatis, colligunt Zerol. d. verb. quæstiones, & Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 1. cap. 7. num. 30. vers. quæstionum. In Hispania autem priuilegio Alexandri VI. ad petitionem Catholicorum Regum Ferdinandi & Elisabeth sunt deputatæ certæ personæ, ut bene & diligenter examinent, an sint verè literæ, quibus extorquent eleemosynas huiusmodi quæstuarij, quod priuilegium refert ad litteram Azued. l. 37. tit. 6. lib. 3. noua recop.

3. Non obstantibus priuilegijs, &c.] Ordinarium non obstante qualicumque exemptione posse incarcerare, excommunicare, & castigare huiusmodi eleemosynarum quæstores, prout expedire fuerit arbitratus, resoluit Eras. à Cochier de iurisdic. ordinarij in exemptos p. 2. quæst. 45. num. 96. quem refero d. par. 3. alleg. 109. num. 5. in fine.

4. Priuilegia medicantium ne prohibeantur petere eleemosynas, non sunt abrogata per hoc decretum Concilij, quia in eo tantum abolentur quæstores qui prædicant, vel publicant indulgentias concessas his, qui manus adiutrices porrexerint pijs locis, pro quibus petunt eleemosynam, non verò in mendicantibus pro sui sustentatione quæstuantibus, iuxta quoddam decretum Pij V. reuocantis similes indulgentias quæstuiarias concessas porrigentibus manus adiutrices pijs locis, ut per Fr. Emman. d. re. 2. q. 52. art. 7. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. cap. 24. num. 7. Hieron. Roderic. in compendio quæst. regul. resol. 59. num. 5. vbi subdit pro Ordine Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captiuorum extare duas concessiones Benedicti XII. quibus conceditur quæstus eleemosynarum

dicto Ordinis pro redemptione captiuorum.

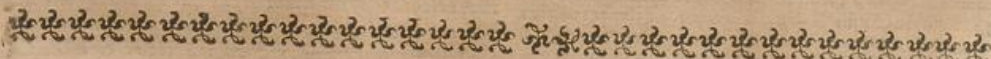
Frates Ordinum mendicantium nequaquam posse ab Episcopis prohiberi quominus per se ipsos in diocesis, ubi habent Conuentus, eleemosynas querant, sed tantum si extra loca ubi monasteria existunt, queritare voluerint, teneri suorum superiorum licentiam ordinario ostendere, resoluit Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Neap. c. 59. num. 11. Campan. in diuersis iuris Canon. vrb. 12. c. 13. num. 134. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 4. ca. 2. num. 146. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 3. num. 47. vers. quoad quæstiones. Ego ipse d. alleg. 109. num. 10.

Regulares, qui ex institutione, aut facultate Sedis Apostol. eleemosynas querant, aut aliàs mendicare possunt, non teneri petere ab Ordinarijs licentiam eleemosynas per diocesim petendi, cum in erectione monasteriorum hæc licentia eis tacite ab Ordinarijs impartita censetur, ut per Aidan. in compendio canonie, resoluit. lib. 3. tit. 8. num. 6. attestans ita censuisse S. Congreg. Episcop. & Regul. in Vener. 6. Octobris 1597.

Indulgentias verò, &c.] Indulgentias omnes quæstuiarias à Pio V. vel prædecessoribus concessas, vel in posterum concedendas quibuscunque personis & locis, pro quibus scilicet consequendis manus sunt porrigendæ adiutrices, etiam quæ quæstuarij facultatem quomodolibet continent, ab ipso Pio V. reuocatas esse asserunt Nauarr. consil. 79. de regular. in antiq. aliàs consil. 3. de penit. in nouis. Sayr. in florib. decis. sub illo tit. de Regularibus decis. 86. Galet. d. verb. Indulgentia 1. Ego ipse d. alleg. 109. num. 12.

Adhibitis duobus de Capitulo.] Ab Episcopo, non verò à Capitulo eligendos esse, refert decisum Iul. Laur. de indulgent. p. 2. c. 18. num. 9. Et si quando adhibentur ab Episcopis, seu locorum Ordinarijs in publicandis indulgentijs, alijsve spiritualibus gratijs sine fraude tempore diuinorum officiorum eos abesse simul cum Episcopo contingat, priuandos non esse distributionibus quotidianis tanquam absentes propter Ecclesiæ utilitatem ex officio sibi attributo, resoluit Monet. de distribut. quotid. par. 2. quæst. 8. num. 16. in ult. impressione.

Populo publicandas, &c.] De publicatione Indulgentiarum Papalium à Parochis faciendâ, vide Bert. Lucenf. in praxi crim. Regul. tit. 4. ca. 34. num. 3. vers. Indulgentias item, metipsum de Parocho c. 16. num. 19.

S E S S I O XXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

- 1 Doctores de sacrificio Missæ agentes.
- 2 Stipendium licet accipere pro celebranda Missa.
- 3 Quod sit iustum ostenditur.
- 4 Sacerdos recipiens à pluribus plura stipendia pro Missarum celebratione, non potest unica Missa omnibus satisfacere.
- 5 Portionem etiam minimam ex eleemosynis Missarum celebrandarum, non possunt Ecclesiæ, & loca pia sibi retinere.
- 6 Rector beneficij potest Missam per alium celebrare,

- retenta sibi parte si tribuat Sacerdoti eleemosynam congruam.
- 7 Sacerdotes verò debent absolutè integram eleemosynam tribuere celebranti.
- 8 Sacerdos qui Missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna, non potest eandem Missam alteri celebrandam committere, retenta sibi parte eiusdem eleemosynæ.
- 9 Sacerdoti non licet celebrare Missas anticipatè.
- 10 Præcepto de audienda Missa satisfacit qui horas canonicas ex obligatione recitat.

Sacro sancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut vetus, absoluta atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conferuetur de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

1. **V**ide Innoc. III. Mich. Timoth. Ioan. Bapt. Scortiam, Alexandr. Alen. Martin. de Prias in suis specialibus tractatibus de Missa, Alcuin. de diuinis offic. ubi de celebrat. Missa, Remig. de celebrat. Missa, Gabriel. in canon. Missa, Stephan. Eduen. de Sacrament. Altaris ca. 12. & 13. Castro lib. 10. aduersus haereses verb. Missa, Gasp. Catalium de sacrificio Missa, Episcop. Oxomont. verb. Missa, Serran. in expositione Missa sacrosanctae. Caetan. in opus. de sacrific. Missa contra Luther. Petr. Soto lect. de Missa, Couarr. lib. 9. cap. 22. Zerol. in praxi Episcopali p. 1. verb. Missa, Fr. Emann. in summa tom. 1. cap. 242. de Missa, Henric. in summa lib. 9. de vero Missa sacrificio, Cardinal. Bellarm. in suis controuersis Catholicis, ubi de Missa Iodoc. Cocc. tom. 2. thesaur. Cathol. lib. 6. art. 4. Barthol. ab Angel. in examina, confess. dial. 5. de Missa, Chamerot. de Sacrament. ubi de sacrificio Missa, Luc. Pinell. in tract. de valore Missa, Azor. institut. moral. par. 1. lib. 10. cap. 18. cum segg. Gabr. Vazquez in 3. p. tom. 3. ca. 83. disp. 220. Galanet. de iure publico lib. 3. tit. 80. cum segg. Soar. tom. 3. disput. 72. Bonacin. de Sacrament. disp. 4. q. ultim. Aegid. de Coninc. de Sacrament. tom. 1. quest. 7. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 4. Valer. Reginald. in praxi forensi lib. 29. num. 143. cum segg. Fr. Ludovic. Miranda in manual. Pralat. tom. 1. quest. 4. quorum plures refero Ego ipse de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 24. & in collect. ad rubr. de celebratione Missarum, num. 2. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. ca. 5. de sacrific. Missa, Vincent. Fillue. in quarto moral. tract. 3. Pagan. Gaudet. de legitimis & ritibus veteris Ecclesiae, cap. 52. & 53. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 8. cum segg. Hurtado de Sacram. tom. 2. tractat. de sacrificio Missa.

2. Licitum esse usum accipiendi stipendium, vel pecuniam pro celebranda Missa specialiter alicui applicata, nullamque ob id committi simoniam, etiam si Sacerdos eam exigat ex pacto, resoluunt Anton. Cordub. de casibus conscientiae, casu 27. Mich. Timoth. de sacrific. Missa, tract. 3. quest. 48. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 96. a. num. 32. Henric. in summa lib. 9. cap. 22. Gutier. canon. lib. 1. cap. 29. a. num. 3. Morl. in Emporto iuris, p. 1. tit. 1. q. 13. a principio, Petr. de Ledefma in summa p. 1. de Sacram. ubi de Eucharistia, c. 18. vers. quarta conclusio, Soar. tom. 3. disput. 63. sect. 1. cum segg. Less. de iustit. lib. 2. c. 35. Homobon. de bonis de examine Ecclesiast. p. 1. tract. 4. c. 13. q. 116. Vazq. d. tom. 3. disp. 234. Aegid. de Coninc. de Sacram. tom. 1. q. 83. num. 195. cum segg. Cened. ad Decretal. collect. 44. num. 5. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 24. num. 2. Fagundes in quinque Eccles. precepta prec. 1. lib. 3. cap. 7. a. num. 5. Lezana in summa, quest. Regular. c. 21. num. 4. Fraxinel. de Sacerd. obligat. ad Missas pro alijs ex iustitia celebrandas, sect. 3. prenot. 1. §. 2. ubi §. 4. resoluit quod Sacerdotes diuites siue ex bonis temporalibus & hereditarijs, siue ex bonis Ecclesiasticis, ut sunt aliqua simplicia beneficia, canonicatus, &c. quibus dicti Sacerdotes non tenentur celebrare, possunt stipendia pro Missis dicendis accipere.

3. Iustum verò stipendium esse, quod lege, Synodo, vel ab Episcopo statutum est, vel consuetudine receptum, ut valor vnus argentei, id est, vnus Realis, aut Iulij, tenent Petr. de Ledefma d. cap. 8. conclus. 7. & 8. Vazq. d. tom. 3. disp. 234. c. 4. Didac. Nugn. de Sacrament. tom. 1. ad quest. 83. art. 1. par. 3. tract. de sacrific. dub. 9. concl. 1. Vicentius Fernandez. in mixta disput. de sacrificio Missa ad repetit. text. in cap. cum frangitur, de consecrat. dist. 2. par. 4. dub. unico, ad 6. in fin. Aragon. 2.2. quest. 85. de sacrific. art. 3. vers. sed dubitabit aliquis. Ego ipse d. alleg. 24. num. 3. Zerol. in praxi Episcop. par. 1. verb. Missa, §. 3. resoluit quod si homines diuites maius stipendium quam lex, aut consuetudo praescribit, gratis, & spontaneè darent Sacerdoti, illud legitime posset accipere Sacerdos, & vice versa si Sacerdos a pauperibus minora stipendia fumere voluerit, nullum erit incommuniens, & eandem sect. 3. prenot. 1. §. 3. in princip. tenet Sacerdotem pro obligatione celebrandi summo manè, vel in loco a ciuitate distanti pro labore praevio in itinere, vel etiam certis diebus & determinatis loci posse pinguius recipere stipendium, quam lege sit, aut consuetudine receptum ex cap. significatum, de praebend.

4. Vtrum autem Sacerdos recipiens à pluribus plura

stipendia pro Missarum celebratione, possit vnica Missa omnibus satisfacere? Est inter Doctores controuersum ut videre licet per citatas à me ipso d. alleg. 24. num. 4. & ibi citatis adde Homobonum de bonis de examine Ecclesiast. part. 1. tract. 4. cap. 13. quest. 119. Petr. Nauarr. de resur. lib. 2. c. 2. num. 433. Diana resolut. moral. part. 1. tract. 14. resolut. 8. Lazana in summa quest. Regul. cap. 21. num. 5. Torreblanca de iure spirituali lib. 2. cap. 9. nu. 67. cum segg. Barthol. S. Fausto tract. de suffrag. lib. 1. q. 67. super quo habemus nouissimam declarationem sacrae Congregationis Concilij, S. D. N. Urbano VIII. approbatam, editam sub die 21. Iunii 1625. & apud impressorem Cameralem typis mandata in hac verba: Deinde ubi pro pluribus Missis, etiam eiusdem qualitatibus celebrandis, plura stipendia, quantumcunque incongrua & exigua, siue ab vna, siue à pluribus personis collata fuerint, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Ecclesijs, Capitulis, Collegijs, Hospitalibus, Societatibus, Monasterijs, Conuentibus, Congregationibus, Domibus, aut alijs pijs locis quibuscunque tam secularibus, quam Regularibus, sacra Congregatio sub obtestatione diuini iudicij mandat ac praecipit, ut absolute tot Missae celebrentur, quot ad rationem attributae elemosynae praescriptae fuerint, ita ut alioquin, si ad quos pertinet, sua obligationi non satisfaciant quinimo grauer peccent, & ad restitutionem teneantur. Sed verò ut deinceps obseruetur exactius, sacra Congregatio eadem auctoritate reuocat privilegia, & indulget omnia quibusvis personis Ecclesiasticis ac locis ipsis, tam secularibus quam Regularibus cuiusvis Ordinis, Congregationis, & instituti, quacunque ob causam concessa, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Annuariarum celebratione, aut aliquibus Collectis, seu Orationibus, plurimum missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

5. Nouissimè sacra Congregatio Concilij super decretis eiusdem Congregationis de celebratione Missarum, Sanctissimo Domino Nostro Urbano VIII. approbante, declarauit permittendum non esse, ut Ecclesiae, ac loca pia, seu illorum administratores ex elemosynis Missarum celebrandarum, illam utcumque minimam portionem retineant ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebratione, nisi cum Ecclesia & loca ipsa alios non habent redditus, quos in usum earundem expensarum erogare licite possint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quae pro ipsomet tantum Missae sacrificio sunt subeunda, & nihilominus eo etiam casu curandum esse, ut ex pecunijs, quae supersunt, expensis, ut supra, deductis, absolute tot Missae celebrentur, quot praescriptae fuerint ob offerentibus elemosynas.

6. Deinde declarauit satis esse, ut Rector beneficii, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti elemosynam congruam secundum morem ciuitatis, vel provinciae, nisi in fundatione beneficii aliud cautum fuerit.

7. Sic etiam censuit, Sacerdotes, quibus aliquando offertur elemosyna maior solita pro celebratione Missae, debere absolute integram elemosynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem sibi retinere posse, declarans pariter, quando tribuens elemosynam numerum Missarum celebrandarum non praestiterit, tunc tot Missas celebrari debere, quot praescripserit Ordinarius, secundum morem suae ciuitatis ac provinciae, ac etiam cum Ordinarius praescripserit elemosynam congruam iuxta qualitatem loci, personarum ac temporum Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum teneri Missas illis ab offerente praescriptas celebrare.

Quas

Quas quidem declarationes originales præ manibus habui, & impressas vidi in Typographia Cameræ Apostolicæ de anno 1626.

8. Vtrum verò Sacerdos qui aliam pecuniæ quantitatem accepit per se, aut per alium pro dicendis Missis, vel ut eas faciat celebrare per alios Sacerdotes, si eas celebrare faciat per alios minori pitantia, possit iuste sibi retinere residuum eius, quod sibi datum fuit, sine peccato & restitutione; vide Doctores per me citatos d. alleg. 24. nu. 11. quibus adde Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico trac. 4. c. 14. quas. 131. super quo eadem sacra Congregatio in decretis de celebratione Missarum, in quibus supra etiam in hæc verba censuit: *Ac similiter omne damnable lucrum ab Ecclesia remouere volens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa elemosyna, ne eandem Missam alteri, parte eiusdem elemosyna sibi retenta, celebrandam committat.*
9. Vtrum etiam liceat Sacerdoti celebrare Missas anticipatè; vide Doctores citatos d. alleg. 24. à nu. 12. Et an peccet mortaliter, qui celebrat Missam ante Matutini officij

recitationem, vide *ibidem* num. 15. & Doctoribus citatis pro negatiua parte addo Scort. de sacrificio Missæ lib. 2. cap. 6. Fernandez part. 3. c. 5. §. 4. Homobon. de Bonis d. tract. 4. cap. 16. quas. 147.

An præcepto de audienda Missa satisfaciât ille, qui ad horas Canonicas obligatus eas tunc recitat, aut alias preces, ad quas tenetur ex voto, aut quia sunt à Confessario ei in penitentiam impositæ, tunc item recitat? Affirmant Nauarr. in manuali cap. 21. num. 8. & de orat. cap. 19. num. 178. & in cap. si quando, notab. 19. num. 184. de rescript. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 7. cap. 15. quas. 3. Benzon. de lubilao lib. 2. cap. 15. dubit. 30. Soar. tom. 3. disput. 88. sect. 8. in fin. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 19. quest. 1. num. 14. Aëgid. de Coninck de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 307. Rague. de Missa in Ecclesia. q. 99. & 205. lul. Laur. de lubilao, & indulgent. p. 2. c. 5. n. 28. in fin. Bonacin. de Sacram. disp. 4. q. ult. punct. 11. n. 25. & de horis canon. disput. 1. quest. 3. punct. 2. num. 14. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 5. quest. 3. & lib. 10. cap. 12. quest. 10. plures alij, quos citauimus in collect. ad cap. dolentes 9. num. 21. de celebrat. missar.

De Sacrificij Missæ institutione & representatione.

C A P V T I.

1 Doctores de materia text. agentes.	16 Lauabo inter innocentes.
2 Sacrificium Missæ remittit peccata venialia.	17 Oratio, Suscipe sancta Trinitas.
3 Missam Christus instituit.	18 Orate fratres.
4 Introitus Missæ à Calestino I. introductus.	19 Præfationis auctor.
5 Gloria Patri ordinauit Damasus.	20 Sanctus ter in fine præfationis canitur ex Apostolica traditione.
6 Kyrie eleison ordinauit S. Gregorius ut nouies in Missa diceretur.	21 Canonis quis primus auctor.
7 Gloria in excelsis Deo primus instituit Thelephorus.	22 Oratio Dominica.
8 Dominus vobiscum ab Apostolis institutum.	23 Pacem dari in Missa ordinauit Innocentius I. & Leo II.
9 Orationes, siue Collectæ ab Apostolis institutæ.	24 Agnus Dei ut ter à Clero & populo diceretur ordinauit Sergius I.
10 Epistolarum Missæ quis auctor.	25 Ite Missa est ex Apostolica traditione processit.
11 Gradualis, Alleluia, Tractus, & sequentie auctor quis.	26 Missæ sacrificium ut sub vna specie fiat, potest Papa ex urgenti causa concedere.
12 Euangelica lectio à quo instituta.	27 Sacerdos solus est minister consecrationis.
13 Symbolum fidei, siue Credo ab Apostolis ortum duxit.	28 Eucharistiæ Sacramentum, finita cœna legali, seu ceremoniali agni, institutum.
14 Antiphonæ, quæ & Offertorium, institutor quis.	29 Sacrificium oblatum a Sacerdote in peccato mort. prodest.
15 Orationes quatuor, quibus Hostia, & Calix offeruntur, & benedicuntur.	30 Sacrificium Missæ à Malachia prædictum est.

Quoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter ^a Leuitici sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat, oportuit, Deo patre misericordiarum ita ordinante, Sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster et si ^b semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur, quia tamen per mortem sacerdotum eius extinguendū non erat, in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ spōsæ suæ Ecclesiæ visibilis, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, ^c quo cruentum illud, semel in Cruce peragendum, repræsentaretur, eiusque ^d memoria in finem vsque sæculi, permaneret, atque illius salutaris virtus ^e in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur, Sacerdotem ^f secundum ordinem Melchisedech, ^g se in æternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum ^h sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulit, ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc ⁱ noui Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent tradidit, & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: ^j Hoc facite in meâ commemoratione, uti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit. ^k Nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriâ ^l exitus de Aegypto multitudo filiorum Israël immolabat, nouum instituit Pascha, seipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, ^m eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. ⁿ Et hæc quidem ^o illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest, ^p quam Dominus per

Barbosi, Collect. in Concil. Trid.

M 3 Mala-

^a Hebr.

^b Hebr. 7.

^c 1. Cor. 12.

^d Matth. 26.

^e Luc. 22.

^f Exod. 15.

^g Coloss. 1.

^h Mal. 1.

Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit, & quam non obsecrè inquit Apostolus Paulus, ^h Corinthiis scribens, cum dicit, non posse eos, qui participatione mensæ Demoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri, per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur, utpote quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio completitur.

1. Vide Soto in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 4. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 18. q. 7. vers. quæres an in alijs, Cardinali Bellarm. lib. de Miss. c. 6. & 7. Vazq. in 3. part. tom. 3. dist. 218. num. 8. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacramento ubi de Eucharistia, c. 17. conclus. 1. Agid. de Cornet de Sacramento. tom. 1. q. 83. num. 32. & 75. Raguc. de Missa in Ecclesia, q. 2. Fr. Ludovic. Miranda in manuali Prælator. tom. 1. q. 4. art. 1. conclus. 1. Fernandez in examine Theolog. moral. part. 3. cap. 1. §. 7. num. 3. Molies. in summa Theolog. moral. tract. 3. cap. 8. num. 24. & cap. 9. num. 21. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta lib. 3. cap. 2. num. 10. Homobonus de Bonis de examine Ecclesiæ tract. 4. quæst. 111. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 8. num. 8. cum seqq.

a. Quo cruentum illud, &c.] Vide Vazq. d. tom. 3. dist. 221. num. 30.

2. β In remissionem eorum.] Vide Fr. Ludovic. Miranda d. tom. 1. q. 41. art. 10. ubi intelligit de peccatis venialibus, quia per dict. quæst. hic posita, datur intelligi quod sit sermo de peccatis venialibus, ut scilicet eorum remissionem, & veniam consequantur.

γ Secundum ordinem Melchisedech.] Vide Damasum Lindanum in Panopli. lib. 4. cap. 42. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta. præc. 1. lib. 3. cap. 1. num. 3. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 8. num. 12.

δ Se in æternum constitutum declarans.] Vide Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tract. de Eucharist. dist. 19. sect. 6. n. 86.

3. Missam Christum instituisse quando corpus suum & sanguinem consecrans in cœna communicavit Apostolis, dicens, Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis, referunt Hugo de S. Victore lib. 2. de officijs Ecclesiasticis, Jacob. de Grass. in aureis decisionibus part. 1. lib. 2. c. 47. n. 3. & ita quoad essentialia secundum sacram Scripturam & traditionem Ecclesiæ, probat Reuerendiss. Serranus in exposit. Missæ sacrosanctæ, prælat. 1. num. 3. in princip. Quo ad accidentia verò ea haberi ex ordinatione & institutione Principis Apostoli Petri, observant Isidor. lib. 1. de Ecclesiæ offic. cap. 1. §. 5. S. Thom. 3. part. quæst. 38. art. 2. ad 5. Cardinal. Bellarm. lib. 4. de Eucharist. c. 14. argum. 9. VValfred. de rebus Ecclesiæ cap. 22. & Durandus de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 3. illumque dixisse primam Missam in Antiochia, referunt Raban. lib. 1. instit. clerice. cap. 23. Rupert. de divinis lib. 2. cap. 21. Canis. de Eucharist. c. 7. Cardin. Bellarm. lib. 4. de Eucharist. cap. 14. Torreblanca d. cap. 8. num. 35. & quod dicitur in cap. Iacob. de consecrat. dist. 1. intelligendum de celebratione, solemniter notat Soto in 4. dist. 3. quæst. 2. art. 4. & ita quoad caeremonias & orationes secundum diuersa tempora fuit aucta, tum ab ipsismet Apostolis, tum etiam à diuersis Summis Pontificibus, prout decentius illis visum est, ad augendum diuinum cultum in hunc modum.

4. Introitum introductum esse ab Cælest. I. scribunt Durand. in orat. diuinis lib. 4. Raban. lib. 1. instit. clerice. cap. 32. VValfred. de rebus Ecclesiæ cap. 22. Petr. à Soto de caeremonijs Missæ sect. 3. Mirol. de Ecclesiæ obseruat. cap. 1. Rupert. lib. 2. de diuin. offic. cap. 21. Vel quod ex omnibus Psalmis exciperet Antiphonas, quæ psallerentur in officio Missæ, cum Dionys. Areopagit. de Ecclesiæ hierarchia cap. 3. meminit Psalmorum, qui ad initium Missæ cantabantur: verum credit Amalar. lib. 3. de Ecclesiæ offic. cap. 5. Aut quod licet non fuerit primus, qui Psalmos ad sacrificium Missæ adhibuit, primus fortè fuit qui Romæ id obseruare voluit, coniectatur Cardinal. Bellarm. lib. 2. de Missa lib. 6. & introitum induplicat Sacerdos ad significandum Patriarcharum & Prophetarum desiderium de Christi aduentu, quem orationibus & lacrymis repetitis à Patre æterni postulabant, Serran. in Pericop. Missæ. Barbosa frater meus in tract. de significatis mysteriosis officijs diuini & sacrificijs Missæ c. 30. pag. 81.

Gloria Patri ut diceretur, antedictus Damasus ordinavit ex Durand. lib. 4. cap. 5. Scottia lib. 3. cap. 9. num. 4. Barbosa d. cap. 30. num. 14.

5. Kyrie eleison. S. Gregorius ordinavit ut nouies in Missa diceretur, ex Durand. lib. 4. cap. 11. Rupert. lib. 2. de diuin. offic. cap. 21. Petrus à Soto loco citato. Radulphus de canon. obseruat. prop. ult. Serran. 1. part. Missa num. 45. Scott. d. lib. 3. c. 15. num. 1. & 2. Barbosa frater meus d. tract. de significatis myster. c. 31. Nam ante eundem Gregorium iam erat apud Latinos in usu, ut euidenter demonstrat Bellarm. lib. 2. de Missa cap. 16. ut exprimat orationem populi Patribus contententis, & Dei misericordiam deprecantis.

Gloria in excelsis Deo primum instituisse Telephorum Papam ut diceretur in Missa, referunt Durant. lib. 2. cap. 3. & S. Antonin. part. 3. tit. 13. c. 5. §. 1. Sed partim ab Angelis, partim à Telephoro Papa, aut à S. Hilario Pictauiensi Episcopo compositum fuisse asserunt Bellarm. lib. 2. de Missa cap. 16. & Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. c. 34. q. 3.

Verum Stephan. Durantus de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 14. num. 1. quem sequitur Serran. part. 1. Missæ num. 47. iudicat verius hymnum istum ab Apostolis constatum, compositumque fuisse, tum quia ferè integer extat apud Clement. Roman. tum etiam, quia alijs non poterat supradictus Telephorus, qui plusquam ter centum quinquaginta annos præcessit Hilarium, ordinare ut isto iam loco caneretur, ut Telephorus ipse epist. 1. Decretal. & Raban. lib. 1. instit. cler. cap. 32. atque alij affirmant, id quod manifestum vltèrius ex his quæ de auctoritate Innocentij III. scripta reliquit Seuerinus Vinus tom. 1. Concil. in not. ad 1. De decretal. Telephorus, nempe Anglicum hymnum ab Apostolis ad gloriam sanctissimæ Trinitatis primo fuisse auctum à Telephoro, deinde sicut nunc extat completum & Pontificia auctoritate, ut ab Episcopis pro loco & tempore, & ab omnibus Sacerdotibus in Missis noctis Natiuitatis Domini, quoniam ea nocte Luc. 2. ab Angelo pastorem annunciatus est, recitaretur, præceptum fuisse, & demum à Symmach. & in Dominicis diebus, & natalitijs Martyrum hoc loco decantaretur, fuisse institutum, dicunt Berno de rebus ad Miss. spectantibus cap. 2. Rupert. lib. 2. de diuin. offic. cap. 21. & alij communiter, De hoc hymno Gloria in excelsis Deo Barbosa frater meus d. tract. de signific. myster. c. 32.

Dominus vobiscum instituisse S. Soterum, vel S. Anacle- tum multi authores scribunt, sed ex auctoritate totius Orientis Concil. Bracharen. sub Theodomiro cap. 21. ab ipsis Apostolis institutum esse affirmat, & ipsum ex S. Marc. liturgia constat, imò desumptum esse ex Hebræorum more pluribus Scripturæ sacræ testimonijs probat Petr. Damian. lib. 2. de Dominus vobiscum. cap. 3. Scott. de sacr. Missæ lib. 3. c. 17. Barbosa d. tract. de signific. myster. c. 33.

Orationes, siue collectas huiusmodi orandi morem ab ipsis fuisse institutum Apostolis, probatur ex liturgijs S. Iacobi & S. Marci, & colligitur aperte ex canon. 10. alias 11. Apostol. ex Dionysio Areopag. de Ecclesiæ hierarch. cap. 3. & ex Clemente Roman. lib. 2. constit. Apostol. cap. 57. Crescente tamen diuina Religionis cultu, ut notauit VValfred. de rebus Ecclesiæ cap. 22. crescebat etiam paulatim orationum & officiorum Ecclesiæ compositio, & doctis & indoctis pariter, quousque Concil. Carthagin. III. cap. 23. & Concil. Mileuitan. XI. cap. 12. Concil. Trident. in Decreto de vitandis in celebratione Missarum, aliqua interdixere, ut preces & orationes à quibuscumque compositæ, nisi probatæ essent in Concilio, non dicerentur in Missa, ad cuius maiorem obseruationem Gelasius Papa primum, & deinde S. Gregor. I. teste Bernone de rebus ad Missam pertinentibus cap. 1. curauit rationabilia quæque, seclusis his, quæ vel nimia, vel inconcinna videbantur, in vnum volumen coadunare, quo semper est in

est in posterum Ecclesia vsa, mutatis, aut additis, quæ aut temporum varietas, aut festiuitatum nouitas exposcebat. De collecta vide Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 34. quest. 5.* Didac. de Guzman *part. 2. de la excellencia del sacrificio, de la ley Euangelica cap. 6. §. 5.* Barbosa *d. tract. de signific. mystic. cap. 34.*

10. Epistolarum Missæ, quæ modò ex veteri, modò ex nouo Testamento leguntur, quis primus facit author, non bene constat. Nam VValfrid. *de reb. Eccles. c. 22.* & alij, Alex. I. qui multa circa hoc sacrificium in suis decretis instituit auctorem facere. Cæterum variationem magnam in dicta scripturarum lectione fuisse vsque ad tempora S. Hieronymi, qui secundum Micrologium *de Eccles. obseru. cap. 20.* & Bernon. *de reb. ad Missam pertinentibus cap. 1.* ac alios, primus omnium ad diuersitatem vitandam lectiones per totum anni circulum ex Prophetis & Apostolis colligit in libro qui Lectionarius, vel Comes S. Hieronymi inscribitur, constat manifestè ex Concilio Brachar. I. sub Theodomo *cap. 20.* Diego de Guzman *d. cap. 6. §. 2.* Azor. *d. part. 1. lib. 10. cap. 34. §. 7.* Barbosa *d. tract. de signific. mystic. c. 37.*

11. Gradualis, Alleluia, Tractus & Sequentiæ auctor quis fuerit, non bene constat, nam Rupert. *lib. 2. de diuin. offic. cap. 21.* Gradualium institutionem tribuit Cælestino I. Tractum uero Gelasio, Durand. uero in *Rationali diuinorum lib. 4. c. 21. num. 1. & cap. 22. num. 2. & 3.* Tractus Telesphoro describit, alij ut ait Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 34. quest. 8.* ad S. Gregorium I. Gradualia referunt. Sed cum ipse Gregor. in *Sacramentar. per totum*, Responsoria, siue Gradualia & Alleluia per totum anni circulum disposuerit, & cum ipsemet *lib. 7. epist. 64.* respondens aliquibus de sua ordinatione murmurantibus dicat, illum vsu canendi Alleluia non à se inceptum, sed à tempore Damasii I. auctore S. Hieronymo introductum fuisse, & de Responsoriis nihil dicat, quia de hoc vti de re iam vsu recepta reprehensus non fuerat, licet prædictos Pontifices aliqua ordinasse, vel mutasse circa Graduale, Alleluia, & Tractus crediderit, illos horum ita indiscriminatum esse auctores mihi persuadere non possum, cum S. Damasus omnes alios Pontifices numeratos, vno dempto S. Telesphoro, per plures præcesserit annos. Ratione huius iudicio probabilius Tractus, ut dicit Durand. *d. cap. 21. num. 1.* à S. Telesphoro sumpsisse initium, quo nomine Graduale etiam forsan comprehenditur, Alleluia postea vel à Damaso exemplo Ecclesiæ Hierosolymitanæ, ut dicit S. Gregor. *d. epist. 64.* vel ab alio aliquo antiquiore Pontifice introductum, & à S. Damaso præceptum fuisse, & vtrunque, Graduale nimirum, & Alleluia, à S. Gregorio renouatum, reformatum & in vnum volumen collectum fuisse, & tandem Sequentias, siue Profas à varijs auctoribus diuersisque temporibus fuisse factas, & in Missa recitari ceptas, non à tempore Nicolai I. ut vult Durand. *d. lib. 4. cap. 22. num. 1.* sed multo antè, esto indiuisibiliter sit tempus ignotum. Nam Stephan. Durand. *de ritibus Eccles. affirmat* legi in Ecclesia aliquas Profas à S. Ambrosio & à S. Augustino compositas. Et Sequentiarum meminerunt Ordo Romanus *cap. 1. ante med.* Alcuin. *de diuin. offic. cap. quid figur. vestim.* & Amalarius, qui Nicolao I. Nogero Abbate (Profarum secundum Durand. *d. cap. 22. num. 2.* auctore primo) sunt antiquiores. Hæc Episcopus Serranus, addens dicta epistol. cantari Graduale symbolum penitentiae, qua impetramus peccatorum veniam, & Graduale sequi Alleluia in signum letitiæ de spe veniæ consequendæ, vide Scott. *d. lib. 3. cap. 22. num. 2.* Durand. *de ritibus Eccles. lib. 2. c. 19. num. 4. & 5.* Diego de Guzman *d. c. 6. §. 2.* Barbosa *d. tract. de signific. mystic. cap. 37. §. 38. 39. 40. & 41.*

12. Euangelica lectio standi dum dicitur ab Apostolis ipsi, ut testatur Clem. Roman. *lib. 2. Constit. Apostol. cap. 57.* deprompta ab Anastasio I. præcepta non instituta, ut aliqui putant, sed confirmata & obseruata præcepta, etiam in his locis ubi non seruabatur, ut notant Cardin. Bellarm. *lib. 2. de Missa cap. 16.* & Azor. *d. lib. 10. cap. 34. §. 9.* quia licet in principio non esset Euangelium, quod legeretur in Missa, ita tamen ac scriptum fuit, viucentibus Apostolis le-

gi cæpit, ut insinuare videtur S. Dionys. Areopag. *cap. 3. de Ecclesijs hierarch.* & accurate intulit Cornel. Schukeng. in *B. lib. 10. Ecclesijs. tom. 1. p. 1. cap. 19.* ex illis verbis Apostoli *2. ad Corinth. 8.* de sancto Euangelista Luca dicentis, Cuius laus est in Euangelio per omnes Ecclesias, et ex eo quod Eusebius *lib. 2. de histor. Ecclesijs. cap. 19.* ex Clementis hypotyposeon refert, S. Petrum Euangelium sancti Marci in Ecclesijs legendum ordinasse, in Euangelij lectione Apostolorum predicatio designatur, & in fine osculatur Missale ad significandum Euangelicam doctrinam fuisse cū gaudio suscepta. Latè Barbosa *d. tr. c. 40. de Euangel.*

Symbolum fidei, siue Credo ab Apostolis ortum dixisse, & à quo tempore in Missa recitari solitum, dictum extat *supra sect. 3. in Decreto de symbolo fidei*, in quo, vel in salutatione *Dominus vobiscum*, quæ post Euangelium dicuntur, insinuatur gentes recepisse doctrinam Euangelicam, & cum illa Dei gratiam.

Antiphonæ, quæ Offertorium dicitur, quis fuerit institutor dubitat VValfrid. *de reb. Eccles. c. 22.* quamuis affirmet à prioris populi consuetudine in vsu Christianorum venisse. Alij uero, ut refert Radulph. *de canon. obseruat. prop. 23.* institutorem faciunt S. Gregorium Papam I. Sed Rupert. *lib. 2. de diuin. offic. & cap. 21.* id attribui videtur S. Cælestino I. Varietas hæc ex additionibus, aut variationibus circa hoc factis sumpsisse initium certum credo; sicut fuisse circa offertoria variationes & mutationes aliquas probant Durand. in *Rational. diuinorum lib. 4. cap. 77. n. 4.* & Durandus *de ritibus Eccles. cap. 26. nu. 5.* Diego de Guzman *d. p. 2. c. 8.* Barbosa *de signific. mysticis sacrificij Missæ c. 44.* & S. Gregorium in Antiphonario offertoria posuisse certum est, & cum de hoc non fuerit, sicut de Alleluia, nouitatis reprehensus, consequens manifestè sit ab aliquo Gregorij prædecessore fuisse offertoria introducta, ac præ alijs tanto esse Ruperti dictum probabilius, cum Cælestinus per centum sexaginta annos, vel plures Gregor. præcesserit. In offertorio designantur bona opera Domino offerenda, ne fides sine operibus mortua sit.

Orationes quatuor, quibus Hostia, & Calix offeruntur & benedicuntur, probant Bellarm. *lib. 2. cap. 17.* & Azor. *d. lib. 10. cap. 34. quest. 10.* ante quingentos annos non fuisse lectas in Ecclesia Romana; quia nec in Sacramentario Gregorij I. neque in Ordine Romano aliquæ reperiuntur orationes inter offertorium & orationes secretas, nec VValfrid. Amalarius & aliquis alius antiquorum Scriptorum illarum meminit, sed promptæ fuerunt, ut Microlog. *de eccles. obseru. ca. 11.* & Radulpho *de canon. obseruat. prop. ult.* placet, ex Ordine Gallicano, quarum illarum metuo reperitur apud Primas & Aymon. ut affirmat Durand. *de ritibus Eccles. cap. 29. num. 2.* & ab omnibus paulatim receptæ sunt, quia nihil continent, quod offendant, ut notat Cardin. Bellarm. *ubi supra*, omnes namque in hunc dirigunt finem, ut oblatio accepta sit Deo, & debitè à Sacerdote fiat.

Lauabo inter innocentes. Ceremoniam hanc abluendi manus à principio nascentis Ecclesiæ fuisse vsurpatam, colligi videtur ex S. Dionys. Areopag. *de ecclesijs. hierarch. cap. 3.* & Clemente Romano *lib. 8. constitut. Apostol. lib. 11.* ac ex Cyrillo Hierosolymitano *catech. 5. mystag.* & ex alijs Patribus.

Orationem, *Suscipe sancta Trinitas*, desumptam ex Ordine Gallicano probant Bellarm. & Azor. *locis proximè citat.* Sicut desumi etiam probarunt alias quatuor, quibus fit panis & vini oblatio, de quibus supra.

Orate fratres, &c. Huius orationis institutorem Radulphus *de canon. obseru. prop. 23.* facit Leonem I. Durand. uero *de ritibus Eccles. lib. 2. cap. 29. num. 3.* ad Apostolos, immo ad Christum Dominum illam reducit, & vtrunque verum asserere ait Episcopus Serranus. Si hic de substantia, ille autem de modo, & verbis precatōis intelligat. Vide Guzman *d. c. 8. §. 7.* Barbosa *d. tract. de signific. mysticis sacrificij Missæ cap. 45.*

Prefationem quis primus ordinauerit, sibi ignotum esse fatetur VValfridus. Strabo *de reb. eccles. lib. 22.* sed illius Gelasium primum auctorem esse, & vulgo creditur, & Pontificale *cap. 50.* in vita Gelasij I. ac Alcuin. *de diuin. offic. cap. de celebratione missarum*, & alij bonæ notæ auctores

res tradunt, quod quidem intelligi videtur de forma, qua Romana Ecclesia nunc vitur, vel aliquas præfationes addidisse, quarum tamen plures non Gelasium, sed Pelagium I. *epist. 9. decreto cauto quidem & elimato* ratione dictasse, probat *cap. inuenimus, de consecrat. dist. 1.* & referunt Burchard, in *Decretal. lib. 3. cap. 69.* ac Petrus Crespet, in *summ. eccles. discipl. verb. Præfatio.* quidquid sit non videtur ambigendum, primam institutionem, & usum ex Apostolica traditione ad nos pervenisse, cum præfationis huius extet memoria apud sanctum Cyprianum in *oras. Dominic. Immo, & sensus & multa verba* apud S. Clementem Roman. *lib. 8. constit. Apost. cap. 12.* & alios Gelasio antiquiores, vt notat Durant, *de ritibus eccles. lib. 2. cap. 30. num. 1.* Vide Azor, *d. p. 1. lib. 10. c. 34. q. 11.* Guzman *d. p. 2. cap. 8. §. 6.* Hieron. Roman. *lib. 4. de Republ. Christ. cap. 6.* Barbosa *d. tract. cap. 46.*

20. Sanctus vt ter in fine præfationis caneretur non ex institutione Sixti Pape I. vt referunt S. Antonin. *p. 3. tit. 13. §. 4. Petr. Soto scilicet. 13. de ceremon. Missæ, Amalar. lib. 3. de eccles. offic. cap. 21. Microlog. de eccles. observat. cap. 11. Rupert. lib. 2. de divinis offic. cap. 21.* sed ex Apostolica traditione, observat Nicephor. *lib. 18. histor. cap. 51.* & probat Durant, *d. lib. 2. cap. 21. num. 27.* & constat ex liturgiis ipsorum Apostolorum, præsertim ex liturgia S. Iacobi, in qua de verbo ad verbum habetur communis illa Turreclorum & hominum adorandæ Trinitatis laudatio, Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c.

21. Canonis primus auctor non est omnibus cognitus, & communiter opinio fundata in auctoritate magni illius Gregorij I. tenet Scholasticum quendam Gregorio antiquiorem (quem quidam hominem sic nominatum, quidam Gelasium Papam, quidam Musæum Misilientem, & quidam aliquem alium interpretantur) Canonis extitisse auctorem, sed reuera cum locus S. Gregorij, vt probat Durant, *lib. 2. cap. 32. num. 6.* & facile & sufficienter explicetur de sola illa ratione, quæ incipit, *Per quem hæc omnia*, absque hoc quod totum Canonem Scholastico illi tribuamus, & cum Vigilius Papa, qui per aliquot annos Gregorium Papam I. præcessit, scriptum expressè reliquerit, canonem haberi ex Apostolica traditione, vt colligitur manifestè ex Clement. Roman. Dionys. Areopag. Cypriano, Ambrosio, Augustino, aliisque antiquissimis Patribus, qui verba Canonis declararunt, etsi in illo per Romanos Pontifices aliqua quamvis pauca ad preces, non quantum ad essentialia fuerunt addita, & notarunt VValfrid. *d. cap. 22. Microlog. de eccles. observat. c. 12.* Bellarm. *lib. 1. de Missa cap. 20.* Et ideo sanctorum commemorationem Canonum ex Apostolica traditione, & antiquissima Ecclesiæ consuetudine originem traxisse dicendum est, non autem primum omnium instituisse Syriacum Papam, vt volunt Radulph. *propos. 23.* & Durant. *lib. 4. cap. 38. num. 1.* quandoquidem talis commemorationis meminere Dionys. Areopag. de *eccles. hierarch.* probatur ex ipsis nominibus Sanctorum, quorum memoria in particulari fit à Romanis Pontificibus, immo à particularibus Episcopis solita fuisse addi nomina Martyrum de nouo occisorum in dicta commemoratione, & forsitan in hoc aut formam, aut taxationem posuit Syriacus, & ideo huius fuit commemorationis habitus auctor. Principium orationis, *Hanc igitur oblationem*, vique ad verba illa, *Placatus accipias*, inclusivè fuisse à Leone I. Canoni addita, asserunt Durant, *d. lib. 4. cap. 39. num. 4.* Radulph. de *canon. observat. propos. 23.* Idipsum tribuunt Gelasio, Remig. de *celebrat. Missæ*, & Alcuin. de *divin. offic. cap. de celebratione Missarum*; & finem huius orationis incip. *Diesque nostros,*

&c. fuisse additum à Gregorio I. affirmant Ioann. Diacon. *lib. 2. de vita S. Gregorij cap. 18.* & Beda *lib. 2. histor. Angl. cap. 1.* De Canone vide alia apud Guzman *d. p. 2. cap. 10.* Scott. de *sacrific. Missæ lib. 4. cap. 8.* Roman. *d. lib. 4. cap. 6.* Barbosa *d. tract. cap. 47.*

Orationem Dominicam à Domino compositam cepit dicere in Missa S. Petrus, & deinde ceteri Apostoli. Sot. in *4. dist. 13. q. 2.* Durant. *lib. 4. cap. 5.* ex S. Hieronymo *lib. 3. aduersus Pelag. contra Innocentium III. lib. 4. de Missa cap. 24.* Rupert. *lib. 2. de divin. offic. cap. 21.* Radulph. *d. propos. 23.* tribuentes illam S. Gregorio.

23. Pacem dari in Missa Innocent. I. & Leo II. ordinauerunt, Durant. *d. lib. 4. cap. 52.* Barbosa *d. tract. de significatis myster. cap. 74.*

24. Agnus Dei vt ter à Clero & populo diceretur, Sergius Papa Instituit, Durant. *vbi proxime cap. 54. num. 6.* Scott. *d. lib. 4. cap. 25. num. 1.* Azor. *d. lib. 10. cap. 34. q. 12.* Barbosa *d. tract. cap. 76.*

25. *116. Missa est.* Ex Apostolica traditione processisse constat ex Clement. Roman. *lib. 8. constit. Apostolicæ cap. 15.* & Cyprian. *lib. de spectat. & antiquissimis liturgiis Græcorum.* Barbosa de *significatis mysterio. sacrif. Missæ cap. 80.*

26. *Sub speciebus panis, & vini.*] Posse Papam ex causa urgenti concedere vt consecratio Eucharistiæ, & sacrificium Missæ in vna specie fiat, tenent Turreclorum. in *cap. comperimus, de consecrat. dist. 2.* S. Antonin. *part. 3. summ. tit. 13. cap. 6. §. 1.* Gabr. in *Canon. Missæ scilicet. 13. dub. 3.* Alan. *lib. 2. de Eucharist. cap. 20.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 19. q. 2.* Soar. *tom. 3. in 3. part. S. Thom. disput. 43. scilicet. 4. vers. secunda sententia est,* quos refert Monet. de *commutat. ultim. volunt. cap. 4. num. 114.* vbi ex Volater. *lib. 7. Geographie, cap. de Saxonibus, & Onuphr. in chronica anno 1490.* refert aliquando summum Pontif. dispensasse in quibusdam regionibus, vt sine vino fieret consecratio, quia vinum in eas importatum ob summam aeris frigiditatem acefuit, refert etiam Fagundes in *quinque Ecclesiæ præcepta, præcepta. 1. lib. 3. cap. 5. num. 6.*

27. *¶ Noui Testamenti Sacerdotes.*] Solùm Sacerdotem esse ministrum consecrationis, docent Card. Bellarm. *lib. 4. de Eucharist. cap. 16.* Soar. *tom. 3. dist. 61. scilicet. 3.* Agid. de ConincK. *d. quest. 83. art. 1. nu. 36.* Barthol. ab Angel. *dial. 4. §. 287.* Valer. Reginald. in *praxi fori panis. lib. 29. a. num. 40.* Petr. de Ledesma in *sum. p. 1. de Sacrament. vbi de Eucharist. cap. 9. vers. prima conclusio.* Bonacina de *Sacramentis disput. 4. quest. 5. puncto 1. num. 1.*

28. *¶ Nam celebrato veteri Pascha, &c.*] Sacramentum Eucharistiæ institutum fuisse finita cœna legali, seu ceremoniali agni, ex hoc text. colligit Hurtado de *Sacram. tom. 2. tract. de Eucharist. disp. 1. diff. 10. vers. conueniunt.*

29. *¶ Et hæc quidem, &c.*] Sacrificium oblatum à Sacerdote in peccato mortali existenti prodesse, & habere suum fructum quatenus nomine Christi, & Ecclesiæ offertur, tenent Victor. in *summ. vbi de Eucharistia, num. 91.* Miranda in *manuali Prælator. tomo 1. quest. 41. art. 22.* Bonacina *d. disput. 4. quest. ult. puncto 6. num. 3.* Habet enim effectum & efficaciam ex opere operato, id est, independentè à bonitate offerentis, vel eius, pro quo offertur. Ita Barthol. à S. Fausto in *tract. de Suffrag. lib. 1. q. 4.*

30. *¶ Quam Dominus per Malachiam, &c.*] Sacrificium Missæ à Malachia *cap. 1.* prædictum esse illis verbis, *A Solis ortu, &c.* apertè docet Concil. in *presenti*, & ex veteribus Patribus probant Azor. *d. p. 1. lib. 10. cap. 18. quest. 7.* Agid. de ConincK. *d. quest. 83. num. 117.*

In Cœna vltima Christus, &c. Vide Emman. de Valle de *incant. & ensalmis, opusc. 1. tract. 2. cap. 11. num. 8.*

De effectu Sacrificij Missæ.

C A P V T I I.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Sacrificium Missæ verè propitiatorium est ex opere operato conferens remissionem peccatorum.

3 Christus in sacrificio Missæ offerens.

4 Sacrificium Missæ aliquo modo mediatè confere primam gratiam.

5 Sacrificium Missæ prodest ad remittendam penam peccatorum, quæ antea erant remissa.

6 Sacri-

- 6 Sacrificium Missæ conducit vehementer ad remissionem, condonationemque peccatorum mortalium.
- 7 Sacrificium Missæ pro mortuis offerendum, & qualiter eis inuare possit.
- 8 Qualibet Missa an equaliter prosit defunctis, remissis.

- 9 Sacrificium Missæ exhibet leuamen, & subsidium aliquod certum penarum istis, qui sunt in Purgatorio.
- 10 Missas, vel officium defunctorum potest quis in humanis sibi celebrari facere.
- 11 Fideles maiora beneficia sibi comparant, si Missas curent sibi celebrari dum viuunt.

ET quoniam in diuino hoc Sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis semel seipsum cruentè obtulit, docet sancta Synodus, a Sacrificium istud verè propitiatorium esse, & per ipsumque fieri. vt si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. ^a Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. ^b Vna enim eademque est hostia, idem nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc vberimè percipiuntur: tantum abest, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum ^c pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, ^d sed & pro defunctis in ^e Christo nondum ad plenum purgatis, ritè iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

^a August. de ciuitate Dei lib. 10. c. 10.

^b Infra sess. 25. in princ.

1. **V**ide Balduin. iun. super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 4. cap. 5. Aegid. de Coninck de Sacram. tom. 1. q. 83. num. 107. latè Valer. Reginald. in præxi fori pœnit. lib. 29. à num. 149. Bonacina de Sacram. d. disp. 4. q. ult. puncto 3. Fraxinel. de Sacerd. obligat. sect. 3. prænot. 4. §. 2. Molesin. summ. Theolog. moral. tract. 3. cap. 1. §. num. 27.
2. **a** Sacrificium istud verè propitiatorium, &c.] Vide Origenem in cap. 23. Leuit. S. Augustin. in quest. super Leuit. lib. 3. cap. 57. tomo 4. S. Gregor. lib. 4. dialog. capit. 58. & homil. 37. in Euangelia. Ambrosi. lib. 1. offic. 48. Paul. Layman in summa Theologia moralis lib. 5. de Sacramentis tract. 5. cap. 1. num. 4. Azor. institutionum moralium p. 1. lib. 10. cap. 20. à princip. Balduin. iun. d. cap. 5. à princip. Cardinal. Bellarm. lib. 2. de sacrificio cap. 4. Valent. tomo 3. disp. 6. quest. 11. puncto 1. §. 19. Melch. Cano de locis theologicis lib. 12. cap. 23. num. 9. Aegid. de Coninck dicta quest. 83. à num. 109. Cordub. lib. 2. question. quest. 3. notabil. 4. Pagamin. Gaudent. de dogmatibus, & ritibus veteris Ecclesiæ cap. 52. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 1. lib. 3. cap. 1. num. 16. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia, cap. 17. conclus. 8. Ioann. de Lugo de Sacramentis tomo 1. tract. de Eucharistia disp. 19. sect. 9. num. 135. cum seqq. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 8. num. 22. cum seqq. Hurtado de Sacramentis tomo 2. tract. de sacrific. Missæ disp. 1. difficult. 15. Fraxinel. de Sacerd. obligat. sect. 3. prænot. 4. §. 2. num. 2. vbi sic ait. Licet enim immediatè, & per se peccata mortalia illorum non debeat pro quibus offertur, expiari tamen mediata, id est, per pœnitentiam, quam à Deo impetrat, & peccata venialia delet, immediatè quidem in iustis hominibus, qui aliquo modo ipsi offerunt, vel curant vt ipsum offeratur, alioquin Missa esset minoris fructus, quàm sacramentalia, vt aqua benedicta, &c. quod est inconueniens. In iustis autem, qui nullo modo offerunt, quando pro eis offertur, venialia extinguit mediata, id est, per Missam donum à Deo eis impetratur, quo peccata venialia detestantur, vel aliquod aliud remedium adhibent ad peccata venialia delenda institutum. de quo etiam Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de sacrificio Missæ disp. 3. diff. 2. in princ. dum docet virtute sacrificij Missæ etiam remitti peccata venialia quoad culpam, & intelligit particulam, etiam, de qua in præfenti, supponere etiam minora, & minima peccata dimitti; & deinde disputat, an remittantur immediatè, an mediante impetratione auxiliorum?
3. **b** Per ipsumque fieri, &c.] Christum esse offerentem in sacrificio Missæ, per hunc text. docet Hurtado d. tract. de sacrific. Missæ disp. 2. diff. 1. in princ. vbi etiam disputat, quomodo Christus offerat, an per seipsum proximè, & immediatè, an vè remotè tantum, & mediantibus Sacerdotibus? Scott. lib. 2. de sacrific. Missæ, cap. 3. Vazq. disp. 22. §. c. 1. Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tract. de Euchar. disp. 19. sect. 6. num. 19.
4. **c** Et gratiam inueniamus, &c.] Sacrificium Missæ aliquo modo mediata conferre primam gratiam, quate-

nus scilicet Deus intuitu sacrificij tribuit auxilium ad contritionem, qua remittitur peccatum mortale, docent Soar. tom. 3. disp. 79. sect. 3. concl. 4. Azor. d. cap. 20. q. 2. Vazq. 3. part. disp. 22. §. c. 2. num. 10. Fraxinel. d. prænot. 4. §. 2. num. 3. Aegid. de Coninck d. q. 83. dub. 8. Valer. Reginald. in præxi fori pœnit. lib. 29. num. 151. Bonacini. d. puncto 3. num. 3. Hurtado d. tract. de sacrific. Missæ disp. 3. diff. 3. dum dicit augmentum gratiæ habitualis esse effectum sacrificij Missæ, si pro iustis offeratur, & hoc immediatè Barthol. à S. Fausto in tract. de Suffrag. lib. 1. q. 51.

d Vna eademque hostia, &c.] Vide Paul. Comitoli respons. moralium, lib. 1. quest. 42. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 1. lib. 3. cap. 2. num. 6.

e Pro viuorum peccatis, & pœnis.] Sacrificium Missæ prodesse ad remittendam pœnam temporalem debitam propter culpas remissas, tenent Nugn. quest. 83. art. 1. §. in 2. part. dub. 4. Soar. disp. 79. sect. 6. Azor. d. cap. 20. quest. 5. Vazq. in 3. part. disp. 228. cap. 4. num. 26. Fr. Ludouic. Miranda dicta quest. 41. artic. 11. in princ. Fraxinel. dicta prænotat. 4. §. 2. num. 4. & §. 11. num. 2. Bonacini. d. disp. 4. quest. ult. punct. 3. num. 8. Filiuc. tract. 5. num. 64. cum seqq. Homobon. de Bonis de examine ecclesiæ tract. 4. cap. 12. quest. 107. vers. quarta. Ioan. de Lugo d. disp. 19. sect. 9. num. 153. cum seqq. Hurtado d. tract. de sacrific. Missæ disp. 3. diff. 4. vbi in princ. per hunc text. docet virtute sacrificij Missæ pœnam temporalem existentem post remissionem culpæ immediatè remitti certo & infallibiliter, iustis tam viuus, quàm defunctis, & diff. 5. dicit sacrificium Missæ non tantum prodesse ad impetrationem auxiliorum ad vincendas tentationes, & ad perseverandum in gratia, & ad alia bona spiritualia, quibus egemus, vt ad gloriam perueniamus, sed etiam ad impetrationem bonorum temporalium.

Et vterius sacrificium Missæ conducere vehementer ad remissionem, condonationemque peccatorum mortalium, non mediata quidem, & ex opere operato, id est, non impetrando immediatè, & ex se, & vi sua ex operato hanc primam gratiam, & remissionem peccatorum istis, qui in peccato mort. existunt, & impij sunt, sed impetrando illis auxilia opportuna, & donum contritionis, quibus sufficienter disponantur ad hunc effectum, resolunt Couart. in cap. alma mater, p. 1. §. 5. num. 6. Cordub. lib. 1. q. 3. Henric. lib. 9. c. 5. in princ. Soar. tom. 3. in 3. p. disp. 79. sect. 3. vers. dico quarto, Fagundez d. prænot. 1. lib. 4. cap. 2. n. 15. Barthol. à S. Fausto tract. de Suffrag. lib. 1. q. 51. vbi quod effectus sacrificij Missæ est conferre veniam peccatorum, quam quis consequitur obtinendo à Deo auxilium, quo excitatus sua peccata legitime detestatur, & primam gratiam obtinet. Vtrum saltem peccata venialia ex opere operato sacrificium Missæ remittat agentibus, & condonet, vide eundem Fagundez d. lib. 4. cap. 4.

f Sed & pro defunctis.] Missæ sacrificium pro mortuis offerendum, & qualiter eis inuare possit, docent Cardinal. Bellarm. controuers. 3. de Missa lib. 2. cap. 7. Henric. in summa lib. 9. de Missa, cap. 16. §. 1. Azor. d. lib. 10. cap. 22. quest. 4.

quest. 4. & 10. Petr. Soto de Eucharist. lect. 7. Casal lib. 2. de sacrific. c. 8. Card. Bellarm. lib. 2. de Missa cap. 4. & 7. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 132. & 153. versic. in vita. Molles. in summ. Theologie moralis. tract. 3. cap. 8. num. 79. Stephan. Durant. de ritib. Eccles. lib. 2. cap. 43. Petr. de Ledefma in sum. p. 1. de Sacram. vbi de Eucharist. cap. 17. concl. 21. Fr. Ludou. Miranda d. q. 41. art. 5. concl. 4. & 7. Bonacin. d. disp. 4. q. ult. puncto 4. num. 3. Iul. Laur. de Iubil. & indulgent. p. 2. c. 30. à num. 101. Fagundez in quinque Ecclesie precepta. prec. 1. lib. 3. c. 11. num. 3. cum seqq. & lib. 4. cap. 1. nu. 18. Torreblanc. de iure spirit. lib. 2. c. 8. à num. 28. Ego ipse in collect. ad cap. cum creatura 11. num. 2. de celebr. Missar.

8. An autem quilibet Missa equaliter prodest defunctis? vide Barthol. a S. Fausto de Suffrag. lib. 1. q. 59. vbi resoluit ex opere operato, id est, quantum ad valorem sacrificij oblati, quamlibet Missam equaliter defunctis prodesse, id est, ita valere Missam de Sancto, puta de sancto Carolo, vel de B. Virgine, vel de feria pro defunctis, sicut Missa de Requie: ratione verò operis operantis, id est, ratione precum, & orationum, quæ in Missa dicuntur ad hunc effectum plus valere defunctis Missam de Requie, quam quamlibet aliam Missam, & q. 60. resoluit Missam dicendam in Altari privilegiato pro defunctis necessario non debere esse de Requie.

9. Et ijs, qui sunt in Purgatorio gratia Dei, & charitate præditis (cum nondum terminum, ac triumphum gloriæ sint adepti, & exinde ad militantem Ecclesiam pertineant) temper aliquod certum pænarum leuamen, & subsidium Missam exhibere, sans probabiliter & pie do-

cuerunt S. Thom. in 4. dist. 45. quest. 2. art. 3. ad 3. Petr. Sot. lect. 7. ad Euchar. Damaf. Lindan. lib. 4. Panopl. cap. 51. Stanisl. Hof. in Confess. cap. 41. Couar. in cap. alma mater p. 1. §. 5. num. 11. Azor. d. cap. 22. quest. 10. Soar. d. disp. 79. sect. 10. quos refert & sequitur Fraxinel. d. prenot. 4. §. 11. num. 2.

An autem quis in humanis possit sibi celebrari facere 10. Missas, vel officium defunctorum? Affirmat Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Missa §. 10. Dummodo non dicantur orationes, quæ demonstrant aliquem iam mortuum, me citato in hoc loco Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 4. c. 14. q. 127.

Vnde aduertit Fraxinel. d. prenot. 4. §. 3. in princ. fideles 11. maiora beneficia sibi comparare si Missas curent sibi celebrari dum viuunt, quam si eas post mortem sibi instituant. Nam Missæ pro aliquo dictæ post mortem solum satisfactoriæ sunt pro pænis, quas animæ luunt in Purgatorio, at in vita pro aliquo celebratæ non solum satisfactoriæ sunt, sed etiam propitiatoriæ, meritoria, & impetratoriæ, & sic iuuant in vita, & post mortem, immo tanta esse possunt sacrificia in vita alicuius oblata, vt totam pænam, quæ illi in Purgatorio debebatur, expient, ac deleant, ita vt ille decedens cælum statim consequatur, & ita appositissime dicit D. Gregor. lib. 4. Dialog. cap. 58. Tuior est via vt bonum quod quisque post mortem suam sperat agi per alios, ipse dum viuunt per se; beatus quippe est liberum exire, quam post vincula libertatem querere. Vide Homobon. de Bonis d. tract. 4. cap. 14. quest. 128.

Sacerdos in Missa sacrificio, &c.] Vide Sot. in 4. dist. 13. quest. 1. art. 1. Ludouic. Miranda d. tom. 1. quest. 41. art. 2.

Quòd Sacrificium Missæ soli Deo offertur.

C A P V T III.

* August. de ciuitate Dei lib. 8. c. 27.

ET quamuis ² in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit, non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit, vnde nec Sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule, sed Deo de illorum victorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat, vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.

Vide Homobon. de Bonis de examine eccles. p. 1. tract. 4. c. 14. q. 112. Missam dici de Sancto, non quòd offeratur, sed vt inuocetur, colatur, & honoretur specialiter, & ad gaudium quoddam accidentale, quatenus Sanctus gaudet honore, qui in sui memoriam Deo exhibetur, tradunt Heniquez in summ. lib. 9. c. 14. §. 2. Azor. in sum. Theolog. moralis. tract. 3. cap. 15. p. 1. lib. 10. cap. 22. quest. 5. Card. Bellarm. lib. 2. de Missa cap. 8.

Fr. Ludou. Miranda in man. Prelat. tom. 1. quest. 41. artic. 5. concl. 6. Soar. tom. 3. disp. 78. sect. 3. Aigid. de ConincK de Sacrament. tom. 1. quest. 83. art. 1. dub. 9. num. 158. quos refert Bonacin. de Sacrament. disp. 4. quest. ult. puncto 4. num. 8. Scott. de sacrific. Missæ lib. 2. cap. 13. Ludou. de Ponte de perfect. tom. 4. tract. 2. cap. 1. Molles. in sum. Theolog. moralis. tract. 3. cap. 15. num. 14. Homobon. de Bonis citato loco.

De Canonis Missæ antiquitate, & auctoritate.

C A P V T IV.

ET cum sancta sanctè administrari conueniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium, Ecclesia Catholica vt dignè reuerenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentesque offerentium in Deum exigit. Is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac Sanctorum quoque Pontificum pijs institutionibus.

Vide Vigil. Papam epistol. 2. quæ est ad Eleutherium, in qua scriptum reliquit Canonem haberi ex Apostolorum traditione, Gabr. in Canonem Missæ, V Valrid. de rebus Ecclesie cap. 22. Microlog. de ecclesiastic. obseruat. cap. 12. Cardin. Bellarm. lib. 1. de Missa cap. 20. Stephan. Durant. de

ritibus Ecclesie lib. 2. cap. 32. num. 6. Serran. in exposit. Missæ sacrosanctæ p. 2. num. 16. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 4. cap. 9. à princip. & præcipue in vers. porro Canon. Ioann. de Lugo de Sacramentis, tomo 1. tract. de Eucharist. disp. 19. sect. 10. num. 177.

Quaratione ceremoniæ, vestes, & alia, quæ ad Missam attinent, statuta sint.

C A P V T V.

* August. lib. 3. de lib. arb. c. 10. humana autè anima,

Cumque ² natura hominum ea sit vt non faciliè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, vt scilicet quadam sum-

missa

missa voce, alia verò elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cæremonias item adhibuit, vt mysti-
cas benedictiones, lumina, thimiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina & tra-
ditione, quo & maiestas tanti Sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis
& pietatis signa ad rerum Altissimarum, quæ in hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

V Ide Sor. in 4. distinct. 13. quest. 2. art. 4. Alcin. de diuinis
offic. rit. quid significant vestimenta Diego de Guzman
de la excelencia del sacrificio de la ley Euangelica p. 2. Salzed.
ad Bernard. in pract. cap. 33. litt. A. Iacob. de Graff. in aureis
decis. p. 1. lib. 2. cap. 41. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest.
v. ti n. puncto 9. num. 20. & disput. 8. quest. unica puncto 5. a nu.
43. Soar. tom. 3. disput. 82. sect. 2. & 3. Bartholab. Angelo de
Missæ dial. 5. num. 268. cum segg. Nugn. quest. 83. art. 3. dub. ul-
tim. Moltes. in sum. Theologie moral. tract. 3. c. 10. num. 9. & cap.
12. a num. 25. Balduin. jun. super opera controuers. Bellarmini

p. 2. lib. 4. cap. 8. de carem Missæ. Valer. Reginald. in praxi fori
penitent. lib. 29. a num. 159. cum segg. Raguc. de Missa in Ec-
clesia quest. 39. Serran. in exposit. Missæ sacrosanctæ præf. 2. De
Altaris, Cereorum, sacrorum vasorum, ac vestium vtu,
antiquitate, & significatione, latè Fagundez. in quinque
Ecclesiæ præcepta, præf. 1. lib. 3. c. 23. & nouissime frater meus
Simon Vaz Barbosa. de significatis mysticis officij diuini &
sacrificij Missæ, vbi a cap. 12. cum multis segg. plura de signi-
ficatione vestium sacrarum, & a cap. 30. de cæremoniis
Missæ.

*Missæ etiam ea, in qua nullus præter Sacerdotem, qui est publicus minister,
sacramentaliter communicat, est publica, sitque pro toto corpore
Christi, quod est Ecclesia.*

C A P V T V I.

O Præter quidem sacrosancta Synodus, & vt in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali af-
fectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimū
huius sacrificij fructus vberior proueniret: nec tamen, si id non semper fiat, ^a propterea Missas
illas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, vt priuatas, & illicitas, damnat, sed probat,
atque adeo commendat, siquidem illæ quoque Missæ verè communes censeri debent, partim, quod in
eis populus spiritualiter communicet, partim verò, quod à publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum,
sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

V Ide Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 1. lib.
3. num. 14. Ioann. Sanc. in select. disp. 30. num. 8. vbi
colligit ex hoc decreto vberiorē fructum ex sacra-
mentaliter perceptione, quā de spirituali proeuenire, & ex
Vasquez de Eucharist. disp. 212. num. 4. errorem putat in
Fide asseuerare, eosdem effectus percipi ex Sacramento
Eucharistiæ in voto, atque in re suscepto: addit non ob-
stare quod supra seff. 13. cap. 8. dicatur suscipientes Sacra-
mentum in voto fructum eius, & vtilitatem sentire: est
enim sensus quod fructum eius desiderij Sacramentum
suscipiendi, & vtilitatem sentiant; quod acutè obserua-
uit Vasquez loco citato, ex Eucharistia quidem in voto
nullus fructus percipitur, nisi fructus ipsius operis meri-
torij, scilicet de desiderij Eucharistiæ.

^a Vt singulis Missis fideles adstantes, &c. J. Expresse Con-
cilium in præfenti supponit esse conueniens, laudabile,
& consulendum, vt quotidie Eucharistiam sumant fide-
les, dum optat, vt in singulis Missis adstantes communi-
cent, quod sic intellexit sacra Congreg. Cardinalium in
declar. quæ habetur vol. 4. decis. Rotæ, prout illam referunt
Ioann. Sanc. in select. disput. 22. sub num. 19. & Hurtado de
Sacramentis, como 2. tract. de Eucharist. disp. 9. difficult. 22. vers.
Recentiores, in hæc verba: Obstat Concilium Trident. Episcopo
volenti præscribere certa tempora, vt dies Dominicos, quartam,
& sextam feriam, quibus tantum liceat viris laicis, coniugatis,
negorioribus, & mulieribus etiam non coniugatis sanctissimam
Eucharistiam sumere etiam ob irreuerentiam, quā potest quo-
tidiana huius Sacramenti sumptio in sua diocesi parere. Hoc fuit
decisum in mense Ianuarij 1587. ob stare, quia antiquis temporibus
peracta consecratione omnes adstantes sumebant Eucharis-
tiam, & ideo licitum est quotidie Eucharistiam sumere, cap.
quotidie, de consecrat. distinct. 1. Quare exhortandi sunt
Fideles, vt sicut quotidie peccant, quotidie medicinam accipiant,
cap. quodæcunque, de consecrat. distinct. 2. Vnde mul-
tis ad id adducti auctoritatibus, & rationibus moti licitum
esse, imò magis expediens quotidie sacram Eucharis-
tiam suscipere illum, qui se paratum inuenit purum
absque peccato, & in gratia, asserunt R. P. Philipp. Bér-
nal ex Ordine Præmonst. mei amicissimus in libro Con-
ceptionis B. Virginis disp. 3. fol. 40. Anton. Ferret. en guisa

del camino para Jesus p. 3. dial. 5. fol. 801. Gabr. in canone Mis-
sæ lect. 87. lit. P. Labata in locis commun. verb. Eucharistia prop.
18. 21. & 28. vbi reprehendit concionatores Communio-
nem quotidianam dissuadentes, Christoph. Moreno es
Iornadas para el Cielo, iorn. 4. cap. ult. in fine, Viuald. in can-
delab. aureo tract. de Eucharist. num. 139. latè & doctè Ioan.
Sanc. in select. disp. 22. num. 7. cum segg. Verum multo plu-
res Doctores eius iudicij sunt quod communiter lo-
quendo non expediens sit laicis quotidiana Communio,
tum ob maximam reuerentiam tanto Sacramento de-
bitam, tum vt dignius, & deuotius sumatur: quia tanta
sumptionis illius frequentia ab eo, qui absque magna de-
uotione & præparatione, (qualis regulariter non reper-
itur in omnibus cuiuscunque status) illud sumit non con-
gruit maximæ reuerentia tanto Sacramento exhiben-
dæ, vilesceret enim quodammodo ob tantam sumptio-
nis frequentiam absque magna præparatione. Ita Sor.
in 4. dist. 12. art. 10. conclus. 3. vbi quod non consuleret se-
cularibus coniugatis, qui rei familiari inferunt, licet à
peccatis mort. sint liberi, frequentius quàm decimoquin-
to die ad sacram mensam accedere. Henriquez in summ.
lib. 8. cap. 53. vbi approbat consilium de communicando
semel in hebdomada, aut bis in mense, Fr. Emman. in
summ. p. 1. cap. 65. in fine, vbi extendit ad semel in hebdo-
mada, exceptis personis singularibus, quæ comparentur
sanctæ Catharinæ, Vega in summ. p. 1. cap. 61. casu 2. en el
espejo de Curas tom. 1. cap. 10. num. 169. & 170. vbi idem di-
cit Petr. de Ledesma p. 1. summ. tract. de Eucharist. cap. 14.
conclus. 4. vbi idem ferè tenet, Suar. como 3. in 3. p. disp. 60.
sect. 4. Vasquez tom. de Eucharist. disp. 214. cap. 3. num. 27. idē
sentientes, Petr. Ochagavia tract. 2. de Eucharist. quest. 16.
num. 4. Villalob. in summ. tract. 7. diff. 41. Ioan. de la Cruz
de Eucharist. dub. 6. conclus. 2. Bonacina de Sacram. disp. 4. 9. a
puncto 2. num. 16. Filiuc. tom. 1. tract. 4. cap. 7. num. 198. & seg.
Possuin de officio Curati cap. 8. num. 10. Hurtado de Sacram.
tom. 2. tract. de Euchar. disp. 9. diff. 22.

Ex hoc tex. colligit Ludou. Beia respons. casuum conscient.
p. 4. casu 14. vers. confirmatur hoc ex Concilio, quod scilicet
quilibet Sacerdos potest Eucharistiam administrare,
absque peccato sepius communicanti voluntariè, & ex
deuotio-

^a Alioqui
nec Fabianus
de consecrat.
dist. 1. Et si
nō. nec Cōc.
Elisberti de
cōsec. dist. 2.
c. Omnis ho-
mo: nec Ia.
Tolet. c. 13.
probatet
certis ritum
temporibus
communi-
cantes.

deuotione. Vide S. Ambros. lib. 5. de Sacrament. c. 4. Aegid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quest. 80. nu. 79. cum seqq. Iacob. de Graff. de arbit. confess. lib. 1. c. 30. Victorel. in notis

ad Nauar. in man. cap. 41. pag. 110. Lorin. in Ast. Apostol. cap. 2. vers. 32. pag. mibi 136. Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tract. de Eucharist. disp. 17. sect. 1. num. 1.

Causæ plures afferuntur ob quas præceptum sit Sacerdotibus, vt aquam vino in Calice offerendo miscerent.

CAPUT VII.

Carthag. c. 24. & Bracc. car. 3. cap. 1. ex Cypriano lib. 2. epist. 5. 6 Apoc. 17.

Monet deinde sancta Synodus præceptum esse^a ab Ecclesia Sacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miscerent, tum quod Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia è latere eius aqua simul cum sanguine exierit. quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum^b aqua in Apocalypsi beati Ioannis populi dicantur, ipsius populi fidelis cum capite Christo vnio representatur.

Vide Gulielm. Durand. in rationali diuin. offic. lib. 4. cap. 30. S. Thom. in 3. p. quest. 74. art. 8. vbi Nugn. vers. sit igitur conclusio, Stephan. Durant. de ritibus Ecclesie lib. 2. cap. 17. Henric. in sum. lib. 9. cap. 47. §. 27. & 28. Vivald. in candel. aureo, vbi de Euchar. c. 10. num. 3. Iodoc. Cocc. in tom. 2. thesauri Catholici lib. 6. art. 14. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 2. lib. 1. cap. 6. num. 17. Barthol. ab Angelis in examine Confess. dial. 4. §. 355. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 3. vers. altera questio, Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia, cap. 4. concl. 16. & 17. Vasq. in 3. part. disput. 176. num. 13. & disput. 179. num. 11. Moltes. in sum. Theolog. moral. tract. 3. cap. 2. num. 37. Aegid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quest. 74. art. 6. num. 128.

Bonacin. de Sacrament. disp. 4. quest. 2. puncto 4. nu. 4. Homo. bon. de Bonis de examine ecclesiast. tract. 4. c. 10. q. 85. & 86. & 87. Fagundez in quinque Ecclesie præcepta, præc. 3. lib. 2. cap. 4. quorum duo vltimo loco citati querunt, vtrum aqua immediate in sanguinem Christi conuertatur, & an si vinum, vel aqua vino consecrato admisceatur, totum consecratur? nouissime Ioan. de Lugo tom. 1. tract. de venerabili Euchar. Sacramento disp. 4. sect. 2. a num. 22. Hurtado de Sacram. tom. 2. de Eucharistia disp. 2. difficult. 10. cum seqq. vbi disputat, an expediens sit aquam vino conferendo miscere, & diffie. 11. vtrum aquam vino conferendo miscere sit necessarium necessitate præcepti, & diffie. 12. an mixtio aquæ.

Missæ non dicenda vulgari lingua, eius tamen mysteria populo sunt frequenter inculcanda per animarum curatores.

CAPUT VIII.

1 Missa quid, remissiuè.

2 Missa celebrari non potest materna, & vulgari lingua.

Thren. 4.

Scilicet. 24. c. 7.

Et si Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem: non tamen expedire visum est Patribus, a vt vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem retento vbique cuiusque Ecclesie antiquo, & à sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oves Christi esuriant, neve paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis: mandat sancta Synodus pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Missarum celebrationem, vel per se, vel per alios ex ijs quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, ^a atque inter cætera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

1. De expositione Missæ breuiter agit Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 4. cap. 47.

2. a Vt vulgari passim lingua celebraretur. J Materna, & vulgari lingua Missam celebrari non posse per hunc text. tepent Petr. Sot. lect. 15. de cereimon. Missæ, Cardin. Bellarmin. tom. 1. lib. 1. cap. 2. vers. propositio, Balduin. iun.

ad eundem sub verbo propositio, versic. probatur tertio, pag. mibi 13. Barthol. ab Angelo dialog. 5. de Missa §. 461. Azor. institut. moral. part. 1. libro 8. cap. 26. quest. 6. versic. verum. Bonacin. de Sacrament. disp. 4. quest. ult. puncto 9. num. 36. Emman. de Valle de incantat. & en salm. opuse. 1. sect. 2. cap. 6. num. 34.

De Sacrificio Missæ.

- 1 Sacrificium verum, & proprium offertur Deo in Missa, qui secus dixerit, anathema.
- 2 Christus illis verbis, hoc facite in meam commemorationem, instituit, & ordinauit Apostolos Sacerdotes, vt ipsi aliique Sacerdotes offerrent corpus & sanguinem suum.
- 3 Sacrificium Missæ est propitiatorium, & offerri debet pro viuis, & defunctis, pro peccatis, penis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus.

- 4 Per Missæ sacrificium non derogatur sanctissimo Christi, sacrificio in Cruce peracto, qui secus dixerit, anathema.
- 5 Missæ celebrantur in honorem Sanctorum.
- 6 Canonem Missæ errorem continere si quis dixerit, anathema.
- 7 Missas in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse si quis dixerit, anathema.

e CA.

α C A N O N I

SI quis dixerit, in Miſſa non offerri Deo verum & proprium ſacrificium, aut quod offerri non ſit 1. Cor. 11. aliud, quàm nobis Chriſtum ad manducandum dari, anathema ſit.

β C A N O N I I

Si quis, illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos Sa-
cerdotes; aut non ordinaviſſe, ut ipſi aliique Sacerdotes offerrent corpus & ſanguinem ſuum, anathema ſit. Lucæ 22.

γ C A N O N I I I

Si quis dixerit, Miſſæ ſacrificium tantum eſſe laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemora-
tionem ſacrificij in cruce peracti, non autem propitiatorium, vel ſoli prodeſſe ſummenti, neque pro vi-
vis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs neceſſitatibus offerri debere, anathema ſit.

δ C A N O N I V

Si quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſſimo Chriſti ſacrificio, in Cruce peracto, per Miſſæ ſa-
crificium; aut illi per hoc derogari, anathema ſit.

ε C A N O N V

Siquis dixerit, impoſturam eſſe, Miſſas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercef-
ſione apud Deum obtinenda, ſicut Eccleſia intendit, anathema ſit.

ζ C A N O N V I

Si quis dixerit, canonem Miſſæ errores continere, ideoque abrogandum eſſe, anathema ſit.

η C A N O N V I I

Si quis dixerit, cæremonias veſtes, & externa ſigna, quibus in Miſſarum celebratione Eccleſia Ca-
tholica utitur, irritabula impietatis eſſe magis, quàm officia pietatis, anathema ſit.

θ C A N O N V I I I

Si quis dixerit, Miſſas, quibus ſolus Sacerdos ſacramentaliter communicat, illicitas eſſe, ideoque ab-
rogandas, anathema ſit.

1. α C A N O N I.] Vide Stephanum Durant. de ritibus
Eccleſie lib. 2. c. 2. fol. 205. Iodoc. Cocc. theſauro Ca-
thol. tom. 2. lib. 6. art. 4. Vaſq. in 3. part. tom. 3. diſput. 222. n. 15.
Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 10. cap. 8. queſt. 4. Molſes. in ſum-
Theolog. moralis tract. 3. cap. 8. num. 24. Hurtado de Sacrament.
tom. 2. tract. de ſacrific. Miſſe diſput. 1. diſſic. 2.

2. β C A N O N I I.] Vide S. Auguſt. lib. 10. de civitate
Dei cap. 20. Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 10. c. 8. queſt. 4. Suar.
de Relig. tom. 1. lib. 1. de divino cultu c. 3. num. 9. Iodoc. Cocc.
in theſauro Cathol. tom. 2. lib. 6. art. 4. Molſes. in ſumma Theo-
logie moralis tract. 3. c. 8. num. 24. & cap. 14. num. 11. Filliuc. in
quaſt. moral. tract. 5. cap. 2. num. 33. Fagundez in quinque Ec-
cleſie præcepta lib. 3. c. 4. n. 10. Homobon. de Bonis de exami-
ne Eccleſiaſt. tract. 4. cap. 2. q. 108.

3. γ C A N O N I I I.] Vide Vaſq. in 3. part. tom. 3. diſput.
228. num. 3. Aëgid. de Coninc. K. de Sacrament. & cenſur. tom.
1. quaſt. 83. num. 161. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent.
lib. 29. n. 49. Molſes. in ſumma Theolog. moralis tract. 3. c. 15.
num. 34. Filliuc. in quaſt. moralibus tract. 5. n. 43. & 50. Fr. Lu-
douic. Miranda in man. Prælat. tom. 1. quaſt. 41. art. 5. concl. 1.
Bonacin. de Sacrament. diſput. 4. quaſt. ultima puncto 4. num. 6.
Fagundez in quinque Eccleſie præcepta, præ. 1. libro 3. cap.
11. numero 3. Paul. Layman. in ſumma Theolog. moral.

lib. 5. tract. 5. c. 2. n. 5. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de
ſacrific. Miſſe diſp. 1. diſſic. 15. & diſp. 2. diſſic. 4. Torreblanca de
ture ſpirit. lib. 2. cap. 8. num. 22. cum ſeqq. & num. 28.

4. δ C A N O N I V.] Vide Soar. tom. 3. diſput. 69. ſect. 2.
dub. 2. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. libro 29. numer.
59. Molſes. in ſumma Theologia moralis tract. 3. cap. 8. nu-
mero 23.

5. ε C A N O N V.] Vide Molſes. in ſumma Theologia
moralis tract. 3. cap. 12. num. 26. & citatos ſuprà cap. 3.

6. ζ C A N O N V I.] Vide Henricquez in ſumma lib. 9.
cap. 31. §. 2. Molſes. in ſumma Theolog. moralis tract. 3. cap. 12.
num. 26. & citatos ſuprà cap. 4. Ioan. de Lugo de Sacrament.
tom. 1. tract. de Venerabili Euchar. Sacramento diſput. 19. ſect.
10. num. 177.

7. η C A N O N V I I.] Vide Salzed. ad Bernard. in præf.
cap. 38. littera A. & citatos ſuprà cap. 5.

8. θ C A N O N V I I I.] Vide Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 7.
10. cap. 30. quaſt. 1. verſ. altera queſtio eſt. Balduin. iun. ſuper
opera controverſ. Bellarmin. part. 2. lib. 4. cap. 7. Raguc. de Miſſa
in Eccleſiaſt. queſt. 41. in fine, Molſes. in ſumma Theologia mora-
lis tract. 3. cap. 7. num. 11. Filliuc. in quaſt. moral. tom. 1. tract. 4.
cap. 9. num. 244. Fagundez in quinque Eccleſie præcepta lib. 3.
cap. 3. num. 14.

Decretum de obſervandis, & evitandis in celebratione Miſſæ.

- 1 Miſſas novas cantantibus nihil dandum.
- 2 Miſſas novas celebrantes non poſſunt circumvire Ec-
cleſiam ad oblationes accipiendas.
- 3 Sacerdoti licet de iuſto ſtipendio pro Miſſis ad ſui
ſuſtentionem paſci.
- 4 Miſſe tot abſolute celebrari debent, quot ad ratio-
nem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint.
- 5 Miſſam qui ſuſcipit celebrandam cum certa eleemo-
ſyna, non poteſt eandem Miſſam alteri celebra-
dam committere parte cuiusdam eleemoſynæ ſibi re-
tenta.
- 6 Miſſas ab offerente præſcriptas celebrare tenentur
Sacerdotes accipientes ſtipendium minus con-
gruum.
- 7 Miſſa vna non poteſt quis duabus obligationibus
ſatisfacere.
- 8 Episcopus præſcribere debet eleemoſynam cõgruam
vbi teſtatur reliquerit ut celebretur certus Miſſa-
rum numerus.
- 9 Eccleſie, & loca pia ex eleemoſynis Miſſarum ce-
lebrandarum nullam vtcunque minimam portio-
nem retinere poſſunt.
- 10 Sacerdos non poteſt pro vna Miſſa duplices eleemo-
ſynas recipere.
- 11 Parochi in illis diebus, quibus Miſſam tenentur ce-
lebrare, non poſſunt pro ea manuaſem eleemoſy-
nam recipere.
- 12 Beneficij Reſtor nō tenetur Sacerdoti celebranti pro

Barbeſ. Collect. in Concil. Trid.

N

ſe

- se dare stipendium ad rationem reddituum beneficij.
- 13 Eleemosynas Missarum celebrandarum non possunt administratores Ecclesie accipere si illis non nisi post longum tempus satisfacere valent.
- 14 Episcopi in suis diocesibus interdicerere debent ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat.
- 25 Missæ sacrificium extra Ecclesiam peragi non debet.
- 16 Privilegium Episcoporum, quod cum Altari portatili celebrare possint, & sibi facere celebrari, est sublatum per hoc decretum.
- 17 Licentia, quam Episcopus concedere poterat, ut in sua diocesi extra locum sacrum in Altari portatili quis celebraret, est revocata per hoc decretum.
- 18 Episcopus ex iusta causa potest concedere facultatem celebrandi extra Ecclesiam.
- 19 Licentiæ concessæ Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus celebrandi in Altari portatili sunt revocate.
- 20 Missa extra Ecclesiam, & locum sacrum ad id specialiter deputatum non potest celebrari.
- 21 Oratoria in particularium dumtaxat domibus existentia comprehenduntur sub hoc decreto.
- 22 Ecclesiæ, vel Capellæ publicæ non comprehenduntur hoc decreto.
- 23 Musica lascivium quid aut impurum miscentes, & vana ac profana colloquia ab Ecclesiis arcenda.
- 24 Musica instrumenta in Ecclesia licita.
- 25 Missæ celebrandæ tempus.
- 26 Missam in propria Ecclesia celebrare debet parochus, & non in alia.
- 27 Missas duas festis diebus potest parochus ob defectum Sacerdotum ex concessione Episcopi celebrare.
- 28 Missas celebrare ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali non prohibetur Regularibus in suis Ecclesiis.
- 29 Episcopus non potest concedere licentiam ut quis celebrare possit Missam cum Baretino.
- 30 Missarum & candelarum certus numerus superfluius ab Ecclesia remouendus.
- 31 Parochus tenetur populum monere ut frequenter ad suas parochias saltem diebus Dominicis & maioribus festis accedant.
- 32 Regulares cogere potest Episcopus ut in offertorio Missarum conventualium in diebus Dominicis declarent fidelibus, quæ festiuitates & ieiunia in illa hebdomada occurrant.
- 33 Festos dies, & ieiunia in suis Ecclesiis annuntiare nullatenus prohibentur Regulares.
- 34 Regularibus non est prohibitum inter Missarum solemnia vertere se ad populum, & generalem confessionem pro eo facere.
- 35 Ordinarius non potest prohibere Regularibus ne Missas celebrent, & campanas pulsant in suis Ecclesiis ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali.
- 36 Regularibus licet celebrare Missam in Ecclesia seculari de consensu Rectoris eiusdem Ecclesiæ.
- 37 Regulares non possunt in Sabbato sancto benedicere domos.

Metron. 48.

Ephef. 5.
Concil.
Laodice.
can. 8. Conc.
Carthag. 2.
canon. 9. c.
sic ut cum
seq. cap. hic
ergo c. nul-
lus presby-
ter & cap.
clericos de
conf. dist. 1.
iuxta Conc.
Laodic. c. 58.
& Fel. Papæ
in epistolâ ad
omnes Epis.
& ante hos
Anacletus
epist. 1.
Marth. 21.

Cap. 2. de
par. Vide
Conc. Agat.
21. & 65.

Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris literis eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeò sanctum, ac diuinum à Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliari sumus, in altari per Sacerdotes quotidie immolatur, satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam & fidelis populi edificationem restituatur, decernit sancta Synodus, ut Ordinarij locorum & Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulo current, ac teneantur, quæ vel auaritia, idolorum seruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate, vix seiuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix induxit. Atque ut multa paucis comprehendantur, in primis, quoad ad auaritiam pertinet, cuiusvis generis mercedem conditiones, pacta, & quidquid pro Missis nonis celebrandis datur, necnon impotunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliæque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreuerentia vitetur, singuli in suis diocesibus interdiciant, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosis sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant, neve patiantur priuatis in domibus, & atque omnino extra Ecclesiam & ad diuinum tantum cultum & dedicata Oratoria, ab eisdem Ordinarijs designanda, & visitanda sanctum hoc sacrificium à secularibus, aut regularibus quibuscumque peragi, ac nisi prius qui interfint, decenter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore adesse, Ab Ecclesiis verò musicas eas, ubi siue organo, siue cantu lascivium, aut impurum aliquin miscetur, item seculares omnes actiones, vana, atque adeò prophana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, & domus Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremo, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caueant, ne Sacerdotes alij, quàm debitis horis celebrent, neve ritus alios, aut alias caeremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vñ receptæ fuerint. Quarundam verò Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis à superstitioso cultu, quàm à vera religione, inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueat, doceantque populum, quis sit, & à quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij tam pretiosus ac celestis fructus. Moneat etiam eundem populum, ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus

ribus festis, accedant. *¶* Hac igitur omnia, quæ summam enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed, quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuunt, atque ad ea inuolant seruanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant, non obstantibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

Multa circa hanc materiam cumulaui nouissime in meo tract. de officio, & potest. Parochi. cap. 11.

1. *a* Et quicquid pro Missis nouis celebrandis datur, De nihil dando cantantibus Missas nouas, vide Nauarr. de orat. miscel. 56. num. 3. Gutier. canon. lib. 1. cap. 29.

2. Missas nouas celebrantes posse se tantum in medio Altaris ad populum uertere, & oblationes sponte factas recipere, non autem circuire Ecclesiam hac de causa, referunt decum Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Missa, vers. secundo, Galet. in margarita casu conscient. verb. Missa 6.

3. *β* Illiberales eleemosynarum exactiones, &c. Sacerdoti licere de iusto stipendio pro Missis ad sui sustentationem pacisci, dummodo expressè declarat se non pro Missæ officio, sed pro necessaria sustentatione illud exigere, ne speciem quandam negotiationis, atque adeo scandalum imperitijs exhibeant, tradunt Aragon. de iustit. & iure quest. 100. de finon. art. 2. Less. de iustit. lib. 2. cap. 35. dub. 8. nu. 48. c. segg. Homobon. de Bonis de examine Eccles. p. 1. tract. 4. cap. 13. num. 116. in fine, Fagundes in quinque Ecclesia præcepta, præcept. 1. lib. 3. cap. 8. num. 2. & 3. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Venerabili Eucharist. Sacramento diffinit. 21. sect. 1. num. 1. cum segg. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. de Simon. c. 21. n. 16. Sanch. in cons. moral. tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 10. Hurtado de Sacram. tom. 2. tra. de sacrific. Missæ disp. 4. diff. 14. Barthol. à S. Fausto in tract. de suffrag. lib. 1. q. 64. Fraxinel. de obligation. Sacerd. sect. 3. prænot. 1. §. 5. nu. 4. vbi num. 5. cum Possuin. de officio Curati, cap. 2. num. 20. subdit ab hoc pacto re vera abstinendum esse, quia non potest esse sine luci auiditate, vel sine negotiatione, & scandalo.

4. Missæ tot absolutè celebrari debent, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, itaut aliquin ij, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciunt, quinimo grauius peccent, & ad restitutionem teneantur, S. Congr. Concil. in decretis de celebratione Missar. §. 2. sub die 21. Iunij 1625. post meum tract. de officio, & potest. Episcopi, pag. 7. secundum Lugdunen. impressi.

5. Missam qui suscipit celebrandam cum certa eleemosyna, non potest eandem Missam alteri celebrandam committere, parte eiusdem eleemosynæ sibi retenta, ead. S. Congr. d. loco, §. 4.

6. Missas ab offerente præscriptas celebrare tenentur Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum, cum Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam iuxta qualitatem loci, personarum, & temporum, S. Congr. Concil. in resolutionibus dubiorum, quæ de anno 1626. mota fuerunt super decreta de celebr. Miss. dub. 3. impressa post d. meum tract. de officio, & potest. Episcopi pag. 10. secundum Lugdunen. impressi.

7. Missas, qui obligantur celebrare ratione beneficii, seu capellæ, legati, aut salarii, si eleemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non possunt eandem Missam vtrique obligationi satisfacere. Eadem S. Congr. vbi proxime dub. 4. Et tenent Gauant. ad rubricas Missal. tom. 1. p. 3. tit. 12. num. 5. Antonin. Diana moral. resolut. tom. 1. tract. de celebrat. Missar. resolut. 80. Ego ipse de officio, & potest. Parochi cap. 11. num. 11. Quamuis contrarium sustineant Suar. de Sacrament. disput. 86. sect. 1. & 3. Vasq. disput. 234. c. 6. Luis. Turrian. in select. disput. part. 2. disput. 31. dub. 16. Alphons. de Leone in tract. de iubilæo part. 3. quest. 10. nu. 27. Fraxinel. de obligat. Sacerd. sect. 4. conel. 4. §. 8. Barthol. à S. Fausto in tract. de iubilæo lib. 1. q. 81. Homobon. de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 13. quest. 121. & in consil. casuum Conscient. vol. 2. part. 5. resp. 63. Ludouic. à Cruce in exposit. Bullæ Cruciatæ disput. 3. dub. 19. num. 22. quos refert & sequitur Ioan. de Lugo d. tract. de Eucharist. disput. 21. sect. 1. num. 21. cum segg.

8. Missarum numerum si testator relinquit ut celebrentur pro eius anima absque ulla præscriptione eleemosynarum, Collect. in Concil. Trid.

synæ, tunc ab Episcopo, non verò ab hæredibus est præscribenda eleemosyna congrua, quæ respondeat oneribus Missarum celebrandarum secundum morem ciuitatis, vel provincie, ead. S. Congr. dub. 5.

Ex eleemosynis Missarum celebrandarum nullam vti-
cunque minimam portionem retinere possunt Ecclesia,
ac loca pia, seu illorum administratores ratione expen-
sarum, quas subeunt in Missarum celebratione, nisi cum
Ecclesia, & loca ipsa alios non habent redditus, quos in
vsum earundem expensarum erogare licite possint, &
tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debet ex-
cedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantum Mis-
sæ sacrificio necessario sunt subeundæ, & nihilominus
eo etiam casu curandum esse ut ex pecunijs quæ super-
sunt, expensis, ut supra, deductis absolute tot Missæ ce-
lebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemo-
synas, ead. S. Congr. dub. 7.

Pro celebratione Missæ quando offertur eleemosyna
maiore solita, debet absolute is, cui oblata fuerit, eandem
integram eleemosynam tribuere Sacerdoti celebranti,
nec vllam illius partem sibi retinere potest, ead. S. Congr.
dub. 9. & ideo iam celsarunt variæ scribentium
sententiæ, ut attestatur Ioan. de Lugo d. disput. 21. sect.
2. num. 29.

Sacerdos duplicem eleemosynam recipiens non po-
test vnica Missa satisfacere duabus obligationibus, nisi
in fundatione expressè cautum sit quod non teneatur
Sacrificium applicare, Sel. in selectis canon. cap. 28. num. 3.
attestans sic fuisse resolutum in Aretina 28. Aprilis 1629.
Vnde nec iam hodie ex prædicta S. Congr. declaratione
licet Sacerdoti pauperi accipere pro vna Missa tot
stipendia, quot sufficiunt ad eius diurnam sustentatio-
nem, ex Ioan. de Lugo d. disput. 21. sect. 2. num. 27. vbi nu.
28. subdit nec id licere vigore priuilegiorum à summis
Pont. aliquibus Religionibus concessorum, cum à S. Congr.
iam reuocata sint, & Barthol. à S. Fausto in tract. de
suffrag. lib. 1. quest. 67.

Parochi in illis diebus, quibus Missam tenentur cele-
brare, non possunt pro ea manualement eleemosynam re-
cipere, Sel. d. cap. 28. num. 4. vbi refert ita fuisse decisum
sub die 2. Septembris 1629.

Beneficij Rector per alium Missas celebrare valens
non tenetur Sacerdoti celebranti dare stipendium ad
rationem reddituum beneficii, sed satis est ut ei tribuat
eleemosynam congruam secundum morem ciuitatis,
vel provincie, nisi in fundatione ipsius beneficii aliud
cautum fuerit, S. Congr. Conc. super decretis de celebrat. Mis-
sar. dub. 9. refert Ioan. de Lugo d. disput. 21. sect. 2. num. 30.

Eleemosynas Missarum celebrandarum non possunt
administratores Ecclesiæ magnæ deuotionis, & concu-
sus accipere, si ipsæ Missis non nisi post longum tem-
pus satisfacere valeant, nisi de consensu eorū, qui eleemo-
synas tribuunt, ead. S. Congr. dub. 14.

γ Ne cui vago, & ignoto Sacerdoti, &c. Episcopi in suis
diocesibus interdici debent, ne cui vago & ignoto Sa-
cerdoti Missas celebrare liceat. Azor. instit. moral. part. 1.
lib. 12. cap. 18. g. 9. met ipsum de officio, & potest. Episcopi part. 2.
alleg. 21. num. 1. Hieron. Roder. in compendio quest. regul. re-
sol. 2. de celebrat. Missæ, num. 17. Alzed. de precl. Episcop. di-
gnit. part. 1. cap. 10. numer. 30. Sanch. in opuscul. moral. libro 7.
cap. 1. dub. 47. num. 1. & latè infra, sess. 23. de reform. c. 16.

δ Nōe patientur priuatis in domibus, &c. Vide Henriq. 15.
in summ. lib. 8. cap. 56. Gutier. canon. lib. 1. cap. 30. num. 24.
cum segg. latè Fr. Ioann. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 5.
dub. 7. Petr. de Ledefma in summa part. 1. de Sacrament. vbi
de Eucharist. conel. 2. dub. 1. & 2. Azor. instit. moral. part. 1. li.
10. cap. 26. à princip. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. nu.
21. in fine, pag. 140. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 1.
quest. 83.

- quest. 83. num. 223. cum segg. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest. ult. puncto 9. num. 9. & 10. Paul. Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 5. c. 5. num. 4. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prelat. tom. 1. q. 40. art. 9. concl. 3. & 4. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum. verb. Missa differ. 2. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. par. 4. decis. 78. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de sacrific. Missa disput. 4. diffie. 6. Tambur. tom. 3. de iure Abbatis disput. 5. q. 11. num. 69. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 4. quest. 137. vbi ex Nald. verb. Missa num. 31. & ex commentar. suis de humana vita statu p. 1. cap. 15. obligat. 4. subdit Episcopum non posse dare licentiam alicui ut domi locum honestum habeat, qui per modum facili solum diuino cultui feruiat, in quo celebratur.
16. Vtrum privilegium Episcoporum quod cum Altari portatili celebrare possint, & sibi facere celebrari, de quo in cap. ult. de privileg. lib. 6. sublatum sit per hoc decretum, dubitat Nauarr. consil. 16. in antiq. alias 5. in nouis sub illo tit. de privileg. Sed sublatum non esse resoluunt Azor. d. c. 26. q. 4. Ludou. Beia respons. casuum conscient. part. 2. casu 33. Vgolin. de officio Episcopi cap. 2. §. 2. nu. 4. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de sacrific. Missa disput. 4. diffie. 6. vers. Episcopis tamen, in cap. ult. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 73. Fagundez in quinq. Eccles. precepta p. 2. lib. 3. cap. 13. num. 19. Vafq. disput. 233. nu. 7. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. l. 1. de Eucharist. disp. 20. sect. 2. num. 49. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg. 23. num. 5. Ratio est, quia intentio Concilij est tollere abusus, & in Episcopis non est abusus, cum fiat ex causa ut quoties Missam audiant, d. cap. fin. quam non audirent si illa privilegia Episcopi derogarentur, & maxime transseundo, & itinerando, vel ex causa valetudinis, concedit Ioan. Valer. de differ. inter utrumque forum, verb. Missa, diffie. 2. vers. hac tamen regula, & saltem occasione pestis, & belli admittit Sel. d. cap. 18. num. 5. vbi refert ita fuisse decretum in causa Lombardis 17. Augusti 1630.
17. Sed an facultas, quam Episcopus concedere poterat, ut in sua diocesi extra locum sacrum in Altari portatili quis celebraret, per cap. Missarum, de consecrat. dist. 1. sit reuocata per Concil. in presentiu? Reuocatam esse absolute tradunt Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 21. num. 8. Nauarr. in man. cap. 25. num. 81. Gutier. d. cap. 30. num. 25. Azor. d. cap. 26. quest. 8. Ioan. Valer. d. differ. 2. vers. secundò fallit, Beia d. casu 33. vers. tertio dico, Cardos. in praxi Iudic. verb. Episcopus num. 9. Fagundez d. cap. 13. nu. 6. Hurtado d. tract. de sacrific. Missa disput. 4. diffie. 6. in princ. Et sic ad Papam solum, & non ad Episcopum spectare post Concil. Trid. licentias huiusmodi concedere, referunt decem Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. decis. 538. num. ult. in 1. edit. alias resol. 460. in fine in 2. edit. Ioan. Valer. loci proxime citato. Armendar. dist. 17. de Episcopis numer. 74. vbi num. 70. & 71. addit pariter fuisse resolutum non posse Ordinariū restringere, aut aliquo modo impedire licentias à Sede Apostol. concessas celebrari faciendi in priuatis Oratorijs, vigore d. cap. Missarum, sed debere eorum formam obseruare, visitando tantum Oratoria si decenti loco, ornateque sint.
18. Ex iusta autem causa posse Episcopum facultatem concedere celebrandi extra Ecclesiam, vel alium locum sacrum, non obstante hoc decreto, illud solum pro libito, & sine iusta causa fieri prohibente resoluunt Nauarr. consil. 16. in antiq. alias consil. 5. in nouis, de privileg. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 17. Ludovic. Beia d. casu 33. vers. tertio dico, Zerol. in praxi Episcopi part. 1. verb. Missa, Praefec. in simili praxi part. 1. cap. 5. num. 8. Villalob. in summ. part. 1. tract. 8. differ. 13. nu. 2. ad fin. Hieron. Roderic. in compend. quest. regul. resol. 9. nu. 5. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest. ult. puncto 9. num. 10. Raguc. de Missa in Ecclesia quest. 57. nu. 1. vbi n. 2. cum segg. ponit exemplum vrgentis necessitatis, videlicet cum multitudo maxima populi adesset in campo, & vellet ac teneretur audire Missam, nec adesset locus capax, vel cum ad audiendum maxima populi frequentia confluit, seu tempore belli, aut pestis Ioan. Valer. d. verb. Missa differ. 2. vers. uno tamen casu, & vers. quartò fallit, vbi explicat quomodo sunt supplicationes ad parua eremitoria, vel debent celebrari aliqua Missa noua, ad quas maxima multitudo, quam Ecclesia, vel

eremitorium capere non potest, conuenit, vel quando Ecclesia sunt combusta, & exercitus existeret in campo; ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg. 23. numero 8.

Contra Azor. d. part. 1. lib. 10. cap. 26. quest. 3. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 176. Agid. de Conneck de Sacrament. 7. 83. num. 223. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prelat. tom. 1. q. 40. art. 9. concl. 3. in fine, existimantes nec iusta de causa posse Episcopum dare facultatem celebrandi in capella domus priuata, & sub dio, etiam adhibito utroque Altari, firmo scilicet, & portatili.

Vtrum autem licentia, seu privilegia concessa in cap. 19. in his 30. de privileg. & per diuersos summos Pontif. Fratribus Minoribus, & Prædicatoribus celebrandi in Altari portatili sine alia Ordinariorum licentia in locis, quos degunt, reuocata sint per hoc decretum? Reuocata esse tenent Nauarr. d. cap. 25. num. 82. in fine, Stephan. Durant. de ritibus Eccles. lib. 2. cap. 6. num. 3. vers. quo etiam decreto, & num. 8. Henriquez d. cap. 27. §. 3. in commento littera F. Soar. d. disput. 81. sect. 3. vers. quarta exceptio, Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 41. artic. 9. conclus. 4. Molfes. in summa Theolog. moral. tract. 3. cap. 10. num. 39. Homobon. de Bonis d. tract. 4. quest. 137. Azor. d. cap. 26. q. 7. Ludovic. Beia d. casu 33. vers. & quamvis Agid. de Conneck d. quest. 83. nu. 226. Ioan. Valer. d. verb. Missa differ. 2. in princ. Raguc. d. quest. 57. num. 1. Fagundez in quinq. Ecclesie precepta part. 1. lib. 3. cap. 13. à num. 16. Lotter. de re benefice lib. 1. q. 50. numer. 15. Ego ipse dicta alleg. 23. num. 4.

Contra Fr. Emman. in summa verb. Missa, num. 16. & q. Regul. tom. 1. quest. 43. art. 5. Villalob. in summa p. 1. tract. 8. differ. 23. n. 6. §. 2. tamien tamen, Petr. de Ledesma, & Ioan. à Cruce, quos refert, & sequitur Portel. in dubijs Regularibus verb. Altare, num. 2. Hieron. Roderic. d. resol. 9. num. 4. Ioan. de Lugo d. tract. de Eucharist. disput. 20. sect. 2. num. 51. existimantes posse hodie Regulares vti dictis privilegijs, tacentibus, & non contradicentibus Episcopis.

Atque omnino extra Ecclesiam, &c. Vide S. Thom. 3. q. 8. artic. 3. ad 1. Gullielm. Durant. in rationali diuinar. Offic. lib. 4. c. 1. n. 41. Petr. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacram. vbi de Eucharistia, cap. 2. Soar. d. disput. 81. sect. 3. §. 5. Ioan. de la Cruz d. lib. 2. c. 5. dub. 7. Azor. d. cap. 26. q. 1. Cened. practice. & canonice quest. 9. 44. à n. 5. Filiuc. in quest. moralibus tom. 1. tract. 5. n. 15. Ioan. Valer. d. differ. 2. in princ. vers. Missa, Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 41. artic. 9. concl. 2. Raguc. d. q. 57. in princip. Fernandez in examine Theologie moralis p. 3. cap. 5. §. 10. Raguc. de Missa in Ecclesia q. 57. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 4. q. 158. Fagundez in quinq. Ecclesie precepta, part. 1. lib. 3. cap. 13. num. 2. citatos per me d. part. 2. alleg. 23. num. 1. vbi num. 2. cum pluribus resolu. mortale esse peccatum extra casum necessitatis in loco nō sacro celebrare, licet non detur scandalum, nouissime Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharist. disput. 20. sect. 2. à num. 48. vbi inter casus necessitatis, quos excipit, enumerat, si dum aliqui peregrinantur, diu Missa capere coguntur, quando Ecclesie sunt diruta; quando multi conueniunt ad solemnitatem, & non caput eos Ecclesia; item in castris pro militibus in litore pro nautis intra triduum existentibus, vel multitudine etiam nauantium in alijs nauibus, et festo die Missam audiant, de quo etiam Hurtado d. tract. de sacrific. Missa disput. 4. diffie. 6. vers. obseruandum est secundò.

§ Dedicata Oratoria, &c. Oratoria in particularium dumtaxat domibus existentia comprehendit sub hoc decreto, resoluunt Sel. in selectis canon. c. 18. num. 25. asserens sic fuisse resolutum in Florentina 1. Septembris 1615. & in Colimbrien. 1. Iulij 1616. Vnde Carol. Nouar. in comment. ad cap. Missarum 13. de consec. dist. 1. citatus à Ioan. de Lugo d. disput. 20. sect. 2. num. 50. aduerit palatium Episcopi non existimari domum priuatam, atque ideo non esse ablatam Episcopis facultate habendi Oratoriū ad diuina deputatū, in quo celebrare possint, sicut antea in suis domibus, Ecclesie, vel Capelle publicæ non comprehenduntur hoc decreto, dummodo earum ianua in via publica exeat, & ad illam omnibus publicis pateat accessus, nec fenestra in illa sint, per quas in eam prospectus haberi valeat, habeatque necessaria requisita, nec turibus parochialibus

chialibus prauideretur, ita Sel. d. cap. 18. num. 26. attestans ita fuisse decitum in diocesi Florentina, & Colimbien.

23. *Ab Ecclesijs vero missæ eas, &c.* Vide Caiet. in 2. 2. q. 91. art. 1. vers. inter hac. Nauarr. in man. cap. 12. num. 87. Valent. 1. 2. disp. 6. quæst. 9. puncto unico. Soar. tom. 2. de relig. lib. 4. de orat. cap. 13. num. 16. & 17. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 8. nu. 7. Bonacin. de horis canon. disp. 2. quæst. 1. puncto 3. num. 1. metipsum in collect. ad cap. dolentes num. 1. 5. de celebr. Missar. Ioan. Sanch. in select. disp. 47. num. 22.

24. Musica instrumenta in Ecclesijs licita esse si decen- ter adhibeantur, docent Caietan. in summ. verb. organorum vsus, Soar. d. lib. 4. c. 8. num. 5. cum segg. Carol. Macign. de ho- ris canon. cap. 61. num. 9. Moliet. in summ. Theolog. moralis tract. 5. c. 2. a. num. 65. Filiuc. in quæst. moral. tract. 23. cap. 3. ad fin. nu. 120. Peregrin. in constit. cleric. Regular. p. 1. cap. 1. §. 10. Ego ipse in collect. ad d. c. dolentes num. 16. & in tract. de Paro- cho p. 1. cap. 13. num. 23. cum segg.

25. *Ne Sacerdotes alijs, quam debitis horis celebrent.* Tem- pus, seu horam celebrande Missæ regulariter incipere ab aurora, quando aer incipit illustrari, seu illuminari per primam Solis irradiationem, vel paulo antè per dimidiâ horam vsque ad meridem, tradunt Nauarr. in manu. cap. 25. num. 85. & de orat. miscel. 76. Henric. in summ. lib. 9. cap. 24. §. 6. Sot. in 4. dist. 1. 2. quæst. 2. art. 2. Victor. in summ. vbi de Eucharistia num. 97. Stephan. Durant. de ritibus Eccles. lib. 2. cap. 7. Soar. tom. 2. disp. 80. sect. 4. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ §. 1. ad fin. Nald. verb. Missa num. 21. Barthol. ab Angelo de Missa dial. §. 647. Azor. in sum. moral. part. 1. lib. 10. cap. 25. Vafq. in 3. p. tom. 3. disp. 233. num. 26. cum segg. Piafex. d. cap. 3. num. 22. vers. finitur, Pitigian. dist. 13. quæst. 2. art. 4. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quæst. 83. nu. 217. cum segg. Fr. Ioan. de la Cruz de statu relig. lib. 2. cap. 5. dub. 6. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 173. Fr. Ludovic. Mi- randa d. tom. 1. q. 40. art. 10. Bonacin. de Sacrament. disp. 4. quæst. ultim. puncto 9. a. princ. Filiuc. d. tom. 1. tract. 5. a. nu. 111. Fagundez in quinque Ecclesijs præcepta præc. 1. lib. 3. cap. 17. latè Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de venerabili Eucha- ristie Sacrament. disp. 20. sect. 1. num. 24. cum segg. vbi a. nu. 31. dissentit quid intelligatur nomine auroræ in hac mate- ria, & n. 28. post Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 43. art. 5. & Antonin. Dianam moral. resolut. tom. 1. tract. de celebrat. Mis- sar. resol. 33. resolut. per Tridentinum in presenti non esse reuocata priuilegia nonnullis Religiosis concessa cele- brandi vnam, vel duas horas ante auroram. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de sacrif. Missæ disp. 4. diffie. 4. cum segg.

26. Missam in propria Ecclesia celebrare debere Paro- chum, & non in alia, quacunque consuetudine in con- trarium non obstante, tenet Sel. d. c. 18. n. 20. asserens ita fuisse decitum in Lucana 15. Septembris 1629.

27. Missas duas festis diebus posse parochum ex conce- ssione Episcopi ob defectum Sacerdotum celebrare, tradi- dit idem Sel. citato loco, vbi attestatur ita fuisse resolu- tum sub die 17. Augusti 1626.

28. Missas celebrare nequaquam prohibetur Regulari- bus in suis Ecclesijs ante celebrationem Missæ in Eccle- sia parochiali, idem Sel. vbi supra, qui refert ita decitum in nullius præstancia Rauennaten. 15. Septembris 1629.

29. Episcopus non potest concedere licentiam vt quis ce- leberrare possit Missam cum Bareto in capite, sed t. an- tùm ad summum Pontif. spectat dare huiusmodi licen- tiam, ita Sel. d. cap. 18. num. 27. referens sic resolutum sub die 16. Februarij 1619. & ego ipse de officio, & potest. parochi cap. 11. num. 36.

30. *Quarundam verò Missarum, & candelarum, &c.* Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Missa, Gabr. Vafq. in 3. part. tom. 3. disp. 233. num. 26. Villalob. in summ. part. 1. tract. 8. diffie. 31. num. 6. Portel. in dubijs Regular. verb. Missa num. 9. Lacana in summa quæst. Regular. cap. 21. num. 21. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 1. li. 2. cap. 40. num. 40. vbi num. 41. agit de Trinitarijs sancti Amatoris, de quibus etiam Perr. Ciruelo in tract. de superstit. part. 3. c. 11. Martin. Delr. di- quis. magic. par. 2. quæst. 4. sect. 17. Torreblanca de Magia lib. 1. quæst. 28. num. 11. Et de Trinitarijs S. Gregorij vide Homobon. de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 13. quæst. 117. Torreblanca d. quæst. 28. a. num. 12. Hieron. Roderic. Barbof. Collect. in Concil. Triad.

in compendio quæst. regular. resol. 25. num. 8. metipsum de officio, & potest. Parochi, cap. 11. num. 29. vbi refert quomodo dici debeant triginta Missæ S. Gregorij.

Monent frequenter, &c. Vide Ferdinand. Pæz Lusit. in 31. repet. cap. Missas, de consecr. dist. 1. num. 133. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 38. a. num. 7. Suarez tom. 3. disp. 87. sect. 2. in dubio, cu- ca secundam Missæ distributionem, Cened. ad Decretal. collect. 104. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 249. num. 25. & quæst. regular. tom. 1. quæst. 43. art. 7. Henric. in sum. lib. 9. cap. 25. §. 9. Azor. in sum. moral. part. 1. lib. 7. cap. 6. quæst. 4. nouissime Trullench in Decalog. lib. 3. cap. 1. dub. 6. per tot. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 10. quæst. 3. num. 22. Agid. de Coninck de Sa- crament. tom. 1. quæst. 85. num. 312. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. part. 1. decis. 152. latè Fagundez in quinque Ecclesijs præcepta, præc. 4. lib. 2. cap. 3. num. 8. cum segg. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. Parochia, & part. 1. verb. Missa §. 6. vbi attestatur decitum non posse Episcopum cogere po- pulum multis & pœnis, etiam in casu notabilis negli- gentiæ, aut contumaciæ ire ad audiendam Missam in parochia sua, de quo Bert. Lucen. in praxi crimin. Regul. tit. 4. c. 34. nu. 5. vers. Populum item, Hieron. Roderic. in com- pendio quæst. Regular. resol. 25. num. 5. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 2. de diebus festis cap. 16. n. 10. vbi ostendit hæc verba nō esse necessitatis, sed congruitatis. Ioan. de Lugo d. disp. 22. num. 2. Fagundez d. cap. 3. num. 13. refert d. part. 2. alleg. 21. num. 17. vbi num. 18. aduerto Missæ audiendæ præceptum adimpleri quocunque in loco audiat, siue in propria parochia, siue in qualibet alia Ecclesia, aut loco vbi ce- lebretur, posse tamen fieri aliunde, vt aliquis peccet non audiendo Missam in propria parochia, videlicet si nolit eam audire ex contemptu, aut quando Parochus de- clarat ea, quæ parochiani scire tenentur, latius de his omnibus in meo tract. de officio, & potest. Parochi cap. 11. ex nu. 14. cum segg. & nouissime Theophil. Parochor. p. 2. art. 13. Mich. Lochmaier in sua Parochiali Curatorum cap. 5. Vnde non poterit Parochus compellere Parochianos in suis Ecclesijs Missas audire, Portel. in addis. ad dubia Regular. verb. Missa num. 1. & 2. Hieron. Roder. in compend. quæst. Reg. resol. 109. n. 6. Nec potest Episcopus constitutionem facere, qua precipiat suis subditis vt non audiant Missam nisi in proprijs Parochijs. Gutier. canon. lib. 1. c. 30. nu. n. 14. in fine. Azor. p. 1. lib. 7. c. 6. q. 6.

Hec igitur omnia, &c. Exempti subieciuntur (Ordinatio quoad hoc quod non possunt celebrare in Oratorio, nisi ab Episcopo designato, & debitis horis, & contra facientes oppositum potest Ordinarius procedere per censuras, & alias pœnas, & similiter si in Missa aliquas ceremonias superstitiosas obseruent, vel alia, quæ Episcopo indecentia sacrificio videantur. Ita Sanch. in consil. moral. lib. 6. c. 9. dub. 2. num. 7. Posse Episcopum Regu- lares cogere vt in offertorio Missarum conuentualium, quæ Dominicis diebus in monasterijs celebrantur, de- clarent fidelibus, quæ festiuitates & ieiunia in illa heb- domada occurrant, ne ignorantia horum festorum, & ieiuniorum præcepta Ecclesiastica à fidelibus transgre- dianter tenet Portel. in dubijs regul. verb. Episcopus num. 7. Hieron. Roder. in summ. quæst. Regular. resol. 25. sub num. 5. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. q. 43. art. 7. vbi refert se ita vidisse obseruari à quibusdam Fratibus Ordinis Mendican- tium in diocesi Elboren. Regni Portugalie, refert Ego ipse d. alleg. 24. num. 21. & de officio, & potest. Parochi cap. 16. num. 26.

Vnde festos dies & ieiunia in suis Ecclesijs annunciare nullatenus prohiberi Regulares dicit Laurent. de Peir- nis in constit. sui Ordinis Minimorum tom. 2. constit. 7. Pij V. nu. 13. vers. ad primum, pag. 193. referens ita fuisse decitum sub die 2. Iulij 1620. Lacana in summ. quæst. Regular. 12. n. 41. vers. ad primum. Ego ipse d. cap. 16. num. 26. in fine.

Regularibus non esse prohibitum inter Missarum so- lennia vertere se ad populum, & generalem Confessio- nem pro eo facere, atque etiam in medio Altaris sisten- do elemosynas, & oblationes ab offerentibus recipere, non autem eis licere ab Altari discedere, & per Eccle- siam circumire, resolut. Aldan. in compendio canon. resolut. li. 1. cap. 13. n. 3. vbi refert sic fuisse decitum in nullius præstancia Rauennaten. 15. Septembris 1629. & refert Lacana in summ.

summ. quest. Regul. cap. 9. num. 45. & c. 12. num. 41. vers. ad 2. quod sacra Congregat. Concilij in una Bononiens. 2. Iulij 1620. censuit posse Regulares inter Missarum solemnia recipere ea, quae sibi offeruntur, dummodo a perambulationibus per Ecclesiam, ac similibus elemosynarum extortionibus se abstineant.

35. Regularibus nequaquam prohibitum esse Missas celebrare, & campanas pulsare in suis Ecclesijs ante celebrationem Missae, & pulsationem campanae in Ecclesia parochiali, ideoque Ordinarium minime hoc illis prohibere posse, sed tantum monere populum ut accedat ad Ecclesiam parochialem ad S. Concilij Trident. praescriptum, tenet Ald. d. cap. 13. num. 4. attestans ita reolutum in d. nullius provinciae Rauen.

Regularibus Missae sacrificium in Ecclesia seculari de consensu Rectoris eiusdem Ecclesiae celebrare licere tradit Sel. in seld. Canon. cap. 1. num. 8. attestans sic decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. sub die 10. Ianuarij 1611. cuius decisionis memini in tract. de Parocho part. 1. cap. 1. num. 51. Non licere tamen Regularibus in suis Ecclesijs ad celebrandum admittere Presbyteros seculares contra prohibitionem Episcopi, censuit sacra Congreg. Concilij in una Bononiens. 2. Iulij 1620. quam refert Lazana in summ. quest. Regular. c. 12. num. 41. vers. ad 12.

Regulares non posse in Sabbato sancto benedicere domos, cum non possint hoc munus extra Capitulum suum exercere, concludit Sel. d. cap. 15. num. 10. asserens ita fuisse reolutum sub die 23. Nouemb. 1619.

DE REFORMATIONE.

Omnes Clerici sint à negotijs secularibus alieni, honestè, grauitèrque se gerant, ac sanctè viuunt; cum ceteri in eos suos oculos conijciant, ex ijsque sumant, quod imitentur.

C A P V T P R I M V M.

- 1 Doctores referuntur de vita, & honestate cleric. agentes.
- 2 Luxus in habitu, seu vestitu.
- 3 Comestationes.

- 4 Choreae.
- 5 Clericis ad aleas, & taxillos ludere non licet.
- 6 Subditus non potest à correctione, quam Superior contra illum facit, appellare.

Matth. 5. Tit. 2. c. qualiter 2. de accu. cap. clericos. 21. dist. 8. Scilicet 14. in proemio. c. De vita & honest. cler. extra in 6. & cap. non oportet in 2. de consecrat. dist. 5. c. canon. 14. q. 3. 5. credo 21. q. 1. Concil. Carth. 1. c. 6. & Concil. Carthag. 3. c. 15. Concil. Chalcedon. can. 3. Con. Arelat. 2. c. 14. cum sim. & infra scilicet 24. de refor. cap. 13.

Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicauerunt: cum enim à rebus saeculi in altiorē sublato locum conspiciantur, in eos tanquam ^a speculum reliqui oculos conijciunt, ex ijsque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in fortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, ^b vt habitu, gestu, incessu, sermone, alijsque omnibus rebus, nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum praeseferant: lenia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quo maxime in Ecclesia Dei & vtilitate, & ornamento haec sunt, ita etiam diligentius sunt obseruanda, ^c statuit sancta Synodus, vt quae alias à summis Pontificibus, & sacris Concilijs de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda ac simul ^a de luxu, ^b comestationibus, ^c choreis, ^d aleis, lusibus ac quibuscumque criminibus, ^e nec non secularibus negotijs fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem penes, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obseruentur, ^f nec appellatio executionem hanc, quae ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua verò ex his in desuetudinem abiisse compererint, ea quam primum in vsum reuocari, & ab omnibus accuratè custodiri, studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscumque, ne subditorum neglecta emendationis ipsi condignas, Deo vindice, poenas persequantur.

Vide Gisbert. Scheuic. de ecclesiast. vita, & moribus, Camill. Borrel. in sum. omnium decis. tom. 1. tit. 11. Camill. Borrel. in diuersis iuris canon. rub. 4. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. metaplum in collect. ad cap. 2. & per forum de vita, & honest. cleric. & de officio potest. Parochi cap. 6. & de iure ecclesiast. lib. 1. cap. 40. & de modestia in habitu, gestu, incessu, & sermone nouissime Stephan. Veyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 8. num. 1. vers. quapropter.

1. ^a De luxu. De hoc in habitu, seu vestitu. aut vestium colore, vel nimio crinium, seu capillorum cultu, aut affectata compositione, dixi latè d. tract. de iure ecclesiast. lib. 1. c. 40. ex num. 17. cum multis seqq.
2. ^b Comestationibus. De comestationibus, & inhonestis conuijs à clericis fugiendis, egi eod. tract. de iure ecclesiast. lib. 1. cap. 40. ex num. 51.
3. ^c Choreis. Non licere clericis interesse choreis, & saltationibus, ne propter motus obscenos oculi eorum contamineantur, probant cap. Presbyteri 19. dist. 1. 57. tit. 5. part. 1. vbi Gregor. Lop. in gloss. 1. & l. 34. tit. 6. part. 1. vbi gloss. 7. Vgolin. de officio Episcopi cap. 13. §. 30. num. 1. Ego ipse d. tract. de iure ecclesiast. lib. 1. c. 40. num. 62.
4. ^d Aleis. Non licere clericis ad aleas, & taxillos ludere, probat cap. pensile de vita, & honest. cleric. cap. cum inter delictos, de excess. Pral. l. 57. tit. 5. part. 5. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 37. art. 1. Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. quest.

90. Camill. Borrel. d. tit. 11. num. 33. Aldrete de religiosa discipl. tuenda lib. 2. cap. 16. §. 3. num. 17. Molin. de iustit. tract. 2. dist. 51. vers. quod verò, Carol. de Grass. de effectib. clericul. effect. 22. Farin. in praxi crimin. p. 3. quest. 109. nu. 6. cum seqq. Squillante de obligat. cleric. p. 2. num. 45. Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de disciplina cleric. §. 24. Illustriss. D. Roder. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 1. cum seqq. 35. dist. Vgolin. d. cap. 13. §. 22. num. 2. vbi subdit hoc procedere in omnibus clericis, qui Ordine sacro initiati sunt, vel in minoribus constituti, si beneficium habeant ecclesiasticum, & num. 3. quod nec per alium ludere possunt, & in fine restigit, vbi animi gratia secretò, & modicè luderent absque scandalo, & §. 23. num. 1. resoluit peccare mortaliter clericos praedictos, qui aleis, & taxillis ludunt, refero Ego ipse d. tract. de iure ecclesiast. lib. 1. cap. 40. num. 66. cum seqq.

^e Nec non secularibus negotijs fugiendis. De his omnibus late egi d. tr. de iure ecclesiast. lib. 1. c. 40. à num. 83. usque ad n. 131. ^f Nec appellatio executionem, &c. Vllam appellationem impedire non posse istarum poenarum executionem, cum ea suspendere non possit illa, quae ad morum correctionem pertinet, dicit Stephan. Veyms d. loco num. 12. in fine. nam in causis visitationis, & correctionis appellatio post diffinitiuam non suspendit executionem, Narbona l. 59. gloss. 1. num. 119. tit. 4. lib. 2. Recop. vide supr. sess. 13. de reform. c. 1. à num. 5. Subditum non posse à correctione, quam Superior contra illum facit, appellare, pro-

probat cap. ad noſtra 3. appellat. Innoc. in cap. unic. vbi Bald. n. 2. Abb. n. 7. & d. Alex. de Neco n. 13. & 14. Rebuff. tom. 3. ad leges Gallia. tit. de appellat. art. 7. gloſſ. 2. num. 24. verſ. unde

cimo. Petr. Gregor. in tract. de appellat. lib. 2. cap. 10. num. 7. verſ. in Gallia. Sigism. Scacc. eod. tract. questione 17. limit. 26. n. 9. Ego ipſe in votis d. eſſimis Canonice. libro 1. voto 4. n. 73.

Qualitates aſſumendorum ad Eccleſias Cathedrales, qui vita bona, & Ordine ſacro præditi eſſe debent, ac tales, qui ceteros docere valeant, quæ probari debent teſtimonijs, &c.

C A P V T II.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Promouendus ad Episcopatum debet eſſe conſtitutus in ſacro Ordine antea ſaltem ſex menſium ſpatio.
- 3 Episcopalis Ordinis collatio valida eſt etiamſi Sacerdotium non præceſſerit.
- 4 In Episcopum promouendus debet eſſe Doctör, aut Licentiatus in S. Theologia, vel iure Canonico, aut

ſaltem publico alicuius Academia teſtimonio idoneus ad alios edocendos repertus.

- 5 Gregorius XIV.
- 6 Clemens VIII.
- 7 Inquiſitio proceſſus Regularium quomodo faciendacum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint.
- 8 Religioſus poteſt in Episcopum eligi.

Q Vicumque poſthac ad Eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, & vita, ac alijs, quæ à ſacris Canonibus requiruntur, plene ſit præditus, & verum etiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus. quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, à Sedis Apoſtolice Legatis, ſeu Nuncijs prouinciarum, aut eius Ordinario, eoque deficiente, à viciniſſimis Ordinarijs ſumatur. & Scientia verò præter hæc cuiusmodi polleat, vt muneris ſibi iniungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere. Ideoque antea in Vniuerſitate Studiorum Magiſter, ſiue Doctör, aut Licentiatus in ſacra Theologia, vel iure Canonico merito ſit promotus, aut publico alicuius Academia teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Quod ſi regularis fuerit, à Superioribus ſuæ religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumenda, hæc fideliter & gratis referre teneantur: alioquin eorum conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient: ac Deum, & ſuperiores ſuos habebunt ultores.

a cap. cum in cunctis. &c. cum a nobis de elec. e. gra. ue nimis, de præbendis. & infra ſell. 4. c. 1. de reſor. Contr. Sardin. c. 6. C. de Roman. ſub Nic. 1. verſ. vt nullus laicus C. de Baccar. 1. c. 18. de Syracuſanæ 2. diſt. per tot. ſell. 7. c. 1. de eod. ſed minus plene 1. Carth. c. 1.

1. **V**ide Salzed. ad Bernard. cap. 25. litt. A. verſ. & non ſolum Flamin. Pariſ. de reſignat. benefice. lib. 8. quaſt. 5. num. 5. Campan. in diuerſ. iuris canon. rub. 7. cap. 6. à num. 37. Franc. Leo in theſauro ſori eccleſ. part. 1. cap. 3. Vafq. in opuſc. de benefice. c. 2. §. 3. dub. 9. num. 82. metipſum de officio, & poteſt. Episcoporum part. 1. tit. 1. cap. 5. à num. 4. & p. 2. alleg. 1. & Conſtit. Gregorij XIV. incip. Onus Apoſtolice, ſub dat. Romæ die 1. Maij 1590. quam reſert Quarant. in ſumma Bulgarij. verb. electio. pag. 309. Proceſſum Inquiſitionis faciendæ ſuper qualitatibus ordinandorum ad Cathedrales de mandato S. D. N. Vrbanj VIII. conſectum poſui d. e. 5. poſt num. 4. ſecundum Lugdunen. impreſſ.

2. **a** Verum etiam in ſacro Ordine antea, &c. Oportere promouendum ad Episcopatum in ſacro Ordine antea ſaltem ſex menſium ſpatio conſtitutum fuiſſe per hoc decretum, tradunt Vgolin. de officio Episcoporum cap. 1. §. 2. num. 1. Franc. Leo d. cap. 3. num. 9. Campan. d. rub. 7. cap. 6. num. 45. Didac. de Arroio de Sacram. cap. de Episcoporum. num. 6. Mauritis de Alzedo de præcellentia Episcoporum dignitat. p. 1. c. 3. nu. 28. & c. 4. nu. 3. Sed per dictam conſtitut. Gregorij XIV. quæ vtitur plurali numero, oportere omnibus ſacris initiatum fuiſſe ante ſex menſes, aduertit Campan. in d. ſuo diuerſor. iuris canon. rub. 11. c. 7. n. 3. quæ reſero d. alleg. 1. n. 37.

3. **S**i Sacerdotium non præceſſerit, etenim præpoſteratio in collatione Ordinum nõ vitiat, licet executionem impediatur, tenent gloſſ. & Doctores in cap. ſollicitudo 52. diſt. Rendina in promptuario recept. ſentent. tom. 1. tit. 38. num. 6. Fornat. de ſacram. Ordinis. cap. 6. num. 5. Campan. in d. diuerſorio iuris canonici. rub. 10. cap. unic. num. 3. Cou. lib. 1. var. c. 10. nu. 16. Mauritis de Alzedo d. p. 1. c. 4. num. 4. Ego ipſe de Episcoporum p. 2. alleg. 1. num. 38.

Contra gloſſ. ſin. in cap. unic. de clerico per ſaltum prom. Sylueſt. in ſumm. verò Ordo 2. num. 1. Borgas. de irregular. p. 5. ſub rubr. de clerico per ſaltum promotum num. 3. Sæ in aphoriſm. verb. Ordo, num. 25. Maiol. de irregular. lib. 4. cap. 12. num. 3. Henriquez in ſumm. lib. 10. cap. 7. §. 1. Salzed. ad Bernard. in præſt. cap. 24. litt. A. verſ. inter promotores, Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 3. c. 30. quaſt. 9. Illuſtriſſ. D. Roderic. à Canha in comment. ad d. c. ſollicitudo num. 16. Bonacina de cenſur. extra Bull. diſp. 3. q. 1. puncto 2. num. 7. exiſtimantes Episcopalem Ordinem non ſuſcipere, qui Sacerdotio caret.

& Scientia verò, &c. Vide Petr. Alphons. de Vaſconcellos in harmonia rubr. iuris canon. ſub tit. de ætate, & qual. nu. 4. Henric. in ſumm. lib. 10. c. 16. §. 2. litt. R. & cap. 33. §. 2. & lib. 14. cap. 9. §. 1. verſ. gradus Menoch. de arbit. cauſa 425. nu. 35. Cened. ad Decretum, collect. 51. nu. 4. ad fin. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 4. num. 67. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 28. quaſt. 9. & lib. 6. cap. 6. quaſt. 1. Leſi. de inſtit. lib. 2. cap. 34. dub. 24. Valer. Reginald. in diuerſ. iuris canon. rub. lib. 30. tract. 3. num. 171. Campan. in diuerſ. iuris canon. rub. 3. c. 4. nu. 1. cum ſegg. Bellet. diſquiſit. clerical. p. 1. tit. de diſcep. cleric. §. 4. à num. 33. Homobon. de Bonis de examine eccleſ. p. 1. tract. 1. cap. 9. q. 52. metipſum d. alleg. 1. num. 24. & in collect. ad cap. cum in cunctis num. 20. de elect.

Addit præterea præfacta Conſtitutio Gregorij XIV. huiusmodi Conciliari diſpoſitioni, vt peculiaris circa doctrinam promouendi ad Episcopatum diligenter adhibeatur, ita quod priuilegium Doctöratus, aut Licentiatuæ nemini ſuſtineatur, ſed de eorum etiam doctrina diligens fiat inquiſitio, niſi ex aliqua publica functione illud notorium eſſet.

Sed poſtmodum Clemens VIII. peculiari ſub decreto ſtatuit quod ad Episcopatum Italiae aſſumendi in Vrbe coram ipſo, & S. Congregatione Cardinalium, aliorumque grauium, & peritorum Prælatorum, ac viro- rum: in Gallia verò, & Hiſpania coram S. R. E. Cardinalibus Legatis ibi exiſtentibus, & Legatis deficientibus coram Sedis Apoſt. Nuncijs, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis de ſpeciali Papæ mandato aſſiſtentibus alijs Prælatiſ, & Iureperitis, vt huiusmodi negotij grauitas requirit, ſe examini ſubſiciant, qui approbati, & non aliàs ad Eccleſiarum regimina admittantur, reſero Ego ipſe d. allegat. 1. num. 25. & in collect. ad d. cap. cum in cunctis, num. 20. me citato Lauor. variar. lucubr. tom. 1. tit. 4. cap. 16. num. 19.

7. **Q**uod ſi Regularis fuerit, &c. Quomodo autem faciendafit inquiſitio proceſſus Regularium cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint: dicitur in d. conſtit. Gregorij XIV. in verſ. quod autem, & in formula proceſſus formandi iuxta mentem S. D. N. Vrbanj VIII. relati per me d. p. 1. tit. 1. cap. 5. poſt num. 4. ſub rubr. Quid ſeruan- dum ſi promouendus ſit Regularis.

8. Poſſe enim Religioſum in Episcopum eligi probat c. 8. penult.

penult. in fine, de vita, & honest. cleric. cap. nullus Religiosus, de elect. lib. 6. dum tamen suus Superior consentiat ei acceptanti electionem de se factam, aliter Monachus non potest consentire, gloss. in d. cap. nullus, & in cap. si Religiosus, & in cap. quam sit, eodem tit. de elect. in 6. Illustriss.

D. Roder. à Cunha in comment. ad cap. bene numer. 2. dist. 61.

De natalibus, ætate, & moribus, qui requiruntur in promovendis ad Ecclesias cathedrales, dictum est supr. sess. 7. de reformat. cap. 1.

Distributiones quotidiana creanda ex tertia parte quorumcunque fructuum, quorumcunque beneficiorum; portiones absentium cedunt pijs locis arbitrio Episcopi, nisi actu ministrent in Ecclesia curata extra ciuitatem, &c.

CAPUT III.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Detractio tertiae partis fructuum conuertenda in distributiones quomodo facienda.
- 3 Non adimit distributiones creatas in anniuersarijs.
- 4 Dignitatem obtinens in Cathedrali, vel Collegiata, licet vocem in Capitulo non habeat, nec eum ca-

teris distributiones participet, detractiōi tertiae partis fructuum est obnoxius.

5 Loquitur de distributionibus extraordinarijs, & improprijis.

6 Non comprehendit Canonicos habentes Ecclesias Parochiales, non tamen Canonicatibus annexas.

a Sess. 21. c. 3.

b Suprà sess. 21. de reformat. c. 3.

Episcopi^a, etiam tanquā delegati Apostolici, a ex fructibus, & prouentibus quibuscumque ^b omnium dignitatum, personatum, & officiorum, in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis existentium tertiam partem in distributiones eorum arbitrio assignandas, diuidere possint, ut scilicet, qui eas obtinent si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint, illius diei distributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant, sed fabrica Ecclesiae, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicetur. Crescente verò contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis de iure, seu consuetudine, iurisdicção, administratio, vel officium non competat, sed extra ciuitatem in diocesi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit, tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministrauerit, tanquam præsens sit, ac diuinis intersit, in Ecclesijs Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in ijs tantum Ecclesijs constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo vel statutum, ut dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

1. **V**ide Couarr. lib. 3. var. cap. 13. num. 7. Nauarr. de orat. miscel. 59. nu. 6. & miscel. 14. num. 51. Henriq. in sum. lib. 7. de indulgent. cap. 39. §. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. distributiones, §. 4. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 7. g. 8. Nicel. Garc. de benef. p. 3. cap. 2. num. 430. cum segg. Monet. de distribut. quotid. p. 3. g. 6. num. 29. Anton. Ricciol. de iure personarum extra gremium Ecclesie existent. lib. 4. cap. 15. Raguc. de voce canon. in Capitulo, quest. ult. Rot. decis. 712. p. 1. recent. metipsum in tract. de Canonic. cap. 21. num. 23. cum segg. nouissime Steph. VVeyms in constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 11. num. 7. cum segg. Vasquez in opus moral. cap. 4. §. 3. dub. 2. num. 222. & suprâ sess. 22. de reformat. cap. 3. satis dictum est de materia huius decreti.

2. **a** Ex fructibus, & prouentibus, &c. Vide Nicol. Garc. d. p. 3. c. 2. num. 477. dicit quod debent esse fructus illius Ecclesiae, in cuius choro sedem habent hæc dignitates, secus verò si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesijs, in quibus sedem habent in choro, tamen nunquam fecerunt residentiæ, & habent proprium districtum, in quo suam iurisdictionem exercent, & num. 467. refert decism huiusmodi detractiōem ex fructibus esse faciendam, non secundum taxam antiquam, prout in libris Capitulorum, sed secundum veram eorundem fructuum estimationem, iuxta valorem currentem.

3. Concilium in præsentem non adimere distributiones creatas ex anniuersarijs, & alijs communibus ministerijs, censuit Rot. in Hortolan. Canoniciatus 10. Iunij 1619. coram bona mem. Remboldo.

4. **b** Omnium Dignitatum, &c. Obtinentem in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet, detractiōi tertiae partis fructuum esse obnoxium, refert decism Nicol. Garc. d. c. 2. num. 481.

vbi numer. 483. attestatur pariter resolutum non comprehendendi sub hoc decreto dignitates, quæ etsi locum habeant in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ retineri possunt cum Canonicatibus, vbi est consuetudo absque alia dispensatione, ut cap. 1. de consuet. lib. 6. nec illis vnire Ecclesias parochiales ad augendos fructus distributionum quotidianarum Episcopum posse. Vide posita ad d. cap. 3. sess. 22. de reformat.

Sed fabricæ Ecclesie, &c. Hoc decretum dum decedit portionem distributionum ijs contingentem, qui non intersunt, applicari debere fabricæ Ecclesie quatenus indigeat, vel alteri pio loco, arbitrio ordinarij, loqui de distributionibus extraordinarijs, & improprijis, quæ de redditibus particularibus Dignitatum, Personatum, & Officiorum constituuntur lucrificandæ ab eis solis, qui huiusmodi beneficia habent, implendo Officia & seruitia diuina eis ab Episcopo præscribenda, & designanda; aliud verò decretum, quod habetur suprâ sess. 21. de reformat. cap. 3. dum tenet huiusmodi portionem distributionum interessentibus accrescere, intelligi de distributionibus ordinarijs, & proprijs, quæ constituuntur de fructibus communibus lucrificandæ ab obeuntibus communiter Officia diuina, referunt Nauarr. de orat. miscel. 59. num. 9. Paul. Fufc. de visitat. lib. 1. cap. 16. num. 25. Gallet. in margar. casuum consuevit. verb. officium diuinum, pag. 190. Azor. d. part. 2. lib. 7. cap. 7. quest. 8. Monet. d. quest. 6. num. 29. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 7. cap. 6. nu. 15. vers. consilui. Aliam concordiam assignat Garc. d. cap. 2. num. 465. Rot. in Astorican. residentiæ 6. Iulij 1616. coram R. D. meo Coccino Decano, impressa post tract. de distribut. quotid. Alexandri Moneta, & per Farin. d. decis. 712. p. 1. recent. cuius memini de officio, & potest. Episcop. p. 3. alleg. 53. nu. 154. Nouè Stephan. VVeyms d. constit. 11. nu. 13. pag. 97. addit Concilium in præsentem iubere applicari distributiones

nes quotidianas, propter illicitam absentiam fabrica Ecclesiarum quatenus indigeat, vel alteri pio loco ad arbitrium Ordinarii Episcopi, quia tertia illa pars fructuum decurritur, & in distributiones quotidianas convertitur, non in aliquod solatium praesentium, sed in odium & penam absentium, & personaliter non adimplentium debitum officium: & ideo non subest ratio cur ex poena, vel odio aliorum praesentes debent aliquid lucrari, ne videantur ex culpa, vel delicto locupletari: ut ea de re extare peculiarem declarationem sacre Congr. refert idem Steph. VVeyns in hac verba. Distributiones quotidianae, quae ex tertia parte fructuum iuxta decretum Concilij procedunt, debent assignari horis singulis, & pro qualibet hora fieri portio; & qui non interfuerint, distributiones amittant, nec absentibus ademptae, inter praesentes possunt diuidi, sed fabrica Ecclesiarum, aut alteri loco pio pro arbitrio Ordinarii debent applicari.

[Cura animarum imminet.] Secus si tantum iurisdictionalis; si vero est vniuersalis, fit locus extirpandus, qui vero, de praebenda, & tunc cum visitauerit suam iurisdictionem, iurabitur praebendam, & fructus, non autem distributiones quotidianas, ita refert decisum Garc. d. p. 3, cap. 2, num. 335. [Habeatur.] Non comprehenduntur Canonici habentes Ecclesias parochiales, non tamen Canonici annexas, seu unitas, qui si in Parochialibus resederint, & fuerint privilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis, iuxta Bullam Pij V. vel ex indulto Apost. non poterunt optare neque domos canonicales, neque Canonatum presbyteralem, & similia, & non habeantur pro praesentibus, sed tantum sunt privilegiati ad percipiendos fructus, & id quando scilicet extat consuetudo, vel statutum, quo absentes non possunt optare, secus, quo absentes possunt optare, ita refert decisum Garc. d. p. 3, cap. 2, num. 337.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam Regalari, mancipatus non habeat vocem in Capitulo, nisi sit Subdiaconus; oneribus subeundis per se infra annum sint quique idonei. In posterum prouisio fiat solis habentibus integre etatem, &c.

C A P V T IV.

- 1 Doctores referuntur de materia huius cap. quoad primam partem agentes.
- 2 Canonicus non Subdiaconus nec vocem consultiuam in electionibus, & in Synodo habet.
- 3 Procedit in Canonicis habentibus vocem ratione canonie.
- 4 Canonicus in sacris non constituitur vocem in Capitulo aliquo pacto acquirere, seu praescribere non potest.
- 5 Canonicus in Collegiata nisi sit in Sacris vocem in Capitulo non habet.
- 6 Canonicus a Sede Apost. super etate dispensatus non prius cogendus ad sacros Ordines promoueri, quam ad 22. annos peruenerit.
- 7 Canonicus supranumerarius an habeat vocem in Capitulo.
- 8 Praesidens Capitulo etiam si non sit in Sacris, in eo proponere, ac resolutiones accipere potest.
- 9 Praelato Ecclesiae collegiatae etiam si sacris Ordinibus careat, praesidentia, ac vox in Capitulo competit.
- 10 Decanis, seu Archidiaconis primis dignitatibus non licet dare vocem in Capitulo, licet in eo proponere valeant.
- 11 Dispensatus a Papa in etate ad obtinendum Canonatum in Cathedrali vocem in Capitulo habet.
- 12 Praebendas duas in eadem Ecclesia obtinens duas voces in Capitulo habere debet.
- 13 Canonicus ex Ordine Subdiaconatus suscepto ante legitimam etatem vocem in Capitulo non habet.
- 14 Vox simpliciter & absolute de actiua intelligitur.
- 15 Beneficiati Ordines suscipere requisitos infra annum tenentur.
- 16 Comprehendit beneficia, quae Ordinem requirunt extra Ecclesiam Cathedrali, vel Collegiatam existentia.
- 17 Capellania quae requirit certum Ordinem, comprehenditur sub hoc decreto.
- 18 Capellania non potest conferri illi, qui non est illius etatis, ut infra annum ad Ordinem requisitum promoueri possit.
- 19 Capellania Sacerdotalis.
- 20 Impedimentum quod requiratur ut Canonicus Ordinem requisitum infra annum suscipere non teneatur.
- 21 Annus quo Canonicus Ordinem requisitum suscipere tenetur, computandus a die habitae possessionis.
- 22 Pena priuationis dimidia partis distributionum, quam incurrunt Canonici requisitos Ordines non suscipientes, quae.
- 23 Canonicus non promotus infra annum potest alijs poenis, quam priuationis puniri.
- 24 Parochus an, & quando, & sub quibus poenis teneatur suscipere sacerdotium.
- 25 Prouisio de beneficijs non est facienda nisi ijs, qui iam etatem & ceteras habilitates integre habere dignoscantur.

Q Vicumque in Cathedrali, vel Collegiata, saeculari, vel regulari Ecclesia diuinis mancipatus officijs, & in Subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit, & vocem in huiusmodi Ecclesijs in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab alijs liberè fuerit concessum. 7 Ii vero, qui dignitates, personatus, officia, praebendas, portiones, ac quaelibet alia beneficia in dictis Ecclesijs obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent quocumque privilegio, exemptione, prerogativa generis nobilitate sunt insigniti, teneantur, & iusto impedimento cessante, infra annum Ordines suscipere requisitos, & alioquin poenas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, quae incipit, ut ijs, qui, quam praesenti decreto innouat cogantur Episcopos, diebus statutis dictos Ordines per se ipsos exercere, ac cetera omnia officia, quae debent in cultu diuino praestare, sub eisdem, & alijs etiam grauioribus poenis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in posterum fiat prouisio, nisi ijs qui iam etatem, & ceteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

Vide

a. c. 12. ij. de
etate. & oia-
lit. in Clem.
lib. 1. ca. 22.
Or. 6.
b. hess. 14.
cap. 11.

1. **V**ide Rebuff. in *trakt. nominat. q. 8. num. 3.* Nauar. *con-*
fil. 7. de clerico non resident. in nouis. Petr. Greg. syn-
tagm. Turis p. 2. lib. 15. cap. 23. num. 13. Cardoso in *praxi lu-*
dicum verb. Canonici. num. 5. Valenzuel. *cap. 1. conf. 34. nu-*
99. Villar del patronado de Catalania. p. 7. §. 1. num. 15. Fr.
 Emman. *quast. regul. tom. 1. quast. 8. art. 6. & tom. 2. quast. 51.*
art. 5. Aloyf. Ricc. in *praxi rerum fore ecclesiast. decis. 364. in*
1. edit. alias resolut. 486. in 2. edit. Vgolin. de officio. & pote-
state Episcopi cap. 19. §. 3. num. 1. Azor. *instit. moral. p. 2. lib.*
3. cap. 11. quast. 20. late Monet. de distrib. quotid. p. 2. quast.
20. num. 2. cura segg. vbi multipliciter ampliat. Piafec. in
praxi Episcopi. p. 2. cap. 3. num. 7. Nicol. Garc. de *benefic. part.*
3. cap. 4. §. 2. num. 24. Homobon. de Bonis de examine *ecclesi.*
p. 1. tract. 1. cap. 10. quast. 62. in fine. Rot. *decis. 600. num. 4.*
in 1. collect. nouiss. Farin. alias part. 4. diuers. metipsum in
tract. de Canonici. cap. 37. Ludouic. Miranda in *man. Pra-*
lator. tom. 2. quast. 23. art. 5. conclus. 5. Paul. Layman in *can-*
on. quast. de Pralat. ecclesi. elect. quast. 28. resens. 2. & quast.
181. respos. 3. Raguc. de voce canon. in *Capitulo. quast. 24.*
 Sebast. Caf. in *relect. de ecclesi. hierarchia. disputat. 2. §. 1.*
num. 22. Iul. Lator. *variarum lucubrat. tom. 1. titul. 4. cap.*
15. ex num. 33. Tamburin. de *iura Abbatum. tom. 1. disput. 5.*
quast. 8. num. 8. Aldan. in *compend. canon. resolut. lib. 1. titul.*
8. ex num. 1. Sel. in *selectis canonici. cap. 2. per tot. nouissime*
 Stephan. VVeyms ad *constitutiones 24. ex antiquo iure de-*
sumptas. & per Concilium Trid. innouatas consue. 4. pag. 35.
cum segg. vbi innouatur Clem. vi. de atate & qualiter per de-
cretum in presentu. Rota decis. 600. num. 2. p. 4. diuersor.
2. Procedere non modo in omnibus actibus expediendis, qui capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus, & minus in Synodo huiusmodi Canonici vocem consultiuam, neque assentientiam, aut sedem in Capitulo habere posse, refert decisu Nicol. Garc. d. p. 3. c. 4. n. 25.
3. Procedere quoque in Canonici habentibus vocem ratione canonice, tenet Monet. d. part. 2. quast. 20. à *num. 1.* quem refero de *Canon. cap. 37. num. 7.* non autem in habentibus alio iure, puta priuilegio, statuto, fundatione, vel consuetudine, quia licet Subdiaconi non sint, vocem in Capitulo habere, resoluunt Fr. Emman. d. tom. 2. q. 51. art. 1. Nicol. Garc. in *addit. ad d. p. 3. cap. 4. num. 31.* Portel. in *dub. regular. verb. electio num. 6.* Sigism. à Bono-
 nia de *elect. dub. 91. num. 2.*
4. Vocem in Capitulo aliquo pacto acquirere, seu præscribere non posse Canonici donec in Sacris fuerit constitutus, tenet Sel. in *selectis canon. cap. 2. num. 3. vbi testatur sic fuisse decifum sub die 20. Aprilis 1602.*
5. Canonici in Collegiata licet possint esse in ætate quatuordecim annorum nihilominus nisi sit in 22. anno, non posse habere vocem in Capitulo, dicit Sel. d. cap. 2. nu. 4. attestans ita fuisse resolutum sub die Augusti 1621. Stephan. Gratian. *discept. forens. tom. 4. cap. 482. num. 20. cum segg.*
6. Canonici à Sede Apost. super ætate dispensatum non prius cogendum esse ad sacros Ordines promouendi, quam ad 22. annos peruenierit, refert decifum Garc. d. p. 3. cap. 4. num. 17.
7. Canonicos supranumerarios, qui priuilegio Apost. in aliqua Cathedrali recipiuntur, cum eo quod solum participant de distributionibus quotidianis, & nullam obtineant præbendam, sed ad primam vacaturam iuxta eorum prioritatem admittantur, non teneri habere maiorem ætatem quam 14. annorum, dummodo non optent nisi cum ætate requisita, resoluit Sel. *discept. cap. 2. numero 5. vbi ait sic fuisse decifum in Vennfren. 13. Martij 1603.*
8. Archidiaconus, ad quem de consuetudine Ecclesiæ spectat absente Decano conuocare Capitulum, & in eo proponere, ac resolutiones accipere, id potest etiam si non sit in Sacris, cum iste sit actus iurisdictionis, qui competit Archidiacono etiam in Sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione Ordinis, sed antiquitatis, & superioritatis, ita refert decifum Garc. d. p. 3. cap. 4. num. 26.
9. Prælato Ecclesiæ collegiatæ, etiam si sacris Ordinibus careat, præfidentiam, ac vocem in Capitulo competere, resoluunt Villar, del patronado de Catalania. p. 7. §. 1. num. 15,
- Raguc. de voce canon. in *Capitulo quast. 5. num. 3. & quast. 24. num. 3.* Nicol. Garc. in *addit. ad d. cap. 4. sub num. 26.* vbi subdit in illis non procedere hoc decretum, refero Ego ipse d. tract. de *Canon. cap. 37. num. 11.*
- Decanis, Archidiaconis, seu Prioribus (licet possint conuocare Capitulum, & in eo proponere, ac resolutiones accipere, etiam si in sacris constituti non sint, ut refert decifum Garc. d. cap. 4. num. 26.) non licere dare vocem in Capitulo stante dispositione Concilij in presenti, attestatur resolutum Garc. in *addit. ad d. cap. 4. sub num. 26.* pro vt refero d. tract. de *Canon. cap. 37. num. 12.*
- Dispensatum à Papa in ætate pro obtinendo Canonatu in Cathedrali vocem in Capitulo habere existimauit Sel. d. cap. 2. num. 9. attestans ita fuisse decifum in Reatina 10. Iulij 1627. & in Montispolitani 13. Ianuarij 1629. & in S. Miniati 15. Septembris eiusdem anni, & harum decisionum memini d. tract. de *Canon. cap. 37. num. 13.* vbi tamen subdidi ex Rot. Senen. *Archiepiscbyteratus 23. Iunij 1606. coram bono mem. Card. Lancelotto iun. contrarium esse tenendum vbi dispensatio non esset sufficiens.*
- Obtinentem ex legitimo titulo in eadem Ecclesia duas præbendas, vel præbendam, & Dignitatem, duas voces in Capitulo habere debere resoluunt Couarr. lib. 3. *variar. cap. 13. num. 6.* Hoied. de *incompat. benefic. p. 1. cap. 12. à num. 15.* & saltem stante consuetudine admittit Monet. de *distribut. quotid. p. 2. quast. 4. n. 14.* Rot. in *Oriolen. Canoniciatus 11. Martij 1619. coram bono memoria Remboldo.*
- In Subdiaconatus Ordine, &c.] Non sufficere quod quis Ordinem requisitum suscipiat ante legitimam ætatem, ne videatur ex delicto suo assequi quod sine illo non fuisset assequutus, resoluunt Fr. Emmanuel *quast. Regular. tom. 3. quast. 23. art. 12.* Hieron. Roder. in *compendio quast. regular. resolut. 15. num. 24.*
- Vocem in huiusmodi Ecclesijs, &c.] Actiuam scilicet, quæ simpliciter, & absolute vox dicitur, non autem passiuam, vt per Garc. in *addit. ad d. p. 3. cap. 4. sub num. 15.* quem refero d. tract. de *Canon. cap. 16. num. 18.*
- Si verò qui Dignitates, &c.] Vide Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 8. quast. 11.* Fr. Emmanuel *quast. regular. tom. 2. quast. 51. art. 5.* Zerol. in *praxi Episcopi. p. 1. verb. Canonici. §. 2.* Monet. de *distribut. quotidian. p. 2. quast. 19. num. 9.* Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 10. cum multis segg. metipsum d. tract. de *Canon. cap. 16. per totum.*
- Et comprehendere hoc decretum etiam beneficia, quæ Ordinem requirunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, resoluunt Aloyf. Ricc. d. *resolut. 486. num. 12.* Nicol. Garc. d. cap. 4. à *num. 13.* & in *addit. num. 15.* refert decifum comprehendendi sub hoc decreto Capellaniam requirentem certum Ordinem.
- Capellaniam si requirit certum Ordinem comprehendendi sub hoc decreto, vt obtinentes beneficia teneantur intra annum suscipere Ordines requisitos, refert decifum Nicol. Garc. in *addition. ad d. cap. 4. num. 12.* & tenet Alex. Trentacinq. *const. 41. per tot.*
- Capellania de iure patronatus laicorum, cui est iniunctum onus dicendi Missas personaliter, vel Euangelium, vel Epistolam cantandi, non potest conferri ei, qui non est illius ætatis, vt infra annum ad Ordines promoueri possit, idem si in fundatione dictum fuerit quod obtinens esset Sacerdos, Diaconus, vel Subdiaconus, ita refert decifum Garc. in *addit. ad p. 7. cap. 1. num. 99.*
- Capellania est Sacerdotalis, ita vt possit conferri ei, qui intra annum valeat promoueri ad sacerdotium, si in eius fundatione dictum sit quod ad eam debeat presentari vnus Capellanus sive genere testatoris aliquis Presbyter inueniatur, alias quicumque alius sic Sacerdos, qui Capellanus teneatur facere singulis annis anniuersarium pro anima testatoris, & teneatur Missas, & alia diuina officia celebrare in eadem Capella iuxta facultatem, & possibilitatem fructuum, & reddituum. Ad decif. Mantica 129. vbi fit differentia inter Presbyterum & Sacerdotem, fuit dictum non applicari ad casum, cum illa loquatur de obseruantia subsequuta, in qua principaliter se fundat decifio, ita Sel. d. c. 2. n. 20. attestans sic fuisse decifum in *Salernitana 11. Jan. 1620.*

20. *In iusto impedimento cessante.* Exemplificat Monet. de distribut. quotidian. p. 2. quest. 19. num. 3. cum gloss. verb. iusto impedimento, in cap. commissio. de elect. lib. 6. in infirmitate totius illius anni, vel si absens erat Episcopus, & commendatarius litteræ haberi non potuerunt, vel cum Episcopus ordinare noluit, aut denique addi posse sentit si absens fuit causa studiorum de licentia Episcopi. saltem quoad effectum vitandi alias penas præter amissionem dimidiæ distributionum. Ego ipse d. tract. de Canon. cap. 16. num. 11. Et refert Aloyf. Ricc. d. resol. 486. num. 6. penam canonicam præscriptam his, qui ultra annum sacerdotium non perceperint, non habere locum in Rectore, qui intra annum à die adeptæ possessionis, vel intra tempus legitime ei prorogatum comparuit, & se promoueri petijt, offerendo quantum in se erat, se paratum suscipere sacerdotium, & Ordines, & tamen Ordinarius propter illitatem, vel aliam causam eum promouere noluit, & num. 8. asserit decisum, parochum si eo morbi genere teneatur, ut ad functionem sacerdotij, & res diuinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non teneri, durante dicto morbi genere se initiari facere.
21. *Intra annum, &c.* Computandum scilicet à die habitæ possessionis, dummodo per prouisum non steterit quominus antea possessionem perceperit, ita Ego ipse d. tract. de Canonie. cap. 16. num. 7. vbi refero decisum in Veronen. 13. Septembris 1631.
22. *Alioquin panas incurrant, &c.* Pœnam priuationis dimidiæ partis distributionum, quam incurrunt Canonici, & alij intra annum requisitos Ordines non suscipientes, intelligendam de ijs, dumtaxat distributionibus, quæ propriè & strictè distributiones quotidianæ dicuntur, nec

pe quæ datur ijs, qui horis, seu officiis ordinarijs intersunt, de quibus loquitur Clem. ut ij, de erate & qual. non autè de extraordinarijs, distributionibus, quæ datur pro funebribus, seu anniuersarijs defunctorum, & alijs huiusmodi, quæ largè & generaliter distributiones dicuntur, resoluunt Monet. de distrib. quotid. p. 1. quest. 3. num. 12. nisi distributiones funeralium, seu anniuersariorum sint vnite cum horis, Garc. in addit. ad d. p. 3. cap. 4. sub numer. 15. quem refero d. tract. de Canon. cap. 16. num. 13. vbi num. 14. resoluo pœnam præfatam priuationis dimidiæ partis distributionum intrare, quamuis reliqua dimidia, quæ superest, non sufficiat ad sustentationem, & numer. 15. etiam quamuis iste non promotus inter sit diuinis, & officium recitet.

Non promotum infra annum ad requisitos Ordines posse alijs pœnis quàm priuationis puniri, colligitur ex d. Clem. ut ij, & decisum fuisse testatur Garc. d. p. 3. cap. 4. num. 16. quem refero d. cap. 16. num. 20. vbi subdo priuationem non incurrì ipso iure, & non licere Episcopo ad huiusmodi priuationem procedere absque solemnitate à Concilio requisita.

An verò, & quando, & sub quibus pœnis teneantur parochi suscipere sacerdotium infra annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum, dixi latè de officio, & potest. Parochi cap. 5. per tot.

Nec alijs in posterum fiat prouisio, &c. Vide Nauarr. consil. 45. in antiq. alias consil. 10. in nouis, sub tit. de temporibus ordin. & consil. 2. alias 8. de præbend. Paul. Commot. respons. moral. libro 6. questione 64. numero 2. Lessi. de iustis, libro 2. cap. 34. dub. 24. in fine. Homoboni. de Bonis de examine Ecclesiast. part. 1. tract. 1. cap. 9. quest. 51.

Dispensationes committe de extra Curiam Rom. ab Ordinarijs videantur, nec gratiosæ effectum habeant, nisi Episcopus cognouerit summarie.

CAP V T V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Dispensationes, seu commutationes vltimarum voluntatum committi possunt Abbatibus, & alijs Prelatis habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem.
- 3 Dispensationes matrimoniales quando inferioribus possint committi.
- 4 Dispensationes matrimoniales Priori sunt committende si Prioratus sit nullius diocesis.
- 5 Dispensationes matrimoniales, & litteræ in forma Dignum sunt committende illi, cui mandata est iurisdicção, visitatio, &c.
- 6 Taciturnitas veri, & expressio falsi an & quando vitiet gratiam.
- 7 Ordinarius, qui debet cognoscere extrajudicialiter an dispensatio careat vitio subreptionis, tenetur citare partem.

Dispensationes, quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam curiam committendæ erunt, & committantur ordinarijs, illorum, qui eas impetrauerint, ea verò quæ gratiosè concedentur, suum non fortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tanquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extrajudicialiter cognoscatur, & expressas preces surreptionis, vel obreptionis vitio non subiacere.

1. *Ide Seraphin. decis. 1072. Fernandez in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 16. §. 3. num. 11. Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 49. Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 7. num. 30. cum seqq. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 35.*
2. *Committantur Ordinarijs, &c.* Etiam Abbatibus, & alijs Prelatis habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem, ac proprium districtum, committendas esse dispensationes, seu commutationes vltimarum voluntatum, quas eorum subditi à Sede Apostol. impetrant, resoluunt Garc. de benefec. part. 9. cap. 2. num. 147. Flores de Menar. var. libro 3. quest. 24. num. 22. Monet. d. d. cap. 7. num. 34. vbi num. 44. testatur stylo Curie nunc habere ut huiusmodi commissiones nunquam hisce Prelatis, aut eorum vicarijs, sed Ordinarijs locorum, aut ijs deficientibus fiat Episcopis, seu Ordinarijs vicinioribus. Intellige tunc de eorum huiusmodi dispensationes posse committi inferioribus Ordinarijs quando sunt nullius diocesis, & habet

quasi Episcopalem iurisdictionem, Coccin. decis. 346. quam ad litteram refert Modern. de supplicat. ad sanctiss. part. 2. cap. 4. num. 35.

Dispensationes matrimoniales, & alia quæcumque quæ subditi inferiorum Episcopis à Sede Apostol. conceduntur, si eas extra Romanam curiam committi contigerit, & illi inferiores nullius diocesis existant, & iurisdictionem quasi Episcopalem habeant, eisdem inferioribus, non autem vicinioribus Episcopis sunt committendæ, ita refert decisum Nicol. Garc. d. p. 9. c. 2. num. 142.

Dispensationes matrimoniales, & alia huiusmodi Priori sunt committenda, si Prioratus sit nullius diocesis, & quasi Episcopalem iurisdictionem habeat, ita refert decisum Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 144.

Dispensationes matrimoniales, & litteræ in forma Dignum sunt committende illi, cui mandata est iurisdicção, visitatio, correctio, & superioritas, etiam quoad institutionem, præsentationem, & nominationem,

ita refert decifum Garc. *diff. part. 9. cap. 2. numero 145.*
 8 *Expreflas preces fubreptionis, &c.] An & quan-*
do taciturnitas veri, aut exprefio falſi vitiet gratiam?
vide late Monet. diff. tract. de commutat. vltim. volunt.
cap. 6. num. 114. cum multis feqq.

Ordinarius, qui ex vi Concilij in praefenti de-
 ber cognoscere extraiudicialiter, an dispensatio ca-
 reat vitio fubreptionis, & obreptionis, teneri ci-
 tare partem, refolvit Aloyf. Ricc. in *praxi athena* re-
 fol. 50.

Vltima voluntates circumſpecte commutanda.

C A P V T V I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Causa iusta, & necessaria copulativè requiritur ad commutationem vltimarum voluntatum.
- 3 Pecunia legata ad aliquem vsum quando non sufficit, potest Episcopus commutare.
- 4 Vfus legatus quando non potest adimpleri, Episcopus convertit in alium pium vsum.
- 5 Monasterium quando in certo loco testatoris iussu construi non potest, tunc Episcopus ut alibi construatur efficere potest.
- 6 Legatum quando esset factum ad vnum vsum non ita necessarium, tunc potest Episcopus in alium

vsum pium eidem Ecclesiae magis necessarium commutare.

- 7 Episcopus pro una tantum vice, & ad tempus potest cum consensu heredis voluntatem defuncti alterare.
- 8 Episcopus potest in alio loco testatoris exequi voluntatem, quando Ecclesia, ad cuius fauorem illa emanavit, negligens est.
- 9 Episcopus potest commutare defunctorum voluntates si urgeat aliunde necessitas commutandi, neque adiri potest Papa.
- 10 Cardinales, Abbates, Vicarius Episcopi, Capitulum Sede vacante an possint commutare.

4 Instà test.
vltim. de re-
form. c. 4.

IN commutationibus vltimarum voluntatum, & quae non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, & Episcopi, tanquam Legati Sedis Apostolicae, & summarie & extraiudicialiter cognoscant, nihil in pre-
 cibus tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes praedictae executioni demandentur.

1. **V** Ide cap. tua vobis 17. §. cum igitur, vbi Cou. de testam. Nauarr. in man. c. 27. num. 38. Suar. de Paz in praxi tom. 2. pral. 2. num. 45. Spin. in specul. testam. gloss. 1. rub. num. 24. Fr. Enjman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 125. art. 9. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 3. collect. 558. & in decis. curie Archiep. Neapol. decis. 171. part. 4. Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 50. Mari. Anton. var. resol. lib. 1. resol. vlt. casu 40. late Monet. in tract. de commutat. vlt. volunt. cap. 5. cum tribus feqq. metipsum de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 83. Valenzuel. conf. 130. num. 54. tom. 2. Perez de Lara de anniverf. & Capell. lib. 1. cap. 14. Gabr. Pereira de manu Regia part. 1. c. 16. Mich. de Reinoso in obseruat. iuris, obseruat. 7. Ciardin. controuers. cap. 5. num. 16. cum seq. Franc. Carpan. de execut. testament. lib. 3. cap. 4. num. 4. cum feqq.

2. **Q**ue non nisi ex iusta, & necessaria causa, &c.] Ergo vtrumque copulativè requiri ad causam huiusmodi commutationum, quod nimirum simul sit iusta & necessaria, ex hoc loco colligit Monet. d. tract. de commutat. vltim. volunt. c. 6. num. 86. cum feqq. & num. 110. aperte docet quamlibet de per se sufficere, respondens vt cum sit commutatio ex causa necessaria, illa necessitas iusta, hoc est, non iniusta esse debeat, vel potius illa vt causa commutationis non solum possit esse necessaria, sed & quavis alia iusta, hoc est, probabilis, seu rationalis.

3. **I**nter iustas causas, ob quas Episcopus vltimas defunctorum voluntates commutare potest, illa prima est, quando pecunia legata ad aliquem vsum non sufficeret, quia tunc in alium vsum per Episcopum converteri posse, resoluunt Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 558. vers. tertia causa, Bertach. in tract. de Episcopo lib. 4. part. 4. num. 71. Roch. de Curte de inrepar. verb. construxit, g. 11. Lambert. in simili tract. lib. 1. part. 1. g. 4. art. 12. Monet. d. cap. 5. num. 330. Ego ipse d. alleg. 83. num. 7. Perez de Lara d. lib. 1. cap. 14. num. 9.

4. **S**ecunda causa est, quando vsum legatus non potest adimpleri, tunc enim Episcopum posse quicunque legata pia in alios pios vsum convertere, resoluunt Guido pap. decis. 556. Aloyf. Ricc. d. collect. 558. vers. prima, Monet. d. cap. 5. num. 322. Perez de Lara d. lib. 1. cap. 14. num. 27. cum feqq. Molin. d. tract. 1. disput. 249. num. 7. Franc. Carp. d. lib. 3. cap. 4. num. 31. Ego ipse d. alleg. 83. num. 8. Veluti tante difficultate executionis, quia tunc poterit

Episcopus relictum pium in alio pio opere erogare, veluti si anniverfarij relinquatur pro Missis cantandis, quæ tunc temporis cantari non possunt propter interdictum, nam poterit relictum in aliud opus pium converteri. Vel si iubeat anniverfarij Missas celebrari hora vndecima quotidie, poterit iubere quod tempore veris, & ætatis celebretur anteriori hora; ita Perez de Lara de anniverfarij & Capell. lib. 2. c. 10. num. 24. cum feqq. vbi num. 27. aduertit quod quando propter impedimentum, seu difficultatem anniverfarij non potest impleri in specifica forma, sed debet necessarij converteri in alium pium vsum arbitrio Superioris, si testator prouiderit quid faciendum sit, illud est obseruandum.

Tertia causa est, si monasterium in certo loco testatoris iussu construi non potest, tunc enim Episcopum, vt alibi construatur, efficere posse, tenent Gambr. de officio, & potest. Legati à latere, lib. 6. à num. 223. Aloyf. Ricc. d. collect. an. 558. in fine, Ego ipse d. alleg. 83. num. 10. Molin. d. tract. 2. disput. 249. num. 7. vers. vnde, Franc. Carp. d. lib. 1. cap. 22. num. 11.

Quarta causa est, quando legatum esset factum ad vnum vsum non ita necessarium, quia tunc posse Episcopum in alium vsum pium eidem Ecclesiae magis necessarium commutare, asserunt Aloyf. Ricc. d. collect. 1270. vers. limita sexto, Marc. Anton. Genuef. in praxi Archiep. Neapol. cap. 19. in vltim. impress. & in praxi Eccles. quæst. 213. Vgol. de officio Episcopi, cap. 61. num. 5. Mart. de iurisdic. part. 4. casu 74. num. 10. & 11. Monet. d. cap. 5. num. 354. Ego ipse d. alleg. 83. num. 12. Vnde Gullielm. Benedict. in cap. Raynurius, verb. reliquit num. 17. de testament. quem refert & sequitur Perez de Lara d. lib. 1. c. 10. num. 29. tenet quod si testator reliquit viginu annuatim pro anniverfario celebrando in Ecclesia, quæ indiget reparatione, nec sit aliunde vnde reparari possit, tunc de auctoritate Episcopi, & eius licentia, poterit illa pecunia converteri in Ecclesiae reparatione per aliquod tempus; & idem Perez de Lara citato loco num. 30. ait quod si relinquatur pecunia pro construenda capella, vbi sunt aliae plures ad sufficientiam, & Ecclesia indigeret reparatione, tunc potest consumi pecunia in reparatione, & idem dicit si relinquatur pecunia pro ædificanda Ecclesia in ciuitate, vbi sunt plures Ecclesiae ruinosae, & egentes reparatione, nec sit vnde subueniri, aut prouideri possit, quia

quia tunc auctoritate Episcopi poterit illa pecunia conuertere in reparatione antiquarum Ecclesiarum, & num. 17. addit quod si hoc fiat Episcopo auctoritate, debeat fieri praeuia causa cognitione, & quod apud acta constet de utilitate: si tamen à Romano Pont. sufficit sola voluntas, & insert ad eum casum, quo relinquitur pecunia Ecclesie ad ornamenta, quibus ipsa abundabat, cum egeret salario Rectoris, & dicit Episcopi auctoritate posse fieri conuersionem, & alterationem, facta prius solemniter inquisitione utilitatis, saltem summaria.

7. Quinta causa est, quando pro vna tantum vice, & ad tempus commutatio facienda esset, tunc enim posset Episcopum cum consensu heredis voluntatem defuncti alterare, tradunt Mari. Socin. in tract. de oblat. libel. num. 19. Cuch. institut. maior. lib. 2. tit. 9. num. 61. Vgolin. d. e. 62. num. 7. citati à Gutier. consil. 1. num. 19. qui contrarium tenent. Monet. d. cap. 5. num. 332. Marc. Anton. Genu. d. cap. 19. num. 5. Diana moral. resol. part. 2. tract. 3. miscel. resol. 26. vers. aliqui Doctores, Aloyf. Ricc. d. collect. 558. vers. quinta. Ego ipse d. allegat. 83. num. 14. vbi post Nicol. Garc. aduertit hoc non posse procedere attenta dispositione Concil. Trid. sess. 25. de reformat. cap. 5. quod prohibet Episcopis

tollere etiam cum consensu patroni qualitates in fundatione beneficiorum appositas.

Sexta causa est, quando Ecclesia, ad cuius fauorem emanauit defuncti voluntas, negligens est, data enim huiusmodi negligentia posse Episcopum in alio loco, seu alio modo testatoris exequi voluntatem, dicunt Lap. alleg. 87. post num. 4. Monet. d. cap. 5. num. 335.

Septima causa est, si urgeat aliunde necessitas commutandi vltimas defunctorum voluntates, neque adiri possit summus Pontif. tunc enim posse Episcopum illam commutare multis probat Monet. d. cap. 5. à num. 348. vbi num. 352. amplius procedere, quamuis tunc pateat recursus ad Nuncium Sedis Apost. seu Legatum etiam de latere.

8. Episcopi. An & quando Episcopus respectu subditorum Prælati inferioribus sue diocesis possit defunctorum voluntates commutare? vide Monet. d. e. 5. à num. 382. & precipue à n. 389. Et de Cardinalibus in suis titulis, Abbatibus, Vicariis, Episcopis, & Capitulo Sede vacante, nuncupatim agit idem Monet. d. e. 5. n. 427. 452. 453. & 484. Summarie & extrajudicialiter cognoscant. Ita Perez de Lara d. lib. 1. e. 10. num. 36.

In appellationibus, &c. seruetur tenor cap. Romana, de appellat. in 6.

C A P V T VII.

1 Doctores de materia huius cap. agentes.

2 Cap. Romana, seruetur etiam in appellationibus ad Sedem Apost. interpositis.

3 Auditores Legatorum, aliique iudices Apost. debent seruare hoc decretum.

Legati, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentij quarti quæ incipit, Romana, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quacumque sint ipso iure nulla.

4 In Concil. Lugdun.
6 Cap. Romana de app. in 6.

1. Vnde Lancell. de attent. part. 2. cap. 10. in præfat. quest. 5. num. 165. Soar. de Pace in præfat. tom. 2. part. 5. cap. unico. num. 4. ad fin. & num. 14. ad fin. Quarant. in summa Bullar. verb. Archiepiscopi auctoritas. num. 13. vbi ait quod à subditis Episcopi suffraganei appellatur ad Archiepiscopum, Mendez à Castro in praxi Lusit. lib. 2. cap. 11. num. 13. Gabr. Pereira de Castro de Manu Regia part. 1. cap. 10. num. 9. Sigism. Scacc. de appellat. q. 8. nuon. 52. cum segg. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 7. pag. 57. vbi innouatur cap. Romana, de appellat. lib. 6. per decretum Concilij in præsentem latè Salgado de process. regia. 10. 1. part. 2. cap. 10. num. 19. cum sequentibus. & de supplicat. ad sanctissim. p. 2. e. 31. à num. 8. Mart. in compilat. decis. tom. 1. tit. de inhib. cap. 10. num. 11. metipsum in col. lectam ad cap. Romana, de appellat. in 6. Ea in parte qua reperitur d. cap. Romana à Synodo Tridentina innouatum, ac denno confirmatum, voluit per Superiores Prælatos, ad quos appellatur, non recipi neque admitti appellationes, nisi constitit ex causa probabili appellatum esse; & quod iidem Superiores inhibitiones contra iudices inferiores, à quibus appellatum est, concedere non debeant, nisi ipsi prius de deuolutione constitit, vt refert Stephan. VVeyms d. loco num. 1. vbi num. 2. affirmat satis expressisse Synodum Trident. qui sint intelligendi Superiores eiusmodi, cum Concilium Lugdunense de solo Archiepiscopo Remensi disposuisset, designauit enim Legatos, & Nuncios Apost. Patriarchas, Primates, & Archiepiscopos Metropolitanos tanquam eos, ad quos frequenter interponi solent appellationes; & iam vidimus in nostro Tribunali Nunciaturæ Hispaniæ de expresso mandato Illustrissimi & Reuerendissimi D. D. Caesaris Fachenetti Nuncij Apost. cum potestate Legati de latere

Barbof in Collect. in Concil. Trid.

dispositionem d. cap. Romana obseruari, cum antea in consuetudinem apud nos abiisset si eius litteras stricte accedamus, nam dicebant aliqui necessitatem istam exprimendæ causæ non videri impositam iudici superiori, ad quem appellatum est, sed parti appellanti, vt appellationis sue causam legitimam debeat exprimere, non solum in appellando apud iudicem à quo appellat, sed etiã in prosecutione appellationis apud iudicem ad quem, dum appellationem suam introducit; alioquin Superior causam recipere non debeat, neque alteri illam committere; in quo latet minus periculi alicuius dedecoris quoad iudicem superiorem, si postea forte causa prætexata inueniatur minus legitima: quandoquidem hoc casu, seu sensu non teneatur Superior recipiendo appellationem pressius inquirere, an interposita fuerit ex causa probabili; indeque fiet vt etiam pars citata, possit liberius contra causam expressam excipere: atque ita sufficiet si Superior in suis litteris citatorijs expresserit generalem dumtaxat causam interpositæ appellationis, quia tenebitur citatus necessario comparere, etiam si aliud nihil fuerit expressum in citatione, quam quod vocetur ob appellationem interpositam. Maxime cum satis sit parti appellatæ sibi deinde adhuc superesse facultatem allegandi apud Superiorem causam non fuisse deuolutam, neque deuolui potuisse, eo quod appellatio manifeste erit frivola, vel iniusta. Quæ interpretatio Innocentianæ constitutionis tametli restrictiua sit, in vñ tamen forensi maxime recepta est, nimirum vt iudex superior in citatione aliud plerumque non exprimat, quam quod ad se fuerit prouocatum, quasi sufficiat quod ipse deinde in progressu causæ possit plenius cognoscere de allegata appellationis causa, an probabilis, an improbabilis fuerit. Hactenus Stephan. VVeyms citato loco.

O

Cap.

2. Cap. Romana, de appellat. in 6. servari debere etiam in appellationibus ad Sedem Apost. interpositis, refert decretum Sel. in select. canon. cap. 23. num. 13. Stephan. VVeyms d. loco num. 4. in fine.

3. Auditores Legatorum, aliosque iudices Apost. à Legatis, & Nuncijs delegatos, quibus iuxta facultatem illis concessam committunt audiendas, & cognoscendas causas appellationum ab Ordinarijs ad Sedem Apost.

interpositarum, debere servare hoc decretum Concil. super inhibitionibus, iuxta formam cap. Romana, de appellat. in 6. decernendis, dicit resolutum Sel. d. cap. 23. num. 14.

a. Aliter inhibitiones, &c.] De non facile relaxandis inhibitionibus contra iudices inferiores, à quibus provocatum est, agit latè Stephan. VVeyms d. loco num. 10. cum segg. pag. 63. & 64.

Episcopi plenissime videant pias omnes dispositiones quorumcunque Collegiorum, & hospitalium, exceptis ijs, quæ sunt sub immediata Regum protectione, non obstantibus, &c.

CAP V T VIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Non prohibet quin & iudices seculares visitare possint hospitalia si hoc eis aliàs legitime competat.
- 3 Ordinarius non potest hospitale visitare, si dictum sit quod non possit se intromittere in eius visitatione.
- 4 Ordinarius in dubio potest ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere.
- 5 Ordinarius potest visitare hospitale priuatum & corrigere, ac reformare in ijs tantum, quæ ad observandam voluntatem fundatoris pertinent.
- 6 Hospitalia etiam unita debent ab Ordinarijs visitari.
- 7 Visitare potest Episcopus hospitalia, & pia loca etiam si sint priuata laicorum.
- 8 Exequutio aduersus administratores hospitalium ad Ordinarium spectat.
- 9 Episcopus potest animadvertere in Rectores hospitalium, qui non versantur ut oportet in administratione, non obstante quacunque exemptione.
- 10 Hoc decretum extra visitationem locum non habet.
- 11 Episcopi curare debent ut hospitalia à suis administratoribus quomodolibet exemptis fideliter administrantur.
- 12 Visitare potest Archiepiscopus Collegium Firmanum Martiale.
- 13 Collegium scholarium sub gubernio civium iurisdictioni Episcopi subiacet si scholares in eo debeant initiari clericali charactere.
- 14 Fundator potest excludere Ordinarium ab administratione capellaniarum.
- 15 Hospitalia administrata à Fratibus B. Ioannis Dei non sunt exempta à iurisdictione Ordinarij.
- 16 Abbates habentes quasi Episcopalem iurisdictionem.
- 17 Capitulum Sede vacante.
- 18 Visitare potest Episcopus locum nullius diocesis qua-

tenus intra sua diocesis fines situm sit.

- 19 Legatus potest cumulatim visitare Ecclesias exemptas, quas possint Ordinarij ex decretis Concilij.
- 20 Visitare non possunt Ordinarij in Ecclesijs Regularium etiam sanctissimum Sacramentum.
- 21 Altaria, & capellas in Regularium Ecclesijs etiam per seculares confraternitates constructa visitare non potest Episcopus.
- 22 Collegia quacunque visitare potest Episcopus.
- 23 Confraternitates auctoritate Papæ, seu Episcopi instituta ab Episcopo ut pia loca visitari possunt.
- 24 Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes Episcopus visitare potest; sed an earum capellas ostenditur.
- 25 Visitare potest Episcopus hospitalia, & beneficia commendata in Ecclesijs Regularium existentia, in quibus non viget Regularis observantia.
- 26 Visitare potest Episcopus Confraternitatem existentem in Ecclesia Monachorum Montis Virginis.
- 27 Hospitalia quæ sunt sub immediata Regum protectione visitare non potest Episcopus.
- 28 Hospitalia quæ expressè reperiuntur sub immediata Regum protectione comprehenduntur tantum sub nomine talium hospitalium.
- 29 Episcopus cognoscit de exceptione quoddam hospitale sub immediata Regum protectione existat.
- 30 Ordinarij iurisdictioni non fuit derogatum per hoc decretum.
- 31 Loca destinata ad pauperes sustentandos visitare potest Episcopus.
- 32 Episcopus compellere potest laicum ad exequutionem piorum legatorum.
- 33 Exequutio administrationis piarum dispositionum non impeditur, nec suspenditur per appellationem.
- 34 Intelligitur de consuetudine post Concil. sciente & patiente Episcopo introducta.

a Clement. a
quia contin-
git. de relig.
domibus.

Episcopi, et etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à iure concessis omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores, habeant ius visitandi hospitalia, & collegia quacunque, ac y confraternitates laicorum, & etiam quas scholas, siue quocumque alio nomine vocant, & non tamen, quæ sub regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia elemosynas Montis Pietatis, siue Charitatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita, ac omnia quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos, instituta sunt, ipsi ex officio b iuxta sacrorum canonum statuta, n cognoscant, & exequantur, b non obstantibus, i quacunque consuetudine, etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.

b Cap. tua
& cap. Ioan-
nes, de testa.

Vide

1. **V**ide Tiraq. de privileg. pia causa, privileg. 149. Gutier. pract. lib. 1. quæst. 45. num. 1. cum seqq. Azuned. l. 3. nu. 9. tit. 14. lib. 8. noua recop. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 13. à num. 21. Azor. in sit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 40. g. 10. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. hospitale §. 3. latè Perez de Lara de annuierf. & Capellan. lib. 2. g. 1. Gabr. Pereira de Manu Regia p. 1. e. 17. Piafec. in simili praxi, part. 2. cap. 3. num. 33. Salaz. de usu & consuet. cap. 8. num. 20. Mart. de iurisd. part. 2. cap. 18. per tot. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. ult. Vgolin. de officio Episcopi cap. 24. §. 1. num. 3. vers. visitare. Cened. pract. & canon. quæst. lib. 2. quæst. 22. à num. 14. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 209. Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 2. tit. 8. Sel. in select. canon. cap. 22. metiupum de officio, & potest. Episcopi, part. 3. allegat. 75. Valenzuel. conf. 87. num. 19. Stephan. VVeyms in constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innotatas, conf. 16. num. 8. cum seqq. pag. 64. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 11. Clarin. controu. forens. lib. 1. c. 65. num. 1.
2. Decretum Concilij in presenti quatenus concedit facultatem Episcopis visitandi hospitalia, & cetera pia loca, non prohibere, quin & iudices seculares eadem visitare possint, si hoc eis aliis legitime competat, refert decifum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 65. quem refert d. alleg. 75. num. 15. Stephan. VVeyms d. loco num. 10.
3. Si in fundatione hospitalis sit dictum quod Ordinarius nō possit se intromittere in eius visitatione, an possit illud visitare, vide Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 66. Rot. decis. 33. in princip. part. 3. recent. vbi fuit dictum posse Episcopum visitare, nisi aliter cautum sit in institutione. Franc. Carp. de executor. testam. lib. 1. cap. 22. num. 65. Alzed. de Episcopo part. 2. cap. 2. num. 56. Alphons. de Leone de officio Capellani q. 5. sect. 12. à num. 203. Perez de Lara de Capellan. & annuierf. lib. 2. cap. 1. à num. 16. Diana moral. resolut. part. 1. tract. 2. resolut. 83. in princip. vbi tenet nihilominus posse Episcopum visitare, nisi Episcopus in fundatione consensuat, quod ab eius eximatur visitatione.
4. In dubio posse Ordinarium ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec coram ipso doctum fuerit de institutione, in qua secus expresse cautum sit, refert decifum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. de hospitalibus num. 5.
5. Ordinarium posse visitare hospitale priuatum, & corrigere, & reformare in ijs tantum, quæ ad obseruandam voluntatem fundatorum pertinent, & ex decreto cap. seq. habere exigendi rationem ab administratoribus ipsius hospitalis, vnā tamen cum illis deputatis, quibus ex consuetudine ratio reddenda est, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 67.
6. Hospitalia etiam vnita, in quibus Ecclesiæ sunt, vbi assidue diuina officia celebrantur, & bona eorum non sunt distincta, debere ab Ordinarijs visitari, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 69.
7. Episcopum visitare posse omnia hospitalia, & pia loca quocunque nomine nuncupentur, etiam si sint priuata laicorum, & corrigere, & reformare in casibus à iure concessis, scilicet ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, vtque testatoris voluntas feruetur, referunt decifum Marta de iurisd. part. 2. cap. 18. num. 5. Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 74. Ego ipse d. alleg. 75. num. 11. Stephan. VVeyms d. constit. 16. num. 9. vbi cum Renato Chopino aduertit Synodum in hoc nouam potestatem Episcopis non attribuere, quia & olim similibus piorum locorum curam Episcopis, Ecclesiasticisque relictam fuisse, num. 12. referi facram Congregationem. censuisse Episcopos cumulatiue constitutos esse executores cum alijs quibuscumque inferioribus piarum dispositionum executoribus, & iuxta hanc distinctionem sunt intelligenda quæ dicit Gabr. Pereira de Manu Regia p. 1. cap. 17. num. 7. dum resolut quod quando hospitalia, Confraternitas, seu albergaria constructa est per laicos, & ab ipsis administratur, omnis visitatio, & rationum petitio ad laicos Magistratus spectat, vt procedant non priuatiue, sed cumulatiue cū Episcopo, & ideo bene n. seq. ait quod in his, Barbof. Collect. in Concil. Trid.

quæ auctoritate Prælatorum erecta sunt, ad ipsos Prælatos priuatiue spectat visitatio.

Exequutionem aduersus administratores hospitalium condemnatos iuxta hoc decretum, siue soli Ordinario reddita fuerit ratio, siue vnā cum alijs deputatis, ad ipsum Ordinarium spectare, refert decifum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 29. lib. 1. §. 2. de hospital. num. 4.

Animaduertere autem posse Episcopum in Rectores hospitalium, leprofariorum, eleemosynarum, & xenodochiorum, qui negligunt, seu non versantur vt oportet in administratione, non obstante quacunque exemptione, Clement. quia contingit, de relig. domibus. Erasim. à Cochier de iurisd. ordinari. in exemptos, part. 2. quæst. 45. num. 79. Ego ipse d. alleg. 75. num. 12.

Decretum Concilij in presenti extra visitationem locum non habere in casibus etiam à iure non concessis, dicit resolutum Armendar. d. §. 2. de hospital. num. 7.

Quia curare debent Episcopi vt hospitalia à suis administratoribus quomodolibet exemptis diligenter ac fideliter administrantur, & gubernentur, dubium non est quin illorum visitationem instituere debeant, vt per illam cognoscere possint, quæ facere debeant administratores hospitalium, & Confraternitatum, sicut refert decifum Armendar. d. §. 2. de hospitalibus num. 12.

Visitare potest Archiepiscopus Collegium scholarium Firmanum, Martiale nuncupatum, fundatum quidem, & dotatum à Canonico Martiali, sed pratendente communitate, sub cuius gubernio regitur, à se fuisse fundatum, quia super hæreditate dicti Canonici deuoluta ad Cameram Apost. ratione spolij se composuit, & ex illiusmet bonis fundauit Collegium, ita Sel. in select. Canon. cap. 22. num. 3. attestans sic fuisse resolutum in Firmana 13. Iulij 1630.

Collegium scholarium fundatum sub gubernio, & administratione ciuium, cum conditione, inter alias, vt scholares debeant initiari clericali charactere, iurisdictioni Episcopi subiacet, & potest per ipsum visitari, Sel. d. cap. 22. num. 4. dicens sic fuisse decifum in Firmana 17. Augusti 1630.

Fundator ab administratione, cura, & visitatione capellanarum perpetuarum etiam collatiuarum excludere potest Ordinarium, nisi in casu negligentia, ita declarasse Paulum V. refert Garc. de benef. part. 1. cap. 2. num. 98.

Hospitalia administrata à Fratribus B. Ioannis Dei non sunt exempta à iurisdictione Ordinarij, nisi solum quoad Regularem obseruantiam, Sel. d. cap. 22. num. 5. vbi refert ita decifum in Auellina 12. Ianuarij 1630.

a. Episcopi. Idem posse Abbates habentes quasi Episcopalem iurisdictionem, resoluunt Flores de Mena var. quæst. lib. 2. g. 24. nu. 22. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 303.

Idem quoque posse Capitulum Sede vacante post Matien. & Molin. Theologum, resolut Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 2. num. 10.

Visitare potest Episcopus locum nullius diocesis quatenus intra suæ diocesis fines situm esse constet, ac per eundem dimissorias concedere, Ordinesque conferre debent, dum autem intra cuius diocesis fines existat, non appareat, per Ordinarium viciniorem præfata adimplenda sunt, Aldan. d. lib. 2. tit. 8. nu. 3. vbi testatur ita decidisse S. Congreg. Episcop. & Regul. in nullius Ruiliani Conuersan. diocesis 9. Septembris 1616.

Legatus potest cumulatiue visitare Ecclesias exemptas, quas possunt Ordinarij ex decretis Concilij, Sel. d. cap. 22. num. 7. referens ita resolutum ad fauorem Cardinalis de Lotharingia 16. Ianuarij 1597.

Visitare non posse Ordinarios in Ecclesijs Regularium, etiam Sanctissimum Sacramentum, tenet Sel. d. cap. 22. num. 8. attestans sic censuisse S. Congreg. Episcop. & Regul. in Nicoteren. de anno 1593.

Episcopum non posse visitare Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesijs, etiam per seculares confraternitates constructa, firmavit Aldan. d. tit. 8. num. 4. dicens sic decidisse eand. S. Congreg. Episcop. & Regul. in Papien. 21. Augusti 1615. & in Terracinen. 22. Ianuar. 1616.

21. *¶ Collegia quacunq[ue].* Vide Garc. de benef. p. 5. cap. 1. num. 612. metipsum d. allegat. 75. num. 21.

23. *¶ Confraternitates laicorum.* Eas enim auctoritate Romani Pont. seu Episcopis institutas ab Episcopo ut pia loca visitari posse resolvunt Perez d. 3. num. 9. tit. 14. lib. 3. Ordin. Annib. Roch. in tract. de visitat. in gloss. verb. laicorum. Carol. de Grassi. de effectibus cleric. effectus 1. num. 69. Ego ipse d. alleg. 75. num. 23.

24. *¶ Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes.* Episcopum posse visitare non tamen earum capellas, vel Altaria, quae intra easdem Ecclesias existunt, referunt decem Galer. in margarita casuum conscient. verb. Episcopus pen. Armendar. d. 5. de hospitalibus num. 14. & 15. Marc Anton. Genuent. in praxi Archiep. Neapol. cap. 21. in princ. Vgolin. de officio Episcop. p. 2. c. 49. §. 5. num. 2. Ciardin. d. e. 65. num. 6. Aldan. d. 118. num. 5. asserens sic decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. in Papien. 21. Augusti 1615. & in Terracinen. 22. Ianuarij 1616. Ego ipse d. alleg. 75. num. 13. ubi intelligo quoad administrationem tantum, transcripsit me non citato Aloys. Ricc. in decis. Curia Archiepiscop. Neapol. decis. 209. num. 8. part. 4. Sed postea inveni Sel. d. e. 22. num. 10. tenuisse Confraternitates laicorum in Ecclesijs Regularium exemptorum institutas subesse iurisdictioni, & visitationi Episcopi, atque ab eo visitari posse ne dum illas Confraternitates, sed etiam capellas ipsarum in ipsidem Ecclesijs Regularium existentes, in his tamen quae Confraternitatum administrationem respiciunt, & intelligit sacra Congregationis Episcoporum & Regularium decisiones, & praecipue in Offen. 2. Octobr. 1626. quatenus quoad capellas fecus sensisse videntur, intelligendas circa ea, quae non Confraternitatum administrationem, sed potius Regularium respiciunt. Vtrum autem Episcopi se intrinsecare possint in visitatione Confraternitatum, quae in Ecclesijs Militarum, seu Ordinum construuntur, vide Gabr. Pereira d. cap. 17. num. 13.

25. *¶ Visitare posse Episcopum tam Confraternitates laicorum in monasterijs, vel Ecclesijs Regularium existentes, in ijs tamen, quae Confratrum administrationem concernunt, quam etiam hospitale, ac beneficia commendata, in quibus non viger Regularis observantia, resolut Sel. d. cap. 22. num. 12. ubi ait sic censuisse S. Congreg. Episcop. & Regul. in Caputaquen. 27. Iunij 1609.*

26. *¶ Visitare posse Episcopum tam Confraternitatem existentem in Ecclesia Monachorum Montis Virginis, cuius superiores non subijciuntur Episcopo, sed habent in eorum monasterijs legitimam iurisdictionem dependentem ab Abbate, qui est caput Ordinis, quique cum suis monasterijs subijciuntur immediatè Sedi Apost. resolut Sel. d. cap. 22. num. 13.*

¶ Etiam quas scholas, &c.] Episcopus potest Visitare Vniuersitates omnes, exceptis illis, quae sub Regum protectione sunt, ut per Narbona l. 31. gloss. 1. num. 5. tit. 7. lib. 1. noua Recopil.

27. *¶ Non tamen quae sub Regum immediata protectione sunt, &c.] Vide Ordin. Reg. Lusit. lib. 1. tit. 62. §. 42. ubi Parens meus plures Doctores citat, Mart. de iurisdic. part. 2. c. 18. num. 2. cum segg. Perez de Lara de annuissar. & capellan. lib. 2. cap. 1. num. 49. Valasc. conf. 105. num. 62. Cabed. de patronatibus Regia Corona cap. 39. num. 3. & cap. 45. nu. 5. Ceual. commun. contra communes q. 897. num. 984. Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarra lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 70. cum segg. metipsum d. alleg. 75. num. 16. Valenz. conf. 58. num. 22. Gabr. Pereira de Manu Regia part. 1. c. 17. num. 11. pag. 170. nouissime Stephan. VVeyms d. constit. 16. num. 13. pag. 176. ubi rationem huius decisionis praestat, quia Tridentina Synodus satis videtur considerare curae, & sollicitudini Regum, quia talia hospitalia in sua potestate habent, nec volunt Episcopis causam praebere se immiscendi foundationibus illis, quos Reges ex prouentibus proprijs, aut arario publico constituerunt, suaeque iurisdictioni, & immediatè protectioni referuarunt.*

Non comprehendi sub nomine talium hospitalium, nisi ea, quae expressè reperiuntur sub immediata Regum protectione, referunt decem Mart. d. e. 18. num. 4. Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 71. Stephan. VVeyms d. loco num. 13. post med. ubi aduertit hanc exceptionem etiam extendi ad ea hospitalia, & collegia, quae sunt sub immediata protectione aliorum supremorum, & sublimium Principum, qui Regalia in ditionibus sibi subditis possident, etiam si fortasse Regis titulum non gerant, & deinde refert posse Episcopos visitare, & exequi, quae in hoc Concilij decreto, etiam si hospitalia à laicis administrantur, & sint sub generali, seu immediata protectione Regum, seu Principum secularium, dummodo alijs Ecclesiastica sint, vel pro Ecclesiasticis habendo. Ciardin. d. cap. 65. num. 4.

Hospitale aliquod visitare volenti si opponatur exceptio quod sub immediata Regum protectione existat, non ad secularem iudicem, sed ad ipsum Episcopum talis exceptionis cognitionem, & definitionem pertinere, referunt decem Mart. d. e. 18. num. 5. Armendar. d. tit. 6. de visitat. n. 72. Ego ipse d. alleg. 75. n. 20. Stephan. VVeyms d. loco num. 16.

Hoc decreto nunquam fuit iurisdictioni Ordinarij derogatum, aut detractum in aliquo, etiam in locis, quae sunt sub immediata Regum protectione, & ideo iurisdictionem, quam prius ante Concil. Episcopi habebant in dictis locis, etiam post Concil. exercere possunt, ita Sel. d. cap. 22. num. 20. attestans ita fuisse decem in Neapolitana 12. Augusti 1618. Quare in his hospitalibus, seu Confraternitatibus de Regum protectione possunt Praelati visitare decentiam diuini cultus, & ornamento rum, ut docent Antonin. Diana moral. resolut. part. 1. tract. 2. resolut. 100. Gabr. Pereira d. p. 1. cap. 17. num. 12. adducens doctrinam Abb. in cap. ult. de censib. & aliorum, quos refert Paris. conf. 34. resolutum quod licet Episcopus non visitet capellas particulares, & exemptas, tamen potest inquirere an decenter ibi sacra ministrantur, & responderet decretum Concilij in praesenti procedere circa opera, quae in illis locis exercentur, & circa petendas rationes eorum, quae ibi expenduntur, non autem de visitatione circa cultum diuinum, quae ad Episcopos, necessario, & priuatiue spectat, quia res spiritualis est & ecclesiastica.

¶ Seu pauperes sustentandos.] Vide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 44. in fine.

¶ Cognoscant, & exequantur.] Posse Episcopum compellere laicum ad executionem, resolut Stephan. Gratian. Marchia decis. 189. dub. 2. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 714. in fine.

¶ Non obstantibus.] Episcopum posse visitare administratores locorum piorum, & ab eis rationem administrationis exigere, quibuscumque exemptionibus, & iudicium inhibitionibus non obstantibus, tenet Rota apud Tambur. in fine tom. 3. de iure Abbatum decis. 53. num. 3. cum segg. ubi num. 7. dicit quod Episcopus non est impediendus in exercitio suae ordinariae iurisdictionis donec cognoscatur an privilegium intret necne, & num. 9. quod exemptionis quasi possessio non acquiritur ex eo solum quod non appareat Episcopum exercuisse iurisdictionem, nisi probeatur quod venerit casus exercendi, & volens exercere fuerit repulsus, & repulsioni acquieuit, vel alias habuerit se pro spoliato. Vnde si quis administrator piorum locorum videns se contristum ad reddendam rationem suae administrationis, appellaret, licet admittatur appellatio, non propter hoc impeditur, aut suspendi executionem assent decem Zetoli in praxi Episcop. p. 1. verb. hospitale vers. sextum, quem refero d. alleg. 75. num. 62.

¶ Quacunq[ue] consuetudine.] Haec verba intelligenda esse de consuetudine post Concil. sciente, & patiente Episcopo introducta, resolut Sel. d. cap. 22. nu. 30. ubi testatur sic fuisse decem in Laman. 19. Septembris 1625.

*Administratores cuiusvis fabricæ, Confraternitatis, & quorumcunque
piorum locorum, singulis annis reddant rationem Ordinario,
nisi aliter in fundatione sit cautum.*

CAPVT IX.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Ratio sumptuum fabricæ cuiusvis Ecclesiæ est reddenda Episcopis ordinarijs.
- 3 Capitulum, & Canonici tenentur reddere Ordinario rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis.
- 4 Fabricam visitare solus Episcopus potest.
- 5 Fabricarum redditus potest Episcopus expendere pro suo arbitrio.
- 6 Intelligitur tam de hospitalibus ecclesiasticis, quam priuatis.
- 7 Hospitalium administratores debent Episcopo reddere rationem administrationis suæ.
- 8 Episcopus potest ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec, &c.
- 9 Confraternitas Montis pietatis.
- 10 Episcopus etiam extra visitationem potest eleemosynas Montis pietatis ex officio suo cognoscere, & exequi.
- 11 Constitutio Pauli V. prohibens dispositionem pecunie, prohibere etiam censetur dispositionem frumenti.
- 12 Loca pia siue publica, siue priuata, ecclesiastica, siue laicalia visitari possunt per Episcopum.
- 13 Administratores piorum locorum, etiam exemptorum nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere tenentur.
- 14 Ordinarius, habet votum sicut ceteri deputati in absoluen-do, vel condemnando administratores piorum locorum.
- 15 Episcopus potest exigere rationem administrationis ab administratoribus, etiam in locis, quæ sunt sub immediata Regum protectione.
- 16 Rationes ab administratoribus piorum locorum per Episcopum pluries in anno repeti possunt.
- 17 Rationem redditionum neque Episcopus, neque Capitulum debet exigere tempore, quo recitantur diuina officia.
- 18 Abbates, Præpositi, & Abbatissæ Regularem vitam ducentes non tenentur Episcopo reddere rationem.
- 19 Monasteriorum administratores de illis rationes reddere non tenentur.
- 20 Episcopi sunt cumulatiue executores piarum dispositionum ad alios inferiores.
- 21 Capitulum Sede vacante.
- 22 Exequutio aduersus administratores hospitalium condemnatos spectat ad Episcopum.
- 23 Episcopus, & eius officiales, ac Notarij nihil percipere possunt emolumentorum in receptione rationis administrationis.
- 24 Hospitalis computa stante consuetudine Episcopus vnâ cum magistro eiusdem hospitalis recognoscere tenetur.
- 25 Excommunicare potest Episcopus Fratrem Capellanum Religionis Hierosol. non reddentem rationes administrationis Parochialis secularis.
- 26 Executores vltimarum voluntatum nihil dare debent Episcopo, seu eius officialibus pro causa laboris in recipienda ratione administrationis bonorum.
- 27 Institutiones piorum locorum obseruandæ circa reddendas rationes administrationis earum.
- 28 Locum habet etiam extra visitationem.
- 29 Consuetudines sunt sublata per hoc cap. & solum præseruatæ institutiones.

Administratores, tam ecclesiastici, quam laici, a fabricæ cuiusvis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, & hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ, & Montis Pietatis, & quorumcunque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: consuetudinibus & privilegijs quibuscumque in contrarium sublati: nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut privilegio, aut ex constitutione aliqua loci, alijs ad id disputatis ratio reddenda esset: tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administrationibus minimè suffragentur.

a Clem. quia contingit & re autem præmissis de relig. dom.
b Supr. sess. 7. c. ult. & infra sess. 21. c. 8. de reformat.

1. Vnde Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 13. num. 27. Gutierrez Canon. lib. 1. cap. 25. num. 19. cum segg. Flores de Mena variar. lib. 3. quæst. 21. num. 180. cum multis segg. Aloyf. Ricc. in collectan. decis. part. 3. collect. 714. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 395. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. num. 45. & gloss. 19. num. 3. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 24. §. 1. Mart. de iurisdic. part. 2. cap. 18. num. 6. 9. & 10. Sel. in select. Canon. cap. 23. per tot. Salgado de protectione Regia, tomo 1. part. 1. cap. 11. per tot. Rota decis. 355. part. 1. recent. in tipsum de officio & potestate Episcopi part. 3. alleg. 75. num. 57. cum segg. Valenzuel. consil. 122. num. 38. tomo 2. Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concilium Tridentinum innouatas, constituit. 16. à num. 8. pag. 174.
2. a Fabrica cuiusvis Ecclesiæ.] Rationem sumptuum fabricæ cuiusvis Ecclesiæ esse reddendam Episcopis ordinarijs, nisi in institutione eiusdem Ecclesiæ fabricæ ali-

ter statutum sit, refert decisum Armendar. in addit. ad recopilat. legum Nauarra lib. 1. tit. 17. l. 7. de Episcop. num. 78. versum & rationem.

Capitulum & Canonicos teneri reddere Ordinario rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, nisi constet ex institutis & ordinationibus eius non posse Ordinarium se intromittere, refert decisum Armendar. d. num. 78. in fine.

Visitare fabricam solum Episcopum posse dicit resolutum Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. num. 198.

Fabricarum redditus posse Episcopum expendere pro suo arbitrio, testatur decisum idem Garc. d. p. 3. cap. 2. num. 198. in fine.

de Hospitalibus ecclesiasticis, quam priuatis, refert decisum Armendar. in addit. ad recopilat. legum Nauarra lib. 1. tit. 29. l. 2. §. 1. de hospitalib. num. 11.

O 3 Hospi-

7. Hospitalium administratores debere Episcopo reddere rationem administrationis suae, etsi consuetudine, privilegio, & institutione aliqua personis alijs ad illud officium electis ratio esset reddenda praedictae administrationis, reddendam tamen Ordinario cum interuentu doctorum electorum, refert decifum Armendar. in addit. ad recopilat. legum Navarra li. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, n. 79.
8. Posse Episcopum ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de institutione, in qua secus expresse cautum sit, & tunc curare debere, ut quod ordinatum est, obseruetur, resolutum dicit Armendar. d. §. 1. de hospital. nu. 5. Eleganter Stephan. VVeyms d. constitutione 16. num. 19. cum segg. ubi affirmat, verba illa, donec coram Ordinario eodem, &c. non eo tendere ut semper remoueri possit Ordinarius quoties fundator expresse vetuit Episcopum se intromittere, quia efficere non potest testator, vel fundator quin leges in suam dispositionem intuant, & locum obtineant, *l. nemo potest. ff. de legat. 1.* sed ut certa ab incertis separantur, aduertit idem Stephan. VVeyms d. loco num. 23. istam visitandi, corrigendi, & rationes audiendi auctoritatem Episcopo competere generaliter & in vniuersum omni casu, exceptis dumtaxat tribus: primo quando hospitalia sunt immediate subiecta protectioni Regum, de quo diximus cap. precedenti num. 27. cum segg. Secundo quando in ipsa fundatione per fundatores laicos, ex consensu Episcopi, vel alterius Superioris ecclesiastici expresse cautum est ne Episcopus intromittatur, vel ne administratores teneantur suis rationibus adhibere Episcopum, de quo infra num. 27. & in hoc sensu interrogata sacra Congregat. an stante prohibitione in fundatione hospitalis, quod Ordinarius non possit se intromittere in illius visitationem, nihilominus possit Ordinarius visitare? censuit non posse. Tercio quamdiu fundator laicus adhuc superstes est, & suae fundationi auctoritatem Episcopi, vel alterius Superioris non adhibuit, nulla quoque sunt partes Episcopi, ut administrationi hospitalis sese possit immiscere; quia, ut diximus, in manu, & arbitrio fundatoris eo usque permanet.
- Episcopus, aut eius visitatores possunt recognoscere horrea publica quando secularium magistratuum magna est desidia, ac socordia in illorum administratione, vide Gutierrez canonice lib. 1. cap. 35. num. 38. Parlad. differtent. §. 3. num. 7. Escobar. de ratione p. 1. cap. 7. num. 51. Ceual. commun. tom. 4. quest. 897. num. 588. cum segg.
9. *Montis pietatis.* De Confraternitate Montis pietatis, & an sit licita, & de multis dubijs circa eam occurrentibus, vide Caiet. in opusculo de Monte pietatis, Bernard. Busto in defensorio Montis pietatis, Sor. de iustis lib. 6. quest. 1. art. 6. Ludouic. Lopez in instruct. consecret. p. 2. cap. 59. a principio. Medin. in C. de restitut. cap. de casu simili quest. 10. Montis pietatis, pag. 152. Mich. Palat. de contract. lib. 3. cap. 4. pag. 197. cum segg. Gemin. in cap. nauiganti. §. 3. a num. 80. de usuris. Petr. Gregor. de Republ. lib. 13. cap. 16. a num. 9. Bañes 2. 2. g. 78. art. 4. Salon. etiam 2. 2. quest. 78. art. 2. Nauarr. in comment. de usuris, num. 59. & in manual. cap. 17. num. 213. Cardin. Tol. et. in summa lib. 5. cap. 38. Perez de Lara de Capellan. & annuer. lib. 1. cap. 23. Quaranta in sum. Bullarj, verb. Montes pietatis, Vgolin. de officio Episcopi cap. 24. §. 1. num. 4. Salas de contract. tit. de usuris dub. 33. num. 3. Bonacin. in simili tract. disp. 3. quest. 3. puncto 12. Molin. de iustis, tract. 2. disp. 325. Letti. eod. tract. lib. 2. cap. 20. dub. 23. Rebello de obligat. iustis p. 2. lib. 8. quest. 13. Paul. Comit. respons. moral. lib. 3. quest. 35. Azor. instit. moralium p. 3. lib. 5. cap. 8. Valer. Reginal. in praxi fori poenitent. lib. 25. num. 207. Barthol. à S. Fausto in speculo Confess. p. 1. disp. 7. de monte Pietatis.
- Episcopus etiam extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, potest elemosynas Montis pietatis, siue charitatis, & loca omnia quomodocunque nuncupentur, etiam si cura illorum ad laicos pertineat, & etiam si sint excepta, ex officio suo cognoscere, & exequi, pro ut ea omnia, quae ad Dei cultum & animatum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt; necnon Episcopo licet exigere rationem ab administratoribus eorum locorum merè laicorum, & priuatorum generaliter absque vlla distinctione, & quando ex privilegio, vel consuetudine vel aliqua alia constitutione alijs reddenda esset, ratio eisdem reddenda est, adhibito cum illis Ordinario, nisi in fundatione cautum esset alter, nempe quod rationes nec Ordinario reddendae essent, ita refert decifum Sel. in select. canon. cap. 23. num. 2.
- Constitutio sanctae mem. Pauli V. prohibens dispositionem pecuniae Montis pietatis in alios quam pauperum usus in ipsorum Montium erectione praescriptos absque Sedis Apostolicae licentia, prohibere etiam censetur dispositionem frumenti, ita Sel. d. cap. 23. num. 3. attestans sic censuisse S. Congregat. Episcop. & Regul. sub die 14. Februarij 1631.
11. *Et quorumcumque piorum locorum.* Siue ea sint publica, siue priuata, ecclesiastica, vel laicalia, ut refert decifum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 78. quem refero Ego ipse d. allegat. 75. num. 56.
12. Piorum locorum, etiam exemptorum, administratores nullam rationem reddentes posthac eam Episcopo reddere teneri, quod si alijs reddere solent, cum illis tamen praesentialiter adhibendum esse Episcopum, qui quoties in dicto actu ad rationem computorum adhibetur, in condemnatione, vel absolutione vnicum votum habere, asserit resolutum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, nu. 78. vers. item & administrator.
13. In absolendo, vel condemnando administratores piorum locorum Ordinarium habere votum sicut ceteros deputatos, & eius votum debere numerari cum alijs, itaut maior pars votorum absoluit, aut condemnet, dicit decifum Armendar. d. num. 79. vers. item ordinarius, & lib. 4. tit. 29. l. 2. §. 1. de hospitalib. num. 10. Stephan. VVeyms d. loco num. 8. in fine.
14. Episcopus potest exigere rationem administrationis ab administratoribus, etiam in locis, quae sunt sub immediata Regum protectione, vel etiam ex Apostolico privilegio ante Concilium exempta à quacunque iurisdictione Ordinarij quandoquidem hoc decreto ab huiusmodi rationibus reddendis non excipit loca Regiae protectionis, sicut illa exceperat cap. 8. precedenti, quoad visitationem, ita Sel. d. cap. 23. num. 5. attestans sic fuisse decifum in Neapolitana 11. Augusti 1618.
15. *Singulis annis.* Pluries tamen in anno rationes repeti posse, praecipue quando Episcopo confiterit illas dolose redditas fuisse, vel quando reddito non fuit finalis, & plena cum restitutione reliquorum, resoluti Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 134. in 2. edit. quem refero Ego ipse d. alleg. 75. num. 63.
16. *Teneantur reddere rationem.* &c. Rationum redditionem neque Episcopus, neque Capitulum debet exigere tempore, quo recitantur horae Canonicae, & Diuina celebrantur, ita refert decifum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 79. vers. denique 1. Garc. in addit. ad summ. tract. de benef. p. 3. cap. 2. num. 568.
17. Rationem Episcopo reddere non tenentur Abbates, Praepositi, & Abbatissae Regularem vitam ducentes, ita attestatur resolutum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 79. vers. & Abbates.
18. Monasteriorum administratores de illis rationem reddere non tenentur, ut refert decifum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 78. vers. administratores.
19. *Ordinario.* Episcopos cumulatiue executores ad alios inferiores piorum dispositionum esse, refert decifum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 76.
20. Et succedere in hac potestate Capitulum Sede vacante resoluunt Quarant. in summa Bullarj, verb. Capitulum, vers. septimo Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. Capitulum, §. 9. quos refero d. allegat. 75. numer. 61. in fine.
21. Exequutionem aduersus administratores hospitalium condemnatos, iuxta e. precedens, siue soli Ordinario redita fuerit ratio, siue vna cum alijs deputatis, ad ipsum Ordinarium spectare, refert decifum Armendar. d. lib. 4. tit. 29. §. 1. de hospitalib. num. 4.
22. Episcopus, & eius officiales, ac Notarij nihil percipere possunt emolumentorum in receptione rationis administrationis, quae fit singulis annis ab illis, quibus

bus administratio operum piorum reperitur commissis, quamvis etiam ante Concil. Trid. & ab immemorabili tempore consueverit recipere rationem huiusmodi administrationum una cum dictis emolumentis, ut asserit resolutum Sel. d. cap. 23. num. 6. dicens sic fuisse resolutum in una Gerunden.

24. Hospitalis computa stante consuetudine Episcopus una cum Magistro predicti hospitalis recognoscere tenetur, ex Sel. dicta cap. 23. num. 7. asserens sic fuisse decum in Agathen. 19. Nouembri 1616.

25. Excommunicare potest Episcopus Fratrem Capellani Religionis Hierosolymitanæ, qui administravit redditus Parochialis secularis citatum ab Episcopo in visitatione ad reddendam rationem, & non comparentem, ita Sel. d. cap. 23. num. 10. ubi refert decum in Vulturarien. 7. Septembris 1630.

26. Executores vltimarum voluntatum nihil dare debent Episcopo, seu eius officialibus pro causa laboris in recipienda ratione administrationis bonorum testatoris, nec illi quicquam erigere possunt etiam stante consuetudine exigendi quatuor denarios pro singulo scuto, ita Sel. d. c. 23. num. 10. attestans ita fuisse decum in Barchinonen. & Gerunden. 1. Decembris 1618.

27. *¶ Nisi secus foris in institutione, &c.* Expressè excipit vnum eam Tridentina Synodus, quo Ordinarius sese immiscere non potest reddendis rationibus istorum administratorum, videlicet quando secus in institutione & ordinatione expressè cautum fuerit, vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. num. 35. & gloss. 29. num. 3. Marta d. cap. 18. num. 6. 9. & 10. Rotam dec. 33. in princip. p. 2. recent. Stephan. VVeyms d. consil. 16. à num. 19. ubi intelligit quando in

ipsa fundatione per fundatores laicos ex consensu Episcopi, vel alterius Superioris ecclesiastici expressè cautum est, ne Episcopus interueniat, vel administratores non teneantur suis rationibus adhibere Episcopum; id enim postulare huius cap. verba citata, nam ut sic expressè cauere possint fundatores ex speciali consensu Ordinarii permissum ipsis est, ne contingat laicos retrahi à foundationibus piorum locorum. Vide nouissimè Francisc. Carpan de executor. testam. lib. 1. cap. 22. num. 69. ubi dicit dispositionem huius decreti in præcatis verbis non habere locum in illis casibus, in quibus Episcopus de iure se intromittere valet, veluti data negligentia executorum, refert d. allegat. 83. num. 39.

Decretum Concilij in præcatis locum habere etiam extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licet Episcopis exigere rationem ab administratoribus etiam locorum mere laicorum & priuatorum, & generaliter sine vlla distinctione. Et quando ex privilegio, vel consuetudine, vel alia constitutione alijs reddenda esset ratio, eisdem reddendam esse adhibito cum illis Ordinario, nisi in fundatione aliter cautum esset, nempe quod rationes Ordinatio reddenda non essent, refert decum Marta de iurisdic. p. 2. c. 18. ex num. 6.

¶ Quod si ex consuetudine, &c. Sublatas esse per hoc cap. consuetudines, & solum præseruatas institutiones, asserit Sel. d. cap. 23. num. 20. attestans ita fuisse decum 3. Februarij 1929.

An & quando Capitulum ex constitutione, vel consuetudine deputat quosdam, quibus redditur ratio, intret limitatio hæc Concilij: Vide Rotam decisione 355. par. 1. recent.

Notariorum quorumcunque sufficientiam scrutentur Ordinarij, & non sufficientes, ac delinquentes prohibeant, ac arceant à causis ecclesiasticis ad arbitrium suum.

CAPUT X.

1. Doctores de materia cap. agentes.

2. Inferiores quasi Episcopalem iurisdictionem habentes habent facultatem examinandi Notarios,

3. Episcopus vti post Notario criminali ciuitatis, si sit vir probus.

4. Prouinciales Religionum possunt creare Notarios

intra ordinem pro causis criminalibus Religiosorum.

5. Episcopus libere punire potest suos Notarios, officiales, aliosque ministros laicos in suis officijs delinquentes.

6. Notarij possunt confiscare instrumenta contractus personarum ecclesiasticarum.

Cum ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur: a possit Episcopus & quoscunque notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatos Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari: illisque non idoneis repertis, & aut quandocunque in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi vsum perpetuò, aut ad tempus prohibere, & neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij suspendat.

1. Vide Azeued. l. 2. num. 18. tit. 7. lib. 3. noua recop. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 3. c. 2. num. 76. Salgado de protell. Regia tom. 1. p. 3. c. 8. num. 2. cum segg. Piafec. in pract. Episcop. p. 2. cap. 4. num. 12. ubi ita ait: Notarius non debet esse persona vilis, neque illegitimus, Armill. verb. tabellio, num. 5. debet irare in ingressu officij sui quod fideliter illud exercebit, & requisitus super auditis conficiet instrumentum sine diminutione veritatis, & sine admixtione falsitatis, Syluest. verb. tabellio. q. 6. omnia pertinentia ad artem suam scire tenetur, Abb. in c. 1. de fide instrument. & debet intelligere clausulas, que in instrumento ponuntur: quod si interrogatus explicare sui instrumenti clausulas nesciuerit, inualidum esset instrumentum, Alber. in l. fin. s. pen. ff. ad Velleian. Plura de notariorum qualitate, & peritia videri poterunt in libello de erroribus notariorum ab Antonio Tassara curioso satis collecto. Hactenus Piafec.

2. a Possit Episcopus; Facultatem tributam Episcopis hoc decreto examinandi Notarios, competere etiam inferioribus quasi Episcopalem iurisdictionem habentibus,

refert decum Sel. in selectis canon. eup. 25. num. 16.

¶ Quoscunque Notarios, &c. Episcopum vti posse Notario criminali ciuitatis, si sit vir probus, & aduena, & sub quouis prætextu taxam non excedat, tradit Sel. d. c. 25. num. 17. attestans sic decidisse S. Congrega. Episcop. & Regul. in una ciuitatis Castellæ 14. Aprilis 1615.

Prouinciales Religionum creare posse Notarios intra Ordinem pro causis criminalibus Religiosorum, ita ut illis tanta fides adhibeatur, quanta Notario seculari, obseruant Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 13. art. 2. & tom. 3. quest. 8. art. 1. Laurent. de Portel. in dubijs regular. verb. Notarius à num. 1. Hieron. Roder. in compend. quest. regul. resol. 100. num. 1. ubi ait quod Generales, Prouinciales, & alij superiores Regularium, quibus processus fulminare incumbit, iudicet creant ex suis Religiosis Notarios ad certas causas, quos Secretarios vocant, sed non possunt perpetuos, præcipue ad causas extra Religionem decidendas. Aldrete de religiosa disciplina tuenda. lib. 1. c. 8. num. 9. ubi addit quod Notarius creatus à Guardiano, vel Priori, de-

re, debet recipere iuramentum fidelitatis tanquam de essentia officij Notarij, tenereturque se subscribere post examina testium, & eorum subscriptionem, Castellin. de elect. cap. 20. num. 42. pag. 444. vbi etiam asserit Bullam Pij V. incip. *Debitum Pastoralis*, sub dat. 21. Martij 1571. in qua conceditur facultas quod superiores Ordinum Fratrum Prædicatorum in vnaquaque prouincia possint constituere etiam plures sui Ordinis Fratres ab eis approbatos in Notarios publicos pro intimandis mandatis & rescriptis Apostolicis publicam, vel priuatam dicti Ordinis vtilitatem concernentibus, quod etiam tradit Sigism. à Bononia de elect. dub. 43. num. 12. & Hieronym. Roderic. d. num. 1.

Aut quandocumque in officio delinquentibus, &c.] Episcopum, & iudicem ecclesiasticum liberè posse punire, & castigare suos Notarios, officiales, & aliosque ministros laicos in suis officijs delinquentes, resoluunt Decian. in tract. crimin. tom. 1. lib. 3. cap. 10. num. 3. Parlad. different. 9. §. 1. num. 28. Bobadil. in sua politica lib. 2. cap. 77. num. 48.

Et causis ecclesiasticis.] Extendi ad contractus personarum ecclesiasticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præsertim stante consuetudine quod causæ earum ratione bonorum ad forum ecclesiasticum spectant, refert decium Sel. in select. Canon. c. 25. num. 18.

Negue eorum appellatio, &c.] Vide Azeued. ad l. 2. num. 18. tit. 7. lib. 3. noua recep. pag. 285.

Occupator quarumcunque obuentionum pijs locis applicandarum, aut impediens quocumque colore ne fructus percipiantur, à quibus debentur, anathemati subiaceat tamdiu, quamdiu non restituerit, ac à summo Pontif. absolutionem non obtinuerit.

CAPVT XI.

- 1 Bona seu fructus quoscunque Ecclesie locorumque piorum usurpantes ipso facto excommunicati sunt quousque integrè restituerint.
- 2 Excommunicatio Bullæ in Cæna Domini claus. 18.
- 3 Iurisdictionem ecclesiasticam sibi tanquam propriam usurpantes ligantur censura Bullæ in Cæna claus. 18.
- 4 Sequestrantes, vel surripientes iniquè fructus alicuius beneficii afficiuntur excommunicatione huius c.
- 5 Distributiones iniquè sequestrantes, vel usurpantes afficiuntur censura huius cap.
- 6 Censura Bullæ in Cæna Domini quatenus ligentur fructuum usurpatores.
- 7 Fructus patrimonij alicuius Sacerdotis usurpantes non obstringuntur excommunicatione Bullæ in Cæna Domini.
- 8 Fructus beneficii vacantis usurpans incidit in excommunicationem Bullæ in Cæna Domini.

- 9 Clerico subtrahens tantum ex fructibus beneficii, quantum respondet suo credito non afficitur censura Bullæ in Cæna Domini.
- 10 Arbores alieni beneficii cedens, sibi que illas usurpans incidit in excommunicationem huius cap.
- 11 Rectores piorum locorum cedentes arbores frugiferas quando incident in excommunicationem huius decreti.
- 12 Bona Ecclesie occupans debet scire prædicta bona occupata esse Ecclesie ad incurrendam excommunicationem huius cap. & Bullæ.
- 13 Patronus capiens aliquid de bonis Ecclesie sui iuris patronatus, eo priuatus est ipso iure.
- 14 Patronus se ingerens in perceptione fructuum beneficii patronati, aut bona ipsius usurpans, priuatus est statim iure patronatus.
- 15 Bona ecclesiastica iniuste usurpans est inhabilis ad omnia beneficia ecclesiastica.

45. Aurelian. 10.
6. 1. Tim. 6.
C6c. Tubur. c. 7. Concil. Aurelian. 31. c. 22. Concil. Paris. 1. ca. 1. C6c. Turon. 2. c. 15. Conc. Aurelian. 5. c. 15. Concil. Magunc. 10. & 11. Conc. VVormat. c. 75. Concil. Ag. usfran. c. 38. Concil. Lateran. sub Leone X. sess. 9. & 10. cap. prædicta cum seq. 12. q. 2.

SI^a quem Clericorum, vel laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum^b omnium radix cupiditas occupauerit, ut alicuius Ecclesie, seu cuiusvis secularis, vel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum^a iurisdictiones, bona, census ac iura etiam feudalìa & emphyteotica, & fructus, emolumenta, seu quascunque obuentiones quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsito colore in proprios vsus conuerti, illòsq; usurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur, is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint, Ecclesie, eiusque administratori, siue beneficiato integrè restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. ^γ Quòd si eiusdem Ecclesie patronus fuerit etiam iure patronatus ultra prædictas penas eo ipso priuatus existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit: eisdem penis subiaceat, necnon quibuscumque beneficijs priuatus sit, & ad quacumque alia beneficia^δ inhabilis efficiatur, & à suorum Ordinum executione, etià post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

1. Vide Salzed. ad Bernard. cap. 74. in fine, Soar. tom. 5. de censur. disput. 22. sect. 6. num. 22. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. bona, pag. 31. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 9. cap. 27. quæst. 10. in med. Sayr. de censur. lib. 3. cap. 31. num. 26. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 8. §. 4. num. 1. Valer. Reginal. in praxi feri pœnitent. lib. 30. tract. 3. num. 154. vers. decimum tertium, Franc. Leon. in thesauro fori eccles. part. 1. cap. 15. num. 44. Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 3. quæst. 23. num. 2. Bonacin. de censuris Bullæ Cæna, disput. 1. quæst. 18. puncto 4. metipsum de officio & potest. Episcopi. part. 3. alleg. 50. num. 130.

secundum Lugdunen. impress. & de Parocho p. 1. cap. 13. num. 38. cum seqq. Filluc in quæst. moral. tract. 15. num. 75. vers. 10. & num. 117.

Incidunt quoque in excommunicationem Bullæ in Cæna Domini qui iurisdictiones, seu fructus, redditus, & proventus ad summum Pontif. & Sedem Apostol. & quascunque ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes usurpant, vel etiam quauis occasione, vel causa sine Romani Pontif. vel aliorum ad id legitimam

nam facultatem habentium expressa licentia sequestrant, ut expressè habetur in eadem Bulla *can. 18. de qua excommunicatione vide Nauar. in man. cap. 27. sub num. 79. vers. decima septima*, Jacob. de Grass. in *auereis decis. p. 1. lib. 4. c. 18. num. 130. alias c. 144. Sayr. de censur. lib. 3. cap. 21. Anton. de Soufa in relect. Bulla Cœna ca. 18. Duard. lib. 2. in canon. 17. Soar. d. tom. 5. disp. 21. sect. 2. num. 95. cum seqq. Bonacin. de censur. Bullæ in Cœna Domini disp. 1. q. 18. a princ. Octau. Glor. resp. 12. num. 7.*

3. *a. iurisdictiones.* Ligari quoque censura Bullæ in d. *can. 18.* qui iurisdictionem quamcumque sibi usurpat, saltem si illam usurpet tanquam propriam, & ad se pertinentem & modo iurisdictionem quam usurpat pertineat ad personas ecclesiasticas ratione Ecclesiæ, monasteriorum, & beneficiorum ecclesiasticorum, resoluit Soar. d. *disp. 21. sect. 2. num. 95.* Duard. d. *can. 17. quest. 3. num. 13.* Filliuc. tract. 16. cap. 8. quest. 10. num. 219. Anton. de Soufa d. *cap. 18. disp. 86. num. 2.* Bonacin. d. *q. 18. puncto 2. num. 3.*

4. *β. Fructus emolumenta, &c.* Surripientem, vel inique sequestrantem fructus alicuius beneficii, affici excommunicationem huius decreti, etiam si beneficium vacet, & se soluit Soar. d. *disp. 21. sect. 2. num. 98.* Duard. d. *can. 17. quest. 2. num. 1. vers. 5. ep. sexto.* Bonacin. d. *quest. 18. puncto 4. n. 9.*

5. Quotidianas distributiones inique sequestrantes, vel usurpantes affici censura huius decreti, quia faciunt actiones, quibus excommunicationis penam Concilium adiunxit, tenent Duard. d. *can. 17. q. 4. num. 12. cum seqq.* Bonacin. d. *quest. 18. puncto 4. num. 8. ep. de bonis canon. disp. 2. q. 2. puncto 1. num. 2.*

6. Usurpantem glandes, oleas, sylvas cœduas, scœnum, triticum, vvas, pensiones domorum, vel prediorum, census, decimas, & alia ad ecclesiasticas personas ratione Ecclesiæ, monasteriorum, vel beneficiorum pertinentia, ligari censura Bullæ in Cœna Domini, quia hæc omnia nomine fructuum, reddituum, & prouentuum continentur, ex Alter. Duard. & Vgolin. resoluit Bonacin. d. *disp. 1. quest. 18. puncto 2. num. 8.*

7. Usurpantem vero fructus, quos Sacerdos percipere solet ex bonis patrimonialibus, ad quorum titulum promotorus est ad sacros Ordines, non obstringi excommunicatione Bullæ, quia isti fructus non competunt illi ratione Ecclesiæ, vel beneficiorum ecclesiasticorum, tenere videntur Nau. d. *c. 27. num. 71. vers. sexta.* Sayr. d. *lib. 3. cap. 21. num. 4.* Anton. de Soufa d. *cap. 18. disp. 86. num. 3.* Filliuc. d. tract. 16. cap. 8. num. 218. quest. 9. Bonacin. d. *quest. 18. puncto 2. num. 23. vbi num. 25.* idem sentit de fructibus pertinentibus ad Sacerdotem ratione Altaris, seu Capellæ, cuius titulum ipse non habet, & num. 26. subdit usurpantes, vel sequestrantes fructus beneficii ecclesiastici, quod alter beneficiarius conduxit, non affici hac excommunicatione, quia non dicitur usurpare fructus pertinentes ad personam ecclesiasticam ratione beneficii, sed ratione contractus conductionis.

8. Usurpantem fructus, redditus, vel prouentus beneficii vacantis incidere in excommunicationem Bullæ, tradunt Nau. loco proxime citato, Soar. d. *disp. 21. sect. 2. num. 97.*

Valer. Reginal. d. *lib. 9. cap. 2. §. num. 372. vers. scilicet est.* Filliuc. d. tract. 16. num. 217. Duard. d. *can. 17. quest. 12.* Anton. de Soufa d. *c. 18. disp. 88. num. 2.* Bonacin. d. *puncto 2. num. 31.*

Eum, qui clerico tantum ex fructibus beneficii subtrahit, quantum responderet suo credito, non affici censura Bullæ modo summam sui crediti non excedat, resoluit Nau. conf. 31. de sent. excom. Alter. lib. 5. disp. 18. cap. 1. col. 4. vers. hinc sequitur, Filliuc. d. tract. 16. cap. 8. quest. 11. num. 227. Bonacin. d. *q. 18. puncto 3. num. 6.*

Cadentem arbores alieni beneficii, sibi que illas usurpantem, vinculo excommunicationis huius decreti inodari, quia præstat hoc faciendo actionem in Concilio prohibitam, tradit Bonacin. d. *quest. 18. puncto 4. sub num. 4. vbi num. 5.* subdit quod si ipsemet beneficiarius, qui beneficium legitime possidet, arbores etiam frugiferas incidat, & illas ad proprium commodum conuertat, non ligatur excommunicatione huius decreti, tum quia licet beneficiarius peccet incidendo, non tamen peccare videtur incisas recipiendo, nam arbores incitæ videntur fructus beneficii, consequenter beneficiario cedere debent, licet ob perpetratum scelus grauius puniendus veniat, tum quia Concilium in hoc decreto intelligitur de extraneis, non vero de possessoribus beneficiorum, qui extranei non sunt, & addit sic fuisse decisum, quod etiam testatur Filliuc. d. *quest. 11. num. 225.*

Rectores priorum locorum cadentes arbores frugiferas, illasq; in proprios usus conuertentes cum damno locorum priorum incidere in excommunicationem huius decreti referunt decisum Galet. in *margarita casuum conscientie, verb. bona pag. 27.* Bonacin. d. *disp. 1. quest. 18. puncto 4. num. 7.* vbi secus dicendum ait, si arbores frugiferas cadant, sed in proprios usus non conuertant.

Ut quis incidat in excommunicationem latam in hoc decreto, & in Bulla Cœna Domini contra occupantes bona Ecclesiæ, an requiratur ut habeat scientiam quod prædicta bona occupata sint Ecclesiæ? vide Aloyf. Rice. in dec. Curia Archiep. Neap. p. 4. dec. 51. vbi dec. 303. ostendit qualiter hæc scientia probetur.

γ. Quod si eiusdem Ecclesiæ patronus, &c. Iurepatronatus priuatum esse ipso iure patronum capientem aliquid de bonis Ecclesiæ sui iurepatronatus, siue per se, siue per suppositas personas, & incurrere excommunicationem cum reservatione, de qua in hoc decreto, tenet Galet. in *margarita casuum conscientie, verb. iurepatronatus pen. quem refero in collect. ad c. præterea num. 3. de iurepatr.*

Patronum se ingerentem in perceptione fructuum beneficii patronati, aut bona ipsius usurpantem priuati esse statim iurepatronatus, resoluit Francisc. Leo in thesauro fori eccles. p. 2. c. 21. num. 31.

δ. Inhabilis officatur. Usurpantem iniuste bona ecclesiastica, aut usurpanti consilium, auxilium, vel fauorem præbentem esse inhabilem ad omnia beneficia ecclesiastica, & solum Papam dispensare asserunt Nau. in man. c. 23. num. 110. vbi Bullam Pij V. refert, Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 30. tract. 3. num. 254. in fine, Molfes. in sum. Theolog. moralis tract. 6. c. 7. num. 39.

S E S S I O X X I I I.

Vera & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis.

IDE de hoc Sacramento Theologos in 4. dist. 24. vbi S. Thom. Sor. Durand. Bonauent. Palud. & Ricard. Armil. Siluest. & alios Summis verb. Ordo, Martin. Fornar. in tract. de Ordine, Vinald. in candelab. aureo, tit. de Sacramento Ordinis, Petrum Martyr. Episc. Elnen in suo director. Curator. tit. de Sacramento Ordinis, Henriquez in summa lib. 10. de Ordinis Sacramento, Quarant. in summa Bullar. verb. Ordo, Valent. to. 4. disp. 9. Vasquez in 3. parte tom. 3. disp. 235. cum seqq. Petr. de Ledetima in sum. p. 1. de Sacram. vbi de Sacramento Ordinis.

nis, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. c. 2. verb. Ordo, Piafec. in simili prax. p. 1. c. 1. Galet. in margarita casuum conscientie, verb. Ordo, Scip. de Rubens in aphorism. Episcop. eod. verbo, Barthol. Gauant. in Enchirid. seu manuali Episcop. eodem verbo, Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 30. Aegid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disp. 20. Fernand. in examine Theologie moralis p. 3. cap. 11. per rot. Balduin. iun. super opera controuersiarum Bellarm. p. 2. lib. 5. cap. 3. Bonacin. de Sacramento. disp. 8. Galignet. de iure publico lib. 3. tit. 98. Vgolin. de officio Episcopi ca. 26. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 1. cum multis seqq. Thom. Valase. tom. 1. allegationum super varias materias allegat.

allegat. 1. cum segg. Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. p. 1. quæst. 38. cum segg. Molfes. in summ. Theolog. moralis tract. 2. de Sacrament. Ordinis. Filliuc. in quæst. moral. tract. 9. Anton. Ragus. in lucerna Parochorum; tit. de Sacramento Ordinis. Villalob. in suum. part. 1. tract. 11. Laurent. de Portel. in dub. Regul. verb. Ordines sacri. Hiero. Roderic. in compendio quæst.

reg. resol. 106. de Ordinibus sacris. Alzedo in praxi Episc. p. 2. c. 5. de ordinat. metipsum de officio. & potestate Episcop. part. 2. alleg. 2. cum segg. nouissime Iulius Cæsar Madius de sacris Ordinib. & Philib. Marchin. de Sacrament. Ordinis Torreblanca in practica iuris spiritualis lib. 2. c. 12. cum segg. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine.

Sacrificium, & Sacerdotium in quod vetus translatum est à Christo Salvatore nostro institutum.

C A P V T P R I M V M.

- 1 Ordinis Sacramentum à Christo institutum.
- 2 Eucharistia, sacrificium cur.

Sacrificium, & Sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut vtrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Testamento a sanctum Eucharistia sacrificium visibile ex omni institutione Catholica Ecclesia acceperit, fateri etiam oportet, in ea nouum esse visibile, & externum sacerdotium, in quod vetus translatum est, hoc autem ab eodem Domino Salvatore nostro institutum esse, atque Apostolis eorumque successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacra littera ostendunt, & Catholica Ecclesie traditio semper docuit.

a Matt. 26.
Mar 18.
Ioan. 20.

1. Vide Victor. de Sacrament. num. 226. Valent. tom. 4. disp. 9. quæst. 1. puncto 4. Vasq. in 3. p. 10. 3. disp. 239. Hentiq. in summ. lib. 10. in proem. §. 2. littera M. c. 3. §. 6. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. q. 3. art. 1. vers. de Sacrament. Ordinis. Piassec. in praxi Episcop. p. 1. c. 1. de conferend. Ordin. nu. 1. pag. 25. Valer. Reginald. in praxi fori penis lib. 30. à nu. 3. Aëgid. de ConicK. de Sacrament. to. 1. q. 83. nu. 106. Bonacina eod. trac. disp. 8. quæst. unica puncto 1. n. 7. Campan. in diuers. iuris

canon. rub. 2. num. 3. Filliuc. in quæstion. moral. tom. 1. tract. 9. c. 1. num. 3. Torreblanca in practica iuris spiritual. lib. 2. cap. 1. num. 45. & cap. 12. num. 34. metipsum de officio. & potest. Episcopi part. 2. alleg. 2. num. 2.

a Sanctum Eucharistia sacrificium.] Dicitur sacrificium, quia ad vsum sacrificandi est institutum, ut per Greg. de Valent. 10. 4. disp. 6. q. 11. puncto 1. q. 1. quem refert Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 7. num. 3.

Ad venerationem tanti Sacrificij ab initio Ecclesie fuerunt in vsu septem Ordines, quorum alij sunt alijs maiores, ita ut subdiaconatus referatur inter maiores.

C A P V T I I.

- 1 Prima Tonsura an sit Ordo.
- 2 Ordo sacerdotalis est verus, & proprium nouæ legis Sacramentum à Christo Domino institutum.
- 3 Diaconatus Ordo non ab Apostolis, sed à Christo

institutus fuit.

- 4 Subdiaconatus Ordo à Christo Domino institutus.
- 5 Subdiaconatus in primitiua Ecclesia Ordo sacer non reputabatur.

Cum autem diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesie ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministrorum Ordines, qui sacerdotio ex officio deferrent, ita distributi, a vt, qui iam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascenderent Nam non solum de Sacerdotibus, sed & de Diaconis sacra littera apertam mentionem faciunt, & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt grauissimis verbis docet, & ab ipso Ecclesie initio sequentium Ordinum nomina, atque vniuersiulque eorum propria ministeria, & Subdiaconi scilicet. Acolythi, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarij in vsu fuisse cognoscuntur, quamuis non pari gradu, nam Subdiaconatus ad maiores Ordines à Patribus, & sacris Concilijs refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentissimè legimus.

a 1. Tim. 3.
& Act. 21.

b Cap. nullus 2. 60. dist.

1. Vide Sanch. in consil. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 1. num. 6.
a Vt qui iam clericali Tonsura insigniti essent per minores, &c.] Ex his verbis colligi videtur primam Tonsuram non esse Ordinem Ecclesiasticum, sed designationem quandam ad Ordines, neque in ea vllam ad sacrificium Missæ, seu ministerium Altaris conferri potestatem. Ita ex hoc loco colligunt Echius in 4. dist. 24. §. 4. Vasq. in 3. p. tom. 3. disp. 136. cap. 1. à princip. Azor. in sit. moral. par. 2. lib. 3. c. 27. q. 3. Paul. Comitol. respons. moral. li. 1. quæst. 48. num. 1. qui aiunt relata verba huius cap. satis demonstrare Tonsuram distinctam esse à reliquis Ordinibus, Bonacin. de Sacrament. disp. 8. quæst. unica puncto 1. nuor. 6. Martin. de Le-

desma 2. 4. quæst. 39. art. 2. S. Raym. lib. 3. sua summ. sub tit. de arate §. 13. Jacob. de Graff. in aur. decis. p. 2. lib. 1. cap. 9. à nu. 5. Armil. verb. Ordo num. 2. Suar. de Sacrament. disp. 1. sect. 2. & tom. 2. de Relig. lib. 4. de Horis canon. cap. 9. num. 5. Domit. Chamerot. de Sacram. tract. 11. de sacro Ordine cap. 1. dub. 1. vers. prima verò Tonsura, Homobon. de Bonis de humana vita statibus part. 1. c. 20. & tract. 3. de exam. Eccles. q. 4. Valer. Regin. in praxi fori penis lib. 30. tract. 1. nu. 5. Molfes. in summ. Theologia moral. tract. 2. cap. 1. n. 31. & cap. 3. à n. 14. Filliuc. tom. 1. tract. 9. num. 13. Sanch. in opus. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 6. Marchin. de Sacrament. Ordinis tract. 1. part. 1. cap. 5. cum segg. Marcel. Vulpe in praxi Indic. fori Eccles. cap. 7. num. ult. vers. sunt autem. Hurtado de Sacrament. tom. 2. trac. de

de Ordine diffie. 2. Paul. Layman. in Theolog. morali lib. 5. tract. 9. cap. 2. num. 3. Con. lib. 1. var. cap. 10. num. 15. Sebast. Cas. in relect. de Eccles. hierarchia quest. 3. proem. §. 1. num. 7.

Contra gloss. magnam verb. Episcopus, in proem. Sexti. Host. in cap. clem. contingat. de atate. & qual. Abb. in c. 1. num. 6. de vita & honest. cleric. Felin. in cap. sicut pro certo num. 2. de simon. Gemin. in cap. clerici. & ibi Prap. num. 4. dist. 21. Syl. uest. in summ. verb. Ordo. 1. num. 1. Albert. Troci. de vero & perf. facto clerico lib. 1. cap. 2. Lambertin. de iure patron. 1. part. 2. lib. quest. 7. art. 2. Hieron. Gabr. consil. 181 p. 2. lib. 2. Mandos. in reg. 2. 4. Cancell. quest. 1. num. 2. Nauarr. consil. 11. num. 1. & 3. de scorp. Ordin. Cald. Pereira in l. si curatorem. verb. l. estis num. 104. C. de in integr. restit. minor. Mendez de Castro in l. cum oportet. num. 166. C. de bonis que lib. Viuian. in praxi iuris patr. lib. 6. cap. 1. num. 3. alias num. 9. in ultim. impress. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 2. num. 6. Nicol. Plour. in tract. de Sacram. part. 6. cap. 1. num. 3. Ioan. Lop. in tract. de libertate Eccles. part. 2. quest. 5. num. 3. Marc. Anton. Cuch. in ius. canon. lib. 1. tit. 3. Fulm. Pacian. de probat. lib. 2. e. 3. num. 8. Cardos. in praxi iudicum verb. Sacramentum Ordinis num. 3. Torreblanca de magis lib. 4. e. 6. de los clerigos de Corona a nu. 15. Iul. Cas. Madus de sacris Ordinib. e. 2. num. 8. Thom. Valafe tom. 1. alleg. 3. num. 8. Marta vero 14. a num. 2. Idem Torreblanca de iure spir. lib. 2. cap. 12. num. 16. cum segg. existimantes primam Tonfuram esse Ordinem. Verum Rota non tenet opinionem Theologorum, qui negant primam Tonfuram, & Episcopalem dignitatem esse Ordines, sed sequitur magis communem, & receptam opinionem Canonistarum, quod clericalis character inter Ordines Ecclesiasticos communeretur, & quod est character indelebilis. Ita ipsa Rota. decis. 731. num. 51. & 6. p. 1. diuersor. & coram Gregor. XV. dec. 516. & in vna Casar. augustin. coram Card. Lancelotto. relata per Picum ad Statuta vrbis decis. 2. num. 13. & in Ferrar. personis 14. Junij 1614. coram Remboldo, & in alijs citatis per Theodof. de Rubens in singularibus Resp. p. 2. verb. Ordines Ecclesiastici pag. 771.

¶ Non solum de Sacerdotibus. Ordinem sacerdotalem esse verum, & proprium noue Legis Sacramentum a Christo Domino institutum, ex multis rationibus, & SS. Patrum testimonijs, probant Capreolus in 4. dist. 24. q. 1. Cardin. Bellarm. tom. 2. lib. 1. de Sacrament. Ordinis ex cap. 2. Valent. tom. 4. disput. 9. gener. q. 1. puncto 4. in princ. Valq. tom. 3. in 3. part. disput. 239. cap. 1. Anastaf. Germon. de sacrorum immunit. lib. 2. cap. 3. a num. 31. Aegid. de Conineck disp. 20. de Sacrament. Ordinis dub. 1. Ochogau. tract. vnic. de Ordine q. 5. num. 1. Scribon. in theosim. siue de Sacrament. disput. 7. de Ordine q. 4. Filline. in quest. mor. tract. 9. cap. 1. q. 6. & 7. & cap. in nouo 21. dist. lib. 2. a Petro sacerdotalis capis Ordo intelligitur de Ordine Episcopali, cum enim Petrus primus fuerit Episcopus consecratus a Domino, in hunc sensum Episcopalis Ordo ab ipso dicitur cepisse, vt interpretantur Cardin. Bellarm. tom. 1. de Romano Pont. cap. 23. Henric. in summ. lib. 10. cap. 3. §. 4. Valq. de Ordine disp. 236. cap. 10. & disput. 239. cap. 1. Aegid. de Conineck d. disp. 20. dub. 4. num. 25. Lotin in acta Apostolor. cap. 3. vers. 5. vers. ex eadem Iustinian. tom. 1. in Paulum disp. 1. e. 7. num. 4. cum sequentibus.

¶ Sed & de Diaconis, &c. Diaconatus Ordinem non ab Apostolis, sed a Christo institutum fuisse merito sustinent Mich. Medina lib. 1. de continent. cap. 26. Vazq. tom. 3. disp. 236. e. 2. num. 29. Ochogau. de Sacrament. Ordinis, tract. vnic. q. 3. num. 8. Aegid. de Conineck d. disp. 20. dub. 3. num. 13. Paul. Layman. in Theolog. morali lib. 5. tract. 9. cap. 1. num. 4. Illustriss. D. meus Roder. a Cunha in comment. ad cap. Diaconus 23. dist. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine diffie. 8. vers. ad quartam.

¶ Subdiaconi scilicet. Subdiaconatus Ordinem esse a Domino institutum tenent Ochogau. d. tract. vnic. quest. 4. Vazq. in 3. part. disput. 238. cap. 2. a princip. Aegid. de Conineck d. disp. 20. dub. 3. Sebast. Cas. in relect. de Eccles. hierarch. part. 2. disp. 10. §. 1. num. 2. Ego ipse de iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 27. num. 2. Et ordinationes Diaconi & subdiaconi esse Sacramenta noue legis docent S. Thom. in 4. dist. 24. q. 2. art. 1. quastione. 3. Valent. p. 4. disput. 9. quest. 1. Valq. disput. 238. Sebast. Casar. de Eccles. hierarchia q. 4. proem. §. 2. Hurtado de Sacrament. to. 2. tract. de Ordine diffie. 8.

¶ Nam Subdiaconatus ad maiores Ordines, &c. Subdiaconatus in primitiua Ecclesia Ordinem factum non reputari colligunt ex e. nullus 60. dist. & ex e. quicunque 77. dist. & ex cap. ministri 82. dist. Henric. in summ. lib. 10. cap. 13. §. 4. Marc. Anton. Capet. in tract. de perpetua castitate sacerdot. cap. 7. Vazq. in 3. part. disput. 237. cap. 2. num. 12. & disput. 238. cap. 1. num. 7. & cap. 6. a num. 59. Campan. d. rub. 2. numero 10. in princip. Sebast. Cas. dist. §. 1. numero 8. Ego ipse de officio & potest. Episcop. part. 2. allegat. 14. numero 1.

Ordo est proprie, & vere vnum ex septem S. Ecclesie Sacramentis.

C A P V T III.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Ordo gratiam confert.

- 3 Ordines maiores, & minores sunt Sacramenta.

Cum Scriptura testimonio, ^a Apostolica traditione, & Patrum vnanimi consensu perspicuum fit, per sacram ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, & gratiam conferri; ^b dubitare nemo debet, Ordinem esse vere & proprie vnum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis, inquit enim Apostolus: ^b Admoneo te, vt resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum, non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

1. Vide Cardin. Bellarm. lib. vnic. de Sacrament. Ordinis, cap. 2. Valent. tom. 4. disput. 9. quest. 1. puncto 4. Henric. in summ. lib. 10. cap. 14. §. 2. Sayt. de Sacrament. in genere, lib. 6. cap. 1. in fine. Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. part. 1. cap. 4. num. 16. Fernandez in examine Theolog. moral. part. 3. cap. 11. §. 1. num. 11. Bonacin. de Sacrament. disput. 8. quest. vnic. puncto 2. num. 1. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 2. num. 3. Sanch. in consil. moral. to. 2. lib. 7. e. 1. dub. 1. num. 3. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine diffie. 6.
2. a Gratiam conferri. Vide Henric. d. lib. 10. cap. 1. §. 3. littera R. & cap. 14. in princip. Sayt. de Sacrament. in genere lib. 5. cap. 1. quest. vnic. art. 2. vers. de Sacram. Ordinis. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 3. tract. 1. num. 16. cum segg. Fernandez d. part. 3. e. 1. §. 7. num. 3. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 2. num. 18. Galet. in c. ad limina 30. q. 1. ex num. 10.

Marchin. de Sacrament. Ordin. tract. 1. part. 3. cap. 1. Torreblanca in practica. iuris spiritualis lib. 2. e. 12. num. 19. Hurtado de Sacram. to. 2. tract. de Ordine diffie. 16. in princ. ¶ Dubitare nemo debet Ordinem esse vere, & c. Ex hac generalitate colligitur non solum maiores Ordines, sed etiam minores esse Sacramenta, vt per Echium tom. 4. homil. 64. Petr. Sor. de instit. sacerdot. test. 4. de Ordine, circa med. Cardin. Bellarm. tom. 2. lib. 1. de Sacrament. Ordinis, e. 6. & 8. Valent. tom. 4. disput. 9. quest. 1. puncto 4. vers. tertia opinio. Henric. in summ. lib. 10. cap. 2. §. 2. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. tom. 2. lib. 3. e. 1. Aegid. de Conineck disput. 20. de Sacrament. Ordinis dub. 6. Ochogau. de Sacrament. tract. de Sacrament. Ordinis, quest. 3. num. 3. Homobon. de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 3. e. 8. quest. 69. in princip. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 1. num. 13. Bonacin. de Sacram. disp. 8.

- a 2. Tim. 4.
- b 2. Tim. 1.
1. Tim. 4.
- c 2. Tim. 1.

disp. 8. quæst. unica puncto 2. num. 2. Scribon. in thesoria de Ordine, disp. 7. quæst. 3. Ludovic. Miranda in man. Pralat. 10. 1. quæst. 38. art. 10. Fernandez d. c. 11. §. 3. 9. 3. Sebast. Caf. in relect. de Ecclesiast. hierarchia. quæst. 4. proom. §. 1. ex nu. 5. Ilustri. D. Roder. à Cunha in comment. ad cap. Psalmista num. 6. dist. 23. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 2. num. 9. Torreblanca in practicabil. iuris spirit. lib. 2. cap. 12. num. 17. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 1. num. 7. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diff. 9. Ego ipse de officio. & potest. Episcopi part. 2. alleg. 2. num. 21.

Contra Sot. in 4. dist. 25. quæst. 1. art. 2. vat. §. 5. & art. 4. concl. 7. Martin. de Ayala de tradition. Apostol. part. 2. c. de Ordine §. Synodus. Mich. Medina li. 1. de sacrorum Ordinum continer. cap. 46. Nauarr. in man. cap. 22. num. 18. vers. quare probabilis. Vazq. in 3. p. com. 3. disp. 237. c. 2. num. 10. cum segg. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 31. num. 17. ubi dicit probabilissimum Ordines minores non esse Sacramenta, nec gratiam conferre. Paul. Layman in Theologia moral. lib. 5. tra. 9. cap. 4. num. 4. vers. assertio quarta. in fine. existimantes minores Ordines non esse Sacramenta.

Ordo imprimit characterem indelebilem.

C A P V T I V,

1 Ordo imprimit characterem indelebilem.

2 Ordinem minimè recipit promotus absoluta coactione compulsus.

3 Episcopatus est Ordo.

4 Character novus per Episcopatum imprimitur.

§ Sess. 7. de Sacram. in genere canon. 9.

§ Cantic. 6. c. 1. Cor. 12. d. Ephes. 4.

§ Act. 22. f. Celsi. 1. Episcop. ad Episc. Gallie cap. 1. § Sess. 7. de confir. cap. 3. Hispanen. 2. cap. 5. 7. & alibi. b. Laodic. conc. c. 18. Ioan. 10.

Quoniam verò in Sacramento ^a Ordinis, sicut & in Baptismo, & confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest, merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, quiasserunt novi Testamenti Sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere, & semel ritè ordinatos, iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exercent. Quod si quis omnes Christianos promiscuè novi Testamenti Sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet, nihil aliud facere videtur, quam ^b Ecclesiasticam hierarchiam, quæ est vt castrorum acies ordinata confundere, perinde ac si contra beati Pauli ^d doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros Ecclesiasticos gradus Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ^e ad hunc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere, & positos; ^e sicut idem Apostolus ait, à Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei ^f eosque Presbyteris ^g superiores esse, ac Sacramentum Confirmationis conferre, ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, & ceterorum Ordinum, ^h nec populi, nec cuiusvis secularis potestatis, & magistratus consensum siue vocationem, siue auctoritatem ita requiri, vt sine ea irrita sit ordinatio, quin potius decernit, eos qui tantummodo à populo, aut seculari potestate, ac magistratu, vocati & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendant, & qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacra Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & proprijs canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit, vt omnes, adiuvante Christo, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius agnoscere tenere possint.

1. **V**ide Magistr. in 4. dist. 5. quæst. 1. Victor. de Sacrament. ubi de sacramento Ordinis, num. 232. Henric. in summ. lib. 10. cap. 7. in princip. & cap. 14. §. 2. littera P. Cardos. in praxi Iudicum verb. Sacramentum Ordinis num. 50. Cardin. Bellarm. tom. 2. controuers. 5. lib. 1. de sacramento Ordinis. cap. 10. Vazq. in 3. part. tom. 3. disp. 243. à num. 2. & disp. 244. num. 17. Balduin. jun. super opera controuers. Bellarm. part. 1. lib. 4. cap. 10. vers. septimò. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 30. num. 3. vers. quod attinet. & num. 16. vers. & idem Piafec in praxi Episcop. part. 1. c. 1. num. 52. pag. 60. Bellet. disquisit. clerice. part. 1. tit. de discipl. clericali §. 3. nu. 2. late Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 2. num. 19. cum segg. Bonacin. de Sacrament. disp. 8. quæst. unica puncto 6. num. 3. Molfes. in summ. Theolog. moralis tract. 3. cap. 14. num. 12. late Marchin. de sacramento Ordinis tract. 1. part. 3. c. 4. & 5. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 1. num. 4. metipsum de officio. & potestate Episcopi p. 2. alleg. 2. num. 4. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 12. num. 18. & 23. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine diff. 16. in med.

2. Promotum absoluta coactione compulsum Ordinem minimè recipere, eiusque animæ talem ordinationem non relinquere indelebile signum, resoluit Syluest. in summ. verb. Ordo 4. num. 1. vers. secunda, Paul. Comitol. resp. moral. lib. 1. q. 45. post num. 1. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 1. cap. 5. Rota dec. 560. num. 1. p. 1. diuers. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 29. n. 1. Ego ipse d. p. 2. alleg. 2. nu. 5. & 6. De ordinato per vim conditionalem, seu causatiam, vel

per metum iniuste incussum cadentem in constantem virum, an lege continentia adstringatur, & si interim promotus nubat, an tale matrimonium sit validum necne i quæstio dubia. In qua vna sententia tenet obligare eum Ordinem ad continentiam, & matrimonium postea irritum esse nullum. Ita Host. Abb. Tabien. Palud. S. Anton. Syluest. Gaet. & alij citati à Sanch. d. lib. 7. disp. 29. num. 4. quibus addo Petr. de Ledesma de Matrim. quæst. 55. art. 4. Paul. Comitol. d. lib. 1. q. 45. num. 3. cum segg. Basil. Pont. de Matrim. lib. 7. c. 29. Diana resol. moral. tom. 2. tract. 4. de sacramento Ordinis resol. 193. Contrarium verò sustinent gloss. verb. conditionaliter, in ca. maiores, de Bapt. plures, quos refert & sequitur Sanch. d. disp. 29. num. 5. quibus addo Caf. de Grassis decis. 1. & 2. de vi. qua vi. Iacob. de Grass. in aureis decis. part. 2. lib. 1. cap. 11. Azor. in iust. moral. part. 1. lib. 13. cap. 14. quæst. 8. Vgolin. de Episcopo c. 13. nu. 3. Bonacin. de Matrim. quæst. 3. puncto 9. num. 14. Paul. Squilante de obligat. clerice. p. 1. num. 80. Marchin. tract. 2. p. 3. diff. 9.

^a Ad hunc hierarchicum Ordinem, &c. Episcopatum esse Ordinem dicit in specie gloss. verb. Episcopus, in proom. Sexti. & verb. de Episcopis, in c. quia periculosum, de sentent. excomm. in 6. & verb. sui Ordinis, in c. quoriam, de purgat. canon. & verb. firmitatis in c. prouida, de elect. lib. 6. tenent Felin. in cap. eam te, num. 8. de rescript. Zabarchin. Clement. 2. num. 12. de arate, & qual. Sot. de iust. lib. 10. quæst. 1. art. 2. Nauarr. in man. c. 22. n. 18. vers. quare. Bursat. cons. 125. Quia scriptum, à n. 1. vol. 1. Valent. to. 4. disp. 9. q. 1. punct. 2. Campan. in diuers. iuris

iuris canon. rub. 1. num. 7. Sebast. Caſar de Eccleſ. hierarchia queſt. 3. proœm. §. 1. num. 4. Non ſolùm à ſacerdotio diſtinctum, ut exiſtimarunt Medin. lib. 1. de calibatu. cap. 16. Natarr. citato loco, Bellarm. de ſacrament. Ordinis, cap. 5. Verſerzio, Duar. in comment. ad Bullam Comæ, lib. 1. c. 5. g. 2. nu. 12. ſed etiam de per ſe, & ſeuinctim eſſe Sacramentum à Chriſto inſtitutum, reſoluit Petr. Sot. de inſtit. ſacerd. loſſ. 4. de ſacrament. Ordinis, §. ex his igitur, Valent. d. diſp. 9. queſt. 1. puncto 4. verſ. altera ſententia, Vazq. tom. 3. diſput. 40. c. 4. Agid. de Coninck tom. 2. diſput. 20. de ſacrament. Ordinis, dno. 6. num. 44. Campan. in diuerſis iuris canonici rub. 1. num. 7. & rub. 6. c. 4. n. 4. late Sebast. Caſar in d. reſol. g. 4. proœm. ex

n. 11. Ego ipſe de officio, & poteſt. Episcoporum p. 2. alleg. 1. num. 19. Vnde nouum per Episcopatum imprimi characterem tenet Abb. in cap. aqua, de conſecr. Eccleſ. Iacobat. lib. 10. de Concil. actu 7. & alijs, quos reſert Couarr. lib. 1. var. cap. 10. n. 16. & Henr. lib. 10. c. 7. §. 1. in commento littera C. licet eos minime ſequatur, & Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diſſ. 3. verſ. & ad 3. Sebast. Caſar d. queſt. 4. proœm. n. 19. Et nouam gratiam per ipſum quoque conferri, concludunt Cardin. Bellarm. d. cap. 5. verſum quod Episcopalis, Henr. d. lib. 10. cap. 1. §. 3. in commento littera R. & cap. 2. §. 1. litt. E. Campan. d. rub. 6. cap. 4. num. 4. Sebast. Caſar. d. g. 4. proœm. num. 21.

De ſacramento Ordinis.

- 1 Sacerdotium viſibile in nouo Teſtamento.
- 2 Ordines & maiores & minores ſunt in Eccleſia præter Sacerdotium.
- 3 Ordo eſt verè, & propriè Sacramentum à Chriſto Domino inſtitutum.
- 4 Per ſacram ordinationem datur Spiritus ſanctus, & imprimitur character.
- 5 Hierarchia diuina ordinatione inſtituta eſt in Eccleſia Catholica.
- 6 Episcopi ſunt Presbyteris ſuperiores, & habent poteſtatem confirmandi, & ordinandi.
- 7 Episcopi auctoritate Romani Pont. aſſumpti ſunt legitimi, & veri Episcopi.

§ C A N O N I.

Si quis dixerit, non eſſe in nouo Teſtamento ſacerdotium viſibile & externum, vel non eſſe poteſtatem aliquam conſecrandi, & offerendi verum corpus, & ſanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi, ſeu officium tantum, & nudum minifterium prædicandi Euangelium, vel eos, qui non prædicant, proriſus non eſſe Sacerdotes, anathema ſit.

§ C A N O N II.

Si quis dixerit, præter ſacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, velut per gradus quosdam, in ſacerdotium tendatur, anathema ſit.

§ C A N O N III.

Si quis dixerit, Ordinem, ſive ſacram Ordinationem non eſſe verè & propriè Sacramentum, à Chriſto Domino inſtitutum, vel eſſe figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Eccleſiaſtica- rum imperitis, aut eſſe tantum ritum, quendam eligendi miniſtros verbi Dei, & Sacramentorum, anathema ſit.

§ C A N O N IV.

Si quis dixerit, per ſacram ordinationem non dari Spiritum ſanctum, ac proinde fruſtra Episcopos dicere, Accipe Spiritum ſanctum, aut per eam non imprimi characterem, vel eum qui Sacerdos ſemel fuit, lacium ruriſus fieri poſſe, anathema ſit.

§ C A N O N V.

Si quis dixerit, ſacram Vnctionem, qua Eccleſia in ſancta ordinatione vtitur, non tantum requiri, ſed contemnendam & pernicioſam eſſe, ſimiliter & alias Ordinis ceremonias, anathema ſit.

§ C A N O N VI.

Si quis dixerit, in Eccleſia Catholica non eſſe hierarchiam diuina ordinatione inſtitutam, quæ conſtat ex Episcopis, Presbyteris, & miniſtris, anathema ſit.

§ C A N O N VII.

Si quis dixerit, Episcopos non eſſe Presbyteris ſuperiores, vel non habere poteſtatem confirmandi, & ordinandi, vel eam, quam habent, illis eſſe cum Presbyteris communem, vel Ordines ab ipſis collatos ſine populi, vel poteſtatis ſecularis conſenſu, aut vocatione, irritos eſſe, aut eos, qui nec ab Eccleſiaſtica & canonica poteſtate ritè ordinati nec miſſi ſunt, ſed aliunde veniunt, legitimos eſſe verbi & Sacramentorum miniſtros, anathema ſit.

§ C A N O N VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis aſſumuntur, non eſſe legitimos, & veros Episcopos, ſed figmentum humanum, anathema ſit.

1. **CANON I.]** Vide Balduin. iun. ſuper opera contro- uerſ. Bellarmini part. 2. lib. 6. cap. 3. & 4. Fagundez in quinque Eccleſia præcepta, præcept. lib. 3. cap. 1. num. 17. Mar- chin. de ſacrament. Ordinis tract. 1. part. 1. cap. 10. num. 16. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine diſſ. 7.
2. **CANON II.]** Vide Thom. Valaſc. allegat. iuris tom. 1. alleg. 2. num. 4. Valer. Reginald. in praxi ſorti penitent. lib. 30. num. 3. Moſſeſ. in ſumm. Theologie moralis, tract. 2. cap. 1. num. 17. Torreblanca de iure ſpiritu. lib. 2. cap. 12. num. 9. cum ſeqq. & num. 43.
3. **CANON III.]** Vide Ioſeph. Angl. de ſacram. Or- dinatione Collect. in Concil. Trid.

din. in conſol. primæ deſinit. Viſtor. in ſumm. de ſacrament. Or- din. 225. & 216. Viuald. in caudel. tit. de ſacrament. Ordini nu- 5. Iacob. de Graſſ. in aureis deciſ. part. 2. lib. 1. cap. 9. num. 4. Ioan. de Lugo de Sacrament. in genere diſput. 7. ſect. 1. num. 4. Petr. de Ledefma in ſumma part. 1. de Sacrament. ubi de ſacrament. Ordinis, cap. 1. concl. 1. Thom. Valaſc. tom. 1. allegat. iuris, alleg. 2. num. 2. Piaſec. in praxi Episcoporum p. 1. c. 1. de conferendis Ordini, num. 1. pag. 25. Moſſeſ. in ſumm. Theolog. moralis, tract. 3. cap. 14. num. 11. Sanch. in conſil. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 7. dub. 1. num. 3. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine diſſ. 6.

P § CANON

4. § CANON IV.] Vide Henric. in summ. lib. 10. cap. 4. §. 2. littera F. & G. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diffi. 7. in fine. Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 4. num. 16. Agid. de Conineck de Sacrament. & censur. tom. 2. diffi. 20. n. 58. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmi. ni. p. 2. lib. 6. cap. 4. vers. item pater. Petr. de Ledefma in summ. vbi de sacramento Ordinis. cap. 4. concl. 2. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 3. num. 2. Bonacin. de Sacrament. diffi. 3. quæst. unica puncto 4. nu. 1. Homobon. de Bonis de examine Eccles. p. 1. tract. 3. cap. 8. quæst. 70. in princ.
5. § CANON VI.] Vide Dionys. de Eccles. hierarch. cap. 5. Irenæ. lib. 3. c. 3. Fr. Mich. Agia de exhibend. auxil. fundam. 2. Molles. in summa Theologia moralis tract. 2. c. 1. num. 35. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. p. 1. tract. 2. c. 3. quæst. 35. vers. alter finis. & tract. 3. cap. 8. §. 63. vers. quarto. Hurtado de Ordine diffi. 8.
6. § CANON VII.] Vide Iodoc. Cocc. in thesauro Catholico, lib. 7. art. 18. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de

Ordine diffi. 17. Savr. de Sacrament in genere, lib. 1. cap. 2. q. 3. art. 5. vers. de consecratione Episcopi. Agid. de Conineck de Sacrament. tom. 2. diffi. 20. numero 24. & numero 75. Vazq. in 3. part. tom. 3. diffi. 242. a numero 2. & diffi. 244. num. 17. Molles. in summa Theologia moralis tract. 6. cap. 16. num. 63. Homobon. de Bonis de examine Eccles. p. 1. tract. 3. cap. 8. quæstione 71. latè Marchin. de sacram. Ordinis. tract. 2. part. 8. cap. 4. Anguian. de legib. lib. 2. controu. 1. num. 70. Sanch. in opus. moral. li. 7. cap. 1. dub. 18. a num. 1. Cardos. in praxi Iudic. verb. sacramentum Ordinis nu. 6. Alzed de precellentia Episcopalis. dign. p. 2. c. 5. n. 1. Torreblanca in praxi iuris spirit. lib. 2. c. 13. n. 4. Sanch. in conf. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 18. num. 1.

§ CANON VIII.] Vide Henric. in summ. lib. 10. c. 7. in fine. Petr. de Ledefma in summ. p. 1. vbi de sacramento Ordinis. c. 5. Paul. Comitoli respons. moral. lib. 1. quæst. 99. num. 3. Dionys. Paul. de vera quatuor Patriarchal. sedum creatione, cap. 5. num. 70.

DE REFORMATIONE.

De residentia Prælatorum, & Curatorum, & pœnis supra id impositis.

C A P V T P R I M V M.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Constitutiones Pontificie super residentiam agentes.
- 3 Episcopi, Parochi, & alij Rectores tenentur de iure diuino in suis Ecclesiis residere.
- 4 Parochus tenetur Missæ sacrum suis ouibus applicare iuxta boni viri arbitrium.
- 5 Cardinales, qui sunt Episcopi, an & quando excusentur à residentia.
- 6 Cardinales habent iustam causam quòd absint ab Ecclesiis, quarum sunt Episcopi.
- 7 Charitas Christiana excusat à residentia.
- 8 Necessitas vrgens excusat à residentia.
- 9 Obedia debita excusat à residentia.
- 10 Utilitas euidens, Ecclesiæ, vel Reip. excusat à residentia.
- 11 Ad Metropolitanum, vel in eius absentia ad Episcopum antiquiorem pertinet, curare vt Prouinciales Episcopi in suis Ecclesiis commorentur.
- 12 Causæ absentie in scriptis approbandæ.
- 13 Episcopus potest abesse à sua Ecclesia sine alia superioris licentia quado occurrit vrgens necessitas.
- 14 Abesse non dicitur qui statim est reuersurus.
- 15 Episcopi possunt abesse à suis Ecclesiis ad summum per tres menses singulis annis.
- 16 Episcopi abesse possunt à suis Ecclesiis per tres menses etiam causa animi relaxandi.
- 17 Episcopi, & alij beneficiarij habentes beneficia Curata si absque legitima causa à suis Ecclesiis absint, tenentur pro rata temporis, quo absunt, fructus restituere.
- 18 Episcopi, & alij habentes curam animarum tenentur restituere fructus ante vllam sententiam si nõ resideant.
- 19 Episcopo non licet à sua Ecclesia abesse nisi ob aliquam causam ex connumeratis in hoc cap.
- 20 Episcopus residens in sua diœcesi liber est à residentia suarum Dignitatum.
- 21 Fructuum amissorum ob non residentiam restitutio, fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus faciendæ.
- 22 Parochi si à suis Ecclesiis absque legitima causa ab Episcopo cognita, & approbata in scriptis absint ultra bimestre tempus, pœcant mortaliter.
- 23 Fructus non residentium amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abest.
- 24 Fructus non residentium debet Episcopus ordinarius applicare fabricæ Ecclesiæ parochialis etiam si non indigeat.
- 25 Beneficia curata habentes & parochi à pari procedunt.
- 26 Residere tenentur qui Parochialem quamvis tenentem obtinent.
- 27 Parochialem possidens tenetur residere quamuis in ea remanserint tres, vel quatuor incolæ.
- 28 Rector, qui habet vicariam perpetuam in eius parochia, potest compelli ad personaliter residendum.
- 29 Ecclesiam baptismalem obtinens tenetur residere.
- 30 Parochialem obtinens cum libero curæ exercitio, & possessione bonorum, tenetur residere, quamuis in limine adeptæ possessionis mota lis fuerit per aliquem in petitorio.
- 31 Archipresbyter Tyrasson. tenetur ad residentiam.
- 32 Capellanus coadiutor Rectoris parochialis institutus auctoritate Apostol. tenetur ad residentiam sicut Rector ipse.
- 33 Coadiutor perpetuus tenetur ad residentiam sicut verus curatus.
- 34 Inquisitor parochus tenetur ad residentiam.
- 35 Subcollector Apostol. non excusatur à residentia Parochialis.
- 36 Beneficium curam iurisdictionalem habens tenetur residere.
- 37 Præpositus iurisdictionalem tantum curam habens tenetur residere.
- 38 Commendatarius curam iurisdictionalem habens tenetur residere.
- 39 Parochias duas perpetuò inuicem æquè principaliter vnitas habens potest in qua maturerit, residere.
- 40 Parochialem Ecclesiam cum Canonatu habens tenetur

- tenetur residere in Parochiali.
- 41 Canonicatum obtinens, cui sit unita Parochialis ad vitam obtinentis tantum tenetur residere in Parochiali.
 - 42 Parochus Ecclesie in qua fuit constitutus Capellanus cum tota cura animarum quoad Capellanus vixerit non tenetur residere.
 - 43 Parochialem obtinens in qua Vicarium perpetuum legitime institui obtinuit, eo vivente residere non tenetur.
 - 44 Monasterium, seu Abbatiam, qua cura, & Conventu caret, obtinens, non tenetur residere.
 - 45 Parochus debet residere in domo ipsius Parochialis.
 - 46 Parochus tenetur prope Ecclesiam in civitate residere, licet maior pars parochianorum longe habitet in oppidis.
 - 47 Parochus tenetur residere personaliter, & non alio modo satisfat muneri suo.
 - 48 Parochi cogendi sunt ad subeunda per seipsum, & non per substitutos, ea munia, ad que tenentur.
 - 49 Parochus debet ita continue residere ut indigentes non caveant necessaria ope.
 - 50 Episcopus potest prohibere parochis sub pena pecuniaria, quae tamen dimidiam non excedat, ne ultra biduum a sua Ecclesia absint.
 - 51 Constitutio Episcopi valet ne parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia.
 - 52 Parochi iustam causam non residendi minime habent, quamvis in servitio Episcopi, aut Ecclesiarum cathedralium permanent.
 - 53 Parochus non potest esse vicarius Episcopi, nisi Ecclesie cathedralis parochus sit.
 - 54 Parochi Inquisitoris, vel Subcollectoris officium exercentes non habent iustam causam non residendi.
 - 55 Causam iustam non residendi minime habent obtinentes Ecclesias parochiales si velint studere.
 - 56 Parochus non excusatur a residentia propter intemperiem aeris.
 - 57 Parochus a residentia non excusatur propter inimicitias capitales.
 - 58 Parochus propter senectutem non excusatur a residentia, quamvis Ordinarius iam prouideret illius insufficientiam.
 - 59 Infirmitas parochi non est causa sufficiens non residendi.
 - 60 Parochis non licet abesse causa pestis.
 - 61 Episcopus cognoscere potest de causis absentiae ab Ecclesiis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat.
 - 62 Parochus an iudicialiter probare debeat causam absentiae.
 - 63 Parochus non potest relinquere vicarium, seu substitutum etiam idoneum pro administratione Sacramentorum inconsulto Episcopo.
 - 64 Vicarius substitutus si seruire velit gratis, non tenetur Parochus cum iusta de causa abesse, illi in conscientia assignare partem fructuum.
 - 65 Licentia quam Parochus abesse volens petere debet ab Episcopo, non sufficit tacita, sed oportet esse expressa.
 - 66 Parochus non potest abesse a sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis repente se offerat necessitas, &c.
 - 67 Parochus sine licentia Episcopi ex iusta causa in scriptis concedenda non potest abesse etiam primo bimestri.
 - 68 Parochus non potest per hebdomadam abesse non petita, vel non obtenta licentia etiam relicto vicario idoneo.
 - 69 Episcopus aliquibus iustis de causis potest etiam stante Motu proprio Pij V. concedere licentiam recedendi a Parochiali.
 - 70 Parochus petens licentiam fingendo causam iustam, peccat mortaliter, & tenetur restituere fructus.
 - 71 Parochus si iustam habeat causam abeundi extra parochiam, an possit abesse ea sibi per Episcopum denegata.
 - 72 Episcopus quoties in penam omisse residentiae vult subtrahere partem fructuum, quos suos fecerunt parochi, tenetur observare eadem intervalla, &c.
 - 73 Parochus ut quis priuatur ob non residentiam, que sint attendenda.
 - 74 Ad priuationem parochi ob non residentiam non est necessariū quod prius procedatur per alias penas.
 - 75 Contra non residentes quo remedio uti velit, Episcopi est arbitrij.
 - 76 Decretum hoc generaliter est accipiendum contra absentes siue obedientes, siue contumaces.
 - 77 Tollit solum appellationem suspensiuam, non vero deuolutiuam.
 - 78 Derogat Eugenij I V. constitutioni.

Cum a precepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, & pro his sacrificium offerre, verbi que diuini predicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera munia pastoralia incumbere: que omnia nequaquam ab ijs prestari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deferunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut diuinorum preceptorum memores, factique forma gregis in iudicio, & veritate pascant, & regant. Ne vero ea, quae de residentia sancte, & utiliter iam antea sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensus a sacrosancta Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat: illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesijs quibuscumque, quocumque nomine, & titulo praefectos, & etiam si sancte Romanae Ecclesiae Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia vel diocesi residentiam, ubi iniuncto sibi officio desungi teneantur, neque abesse posse nisi ex causis, & modis infra scriptis. Nam cum Christiana charitas, & vrgens necessitas, debita obedientia, & ac euidens Ecclesia, vel Reipub. utilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant, decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitime absentiae causas a Beatissimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, vel, eo absente, suffraganeo, Episcopo antiquiori residente, qui idem

Barb. Collect. in Concil. Trid.

P 2

Metropo.

a Ioann. 21.
Act. 20. cap.
Ephes. 43. d.
c. sicut. 7. q.
1. c. qui Episcopus
coratum 8.
q. 1. c. praeci-
pue 11. q. 3. c.
gloria Episcopi
12. q. 2.
b Ioann. 10.
c. 1. pet. 5. 2.
d Sup. sess. 6.
de ref. c. 1.
e Infra in
Bulla S. D. N.
Pij 4. super
residentia.
f Cap. de cetero
c. inter
quatuor cap.
tua. & c. de
lati de cler.
non resid. c.
ad supplica-
tionem, de re-
nuc. quorundam
74. dist.

Metropolitani absentiam probare debet, & in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipub. Officium, Episcopatus adiunctum: cuius quoniam cause sunt notorie, & interdum repentine, nec eas quidem significari Metropolitano necesse erit, ad eundem tamen cum Concilio provinciali spectabit indicare de licentijs a se, vel a Suffraganeo datis, & videre, ne quis eo iure abutatur, & ut poenis Canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita omnibus suis providendum, ut quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reuersuri sunt: sacrosancta Synodus vult, illud absentia spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum, extra predictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere, & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque vilo gregis detrimento, quod an ita sit, abscedentium conscientia relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant, cuius opus non fraudulentè agere, suo periculo tenentur. Eisdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium Domini aduentus, Quadragesimæ, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & corporis Christi diebus, quibus refici maxime & in Domino gaudere Pastoris præsentia oues debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali vilo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua diocesi eos aliò vocent.

Cap. cum ex eo, de elect. in 6. c. beneficium de re co. in 6. c. 2. in fi. sup. sess. 6. Sardi. cens. con. 24. Elliberti. in c. 23. l. Cap. præsertim 7. qu. 1. & inf. sess. 24. de rector. c. 12. Vide Agathe. Conc. 64. c. si quis in clero 7. q. 1. Sup. sess. 6. de reform. c. 1. & inf. Bulla S. N. Decij 4. super residentia cap. 2. c. consequente & tere per totum, de cler. non resid.

Si quis autem, quod vti nam numquam eueniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta Synodus, præter alias poenas aduersus non residentes, sub Paulo III. impositas, & innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, cum pro rata temporis absentia fructus suos non facere, nec tuta conscientia, & alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse, sed teneri aut ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiasticæ, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumque conuentione, vel compositione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur, ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque priuilegijs cuiusque collegio, aut fabricæ concessis.

Eadem omnino, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & poenas de curatis inferioribus, & alijs quibuscumque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent sacrosancta Synodus declarat, & decernit, ita tamen, ut quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, & vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, & cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quod si, per edictum citati etiam non personaliter contumaces fuerint, liberum esse vult Ordinarijs, per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, & etiam usque ad priuationem, & compellere, & nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione etiam ratione cuiuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, sine appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel quocumque vigore Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub Paulo III. quam hoc ipsum in Concilijs provincialibus & Episcopalibus, publicari, sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ ad eod ex Pastorum munere animarumque salutem sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, ut in posterum Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut consuetudine, abolantur.

Extrava. commun. lib. 3. c. 3. diuina. de priuilegijs. m. Supra sess. 6. de reform. c. 1.

1. Vnde Archiepiscopus Bononiensis. p. 4. sub tit. de residentia pag. 238. Concil. Bracharen. IV. ad. 2. cap. 11. Anton. Pagan. Barthol. Carranza, & Hieron. Gig. in suis tract. de residentia, Alphons. Alvarez Guereiro in speculo iuris Pontificis. c. 9. Salzed. ad Bernard. in pra. c. 54. litt. C. Franc. Leon. in thesauro fori ecclesiast. part. 3. cap. 2. num. 4. cum segg. Marc. Anton. Genuent. in man. Pastorum, cap. 31. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 4. Ceuall. commun. contra communes. q. 585. Valer. Reginald. in praxi fori pontific. lib. 30. tract. 3. num. 54. cum segg. Less. de iustit. lib. 2. c. 34. dub. 29. Vgolin. de officio Episcopi. c. 4. §. 13. & c. 1. §. 3. 4. & 5. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarre lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub rub. vtrum Episcopi possint se absentare a suis Episcopatibus, vel debeant in eis residere, & sub rub. an parochi debeant residere in suis curatis, Galgancet. de iure publico lib. 3. tit. 9. Ioan. Valer. de differ. inter vtrumque forum, vbi parochi, differ. 3. Sanctare. var. resol. lib. 1. a quest. 1. usque ad 16. Ludou. de Sancto Ioanne de administr. Sacramentorum. art. 1. de residentia, Vasquez in opus. moral. c. 4. §. 2. nu. 145. cum segg. Trullen. in decalog. lib. 4. c. 1. dub. 8. num. 1. & 2. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. §. 3. & de officio potest. Parochi, cap. 8.
2. Super residentia Prælatorum, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium emanauit constitutio Pij IV. incip. In suprema, sub dat. Kal. Decembris 1564. Et super executione Concilij, & litterarum eiusdem Pij IV. contra Archiepiscopos, Prælatos, & alias personas ecclesiasticas non residentes in suis Ecclesijs, emanauit

Motus proprius eiusdem, incip. Motu proprio, public. die 11. Maij 1565. Circa residentiam in Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesijs faciendam, etiam per S. R. E. Cardinales, & de poenis contra eos non residentes, & a suis diocesis quocumque prætexu absentes, emanauit Constitutio S. D. N. Urbani VIII. incip. Sancta Synodus, sub die 7. Decembris 1634.

Cum præcepto diuino, &c. Episcopos, parochos & alios Rectores, quibus cura incumbit animarum, teneri de iure diuino in suis Ecclesijs residere per hunc text. resoluunt Fr. Barthol. Martyribus Archiep. Bracharen. in stimulo Pastorum p. 3. fol. 5. cum segg. Sor. de iustit. lib. 9. q. 3. art. 1. cum segg. Melch. Gallego in tract. de parochis, oblig. tempore pestis, p. 1. disp. 1. n. 46. cum segg. Couarr. lib. 3. var. cap. 13. num. 9. Nauarr. in man. cap. 25. num. 131. Ferret. consil. 32. a nu. 14. Bernard. & Salzed. in practica. c. 54. in nouiss. impress. Ioan. Ocon. in repet. cap. 1. de clericis non resident. in 6. nu. 59. Emman. S. in aphorism. verb. residentia 1. Cordub. in quest. lib. 1. q. 19. Ioan. Bapt. Conrad. in respons. casuum conscient. q. 317. Læ. Zech. de casibus referuat. casu 3. & in tit. de benefice, numero 6. & de munere Episcopi. cap. 5. numero 3. Vuald. in eand. delab. aureo in append. cap. 9. numero 6. & 7. Valent. tomo 3. disp. 16. questione 3. puncto 5. vbi altera sententia, Vasquez in opusculo de benefice. cap. 4. §. 2. dub. 1. num. 121. cum segg. Paul. Comitoli, respons. moral. lib. 1. questione 59 numero 1. Ceuall. commun. contra communes. questione 585. numero 1. & seq. Quin. tapad.

tanad. ecclesiast. lib. 4. num. 50. & 51. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 24. num. 139. & gloss. 41. num. 8. & gloss. 43. nu. 163. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 3. quest. 1. Leti. de iustis. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 153. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 30. tract. 3. num. 52. Molfes. in summa Theolog. moral. tract. 6. cap. 11. n. 13. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore ecc. resolut. 293. n. 5. Sanchez. de matrim. lib. 8. disp. 6. num. 5. & in precepta Decalogi tom. 1. lib. 4. cap. 37. num. 15. Possenn. de officio curati. cap. 1. n. 1. Nicol. Gare. de benef. p. 3. cap. 2. num. 16. Cened. ad Sextum collect. 30. num. 2. Sanctarell. var. resolut. lib. 1. q. 1. per tot. Alzed. in praxi Episcop. p. 1. cap. 6. num. 7. Ludou. de sancto Ioanne de administr. Sacram. art. 1. de resident. n. 3. vers. de mas. Homobon. in res. quest. moral. p. 3. res. 28. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 27. n. 37. Trullench in Decalog. lib. 4. c. 1. dub. 8. n. 2. Ego ipse de officio & potestate Episcopi p. 3. allegat. 53. num. 2. & de officio & potestate Parochi cap. 8. num. 1.

4. **Pro his sacrificiis offerre.** Motus his verbis & meo tract. de officio & potest. Episcop. p. 2. alleg. 23. n. 23. in fine, & de officio & potest. Parochi cap. 11. num. 30. resoluti parochum teneri Missae Sacrum suis ouibus applicare iuxta boni viri arbitrium. Et hanc partem fauet declaratio S. Cong. Conc. super decretis de celebrat. Missarum, nouissime S. D. N. Urbani VIII. auctoritate edita, & in typographia R. Cam. Apost. impressa, dum habet Sacerdotes quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficii, seu capellae, legati, aut salarii, si elemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa vtrique obligationi satisfacere. Et magis in terminis proposito dubio, An Parochi terrae Vrcaani Fanen. diocesis, quibus diebus ex proprio officio, & obligatione tenentur Missam celebrare, possint pro eadem Missa propria, vel aliena Ecclesia celebranda Manuales elemosynas recipere? Sacra Congr. die 1. Septembris 1629. respondit quibus diebus Parochi tenentur Missam celebrare, non posse manuales elemosynas recipere.

Contra Nauarr. in man. c. 25. num. 92. Suar. tom. 3. diffut. 86. sect. 1. vers. de beneficiis igitur. Vasquez p. 3. disput. 234. art. 6. cap. 6. vers. vera tamen sententia. Nald. in sum. verb. Parochus num. 18. Possenn. de officio Curati cap. 2. n. 4. Fraxinel. de oblig. sacerdot. sect. 3. pranot. 2. §. 2. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. p. 2. decis. 201. Gauant. in comment. ad rub. Missalis p. 3. tit. 12. num. 27. Marchin. de sacram. Ordinis tract. 3. p. 2. cap. 30. num. 2. & cap. 27. §. 2. absolute existimantes non videri obligandos parochos ad applicationem sacrificij pro populo singulis diebus festis, ex illa ratione, quia obligatio ad celebrandum, & obligatio ad applicandum sunt diuersa.

5. **Qua omnia nequaquam ab his praestari, &c.** Vide Capatam in el discurso de la obligacion de los Prelados p. 1. conclus. 6. num. 6. in fine.

5. **Etiam si S. R. E. Cardinales sint.** Cardinales, qui sunt Episcopi, non excusari a residentia eo ipso, quod sunt Cardinales, & assistunt summo Pont. tenent Turrian. in tract. de resident. pag. 45. Caiet. 2. 2. quest. 185. art. 5. Sor. lib. 10. de iustis. q. 3. puncto 5. vers. post hac vtrique, & in quadam quest. quam fecit de pluralitate benef. Valent. tom. 3. disp. 10. q. 3. puncto 5. col. 3. vers. sed quare aliquis, Emman. Sa. verb. residentia num. 1. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 4. q. 7. & cap. 6. q. 1. quos refert Sanctarell. var. resolut. q. 2. Capata in el discurso de la obligacion de los Prelados p. 1. concl. 6. num. 4. in fine. Flamin. de resign. lib. 1. q. 10. num. 8. Anast. Germon. de indultis Cardin. §. tribi quoad ad vixeris unum 13.

6. Eos tamen iustam causam habere quod absint ab Ecclesijs, quarum sunt Episcopi, tenent Mardin. Lauden. de Cardinal. q. 5. & in alio simili tract. q. 68. Andr. Barbat. de Cardinal. q. 12. Villadieg. de origine Cardinal. quest. 5. num. 11. & 12. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 24. num. 128. quos refero d. alleg. 53. num. 23.

7. **Christiana charitas.** Vide Tolet. in instrum. sacerdot. lib. 5. cap. 4. num. 3. Marc. Anton. Genuen. in man. Pastorum. cap. 31. num. 3. Molfes. in sum. Theologia moralis tract. 6. cap. 11. num. 29. metipsum d. alleg. 53. num. 6. & me citato in illo loco Sanctarell. var. resolut. quest. 3. num. 1. intelligentes per Christianam charitatem, id est, proximorum utilitatem, ut si aliqua Ecclesia versatur in magno periculo

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

haereticis, & Episcopi praedicatione posset succurri, vel ob pacem Magnatum componendam, dummodo ex tali absentia in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, quia esset contra ordinem charitatis.

8. **Vrgens necessitas.** Vide Tolet. d. cap. 4. num. 4. Barthol. Carranza in tract. de residentia Episcop. c. 12. vers. 2. Salzed. ad Bernard. in praxi. cap. 54. di. C. Valent. d. tom. 3. disp. 10. quest. 3. puncto 5. vers. vrgens necessitas, Galet. in margarita casuum conscient. verb. residentia, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. priuatio §. 4. dub. 1. Azor. d. lib. 7. cap. 4. q. 4. Molfes. d. tract. 6. cap. 11. num. 30. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. resolut. 645. metipsum d. alleg. 53. num. 7. 8. & 9. & me citato Sanctarell. d. q. 3. num. 12. intelligentes per vrgentem necessitatem, ubi Episcopus residendo graue malum vite incurreret vel propter morbum, vel propter aliquam persecutionem, vel propter aeris intemperiem, vel ab inimicitias, aut ob Principis & populi furorem declinandum. Sed ex S. Thom. 2. 2. q. 185. art. 5. colligunt Caiet. Sor. & Miranda, quos refert & sequitur Vafq. in opus. de benef. cap. 4. §. 2. art. 1. dub. 2. num. 135. hoc procedere quoties non immeret detrimentum ouium, nam si illud immineret in spiritualibus, ex nulla causa posset abesse, quia bonus Pastor animam suam pro ouibus suis ponit, vt habetur Ioan. 10. & refert Molfes. d. cap. 11. num. 31.

9. **Debita obedientia.** Vide Valent. d. puncto 5. vers. debita obedientia, Tolet. d. cap. 4. num. 7. Salzed. d. cap. 54. vers. tertius casus, Azor. d. cap. 4. quest. 5. vers. ad tertium. Sanctarell. d. q. 3. num. 3. metipsum d. alleg. 53. num. 10. cum seqq. intelligentes per debitam obedientiam intelligi quando Papa propter quod negotium ad se vocat Episcopum.

Obseruat tamen Azor. d. cap. 4. q. 7. quod si Cardinalis esset Antistes alicuius Ecclesiae, & summus Pont. vellet uti eius consilio, sapientia, & industria, secum illum retinendo, excusaretur Cardinalis ipse Antistes tum ratione obedientiae, tum etiam, quia id diceretur resultare in commune bonum totius Ecclesiae: sed in hoc summam prudentium esse necessariam ad sciendum an possit dari talis excusatio, obseruant Vafq. d. dub. 2. a num. 141. & Molfes. d. cap. 11. num. 34.

10. **Evidens Ecclesiae, vel Reip. utilitas.** Vide Tolet. d. cap. 4. numer. 3. vers. quartus, Salzed. d. cap. 54. vers. quartus, Marc. Anton. Genuen. d. cap. 31. num. 5. Vafq. d. dub. 2. a num. 138. Molfes. d. tract. 6. cap. 11. num. 36. Sanctarell. d. quest. 3. num. 5. metipsum d. allegat. 53. num. 14. intelligentes per evidentem Ecclesiae utilitatem, quando nimirum absint Episcopi ob defendenda iura suae Ecclesiae, vel si fuerint vocati ad celebrandum Concilium generale. Et addidi d. alleg. 53. num. 16. quod Episcopus evidenti Reip. exigente utilitate potest esse Legatus, siue Orator alicuius Principis secularis, me citato Alzed. d. p. 1. cap. 6. num. 39.

11. **Aut à Metropolitano, &c.** Ad Metropolitanum, vel in eius absentia ad Episcopum antiquiorem pertinere curare vt Provinciales Episcopi in suis Ecclesijs commoretur, & super eorum absentiam inquirere, referunt decium Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarr. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub tit. vtrum Episcopi possint se absentare à suis Episcopatibus, num. 5. & 6. Ego ipse d. allegat. 53. num. 5. in fine, & me citato in illo loco Sanctarell. var. resolut. quest. 4. num. 7.

12. **In scriptis esse approbandas.** Si tamen causa absentiae fuerint legitima, & approbata à superiore, posse Episcopos, & alios beneficiarios, qui tenentur residere, fructus beneficiorum suorum percipere, & retinere, quamuis cause non essent in scriptis aporobatae, asserunt Lessi. de iustis. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 159. citans Nau. conf. 13. de praebendis, num. 1.

13. **Nisi cum absentia inciderit, &c.** quando occurrit vrgens necessitas, ob quam Episcopus non possit adire summum Pont. nec Metropolitanum posse illum abesse à sua Ecclesia sine alia superioris licentia, resoluit post alios Sanctarell. d. quest. 4. num. 9.

14. **Qui aliquantisper tantum absint, &c.** Quia abesse non dicitur, qui statim est reuerturus, l. postliminium. §. capiti, l. nihil. ff. de cap. & postlim. reuerf. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 43. num. 5. & faciunt quae Ludouic. Beia respons. casuum conscient. p. 4. casu 21. ubi agit de parochia rurali,

P 3 qui

- qui singulis quibusque hebdomadis in Urbem venit causa inuiscendi parentes. Qui breui tempore aliquo loco assistit, ibi commorari, aut residere non creditur, Narbona l. 10. gloss. 2. nu. 12. tit. 6. lib. 1. Recop. ubi numeris segg. multis id comprobat, & præcipue num. 26. & 27. per doctrinam Bartoli communiter recepti resoluit quod si quis in carcere, & vinculis detinebatur, inito fugæ consilio euaserit, & postea reuertatur, non dicitur aufugisse, nec à carcere vnquam recessisse: & deinde quod à Magistratu pena constituta domum exire iussu, si ille discesserit, ac postea locum reingressus fuerit, præcepti fracti penam non patietur, cum exisse non videatur nec, alibi stitisse qui statim domum reuersus est.
15. *p* Nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses, &c.] Episcopos posse à suis Ecclesijs abesse ad summum singulis annis per tres menses, siue continue, siue interrupte sine alia superioris approbatione, nec tunc amittere fructus, dummodo tamen ex causa rationabili, non tamē in Aduentu, Quadragesima, Natiuitate Domini, Resurrectione, Pentecostes, & festo Corporis Christi colligunt ex hoc text Valent. tom. 3. disp. 10. quest. 3. puncto 5. vers. secundum certum est. Lessi. d. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 155. Sanctarell. d. g. 4. num. 5. Ego ipse d. alleg. 53. num. 8. Alzed. d. p. 1. cap. 6. num. 12.
16. Hoc spatium absentiae concedi Episcopis causa animi relaxandi, dicit Azor. d. p. 2. lib. 7. cap. 4. quest. 1. quem refert Sanctarell. d. num. 5. in fine.
17. *E*um pro rata temporis, &c.] Episcopos, & alios beneficiarios habentes beneficia curata, si absque legitima causa à suis Ecclesijs absint, teneri pro rata temporis, quo absint, fructus restituere, resoluit Valent. tom. 3. disp. 10. g. 3. puncto 5. vers. quinto certum est Lessi. de insti. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 157. Nicol. Garc. de benef. p. 3. cap. 2. nu. 26. Sanctarell. d. g. 4. n. 1. Ego ipse d. alleg. 53. n. 93. Alzed. d. p. 1. cap. 6. num. 11.
18. *o* Alia etiam declaratione non sequita.] Episcopos, & alios habentes curam animarum, teneri restituere fructus ante ullam sententiam si non resideant, tenent Driedon. de libertate Christiana libro 2. cap. 4. Cou. libro 3. var. cap. 13. Valent. dict. questione 3. puncto 5. vers. preterea hinc etiam, Tolet. dict. libro 5. cap. 4. numero 1. Azor. dict. part. 2. libro 7. cap. 6. questione 2. Possuin. dict. cap. 1. numero 32. vers. 3. Vgolin. dict. cap. 15. §. 4. numero 2. Sanctar. dict. questione 4. num. 4. ubi numero 5. aduertit ante Concil. Trid. nonnullos putare tales beneficiarios non fuisse obligatos restituere fructus in absentia ante iudicis sententiam, Ego ipse de officio & potest. Parochi cap. 8. numero 69.
19. Non licere Episcopo à sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam causam, ex connumeratis in hoc cap. refert decium Armendar. in addit. ad recopilat. legum Nauar. lib. 2. tit. 23. l. 2. sub tit. utrum Episcopi possint se absentare à suis Episcopatibus, num. 4.
20. Episcopum residentem in sua diocesi liberum esse à residentia suarum Dignitatum, & beneficiorum simplicium, quæ obtinet in alia diocesi, nec aliud amittere nisi quotidianas distributiones, & alias, si quæ sint, quæ absente iusta de causa non percipiunt, resolutum attestatur Armendar. loco proxime citato, num. 3. & 7.
21. *F*abricæ Ecclesiarum, aut pauperibus, &c.] Restitutionem fructuum ob non residentiam amissionem per hunc tex. faciendam esse fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus, nec obtineri posse compositionem, resoluit Nauar. in man. cap. 25. num. 121. & consil. 20. de celebr. Miss. num. 4. Hentiq. in summ. lib. 7. c. 36. §. 3. Fr. Emman. in explic. Bullæ composuit. num. 18. Garc. d. cap. 2. num. 30. Sanctarell. d. g. 4. num. 2.
22. *p* Eadem omnino etiam quoad culpam, amissionem fructuum, &c.] Parochos si à suis Ecclesijs absque legitima causa ab Episcopo cognita, & approbata in scriptis, absint ultra bimestre tempus, peccare mortaliter, & fructus pro rata temporis amittere, ex hoc text. colligunt Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 1. g. 10. num. 32. Franc. Leo in thesauris fori Eccles. patr. 2. cap. 2. numero 15. Lessi. de insti. libro 2. cap. 34. dub. 29. numero 159. Vgolin. de officio Episcopi cap. 15. §. 4. numero 2. & §. 5. numero 2. in fine. Ego ipse dict. alleg. 53. num. 93. me citato Sanctarell. d. g. 4. num. 10.
23. Fructus non residentium amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia, nec potest componi restitutio debita fructuum male perceptorum cum obtinentibus Bullam Cruciatæ, vel vigore aliorum privilegiorum, & facultatum obtentorum per Concil. ut refert decium Garc. dict. part. 3. cap. 2. numero 26.
- Fructus non residentium, de quibus in hoc decreto, debet Episcopus ordinarius applicare fabricare Ecclesiæ parochialis, etiam si non indigeat, nec pauperes intra limites reperiantur, quæ potest tamen indies indigere quoad ornamenta, resolutum attestatur Garc. dict. p. 3. cap. 1. num. 31.
- E*t alij quibuscunque, qui beneficium aliquod, &c.] Quod de parochis dictum est, idem quoque dicendum de alijs, qui habent beneficia curata, adserunt Valent. d. tom. 3. disp. 10. g. 3. puncto 5. vers. præceptum etiam, Lessi. de insti. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 160. Sanctarell. d. g. 4. num. 17. & sic in his requiritur residentia.
- Primo in obtinente Parochialem, quamvis tenuem, Rebuff. in tract. nominat. quest. 9. num. 27. Valer. Reginald. in praxi fori parit. lib. 30. num. 294. vers. si obijcies. Ego ipse d. p. 3. alleg. 53. num. 70. me citato in illo loco, Sanctarell. var. resolut. quest. 4. num. 45.
- Secundo in possidente Parochialem, in qua remanserunt tantum tres, vel quatuor incolæ, Nicol. Garc. de benef. p. 3. cap. 2. num. 179. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub tit. sed an parochi debeant residere in suis curatis, num. 142. nisi parochialis Ecclesia in totum parochianos habere desierit, Anton. Ricciul. de iure personarum, lib. 1. cap. 14.
- Tertio in Rectore, qui habet vicarium perpetuum in eius parochia, siue rectoria, potest enim, & debet compelli ad personaliter residendum, nisi tota cura animarum translata fuerit legitime in solum vicarium perpetuum, refert decium Nicol. Garc. dict. part. 3. cap. 2. num. 175.
- Quarto in obtinente Ecclesiam baptismalem cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, quia ad minus tanquam coadiutor Ecclesiæ parochialis tenetur ad residentiam, ita refert decium Armendar. d. loco num. 178. quem citauit de officio & potest. Parochi, cap. 8. num. 7.
- Quinto in obtinente Ecclesiam parochialem pro provisionem Sedis Apost. & habente liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ motus fuerit per aliquem in petitorio, ut resolut Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resolut. 393. num. 5. quem retero d. cap. 8. num. 8.
- Sexto in Archipresbytero Tyrassonen, quia tenetur ad residentiam, cum nihil quoad illam fuerit innouatum per Bullam Sixti I. V. erectionis de vicaria in dignitatem, ita Sel. in select. canonic. cap. 3. num. 8. ubi attestatur decium in Tyrassonen. 4. Maij 1619.
- Septimo in Capellano coadiutore Rectoris parochialis instituto auctoritate Apostol. quia tenetur ad personalem residentiam sicut Rector ipse, ita referunt decium Gonzal ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 9. num. 17. Campan. in diuersis iuris Canon rub. 7. cap. 6. num. 104. Armendar. d. loco num. 127. vers. an capellani, & num. 157. Galet. d. verb. residentia 1. Piassec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 27. Vgolin. de officio Episcop. c. 15. §. 3. num. 3. vers. postremo, Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resolut. 393. ampl. 5. Monet. de opt. canon. cap. 4. quest. 8. num. 157. Ego ipse d. alleg. 53. num. 78. me citato Sanctarell. d. g. 4. num. 17.
- Octauo in coadiutore etiam perpetuo, qui residere tenetur sicut verus curatus, quamvis in alijs beneficijs seuiuret in Cathedralibus, ita refert decium Garc. d. p. 3. cap. 2. num. 167. Armendar. d. loco num. 172.
- Nono in Inquiretore parochio, quem propter officium à residentia Parochialis non exculat, resolutum Gonzal. d. gloss. 6. num. 265. & gloss. 43. num. 164. Aloyf. Ricc. d. resolut. 393. num. 3. Ceual. commun. contra commun. q. 585. num. 12. Ego ipse d. alleg. 53. num. 156. & me citato Sanctarell. var. resolut. q. 11. num. 4. contra Spin. & Cened. per me citatos.
- Decimo

35. Decimo in subcollectore Apost. parochia, hunc enim non excusari a residentia Parochialis ex decisione Congregat. tenent Gonzal. d. gloss. 6. num. 266. Garc. d. p. 3. c. 2. nu. 42. in 3. declar. Vgolin. d. c. 15. §. 3. nu. 5. vers. decimo. Armendar. d. loco num. 168. Aloyf. Ricc. d. resol. 393. nu. 4.
36. Undecimo in habente beneficium curam iurisdictionalem habens, hunc enim teneri residere, & Sacris initiari, refert decifum Armendar. d. loco num. 173.
37. Duodecimo in Praeposito iurisdictionalem tantum curam habente, hunc enim comprehendit in Bulla Pij V. de residentia parochorum, quae incip. Cupientes, referunt decifum Garc. d. cap. 2. num. 179. in 10. declar. & Armendar. d. loco num. 140.
38. Decimotertio in Commendatario curam animarum iurisdictionalem habente, per omnia enim aequae sunt hodie commendae titulis, ita refert decifum Garc. d. p. 3. cap. 2. num. 166.
39. Decimoquarto in habente duas Parochiales vnitas perpetuo inuicem aequae principaliter, & non vniam alteri accessorie, ambasque pares, itaut vna non sit dignior, & principalior altera, hunc enim posse in qua maluerit residere, asserunt resolutum Garc. d. cap. 2. num. 179. in 16. declar. Armendar. d. loco num. 144.
40. Decimoquinto in habente parochialem Ecclesiam cum Canonica u, quia adhuc in Parochiali residere debet, iuxta Bullam Pij V. quae incip. Cupientes, & percipere fructus praebende, & solum eius distributiones quotidianas perdit, vt refert decifum Armendar. d. loco num. 135. subdens quod si Canonicatus est in eodem loco, vt Parochialis est, poterit vtrique seruire, & quotidianas distributiones percipere, & citat Garc. d. p. 3. cap. 2. nu. 179. in 7. declar. Vnde residentem in Parochiali, quae non longe abest a Collegiata, in qua Canonicatum obtinet, diebus ferialibus ad Ecclesiam collegiatam accedere, & in ea diuinis inferuire posse, dummodo omnibus diebus, & horis suis, & congruis Parochiali inferuiat, & nihil prorsus relinquit ex debito seruitio ipsius Parochialis, decifum referunt Garc. d. num. 179. in 8. declar. & Armendar. d. loco num. 136.
41. Decimosexto in obnupiente Canonicatum, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinentis tantum, hunc enim teneri in Parochiali residere asserunt resolutum Garc. d. num. 179. in 13. declar. Armendar. d. loco num. 137.
42. Parochus Ecclesiae in qua fuit constitutus Capellanus, cui ex institutione capellaniae imposita fuit tota animarum cura, seu perpetua vicaria quoad Capellanus vixerit, non teneri in ea residere, refert decifum Garc. d. cap. 2. num. 176.
43. Parochialem obtinens, in qua vicarium perpetuum legitime institui obtinuit, eo viuente residere non tenetur, vt refert decifum Armendar. d. loco num. 193. Vnde si deputatus fuerit vicarius amouibilis, cum iste arguat curam esse penes deputantem, hunc ideo teneri ad residentiam referunt decifum Garc. d. cap. 2. num. 179. in 11. declarat. Armendar. d. loco num. 141. Ego ipse in collect. ad cap. ult. de offic. vicar. num. ...
44. Monasterium, seu Abbatiam, quae cura, & conuentu caret, obtinens non tenetur residere, vt per Nicol. Garc. d. num. 179. in 9. declar. Armendar. d. loco num. 139. quos refero de officio, & potest. parochi. cap. 8. num. 6.
45. Parochum debere residere in domo ipsius Parochialis, quatenus eam habeat, alias in alia, quae sit intra limites parochiae, aut saltem ita vicina parochiali Ecclesiae, vt inde comode possit per se ipsum ei inferuire, habitare teneri, referunt decifum Garc. d. cap. 2. num. 179. in 21. declarat. Armendar. d. loco num. 149. & 150. Aloyf. Ricc. in decif. curiae Archiep. Neapol. p. 4. decif. 41. Ego ipse d. alleg. 53. num. 71. me citato Sanctarel. var. resol. q. 4. num. 49. Si enim non habet ibi domum propriam, aliquam conducere debere panter resolutum asserit Nicol. Garc. dicto num. 179. in declar. 21. Sel. in select. Canon. cap. 3. num. 8. vbi testatur sic fuisse decifum in Sarzauen. 13. Nouembri 1627. dum ibi fuit dictum, parochum non excusari quin intra parochiam residere debeat, quamuis non adsit commodam domum parochialis, & sit magna aeris intemperies, & retineat capellaniam in parochia, & ipse accedat singulis diebus festis, & fuit ordinatum quod intra mensem conduceret domum in parochia, & intra sex menses domus parochialis reapertur. Quare minus excusaretur Parochus a residentia si pretextu docendi Grammaticam in ciuitate per duo miliaria distaret a sua parochiali, abesset diebus ferialibus, quamuis singulis festis ad eam accederet, vt refert decifum Garc. d. num. 179. in 19. declar. Armendar. d. loco num. 147. Sanctarel. d. q. 3. nu. 33. Ego ipse d. alleg. 53. num. 75. vbi num. 76. id amplio, etiam si non inueniretur alius idoneus ad legendum.
46. Parochialis Ecclesia licet sit in loco vbi minor pars parochianorum inhabitat, & maior pars habitat longe in oppidis, nihilominus parochum habitare teneri prope Ecclesiam in ciuitate, succurrendo illis, qui longe habitant secundum loci antiquam consuetudinem, per cap. 4. sess. 21. referunt decifum Garc. d. num. 179. in 20. declar. Armendar. dict. loco num. 148. Sanctarel. dict. quae. 4. num. 46.
47. Parochum teneri residere personaliter, & non alio modo satisfacere muneri suo, etiam si populo per alium aequae bene, & forte melius seruiatur, resolut. Possuin. de officio Curati. cap. 1. num. 8. quem refero de officio, & potest. Parochi. cap. 8. num. 40.
48. Parochi cogendi sunt ad subeunda per se ipsos, & non per substitutos, ea munia, ad quae tenentur, tolerandi autem, vt per substitutos suppleant in illis tantum casibus expressis verbis canonum, & decretorum Concilij, quibus permixtum est eis, vt per vicarios coadiutores, possint officio suo fungi, ita refert decifum Garc. in addit. ad suum tract. de benefic. p. 3. cap. 2. num. 53.
49. Residentiam continuam, & talem sui copiam facere debet parochus, vt indigentes non careant necessaria ope, sed non arctatur vt debeat manere quasi in compedibus, nisi habeat infirmos graues, ita Possuin. d. cap. 1. num. 6. quem refero d. cap. 8. num. 42. & 43. vbi num. 44. dico quod si Parochus rationabiliter iudicauerit, puta quia nullus infirmatur, potest abesse per aliquas horas, etiam si nullum substituat; abesse vero tota die, quando nullus infirmatur, raro in anno nec laudo, nec vituperio; abesse autem per duos, aut tres dies, nullo infirmante, & nulla alia causa iustificante, habet valde de rationabili esse mortale, propter multa quae possunt eo tempore euenire, maxime in villis vbi non est alius Sacerdos a parochia: in ciuitatibus vero, vel in oppidis vbi sunt alij Sacerdotes, erit maius minusve peccatum ratione periculi, & damni euenturi, cui tamen facilius quam in illis potest obuiari.
50. Episcopum posse prohibere parochis sub pena pecuniaria, quae tamen dimidiam non excedat, ne ultra biuium a sua Ecclesia absint, non tamen id prohibere poterit sub pena excommunicationis latae sententiae, decifum referunt Garc. d. cap. 2. num. 23. declar. 2. & Armendar. d. loco num. 156. sed sub pena pecuniaria esse permixtum, ait Sel. d. cap. 3. num. 16. attestans ita fuisse decifum in Terracinen. 11. Februarij 1628. & in Monopolitana 16. Decembris eiusdem anni.
51. Valere constitutionem Episcopi ne parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia, refert decifum Garc. d. cap. 2. num. 23. in 1. declar. Armendar. d. loco num. 155.
52. Causa prius, &c. Parochos iustam causam non residendi minime habere, quamuis in seruitio Episcopi, aut Ecclesiarum Cathedralium permaneant, vt nempe sint Vicarij Visitatores, Secretarij, Fiscales, &c. resolutum Emman. Sa. verb. residentia num. 1. Gonzal. d. gloss. 6. num. 258. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decif. 502. in 1. edit. alias resolut. 393. in 2. edit. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 27. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 42. Armendar. d. loco num. 166. 167. & 172. Possuin. d. cap. 1. num. 12. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. parochus, diff. 3. Bonacin. var. tract. diff. 5. de onere, & oblig. benefic. puncto 5. num. 14. Alzed. in praxi. Episcop. p. 1. cap. 5. num. 128. Ego ipse d. alleg. 53. num. 85. me citato Sanctarel. var. resol. q. 3. num. 49. Sel. d. cap. 3. num. 12. vbi attestatur sub die 12. May 1629. fuisse decifum parochum habentem curam animarum non posse esse vicarium Episcopi, vel Capituli Sede vacante; nisi Ecclesiae cathedralis Parochus sit, quia

- quia tunc bene posse vicariatus officio fungi, resoluit Aloyf. Ricc. in *decif. curie Archiep. Neapolit. p. 3. decif. 319.*
54. Nec iustam causam non residendi habere Parochos Inquisitoris, vel Subcollectoris officium exercentes, resoluit citati *supra in vers. nono, & decimo.*
55. Nec etiam iustam causam non residendi habere obtinentes Ecclesias parochiales si velint studere, nec sic absentes posse percipere fructus, aut vliam ad hoc Episcopum licentiam concedere referunt *decisum Aloyf. Ricc. d. resol. 393. in fine, & resol. 310. num. 1. Prosp. de Augustino in addit. ad Quarant. verb. residentia, vers. item limita, Gonzal. d. gloss. 6. nu. 251. Garc. d. c. 2. n. 80. & 81. in addit. Ego ipse d. alleg. 53. nu. 77. me citato Sanctarel. d. q. 3. num. 25. & Alzed. in praxi Episcop. p. 2. cap. 9. num. 37.*
56. Nec propter intemperiem aeris Parochum inde oriundum excusari a residentia, ut alibi possit habitare, etiam relicto vicario approbato, resoluit Vgolin. de offic. Episcop. c. 15. §. 3. *vers. sexto. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. residentia, §. 7. Armend. d. loco nu. 132. aduertentes quod si Rector infirmus esset, & in loco parochialis curari non possit defectu Medicorum medicinarumve, tunc posset ab Ordinario dari ei dilationem trium, aut quatuor mensium, ut in locis vicinioribus maneat recuperanda sanitas causa, interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo vicario cum congrua portione ex redditibus Parochialis constituto, & ideo Armend. d. loco nu. 18. assuit *decisum cum Ordinarii consensu intemperiem aeris excusare a residentia.**
57. Nec propter inimicitias capitales videtur excusandus parochus a residentia, quamvis olim Episcopi dispensare solerent ut ipse parochus, cuius inimicitia absque sua culpa, & post obtentam Parochialem exortae fuerit, per annum in alio viciniori, & tutiori loco manere possit, & crescentibus inimicitias daretur alius annus, dummodo semper in Parochiali expensis parochi maneret idoneus vicarius, ut testantur Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. priuatio §. 4. dub. 1. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. resol. 645. in 2. edit. Bonacin. var. tract. disp. 5. de onere & oblig. benef. punct. 5. num. 2. Armendar. d. loco num. 133. 134. & 182. cum segg. Tamen hoc iam hodie spectat ad sacram Congregationem negotijs Episcoporum & Regularum prepositam, quae solet sex menses talibus concedere, ad effectum, ut interim aut resignent, aut permittent, ut per Sel. d. cap. 3. num. 14. qui testatur ita fuisse *decisum ab eadem S. Congregatione in Boianen. 15. Februarij 1619.*
58. Nec propter parochi senectutem, licet Ordinarius iam praeuideret illius insufficientiam, apponendo idoneum vicarium cum assignatione congruae portiones ex ipsius Parochialis redditibus, secundum Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. residentia, §. 9.
59. Nec etiam est causa sufficiens non residendi infirmitas parochi, etiam si ratione illius datus ei fuisset coadiutor, ut refert *decisum Armendar. d. loco num. 129.*
60. Nec denique causa pestis licet parochis abesse, quia si non resederint, contra eos procedendum est, seruata forma huius cap. quamvis per alios idoneos ministros parochianis suis peste infectis possint ministrare sacramenta Baptismi, & Pœnitentiae, ita Sel. d. cap. 3. nu. 17. attestans ita fuisse *decisum instante S. Carolo in Mediolanen. 10. Decembris 1576.*
61. Per Episcopum cognita.] De causis absentiae etiam ab Ecclesijs parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat, etiam si inferiores essent Abbates Regulares, Episcopum cognoscere *decisum* referunt Garc. p. 3. cap. 2. num. 179. in 2. declar. & Armend. d. loco num. 153.
62. An iustam causam absentiae iudicialiter probare debeat parochus, vide Aloyf. Ricc. in *decif. curie Archiepiscop. Neapolit. p. 2. decif. 152.*
63. Ergo modo posse parochum relinquere vicarium, seu titulum, etiam idoneum, & admissum in illo Episcopo, aut pro administratione Sacramentorum, in consilio Episcopo, ex hoc text. colligit Possuin. de officio Curati, cap. 1. numer. 19. subdens illum posse sine Episcopi approbatione relinquere substitutum si absit per sex, vel septem dies, ita declarante vniuersali consuetudine, nisi Episcopus per suas constitutiones inhibeat, & addit vicinum Curatum posse substitui, quia licet non habeat ordinariam iurisdictionem nisi super gregem suam, tamen est ita admissus, ut ei aliqua iurisdic-tio delegari possit, refero de officio & potestate Parochi, cap. 8. num. 52. & 53.
64. Cum debita mercede assignatione, &c.] Notat Possuin. dist. cap. 1. num. 20. quod si substitutus, vel Vicarius voluerit seruire gratis, non tenetur Parochus, cum iusta de causa abest, illi in conscientia assignare partem fructuum pro debita mercede, refero dist. cap. 8. numero 53.
65. Discedendi autem licentiam, &c.] Expressam scilicet, ut per Garc. dist. cap. 2. numer. 35. Armendar. dist. loco numer. 164. metipsum dist. allegat. 53. numer. 94. & me citato Sanctarel. var. resol. quæst. 4. numer. 16. Vbiunque enim ex legis dispositione licentia ad aliquid actum desideratur, necessario licentia expressa esse debet, & perspicuis verbis concedi, itavt nec tacitus consensus sufficiat, ut per Suar. de Paz in pract. tom. 1. temp. 2. numer. 27. cum segg. D. Barbof. l. 1. artic. 3. numero 183. cum segg. ff. de indic. late Narbona l. 10. gloss. 3. numero 3. tit. 6. lib. 1. Recop.
66. Sola distantia loci etiam cum necessitate eo discedendi non excusat parochum ut possit abesse a sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis repente se offerat, quæ non patiat dilationem huiusmodi licentiam petendi quo casu quamprimum de discessu, & necessitate Ordinarius certior faciendus est, ut de causa cognoscere possit, ita Garc. d. cap. 2. numero 34. in 1. declar. Armendar. d. loco num. 162.
67. Parochum sine licentia Episcopi ex iuxta causa in scriptis concedenda non posse abesse etiam primo bi-mestri, resoluit Ioan. Ocon. in repet. cap. 1. de alicie. non resul. in 6. num. 51. Anton. Gom. in explicat. Bulla Cruciatæ cap. 7. in 4. claus. num. 22. Vgolin. de officio Episcopi cap. 15. §. 5. num. 2. Possuin. dist. cap. 1. num. 11. Lessi. de instit. libro 2. cap. 34. dub. 29. num. 159. Vasq. in opus. de benef. cap. 4. §. 2. artic. 1. dub. 3. num. 149. & artic. 2. dub. 3. numero 188. Filiuc. in quæst. moral. part. 3. tract. 41. cap. 6. numero 26. Squillante de obligat. cler. part. 1. numero 116. Sanctarel. dist. quæst. 4. numero 12. Garc. d. cap. 2. num. 23. in 1. declar. & p. 9. cap. 2. num. 295. in 2. dub. quia Concil. in præfenti ait quandocunque eos abesse contigerit, debere causam esse prius cognitam, & probatam per Episcopum.
- Contra Ludovic. Lop. in instruct. conscient. tom. 1. cap. 148. Ioan. Bapt. Conrad. in resp. casuum conscient. quæstione 137. Læli. Zech. de casibus reseru. casu 3. & de republ. Eccles. tit. de beneficiis, nu. 6. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 52. littera C. vers. illud verò, Cened. ad Sextum collect. 30. num. 3. Emman. Sà in aphor. verb. residentia num. 7. Quintanad. Ecclesiast. lib. 4. num. 76. Paul. Comit. resp. moral. lib. 1. quæst. 59. num. 3. Zerol. in praxi Episcopi p. 1. verb. priuatio §. 4. dub. 3. & verb. Parochus §. 2. Fr. Leo. in thesauro fore Ecclesiast. part. 3. cap. 1. num. 19. & 21. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 4. quæst. 10. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 36. in fine, & in explicat. Bulla Compositionis num. 18. Ceuall. commun. contra commun. quæst. 585. num. 6. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 31. num. 11. Ioan. Vallet. de different. inter utrumque forum, verb. Parochus, differ. 5. num. 1. Bonacin. var. tract. disp. 5. puncto 5. num. 9. existimantes posse Parochum sine licentia Episcopi ex iuxta causa abesse ad duos menses continuè, vel diuissim.
- Non posse Parochum per hebdomadâ abesse non petita, vel non obtenta licentia, etiam relicto vicario idoneo ab ipso Ordinario approbato, *decisum* referunt Garc. d. cap. 2. num. 23. in 3. declar. Armendar. disto loco num. 157.
- Per motum proprium Pij V. publicatum de mense Iunij 1568. super residentia Canoniorum habentium Parochiales non fuisse ablatum Ordinarijs facultatem, ita & taliter quod non possint iuxta formam Concilij Trident. aliquibus iustis de causis licentiam concedere recedendi a Parochiali ad aliquod tempus, modo ea vitatur intra limites præscriptos a Conc. in præfenti, referunt

unt decifum Garc. d. cap. 2. num. 179. Armendar. d. loco num. 87.

70. *a. Nifi ex graui caufa, &c.* Parochum petentem licentiam fingendo causam iutam, quam re vera non habet, peccare mortaliter, & tamen reftituere fructus, refoluunt. Azor. diff. p. 2. lib. 7. cap. 10. quæft. 3. Poſſeuin. d. c. 1. num. 24. Ego ipſe d. alleg. 53. num. 99. me citato Sanctar. d. quæft. 4. num. 15.

71. Parochus habens iutam causam abeundi extra parochiam per duos menses, aut tres, non ſatisfacit ſuæ conſcientiæ ſi petat licentiam iurans ſe grauem habere cauſam, quam non expediat manifeſtate, vt petita licentia abeſſe poſſit, licet Epifcopus non concedat, ſimiliter quod abeſſe non poteſt in caſu quo cauſam rationabilem expreſſent, quam vii bonus, & æquus rationabilem iudicaret, ſed rigidus Præſatus minus æquam indicat, & licentiam denegat, vel quia mouetur ſuſpitione quod ficta ſit, cum tamen ſit vera, ſed habere poteſt reuerſum ad ſuperiorem. Ita decifum referunt Garc. d. cap. 2. num. 37. Armendar. d. loco num. 155. Squillante de obligat. cleric. p. 1. num. 117. Ioan. Valer. d. verb. Parochus, diff. 5. num. 1.

72. *a. a. Et ſubtractionem fructuum, &c.* Epifcopus quoties in penam omiſſæ reſidentię vult ſubtrahere partem fructuum, quos ſuos fecerunt Parochi, tenetur obſervare eadem interualla, eandemque rationem, quæ contra Epifcopos non reſidentes ſtatuit cap. 1. ſeſſ. 6. de reformat. Non vero tenetur ſeruare eadem interualla in executione faciendâ ſuper illis fructibus, quos Parochi pro rata temporis abſentiæ ſuos non fecerunt. Ita refert decifum Garc. d. cap. 2. num. 32.

73. *¶ Etiam uſque ad priuationem.* Vt quis parochia legitime priuetur ob non reſidentiam iuris ordine ſeruato, quæ ſunt attendenda, dixi de officio, & poteſt. Parochi cap. 8. num. 75. & in hac materia eſt optima decifio Rota. 137. apud Farin. part. 1. in poſthum. ubi num. 1. decedit quod ad effectum priuationis, vel debet interuenire vna citatio perſonalis, Abb. in cap. ex tua num. 10. de cler. non reſid. vel tres in Eccleſia, & à die vltima expectari ſex menses, d. cap. ex tua, Abb. conſ. 67. num. 2. lib. 1.

74. Ad priuationem Parochi ob non reſidentiam non eſſe neceſſarium quod prius procedatur per alias penas, nempe per cenſuras Eccleſiaſticas, ac ſequeſtrationem,

& ſubtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, tenet Garc. in addit. ad d. cap. 2. ſub num. 139. aſſerens id euenire, quia Concil. in præſenti hoc relinquit arbitrio Ordinarij, ibi, liberum eſſe vult Ordinarijs, licet de iure communi requiri viderentur in cap. ex tua, §. 1. de cleric. non reſident.

75. *¶ Compellere.* Arbitrij eſt Epifcopi qua via, & quo remedio exijs vii velit contra non reſidentes, vt refert decifum Garc. d. cap. 2. num. 139.

76. *¶ Nec executionem hanc quolibet privilegio, &c.* Generaliter accipiendum eſſe hoc decretum contra abſentes ſive obediētes, ſive contumaces, reſoluunt Ioan. Ocon. in cap. 1. num. 60. de cleric. non reſid. lib. 6. Sahag. in cap. 2. de ſequeſt. poſſeſ. num. 54. Anton. Gom. in explicat. Bullæ Cruciatæ cap. 7. ad 4. clauſ. num. 35. & 36. quos refert & ſequitur Garc. d. c. 2. num. 161.

77. *¶ Sine appellatione.* Solim tollere appellationem ſuſpenſiuam, non vero deuolutiuam, tenent Stephan. Quarant. in ſumm. Bullarij, verb. Archiepiſcopi auctoritat. verſ. quidē quæro, Garc. d. cap. 2. num. 161. Salgado de proſeſt. regia tom. 1. p. 2. cap. 15. ex num. 8.

78. *¶ Vigore Eugeniæ conſtitutionis.* Derogari his verbis Eugenij IV. conſtitutioni emanatæ ad declarationem text. in cap. cum dilectus, de cleric. non reſid. concedenti omnibus Romæ permanentibus vt in abſentia poſſent percipere fructus, atteſtantur Ioan. Ocon. in reper. cap. vnic. de cleric. non reſid. lib. 6. num. 59. Fr. Emman. in addit. ad §. vnic. Bullæ Compoſitionis num. 4. verſ. quanto à la ſecondâ, quos referunt & ſequuntur Cened. præſt. & canon. 9. lib. 1. quæſtione 1. num. 31. verſ. pro vera, Sanctarel. var. reſol. quæſt. 16. num. 2. vbi à principio illius quæſt. probare nititur non derogari per text. in præſenti conſtitutioni emiſſæ dem Eugenij IV. incip. Qui creditum, ſub dat. 6. Kal. Martij 1431. quæ refertur à Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 58. per quam conſeſſum fuit Vniuerſitati Salamantiniæ vt Doctores, & ſcholares in quacunque facultate per octo menses continuos, vel interpolatim legendos, aut alias huiusmodi litterarum ſtudio inſiſtendo, fructus ſuorum beneficiorum cum cura, & ſine cura quæ obtinent, ac impoſterum obtinebunt, quotidianis diſtributionibus dumtaxat exceptis, liberè percipere valeant, cum ea integritate, cum qua illos perciperent, ſi in proprijs Eccleſijs perſonaliter reſiderent.

Cathedralium præſecti ultra tres menses consecrationem differens, fructibus perceptis restituendis sunt obnoxij, & totidem mensibus absentes, sunt ipsi Ecclesijs ipso iure priuati.

CAP V T II.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Menses tres ad consecrationem Episcoporum à die confirmationis sunt numerandi.
- 3 Impedimentum non excusat nisi impeditus probet se omnem adhibuisse diligentiam vt impedimentum cessaret.
- 4 Locus idoneus pro Episcoporum consecratione, si extra Curiam fiat, est Ecclesia ad quam promoti

fuerint.

- 5 Consecrationi Episcoporum Canones constituerunt peculiare tempus, scilicet diem Dominicum.
- 6 Episcoporum consecratio cum Missa faciendâ est.
- 7 Consecratio cuiuslibet Episcoporum fit à tribus Episcopis, & non paucioribus.
- 8 Papa concedere poteſt vt vnus Episcopus inſtis de cauſis Episcopum conſecret.

Ecceſijs cathedralibus, ſeu ſuperioribus, quocumque nomine, ac titulo præſecti, etiam ſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, ſi munus conſecrationis intra tres menses non inſceperint, & ad fructuum perceptorum reſtutionem teneantur, ſi intra totidem menses poſtea id facere neglexerint, Eccleſijs ipſo iure ſint priuati. ¶ Conſecratio vero ſi extra Curiam Romanam fiat, in Eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincijs, ſi commodè fieri poterit, celebretur.

1. **V**ide Nauarr. in man. cap. 25. num. 118. verſ. 8. Iacob. de Graſſ. in aureis decifion. part. 1. lib. 2. cap. 97. nu. 32. Bertachin. de Epifcopo tract. 2. lib. 3. q. 1. pag. 82. Cuch. in inſtit. maior. ſub tit. de conſec. Epifcopi. Rensina in promp. recept. ſentent. tom. 1. tit. 38. num. 13. Salzed. ad Bernard. in

præſt. cap. 26. litt. A. verſ. Epifcoporum, Gonzal. ad reg. 8. Canon. gloſſ. 24. nu. 241. Franc. Leon. in theſauro ſori Eccleſiaſt. p. 1. cap. 3. num. 22. Valer. Reginald. in praxi ſori panis, lib. 32. tract. 2. num. 53. Zerol. in praxi Epifcop. part. 1. verb. Conſecratio Prælatorum, Piaſec. in ſimili praxi in proom. de elect. num. 6.

¶ Sell. 7. c. 10. Conc. Chalced. tract. 16. cap. 25. Concil. V. Votmarien. ſe. c. 764. c. quoniam 75. diff. cap. quoniam 100. diff. de ſuprà teſt. 7. can. 9.

num. 6. pag. 19. Vgolin. de officio Episcopi cap. 2. in princ. à nu. 2. Cardin. Tusc. tom. 2. lib. C. concl. 743. Cardos. in praxi Iudicium verb. Consecratio num. 3. & verb. Episcopus num. 6. Alzed. de praeclentia Episcop. dignit. part. 1. cap. 4. nu. 2. Sanch. in opus. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 15. num. 13. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 6. cap. 6. num. 9. Galgancet. de iure publico. lib. 3. tit. 108. Vazq. in opus. de benefice. cap. 5. §. 3. nu. 27. Mollet. in summa. Theolog. moral. lib. 6. cap. 7. num. 47. Fillic. in quast. moralib. tract. 41. de benefice. cap. 5. num. 23. vers. & quidem primò, Castald. in praxi caremon. lib. 1. sect. 10. c. 2. num. 3. Sebast. Cas. in relect. de Ecclesiast. hierarch. part. 1. disp. 6. §. 2. num. 11. Alzed. in praxi Episcop. p. 1. cap. 4. num. 2. metipsum de officio. & potest. Episcop. p. 2. alleg. 1. nu. 39. & de iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 10. vers. tenetur.

2. *Intra tres menses.* A die confirmationis numerandos, resoluo Ego ipse d. allegat. 1. num. 40. & 41. respondo ad text. in cap. ordinationes il 1. §. tempus 75. dist. Sanch. in opus. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 15. num. 13. vbi in puncto tradit tres istos menses non esse computandos à die electionis, sed à die confirmationis, nisi negligens fuerit ad petendam confirmationem.

3. *Ad fructuum perceptorum restitutionem.* &c.] Vide Vgolin. d. cap. 2. in princip. num. 2. vers. excipiuntur, vbi dicit poenas hic comminatas non incurrere illum, qui iusto impedimento detineretur. At impedimentum non excusare nisi impeditus probet se omnem adhibuisse diligentiam, & omnem conatum fecisse, vt impedimentum cessaret, resoluunt Aym. conf. 270. sub num. 3. vers. tertio, Afflict. decis. 50. sub num. 4. Decian. conf. 18. nu. 92. lib. 1. Gregor. decis. 501. num. 1. Rot. in Maioricensi fructuum 29. Aprilis 1616. coram Cardin. Sacratio. & in Aurica. Parochialis 14. Ianuarij 1622. coram R. P. D. Nauayro, vbi quod nec impedimentum affectatum excusatur, & in Casaranga. fana electionis 11. Decembris 1623. coram bona mem. Buratto.

4. *Consecratio verò.* Vide Henric. in summa. lib. 10. cap. 23. §. 5. in princip. Less. de iust. lib. 2. cap. 34. num. 103. Vgolin. de officio Episcop. c. 2. in princ. n. 4. metipsum d. alleg. 1. n. 44.

5. *Consecrationi Episcoporum Canonibus constituerunt peculiare tempus, scilicet diem Dominicum, cap. qui in aliquo 51. dist. cap. ordinationes, cap. quod die Dominico 75. dist. Sot. de iust. lib. 10. quast. 1. art. 2. concl. ult. vers. accedit, Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 6. c. 4. num. 1. Paul. Layman. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 9. cap. 8. nu. 3. Petr. Greg. synagm. iuris p. 2. lib. 17. c. 14. num. 10. Suar. de cen-*

sur. dispur. 31. sect. 1. num. 30. Alzed. d. p. 1. cap. 4. num. 9. Bonacin. de censur. extra Bul. disp. 3. g. 1. puncto 3. nu. 3. Sanch. d. dub. 15. num. 14. Sebast. Cas. d. disp. 6. §. 2. nu. 12. Castald. in praxi caremon. lib. 10. sect. 10. c. 3. nu. 1. vbi subdit quod die etiam festiuo fieri poterit si Papa dispensauerit, semper tamen est facienda prauio ieiunio, quia decet consecratorem, & electum pridie ieiunare Pontific. Roman. p. 1. tit. de consecrat. elect. in Episcopum, pag. 75.

Cumlibet Episcopi consecratio cum Missa facienda est, in qua inter Epistolam, & Euangelium consecratur Episcopus, cap. quod sicut, §. 1. de elect. quae tamen Missa non est de essentia consecrationis Episcopalis, sed solum ad solemnitatem, & reuerentiam fuit instituta. gloss. 1. in d. §. 1. Turrecr. in d. cap. ordinationes, num. 10. dist. 75. Henric. d. lib. 10. c. 34. §. 3. Sebast. Cas. d. disp. 6. §. 2. n. 13.

Fit etiam cuiuslibet Episcopi consecratio à tribus Episcopis, & non paucioribus, cap. 1. cap. comprouinciales, & cap. per. 64. dist. cap. porro 66. dist. cap. Archiepiscopus, cap. nec Episcopi, de tempor. ordin. Seli. de benefice. part. 3. g. 38. num. 5. Henric. d. lib. 10. cap. 7. §. 3. & cap. 22. §. 1. Marc. Anton. Genues. in man. Pastor. cap. 70. num. 26. Filluc. tom. 1. tract. 9. de sacrament. Ordinis, cap. 5. num. 106. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 30. g. 3. vers. querat item quipiam. Ego ipse d. part. 2. alleg. 1. num. 45. Vgolin. d. p. 1. c. 2. num. 5. Alzed. d. p. 1. c. 4. num. 11. Sanch. d. lib. 7. c. 1. dub. 15. num. 10. vbi num. 17. subdit quod vnus Episcopus principaliter totam consecrationem perficit, & alij sunt quasi coadiutores, & à n. 25. disputat, an sit de essentia, & necessitate Sacramenti quod consecratio fiat à tribus Episcopis.

Auctoritate tamen summi Pontific. concedi potest, vt vnus Episcopus iustus de causis Episcopum consecret, eo quod non Christus Dominus, sed Apostoli constituerunt, vt Episcopus à tribus Episcopis consecraretur, ita Azor. loco proxime citato, Agid. de Coninck. tom. 2. disp. 20. dub. 9. conclus. 5. Paul. Layman. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 9. cap. 5. num. 1. vers. nota, Sebastian. Casar. d. disp. 6. §. 2. num. 8. vbi ait Papam saepe in hoc ex causa dispensare, vt fecit Gregorius I. in Anglia, & Gregorius XIII. cum Patriarcha Aethiopiae, Sel. in select. canon. c. 2. num. 10. vbi attestatur fuisse concessum per S. Congr. Rituum 2. Octobris 1601. electio Vsselen. in Sardina, vt possit consecrari Episcopus à duobus Episcopis, & alio in dignitate Ecclesiastico constituto, propter paucitatem Praelatorum in dicta insula.

Episcopi per semetipsos Ordines conferant, nisi sint impediti.

C A P V T III.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Episcopus potest alienos clericos ordinare si habeant litteras dimissorias proprii Ordinarij.

a Infrà c. 8. & 10. Conc. Carthag. 3. cap. 22.

Episcopi per semetipsos Ordines conferant, Quod si aegritudine fuerint impediti, a subditos suos alter quam iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum ordinando dimittant.

1. *V*ide Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 25. lit. A. vers. hoc autem, in fine, Sbroz. de officio Vicarij lib. 2. g. 12. num. 6. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de sacrament. Ordinis, cap. 5. conclus. 10. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. dimissoria, §. 10. vers. secundum metipsum de officio. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 7. num. 2. Thom. Valasc. alleg. iuris, tom. 1. allegat. 5. num. 10. Piafec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 12. vbi dicit per hoc decretum concedendas esse dimissorias ex iusta causa, & prius examinari debere super habilitate ad suscipien-

dum Ordines illum, qui petit dimitti, asseritque in litteris exprimi hoc debere, nihilque obitare quominus dimissus iterum examinari possit ad Ordinarium ipse examinare voluerit, c. 1. sect. 7. de reform.

Episcopum posse alienos clericos ordinare si habeant litteras dimissorias proprii Ordinarij, licet Episcopus litteras dimissoriales concedens alia legitima causa quam aegritudinis expressa in hoc cap. fuerit impeditus, refert decifum Armendar. in addit. ad recop. legum Navarrae. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 42.

De Prima Tonsura initiandis.

C A P V T IV.

1 Prima Tonsura nemo est initiandus, qui sacramentum Confirmationis prius non suscepit.

2 Primam Tonsuram suscipientes nondum confirmati, citra tamen contemptum, non peccant mort.

3 Prima

- 3 Prima Tonsura non initientur, qui fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere & scribere nesciant.
- 4 Prima Tonsura initiatus sufficit ut characteres formare sciat, quamvis scribere perfecte nesciat.
- 5 Prima Tonsura potest insigniri qui in sua lingua

patria, & nativa legere, & scribere sciat.

- 6 Ordines Minores accipientes intentione non perseverandi in statu clericali, sed solum declinandi forum, peccant mort.
- 7 Clerici prima Tonsura, vel minorum Ordinum, qui sine iusta causa recedunt, non peccant mort.

Prima Tonsura num initientur, & qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, & quique legere & scribere nesciant, & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non secularis iudicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum praestent, hoc vitae genus elegisse.

Cap. 6. de temp. ordin. in 6.

1. **P**rima Tonsura non initientur. Aduertit Stephanus Vveymus ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas, c. 1. p. 83. quod per Primam Tonsuram intelligere possumus primam illam rationem, quam Episcopus cum sacra benedictione facit ijs, qui ex laicis fieri volunt clerici, indeque appellata est Tonsura, vel etiam Corona clericalis, quae ostium aperit, & viam aternit ad sacros Ordines maiores, qui sine illa suscipi non possunt: ideoque laici priusquam ad Tonsuram Ecclesiasticam admittantur, oportet eos saltem aliquo modo esse litteratos.

Qui Sacramento Confirmationis, &c. Vide Piafec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 24. vers. ad minores. Molfes. in summa Theologia moralis, tract. 2. c. 3. num. 26. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 3. g. 1. metipsum de iure Eccles. lib. 1. cap. 38. vers. prima autem tonsura. Hurtado de Sacrament. tract. de Confirmatione diff. 11. in fine: & in tract. de Ordine diff. 22. in princ. Non ea ratione quod confirmatio exigatur quasi de necessitate sacramenti Ordinis, veluti Baptismus, sed ob congruitatem, & ideo sacramentum Ordinis valide, sed non licite conferri posse illi, qui non est confirmatus, tenet Sot. in 4. dist. 22. quest. 2. art. 4. prope fin. Nauarr. in man. cap. 22. num. 9. Henric. in sum. lib. 10. cap. 14. §. 2. in commento lit. P. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. post resolut. 276. in notabil. de materia sacramenti Ordinis, Fr. Emman. in summa p. 2. cap. 17. sub num. 10. Aegid. de ConincK. de Sacrament. & censur. tom. 1. quest. 72. art. 8. num. 90. & tomo 2. disputat. 20. dub. 10. numero 102. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. libro 28. numero 24. Bonacin. de Sacrament. disputat. 8. quest. unica puncto 5. num. 9. in princ. Zambran. de casibus in articulo mortis cap. 2. dub. 3. num. 1. Marchin. de Sacrament. Ordinis tract. 1. part. 4. cap. 3. Laurent. de Franchis in contron. inter Episcopum & Regulares pag. 78. in resp. 15. Ego ipse de Episcopo part. 2. allegat. 2. num. 14.

2. Cum hoc praecceptum non admittendi ad primam Tonsuram nisi confirmatum, non ordinandis, sed Episcopo ordinanti Concilium in praesenti imponat, non videri etiam post Concilij decretum peccare mortaliter ordinandos, si absque hoc suscepto Sacramento, citra tamen contemptum, accedant ad primam Tonsuram suscipiendam, resoluunt Nauarr. d. num. 9. Vivald. in candel. aureo, ubi de confirmat. num. 41. Valent. ad 3. part. S. Thome, disput. 5. quest. 2. puncto 2. vers. characterem, Henric. in sum. lib. 14. cap. 6. §. 3. Soar. tom. 3. disput. 38. sect. 1. Auila de censur. part. 7. disput. 9. sect. 1. dub. 1. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. resolut. 269. Galet. in margarita casuum conscientia, verb. Ordo pag. 194. col. 1. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 48. g. 1. Molfes. in sum. Theolog. moral. tom. 1. tract. 2. c. 11. nu. 7. Aegid. de ConincK. d. nu. 90. Homobon. de bonis d. tract. 3. g. 5. Fernandez in examine Theolog. moralis, part. 3. cap. 3. §. 5. Diana resol. moral. part. 2. tract. 2. miscel. resol. 4. in fine, & part. 4. tract. 2. resolut. 5. vers. nota etiam. Zambran. dict. cap. 2. dub. 3. numer. 3. Laurent. de Franchis in dict. resp. ad 15. in fine. Campan. in divers. iuris canon. rub. 2. num. 26.

Contra Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 12. Martin. Fornar. de Ordine cap. 3. numero 3. Didac. Nugn. in addition. ad 3. part. tomo 2. quest. 46. artic. 4. Card. Tolet. in instruct. sa-

cerd. lib. 1. cap. 71. numero 6. Bonacin. de Sacram. disputat. 8. quest. unica, puncto 5. numer. 10. existimantes peccare mortaliter cum faciant contra praecceptum Concilij in praesenti.

Quique legere, & scribere nesciant, &c. Vide Vivald. in candel. aureo, ubi de sacramento Ordinis, tit. de scientia Ordinis, num. 39. Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. part. 3. cap. 8. numero 6. Piafec. d. cap. 1. num. 40. in fine, Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 390. in 1. edit. alias resolut. 329. numero 6. in 2. edit. Bonacin. dict. puncto 5. numero 16. Molfes. d. tract. 2. cap. 13. num. 2. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 9. a numero 2. Sanch. in opus. moralibus lib. 7. cap. 1. dub. 45. num. 9. Marchin. de sacrament. Ordinis tract. 1. p. 5. cap. 1. numero 4. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. 7. num. 1. Laurent. de Franchis ubi supra in resp. ad 19. vers. & ut a princ. metipsum d. p. 2. alleg. 11. num. 5.

Sufficere quod characteres formare sciat, quamvis scribere perfecte nesciat, tenet Sel. in select. Canonie. c. 5. num. 6. attestans ita decidisse sacram. Congregat. Episcop. & Regul. sub die 13. Octobris 1593.

Quod valeat prima Tonsura insigniri quisquis in sua lingua patria, & nativa legere, & scribere sciens, resoluunt Azor. d. part. 2. lib. 6. cap. 6. quest. 2. Campan. in divers. iuris Canonie, rub. 5. cap. 2. num. 2. quos refero d. alleg. 11. num. 5. in fine, ex ea ratione, quia in hoc decreto non exprimitur in qua lingua, & ideo de vulgari, seu materna videtur intelligendum. Sanch. d. cap. 1. dub. 45. numer. 11. Diana moral. resol. part. 5. tract. 14. resol. 27.

De quibus probabilis coniectura non sit, &c. Accipientem igitur primam Tonsuram, vel minores Ordines intentione non perseverandi in statu clericali, sed solum declinandi iurisdictionem fori secularis non videri mortaliter peccare, resoluunt Nauarr. in man. cap. 25. nu. 108. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 17. concl. 2. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 31. num. 16. & 17. Galet. d. verb. Ordo pag. 194. col. 2. Aegid. de ConincK. d. disput. 20. num. 104. & seq. Bonacin. d. disput. 8. quest. unica puncto ultim. in fine. Homobon. de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 3. g. 2. & 3. Villalob. in sum. tract. 11. diff. 14. num. 2. Diana resol. moral. p. 2. tract. 2. miscel. resol. 22.

Contra Ban. 2. 2. g. 12. art. 1. §. de secunda difficultate, Petr. de Ledesma in sum. part. 1. tract. de sacramento Ordinis, c. 7. concl. 3. Paul. Layman. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 9. c. 7. num. 2. metipsum d. alleg. 11. nu. 12. alias num. 16. in ult. impress. Molfes. in Theolog. moral. tract. 2. cap. 18. numer. 1. Marchin. de sacramento Ordinis tract. 1. p. 8. cap. 1. a numero 2. existimantes non improbabiler hunc peccare mortaliter.

Culpae mortalis dampnari non debere clericos primae Tonsura, vel minorum Ordinum, qui sine iusta causa recedunt, atque ad Ordinum ministeria adeunda incapaces se reddunt, ducendo, v. g. uxorem viduam, contra Caiet. 2. 2. quest. 12. art. 1. dub. 1. resoluunt Tolet. in instruct. sacerdot. lib. 4. c. 18. num. 4. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 13. c. 1. g. 14. Sanch. de matrim. lib. 7. disput. 31. nu. 7. Paul. Laym. d. c. 7. nu. 2. ubi post Sanch. d. loco num. 11. & Valent. tom. 3. disp. 1. g. 12. puncto 1. subdit videri esse culpam venialem inconstantiam si sine causa a statu clericali recedant, sicuti si novitius sine causa ex Ordine abeat.

Ordinari volentes quibus debeant esse muniti.

C A P V T V.

1 Nomina eorum qui ordinandi sunt in Ecclesia, sunt euulganda per parochum, & de ipsorum vita inquirendum, ac de tali inquisitione littera ad Epi-

scopum transmittenda.
2 Non extenditur ad Regulares,

AD minores Ordines promouendi bonum à Parocho, & à magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, vt nominibus ac desiderio eorum, qui volent promoueri, publicè in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat, & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quàm primum transmittat.

a Cap. quan-
do 24. diff.
b Vide 3.
Carth. can.
22 & 4.
Carth. 12.

Vide Concil. Bracharen. IV. a. 2. de examine ordi-
nandor. cap. 4. Hoied. de incompatilibus benefic. c. 24.
num. 38. & 39. Salzed. ad Bernard. c. 25. littera A. vers. hoc
antem. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacram. vbi de
sacramento Ordinis, c. 7. en lo que toqua, Henric. in sum.
lib. 10. c. 17. §. 2. Thom. Valasc. allegat. iuris, tom. 1. alle-
gat. 9. num. 5. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 26. §. 18. ex num.
1. vbi num. 2. subdit denunciations huiusmodi fieri de-
bere in singulis maioribus Ordinibus, nisi ordinandus
notus esset Episcopo, Bonacin. de Sacrament. disp. 8. q.
unica, pu. 5. num. 17. Bellet. disquisit. clericali p. 1. tit. de di-
sciplina clericali, §. 4. num. 2. vers. ad minores, late Marchin.
de sacrament. Ordin. tract. 2. p. 6. cap. 11. per tot. Honor. ad
Decretal. tit. de serutino in Ordine faciendo num. 2. Homobon.
de Bonis de examine Ecclesiast. part. 1. tract. 2. c. 3. §. 26. me-
tipsum de iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 33. nu. 168. & de officio, &
potestate Episcopi, p. 2. allegat. 10. & in formulario Episcop.
formular. 2. vbi habetur formula facultatis euulgandi

nomina eorum, qui Ordinis sacramento initiandi sunt,
& in formular. form. 3. pono formulam denunciandi, in
Ecclesia illum, qui ad Ordines promouendus est, & for-
mular. 4. exprimo formulam litterarum testimonialium
Parochi emanantium vigore facultatis euulgandi nomi-
na ordinandi, & formular. 8. dico quomodo dandum te-
stimonium Magistri scholæ pro ijs, qui ad minores Ord-
ines promoueri volunt.

Ad Regulares minimè extendi dispositionem huius
cap. in quibus satis esse Episcopo testimonium habere
ab ordinandorum superioribus Regularibus affirman-
tibus, & attestantibus prædictos nullo requisitorum indig-
ere, eiusque fidei standum esse, præterquam circa do-
ctrinam, pro qua subiiciuntur Episcoporum examini, re-
ferunt decem Henric. d. lib. 10. cap. 23. §. 4. in gloss. litte-
ra L. Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. q. 24. art. 1. Vgolin. d.
§. 18. num. 2. vers. tertio excipiuntur Regulares, Campan. in
diuers. iuris canon. rub. 12. cap. 13. num. 35.

*Nullus omnino beneficij sit capax, nisi qui habeat 14. annos. Fori priuilegio
gaudere volens, quæ habere ac agere debeat.*

C A P V T VI.

1 Nullus ante 14. annum beneficium potest obtinere.
2 Beneficium simplex potest obtinere qui habet 14.
annum inceptum, licet non completum.
3 Etas 14. annorum in quibus capellanijs non re-
quiratur.
4 Etas 14. annorum sufficit ad obtinendum Cano-
nicatum in Ecclesia collegiata.
5 Etas 14. annorum requiritur ad obtinendam di-
midiam portionem in Ecclesia cathedrali.
6 Beneficium etiam per viam præsentationis, electio-
nis, aut alterius cuiuscunque prouisionis non po-
test obtineri ante ætatem 14. annorum.
7 Fundationi statuenti vt etiam minor 14. annorum
beneficium adipisci valeat, standum est.
8 Episcopus non potest indulgere cuique, vt ante 14.
annos beneficium simplex obtineat.
9 Etas septem annorum sufficit ad pensionem.
10 Fori priuilegio qui vult gaudere, quæ habere, ac
agere debeat.
11 Beneficiati fori priuilegio gaudent, etiam si habitum
clericalem, & Tonsuram non deferant.
12 Fori priuilegio gaudet obtinens valde beneficium
etiam ante illius possessionem.
13 Fori priuilegio gaudet beneficii possessionem etiam
inualide obtinens.

14 Fori priuilegio gaudet beneficium etiam modici va-
loris obtinens.
15 Beneficium titulum possidens absque redditibus for-
i priuilegio gaudet.
16 Capellaniam collatiam & in perpetuum titulum
collatam obtinens gaudet fori priuilegio.
17 Coadiutoriam à Papa obtinens priuilegio fori gau-
det.
18 Fratantiam pro comitandis cadaueribus defuncto-
rum habens fori priuilegio gaudet.
19 Pensionem obtinens loco tituli habetur pro clerico
ad effectum gaudendi fori priuilegio.
20 Clericus non beneficiatus vt fori priuilegio gau-
deat quæ requirantur.
21 Habitum clericalem, & Tonsuram simul deferre
tenetur clericus, qui fori priuilegio gaudere vult.
22 Habitum clericalem, & Tonsuram dimittens priui-
legium fori amittit.
23 Habitum clericalem qui dimiserit, potest illum ite-
rum reassumere non obstante irregularitate.
24 Iudex Ecclesiasticus cognoscit de controuersia orta
circa habitum clericalem.
25 Clericus se immiscens enormitatibus in habitu, &
Tonsura fori priuilegio censetur renuntiasse.
26 Clericus minoribus quando fori priuilegio gaudeat.
27 Cleri-

- 27 Clericus characterem, & habitum clericalem assumens post delictum an gaudeat priuilegio fori.
- 28 Clericus repertus à Curia seculari sine habitu clericali donec doceat de suo clericali in carceribus laicis potest detineri.
- 29 Ascribere tenetur Episcopus ad seruitium Ecclesie clericum in minoribus constitutum.
- 30 Clericus inseruiens alteri Ecclesie quam illi, cui fuit ascriptus, gaudet fori priuilegio.
- 31 Mandatum Episcopi debet esse expressum in clerico & sufficit oretenus concessum ad inseruiendum Ecclesie pro fori priuilegio obtinendo.
- 32 Ascriptio in Ecclesia de mandato Episcopi non est necessaria ad gaudendum fori priuilegio, sed sufficit quod realiter fiat seruitium in diuinis.
- 33 Ordinationis tempore nulli Ecclesie adscriptus amplius non potest ascribi.
- 34 Clericos non inseruientes Ecclesiis non potest Ordinarius immunitate à gabellis, & alijs oneribus priuare.
- 35 Barisellus Episcopi, cum sit de illius familia armata fori priuilegio gaudet.
- 36 Fiscalis Episcopi tanquam familiaris illius gaudet fori priuilegio.
- 37 Notarius curie Episcopalis gaudet fori priuilegio.
- 38 Diaconi Saluatici in regno Neapolitano qui gaudeant fori priuilegio.
- 39 Seruitium hoc debet prestari de presenti.
- 40 Tonsuratus non sufficit, ut bis, vel ter inseruiat Ecclesie, sed requiritur moralis perseverantia in eo, ut fori priuilegio gaudeat.
- 41 De Clericis coniugatis.
- 42 Clerici coniugati gaudent fori priuilegio si cum uirgine, & Virgine contraxerint.
- 43 Si vestes deferant, & Tonsuram.
- 44 Clerici coniugati fori priuilegio gaudent in criminalibus.
- 45 Subdiaconus qui ex dispensatione Apost. cum uidua matrimonium contraxit, & pensiones Ecclesiasticas obtinet, fori priuilegio gaudet.

N Vllus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, & aut clericalem habitum, & Tonsuram deferens, & alicui Ecclesie ex mandato Episcopi inseruiat, vel in seminario Clericorum, aut in aliqua schola, vel vniuersitate de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur. In Clericis vero coniugatis seruatur constitutio Bonifacii IX. quæ incipit, Clerici, qui cum vnicis, modò hi Clerici, alicuius Ecclesie seruitio vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesie seruiant, vel ministrent, & clericali habitu, & Tonsura vtantur, nemini, quo ad hoc priuilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

4 Cap. 1. de cler. coniug. in 5.

V Ide Gregor. Lop. l. 3. verb. quatorze annos tit. 16. part. 1. Henric. in summ. lib. 10. c. 19. §. 1. Pech. in reg. beneficium, de reg. iuris lib. 6. num. 27. vers. ceterum quod in istis, Borgh. Caualecan. part. 1. decis. 29. num. 1. Iacob. de Graff. in aureis decis. tom. 1. lib. 2. c. 51. nu. 8. Cardin. Tolet. in summ. lib. 5. c. 79. vers. 3. Thom. Valasc. alleg. iuris tom. 1. alleg. 7. nu. 10. Gutier. Canon. lib. 1. c. 26. num. 33. Azor. in sit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 5. q. 7. Flamin. Parit. de resignat. lib. 3. q. 7. num. 65. & lib. 4. q. 1. num. 7. & q. 11. num. 13. Valer. Reginald. in praxi fori pontif. lib. 30. tract. 3. num. 166. in fine, Petr. de Ledesma in summ. p. 1. vbi de sacrament. Ordinis, c. 7. vers. de la prima, & p. 2. tract. 7. cap. 1. concl. 7. prope fin. Ceual. commun. contra communi q. 423. num. 3. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 860. & in praxi rerum iuris Eccles. decis. 385 in 1. edit. alijs resol. 331. & 325. num. 3. in 2. edit. & in decis. Curie Archiep. Neapol. decis. 281. num. 2. p. 4. Lessi. de iustit. lib. 2. c. 34. dub. 20. num. 109. Nicol. Garc. de benefic. p. 7. c. 4. num. 8. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 2. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarre lib. 1. tit. 20. l. 1. de atate num. 5. Homobon. de Bonis de examine Eccles. p. 1. tract. 1. cap. 10. q. 60. in princ. vers. quoniam, Moltes. in summ. Theologia moral. tract. 6. c. 7. num. 44 late Nouar. in singul. canonic. conclus. 13. nouissime Stephan. VVeims ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 9. pag. 77. cum segg. vbi dicitur innouari cap. 1. de cler. coniug. lib. 6. per decretum Concilij in presenti, Tambur. de iure Abbatum tom. 3. disput. 9. q. 7. num. 21. metusum de officio. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 60. num. 73.

2. Ante decimum quartum annum, &c.] Inceptum scilicet, licet non completum, ut referunt decisum Henric. d. c. 19. §. 2. Galet. in margarita casuum conscient. verb. beneficium 4. Armendar. d. l. 1. de statibus num. 5. Ceual. quest. 523. num. 4. & q. 593. num. 18. Aloyf. Ricc. d. collect. 860. vers. limita secundo, & resol. 325. num. 3. vers. nihilominus, Azor. d. cap. 5. quest. 7. in fine, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. in princ. num. 90. Cardin. Tusch. tom. 3. littera E. concl. 338. num. 12. Garc. de benefic. p. 7. c. 4. num. 11. Thom. Valasc. allegat. Inuris tom. 1. allegat. 8. à num. 1. Campan. d. cap. 6. num. 2. in fine Nouar. d. concl. 13. num. 4. Sel. in select. Canonic. c. 25. nu. 3. attestans sic fuisse decisum in Camplen. 11. May 1630. Ego Barbof. in Collect. in Concil. Triad.

ipse d. alleg. 60. num. 73. Stephan. VVeims d. loco num. 2.

Etatem 14. annorum requisitam ad obtinendum beneficium Ecclesiasticum non requirit in Capellanijs, quæ fundari solent, maxime in Hispania, absque Episcopi, aut superioris auctoritate, in quibus succedunt clerici de parentela, vel conferuntur à patronis laicis, refert decisum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. num. 27.

Etatem 14. annorum sufficere ad obtinendum Canonicatum in Ecclesia Collegiata, referunt decisum Gonzal. d. gloss. 5. num. 91. & alij citati per me in tractat. de Canon. cap. 13. num. 14. Prouisio in 13. anno atatis de Canonicatu in Ecclesia Collegiata, vbi vigore statuti Ecclesie prouisi ante realem possessionem, & fructuum perceptionem debent expectare per biennium, obstat decretum Concilij in presenti, ut refert decisum Garc. p. 7. c. 4. num. 13.

Etatem 14. annorum requirit ad obtinendam dimidiam portionem in Ecclesia Cathedrali, nec tales dimidias portiones habere annexum Ordinem sacrum, attestatur resolutum Gonzal. d. gloss. 5. num. 93. quem refero d. tract. de Canonic. cap. 13. num. 17.

Prohibitionem de obtinendo beneficio ante illam etatem 14. annorum subsistere ne dum si per viam collationis daretur, verum etiam presentationis, electionis, aut alterius cuiuscunque prouisionis stante generica Concilij prohibitione, & ob generale verbum, obtinere, de quo in presenti, tenent Mandos. in tract. de minori atate cap. 4. num. 17. Campan. d. cap. 6. num. 6. Ego ipse d. allegat. 60. num. 78.

Fundationi statuenti ut etiam minor 14. annorum beneficium adipisci valeat, standum esse, cum ei derogatum non fuisset per textum in presenti, referunt decisum Gonzal. d. gloss. 5. num. 91. Aloyf. Ricc. d. collect. 860. vers. nunc limita, & primo. Campan. dict. capitulo 6. numero 2. in fine, Masob. in praxi habendi concursus requir. 7. dub. 12. & requis. 10. dub. 11. numero 30. Nouar. d. conclus. 13. num. 5. Rot. decis. 194. part. 2. recent. Ego ipse d. allegat. 60. num. 77.

Beneficium fundans cum declaratione quod illius Rector debeat esse Sacerdos Missam celebrans, &c. his tamen

tamen demptis qui forent, aut sunt de sua progenie & stirpe, quos eligi posse voluit in Rectores dicti beneficii, etiam si non essent nisi in minoribus, & puri clerici, potest presentare filium suum, qui clericus in aliquo saltim ex minoribus Ordinibus constitutus, & alioquin idoneus reperiatur, etiam si decimum suae aetatis annum non excederit, ut refert decisum Masfobri, *requis. 7. dub. 12. num. 4.*

8. Episcopum non posse indulgere cuiquam ut ante 14. annum beneficium simplex obtineat, resolunt Azor. d. cap. 5. q. 9. *vers. si queras*. Nouar. d. concl. 13. num. 2. Armen-dar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 102. Alzed. in praxi Episcop. p. 2. cap. 9. num. 33. Aloyf. Ricc. d. resol. 33. num. 2. ubi in fine resoluit Episcopum conferentem beneficium minori 14. annorum peccare mortaliter, & collationem esse nullam, refero Ego ipse d. alleg. 60. num. 75.

9. Ad pensionem sufficere aetatem septem annorum, & in ea non procedere dispositionem huius decreti, resolunt Aloyf. Ricc. in d. praxi decis. 430. in 1. edit. alias resoluit 367. in 2. edit. Gonzal. d. gloss. 5. §. 5. num. 26. Stephan. Gratian. discept. forens. 10. 3. c. 397. n. 17. Nouar. d. concl. 13. n. 10. Contra Emman. Sa in aphor. verb. beneficium, n. 30. Garc. de benef. p. 1. cap. 5. nu. 129. in fine, Campan. d. c. 6. na. 5. & rub. 11. c. 14. nu. 16. *vers. de legitima*, existimantes hoc decretum extendi ad pensionem, quod etiam nouissime a S. Congreg. decisum refert Stephan. V. Veyms d. loco num. 2.

10. §. 1s. etiam fori privilegio non gaudent, &c. Vide apud Lusitanos Ordin. Reg. lib. 2. tit. 1. §. 27. & apud Lusitanos l. 1. tit. 4. lib. 1. noua Recop. Henric. in sum. lib. 10. c. 15. §. 2. & lib. 14. c. 45. §. 1. in fine, Cou. pract. c. 32. num. 21. Lazarte de decima vend. c. 19. num. 20. Fulu. Pacian. de probat. lib. 2. c. 20. num. 42. Baiard. ad Clar. §. fin. q. 36. num. 27. Cabed. decis. 59. num. ult. p. 1. Parlador. differ. 9. §. 1. num. 11. Bobadil. in sua politica lib. 2. cap. 18. num. 102. Soar. de Pace in pract. tom. 2. pral. 2. num. 6. & 7. Salzed. ad Bernard. in pract. c. 62. num. 9. Ioan. Garc. de nobilit. gloss. 9. num. 50. Morla in imperio iuris p. 1. tit. 2. in pralud. num. 138. Ceuall. commun. contra commun. q. 390. num. 579. top. 4. Garc. Masfil. Sicilia decis. 113. D. Barbosa in l. Titia num. 36. ff. soluto matrim. Valasc. conf. 131. num. 32. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 139. art. 2. Farin. in praxi crimin. q. 8. num. 5. & a num. 60. Carol. de Grassis de effectib. clericali. effect. 1. a num. 1167. Nicol. Garc. de benef. p. 2. cap. 2. num. 2. Thom. Valasc. allegat. Iuris alleg. 10. num. 2. & alleg. 44. num. 2. Marc. Anton. Genuen. in pract. Archiep. Neap. cap. 7. Bonacin. in octauum preceptum Decalogi disp. 10. quest. 2. p. 1. §. 4. num. 10. cum segg. Torreblanca in practica. iuris spiritual. lib. 1. cap. 5. num. 22. Ciardin. controuers. forens. cap. 20. a num. 2. nouissime Sperell. decis. 26. per tot. D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. in relect. ad cap. 2. de foro compet. num. 12. cum segg. & ad cap. cum sit generale, num. 36. cum segg. eod. tit. Torreblanca de iure spirit. lib. 1. cap. 5. num. 22. cum seg. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 1. cap. 11. num. 2. & 3. Vgolin. de officio Episcopi cap. 12. num. 3. Gabr. Pereira de manu Regis p. 2. c. 26. metipsum in simili tract. p. 2. allegat. 12. & me non citato in illo loco, Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 111. Ludou. Cortea in repet. cap. inter alia, de immut. Eccles. p. 2. num. 30. nouissime Stephan. V. Veyms d. constit. 9. num. 4. Vtrum quilibet clericus minorum Ordinum, qui non habuerit requisita Concilij in presenti possit trahere ad forum Ecclesie illum qui saltim contra suam personam aliquod maleficium, vel violentiam commiserit vide Nouar. quest. forens. lib. 1. p. 1. q. 7. num. 17. D. Felician. de Vega in relect. ad d. cap. cum sit generale, num. 36. cum segg.

11. 7. Nisi beneficium Ecclesiasticum, &c. Quamuis habitum clericalem & Tonsuram non deserant, quia id in alijs solum requiritur propter disunctionem, aut, quae ponitur infra. Ita Clar. §. fin. q. 36. num. 16. & 19. Lal. Zech. de republ. eccles. tit. de clericis, *vers. ad hoc*, Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 61. num. 9. *vers. si tamen*, Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 155. conclus. 2. Azucud. l. 1. num. 9. *vers. sed si beneficium*, tit. 4. lib. 1. noua recop. Gonzal. ad reg. 8. Caneel. gloss. 5. §. 5. num. 6. Curi. Philip. p. 3. §. 1. num. 3. ad fin. a Ponte conf. 22. vol. 1. Ceuall. commun. contra commun. q. 563. num. 3. Bobadil. in sua politica lib. 2. cap. 18. num. 102. lit. E Gutier. lib. 1. q. 7. Thom.

Valasc. d. alleg. 16. num. 9. Carol. de Grassis de effectib. clericali. effect. 1. num. 1195. cum segg. Farin. in praxi crimin. quest. 8. num. 7. Cened. pract. & canon. quest. lib. 1. quest. 4. num. 27. Bellet. d. p. 1. tit. de fauore cleric. personali §. 8. num. 7. *vers. distinguendo*, Nicol. Garc. de benef. p. 2. cap. 2. num. 4. ubi num. 5. subdit procedere etiam stante constitutione Sixti V. de habitu, & Tonsura, Bonacin. de legib. disp. 10. q. 3. puncto 1. §. 4. num. 10. Marc. Anton. Genuen. in pract. Archiep. Neapol. cap. 7. num. 7. Paul. Layman. in Theolog. morali lib. 4. tract. 9. cap. 6. num. 2. Diana resoluit. moral. p. 1. tract. 2. resoluit. 28. & p. 4. tract. 1. resol. 89. Squillante de priuilegio cleric. cap. 7. num. 23. Donat. Anton. de Marimis quorid. resoluit. cap. 56. per totum, Gabr. Pereira de manu Regis, p. 2. cap. 26. num. 2. *vers. clerici tandem*, Castr. Palao in opere morali tract. 12. q. unica puncto 2. num. 6. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 10. num. 9. Bonacina in 8. precept. Decalogi disp. 10. q. 2. puncto 1. §. 4. num. 11. Marchin. de sacram. Ordin. tract. 2. p. 1. cap. 15. diffie. 1. Torreblanca d. lib. 15. cap. 6. a princ.

Obtinentem collationem beneficii, etiam ante adeptam illius possessionem, fori privilegio gaudere, modo collatio valida fuerit, tenent Gig. de pensionib. q. 94. num. 12. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 7. q. 1. nu. 47. Aloyf. Ricc. d. collect. 549. amp. 6. & in praxi rerum fori eccles. decis. 388. in 1. edit. alias resol. 327. num. 1. in 2. edit. & in decision. curia Archiep. Neapol. decis. 188. p. 2. & decis. 128. p. 4. Marc. Anton. Genuen. d. cap. 7. num. 6. Franc. Leo in thesauro fori eccles. p. 1. c. 11. num. 2. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 14. Bonac. de leg. disp. 10. q. 2. puncto 1. §. 4. num. 12. & de censur. in Bulla Cona contentis, disp. 1. q. 10. sect. 1. puncto 6. nu. 24. Cened. pract. & canon. quest. lib. 1. q. 4. num. 22. Antonin. Diana resoluit. moral. p. 1. tract. 3. resol. 28. Squillante de priuilegio clericor. cap. 7. num. 16. Bonacin. d. disp. 10. q. 2. puncto 1. §. 4. num. 13.

Contra Ordin. Reg. Lusit. lib. 2. tit. 1. §. 25. Clar. §. fin. q. 36. *vers. hoc autem*, in fine, & *vers. regulariter autem* ubi Baiard. num. 14. Menoch. conf. 350. num. 6. cum segg. Mascard. de probat. concl. 302. num. 16. & 17. Cardin. Tusch. tom. 1. lit. B. concl. 78. num. 8. Sigism. Seacc. de iudic. causar. civil. lib. 1. cap. 11. num. 82. Farin. d. q. 8. num. 45. & 70. Carol. de Grass. d. effect. 1. num. 1187. Thom. Valasc. d. tom. 1. alleg. 10. ex nu. 10. Castr. Palao ubi supra num. 5. Marchin. de sacram. Ordin. p. 1. tract. 1. cap. 15. diffie. 3. existimante beneficiarum ad effectum ut effugiat forum seculare teneri non solum probare titulum beneficii, sed etiam illius possessionem.

Post adeptam beneficii possessionem non est inquirendum an valide obtinuerit, quia etiam si beneficium obtinere non posset, vitio quae erat illegitimum, seu irregularis, vel impeditus clericatum assumere, adhuc gaudet fori privilegio si de facto reperitur in possessione, ut per Carol. de Grass. d. effect. 1. num. 340. & nu. 1194. Ioan. Baptista del Thoro in compendio decis. Neapol. verb. clericus pag. 94. Squillante d. c. 7. num. 22.

Beneficij appellatione quoad hoc propositum venire beneficium etiam modici valoris, ita ut illud obtinens fori privilegio gaudere possit, resolunt Marc. Anton. Genuen. d. c. 7. in fine Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 540. *vers. amplius* 8. & in praxi rerum fori eccles. resoluit. 327. *vers. sufficeret tertio*, Campan. in diuersis iuris canon. rubr. 8. cap. 5. num. 19. Garc. de benef. p. 1. cap. 6. num. 37. & p. 2. cap. 2. num. 3. Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 1224. del. in selectis canon. cap. 18. num. 3. attestans sic fuisse decedum in Ianuen. 18. Martij 1628. ubi fuit dictum quod promotus ad Ordines cum collatione vnus beneficii redditus duorum scutorum annuorum, qui incedens in habitu laicali cum armis dum caperetur a birruarijs vnus ex illis occidit, & ad carceres laicales adductus fuit, gaudere privilegio fori.

Possidentem solum titulum beneficii absque redditibus, fori privilegio gaudere, tenent Carol. de Grassis loco proxime citato, Aloyf. Ricc. in decision. curia Archiep. Neapol. p. 2. decision. 189. & p. 4. decis. 198. Antonin. Diana d. resol. 19. Squillante d. c. 7. num. 17.

Capellaniam collatam, & in perpetuum titulum collatam si quis obtinuerit, fori privilegio gaudere posse, resoluit Salzed. ad Bernard. in practica cap. 64. alias 67. num. 11. & 12. Armen-dar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 2. tit. 19. de foro compet. num. 26. Squillante d. cap. 7. num. 18.

- num. 18. Cened. d. lib. 1. quast. 4. num. 37. Aloyf. Ricc. p. 2. de-
cis. 19. num. 10. Castr. Palao d. punto 2. num. 3. vers. secundo,
Torreblanca d. lib. 1. §. 6. m. 6. Ego ipse d. p. 2. alleg. 12. n. 10.
17. Coadiutoriam a Papa qui obtinuerit privilegio fori
gaudere posse tradunt Garc. d. p. 2. cap. 5. num. 98. Armen-
dar. d. num. 26. Squillante d. cap. 7. num. 21. Sebast. Cas. in
relocit. de eccles. hierarchia disp. 14. §. 9. num. 8. Castr. Palao
d. punto 2. num. 3. in fine. Torreblanca d. lib. 1. §. 6. num. 7.
Ego ipse d. p. 2. alleg. 12. num. 9.
18. Fratrum pro comitandis cadaveribus defuncto-
rum Neapoli habentem gaudere fori privilegio asserunt
Marc. Anton. Genuent. d. cap. 7. num. 9. Aloyf. Ricc. d. col-
lect. 5. q. 3. ampl. 2. & d. resol. 327. vers. sufficeret. Ego ipse d. al-
leg. 12. num. 11. me citato illo loco Squillante d. cap. 7. num.
19. Castr. Palao d. punto 2. num. 3. Torreblanca d. lib. 1. §.
cap. 6. num. 8. vbi etiam de prebitionum habentem.
19. Pensionem obtinentem loco tituli haberi pro clerico
beneficiario ad effectum gaudendi privilegio fori, tenet
Crescent. decis. 14. de sentent. & re iudic. Lazarte de de-
cima vendit. cap. 19. num. 24. Gig. de pensionib. quast. 28. num.
18. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 64. alias 67. num. 10.
Villar. del patronado de Calatrava. p. 4. §. 3. num. 12. Fr. Em-
man. in sum. tom. 1. cap. 155. num. 11. Zerol. in praxi Episcop.
p. 1. verb. clericus. §. 2. dub. 2. Armendar. d. tit. 19. de foro com-
pet. num. 5. & 7. a Ponte tom. 1. consil. 24. num. 33. & tom. 2.
consil. 36. num. 24. Antonin. Diana moral. resol. part. 1. tract.
2. resol. 30. Squillante d. cap. 7. num. 20. vers. supradictas.
Castr. Palao d. disp. unica punto 2. num. 4. Torrebl. d. lib. 1. §.
cap. 6. num. 10. Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure
communi de sumptibus. & per Concil. Trid. innotatas. consil. 9.
num. 15. Marchin. de sacram. Ordin. tract. 2. p. 1. cap. 15. diffi-
2. Sel. dicta cap. 18. num. 4. vbi attestatur decum sub die
18. Decembris 1595. Ego ipse d. p. 2. alleg. 12. num. 13. & p. 3.
alleg. 37. num. 151. vbi assero decum in Portucalen. 10.
Aprilis 1622.
- Contra Azeved. l. 1. num. 5. vers. sed an pensio. tit. 4. lib. 1.
noua recopil. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 1. quast. 11.
num. 70. & lib. 2. quast. 15. num. 15. Gonzal. ad reg. 8. Cancel.
gloss. §. 5. num. 6. Marc. Anton. Genuent. d. cap. 7. num. 7.
Carol. de Gratias d. effectus 1. num. 1206. Nicol. Garc. d. p. 1.
cap. 5. num. 70. Aloyf. Ricc. in praxi aurea. resol. 470. & in
decis. curia Archiep. Neapol. part. 2. decis. 71. num. 11. & decis.
192. numer. 10. ad fin. Bonacin. de legib. disput. 10. q. 2. pun-
cto 1. §. 4. num. 11. & de censuris in Bulla Cæna contentis. disp.
1. q. 16. fest. 1. punto 6. num. 23. Cened. d. lib. 1. q. 4. num. 32.
cum seqq. existimantes clericum pensionarium minime
gaudere fori privilegio.
20. *Ant. clericalem habitum, & Tonsuram, &c.]* Vt clericus
fori privilegio gaudeat requiri, & sufficere vnum ex tribus
intra scriptis, videlicet quod clericalem habitum, &
Tonsuram deferens alicui Ecclesie de mandato Episco-
pi inferuiat. Vel quod clericalem habitum, & Tonsuram
deferens in aliquo seminario de licentia Episcopi degat.
Vel quod in habitu & Tonsura incedens in aliqua schola
de licentia Episcopi versetur, refert decum Armen-
dar. in addit. ad recopil. legum Navarra. lib. 2. tit. 19. l. 1. de foro
compet. num. 22.
21. *Clericalem habitum, & Tonsuram deferens.]* Habitum
igitur clericalem, & Tonsuram simul deferre teneri cler-
icum qui fori privilegio gaudere vult, ita ut non sufficiat
gestatio habitus, vel coronæ, tradunt D. Barbosa in l. Ti-
ria. num. 34. vers. ultima conclusio. ff. soluto matrim. Bellet. dis-
quisit. cleric. p. 1. tit. de favore cleric. personali. §. 8. num. 7. Ar-
men. d. l. 1. de foro compet. nu. 13. Aloyf. Ricc. in decis. cu-
ria Archiep. Neapol. part. 4. decis. 154. Castr. Palao d. punto 2.
num. 7. Ego ipse d. p. 2. allegat. 12. num. 19. Stephan. VVeyms
d. consil. 9. num. 3.
22. Clericalem habitum, vel Tonsuram si quis dimiserit,
privilegium fori penitus amittere, etiam si prius eum
Episcopus non admonuerit ut habitum, Tonsuramve
assumat, tenet Cech. in suis maior. lib. 3. tit. 9. de privileg.
cleric. num. 266. Lxi. Zeeh. de republ. ecclesiast. tit. de clericis.
n. 6. vers. amittitur autem. Mari. Anton. var. resol. lib. 3. resol.
38. nu. 7. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore ecclesiast. decis. 606.
in l. edit. alias resol. 530. n. 4. in 2. edit. Prosper de Augustino
in addit. ad Quarant. in summa Bullar. verb. habitus clerica-
lis. in Collect. in Concil. Trid.

lis, Vgolin. de officio Episcopi. c. 12. n. 3. vers. tertio. Squillante d.
c. 7. n. 8. Ego ipse d. alleg. 1. nu. 29. Quando scilicet conti-
nuo mitteret in habitu laicali, ita ut publicè existimaretur
laicus, Farin. d. q. 8. n. 64. Bonacin. de legib. disp. 10. quast.
2. punto 1. §. 4. num. 15. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep.
Neapol. p. 4. decis. 154. Squillante d. cap. 7. num. 21. Si enim ha-
bitum a se gestari solitum ad breue tempus deposuerit,
non ideo fori privilegium amittere, resoluunt Armen-
dar. d. l. 1. de foro compet. num. 2. sicut nec illud amittere si
ob paupertatem, vel aliam ob iustam causam habitum
gestare non valuerit, probat cas. cleric. de vita. & honesta-
te cleric. Vgolin. d. cap. 12. nu. 3. Aloyf. Ricc. d. decis. 154. nu.
5. Ego ipse d. p. 2. allegat. 9. num. 16. Squillante d. cap. 7. num.
7. vbi nu. 6. subdit idem quoque dicendum si non dele-
rat Tonsuram ex eo, quia caput rasum est præ caluicie,
aut propter aliam infirmitatem.

Clericalem habitum qui dimiserit, posse illum iterum
reassumere, non obstante irregularitate superueniente,
& Ordinarij prohibitionem, probat Sel. d. cap. 18. nu. 20. at-
testans sic fuisse decum in Mazarien. 17. Iunij 1630.

Super probatione habitus clericali si fuerit contro-
uersa orta, an scilicet ille in quo fuit huiusmodi clericus
reperitus, sit conueniens, tunc iudicem ecclesiasticum
debere cognoscere, resoluunt Farinac. d. q. 8. num. 34.
Mari. Antonin. d. resol. 48. num. 1. & 2. Stephan. Gratian.
discept. forens. cap. 190. num. 13. Armendar. d. l. 1. de foro com-
pet. num. 2. in fine. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. clericus. nu.
3. Layman. in Theolog. moral. lib. 4. tract. 9. cap. 7. num. 6.
Diana resol. mor. p. 1. tract. 2. resol. 27. Seraph. decis. 742.
num. 5. Molin. de iustit. tract. 3. disp. 49. num. 11. Joseph. Seife
de inhibitis. cap. 5. §. 6. num. 78. Ambrosin. de immuni. Ecclesie.
23. num. 15. Melch. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 36. num. 69.
Castr. Palao in opere morali tom. 2. disp. unica punto 4. num. 7.
Duard. ad Bull. Cæna lib. 2. cap. 19. q. 3. num. 19. Bonacin. in
eand. Bull. disp. 1. q. 16. fest. 1. punto 6. num. 31. Ego ipse d. p.
2. alleg. 12. num. 16.

Clericum qui in habitu & Tonsura se immiscet etor-
matibus, & tunc pluribus, censeri absque monitione
renunsiasse privilegio clericali, secus si in habitu laicali
hæc perpetrasset, quia tunc requiri monitionem, asserit
Sel. d. cap. 18. nu. 15. vbi testatur decum in Mozylen. 1. Fe-
bruarij 1620.

Clericum in minoribus Ordinibus constitutum nisi
beneficium ecclesiasticum habeat, aut clericalem habi-
tum & Tonsuram deferens Ecclesie deferuiat, vel in se-
minario, aut in aliqua schola, aut Vniuersitate de licen-
tia Episcopi versetur iuxta hoc decretum, forum iudicis
laici declinare non posse, non tamen idem decretum
obstare Episcopo quomodo iure suo in huiusmodi cleri-
cos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit ani-
maduertere, eosque punire, tenet Sel. d. cap. 18. num. 16. asse-
rens ita fuisse resolutum in Valentina 17. Martij 1627. & in
Nuscan. 12. Iunij 1628.

Clericum, qui characterem, & habitum clericalem
assumpsit post delictum, processum, & fidei iuramentum
se representando coram iudice laico gaudere fori privi-
legio, & a iurisdictione iudicis laici esse liberatum quoad
personam, quod si fraus subit (quam iudex ecclesiasti-
cus inspicere debet) posse iudicem laicum processui, fi-
nem imponere, contra illum quoad bona procedendo,
asserit Sel. d. cap. 18. num. 17. attestans sic fuisse decum in
Papian. 23. Maij 1626. & decidisse S. Congreg. controuer-
sij iurisdictionibus præpositam in vna ciuitatis Castella-
na 18. Februarij 1631.

Clericum repertum à Curia seculari sine habitu cler-
icali, donec doceat de suo clericali in carceribus laicis
posse detineri, dummodo non sit notorie clericus, & si
per octo menses ante incarcerationem habitum dimise-
rat, privilegio clericali nullo modo gaudere si à Curia, vt
supra, captus fuerit in tali habitu, dicit Sel. d. cap. 18. num.
19. vbi refert fuisse decum sub die 11. Ianuarij 1620.

Alicui Ecclesie. Ascubere teneri Episcopum ad ser-
uitium Ecclesie clericum in minoribus constitutum, vel
prima Tonsura initiatum petentem ascribi, resoluunt Sel.
in selest. cap. 18. num. 13. attestans sic fuisse decum in Va-
lentina 28. Martij 1628.

Q 2 Gaudere

30. Gaudere fori privilegio clericum inferuentem alteri Ecclesie quam illi, cui fuit adscriptus, vel deferuentem Capellæ existenti in Ecclesia, quæ ab Episcopo Confraternitati laicorum pro Oratorio esset assignata, resoluunt Aloyf. Ricc. in *decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 111. num. 5. & decis. 154. num. 2.* Ricciul. de iure personarum, lib. 2. cap. 6. num. 15. Antonin. Diana *resolut. moral. part. 1. tract. 2. resol. 34.* Nouar. in *singularib. canonice. conclus. 92. num. 5.* Squillante de privileg. cleric. cap. 7. num. 13.
31. Ex mandato Episcopi. Expressum scilicet, ut per Menoch. de *presumpt. lib. 6. presump. 76. num. 41.* Cened. d. lib. 1. g. 4. num. 24. & 26. & sufficere quod fuerit oretenus concessum, secundum Aloyf. Ricc. in *praxi rerum fori eccl. decis. 601. in 1. edit. aliàs resol. 525 in 2. edit. quem refero d. alleg. 12. num. 12. & me citato, in illo loco, Squillante d. cap. 7. num. 5. vers. quæ licentia.*
32. Ascensionem in Ecclesia de mandato Episcopi non esse necessariam, sed sufficere quod realiter fiat seruitium in diuinis, tenent Aloyf. Ricc. d. p. 4. decis. 111. num. 5. & decis. 154. num. 2. Nouar. d. *conclus. 92. num. 5.* Squillante d. cap. 7. num. 14. Sel. d. cap. 18. num. 23. attestans sic fuisse resolutum in *Valentina 29. Iunii 1628.* dum ibi fuit dictum quod clericus in minoribus constitutus Ecclesie deferuiens, non tamen ex mandato Episcopi, habitum, & Tonfuram deferens gaudet fori privilegio, & in alia *Nulius 28. Martij eiusdem anni* dicitur decretum clericum incedentem in habitu & Tonfura descriptum in catalogo clericorum, qui in Synodo diocesana obedientiam præstitit Ordinario, & per paucas vices in choro & in processionibus interfuit, attentis circumstantiis gaudere debere privilegio fori, quamvis alicui Ecclesie de mandato Episcopi non inferuiat, vel beneficium ecclesiasticum non habeat.
- Contra Carol. de Grassis d. *effectu 1. num. 1177.* quem sequutus fui d. p. 2. *alleg. 12. num. 14.* existimantem mandatum Episcopi requiri in hoc, cum frustra videretur Concilium in præfenti mandatum, seu licentiam Episcopi exigere si id liceret absque ea.
33. Ordinationis tempore nulli Ecclesie adscriptum amplius non posse adscribi, refert decretum Garc. de *benefic. p. 2. cap. 5. num. 101.*
34. Clericos non inferuentes Ecclesijs non posse Ordinarium immunitate à gabelis, & alijs oneribus laicibus priuare, sed eosdem clericos, nisi, ut supra, inferuiant, ac habitum, & Tonfuram clericalem deferant, aut beneficium ecclesiasticum obtineant, privilegio fori non gaudere, tenet Sel. in *select. canon. cap. 18. num. 23.* vbi attestatur sic decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. die 24. Ianuarij 1621.
35. Baristellum Episcopi, cum sit de illius familia armata, fori privilegio gaudere, asserit Sel. d. cap. 18. num. 25. vbi refert sic decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. in *Sorana 25. Aprilis 1614.* illumque non posse, nec de iure debere per iudicem laicum capturari, fuit dictum in *eadem 15. Aprilis 1615.*
36. Fiscalem, quem Episcopus habet in ciuitate, seu in aliquo castro, in quo temporalem, spiritualesque iurisdictionem exercet, tanquam ipsius Episcopi familiarem privilegio fori gaudere, & ad personalia ciuitatis munia subeunda minimè teneri, tradit Sel. d. cap. 18. num. 26. vbi attestatur ita decretum per S. Congreg. Episcop. & Regul. in *Vaison. 11. Decembris 1615.*
37. Notarium curiæ Episcopalis, cum sit de familia Episcopi, gaudere fori privilegio, putat Sel. d. c. 18. num. 27. asserens sic fuisse decretum in *Ortunen. 6. Augusti 1602.*
38. Diaconi Salutici in Regno Neapolitano pro Ecclesiis, & Episcoporum seruitio retineri, vel in locum quoquo modo deficientium assumi possunt in Cathedralibus, seu superioribus Ecclesijs ad summum quatuor, in Collegiatis in quibus diuina celebrantur, si Episcopo videbitur, vnum, quos quidem Episcopi prorsus gratis, & tales qui omnino per se ipsos, non autem per interpositam personam seruitium debitum præstent, nec villo modo criminosi, aut mala conditionis & famæ eligere debeant, aliàs & ij nullo gaudeant privilegio, & eligentes iudicium Sedis Apóst. seuernum experientur:
- ij verò privilegio canonis non gaudeant, fori autem privilegio in criminalibus omnino in ciuilibus quoad corporis distinctionem tantum, & immunitate ab oneribus personalibus, non autem ab alijs durante seruitio frui debent. Sed si alicubi maioribus vtantur privilegijs, & immunitatibus ex legitima consuetudine, cuius cognitionem & declarationem, in casum controuersie S. Congreg. inferius nominanda sibi referuat, illa debet attendi, cognitio verò aliorum præmissorum ad Ordinarios pertinet. S. Card. Congr. negotijs Regni Neapolitani præpositum 10. Kalend. Iulij 1623. teste Aloyf. Ricc. in *praxi rerum fori eccl. p. 4. resol. 480.*
- Vtrum autem decisio huius Decreti tantum procedat quoad casum, in quo agitur de declinanda iurisdictione iudicis secularis, vt tunc & non aliter declinatoria admittatur, quam si concurrant qualitates à Concilio requisitæ, vel an etiam impeditur maneat Episcopus, vel quilibet alius Prælatus ecclesiasticus, vt non possit suam iurisdictionem exercere aduersus illos, quando tales qualitates non habuerint Resp. tunc demum adesse debere tales qualitates, cum videlicet agitur de dicta declinatoria fori secularis, non verò vt si illæ deficient non possit prædictus proprius Prælatus procedere contra clericos ipsos delinquentes, eosque punire. Ita decretum à sacra Congr. refertur Nicol. Garc. de *benefic. part. 2. cap. 2. num. 16.* Aloyf. Ricc. in *praxi var. resolut. part. 1. resolut. 531. num. 3.* D. Felician. de Vega in *relect. cap. 2. nu. 17. de foro compet.*
39. In inferuiat. Deberi seruitium hoc præstari de præfenti, tenent Menoch. *confil. 912. num. 27.* Carol. de Grass. d. *effectu 1. num. 1179.* vbi num. 1177. subdit hoc seruitium debere omnino consistere in spiritualibus, & non sufficere in temporalibus, Nouar. d. *concl. 92. num. 4.*
40. Et cum verbum illud non videatur importare seruitium vtpurimum intermissum, sed potius moralem perseverantiam saltem pro maiori parte, ideo non sufficere quod Tonfuratus bis, vel ter inferuiat Ecclesie, tenent Galet. in *margarita casuum conscientia, verb. clericus, pag. 42. col. 2.* Cened. d. lib. 1. *quæst. 4. num. 25.* Aloyf. Ricc. d. p. 4. decis. 111. num. 5. Carol. de Grassis d. *effectu 1. num. 1183.* Ego ipse d. p. 2. *alleg. 12. num. 14.* & me citato, Squillante d. cap. 7. num. 12. vbi num. 11. hinc resolut, si aliquo necessario impedimento interpollatum fuerit hoc seruitium, non propterea amitti hoc fori privilegium.
41. In clericis verò coniugatis, &c. Hoc decretum iubere obseruari constitutionem Bonifacij VIII. in cap. unico, de clericis coniug. lib. 6. illo addito quod huiusmodi clerici alicuius Ecclesie seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati eidem Ecclesie seruiant, ministrent, & clericali habitu, ac Tonfura vtantur, refert Nouar. in *singular. canonice. concl. 93.* Thom. Valasc. *allegationum Iuris tom. 1. alleg. 39. per totam, & 41. & 42.* D. Felician. de Vega in *relect. c. 2. de foro compet. num. 18. & 19.* Stephan. VVeyms d. *confil. 9. num. 13.* vbi refert Synodum Tridentinam in clericis coniugatis Tonfuram & vestes clericales portantibus coniunctim, seu copulatiuè requirere duos vnum vt ab Episcopis sint seruitio, vel ministerio alicuius Ecclesie adscripti, alterum quod eidem Ecclesie, cui adscripti sunt, in clericali habitu, & Tonfura inferuiant, vel ministrent, adeo vt ab ijs excusari non possint villo privilegio, vel consuetudine, quantumvis longissima, vel immemoriali.
42. Constitutio Bonifacij VIII. in d. cap. unico, tribus modis in clericis coniugatis privilegium hoc fori restrinxit.
- Primo si cum vnica, & virgine contraxerint, vt tradunt ordin. Regia Lusit. lib. 2. tit. 1. §. 27. Anton. Gom. tom. 3. var. cap. 10. num. 4. Cur. Philipp. p. 3. §. 1. num. 6. Sanch. de matrim. lib. 7. *disput. 36. num. 1.* Camil. Borrel. in *sum. omnium decis. tom. 1. tit. 8. de cleric. coniug. num. 24.* Carol. de Grassis d. *effectu 1. num. 8.* Ciarlin. *forens. contr. lib. 1. cap. 53. num. 12.* Marcel. Vulp. in *praxi iudic. fori eccl. cap. 40. num. 1.* Thom. Valasc. d. *alleg. 41. num. 1.* Ego ipse d. *part. 2. alleg. 12. nu. 26.* Stephan. VVeyms d. *confil. 9. nu. 9. vbi nu. 10.* dicit hoc speciem cuiusdam castitatis adferre, quam Ecclesia Catholica semper honorauit ad exemplum Christi

Christi Salvatoris, qui vnicam dumtaxat habet sponsam Ecclesiam, cum e contra repetita nuptiarum praeferant indicium aliquod incontinentiae, & duplicitatis, vel saltem adimant fidem praedicandi castitatem.

43. Secundo si vestes deferant, & Tonfuram, vt per Farin. d. q. 8. & nu. 64. Scacc. de iudic. p. 1. cap. 11. nu. 20. & 82. Thom. Valase. alleg. iuris tom. 1. alleg. 42. a princip. Carol. de Grassis d. effectus 1. num. 84. Clarin. d. cap. 53. vbi quod non sufficit quilibet habitus dimissio, nisi sit continuata, Marcel. Vulpe citato loco. Ego ipse d. allegat. 12. num. 27. Stephan. VVeys d. constit. 9. num. 11. Vbi ait vestes clericales in coniugatis clericis esse debere, quae nimium non splendeant ex diuersitate colorum, neque per nimiam breuitatem, neque per nimiam longitudinem notentur, quae iuxta morem cuiusque regionis permixtae sint, vel per Concilia Prouincialia, aut Synodalia clericis praescriptae, & num. 15. attestatur sacram Congr. censuisse clericum coniugatum, qui post dimissum habitum, & Tonfuram clericalem, ad curiam laicalem ob delictum in ius vocatus, & in contumaciam condemnatus est, distringi non posse personaliter a iudice laico, vel in carcerem conijci, si adsumpto habitu, & Tonfura clericali deferuire inueniatur verè, & non in fraudem alicui Ecclesiae.

44. Tercio in criminalibus tantum, siue civiliter, siue criminaliter pro crimine agatur, non autem in merè civilibus, vt per Cou. pract. cap. 31. num. 6. Farin. d. q. 8. num. 7. Azucud. l. 2. tit. 4. lib. 1. noua recopil. Sanch. d. disp. 46. num. 22. Tapia lib. 1. de iure Regni fol. 34. Cened. d. lib. 1. quæst. 4. num. 18. & 19. Paul. Layman, in Theologia moralis lib. 4. tract. 9. cap. 8. num. 5. Ludou. Correa nobilis Lusitanus in cap. inter alia, de immuni. Eccles. p. 2. num. 33. Aloyf. Ricc. in praxi var. resolut. tom. 2. resol. 397. num. 2. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 46. a num. 22. D. Felician. de Vega in relect. d. cap. 2. de foro comp. num. 19. nouissime Donat. Anton. de Marinis

quotid. resolut. cap. 58. Ego ipse d. p. 2. alleg. 18. num. 25. Sel. d. cap. 18. num. 27. attestans sic fuisse resolutum sub die 13. Februarij 1610. dum ibi fuit dictum clericos coniugatos praedictos qualitatibus requisitis tam dicta constitutione Bonifacij VIII. quam hoc decreto non gaudere privilegio fori in civilibus, nisi vbi de crimine etiam civiliter ageretur, sed illos ob tales causas civiles a crimine non descendentes non posse a iudicibus laicis in carcerem conijci, aut personaliter distringi, refert etiam ita decidisse S. Congreg. Episcop. & Regul. sub die 10. Februarij 1618. dum ibi fuit dictum clericos coniugatos iuxta sacrorum canonum & Concilij Trid. dispositionem privilegio canonis, & fori in criminalibus dumtaxat gaudere, non autem in civilibus, nisi consuetudo esset in contrarium, prout in Regno Neapolitano, S. Congreg. Immunitatis 27. Februarij 1630.

Contra Camill. Borrel. in speculo Principis rub. 11. §. videamus, lit. A. Capol. in consil. crimin. 10. vers. super tertio, Zanard. in direct. Confess. part. 1. de sacram. matrim. cap. 23. quæst. 24. Carol. de Grassis d. effectus 1. num. 18. Ceual. de cognit. per viam violent. part. 2. quæst. 73. num. 4. Mart. de iurisd. part. 4. casu 159. num. 5. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapolit. part. 3. decis. 170. & part. 4. decis. 320 num. 5. Duard. in Bullam Cane lib. 2. can. 15. q. 4. concl. 3. nu. 12. Anton. Dianam resolut. moral. p. 1. tract. 2. resolut. 50. Bonacin. de censuris in Bullam Cane, disp. 1. q. 16. puncto 3. num. 3. Torreblanca d. lib. 15. cap. 6. num. 55. existimantes eos fori privilegio gaudere non solum in criminalibus, sed etiam in civilibus.

Subdiaconum, qui in vim dispensationis Apost. cum vidua matrimonium contraxit, & pensiones ecclesiasticas obtinet, de iure gaudere privilegio fori, tenet Sel. d. cap. 18. num. 29. attestans ita fuisse decisum sub die 7. Septembris 1618.

De Examine ordinandorum.

C A P V T VII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Cathedralis Ecclesia est locus ordinationis celebranda.
- 3 Episcopus non tenetur vocare Archidiaconum vt interfit examini ordinandorum.
- 4 Editum quoddam reuocandum.
- 5 Non refertur ad descendentes ex genere Hebraeorum.

- 6 Non sunt ab ordinatione excludendi, quia Iudaei originem trahunt.
- 7 Ordinandi in titulum debet inquirere Episcopus.
- 8 Examinare non potest Episcopus promotos a suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit.

Sancta Synodus antiquorum canonum vestigijs inhærendo, decernit, vt quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur a. ad ciuitatem euocentur. b. Episcopus autem Sacerdotibus, & alijs prudentibus viris, peritis diuinæ legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, & ordinandorum genus, personam, ætatem, & institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet.

a Cap. quando 24. dist.

1. Vnde Concil. Bracharen. IV. a. 2. Hoied. de incompatib. benef. p. 1. cap. 24. ex num. 31. Cened. ad Decretum collect. 15. num. 2. & ad Decretal. collect. 56. num. 5. Piafec. in praxi Episcop. p. 1. cap. 1. num. 39. pag. 56. & 57. late Campan. in diuersor. iuris Canon. rub. 3. a princip. Vgolin. de officio Episcopi cap. 26. §. 18. num. 3. Carol. de Grass. de effectib. cleric. in praxi. num. 343. cum multis segg. Homobon. de Bonis de examine eccles. p. 1. tract. 2. cap. 3. q. 27. Honor. ad decretal. tit. de seruitutibus in ordine facine, num. 2. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 10. per tot.
2. a. Ad ciuitatem euocentur. Locum ordinationis celebranda debere esse Cathedralis Ecclesiam, vel si ex causa alibi Ordines celebrari contingit, eligi debere Ecclesiam digniorem, tenet Siluest. in summ. verb. Ordo 2. num. 8. Piafec. d. cap. 1. num. 46. pag. 55. Illustriss. D. Roder. a Cunha in commentar. ad cap. quando 5. dist. 24. num. 5.
3. b. Episcopus autem Sacerdotibus, &c. Episcopum non tenen vocare Archidiaconum vt interfit examini ordi-

nandorum, tradit Sel. in select. canon. cap. 19. num. 3. attestans sic fuisse decisum sub die 21. Ianuarij 1617.

Edictum vt clerici in minoribus, qui legitima essent ætatis, deberent assumere sacros Ordines sub pena priuationis habitus, esse reuocandum, resoluit Sel. d. cap. 19. num. 4. referens ita resolutum in Mazarten. 14. Decembris 1630.

Ordinandorum genus. An scilicet ex Catholicis parentibus, vel proditione damnatis, aut de matre septu nati sint, Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 2. Henric. in sum. lib. 10. cap. 17. §. 2. in commento lit. G. Sahag. in cap. eam te. num. 23. de rescript. Auil. de censur. p. 7. disput. 4. dub. 2. Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 28. num. 15. vbi citatis praedictis Doctoribus vult Concilium in praesenti, vt Episcopi inquirent an promouendus sit ex filijs, aut nepotibus haereticorum, fautorum, defensorum, receptatorum, quos ihs a suscipiendis Ordinibus excludit vsque ad secundum gradum per lineam masculinam, vel vsque

Q 3 ad pri-

ad primum per lineam scemininam, vel an sit filius ancilla, & sit seruus. Cened. ad Decretal. coll. 77. num. 2. vbi dicit quod particula *genus*, de qua in presenti, proprie idem significat quod legitimus, vel liber, non autem refertur ad descendentes ex genere Hebraeorum, vt multi opinati sunt, refero Ego ipse d. alleg. 10. num. 5. & nouissime D. Roderic. à Cunha vbi supra num. 6. Hieron. Roderic. in compendio quest. regular. resol. 52. num. 22. nouissime Lauret. de Franchis de controuers. inter Episcop. & Regulares pag. 78. vers. ad 14. vbi aduertit Concilium Catholicum non induxisse circa hoc nouum Ordinis impedimentum, sed dumtaxat quæ antiquo Iure statuta erant, seruari ad vnguem præcepisse.

6. Ideo non esse illos ab ordinatione excludendos (nisi aliud Canonicum obesset impedimentum) qui à Iudeis originem trahunt, vel quorum maiores etiam heretici fuerint, emendatos tamen esse constat, & reincorporatos

Ecclesiae vnitati, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiae penitentiam receperunt, quam vel persequerunt, vel perfectioni eius insisterunt, aut paratos fuisse ad recipiendum eandem, probat Sanch. d. cap. 28. num. 10. cum segg. & refert decissum Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra lib. 1. tit. 21. l. unica num. 6.

8 Institutionem. Id est, titulum, ex Campan. in diuers. iuris canon. lib. 8. cap. 1. num. 3. vbi etiam refert munus Episcoporum esse in scrutinio faciendo circa personam promouendam, præ cæteris in titulum ordinandi inquirere, refero Ego ipse d. allegat. 10. num. 13.

Episcopum non posse examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit; si vero idem Episcopus aliquos minus idoneos ordinauerit, eos suspendere debere, refert decissum Armendar. in addit. ad recapitulat. legum Nauarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 69.

Vnusquisque à proprio Episcopo, aut alio, sed de proprij licentia, & testimonio, sub graui pœna ordinandus ad cathedralem Ecclesiam, aut ex diœcesi inuentam conuenientiore statuta à iure temporibus conueniat.

CAPVT VIII.

- 1 Ordines sacri quibus temporibus conferendi.
- 2 Consuetudine introduci non potest vt sacri Ordines extra statuta à iure tempora conferantur.
- 3 Papa solus licentiam concedit vt sacri Ordines extra quatuor tempora conferri possint.
- 4 Fratres Minores possunt extra tempora à iure statuta Dominicis, vel alis festiuis diebus sacros Ordines suscipere.
- 5 Sed non ex priuilegijs ante Concil. Trid. obtentis.
- 6 Patres Societatis Iesu ordinari possunt ad quosuis Ordines etiam maiores extra quatuor tempora.
- 7 Et Patres Congregationis S. Ioannis Euangelistæ Portugalie.
- 8 Tempus statutum ad sacros Ordines conferendos non est de illorum substantia.
- 9 Tempus ad conferendos Ordines minores quod sufficiat.
- 10 Festi dies in quibus Episcopi minores Ordines conferre possunt debent esse de præcepto.
- 11 Prima Tonsura omni tempore etiam non festiuo potest conferri.
- 12 Ordinum sacrorum collationes in cathedrali Ecclesia publicè Episcopus celebrare debet.
- 13 Ordines minores licet Episcopo conferre in eius domo Episcopali.
- 14 Ordines minores possunt conferri sine Missa, & à non ieiuno.
- 15 Episcopus potest tripliciter sibi subditos ordinare ratione originis, vel beneficij, vel domicilij.
- 16 Episcopus originis dicitur ille, in cuius diœcesi ordinandus natus est.
- 17 Origo patris inspicitur ad Ordines suscipiendos.
- 18 Ordines accipere non potest quis per Episcopum originis suæ matris.
- 19 Ordines suscipere non potest nepos ab Episcopo loci, in quo auus natus est.
- 20 Eiecti à Religione an sint suspecti, & sub quo Episcopo degere debeant.
- 21 Beneficiatus potest ordinari ab Episcopo diœcesis in qua habet beneficium.
- 22 Quamuis sit exiguum.
- 23 & spectaret ad prouisionem alterius Episcopi.
- 24 & residentiam non requirat.
- 25 & beneficium non in titulum, sed in commendam maxime perpetuam habeat.
- 26 Præstimonium habens potest ordinari ab Episcopo illius diœcesis in quo illud possidet.
- 27 Beneficia plura in diuersis diœcesibus habens ab vno illarum Antistite potest ordinari.
- 28 Regularis promoueri debet ab Episcopo loci vbi degit.
- 29 Domicilium contrahens in aliquo loco, potest ordinari ab illius Antistite, quamuis in eo non longo tempore degat, dum tamen habuerit animum perpetuò ibi permanendi.
- 30 Nouitium quis possit ordinare.
- 31 Suspensionem à collatione Ordinum per annum incurrit Episcopus ordinans etiam in propria diœcesi non proprium subditum.
- 32 Episcopus ex ignorantia probabili subditum alterius sine proprij licentia ordinans suspensionem non incurrit.
- 33 Ordines vel Tonsuram conferens Ultramontano absque litteris dimissorijs non approbatis à Nuncijs suspenditur per annum à Pontificalibus.
- 34 Regulares non comprehenduntur decreto edito contra conferentes Ordines Ultramontanis absque Papa licentia.
- 35 Ordinatus à non proprio Episcopo, nec ab alio de eius licentia à susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, suspensus est.
- 36 Suspensus iuxta Bullam Pij II. an possit ab Episcopo dispensari.
- 37 Bulla Pij II. non comprehendit insignitos minoribus Ordinibus.
- 38 Clericus Ultramontanus absque litteris dimissorijs sui Ordinarij ab Episcopo Italia ad Ordines promotus non potest ab eodem Ordinario absolui.

Ordi-

Ordinationes a sacrorum Ordinum, a statutis à iure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia, vocatis presentibusque ad id Ecclesie Canonicis, publicè celebrentur, si autem in alio diocesis loco presente Clero loci dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adestur^b, & Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinatur. Quod si quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusvis generis, aut specialis rescripti, vel privilegij pretextu, etiam statutis temporibus^d permittatur, nisi eius probitas, ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur, & si secus fiat, ordinans à collatione Ordinum per annum^e & ordinatus à susceptorum Ordinum executione: quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

1. ^a Statutis à iure temporibus.] Sacros Ordines in Sabbatis quatuor temporum, & in Sabbato præcedente Dominicam de Passione, ac in Sabbato sancto conferri debere, per cap. quod die. & cap. fin. 7. dist. comprobant Henric. in sum. lib. 10. cap. 12. in princip. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 1. cap. 4. num. 20. Bonacin. de Sacrament. dist. 8. q. unica punct. 6. nu. 1. vers. primo, Vgolin. de officio Episcopi cap. 26. §. 2. num. 1. vers. 3. Sanch. in opuscul. moralib. lib. 7. cap. 1. dub. 5. num. 1. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 17. a princip. me non citato aliqua ex illo loco de sumptibus Aloyf. Ricc. in dec. Curia Archiep. Neapol. decis. 93. part. 4.
2. Ita vt consuetudine contrarium induci non possit per c. 2. de temporib. ordinat. resoluunt Rebuff. in praxi benefic. p. 2. tit. de clericis ad sacros Ordines male promotis gloss. 1. num. 14. & 15. Quarant. in sum. Bullar. verb. Ordo, vers. deuenio ad secundum, Henric. d. cap. 12. §. 2. Vgolin. d. §. 2. num. 1. in fine, Aloyf. Ricc. d. dec. 93. num. 2.
3. Nisi speciatim Summus Pontifex licentiam concederet, vt sacri Ordines extra quatuor tempora conferri possint. Rebuff. d. gloss. 1. num. 12. Maiol. de irregularit. lib. 3. cap. 14. num. 9. Homobon. de Bonis de examine eccles. p. 1. tract. 2. cap. 1. quæst. 12. Quarant. & Vgolin. citatis locis, Ego ipse d. alleg. 17. num. 5.
4. Fratres Minores, & omnes, qui illorum priuilegijs cōcessis, & concedendis fruuntur ex confirmatione Clementis VIII. & Pauli V. per suam Bullam sub dat. Roma Kal. Decembris 1609. posse extra tempora à iure statuta Dominicis, vel alijs festiuis diebus sacros Ordines suscipere, tenent Fr. Emman. quæst. regul. tom. 3. quæst. 2. art. 5. Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 10. num. 184. Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 2. cap. 1. q. 13. Portel. in dubijs Regularib. verb. Ordines sacri num. 4. Villalob. i. p. sum. tract. 11. diff. 13. num. 6. Hieron. Roder. in compendio quæst. Regular. resolut. 106. nu. 7. Anton. Diana moral. resolut. p. 3. tract. 2. resolut. 31. Marchin. de Sacrament. Ordin. tract. 1. p. 7. cap. 7. num. 1. Ego ipse d. alleg. 17. num. 6.
5. Virtute tamē aliorum priuilegiorum à Summis Pont. ante Concil. Trident. concessorum non posse Regulares tunc ab Episcopis ordinari Ordinibus sacris extra tempora, resoluunt Ludovic. Miranda in manuali Prelat. tom. 1. quæst. 38. art. 4. Aloyf. Ricc. d. resolut. 93. num. 6. p. 4. Lezana c. 14. num. 1.
6. Patres Societatis Iesu ordinari posse ad quosvis Ordines etiam maiores extra prædicta tempora ex indulto Gregorij XIII. ipsis cōcesso sub dat. Tusculi 22. Septembris 1582. quod refert Piafec. in praxi Episc. p. 1. c. 1. num. 88. pag. 56. & seq. & de illo meminerunt Aloyf. Ricc. d. dec. 93. num. 7. p. 4. & Hieron. Roderic. d. resolut. 106. num. 7. & Alzed. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 28. Marchin. d. c. 7. num. 4.
7. Patribus Congregationis S. Iohannis Euangelistæ Portugalie concessit Clemens VIII. per suum Breue 23. Nouembris 1596. vt possint ordinari extra tempora, & per quemcunque Episcopum tribus Dominicis, vel festiuis continuis, aut interpollatis, non seruatis interstitijs, quod se vidisse testatur Portel. d. verb. Ordines sacri num. 4. quem refert Hieron. Roderic. loco citato. Marchin. d. cap. 7. num. 3.
8. Tempus huiusmodi constitutum à iure ad conferendos Ordines non esse de substantia collationis illorum, ex gloss. in cap. ordinationis il. 1. 73. dist. resoluunt Vgolin. d. §. 25. num. 1. in princip. quem refero d. alleg. 17. num. 8.
9. Ad conferendum autem Ordines minores tempus idoneum illud idem esse quod ad maiores, & propterea quamlibet Dominicam, aut festiuam diem, per text. in cap. de eo, de tempor. ordinat. tenent Siluest. in summa. verb. Ordo 2. num. 6. Rebuff. in praxi benefic. part. 2. tit. de clericis ad sacros Ordines male promotis num. 2. & 3. Vivald. in candel. aureo, tit. de sacrament. Ordinis num. 36. vers. tertia conclusio, Fr. Emman. in summa. tom. 2. cap. 16. num. 3. Henriquez d. lib. 10. cap. 12. §. 2. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 3. c. 8. q. 69. vers. item minores, me citato in hoc loco Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 10. num. 184. Thom. Valasc. allegat. iuris tom. 1. alleg. 4. num. 4. Cardot. in praxi Iudicium verb. sacramentum Ordinis num. 42. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 3. tract. 1. num. 26. Marchin. d. tract. 1. p. 7. c. 5. num. 2. Bonacin. de censur. extra Bul. disp. 3. quæst. 1. puncto 3. num. 1. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 52. num. 2. Madi. de sacrament. Ordin. cap. 3. num. 4. Paul. Layman. lib. 5. tract. 10. cap. 8. num. 1. Antonin. Diana moral. resolut. part. 5. tract. 13. resolut. 97. in princip. Alzed. d. cap. 5. num. 21. Ego ipse d. p. 2. alleg. 11. num. 17. vbi cum Henric. loco citato, assero concedere etiam consuetudinem receptā vt feria sexta vespere præcedente Sabbatum, in quo de iure Ordines sacri conferuntur, Episcopis fas sit Ordines minores dare, quasi in hoc officio censeatur incipere dies Sabbati pridie vespere.
10. Hos dies festos, in quibus Episcopi minores Ordines conferre possunt, debere esse de præcepto, tenet Vivald. d. tit. de sacram. Ordinis num. 35. vers. tertia conclusio, quem refero d. alleg. 11. num. 21. Villalob. in summa. tom. 1. tract. 11. diff. 13. num. 4. Ferentil. ad Bural. decis. 758. num. 14. Nald. in summa. verb. Ordo num. 15. Et sufficere si in diocesi sit solemnitas diei festi, licet ubique non celebretur, ex Henric. in summa. lib. 9. cap. 28. §. 1. collegi d. alleg. 11. num. 18.
11. Pro prima Tonfura non designari certum tempus, sed in omni etiam non festiuo posse conferri, tradunt Armill. verb. Ordo num. 7. Henric. d. lib. 10. c. 12. §. 1. Thom. Valasc. d. alleg. 4. num. 3. Emman. Sā verb. Ordo, num. 13. Alzed. d. c. 5. num. 20. Ego ipse d. alleg. 11. num. 19.
12. Ac in Cathedrali Ecclesia, &c.] Sacrorum Ordinum collationes in Cathedrali Ecclesia vocatis presentibus ad id Ecclesie Canonicis publicè Episcopum celebrare, debere, referunt decisum Garc. de benefic. part. 8. cap. 1. nu. 77. ad 10. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib. 1. tit. 18. lib. 7. de Episcopis, nu. 7. Piafec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 46. pag. 55. Vgolin. de officio Episcopi cap. 26. §. 24. nu. 2. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. part. 1. tract. 2. q. 17. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 50. num. 3. Ego ipse d. p. 2. alleg. 14. num. 12. & 13.
13. Licere quoque Episcopo minores Ordines in eius domo Episcopali conferre, resoluunt Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 274. Henric. d. lib. 10. cap. 11. §. 8. immo etiam in domo non Episcopali de consuetudine licere, & se non semel seruari vidisse, attestatur Campan. in diuers. iuris Canonici, rub. 6. cap. 2. num. 17. quem refero d. alleg. 11. num. 20.
14. Sine Missa, & à non ieiuno posse conferri minores Ordines, non autem maiores, quamuis de eorum substantia non sit, tradunt Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 466. Campan. in diuers. iuris Canonici, rub. 2. num. 36. & rub. 6. cap. 2. num. 19. Ego ipse d. part. 2. alleg. 11. num. 11. & alleg. 14. num. 15.
15. Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinatur.] Quis autem dicatur ad hoc propositum proprius Episcopus, tradunt Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. quæst. 18. art. 4. Nauarr. cons. 2. num. 1. & cons. 5. nu. 6. & cons. 39. nu. 1. de temporibus Ordin. Henric. in summa. lib. 10. cap. 24. §. 1. Quarant. in summa Bullar. verb. Ordo, Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. quæst. 46. Piafec. in praxi Episcop. part. 1. c. 1. à nu. 8. Ludovic. Miranda in man. Prelat. tom. 1. quæst. 38. art. 2. Less. de iustit. lib. 2.

^a Gelaf. in ep. 1. can. 13. c. 1. vlt. 7. dist. c. 1. cum seq. de rēp. ord. b Conc. Carthag. 4. c. 2. c. Supra sess. 14. de retor. c. 2. & 3. d Hic supra cap. 3. Conc. Carthag. 3. c. 21. Conc. Aurel. 3. c. 15. c. 1. a. 1. q. 2. 9. q. 2. per tot. c. 1. cum seq. de temp. ord. in 6.

- lib. 2. cap. 44. dub. 19. num. 92. Marchin de sacram. Ordin. trac. 1. p. 6. e. 3. num. 17. & 18. & p. 5. e. 5. 6. 7. & 8. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 5. a. nu. 16. Narbona l. 10. gloss. 2. num. 1. 20. tit. 1. lib. 4. noua Recopil. pag. 409. Sanch. in opus. moral. lib. 7. cap. 1. num. 22. Cardot. in praxi iudic. verb. sacrament. Ordinis num. 25. Torreblanca in practica. iuris s. h. lib. 2. e. 1. 3. num. 7. cum segg. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Ecclesie. 7. num. 24. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diffie. 17. vers. obseruandum est 2. Bonacin. de Sacrament. disp. 8. quæst. unica. puncto 4. a. num. 8. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 9. cap. 8. num. 8. cum segg. Vgolin. de officio Episcopi. e. 26. §. 1. Aigid. de Coninck de Sacrament. tom. 2. disp. 10. num. 93. Narbona in l. 20. gloss. 2. num. 132. tit. 1. lib. 4. noua recopil. Aloyf. Rice. in praxi rerum boni fori Ecclesiæ. dec. 298. in 1. edit. alijs res. fol. 257. in 2. edit. & in decis. curie Archiep. Neapol. p. 4. Decis. 317. Nouar. in singul. Canon. concl. 102. Alzed. in praxi Episcopi. p. 2. e. 5. ex n. 42. Ego ipse d. part. 2. allegat. 4. per totam.
16. Episcopum originis illius dici, in cuius diocesi ordinandus natus est, tradunt Fr. Emman. tom. 1. summ. cap. 61. alijs 62. num. 12. Henriq. d. lib. 10. cap. 22. §. 1. Piafec. d. cap. 1. num. 9. Campan. d. cap. 8. num. 7. Homobon. de Bonis de examine Ecclesie. p. 1. tract. 2. cap. 1. q. 5. num. 3. Mari. Anton. var. res. lib. 1. res. fin. casu 28. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 9. cap. 8. num. 11. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarre. lib. 1. tit. 18. l. 7. in declar. num. 61. Garc. de benefice. part. 2. cap. 4. a. num. 1. Aloyf. Rice. in praxi rerum boni fori Ecclesie. res. fol. 258. in 2. edit. Vgolin. d. cap. 26. §. 3. Bonacin. de Sacrament. disp. 8. quæst. unica. puncto 4. num. 14. Nouar. in singul. canon. conclus. 102. a. nu. 12. Burg. de Paz l. 3. Tauri num. 398. cum segg. Narbona d. loco num. 204. cum segg. pag. 420. & segg. Squillante de priuileg. cleric. cap. 4. num. 237. cum segg. Scip. de Rubens in his apophorism. Episcopi. ver. Ordo sub num. 18. Thom. Valasc. alleg. iuris tom. 1. alleg. 5. a. num. 26. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. e. 1. dub. 23. vbi num. 15. subdit domicilium comparatum ex beneficio finiri beneficio dimisso, Marchin. d. tract. 1. part. 5. e. 8. per tot. Marcel. Vulpe d. e. 7. num. 27. Torreblanca d. lib. 2. e. 13. num. 12. habita scilicet illius possessione, ex Garc. d. e. 4. num. 55. Cened. canon. quæst. lib. 1. quæst. 4. num. 23. Nouar. d. concl. 102. num. 20. D. Acuña vbi supra num. 7. vers. 4. Ego d. alleg. 4. num. 55.
17. Originem patris inspicere ad Ordines suscipiendos, ita ut quis ratione paternæ originis possit Ordines suscipere ab Episcopo loci, in quo eius pater natus est, tenent Nauar. consil. 19. de tempor. Ordin. Zerol. in praxi Episcopi. p. 2. vers. dimissoria. Paul. Comitot. respons. moral. lib. 6. quæst. 45. Vgolin. d. e. 26. §. 1. num. 4. Gutier. de matrim. cap. 63. num. 29. Prosper de Augustino in addit. ad quarant. in summa Bullar. verb. Ordo. vers. quoad tertium. Campan. d. cap. 8. num. 9. Aloyf. Rice. d. res. fol. 257. num. 4. & d. p. 4. decis. 317. num. 2. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 5. num. 21. Ioan. Franc. Suarez in suo enchirid. casuum. verb. Ordo. vers. Ordinari nemo potest. Marcel. Vulpe d. cap. 7. sub num. 24. Antonin. Diana moral. res. fol. p. 4. tract. 4. res. fol. 148. Marchin. d. tract. 1. p. 5. e. 6. num. 1. 14. & 15. Alzedo de praeclentia Episcopalis dignitat. p. 2. cap. 5. nu. 44. Ego ipse d. allegat. 4. num. 4. Sel. d. cap. 18. nu. 30. attestans sic fuisse decium in Viqueuen. 12. Augusti 1628. & 7. Aprilis 1629. dum ibi fuit dictum filium legitimum ordinari posse ab Episcopo originis paternæ. tamen si pater tempore natiuitatis illius filij ad aliam diocesim iam transfulerat domicilium.
18. Ordinandum non posse apud Episcopum originis sue matris Ordines accipere, nisi sit vulgo quæsitus, cuius pater ignoratur, resolunt Nauar. in sing. Canon. concl. 101. num. 10. Alzed. d. cap. 5. num. 45. Thom. Valasc. d. alleg. 5. num. 22. Marchin. d. tract. 1. part. 5. e. 6. num. 3. Marcel. Vulpe d. e. 7. num. 24. in fine. Ego ipse d. alleg. 4. num. 15.
19. Ex origine aut non dici nepotem ad Ordines suscipiendos originarium illius loci, in quo auus natus est, ex Couarr. tradunt Aloyf. Rice. d. res. fol. 257. num. 5. Vgolin. d. cap. 26. §. 1. post num. 4. vers. excipitur. Nouar. d. concl. 101. n. 9. Marchin. d. tract. 1. p. 5. cap. 6. num. 2. Ego ipse d. alleg. 4. num. 13.
20. Electos a Religione ob delicta, quæ irregularitatem, aut aliam inhabilitatem non inducunt, super quibus Episcopus dispensare nequit, ab Episcopo diocesano diocesano originario recipi, & presbyterio ordinari posse, resolunt Nauar. consil. 9. de plate. & qual. in antiq. alijs. consil. 84. de regular. in nouis. Vgolin. d. §. 1. num. 6. & cap. 20. §. 9. in fine. Aloyf. Rice. d. res. fol. 257. num. 4. in fine. & in praxi aurea res. fol. 185. Mart. de iurisdict. part. 4. casu 182. num. 4. Barthol. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 6. quæst. 185. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 12. cap. 15. num. 7. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 1. q. 52. art. 4. concl. 2. Laurent. de Franchis de controuers. inter Episcop. & Regular. pag. 220. in respons. ad 7. Ego ipse d. alleg. 4. num. 21. & in collect. ad e. ultimum. num. 11. de regular.
- Contra Fr. Emman. Azor. Molin. & Less. quos refert & sequitur Sanch. in precepta Decalogi. tom. 2. lib. 6. cap. 9. num. 29. Hieron. Roder. in quæst. regul. res. fol. 57. num. 11. existimantes hos minime teneri Episcopo alicui certo obedire, sed tantum instar aliorum clericorum Episcopo subijci in cuius diocesi habitauerint.
- Sed S. Cong. in decretis impressis de Regularibus apostatis & electis sub die 21. Septembris 1624. statuit vt electi extra Religionem degentes sint perpetuo suspensi ab exercitio Ordinum, sublata Ordinarij locorum facultate dictam suspensionem relaxandi ac moderandi.
- Beneficij ratione effici quem subiectum Episcopi diocesis, in qua illud habet, & posse ab eo ordinari, seu ab alio de eius licentia, quamuis alijs ei alio modo subditus non sit, tenent Piafec. d. cap. 1. num. 10. vers. ratione beneficij. Homobon. de Bonis de examine Ecclesie. part. 1. tract. 2. cap. 1. q. 5. num. 3. Mari. Anton. var. res. lib. 1. res. fin. casu 28. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 9. cap. 8. num. 11. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarre. lib. 1. tit. 18. l. 7. in declar. num. 61. Garc. de benefice. part. 2. cap. 4. a. num. 1. Aloyf. Rice. in praxi rerum boni fori Ecclesie. res. fol. 258. in 2. edit. Vgolin. d. cap. 26. §. 3. Bonacin. de Sacrament. disp. 8. quæst. unica. puncto 4. num. 14. Nouar. in singul. canon. conclus. 102. a. nu. 12. Burg. de Paz l. 3. Tauri num. 398. cum segg. Narbona d. loco num. 204. cum segg. pag. 420. & segg. Squillante de priuileg. cleric. cap. 4. num. 237. cum segg. Scip. de Rubens in his apophorism. Episcopi. ver. Ordo sub num. 18. Thom. Valasc. alleg. iuris tom. 1. alleg. 5. a. num. 26. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. e. 1. dub. 23. vbi num. 15. subdit domicilium comparatum ex beneficio finiri beneficio dimisso, Marchin. d. tract. 1. part. 5. e. 8. per tot. Marcel. Vulpe d. e. 7. num. 27. Torreblanca d. lib. 2. e. 13. num. 12. habita scilicet illius possessione, ex Garc. d. e. 4. num. 55. Cened. canon. quæst. lib. 1. quæst. 4. num. 23. Nouar. d. concl. 102. num. 20. D. Acuña vbi supra num. 7. vers. 4. Ego d. alleg. 4. num. 55.
- Ampliatum primò in beneficio etiam exiguo, vt per 22. Henriq. d. lib. 10. cap. 22. §. 1. iuncto commento littera Q. Garc. d. cap. 4. num. 8. Campan. d. rub. 9. e. 8. num. 12. & rub. 8. cap. 5. num. 19. Nouar. d. concl. 102. num. 13. Diana moral. res. fol. part. 4. tract. 4. res. fol. 51. Marchin. d. part. 5. cap. 8. num. 14. vbi fecus dicit si beneficium sit tenuissimum, Marcel. Vulpe d. e. num. 17.
- Contra Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. verb. Ordo. Vgolin. d. cap. 26. §. 3. in fine. Aloyf. Rice. in d. praxi fori Ecclesie. res. fol. 260. & part. 3. decis. 77. Squillante de priuileg. cleric. cap. 4. dub. 18. num. 248. Piafec. loco proxime citato, existimantes ratione beneficij exigui non effici quæ subiectum Episcopo diocesis in qua illud habet.
- Ampliatum secundo etiam in beneficio, quod spectaret ad prouisionem alterius Episcopi, vt per Garc. d. e. 4. num. 15. Campan. d. e. 8. num. 15. metipsum d. alleg. 4. num. 52.
- Ampliatum tertio, etiam si residentiam non requirat, Henriq. d. e. 22. §. 1. Piafec. d. e. 1. num. 10. vers. secundo. Campan. d. e. 8. num. 2. Nouar. d. concl. 102. num. 14. Thom. Valasc. d. alleg. 5. num. 30. cum segg. Vgolin. d. e. 26. §. 3. vers. secundo locum habet, Alphons. Narbona d. loco num. 214. pag. 421. Sanch. in opus. moral. lib. 7. e. 1. dub. 23. nu. 7. Marchin. d. tract. 1. part. 5. cap. 8. nu. 3. & 4. Sel. d. cap. 18. num. 29. attestans sic fuisse decium sub die 26. Maij 1594. dum ibi fuit dictum obtinentem beneficium simplex in aliqua diocesi posse ab Episcopo loci beneficii ordinari.
- Contra Marc. Anton. Genuent. in pract. Archiep. Neapol. cap. 48. num. 3. existimantem non posse quem ordinari ab Episcopo loci vbi habet beneficium residentiam non requirens.
- Ampliatum quarto, etiam si beneficium non in utulum 25. sed in commendam maxime perpetuam habeat, Garc. d. cap. 4. num. 10. Nouar. d. concl. 102. num. 15. Aloyf. Rice. in praxi aurea res. fol. 49. num. 2. Sanch. d. lib. 7. cap. 1. dub. 23. num. 8. Marchin. d. part. 5. cap. 8. num. 16. Ego ipse d. alleg. 4. num. 50.
- Ampliatum quinto in possidente præsumptionum alij 26. quod, Henriq. d. lib. 10. cap. 22. §. 1. in commento littera H. Campan. d. cap. 8. num. 19. vers. & qui. Aloyf. Rice. in d. praxi res. fol. 258. in fine. Nouar. d. concl. 102. num. 16. Marchin. d. cap. 8. num. 5. Idem dicendum de capellanis, quæ est perpetua,

- petua, & in titulum collata, Aloyf. Ricc. *part. 2. decis. 190.* Narbona *d. loco num. 215. pag. 42.*
27. Ampliatur textus in habente plura beneficia in diversis diocesis, quia ab uno illarum Antistite promoueri sine dubio posse resoluunt Campan. *d. e. 8. num. 14.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 2. cap. 4. num. 2.* D. Acuña *ad princip. dist. 71. num. 7. in initio.* Sanch. *d. lib. 7. cap. 1. dub. 23. num. 17.* Marchin. *d. p. 5. cap. 8. num. 8.* Ego ipse *d. alleg. 4. num. 51.* & notat Nouar. *d. concl. 102. num. 22.* quod per electionem vnius istorum Episcoporum non censetur præclusa via quominus pro alijs Ordinibus possit ordinatus ad alios Episcopos accedere; contra Aloyf. Ricc. *in d. praxi resol. 265.* & Molfes. *in summa Theologiæ moralis, tract. 2. cap. 1. num. 1.*
28. Regularem promoueri debere ab Episcopo loci ubi degit, vel ab alio eius accedente assensu, præcedentibus tamen litteris dimissorijs sui Superioris, tenent Nauarr. *conf. 22. de temporibus ordinat. alias conf. 36. in nouis, eod. tit.* Sayr. *in floribus decis. sub eod. tit. decis. 24.* Maiol. *de irregular. lib. 4. cap. 20. num. 2.* Ludou. Mirand. *in man. Preglat. tom. 1. quest. 39. art. 2.* Campan. *d. rub. 9. cap. 3. & rub. 12. cap. 13. & num. 33.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 4. num. 36.* Homobon. *de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 2. cap. 1. q. 2. in fine.* Portel. *in dub. regular. verb. Ordines sacri num. 2.* Lezana *in sum. quest. Regul. cap. 14. num. 2.* Nouar. *in singul. canon. concl. 104.* Hieron. Koder. *in compend. quest. regul. resolut. 106. num. 15.* Ego ipse *d. alleg. 4. & num. 60. cum seqq.*
29. Illum, qui non longo tempore degit in aliquo loco, dum tamen habuerit animam perpetuo in eo permanendi, posse ab illius Antistite, aut eius accedente consensu ab alio ordinari tenent Nauarr. *conf. 10. in antiq. alias conf. 2. in nouis de temporibus ordinat.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resol. 263.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib. 1. tit. 18. l. 7. num. 49.* Bonacin. *d. puncto 4. num. 4. cum seqq.* Vgolin. *d. cap. 26. §. 2. Homobon. de Bonis d. tract. 2. cap. 1. q. 5. num. 2.* Nald. *in summa verb. Ordo, num. 10.* Campan. *d. rub. 9. cap. 8. num. 18.* Cened. *canon. quest. lib. 1. q. 28. num. 38.* Alphonsi Narbona *ad l. 20. gloss. 2. num. 6. cum seqq. tit. 1. lib. 4. noua Recop. Marchin. de sacram. Ordinis tract. 1. p. 5. c. 7.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis, tract. 2. cap. 2. num. 6.* Fagundez. *in quinque Eccles. precepta lib. 1. cap. 8. num. 12.* Ego ipse *d. alleg. 4. num. 26.* Vbi enim constat de voluntate, tunc eo ipso abique lapsu temporis acquirit domicilium, siue incolatum, probant Sim. de Prætis *confil. 119. num. 8. lib. 1. Rot. decis. 150. num. 7. p. 2. diuers. & decis. 188. num. 3. part. 2. recent. & in his terminis Paul. Laymann. in Theologiæ moralis tract. 9. cap. 9. de sacrament. Ordinis num. 10.* Squillante *de privilegio clericorum, cap. 4. num. 253.* Si vero non constet, & finis in dubio, tunc animus perpetuo ibi permanendi præsumi, si assidua probetur habitatio in aliquo loco non minori tempore decennij, resoluunt Mascard. *de probat. conclus. 534. num. 7.* Piafec. *in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 9. vers. vel sui.* Aloyf. Ricc. *d. resol. 263. num. 2.* Bonacin. *d. puncto 4. num. 12.* Campan. *d. nu. 18. vers. quod si.* Menoch. *de arbit. casu 86. num. 13.* Vgolin. *d. cap. 26. §. 2. num. 2.* Narbona *citato loco num. 68.* Marchin. *d. cap. 7. num. 3.* Ego ipse *d. alleg. 4. num. 28.* Vbi num. 41. assero in domicilio mutando Episcopi originarij licentiam non requiri, sed ordinandum debere portare veritatis testimonium circa mores, sufficientiam, ac natalitiam, nisi à teneris annis domicilium fuerit translatum, & illic habitatio continuata vsque ad tempus promotionis.
30. Episcopum posse infra annum probationis ordinare nouitium alibi natum, si tamen in eius diocesi moretur, & probationem faciat, tenent Campan. *d. rub. 9. cap. 3. nu. 3.* Aloyf. Ricc. *d. decis. 118. num. 6. part. 4.* Lezana *in summa quest. Regul. c. 24. num. 6.* Ego ipse *d. alleg. 4. num. 62. & 63.*
31. Si secus fiat, ordinari à collatione Ordinum per annum, & suspensionem à collatione Ordinum per annum incurrere Episcopum ordinantem etiam in propria diocesi non proprium subditum, licet is accedat cum litteris dimissorijs, vel prætextu alicuius generalis, vel specialis referri, vel privilegij, si careat testimonio sui Ordinarij, quo eius probitas, ac mores commendatur, asserunt Soar. *tom. 5. de censur. disput. 31. sect. 5.* Cardin. Tolet. *in instruct. sacerdot. lib. 1. cap. 48. nu. 4.* Sayr. *de censur. lib. 4. cap. 12. num. 13.* Alter. *eod. tract. tom. 2. disput. 16. cap. 1. col. 3. dub. 2.* Bonacin. *de suspensionibus omnibus in particulari, disput. 3. quest. 2. puncto 7.* Multos casus in quibus excusatur ordinans ab hac censura, post Soar. prosequitur Valer. Reginald. *d. lib. 32. tract. 2. num. 69. vers. sicut autem, in fine.* Vbi dicit excusationem dandam quando vnus Episcopus ordinat subditum alterius sub spe rationabili rati habitationis.
- Vnde Episcopum ex ignorantia probabili subditum alterius sine proprij licentia ordinantem suspensionem non incurrere, resoluunt Nauarr. *conf. 40. in nouis sub tit. de tempor. ordin.* Sayr. *sub eod. tit. decis. 62.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 26. §. 22. nu. 2.* Aloyf. Ricc. *in d. praxi rerum fori Eccles. dec. 297. in 1. edit. alias resol. 356. num. 4. in 2. edit.*
- Conferentem Ordines, vel Tonsuram Ultramontanam absque litteris dimissorijs non approbatis à Nuncijs, seu Collectoribus illarum partium, illique approbatis in Vrbe à Vicario Papæ generaliter suspendi per annum à Pontificalibus, ipsos vero ordinatos perpetuam suspensionem incurrere, statuit S. D. N. Urbanus VIII. *constit. sua incip. Secretis, sub dat. 11. Decembris 1624.* cuius meminit Bonacin. *d. puncto 7. in fine.*
- Regulares non comprehendendi generali decreto de Ordine Sanctissimi edito, quo olim præcipiebatur ut Ultramontanis absque sanctiatis suæ, vel S. Congregationis licentia Ordines non cõferantur, asserit Sel. *d. c. 18. nu. 30.* attestans sic fuisse decisum per S. Congr. Episcop. & Regul. *in Neapolitana 30. Decembris 1617.* quia in Ordinibus generalibus non comprehenduntur Regulares, nisi specialiter nominentur. Nec per idem decretum, sublatum censetur privilegium Archiepiscopis, & Episcopis per Concil. Trident. quoad eorum familiares cõcessum, similiter dicit Sel. *d. loco,* ubi refert ita decidisse eandem S. Congr. *in Catehana 2. Ianuarij 1618.*
- Et ordinatur à susceptorum Ordinum executione, &c.] Vide Salzed. *ad Bernard. in pract. cap. 26. littera E.* Cutier. *canon. lib. 1. cap. 26. num. 24.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 2. verb. dimissorijs.* Flamin. *Parit. de resignat. benefic. lib. 4. q. 2. nu. 89.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p. 3. cap. 8. nu. 3.* Cened. *pract. lib. 1. quest. 38. & num. 4.* Egid. *de Coninck de sacram. & censur. tom. 2. disput. 15. dub. 5. num. 35.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. num. 69.* Bonacin. *de censuris disp. 3. quest. 6. puncto 5. num. 27. metupsum d. p. 2. alleg. 17. & num. 9.*
- Vtrum autem suspensus iuxta Bullam Pij II. incip. Cum ex sacrorum, possit ab Episcopo dispensari? vide Aloyf. Ricc. *in dec. Curia Archiep. Neapol. dec. 93. part. 4.* ubi dec. 90. querit, & dissert, an in pœnas dictæ Bullæ incidat qui ignoranter prohibita in illa egit.
- Non comprehendere dictam Bullam minoribus Ordinibus insignitos resoluunt Henric. *d. lib. 10. cap. 12. §. 2. in commento littera M.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. dimissoria.* Bonacin. *de suspensionibus omnibus in particulari disput. 3. q. 1. puncto 11. num. 17.* Cardin. Tolet. *d. lib. 1. cap. 49. num. 5.* Campan. *d. rub. 6. cap. 2. num. 21.* Bonacin. *de censur. extra Bul. disp. 3. q. 1. puncto 11. num. 47.* Ego ipse *d. alleg. 8. nu. 11.*
- Quandiu proprio Ordinario, &c.] Id est, quando suo placuerit Ordinario, vel futuro successor, Suar. *d. disput. 31. sect. 1. num. 20.* Petr. de Ledefina *in summa ubi de sacrament. Ordin. cap. 8. concl. 3.* Marcel. Vulpe *in praxi iud. fori Eccles. cap. 8. num. 1.* Clarin. *controu. ferens. lib. 1. cap. 46. num. 27.* Et sic ad hoc ut talis fiat capax, & possit beneficium retinere, sufficit rati habitio proprij Episcopi, Maiol. *de irregular. lib. 1. c. 10. num. 1.* Bonacin. *de sacram. disp. 8. quest. unica puncto 4. num. 15.* Clarin. *d. lib. 1. c. 46. num. 26.* Clericum Ultramontanum absque litteris dimissorijs sui Ordinarij ab eodem Ordinario absolui, tenent Sel. *d. c. 18. num. 31.* attestans sic fuisse decisum sub die 9. Septemb. 1623.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim ei beneficium re ipsa

CAPV T IX.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Episcopus titularis non potest pretextu cuiuscunque familiaritatis quemquam ordinare.
- 3 Cardinales Presbyteri Tonsuram ceterosque minores Ordines suis familiaribus conferunt.
- 4 Familiaris qui dicatur.
- 5 Vicarius Papa quos ordinare valeat.
- 6 Familiaris ad hunc effectum ille dicitur, qui cum Episcopo fuerit comoratus, & praesens inseruierit.
- 7 Magister actorum curiae Episcopalis potest ut familiaris ab Episcopo ordinari.
- 8 Triennium requiritur continuum.
- 9 Et sufficit ut inceperit antequam fuisset Episcopus.
- 10 Episcopus ordinare potest familiarem suum trienn-

nalem aliis habilem, conferendo ei statim re ipsa beneficium quacunque fraude cessante.

- 11 Habet locum etiam in prima Tonsura, & minoribus Ordinibus.
- 12 Episcopus ordinare non potest suum familiarem, cui non contulit beneficium ex eo quod aliud possidebat in aliena diocesi.
- 13 Pensionis ad titulum quando possit Episcopus ordinare familiarem suum.
- 14 Patrimonij ad titulum quando possint ordinari familiares Episcoporum triennales.
- 15 Dimissoria rite, & recte concedi possunt ab Ordinario beneficij.
- 16 Episcopus super interstitijs, seu illegitimitate dispensare non potest cum familiari suo triennali.

Episcopus & familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus, & beneficium, quacunque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat, consuetudine quacunque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

Vide Nauarr. conf. 10. alias 2. & conf. 24. alias 11 & consil. 72. alias 12 & conf. 28. alias 13. sub tit. de tempor. ordinat. Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 12. 26. 28. & 29. Maiol. de irregul. lib. 4. c. 2. num. 5. Iacob. de Graff. in decis. aureis p. 2. lib. 3. cap. 12. nu. 7. Salzed. ad Bernard. in practica c. 26. vers. tertius casus, Henric. in summ. lib. 10. cap. 12. §. 1. Flamin. Paris. de resign. benefic. lib. 4. quest. 2. num. 91. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 14. num. 10. Quarant. in summ. Bullarj. verb. Ordo, vers. limita in eo, Soar. de censur. disp. 51. sect. 2. num. 1. Aula in simili tract. part. 3. disput. 6. dub. 7. pag. 233. Sayr. eod. tract. lib. 7. cap. 10. vers. 30. Petr. de Ledefma in summ. part. 1. de Sacrament. ubi de Sacrament. Ordinis, cap. 5. concl. 9. vers. est no. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. dimissoria pag. 106. & part. 2. verb. Ordo §. 5. pag. 78. Piafec. in simili praxi p. 1. cap. 1. num. 1 §. pag. 31. Franc. Leon. in thesaur. fori Ecclesiast. part. 1. cap. 4. num. 23. Vgolin. de officio Episcop. cap. 26. §. 4. Marc. Anton. Genuent. in pract. Archiep. Neapol. cap. 81. num. 3. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis a num. 33. & nu. 46. cum segg. Thom. Valasc. alleg. turis tom. 1. alleg. 5. num. 2. Aloyf. Ricc. in praxi verum fori Ecclesiast. decis. 307. cum segg. in 1. edit. alias resol. 266. cum segg. in 2. edit. & in decis. curiae Archiep. Neapol. decis. 283. p. 2. Martin. Fornar. de sacrament. Ordinis c. 5. ad fin. Valer. Reginal. in praxi fori penitent. lib. 32. num. 69. Cened. pract. & canon. quest. lib. 1. quest. 38. a num. 29. Campan. in diuersor. turis canonici rub. 9. c. 9. Garc. de benefic. p. 2. c. 5. num. 80. cum segg. Raguc. in lucerna Parochor. tit. de sacrament. Ordinis quest. 18. Venero in examine Episcop. lib. 1. c. 11. num. 8. Narbona l. 3 §. gloss. 1. num. 28. cum segg. tit. 3. lib. 1. noue recop. Bonacin. de Sacram. disput. 8. quest. unica puncto 4. num. 15. cum segg. & nouissime de suspensionibus omnibus in particulari, disp. 7. quest. 1. puncto 11. a num. 8. Alzed. in pract. Episcop. p. 2. c. 5. de ordinat. num. 32. cum segg. metipsum de officio, & potest. Episcop. p. 2. alleg. 5. Mollet. in summa Theolog. moralis tract. 2. cap. 2. num. 8. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. part. 1. cap. 1. quest. 5. in fine, Nouar. in singularibus Canon. concl. 103. Bartholom. Gauant. in manuali Episcoporum verb. familiaris a num. 1. laté Marchin. de sacrament. Ordinis tract. 1. part. 5. cap. 9. Cardof. in praxi iudicium, verb. sacramentum Ordinis num. 16. Alphons. Narbona l. 3 §. gloss. 1. n. 26. cum segg. tit. 3. li. 1. Recopil. Sanch. in opuscul. moralibus lib. 7. c. 1. dub. 20. n. 20. cum segg. Torreblanca in practica lib. 1. turis spirit. lib. 2. cap. 13. num. 13. cum segg. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine diff. 17. prope fin.

a Episcopus.] Non tamen titularis, quem quidem pretextu cuiuscunque familiaritatis, aut continuæ commensalitatibus, aut aliquem absque proprii Praelati expresso consensu, aut litteris dimissionis ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam Tonsuram promouere non posse probat Concil. supra sess. 14. de reform. cap. 2. num. 4. ubi plures citati Doctores.

Cardinales Presbyteros Tonsuram, ceterosque minores Ordines suis familiaribus conferre posse asserunt Martin. Lauden. in tract. de Cardin. 20. Iacobat. in tract. de Concil. lib. 1. art. 12. vers. item Cardinalibus, Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 20. num. 8. Ego ipse d. alleg. 5. num. 19. Sel. in selectis canonic. c. 19. num. 3. attestans sic fuisse decusum sub die 22. Ianuarij 1602. dum ibi fuit resolutum Cardinales suis familiaribus triennalibus dimissionibus ad Ordines suscipiendos concedere posse, tamen illis nec ante, nec statim postea conferant beneficium.

Vicarium Sanctissimi posse familiares, seu officiales Papae, ac familiares Cardinalium (et si Cardinales habitassent Romae) ac etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem per triennium habitauerint in Vrbe de licentia ipsorum promoueri, dum tamen supradicti omnes sufficientem titulum habeant, & alia a iure requisita testatur decusum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis in declarat. num. 49. quem refero d. alleg. 5. num. vlt.

β Familiarem suum.] Familiaris ut quis dicatur necesse est ut fuerit destinatus ad aliquod seruitium certum, requiriturque mens, & dens, Rot. in Hispanen. portionis 2. May 1614. coram bona mem. Andrea, impressa decis. 184. p. 1. recent. ubi num. 2. & 3. censuit familiaritatem cessare ubi-
cunque familiaris fuit licentiat, & demissus, & num. 9. quod familiaris potest esse quis, licet non comedat in tinello, vtpote quia recipit portionem in pecunia, vel ea habeat extra domum, refero Ego ipse d. alleg. 5. num. 20. ubi a num. 2. ostendo quomodo probetur familiaritas.

Familiaris ad effectum, de quo in praesenti, illum dici, qui cum Episcopo fuerit commoratus, & praesens inseruierit, non tamen illum, qui abest, et si sumptibus Episcopi vixerit, tenent Salzed. d. cap. 26. vers. tertius casus, Maiol. d. lib. 4. cap. 2. num. 5. Borgas. de irregul. quest. 27. num. 13. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 14. num. 10. Vgolin. d. §. 4. Piafec. d. cap. 1. num. 1 §. pag. 31. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summ. Bullarj. verb. Ordo, vers. limita in

60. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 307. in 1. edit. alias refolut. 266. num. 2. & refol. 267. num. 2. in fine in 2. edit. Bonacin. d. disp. 8. quæst. vnic. puncto 4. num. 18. nouissime D. Felician. de Vega. in relect. ad c. cum contingat num. 28. de foro comp. Ego ipse d. alleg. 5. num. 6. idem Aloyf. Ricc. par. 2. decif. 283. & num. 2. Sanch. in opusc. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 20. nu. 21. Greg. XV. & ibi Beltramin. decif. 166. Vnde etiã familiares, vel famuli familiarium Episcopi, qui expensis Episcopi aluntur, dicuntur familiares Episcopi, & fruuntur priuilegio, de quo in hoc decreto; ita Sanch. d. 10. 2. lib. 7. c. 1. dub. 20. num. 24. Diana refol. moral. part. 4. tract. 4. refol. 145. Marchin. d. tract. 1. part. 5. cap. 9. num. vlt.
7. Magistrũ auctorem curiæ Episcopalis posse vt familiarem ab Episcopo ordinari, tenet Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori Eccles. refol. 471. in 2. edit. & p. 3. collect. 596. vers. amplius quarto, vbi citat Stephan. Gratian. Marchia decif. 233. faciunt quæ Martin. Antonin. variat. refolut. libro 1. refol. 75.
8. *γ Nisi per triennium.* Continuum scilicet, vt per Campan. d. rub. 9. cap. 9. num. 12. Nauar. in singul. canon. concl. 303. num. 3. Marchin. d. c. 9. num. 2. Bonacin. d. 9. 1. num. 7. vers. tertia. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 308. in 1. edit. alias refolut. 267. in 2. edit. vbi numero 2. asserit quod verbis Episcopi assensum quem esse familiarem non creditur, refero Ego ipse dicit. allegat. 5. numero 9. & 10.
9. Et sufficere quod huiusmodi triennium incœperit antequam fuisset Episcopus, referunt decifum Aloyf. Ricc. d. collect. 596. vers. amplius quinto, & in d. praxi rerum fori Eccles. decif. 309. in 1. edit. alias refolut. 268. in 2. edit. Nicol. Garc. d. c. 5. num. 82. Narbona d. l. 3. §. gloss. 1. num. 28. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Ordo pag. 194. col. 2. Bonacin. de suspensionibus in particulari disp. 3. quæst. 1. puncto 11. num. 9. Marchin. d. cap. 9. num. 3. Mareel. Vulpe d. c. 7. num. 19. Ego ipse d. alleg. 5. num. 8.
10. *δ Et beneficium quacunque fraude cessante, &c.* Episcopum ordinare posse familiarem suum triennale alius habilem conferendo ei statim re ipsa beneficium quacunque fraude cessante, tenent, decifumque referunt Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 4. quæst. 2. num. 92. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. dimissorias ad Ordines §. 1. & part. 2. verb. Ordo, vers. quinto dubitatur, Rot. decif. 222. apud Farin. in 1. collect. nouiss. alias p. 4. diuers. Armendar. d. l. 7. de Episcop. num. 45. & 51. Nicol. Garc. d. part. 2. cap. 5. num. 85. Ego ipse d. alleg. 5. nu. 11. Vgolin. d. §. 4. vbi dicit statim, seu paulo post Episcopum debere beneficium conferre, si enim ante conferret, ratione beneficij conferendi potestatem haberet, & non ratione triennij, Sanch. d. dub. 20. num. 25. Diana d. refol. 145. vers. notandum; vnde post Paris. de resign. benefic. lib. 4. q. 2. nu. 92. dicit decifum Aloyf. Ricc. p. 2. decif. 291. & num. 4. Episcopum non satisfacere decreto Concilij, qui ordinauit, & post lapsos vndecim menses contulit beneficium, & Molfes. d. c. 2. nu. 9. tenet collationem factam beneficij post sex menses non dici factam secundum mentem Concilij.
11. Et habere locum etiam in prima Tonsura, & minori-

bus Ordinibus, ita vt illos familiari suo trienniali conferre non possit, nisi illi statim beneficium conferat, referunt Nauar. confil. 24. in antiq. alias 11. in nouis sub tit. de tempor. ordinat. Sayr. in floribus decif. sub eod. tit. decif. 26. Rot. decif. 731. part. 1. diuers. Fr. Emanu. d. c. 14. num. 10. Zerol. d. verb. Ordo vers. quinto dubitatur, post med. Cened. canon. quæst. lib. 1. q. 38. num. 30. vers. quod decretum, Bonacin. de suspensionibus in particulari disp. 3. q. 1. puncto 11. sub n. 9. Alzed. d. cap. 5. de ordination. num. 33. Garc. d. part. 2. cap. 5. num. 84. Narbona d. l. 3. §. gloss. 1. num. 31.

Episcopum ordinare non posse suum familiarem cui non contulit beneficium, ex eo, quia beneficium possidebat in aliena diœcesi, tenet Sel. d. c. 19. nu. 17. attestans sic fuisse decifum sub die 22. Aprilis 1617.

Pensionis ad titulum posse Episcopum ordinare familiarem suum si pro necessitate, vel vilitate suarum Ecclesiarum iudicat ordinandum, referunt decifum Garc. d. c. 5. num. 81. Armendar. d. lib. 7. de Episcop. num. 46. & lib. 1. tit. 8. de patrim. cleric. num. 20. Bonacin. d. puncto 11. num. 11. Alzed. d. c. 5. num. 86.

Patrimonij ad titulum posse ordinari familiares Episcoporum triennales pro necessitate, & commoditate Ecclesiarum, dummodo adscribatur Ecclesijs, pro quarum necessitate sunt ordinati, referunt decifum Garc. d. c. 5. num. 81. & 82. Armendar. d. l. 7. de Episcopis num. 47. Ego ipse d. alleg. 5. num. 12.

Dimissoria rite, & recte concedi possunt ab Ordinario beneficij, cap. fin. de temporibus ordin. lib. 6. Nec obstat Concil. in presenti, quia loquitur de non subditis, sed ratione beneficij sibi collati efficitur quis subditus, refert decifum Garc. in addit. ad suum tract. de benefice part. 2. cap. 4. num. 1.

Episcopum licet familiarem suum triennale alius sibi non subditum conferendo, ei statim beneficium ordinare, & illi litteras dimissorias ad ordinandum à quocunque dare possit, super interstitijs tamen temporum, seu illegitimitate dispensare non posse, referunt decifum Sayr. in floribus decif. sub tit. de temporibus ordin. decif. 28. & 29. Garc. d. c. 5. num. 89. Nauar. conf. 27. & 28. in antiq. alias 12. & 13. in nouis, de tempor. ordin. Cened. d. lib. 1. quæst. 38. num. 31. Vgolin. d. §. 4. prope fin. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Ordo pag. 194. col. 1. Armendar. d. l. 7. de Episcopis num. 48. Aloyf. Ricc. d. refolut. 266. in fine, Alzed. d. c. 5. num. 37. Bonacin. de suspensionibus omnibus in particulari, disp. 3. quæst. 1. punct. 11. num. 13. Sanch. in opusc. moralibus lib. 7. c. 1. dub. 27. num. 3. Marchin. d. c. 9. num. 11. & 12. & tract. 1. p. 7. c. 4. Piafec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 15. vers. sublimitari, vbi etiam dicit quod quando familiari iam ordinato collatum est statim beneficium, poterit postea Episcopus quoad interstitia dispensare, quia ratione beneficij collati illi iam est subditus, quod etiam refert decifum Armendar. d. l. 7. de Episcopis num. 50. & sentit Campan. in diuersis Canon. rub. 9. cap. 9. num. 3. & 4. vbi num. 6. dicit quod vbiunque Anstus potest suum familiarem ordinare, potest etiam litteras dimissorias eidem concedere, vt ab alio suscipiat Ordines.

Abbatess exempti, etiam nullius diœcesis, nulli seculari, aut Regulari sibi non subdito dent dimissorias, nec quacunque Capitula, etiam cathedralium Ecclesiarum.

C A P V T X.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Abbatibus quacunque exemptis etiam nullius diœcesis non licet ordines cuiquam conferre minores, qui Regularis subditus sibi non sit.

3 Nouitij Ordines minores suscipere non possunt à suis superioribus Abbatibus Regularibus.

4 Dispensare in interstitijs licet Abbatibus in omni casu, quo primam Tonsuram, & minores ordines suis subditis Regularibus conferre possunt.

5 Abbas

- 5 Abbates non possunt Tonsuram & minores Ordines conferre alijs Regularibus, qui dimissorias suorum superiorum habuerint.
- 6 Abbas ut possit ad Ordines minores promouere quos habere debeat.
- 7 Abbas potest de iure conferre Ordines minores suis subditis, licet non sit benedictus.
- 8 Abbas alicuius Abbatie exemptæ non potest Ordines in ea conferre, licet sit Episcopus, secus si Abbatia est nullius.
- 9 Ordines conferre subditis secularibus Abbatum, & aliorum inferiorum nullius diocesis licet Episcopis vicinioribus sine consensu, seu litteris testimonialibus eorundem Abbatum.
- 10 Dimissorias litteras ad Ordines suscipiendos concedere non potest Abbas clericis secularibus sibi subditis.
- 11 Dimissorias litteras concedere possunt superiores Regulares suis subditis item Regularibus, ad Episcopum tamen diocesani, &c.
- 12 Priuilegium habentes concedendi suis Monachis litteras dimissorias ad quemcunque Episcopum possunt etiam nouitijs illas concedere.
- 13 Capitulo Canonicorum non licet dimissorias concedere, etiam si territorium habeat distinctum, & exemptum.
- 14 Non habet locum contra Capitulum ordinarium priuatiue ad Episcopum usque habens visitandi, & congregandi Synodum.
- 15 Episcopus proprius ad dimissorias concedendas ille dicitur, in cuius diocesi ordinandus beneficium habet.
- 16 Episcopus absens à sua diocesi potest dare litteras dimissorias si absentes diocesani illas petierint.
- 17 Vicarius generalis Episcopi litteras dimissorias concedere non potest, nisi Episcopo in remotis agente.
- 18 Episcopus sine dimissorijs alienos clericos ordinans & ordinatus quas penas incurrat.
- 19 Vicarius Capituli Sede vacante litteras dimissorias intra annum ad Ordines concedens incidit in penas, quamuis eis usus non sit ille, cui concessa fuerint.
- 20 Abbates, & alij quantumuis exempti qui faciunt dimissorias alijs, quam suis subditis Regularibus suspensionem totalem per annum incurunt.

^a Suprà c. 5. cum seq. & infra cap. 11. cum seq.

^b Suprà sess. 7. de reform. cap. 19.

Abbatibus ac alijs, quibuscumque, quantumuis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diocesis consistentibus, etiam si nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, ^a cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre, & nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut collegia, ⁷ vel Capitula quæcumque, etiam Ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus clericis secularibus, ut ab alijs ordinentur concedant, ^a sed horum omnium ordinatio seruatis omnibus quæ in huius sanctæ Synodi decretis continentur, ^d ad Episcopos, intra quorum diocesis fines existant, pertineat, non obstantibus quibuscumque priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam ijs, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo ^b tertio, decretum à Capitulo Episcopali, Sede vacante, litteras dimissorias impetrant, ad illos qui easdem litteras non à Capitulo, sed ab alijs quibuscumque, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus obtinerent, mandat extendi. ^e Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ^f ab officio & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

1. **V**ide Nouarr. consilio 23. in antiq. alijs cap. 7. in nouis, sub titul. de temporibus ordinat. Sayr. in floribus decision. sub eod. titul. decis. 25. Rebuff. respons. 2. Veg. tom. 2. de curis. cap. 14. §. 8. numero 31. Fr. Emanu. in summa part. 2. cap. 14. numero 2. & quest. regul. tom. 1. quest. 18. artic. 1. Malet. de irregular. libro quarto cap. 8. & cap. 5. numero 5. Henric. in summa libro 10. cap. 23. §. 3. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. littera C. Iacob. de Graff. in aureis decision. parte prima libro 3. capitul. 5. de regular. numero 142. & 156. Petr. de Ledesma in summa parte prima de Sacramente, ubi de sacramento Ordinis, cap. 7. Azor. institut. moral. parte prima libro 12. cap. 20. quest. 7. & parte 2. libro 3. cap. 48. quest. 15. versic. ceterum. Zerol. in praxi Episcop. parte prima verb. Abbas, Flores de Mena var. quest. libro 3. quest. 24. numero quarto & 32. Campan. in diuers. iuris canonici, rub. 12. cap. 13. numero 41. Thom. Valasc. allegat. Iuris tomo 1. alleg. 3. numero 6. Fr. Ludouic. Miranda in man. Prælat. tom. 1. quest. 38. artic. 9. conclus. 1. & 2. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 295. Homobon. de Bonis in examine Ecclesiæ parte prima tract. 2. cap. 1. quest. 6. 7. & 8. Cened. ad Decretal. collect. 105. Alzed. in praxi Episcop. parte 2. cap. 5. de ordinat. numero 78. cum seqq. metipsum de officio, & potest. Episcopi, parte 2. allegat. 3. numero 5. cum seqq. & alleg. 7. numero 7. Marchin. de sacrament. Ordin. tractat. 1. part. 6. cap. 3. numero 21. latè Stephan. Daluin. de potest. Episcop. & Abbatum cap. 21. nu. 12. cum seqq. Tambur. tom. 3. de iure Abbatum disp. 5. q. 11. num. 70.

2. ^a Cuiquam qui Regularis subditus sibi non sit.] Quamuis de iure communi Abbates Ordinum Monachia-

lium benedicti minores Ordines possent conferre sibi subditis non solum Monachis, verum etiam & laicis, in quos ordinariam ecclesiasticam habebant iurisdictionem, ut probat text. in capitul. Abbates. de priuileg. in 6. & aduertit Fr. Ludouic. Miranda in man. Prælat. tom. 1. quest. 38. artic. 9. conclus. 1. hodie per hoc decretum non licet Abbatibus, & quibuscumque alijs, quantumuis exemptis, in posterum intra fines alicuius diocesis consistentibus, etiam nullius diocesis, vel exempta esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre, ut tenet Ludouic. Miranda dict. artic. 9. conclus. 2. quem refero Ego ipse d. alleg. 3. numero 11. tangit Portel. in dubijs regul. verb. Abbas, numero 2. Nouarr. in singul. canon. conclusio. 105. Soar. tom. 4. de Religione, tractat. 8. libro 2. cap. 29. numero 19. Tamburin. de iure Abbatum, tom. 2. disp. 1. quest. 7. numero 1. Marcel. Vulpe in praxi iudic. capitul. 7. numero 8. Scip. de Rbeis in aphorism. Episcop. verb. Abbas, numero 13. Barthol. Gauant. in man. Episcop. eodem verb. à numero 31. Illustriss. D. Roder. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 6. dist. 95.

Nouitijs Ordines minores suscipere non posse à suis superioribus Abbatibus Regularibus huiusmodi, quia pendente probationis anno non habentur quoad Ordines suscipiendos pro subditis horum superiorum Religionis, tenent Henric. in summa lib. 10. cap. 23. §. 3. in commento litt. G. Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. quest. 23. art. 2. Card. Tusch. practic. conclusio. tom. 1. litt. A. conclusio. 9. numero septimo, Sayr. de censur. libro quarto, capitulo decimo tertio, numero quinto, Ludouic. Miranda in man. Prælat. tom. 1.

tomo 1. questione 38. articulo 9. conclusione 2. in fine. Nauar. dict. conclusio. 105. numero 6. Bartholom. de Vecchis in praxi seruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs, disputat. 11. questione 8. numero 4. Nald. in sum. verb. nouitius, numero 8. Vgolin. de officio Episcopi, capitulo 6. §. 20. numero 7. Tamburin. dict. tomo 2. disputat. 2. questione 27. Ego ipse d. part. 2. alleg. 3. numero 8. Hieron. Roder. in compendio resolut. 106. numero 2. Marcel. Vulpe dict. cap. 7. numero 9. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 741. numero 6. Marchin. de sacrament. Ordinis tractat. 1. part. 2. cap. 10. numero 10. cum seqq.

Contra Soar. de Relig. tomo 4. tract. 8. libro 2. capitulo 29. numero 12. per gloss. in dict. capitulo Abbates, verb. conuolauerint, de priuilegiis, libro 6. existimantes Abbates huiusmodi posse minores Ordines nouitijs suorum monasteriorum conferre.

4. In omni casu, quo huiusmodi Abbates primam clericalem Tonfuram, minoresque Ordines suis subditis Regularibus conferre possunt, illis licitum esse in interstitijs dispensare, resoluunt Sorb. in compendio Mendicant. verb. Ordines sacri, versic. quando vero Abbates, Campan. in diuers. iuris canonici, rubric. 12. capitulo 13. numero 42. Ludouic. Miranda dict. tomo 1. questione 38. articulo 7. conclusio. 3. Hieron. Roderic. in compendio questionum regular. resolut. 1. numero 21. Ego ipse dict. part. 2. allegat. 18. numero 3. in fine, & allegat. 3. numero 6. & 7. Etiam eo casu, quo Abbates suos subditos cum dimissorias remittunt, vt ab Episcopis ordinentur, vt ex Salzedo firmat Villalob. tomo 1. summa, tract. 11. difficult. 12. numero 4. & illis citatis Hieron. Roderic. d. resolut. 1. numero 22. Nec tunc examinandos esse ab Episcopis, sed ab Abbatibus, non obstante Concilij Trident. dispositione, consuluit Nauar. consil. 13. numero 1. in antiq. alias consil. 14. in nouis, de priuilegiis.

5. Abbates huiusmodi Regulares habentes ius Baculum deferendi, & Mitram, etiam postquam sacerdotalem Ordinem, & munus benedictionis susceperint, non posse Tonfuram & minores Ordines conferre alijs Regularibus, qui dimissorias speciales suorum superiorum, & specialem licentiam Episcopi loci habuerint, nec etiam alijs secularibus suorum superiorum dimissorias afferentibus, resoluunt Ludouic. Miranda d. conclusio. 2. Scip. de Rubens dict. verb. Abbas, numero 13. Hieron. Roderic. dict. resolutio. 1. numero 23. Campan. in diuers. iuris canonici, rub. 6. capitulo 2. ante numero 7. Illustriss. D. Roderic. à Cunha in comment. ad d. capitulo 1. numero 6. & ex voto Rotæ de mandato Clementis VII. I. responsum fuisse referi Seraphin. decisione 985. parte 1. & censuisse S. Congregat. Episcoporum & Regular. in Eugubina 3. Nouembri 1593. & in Camplen. 27. Iulij 1631. attestatur Sel. in select. canon. cap. 19. num. 8.

Contra Quarant. in summa Bullarj, verb. Ordo, prope fin. versic. Abbatibus, Bonacina de Sacrament. disputat. 8. questione unica, puncto 4. numero 3. Vgolin. de officio Episcopi, capitulo 26. §. 19. Grilenzon. consil. 142. numero 52. Ioan. Baptist. Tiber. in instruct. pro ordinandis, capitulo 7. questione 48. in fine, Azor. institut. moral. part. 1. libro 12. capitulo 20. questione 7. Gauant. dict. verb. Abbas, numero 34. Tamburin. de iure Abbatum, tom. 2. disputat. 2. questione 7. ex numero 3. Lezana in summa questione Regular. capitulo 14. numero 13. & cap. 18. numero 65. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fore eccles. capitulo 7. numero 8. Alzedo de precellentia Episcop. dignitat. part. 2. capitulo 1. dub. 21. à numero 5. Marchin. de sacrament. Ordinis tract. 1. part. 2. capitulo 10. numero 15. cum seq. Stephan. Daluin dict. capitulo 21. numero 18. existimantes, falsoque decisum referentes Abbates Regulares habentes ius Baculum deferendi, & Mitram postquam sacerdotalem Ordinem, & munus benedictionis susceperint, posse Tonfuram, & minores Ordines secularibus Episcopi iurisdictioni subiectis conferre, si modo ipsius Episcopi consensus accedat, & à dicto Episcopo quisque litteras dimissorias impetruerit.

6. Tria requiri in Abbate vt promoueat ad Ordines minores, nempe quod sit Presbyter, quod benedictionem

Barbosi. Collect. in Concil. Triad.

acceperit per manus impositionem ab Episcopo, aut benedicti solitus, si eum Episcopus benedicere negligat, tandem quod proprio Monacho conferat, tradunt Campan. dict. capitulo 2. numero 9. Illustriss. D. Roderic. à Cunha citato loco.

Abbatem posse de iure conferre Ordines minores suis subditis, licet non sit benedictus, per capitul. quoniam 69. dist. & capitul. cum contingat, de arce, & qual. tenet Sel. dict. capitulo 19. numero 9. attestans ita fuisse decisum sub die 19. Februarij 1619.

Abbates alicuius Abbatie exemptæ non posse Ordines in ea conferre, licet sit Episcopus, secus si Abbatia est nullius, quia habet populum, tenet Sel. dict. capitulo 19. num. 21. referens sic fuisse resolutum 8. Augusti 1621.

Ordines conferre subditis secularibus Abbatum, & aliorum inferiorum nullius diocesis licet Episcopis vicinioribus sine consensu, seu litteris testimonialibus eorundem Abbatum, & aliorum inferiorum, tradit Sel. d. capitulo 19. numero 29. vbi testatur sic fuisse decisum sub die 22. Februarij 1631.

¶ Nec ipse Abbat, &c.] Dimissorias litteras ad Ordines suscipiendos concedere non posse Abbatem clericis secularibus sibi subditis, tenent Ludouic. Miranda dict. questionibus 39. articulo 3. Fr. Emman. in summa tomo 2. capitulo 14. numero 9. & 11. Azor. institut. moral. part. 2. libro 3. capitulo 49. questione 3. Sel. dict. capitulo 19. numero 32. vbi ampliat, etiam si probetur Abbatiam esse in statu nullius diocesis, & testatur ita fuisse decisum in Theatina 10. Septembris 1621.

Dimissorias litteras concedere possunt Superiores Regulares suis subditis item Regularibus, qui præditi qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerint, ad Episcopum tamen diocesenum, nempe illius monasterij, in cuius familia ab ijs, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit. Et si diocesanus abstinerit, vel non esset habiturus ordinationes, ad quemcunque alium. Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non destulerint de industria concessionem dimissorias in id tempus quo Episcopus diocesanus vel abfuturus, vel nullas ordinationes habiturus esset. Verum cum à superioribus Regularibus, Episcopo diocesano absente, vel ordinationes non habente, litteræ dimissorias dabuntur, in eis vtique huiusmodi causa absentia diocesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimenda est; quod qui non fecerint, officij, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiue, & passiuæ priuationem, ac alias penas incurrunt, S. Congreg. Episcop. & Regul. sub die 15. Martij 1596. testibus Campan. in diuers. iuris canonici, rub. 12. capitulo 13. numero 37. Molfes. in summa Theolog. moralis, tractat. secundo capitulo secundo numero 23. & alijs per me citatis de officio, & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 7. num. 18.

Superiores Regulares, qui habuerint speciale priuilegium concedendi suis Monachis litteras dimissorias ad quemcunque Episcopum, licet in illo non exprimat quod illud valeat nouitijs communicare, possit tamen etiam nouitijs illas, vt à quocunque Episcopo ordinentur, sicut ceteris Monachis professis concedere, tenent Sanch. in præcepta Decalogi tomo 2. libro 6. capitulo 10. in fin. Ioan. Baptist. Tiber. in instruct. pro ordinand. capitulo 7. questione 50. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad religionis statum nouitijs, disputat. 11. questione 8. numero 3. versic. si vero, Tamburin. de iure Abbatum, tomo 2. disputat. 2. questione 27. num. 2.

¶ Vel Capitula, &c.] Capitula Canonicorum non licet dimissorias concedere ex hoc decreto, etiam si territorium habeat distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarij, tradit Sel. dict. capitulo 19. num. 33. attestans sic olim fuisse resolutum in Sulmonen. 5. Iulij 1575.

Sed non intrare dispositionem huius decreti contra Capitulum ordinatum priuatim ad Episcopum, iussuque habens visitandi, & congregandi Synodum, tenent Stephan. Gratian. discept. forens. c. 112. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 9. capitulo 8. numero 4. Grilenzon. consil. 142. num. 28.

R

- num. 28. & 30. Ciatlin. *quest. forens. lib. 1. cap. 46. num. 19.* Ego ipse d. p. 2. alleg. 7. num. 8.
15. *Ad Episcopos, &c.*] Illum quoque dici proprium Episcopum ad dimissorias concedendas, in cuius diocesi ordinandus beneficium habet, refert decimum Armen-
dar. in addit. ad recopilat. legum Nauarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. de
Episcopis, num. 61. versic. proprius.
16. Episcopum absentem à sua diocesi posse dare litte-
ras dimissorias, si absentes diocesani illas petierint, ut
ordinari possint ab alio, & propter absentiam valde eis
incommodam venire ad subiiciendum se examini Or-
dinarij, posse ipsum ordinarium Episcopum examen il-
lorum demandare Episcopo loci, in quo degunt, refert
decimum Armenar. d. l. 7. de Episcopis, num. 59. & num. 42.
versic. item, addit idem seruandum esse in casu, quo Epi-
scopus fuerit praesens, & noluerit habere Ordines, ita ta-
men si susceptio Ordinum data opera non fuerit dilata
in id tempus, quo Episcopus diocesanus nullas esset
habituus ordinationes.
17. Vicarium generalem Episcopi huiusmodi litteras di-
missorias concedere non posse cum ad id vicariatus of-
ficium non extendatur, nisi Episcopo in remotis agen-
tis, probat cap. cum nullus, de tempor. ordinat. lib. 6. & tenent
Sbroz. de offic. vicarij, lib. 2. quest. 41. Gutier. canon lib. 2. cap.
17. num. 20. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. vicarius, §. 4.
Petr. Gregor. synag. iuris, lib. 16. cap. 9. num. 3. Azor. in-
stitut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 45. quest. 7. Fr. Emman. tom.
4. sum. cap. 61. alias 62. numer. 4. Pafec. in praxi Episcop.
part. 1. cap. 1. num. 13. versic. concedit. Alzed. in simili praxi
part. 2. cap. 3. de ordination. num. 97. Thom. Valasc. tom.
1. allegat. 5. à num. 7. Sanch. in opusc. moral. tom. 2. lib. 7.
cap. 1. dub. 10. num. 40. Stephan. Glauan. *Marchia decisio.*
98. à num. 14. Narbona de appellat. à vicario ad Episco-
pum, part. 1. num. 197. Venero in examine Episcop. lib. 1. cap.
16. num. 12. Campan. d. rubr. 9. cap. 8. num. 3. Moltes. in
summa Theologia moralis, tract. 2. cap. 2. num. 22. Homo-
bon. de Bonis de examine eccles. part. 1. tract. 2. cap. 1. quest.
6. in fine, Ego ipse d. p. 2. allegat. 7. num. 9. Et de vicario
Capituli Sede vacante dictum est in collect. ad cap. 10. sess.
7. de reformat.
18. *Concedentes autem dimissorias contra formam, &c.*] In
quas penas incidat Episcopus sine dimissionis alienos
Clericos ordinans, & ordinatus, tradunt Homobon. de
Bonis d. tract. 2. cap. 1. quest. 9. Bonacina de suspensionib. in
particulari disp. 3. quest. 1. puncto 11.
19. Vicarium Capituli Sede vacante litteras dimissorias
ad Ordinem concedentem, quibus tamen usus non est
ille, cui concessa fuerunt, incidere in penas huius de-
creti, quia actus fuit perfectus quoad illum per quem
non stetit, refert decimum Garc. in addit. ad sum. tract. de
benefic. p. 5. cap. 7. num. 92.
20. *Ab officio, & beneficio per annum, &c.*] Abbates, &
alios quoscunque quantumvis exemptos, qui faciunt
litteras dimissorias, alijs, quam suis subditis Regulari-
bus, suspensionem totalem per annum incurere, asse-
runt Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 1. cap. 49. num. 5. Sayr. de
censur. lib. 4. cap. 13. num. 5. Nouar. in singul. canon. concl. 105.
num. 7.

*Minoribus ordinandi seruent interstitia, exerceant Ordinis suscepti officium, reuereantur
superiores in Ordine, frequenter Communionem sumant, sintque tales, quos
scientiae spes maioribus Ordinibus dignos ostendat, annus sit medius
à postremo minorum ad primum maiorum Ordinum.*

CAP V T X I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Ordines minores ijs saltem, qui linguam Latinam
intelligent, conferantur.
- 3 Episcopus ita demum interstitia minorum Ordinum
potest remittere, si ei magis expedire visum fue-
rit.
- 4 Temporis intervallum quod debeat interuenire in-
ter unum, & alterum Ordinem minorem.
- 5 Causa quaecunque sufficit ad dispensandum in in-
terstitijs Ordinum minorum.
- 6 Ordines minores & prima Tonsura uni vna die
conferri non aliter licet quam si ita in loco fuerit
consuetum.
- 7 Interstitia abbreviandi facultas remittitur arbi-
trio Episcopi.
- 8 Ordines minores cum Subdiaconatu poterit Epi-
scopus simul conferre, ubi vigeret de hoc consue-
tudo ante Concil. Trid. legitime obtenta.
- 9 Parochus potest infra annum ad Sacerdotium pro-
moueri, etiam si non habeat aliquem Ordinem sa-
crum.
- 10 Necessitas, vel utilitas sufficit ad dispensandum in
interstitijs.
- 11 Abbas in ijs casibus in quibus Tonsuram, & mino-
res Ordines conferre valet, dispensare potest in
interstitijs.

Minores Ordines ijs, a qui saltem ^a Latinam linguam intelligent, & per temporum interstitia,
nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur: ut eo accuratius, quantum sit hu-
ius disciplinae pondus, possint edoceri, ^b ac in vnoquoque munere, iuxta praescriptum
Episcopi se exerceant: idque in ea, cui ascripti erunt, ^c Ecclesia, & nisi forte ex causa Auditorum
absint: atque ita de gradu in gradum ascendant, ut in eis cum aetate vitae meritum, & doctrina ma-
ior accrescat. Quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in Ecclesia ministerium, atque ma-
ior erga Presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi
Communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit
ingressus, nemo ijs initietur, quem non scientiae spes maioribus Ordinibus dignum ostendat. ^d Hi
vero non nisi post annum à susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promo-
ueantur: ^e nisi necessitas, aut Ecclesiae utilitas, & iudicio Episcopi, aliud exposcant.

1. **V**ide Conc. Bracharen. IV. sess. 2. cap. 1. Vivald. in
candel. aureo, ubi de sacrament. Ordinis, vers. sexta Fr.
Emman. q. regul. tom. 3. q. 24. art. 3. Franc. Leon. in thesauro
fri eccles. p. 1. cap. 14. num. 21. & 22. Thom. Valasc. alleg.
iuris tom. 1. alleg. 4. à princip. Valenz. conf. 107. num. 1. tom. 1.
Hurtado de Sacram. 10. 2. tract. de Oramine diff. 23. Fr. Ludou.
Miran-

^a Cap. in sin-
guis 77. dist.
& infra c. 13.
^b Infra c. 17.
& cap. 1. 25.
dist.
^c 1 Braccar.
c. 18. Vide 1.
Miche. cap. 2.
Serdic. 13. &
Galium Iu-
pam.

Miranda in man. Pralat. tom. 1. q. 38. art. 5. concl. 2. Bonacin. de Sacram. disp. 8. q. unica puncto 4. num. 32. cum seqq. metipsum de officio. & potest. Episcopi p. 2. alleg. 11. num. 13. cum seqq. Marchin. de Ordin. tract. 1. p. 7. cap. 3.

2. a. Qui saltem Latinam linguam intelligant, &c.] Vide Homobon. de Bonis de humana vita statib. p. 1. cap. 20. vers. secundo. Marchin. de sacram. Ordin. tract. 1. p. 7. cap. 1. num. 6. Thom. Valase. alleg. 9. num. 5. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diff. 22. vers. pro quatuor. Posse tamen Episcopum arbitrari magis expedire Ecclesie, si Ordines minores conferat ei, qui etiam adhuc Latinam linguam non intelligat, est tamen bonae indolis, & pro aetate docilis, tenet Menoch. de arbit. casu 425. num. 58. quem refero d. p. 2. alleg. 11. num. 6.

3. b. Per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo, &c.] Vide Maiol. de irregul. lib. 3. c. 24. num. 13. Ludou. Miranda d. tom. 1. quest. 38. art. 5. concl. 2. & art. 8. concl. 1. Bonacin. d. puncto 5. num. 32. Mari. Antonin. var. resolution. lib. 1. resol. fin. casu 26. Vgolin. de officio Episcopi cap. 26. §. 27. num. 4. Homobon. de Bonis de examine eccles. p. 1. tract. 2. cap. 2. q. 14. metipsum d. alleg. 11. num. 14. Marcel. Vulpe in praxi iudic. cap. 7. num. 7. vers. quatenus.

4. Quod autem intervallum inter unum, & alterum ex minoribus Ordinibus interuenire debeat, solet ab aliquibus in dubium reuocari, quidam ex quorum numero sunt Maiol. d. cap. 24. §. 13. & Vgolin. d. cap. 27. numer. 4. putant illud sufficere de vno ex temporibus generalium ordinationum ad aliud. Alij vero existimant sufficere illud quod daretur de vno die festo ad alium proximum, ut sunt Sorb. in compend. Mendicant. versic. Ordo, versic. & sic bene, Campan. in diuersor. iuris canonici rubr. 6. cap. 3. numero 13.

5. Et quamuis ad dispensandum in interstitijs Ordinum minorum quaecunque causa sufficiat, cum id iudicio Episcopi remittat Concilium in presenti, Hieron. Roderic. in compend. quest. regul. resol. 106. num. 21. laudabiliter tamen erit ab hac dispensatione abstinere, nisi immineret necessitas, vel alia vrgens causa ei bene visa, ut tenet Ludou. Miranda in man. Pralat. tom. 1. q. 38. art. 2. concl. 2. Mar. Antonin. d. casu 26.

6. Vnde minores Ordines, & primam Tonsuram vni vna die conferre non aliter licere, quam si ita in loco fuerit consuetum, resolunt Siluestr. verb. Ordo 2. num. 7. vers. tertium. Rebuff. super reg. 23. Cancell. versicem cupiens. Henric. in sum. lib. 10. cap. 11. §. 4. Campan. d. rub. 6. cap. 2. num. 60. & decium refert Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarre lib. 1. tit. 18. l. 7. num. 57. in fine.

7. Nisi forte ex causa studiorum absint.] Vide Horat. Lutium de priuileg. scholast. priuileg. 99. Marchin. de Ordine tract. 1. p. 7. cap. 3. num. 4.

8. Hi vero non nisi post annum, &c.] Hoc decreto arbitrio Episcopi remitti facultatem abbreviandi interstitia, non autem promouendi, vel dispensandi ut quis promo-

ueatur vna die ad vltimum minorum cum primo sacrorum, tenent Maiol. d. lib. 4. cap. 11. post num. 1. & lib. 3. cap. 24. post num. 13. Menoch. de arbit. casu 564. num. 6. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 25. vers. vna, eademque die, in nouiss. impress.

Posse Episcopum ubi vigeret consuetudo ante Concil. Trident. obtenta ut simul minores Ordines cum Subdiaconatu dari possint, eos licet his quoque temporibus simul conferre, resolunt Nau. in man. c. 25. nu. 71. vers. octauo. Rebuff. in praxi benefic. tit. de clericis male promor. gloss. 1. num. 18. Sorb. in compendio priuileg. Mendicant. verb. Ordines sacri, vers. & licet. Viuld. in candelabro aureo, tit. de sacramento. Ordinis num. 36. Henric. in sum. lib. 10. c. 11. §. 4. Soar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 1. nu. 41. Gutier. canon. lib. 1. c. 26. num. 31. & 32. Fr. Emman. quest. regular. tom. 3. q. 23. art. 4. Fr. Ludou. Miranda d. q. 39. art. 8. concl. 2. Thom. Valase. alleg. iuris tom. 1. alleg. 4. nu. 2. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 3. tract. 2. n. 70. vers. ad hanc. Bonacin. d. punct. 5. num. 36. Homobon. de Bonis d. c. 20. versic. secundo. Villalob. d. tract. 11. diff. 12. & nu. 3. Hieron. Roder. in compendio q. regul. resol. 106. nu. 21. Alzed. d. c. 5. de ordination. nu. 24. Sanch. in opus. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 53. & nu. 7.

Contra Maiol. d. lib. 4. cap. 11. num. 1. Menoch. d. casu 564. numer. 8. Salzed. d. versic. vna, eademque die, Venero in examine Episcopi. lib. 1. cap. 18. num. 13. existimantes per Concilium in presenti sublatam esse omnem contrariam consuetudinem.

Licet ex decreto Concilij in presenti post minores Ordines expectandus esset annus antequam quis ad sacros Ordines promoueretur, posse tamen quem Parochialem acquirere, & infra annum ad sacerdotium promoueri, etiam si non habeat aliquem Ordinem sacrum, refert decium Gare. de benefic. p. 7. cap. 4. num. 47. Azor. in sit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 5. q. 9. ad fin. me citato in hoc loco, Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 10. num. 184.

9. Nisi necessitas, aut vtilitas Ecclesie, &c.] Ergo sufficit necessitas, vel vtilitas, quia Concilium in hoc casu vtritur forma loquendi disunctiua. Ita Bonacin. de suspension. in particulari diff. 3. q. 1. puncto 4. num. 4. versic. ego respondendo.

10. Iudicio Episcopi, &c.] Iudicio Episcopi committit quod necessitate, aut vtilitate Ecclesie postulante interstitia temporum suppleantur, Maiol. de irregul. lib. 4. c. 11. num. 2. Nau. consil. 6. num. 2. & consil. 12. de tempor. ordinat. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 16. nu. 6. Valenzuel. consil. 107. num. 7. tom. 2. Vel Abbatis in ijs casibus, in quibus Tonsuram & minores Ordines conferre potest, ut per Mirand. d. q. 38. art. 7. Campan. rub. 12. c. 13. num. 43. Bonacin. d. puncto 4. nu. 6. & metipsum d. p. 2. alleg. 18. num. 3. & 11. seu Capituli Sede vacante, ut per Marcel. Vulpe in praxi iudic. eccles. cap. 44. num. 27. ubi refert ita censuisse sacram Congregat. Concilij, quem refero in tract. de Canonici c. vlt. sub num. 102. versic. trigesimo quarto.

Aetas hic expressa ad Subdiaconatum, Diaconatum, & Presbyteratum, seruanda etiam per Regulares examinandos ab Episcopo.

C A P V T XII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Annus 22. inceptus sufficit ad Subdiaconatum.
- 3 Dies bissexti in legitima aetate non est computandus.
- 4 Aetas non a die conceptionis, sed a die natiuitatis computanda.
- 5 Suspensi sunt a sacrorum Ordinum exequutione aliqui illorum suscipientes ante legitimam aetate.
- 6 Sacerdos ante legitimam aetatem factus irregularitatem non incurrit faciendo actus illi Ordini deputatos nisi celebret.
- 7 Irregularitatem non contrahit ille qui non expleto

Barbosa. Collect. in Concil. Triad.

24. anno presbyterij Ordinem suscipit.
- 8 Suspensionem in Bulla Pij V. comminatam contra recipientes sacros Ordines ante legitimam aetatem incurrunt solum ubi id fecerint cum lethali culpa.
- 9 Ordines sacros suscipiens ante legitimam aetatem ex bona fide parentum, suspensionem non incurrit.
- 10 Clericus promotus mala fide ad Ordinem sacrum ante aetatem an possit beneficijs priuari.
- Regulares virtute suorum antiquorum priuilegiorum non possunt ordinari ante legitimam aetatem. ibid.

R 2 11 Ord-

- 11 Ordinatus temere ante legitimam aetatem à suspensione prius absolui debet, quam Ordinum exercitio se immisceat.
- 12 Suspendio incurfa ob Ordines sacros susceptos ante aetatem, potest tolli ab Episcopo post sufficientem

emendationem & punitionem.

- 13 Absolutus per Episcopum à suspensione contracta ob suspensionem Ordinum ante legitimam aetatem, non potest ante illam in praefatis Ordinibus ministrare.

Nillus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ^a ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante ^a ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ^b ante vigesimum quintum aetatis suae annum promoueat. Sciunt tamen Episcopi, non singulos, in ea aetate constitutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos duntaxat & quorum probata vita senectus sit. ^c Regulares quoque nec in minori aetate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: priuilegijs quibuscumque, quo ad hoc, penitus exclusis.

Vide Nau. in man. c. 25. num. 69. cum seqq. & num. 103. Henric. in sum. lib. 10. c. 19. §. 2. & lib. 13. cap. 28. §. 2. Gutier. canon. lib. 1. cap. 26. num. 8. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 3. q. 23. art. 6. Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de sacram. vbi de sacramento Ordinis, cap. 7. à princ. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 1. cap. 4. num. 21. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Ordo §. 1. Piafec. in simili praxi p. 1. c. 1. sub rubr. de requisitis aetatis num. 23. pag. 34. Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 19. num. 12. Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 4. num. 21. Galgauer. de iure publico lib. 3. tit. 24. §. 25. & 26. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1. tit. 2. l. 1. de aetate in declar. num. 4. Bonacin. de Sacrament. disp. 8. q. unica puncto 5. num. 12. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 30. tract. 3. num. 166. Aegid. de Coninck de Sacrament. tom. 2. disp. 20. num. 102. Vgolin. de officio Episcopi cap. 26. §. 6. num. 4. & 5. Fr. Lodou. Miranda in man. Pralator. tom. 1. q. 39. art. 2. Carol. de Grassis de effectib. clerical. in prelud. num. 289. 291. & 295. Campan. in diuersorio iuris Canon. rub. 7. c. 3. Zypæ. in analytica postremi iuris ecclesiast. enarrat. sub tit. de elect. num. 11. Homobon. de Bonis de examine eccles. p. 1. tract. 1. cap. 10. q. 60. vers. ad maiores. Hieron. Roderic. in compendio quæst. regul. resol. 106. num. 8. cum seqq. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 16. Sebast. Casar. in relact. de eccles. hierarchia p. 2. disp. 10. §. ult. num. 7. Bonacin. de suspension. in particulari disp. 3. q. 1. puncto 1. Philibert. Marchin. de sacram. Ordinis tract. 1. p. 5. cap. 2. per tot. Marcel. Vulpe in praxi indic. cap. 7. nu. 3. & cap. 8. num. 4. Sanch. in opus. moralib. lib. 7. cap. 1. dub. 33. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diffie. 21. vers. sed quamvis. Tambur. de iure Abbatum tom. 3. disp. 5. q. 11. num. 71.

1. ^a Ante vigesimum secundum, &c.] Sufficere inceptum asserunt Henric. Gutier. Franc. Leo, Valer. Reginald. & Ludou. Miranda locis citatis; Villalob. d. tract. 11. diffie. 11. num. 2. Hieron. Roder. d. resol. 106. num. 9.
2. ^b Diem bissexti in ea legitima aetate computandum non esse, tenent Henric. d. §. 2. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. post resol. 276. in notab. de materia sacramenti Ordinis, vers. quoad interstitia in 2. edit. Ego ipse d. alleg. 16. num. 2. Contra Fornar. de Ordine cap. 3. num. 5. Bonacin. dicto puncto 5. num. 15. & de suspension. in particulari d. puncto 1. num. 5. Mollet. d. tract. 2. cap. 12. num. 8. Marchin. d. p. 5. cap. 4. num. 13. Quare si in aetate ad Ordines vnus dies, aut vna hora desideretur, vitatur factum, quia hic non habet locum regula illa, Quod parum distat, nihil distare videtur, sicut nec in alijs, in quibus ius tempus praefinitum exigit, Henric. d. §. 2. in gloss. lit. O. Pont. de Matrim. lib. 7. cap. 65. num. 1. nouissime Antonin. Diana moral. resol. p. 5. tract. 5. resol. 17.
3. ^c Aetatem non à die conceptionis, sed à die natiuitatis computandam esse, tradunt Cou. de sponsalib. p. 2. cap. 8. §. 2. num. 3. Mandos. de minori aetate cap. 1. num. 25. Sanch. in praecepta Decalog. tom. 1. lib. 4. cap. 35. num. 4. Bonacin. d. puncto 1. num. 6. Sel. in selectis canon. cap. 14. num. 8. vbi refert fuisse decisum sub die 4. Decembris 1627. aetatem incipere à die natiuitatis, non à die Baptismi.
4. ^d Recipientes aliquem ex facie Ordinibus ante legitimam aetatem, à suorum Ordinum executione ipso iure suspensos esse, & si huiusmodi suspensione durante in eisdem Ordinibus ministrare praesumpserint, eo ipso irregularitatem incurrere, statuit Pius II. in sua constit. incip. Cum ex sacrorum, sub dat. 15. Kal. Decembris 1401. & tra-

dunt Cou. in Clem. si furiosus p. 1. §. 1. num. 4. Nauar. in man. cap. 25. num. 70. Soar. de censur. tom. 5. disp. 21. sect. 1. à num. 33. Mari. Alter. in simili tract. tom. 2. disp. 10. cap. 1. col. 2. & 5. Bonacin. de suspens. omnibus in particulari disp. 3. quæst. 1. puncto 1. à num. 1. Ludou. Miranda d. quæst. 39. art. 6. & 9. Portel. in dubijs regularib. verb. Ordines sacri num. 13. Villalob. d. tract. 11. diffie. 11. num. 6. Auila de censur. p. 3. disp. 5. dub. 7. per tot. Marcel. Vulpe in praxi indic. fort. eccles. cap. 8. num. 2. & 3. Lezana in sum. quæst. Regul. cap. 14. num. 2. Rota dec. 481. num. 5. apud Farin. p. 2. recentior. Hieron. Roderic. in compendio quæst. Regular. resol. 106. num. 12. vbi in hoc casu ait contrahi irregularitatem cum Sacerdos celebrat, Diaconus cantat Euangelium, & Subdiaconus Epistolam solemnitatem.

Vnde ad incurrendam huiusmodi irregularitatem non sufficere sacerdotali Ordine ante legitimam aetatem initiatum actus illi Ordini convenientes, & deputatos exercere, si non celebret, resoluit Nau. conf. 9. de cleric. excomm. ministr. in antiq. alias conf. 7. de etate, & qual. in nouis, Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 166. conclus. 1. & q. regul. tom. 3. quæst. 23. art. 12. Aloyf. Ricc. in decision. curie Archiepiscopi Neapolit. decis. 130. num. 2. p. 4. Bellet. disquis. clerical. p. 1. tit. de discipl. clericali §. 5. num. 58.

Hinc etiam prouenit irregularitatem non contrahere illos, qui non expleto vigesimo quarto anno presbyterij Ordinem susceperint, ex illa ratione, quia Ecclesia non eam reputat Missam, quam tunc vna cum Episcopo ordinante celebrant, Ita Medin. in sum. lib. 1. cap. 11. §. 8. Quarant. in sum. Bullarij verb. Ordo, vers. ampliatio illa, Fr. Emman. d. tom. 1. sum. cap. 68. conclus. 2. Henric. lib. 14. cap. 3. §. 6. in fine. Soar. de censur. disp. 31. sect. 1. num. 71. Sayr. eod. tract. lib. 4. cap. 16. num. 23. & lib. 6. cap. 12. num. 11. Auila in simili tract. p. 3. disp. 5. dub. 7. vers. dico secundum. Portel. d. verb. Ordines sacri, num. 7. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Ordo 4. Vgolin. d. cap. 26. §. 6. num. 5. vers. secundum excipitur, Bellet. d. §. 5. num. 57. Mar. Alter. de censur. tom. 2. disp. 9. cap. 4. col. 12. & seq. Nald. in sum. verb. Sacerdos, Hurtado in tract. de suspens. diffie. 13. num. 261. Marchin. d. tract. 1. part. 5. cap. 3. numer. 16. Marcel. Vulpe in praxi indic. fori eccles. cap. 8. numer. 31. Lauret. de Franchis in controuers. inter Episcop. & Regular. pag. 82. in resp. ad 22. Antonin. Diana moral. resol. part. 5. tract. 10. resol. 37.

Contra Couarr. in cap. alma mater, p. 2. §. 3. num. 5. vers. 9. Hieron. à Sorbo in compendio priuileg. mendicant. verb. Ordines sacri, vers. sed hic aduertendo, Nauarr. confil. 4. in antiq. alias conf. 8. in nou. de cleric. excomm. min. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. vers. 5. Bonacin. de Sacram. disp. 8. quæst. vnic. puncto 5. num. 13. & de suspensionibus omnibus in particulari, disp. 3. quæst. 1. puncto 1. num. 9. Existimantes irregularitatem contrahi eo ipso quod quis ante legitimam aetatem Presbyter ordinatur.

Suspensionem in d. Bulla Pij II. comminatum contra recipientes sacros Ordines ante legitimam aetatem incurri solum vbi id fecerint cum lethali culpa, resoluit Bonacin. dict. puncto 1. num. 3. & ideo credentem probabiliter se habere legitimam aetatem, si ignoranter ante illam Ordines susceperet, non incidere in dictam suspensionem, & consequenter nec irregularem fieri, tenent Nauarr. in man. cap. 27. numer. 156. & in cap. accepta, opposit. 8. num. 34. de resit. sponlat. & conf. 9. num. 2. de tem.

^a 2. Tolet. c. 1. & 1. Carr. c. 4. & Agat. c. 16. annum 25. requirerant.

^b Annum 30. requirit Fabianus d. 72. Si quis, & Bonifac. 1. Concil. 4. Tolet. c. 18. c. general. de etate. & qual. in clem.

tempor. ordin. & conf. 3. sub num. 1. de atate, & qual. Henric. in summa lib. 13. cap. 38. §. 1. in fine. Salzed. d. cap. 26. vers. primo quod dispositio. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 30. prope fin. Valer. Reginald. in praxi fori ponn. lib. 32. tract. 2. num. 70. Fr. Ludovic. Miranda d. g. 39. art. 6. in fine. Ego ipse d. allegat. 16. num. 17. Bonacin. d. puncto 1. num. 3. Portel. in addit. ad dubia regul. verb. Ordines sacri. num. 2. Hieron. Roderic. d. resol. 106. num. 27. Villalob. in sum. tom. 1. tract. 11. diff. 11. num. 6. Hurtado in tract. de suspens. diff. 13. nu. 36. Prepos. in 3. p. quest. unic. de sacram. Ordinis dub. 17. num. 167. Antonin. Diana d. p. 5. tract. 10. resol. 32.

9. Sic etiam illum qui bona fide suorum parentum ante legitimam atatem Ordines sacros suscepit, non affici pena suspensionis resolvunt Quarant. d. verb. Ordo, vers. quibus sic specialiter. Bonacin. de Sacram. disp. 8. quest. unica, puncto 3. num. 13. vers. verum, Vgolin. d. cap. 26. §. 6. num. 5. vers. excipitur tamen primò, Bellet. d. tit. de disciplina clericali. §. 5. num. 60. Jacob. de Graff. in aureis decis. lib. 4. cap. 27. num. 22. Filiuc. tom. 1. tract. 17. cap. 5. num. 84. Laurent. de Franchis in controuers. inter Episcop. & Regul. pag. 82. in resp. ad 23. Ego ipse d. alleg. 16. num. 20. Ac proinde huiusmodi ante legitimam etatem ad sacros Ordines promotum si celebrauerit credens id sibi licere, irregularitatem non incurrere tenent Couart. in d. Clement. si furiosus, p. 1. §. 2. num. 4. Bellet. d. §. 5. num. 59. Ludovic. Miranda d. quest. 39. art. 10. in fine. Hieron. Roder. d. loco num. 14.

10. An clericus promotus mala fide ad Ordinem sacrum ante atatem possit beneficii priuari, vide Aloyf. Rice. in praxi aurea resol. 105.

Regulares quoque nec in minori atate, &c.] Regulares virtute suorum antiquorum privilegiorum non posse ordinari ante legitimam atatem prescriptam in hoc de-

creto, asserunt Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. q. 23. art. 6. & 8. & in addit. ad sum. tom. 4. cap. 77. concl. 1. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 12. num. 14. & 15. nouissime Tambur. tom. 3. de iure Abbatum disp. 5. q. 11. nu. 73. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 20. §. 1. nu. 1. Ludou. Miranda d. g. 39. art. 1. ubi subdit se nescire de aliqua concessione, quæ id concedat Regularibus post Trid. Conc. Portel. in dubys regul. verb. Ordines sacri, num. 1. Marchin. d. tract. 1. p. 5. cap. 3. num. 6. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diff. 21. vers. & id voluit.

Ante legitimam atatem temere ordinatum à suspensione absolui prius necesse esse, quam Ordinum exercitio se immisceat, nec sufficere attingere, seu peruenire ad atatem requisitam, vt sine præfata suspensione sollempniter administret, resolvunt Hieronym. Roderic. d. resol. 106. num. 14. Bonacin. de suspensionibus in particulari, disp. 3. quest. 1. puncto 1. num. 12.

Suspensionem autem huiusmodi tolli posse ab Episcopo post sufficientem emendationem, & punitionem, quia in d. Bulla Pij I non reperitur referuata, tradunt Soar. ro. 5. de cens. disp. 31. sect. 1. nu. 32. Hieron. Roder. d. resol. 106. nu. 26. in mod. Bonacin. d. puncto 1. nu. 11. Idem posse Prælatos Regulares respectu suorum subditorum, resolvunt Hieron. Roder. d. resol. 106. num. 26.

Illum, qui ab Episcopo, vel ab alio absolutus fuit à suspensione contracta ob susceptionem Ordinis ante legitimam atatem, non posse ante illam in præfatis Ordinibus ministrare, non defectu suspensionis, quam præsuppono ablata fuisse, sed ob irregularitatem ex defectu ætatis in qua Episcopus non dispensat, referunt decem Garc. de benef. p. 2. c. 5. nu. 51. Bonacin. d. puncto 1. nu. 13. vers. secundo.

Subdiaconi ordinentur sperantes se continere posse, diebus festiuis; quibus Altari ministraverint, communionem sumant, annus sit elapsus ante promotionem ad Diaconatum, Ordines sacri duo nulli conferantur eadem die.

C A P V T XIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Religiosi non tenentur habere tantam litterarum peritiam, quantam clerici seculares.
- 3 Ordinatus sacris Ordinibus tenetur ex proprio voto non expressè, sed factò ipso, & tacitè emisso ad seruandam castitatem per Ecclesiæ præceptum.
- 4 Subdiaconi si per annum saltem in eo Ordine non sint versati ad altiore ascendere non permittantur, nisi, &c.
- 5 Interstitia non sunt mathematicè computanda, sed ecclesiasticè, & iuxta ritum Ecclesiæ.
- 6 Diacono ordinandi spectat in interstitiis dispensare, non verò ordinatori.
- 7 Interstitia remittendi facultas Episcopo concessa transit in Capitulum, seu eius vicarium Sede vacante.
- 8 Episcopus dispensare potest cum Religiosis in in-

stitiis ex causa sibi per attestationem suorum superiorum manifesta.

- 9 Dispensare tacitè videtur Episcopus in interstitiis si assumat aliquem scienter intra anni curriculum ad Ordines.
- 10 Episcopus non seruatis interstitiis ordinans subditum, nullam penam incurrit.
- 11 Ordinatus non seruatis interstitiis nullam ipso iure incurrit censuram, vel irregularitatem.
- 12 Duo Ordines sacri non eodem die etiam Regularibus conferantur.
- 13 Episcopus plures sacros Ordines vni conferens eodem die suspenditur à collatione Ordinum donec à Papa dispensetur.
- 14 Ordines plures vno die suscipiens absque Papæ dispensatione suspenditur à posteriori illegitimè suscepto.

Subdiaconi, & Diaconi ordinentur, vt habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac litteris, & ijs, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui specialiter auctore, se continere posse, Ecclesijs quibus ascribentur, inferuiant, sciantque maximè decere, si saltem diebus Dominicis, & solennibus, cum altari ministraverint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, si per annum saltem in eo non sint versati, ad altiore gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegijs, ac indultis, quibusuis concessis, non obstantibus quibuscunque.

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

R 3

Vide

1. Tit. 3.

4. Toler.

19.

Hic supra c. 11.

1. **V**ide Salzed. ad Bernard. in *pract. cap. 2. §. lit. D. Petr. de Ledefma in summ. p. 1. de Sacrament. vbi de Sacramento Ordinis. cap. 8. conclus. 11.* Franc. Leon. in *thesauro fori eccles. p. 1. cap. 4. num. 29.* Bellet. *disquisit. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 4. num. 21. in fine.* Fr. Ludovic. Miranda in *man. Pralator. tom. 1. quæst. 38. art. 6. & 7.* Nouat. in *singul. canon. concl. 78.* Marchin. de *Ordine tract. 1. p. 7. c. 2. num. 3.* Hieron. Roder. in *compendio quæst. regular. resolut. 106. num. 20. cum seqq. metipsum de officio. & potest. Episcopi. p. 2. alleg. 18. & alios in discursu citatos.*
2. **a. de lictis. &c.]** In Religiosis non requiritur tantam literarum peritiam, quantum in clericis secularibus, & posse Episcopos sacris initiare monachos ritè legentes, & cantantes, dummodo sciant, & intelligant necessaria, & essentialia, quæ communiter scire solent Sacerdotes celebrantes, tenent Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 1. q. 24. art. 7.* Portel. in *addit. ad dubia regularia. verb. Ordines sacri. num. 1.* Villalob. *part. 1. summ. tract. 11. diffie. 11. num. 5.* Hieron. Roderic. *d. resol. 106. num. 24. & resol. 52. num. 22.*
3. **β. Qui sperant Deo auctoritate se continere posse.]** Ordinarum sacris Ordinibus teneri ex proprio voto non expressè, sed facto ipso & tacite emisso, ad seruandam castitatem per Ecclesiæ præceptum, non autem ex obligatione surgente immediate ex constitutione Ecclesiæ, tenent gloss. *verb. continentiam, in c. coniugatus, de conuers. coniug. Dominic. in cap. vnt. de voto. lib. 6. num. 5. & ibi Franc. num. 1. notab. 4.* Host. in *cap. cum olim, de cleric. coniug. num. 1.* vbi Abb. num. 4. Card. in *fine, & Immol. nu. 7. S. Thom. in 4. dist. 37. quæst. 1. art. 1. in corpore.* Gutier. *lib. 2. canon. cap. 7. num. 2.* D. Barbof. in *rub. ff. soluto matrim. p. 2. num. 100.* Aegid. de *Sacram. tom. 2. disp. 20. dub. 13.* Piafec. in *praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 53.* Sanch. de *matrimon. lib. 7. disp. 27. num. 10.* Campan. in *diuers. iuris canon. rub. 7. cap. 3. num. 22.* Vazq. *tom. 3. in 3. part. disp. 248. cap. 1. cum seq. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 9. cap. 16. cum seq. Paul. Layman. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 9. cap. 10. num. 1.*
- Contra Dec. in *cap. atq. clerici, in princip. num. 235. vers. tertio, de iudic. Bonifac. in Clement. vnt. num. fin. de consanguin. & affin. Paleoth. de nobis. & spur. cap. 16. num. 15.* Balthaf. Magol. in *tract. de his quæ vi. cap. 8. §. 2. num. 26.* Valent. *tom. 4. tract. de sacrament. Ordinis. disp. 9. q. 5. puncto 5. §. 1. paulo post princip. existimantes eam continentia obligationem non esse ex voto, sed ex Ecclesiæ statuto.*
4. **γ. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, &c.]** Vide Vgolin. de *officio Episcopi. cap. 26. §. 27.* Carol. de *Grassis de effectibus clericalibus in pralud. num. 326. cum seqq. Ludovic. Miranda in man. Pralator. tom. 1. q. 38. art. 6. concl. 3.* Molfet. in *summa Theolog. moral. tract. 1. cap. 1. nu. 55.* Homobon. de *Bonis de examine Eccles. tract. 2. c. 2. quæst. 14. & 15. metipsum de officio. & potest. Episcopi. p. 2. alleg. 18. à princip. Valenzuel. tom. 2. conf. 107. num. 1.*
5. Interstitia non esse mathematicè computanda, sed Ecclesiasticè, & iuxta ritum Ecclesiæ, videlicet ab vna Quadragesima ad aliam, à Pentecoste ad Pentecostem, quamuis inter primam & secundam Pentecostes festiuitatem nondum sint elapsi duodecim menses, resoluunt decissumque referunt Hieronym. Sorbo in *compendio priuileg. mendicant. verb. Ordines sacri. vers. circa id. Quarant. in summa Bullar. verb. Ordo, in fine.* Vornat. de *sacrament. Ordinis. cap. 3. num. 4.* Zerol. in *praxi Episcop. p. 1. verb. Ordo. §. 2. circa med. Vgolin. d. cap. 26. §. 27. nu. 6.* Campan. in *diuers. iuris canon. rub. 6. cap. 3. num. 12.* Aloyf. Rice. in *praxi rerum fori Eccles. post. resol. 276. in notabil. de materia sacramenti Ordinis. vers. quoad. Bonacin. de Sacrament. disp. 8. quæst. vnica. puncto 5. num. 33. & de suspensionibus in particulari. disp. 3. q. 1. puncto 4. §. 2. num. 6.* Iul. Cæf. Madi. de *sacris Ordinibus cap. 2. num. 17.* Lezana in *summ. quæst. Regul. cap. 14. num. 17.* Marcel. Vulpe in *praxi iudic. fori Eccles. 6. 7. nu. 12.* Diana *moral. resolut. tom. 2. tract. 2. de dubijs Regular. resol. 112.* Sanch. in *opuse. moralibus lib. 7. c. 1. dub. 54. num. 2. licet nu. 8. contrarium videatur asserere. Marchin. d. tract. 1. p. 7. c. 2. nu. 2.* Laurent. de *Franchis in controuers. inter Episcop. & Regular. pag. 75. in fine. vers. ad secundum.*
- Episcopum assumentem aliquem scienter intra anni curriculum ad Ordines, tacite videri in interstitijs cum eo dispensare, resoluunt Maiol. de *irregular. lib. 3. c. 24. nu. 14.* Salzed. ad Bernard. in *pract. c. 2. §. vers. opportuno.* Menoch. d. *casu 363. num. 10.* Carol. de *Grassis de effectibus clericalibus in pralud. num. 342.* Vgolin. d. *c. 26. §. 27.* Molfet. d. *tract. 2. c. 1. nu. 22.* Homobon. de *Bonis de examine Eccles. p. 1. tract. 2. c. 2. q. 15.* Bonacin. d. *disp. 3. quæst. 1. puncto 4. §. 2. nu. 7.* Ego ipse d. *alleg. 18. num. 3.*
- Episcopum non seruatis interstitijs ordinantem subditos nullam penam incurrere, asserunt Nauarr. *conf. 4. num. 1. de tempor. ordin. in nouis.* Aloyf. Rice. in *praxi rerum fori Eccles. resol. 483. num. 7. in 2. edit. Bonacin. d. disp. 4. q. 1. puncto 4. num. 1.* Ego ipse d. *alleg. 18. num. 11.*
- Nec sic ordinatus aliquam ipso iure contrahit censuram, vel irregularitatem, cum neque à Concilio Trident. neque à iure aliquo talis penam ei imposita sit, qui non seruatis temporarijs interstitijs ordinatur, quamuis ab Episcopo suspendi, & alijs penis ob Canonis transgressi-

greſſionem puniri poſſit. Vide tamen Nauart. *d. conf. 4.* Soar. *tom. 5. de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. num. 43.* Zerol. in *praxi* Episcop. p. 12. verb. Ordo §. 8. & part. 2. cod. verb. §. 5. Piaſec. in *ſimili praxi* part. 1. cap. 1. numer. 50. verſ. nullam. Sayr. in *ſloribus deciſ.* ſub tit. de temporibus ordinat. deciſ. 56. Aloyſ. Ricc. in *collect. deciſ.* part. 3. collect. 576. Bonacin. de *Sacrament. diſputat. 8. quaſt. unica. puncto 5. num. 35.* & de *cenſur. diſput. 3. quaſt. 6. puncto 5. num. 7.* Campan. in *diuerſis iuris canon. rub. 6. cap. 3. num. 13.* Filluc. in *quaſt. moral. tom. 1. tract. 20. cap. 7. nu. 190.* Alzedo de *præcell. Episcop. dignitat. part. 2. cap. 5. num. 25.* Iul. Caf. Madi. de *ſacris Ordinibus* cap. 7. num. 11. Antonin. Diana *moral. reſolution. part. 4. tract. 2. reſol. 55. verſ. nota rament.* Marchin. *d. tract. 1. p. 7. cap. 2. num. 12.* Marcel. Vulpe in *d. praxi* cap. 8. num. 17. Tamburin. *tom. 3. de iure Abbatum diſput. 5. quaſt. 11. num. 74.*

12. *¶ Duo ſacri Ordines non eodem die, &c.]* Vide Rebuff. in *praxi benefice* p. 2. tit. de clericis ad ſacres Ordines male promotis. gloſſ. 1. num. 18. Gambar. de *officio Legati à latere. lib. 2. nu. 264.* Henric. in *ſumm. li. 6. cap. 10. §. 3. littera Q.* & lib. 13. cap. 38. in *fine.* Fr. Emman. *quaſt. regular. tom. 3. quaſt. 23. art. 4.* & q. 24. art. 3. & 5. Franc. Leon. in *theſauro ſori Eccleſ. p. 1. cap. 4. num. 2. 9.* & part. 3. cap. 8. num. 50. Piaſec. *d. cap. 1. num. 50. verſ. huc ſpectat.* Galet. in *margarita caſuum conſcient. verb. Ordo 3.* Campan. in *diuerſis iuris canon. rub. 6. cap. 2. num. 20.* Fr. Ludouic. Miranda in *man. Pralat. or. tom. 1. quaſt. 38. art. 5.* Valer. Reginald. in *praxi ſori panis. lib. 30. tract. 2. num. 189.* Alzedo in *praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 27.* Sanch. in *opus. morali-*

bus lib. 7. cap. 1. dub. 53. num. 1. Marcel. Vulpe in *praxi iudic. ſori Eccleſ. cap. 8. num. 14.* Molſes. in *ſumm. tract. 2. cap. 14. num. 13.* Marchin. de *sacrament. Ordinis tract. 1. p. 7. cap. 1. & num. 1.* Lezana in *ſumm. quaſt. Regular. part. 1. cap. 14. num. 14.* metipſum *d. part. 2. alleg. 14. num. 10.* latè Bonacin. de *ſuſpenſion. in particulari diſput. 3. quaſt. 1. puncto 4. §. 1. per tot. vbi num. 6. reſoluit Ordines ſacros non poſſe niſi de licentia Papæ eodem die conferri.* Marchin. de *sacrament. Ordinis tract. 1. part. 7. cap. 1. num. 2.*

Episcopum plures ſacros Ordines vni conferentem eodem die ſuſpendi à collatione Ordinum, donec à Papa diſpenſetur, probat *cap. litteras veſtras.* & *cap. dilectus filius.* ad *fin. de tempor. ordinat.* Mari. Alter. de *cenſur. 10. 2. diſput. 10. cap. 4. col. 10. quaſt. 2.* Bonacin. *d. puncto 4. §. 1. num. 4.*

14. Suſcipientem verò abſque diſpenſatione Papæ à poſteriori illegitimè ſuſcepto ſuſpenſum eſſe per *d. cap. litteras.* reſoluit Nauart. in *man. cap. 25. num. 71.* & *cap. 27. num. 241.* Gutier. *li. 1. canon. c. 26. num. 31.* Soar. *tom. 5. de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. num. 41.* Mar. Alter. *d. c. 4. col. 4. cum ſeqq.* Molſes. *d. tract. 2. c. 18. m. 9.* Marchin. *d. tract. 1. p. 7. c. 1. n. 2. in fin.* Ego ipſe *d. alleg. 14. n. 11.* Bonac. *d. puncto 4. §. 1. n. 1.* & 5. vbi n. 7. ſubdit diſpenſationem ſuſpenſionis contracta ab eo, qui plures ſacros Ordines, aut minores cū ſubdiaconatu eodem die recepit, eſſe Summo Pont. referendam, & excipit caſum quando ſic ordinatus Religionem ingreſſus eſt, & peracta penitentia laudabiliter in Religionem vixit, quia tunc Abbas, & Episcopos diſpenſare poterunt.

Ordinandi ſunt Presbyteri, qui annum egerint in exercitio Diaconali, & ſint tales, qui nouerint docere ceteros, & miniſtrare Sacramenta caſtis moribus bonorum operum, & dent exemplum, & vitæ monita, ordinati frequenter Miſſam celebrent. Quidam promoti per ſaltum diſpenſabiles ab Episcopo.

C A P V T XIV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Diſpenſare non licet Episcopo in interſtitio requiſito ad aſcendendum à Diaconatu ad Presbyteratum, niſi neceſſitas ſimul, & Eccleſiæ utilitas cōcurrat.
- 3 Sed non requiritur ordinaria.
- 4 Presbyteri curam animarum habentes tenentur per ſe, vel per alios celebrare ſingulis ſaltem diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus.
- 5 Ordines per ſaltum ſuſcipientes incurrit ſuſpenſionem ab executione ſuſceptorum, & miniſtrando ſit irregularis.
- 6 Ordinatus per ſaltum eſt ſuſpenſus tantum ab eo Ordine, quem per ſaltum ſuſcepit.
- 7 Diſpenſatione Apoſt. indiget qui in Ordinibus per ſaltum ſuſceptis miniſtrauerit.
- 8 Procedit etiam cū quis per ſaltum aſcēdit ad minores Ordines, & in eis miniſtrauit.
- 9 Diſpenſare poteſt Episcopus cum promotis per ſaltum ſive aliquo ſacrorum Ordinum omiſſo, ſive omnibus, ſi non miniſtrauerint.
- 10 Facultas Concilij in præſenti diſpenſandi cum promotis per ſaltum quid operetur.

Qui piè & fideliter in miniſterijs antea actis ſe geſſerint, & ad Presbyteratus Ordinem aſſumuntur, bonum habeant teſtimonium, & hi ſint, qui non modò in Diaconatu ad minus annum integrum, niſi a. ob Eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatem aliud Episcopo videretur, miniſtrauerint, ſed etiam ad populum docendum ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, ac adminiſtranda Sacramenta diligenti examine præcedente, idonei comprobentur, atque ita pietate, ac caſtis moribus conſpicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis poſſint expectari. *¶* Curet Episcopus, vt ij ſaltem diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus, ſi autem curam habuerint animarum, tam frequenter, vt ſuo muneri ſatiſſimant, Miſſas celebrent. *¶* Cum promotis per ſaltum, & ſi non miniſtrauerint, Episcopus ex legitima cauſa poſſit diſpenſare.

1. **V**ide Fr. Ludouic. Miranda in *man. Pralat. tom. 1. g. 38. art. 6. conel. 3.* vbi ait procedere in Regularibus, Hieron. Roderic. in *compendio quaſtione regular. reſol. 106. num. 22. c. 2.* incipit de iure Eccleſ. libro 1. cap. 34. de Presbytero verſ. Ordinandus.
2. *¶* Ob Eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatem. *¶* In interſtitio anni requiſito ad aſcendendum à Diaconatu ad Pres-

byteratum, non licere Episcopo diſpenſare, niſi neceſſitas ſimul, & Eccleſiæ utilitas concurrat, quia id importat particula illa, *ac*, quæ eſt coniunctiua, reſoluit Fr. Emman. quaſtione regul. *tom. 3. quaſt. one 24. art. 6.* Vgolin. de *officio Episcop. cap. 26. §. 27. numero 3.* Ludouic. Miranda *d. tom. 1. quaſtione 38. art. 8. conel. 4.* Bonacin. de *Sacrament. diſput. 8. quaſtione unica puncto 6. numero 2.* & de *ſuſpenſion.*

- suspension. omnibus in particulari disput. 3. questione 1. puncto 4. §. 2. numero 4. vers. ego respondeo. Villalob. in summ. part. 1. tract. 11. diff. 12. numero 3. Hieron. Roderic. d. resol. 106. numero 22. ubi numero 23. subdit tunc iudicandam esse utilitatem Ecclesie sufficientem ad dispensandum. quando pauci ministri existunt. & tunc adesse necessitatem. quando non solum habentur pauci Ecclesie ministri. sed etiam quando deficiunt idonei. & non idonei. additque hanc necessitatem. & utilitatem moraliter debere pensari. non enim in puncto indivisibili consistunt. sed recipere debent eam latitudinem. quae in alijs rebus moralibus ad arbitrium boni viri attendi solet.*
3. Vnde non requiri causam utilitatis. & necessitatis. ordinariam. aut publicam. quia Conc. in praesenti remittere videtur hoc negotium arbitrio. & prudentiae Episcoporum posita utilitate Ecclesie. & necessitate. quam Episcopus iuxta circumstantiam loci. & temporis. aut iuxta conditionem personarum sufficientem iudicaverit. tradunt Sorb. in compend. privileg. verb. Ordines sacri. sub fin. Menoch. de arbitr. casu. 427. num. 30. Fr. Emman. d. quest. 24. art. 7. quos refert & sequitur Bonacin. d. punct. 6. num. 2.
4. *¶ Cuius Episcopus ut ij. saltem diebus Dominicis. &c.] Presbyteros curam animarum habentes teneri per se. vel per alios celebrare singulis saltem diebus Dominicis. & festis solemnitatibus. quibus opus est ut satisfaciant muneri suo. asserunt Nauarr. in man. cap. 25. num. 135. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 252. num. 1. Spin. in speculo testament. gloss. 3. princ. num. 63. Jacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 29. num. 7. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 24. quest. 2. & Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest. ultim. puncto 7. num. 3. Homobon. de Bonis de examine Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 14. quest. 133. Moltes. in summa Theologiae moralis. tract. 3. cap. 14. num. 16. Ego ipse de officio. & potest. Episcopi part. 2. alleg. 24. num. 22. & de officio. & potest. Parochi cap. 11. num. 5. Villalob. in summ. part. 1. tract. 8. dub. 12. num. 5. Ioan. de la Cruz in direct. Conscientie part. 2. de sacrific. Missae quest. 1 lib. 8. conclus. 3. Diana resol. moral. part. 2. tract. de celebrat. Missar. resol. 26. Ludovic. à sancto Ioanne de administrat. Sacrament. art. 1. tit. de residentia num. 13. in fine. ubi addit Parochum teneri celebrare diebus non festiuis ad benedictiones nuptiales impartendas. & pro sepeliendo mortuo. ubi cum Missa sepelitur. vnde extra tempus. quo populus tenetur ex praecepto Missam audire. ablata consuetudine. vel statuto. non esse obligandos Parochos ad sacrificandum tenet Stephan. Fagundez de quinque Ecclesie preceptis part. 1. lib. 3. cap. 15. num. 8. nouissime Philibet. Marchin. de Sacrament. Ordinis tract. 3. part. 2. cap. 30. num. 1. ex eo. quia haec duo videntur correlatiua. in quibus diebus populus non tenetur Missam audire. nec teneatur Parochus sacrum facere.*
5. *¶ Cum promotis per saltum. &c.] Suscipientem Ordines per saltum incurrere suspensionem ab executione susceptorum. & ministrando fieri irregularem. resoluunt Abb. in cap. vnic. num. 4. & de clerico per saltum pro n. ubi Hoff. num. 4. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 24. littera C. Nauarr. in man. cap. 27. num. 242. Hentiq. in summ. li. 13. cap. 35. prope fin. littera P. Tollet. in instrum. sacerdot. lib. 1. cap. 71. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 17. à num. 7. Soar. de censur. disput. 31. sect. 1. à num. 44. Aul. in simili tract. part. 7. disput. 9. dub. 2. Mar. Alter. eod. tract. tom. 2. disput. 10. cap. 5. vers. verum tota difficultas. & vers. respondeo. Bonacin. eod. tract. de censur. disput. 7. quest. 3. puncto 3. num. 5. & de suspensionibus omnibus in particulari. disput. 3. quest. 1. punct. 1. num. 1. Filluc. in quest. moral. tract. 17. cap. 5. §. 8. num. 92. Ego ipse d. part. 2. alleg. 47. num. 1. Campan. in divers. iuris Canon. rub. 10. cap. unico num. 4.*
6. *Ordinatum per saltum esse suspensum tantum ab eo Ordine. quem per saltum suscepit. & ita ministrando effici irregularem. non autem ab usu Ordinum inferiorum quos legitime suscepit. tenent Hentiq. in summ. lib. 14. cap. 6. §. 3. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 318. in 1. edit. alias resolut. 276. num. 2. to 2. edit. & in decis. Curiae Archiep. Neapol. p. 4. decis. 150. in 8. Mar. Alter. d. e. 5. vers. hac supposita. Bonacin. de suspensionibus in particulari disput. 3. quest. 1. puncto 2. num. 10. Ego ipse d. alleg. 47. num. 10.*
7. *¶ Si non ministraverint.] Apostolica indigere dispensatione qui in Ordinibus per saltum susceptis ministraverint. hoc est. qui functiones Ordinis per saltum suscepit. aut praetermissi exercuerint. ex hoc loco colligunt Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 11. num. 2. Salzed. ad Bernard. e. 24. littera D. Sayr. de censur. lib. 4. c. 14. num. 26. Mari. Alter. d. cap. 5. vers. hoc in loco. Filluc. in quest. moral. tract. 17. c. 5. n. 92. Aloyf. Ricc. in decis. Curiae Archiepiscopi. Neapol. decis. 150. n. 5. part. 4. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 12. c. 3. §. 15. resol. 5. Bonacina de suspension. in particulari disput. 3. quest. 1. puncto 2. num. 12. Ego ipse d. alleg. 47. num. 8.*
8. *Et procedere non solum cum quis ad sacros ascendit per saltum. & in eis ministravit. sed etiam si ad minores. decimum referunt Campan. d. cap. unico num. 6. Aloyf. Ricc. in decis. Curiae Archiep. Neapol. part. 4. decis. 108.*
9. *¶ Episcopus ex legitima causa possit dispensare.] Episcopus posse dispensare cum promotis per saltum. siue aliquo sacrorum Ordinum omisso. siue omnibus. si non ministraverint. tradunt Armend. in addit. ad recap. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 53. vers. item. Moltes. in summa Theologiae moralis tract. 2. cap. 3. num. 26. Bonacin. d. puncto 2. ex num. 12. Mari. Alter. d. i. 3. disput. 10. cap. 5. vers. hoc in loco. ubi intelligit siue scienter. siue ignoranter fuerint ita promoti. Ego ipse d. part. 2. alleg. 47. num. 6. & 7. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 8. num. 15. Anton. Diana moral. resolut. p. 5. tract. 10. resol. 29.*
10. *Facultatem à Concilio in praesenti conceciam dispensandi cum promotis per saltum non operari ut ordinatus ascendat ad superiorem Ordinem antequam inferiori omisum recipiat. sed ut dispensari possit cum illo ad recipiendum Ordinem omisum. & deinde ad ministrandum in suscepto per saltum. atque ad superiorem ascendendum. tenent Mari. Alter. d. cap. 5. vers. probatur secundo. Campan. d. e. unico n. 6. Aloyf. Ricc. in decis. Curiae Archiep. Neapol. decis. 150. n. 10. part. 4. Ego ipse d. alleg. 47. num. 12.*

Nullus. etiam Regularis. sine approbatione Episcopi potest Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire.

C A P V T X V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Confessiones etiam secularium clericorum nullus audire potest nisi sit ab Episcopo approbatus.
- 3 Quamuis sit Doctor. Lector. &c.
- 4 Confessiones inualide audit non approbatus.
- 5 Confessus ignoranter Confessario non approbato. quid facere debeat.
- 6 Regulares indigent approbatione Episcopi illius diocesis. quam habitant. cum secularium tantum quamuis Sacerdotum peccata audire cupiunt.
- 7 Regulares in Confessarios non approbat Episcopus nisi à Prælatis suis saltem interpretatiue illi praesententur.
- 8 Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire non possunt Iesuite. nisi. &c.
- 9 Confessiones Regularium Regulares approbati solum à suis superioribus audire possunt.
- 10 Equites S. Ioannis Hierosolymitani possunt confiteri cum Regulari Sacerdoti à superiore suo tantum approbato.

Regu-

- 11 Regulares Confessores à suis tantum superioribus Regularibus approbati possunt audire confessiones secularium qui sunt de familia, & continui commensales.
- 12 Regulari non licet extra Religionem confiteri tempore Iubilæi, quo conceditur etiam Regulari facultas eligendi quemcumque idoneum Confessorem.
- 13 Tertiariarum confessiones sacramentales audire non possunt Confessores Regulares nisi &c.
- 14 Confessarius Religiosus electus virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi ab alio Religioso pro aliquo casu Sedi Apost. reservato, debet etiam approbationem obtinere ab ordinario Episcopo.
- 15 Regulares viriunque sexus an possint absolui à Sacerdotibus non approbatis.
- 16 Lectores, & Graduati non debent se idoneos reputare ad confessiones audiendas sine Episcopi approbatione.
- 17 Parochi actum habentes parochiale beneficium confessiones audire possunt.
- 18 Parochialis beneficii nomine quæ veniant in hac materia.
- 19 Approbatus dumtaxat ad audiendas confessiones censetur Parochus in ea civitate, vel oppido ubi sita est parochia.
- 20 Parochus in aliena Parochia, & ubique locorum potest audire confessiones suorum subditorum.
- 21 Parochus post dimissum beneficium non potest amplius absque nova approbatione accipere confessiones.
- 22 Intrusus de facto in Parochiali beneficio, vel nullo titulum bonum, aut malum à superiore habens, invalidè confessiones audit.
- 23 Approbare Sacerdotes in confessionis ministros nullus potest præter Episcopum.
- 24 Episcopi electi licet non consecrati possunt approbare Sacerdotes in confessionis ministros.
- 25 Vicarius Episcopi potest ex generali concessione facultatem audiendi confessiones alijs concedere.
- 26 Archiepiscopus dum actu visitat potest absolovere subditos suffraganeorum.
- 27 Capitulum Sede vacante potest approbare, & exponere confessores per vicarium à se electum.
- 28 Abbates seculares exempti qui in suos subditos habent iurisdictionem quasi Episcopalem comprehenduntur sub nomine Episcopi.
- 29 Approbatio Episcopi illius loci in quo fit, confessio est necessaria.
- 30 Episcopus in suum Confessarium eligere non potest Sacerdotem sibi non subditum.
- 31 Approbatus nullus etiam insignis vir censetur sine examine ad confessiones audiendas, etiamsi iniusta sit denegatio.
- 32 Episcopus potest Sacerdotibus concedere licentiam audiendi confessiones quamvis examini non exponantur.
- 33 Approbatio ad confessiones audiendas sufficit etiam oretenus concessa.
- 34 Approbatio Sacerdotum ad administranda Sacramenta, & ad confessiones audiendas à pari procedunt.
- 35 Approbatus ab Episcopo absque iudicio, vel contra iudicium scientie non esse idoneum, non censetur approbatus.
- 36 Episcopus debet Confessarium non solum interius iudicare idoneum, verum etiā exterius approbare.
- 37 Sacerdos si absoluat credens superiorem ratam habere absolutionem de futuro, invalidè.
- 38 Licentia delegata audiendi confessiones non expirat mortuo, vel amoto delegante.
- 39 Religiosus qui semel fuit generaliter approbatus si recedat à diocesi, & postea iterum redeat, non tenetur novam querere approbationem.
- 40 Confessarii possunt ab Episcopo suspendi, & examinari si non fuerint examinati quando approbati fuerunt.
- 41 Licentia concessa ad beneplacitum Regularibus ad audiendas confessiones potest quodcumque renovari.
- 42 Confessarii seculares approbati ad certum genus personarum non possunt ultra facultatem confessiones audire etiam vigore Bullæ Cruciatæ.
- 43 Approbationem obientam ab Ordinario ad confessiones audiendas potest suspendere Episcopus successor usque ad novum examen.
- 44 Regulares ab Episcopo antecessore prævio examine approbati ad confessiones audiendas potest modernus Episcopus iterum examinare, & non idoneos repertos reprobare.
- 45 Approbationem ab Episcopo obtinentes ad certum tempus, eo elapso non possunt confessiones audire absque nova Episcopi ipsius licentia.
- 46 Episcopus potest Regulares cum scandalo, & inhonestè viuentes à confessionibus audiendis repellere.
- 47 Episcopi non possunt adimere facultatem audiendi confessiones omnibus simulvnius Conuentus Regularibus Confessarijs S. Congregationis consulta.
- 48 Episcopi iusta existente causa bene possunt Confessariorum etiam Regularium approbationem, ac iurisdictionem restringere, & limitare.
- 49 Vicarios licet temporales appositos in Ecclesijs parochialibus dependentibus à Religione Hierosolymitana debent Episcopi approbare si simpliciter idonei reperti fuerint.
- 50 Generalis Religionis potest subditos suos quomodo libet à confessionibus audiendis suspendere.
- 51 Licentia confessionis audiendæ debet gratis concedi.
- 52 Cancellario Episcopi non licet pro approbatione ad confessiones audiendas quicquam exigere.
- 53 Approbatio ad confessiones audiendas valet, quâvis non gratis concedatur.
- 54 Sacerdotes etiam ex consuetudine antiquissima sine approbatione non possunt alijs alijs mutuo cōfiteri.

Quamvis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolendi potestatem accipiant, decernit tamen sancta Synodus, a nullum ^a & etiam Regularem, posse & confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, & nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, & aut ab Episcopis per examen, & si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus indicetur, & approbationem, & quæ gratis detur, obtineat, privilegijs, & consuetudine quacumque, etiam immemoralibus, & non obstantibus.

^a Clem. dum §. ac deinde, de sepult.

Vide

- V**ide Fr. Emman. *quest. regul. tom. 1. quest. 59. art. 1. & in explicat. Bull. Cruciate. fol. 80. Vsq. in 3. part. tom. 3. disp. 219. num. 55. & seg. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Confessores. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 1. num. 169. Fr. Ludovic. Miranda in man. Pralat. tom. 1. quest. 45. art. 6.9. & 11. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 32. num. 62. Bellet. *disquis. clerical. part. 1. tit. de disciplina cleric. §. 4. nu. 42. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. num. 10. cum segg. Campan. in diuersis iuris canonic rub. 12. cap. 13. num. 55. cum multis segg. Cortolan. de casibus referuat. part. 1. sect. 2. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum. verb. absolutio. differ. 1. & verb. nullitas. differ. 5. Fernandez in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 6. §. 9. num. 16. cum segg. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 2. cap. 3. quest. 28. latè Iul. Laur. de Iubil. & Indulgent. part. 1. cap. 21. num. 57. cum segg. Aloyf. Rice in decis. Curia Archiep. Neapol. part. 2. decis. 146. & part. 4. decis. 22. Vincent. Filliuc. in q. moralibus tract. 7. cap. 8. latè & eleganter Fagundez in quinque Ecclesie precepta. prae. 2. lib. 7. cap. 2. num. 38. cum multis segg. Nouat. in singul. Canon. concl. 68. & 69. Peregrin. in comment. ad constit. cleric. Regul. part. 1. cap. 5. Portel. in dubis regularibus verb. Confessores. Villalob. in summ. part. 1. tract. 9. diff. 53. Paul. Layman. in summa Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 10. & 11. Hieron. Roderic. in compendio quest. regul. resol. 31. Bartholom. Gauant. in man. Episcop. verb. Confessarius à num. 6. Barthol. à S. Faust. tom. 3. in tract. de Poenitent. lib. 6. q. 41. cum multis segg. Aldan. in compendio Canonic. resolut. li. 1. tit. 13. Sel. in selectis canon. c. 14. Fr. Ludovic. à Cruce in exposit. Bulla S. Cruciate disp. 1. cap. 2. Trullen. in simili expositione lib. 1. §. 7. cap. 1. Bossi. de triplici Iubilaei privilegio sect. 3. casu 2. Torreblanca in practicable. Iuris spiritualis lib. 14. cap. 2. & seg. Laurét. de Franchis in controuers. inter Episcop. & Regul. quest. 6. vers. tertio fallit. Stephan. Dalduin. de potest. Episcop. & Abbatum cap. 18. cum segg. Hurtado de Sacrament. tract. de Poenit. disp. 10. diff. 16. cum segg. Machado in el perfeto Confessor y Cura de Alma lib. 1. part. 2. trat. 1. docum. 3. cum segg. & trat. 3. docum. 1. cum segg. Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Poenit. disp. 21. metipsum de officio. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 25.**
- a** Nullum. &c.] Secularium etiam clericorum Confessiones nullum audire posse, nisi sit ab Episcopo approbatus, per hoc decretum asserunt Vsq. tom. 3. disp. 219. n. 55. cum segg. Soar. tom. 4. disp. 28. sect. 5. & 6. Chamerot. de Sacrament. tract. 7. de confess. dub. 12. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 1. num. 169. cum segg. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 29. num. 13. Fagundez in quinque Ecclesie precepta. prae. 2. lib. 7. cap. 1. à num. 14. & cap. 2. num. 7. Trilene. in exposit. Bulla S. Cruciate lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 1. Coriolan. de casibus referuat. p. 1. sect. 1. art. 20. num. 2. Ego ipse d. alleg. 25. num. 1. secundum Lugdunen. impress.
- 3.** Quamuis sit Doctor, Lector, Licentiatu in sacra Theologia, vel iure Canonico, famosusque Predicator, de cuius scientia per publicam facti, & doctrinae evidentiam, constat, adhuc illum comprehendi sub hoc decreto, tenerique approbatione petere ab Episcopo, tenent Soar. d. disp. 28. sect. 4. num. 3. Henric. lib. 3. de poenit. c. 6. §. 2. Menoch. de arbit. casu 465. Fr. Emman. in explicat. Bull. Cruciate §. 9. num. 4. in fine. Gutier. Canonic. lib. 1. cap. 6. num. 9. Egid. de Coninck de Sacrament. tom. 2. disp. 8. dub. 7. nu. 49. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 68. cum segg. Bossi. d. sect. 3. casu 2. §. 1. num. 32. Solorzan. de iure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 18. num. 29. Hurtado d. disp. 10. diff. 16. Ego d. alleg. 25. num. 14. Barthol. à S. Faust. d. lib. 6. quest. 53.
- 4.** Vnde non approbatum inualide Confessiones audire resoluunt Paul. Santor. de casibus Papalibus & Episcop. cap. 1. num. 28. Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 38. num. 20. Egid. de Coninck d. disp. 8. num. 49. Piatec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 1. num. 9. pag. 92. Coriolan. de casibus referuat. part. 1. sect. 1. art. 20. num. 2. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constit. 23. num. 10. in fine pag. 269. Ioan. Capeauil. in simili tract. cap. 3. quest. 1. vbi refert sic fuisse decum de anno 1580. ad petitionem examinatorum diocesis Leodiens. Aloyf. Rice. in decis. Curia Archiepiscop. Neapolit. part. 4. decis. 22. num. 2. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum verb. nullitas differ. 5. num. 1. Bossi. de triplici

Iubilaei privilegio sect. 3. casu 2. num. 79. Torreblanca in practicable. Iuris spirit. lib. 14. cap. 1. num. 11. Laurent. de Franchis in controuers. inter Episcop. & Regul. pag. 28. ad 8. Machado d. lib. 1. part. 2. trat. 3. docum. 2. num. 1.

Illum vero, qui Confessario non approbato ignoranter confessus fuerit, ob fidem, quam habuit in Sacramento quoad Deum esse absolutum, & si deinde sciuerit illum non esse approbatum, vel requiri approbationem, teneri reiterare confessionem, asserunt Molfes. in summa Theologie moralis tract. 7. cap. 13. num. 10. Cortolan. d. p. 1. sect. 2. art. 19. num. 3. & 4. & decum refert Ioan. Valer. d. verb. nullitas differ. 5. num. 2.

β Etiam Regularem, &c.] Regulares indigere approbatione Episcopi illius diocesis, quam habitant, cum secularium tantum quamvis Sacerdotum peccata audire cupiunt, tenent per hoc decretum Jacob. de Grassi in aureis decision. part. 1. lib. 3. c. 5. num. 109. Piatec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 1. num. 10. Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 45. art. 8. in fine. Vgolin. de officio Episcop. cap. 20. in princip. Fagundez d. precepta. lib. 7. cap. 2. num. 13. Bartholom. à S. Faust. d. lib. 6. quest. 51. Hieron. Roderic. in compendio quest. regul. resol. 32. à num. 1. Ego ipse d. alleg. 25. num. 45. secundum Lugdunen. impress. Et comprehendi quoque sub hoc decreto Praelatos Religionum ne audire possint secularium Confessiones sine approbatione Episcop. resoluunt Suar. tom. 4. disp. 28. sect. 4. num. 21. Fr. Emman. in Bull. Cruc. §. 9. dub. 1. num. 4. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 39. Bartholom. à S. Faust. d. lib. 6. quest. 52.

At Episcopum non approbare Regulares in Confessario, nisi à Praelatis suis saltem interpretatiue illi exponantur, praesententurque iuxta formam Clement. dudum, §. statimur, de sepultur. tradunt Henriquez in summ. lib. 5. de poenit. cap. 6. §. 6. Fagundez d. cap. 2. nu. 33. quam quidem Clement. quantum ad formam praesentandi Praedicatorum, & Minores, non esse sublatam per hoc decretum, asserunt Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. q. 59. art. 2. & in addit. ad explicat. Bull. Cruciate §. 9. num. 30. Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 45. art. 6. Hieron. Roderic. d. resol. 32. num. 3. Barthol. à S. Faust. d. lib. 6. quest. 100. Ego ipse d. alleg. 25. sub num. 47. in fine.

Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire non possunt Iesuita, nisi ab Episcopis per examen, si illis videbitur necessarium, aut alias idonei iudicentur, & approbationem obtineant, vt per Sel. d. cap. 14. num. 3. attestans ita fuisse decum sub die 20. Iulij 1619.

γ Confessiones secularium, &c.] Non autem si eorundem Regularium, cum satis sit proprii Superioris Regularis approbatio; & ideo nullum posse audire Confessiones Fratrum, nisi sit à Superiore eorundem Fratrum approbatus cum iurisdictionis concessione, prout antea requirebatur, cum mens Concilij fuerit circa Regulares nihil in hoc innouare, sed eos cura suorum Praelatorum relinquere, tradunt Nauarr. in man. cap. 4. num. 7. Henriquez in summ. lib. 3. de Poenit. c. 6. num. 4. Barthol. à S. Faust. d. lib. 6. quest. 41. vers. secundò dico. Soar. tom. 4. disp. 28. sect. 1. num. 4. & sect. 4. num. 5. in princip. Fr. Emman. d. q. 62. art. 4. Fr. Ludovic. Miranda d. tom. 1. quest. 45. art. 11. concl. 2. Molfes. in summ. Theol. moral. tract. 7. c. 14. n. 60. Homobon. de Bonis de examine Eccles. p. 1. tract. 5. cap. 2. quest. 12. Hieron. Roderic. d. resol. 31. num. 21. Hurtado de Poenit. disp. 10. diff. 16. Lezana in summ. quest. Regul. cap. 18. num. 27. Vsq. de Poenit. quest. 93. art. 3. dub. 3. num. 5. Villalob. in summ. tom. 1. tract. 9. diff. 55. num. 1. & diff. 49. num. 10. Ioseph. de Ortu in speculo Parochor. cap. 10. num. 8. Raguc. in lucerna Parochor. de absolut. quest. 120. Ioan. Sanci. in selectis. disp. 49. num. 2. Ego ipse d. alleg. 25. num. 45. & 64.

Equites S. Iohannis Hierosolymitani posse confiteri cum Regulari Sacerdote à superiore tantum suo approbato, sicut possunt alij Regulares, tenent Nouat. in tract. de elect. & variat. fori. quest. 69. num. 25. sect. 2. in ultim. impress. Aloyf. Rice. in praxi part. 4. resol. 170. num. 2. Ioan. Sanci. in selectis. disp. 49. num. 10. vbi num. 9. resoluunt posse Clericos Ordinum Militarium sub clausura viuentes absque approbatione Episcop. audire Confessiones aliorum virorum sub eadem clausura viuentium, & facultatem etiam habere eligendi Confessarium non approbatum ab Episcopo

Episcopo, Sacerdotes Ordinum Militarium S. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, &c. qui in communitate, & sub clausura vivunt, & num. 11. probabile asserit S. Jacobi Alcantaræ, & Calatravæ Sacerdotes posse audire aliorum Militum suorum in Ordinum Confessiones, absque approbatione Episcopi, & se subijcere ad confitendum Sacerdoti seculari non approbato per Episcopum.

11. Regulares Prælatos, siue alios Religiosorum Confessores, posse absque alia licentia, siue approbatione Episcoporum audire Confessiones secularium, qui sunt de familia & continui commensales, non tamen illorum, qui tantum deferunt in monasterijs, resolvunt Fernandez in *examine Theolog. moral. part. 3. cap. 9. §. 8. num. 1.* Homobon. de Bonis de *examine Eccles. tract. 8. cap. 2. quest. 7. in resolut. refert* decimum Armendar. in *addit. ad recap. legum. Navarra. lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 53.* & lib. 4. tit. 28. l. 1. §. 1. de *confitendo semel in anno* num. 10.

12. Quando tempore Iubilæi cuilibet tam seculari, quam Regulari facultas eligendi quemcumque idoneum Confessorem conceditur, non esse integrum ipsi Regulari extra Religionem confiteri ex decreto Clementis VIII. resolvunt Ludovic. Miranda in *man. Prælat. tom. 2. quest. 24. art. 15.* Vgolin. de *officio Episcopi. cap. 7. §. 2.* Homobon. de Bonis d. *tract. 5. cap. 2. quest. 13.* Villalob. in *summ. p. 1. tract. 9. diff. 59. num. 2. cum seqq.* Hieron. Roderic. d. *resol. 31. num. 26.* Molfes. d. *tract. 7. cap. 16. num. 26.* vbi ait sæpe fuisse decretum quod nunquam Religiosi vti possunt Buleis Iubilæi, aut Cruciatæ, quoad effectum eligendi sibi Confessarium, nisi in illis id expresse exprimeretur, & citat Viuald. in *candel. vbi de Confess. n. 25.* Fr. Emman. d. §. 9. num. 15. in 3. *mot. & nu. 24.* §. *quarto dico.* Valer. Reginald. lib. 8. num. 37. Quarant. *verb. Confessor.* Barthol. à S. Fausto de *Iubilæis extraordin. lib. 4. g. 85.* vbi tamen contra Naldum. resolvit approbatum ad audiendas Confessiones Regularium à Superiore proprio, posse eligi ab ipsis Regularibus ad effectum consequendi Iubilæum, & quest. 87. tenet in generali cõcessione facta etiam in Iubilæo eligendi quemlibet Confessarium non censeri concessam facultatem Regularibus eligendi Confessarium extra suam Religionem, nisi quando in Bulla Iubilæi daretur Regularibus expresse facultas eligendi quemcumque Confessarium etiam secularem, quia in hoc casu poterunt dicti Regulares quemlibet Confessarium siue alterius Ordinis, siue secularem eligere.

13. Tertiariarum Confessiones sacramentales audire nõ posse Confessores Regulares, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad confessiones personarum secularium audiendas, concludit Sel. d. *cap. 14. num. 4.* attestans ita decidisse S. Cong. Episcop. & Regul. in *Pistorien. sub die 20. Decembris 1616.*

14. Religiosum Confessarium ex deputatis à Prælato, sed electum virtute Bullæ Cruciatæ, aut alicuius Iubilæi ab alio Religioso eiusdem monasterij pro aliquo casu Sedis Apostolicæ reservato, debere etiam approbationem obtinere ab Ordinario Episcopo, quia verba illa Bullæ, ad Ordinario approbati, intelliguntur de Episcopo, resolvunt Henric. in *summ. lib. de Indulgent. cap. 12. §. 4. vers. si verò Regularis.* & lib. 3. de *penit. cap. 6. §. 4. in gloss. K. & §. 9.* Ludovic. Lop. in *instruit. conscient. part. 1. cap. 26. vers. secundò dico.* in *fin.* Soar. *tom. 4. disput. 29. sect. 6. num. 11.* Petr. de Ledesma in *summ. part. 1. de Sacrament. vbi de Penitent. cap. 13. in 6. dub. quos refert,* & sequitur Ioan. Valer. de *diff. inter utrumque forum. verb. absolutio. diff. 1. num. 33.*

Contra Fr. Emman. in *explicit. Bullæ Cruciatæ. §. 9. dub. 6. num. 9.* existimantem non esse necessariam in hoc casu approbationem Episcopi, sed sufficere quod esset deputatus à suo Prælato ad audiendas Confessiones.

15. Vtrum Regulares viri siue sexus habentes privilegium eligendi sibi Confessorem de non suis extra Conventum, possint à Sacerdote electo seculari non prius à diocæsano approbato valide absolvi vide Stephan. Daluin. de *potest. Episcop. & Abbat. cap. 34. num. 6.* ibi. *Communis Patrum sententia est Regulares viri siue sexus posse absolvi à Sacerdotibus non approbatis ab Episcopo: omnino eam aperte illud Concilij decretum solum seculares etiam sacerdotes, excipiens, personas Regulares viri siue sexus antiqui iuris dispositio-*

ni relinquit, sed ante Concilium licebat confiteri Sacerdotibus ab Episcopo non approbatis. Manifeste igitur constat ius Concilij non habere locum respectu Regularium, sed omnium secularium sine vlla exceptione. Ratio fuit, quia noluerit Concilium subijcere Regulares Episcopis, quoad Confessiones, quas ipsi faciunt inter se, quia ipsi habent proprium & peculiarem modum, quo gubernantur, & proprios Pastores, à quibus Confessores recipere solent, &c. Machado d. lib. 1. p. 2. *trat. 3. docum. 2. num. 3. pag. 15.* Ioan. Sanc. & ab eo citati in *select. disp. 49. num. 6. vbi num. 7.* subdit quod si alicui Regulari à Superiore concederetur licentia eligendi sibi Confessarium quem vellet in itinere, posset quidem tunc eligere Sacerdotem secularem nõ approbatum ab Episcopo, dummodo sit alius idoneus,

16. Nec ad id idoneum reputari, Lectores, & Graduatos, in sacra Theologia non debere se idoneos reputare, sed teneri se præsentare coram Ordinarijs, & posse ab illis examini subijci, vt etiam vltra scientiam de eorum prudentia constet, asserunt Gutier. *canon. lib. 1. cap. 6. num. 9.* Soar. d. *disp. 28. sect. 4.* Henric. lib. 3. *cap. 6. §. 2.* Fr. Ludovic. Miranda d. *g. 45. art. 9. corol. 1.* Ioan. Valet. d. *verb. nullitas. diff. 5. vers. sexto.* Hieron. Rader. d. *resolut. 31. num. 9.* Agid. de *Consecr. de Sacram. tom. 2. disp. 8. dub. 7. num. 49.* Fr. Emman. in *explicit. Bullæ Cruciatæ. §. 9. num. 4. in fine.* Fagundez d. lib. 7. c. 2. a num. 68. Homobon. de Bonis de *examine eccles. tract. 12. cap. 3. quest. 13. resol. 1. in fine. pag. 447.* Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. g. 53. Ego ipse d. *alleg. 25. num. 47. secundum Lugdun. impress.*

17. Nisi aut Parochiale beneficium, &c.] Beneficium Parochiale obtinentes eo ipso ad Confessiones audiendas approbati censentur, resolvunt Floron. de *casibus reservat. p. 1. cap. 4. §. 12. num. 2.* & alij citati per Bossi. d. *sect. 3. cas. 2. num. 49.* Stephan. Daluin de *potest. Episcop. & Abbatum. cap. 23.* Torreblanca de *iure spirit. lib. 14. cap. 2. nu. 19.* Hurtado d. *tract. de Penitent. disp. 10. diff. 16. vers. hic autem.* Si illud actu habeat, vnde non sufficere habuisse, resolvunt Viuald. in *candel. aureo. vbi de Confess. nu. 27. conclus. 2.* Soar. d. *tom. 4. disp. 28. sect. 4. num. 20.* Henriquez lib. 3. de *penit. cap. 6. §. 3. in fine.* quos refert, & sequitur Fagundez d. *præcept. 2. libro 7. cap. 2. num. 38.* Torreblanca d. lib. 14. *cap. 2. num. 18. cum seq.*

18. Nomine parochialis beneficii in presenti intelligenda esse etiam superiora beneficia habentia curam animarum, vt sunt Archiepiscopatus, & Episcopatus, & vt sunt etiam aliqui Abbates, Archipresbyteri, & Archidiaconi, qui habent curam animarum annexam, quia de his omnibus eadem, vel fortasse maior est ratio, tradunt Soar. d. *sect. 4. num. 21.* Fernandez in *examine Theolog. moral. part. 3. cap. 9. §. 8. num. 1.* Fagundez d. lib. 7. *cap. 2. num. 41.* Ego ipse d. *alleg. 25. num. 19.* secundum Lugdun. impress. & de *officio & potest. Parochi. cap. 19. num. 2.* Filliuc. in *quest. moral. tom. 1. tract. 7. cap. 9. num. 257.* Antonin. Diana *resol. moral. p. 1. tract. de Bulla Cruciatæ. resolut. 8. in fine.* Bossi. d. *sect. 3. casu 2. num. 51.* vbi numer. 52. id limitat in Prælati Religiosum, qui ex vi sue dignitatis non habeat iurisdictionem ordinariam in seculares. Stephan. Daluin d. *cap. 23. nu. 6.*

19. Approbatum dumtaxat ad audiendas Confessiones censeri parochum in ea ciuitate, vel oppido, vbi sita est parochia, non autem passim per totam diocæsiam, asserunt Piafec. in *praxi Episcop. p. 2. cap. 1. num. 10. pag. 92.* Homobon. de Bonis de *examine eccles. p. 1. tract. 5. cap. 3. quest. 15.* Squillante de *privileg. cleric. cap. 1. num. 73.* Ego ipse d. *alleg. 25. num. 18.* & de *officio & potest. Parochi. cap. 19. num. 3.* & refert decisionem S. Cong. Stephan. Daluin d. *cap. 23. nu. 13.* Nisi virtute Cruciatæ, aut Iubilæi, quia tunc vbiq; esse eligibilem expresse tenent Soar. d. *sect. 4. num. 18.* Valer. Reginald. in *praxi fori penit. lib. 1. cap. 16. quest. 3. nu. 189.* Silui. in *addit. ad 3. part. g. 8. art. 5. dub. 6. conclus. 1.* Homobon. de Bonis d. *g. 15.* Ioan. Valer. de *different. inter utrumque forum. verb. absolutio. different. 1. num. 16.* Villalob. in *sum. tom. 1. tract. 9. diff. 56. num. 4.* Filliuc. d. *cap. 9. num. 257.* Fagundez d. *cap. 2. num. 36.* Bossi. d. *sect. 3. casu 2. n. 135.* Trullench in *explicit. Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 4. num. 3.* Steph. Daluin d. *cap. 23. n. 9.* vbi asserit hunc Parochum esse vbiq; capacem iurisdictionis si aliunde conferatur ab eo, qui potest delegare, vel mediante Bulla, aut simili privilegio eligendi Confessorem, refertque hanc esse cõsuetudinem inter

inter Hispanos, Lusitanosque, ut Parochi sese mutuo iuuent ex solo suo consensu non solum intra eandem dioccesim (quod asserit esse certius & frequentius etiam pluribus in locis Gallie, & Lotharingie,) sed etiam in confinio diuersarum dioccesum, hanc partem etiam defendit nouissime Machado en el perferro Confessor, y cura de almas, lib. 1. part. 2. tract. 1. docum. 2. numero 2. pag. 8. Ioan. de Lugo d. tract. de Penit. disp. 21. sect. 1. n. 11. cum seqq. Antonin. Diana moral. resol. tom. 1. tract. de Bulla Cruciat. resol. 8.

Contra Gutier. canon. lib. 1. cap. 27. num. 21. Layman. d. lib. 5. tract. 6. c. 11. num. 7. Garc. de benef. p. 5. cap. 8. n. 87. in resp. ad 4. existimantes parochum extra locum parochie non posse eligi in Confessarium virtute Cruciat. aut Iubilaei.

20. Subditorum vero suorum Confessiones posse parochum in aliena parochia, & vbiue locorum audire asserunt Victor. de confess. n. 152. Syluest. verb. Confessor 1. q. 13. Couarr. pract. c. 11. num. 4. Anton. Capic. decis. 203. nu. 15. Nauarr. in man. c. 27. n. 25. Tolet. in instruct. sacerdot. lib. 3. c. 13. in fine. Henric. sum. lib. 6. cap. 7. § 1. Fr. Emman. in expos. Bulla Cruciat. § 9. dub. 4. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. parochus, Chamerot. de Sacrament. tract. 7. de confess. dub. 14. Iacob. de Graff. in pract. asuum reseruator. lib. 1. cap. 4. num. 57. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. iurisdic. differ. 10. num. 6. & verb. sententia, differ. 1. Hurtad. d. tract. de Penit. disp. 10. diff. 4. vers. observandum. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 19. n. 8. & disp. 34. num. 2. & 3. Piasec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 1. num. 10. vers. sum. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 1. n. 93. & 94. Homobon. de Bonis d. tract. 5. cap. 3. q. 16. Molfet. in summ. Theolog. moralis. tract. 7. cap. 15. num. 89. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 12. c. 13. sub n. 71. Floron. de casibus reseru. p. 1. c. 4. § 12. n. 3. Bossi. d. sect. 3. casu 2. nu. 19. Torreblanca d. lib. 1. c. 2. n. 20. & 21. Ego ipse d. c. 19. n. 5.

21. Post dimissum beneficium non posse amplius Parochum absque noua approbatione accipere Confessiones, nec etiam censeri sufficienter idoneum, & approbatum ad illas audiendas tempore Iubilaei, resoluunt Soar. d. tom. 4. disp. 28. sect. 4. n. 20. & sect. 6. num. 13. Henric. d. sum. lib. 7. c. 12. § 3. & 4. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 190. Filluc. d. num. 257. Fagundez d. cap. 2. num. 38. Leon. de iubilaeo p. 2. q. 9. n. 21. Floron. de casibus reseru. p. 1. c. 4. § 12. num. 7. Bossi. d. sect. 3. casu 2. n. 56. Fr. Ludou. a Cruce in expos. Bull. Crue. disp. 1. c. 2. dub. 7. Trullench in expos. eiusdem Bullae lib. 1. § 7. cap. 1. dub. 3. num. 7. vers. dico tertio. Machado d. lib. 1. p. 2. tract. 3. docum. 4. num. 3. vbi dicit contrarium probabile & d. part. 2. tract. 5. docum. ultim. num. 8. Ioan. de Lugo d. tract. de Penitent. disputatione 21. sect. 1. numero 8. Antonin. Diana dict. resol. 8. vers. notandum. Ego ipse dict. cap. 19. num. 6.

Contra Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciat. § 9. n. 4. Villalob. d. tom. 1. tract. 27. claus. 9. § 1. nu. 4. Ioan. de la Crux in direct. confitent. p. 2. de Penitent. quest. 5. dub. 8. conclus. 4. existimantes Parochum etiam post dimissum beneficium censeri approbatum ad audiendas Confessiones tempore Iubilaei.

22. Intrusum de facto in parochiali beneficio, vel nullum titulum bonum, aut malum a superiore habentem, inualide confessiones audire, tenent Angel. verb. confessio § 2. Nauarr. in man. cap. 9. num. 11. & in c. 3. lacuit. de Penit. disp. 6. n. 176. Chamerot. d. tract. 7. de confess. dub. 22. Marcel. Megal. institut. sacerdot. p. 1. lib. 5. cap. 19. num. 12. in fine. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 98. Ioan. Valer. d. verb. nullitas. differ. 7. sub num. 5. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 22. num. 49. vbi declarat nisi communi errore fuisset pro vero parochi habitus habens titulum putatum a legitimo superiore, additque non satis esse commune in errorem, sed necessarium esse titulum collatum a superiore, quamuis inualidum ob aliquod vitium latens.

23. Aut ab Episcopis. Nullum praeter Episcopum se intrinsece debere in ijs, quae spectant ad approbandos Sacerdotes in confessionis ministros, decem attestatur Armendar. in addit. ad recop. logum Nauarre. lib. 4. tit. 29. l. 1. § 1. de confitendo semel in anno, num. 15. Sel. d. cap. nu. 27. attestans decem fuisse in Nullius, seu Conuersationis. 26. Iunij, & 20. Augusti 1627. approbationem Confessariorum ad Episcopum spectare donec per alium praetendentem probetur memorabilis, refert Stephan. Daluin de

potest. Episcoporum. & Abbatum, c. 19. n. 6. fol. 105. Sacram Cong. declarasse subditos inferiorum Praetorum etiam exemptionum licentiam audiendi Confessiones, secularium videlicet, debere petere ab Episcopo, ab eoque approbationem obtinere, & offerri debere Episcopo a superiore illarum Ecclesiarum. Atque in vna Toletana subdit eandem S. Congreg. censuisse hoc decretum habere locum etiam in Presbyteris secularibus subiectis Praetis etiam exempis, dummodo sint in diocesi; & in alia Forosempronien. declarasse nullum Confessarium posse audire Confessiones secularium etiam Sacerdotum (vt loquitur Concilium) nisi prius fuerit approbatus ab Episcopo etiam si esset in oppidis exempis, dummodo illa sint intra limites diocesis, & quod nullus Abbas, qui non sit nullus, possit approbare Confessarios, ad secularium Confessiones audiendas, sed quod id spectat ad Episcopum intra cuius diocesis fines existit, late fuit resolutum in Rota apud Tambur. in fine tom. 3. de iure Abbatum decis. 45. 46. & 47. vbi decis. 50. resolut. Episcopo dari manutentionem quoad approbationem huiusmodi ex sola assentientia priuatiue quoad alios inferiores.

Procedere in Episcopis electis & confirmatis, licet non consecratis resoluunt Chamerot. d. tract. de confess. dub. 13. Nouar. in singular. canon. conclus. 68. num. 2. Barthol. a S. Fausto d. lib. 6. q. 43. Ego ipse d. alleg. 25. num. 6. secundum Lugdunen. impress. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 47. vbi num. 53. differt an peccet Episcopus excommunicatus non toleratus, suspensive ab officio, Sacerdotes approbans in Confessarios. Stephan. Daluin de potest. Episcop. c. 20. in princ.

Vicarium Episcopi posse ex generali concessione facultatem Confessiones audiendi alijs concedere, tenent Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 29. num. 14. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 12. cap. 13. a n. 73. Narbona de appellat. & vicario ad Episcopum, p. 1. n. 203. Nouar. d. concl. 68. n. 3. Monet. de commutat. ult. volunt. c. 7. n. 4. Bossi. de triplici Iubilei privilegio sect. 3. casu 2. n. 60. vbi limitat in Vicario foraneo, Torreblanca d. lib. 1. c. 2. n. 13. Machado d. lib. 1. p. 2. tract. 3. docum. 3. num. 1. Barthol. a S. Fausto d. lib. 6. q. 45. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 47. Ego ipse d. alleg. 25. num. 8. secundum Lugdunen. impress.

Archiepiscopum dum actu visitat posse absolueri subditos suffraganeorum tam per se, quam per alios, docent Soar. tom. 4. de patient. disp. 25. sect. 1. num. 14. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 34. Quarant. in sum. Bullar. verb. Archiepiscopi auctoritas, vers. 32. Egid. de Coninck dicto tom. 2. disp. 8. num. 21. vers. nota Archiepiscopum, Molfet. in summ. Theolog. moralis. tract. 7. cap. 14. num. 75. Hurtad. d. tract. de Penit. disp. 10. diff. 4. vers. Archiepiscopus. Barthol. a S. Fausto d. lib. 6. q. 72. Ego ipse d. alleg. 25. num. 7.

Capitulum Sede vacante posse approbare, & exponere Confessores per Vicarium a se electum cum succedat in omni iurisdictione Episcopo competente praeter casus in iure expressos, & hic actus approbandi non est actus formaliter Ordinis, & dignitatis Episcopalis, sed iurisdictionis ordinariae, tenent Soar. d. tom. 4. disp. 28. sect. 5. n. 2. Henric. lib. 3. de penit. cap. 6. in princ. Fagundez d. cap. 2. n. 54. Campan. d. cap. 13. n. 74. Bossi. d. sect. 3. casu 2. nu. 61. Torreblanca d. lib. 14. cap. 2. num. 15. Stephan. Daluin d. tract. de potest. Episcop. & Abbatum, cap. 20. num. 4. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 54. Barthol. a S. Fausto d. tract. de Penit. lib. 6. quest. 46. Ego ipse d. alleg. 25. num. 10.

Abbatibus seculares, & Priores magnos exemptos, nullius diocesis, qui in suos subditos habent iurisdictionem, quasi Episcopalem, vt in Lusitania est Praelatus Thomaenensis, & Prior, seu Vicarius generalis Prioris Cratenensis, & in Castella Abbas Compluti Regij, & Metinae campestris, comprehendi sub nomine Episcopi, de quo in praesenti obseruant Campan. d. cap. 13. n. 76. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 55. Suarez de Penit. tom. 4. disputatione 28. sect. 5. numero 3. Stephan. Daluin d. c. 20. numero 5. cum seqq. Machado dict. docum. 3. numero 1. Aloyf. Ricc. in decis. curie Archiep. Neapolit. part. 4. decis. 22. numero 4. & in sua praxi aurea resol. 301. Tamburin. de iure Abbatum, tom. 2. disputatione 6. questione 11. late Bossi. dict. sect. 3. casu 2. numero 62. cum seqq. Nouar. d. concl. 68. n. 4. & censuit Rot. decis. 322. p. 1.

recen-

recentior. & quod Priores de Velez & de Merida habeant iurisdictionem approbandi Confessarios pro secularibus, docent Ioan. de la Cruz in *summ. de sacram. Pœnit. dub. 6. concl. 3. fol. 197. & dub. 8. concl. 4. Ioan. Sane. in selectis disp. 49. num. 9. in fine. Abbates igitur qui non sunt nullius, non possunt approbationem huiusmodi dare. Rota apud Tambur. tom. 3. de iure Abbatum in fin. decis. 45. & 46.*

Episcopi eius loci, in quo fit Confessio, approbationem esse necessariam merito sustinent Navar. in man. cap. 27. num. 266. vers. sextum, Gambart. de casibus reseruat. cap. 2. num. 30. Fr. Emman. in explicat. Bulla Cruciatæ §. 9. num. 5. Homobon. de Bonis de examine Eccl. p. 1. tract. 5. cap. 2. §. 14. Campan. d. cap. 13. num. 77. Vgolin. de officio Episcopi c. 7. §. 2. num. 8. Ego ipse d. alleg. 25. num. 30. secundum Lugdunens. impress. Paul. Layman. d. lib. 5. tract. 6. c. 11. num. 9. Ioan. Valer. d. verb. absolutio differ. 1. nu. 9. & 14. Floron. de casibus reseruat. p. 1. c. 4. §. 12. num. 6. Lezana in *summ. g. Regul. c. 19. num. 4. & 19. Torreblanca d. lib. 14. cap. 2. nu. 12. Ioan. de Lugo d. tract. de Pœnit. disp. 21. sect. 2. nu. 27. cum seqq. & præcipue nu. 35. nam licet ibi dicat requiri approbationem Ordinarii ipsius Confessarii, tamen cum addat eam approbationem durare solum, quamdiu manet sub illo Ordinario, ita ut si domicilium mutet, requirit approbationem noui Ordinarii, videtur soluere esse necessariam approbationem Episcopi eius loci, in quo fit Confessio. Approbatum enim ab alio quam à Valentino Archiepiscopo in diocesi Valentina non ceteri approbatum ab Ordinario, referunt decifum Quarant. in *summ. Bullarj. verb. Confessor. vers. præter. Fr. Emman. d. §. 9. numer. 5. Agid. de Coninck d. tom. 2. disp. 8. nu. 52. Ludou. Beia respons. casuum confitent. p. 4. casu 20. vers. tandem. Vgolin. d. §. 2. nu. 8. Paul. Layman in *summ. Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. c. 11. nu. 9. Campan. rub. 12. c. 13. num. 77. in fine. Vgolin. d. §. 2. nu. 8. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. num. 12. Barthol. d. S. Fausto in tract. de iubil. extrar. lib. 4. quæst. 75. & 76. Et confessiones extra diocesim, in qua fuerunt approbati Presbyteri, eos audire non posse etiam subditum Episcopo approbantis, nisi iurisdictionem in tales ordinarios habeant, obseruauit Sel. d. cap. 14. nu. 40. attestans ita fuisse decifum in Cremonen. sub die 8. Maij 1610. addens in eadem sub die 22. Maij eiusdem anni fuisse resolutum Confessarios extraordinarios ab Episcopo approbatos ad confessiones audiendas, siue sint Regulares, siue seculares, nullo pacto eas audire posse extra diocesim Episcopo approbantis, quamuis Confessores sint eidem Episcopo subiecti. Et priuilegium à Sede Apost. nulla facta derogatione Concilij indultum Patribus Cœgregationis Oratorii, vt qui ex eis prauo examine ad audiendas confessiones in ipsa Vrbe à Vicario approbati fuerint, extra eandem Urbem absq; alio examine, & de licentia tamen Ordinarij locorum confessiones liberè audire valeant, omnino obseruandum esse refert decifum Garc. in addit. ad *summ. tract. de benef. p. 4. cap. 5. num. 31.****

Contra Henriquez in *summ. lib. 6. cap. 6. §. 7. & lib. 7. c. 12. §. 4. Viuald. in candelab. aureo, vbi de Confessione, nu. 28. conclus. 3. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. absolutio, differ. 1. nu. 12. vers. patet, Diana moral. resolut. tom. 1. tract. de Bulla Cruciatæ. resolut. 7. & tom. 2. tract. 4. de Sacram. resolut. 110. & alios existimantes sufficere cuiuscunque Episcopi approbationem.*

Et contra Guttier. Canon. lib. 1. cap. 27. nu. 6. mordicus defendentem, & Filliuc. in quæst. moral. tract. 7. cap. 9. q. 11. num. 262. Villalob. in *summ. p. 1. tract. 4. dub. 53. nu. 3. Ludou. à Cruce in exposit. Bulla Cruciatæ. disp. 1. cap. 2. dub. 25. num. 1. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. cap. 2. num. 12. Hurtado d. tract. de Pœnit. disp. 10. diff. 18. putantes requiri approbationem Episcopi ipsius pœnitentis.*

Et deum contra Soar. d. disp. 28. sect. 6. nu. 6. Agid. de Coninck d. tom. 2. disp. 8. dub. 8. num. 50. & 51. Bonacina de Sacram. disp. 5. quæst. 7. puncto 4. §. 1. num. 15. Molfes. d. tract. 7. cap. 16. à num. 18. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 185. Fagundez d. cap. 2. num. 92. Bossi. d. sect. 3. casu 2. num. 214. Barthol. de S. Fausto tom. 3. in tract. de Pœnit. lib. 6. quæst. 42. & alios existimantes necessariam esse approbationem Episcopi ipsius Confessoris.

Barbos. in Collect. in Concil. Triet.

Episcopum vigore priuilegij, de quo in cap. ult. de pœnit. & remiss. in suum Confessarium eligere non posse Sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit ad id iuxta hoc decretum admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones, referunt decifum Soar. d. disp. 28. sect. 4. num. 7. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in *summ. Bullarj. verb. Archiepiscopi auctoritas. vers. nonum. in fin. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccl. decis. 538. in 1. edit. alias resolut. 470. in 2. edit. Agid. de Coninck d. disp. 8. num. 10. Azor. institut. moral. p. 2. lib. 4. cap. 3. quæst. 6. vers. quæres, Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1. tit. 18. d. 7. de Episcopis, num. 54. Galer. in margaria casuum conscient. verb. Episcopus 6. Coriolan. de casibus reseruat. p. 1. sect. 1. art. 21. num. 5. vers. at contra, Iul. Lauror. de indulgent. & iubil. p. 1. c. 21. num. 58. Ioan. Valer. d. verb. absolutio, differ. 1. & verb. iurisdictione differ. 14. & verb. nullitas differ. 5. nu. 2. Molfes. d. tract. 7. c. 15. num. 34. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. à num. 78. Alphons. de Leone de iubil. part. 1. q. 9. num. 28. Filliuc. tom. 1. tract. 7. cap. 9. nu. 56. Faust. de iubil. lib. 4. quæst. 73. Diana moral. resolut. par. 3. tract. 2. resolut. 3. Ludou. à Cruce in exposit. Bull. Cruc. disp. 1. cap. 2. dub. 22. & 23. Ioann. de Lugo d. tract. de Pœnit. disp. 21. sect. 1. num. 3. & sect. 2. num. 38. Barthol. d. S. Fausto d. lib. 6. quæst. 42. vers. tum quia & quæst. 50. & quæst. 81. cum seqq. vbi de Episcopis titularibus, & qui renuntiarent dignitati Episcopali, depositis, seu suspensis, an fruantur hoc priuilegio.*

Per examen. Vnde sine eo nullum etiam Doctorem, vel in sacra Theologia insignem professorem ceteri approbatum, licet ad illud admitti petierit, & hoc iussit sibi denegetur, admittit in Presbyteris secularibus Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 58. Ioan. Sane. in selectis cap. 48. num. 16. Filliuc. tom. 1. tract. 7. cap. 9. num. 257. Trullench d. cap. 1. dub. 8. Torreblanca d. lib. 14. cap. 2. num. 24. & in Regularibus agnoscunt Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 192. Agid. de Coninck d. disp. 8. num. 58. Fernandez in examine Theolog. moral. p. 4. cap. 9. §. 8. num. 2. licet non defuerint qui existimauerint Episcopo nolente sine iusta causa admittente præsentatos, eos posse omnia perinde exercere, ac si admissi, & auctorizati essent, ex quorum numero videntur esse Fagundez d. cap. 2. num. 15. Layman. in Theologia moral. lib. 4. tract. 6. cap. 11. num. 4. Finel de casibus reseruat. cap. 3. num. 3. Villalob. in *summ. tom. 1. tract. 9. diff. 53. num. 3. Laurent. de Peirinis de Relig. subditio tom. 1. q. 1. cap. 21. §. 2. Diana moral. resolut. p. 3. tract. 2. resolut. 24. Lezana in *summ. quæst. Regul. c. 19. num. 3. Bossi. d. sect. 3. casu 2. nu. 17. Erasim. a Cochier de iurisdictione. Ordin. in exemptos part. 4. q. 77. Hurtado d. disp. 10. de Pœnit. diff. 16. vers. Nauarr.**

Vnde non existimo bene censuisse plures ex Theologis Regularibus, dum credunt Episcopos teneri approbationem dare, si Religiosi illis presentati secundum formam Clem. dudum, de sepult. post examen inuenti sint capaces, & idonei ad officium Confessionum audiendarum, & si suam approbationem absque rationabili causa dare recusent, posse audire Confessiones. Ex quorum numero sunt Fr. Emman. ad Bull. Cruc. §. 9. num. 30. & quæst. Regul. tom. 1. q. 59. art. 3. Cælest. in compendio Theolog. moral. tract. 1. c. 16. num. 1. & cap. 14. num. 4. Portel. d. verb. Confessor Regularis nu. 2. Villalob. d. p. 1. tract. 9. diff. 55. nu. 2. Hieron. Roderic. in compendio quæst. Regular. resolut. 31. num. 9. in fine. Antonin. Diana moral. resolut. p. 5. tract. 13. resolut. 45.

Si illis videbitur esse necessariam. Episcopum igitur posse Sacerdotibus concedere licentiam audiendi Christi fidelium Confessiones, etiam si examini non exponantur, asserunt Aloyf. Ricc. in praxi auroa resolut. 21. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 197. Agid. de Coninck d. disp. 8. nu. 49. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 70. Sed non potest subditis suis facultatem concedere eligendi sibi Confessarium ex non approbatis quem non voluerit, Suarez. tom. 4. disput. 28. sect. 7. num. 17.

Et approbationem. Quamuis in scriptis non habeatur, vt per Valer. Reginald. d. lib. 1. nu. 198. Coriolan. de casibus reseruat. p. 1. sect. 2. art. 7. num. 3. Homobon. de Bonis de examine eccl. tract. 5. c. 2. q. 10. propriè fin. vbi aduertit consilium esse præstatum in Confessarium approbationem in scriptis dari, vt ipse eam exhibere possit quoties expedire & opus esse iudicauerit, & tract. 11. q. 12. resolut. 1. Bossi. d. sect. 3.

S

casu

- casu 2. §. 1. nu. 11. Diana moral. resol. p. 5. tract. 14. resol. 41. refero Ego ipse d. allegat. 25. nu. 22. secundum Lugdunum. impressi.
34. Idem esse approbare aliquem Sacerdotem ad ministranda Sacramenta, atque illum approbare ad Confessiones audiendas, asserunt Henric. in sum. lib. 11. cap. 3. §. 5. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 35. num. 8. quos refert & sequitur Fagundez d. lib. 7. cap. 3. num. 6.
35. Approbatum ab Episcopo absque iudicio, vel contra iudicium sciente non esse idoneum, non censi approbatum, quia hoc decreto exigitur ut Confessarius, qui non habet parochiale beneficium, indicetur idoneus: hic autem verè non indicatur idoneus, sed fictè, cum Episcopus interius sentiat, & iudicet non idoneum, resoluunt Soar. d. tomo 2. disp. 28. sect. 5. num. 7. vers. & fortasse. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 197. quos refero d. allegat. 25. num. 40. Bartholom. à S. Fausto in tract. de iubil. extrap. lib. 4. quest. 79. & 80. qui etiam tenent validam esse approbationem quando Episcopus aliquem iudicat, & approbat tanquam idoneum, sed re ipsa non est idoneus.
36. Episcopum debere Confessarium non solum interius iudicare idoneum, verum etiam exterius approbare, & iurisdictionem concedere, asserunt Soar. & Valer. Reginald. locis proxime citatis, Regid. de ConincK d. tom. 2. disp. 8. num. 49.
- Episcopum nominatim denuntiatum posse validè Sacerdotes ad Confessiones approbare, tenent Nauarr. in cap. placuit, de Pœnit. disp. 6. num. 51. Henric. d. lib. 3. cap. 6. num. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 14. num. 5. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 21. num. 7. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 50. quia hæc approbatio non est actus iurisdictionis, sed tantum testimonium approbationis sufficientiæ Sacerdotis, sine quo non potest Sacerdos licitè, nec validè Confessiones audire. Quicquid teneant Victor. de Confess. num. 12. Siluest. verb. absolutio 2. quest. 6. & verb. Confessor 2. quest. 4. Gutierrez canon. lib. 1. c. 1. num. 89.
37. Invalidè Pœnitentiæ Sacramentum ministrare Sacerdotem credentem Superiorem ratam habere absolutionem de futuro, nisi eam ratam habeat de presenti signo aliquo externo, resoluunt Nauarr. in man. cap. 9. num. 5. & in cap. placuit num. 105. Nugn. in addit. ad 3. p. quest. 8. art. 5. dub. 1. Pœnit. etiam in addit. ad 3. p. quest. 10. disp. 5. Henric. lib. 6. cap. 13. §. 13. Soar. d. tom. 4. disp. 25. sect. 1. num. 13. Coriolan. d. sect. 2. art. 10. nu. 2. cum seqq. Valer. Reginald. d. lib. 1. nu. 89. & 90. Paul. Santor. de casibus Papalib. & Episcop. p. 1. à nu. 39. Chamerot. d. tract. 7. de confess. dub. 29. pag. 488. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 71. & 72. quos refero d. allegat. 25. nu. 23. Floron. de casibus reservat. p. 1. cap. 4. §. 17. num. 3. Paul. Layman. d. lib. 5. tract. 6. cap. 10. num. 16. Bossi. d. sect. 3. casu 2. num. 135.
38. Licentiam delegatam audiendi Confessiones non expirare mortuo, vel amoto delegante, quia est quadam gratia, tenent Iacob. de Graff. in aureis decisi. p. 1. lib. 1. cap. 13. nu. 49. Henric. lib. 6. cap. 6. §. 7. in fine. Chamerot. d. tract. 7. de confess. dub. 27. pag. 488. Ioan. de la Crux de statu Religion. lib. 2. cap. 3. dub. 1. conclus. 3. vers. ex distis. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 28. num. 80. Conolan. d. part. 1. sect. 2. artic. 8. Ioan. Valer. d. verb. absolutio differens. 1. num. 18. vers. observat. Campan. d. rubr. 12. cap. 13. num. 69. Homobon. de Bonis de examine ecclesiast. p. 1. tract. 5. cap. 3. quest. 17. Cened. canonie quest. lib. 1. quest. 38. num. 10. & 21. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 34. quos refero d. allegat. 25. num. 43. Lezana in sum. quest. Regular. cap. 18. num. 10. Bossi. d. sect. 3. casu 2. §. 1. num. 9. latè Ioann. de Lugo de Sacramentis in tract. de Pœnit. disp. 19. sect. 2. num. 36. cum seqq. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 6. quest. 98. Torreblanca d. lib. 1. c. 2. num. 28. Hurtado d. tract. de Pœnit. disp. 10. diff. 3. vers. Circa, cum seqq. ubi addit etiam si dicat, Quamdiu nobis placuerit.
39. Religiosum, qui semel fuit generaliter approbatus, si recedat à diocesi in qua fuit simpliciter approbatus, & postea iterum redeat, non tenet novam querere approbationem, & licentiam, etiam si interim mutati fuerint Episcopi in illa diocesi, tenent Nugn. in addit. ad 3. p. quest. 8. art. 3. dub. 1. conclus. 2. Henriquez d. cap. 6. §. 7. Zerol. in praxi de sacrament. Pœnitent. cap. 16. quest. 2. vers. quinto si vero, quos refero d. allegat. 25. num. 44. quibus addo Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 14. Bartholom. à S. Fausto d. tract. de Pœnitent. lib. 6. quest. 54. prop. finem. Si verò semel approbatus à proprio Episcopo, eius diocesim mutet, indiget nova approbatione alterius Episcopi, in cuius diocesi modo versatur, quia usu receptum est, & à sacra Congregat. decisum ut qui fuit in vno Episcopatu approbatus, si ad alium Episcopatum transeat, iterum approbetur ab Episcopo loci, in cuius territorium transfertur. Ita Iacob. de Graff. lib. 2. append. cap. 5. nu. 13. Zerol. in praxi pœnitent. cap. 16. quest. 8. Vgolin. de potestate Episcopi, p. 1. cap. 7. §. 2. num. 8. Beja in respons. casuum conscient. p. 4. casu 20. Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. quest. 54.
- Confessarios, si non fuerint examinati, quando approbati extiterunt posse ab Episcopo suspendi, & examinari, firmat Sel. d. cap. 14. nu. 17. attestans sic decidisse s. Congreg. Episcop. & Regul. in Vercellen. 31. Iulij 1615.
- Regularibus facultatem audiendarum Confessionum ad beneplacitum per Ordinarios concessam posse quandoque revocari, tenent Sel. d. loco, referens ita firmasse eandem s. Congreg. in Papien. 12. Martij 1619.
- Confessarios seculares ad certum genus personarum, seu ad limitatum tempus ab Ordinario approbatos minime posse, etiam vigore Bullæ Cruciatæ, pœnitentium Confessiones audire ultra facultatem ipsius ab Ordinario concessam, tradit idem Sellius dicens sic fuisse decisum in Casaraugustana 7. Septembris 1625.
- Approbationem obtentam per Sacerdotem secularem, vel Regularem ab Ordinario ad Confessiones audiendas, posse ab Episcopo successore pro sue conscientie securitate vique ad novum examen suspendi, dicit Sel. d. cap. 14. num. 23. asserens ita fuisse decisum in Liman. 19. Septembris 1625.
- Regulares ab Episcopo antecessore prævio examine approbatos ad personarum secularium Confessiones audiendas, poterit modernus Episcopus pro maiori conscientie sue quiete iterum examinare, & si minus idonei reperti fuerint, reprobare, tenet Sel. d. cap. 14. num. 27. sic fuisse resolutum in Albanen. 5. Februarij 1628. & in alia sub die 7. Ianuarij 1630. & ita etiam decideret s. Congregat. Episcop. & Regul. sub die 23. Novembris 1629.
- Approbationem ab Episcopo obtinentes ad certum tempus, eo elapso non possunt Confessiones audire absque nova Episcopi ipsius licentia & approbatione, prævio, etiam si eidem libuerit, nouo examine. Illi verò, quos ipsemet Episcopus ad Confessiones huiusmodi audiendas semel admisit simpliciter, ac sine vlla temporis præfinitione, nullatenus possunt ab eodem reprobari sine nova causa, & eaque confessiones ipsas concernente. Ceterum an eadem causa subsistat necne, Episcopus non tenetur ipsis Regularibus edicere, sed Sedi Apol. dumtaxat ubi eam sibi aperiri postulaverit, ita S. D. Urbanus VIII. per suas litteras in forma Brevis ad futuram rei memoriam referens Eminentiſſimo Cardinali de Sandoval Ecclesiæ Gienens. Præsuli sub dato Romæ apud S. Petrum 30. Ianuarij 1629. & alias litteras in forma Brevis eiusdem tenoris, & sub eadem data directas fuisse D. D. Christophoro de Lobera Episcopo Corduben. refert novissimè Torreblanca de iure spirituali lib. 14. cap. 3. num. 23. & 24. Nam Episcopus potest tales licentias limitare ad certum locum, tempus, & personas, Gutierrez Canonie lib. 1. cap. 27. num. 18. & 19. Fr. Emmanuel. quest. Regularium tomo 1. quest. 59. art. 8. Suarez tomo 4. disp. 28. sect. 7. dub. 6. Vgolinus de officio Episcopi, cap. 20. num. 6. Cened. Canonie lib. 1. quest. 38. num. 20. & 21. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico tract. 8. cap. 2. quest. 7. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta præcept. 2. lib. 7. cap. 2. num. 17. sacra Congregatio Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium præposita in vna Casaraugustana 7. Septembris 1625. Multas quaestiones circa approbationem & reprobatorem secularium & Regularem Confessorum, vide apud Bartholom. à S. Fausto d. lib. 6. quest. 101. cum multis seqq.
- Possit Episcopum Regulares utcumque à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à Confessionibus audiendis, si illi cum scandalo, aut aliis inhonestè vivant, vel aliquod delictum committant, propter quod

quod rationabili ipsius Episcopi iudicio, in quo ipsius tantum conscientia onerata erit, videantur à confessionibus suspendendi, cum præcipua ministri qualitas sit integritas vitæ, ac morum honestas, & ea causa ad ministerium confessionis pertineat, asserit Aldan. in compendio canonie. resolutionum lib. 1. tit. 13. num. 4. referens ita decidisse sacram Congregationem Episcop. & Regular. in Orilen. 30. Augusti 1630.

47. Episcopos, locorumque Ordinarios nullo pacto adimere posse facultatem audiendi Confessiones omnibus simul vnius Conuentus Regularibus Confessarijs sacra Congregat. inconlulta, tenet Aldan. d. tit. 13. num. 5. attestans eandem S. Congregat. ita censuisse sub die 20. Novembris 1615.
48. Iusta atque legitima existente causa bene posse Episcopos Confessarios etiam Regularium approbationem, ac iurisdictionem restringere, & limitare ad certum tempus, vel locum, seu personas, resolunt Soarez d. tomo 4. diffut. 28. sect. 7. dub. 6. Gutierrez Canonie. lib. 1. cap. 27. num. 18. & 19. Fr. Emmanuel questionum regularium tomo 1. quest. 59. art. 8. Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 45. artic. 10. conclus. 1. Homobon. de Bonis d. tract. 5. cap. 3. quest. 17. Vgolin. de potestate Episcopi. p. 1. cap. 20. nu. 6. Cened. d. quest. 38. num. 21. & 22. Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 17. vbi num. 45. querit & resoluit an approbatus ab Episcopo cum limitatione personarum, veluti ad solas virorum confessiones dumtaxat, aut ad fœminarum confessiones, non virorum, sit per Bullam, aut Iubilæum eligibilis à fœminis, & à viris.
49. Vicarios licet temporales appositos in Ecclesijs parochialibus vnitatis, & dependentibus à Religione Hierosolymitana, debere Episcopum, si simpliciter idonei reperi fuerint, approbare, tenet Aldan. d. tit. 13. num. 6. attestans sic fuisse decisum in Augustana 4. Decembris 1630.
50. Generalem Religionis posse suos subditos ex quacunque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extrajudicialiter à Confessionibus audiendis suspendere, refert Peregrin. in consil. cleric. regular. part. 1. cap. 5. litt. D. in fine, attestans ita fuisse decisum sub die 2. Iulij 1627.
51. Quæ gratis datur.] Gratis oportere concedi huiusmodi licentias referunt decifum Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarre. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 10. resp. 5. Garc. de benef. part. 8. cap. 1. num. 77. in resp. ad 5. Ego ipse d. allegat. 25. num. 11. secundum Lugdunen. impress.
52. Cancellario Episcopi nullo pacto licere etiam in vim taxæ antiquæ pro approbatione ad confessiones audien-

das, quam hoc decretum gratis dari mandauit, quicquam exigere, refert decifum in vna Aprutina Aldan. d. tit. 13. num. 8.

Sub verbis supra relatis contineri præceptum quo præcipitur Episcopis vt huiusmodi approbationem gratis impendant, non contineri verò conditionem necessariam, qua non seruata, non valeat approbatio, asserunt Soar. d. tom. 4. diff. 28. sect. 5. num. 10. in fine, Fagundez d. lib. 7. cap. 2. num. 66.

Non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili, &c.] Neminem admitti posse ad Confessiones secularium audiendas, nisi sit approbatus ab Episcopo quocunque priuilegio & consuetudine etiam immemorabili, non obstante ex sacra Congregat. decisione dicit resolutum Rota decif. 655 num. 1. apud Farinac. p. 1. in posthum. & num. 4. subdit non videri Concilium in præfenti fuisse ius quæsitum Præfato inferiori vigore concordie, vel arbitralis sententiæ à Sede Apost. ex certa scientia confirmatæ. Eadem Rota apud Tambur. in fin. tom. 3. de iure Abbatum decif. 49. à num. 1. Hinc tolli consuetudinem antiquissimam Sacerdotum, qua alij alijs mutuo confitebantur ante Concilium absque vlla alia approbatione, tradit Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 3. cap. 13. num. 5. ad fin. quem refert, & sequitur Fagundez d. lib. 7. cap. 2. nu. 94. vbi similiter asserit abrogatam esse antiquam illam consuetudinem, qua olim solebant Parochi committere suas vices cuiusque Sacerdoti volebant, hodie namque post Concil. Trident. non posse à Parocho dari licentiam suis parochianis ad confitendum alijs, nisi sint ex approbatis ab Ordinario, meritò resolunt Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 60. num. 2. Nugn. in addit. ad 3. part. quest. 8. art. 5. dub. 6. Gambartia de casibus reservatis, cap. 2. num. 20. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. Parochus, different. 4. & verb. nullitas, different. 5. vers. septimo, Fagundez d. præcept. 2. lib. 7. cap. 2. num. 42. Squillante de priuileg. clericor. cap. 1. num. 70. vbi num. 73. post Gutier. canon. lib. 1. cap. 27. num. 21. Villalob. in summa tom. 1. tract. 9. difficult. 49. num. 9. Petr. Fay de Pœnitent. quest. 8. art. 5. disp. 1. Anton. Diana moral. resolut. tom. 2. tract. 4. de Sacram. resol. 46. Ioann. de Lugo d. tract. de Pœnit. disp. 21. sect. 1. num. 6. Bartholom. à S. Faust. d. lib. 6. quest. 18. & Nicol. Garc. de benef. part. 5. cap. 8. num. 132. tenet delegatum posse esse alium Parochum eiusdem diœcesis, vbi delegans habet beneficium parochiale, vel sacerdotale approbatum ab Ordinario loci vbi exerceri debet hæc iurisdicção, refero Ego ipse de officio & potestate Parochi cap. 19. num. 27. & tolli consuetudines præcedentes, & non futuras resoluit Anguian. de legib. lib. 2. controuers. 20. num. 21. & 22.

Quisque ordinandus vilis sit Ecclesiæ, & in ea adscribatur, functurus suis ibidem muneribus. Desertor punitur. Nemo peregrinus sine litteris commendatijs sui Ordinarij celebret.

C A P V T XVI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Adscriptio alicui Ecclesiæ in ordinatis fieri debet in ipsa promotione.
- 3 Locum habet etiam in familiaribus triennialibus Episcoporum.
- 4 Presbyteros, & clericos ascriptos Ecclesiis non potest Episcopus ob necessitatem Ecclesiæ cogere ne discedant ab ea causa studiij.
- 5 Ordinari nullus potest cōtra prohibitionē sui Prælati.
- 6 Subditus alienus ad celebrandum, & ad sacramenta administranda admittendus non est sine commendatijs proprii Episcopi.
- 7 Commendatiæ litteræ denegandæ non sunt ab Episcopo Sacerdotibus, & clericis, qui non habent beneficia residentiam requirentia.
- 8 Commendatiæ litteræ pro clerico peregrinari volente sunt obtinendæ ab eo, qui huiusmodi clerici Ordinarius fuerit.
- 9 Episcopus prohibere potest ne Regulares in eorum Ecclesiis Sacerdotes seculares externos diuina officia celebrare permittant.
- 10 Episcopus potest admittere Sacerdotes externos habentes litteras dimissorias suorum Ordinariorum ad Sacramenta administranda.
- 11 Clericus peregrinus potest sine litteris commendatijs ad celebrandum admitti si fidem faciat de sua ordinatione.
- 12 Clericus ascriptus seruitio alicuius Ecclesiæ non potest

Cap nemi-
nem. 70. dist.
Et canonu
cita torum
fess. 24. c. 27.
e Concil. Ni-
cenū c. 15. &
26. c. Satoru
70. dist. c. tug.
de cler. pe-
tegr. Concil.
Antioch. c. 7.
d. 1. Carth.
Cōcil. Chal-
cedonēsc. 43.
Cōcil. Aquil-
granen. c. 59.
& 61. Concil.
Epaunen. c. 6.
Concil. Aure-
lian. 3. c. 15. c.
5. Laodic. 41.
3. Carthagi-
cap. 28.

test abesse inconsulto Episcopo.

13 Episcopus non potest ante ordinationem exigere ab

ordinando promissionem de inseruiendo certa Ec-
clesiæ.

Cum nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesijs, sancta Synodus, vestigijs sexti canonis Concilij Chalcedonensis inhaerendo, statuit, ut nul-
lus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate
assumitur, non ascribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. Quod si locum in-
sulto Episcopo deseruerit, ei sacrorum exercitium interdicitur. Nullus præterea Clericus peregrinus
sine commendatitijs sui Ordinarij litteris ab vilo Episcopo ad diuina celebranda & Sacramenta admini-
stranda admittatur.

1. **V**ide Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 2. tit. 8. nu.
3. cum segg. Sel. in selectis canon. c. 13. ex nu. 25. incip-
sum de officio. & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 21. a princip.
2. **a** Cum nullus debeat ordinari qui iudicio sui Episcopi, &c.]
Adscriptionem alicui Ecclesiæ in ordinatis fieri debere
in ipsa promotione, refert decifum Garc. de benef. p. 2.
cap. 5. num. 101.
3. Locum habere etiam in familiaribus triennialibus Epi-
scoporum, qui ad titulum patrimonij possunt promoue-
ri, nam & istos debere ascribi alicui Ecclesiæ ordinan-
tis, asserit resolutum Sel. d. cap. 13. num. 25.
4. Presbyteros, & clericos adscriptos Ecclesijs non po-
test Episcopus ob necessitatem Ecclesiæ cogere ne di-
scendant ab ea causa studij, immo tenetur illis dimisso-
rias, seu commendatitias litteras concedere, ut per Al-
dan. d. tit. 8. num. 4. attestans sic fuisse de cistum sub die 11.
Martij 1617.
5. Nullum posse contra prohibitionem sui Praelati ordi-
nari, aut de illo conqueri, seu ab eo appellare, eo quod
illum ordinare noluit, resolut Aloyf. Ricc. in praxi rerum
fori eccles. resol. 587. in 2. edit. alias in 1. edit. decif. 693. & faci-
unt supra dicta fess. 21. de reform. cap. 2. super illa verba,
nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos.
6. **Nullus præterea clericus peregrinus, &c.]** Alienum sub-
ditum ad celebrandum, ac Sacramenta administranda
admittendum non esse sine commendatitijs proprij Epi-
scopi tenent per hunc text. Henric. in sum. lib. 10. cap. 34.
§. 6. in fine. Fr. Etman. quæst. regular. tom. 2. quæst. 121. art. 1.
Campan. in diuersis canon. rub. 9. cap. 6. num. 1. Marc. An-
ton. Genuef. in praxi Archiep. Neapol. cap. 40. num. 1. Hier-
on. Roder. in compend. quæst. regul. resol. 25. num. 17. Ego ipse
d. part. 2. alleg. 21. num. 1. in fine.
7. Denegandas non esse huiusmodi commendatitias
litteras ab Episcopo Sacerdotibus, & clericis, qui non
habent beneficia in titulum residentiam requirentia, re-
ferunt decifum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauar-
ra. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 63. Campan. d. rub. 9. cap.
6. nu. 4. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decif. 598. in 1.
edit. alias resol. 524. in 2. edit. Ego ipse d. alleg. 21. num. 5.
8. Litteras commendatitias, sine quibus ex hoc cap. cleri-
cus peregrinus ad diuina, & Sacramenta administran-
da admitti non debet, esse obtinendas ab eo, qui huius-
modi clenci Ordinarius fuerit, asserit resolutum Armen-
dar. d. l. 7. de Episcopis, num. 56. quem refero Ego ipse d. al-
leg. 21. num. 4.

Episcopum loci Ordinarium prohibere posse ne Re-
gulares in eorum Ecclesijs Sacerdotes seculares externos
diuina officia celebrare permittant, nisi prius ab ipso
Episcopo visis litteris commendatitijs ipsi Sacerdotes
admissi fuerint, referunt decifum Armendar. in addit. ad
recop. legum Nauarra. lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 55. Galet.
in margarita casuum conscient. verb. Missa. Nald. in summi. cod.
verbo, nu. 35. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 635.
in 2. edit. & in decif. curie Archiep. Neapol. decif. 298. p. 4. Ho-
mophon. de Bonis de examine eccles. traß. 12. c. 4. q. 16. resol. 3.
p. 459. Ego ipse d. alleg. 21. num. 8.

Episcopum posse admittere Sacerdotes externos ha-
bentes litteras dimissorias suorum Ordinarij ad Sa-
cramenta administranda, sicut poterat ad Missa sacrifi-
cium, dummodo illi verè idonei sint, refert Armendar.
d. l. 7. de Episcopis, num. 83.

Sacerdotes exteri seculares, qui absque licentia Ordini-
arij celebrant in Ecclesijs Regularium, incurrunt pœ-
nas inflatas in Synodo diocesana, & Sacristæ, seu præ-
fecti Ecclesiarum regularium adstringi possunt ad non
permittendum celebrationem prædictam, nisi exhibita
licentia Ordinarij, Sel. d. cap. 13. nu. 28. ubi refert decifum
in Neapolitana 17. Augusti 1630.

Clericum peregrinum posse sine litteris commenda-
titijs ad celebrandum admitti si faciat fidem de sua ordi-
natione, resoluunt Nauarr. consil. 1. sub nu. 1. de celebr.
Missar. Aloyf. Ricc. in decif. curie Archiep. Neapol. part. 1. decif.
150. si tamen huiusmodi commendatitias litteras cleri-
cus peregrinus non habuerit, nec fidem fecerit, nullo iure
esse suspensum, sed posse sechiso scandalo celebrare,
tenent Nauarr. in man. cap. 27. num. 153. & consil. 5. de celebr.
Missar. in antiq. alias consil. 1. de cleric. peregr. Sayr. in floribus
decif. sub illo tit. de celebrat. Missar. decif. 5. Henric. d. §. 6.
in commento littera T. Valer. Reginald. in praxi fori peni-
tent. lib. 29. num. 52. versic. tantopere, Ego ipse d. allegat. 21.
num. 3.

Clericum adscriptum seruitio alicuius Ecclesiæ non
posse abesse inconsulto Episcopo, asserit Sel. d. cap. 13. nu.
28. attestans sic fuisse resolutum in Terracinen. 19. Febru-
arij 1628.

Episcopum non posse ante ordinationem exigere ab
ordinandis promissionem de inseruiendo certa Ecce-
lesiæ, etiam post obtentum beneficium simplex residen-
tiam non requirens, dicit Sel. d. c. 13. num. 29. ubi refert de-
cifum in Lauretana 15. Aprilis 1628.

Exercitia minorum Ordinum restitui debent assignatione facta fructuum simplicium bene-
ficiorum, vel fabricæ. Deficientibus tamen clericis calibatibus sufficiantur
coniugati monogami tonsurati, & induti clericaliter in Ecclesia.

C A P V T XVII.

- 1 Ordo necessari⁹ est ad filios spirituales multiplicandos.
- 2 Irregularis fit clericus exercendo scienter Ordinem,
quem non habet.
- 3 Bigamus excluditur à clericatu.
- 4 Bigamus non pot est consequi Ecclesiastica beneficia,
- 5 Bigamus effectus bigamia interpretatiua non po-
test mortua vxore dispensari per Episcopum ut in
Ordine suscepto ministret.
- 6 Dispensare an & quando possit Episcopus in biga-
mia vera, vel interpretatiua.

Vt

VT sanctorum Ordinum à Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermissæ, in usum iuxta sacros Canones reuocentur, & nec ab hæreticis, tanquam otiosa traducantur, illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, omnesque & singulos Prælatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, vt quantum fieri commodè poterit, in Ecclesijs cathedralibus, collegiatis, & parochialibus suæ diocesis, si populus frequens, & Ecclesiæ prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte reddituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ, si prouentus suppetant aut vtriusque illorum, eas fractiones exercentibus stipendia assignent, quibus, si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte multari, aut in totum priuari possint. Quod si ministerijs quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici calibes præstò non erunt, suffici possint etiam coniugati, vitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum Clericalem in Ecclesia gestent.

Vide Franc. Leon. in thesauro fori Ecclesiæ. p. 1. cap. 4. num. 19. Sel. in select. Canon. cap. 19. & num. 4. Nec ab hæreticis tanquam otiosa, &c. Quod Ordo necessarius sit ad filios spirituales multiplicandos ad Ecclesiæ regimen, docet Sayr. de Sacrament. in genere. lib. 6. cap. 4. quæst. 1. versic. alia quatuor Sacramenta. Nec in posterum huiusmodi ministeria, &c. Vide Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. c. 18. g. 23. Non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exercentur. Irregularem fieri clericum exercendo Ordinem, quem non habet dummodo scierit, & ferio, & ex officio ministraret, resoluit Vgolin. de irregularit. cap. 37. Sayr. de censur. lib. 7. cap. 10. num. 1. Soar. tom. 5. disput. 11. sect. 3. num. 22. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 30. num. 191. vers. sexta. Bonacin. de censuris, disput. 7. g. 3. puncto 6. num. 1. quos refero Ego ipse in collectan. ad cap. 1. num. 4. de clerico non ordin. ministr. vbi num. 6. quod dicitur quis actum aliquem Ordinis exercere solemniter quando actus talis est vt ab alio non possit exerceri, quam ab eo, qui talem Ordinem habet. Vnde Diaconum alba, & stola indutum, aquam solemniter in Ecclesia ad fontem benedicentem esse irregularem, cum benedictio aque, & illius exorcismus spectet solum ad Ordinem sacerdotalem, tradunt Franc. Leo d. part. 1. cap. 6. num. 13. & Mari. Antonin. var. re-

sol. lib. 3. resol. 16. num. 7. vers. secundus.

Dummodo non bigami, &c. Bigamum excludi à clericali pluribus citatis iuribus firmat Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de disciplina clericali, §. 6. num. 1. quem refero de officio, & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 49. num. 16.

Ac proinde non posse Ecclesiastica consequi beneficia, tradunt Rebuff. de pacif. possess. nu. 193. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 5. num. 9. Auil. in simili tract. p. 7. disput. 8. dub. 1. Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 6. num. 1. & 2. Filiuc. tract. 41. de benef. cap. 5. num. 10.

Bigamum effectum bigamia interpretatiua, etiam si ante constitutus esset in Ordine ostianatus, non potest mortua vxore dispensari per Episcopum vt in Ordine suscepto ministraret, tenet Sel. in select. canon. capitul. 19. num. 6. attestans sic fuisse decisum in Feretrana 13. Aprilis 1630.

Vtrum autem & quando possit Episcopus dispensare in bigamia vera, seu interpretatiua, egi late de officio, & potestate Episcopi, part. 2. alleg. 49. num. 22. cum seqq. & ibi citatis addo Aloyf. Ricc. in decis. curie Archiepif. Neapolit. decis. 331. part. 4. vbi quid dicendum quoad beneficia simplicia, Hieron. Roderic. in compendio quæst. Regular. resol. 16. & nu. 12. vbi ostendit an & quando Prælati Regulares possint dispensare cum suis Religiosis bigamis?

De Collegio puerorum in singulis Cathedralibus instituendo.

C A P V T XVIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Pueri qui in seminario recipiendi.
- 3 Pauperum filij.
- 4 Seminarij quatuor deputatos debet adhibere Episcopus in consilium pro tota temporali administratione.
- 5 Seminarij deputati habent votum consultiuum.
- 6 Consilium duorum Canonicorum deputatorum in erectione seminarij non tenetur Episcopus sequi.
- 7 Electio deputati seminarij sufficit fieri per clerum ciuitatis.
- 8 Canonici duo ab Episcopo eligendi pro seminarij regulis & statutis conscribendis, lucrantur distributiones dum ex hac causa absunt.
- 9 Canonici electi ad seminarij administrationem perpetuò illam habere debent, nec remoueri possunt.
- 10 Vnio facta seminario absque consilio eorum quos hic iubentur adhiberi, non valet.
- 11 Vnio seminario nondum erecto fieri non potest.
- 12 Episcopus debet primum ex sua, & Capituli mensa contribuere seminario, & postea cogere alios.
- 13 Abbas habens proprium seminarium, non debet cogi contribuere seminario Episcopi.
- 14 Seminarij in contributione prius detrahenda sunt onera.
- 15 Seminarij contributio anticipatè soluenda est.
- 16 A contributione seminarij nullus eximitur.
- 17 Seminario nihil soluitur de distributionibus quotidianis.
- 18 Seminario nihil soluitur de incertis, & de legatis pro celebratione Missarum.
- 19 Hospitalia data in titulum si habeant beneficia annexa, vel redditus Ecclesiasticos pro seminario, contribuere tenentur.
- 20 Non procedit in hospitalibus in quibus sunt bona laicorum.
- 21 Seminario debent contribuere beneficia existentia in diocesi.
- 22 Beneficiati beneficiorum collationis Monachorum tenentur contribuere seminario si sint intra fines diocesis.
- 23 Cardinales etiam Commendatarij tenentur contribuere seminario pro Abbatij, & beneficijs eorum.
- 24 Clerici Camera Apost. exempti sunt à contributione seminarij.
- 25 Confraternitates coguntur contribuere seminario pro his, quæ habent de bonis Ecclesiarum.
- 26 Seminario contribuere tenentur Ecclesiæ seculares, quæ non sunt de mensa monasteriorum.

Barbos. in Collect. in Concil. Triad.

S 3 27 Portio

- 27 Portio debita seminario ratione beneficiorum exigipotest post unionem eiusdem beneficii factam Regularibus, qui Mendicantium priuilegijs gaudent.
- 28 Fratres Mendicantes ex redditibus beneficiorum monasterijs annexorum seminario contribuere debent.
- 29 Monasteria illa, quæ ad seminarium sui Ordinis contribuunt, de eo quod superest, contribuere tenentur, etiam seminario.
- 30 Moniales non coguntur contribuere aliquam subventionem seminario si beneficia non habeant unita.
- 31 Fratres S. Ioannis Hierosol. siue eorum vicarij in Parochialibus Religioni unitis non possunt compelli ad contributionem seminarij.
- 32 Seminarij à contributione eximuntur omnes, & singule persone in beneficijs S. Ioannis Hierosol. existentes.
- 33 Beneficia simplicia, cuiuscunque dignitatis fuerint, & qualitatis, possunt seminario vniri.
- 34 Beneficia simplicia quæ non possunt seminario vniri.
- 35 Vnio facta seminario omnium beneficiorum simplicium non valet.
- 36 Seminario vniri non possunt Collegiatarum Canonicatus, quamuis ex consuetudine non obligent ad residentiam.
- 37 Beneficia iurispatronatus etiam Ecclesiastici, necnon pertinentia ad prouisionem inferiorum, non possunt seminario vniri.
- 38 Beneficia simplicia, quæ per mortem vacant, possunt vniri per Episcopum seminario, licet essent reservata, seu affecta.
- 39 Beneficia Regularia non possunt seminario vniri.
- 40 Seminario debita portio ratione beneficiorum exigipotest post unionem eiusdem beneficii factam Regularibus, qui mendicantium priuilegijs gaudent.
- 41 Beneficia litigiosa vniri non possunt seminario.
- 42 Vniones beneficiorum reservatorum factæ seminario valide sunt, dummodo fierent ante ipsorum vacationem.
- 43 Vnio facta seminario de beneficio reservato est nulla.
- 44 Beneficia quæ iam vacauerant in mense reservato, vel quæ aliàs sunt indubitanter reservata, non potest Episcopus vnire seminario.
- 45 Beneficia si Episcopus seruata forma Concilij seminario vnuerit ante eius vacationem etiam in mense reservato, vnio debet effectum sortiri.
- 46 Cardinalis Episcopus habens indultum potest ante vacationem vnire seminario beneficium, quod obtinet familiaris Pape defuncti.
- 47 Beneficia prima vacatura per resignationem simplicem, non autem per conditionalem in fauorem certæ persone, vnire potest Episcopus.
- 48 Pensionarius tenetur pro rata pensionis soluere subsidium, & alia onera imposita respectu fructuum beneficii.
- 49 Beneficiarius compellendus est pro pensione, quam soluit seminario contribuere, quamuis seminarium erectum esset post pensionis reservationem.
- 50 Seminarij occasione potest taxa pro pensionibus detrabi, & exigi à Titularibus.
- 51 Seminario taxam soluere recusantes potest Episcopus punire.
- 52 Episcopus an possit auctoritate ordinaria vniones beneficiorum seminario factas dissoluere.
- 53 Scholastia conferenda est Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra Pagina, aut iure Canonico.
- 54 Non comprehendit Scholastias existentes in loco, in quo minime erigendum est seminario.

4. 4. Tolet.
c. 23. in eundem finem constituit.
Genes. 8.
Conc. Aquil.
gra. cap. 135.
Concil. Lateranen. sub Leone 10.
sess. 9. de reformatione curie & aliorum.
b. Constit. Alexandr. 1. part. 1. c. 18. & in 2. Later. c. 11.

Cum adolescentium ætas, nisi rectè instituat, prona sit ad mundi voluptates sequendas, & nisi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfectè, ac sine maximo, ac singulari propomodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina Ecclesiastica perseueret, sancta Synodus statuit, b vt singulæ cathedrales, Metropolitana, atque in maiores Ecclesiæ, pro modo facultatum, & diæcesis amplitudine certum puorum ipsius ciuitatis & diæcesis, vel eius prouinciæ, si ibi non reperiuntur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas Ecclesiæ, vel alio in loco conuenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneant. a In hoc verò collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint, ac legere, & scribere competenter nouerint, & quorum indoles, & voluntas spem afferat, eos Ecclesiasticis ministerijs perpetuo inseruituros. b Pauperum autem filios præcipuè eligi vult, nec tamen ditiorum excludit, modo suo sumptu alantur, & studium præ se ferant Deo & Ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, diuisos, iuxta eorum annum, ætatem ac in disciplina Ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum videbitur, Ecclesiæ ministerio addicet, partim in collegio erudiendos retinebit, alijsque in locum educatorum sufficet, ita vt hoc collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Vt verò in eadem disciplina Ecclesiastica commodius instituantur, tonsura statim, atque habitu clericali semper vtentur. c Grammatices, cantus, computi Ecclesiastici aliarumque bonarum artium disciplinam discant, sacram Scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad confessiones audiendas videbuntur opportuna & rituum ac caeremoniarum formas ediscant. Curèt Episcopus, vt singulis diebus Missæ sacrificio intersint, ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, & iuxta confessoris iudicium sumant corpus Domini nostri Iesu Christi, cathedrali, & alijs locis Ecclesiæ diebus festis inseruiant. Quæ omnia, atque alia, ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli d cum consilio duorum Canonice seniorum, & grauiorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent, eaque vt semper conseruentur, sæpius visitando operam dabunt. Dyscolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminarios acriter punient, eos etiam, si opus fuerit, expellendo, omniaque impedimenta auferentes, quæcumque ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere

tinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendam, & ad alendam iuventutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarij, vltra ea, quæ ad instituendos vel alendos pueros sunt in aliquibus Ecclesijs, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur, *§ idem Episcopi cum consilio* duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur, itemque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius verò ad clerum pertineat: *§ ex fructibus integris mense Episcopalis*, & Capituli, & quaruncumque dignitatum, personatum, officiorum, *¶ præbendarum*, portionum, Abbatiarum, & Prioratum, cuiuscumque Ordinis etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, *¶ & hospitalium*, quæ dantur in titulum, vel administrationem, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, quæ incipit, *¶ Quia contingit*, *¶ & beneficiorum quorumcumque*; etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diocesis, vel alijs Ecclesijs, monasterijs, & hospitalibus, & alijs quibuscumque locis pijs, etiam exemptis annexa, & ex fabricis Ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque alijs Ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium *¶ ad commune* Ecclesiæ bonum promouendum actu non habentur, hæc enim exempta esse voluit, præterquam ratione reddituum, qui superflui essent vltra conuenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, *¶ vel confraternitatum*, quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, *¶ & omnium monasteriorum*, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militie, aut Ordinis, pertinentibus, *¶ fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis*, partem aliquam, vel portionem detrahent, & eam portionem sic detractam, necnon *¶ beneficia aliquot simplicia*, cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam prælacionia, vel prælacioniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem, sine cultus diuini & illa obtinentiū præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt, quod locum habeat, *¶ etiam si beneficia sint reseruatæ*, vel affecta, *¶ nec per resignationem ipsorum* beneficiorum, vniones & applicationes suspensi, vel nullo modo impediri possint, sed omnino quacumque vacatione, etiam si in Curia effectum suum fortiantur, & quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personarum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, *¶ sed pro pensionibus*, quas alijs forsitan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur, etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachij secularis, quibuscumque, quo ad omnia & singula supradicta priuilegijs, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente verò casu, quo per vniones effectum suum sortientes, vel aliter Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur, tunc portio ex singulis beneficijs, vt supra detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum vel pro parte remittatur. Quod si cathedralium & aliarum maiorum Ecclesiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiusque conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint, Episcopum Archiepiscopum, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosque ad omnia supradicta cogere debeat, & vt quamprimum hoc sanctum, & pium opus, vbicumque fieri poterit, promoueat, studiosè curabit. Ratione autem reddituum huius Seminarij Episcopus annis singulis, accipiat, præsentibus duobus à Capitulo, totidem à Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, vt cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur, statuit sancta Synodus Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinarijs approbandos etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint, alium, qui dignus sit nominem, omni appellatione remota. Quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædictis, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cetero verò officia, vel dignitates ille, *¶ quæ Scholasteria dicuntur*, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico, & alijs personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur, & aliter facta prouiso nulla sit, & inualida, non obstantibus quibuscumque priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si verò in aliqua prouincia Ecclesiæ tanta paupertate laborent vt collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus Prouincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia prouincia Ecclesia commodiori vnum, aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurimum Ecclesiarum, in quibus singulis collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, vt pueri illarum Ecclesiarum educantur.

In Ecclesijs autem, amplas dioceses habentibus, possit Episcopus vnum vel plura in diocesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria, quæ tamen ab illo vno quod in ciuitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus depeant.

Postremo, si vel pro vnionibus, seu proportionum taxatione, vel assignatione, & in corruptione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarij institutio, vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur, Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus prouincialis prouincialis pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando

¶ Cap. quia contingit de relig. domibus in cle. lib. 3. tit. 21. cap. 2. supra sess. 7. c. 15. de reform. d. Cap. fin. de mag. & c. cum ex eo. de elect. in 6.

rando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac providere valeat.

1. **V**ide Archiep. Bononien. siue de Bononiensis Ecclesie administratione. part. 4. sub tit. de seminario pag. 255. cum segg. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. c. 16. num. 8. cum segg. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 7. nu. 68. cum segg. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. seminario, Piafec. in simili praxi part. 2. c. 2. n. 5. pag. 112. & segg. Aloyf. Ricc. in praxi rer. fort. Eccles. decis. 484. in 2. edit. alias resol. 380. in 2. edit. & in decision. curia Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 196. Monet. de distrib. quotid. part. 3. q. 3. nu. 13. cum segg. Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 1. tit. 18. ex num. 1. Sel. in selectis canonicis c. 10. ex n. 5. metipsum de officio & potest. Episcop. p. 3. alleg. 77. Valenzuel. conf. 22. tom. 1. Petro Bollo in economia Canon. class. 3. c. 5. §. 8. pag. 530. Alzed. de praelectione Episcop. dign. part. 2. cap. 9. num. 49. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 30. num. 47. cum segg. Nauar. in lucerna Regul. verb. seminario, Alvarez de Velasco in tract. de privileg. pauperum part. 1. q. 4. §. 2. num. 127. D. Felician. de Vega ad c. cum non ab homine, d. num. 59. de iudic. & ad cap. cum sit generale num. 51. de foro comp.
2. **a** In hoc verò Collegio recipiantur, &c. Vide, Paul. Fusc. d. cap. 16. num. 14. Zerol. d. verb. seminario §. 3. metipsum d. alleg. 77. num. 34. Et de educatione puerorum multa tradit Lorin. in Acta Apostolorum cap. 7. verb. 22. Narbona l. 31. gloss. 2. à princip. & præcipue num. 4. tit. 7. lib. 1. noue Recopilat. & quod semina sunt introducta pro bona & ex emplari educatione & eruditione adolescentium, qui in eis recipiuntur, & pro bono publico diocesum, & Ecclesiarum seruitio, & augmentum diuini cultus, tradunt Petr. Bollo in economia Canon. class. 3. §. 8. pag. 530. Petr. Gregor. de benef. c. 20. num. 14. in fine. Valenzuel. d. conf. 22. num. 47.
3. **β** Pauperum autem filios, &c. Dum pauperum filios in seminario recipiendos admonet, non excludit diuites, modo suo sumptu alantur, ita Zerol. d. ver. seminario §. 2. γ Grammatices, cantus, &c. Vide Zerol. d. verb. seminario §. 4. vbi tradit hos, qui in seminario sunt recipiendi, debere Grammaticam, cantum, & computa altarumque bonarum artium disciplinam edificare.
4. **δ** Cum consilio duorum Canonicorum, &c. Seminarij quatuor deputatos debet adhibere Episcopus in consilium pro tota temporali administratione seminarij, excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat, non tamen tenetur eorum sequi consilium, refert decimum Nicol. Garc. de benef. part. 12. cap. 2. num. 191. Aloyf. Ricc. d. resol. 380. num. 3.
5. Seminarij deputati, & alij officiales habent votum. consilium, non autem decernunt. Aldan. d. tit. 18. num. 2. vbi attestatur sic fuisse resolutum sub die 11. Ianuarij 1620.
6. Consilium duorum Canonicorum deputatorum in erectione seminarij, licet Episcopus teneatur requirere, non tamen tenetur eorum consilium sequi, vt refert decimum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 46. num. 74.
7. Seminarij deputati electio sufficit fieri per clerum ciuitatis, & potest Episcopus erigere plura semina in illis locis, quæ non fuerunt taxata, vt per Aldan. d. tit. 18. n. 3. vbi assertit ita decum in Lucana 19. Nouembris 1616.
8. Hos duos Canonicos ab Episcopo eligendos ad consilium in conficiendis regulis, ac statutis seminarij Clericorum si quando ea de causa sine fraude tempore diuinorum officiorum eos abesse simul cum Episcopo contingat, priuandos non esse quotidianis distributionibus tanquam absentes propter Ecclesie vtilitatem ex officio sibi attributo, resoluit Monet. de distrib. quotid. p. 2. q. 8. num. 17.
9. Canonicos electos ad seminarij administrationem perpetuò illam habere debent, nec remoueri possunt, nisi ex legitima, & iusta causa, refert decimum Galet. in margarita casuum conscient. verb. Canonicus pag. 30. col. 1. Ego ipse d. alleg. 77. num. 31.
10. **ι** Idem Episcopi cum consilio, &c. Vnionem factam seminario absque consilio eorum, quos iubet text. in præfenti adhiberi, non valere, resoluit Francisc. Leo d. cap. 16. num. 25.
11. Vnionem factam seminario nondum erecto fieri non posse, & ad hunc effectum requiri preparationem do-

mus conductæ, vel emptæ, & introductionem puerorum, censuit Rot. decis. 361. num. 3. cum segg. part. 2. recent. & in vna Adiacen. beneficij 15. Aprilis 1622. coram Reuerendissima D. meo Cocino Decano, latè prosequuntur Aloyf. Ricc. d. resol. 380. num. 1. Nicol. Garc. de benef. part. 12. cap. 2. num. 193. cum segg. & admittit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 7. num. 68. qui licet num. 74. teneat quod cessante fraude vnio facta seminario nondum erecto valeat, quem sequitur Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 248. num. 71. & cap. 358. num. 5. tamen ista sententia, vt aduertit Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 196. in fine, est contra sententiam Rotæ, refert Ego ipse d. alleg. 77. num. 25. Valenzuel. d. conf. 22. num. 3. & ex Aloyf. Ricc. in praxi rerum quotid. par. 3. resol. 417. aduertit D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. ad cap. cum non ab homine 10. num. 60. de iudic. quod scilicet semina, quorum muri tantum cæpti sunt, absque eo quod absoluti.

ζ Ex fructibus integris mensa Episcopalis, &c. Episcopum debere primum ex sua, & Capituli mensa contribuere seminario, & postea cogere alios ad contribuendum suo exemplo, teneo Ego ipse d. alleg. 77. num. 2.

Seminario contribuere cogi non debet Abbas, qui in suo territorio, & iurisdictione prius seminario propriè exercebat, & prouisum retinebat, ita Sel. d. c. 10. num. 7. vbi assertit decimum sub die 30. Martij 1594.

In contributione seminarij prius detrahendum est totum id, quod ex causa oneris perpetui, puta quarta fructuum, quæ soluitur Camera Apostol. & similibus, soluendum est, vt per Sel. d. c. 10. num. 8. vbi dicit ita fuisse resolutum in Cauen. 17. Nouembris 1629.

Contributio seminarij anticipatè soluenda est de quadrimestri in quadrimestre, vt per Sel. d. cap. 10. num. 9. vbi refert decimum per S. Congreg. Episcoporum & Regul. sub die 8. Martij 1588.

A contributione seminarij nullus est exemptus, nisi qui nominatim à Concilio excipiuntur, ita vt Cardinales etiam cogi possint ad contribuendum seminario de fructibus beneficiorum, quæ habent in diocesi in qua est seminario, Sel. d. cap. 10. num. 11. vbi tenet sic fuisse resolutum sub die 11. Ianuarij 1601.

η Præbendarum. Seminario nihil soluitur de distributionibus quotidianis à præbendis distinctis, ita Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. distributiones §. 5. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. pro eam num. 170. cum segg. Monet. de distrib. quotidian. part. 3. quest. 9. num. 14. Ego ipse d. alleg. 77. num. 13. Sel. d. cap. 10. num. 12. vbi refert in vna Lucana 5. Iulij 1628. ad 2. portionem non detrahi ex distributionibus quotidianis pro constructione, & sustentatione seminarij. Nec de illis, quæ in incerto, vt in elemosynis piorum & similibus consistunt, prout refert decimum Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 2. num. 5. in fine. Et sic nec de emolumentis prouenientibus, & legatis relictis pro celebratione Missarum, ex Sel. d. c. 10. num. 14. vbi assertit ita resolutum in Cauen. 17. Nouembris 1629.

θ Et hospitalium. Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, vel redditus, aut prouentus Ecclesiasticos, pro seminario contribuere teneri referunt decimum Zerol. part. 1. verb. hospital. vers. decimum dubium, Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. decis. 196. nu. 67. & 8. part. 4. Ego ipse d. alleg. 77. num. 6.

Sed non procedere in hospitalibus, quæ administrantur à laicis, & in quibus sunt bona laicorum, quæ data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, refert decimum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 2. de hospital. num. 13. vbi num. 15. etiam testatur resolutum hospitalia vnus diocesis habens beneficium annexum, quod est alterius diocesis, teneri contribuere pro rata fructuum beneficij annexi seminario, quod est in diocesi in qua situm est beneficium, de quo latè Fusc. d. cap. 16. nu. 10. Et resoluit Thom. Noni. conf. 61. in c. duo sunt, quem refert Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 16. num. 26. pag. 180. quod hospitalia

taliam huiusmodi, quæ sic gubernantur à laicis, & propriè effecta non sunt Ecclesiastica; nec religiosa, non contineri sub hoc decreto, nec obnoxia esse subsidij Ecclesiasticis.

21. Et beneficiorum quorumcumque, &c.] Seminario contribuere debent beneficia in diocesi existentia, licet habeant bona in alia diocesi, Aldan. d. tit. 18. num. 16. vbi dicit ita resolutum in Caputagen. 23. Iunij 1586.

22. Seminario contribuere tenentur beneficiati beneficiorum collationis Monachorum si intra fines diocesis sint, Aldan. d. loco num. 17. vbi affirmat decum in Caputagen. 4. Febr. 1593.

23. Cardinales etiam Commendatarii tenentur contribuere seminario pro Abbatibus, & beneficijs eorum, iuxta taxam ab Episcopo & deputatis factam ita Aldan. d. tit. 18. num. 5. vbi refert decum in Tudertina 15. Aprilis 1628. & prius in Adrien. 3. Decembris 1622.

24. Clerici tamen Camera Apost. exempti sunt à contributione seminarij ratione beneficiorum quæ obtinent, ita Aldan. vbi supra, referens sic decum per S. Congr. Episcop. in Maceraten. 12. Maij, & in Perusina 17. eiusdem 1604.

25. x. Vel confraternitatum.] Confraternitates, quas nonnulli vocant Scholas, coguntur contribuere seminario pro his, quæ habent de bonis Ecclesiarum, & intuitu bonorum Ecclesiasticorum, Sel. d. cap. 10. num. 15. vbi ait ita resolutum sub die 11. Ianuarij 1601. quamvis intra Regularium Ecclesias existant, si redditus habeant Ecclesiasticos, teneri seminario contribuere, refero decum.

Ego ipse d. alleg. 77. num. 10. Et ideo quæ nulla habent beneficia Ecclesiastica annexa, aut proventus Ecclesiasticos, non debent contribuere, licet alij redditus habeant, quia pro sustentatione seminarij nihil potest detrahi ex redditibus Confraternitatum, & hospitalium, nisi nomine beneficiorum annexorum, Sel. d. cap. 10. num. 16. vbi assentit resolutum in Lucana 5. Iulij 1628. ad 3. 4. & 5.

Et Episcopus potest pro contributione seminarij taxare bona Confraternitatum, quatenus sint Ecclesiastica, ex Sel. citato loco, vbi assentit resolutum in Signina 18. Novembris 1618.

26. Et omnium monasteriorum, non tamen Mendicantium.] Vide Fr. Emmar. quest. regul. tom. 2. q. 45. art. 2. & quest. 66. art. 3.

27. Seminario contribuere tenentur Ecclesiæ seculares, quæ non sunt de mensa monasteriorum, tamen ad eorum institutionem, & collationem pertineant, ex Aldan. d. tit. 18. num. 6. vbi dicit decum in Caputagen. 23. Ianuarij 1583. & 4. Februarij 1593.

28. Portio debita seminario ratione beneficiorum exigi potest post unionem eiusdem beneficij factam Regularibus, qui Mendicantium privilegijs gaudent, Sel. d. cap. 10. num. 18. vbi assentit resolutum sub die 21. Iulij 1629.

29. Fratres Mendicantes ex redditibus beneficiorum monasterijs annexorum seminario contribuere debent nec obest quod prætendant se exemptos, quia videlicet in illis lectiones Grammaticæ, & conscientie casuum, pro audiendis confessionibus quotidie habeantur, quia non sunt ob id exempta, sed tantum eius impensæ habendam esse rationem, quæ ante Concil. fieri solebat pro salarijs horum lectorum, & ea tanquam æs alienum detrahenda, tenetur tamen ex reliquo ad contributionem seminario ad ratam, ita Sel. d. cap. 10. num. 19.

30. Monasteria illa, quæ ad seminarium sui Ordinis contribunt, de eo quod superest contribuere tenentur, etiâ seminario Episcopi, Sel. d. cap. 10. num. 19. vbi refert decum in Monasterien. 7. Septembris 1630.

31. Moniales non coguntur contribuere aliquam subventionem seminario, si beneficia non habeant unita, Sel. d. cap. 10. num. 19. vbi assentit sic fuisse decum in Hieracen. de anno 1593.

Mendicantium nomine qui veniant dixi latè in tract. de appellat. verborum utriusque iuris signif. appell. 233.

u. Fratribus S. Ioannis Hierosol. dumtaxat exceptis.] Refert Gonzal. ad reg. 3. Cancel. gloss. 8. num. 53.

32. Fratres S. Ioannis Hierosol. siue eorum Vicarij in Parochialibus Religioni prædictæ unitis, & ab ea depen-

dentibus non tenentur, neque compelli possunt ad contributionem seminarij, neque ad solutionem Cathedralici Synodatici, siue charitativæ subsidij, Sel. d. cap. 10. num. 20. vbi testatur sic fuisse resolutum in Augustana 4. Decembris 1630.

33. Omnes enim & singulæ personæ in beneficijs S. Ioannis Hierosolymitani quomodolibet existentes à seminarij clericorum contributione in qualibet civitate iuxta sacri Concilij decretum erecti, seu erigendi eximuntur per Bullam Gregorij XIII. incip. Quo magis, sub die 23. Marij 1580. relatam inter privilegia Religionis pag. 57.

Beneficia aliquot simplicia, &c.] Beneficia simplicia, cuiuscumque dignitatis fuerint, & qualitatis, posse seminario uniri, ut commodè regi valeat, sine tamen præiudicio obtinentium, etiam si essent affecta, aut in curia effectum fortiterentur resolvit Puse. d. cap. 16. num. 9.

Non posse tamen simplicia beneficia ad collationem inferiorum spectantia, neque Canonicatus, neque beneficia iurispatronatus etiam Ecclesiastici, neque beneficia Sedi Apostolicæ reservata post illorum vacationem neque præterea vacantia in mense reservato per Episcopum seminario uniri, refert decum Mollet. in sum. Theolog. moral. tract. 6. cap. 14. à num. 62. Franc. Leo in thesauro fort. Eccles. part. 2. cap. 16. num. 23.

Verum unio facta seminario omnium beneficiorum simplicium non valet, ut refert decum Aloys. Ricc. in praxi rerum fort. Eccles. decis. 492. & 720. in 1. edit. alias res. 383. num. 4. & resol. 610. num. 10. in 2. edit. Mollet. d. cap. 14. num. 60. Ego ipse d. alleg. 77. num. 29.

Seminario uniri non possunt Collegiatarum Canonicatus, quamvis ex consuetudine non obligent ad residendum, quia Concil. in præfenti non loquitur de his beneficijs simplicibus, Sel. d. cap. 10. num. 21. vbi refert sic fuisse decum per S. Congr. Episcop. in Aquilana 27. Marij 1590.

Beneficia iurispatronatus etiam ecclesiastici, necnon pertinentia ad provisionem inferiorum, residentiam, requirunt Regularia, & quæ commendata sunt, seu monasterijs unita, aut annexa, uniri non possunt, ut refert decum Nicol. Garc. de benef. part. 12. cap. 2. num. 10.

Beneficia simplicia, quæ per mortem vacant, possunt uniri per Episcopum seminario, licet essent reservata, vel affecta, nisi tamen alia beneficia, quæ iam vacassent in mense suo, scilicet Episcopi prædicti, & quorum collatio ad ipsum spectabat, non seminario uniuisset, sed alijs contulisset, vel eandem unionem factam non continuo enuntiasset, etenim si beneficia in suis mensibus vacantia non unuerint, nec vacantia in mensibus reservatis uniri poterit, cum frans in hoc censetur, ut refert decum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 104.

Beneficia Regularia siue dentur in titulum, siue in Commendam, non possunt seminario uniri; secus vero si statum mutauerint, Sel. d. cap. 10. num. 23. vbi assentit resolutum in Caputagen. 26. Iulij 1586.

Seminario debita portio ratione beneficiorum exigi potest post unionem eiusdem beneficij factam Regularibus, qui Mendicantium privilegijs gaudent, Sel. d. cap. 10. num. 25. vbi sic refert decum sub die 21. Iulij 1629.

Regulam 12. Cancellariæ revocatoriæ unionum, non procedere, nec habere locum in unionibus factis seminarijs, resoluunt Flamin. de resignat. lib. 2. q. 9. num. 18. & seq. Gonzal. ad reg. 3. Cancel. §. 7. gloss. 5. num. 46. & seq. dicens quod servantur, & excipiuntur uniones, quæ sunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conservatione Collegiorum, & piorum locorum, & Religiosorum ad Fidei Catholice defensionem, & propagationem, bonarumque artium cultum, refert Valenz. d. consil. 22. nu. 54. & 55.

Et etiam si beneficia sint reservata.] Non tamen concedit facultatem uniendo litigiosa, quia aliud est beneficium reservatum, aliud litigiosum, ut per Nicol. Garc. de benef. p. 1. c. 5. nu. 155. in puncto Rot. in Corduben. præsumptio 13. Ianuarij 1623. coram bona mem. Patriarcha Mantuanens.

Uniones beneficiorum reservatorum valide sunt, modo factæ fuerint ante ipsorum vacationem, servata forma à Concil. Trident. præscripta, ut refert decum Nicol.

- Nicol. Garc. de benef. p. 12. cap. 2. num. 102. Vnde beneficia de tempore vnionis reservata prohibitum fuit in antea vniri seminario, ex Andan. d. tit. 18. num. 25. vbi dicit fuisse decifum in Corduben. 19. Decembris 1620. validam fuisse vnionem factam de anno 1598. seminario de quibusdam praestimonijis, quae obtinebat familiaris Papae, & alius continuus commensalis Cardinalis Quiroga.
- Seminario vniri non possunt beneficia obtenta ab Episcopo Oritano tempore suae promotionis tanquam Sedi Apost. reservata, Vnionem post suam praxim iurispatrium in fine, decif. 48. vbi asserit sic resolutum sub die 24. Augusti 1619.
43. Vnionem factam seminario de beneficio reservato esse nullam censuit Rot. in Affistien. beneficii 11. Maij 1607. coram. bone mem. Card. Marquemont. refert Nicol. Garc. in addit. ad suum tract. de benef. p. 12. cap. 2. num. 105. vbi num. 126. dicit decifum non posse etiam ante vacationem vniri seminario beneficia, quae obtinent personae, quae ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales sint, vt quocunque mense decedant; certum sit ea fore affecta Sedis Apost.
44. Beneficia, quae iam vacauerant in mense reservato, vel quae alias sunt indubitanter reservata, non potest Episcopus vnire seminario vigore huius decreti, cum id fiat in praedictum reservationem Apostol. vt refert decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 7. num. 75.
45. Beneficia simplicia si Episcopus servata forma Concilij seminario vnuerit ante eius vacationem, etiam in mense reservato, vnionem debere effectum sortiri, refert decifum Garc. in addit. ad p. 12. cap. 2. num. 102.
46. Cardinalem Episcopum habentem indultum posse non obstante decreto sanctae mem. Clementis VIII. ante vacationem vnire seminario beneficium, quod obtinet familiaris Papae defuncti, tenet Aldan. d. tit. 18. num. 26. affirmans sic fuisse decifum in Tudertina 15. Aprilis 1628.
- o Nec per resignationem ipsorum, &c. Vide Flamin. de resignat. benef. lib. 2. q. 9. num. 2. & lib. 10. q. 7. num. 17. Episcopus facit vnionem beneficii non vacantis iuxta hoc decretum, & aliquis succedente vacatione impetrat illud a Papa, non irritatur vnio facta seminario, nec impeditur illo facto. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. vnio. vers. primum dubium, Flamin. d. lib. 2. q. 9. num. 14. & 15. Valenzuel. conf. 22. num. 16.
47. Beneficia prima vacatura per resignationem simplicem, non autem per conditionalem, in fauorem certae personae vnire potest Episcopus vigore huius decreti, prout refert decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 14. n. 10.

¶ Sed pro pensionibus, &c. Vide Tiraquell. de iure prim. quest. 70. num. 10. Valasc. de iura emphyt. quest. 17. num. 7.

48. Cum pensiones apponantur super fructibus, & redditibus beneficii, tenetur pensionarius pro rata pensionis soluere subsidium, & alia onera imposita respectu fructuum beneficii, ita resoluit Nicol. Garc. de benef. part. 1. cap. 5. num. 171. Monet. de decim. cap. 9. à num. 83. Azor. in sit. moral. part. 2. lib. 8. cap. 9. quest. 2. Ego ipse de officio & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 77. num. 12. Et habere locum siue seminario erecta sint ante reservationem pensionum, siue post, dicit decifum Nicol. Garc. in addit. ad d. numero 171.

49. Titularis occasione contributionis per eum factae seminario non potest detrudere ex pensione quam soluit, nisi pro rata pensionis, & ad eam rationem, qua ipse titularis contribuit, vt refert decifum idem Nicol. Garc. in addit. ad d. num. 171. & qualiter taxa imponenda ratione pensionis, ibidem num. 176.

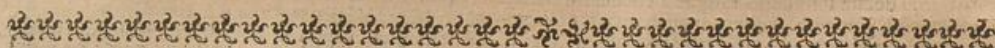
50. Occasione seminarij potest taxa pro pensionibus detrabi, & exigi à titularibus, dummodo specialiter non sint exempta, quae titulares retinebunt pro rata soluta, Sel. d. cap. 10. num. 30. vbi asserit sic fuisse resolutum in Lucana 5. Iulij 1628. ad 6.

51. Seminario taxam soluere recusantes potest Episcopus punire interdicens, & alia grauiora iuris remedia adhibendo, Aldan. d. tit. 18. num. 1. 5. vbi refert decifum in una Marfican.

52. Episcopus an possit auctoritate ordinaria vniones beneficiorum seminario factas dissoluere, si postea illud redditus sufficientes acquisierit, quaestio est dubia, de qua Sel. d. cap. 10. num. 32. vbi attestatur cum proponeretur sub die 7. Iulij 1618. non fuisse resolutum.

53. Quae Scholastria dicuntur, non nisi Doctoribus, &c. Scholastria conferenda est Doctoribus, vel Magistris, aut Licentijs in sacra Pagina, aut iure Canonico in qualibet Vniuersitate approbata, nec obstat quod non esset ex illis, quae essent in illa regione, in qua esset Scholastria, ita refert decifum Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 7. num. 35. quem refero de officio, & potestate Episcopi. p. 3. alleg. 60. num. 62. Castro Palao in opere morali tom. 2. tract. 13. disp. 4. puncto 6. num. 14. Ioan. de Solorzano de iure Indiarum tom. 2. lib. 3. c. 14. num. 18. vbi subdit, hoc decretum Concilij non comprehendere Scholastrias existentes in loco, in quo erectum non est seminario, vel vbi in eius institutione alij praepceptores sunt designati.

54. Non comprehendit Scholastrias existentes in loco, in quo minime erigendum est seminario, vt testatur resolutum Nicol. Garc. in addit. ad d. num. 35.

S E S S I O X X I V.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

- 1 Doctores de indissolubilitate matrimonij agentes.
- 2 Declaratur haec auctoritas circa institutionem matrimonij.
- 3 Matrimonium ante legem gratiae in lege naturae, & veteri, non fuit propriè Sacramentum.
- 4 Matrimonium est verè, & propriè vnum ex septè legis Euangelicae Sacramentis à Christo Domino institutum.
- 5 Polygamia, seu pluralitas coniugum simul est illicita, & irrita iure diuino.
- 6 Papa potest dispensare in aliquot gradibus ex prohibitis Leuit. 18. quia non omnes obligant hodie in lege Euangelica.
- 7 Potestas statuendi impedimenta tam impedientia tantum, quam dirimentia, est in Ecclesia.
- 8 Matrimonij vinculum dissolui non potest propter haeresim, aut molestam cohabitationem, sed tantum ob id fieri potest diuortium quoad thorum, & habitationem.
- 9 Matrimonium ratum non consummatum per solemnem Religionis professionem alterius coniugis dirimitur.
- 10 Matrimonium ratum sola Ecclesiae auctoritate per vota solemnia Religionis soluitur.
- 11 Matrimonium ratum non dissoluitur per tria vota Societatis per biennium emissi.
- 12 Matrimonium ratum dissoluitur per professionem in Religione S. Ioannis Hierosolymitani.
- 13 Matrimonij vinculum dissolui non potest propter adulterium alterius coniugum.

14 Innocens, qui causam adulterio non dedit, non potest altero coniuge viuente aliud matrimonium contrahere. 15 Coniuges possunt ob alias causas præter fornicationem ab altero quoad thorum, & cohabitationem separari. 16 Clerici in sacris Ordinibus constituti, vel Regulares castitatem solemniter professi non possunt matrimonium contrahere, contractumque de facto	invalidum est. 17 Melius ac beatius est manere in virginitate, aut celibatu, quàm iungi matrimonio. 18 Prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse dicentes, aut benedictionem, & alias caeremonias, quibus Ecclesia vitur, damnantes, anathematizantur. 19 Cause matrimoniales spectant ad indices Ecclesiasticos.

Matrimonij perpetuum & indissolubilemque nexum primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronunciauit, cum dixit: *β Hoc^a nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea: quomobrem^b relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne vna.*

Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, & coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postremo illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dixit: ^c Itaque iam non sunt duo, sed vna caro, statimque eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto antè pronunciatam his verbis confirmavit: ^d Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, coniugisque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit, quod Paulus Apostolus innuit, dicens : ^e Viri diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem ^f dico in Christo, & in Ecclesia.

7 Cum igitur Matrimonium in lege Evangelica veteribus coniugijs per Christum gratiam præstet, merito inter nona^h legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri, Concilia, & vniuersalis Ecclesie traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius sæculi infanientes, non solum perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Evangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, non sine magna Christi fideliū iactura: quorum temeritati sancta, & vniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciofa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

♫ C A N O N I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse verè, & propriè vnum ex septem legis Evangelicæ Sacramen-
tis, a Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum, neque gratiam conferre,
anathema sit.

§ CANON II.

Si quis dixerit, ^b licere Christianis plures simul habere vxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibi-
tum, anathema sit.

2 CANON III.

Si quis dixerit, ^c eos tantum confanguinitatis & affinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant, anathema sit.

II. C A N O N, I V.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in ijs constituendis errasse, anathema sit.

0 C A N O N V.

Si quis dixerit, ^d propter hæresim, aut molestim cohabitationem, aut affectatam absentiam à coniuge dissolui posse matrimonij vinculum, anathema sit.

C A N O N VI.

Si quis dixerit, ° matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi, anathema sit.

2 C A N O N V I I.

Si quis dixerit, ^f Ecclesiam errare, cum docuit, & docet iuxta Evangelicam & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculum non posse dissolvi, & utrumque, *et utrumque innocentem*, qui causam adulterio non dedit, non posse altero coniuge vivente aliud matrimonium contrahere: mechanice eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ dimisso adultero, alij nupsit, anathema sit.

μ C A N O N V I I I.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum incertumve tempus fieri posse decernit, anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ^b Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel regulares, castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contrahitumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica,

vel voto: & oppositum nil aliud esse quam damnare matrimonium, Posseque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam voverint, habere donum, anathema sit: cum Deus in recte petentibus non denegat, nec ^h patiatur nos supra id quod possumus, tentari.

CANON X.

Si quis dixerit, statum ⁱ conjugalem anteposendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus, & non esse melius, ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quam iungi matrimonio, ^k anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam, aut benedictiones, & alias caerimonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit, anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, ⁱ causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos, anathema sit.

^h 1. Cor. 10.
ⁱ Matth. 10.
^j 1. Cor. 7. in
fin. e. nuptia
32. q. 2. c. qui
sunt 33. q. 5.
e. c. omni sum
de sponsal.
^k 1. Cor. 7.
^l Cap. multa
rum 35. q. 6.
c. 1. in fin. de
conlang. &
affin. c. acce-
dentibus, de
excess. frat.

DE Sacramento Matrimonij late, sed non ex profes-
so, tractant Cardin. Bellarm. in suis controuers. ca-
thol. vbi de matrim. Henric. in sum. lib. 11. de matrim. Vi-
uald. in candel. aureo. tit. de matrim. Zerol. in praxi Episcop. p.
1. verb. matrimonium. Ioan. Franc. Leo in thesauro fori eccles.
p. 2. c. 19. de sponsal. & matrim. Verac. in speculo coniug. Ste-
phan. Quatant. in summa Bullarj. verb. Matrimonij impedi-
menta. & verb. Matrimoniales dispensationes. Matienf. tit. 1. li.
5. noua recap. Valer. Reginald. in praxi fori pœnis. li. 31. de ma-
trim. sacramento. Fernand. in examine Theolog. moralis. p. 3. c.
15. cum seqq. Rebello de obligat. iustitia. p. 2. lib. 3. de contractu
matrim. Agid. de ConineK de Sacrament. tom. 2. disp. 21. cum
seqq. Molfes. in sum. Theologia moralis. p. 1. trac. 4. c. 5. cum seqq.
Vincent. Filliac. in quest. mor. trac. 10. de sacram. Matrim.
Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. Torreblanca
de iure spirituali lib. 2. cap. 14. cum seqq.

Ex professio autem tractant, & integros tractatus
evidere de matrimonio, & sponsalibus. Ioan. à
Capistrano tom. 9. tractatum Doct. fol. 77. Petrus de Le-
desma. Thomas Sanchez. Ioannes Gutierrez. Martinus
Bonacina. Basilius Pontius. & omnium nouissimè Gaspar
Hurtado.

Matrimonij & sponsaliorum quotidianis materijs. Lauren-
tius Naudeuerus.

Matrimonio ab hereticis contracto. & an dirimi possit à Papa.
Thom. Campeg. tom. 9. trac. Doctor. fol. 113.

Matrimonij clandestini irritandis. Iacobus Naclauntus.
& Antonius Contius.

Matrimonij impedimentis. Basilius Pontius.

Matrimonij indissolubili vinculo. Gregorius de Valentia.

Matrimonij dissolutione. Iulius Sanazarius.

Matrimonij nullitate. Franciscus Antonius Oliuerius.

Matrimonij alibus capitulis. seu de pactis nuptialibus. Ioan-
nes Petrus Fontanella.

Matrimonij pactis. siue de ritu nuptiarum. Franc. Molinus.

1. a. Indissolubilem, nexum. Vide Rebello. d. p. 2. lib. 2. quest.
15. sect. 1. Agid. de ConineK de Sacrament. tom. 2. disp. 26.
dub. 1. conclus. 3. Gutier. d. trac. de matrim. cap. 53. à princip.

Bonacin. d. quest. 2. puncto 11. Vincent. Filliac. in quest. moral.
trac. 10. c. 2. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p.
3. c. 6. à prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 8. diff. 1. cum seqq.

2. b. Hoc nunc ex offibus meis. &c. Vide Perez l. 1. in gloss.
que es el paraíso. pag. 20. tit. 1. lib. 5. ordin. Viuald. in candel.
aureo p. 1. vbi de matrim. m. 7. Petr. de Ledesma de matrim.
quest. 42. art. 2. Henric. in sum. lib. 11. de matrim. c. 1. §. 3. Vazq.
de matrim. disp. 1. c. 20. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 4. num. 2.

3. c. & disp. 13. num. 4. Rebello de obligation. iustitia. p. 2. lib. 2.
quest. 3. à princip. Gutier. de matrim. cap. 39. per tot. Bonacin.
in simili trac. quest. 2. puncto 2. num. 1. Gaspar Hurtado eod.
trac. disp. 4. diff. 1. num. 3.

3. d. Cum igitur matrimonium in lege Euangelica. &c. Matrimo-
nium ante legem gratie in lege nature, & veteri non
fuisse propriè Sacramentum gratiam conferens, docent
Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacram. vbi de sacram.
Matrim. c. 1. conclus. 6. Vazq. disp. 2. c. 3. Rebello. d. lib. 2. q. 3. à n.
12. Henric. in sum. lib. 11. c. 2. §. 1. & in commento lit. V. Agid.
de ConineK d. 10. 2. disp. 24. conclus. 2. Sanch. de matrim. lib. 2.
disp. 7. num. 2. Gutier. in simili trac. cap. 42. à princip. Paul.
Laymann d. trac. 10. p. 1. c. 2. num. 1. Gaspar Hurtado de ma-
trim. disp. 3. diff. 20. num. 72.

Contra Koffenf. Castr. Catherin. & alios, quos refert

& sequitur Petr. Sot. de instit. sacerdot. lect. 2. de matrim. exi-
stimantes ante legem gratie matrimonium fuisse prop-
riè Sacramentum, & gratiam contulisse. De intellectu
verò cap. gaudemus. de divor. ibi cum Sacramentum coniugij
apud fideles, & infideles existat, agunt Sanch. de matrim. lib. 2.
disp. 8. à prin. Basil. Pont. in simili trac. lib. 1. c. 6. num. 6. An-
tonin. Riccul. de iure personarum extra gremium Ecclesia
existent lib. 2. c. 1. num. 8. Ego ipse in collectione ad d. cap. gau-
demus num. 3. cum seqq.

CANON I.] Vide Tertull. in exhort. ad castitatem c.

5. vers. vno matrim. Isidor. Hispalen. de officiis eccles. lib. 2. c.
19. Magist. in 4. dist. 33. vbi Durand. g. 1. Thom. Argent. art.
3. Iodoc. Cocci. in thesauro Catholico 20. 2. lib. 9. art. 2. Perez l.

1. gloss. que es el paraíso pag. 20. tit. 1. li. 5. ordin. Spin. in speculo
testam. gloss. 1. §. princ. n. 1. §. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 1. c.
2. g. 2. art. 4. vers. quod ad matrim. Valent. tom. 4. disp. 10. g. 1.

puncto 5. Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacrament. vbi de
sacram. matrim. c. 1. conclus. 1. & 19. Franc. Molin. de ritu nupt.
li. 2. differ. 18. n. 5. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 20. Gutier. eod.

trac. c. 42. Bonacin. in simili trac. g. 2. puncto 1. n. 2. Rebello
de obligat. instit. p. 2. li. 2. g. 3. Valer. Reginald. in praxi fori pœnis.
li. 31. c. 1. à n. 2. Agid. de ConineK de Sacram. c. 2. disp. 24.

dub. 2. à nu. 5. Fernandez in examine Theologia moralis p. 3. c.
18. n. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

1. c. 1. & 7. Paul. Laymann in Theologia moralis trac. 10. p. 1. c.
2. n. 1 in prin. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 4. diff. 1. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. num. 46. & c. 14. à num. 4.

CANON

9. **CANON VI.** Vide D. Barbof. p. 2. rub. ff. soluto matrim. num. 73. Sanch. de matrim. lib. 2. disput. 18. num. 3. Gutier. eod. tract. cap. 54. à num. 1. Rebell. de obligat. iustit. p. 2. lib. 3. quest. 4. num. 1. & sect. 3. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 3. num. 36. Agid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disput. 26. à num. 3. Molles. in summ. Theolog. moralis tract. 4. cap. 6. num. 31. Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 4. num. 111. Filiuc. in quest. moralib. tom. 1. tract. 10. nu. 60. Paul. Layman. in Theolog. morali tract. 10. p. 3. c. 6. num. 3. Gasp. Hurtado de matrim. disput. 8. diffie. 4. Sel. in select. canon. cap. 22. num. 8. vbi refert decretum sub die 18. Nouembris 1618. matrimonium reputari ratum, & non consummatum, ad effectum vt vnus ex contrahentibus alio cōtradiciente possit ingredi Religionem si post illud contractum coram paroco, & testibus copula nō intercessit, quamuis prius non semel etiam cum promissione de contrahendo fuisset fornicati.
10. Sola Ecclesiæ auctoritate, quam per antiquissimam traditionem accepimus, introductum esse vt per vota solemnia Religionis soluitur matrimonium ratum, resoluunt Henric. Gandauens. quodlib. 5. quest. 35. Medina li. 5. de sacrorum hominum continentia. c. 86. Agid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disput. 26. dub. 3. conel. 4. Lessi. de iustit. lib. 2. c. 41. dub. 8. num. 69. Paul. Layman. de cap. 6. num. 3. Gasp. Hurtado dicta disput. 8. diffie. 4. num. 17.
- Contra Sor. in 4. disput. 27. quest. 1. art. 4. Sanch. de matrim. lib. 2. disput. 19. Basil. Pont. in simili tract. lib. 9. c. 5. existimantes dissolui iure diuino.
11. Matrimonium ratum non dissolui per tria vota Societatis per biennium emissæ, cum sint simplicia, & non absolute perpetua ex parte admittentis illa, tradunt Henric. in sum. lib. 11. c. 8. Vafq. 1. 2. disput. 165. cap. 10. Sanch. de lib. 2. disput. 18. Gasp. Hurtado d. disput. 8. diffie. 5. contra Basil. Pont. d. lib. 9. cap. 6.
12. Matrimonium ratū dissolui per professionem in Religione S. Ioannis Hierosolymitani, non ita in alijs Militum Christi, Calatræ, Alcantaræ, S. Iacobi, & similibus non viuentium in claustro, resoluunt Nau. conf. 3. alias 2. in nouis, de conuers. coniug. Henric. d. lib. 11. cap. 8. §. 6. Azor. in iust. moral. part. 1. lib. 13. cap. 3. quest. 2. D. Barbof. in rub. ff. soluto matrim. p. 2. num. 81. late Sanch. de matrim. lib. 2. disput. 18. per tot. Basil. Pont. d. lib. 9. cap. 7. Gasp. Hurtado d. disput. 8. diffie. 6. Ego ipse de appellatiua verb. vtriusque iuris signifi. appell. 233. num. 9.
13. **CANON VII.** Vide Couarr. de sponsal. p. 2. c. 7. §. 6. num. 15. Nauarr. in man. cap. 22. nu. 21. Fernandez in examine Theolog. moralis p. 3. cap. 16. §. 2. sect. 9. Rebell. de obligat. iustit. p. 2. lib. 3. quest. 15. sect. 2. Molles. in summ. Theolog. moralis tract. 4. cap. 14. à num. 14. Basil. Pont. de impediment. matrim. cap. 21. in fine. Paul. Layman. in Theologia moral. tract. 10. p. 3. cap. 7. ex num. 7. Gasp. Hurtado de matrim. disput. 11. diffie. cum seqq.
- ¶ Vel etiam innocentem, &c. Vide Gutier. canon. lib. 1. 14. cap. 25. num. 4. D. Barbof. d. p. 2. rub. ff. soluto matrim. num. 15. Sanch. de matrim. lib. 10. disput. 2. num. 2.
- ¶ **CANON VIII.** Vide Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 3. num. 313. vers. porro. Molles. in summ. Theologia moralis tract. 4. c. 14. n. 14. cum seqq. Sanch. de matrim. lib. 10. disput. 15. num. 1. Gasp. Hurtado in simili tract. disput. 11. diffie. 5. num. 17.
- ¶ **CANON IX.** Vide Card. Bellarm. lib. 2. de Monach. cap. 22. cum seqq. Iodoc. Cocc. tom. 2. thesaur. Catholic. lib. 8. art. 6. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 33. lit. A in princ. Henric. in sum. lib. 12. cap. 5. §. 2. lit. 1. & §. 9. in princip. Petr. de Ledesma in sum. par. 1. de Sacrament. vbi de sacrament. matrim. cap. 13. conel. 8. Azor. in iust. moral. p. 1. lib. 13. cap. 12. quest. 1. vers. quamquam. Molles. in summ. Theolog. moral. tract. 4. cap. 9. num. 35. & 37. Sanch. de matrim. lib. 7. disput. 26. num. 1. Gutier. eod. tract. cap. 94. à num. 5. Fernand. in examine Theolog. moralis p. 3. c. 16. §. 1. sect. 3. vers. dico secundum, & sect. 8. Farin. in praxi crimin. p. 5. q. 138. n. 95. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine differ. 24. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 3. n. 120. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 2. disput. 31. n. 66. Paul. Layman. in Theologia moral. tract. 10. p. 4. cap. 3. Bonacin. de matrim. q. 3. puncto 4. num. 2. Gasp. Hurtado in simili tract. disput. 15. & 16. Thom. Valase. tom. 1. alleg. 6. nu. 38. Torreblanca de iure spir. lib. 2. cap. 15. nu. 38. & à num. 66.
- ¶ **CANON X.** Vide Victor. de Sacram. vbi de matrim. nu. 246. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. chap. 18. nu. 2. Fernandez in examine Theologia moralis par. 3. c. 19. §. 1. num. 2. Gutier. de matrim. cap. 4. n. 6. Steph. VVeyms in constitution. ner 24. ex antiquo lura desumptas, & per Concil. Triad. in nouitas, constit. 15. num. 8.
- ¶ **CANON XI.** Vide Card. Bellarm. in controuerf. Cathol. tom. 2. lib. 1. de matrim. cap. 33. Mariens. gloss. 1. rub. tit. 1. num. 147. lib. 5. noua recopilat. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 21. num. 9. Molles. in summ. Theolog. moralis tract. 4. cap. 8. num. 73. Cened. ad Decretal. coll. 22. num. 1. in fine.
- ¶ **CANON XII.** Vide Zerol. in praxi p. 1. verb. Matrimonium §. 6. Mart. de iurisdic. part. 2. cap. 8. à princ. Molles. in summ. Theolog. moral. tract. 4. cap. 5. num. 26. in fine, & cap. 16. num. 12.

DE REFORMATIONE.

De modo celebrandi Matrimonium ritè, & solemniter.

C A P V T PRIMVM.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Matrimonia, quæ sunt inuitis, & in seijs parentibus valida sunt.
- 3 Parentes non possunt liberos exheredare, nec eis dotem denegare quod contrahunt matrimonium ipsi inuitis.
- 4 Statutum, seu lex municipalis prohibens filiis matrimonium contrahere sine voluntate parentum non valet.
- 5 Parochus proprius dicitur ille in cuius parochia habitant contrahentes tempore matrimonij.
- 6 Parochus proprius ille dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent, vel cui principaliter incumbit cura animarū in loco domicilij.
- 7 Femina transferens se ad domum concubinarij intentione perpetuū cum illo manendi, non potest valide coram paroco suæ parochiæ contrahere matrimonium.
- 8 Parochus proprius ille dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent, quamuis illud simulatè habitare inceperint.
- 9 Matrimonium contractum coram paroco loci vbi contrahentes recreationis causa reperiuntur, non valet.
- 10 Matrimonium contractum coram paroco loci vbi contrahens moratur tanquam Prætor, vel Medicus, valet.
- 11 Matrimonium contractum coram paroco loci exilij impositi donec aliud statutum non esset, est validum.
- 12 Matrimonium contractum coram paroco loci ad quem ob parentum metum venerant, & in quo

T

aliquan-

aliquantulum permorati erant, valet.

- 13 Parochus proprius dicitur habitationis. *feminae* quando ibi contrahitur, & parochus viri sufficit quando contrahitur in parochia habitationis viri.
- 14 Parochus viri ad coniungendos aliquos matrimonio sufficit in parochia mulieris, & e contra.
- 15 Parochi duo quoad matrimonium possunt reperiri.
- 16 Parochus ruralis non est proprius parochus quando rus recreationis causa habitatur.
- 17 Habitans in confinio duarum Ecclesiarum parochialium censetur parochianus illius, in qua domus aditum magis frequentatum habet.
- 18 Denunciationes sunt faciendae tribus continuis diebus festiuis.
- 19 Quae sibi non succedant immediatè.
- 20 Parochus non debet inter unam & alteram denunciationem multos dies festos interponere.
- 21 Denunciationes novas praemittere debet qui post primas peractas intra quatuor menses matrimonium non contraxit.
- 22 Denunciationes diebus ferialibus fieri non possunt etiam cum dispensatione Episcopi.
- 23 Denunciationes quando alio die quàm festo fieri possint.
- 24 Denunciationes quando extra Ecclesiam, & Missarum solennia fieri possint.
- 25 Denunciationes fieri debent à proprio contrahentium Parocho, vel ab alio de eius licentia.
- 26 Denunciationes sunt faciendae in utraque sponsi & sponse parochia.
- 27 Vicarius generalis non potest impedire quòd parochi denunciationes faciant absque sua licentia.
- 28 Denunciationes non sunt de substantia.
- 29 Parochus sine facultate, aut legitima causa matrimonium celebrans praetermissis denunciationibus peccat graviter.
- 30 Parochus timore mortis matrimonio assistens omis- sis denunciationibus non peccat.
- 31 Parochus, qui omis- sis denunciationibus sine licentia Ordinarii aliquos desponsavit, incurrit penam triennalis suspensionis.
- 32 Matrimonium clandestinum dicitur quando illicitè denunciationes omittuntur.
- 33 Parochus non debet ad celebrationem matrimonij devenire, nisi post trium, vel duorum dierum spatium ab ultima denunciatione.
- 34 Denunciationum vi qui teneantur denunciare.
- 35 Matrimonium domi celebrari potest.
- 36 Parochus tenetur contrahentes interrogare mutuo de consensu.
- 37 Parochus omittens contrahentes interrogare de mutuo consensu graviter peccat.
- 38 Consensus ad matrimonium requisitus quibus signis exprimi possit.
- 39 Matrimonij ad valorem non requiritur quòd consensus actualis sit simul tempore.
- 40 Matrimonium nullum ex defectu consensus unius ut revalidetur sufficit, quòd ille, cui deficit consensus verus, solum de nouo consentiat.
- 41 Matrimonij ad validitatem non requiritur ut parochus utatur aliquibus verbis.
- 42 Sed illorum omis- sio est peccatum mortale.
- 43 Matrimonium cum probabiliter timetur malitiosè impediendū, quomodo denunciationes omitti possint.
- 44 Parochus quando possit denunciationes omittere.
- 45 Pena arbitraria puniendus est ille, qui falsa impedimenta denunciat, ut matrimonium impediat.
- 46 Matrimonium contractum non praemissis denunciationibus est validum, quamvis Ordinarius recuset dare licentiam quòd fiant post.
- 47 Ordinarius ex causa sibi bene visa potest dispensare, ut omittantur omnes denunciationes, vel aliqua illarum.
- 48 Dispensare in denunciationibus potest Ordinarius vnus ex contrahentibus quando sunt diuersarum dioecesium.
- 49 Episcopus potest alteri delegare facultatem dispensandi in denunciationibus.
- 50 Vicarius generalis Episcopi ex vi sui officij potest dispensare, ut denunciationes postponantur, vel omnino omittantur.
- 51 Vicarius generalis Episcopi potest specialiter, non tamen generaliter delegare facultatem dispensandi in denunciationibus.
- 52 Iurisdictionem Episcopalem habentes nullique dioecisano subditi possunt denunciationes remittere.
- 53 Abbates, qui habent iurisdictionem Episcopalem possunt denunciationes remittere.
- 54 Abbatis, aut alias dignitates in commendam habentes denunciationes sine speciali commissione Apost. remittere non possunt.
- 55 Vicarius S. Ioannis Hierosol. denunciationes remittere potest.
- 56 Magister scholae Salmanticens. respectu scholasticorum denunciationes remittere possunt.
- 57 Archiepiscopus denunciationes in alterius etiam dioecisani Episcopatu remittere non potest.
- 58 Ordinarii prudentia, & iudicio relinquunt an denunciationes omnes remittantur.
- 59 Ordinarius ex causis iustis potest in denunciationibus dispensare.
- 60 Ordinarius remittendo denunciationes sine iusta & rationabili causa peccat mort.
- 61 Ordinarius ad dispensandum in denunciationibus sufficit si cognoscat extra iudicium causam dispensandi.
- 62 Causae iustae ad dispensandū in denunciationibus quae.
- 63 Disparitas conditionis, etatis, diuitiarum, & qualitatis est causa dispensandi in denunciationibus ut omnino tollantur.
- 64 Articulus mortis in volente contrahere cum concubina, est iusta causa dispensandi in denunciationibus ut postponantur.
- 65 Verecundia in diu habitis pro coniugibus est iusta causa dispensandi in denunciationibus ut omnino omittantur.
- 66 Vicinitas temporis, quo nuptiae solennes prohibentur, est iusta causa dispensandi in denunciationibus ut postponantur.
- 67 Matrimonium quando creditur iniuste impediendum, potest dispensari in denunciationibus ut omittantur.
- 68 Virgo quando est sub tutela iniqui tutoris, est iusta causa dispensandi in denunciationibus.
- 69 Vel si filij essent sub potestate nonericali.
- 70 Magnates quando contracturi sunt matrimonium, & non repente, & occultè, potest dispensari in denunciationibus ut omnino omittantur.

- 71 Ordinarius tenetur dispensare sub peccato mort. in denunciationibus existente iusta causa, & petentibus partibus.
- 72 Præsentia parochi in matrimonijs necessaria non tantum corporea, sed etiam moralis requiritur cū intelligentia, & aduertentia actus.
- 73 Parochus qui præsens corpore est, sed animo nihil omnino aduertens non assistit validè matrimonio.
- 74 Parochus etiam vi detentus si intelligat consensum contrahentium validè assistit matrimonio.
- 75 Parochus reuocans, & dolose adductus si probè intelligat, & audiat contrahentium verba, validè assistit matrimonio nisi affectatus esset non intelligere.
- 76 Parochum vi adigere, aut dolo inducere ut matrimonio interfit est peccatum mort.
- 77 Præsentia parochi sufficit ad matrimonium etiam si ad aliū finem vocatus, & casu præsens sit.
- 78 Parochus potest assistere matrimonio suorum parochianorum in alterius parochia sine licentia parochi illius loci, in quo assistit.
- 79 Putatiuus parochus validè matrimonio assistit.
- 80 Titulum iniustum beneficii habens parochus validè matrimonio assistit.
- 81 Non promotus infra annum.
- 82 Collationem suam nullam habens, &c.
- 83 Parochus administratione interdictus, suspensus, irregularis, vel excommunicatus non toleratus, modò non sit actualiter depositus, validè matrimonio assistit.
- 84 Schismaticus saltem coloratum titulum habens si non fuit ut talis declaratus, & parochia priuatus, validè matrimonio assistit.
- 85 Fornicator notorie.
- 86 Existens in peccato mort.
- 87 Parochus interdictus seu prohibitus ab Episcopo seu eius vicario ne aliquos matrimonio coniungat, validè assistit.
- 88 Parochus non Sacerdos validè matrimonio assistit.
- 89 Sacerdos deputatus à proprio parocho validè matrimonio assistit.
- 90 Sacerdos Regularis potest deputari à proprio parocho ut matrimonio assistat.
- 91 Clerico non Sacerdoti non potest parochus siue Ordinarius concedere licentiam assistendi matrimonio.
- 92 Parochus habet facultatem concedendi licentiam alteri Sacerdoti assistendi matrimonio suorum parochianorum, quamvis esset irregularis, suspensus, excommunicatus non toleratus.
- 93 Degradatus parochus potest validè alteri Sacerdoti licentiam assistendi matrimonio concedere.
- 94 Parochus potest facultatem cōcedere alteri Sacerdoti non solum in propria parochia, sed etiam extra illam.
- 95 Vicecurati à parochis proprietarijs cōstituti possunt alteri Sacerdoti licentiam assistendi matrimonio concedere.
- 96 Parochus proprius si nolit matrimonio alioquin licito interuenire, potest ad id cogi per superiorem.
- 97 Matrimonium contractum coram parocho alieno de licentia Ordinarij præter ipsius intentionem valet.
- 98 Iurisdictionem Episcopalem habentes possunt licentiam interessendi matrimonio concedere.
- 99 Abbates Ecclesiarum nulli Episcopo subiectarum, possunt licentiam interessendi matrimonijs concedere.
- 100 Capitulum Sede vacante potest licentiam interessendi matrimonio impartiri.
- 101 Legatus à latere in provincia suæ legationis potest licentiam interessendi matrimonio impartiri.
- 102 Cardinales in Ecclesijs suorum titularum possunt matrimonijs interesse, & interessendi licentiam concedere.
- 103 Archiepiscopus dum actu visitat dioceses suffraganeorum, potest in eis licentiam interessendi matrimonijs concedere.
- 104 Archiepiscopus potest cōcedere licentiam interessendi matrimonijs subditorum suffraganeorum suorum nolente suffraganeo aliquos maritaliter coniungi, & ad ipsum Archiepiscopum super ea re appellatur.
- 105 Vicarius generalis Episcopi ex proprio officio interesse potest matrimonijs, & alij Sacerdoti assistendi licentiam concedere.
- 106 Vicarius Episcopi, qui Sacerdos non est, potest præsentiam matrimonio contrahendo præstare.
- 107 Iurisdictione Episcopi suspensa per excommunicationem, aut suspensionem, potest eius vicarius validè interesse matrimonio.
- 108 Licentia ad interessendum matrimonio debet esse expressa, & non tacita.
- 109 Licentia ad assistendum matrimonio debet actum præcedere.
- 110 Licentia metu vel dolo obtenta sufficit ad assistendum matrimonio.
- 111 Licentia contra prohibitionem Episcopi validè datur ad effectum ut matrimonium contractum coram Sacerdote, cui concessa fuit, validum sit.
- 112 Licentia ad assistendum matrimonio non requiritur in scriptis, sed sufficit verbalis.
- 113 Licentia specialis non requiritur, sed sufficit generalis ad assistendum matrimonio.
- 114 Licentia generalis administrandi omnia Sacramenta sufficit ad assistendum matrimonio.
- 115 Sacerdos delegatus validè matrimonijs assistit dum à parocho concedente licentiam assistendi non reuocatur.
- 116 Licentia assistendi matrimonijs, quam parochus alteri Sacerdoti dat, expirat si interim parochus moriatur.
- 117 Matrimonium contractum coram parocho extraneo, qui habet licentiam à proprio parocho vnius ex contrahentibus, & ignorat se illam habere, est inualidum.
- 118 Matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo, qui re vera non habuit à proprio parocho licentiam veram, est nullum.
- 119 Sacerdos credere nō debet dicenti se licentiam habere à parocho ut possit coram ipso contrahere.
- 120 Præsentia testium & parochi in matrimonio contrahendo debet esse simultanea, & non sufficit successiua.
- 121 Testes quicunque ratione compotes, quamvis impuberes, consanguinei, domestici, femine, aut infames, sufficiunt in contrahendis matrimonijs.
- 122 Testes etiam dolo, & ad aliud vocati sufficiunt in contrahendis matrimonijs.

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

- 123 Testes etiam vi detenti, & coacti sufficiunt dummodo intelligant consensus contrahentium.
- 124 Testes non desiderantur rogati in matrimonijs contrahendis.
- 125 Contrahentes absque paracho, & alijs testibus sunt inhabiles ad sic contrahendum.
- 126 Concilium potuit personas etsi laicas inhabilitare, & contractum matrimoni ex causa irritare.
- 127 Matrimonia clandestina, non verò sponsalia irritantur.
- 128 Sponsalia clandestine contrahentes non peccant.
- 129 Matrimonium contrahentes sine paracho & testibus peccant mortaliter.
- 130 Matrimonium contractum absque presentia parochi, vel duorum, aut trium testium in vim sponsaliorum non resoluitur.
- 131 Sponsalia subsequuta copula coram paracho, & testibus, non transeunt in matrimonium.
- 132 Matrimonium nullum ex publica causa non indiget presentia parochi ad illud contrahendum.
- 133 Matrimonium contractum à filia propter metum mortis à matre illatum est invalidum.
- 134 Matrimonium celebratum sub honesta conditione de futuro, ut valide fiat necessario est adimplenda conditio coram paracho, & testibus.
- 135 Matrimonium coram paracho, & testibus contractum hac conditione, si mulier est legitima, subsequuta copula non est validum si postea constituerit mulierem esse illegitimam.
- 136 Matrimonium celebratum coram paracho, & testibus quando fuit nullum ob impedimentum occultum, non est necessarium ad revalidationem illius, quod iterum coram paracho, & alijs testibus celebretur.
- 137 Dispensatione obtenta non tenetur iterum coram paracho & testibus contrahere, qui iam semel coram eisdem contraxere, invalidè tamen.
- 138 Matrimonium infidelium ut fiat Sacramentum non est necessario facienda expressio, & ratificatio consensus coram paracho, & testibus.
- 139 Presentia parochi & testium requiritur ut matrimonium celebratum per procuratorem sit validum.
- 140 Matrimonium absque parochi licentia, vel aliàs non servata forma Concilij minimè potest celebrari data etiam urgente necessitate.
- 141 Parochus, vel alius Sacerdos, qui cum minori testium numero quàm duorum matrimonio clandestino interfuerit, est graviter arbitrio Ordinarij puniendus.
- 142 Pena triennis suspensionis ab officio imposita paracho assistendi matrimonio clandestino non est sublata per hoc decretum.
- 143 Parochus proprius, vel alius Sacerdos de eius licentia assistens matrimonio clandestino ob denunciationum omissionem, suspendendus est triennio.
- 144 Parochus ob licentiam concessam alijs Sacerdoti assistendi matrimonio clandestino incurrit tantum triennalem suspensionem.
- 145 Suspendus ab officio, qui interfuit matrimonio clandestino, non est suspendus à beneficio.
- 146 Episcopus non potest dispensare ab huiusmodi triennali suspensione.
- 147 Contrahentes absque paracho, & alijs testibus ubi Trid. viget, puniendi sunt pena gravi arbitrio Ord.
- 148 Contrahentes matrimonium ante Ecclesiæ benedictionem acceptam ne cohabitent hortatur Concil. in presenti.
- 149 Matrimonium consummare ante Ecclesiæ benedictionem sublato scandalo non est peccatum mort.
- 150 Benedictionem nuptialem omnino omittere est tantum peccatum veniale.
- 151 Benedictio conjugalis non potest nisi inter Missarum solemnias fieri.
- 152 Benedictiones nuptiales in secundis nuptijs non possunt recipere, qui in prioribus acceperunt.
- 153 Consuetudini legitime discesum circa secundas nuptias benedicendas standum est.
- 154 Parochus unusquisque contrahentis sufficit ad benedicendas nuptias.
- 155 Parochus proprius debet recipere eleemosynam occasione benedictionis, & non alius.
- 156 Episcopi & similes iurisdictionem ordinariam habentes, & eorum vicarij possunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales.
- 157 Sacerdos tam secularis, quàm Regularis coniungens in matrimonium, vel benedicens subditos alterius parochiæ absque licentia, &c. remanet suspensus ab officio.
- 158 Sacerdotes Regulares matrimonia ministrantes, seu solemnizantes non habita super his parochialis Presbyteri licentia speciali ultra suspensionem ipso facto sunt communicati.
- 159 Ignorantia qualibet et crassa excusat à suspensione.
- 160 Ipso iure.
- 161 Suspensionis pena huiusmodi nedum ad officium, sed etiam ad beneficium extendi potest.
- 162 Parochus tenetur habere librum in quo coniuges, testes, locum contractus, diem, mensem, & annum describat.
- 163 Parochus obligatur sub mortali ad habendum librum in quo coniuges, &c.
- 164 Matrimonium plenè probatur ex partita desumpta ex libro parochi etiam mortuis testibus, & paracho scribente.
- 165 Fides desumpta ex libro parochi ut probet necessario est facienda cum formali transcriptione partite.
- 166 Matrimonium contrahentes cum peccato mort. incurrunt peccatum mortale.
- 167 Matrimonium detinere non licet absolutè, & per longum tempus, donec contrahentes orationem Dominicam, &c. didicerint.
- 168 Consuetudines antiquas laudabiles, quæ in contrahendis matrimonijs observari solite sunt, non tollit hoc decretum.
- 169 Decretum hoc ut robur suum accipiat, requiritur necessario in parochijs publicari.
- 170 Matrimonium contrahere coram paracho, & testibus tenentur ij apud quos promulgatum est Concilium Trident. si ibi contrahant.
- 171 Non tamen si aliò migrent ubi non est acceptatum.
- 172 Matrimonium non est legitimum si contrahatur inter se conferentes ad locum in quo Concilium non est promulgatum sub animo sine paracho, & testibus contrahendi.
- 173 Matrimonium contrahere coram paracho, & testibus

bus tenetur incola illius loci, in quo non est acceptatum Concilium si diuertat ad locum in quo est receptum.

174 Episcopus non potest matrimonia inuadare per sua decreta synodalia, quæ clandestinæ, & sine

parcho, & testibus contracti essent, si ibi non est promulgatum Concil. Trident.

175 Decretum hoc obligat post triginta dies ab eius promulgatione etiam ignorantes quoad annulationem matrimoni.

TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & vera esse matrimonia, quandiu Ecclesia ea irrita non fecit, & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnet, qui ea vera, ac rata esse negant, & quique falso affirmant, matrimonia à filiis familias, sine consensu parentum contracta irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper a detestata est, atque prohibuit, verum cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse, & grauiora peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugijs ortum habent, præsertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore vxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur, ^a iccirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III. celebrati, vestigijs inhaerendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter ^b à proprio contrahentium Parocho, & tribus continuis diebus festiuis, ^c in Ecclesia, inter Missarum solemnias publice denunciatur, inter quos matrimonium fit contrahendum, ^d quibus denunciationibus factis, ^e si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij, ^f in facie Ecclesiæ, procedatur, ubi Parochus, ^g viro & muliere interrogatis, ^h & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat, ⁱ Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: vel alijs vtatur verbis, iuxta receptum vniuersiusque prouinciæ ritum. ^k Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, ^l matrimonium maliciose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc vel vna tantum denunciatio fiat, vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur, ^m & deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant, ut si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur, ⁿ nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædictæ denunciationes remittantur, ^o quod illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam ^p præsentem Parocho, ^q vel alio Sacerdote, ^r de ipsius Parochi, ^s seu Ordinarij ^t licentia, ^u & duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, ^v eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, ^w & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsentem decreto irritos facit & annullat. ^x Insuper Parochum, vel alium Sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel Sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, ^y necnon ipsos contrahentes grauius arbitrio Ordinarij puniri præcipit. ^z Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem sacerdotalem, ^{aa} in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent, ^{ab} & statuatque benedictionem ^{ac} à proprio Parocho fieri, neque à quoquam, ^{ad} nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam, alij Sacerdoti concedi posse, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel priuilegio, non obstante. ^{ae} Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos, ^{af} siue regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponso sine illorum Parochi licentia matrimonium coniungere, aut benedicere ^{ag} ausus fuerit, ipso iure ^{ah} tamdiu suspensus maneat, ^{ai} & tamdiu ab Ordinario eius Parochi qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluitur. ^{aj} Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & testium nomina, diemque & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, ut, antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonij consummationem ^{ak} sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum piè accedant. ^{al} Si quæ prouinciæ alijs vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & caeremonijs hæc in re vtuntur, eas omnino retineri sancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam salubria præcepta quenuquam lateant, Ordinarijs omnibus præcipit, ut, cum primum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari ^{am} in singulis suarum diocesum parochialibus Ecclesijs, idque in primo anno quam sapissimè fiat, deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, ^{an} ut huiusmodi decretum in vnaquaque parochia, suum robur ^{ao} post triginta dies habere incipiat à die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

Vide Perez l. 1. vers. quærit etiam potest. tit. 1. lib. 5. ordin. pag. 27. cum seq. Menoch. conf. 398. Ceual. commun. contra communes quest. 604. Henriq. in summ. lib. 11. cap. 3. Salzed. ad Bernard. in pract. c. 76. Segura Diualos in direct. iudic. part. 2. cap. 15. & 16. Spin. in speculo testament. gloss. 15. princ. Henriq. in summ. lib. 11. cap. 3. Petr. de Ledesma in tract. de matrim. cap. 45. Gutier. de iurament. confirmat. p. 1. cap. 51. & de matrim. cap. 55. cum seqq. Possuin. de officio Curati cap. 10. Rebell. de obligat. iustit. p. 2. lib. 2. quest. 7. & lib. 4. in fine. Cened. pract. & canon. quest. lib. 1. quest. 30. per tot. Armendar. in addit. ad recopil. logum Nauarre lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi c. 15. Barbof. Collect. in Concil. Trid.

§. 10. cum seqq. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. different. 11. Fernand. in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 17. §. 2. & c. 18. Vincent. Filliuc. in q. moral. tract. 10. cap. 6. Bonacin. de matrim. quest. 2. Basil. Pont. eodem tract. lib. 5. cap. 30. Gasp. Hurtado in simili tract. disput. 5. diff. 3. cum seqq. Paul. Layman. in Theologia moralis tract. 10. part. 2. cap. 4. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 32. & de officio, & potestate parochi part. 2. cap. 21.

^a Quique falso affirmarunt matrimonia à filiis familias, &c. Vide Cassan. in catalogo gloriæ mundi p. 10. confid. 36. Perez lib. 1. prope fin. vers. constat autem ex prædicto Concil. pag. 36. tit. 1. lib. 5. ordin. Cardin. Bellarmin. lib. 1. de ma-

T 3 trim.

^a Cap. non omnis c. non norantur & c. fin. 32. q. 2. c. aliter & c. nostrates 30. q. 5. c. videtur. qui matrimon. accus. poss. Concil. Tolet. 3. cap. 10. ^b Conc. Lateranens. in cap. 51. & in c. cum inhibito de clandestin. de sponsal.

^c Cap. 1. cum multis seqq. & cap. annull. 33. q. 2.

^d Gratis benedictio datur Alex. III. constitut. sua part. 1. cap. 7. & Innoc. III. in 1. Concilio Later. c. 66.

- trimon. cap. 19. & 20. Couar. de sponsal. part. 2. cap. 3. §. 8. nu. 5. Sayr. in clau. regia lib. 7. cap. 5. num. 12. Cened. ad Decretal. collect. §. 8. num. 7. Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 14. num. 4. Gutier. canon. lib. 1. cap. 20. num. 1. & 2. & in tract. de matrim. cap. 79. à princ. Rebell. d. lib. 2. quest. 7. sect. 1. Molfes. in summa Theolog. moralis tract. 4. cap. 7. à num. 25. Bonacin. de matrim. quest. 4. puncto 17. num. 23. Melch. Phœbus Lusit. decis. 4. §. 5. num. 10. cum segg. tom. 1. Gaspar Hurtado de matrim. disp. 6. diff. 10. in princip. vbi num. seg. post Sanch. Agid. de Coninck & Vasq. resoluit filios posse licite parentibus inuitis matrimonium contrahere; subditque quamuis non sit contra reuerentiam parentibus debitam filios illis inuitis hoc, aut illud matrimonium contrahere, eis tamen inconsultis, seu non certioribus factis contrahere matrimonium aliquod esse grauem defectum irreuerentia, & peccatum mortale, nisi quando filij timent parentes inuiste impedituros matrimonium, aut quando adest alia rationalis causa occultandi parentibus matrimonium.
3. Vnde parentes non posse liberos exheredare, neque eis dotem denegare eo quod contrahunt matrimonium ipsi inuitis, ac proinde esse abrogatas leges cuius es permittentes patri filios exheredare si sine eorum consensu nuptiarum, tenent Burg. de Pace conf. 20. num. 8. Martens. l. 2. gloss. 4. per tot. tit. 1. lib. 5. noue recopil. Spin. in ifeulo testam. gloss. 20. princip. ex num. 66. Molin. de primog. lib. 2. c. 16. à princip. Mich. Salon. in 2. 2. quest. 5. de dominio art. 5. in §. questio hac in primis, Menoch. de arbitr. casu 453. nu. 8. & de præsump. lib. 4. præsump. 189. nu. 55. & consil. 69. à nu. 22. Gutier. pract. lib. 2. q. 1. ex nu. 2. Surt. de aliment. tit. 1. q. 5. nu. 17. Cened. ad Decretal. collect. §. 8. nu. 8. Vazq. disp. 4. nu. 24. Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 24. Gaspar Hurtado in simili tract. disp. 6. diff. 10. nu. 3. in fine.
4. Prou. nec etiam statutum, seu legem municipalem prohibentem filijs matrimonium contrahere sine voluntate parentum valere, nec penas ab eo impositas validas esse, sed iure Canonico abrogatas, concludunt Pichard. in princip. Instit. de nupt. num. 6. & 11. & in princip. de inoffic. testam. num. 9. Martens. d. gloss. 4. num. 49. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de sacrament. matrimon. cap. 7. concl. 5. dub. vnic. Franc. Viui. Neapol. decis. 523. num. 3. Cenall. commun. contra commun. q. 5. num. 2. & q. 314. num. 3. D. Barbof. in lib. 1. part. 4. num. 27. 32. & 35. ff. soluto matrim. Gutier. canon. lib. 1. cap. 20. num. 2. & lib. 2. q. 1. & de matrim. c. 80. à princip. Valdes. ad Xuar. l. 2. tit. de los casamientos, pag. mibi 50. Bapt. Costa de scientia, & ignorantia, cent. 2. dist. 40. nu. 71. & reg. 1. 1. Mart. de iuris. p. 4. cent. 1. casu 70. Bened. Agid. in repet. l. Titia. part. 3. nu. 30. cum segg. ff. de condit. & demonstrat. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. diff. 7. num. 9. cum segg. Mastrill. Sicilicet decis. 163. Bernard. Graux. ad pract. Camere Imper. lib. 2. conclus. 95. Et ex Patribus Societatis I E S V Henric. in sum. lib. 11. cap. 6. §. 1. littera C. Azor. institut. moral. p. 2. lib. 2. cap. 2. q. 3. Molin. de iustitia tract. 2. disp. 176. vers. dubium, Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 47. num. 12. Rebell. d. p. 2. lib. 2. quest. 14. sect. fin. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 2. disp. 28. num. 48. cum segg. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. num. 19. vers. quod verò attinet.
5. A proprio contrahentium Parocho. Illud dici, in cuius parochia habitant contrahentes tempore matrimonij, existimant Aloyf. Rice. in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 244. in 1. edit. alias resol. 214. num. 1. in 1. edit. Bonacin. de matrim. q. 2. puncto 8. numer. 1. Gutier. eod. tract. cap. 64. num. 19.
6. Seu illum dici in cuius parochia contrahentes domicilium habent, vel cui principaliter incumbit cura animarum in loco domicilij, rectius videntur sentire Parnorm. in cap. in nostra 11. de sepult. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 219. num. 6. Spin. d. gloss. 15. num. 41. Henric. d. lib. 11. cap. 3. §. 3. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 76. num. 18. Placc. in praxi Episcop. part. 2. cap. 4. num. 32. Cened. pract. & canon. quest. lib. 1. quest. 30. à num. 45. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. diff. 7. num. 9. 88. Hurtado de matrim. disp. 5. diff. 6. nu. 19. Ego ipse de officio, & potest. Episcop. p. 2. alleg. 32. num. 59. vbi nu. 64. cum Sanch. d. lib. 3. disp. 23. nu. 14. aduerto non opus esse expectare vt maiori anni parte

parochiani in parochia, vel diocesi habitent, sed statim ac annum habendi maiori anni parte habentes, incipit habitare, & effici parochianos, de quo etiam Emman. Sa in aphorism. verb. matrimonium, nu. 2. & verb. Parochus, nu. 2. vers. ad matrimonium, Basil. Pont. de matrim. lib. 5. c. 3. §. 1. nu. 4. cum segg. Ferentil. in anpot. ad decis. 713. Buratti nu. 15. Rot. in Toletana matrimony 10. Decembris 1625. coram R. P. D. Merlino.

Vnde feminam, quæ coram Parocho suæ Parochia contraxit matrimonium inualidum, & iteque inde transfuit ad domum concubinarij intentione perpetuæ cum illo manendi, non posse postea coram eodem Parocho matrimonium de nouo valide celebrare, tenent Sanch. d. lib. 3. disp. 23. num. 15. Bonacin. d. q. 2. puncto 8. nu. 3. vers. fecundum, quos refero d. alleg. 32. nu. 67. & de officio, & potest. Parochi, c. 21. num. 35.

Proprium Parochum illum dici, in cuius parochia contrahentes domicilium habent, quamuis illud data opera habitare inceperint simulare, & animo fraudandi proprios Parochos, resoluit Sanch. d. lib. 3. disp. 18. sub num. 29. vers. ceterum, & disp. 25. sub num. 11. in fine Gutier. de matrim. c. 65. nu. 11. Filluc. in q. moral. tract. 10. de Sacram. p. 1. c. 6. num. 199. Bonacin. d. q. 2. puncto 8. num. 4. quos sequi videtur Rot. in d. Toletana matrimony.

Matrimonium contractum coram parocho illius loci vbi contrahentes reperiuntur, non animo ibi domicilium constituendi, sed recreationis causa, non valere, refert decium Garc. de benef. p. 5. cap. 7. num. 11. ad 1.

Matrimonium contractum coram Parocho illius loci vbi contrahens moratur tanquam Prætor, index, seu medicus temporalis, validum esse, refert pariter decium idem Garc. d. cap. 7. num. 11. ad 5.

Matrimonium contractum post quartum habitationis mensem à muliere coram Parocho oppidi, ad quod à ciuitate in qua habitabat, ad scandalà submouenda iussu Principis secularis translata fuerat, sub præcepto illinc non discedendi, donec aliud statutum non esset, valere dicit Aldan. in compendio Canon. resol. lib. 1. tit. 8. numer. 10. vbi refert decium sub die 6. Iunij 1621. per doctrinam Deciani in tract. crim. lib. 4. cap. 16. nu. 16. & aliorum, quos citat Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 23. q. 1. & 3.

Validum fuisse matrimonium cuiusdam iuuenis cum meretrice, qui dubitauerat illud in propria ciuitate contrahere, adhibendo Concilij Tridenti solemnitates, eo quod iuuenis parentes eis impedimentum de facili factum erant, & propterea Romam venerunt, & coram testibus, & Parocho in Parochia in qua aliquantulum permorati erant, matrimonium contraxerunt per verba de præfenti, firmat Aldan. d. tit. 8. num. 12. attestans decium in Senen. 17. Maij 1600.

Parochum proprium ad coniungendos aliquos matrimonio, qui sunt ex diuersis Parochijs, esse, & sufficere habitationis scemina, quando contrahitur in Parochia habitationis vxoris, & sufficere Parochum viri, quando contrahitur in Parochia habitationis viri, resoluit, deciumque referunt Nauarr. in man. cap. 25. num. 144. & consil. 3. sub tit. de clandest. despons. num. 1. in nouis, Spin. d. gloss. 15. num. 47. Segura Daualos d. part. 2. c. 15. num. 47. Triulsan. Veneticæ decis. 23. num. 1. lib. 1. Sanch. d. lib. 3. disp. 19. Franc. Molin. d. diff. 7. num. 89. Vgolin. de officio, & potest. Episcop. c. 15. §. 10. num. 3. Armendar. in addit. ad re. cop. legum Nauarre, lib. 4. tit. 15. lib. 1. de matrim. num. 15. & 17. Fernandez d. part. 3. cap. 18. §. 1. num. 11. Ferentil. in annotat. ad d. decis. 713. Buratti num. 17. Ego ipse d. allegat. 32. num. 65. & d. cap. 21. num. 44.

Et sufficere Parochum viri etiam in Parochia mulieris, & è contra, quia Concil. in præfenti videtur voluisse præfentiam Parochi, & testium ad tollendam clandestinitatem, ad quos sufficit vnus Parochus, siue viri, siue mulieris, resoluit Salzed. ad Bernard. in pract. c. 76. dub. 14. Caualcan. decis. 12. n. 21. p. 2. Spin. d. gloss. 15. nu. 41. Cenall. d. q. 604. num. 6. Henric. lib. 11. cap. 3. §. 2. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. part. 2. cap. 9. num. 39. in fine, Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. Parochus, §. 1. Armendar. dict. libro 1. de matrim. numero 7. 13. 14. & 28. Sanch. dict. libro 3. disp. 19. ex numero 1. Rebello dict. part. 2. libro 2. quest. 8. Paul. Comitoli resp.

- reſp. moral. lib. 1. g. 121. num. 2. Agid. de ConineK d. diſput. 27. num. 19. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum fori Eccleſ. deciſ. 244. in 1. edit. aliàs reſol. 214. num. 1. in 2. edit. Gutier. d. cap. 62. nu. 4. Vgolin. d. cap. 15. §. 10. num. 3. Bonacin. d. queſt. 2. puncto 8. num. 7. Paul. Layman. in Theolog. moral. lib. 5. traſt. 10. part. 2. cap. 5. num. 3. Gaſpar Hurtado de matrim. diſput. 5. diffie. 6. num. 20. Rota apud Farin. deciſ. 390. num. 6. part. 2. recent. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 98. & d. cap. 21. num. 45.*
15. Parochos duos ſimul quoad hunc effectum poſſe reperiiri, vbi ſcilicet quis dimidia anni parte in vna Parochia, altera dimidia in alia habitat, reſoluunt Nauarr. conf. 7. num. 3. de clandest. deſponſat. in nouis. Sanch. d. lib. 3. diſput. 24. Segura Daualos d. part. 2. cap. 15. num. 47. Franc. Molin. d. diſſent. 11. num. 91. Gutier. d. cap. 62. num. 4. & cap. 64. num. 2. Bonacin. d. puncto 8. num. 5. Ferentil. in annoiat. ad d. deciſ. 713. Buratti num. 14. Rota in Toletana matrimonij 10. Decembris 1615. & in Neapolitana matrimonij 30. Martij 1629. coram R. P. D. Merlino. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 69. & d. cap. 21. num. 41. quibus locis aduerto quòd vbi inæqualitas habitacionis datur, maioris temporis pars eum facit Parochum, in quo habitatio fit.
16. Vnde Parochum ruralem non eſſe proprium Parochum quando rus vel recreationis cauſa habitat, aut ad paucos dies tantum incolitur, non autem maiore parte anni, reſoluunt Nauarr. d. conf. 7. num. 2. Seraphin. de eiſ. 605. Aloyſ. Ricc. in d. praxi reſol. 214. num. 2. Franc. Molin. d. diſſer. 11. num. 90. Sanch. d. lib. 3. diſput. 23. num. 12. Bellet. diſquiſit. clerical. par. 1. tit. de exempt. clericor. à ſtatutis. §. 5. num. 8. cum ſeqq. Bonacin. d. queſt. 7. puncto 5. num. 3. verſ. 3. & ſeq. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 66. & d. cap. 21. num. 42.
17. Habitantem in confinio duarum Eccleſiarum Parochialium cenſeri Parochianum illius, in qua domus aditum magis frequentatum habet, tenet Aloyſ. Ricc. in praxi rerum fori Eccleſ. deciſ. 333. in 1. edit. aliàs reſol. 510. in 2. edit. quem reſero dicto alleg. 32. num. 71. & dict. cap. 21. num. 43.
18. Tribus continuis diebus feſtiuis. Vide Chamer. d. dub. 17. verſ. ſecundo. Sanch. d. lib. 3. diſput. 6. num. 8. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 225. Bonacin. d. queſt. 2. puncto 6. num. 14. metipſum d. alleg. 32. num. 12. & d. cap. 21. num. 19.
19. Et intelligi de feſtis, que ſibi non ſuccedunt immediate, aſſerunt Segura Daualos d. part. 2. cap. 16. num. 20. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum fori Eccleſ. reſol. 224. num. 4. in 2. edit. Agid. de ConineK d. tom. 2. diſput. 28. num. 47. Fernandez in examine Theolog. moralis p. 3. cap. 17. §. 2. num. 2. & 3. Vgolin. d. cap. 15. §. 11. & num. 4. & 5.
- Contra Hurtado de matrim. diſput. 5. diffie. 18. num. 60. Baſil. Pont. de impediment. matrim. cap. 26. §. 4. in princ. exiſtantes procedere etiamſi huiusmodi dies feſti ſibi ſuccedant.
20. Parochum non debere inter vnam & alteram denunciationem multos dies feſtos interponere, ita vt ob magnum temporis interuallum, ſeu moram fieri poſſit vt parochiani tardiores vadant ad deferenda impedimenta, & interim obliuiſcantur præcedentium denunciationum, ait Sanch. dicto diſput. 6. num. 8. Gutier. d. cap. 56. num. 4. ad ſinem. Poſſeuin. d. cap. 10. num. 4. & 5. Agid. de ConineK d. diſput. 27. dub. 5. num. 47. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 226. Bonacin. d. puncto 6. num. 15. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 13. & d. cap. 21. num. 19. in fine.
21. Illum, qui intra quatuor menſes poſt peractas denunciationes non contraxit matrimonium, non poſſe illud inire niſi nouas denunciationes præmittat, reſerunt deciſum Rebelle de obligat. iuſtit. part. 2. lib. 4. in declarat. ſect. 2. num. 8. Bonacin. queſt. 4. puncto 6. num. 1. verſ. quarto.
22. Diebus feſtiuis. Ergo diebus ſerialibus denunciationes fieri non poſſe etiam cum diſpenſatione Episcopis, tenent Zerol. in praxi Episcopali. par. 1. verb. matrimonium. §. 4. Chamer. d. dub. 17. verſ. 4. Vgolin. d. cap. 15. §. 11. num. 3. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 83. num. 28. Sanch. d. lib. 3. diſput. 6. num. 9. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum fori Eccleſ. reſol. 224. num. 3. in 2. edit. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 14. & d. cap. 21. num. 20. Marcel. Vulpe cap. 15. num. 4.
23. Denunciationes tamen huiusmodi fieri poſſe alio die quam feſto, eo ſcilicet, quo ingens hominum multitudo ad Eccleſiam accedit, vt accidit quando inſignis Concionator concionem habiturus eſt, vel eſt dies feſtus vocationis illius Eccleſie, etiamſi non ſit de præcepto, niſi vſque ad meridiem, tradunt Sanchez d. diſput. 6. num. 9. Valer. Reginald. d. lib. 31. nu. 227. Gutier. de matr. c. 56. n. 8. Bonacin. d. queſt. 2. puncto 6. nu. 18. & 19. Poſſeuin. d. cap. 10. num. 12. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 15. & d. cap. 21. num. 20. Hurtado de matrim. diſput. 5. diffie. 18. num. 61. in fine, vbi intelligit, ſi id ſit conſuetudine introductum.
24. In Eccleſia. Extra Eccleſiam, & Miſſarum ſolemnia denunciationes valide fieri poſſe ſi magnus populi concurſus, & locus aptus ſit, vt ad multorum notitiam perueniat, reſoluunt Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 227. Gutier. d. c. 56. num. 7. Bonacin. d. queſt. 2. puncto 6. num. 17. Baſil. Pont. de impediment. matrim. cap. 26. §. 4. in princ. & in nouiſſimo traſt. de Sacrament. matrim. lib. 5. cap. 30. num. 6. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 16. & d. cap. 21. num. 21. vbi num. 22. pono formulam, qua in his denunciationibus vti debet Parochus.
25. Publicè denuntietur, &c. Denunciationes fieri debere à proprio contrahentium Parocho, vel ab alio de eius licentia, ex hoc text. colligunt Fr. Emman. in ſumm. par. 1. cap. 217. num. 6. Sanchez de matrim. lib. 3. diſput. 6. à nu. 4. Agid. de ConineK de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſput. 27. dub. 5. num. 50. Valer. Reginald. in praxi fori ponit lib. 31. num. 225. Bonacin. de matrim. g. 2. puncto 6. num. 12. Torrelblanca de iure ſpir. lib. 2. c. 15. ſect. 13. num. 30. cum ſeqq. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 9. & d. c. 1. num. 17.
26. Vbi ſcilicet ambo contrahentes in vna, & eadem habitant Parochia, nam quando illi ſunt diuerſarum Parochiarum, in vtraque ſponſi & ſponſæ Parochia denunciationes eſſe faciendas, reſoluunt Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 3. num. 21. Petr. Ledefina de matrim. g. 45. art. 5. puncto 3. & in ſumma part. 1. de Sacrament. matrim. cap. 6. conſul. 7. verſ. haſſe de aduertir. Henriq. d. lib. 11. cap. 7. §. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. matrimonium. §. 5. Poſſeuin. de officio curati. cap. 10. num. 3. Sanch. d. lib. 3. diſput. 6. num. 4. Chamerot. de Sacrament. traſt. 12. de matrim. dub. 17. verſ. quinto. Vgolin. de officio Episcop. c. 15. §. 11. num. 2. Rebelle de obligat. iuſtit. part. 2. lib. 2. g. 7. num. 10. verſ. que loco. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 225. Agid. de ConineK d. tom. 2. diſput. 27. num. 40. Aloyſ. Ricc. in praxi anrea reſol. 437. Moſſes in ſumma Theologia moralis, traſt. 4. cap. 8. num. 14. Baſil. Pont. de impediment. matrim. cap. 26. §. 4. in princ. Gutier. de matrim. cap. 56. num. 5. Bonacin. d. g. 2. puncto 6. num. 10. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 11. vbi etiam pluribus citatis Doctribus aduerto quòd ſi contrahentes plura habuerint domicilia, ſeu Parochias, faciende ſunt huiusmodi denunciationes in ea, in qua diutius habitant, & principalem habent larem, vel potiùs in ea, in qua verosimilis eſt ſciri impedimenta.
27. Vicarium generale non poſſe impedire quòd Parochi denunciationes faciant abſque ſua licentia, dixi de officio, & poteſt. Parochi, cap. 21. num. 16. addens ſic fuiſſe deciſum ſub die 27. Maij 1617.
28. Denunciationes non eſſe de ſubſtantia, aut forma, earumque omiſſione minime irritari matrimonium, tenent Nauarr. in man. cap. 22. nu. 70. verſ. tertio aduertendum, & conf. 17. nu. 4. ſub tit. de ſponſal. in nouis. Hippol. Riminald. conf. 691. nu. 34. lib. 6. Salzed. ad Bernard. in praxi c. 76. verb. ſuſpenditur ab officio, verſ. ante omnia. Sarmient. ſelect. lib. 1. c. 6. num. 7. Perez. l. 1. tit. 15. lib. 5. ordin. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 3. num. 21. in med. Vinald. in candel. aureo, tit. de matrim. num. 84. & 85. Spin. d. gloſſ. 15. princip. à num. 24. Segura Daualos d. p. 2. c. 15. num. 36. & c. 16. num. 1. Matienſ. in rubric. tit. 1. gloſſ. 1. num. 34. lib. 5. noua recopil. Fr. Emman. in ſumma tom. 1. cap. 217. num. 2. Henriq. in ſumma lib. 11. cap. 5. §. 1. Vega in ſumma lib. 3. cap. 166. Petr. de Ledefina de matrim. queſt. 45. art. 5. puncto 2. dub. 1. conſul. 2. & in ſumma p. 1. de Sacrament. vbi de ſacram. matrim. cap. 6. conſul. 2. in fine Gutier. de iuram. confirmat. p. 1. c. 51. nu. 2. & canon. lib. 1. c. 19. nu. 12. & praxi lib. 2. queſt. 4. num. 13. & in traſt. de matrim. cap. 56. num. 2. & c. 73. num. 1. Chamerot. de Sacram. traſt. 12. de matrim. dub. 17. pag. 724. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 83. num. 7. Piaſec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 4. num. 29. Franc. Leo in theſauro fori Eccleſ. part. 2. cap. 9. nu. 45. Aloyſ. Ricc. in praxi fori Eccleſ. deciſ. 257. in 1. edit. aliàs reſol. 274. num. 6. in 2.

- in 2. edit. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi. c. 15 §. 11. num. 6. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 5. Rebell. de obligat. iur. fit. part. 2. lib. 2. quæst. 7. sect. 2. nu. 8. Gasp. Hurtado in tract. de matrim. disp. 5. diff. 18. num. 58. cum segg. Valer. Reginald. in praxi fori pœnis. lib. 31. num. 222. Agid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disp. 27. num. 49. Mart. de iurisd. p. 4. casu 71. num. 11. cum segg. Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra lib. 4. tit. 15. lib. 1. de matrim. num. 2. & 3. Franc. Molin. d. diff. 11. num. 45. Campan. in diuorsorio iuris canon. rub. 11. cap. 13. num. 143. Fernandez in examine Theolog. moral. p. 3. cap. 17. §. 2. num. 5. Molles. in summa Theolog. moral. tract. 4. cap. 9. num. 24. Bonacin. de matrim. q. 2. puncto 6. num. 6. Basil. Pont. in simili tract. lib. 5. cap. 30. num. 2. Rot. apud Farin. decis. 390. nu. 5. part. 2. recent. & in Vlixbonen. matrimonij 16. Februarij 1622. coram Patriarcha Manzanedo. & apud Postium post tract. mandati de manutenuendo dec. 241. num. 12. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 15. num. 7. Ego ipse dicta alleg. 32. num. 1.
- Contra Cephal. conf. 421. à num. 1. lib. 3. & Menoch. conf. 79. num. 70. & conf. 398. per tot. existimantes denunciationum omissionem matrimonium vitare.
22. Peccare tamen grauius Parochum prætermisiss denunciationibus matrimonium celebrantem sine facultate, aut legitima causa, resoluunt Spin. dicto gloss. 15. prime. num. 16. Chamerot. d. dub. 17. not. 1. Petr. de Ledesma de matrim. quæst. 45. art. 5. vers. sed aliud est dubium, & in summa d. cap. 6. concl. 6. Ceuall. dicto quæst. 604. num. 85. Gutier. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 51. nu. 29. & in tract. de matrim. cap. 56. nu. 4. & c. 57. nu. 1. Aloyf. Ricc. d. res. 224. num. 2. Agid. de Coninck d. disp. 27. num. 51. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 123. Sanch. d. lib. 3. disp. 5. num. 6. Molles. d. tract. 4. cap. 9. num. 25. Fernandez d. p. 3. cap. 16. §. 2. num. 12. Bonacin. d. puncto 6. num. 8. & 9. Basil. Pont. de Sacram. matrim. lib. 5. cap. 30. num. 3. Armendar. d. l. 1. de matrim. num. 4. vbi ait Parochum prætermisiss denunciationibus matrimonium celebrantem ab Ordinario seuerius puniendum. Ego ipse d. alleg. 32. num. 2. & d. cap. 21. num. 25.
30. Parochum timore mortis matrimonio assistentem omisiss debitis denunciationibus non peccare, nisi id faciat in contemptum Clauium, post Sanch. tenet Galet. in margarita casuum conscient. verb. Parochus 4.
31. Parochum, qui omisiss denunciationibus sine licentia Ordinarij aliquos desponsauit, incurrere pœnam triennalis suspensionis comminatum in cap. cum inhibicio §. fane, de clandest. desponsat. tenent Maiol. de irregul. lib. 3. c. 25. num. 17. Henriq. d. lib. 11. c. 5. §. 6. Sahag. ad tit. de desponsat. num. 46. Sanch. lib. 2. disp. 48. num. 5. Bonacin. d. puncto 6. num. 3. Ego ipse d. alleg. 32. num. 7. & d. cap. 21. num. 27.
32. Matrimonium enim clandestinum quoad incurrendas penas matrimonijs clandestinis appositas, dici quâdô propria auctoritate, & sic illicitè denunciations huiusmodi omittuntur, etiam si illud deinde fiat coram Parocho, & testibus, tenent Henriq. d. lib. 11. c. 6. §. 2. littera M. Petr. de Ledesma d. cap. 6. dub. 3. prope fin. Gutier. de matrim. cap. 55. nu. 5. Sanch. lib. 2. disp. 1. Basil. Pont. de Sacram. matrim. lib. 5. cap. 37. Agid. de Coninck d. tom. 2. disp. 18. num. 103. & disp. 27. num. 83. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. diff. 11. ex nu. 40. Contra Petr. de Ledesma de matrim. q. 45. art. 5. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 176. Hurtado d. disp. 5. diff. 22.
33. Quibus denunciationibus factis, &c. Parochum non debere ad celebrationem matrimonij procedere statim atque denunciations tres factæ erunt, sed trium, vel duorum saltem dierum spatium intericere, ut liceat vnicuique de impedimentis cogitare, eaque aperire, nisi temporis angustijs præmatur, siue instantis Aduentus tempore, siue Quadragesimæ, dixi d. c. 21. nu. 23.
34. Si nullum legitimum opponatur impedimentum. Denunciationum vi, qui nouit aliquod impedimentum inter volentes contrahere, etiam si occultum sit, & illud probare non possit, sub peccato mortali teneri denuntiare, tradunt Chamer. dicto dub. 27. vers. septimo, & vers. nono, Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 228. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 11. num. 21. & 27. & de matrim. cap. 59. Sanch. lib. 3. disp. 13. num. 2. Agid. de Coninck d. disp. 27. dub. 7. nu. 61.
- Bonacin. d. q. 2. puncto 6. num. 20. Ego ipse d. alleg. 32. num. 25. Hurtado de matrim. disp. 5. diff. 21.
- Cognoscentem aliquod impedimentum, vel occultum, aut sub secreto, ita vt solus ipse nouerit, præcipue si nascitur ex infamia, aut peccato, non teneri detegere, sicut nec teneri impedimenta denuntiare cum graui suo incommodo, vel aliorum scandalo, tenent Chamer. vbi proximè, Bonacin. d. puncto 6. num. 20. Basil. Pont. de impedim. matrim. c. 26. §. 4. vers. denique. Hurtado d. diff. 21. num. 75. vers. id autem.
- ¶ In facie Ecclesie. Non impedire hæc verba quin domi matrimonium celebrari possit, in tantum quod Ordinarius prohibere non potest, quin matrimonia domi celebrentur celebrata Concilij forma, sed cum maximè deceat vt in Ecclesia celebrentur, debere id hortari, non præcipere, referunt decisum Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 2. cap. 9. num. 48. Possen. de officio Curati, cap. 10. num. 15. Sanchez d. lib. 3. disp. 15. num. 20. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 241. Basil. Pont. de impedim. matrim. cap. 26. §. 2. vers. tertio, Rebello dict. p. 2. lib. 2. quæst. 7. num. 11. Ego ipse d. cap. 21. nu. 29. Diana moral. resol. p. 3. tract. 4. resol. 279. Marcel. Vulpe d. cap. 15. num. 15.
- ¶ Viro, & muliere interrogatis. Parochum teneri contrahentes interrogare de mutuo consensu, vtrum scilicet femina velit ducere virum, & vir feminam, asserunt Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 175. Agid. de Coninck d. disp. 27. dub. 5. num. 74. Gutier. d. cap. 69. ad finem, Bonacina de matrim. quæst. 1. puncto 8. num. 40. Filliuc. d. tract. 10. num. 223. Ego ipse d. alleg. 32. num. 168. & d. cap. 21. num. 87.
- Alias si omittat, grauius peccare resoluunt Basil. Pont. d. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus, condit. 6. nisi certus esset de mutuo illorum consensu, tunc enim omissionem huius interrogationis esse tantummodo peccatum veniale, resoluunt Bonacin. d. num. 40.
- ¶ Et eorum mutuo consensu intellecto. Quibus nam signis sufficienter exprimi possit consensus ad matrimonium requisitus? vide Petr. de Ledesma in summa. part. 1. de Sacram. vbi de sacram. matrim. cap. 8. Rebell. d. lib. 2. quæst. 10. Gutier. d. tractat. de matrim. cap. 46. Gaspar Hurtado in simili tractat. disp. 3. diff. 2. cum segg.
- Ad valorem contractus matrimonij non requiri quod consensus actualis vtriusque sit simul tempore, id est, vnus statim post alterum, resoluunt Mai. in disp. 27. quæst. 1. Nauar. in man. c. 22. num. 80. Agid. de Coninck d. disp. 24. dub. 7. existimantes nullam temporis distantiam inter consensum actualem vnus, & inter consensum actualem alterius, quamuis maximam, obstare valori contractus matrimonij, dum prior consensus permaneat saltem habitualiter, Sot. in 4. disp. 27. q. 1. art. 3. Cou. de desponsat. p. 2. cap. 4. in princ. Henriq. d. lib. 11. cap. 3. Barthol. Ledesma de matrim. dub. 17. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 32. Basil. Pont. in simili tract. lib. 2. cap. 16. tenentes requiri quod non sit magna distantia inter consensum actualem vnus, & consensum actualem alterius, quia post magnam distantiam non remanet, nec durat moraliter consensus prior, ac proinde ex priori consensu multum distante à posteriori, & ex posteriori non potest actu fieri contractus matrimonij, qui ex consensu vtriusque essentialiter coalescit. Discrepant tamen isti Doctores in taxanda distantia, quæ valori matrimonij obstat, quia Sot. existimat distantiam septemum obstat, Henriquez distantiam biennij, Ledesma distantiam vnus anni, Sanch. verò taxationem distantie obstantis remittit arbitrio prudentis, attentis peculiaribus circumstantijs.
- Vtrum autem ad reuolidandum contractum matrimonij nullum, quia vni deficit consensus verus, aut legitimus, sufficiat quod iste renouet consensum absque eo quod alter, qui verè, & legitime consensit, iterum de nouo consentiat? Sufficere, quod ille, cui deficit consensus verus, aut legitimus, de nouo consentiat, absque eo quod alter iterum de nouo consentiat, affirmant Nauar. d. cap. 22. num. 80. Henriq. d. lib. 11. cap. 10. Sanch. dict. lib. 2. disp. 32. Agid. de Coninck d. disp. 24. dub. 10.
- At non sufficere, quod ille, cui deficit consensus verus, aut legitimus, de nouo consentiat, sed necessarium esse quod vterque de nouo consentiat, tenent Barthol. Ledesma

Ledefma de matrim. dub. 19. Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. quæst. 120. Basil. Pont. de sacrament. matrim. lib. 4. cap. 24. Gasp. Hurtado in simili tract. disp. 3. difficile. 9.

41. *λ* Ego vos in matrimonium coniungo, &c. j. Ad matrimonij validitatem minimè requiri vt Parochus, vel alius Sacerdos assistens utatur in eius celebratione his verbis, tenent Perez l. 1. vers. præterea necessarium est, tit. 1. lib. 5. ordin. pag. 39. Petr. Ledefma de matrim. q. 43. art. 1. dub. 4. concl. fin. & quæst. 45. art. 5. puncto 3. ante primum dub. concl. 2. & in sum. part. 1. de sacrament. vbi de sacram. matrim. cap. 1. concl. 15. in fine, Henric. d. lib. 11. cap. 2. §. 7. Segura Daualos d. p. 2. cap. 15. num. 52. Sanch. d. lib. 3. disp. 3. num. 4. Franc. Leo in thesauro fori eccles. d. 2. c. 9. num. 36. Ceual. d. q. 604. num. 53. Franc. Molin. d. differt. 11. num. 125. Basil. Pont. de impedim. matrim. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus, condit. 7. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 175. Agid. de Coninck d. disp. 27. dub. 4. num. 45. Sayr. in floribus decif. sub tit. de sponsal. decif. 61. Cened. d. lib. 1. q. 30. nu. 38. Filiuc. d. tract. 10. num. 221. Gutier. d. c. 69. num. 3. Campan. in diuersis iuris Canon. rub. 1. num. 50. Bonacin. d. q. 2. puncto 8. num. 39. vbi etiam quod Parochus tenetur ex præcepto Concil. d. cap. 1. vt prædictis verbis, vel saltem alijs, iuxta ritum, & consuetudinem patriæ, refero Ego ipse d. alleg. 32. num. 169. & d. c. 21. num. 88.

42. Et istorum verborum omissionem esse peccatum mortale cum violetur Concilij præceptum, resoluit Salzed. d. cap. 76. lit. B. vers. secundo, Henric. d. lib. 11. cap. 2. §. 1. Rebello d. lib. 2. q. 7. sect. 1. num. 4.

Contra Sanch. lib. 8. disp. 38. num. 7. Agid. de Coninck d. dub. 4. num. 45. Gutier. d. cap. 69. num. 16. Bonacin. d. puncto 8. num. 39. vers. rogabis, existimantes esse tantum peccatum veniale.

43. *μ* Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, &c. Cum probabiliter timetur impediendum malitiosè matrimonium si trina monitio, vel vna tantum præcedat, Parochus, & testibus præsentibus celebrari posse matrimonium, dummodo postea ante consummationem denunciations fiant, nisi Ordinarius, cuius id prudentiæ committitur Concil. aliter iudicet, debere fieri, ex hoc loco colligunt Perez l. 1. tit. 15. lib. 8. ordin. pag. 284. Menoch. conf. 69. Gutier. canon. lib. 1. cap. 19. & in tract. de matrim. cap. 37. num. 3. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra. lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. num. 21. & 35. Franc. Molin. d. differt. 11. num. 52. cum seqq. Sanch. lib. 3. disp. 9. Agid. de Coninck d. disp. 27. num. 52. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 5. diffie. 19. num. 65.

44. Nullo tamen modo posse Parochum, quoties timetur malitiosè matrimonium impediendum, huiusmodi denunciations omittere, vt fiant antequam consummetur, nisi dispensatio difficillimè obtineri possit, tradunt Nauarr. conf. 1. sub tit. de clandest. desponsat. in vtraque edit. Henric. d. lib. 11. cap. 5. §. 5. Menoch. conf. 69. nu. 61. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 17. Agid. de Coninck d. disp. 27. num. 53. Mari. Antonin. var. resol. lib. 1. resol. fin. casu 4. Ego ipse d. alleg. 32. num. 20. & d. cap. 51. num. 24.

Veluti si tale periculum & adeo virgens necessitas premat vt non sit locus adeundi Ordinarium pro dispensatione obtinenda, veluti si virgeat necessitas instantis mortis pro accipienda in coniugem concubina ad satisfaciendum fame, aut filios legiuimos relinquendum, vel oporteat ad nubendum viro inæquali, qui aliter discedit, & voluntatem mutabit, nam his casibus posse Parochum absque facultate Episcopi, quæ commodè non potest haberi, celebrare matrimonium omittis denunciationsibus, illas faciendo post contractum matrimonium, tenent Henric. d. §. 5. Sanch. d. lib. 3. disp. 10. à num. 25. Gutier. de matrim. cap. 56. num. 3. & cap. 57. num. 6. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 224. & nu. 236. Basil. Pont. d. cap. 26. §. 4. vers. sunt tamen, Bonacin. d. puncto 6. num. 7. vers. dixi, il secondo, Posseuin. d. cap. 10. num. 11. Fernandez d. part. 3. cap. 17. §. 2. num. 12. Ego ipse d. alleg. 32. num. 53. & d. cap. 21. num. 24. D. Noguero. allegat. iuris tom. 1. alleg. 24. num. 181. & 182.

45. *ν* Matrimonium malitiosè, &c. j. Arbitratia pœna puniendum esse illum, qui falsa impedimenta denuntiat, vt matrimonium impediatur, per cap. cum inhibito, §. fin. de clandest. desponsat. tenent Menoch. de arbit. casu 453. num. 2. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi, cap. 1. §. 11. num. 6.

& Deinde ante illius consummationem denunciations, &c. j. 45. Matrimonium contractum non præmissis denunciationsibus esse validum, quamuis ordinarius recuset dare licentiam quod fiant post, tenet Sel. in select. can. c. 18. nu. 19. vbi refert ita fuisse decisum in Mediolanen. 23. Februarij 1630.

o. Nisi Ordinarius ipse, &c. j. Vide Salzed. d. c. 76. vers. diffensat. lit. D. Menoch. conf. 453. num. 5. Henric. d. lib. 11. cap. 5. §. 5. Petr. de Ledefma in summa p. 1. de sacrament. vbi de sacram. matrim. cap. 6. concl. 7. Franc. Leo in thesauro fori eccles. part. 2. cap. 9. num. 51. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi, cap. 60. à num. 3. Posseuin. de officio curati, cap. 10. nu. 2. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 4. cum seqq. Valer. Reginald. d. lib. 31. à num. 232. Basil. Pont. de impedim. matrim. cap. 26. §. 4. vers. debent, Franc. Molin. d. differt. 11. nu. 58. Campan. in diuersis iuris Canon. rub. 6. c. 3. nu. 42. Gasp. Hurtado de matrim. disp. 5. diffie. 19. in princ. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 15. sect. 13. num. 31. Ego ipse d. alleg. 32. nu. 27. D. Noguero. allegat. iuris tom. 1. allegat. 23. num. 105. vbi quod Ordinarius dispensare potest in monitionibus, & num. 107. ad hoc quod in arbitrio Ordinarij est dispensare non solum pro causis expressis à Concilio, sed pro alijs quibuscumque, & quod examen harum causarum non est necessum quod fiat iudicialiter, sed sufficit quod summarie & extrajudicialiter fiat, idem tenet alleg. 24. num. 184. & 185. vbi num. 186. resoluit quod monitionum dispensatio absque causa concessa, valet.

Quando contrahentes sunt diuersarum diocesium, Ordinarius vtriusque posse in denunciationsibus dispensare, & pro vtroque contrahente sufficere dispensationem vnius, quamuis matrimonium fiat in diocesi Ordinarij alterius, quia verè fiet ob Ordinatio, tradunt Sanch. d. disp. 7. num. 7. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 232. vers. secunda, Agid. de Coninck d. disp. 27. dub. 6. num. 54. vers. nota quando, Gutier. de matrim. cap. 46. num. 10. ad fin. Bonacin. d. quæst. 2. puncto 6. num. 7. vers. sed modò, Gasp. Hurtado d. disp. 5. diffie. 19. num. 64. vers. addidimus, Ego ipse d. alleg. 32. num. 35.

Et hanc facultatem dispensandi in denunciationsibus posse Episcopum alteri delegare, resoluit Rebuff. in praxi benefic. tit. de forma vicariatus, nu. 155. Spin. d. gloss. 16. princip. numer. 29. post Soar. de Pace, & Petr. Ledefm. Ceual. d. quæst. 604. num. 93. & 99. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 235. in princip. Agid. de Coninck d. disp. 27. num. 55. concl. 3. Gutier. de matrim. cap. 56. num. 13. Bonacin. d. quæst. 2. puncto 6. num. 7. vers. secundo, Ego ipse d. alleg. 32. num. 36.

Vicarium generalem Episcopi ex vi sui officij posse dispensare vt denunciations postponentur, vel vt omnino omittantur, quia venit appellatione Ordinarij, tenent Salzed. d. cap. 76. lit. D. vers. sed dubium, Causalcan. decif. 29. numero 17. part. 1. Segura Daualos d. part. 2. cap. 16. num. 2. & 3. Sbroz. de officio vicarij lib. 2. quæst. 201. num. 1. & seq. & quæstione 43. num. 28. & 29. Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 217. num. 4. Petr. de Ledefma etiam in summa p. 1. de sacram. vbi de sacram. matrim. cap. 6. concl. 7. dub. 1. Flores de Mena var. lib. 3. quæst. 24. nu. 26. Gutier. canon. lib. 1. cap. 19. num. 13. & de matrim. cap. 56. num. 11. Erasim. à Cochier de iurisdic. ordin. in exemptos. p. 1. quæst. 1. numer. 10. Lazar. de monitor. sect. 1. quæst. 6. num. 4. Basil. Pont. de impedim. matrim. cap. 26. §. 4. vers. debent, & de sacram. matrim. lib. 5. cap. 30. Ceual. d. quæst. 604. num. 92. ad fin. Sahag. ad tit. de sponsal. num. 53. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decif. 259. in 1. edit. alias 226. in 2. edit. Sánchez d. lib. 3. disp. 7. num. 9. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 233. Agid. de Coninck d. disp. 27. num. 55. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 83. num. 10. cum seqq. Nicol. Garc. de benefic. p. 3. c. 8. num. 54. Molfes. in sum. Theolog. moral. tract. 4. c. 8. num. 20. vbi num. 22. limitat in Vicario foraneo Episcopi, Narbona de appell. à Vicario ad Episcopum, p. 1. num. 216. alt. Narbona frater l. 59. gloss. 1. num. 59. tit. 4. lib. 2. recopil. Gasp. Hurtado d. disp. 5. diffie. 19. num. 63. Marcel. Vulpe in d. praxi c. 15. num. 10. nouissime Sperell. decif. 97. num. 6.

Contra Cephal. confil. 421. num. 72. cum seq. vol. 3. Menoch. de arbitrar. casu 453. num. 5. & conf. 69. num. 55. cum seq. Spin. in speculo testament. gloss. 15. princip. num. 29. Henriquez d. lib. 11. cap. 3. §. 5. Soar. de Pace in pract. tom. 2. prelud. 3.

- prelud. 3. in fine, Anton. Gom. in explicat. Bulla Cruciatæ, cap. 4. num. 19. & 21. Franc. Molin. d. different. 11. nu. 64. cum multis segg. existimantes Vicarium generalem Episcopi non posse ex vi sui officij denunciationses huiusmodi remittere.
- §1. Et hanc facultatem dispensandi in his denunciationibus posse Vicarium generalem Episcopi specialiter, non tamen generatim delegare, tenent Sanchez d. disp. 7. nu. 21. Bonacina d. q. 2. puncto 6. num. 7. vers. secundo. Ego ipse d. alleg. 32. num. 37.
- §2. Iurisdictionem Episcopalem habentes, nullique diocesano subditos posse huiusmodi denunciationses remittere, quia Ordinarij appellatione veniunt, resolunt Nauarr. consil. 5. sub tit. de sponsal. in 1. edit. alias consil. 2. sub tit. de clandest. desponsat. in 2. edit. Henriquez d. lib. 11. cap. 5. §. 5. Fr. Emman. in summ. p. 1. cap. 217. num. 4. Sahagun ad tit. de sponsalib. num. 53. Gaspar Hurtado de matrim. disp. 5. diffie. 19. num. 63. in med. Marcel. Vulpe d. cap. 15. num. 9. Modern. de supplic. ad Sanctissim. p. 2. cap. 4. num. 21. Ego ipse d. allegat. 32. num. 30.
- §3. Abbates igitur, qui Ordinarij sunt, & habent iurisdictionem Episcopalem posse has denunciationses remittere, tenent Sayr. in floribus decif. sub tit. de sponsal. decif. 9. Sanch. d. lib. 3. disp. 7. num. 4. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24. num. 23. Stephan. Gratian. d. cap. 83. num. 15. Franc. Molin. d. different. 11. num. 60. Molfes. in sum. Theolog. mor. tract. 4. cap. 8. num. 21. Gaspar Hurtado d. num. 62. prope fin. Marcel. Vulpe d. c. 15. num. 9. Modern. d. cap. 4. nu. 22. Ego ipse d. alleg. 32. num. 31.
- §4. Habentes Abbatis, aut alias dignitates in commendam, quibus annexa est iurdictio Episcopalis, has denunciationses sine speciali concessione Apost. remittere non posse, referunt decifum Franc. Leo in thesauro fori eccles. part. 2. cap. 9. num. 55. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. num. 22. Gaspar Hurtado d. num. 63. in fine. Garc. de benefe. p. 5. cap. 8. nu. 56. Contra Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacram. vbi de matrim. c. 6. concl. 7. dub. 1. vers. sequeffe lo segundo, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. §. 8. nu. 28. quos sequutus fui d. alleg. 32. num. 32.
- §5. Vicarium S. Ioannis Hierosolymitani posse huiusmodi denunciationses remittere, tenent Molfes. d. tract. 4. c. 8. num. 21. in fine. Basil. Pont. de impediment. matrim. cap. 6. §. 4. vers. debent. Ego ipse d. alleg. 32. num. 33. in fine.
- §6. Magistrum scholæ Salmantien. respectu scholasticorum, qui in matricula descripti sunt, posse huiusmodi denunciationses remittere, tenent Fr. Emman. d. cap. 217. num. 4. Sanch. d. disp. 7. num. 4. Gutier. de matrim. cap. 56. nu. 9. Ego ipse d. alleg. 32. num. 33. in princip.
- §7. Archiepiscopum in alterius etiam diocesani Antistitis Episcopatu denunciationses remittere non posse, resoluit Franc. Molin. d. different. 11. num. 34. quem refero d. alleg. 32. num. 34.
- §8. Quod illius prudentie, & iudicio, &c. Vide Henric. d. cap. 5. §. 5. Gutier. de matrim. cap. 57. in princ. Bonacin. dict. puncto 6. num. 7. vers. dixi, il 1. Gaspar Hurtado de matrim. disp. 5. diffie. 20. à princip. vbi num. 67. resoluit esse iustas causas ad dispensandum vt omittat denunciationses ante matrimonium ob suspensionem prudentem quod matrimonium malitiosè, seu iniuste impediatur, omittantur etiam post matrimonium, & nunquam fiant additque præter causam dictæ suspensionis esse alias causas iustas ad dispensandum vt denunciationses omittantur ante matrimonium, & fiant post illud contractum, immo etiam vt nec postea fiant, sed omnino omittantur adhuc quando non sunt omisse ob dictam suspensionem, & citat Sanch. d. lib. 3. disp. 9. Agid. de Coninck d. disp. 27. dub. 6. Basil. Pont. in tract. de matrim. lib. 5. cap. 32.
- §9. Ex causis igitur iustis posse Ordinarium in denunciationibus dispensare tenent Menoch. consil. 69. num. 62. & 63. de arbit. casu 453. num. 5. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 76. vers. dispensat. Segura Daualos d. p. 2. cap. 16. num. 17. Fr. Emman. d. cap. 217. num. 3. Soar. de Pace in pract. tom. 2. prelud. 3. numer. 11. Spin. d. gloss. 15. princ. numer. 18. Henriquez d. lib. 11. cap. 5. §. 5. Anton. Gom. super Bullam Cruciatæ, part. 4. quæst. 4. num. 26. Ceual. d. quæst. 604. nu. 103.
- Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decif. 258. in 1. edit. alias resol. 225. num. 1. in 2. edit. Sanch. d. lib. 3. disp. 8. num. 1. Agid. de Coninck d. disp. 27. dub. 6. num. 55. Gutier. canon. lib. 1. c. 19. num. 6. cum segg. & de matrim. cap. 57. num. 1. & 2. Bonacin. d. quæst. 2. puncto 6. num. 7. vers. verum dubium est, Molfes. in summa Theolog. moralis, tract. 4. cap. 8. num. 24. Nouar. in singul. canon. concl. 77. à num. 4. Gaspar Hurtado d. disp. 5. diffie. 20. num. 68. in princip. Ego ipse d. allegat. 32. num. 38. D. Noguero. d. alleg. 23. nu. 106.
- In tantum quod Ordinarius remittendo dictas denunciationses sine iusta & rationabili causa peccaret mortaliter, vt tradunt Spin. d. gloss. 15. princ. num. 28. Soar. de Pace d. prelud. 3. num. 11. Aloyf. Ricc. d. resol. 225. nu. 2.
- Non tamen necesse est vt Ordinarius cognoscat iudicialiter causam dispensandi subesse, sed sufficere etiã nouerit extra iudicium, tenent Sanch. d. disp. 8. num. 4. Gutier. d. cap. 57. num. 2. Bonacin. loco proxime citato, Aloyf. Ricc. d. resol. 225. num. 1. Gaspar Hurtado d. disp. 5. diffie. 20. num. 73.
- Iustas verò causas ad dispensandum in denunciationibus plures referunt Sot. in 4. dist. 28. quæst. 2. art. 3. Syluest. in summa verb. matrimonium 6. quæst. 7. Bortæ de synodo Episcopi, p. 3. art. 1. Fr. Ludou. Lop. in instruit. conscient. p. 1. cap. 87. Henric. d. lib. 11. cap. 16. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. matrimonium, §. 9. Piatef. in simili praxi part. 2. c. 4. num. 30. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacram. vbi de sacram. matrim. cap. 6. concl. 6. vers. lo segundo, Fernandez in examine Theolog. moralis, part. 3. cap. 16. §. 2. nu. 8. Aloyf. Ricc. d. resol. 225. Franc. Molin. de ritu nupt. libro 2. different. 11. num. 50. Vgolin. de potest. Episcopi, cap. 50. nu. 4. Sanch. d. lib. 3. disp. 9. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 83. num. 25. cum multis segg. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 31. num. 224. Agid. de Coninck d. disp. 27. à num. 56. Gutier. de matrim. cap. 57. à num. 3. Molfes. d. cap. 8. num. 24. cum segg. Bonacina d. q. 2. puncto 6. numer. 7. dub. 3. Basil. Pont. de impediment. matrim. cap. 26. §. 4. vers. sunt tamen, Gaspar Hurtado d. diffie. 20. à num. 68. Marcel. Vulpe d. cap. 15. à num. 20. Ego ipse d. allegat. 32. à num. 40. vsque ad nu. 49. Et demum quæ sint iustæ causæ ad dispensandum in denunciationibus, Ordinarij arbitrio relinquunt tradunt Gutier. Canon. lib. 1. cap. 19. num. 2. & cap. 20. num. 24. Menoch. de arbit. casu 453. num. 5. Franc. Molin. d. different. 11. num. 50. Et quando absque causa fuerit dispensatio, quamuis lethale peccatum Ordinarius committeret, valida esset, Sanchez d. disp. 8. num. 2. Cened. canon. q. 30. num. 8. quos refert Noguero. d. alleg. 24. nu. 186.
- Disparitatem conditionis, ætatis, diuitiarum, & qualitatibus esse causam dispensandi in denunciationibus vt omnino omittantur, tradunt Nauarr. in man. cap. 22. num. 70. vers. aduertendum, Salzed. d. c. 76. ad fin. vers. dispenser, Spin. d. gloss. 15. princ. num. 28. & segg. Segura Daualos d. p. 2. cap. 16. num. 6. Vega in summa, lib. 3. casu 211. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Matrimonium, §. 9. in fine, Sanchez. d. disp. 9. num. 3. Stephan. Gratian. d. cap. 83. num. 25. Franc. Molin. d. differ. 11. num. 50. Aloyf. Ricc. d. resol. 225. vers. quinta, Molfes. d. cap. 8. num. 29. Nouar. in singul. canon. d. concl. 77. num. 5. Ego ipse d. allegat. 32. num. 46. Gaspar Hurtado d. diffie. 20. num. 69. vers. quinta. Marcel. Vulpe d. cap. 15. num. 20. vers. 2. & 3.
- Articulum mortis in volente contrahere cum concubina vt legitimet filios ex ea habitos, vel vt eam non relinquit inhonoratam, quamuis ex ea non genuerit filios, esse iustam causam dispensandi in denunciationibus vt postponantur, asserunt Sarmient. lib. 1. select. cap. 6. num. 7. Couarr. de sponsal. p. 2. cap. 6. in initio, num. 12. in fine, Spin. d. gloss. 15. princ. num. 25. Azeued. l. 1. num. 38. tit. 1. lib. 5. noua recopil. Fr. Emman. d. cap. 217. num. 2. conclus. 1. Petr. de Ledesma d. conclus. 6. vers. el tercero, Henric. d. lib. 11. c. 5. §. 5. Aloyf. Ricc. d. resol. 225. num. 3. vers. septima, Stephan. Gratian. d. c. 83. num. 26. Marc. Anton. Genuent. in praxi Archiep. Neapol. cap. 26. sub num. 2. Sanch. d. lib. 3. disp. 9. num. 19. Molfes. d. cap. 8. num. 33. Nouar. d. conclus. 77. num. 7. Ego ipse d. allegat. 32. num. 47. Gaspar Hurtado d. diffie. 20. num. 68. in fine. Nouar. d. conclus. 77. num. 7.
- Verecundiam in diu habitis pro coniugibus esse iustam causam dispensandi in denunciationibus vt omnino

nino omittantur, tenent Nauarr in man. cap. 16. num. 37. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 51. num. 22. verſ. & tenen- do, Sanchez d. lib. 3. diſp. 9. num. 5. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 225. verſ. quarta, Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 235. verſ. pri- ma, Agid. de ConincK d. diſputat. 27. num. 50. verſ. ſecun- do ſine infamia, Molſef. d. cap. 8. num. 28. Gaſpar Hurtado d. diſſicult. 20. num. 69. verſ. quarta, Ego ipſe d. allegat. 32. num. 40.

66. Vicinitatem temporis, quo nuptiæ ſolemnes prohi- bentur, ita vt nequeant omnes denunciations præmitti, eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi in eis vt poſtponantur, reſoluunt Zerol. d. verb. Matrimonium, §. 9. in mod. Ceual. d. queſt. 604. num. 106. Marc. Anton. Genueſ. d. cap. 26 ſub n. 3. Agid. de ConincK d. diſp. 27. num. 56. verſ. quinto, Aloyſ. Ricc. d. reſol. 225. verſ. ſexta, Bonacina d. queſt. 2. puncto 6. num. 7. verſ. ſexta, Vgolin. d. cap. 60. num. 4. Molſef. d. cap. 8. num. 31. Gaſpar Hurtado d. diſſicult. 20. num. 69. Ego ipſe d. diſ. allegat. 32. num. 48.

67. Matrimonium quando creditur iniuſtè impediend- um, veluti per maleſicia, aut parentum, ſeu aliorum fraudes eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi in denuntiatio- nibus vt omnino omittantur, reſoluunt Franc. Molin. d. diſſer. 11. nu. 51. Bonacin. d. puncto 6. num. 7. verſ. ſexta, Vgo- lin. d. e. 60. num. 4. Molſef. d. cap. 8. num. 32. Baſil. Pont. d. §. 4. verſ. ſextus, Nouar. d. conſul. 77. num. 1. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 41.

68. Virgo quando eſt ſub tutela iniqui tutoris, qui eam viro ignobili, & diſpari tradere vult, eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi in denunciationibus, aſſerunt Spin. d. gloſſ. 15. num. 31. Sanch. d. lib. 3. diſp. 9. num. 13. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 225. num. 3.

69. Vel ſi filij eſſent ſub poteſtate nouercali, ſecundùm Seguram d. p. 2. cap. 16. num. 13. Gutier. canon. lib. 1. cap. 20. n. 29. & 30. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 225. verſ. ſecunda, Nouar. d. conſul. 77. num. 6. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 42. & 44.

70. Magnates quando contracturi ſunt matrimonium, & non repente, & occultè, ad eſſe iuſtam cauſam diſpen- ſandi in denunciationibus, vt omnino omittantur, tenent Iacob. de Graſſ. in aureis deciſ. part. 1. lib. 2. cap. 86. & de ar- bitr. Conſeſſ. lib. 1. cap. 41. Sanch. d. lib. 3. diſp. 9. nu. 6. Bona- cin. d. num. 7. verſ. quinta, Aloyſ. Ricc. d. reſol. 225. verſ. ſer- tia, Baſil. Pont. d. §. 4. verſ. primus, Molſef. d. cap. 8. num. 30. Nouar. d. conſul. 77. num. 8. Gaſpar Hurtado d. diſſicult. 20. num. 70. verſ. ſexta, vbi in verſ. oſtendit, ſubdit generaliter ob quã- cunque notabilem commoditatem ſue ſpiritualis, ſue temporalem poſſe iuſtè diſpenſari ab Ordinario in de- nunciationibus aut præmittendis, aut omnino omitten- dis, vt commoditas exegerit.

71. Diſpenſandi iuſta cauſa exiſtente teneri Ordinarium ſub pena peccati mortalis partibus petentibus diſpen- ſare, maximè ſi ſcandalum ſequeretur, vel eſſet ſuſpicio malicioſi impedimenti, tenent Sanch. d. lib. 3. diſp. 10. num. 6. Molſef. d. cap. 8. num. 35. Gutier. canon. lib. 1. cap. 20. num. 23. verſ. præterea ordinarij, & de matrim. c. 57. num. 4. vbi num. 5. reſoluit quod in prædictis caſibus poteſt ab eo appellari à denegatione diſpenſationis, ſaltem quoad effectum deuolutiuum, de quo latè Sanch. d. lib. 3. diſp. 10. & num. 12. Et addit Gaſp. Hurtado d. diſſicult. 20. num. 71. verſ. nos ergo, tunc Ordinarium teneri diſpenſare partibus petentibus quoties diſpenſatio proficit notabiliter aut bono communi, aut ipſis contrahentibus, ſue ſpiritualiter, ſue temporaliter.

72. p. Præſente Parocho.] Præſentiam Parochi in matrimo- nijs neceſſariam non tantùm corpoream, ſed etiam moralem requiri cum intelligetia, & aduertentia actus, tenet Henric. d. lib. 11. cap. 3. §. 1. Petr. Ledefma de matrim. q. 45. art. 5. verſ. ſecundum dubium, Agid. de ConincK d. diſput. 27. num. 44. Cened. præſt. & canon. queſt. lib. 1. q. 30. nu. 33. cum ſeqq. Gutier. de matrim. cap. 69. Baſil. Pont. de ſa- cram. matrim. lib. 5. cap. 21. Franc. Molin. diſt. diſſer. 11. num. 113. vbi num. 120. ſubdit, vt nedum intelligere oporteat cum quid agitur, ſed vt videat, refero Ego ipſe d. alleg. 32. num. 78. & de offic. & poteſt. Parochi c. 21. num. 49. Torre- blanca d. lib. 2. cap. 15. ſect. 13. num. 33. cum ſeqq.

73. Idem pariter dicendum de illo Parocho, qui præſens corpore eſt, ſed animo nihil omnino aduertens, aſſerunt

Sanch. d. lib. 3. diſput. 39. num. 5. Paul. Layman in Theolog. morali lib. 5. tract. 10. p. 2. c. 4. num. 6. in princip. Torreblan- ca vbi ſuprà num. 34. niſi affectatus eſſet non intelligere, vt declarant Sanch. d. diſput. 39. num. 6. Armendar. in ad- dit. ad recop. legum Nauarræ lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. num. 24. Torreblanca d. lib. 2. cap. 15. ſect. 13. num. 35.

Vnde Parochum etiam vi detentum, ſi intelligat con- ſenſum contrahentium, valide matrimonio aſſiſtere, te- nent Salzed. ad Bernard. d. c. 76. verſ. tertio, Petr. de Le- deſma de matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 2. verſ. quo ſuppo- ſito, Spin. d. gloſſ. 15. num. 48. & 49. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 219. num. 11. Ceual. d. q. 604. num. 70. Poſſeuin. d. cap. 10. num. 20. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum ſori eccleſ. reſol. 213. num. 4. in 2. edit. Sanch. d. lib. 3. diſput. 39. num. 9. Re- bello d. p. 2. lib. 2. q. 8. num. 4. Armendar. d. l. 1. de matrim. nu. 24. Gutier. de matrim. cap. 69. num. 10. Agid. de ConincK d. diſput. 27. num. 44. Franc. Molin. d. diſſer. 11. num. 115. Fil- liuc. d. tract. 10. num. 224. & ſeq. Baſil. Pont. de impediment. matrim. cap. 30. §. 5. in fine, & in tract. de ſacram. matrim. lib. 5. c. 21. num. 3. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 82. & d. cap. 21. num. 46.

Hinc etiam Parochum renuentem & dolosè addu- ctum, ſi probè intelligat & audiat contrahentium verba, valide aſſiſtere, niſi claudens aures affectatus eſſet non intelligere, quamuis ipſe nulla verba proferat, reſoluunt Segura Daualos d. p. 2. c. 15. num. 15. Maſcard. de probat. conſul. 9. num. 9. Vega in ſylua caſuum lib. 6. caſu 114. & 115. Salzed. ad Bern. d. c. 76. in 4. dub. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum ſori eccleſ. deciſ. 243. in 1. edit. aliàs reſoluit 213. in 2. edit. Filiuc. d. tract. 10. num. 227. Gaſpar Hurtado de ma- trim. diſp. 5. diſſicult. 15. Rot. in Vlixbon. matrimonij 16. Februa- rij 1622. coram bonæ mem. Patriarcha Manzanedo. Ego ipſe d. allegat. 32. num. 85. & d. cap. 21. num. 47.

Parochum quippe, qui perſonam Eccleſiæ repræſen- tat, vi adigere, aut dolo inducere vt matrimonio inter- ſit, eſſe graue peccatum, excepto raro caſu neceſſitatis, tradunt Agid. de ConincK d. diſp. 27. dub. 4. in fine, Gu- tier. d. cap. 69. num. 13. Paul. Layman. d. lib. 5. tract. 10. p. 2. cap. 4. num. 6. verſ. eſſet, Ego ipſe d. alleg. 32. num. 84. & d. cap. 21. num. 48. Hurtado d. diſp. 5. diſſicult. 15. num. 51.

Præſentiam Parochi ſufficere ad matrimonium, etiãſi ad alium finem vocatus, vel caſu præſens ſit, tenent Nauarr. conſil. 20. num. 1. ſub. tit. de ſponſalib. in antiq. & conſil. 11. ſub tit. de clandest. deſpon. in nouis, Salzed. d. c. 76. verſ. ſeruo licet, & dub. 5. Spin. d. gloſſ. 15. num. 48. & 49. Azeued. l. 1. num. 39. tit. 1. lib. 5. noua recop. Ceual. d. q. 604. num. 66. Henric. d. lib. 11. c. 3. §. 5. in fine. Piaſec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 4. num. 32. in fine, Sanch. d. lib. 3. diſput. 39. num. 10. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 182. Franc. Molin. d. diſſer. 11. num. 119. Gutier. d. c. 63. num. 3. cum ſeqq. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 88. & d. cap. 21. num. 50.

Contra Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 48. num. 35. Ar- mendar. d. l. 1. de matrim. num. 1. & 55. Bonacina d. queſt. 2. puncto 8. num. 20. Baſil. Pont. de impediment. matrim. c. 26. §. 5. in fine, & in tract. de ſacrament. matrim. lib. 5. cap. 21. num. 4. exiſtimantes præſentiam Parochi coniugij, vel conſabulationis, aut alterius negotij gratia vocati non ſufficere ad matrimonium.

Parochum poſſe aſſiſtere matrimonio ſuorum paro- chianorum in alterius parochia ſine licentia Parochi il- lius loci, in quo aſſiſtit, reſoluunt Salzed. d. cap. 76. verſ. undecimo, Spin. d. gloſſ. 15. num. 42. Sanchez d. lib. 3. diſp. 19. num. 8. & 14. Poſſeuin. d. cap. 10. num. 17. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 177. Agid. de ConincK d. diſp. 27. nu. 22. Ba- ſil. Pont. de imped. matrim. c. 26. §. 6. verſ. addendum, Bona- cina d. q. 2. puncto 8. num. 14. Gutier. de matrim. c. 62. num. 5. Hurtado eod. tract. diſp. 5. diſſicult. 6. nu. 22. vbi extendit etiam extra Episcopatum. Ego ipſe d. alleg. 32. num. 95. & d. cap. 21. num. 58. quia aſſiſtentia non eſt actus pertuens ad iuriſdictionem contentioſam, immo neque ad volunta- riam.

Contra Segur. d. p. 2. cap. 15. num. 49. & Franc. Molin. d. diſſer. 11. nu. 136. cum ſeqq. exiſtimantes hoc non eſſe ma- trimonium. Et contra Paul. Layman. d. c. 4. num. 3. in fi- ne, putantem peccare mortaliter Parochum ſi in aliena parochia ſponſis ſuis ſolemniter, ac publicè aſſiſtat.

Matri-

- Matrimonio validè assistit Parochus.
79. Putatius, Morl. in *empor. iuris civilis* p. 1. tit. de fide in-
ferum. q. 2. num. 6. Ioan. Baptista Costa de *remed. subsid. re-
med.* 127. num. 25.
80. Titulum intuitum beneficii habens, Sanch. d. lib. 3. disp.
22. num. 62. Aegid. de ConincK d. disp. 27. dub. 2. numer. 26.
Bonacin d. q. 2. punct. 8. nu. 24. Basil. Pont. de sacram. matrim. lib.
5. c. 19. Ego ipse d. alleg. 32. num. 103. & d. cap. 21. num. 55.
81. Non promotus infra annum. Ego ipse d. cap. 21. num.
82. Collationem suam nullam habens ob nullitatem
concurfus propter defectum examinatorum synodalium.
Ego ipse d. num. 51. vbi refero decifum in *Conciten.*
31. Iulij 1627.
83. Administratione interdictus, suspensus, irregularis,
vel excommunicatus non toleratus, modò nò fit actua-
liter depositus, aut possessionem beneficii retineat, Hen-
riq. d. lib. 11. cap. 3. §. 4. & 5. Fr. Emman. in *sum. tom. 1. c. 219.*
concl. 10. Ceuall. d. q. 604. num. 65. Petr. de Ledefma d. q. 45.
art. 5. punct. 3. dub. 3. vers. ultimo, Sayr. sub tit. de sponsal. decif.
13. Galet. in *margar. casuum conscient. verb. matrimonium*
pag. 163. col. 1. Sanch. d. lib. 3. disp. 21. num. 4. Aegid. de Co-
nincK d. disp. 27. num. 24. Rebello d. lib. 2. q. 9. num. 9. Va-
ler. Reginald. d. lib. 31. num. 177. Aloyf. Ricc. in *praxi fori*
eccl'es. decif. 243. in 1. edit. alias *resol.* 213. nu. 1. in 2. edit. Gut-
tier. de *matrim. cap. 62. num. 23.* & cap. 66. num. 19. Bonacin.
d. q. 2. puncto 8. nu. 21. Molfes. d. tract. 4. cap. 8. num. 56. Mari.
Alter. de *cenfur. tom. 1. lib. 1. disp. 8. cap. 6. per tot.* Gabr. Vafq.
de *excomm. dub. 4.* Armendar. d. 1. de *matrim. nu. 5.* & 6.
Paul. Layman d. c. 4. nu. 5. Gasp. Hurtado de *matrim. disp. 5.*
diffie. 8. nu. 26. Basil. Pont. de *sacram. matrim. lib. 5. c. 17. nu. 6.*
vbi n. 10. resoluit parochum excommunicatum assisten-
tem matrimonio non effici irregularem, & nu. 11. subdit
peccare tamen, & grauiter, de quo etiam Squillante de
oblig. clerici. p. 3. num. 20.
84. Schismaticus falem coloratum titulum habens, si
non fuit ut talis declaratus, & parochia priuatus, Nauarr.
confil. 8. num. 2. sub tit. de clandest. desponsat. in nouis, Sayr.
in floribus decif. sub tit. de sponsal. decif. 3. Ego ipse d. tract. de offi-
cio & potestate Parochi, cap. 21. num. 53.
85. Fornicator notorie, non tamen adhuc in iudicio con-
demnatus, & confessus, Armendar. d. 1. de *matrim. num.*
19. Ego ipse d. alleg. 32. num. 91. & d. cap. 21. num. 54.
86. Exiens in peccato mortali, Posseuin. de officio curati.
c. 5. nu. 40. Bonacin. de *Sacram. disp. 1. q. 3. puncto 2. §. 1. num.*
10. Ego ipse d. alleg. 32. num. 106. & d. cap. 21. num. 57.
87. Interdictus, seu prohibitus ab Episcopo, aut eius vica-
rio ne aliquos matrimonio coniugat, Petr. de Ledefma
d. q. 45. art. 5. & in *sum. p. 1. de Sacram. vbi de sacram. mat-
rim. c. 6. concl. 4. dub. 11.* Salzed. d. c. 76. in 1. dub. Hentioq. d.
lib. 11. c. 3. §. 4. Fr. Emman. in *sum. tom. 1. c. 219. nu. 10.* Ceuall.
d. q. 604. nu. 7. Posseuin. d. c. 10. nu. 14. vers. curatus, Sanch. d.
lib. 3. disp. 21. num. 11. & 12. & disp. 32. nu. 1. & 2. Rebello d.
p. 2. lib. 2. q. 9. nu. 9. Aloyf. Ricc. in *praxi fori eccl'es. de-
cif. 244.* in 1. edit. alias *resol.* 213. nu. 2. in 2. edit. Valer. Re-
ginald. d. lib. 31. nu. 179. Aegid. de ConincK d. disp. 27. dub.
2. nu. 28. Vgolin. d. c. 15. §. 10. nu. 8. Gutier. de *matrim. cap. 63.*
nu. 25. Basil. Pont. in *simili tract. lib. 5. cap. 17. num. 13.* Bonac-
cin. d. q. 2. puncto 8. nu. 18. vbi etiam idem dicendum asse-
rit quando huiusmodi prohibitio fuit facta ccadiutori,
vel vicario parochiali, de quo etiam Armendar. d. 1. de *ma-
trim. nu. 23.* Ego ipse d. alleg. 32. nu. 93. & d. cap. 21. num. 56.
88. Parochum non Sacerdotem (puta cui collata fuit pa-
rochia, non tamen est ordiatus Sacerdos) posse validè
matrimonio assistere, tenent Nauarr. confil. 30. sub tit. de
sponsal. in antiq. alias *confil. 9.* sub tit. de desponsat. impub. in no-
uis, Henriq. d. lib. 11. c. 3. §. 5. & lib. 14. cap. 6. §. 3. in fine. Ve-
ga in *syllab. lib. 6. casu 119.* in fine, Franc. Leo in *thesauro fo-
ri eccl'es. p. 2. cap. 9. nu. 39.* Petr. de Ledefma de *matrim. q. 45.*
art. 5. puncto 3. dub. 3. col. 3. Sahag. ad tit. de sponsalib. nu. 88.
Ceuall. d. q. 604. nu. 56. Fr. Emman. in *sum. tom. 1. c. 218. nu.*
9. Zerol. in *praxi Episcop. p. 2. verb. parochus. vers. 3.* Pfafec.
in *simili praxi. p. 1. cap. 4. nu. 22.* Valer. Reginald. d. lib. 31. nu.
177. Gutier. de *iuram. confirmat. p. 1. cap. 14. num. 13.* in fine.
& de *matrim. cap. 62. nu. 16.* Sanch. d. lib. 3. disp. 20. nu. 2. Ar-
mendar. d. 1. de *matrim. num. 8.* Nicol. Garc. de be-
nef. p. 9. c. 2. nu. 295. Cened. *pract. & canon. q. lib. 1. q. 30. nu. 54.*
cum seq. Franc. Molin. d. *differe. 11. à nu. 128.* Aegid. de Co-
nincK d. disp. 27. dub. 2. num. 21. Bonacin. d. q. 2. punct. 8. num.
16. Molfes. in *sum. Theolog. moral. tract. 4. cap. 8. nu. 55.* Basil.
Pont. de *impedim. matrim. cap. 2. §. 5. vers. parochus autem.* &
in nouiss. tract. de *sacram. matrim. lib. 5. cap. 17. num. 1.* Paul.
Layman. in *Theologia moralis. lib. 5. tract. 10. p. 2. c. 4. nu. 4.* Ga-
spar Hurtado de *matrim. disp. 5. diffie. 7.* Ego ipse d. alleg. 32.
num. 105. & d. cap. 21. num. 60.
- Contra additionem ad d. confil. 9. Nauarri, Fr. Emman.
in *sum. tom. 1. c. 219.* Vgolin. de officio, & potest. Episcop. c. 15.
§. 10. num. 5. Fernandez in *examine Theologia moralis*, p. 3.
cap. 18. §. 1. num. 13. Filluc. in *quæst. moralib. tom. 1. tract. 10.*
num. 303. existimantes non sufficere presentiam paro-
chi qui non sit Sacerdos.
89. Vel alio Sacerdote. Vide Armendar. in *addit. ad ve-
copil. legum Nauarre. lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. nu. 12.* quem
refero d. alleg. 32. num. 107.
90. Etiam si Sacerdos deputatus sit Regularis, Fr. Ludou.
Miranda in *man. Pralat. tom. 1. q. 48. art. 1.* Ego ipse d. alleg.
32. num. 108.
91. Clerico igitur non Sacerdoti minimè posse paro-
chum, siue Ordinarium concedere licentiam assistendi
matrimonio, tenent Nauarr. *confil. 6. nu. 2.* sub tit. de clandest.
despons. in nouis, Petr. de Ledefma in *summa p. 1. de Sacra-
ment. vbi de sacram. matrim. cap. 6. concl. 4. vers. se-
queste do segundo.* Sanch. d. lib. 3. disp. 20. nu. 9. cum seq. Ceuall.
d. q. 604. num. 58. Sahagun in *cap. quamuis num. 13.* de offe. de-
leg. & ad tit. de sponsal. nu. 89. Franc. Molin. d. *differe. 11. num.*
133. Gutier. de *matrim. cap. 62. num. 22.* Sayr. in *floribus decif.*
sub tit. de sponsalib. decif. 51. Basil. Pont. de *imped. matrim.*
cap. 26. §. 6. vers. is autem, Paul. Layman. d. tract. 10. p. 2. c. 4.
num. 4. Hurtado d. disp. 5. diffie. 7. in fine, num. 25. Ego ipse
d. alleg. 32. num. 112. & d. cap. 21. num. 62.
92. De ipsius Parochi, &c. Quamuis esset irregularis, su-
spensus, vel excommunicatus non toleratus, quia hæc
concessio non est actus iurisdictionis, Henriq. d. lib. 11. c.
3. §. 5. & lib. 13. cap. 7. §. 7. Sanch. d. lib. 3. disp. 21. num. 7. Gut-
tier. de *matrim. cap. 62. num. 24.* Bonacin. d. q. 2. puncto 8. num.
22. Basil. Pont. de *matrim. lib. 5. cap. 17. nu. 14.* Gasp. Hur-
tado in *simili tract. disp. 5. diffie. 8. num. 26.* cum seq. Ego ipse
d. alleg. 32. nu. 110. & d. cap. 21. num. 63. & falem in casu
necessitatis admittit Chapeauille de modo ministrandi Sa-
cramenta tempore pestis, cap. 6. quæst. 3.
93. Contra Petr. de Ledefma de *matrim. q. 45. art. 5. punct.*
3. dub. 4. & in *summa p. 1. de Sacram. vbi de sacram. matrim.*
cap. 6. conclus. 4. Mari. Alter. de *cenfur. tom. 1. lib. 1. disp. 6. c. 6.*
vers. sed dubitatur, Auila in *simili tract. part. 2. c. 6. disp. 3. dub. 1.*
conclus. 5. Aegid. de ConincK d. disp. 27. num. 21. Paul. Lay-
man. d. cap. 4. num. 5. vers. credo, existimantes excommu-
nicatum, aut suspensum, si toleratus non est, alteri Sa-
cerdoti licentiam assistendi nec licite, nec validè com-
mittere.
94. Degradatum Parochum posse validè alteri Sacerdoti
licentiam assistendi matrimonio suorum parochianorū
concedere, tenent Sayr. de *cenfur. lib. 5. cap. 22. num. 26.* Bo-
nacin. d. q. 2. puncto 8. nu. 23. quos refero d. alleg. 32. nu. 111.
& d. c. 21. num. 64.
95. Non solum in propria parochia, sed etiam extra illam
posse quemlibet Parochum facultatem concedere alteri
Sacerdoti coniungendi sponfos in matrimonium, resol-
uunt Fr. Emman. in *sum. tom. 1. c. 218. conclus. 6.* Valer. Re-
ginald. d. lib. 31. nu. 180. Aegid. de ConincK d. disp. 27. dub. 2.
num. 23. & dub. 3. num. 38. Gutier. d. c. 62. nu. 10. Bonacin. d.
q. 2. puncto 8. nu. 13. Homobon. de Bonis de *examine eccl'es. in*
tract. 11. cap. 10. quæst. 23. *resol. 3.* Ego ipse d. alleg. 32. nu. 114.
- Contra Seguram, quem refert & sequitur Franc. Mo-
lin. d. *differe. 11. num. 163.* cum seq. existimantes matrimo-
nium non posse contrahi in aliena parochia, nec posse
parochum, vel Ordinarium concedere licentiam suis
parochianis ad contrahendum matrimonium extra
suam parochiam, vel diocesim respectiue.
96. Parochos delegatos, quos Episcopi constituunt, &
ad nutum ipsius amoueri possunt, & Vicecuratos à Pa-
rochis proprietariis institutos posse alteri Sacerdoti
hanc licentiam assistendi concedere, tradunt Rebello
d. p. 2.

allegat. 24. num. 187. vbi resoluit quod si dolus est in causa impulsiva, matrimonium tenet, veluti si ad obtinendam facultatem Parocho diceretur Magnatem eam petere, & esset falsum; nam dolus in causa impulsiva non vitiat dispositionem, quia non est credendum voluisse Parochum nullum fore matrimonium concessa facultate, quamvis non ad instantiam Magnatis eam petentis.

111. Et valide dari contra prohibitionem Episcopi ad effectum ut matrimonium contractum coram Sacerdote, cui concessa fuit, validum sit, tenent Basil. Pont. de impedim. matrim. cap. 26. §. 6. vers. valet, & in tract. de Sacramento matrimon. lib. 5. cap. 29. num. 3. Ego ipse d. alleg. 32. num. 134. & d. cap. 21. num. 70.

112. Et non requiri in scriptis, sed sufficere verbalem, tradunt Nauarr. cons. 41. num. 1. sub tit. de sponsal. in antiq. alias cons. 112. de clandestin. despons. in nouis, Henric. d. lib. 1. cap. 3. §. 5. in commento littera Z. Fr. Emman. in summa part. 1. cap. 219. num. 13. Vgolin. de irregul. c. 6. §. 7. num. 3. Sanch. d. lib. 3. disp. 35. num. 10. Valer. Reginald. d. lib. 3. num. 180. Franc. Molin. d. differ. 11. nu. 100. Cened. d. q. 30. nu. 80. Sayr. in floribus decis. sub tit. de sponsal. decis. 48. Bonacin. d. q. 2. puncto 8. num. 11. Ego ipse d. alleg. 32. num. 128. & d. q. 2. puncto 8. in fine. Gaspar Hurtado d. diff. 11. num. 36. in fine.

113. Licentiam specialem non requiri, sed sufficere generalem, qua conceditur facultas ad exereendum officium Parochi, testatur decisum Gaspar Hurtado d. num. 36. in princip.

Vel qua concedit Parochus facultatem ut possit quis intra suam Parochiam omnia ad curam animarum spectantia exercere, ut per Nauarr. cons. 27. sub tit. de sponsal. lib. in antiq. quod deest in nouis, Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 31. Salzed. d. cap. 76. vers. duodecimo, in fine. Tamburin. de iure Abbatis tom. 2. disp. 8. quest. 2. Rot. decis. 750. num. 2.

114. Vel qua concedit facultatem administrandi omnia Sacramenta, ut referunt decisum Rebello de obligat. iustit. lib. 4. in declarat. sect. 3. Armendar. d. lib. 1. de matrim. nu. 31. Sanch. d. lib. 3. disp. 35. num. 7. & 8. vbi intelligit quando Parochus absens relinquit substitutum, non ita si praesens concedat alicui licentiam administrandi omnia Sacramenta, Rota decis. 750. num. 6. part. 1. diuers. & in Vicentina matrimonij 11. Martij 1624. coram bonae mem. Du-nozetto. Ego ipse d. allegat. 32. num. 127. in princip. & d. cap. 21. num. 71.

Contra Aegid. de ConineK d. diff. 27. dub. 3. Filliuc. in quest. moralibus tom. 1. tract. 10. part. 1. cap. 6. num. 218. Tamburin. d. quest. 2. num. 1. prope fin. Gaspar Hurtado d. diff. 11. num. 37. in fine, existimantes concessionem facultatis ad administrandum omnia Sacramenta non aequivalere, nec sufficere ut eius vigore possit Sacerdos deputatus matrimonij assistere, vel illa solemnizare.

115. Sacerdotem delegatum valide matrimonij assistere dum à Parocho concedente licentiam assistendi non reuocetur, resoluunt Sanch. d. lib. 3. disp. 36. num. 9. Galet. in margarita casuum conscient. verb. matrimonium, pag. 164. col. 2. Aegid. de ConineK dicto diff. 27. num. 32. vers. sexto. Ego ipse d. alleg. 32. num. 131. & d. cap. 21. num. 73. resoluentes licentiam tunc reuocatam censeri quando ijs, quibus concessa fuit, per certum nuncium, aut litteras, significata sit reuocatio, adduntque ante huiusmodi intimationem acta tenere, etiam si Sacerdos ille aliunde sciret suae facultatis reuocationem.

116. Licentiam assistendi matrimonij, quam Parochus alteri Sacerdoti dat, expirare si interim Parochus moriatur, argum. l. mandatum. C. mandati, capitulo gratum, capitulo relatum, de offic. deleg. censuit Rota in d. Vicentina matrimonij 11. Martij 1624. coram bonae mem. Du-nozetto.

Contra Franc. Molin. d. differ. 11. num. 111. quem refero Ego ipse d. allegat. 32. nu. 132. existimantem non expirare si interim Parochus moriatur.

117. Matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo, qui habet licentiam à proprio Parocho vnus ex contrahentibus, & ignorat se illam habere, prout ignorat vnus ex contrahentibus, esse inualidum, tenet

Scl. in selectis canon. cap. 22. numer. 15. referens ita decisum sub die 5. Decembris 1626. & 15. Aprilis 1628.

De hoc vide Sanch. d. lib. 3. disputat. 36. Filliuc. d. diff. tractat. 10. numero 220. Gaspar Hurtado de matrim. disputat. 5. diff. 13. resoluens quod si Parochus concessisset licentiam Sacerdoti assistendi, sed hic nondum certificatus de ea nouitia assistat (ut si licentiam fuisset concessa Nuncio misso à Sacerdote) valebit matrimonium, quia satis est esse cognitam, & acceptatam à nuncio, si verò Parochus motu proprio concedat, vel ad instantiam alterius non misit à Sacerdote, non valebit, quia talis licentia est quoddam privilegium, hoc autem effectum sortitur à tempore nouitiae.

Matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo, qui te vera non habuit à proprio Parocho licentiam veram, esse nullum concludit Scl. dicto cap. 22. num. 15. attestans ita fuisse decisum sub die 7. Septembris 1620.

Sacerdotem credere non debere dicenti se licentiam habere à Parocho vt possit coram ipso contrahere nisi certa signa astringat, vel sit persona spectatae fidei, de cuius veritate dubitari nullo modo possit, resoluunt Sanch. d. lib. 3. disputat. 37. numer. 2. Aegid. de ConineK d. diff. 27. numero 39. Valer. Reginald. d. lib. 3. numero 181. Basil. Pont. d. §. 6. vers. concessa, Bonacina d. questione 2. puncto 8. numero 38. Tamburin. d. tom. 2. disp. 8. q. 2. in fine. Ego ipse d. alleg. 32. num. 135. & d. cap. 21. num. 76.

Et resoluit Mascard. de probat. conclus. 982. quod assenti licentiam proprii Parochi in contrahendo matrimonio requisitam non interuenisse, incumbit onus probandi quando contra eam opponitur.

Et duobus, vel tribus testibus, &c. Testium duorum, vel trium, & Parochi, vel alterius Sacerdotis de eius licentia praesentiam simultaneam debere esse, nec sufficere successiuam, asserunt Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrim. cap. 4. conclus. 5. Rebello p. 2. lib. 2. quest. 8. sect. 8. à nu. 8. Aegid. de ConineK d. diff. 27. num. 41. conclus. 1. Bonacin. dicto quest. 2. puncto 8. num. 41. Filliuc. d. tract. 10. num. 229. cum seqq. Ego ipse d. alleg. 32. num. 137. & d. cap. 21. num. 79.

Testes quoscunque ratione compotes, quamuis impuberes, consanguineos, domesticos, feminas, aut infames, sufficere tenent Spin. d. gloss. 15. princip. nu. 46. Henric. d. lib. 1. c. 3. §. 9. Petr. de Ledesma de matrim. quest. 45. art. 5. puncto 3. post 4. dubium, vers. conclusio sit. Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 219. num. 18. in 2. edit. Ceual. d. q. 604. nu. 84. Zerol. in practi. Etsi cop. part. 1. verb. matrimonium §. 14. Galet. in margarita casuum conscient. verb. matrimonium, pag. 164. Sanch. d. lib. 3. disp. 41. num. 4. cum seqq. Basil. Pont. de impedim. matrim. 2. 26. §. 6. in fine, Fernandez in examine Theolog. moral. p. 3. cap. 18. §. 1. num. 14. Bonacina d. quest. 2. puncto 8. num. 43. Buratt. decis. 713. num. 7. vbi Ferentil. in annot. num. 11. Paul. Layman. d. cap. 4. num. 6. vers. secundo. Ego ipse d. alleg. 32. num. 138. & d. cap. 21. num. 80.

Contra Franc. Molin. de ritu nuptiarum lib. 1. comp. 8. num. 64. cum seqq. existimantem testes legitimos, idoneos, & omni exceptione maiores requiri.

Testes etiam dolo, & ad aliud vocatos sufficere, resoluunt Sanch. d. lib. 3. disp. 39. num. 10. Gaspar Hurtado de matrim. disput. 5. diff. 15. num. 50. vbi idem dicit si assistant matrimonio à casu. Ego ipse d. alleg. 32. num. 139. in fine. & d. cap. 21. num. 80.

Testes etiam vi detentos & coactos sufficere, dummodo intelligant consensum contrahentium, & aduertant quod agitur, tenent Ceual. d. q. 604. num. 81. Sanch. d. disput. 39. num. 9. Aegid. de ConineK d. quest. 27. num. 44. Gutier. de matrim. cap. 69. num. 13. Cened. d. lib. 1. q. 30. num. 108. ad fin. Bonacin. d. quest. 2. puncto 8. num. 45. Gaspar Hurtado d. diff. 15. num. 50. Ego ipse d. alleg. 32. num. 139. in med. & d. cap. 21. num. 80.

Rogatos non desiderari testes, aduertunt Greg. Lop. l. 1. verb. fin. testigos tit. 3. part. 4. Henric. d. cap. 3. §. 9. Sanch. d. lib. 3. disput. 41. num. 7. Cald. Pereira de empt. & vendit. cap. 6. num. 22. Gutier. de matrim. cap. 5. in fine. Posteuin. d. cap. 10.

¶ cap. 10. num. 22. vers. quare, Vgolin. de officio. & potest. Episcopi cap. 15. §. 10. Bonacin. d. quest. 2. puncto 8. num. 44. Ego ipse d. allegat. 32. num. 139. in princip. & d. cap. 21. num. 80. in fine.

125. *¶ Eos S. Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit. Contrahentes absque Parocho, & alijs testibus esse inhabiles ad sic contrahendum, non tamen manere, inhabiles ad postea validè contrahendum inter se, vel cum alijs, quia id quod habetur in præcatis verbis non est pœna, sed effectus, aut actus legis irritantis, tenent Perez l. 1. ad fin. §. ulterius dubitatur, tit. 1. lib. 5. ordin. pag. 40. Anton. Cuch. lib. 5. institut. maior. tit. 11. num. 89. Matien. ad rub. titulo 1. gloss. 1. num. 40. libro 5. noua recopil. Salzed. d. cap. 76. vers. quarto, Menoch. de presumpt. lib. 3. pres. 1. num. 102. Gutier. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 51. num. 22. cum segg. & de matrim. capitulo 61. num. 2. & cap. 75. num. 4. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 221. num. 2. & quest. regul. tom. 3. quest. 54. art. 6. vers. primum, Sanch. d. lib. 3. disput. 46. Rebello d. quest. 8. §. 8. num. 9. Franc. Molin. d. lib. 2. diff. 11. num. 158. Bonacin. d. quest. 2. puncto 8. num. 47. Gaspar Hurtado de matrim. disput. 5. diff. 16. num. 52. in princip. Rota dec. 273. num. 22. apud Farin. in 1. collect. nouissim. alias part. 4. diuers.*

126. *¶ Potuisse Concilium in præsentij personas, etsi laicas, ratione tamen Sacramenti subiectas, inhabilitare, & contractum matrimonij ex causa irritare, & impedimentum nouum inducere, probant Azor. instit. moral. part. 2. lib. 5. cap. 2. §. 2. latè Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. comp. 19. num. 127. vbi aduertit quod licet sola inhabilitatio sufficere videretur, & superflua ea verba, quæ sequuntur, & huiusmodi contractus irritos, &c. non tamen sic, quia diuersis respectibus prolata diuersos pariunt effectus, priora verba personas, posteriora contractus respiciunt, ut nihil superfluum esse censetur.*

127. *¶ Et huiusmodi contractus irritos, &c.] Matrimonia clandestina, non verò sponsalia irritare asserunt Nauarr. in man. cap. 25. num. 134. Salzed. dicto cap. 76. vers. non illud, Perez l. 1. vers. secundò circa prædicta dubitatur tit. 1. lib. 5. ordin. Spin. d. gloss. 15. princ. num. 84. Segura Daualos d. part. 2. cap. 15. num. 1. & 4. Vega in summa part. 2. cap. 34. casu 20. vers. nota que si solamento, Petr. de Ledesma de matrim. quest. 45. artic. 5. vers. secundum punctum dub. 4. Valent. tom. 4. disput. 10. puncto 5. causa 5. Emman. Sa in aphorism. verb. sponsalia num. 1. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 18. num. 10. & de matrim. cap. 4. Ceual. d. quest. 604. num. 124. Henriq. d. lib. 11. cap. 5. §. 8. Sanch. d. lib. 1. disput. 12. Armendar. d. lib. 1. de matrim. num. 44. & 45. Cened. d. libro 1. quest. 21. num. 9. & quest. 30. num. 20. cum segg. Gaspar Hurtado de matrim. disput. 1. diff. 16. Franc. Molin. d. diff. 11. num. 159. Bonacin. de matrim. q. 1. puncto 7. num. 11. Ego ipse d. alleg. 32. num. 141.*

128. *¶ Vnde sponsalia clandestinè contrahentes non peccare, tenent Sanchez libro primo, disputat. 13. numero secundo, Agid. de Coninck como secundo, disputat. 21. dub. 2. num. 20. Gutier. d. capitulo 4. numero 2. Ego ipse d. allegat. 32. num. 142.*

- ¶ Contra Syluest. in summa verb. matrimonium 6. quest. 7. Chamerot. de matrim. cap. 2. dub. 9. existimantes illos peccare.*

129. *¶ Contrahentes verò matrimonium sine Parocho & testibus peccare mortaliter, quia inualidè contrahit, & facit irritum Sacramentum contra prohibitionem Ecclesiæ in re graui, affirmant Sanch. d. libro tertio, disputat. 5. Gutier. de matrim. capitulo 56. numero quarto, Agid. de Coninck d. tom. 2. disputat. 30. dub. 2. num. 18. Bonacin. de matrim. quest. 2. puncto 6. num. 3. Ego ipse d. allegat. 32. num. 140.*

130. *¶ Matrimonium contractum absque præsentia Parochi, seu alterius Sacerdotis de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus in vim sponsaliorum non resolui, itaut contrahentes iudicialiter eogi possint ad denno contrahendum, seruata forma huius text. tradunt Nauarr. consil. 1. num. 3. sub tit. de sponsal. in 1. edit. & consil. 3. num. 3. sub tit. de clandest. despons. in 2. edit. Azuced. l. 1. num. 23. §. 3. & 36. tit. 1. lib. 5. noua recopil. Spin. d. gloss. 15. princ. num. 78. Salzed. d. cap. 76. addit. 2. Barbof. Collect. in Concil. Trid.*

vers. unde pariter, Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 220. num. 1. Ceual. d. quest. 604. num. 79. Petr. de Ledesma de matrim. q. 45. art. 5. puncto 2. post dub. 4. conclus. 1. & in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrimon. cap. 7. conclus. 6. dub. 2. Armendar. d. l. 1. de matrim. num. 26. Galet. in margarita casuum conscient. verb. matrimonium, pag. 163. colum. 1. Sanchez lib. 1. disput. 2. Gutier. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 51. à nu. 28. & de matrim. cap. 11. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Ecclesiast. dec. 50. in 1. edit. alias resolut. 219. per tot. in 2. edit. Sayr. in floribus dec. sub tit. de sponsal. dec. 1. Bonacin. d. quest. 2. puncto 8. num. 48. Ego ipse d. allegat. 32. nu. 143. cum segg. Gaspar Hurtado de matrim. disput. 5. diff. 2. num. 6.

¶ Contra Veracruz in append. ad speculum, dub. 9. vers. secunda propositio, pag. 42. Ortiz. in summa c. 16. de matrim. in fine. Barthol. de Ledesma de matrim. dub. 18. Ioan. Petr. Bimi. consil. 62. num. 34 lib. 1. Henriq. in summa lib. 11. cap. 5. §. 4. Franc. Leon. in thesauro fore Ecclesiæ. part. 2. cap. 9. num. 37. Veg. in summa lib. 4. casu 264. & lib. 6. casu 120. Rebello de obligat. iustitia. lib. 2. quest. 9. nu. 3. Agid. de Coninck d. tom. 2. disput. 21. à num. 40. & præcipue num. 47. Cald. Perceira de empt. cap. 3. num. 10. in fine, existimantes matrimonium clandestinum habere vim sponsaliorum, & obligare ad iterum publicè contrahendum.

131. *¶ Sponsalia subsequuta copula coram Parocho, & testibus non transire in matrimonium stante hoc decreto, resoluunt Petr. de Ledesma de matrim. quest. 46. art. 2. dub. 2. Sanch. d. lib. 3. disputat. 40. num. 7. & lib. 5. disputat. 8. num. 26. Gutier. de matrim. cap. 40. num. 13. & cap. 81. num. 11. Basil. Pont. de impediment. matrim. cap. 26. §. 3. vers. antepen. Agid. de Coninck d. disput. 22. dub. 7. num. 57. ad fin. Bonacin. d. quest. 2. puncto 1. num. 4. Ego ipse d. allegat. 32. num. 148.*

132. *¶ Matrimonium nullum ex publica causa noua indigere præsentia Parochi ad illud contrahendum, & non valere dicere fuisse ratificatum per copulam subsequutam asserit Aldan. in compendio canon. dec. lib. 1. tit. 8. num. 22. attestans decum in Balneoregion. 8. Iunij 1619. vbi addit dici notorium, & reputari publicam causam si constet ex libro baptizatorum aliquem ex contrahentibus tempore matrimonij non esse legitime ætatis.*

133. *¶ Matrimonium contractum à filia propter metum mortis à matre illatum, esse inualidum, etiamsi post obitum matris per septennium cum viro permanserit, & filios suscepit, tradunt Seraphin. dec. 900. Gregor. XV. dec. 395. Aldan. d. lib. 1. tit. 8. num. 24. vbi refert decum in Romana 15. Septembris 1629.*

134. *¶ Matrimonium celebratum sub honesta conditione, de futuro, vt validè fiat, necessariò esse conditionem adimplendam coram Parocho, & testibus, celebratum verò sub conditione de presenti, vel de præterito, requiri conditionem adimpleri coram Parocho & testibus, vel vt Parochus, & testes cognoscant conditionem de presenti, vel de futuro esse adimpletam, resoluunt Petr. de Ledesma de matrim. questione 47. articulo quinto, dub. 7. conclus. tertia, Agid. de Coninck d. como secundo, disput. 27. dub. primo, numero 15. & dub. 2. numero 33. Gutier. de matrim. cap. 31. num. 7. Bonacin. d. quest. 2. puncto 10. num. 22. Ego ipse d. alleg. 32. num. 156. contra Sanch. lib. 5. disput. 8. num. 28.*

135. *¶ Matrimonium coram Parocho, & testibus contractum, hac conditione, si mulier est legitima, subsequuta copula non esse validum si postea constiterit mulierem esse illegitimam, resoluit Aldan. dicto tit. 8. num. 29. vbi attestatur ita decum de anno 1620.*

- ¶ Ad reualidandum matrimonium publicè, & plenè probabile nullum, quamuis coram Parocho, & alijs testibus celebratum, necessarium esse illud iterum coram Parocho, & alijs testibus celebrare, resoluit Gaspar Hurtado de matrim. disput. 3. diff. 11. num. 40.*

136. *¶ Matrimonium celebratum coram Parocho, & testibus, quando fuit nullum occultè ob defectum consensus occultum, aut ob impedimentum aliquod occultum, non esse necessarium ad reualidationem illius quod iterum coram Parocho, & alijs testibus celebretur, resoluunt Nauarrus in manual. capitulo 22. numero septimo, V 2 Petr.*

- Petr. de Ledefma *quest. 45. art. 5. concl. 2. ante ultim. dub. Sanch. lib. 2. disput. 37. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 183. ad finem. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. part. 2. cap. 9. num. 83. cum segg. Agid. de ConineK d. tom. 2. disput. 24. nu. 83. Franc. Molin. d. different. 11. num. 160. Bonacin. d. quest. 2. puncto 9. num. 10. Henriq. d. lib. 11. cap. 3. §. 6. Gaspar Hurtado d. disput. 3. difficile. 11. num. 41. Ego ipse d. cap. 21. num. 83. & 84.*
- Contra Palat. in 4. dist. 27. quest. 1. Gutier. canon. lib. 1. cap. 18. Barthol. de Ledefma de matrim. dub. 17. Basil. Pont. de Sacrament. matrim. lib. 5. cap. 6. existimantes celebrantem matrimonium publice iuxta formam huius decreti, subistente aliquo impedimento occulto, eo sublato cogi de novo eandem formam observare.
147. Vnde obtenta dispensatione non teneri iterum coram Parocho & testibus contrahere, qui iam semel coram eisdem contraxerunt, inualide tamen, propter defectum consensus utriusque contrahentis, vel propter metum utriusque incussum, vel cum impedimento dimenti, tenent Nauarr. in man. cap. 22. num. 70. Henriq. d. lib. 11. c. 3. §. 2. Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 208. nu. 7. Franc. Sylui. in addit. ad 3. p. S. Thomae quest. 45. art. 2. quest. 2. conclus. 4. Agid. de ConineK d. tom. 2. disput. 24. dub. 10. nu. 83. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 246. in 1. edit. Sanch. lib. 2. disput. 32. num. 13. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 183. ad fin. Gutier. de matrim. cap. 46. num. 15. Bonacin. d. quest. 2. puncto 9. nu. 2. Rebell. d. part. 2. lib. 2. quest. 9. num. 5. & seq. Possessum de officio curati cap. 10. num. 25. Anton. Diana resol. moral. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 5. Ego ipse d. alleg. 32. nu. 167. & d. cap. 2. num. 82.
- Contra Spin. d. gloss. 15. princ. num. 62. Gutier. de matrim. cap. 76. num. 32. Cened. ad Decretal. collect. 58. num. 4. & canon. quest. lib. 1. §. 30. num. 11. Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. §. 120. num. 3. & §. 123. num. 3. Basil. Pont. de Sacramento matrim. lib. 5. cap. 6. nu. 5. Zambran. in decis. casuum conscient. tempore mortis, cap. 7. dub. 2. existimantes inualide contrahentes ob defectum consensus, vel cum impedimento dimenti obtenta dispensatione teneri iterum consentire ante Parochum, & testes.
138. Expressione, & ratificationem consensus non esse necessariam faciendam coram Parocho, & testibus, ut matrimonium infidelium fiat Sacramentum, resoluunt Nauarr. conf. 4. in fine, sub tit. de patti in antiq. alias consil. 2. in fine, sub tit. de consors. infidel. in nouis. Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 230. num. 1. Sanch. lib. 2. disput. 9. num. 1. Rebell. d. lib. 2. §. 6. num. 5. Gutier. de matrim. cap. 42. num. 6. Bonacin. d. quest. 2. puncto 2. num. 6. Ego ipse d. alleg. 32. num. 158. & d. cap. 21. num. 85.
139. Praesentiam Parochi & testium requiri ut matrimonium celebratum per procuratorem sit validum, tenet Henriq. d. lib. 11. cap. 2. §. 6. Sanch. lib. 2. disput. 12. num. 3. & lib. 3. disput. 8. num. 24. Agid. de ConineK d. disput. 24. dub. 9. num. 78. Gutier. de matrim. cap. 45. Bonacin. d. quest. 2. puncto 5. num. 5. Vgolin. d. cap. 15. §. 10. num. 4. vers. qua. Ego ipse d. alleg. 32. num. 159. Andre. Victorel. in notis ad Possessum d. cap. 10. numero 46. ubi dicit quod ut procurator validum matrimonium alieno nomine contrahat, quatuor requiruntur conditiones. Prima ut speciale mandatum habeat ad matrimonium contrahendum. Secunda ut mandatum sit ad inuendum matrimonium cum certa persona. Tertia ut procurator id muneris per se obeat, non enim substituere potest nisi mandatum expresse hoc explicet. Quarta ut dum consensum praebet, facultas reuocata non sit.
140. Data etiam vigente necessitate minimè posse matrimonium absque Parochi praesentia, vel alias non seruata forma Concilij, celebrari, quia absolute in hoc decreto irritatur matrimonium absque Parocho, resoluunt Sarmient. lib. 1. select. cap. 6. num. 7. Nauarr. conf. 44. de sponsal. alias consil. 6. de clandest. despons. Segura Daualos d. part. 2. cap. 15. num. 44. Henriq. d. lib. 11. cap. 3. §. 1. & 8. Gutier. de matrim. cap. 61. num. 4. cum segg. Sanch. lib. 3. disput. 17. Agid. de ConineK d. disput. 27. dub. 1. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tom. 2. tract. 11. cap. 7. quest. 14. resol. 3. Basil. Pont. de matrim. lib. 5. cap. 6. Gaspar Hurtado in simili tract. disput. 5. difficile. 3. Rota decis. 646. num. 1. part.
1. diuers. & in Vicentina matrimonij 11. Martij 1624. coram R. Seleucien.
- Contra Veracruz in appendice ad speculum coniug. dub. 4. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. c. 86. num. 4. vers. 2. Vega in summa lib. 3. casu 361. existimantes valide fieri matrimonium absque Parocho dum fiat coram alijs testibus quando absque graui incommodo, siue in articulo mortis, siue extra nequit matrimonium omitti, aut differri, & parochus nequit haberi.
141. a. Insuper Parochum, vel alium Sacerdotem, &c.] Parochum, vel alium Sacerdotem, qui cum minori testium numero quam duorum matrimonium clandestino interfuerit, esse grauius arbitrio Ordinarij puniendum, ex his verbis colligit Sanch. d. lib. 3. disput. 48. num. 2. in fine, & Gaspar Hurtado de matrim. disput. 5. difficile. 17. numero 54. vers. deinde.
142. Penam suspensionis triennalis ab officio (non tamen ipso facto) impositam Parocho, vel alij Sacerdoti assistendi matrimonio clandestino sine alijs testibus, de qua in cap. ultim. §. fin. de clandest. desponsat. non esse sublatam per hoc decretum, sed praeterea licere Ordinario in illum alia poena arbitraria animaduertere ad eius temeritatem, & praesumptionem coercendam, tradunt Verac. in appendice ad speculum dub. 11. in fine, Maiol. de irregularit. libro 3. cap. 23. numero 16. Salzed. d. cap. 76. vers. octauo non est obliuioni. Petr. de Ledefma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrim. capitulo 6. concl. 4. dub. 16. Fr. Emman. etiam in summa tom. 1. cap. 221. numero 4. Agid. de ConineK d. disput. 27. numero 84. Franc. Molin. d. libro 2. different. 11. numero 147. cum segg. Mar. Alter. de censur. tom. 2. disput. 11. de suspens. cap. 5. in princip. Ego ipse d. alleg. 32. num. 162. & d. c. 21. nu. 106.
- Contra Matienf. d. gloss. 7. num. 2. in fine, tit. 1. lib. 5. noua recopil. Sanch. d. lib. 3. disput. 48. num. 4. Gaspar Hurtado d. disput. 5. difficile. 17. num. 55. existimantes cessare hodie dictam suspensionem triennalem per penam arbitriariam impositam in hoc decreto.
143. Si proprius Parochus, vel alius Sacerdos Regularis, aut secularis de eius licentia interfuit matrimonio valido, clandestino tamen ob denunciationum omissionem, cum Tridentinum in hoc nullam statuatur poenam, standum esse poenae d. cap. ult. ac proinde suspendendum esse triennio, resoluunt Henriq. d. lib. 11. cap. 5. §. 6. Maiol. d. lib. 3. cap. 25. num. 17. & 18. Sanch. d. lib. 3. disput. 48. num. 5.
144. Parochum ob licentiam concessam alij Sacerdoti assistendi matrimonio clandestino tantum incurere praedictam triennalem suspensionem, de qua in d. cap. ultim. quia Concilium suspendit Parochum, vel alium Sacerdotem coniungentem, & non exprimit dantem licentiam, mandantem, vel consulentem, affirmant Sanch. d. lib. 3. disput. 49. Mari. Alter. d. cap. 5. vers. secunda principalis questio. Ego ipse d. alleg. 32. num. 163.
145. Suspensionem ab officio, qui interfuit matrimonio clandestino, non esse suspensionem a beneficio, quia d. cap. ultim. solum mandat suspendendum esse ab officio, tenent Sanch. d. lib. 3. disput. 51. Mari. Alter. d. cap. 5. vers. quare dubitatur. Ego ipse d. alleg. 32. num. 165.
146. Episcopum in huiusmodi triennali suspensione dispensare non posse, resoluunt Cou. de sponsal. part. 2. cap. 6. in princ. nu. 14. Henriq. in summa lib. 13. cap. 39. §. 3. Sanch. d. lib. 3. disput. 52. Mari. Alter. d. cap. 5. vers. quinto Ego ipse d. alleg. 32. num. 166.
- Nec virtute Concilij sess. 24. de reformat. cap. 6. id Episcopo permissum esse asserunt Sanch. d. disp. 52. num. 4. Mar. Alter. d. cap. 5. prope finem. Ego ipse d. alleg. 32. num. 176. ex ratione, quia haec suspensio non incurritur ipso iure, sed per sententiam iudicis cognitione praemissa de delicto, vnde supponitur delictum deductum ad forum contentiosum.
147. §. Necnon ipsos contrahentes, &c.] Vide Gaspar Hurtado de matrim. disput. 5. difficile. 16. num. 52. ubi etiam addit per cap. fin. de clandest. despons. contrahentes clandestine absque testibus, & forsitan etiam absque proprio Sacerdote, ubi Tridentinum non viget, puniendos esse poena arbitraria, & eorum prolem esse illegitimam, quando contrahunt in gradu prohibito, quamuis ignoran-

ignoranter, & num. 53. subdit quod in aliquibus diocesis contrahentes absque Parocho, & alijs testibus excommunicantur ipso facto excommunicatione synodali, & quod in Hispania per l. 1. tit. 1. lib. 5. nona recop. mulctantur poena privationis omnium bonorum, & exilij ab ea, & quod possint à parentibus exheredari.

148. *Præterea eadem S. Synodus hortatur ut coniuges ante benedictionem, &c.* Vide Reb. d. p. 2. lib. 2. q. 7. num. 2. Franc. Leon. in thesauro fori Ecclesiast. part. 2. cap. 9. num. 48. vers. nam licet, Aegid. de Coninck d. tom. 2. disput. 27. a. num. 71. Basil. Pont. de impediment. matrimon. c. 26. §. 2. condit. 4. vers. ex quibus, me ipsum d. alleg. 32. num. 179.

149. Vnde peccatum mortale non esse matrimonium consummare ante Ecclesie benedictionem sublato scandalo, & contemptu legis Ecclesiasticæ, maxime si probabile sit incontinentie periculum, resoluunt Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 3. num. 21. Cou. de sponsal. part. 2. c. 7. §. 2. num. 2. Vivald. in candel. auro part. 1. vbi de matrim. num. 267. Ludou. Lop. in instruct. conscient. part. 2. de matrim. vers. deinde discipulari solet, Perez l. 1. vers. quare potest tit. 1. lib. 5. ordin. Matienf. ad rub. tit. 1. gloss. 1. num. 98. lib. 5. nona recop. Petr. de Ledefina de matrim. quest. 45. art. 5. punct. 3. dub. 1. & in summ. part. 1. de Sacramento, vbi de Sacramento matrim. cap. 6. concl. 7. prope fin. Spin. d. gloss. 1. §. 1. num. 18. Henric. d. lib. 11. cap. 5. §. 7. in fine, & cap. 7. §. 3. & cap. 16. §. 3. Cened. ad Decretal. collect. 49. num. 3. & pract. ac canonic. quest. lib. 1. quest. 30. prope fin. Reb. d. part. 2. lib. 2. quest. 7. num. 2. Aegid. de Coninck d. tom. 2. disput. 27. num. 71. cum segg. Basil. Pont. de impediment. matrimon. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus, Sanch. d. lib. 3. disput. 12. Gutier. de matrim. cap. 48. num. 3. & cap. 106. num. 13. Bonacin. eod. tract. quest. 4. puncto 6. num. 1. in fine, & nu. 4. vers. rogabo quare. Ego ipse d. alleg. 32. num. 181. & d. cap. 21. num. 96.

150. *Statuitque benedictionem, &c.* Benedictionem nuptialem omnino omittit esse tantum peccatum veniale, quia est sacramentale quoddam, quod non apparet magni momenti, neque valide congruens progressui matrimonij, tenent Sanch. dicto libro 3. disputatione 82. numero 6. Gaspar Hurtado de matrim. disputatione 5. diffie. 23. numero 83.

Contra Ochagau. tract. 5. quest. 5. & alios existimantes esse mortale.

151. Benedictionem coniugalem non posse nisi inter Misfarum solemniam fieri, resoluunt Aldan. d. tit. 8. num. 31. vbi asserit decium in Pisaurum. 13. Julij 1630.

152. Contrahentes secundas nuptias, & in prioribus benedictionem accipientes non teneri, nec posse in secundo matrimonio recipere benedictiones, quamvis vnus ex coniugatis tantum secundo nubat, & forte primum eius matrimonium fuerit inualidum, resoluunt Nauarr. in man. cap. 22. num. 83. Perez l. 1. vers. est alia poena tit. 1. lib. 5. ordin. Moz. de contract. tit. de matrim. cap. de naturalibus matrimon. num. 10. Menoch. de arbit. casu 417 num. 2. Cened. ad Decretal. collect. 49. num. 1. Aegid. de Coninck d. disput. 27. dub. 8. num. 72. Gutier. d. cap. 106. num. 14. cum segg. Sanch. lib. 7. disput. 82. num. 15. Reb. d. part. 2. lib. 3. quest. 20. num. 2. Bonacin. d. q. 4. punct. 6. num. 4. Gaspar Hurtado d. diffie. 23. num. 84. ex ea ratione, quia benedictiones huiusmodi non respiciunt nuptias, sed personas.

153. Consuetudini legitimæ diocesum circa secundas nuptias benedicendas standum esse asserunt Possuin. de officio Curati c. 10. num. 48. Gaspar Hurtado d. diffie. 23. num. 84. in fine, & illam generaliter obtinere ut possit benedictio solemniter fieri si femina nondum fuisset benedicta, obseruant Cou. de sponsalibus part. 2. c. 8. §. 11. num. 2. Greg. l. 2. verb. no deuen ser velados tit. 11. part. 4. Marc. Antonin. Genuen. in pract. Archiep. Neapol. c. 59. Mar. Alter. de censur. tom. 2. disput. 11. de suspens. cap. 4. vers. tertio dubitatur, Alyof. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. resol. 13. in fine 2. edit. Ego ipse d. alleg. 32. num. 184. sed Sanch. lib. 7. disput. 82. num. 23. aliter sentit.

Benedicendos esse sponsum & sponsam si contractis sponsalibus per verba de futuro antequam coram Parocho, & testibus matrimonium contraxerint, inuicem se cognouerint, tenent Aldan. dict. tit. 8. num. 40. attestans Barbof. Collect. in Concil. Tri.

sic fuisse decisum sub die 2. Octobris 1593.

154. *A proprio Parocho.* Sufficere Parochum vtriusvis contrahentes, resoluunt Cened. ad Decretal. collect. 81. numero 8. Sanch. libro 7. disput. 82. numero 4. Armendar. d. l. 1. de matrim. numero 32. Gutier. de matrim. cap. 106. numero 8. & 9. Bonacin. dict. questione 4. puncto 6. numero 3. Ego ipse dict. alleg. 32. num. 185.

Contra Paul. Fusc. de Visitat. lib. 1. cap. 3. num. 21. Causal. part. 2. decis. 12. a. num. 21. Ceual. d. quest. 6. a. num. 148. existimantes non esse integrum vtriusvis contrahentis Parocho benedictiones huiusmodi impartiri, sed id esse Parochi mulieris.

155. Parochum proprium debere recipere eleemosynam occasione benedictionis, & non alium, tenet d. cap. 21. num. 99. vbi dixi ita fuisse decisum à S. Congreg. Rit. in Acherontina 25. Ianuarij 1602.

156. *Nisi ab ipso Parocho, vel Ordinario licentiam, &c.* Episcopos, & similes iurisdictionem ordinariam habentes in suis diocesis, necnon & eorum vicarios generales posse licentiam concedere impartendi benedictiones nuptiales suis subditis, resoluunt Gutier. de matrim. cap. 96. num. 7.

157. *Quod si quis Parochus, &c.* Sacerdotem tam secularem, quam Regularem coniungentem in matrimonium, vel benedicentem subditis alterius Parochie absque licentia proprii Parochi, vel Ordinarij, remanere suspensum ab officio donec ob Ordinario Parochi obtineat absolutionem, resoluunt Henric. in summ. lib. 13. cap. 38. §. 2. in fine litt. E. & cap. 39. §. 3. littera C. Fr. Emmanuel. quest. regul. tom. 3. quest. 2. art. 1. Portel. in dub. regular. vers. matrimonium numero 1. Hieron. Roderic. in compendio quest. Regul. resol. 93. num. 6. Soar. tom. 5. disput. 31. sect. 1. num. 18. Sanch. dict. libro 3. disput. 52. num. 4. Bonacin. de censur. disputatione 3. questione 6. puncto 5. numero 19. Gaspar Hurtado in simili tract. de censur. vbi de suspens. diffie. 13. num. 40. vers. nono, & de matrim. disput. 5. difficult. 17. numero 57. & diffie. 23. in fine. Ego ipse dict. allegat. 32. numero 186. cum segg.

158. *Sine Regularis.* Sacerdotes Regulares matrimonia ministrantes, siue solemnizantes, non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali ultra suspensionem, quam ipso iure incurrunt per hoc decretum, ipso facto excommunicatos esse, excommunicatione Sedi Apostolice reseruata, de qua in Clem. 1. de priuileg. tenent Nauar. conf. 1. num. 7. de penis in antiq. & conf. 10. de contriunt. in nouis, Maiol. de irregul. lib. 3. cap. 25. num. 12. vers. claudesunt. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi cap. 15. §. 12. num. 8. Sanch. d. lib. 3. disput. 48. num. 8. & 9. Molfes. d. tract. 4. cap. 8. num. 66. Mar. Alter. de censur. tom. 2. disput. 11. cap. 4. vers. sed queret, Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 1. quest. 48. art. 2. Hieron. Roderic. in compendio quest. regul. resol. 93. nu. 6. Ego ipse d. alleg. 32. num. 192. & d. cap. 21. num. 105.

Contra Henric. in summ. lib. 13. cap. 38. §. 2. in commento littera E. Soar. tom. 5. de censur. disput. 12. sect. 4. num. 13. Sayr. in simili tract. lib. 4. c. 15. num. 10. Bonacin. eod. tract. disput. 3. questione 6. puncto 5. numero 19. in fine, & de matrim. questione 4. puncto 6. numero 3. Basil. Pont. de impediment. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus, condit. 10. & §. 6. in prime. existimantes Religiosum benedicendo absque præfata licentia præter suspensionem non incurrere excommunicationem latam in d. Clem. 1.

159. *Ansus fuerit.* Ergo quamlibet ignorantiam, etiam crassam excusare à suspensione, dummodo non sit ita crassa ut sit ingens temeritas, resoluunt Sanch. d. lib. 3. disput. 48. num. 7. Gutier. de matrim. cap. 75. num. 16.

160. *Tandiu suspensus maneat.* Ergo ipso iure, quia sunt verba præsentis temporis, que latam sententiam important, ut per Franc. Molin. d. differ. 11. nu. 150. quem refero d. cap. 21. num. 108.

161. Hanc suspensionis poenam ne dum ad officium, sed etiam ad beneficium extendi posse, resoluunt Franc. Molin. d. differ. 11. num. 149. Hurtado de censur. tractat. de suspens. difficult. 13. num. 40. vers. nono.

162. *Quandiu ab Ordinario.* Ergo etiam ab eius vicario, ut per Sanch. d. lib. 3. disputatione 52. num. 4. Mari. V 3. Alter.

- Alter. de censur. tom. 2. disputatio 11. de suspens. cap. 5. in fine.
162. *u. u. Habeat Parochus librum, &c.* Parochum teneri habere librum in quo coniuges, testes, locum contractus, diem, mensem, & annum describat, per hoc decretum aduertunt Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 3. num. 26. Nauarr. in man. cap. 62. num. 79. vers. quinto, Azuved. lib. 8. num. 2. tit. 1. lib. 5. noua recep. Ceuall. d. quest. 604. num. 138. Henric. d. lib. 11. e. 7. §. 4. Thom. Valasc. alleg. iuris tom. 1. alleg. 72. num. 106. Possuin. de officio Curati c. 6. num. 44. & c. 12. num. 42. Homobon. de Bonis de humana vita statuit p. 1. cap. 14. in fine, Nicol. Genoa de priuata scriptura lib. 5. q. 6. Molles. in summ. Theolog. moral. tract. 4. c. 8. nu. 68. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 633. num. 63. & seg. Basil. Pont. de impediment. matrimon. c. 26. §. 2. vers. ex quibus condit. 9. Agid. de Coninck d. tom. 2. disput. 27. num. 74. Rebell. d. part. 2. lib. 2. quest. 7. num. 6. Ego ipse de officio, & potest. Parochi cap. 7. num. 6. vbi num. 9. potui formulam obseruandam à Parochis in describendis matrimonijs in libris ad id deputatis.
163. Et ad hoc obligari Parochum sub mortali propter finem necessarium vitandi lites, tenent Sanch. d. lib. 3. disput. 15. num. 22. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 242. vers. ult. Gutier. de matrim. c. 60. num. 9. Nald. in summ. verb. Parochus num. 20. Basil. Pont. loco proxime citato, Possuin. d. cap. 12. num. 44. Ego ipse dict. alleg. 32. num. 174. & dict. cap. 7. numero 8.
164. Vnde ex partita desumpta ab hoc libro, etiam mortuis testibus, & Parocho scribente absque alijs probationibus plenè probari matrimonium concludit Caualean. decis. 12. sub nu. 22. vers. & liber Parochi part. 2. Mascard. de probat. conclus. 672. num. 18. cum segg. Menoch. conf. 199. nu. 3. Lancel. Gallia conf. 15. num. 3. Sanch. d. lib. 3. disput. 15. nu. 22. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. compar. 9. & num. 35. Mar. Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. fin. casu 33. vers. nihilominus, Aloyf. Rice. in decis. Curia Archiepisc. Neapol. par. 4. decis. 238. num. 6. Gineba ad consuetud. Messanen. cap. 1. gloss. 1. p. 1. nu. 19. Rot. decis. 750. num. 1. part. 1. diuers. & decis. 340. part. 2. etiam diuers. D. Noguero. alleg. 23. num. 104.
165. Vt fides desumpta ex hoc libro in iudicio probeat necessario faciendam cum formali transcriptione paritè de verbo ad verbum sicut iacet, aduertunt Beltramin. in annot. ad Greg. XV. decis. 359. num. 9. Ferentil. in annot. ad Burrattum decis. 11. num. 5. Rota in Toletana capella 18. Maij 1615. coram R. P. D. meo Virouano, & in Alesia bonorum 17. Maij 1617. coram bona mem. Andrea.
166. *vy Sua peccata diligenter confiteantur.* Contrahentes igitur matrimonium cum peccato mortali indignè recipere Sacramentum, ac proinde peccatum mortale incurrere, resoluit Fr. Emman. & Sanch. citati à Gutier. de matrim. cap. 83. num. 13. & à Bonacin. in simili tract. quest. 4. puncto 6. num. 1. vers. sexto, quibus adde Fernand. in examine Theologia moralis part. 3. cap. 18. §. 1. num. 8.
- Eos tamen non committere duo peccata mortalia, vnum quatenus recipiunt Sacramentum, alterum verò quatenus administrant, sed solum quatenus recipiunt, tenent Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. cap. 7. quest. 1. art. 5. Sanch. lib. 2. disput. 6. num. 4. Bonacin. de Sacrament. disput. 1. quest. 3. puncto 2. §. 2. nu. 10. Nec aliud incurrere peccatum quatenus videntur præceptum Concilij in præfenti confessionem præcipientis violare, quia consilium, & non præceptum quoad hoc continet decretum in præfenti, tradunt Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 9. num. 49. Basil. Pont. de impediment. matrimon. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus condit. 1. Ego ipse d. alleg. 32. num. 172.
167. Non licere absolute, & per longum tempus, aut vbi sponsi instarent, detinere matrimonium, donec contrahentes orationem saltem Anglicam, & Dominicam, Symbolum quæ fidei, præcepta Decalogi, & Ecclesiæ, ac septem peccata capitalia didicerint, expedire tamen similiter, & absque violentia ad breue tempus impedire, tradunt Sanchez d. lib. 3. disput. 15. sub num. 19. Campan. in diuersor. iuris Canonice rubr. 11. cap. 14. num. 7. Aloyf. Rice. in praxi verum fori Ecclesiæ, decis. 638. in 1. edit. alià resolut. 576. in 2. edit. Ego ipse d. allegat. 32. num. 173.
- Contra Barthol. à Ledesma de matrimonio, dub. 11. Veg. lib. 3. summ. casu 211. existimantes impediri posse ob dictam causam ne matrimonium contrahatur, nisi con-

trahentes præ senio, aut ingenij rudis tarditate prorsus incapaces sint.

§. Si que provincia, &c.] Antiquas consuetudines laudabiles, quæ in contrahendis matrimonijs obseruari solite sunt, decretum in præfenti non tollere, asserit Franc. Molin. dicto libro 2. differ. 11. numero 151. Laudabiles autem consuetudines illas dici, quæ canonicis decretis non aduersantur tradunt de hoc decreto loquentes Cened. ad Decret. collect. 58. num. 6. & Franc. Molin. dicta differ. 11. numero 151. & 156. Subdit quandoque laudabilem dici consuetudinem, quæ iuri communi aduersatur, cum ex temporum mutatione, mutari quoque saepe & statuta, & consuetudines etiam iuri contrarias expediat, cap. fin. de consang. & affin.

o o In singulis suarum diocesium Parochialibus, Sec.] Ratione speciali fit in hoc Decreto præceptum publicationis in singulis Parochialibus Ecclesijs, cum alias sufficiat cæteras leges & Principum constitutiones in Curia publicari, etiam si reuocatorie fuerint aliarum legum, & constitutionum, vt aduertit Anguian. de legib. lib. 4. controuers. 1. num. 27. cum segg.

¶ Vt huiusmodi decretum in vnaquoque Parochia, &c.] Necessario requiri in Parochijs publicari hoc decretum ad hoc vt robur suum accipiat, nec in publicationem in diocesana Synodo factam aequipollere, decemur refert Armend. in addit. ad recap. legum Nauarra. lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. numero 62. Et rationem reddit Basil. Pont. de impedim. matrimon. cap. 26. §. 2. vers. 4. dicens hoc non nasci ex eo quod lex ad sui obligationem exigat vt acceptetur à populo, sed ex speciali dispositione Ecclesiæ in hoc casu, quæ hanc legem obligare noluit, nisi post promulgationem in singulis Parochijs factam, trigintaque à publicatione diebus elapsis.

Ad matrimonium igitur contrahendum coram Parocho, & testibus obligari eos, apud quos promulgatum est Concilium Tridentinum, & receptum, quia publicatione nondum facta nullam obligationem arcere, habitatores, nec ignorantes ligaret, prout in quibusdam Galliarum, & Poloniæ partibus, tradunt Petr. de Ledesma in summ. part. 1. de Sacram. vbi de sacram. matrim. cap. 6. conclus. 4. dub. 5. Ceuall. d. q. 603. num. 143. Nauarr. conf. 8. num. 1. sub tit. de clandest. despons. Henric. d. lib. 11. cap. 33. §. 8. Galet. in margarit. casuum conscient. verb. matrimonium pag. 163. col. 2. Sanchez d. lib. 3. disput. 18. num. 1. Molles. in summa Theolog. moral. tract. 4. cap. 9. num. 19. Rebell. dict. lib. 2. quest. 7. sect. 3. Gutier. de matrim. cap. 61. num. 12. Basil. Pont. d. §. 2. vers. quarto.

Vnde illos, qui sunt incolæ vnius loci, in quo promulgatum, & acceptatum est Concilium, si alio migrent, vbi non est acceptatum, posse ibi valide contrahere, seruata, quoad fieri possit, antiqua lege ecclesiastica, siue illac transeant, siue domicilium ibidem collocauerint, asserunt Petr. de Ledesma de matrim. quest. 45. art. 2. puncto 3. Henric. d. lib. 11. cap. 8. §. 8. Sanch. d. lib. 3. disput. 18. num. 28. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 176. Basil. Pont. dict. cap. 26. §. 2. vers. hinc etiam fit eos, & de matrim. lib. 5. cap. 9. Rebell. d. part. 2. libro 2. questione 7. num. 15. Agid. de Coninck d. disput. 27. dub. 1. num. 14. Gutier. dict. cap. 61. num. 12. Bonacin. dict. questione 2. puncto 8. num. 2. Molles. d. tract. 4. cap. 9. num. 21. Filluc. dicto tract. 10. cap. 6. num. 200. Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 11. cap. 7. quest. 17. resolut. 3. vers. secundo, Gaspar Hurtado de matrim. disputatio 5. difficult. 4. in princip. Aldan. in compendio canon. decis. libro 1. tit. 8. numero 40. vbi id verum credit si recessus à loco habitationis fuisset factus ad euitanda impedimenta, puta inimicitias, & obstacula parentum, secus si recessus fuit factus per fraudem, quia aderat impedimentum, & refert sic fuisse decum die 7. Februarij 1602, cuius memini de officio & potest. Parochi, cap. 21. num. 92.

Hinc etiam matrimonium non esse legitimum si contrahatur inter se conferentes ad locum in quo Concilium non est promulgatum sub animo sine Parocho & testibus contrahendi, resolut Aldan. d. tit. 8. num. 41. asserens

asserens decifum in Colonien. 5. Septembris 1626. & in Antuerpien. 16. Decembris 1628. quatum memini d. cap. 21. numer. 93.

Incolam illius loci, in quo non est acceptatum Concilium Trid. teneri matrimonium contrahere coram Parocho, & testibus, si diuertat ad locum, in quo est receptum, tenent Petr. de Ledefma d. 9. 45. punct. 3. ad fin. Sanchez d. lib. 3. disput. 18. nu. 26. Valer. Reginald. d. lib. 31. nu. 176. Aegid. de ConincK d. 10m. 2. disp. 27. dub. 1. ad fin. Molles. d. tract. 4. cap. 9. nu. 20. Bonacin. d. puncto 7. num. 5. Ego ipse d. alleg. 3. 2. num. 155. & d. cap. 21. num. 94.

Episcopum non posse matrimonium inuoligare per sua decreta synodalia, quæ clandestinè, & sine Parocho, & testibus contracta essent; si ibi non est promulgatum. Concilium Trid. itaut matrimonia etiam post huiusmodi decretorum publicationem aliter contracta, si nullum obstat legitimum impedimentum, valida ac firma sint, resoluit Aldan. d. tit. 8. num. 43. asserens quod ideo coniuges, qui alias inter se valide matrimonia contraxerunt, illisque postea per Episcopum tanquam contra formam sui decreti nullis declaratis separati fuerunt, ac insimul habitare desierunt, omnino cogendi sunt,

vt in dictis matrimonijs contractis permaneant, atque vna simul tanquam veri coniuges cohabitent; ij verò qui primis matrimonijs alias validè, & publicè contractis & consummatis ab Episcopo vigore dictorum decretorum nullis declaratis, secundo contraxerunt, similiter ad priora redire, ac in illis permanere cogendi sunt, & huiusmodi secunda matrimonia post publicationem & consummationem priorum contracta nullo modo, etiam prætextu cuiusvis grauis, & eminentis scandalì tolerari possunt, ac debent; & in fine testatur ita fuisse decifum in Russ. 18. Nouembris, & 2. Decembris 1628.

¶ Post triginta dies, &c.] Ab hoc tempore obligare, quoad annulationem matrimonij etiam ignorantibus, post Medin. Henric. & Petr. de Ledefma, resoluit Sanchez dict. libro 3. disputat. 17. numero 10. ad finem, Gutier. de matrimo. cap. 61. num. 11.

Vnde ea matrimonia irrita in præfenti declarari quæ post triginta dies à die publicationis huius decreti in Parochia factæ clandestinè contrahuntur, refert decifum Arimend. dict. l. 1. de matrimo. numero 61.

Cognatio spiritualis orta ex Baptismo, aut Confirmatione, inter quas personas contrahatur.

C A P V T II.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 De cognatione spirituali Pius V.
- 3 Patrini duo ad summum, vnus vir, vnaque femina adhibentur in Baptismo.
- 4 Cognatio contrahitur cum omnibus si plures duobus designati suscipiant baptizatum de Baptismo.
- 5 Designare, & admittere in Baptismo plures quàm vnum, & vnam, est peccatum mort.
- 6 Episcopus non potest dispensare vt duo viri, vel duæ femina simul suscipiant.
- 7 Patrimos adhibere non est de essentia sacramenti Baptismi.
- 8 Patrini in Baptismo debent esse baptizati, & in Confirmatione confirmati.
- 9 Hæreticus suscipiendo, vel baptizando cognationem contrahit.
- 10 Excommunicati, interdicti, & criminosi non possunt esse patrini.
- 11 Mutus homo, & muta mulier prohibentur esse patrini.
- 12 Abbates, Monachi, & Religiosi saltem claustrales prohibentur esse patrini.
- 13 Pueri cuiuscunque ætatis possunt esse susceptores legitimi, & contrahunt cognationem suscipiendo, modò habeant usum rationis.
- 14 Patrini possunt esse minores baptizato.
- 15 Cognatio spiritualis oritur ex Baptismo non solemniter priuatim facto.
- 16 Baptizans laicum in extremo necessitatis articulo contrahit cognationem spirituales.
- 17 Cognationem nullam contrahit leuans in Ecclesia vbi seruata fuerunt necessitates verè domi baptizatum.
- 18 Matrimonium liberè, & licitè contrahi potest inter personas in hoc decreto nominatim expressas.
- 19 Cognatio spiritualis non contrahitur inter ipsosmet patrimos.
- 20 Cognatio spiritualis à viro contracta non transfunditur in uxorem, vel è contra.
- 21 Vir, & uxor suscipientes alienum puerum in Baptismo non peccant.
- 22 Patrimus potest matrimonium contrahere cum ea, cum qua simul alienum filium suscepit.
- 23 Matrimonium contractum sine dispensatione inter filium susipientis, & baptizatum valet.
- 24 Cognatio spiritualis non contrahitur inter infidelem baptizantem, & fidelem baptizatum.
- 25 Cognationem aliquam non contrahit fidelis baptizans, aut suscipiens filium infidelium, cum parentibus infidelibus.
- 26 Procurator non sibi, sed mandanti contrahit cognationem spirituales.
- 27 Cognatio spiritualis contrahitur inter susipientem in Baptismo, ac parentes carnales licet illegitimos suscepti.
- 28 Parochus debet habere librum in quo describat omnes, qui in Ecclesia sua baptizantur.
- 29 Baptismus, & ætas, probatur ex partica extra per Parochum à libro Baptismi.
- 30 Origo etiam probatur.
- 31 Compatres duo, vel commatres si in libro Baptismi sint descripti, ratione incertitudinis prohibentur inter se contrahere.
- 32 Cognationem contrahunt plures quàm duo susipientes in Baptismo, quorum nullus fuit designatus.
- 33 Cognationem contrahunt omnes designati à parentibus, vel ab alijs curam infantis habentibus, modò tangat simul.
- 34 Cognatio contrahitur cum eo, quem vocauit Parochus casu in Ecclesia ingrediente, non admittendo designatum à parentibus.
- 35 Contractus requiritur ad contrahendam cognationem spirituales.
- 36 Cognatio spiritualis contrahitur in hoc casu.
- 37 Cognationem spirituales non contrahit mulier ex eo, quod

eo, quoddam puerum baptizatum usque ad ianuam Ecclesie.

- 38 Decreti huiusmodi dispositio militat in cognatione orta ex Confirmatione, sicut militat in cognatione orta ex Baptismo.

39 Patrinus in Confirmatione debet esse alius ab eo, qui tenuit in Baptismo.

40 Vnus non potest in Confirmatione tenere ultra duos eadem die.

41 Catechismus sublatus est per hoc decretum.

Cap. non plures, de co fecr. dist. 4. & c. quamvis, de cogn. spirit. in 6.
Cap. super quibus, c. p. stacium. & c. fin. 30. q. 3. cap. de super eo. & c. fere per totum, de cogn. spirit. c. 1. cod. tit. in 6.
Cap. quamvis, de cogn. spirit. in 6.
Conc. Magunt. cap. 55. c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cogn. spirit. in 6.

Docet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis igno-
ranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perleueratur, vel ea non si-
ne magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo providere, &
a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, & ut unus tantum sine vir, sine mulier, iuxta
sacrorum Canonum instituta, vel ad summum unus, & una baptizatum de Baptismo suscipiant,
inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum:
baptizati patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad
baptismum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscitetur, quem vel quos elegerint,
ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittant,
& in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla
excusari valeant. Quod si alij, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spirituales nullo
pacto contrahant: constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa,
vel negligentia fecus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniantur. Ea quoque cognatio, quae ex Con-
firmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patres, & matrem, ac tenentem non egre-
diatur: omnibus inter alias personas, huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublati.

Vide Galleg. in speciali tract. de cognatione spirituali, Co-
uarr. de spons. p. 2. c. 6. §. 4. Nauarr. in man. c. 22. nu. 37. &
num. 140. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 85.
num. 4. Henriquez in summ. lib. 12. cap. 11. Fr. Emman. in
summ. tom. 1. cap. 226. latè Iodoc. Cocc. in thesauro cathol.
tom. 2. lib. 5. art. 13. Petr. de Ledefina in summ. p. 1. de Sa-
cram. vbi de sacram. matrim. cap. 17. & de sacram. Baptismi,
c. 13. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 1224. Ludou. Beia
respons. casuum conscient. p. 2. casu 16. Sanch. de matrim. lib. 7.
disp. 54. Gutier. in simili tract. cap. 100. Bonacin. eod. tract. q. 3.
puncto 5. §. 2. Gasp. Hurtado eodem tract. disp. 18. Galet. in
margay. casuum conscient. verb. cognatio, Franc. Leon. in the-
sauro fori eccles. p. 2. cap. 9. num. 61. cum segg. Fernandez in
examine Theolog. moralis p. 3. c. 2. §. 9. & 10. Vgolin. de offic. &
potestate Episcopi, c. 1. §. 6. a num. 8. & cap. 25. §. 1. Rebello de
obligat. iustit. p. 2. lib. 3. quest. 6. Valer. Reginald. in praxi fori
pauit. lib. 3. nu. 148. cum segg. Agid. de Coninck de sacra-
ment. & censur. tom. 2. disp. 32. numer. 22. cum multis segg. Ar-
mendar. in addit. ad recap. legum Nauarr. lib. 4. tit. 1. §. 1. de
matrim. num. 73. cum segg. Molles. in summa Theologiae mora-
lis tract. 4. cap. 10. num. 120. cum segg. Vincent. Filiuc. in q.
moralib. tom. 1. tract. 10. nu. 188. cum segg. Aldan. in compendio
canon. decis. lib. 1. tit. 8. nu. 50. cum segg. Sel. in selectis canonis,
cap. 76. Ioan. Sanci. in select. disp. 40. num. 10. cum segg. Tor-
reblanca de iure spirit. lib. 2. c. 1. §. nu. 64. cum segg. metipsum de
officio & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 30. nu. 32. cum segg. & de offi-
cio & potest. Parochi, cap. 18. num. 21. cum segg.

De cognatione spirituali, & eius impedimentis ema-
nauit constitutio Pij V. super declaratione huius decreti
incip. Sanctissimus, publicata die 20. Augusti 1566. & alia
eiusdem Pontificis incip. Cum illius vicem, sub dat. quarto
Kal. Decembris 1566.

3. a Ut unus tantum, &c. Vnum tantum iuxta prisca Ca-
nonum statuta adhiberi patrinum in Baptismo, vel ad
summum duos, scilicet vnum virum, vnamque feminam,
ut voluit Concil. in praesenti, tenet Possuein. de officio Cura-
ti, c. 6. nu. 33. quem refero d. alleg. 30. num. 40. vbi nu. 43. re-
soluti praecitata verba huius cap. esse intelligenda de Ba-
ptismo tantum patrinum, ac proinde cum sit correcto-
rium iuris antiqui in cap. ult. de cognat. spirituali in 6. debe-
re restringi, nec ampliari posse ad confirmationem, &
sic ultra terminos in quibus loquitur.

Contra Tolet. in instruat. Sacerd. lib. 2. cap. 24. numer. 11.
Sanchez lib. 7. disput. 57. num. 9. existimantes Concilium
in praesenti idem omnino voluisse quoad omnia statuere
in patrinum confirmationis, & totum d. cap. ult. per illud
restringi.

4. Si tamen plures duobus designati suscipiant baptiza-
tum de Baptismo, cum omnibus cognationem con-
trahi, tradunt Sayr. in floribus decis. sub tit. de cognat. spi-

rit. decis. 4. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi, cap. 25. §. 1. nu.
5. Ego ipse dict. alleg. 30. numer. 45. refert decimum Armen-
dar. d. l. 1. de matrim. num. 82. Gasp. Hurtado d. disp. 18. dis-
fic. 4. num. 15.

Designare & admittere in Baptismo plures quam
vnum, & vnam, esse peccatum mortale, utpote contra
prohibitionem antiquam, & huius decreti, resoluunt
Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 226. num. 1. Vega p. 1. c. 33. casu
39. Bonacin. de matrim. q. 3. puncto 5. §. 2. num. 32. Gasp.
Hurtado in simili tract. disp. 18. diffic. 4. num. 12. vers. ex dictis,
& decimum refert Armendar. d. l. 1. de matrim. num. 84.
Ego ipse d. alleg. 30. num. 44.

Contra Sanch. d. lib. 7. disp. 57. num. 6. existimantem
prohibitionem adhibendi plures patrinos quam duos,
non obligare sub lethali culpa.

Episcopum non posse dispensare ut duo viri, vel duae
feminae simul suscipiant, cum super conciliari dispositio-
ne dispensandi facultatem non habeat, resoluunt, deci-
sumque referunt Zerol. in praxi Episcopi, p. 1. verb. Baptismus,
§. 4. Sanch. d. lib. 7. disp. 57. num. 7. Rebello de obligat. iustit.
p. 2. in appendice, lib. 4. num. 89. Valer. Reginald. in praxi fori
pauit. lib. 3. nu. 154. Fernandez d. c. 2. §. 9. num. 2. Bo-
nacina d. §. 2. num. 33. Ego ipse d. alleg. 30. num. 41. Armen-
dar. d. l. 1. de matrim. num. 75. vbi num. 80. testatur pariter
resolutum quod unus procurator, qui sit viri, & alter qui
sit procurator mulieris, baptizatum de sacro fonte sus-
cipere possunt, sed non duo viri, nec duae mulieres,
& mulier loco viri.

De essentia Sacramenti non esse, huiusmodi suscepto-
res adhibere asserunt Sot. in 4. disp. 7. q. unica, art. 10. & ult.
Syluest. in summ. verb. confirmatio, quest. vnic. Ego ipse d. alleg.
30. nu. 33. Peccare tamen omittentem, dicit Chameror.
tract. 3. de confirmat. cap. 7. dub. 2. in princip.

Susceptores in Baptismo debere esse baptizatos, & in
Confirmatione iam confirmatos, alias ex tali susceptio-
ne nullam contrahi cognationem per text. in cap. in Ba-
ptismo, de consecrat. distinct. 4. resoluunt Nauarr. in man. c.
22. nu. 36. & consil. 3. num. 1. de Baptismo in antiquis, alias conf.
1. num. 1. de cognat. spirit. in nouis, Henric. d. lib. 12. cap. 3. §. 4.
Sanchez d. lib. 7. disp. 60. num. 7. Fernandez d. §. 9. num. 4. &
§. 10. num. 4. Vgolin. de offic. & potest. Episcopi, cap. 25. §. 1.
num. 2. Rebello d. p. 2. lib. 3. q. 6. nu. 6. & 7. Valer. Reginald.
d. lib. 3. nu. 157. Agid. de Coninck d. tom. 2. disp. 32. num.
25. Basil. Pont. de impedim. matrim. c. 24. §. 1. vers. illud tamen.
Bonacin. de matrim. q. 3. puncto 5. §. 2. nu. 19. Paul. Layman.
in Theolog. moral. lib. 5. tract. 2. cap. 9. num. 2. vers. altera, Ric-
ciol. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existent. lib. 2.
cap. 4. num. 3. Ego ipse d. alleg. 30. num. 34.

Vnde infidelem baptizantem feminam non con-
trahere

- trahere cognationem spiritualement cum incapax ad matrimonium sit, resoluunt Petr. Sot. lect. 11. de matrim. §. est autem huius generationis. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 226. num. 10. concl. 4. Vega etiam in sum. tom. 1. cap. 33. casu 45. Nauarr. in man. cap. 22. num. 36. & conf. 1. num. 1. de cognat. spirit. in nouis. Galleg. de cognat. spirit. cap. 8. num. 4. Matienf. ad rub. tit. 1. gloss. 1. num. 169. lib. 5. Retop. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 8. num. 1. & 2. Ioan. Sanci. in select. disput. 40. nu. 14. ubi num. 15. subdit catechumenum esse etiam cognationis spiritualis incapax, & num. 16. id ampliat etiam infidelis, & catechumenus postea baptizetur.
9. Hæreticum verò cum baptizatus, & subiectus sit Ecclesie, suscipiendo, vel baptizandum cognationem contrahere affirmant Sanch. d. disp. 60. nu. 2. Bonacina d. 2. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 157. Possuin. d. cap. 6. num. 27. Ego ipse d. alleg. 30. num. 35.
10. Excommunicatos, interdictos, facinorosos, & criminosos ab infantis susceptione arcēdos monet Paul. Layman d. e. 9. nu. 2. vers. præterea, ubi tamen addit hæc genera personarum valide patrini munus obire posse, sed non licite, refero Ego ipse d. cap. 18. num. 30.
11. Mutum hominem & mutam mulierem prohiberi esse patrinos probat cap. parvuli, de consec. dist. 4. Anchar. in rub. de cognat. spirit. lib. 6. num. 4. Fernandez d. par. 3. cap. 11. §. 9. num. 4. in fine, & addit Basil. Pont. d. §. 1. vers. exclusi, in Concilio Patensi lib. 1. cap. 54. penitentes publicos donec perfecta penitentia reconcilientur, repulso esse à susceptione.
12. Abbates, Monachos, aut Religiosos saltem claustrales patrinos adhiberi in Baptismo, prohibet cap. non licet Abbati, de consec. dist. 4. & ex eo colligunt Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 58. art. 2. Sanchez d. lib. 7. disp. 60. num. 21. Possuin. d. cap. 6. num. 27. vers. secundo, Galet. in marg. casuum conscient. verb. matrimonium pag. 165 col. 1. Nugni. part. 3. quest. 67. art. 8. ad fin. Sanchez d. lib. 7. disp. 54. num. 12. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 150. Bonacina d. §. 2. num. 4. Armendar. d. l. 1. de matrim. num. 84. Ego ipse d. alleg. 30. num. 55.
13. Hinc etiam cognationem spiritualement à viro contraham, eo quod aliquem tenuit in Baptismo, vel Confirmatione, non transfundi in uxorem, vel è contra, resoluunt Tolet. in instr. Sacerd. lib. 7. cap. 4. num. 5. Matienf. in rub. tit. 1. gloss. 1. num. 168. lib. 5. noua recopil. Henriquez d. lib. 12. cap. 11. §. 2. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 149. Agid. de ConincK d. tom. 2. disp. 32. num. 24. vers. inter feminam, Armendar. d. l. 1. de matrim. num. 84. post Petr. de Ledesma, Fr. Emman. Soar. & alios, Sanchez d. lib. 7. disp. 54. num. 11. Ego ipse d. alleg. 30. num. 56.
14. Et ideò minimè peccare virum & uxorem suscipientes alienum puerum in Baptismo, tradunt Nauarr. in man. cap. 22. num. 39. Armendar. d. num. 34. Sanchez d. lib. 7. disp. 57. num. 5. Bonacina d. §. 2. num. 5. Gaspar Hurtado de matrim. disp. 18. difficile 4. num. 13. vers. de dictis, in fine. Ego ipse d. alleg. 30. num. 57.
15. Hinc similiter posse patrimum matrimonium contrahere cum ea, cum qua simul alienum filium suscepit, declarauit sanctæ mem. Pius V. in d. constit. incip. Cum illius vicem, vt post Fr. Emman. ac Nugn. attestantur Sanch. d. lib. 7. disp. 54. num. 12. Bonacina d. §. 2. num. 60.
16. Et hinc etiam valere hodie matrimonium contraham, sine dispensatione inter filium suscipientis, & baptizatum, refert decium Armendar. dist. 1. 1. de matrim. num. 75.
17. Cognationem spiritualement non contrahi inter infidelem baptizantem, seu leuantem, & fidelem baptizatum, seu leuatam, resoluunt Galleg. d. tract. de cognat. spirit. cap. 8. num. 15. Sanchez d. lib. 7. disp. 60. à num. 9. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesie exist. lib. 2. cap. 4. num. 4. ubi num. 5. ampliat procedere etiam in Catechumeno, & num. 6. extendit habere locum siue infidelis baptizet, siue leuet solus, siue cum Christiano, & numero 7. aduertit quòd si contingat Iudæum, vel infidelem deinde ad fidem conuerti, nihilominus ex actu gesto id in infidelitate non incipiet habere locum cognatio spiritualis.
18. Fidelem baptizantem, aut suscipientem filium infidelem non contrahere cognationem aliquam cum parentibus infidelibus, asserunt Galleg. d. cap. 8. num. 11. Sanchez d. lib. 7. disp. 60. num. 14. Anton. Ricciul. dist. cap. 4. num. 8.
19. Contra gloss. verb. ex launacro in cap. 1. 30. quest. 1. ubi Archid. num. 3. S. Antonin. Rosel. Angel. Caiet. Vinald. & alios, quos referunt proximo numero citati, existimantes infideles esse capaces cognationis spiritualis passiuæ.
20. Procuratorem non sibi, sed mandati contrahere cognationem spiritualement, resoluunt decium que referunt Emman. Sa. verb. Matrimonium, ubi de impediment. matrimon. num. 5. Verall. decif. 147. part. 3. Galet. in marg. rita

vita casum conscient. verb. cognatio, Rebello d. lib. 3. quast. 6. numero 12. Mar. Antonin. var. resolut. lib. 1. resol. fin. numero 25. Aegid. de ConineK d. tom. 2. disputat. 42. numero 40. Franc. Leo in thesauro fori eccles. p. 2. c. 9. numer. 63. cum segg. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 630. in 2. edit. Bonacin. dict. §. 2. num. 34. vers. sed mihi, Armendar. d. l. 1. de matrim. numero 75. Vgolin. dict. cap. 25. §. 1. numero 4. Basil. Pont. de sacrament. matrim. lib. 7. cap. 39. Gaspar Hurtado in simili tractat. disputat. 18. diff. 5. Sel. in selectis canon. capitulo 76. numero 25. vbi attestatur decum in Tridentina 16. Martij 1630. Ego ipse dict. allegat. 30. numero 15.

Contra Galleg. d. tract. cap. 13. num. 14. Franc. Marc. de eison d. 30. num. 8. part. 2. Henriq. d. lib. 12. cap. 11. §. ult. Couarr. de sponsal. p. 2. cap. 6. §. 4. numer. 6. Veg. tom. 1. cap. 33. casu 44. Fr. Emman. tom. 1. cap. 226. num. 9. Viuald. in can. del. aureo part. 1. vbi de matrim. num. 160. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 2. cap. 12. paulo post princ. Possuin. d. c. 6. nu. 27. vers. quarto, Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 156. Rebello d. lib. 3. q. 6. num. 12. Sanchez d. lib. 7. disput. 59. num. 4. vbi alios Doctores refert, existimantes hanc cognationem spiritalem non posse contrahi per actionem procuratoris.

27. *¶ Baptizatusque patrem, ac matrem.*] Carnales scilicet, quamvis illegitimos, vt per Galleg. d. tract. cap. 7. num. 12. Sanchez d. lib. 7. disput. 54. num. 16. Valer. Reginald. d. lib. 31. numero 150. vers. ceterum, metipsum dict. alleg. 30. numero 54.

¶ Diligenter ab ijs ad quos spectabit scietur, &c.] Ad parentes pertinere paternos designare, vel illis non designantibus ad Parochos, asserunt Possuin. d. cap. 6. nu. 33. Bonacin. d. §. 2. num. 27. Gaspar Hurtado d. disput. 18. diff. 4. num. 13. in princip. Ego ipse d. alleg. 30. num. 46.

28. *¶ Et in libro eorum nomina describat, &c.*] Parochum debere habere librum in quo describat omnes, qui in Ecclesia sua baptizantur, cum nominibus parentum, si de legitimo matrimonio nati sint, & patrinorum, qui eos de Baptismo susceperunt, ac die, mense, & anno, asserunt Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 3. num. 24. Possuin. de officio Curati, cap. 6. num. 48. Ego ipse de officio & potest. Parochi, cap. 7. num. 2. vbi pono formulam huius descriptionis.

29. Ex partita ab huiusmodi libro Baptismi per Parochum extracta probari quem baptizatum, & illius aetatem, tenent Caputaquen. decis. 714. num. 1. part. 1. Mand. ad reg. 18. Cancel. quast. 10. a num. 1. Verall. decis. 314. num. 1. lib. 1. Menoch. de praesumpt. lib. 1. praef. §. 1. num. 53. Viui. decis. 184. num. 15. lib. 1. Anton. Monach. Florent. decis. 17. num. 2. Bononien. decis. 19. num. 13. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 249. in 1. edit. alias resol. 218. num. 5. in 2. edit. Seraph. decis. 1138. num. 2. Farin. fragm. crimin. p. 1. verb. atas, nu. 141. Franc. Molin. de ritu nups. lib. 1. comp. 9. num. 41. Bellet. disquis. clerice. part. 1. tit. de clerico teste. §. 1. num. 10. Genoa de scriptura priuata lib. 5. tit. de libris Plebanorum q. 1. nu. 3. §. 4. Rot. decis. 592. num. 2. part. 1. recent. & decis. 15. num. 2. p. 1. recent. & decis. 15. num. 2. part. 2. recent. & in Romana nullitatis obligationis 16. Ianuarij 1626. coram R. P. D. Duran, quos refero d. cap. 7. num. 4.

30. Et probari ex eo etiam originem, tenent Rebuff. de pacific. possess. nu. 217. Mascard. de probat. conclus. 1147. nu. 21. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 1. a num. 112. vbi nu. 113. hoc intelligit cessante fraude, Piaflec. in praxi Episcop. p. 1. cap. 1. num. 9. Genoa d. lib. 5. quast. 3.

31. Si in hoc libro Parochi sint descripti duo compatres, vel commatres, non certificando quis eorum sit verus compater, ratione incertitudinis prohiberi inter se abque dispensatione matrimonium contrahere, asserit Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 30. nu. 9.

32. *¶ Quod si alij ultra designatos, &c.*] Quando non obstante statuto antiquo, & Concilio in praesenti plures quam duo, quorum nullus sit designatus, tenent, aut suscipiunt in Baptismo, aut si tantum duo, ambo tamen aut sunt mares, aut feminae, omnes contrahere cognationem spiritalem, resoluunt Nauarr. in manual. cap. 22. num. 38. Iacob. de Grass. in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 85. num. 4. Viuald. in can. del. aureo p. 1. vbi de impediment. matrim. num.

5. vers. cognatio spiritualis, Henriquez d. cap. 11. §. 3. Petr. de Ledesma de matrim. quast. 56. art. 3. vers. est aliud dubium annexum, & in summ. p. 1. de Sacramento, vbi de sacrament. matrim. cap. 17. conclus. 6. dub. 2. Rebello de obligat. instit. p. 2. libro 3. quast. 6. num. 5. & in appendice ad lib. 4. nu. 35. Valer. Reginald. d. lib. 31. nu. 152. vers. secundum, Bonacina d. §. 2. num. 24. Gaspar Hurtado d. disput. 18. diff. 4. num. 14. Ego ipse d. alleg. 30. num. 48.

Contra Galleg. Veg. Fr. Emman. & Sayr. quos refert & sequitur Sanchez d. lib. 7. disput. 57. num. 12. Gutierrez de matrim. cap. 100. num. 7. Aegid. de ConineK d. tom. 2. quast. 32. nu. 29. existimantes in hoc casu nullum eorum contrahere cognationem spiritalem, siue simul, siue successiue teneant, aut suscipiant.

Quando plures designati a parentibus, vel ab alijs curam infantis habentibus tangunt, omnes contrahere cognationem, modo tangat simul; si vero tangat successiue, solum primum, qui baptizatum suscipit, vel ad summum duos, si fuerint masculus, & femina, contrahere cognationem, tenent Sanchez d. lib. 7. disput. 57. num. 14. Valer. Reginald. dict. libro 31. numero 152. Aegid. de ConineK dict. quast. 32. num. 39. Gaspar Hurtado dict. diff. 4. vers. secundo, Sel. dict. cap. 76. numero 25. vbi ait decum in Aquen. 10. Maij 1631. Bonacina d. §. 2. num. 25. vbi numero 26. dicit quod quando plures designati sunt a parentibus, sed Parochus admisit vnum, & vnam tantum, cognatio contrahitur tantummodo ab ijs, qui fuerunt a Parocho admissi, & numero 27. tenet cognationem contrahi a designatis a parentibus, non vero a ceteris, qui fuerunt admissi a Parocho, quando parentes designarunt tantummodo duos, sed Parochus plures admisit, & numero 28. resoluit cognationem contrahi a designatis a parentibus, quamvis suscipiant puerum contra Parochi voluntatem, & numero 30. asserit eum, qui tangit baptizatum, cum non sit designatus a parentibus, vel saltem a Parocho, quando Parochus potest designare, non contrahere cognationem, si adfuit alij designauit a Parocho, vel a parentibus.

Si Parochus non admittat designatum a parentibus baptizandi, & alium casu in Ecclesia ingredientem, vocauerit vt baptizatum puerum susceperet, ac tangeret, cum eo spiritalem contrahi cognationem, resoluit Ludouic. Beia respons. casuum conscient. p. 2. casu 4. vers. alterum, vbi a principio illius casus multis probat Parochum in hoc euentu peccare mortaliter.

¶ Tetigerit.] Quod requiratur contactus, itaut eo deficiente compaternitas non contrahatur, qui enim tantummodo affuit baptizato, vel confirmato, ipsumque non tangit, vel tangit tantum extremitate digiti, non contrahit cognationem, eo quod verè non dicatur tenere, vel suscipere, tradunt Verall. decis. 164. part. 1. Henriquez d. libro 12. cap. 11. §. 3. Sanchez d. libro 7. disputat. 56. numero 5. Valer. Reginald. dict. libro 31. numero 151. Bonacina dict. §. 2. numero 14. Marc. Antonin. var. resolut. libro 1. resolut. fin. casu 33. Ego ipse dict. allegat. 30. num. 47. refert decum Armendar. d. l. 1. de matrim. num. 83.

Compaterem designatum, qui in Baptismo infantis alterum praestitit, id est, siue ipsum infantem Sacerdoti porrexit, vt in sacrum fontem immergeret, siue post immersionem eum protinus e manu Sacerdotis suscepit, tamen si in actu Baptismi illum non tetigerit, cognationem spiritalem contrahere, resoluit Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 1. tit. 8. num. 52. vbi testatur sic resolutum sub die 27. Septembris 1601. ex ea ratione, quia eadem militat ratio in porrigente, & suscipiente, dummodo puer tangatur siue ante, siue post, siue in immersione, nam videtur vnicus actus per continuationem, accedente praesertim consuetudine.

Cognationem spiritalem non contrahere mulierem ex eo quod defert puerum baptizandum vsque ad ianuam Ecclesiae, vbi illum tradit futuro compatri, a quo puer introfertur, ac de Baptismo suscipitur, absque eo quod dicta mulier vllum actum in actu Baptismi praestet, refert decum Aldan. d. tit. 8. num. 53.

38. *Es quoque cognatio, que ex Confirmatione, &c.]* Dispositionem huius decreti militare in cognatione orta ex Confirmatione, sicut militat in cognatione orta ex Baptismo, excepto tamen quod in Confirmatione adhibendus sit vnus tantum patrinus, ex d. cap. fin. de cognat. spir. resoluunt Sanchez d. lib. 7. disp. 57. nu. 9. Piafec. in praxi Episcop. p. 1. cap. 3. num. 4. in fine, pag. 73. Rebello d. lib. 3. quæst. 6. num. 6. ad fin. Bonacina d. §. 2. num. 31. Fernandez in examine Theolog. moralis, p. 3. cap. 3. §. 6.
39. Patrinum in Confirmatione debere esse alium ab eo, qui tenuit in Baptismo, aduertit Chamerot, de Sacrament. vbi de Confirmat. cap. 7. dub. 2. vers. debet, quem refero d. alleg. 30. num. 51.
40. Quamuis vnus non possit in Confirmatione tenere vltra duos eadem die, vt in Pontificali, tamen quando verè constat volentem tenere esse aliquem virum probum, maximè Curatum, aut senem, in quo iudicio Episcopi cessat præsumpta malitia, & voluntas contrahendi cum filia spiritali, vel eius matre, propter imparem conditionem, non peccare Episcopum si permittat tenere vltra duos, resoluunt Marc. Anton. Genuens. in manuali Pastorum, cap. 54. num. 6. quem refero d. alleg. 30. num. 52.
- Omnia inter alias personas, &c.]* Per hæc verba censi feni sublatum Catechismum, seu cognationem quandam spirituales natam ex catechizatione, affirmant Sanchez d. lib. 7. disput. 10. nu. 10. cum sequentib. Petr. de Ledesma d. e. 17. conclus. 1. dub. 1. & conclus. 6. dub. 4. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 190. Rebello d. p. 2. lib. 3. quæst. 18. num. 20. cum segg. Gutierrez de matrim. cap. 84. per tot. Bonacina d. §. 2. nu. 3. Molfes in summ. Theolog. moral. tract. 4. cap. 10. nu. 12. latè Io. Valer. Reginald. de different. inter verumque forum, verb. Baptismus, differ. 2. num. 2. cum segg.

De impedimento publicæ honestatis.

C A P V T III.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Pius V. peculiarem declarationem edidit super hoc decretum.
- 3 Intelligitur tantum de honestate orta ex sponsalibus.
- 4 Impedimentum publicæ honestatis oritur ex omnibus sponsalibus quacunque ratione irritis, quando ipsa publica sunt, & nullitas occulta.
- 5 Impedimentum publicæ honestatis non nascitur ex sponsalibus nullis.
- 6 Nec oritur ex sponsalibus oretenus factis absque consensu interiori.
- 7 Nec ex sponsalibus validis, mutuo tamen consensu dissolutis.
- 8 Nec ex sponsalibus conditionatis ante aduentum conditionis.
- 9 Nec ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum sine eorum consensu.
- 10 Impedimentum publicæ honestatis oritur tantum ex sponsalibus cum determinata persona, & ex absolutis siue à principio, siue postea completa conditione, & tantum ex validis.
- 11 Impedimentum publicæ honestatis oritur ex sponsalibus per verba de presenti, & nulliter contractis omissa forma Concilij.
- 12 Impedimentum publicæ honestatis consurgens ex sponsalibus validis hodie non excedit primum gradum.
- 13 Iustitia græta ex matrimonio rato dirimit matrimonium vsque ad quartum gradum.
- 14 Impedimentum oritur ex quocunque matrimonio rato, etiam irritum ex quacunque causa, dummodo non sit irritum ex defectu consensus.
- 15 Impedimentum publicæ honestatis quando simul concurrunt cum impedimento affinitatis, utrumque in dispensatione est explicandum.
- 16 Alias dispensatio est subreptitia.

I Vstitiæ publicæ honestatis impedimentum, a vbi sponsalia quacunque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit: vbi autem valida fuerint, & primum gradum non excedant: quoniam in vltioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

1. **V** Ide Henric. in sum. lib. 12. cap. 10. §. 2. Fr. Emman. etiam in sum. tom. 1. cap. 234. num. 4. Veg. in sum. tom. 2. cap. 34. casu 16. Petr. de Ledesma de matrim. quæst. 55. art. 4. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacrament. vbi de sacrament. matrimon. cap. 15. conclus. 9. cum segg. & cap. 16. per tot. Sanch. de matrim. lib. 7. disput. 68. num. 10. cum segg. Franc. Leon. in thesauro fori ecclæs. p. 2. cap. 9. num. 89. cum segg. Fatim. in praxi crimin. part. 5. quæst. 149. num. 160. cum segg. Rebello de obligat. iustit. p. 2. lib. 3. q. 14. & lib. 4. in fine, in appendice num. 97. cum segg. Armendar. in addit. ad recopilat. legum Nauarræ, lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. num. 85. cum segg. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. cap. 18. num. 126. cum segg. Agid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 32. num. 58. cum segg. Fernandez in examine Theolog. moralis, p. 3. c. 16. §. 2. sect. 10. Gutier. de matrim. cap. 103. Bonacin. in simili tract. g. puncto 11. num. 9. cum segg. Basil. Pont. in eodem tract. lib. 7. cap. 36. Gasp. Hurtado in eod. tract. disp. 21. Molfes. in sum. Theolog. moral. tract. 4. cap. 10. num. 92. cum segg. Sancta-rel. var. resol. lib. 1. q. 56. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 15. num. 94. cum segg. metipsum de officio, & potest. Episcop. p. 3. alleg. 51. num. 174. cum segg.
2. Super hoc decretum emanauit Motu proprio peculiatis declaratio sanctæ mem. Pij V. incip. Ad Romanum, de anno 1568. vbi ita habetur. Auctoritate Apost. tenore præsentium declaramus, & definimus, decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio, sic, vt præfertur, contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat, referunt Nauarr. in man. capitulo 22. numero 57. Henric. dict. capitulo decimo, §. 2. Valent. tom. 4. disputat. 10. questione quinta, puncto 3. Sanch. dict. libro 7. disputat. 70. numero 5. Rebello. d. parte 2. libro 4. in appendice, num. 98. Fatim. dict. questione 149. numero 161. Valer. Reginald. d. libro 31. num. 128. Agid. de Coninck d. tom. 2. disput. 50. num. 70. conclus. 3. Ego ipse d. allegat. 51. num. 182.
- a. Vbi sponsalia, &c.]* Intelligi tantum de honestate orta ex sponsalibus, declarat Pius V. in d. Motu proprio, incip. ad Romanum, ex eoque colligunt Valent. dict. puncto 3. §. honestas, Petr. de Ledesma de matrim. questione 55. articulo 1. prope fin. Fr. Emman. dict. tom. 1. capitulo 234. Henric. d. lib. 12. capitulo 10. §. 2. Sanch. d. libro 7. disputat. 68. numero 10. cum segg. Bonacin. de matrim. quæst. 3. puncto 11. num. 10.
3. Impedimentum publicæ honestatis oriri ex omnibus sponsalibus quacunque ratione irritis quando ipsa publica sunt, & nullitas occulta, tenent Nau. in man. c. 22. num. 57.

- num. 57. Aegid. de Conineck *diff. disputat.* 32. num. 69. Valer. Reginald. *diff. libro 31. num. 127.* Ego ipse *d. allegat.* 51. num. 187.
5. Ex sponsalibus metu, aut errore personæ, vel à destituito sufficienti ratione contractis, ideoque nullis, nullum nasci publicæ honestatis impedimentum, asserunt Rebello *d. quest.* 14. num. 5. Valer. Reginald. *d. lib. 31. num. 127.* Aegid. de Conineck *d. q. 32. num. 61.* Gutier. *d. cap. 103. num. 18.* Ego ipse *d. alleg.* 51. num. 184.
6. Impedimentum hoc publicæ honestatis non oriri ex sponsalibus ore tenus factis absque consensu interiori, tenent Nauarr. *d. cap. 22. num. 57.* Petr. de Ledesma *d. q. 55. art. 4. vers. nihilominus.* Bonacin. *d. puncto 11. num. 3.* Gaspar Hurtado de matrim. *diff. 21. diffie. 1. num. 3.* Ego ipse *d. alleg.* 51. num. 183.
- Contra Henric. *d. lib. 12. cap. 10. §. Sanch. d. lib. 7. diff. 68. num. 1.* Basil. Pont. *de sacram. matrim. lib. 7. cap. 36.* existimantes oriri in hoc casu quando defectus consensus non constat exterius.
7. Ex sponsalibus validis, mutuo tamen consensu dissolutis, non oriri hoc impedimentum publicæ honestatis, referunt decism Gutier. *d. cap. 103. num. 11.* Rebello *d. p. 2. lib. 3. q. 14. num. 2.* & in declarat. Cardinal. *sect. 5. nu. 99.* Armendar. *d. l. 1. de matrim. num. 86.* & 72. Gaspar Hurtado *d. diff. 21. diffie. 1. num. 5.* Ego ipse *d. alleg.* 55. num. 188.
- Contra Sanch. *d. lib. 7. diff. 68. num. 21.* Bonacin. *d. puncto 11. nu. 7.* existimantes impedimentum publicæ honestatis contractum ex sponsalibus validis & certis, non cessare quando sponsalia dissoluntur mutuo contrahentium consensu.
8. Ex sponsalibus conditionatis ante aduentum conditionis non oriri huiusmodi publicæ honestatis impedimentum ob defectum consensus, qui suspenditur vsque ad illius euentum, tenent Petr. de Ledesma *d. cap. 15. conclus. 9. dub. 2. in fine.* Sanch. *d. lib. 7. diff. 69. nu. 3. & 21.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. nu. 129.* Aegid. de Conineck *d. disput. 62. num. 61.* Gutier. *cap. 103. num. 19.* & 20. Bonacin. *d. puncto 11. num. 5.* Ego ipse *d. alleg.* 51. num. 185.
9. Ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum sine eorum consensu non oriri impedimentum publicæ honestatis, resoluunt Sanch. *d. lib. 7. diff. 68. num. 18.* & 19. Valer. Reginald. *d. lib. 31. num. 129. vers. aduerte quinto.* Ego ipse *d. alleg.* 51. num. 186.
10. Et colligendo supra dicta Gaspar Hurtado *d. diffie. 11. in fine.* concludit impedimentum iustitiæ publicæ honestatis, quod ex sponsalibus oritur, tantum oriri ex sponsalibus cum determinata persona, & ex absolutis, siue à principio, siue postea completa conditione, & tantum ex validis, & non ex nullis, siue ex defectu consensus, siue ob aliquod impedimentum, quamvis occultum, siue quia sunt dissoluta, siue mutuo consensu, siue quia alter resiliuit.
11. Impedimentum publicæ honestatis oriri ex sponsalibus per verba de presenti, & nulliter contractis, omitta forma Concilij Trident. *suprà hac sess. cap. 1.* refert decism Armendar. *d. l. 1. de matrim. num. 87.*
- Ex sponsalibus per verba, promitto te ducere in uxorem, si factis denunciationibus non apparebit aliquod impedimentum, minimè oriri impedimentum publicæ honestatis refert decism Armendar. *d. l. 1. de matrim. num. 90.*
12. [Primum gradum non excedant.] Impedimentum publicæ honestatis confurgens ex sponsalibus validis hodie non excedere primum gradum per hoc decretum, notant Petr. de Ledesma *d. quest. 45. art. 4. dub. 1.* Veg. in summ. tom. 2. cap. 34. casu 16. Fr. Emman. etiam in summ. tom. 1. cap. 234. num. 4. Aegid. de Conineck *d. disput. 32. dub. 5. num. 70.* & plures citati à Sanctarel. *var. resol. lib. 1. quest. 56. num. 4.* Aldan. in compendio Canon. *resol. lib. 1. tit. 8. num. 53.* vbi refert in vna Caietana 27. Iulij 1629. fuisse concessam dispensationem celebrandi matrimonium, non obstante impedimento iustitiæ publicæ honestatis in primo gradu, attempta copula subsequuta, propter quam mulier infamata remanebat, & stante quòd ad copulam deuentum non fuerit sub spe faciliorem redeundi gratiam dispensationis, & in forma pauperum ut perebatur, & iniunctis poenitentij salutibus.
- Ex matrimonio rato, non consummato minimè oriri affinitatem, sed iustitiæ publicæ honestatis dirimentem matrimonium, declarauit Pius V. in d. Motu proprio, incip. ad Romanum, & refert Gaspar Hurtado de matrim. *diff. 21. diffie. 2. in princip.*
13. Iustitiæ ortam ex matrimonio rato dirimere matrimonium vsque ad quartum gradum, sicut iure antiquo, referunt decism Franc. Leo in thesauro fori Eccles. *part. 2. cap. 9. num. 92.* Piafec. in praxi Episcop. *part. 2. cap. 4. num. 34.* Armendar. *d. l. 1. de matrim. num. 89.* Rebello *d. part. 2. lib. 4. in appendice num. 106.* Gutier. de matrim. *cap. 103. num. 24.* Sanctar. *d. quest. 56. nu. 5.* Gaspar Hurtado *d. diff. 21. diffie. 2. num. 7.* Ego ipse *d. alleg.* 51. num. 175. Et refert Aldan. *d. tit. 8. nu. 55.* dispensationem concessam fuisse in Quen. 17. Nouemb. 1629. pro matrimonio mulieris cum fratre mariti defuncti stante matrimonio rato, & non consummato, & quòd mulier post mortem viri cognita fuit, & pregnans reddita ab huiusmodi fratre cum periculo necis, & infamiae.
- Contra Ouand. in 4. distinct. 41. questione unica in fine, Ludouic. Lop. in str. consens. *part. 2. vbi de matrim. capitulo 50.* Tolet. in instr. Sacerd. *lib. 7. cap. 10. in fine.* existimantes hoc impedimentum proueniens ex matrimonio rato esse per Concilium Tridentin. restrictum ad primum gradum, sicut impedimentum quod oritur ex sponsalibus.
14. Impedimentum hoc oriri ex quocunque matrimonio rato, etiam irritò ex quacunque causa, dummodo non sit irritum ex defectu consensus, docent Sanch. *d. lib. 7. diff. 70. num. 5.* Rebello *d. lib. 3. quest. 14. num. 2.* & lib. 4. *sect. 5. in declar. nu. 101.* Sanctarel. *d. q. 56. a. n. 6.* Gaspar Hurtado *d. diffie. 2. num. 7.* Bonacin. *d. puncto 11. num. 11.* vbi num. 12. resoluunt ex matrimonio rato amentum, vel puerorum non consurgere impedimentum hoc, refero Ego ipse per *d. alleg.* 51. num. 177. & seq. Et addit Gaspar Hurtado *d. diffie. 2. in fine.* ex matrimonio rato conditionato conditione de futuro suspendente consensum non oriri hoc impedimentum ante impletionem conditionis.
15. Quando impedimentum publicæ honestatis simul concurrat cum impedimento affinitatis, in dispensatione (quam solus Papa præstare potest) utrumque impedimentum explicite, vel saltem implicite in petitione explicandum esse tenent Couarr. de sponsal. *part. 2. cap. 6. §. 7.* Henric. *d. cap. 10. §. 3.* Bonacin. *d. puncto 12. nu. 22.* Ego ipse *d. alleg.* 51. num. 176.
16. In hac enim dispensatione esse omnia impedimenta referenda, alioquin dispensationem esse subreptitiā, & invalidam, asserunt Petr. de Ledesma in summ. *part. 1. vbi de Sacram. matrim. cap. 27. concl. 6. diffie. 1.* Mandos. de signatura gratia, in tit. dispensationes matrimoniales, in fine vers. reliquum est, Menoch. de arbit. *casu 203. nu. 12.* plures alij, quos refert & sequitur Sanctarel. *d. lib. 1. q. 65. a. princ.*

De affinitate ex fornicatione contracta, quæ tantummodo vsque ad secundum gradum dirimit matrimonium postea contractum.

C A P V T IV.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Affinitas ex copula fornicaria iure naturæ sequitur.

3 Affinitas ex copula fornicaria contrahitur inter infideles.

4 Infidelis

- 4 Infidelis cognoscens fornicariē mulierem ad fidem conuersus, non potest ducere in uxorem consanguineam dictae mulieris.
- 5 Impedimentum inductum propter affinitatem ex fornicatione contracta restringitur ad 1. & 2. gradum.
- 6 Affinitatis impedimentum superueniens post contractum matrimonium est sublatum.
- 7 Affinitas ex copula licita orta dirimit matrimonium usque ad quartum gradum.
- 8 Affinitatis impedimentum usque ad quartum gra-

dum oritur ex matrimonio rato.

- 9 Affinitas oritur ex omni copula illicita.
- 10 Constitutio Pij V.
- 11 Impedimentum tertij gradus affinitatis ex fornicatione contractum, sublatum est.
- 12 Fornicationis simplicis peccato commaculatur ille, qui accedit ad consanguineam in tertio, vel quarto gradu eius cum qua prius fuit fornicatus.
- 13 Episcopus non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis a iure prohibitis.

Praterea ^a sancta Synodus, eisdem, & alijs grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem, & ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum qui in primo, & secundo gradu coniunguntur restringit, & in vltioribus vero gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

^a Cap. quodam cum multis seq. 32. q. 7. de toto tit. de eo qui cogn. coan. vxo. fuz.

1. **V**ide Doctores, quos plena manu refert Cened. ad Decretal. collect. 19. num. 4. quibus addo Veg. tom. 1. summ. cap. 34. casu 53. Fr. Emman. etiam in summ. tom. 1. cap. 228. nu. 4. & quast. regul. tom. 1. q. 63. art. 1. Petr. de Ledesma part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrimon. cap. 15. & in tract. de matrim. quast. 55. art. 3. dub. vltim. Sayr. in clau. Regia lib. 8. c. 4. num. 6. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. num. 69. & a num. 92. Farin. in praxi crimin. part. 3. q. 149. num. 116. Valer. Reginald in praxi fori poenit. lib. 3. num. 147. Sanch. de matrim. lib. 7. disput. 67. num. 4. cum seqq. Fernandez in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 16. §. 2. sect. 11. a num. 4. Aegid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 32. nu. 56. Molfes. in summa Theologia moralis tract. 4. cap. 10. num. 103. & cap. 13. num. 85. Vincenz. Fillue. in quast. moralibus tom. 1. tract. 10. num. 175. cum seqq. Gutier. de matrim. c. 99. num. 12. cum seqq. Bonacin. in simili tract. quast. 3. puncto 12. Gaspar Hurtado eodem tract. disput. 20. diffie. 2. Basil. Pont. de impediment. matrimon. cap. 38. §. 1. vers. deinde. Sanctarel. var. resol. lib. 3. quast. 57. a princ. Nouar. in singul. Canon. concl. 2. 2. Ambrosin. Perus. decis. 18. num. 2. Cabal. resolut. crimin. casu 200. num. 45. & seq. Ioan. Sancti. in select. disput. 40. num. 22. cum seqq. D. Noguero. alleg. 24. num. 111. metipsum de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 51. num. 165. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 15. num. 84. cum seqq.

2. Affinitatem ex copula fornicaria iure naturae sequi affirmant Rebellus de obligation. iustitia part. 2. lib. 3. quast. 15. num. 9. Aegid. de Coninck d. disputat. 32. num. 49. Gaspar Hurtado d. disput. 20. diffieult. 2. num. 7. quia etiam per dictam copulam fornicariam vir & femina fiunt vna caro, & vnus sanguis, non minus quam per coniugalem, & respondent ad l. non facile. §. sciendum ff. de gradibus affi.

Contra Nauarr. conf. 7. de sponsalibus in antiq. alijs conf. 12. num. 2. & 3. de consang. & affi. in nouis, Henriquez in summ. lib. 12. cap. 10. §. 1. Sanchez d. lib. 7. disput. 65. num. 9. Ioan. Sancti. d. disput. 40. numero 22. existimantes affinitatem ortam ex copula fornicaria non esse vinculum naturale.

3. Vnde affinitatem ex copula fornicaria contrahi inter infideles attestantur Ioan. Andr. in cap. 1. num. 3. de conuers. infidel. vbi Butr. sub num. 2. Cardin. num. 1. opposit. 1. dum inquit per Baptismum tolli peccatum adulterij, sed remanere affinitatem ortam ex eo, sequuntur Cardin. Belarmin. de Sacram. matrim. controuer. 4. cap. 30. vers. denique affinitas, Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiae exist. lib. 2. cap. 5. a num. 6.

4. Et hinc infidelem cognoscentem fornicariē mulierem, ad fidem conuersum non posse ducere in uxorem consanguineam dictae mulieris, contra Sanch. d. disput. 65. num. 10. vers. at verius est, concludunt Veg. in summ. tom. 2. cap. 34. casu 129. Anton. Ricciul. dict. cap. 5. num. 14. vbi num. 15. asserit quod si fidelis rem habeat cum infideli femina, & illa habeat forem infidelem, contrahit affinitatem cum illa forore infideli, quam ad fidem

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

conuersam ducere nequit, etiam si sit nata longè postquam primam forem cognouit.

Impedimentum inductum propter affinitatem ex fornicatione contractam restringens Concil. Tridentin. in presenti ad primum, & secundum gradum, censeri etiam ad eisdem restrinxisse impedimentum exigendi debitum ab vxore, quod inducitur ex affinitate proueniente ex illicita copula à viro cum consanguinea vxoris suae post contractum matrimonium habita, refert decisum Aldan. in compendio Canon. decis. lib. 1. tit. 8. numero 35.

Impedimentum superueniens affinitatis post contractum matrimonium esse sublatum hoc decreto, refert decisum Nicol. Garc. de benefie. part. 3. cap. 3. num. 76. quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod maius est; ergo & istud, quod solum impedit ne is, per quem contracta est affinitas, sine peccato possit exigere debitum, quod minus est.

Affinitatem ex copula licita ortam cum non sit restricta per hoc decretum, dirimere matrimonium vsque ad quartum gradum, sicut erat statutum in cap. non debet, de consang. & affinit. resoluunt Nauarr. in man. cap. 23. num. 43. Viuald. in candel. aureo part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrim. num. 295. Philarch. de officio Sacerd. tom. 1. part. 2. libro 2. cap. 22. vers. consanguinitatis, Corduba de Lara in l. si quis à liberis, in princ. num. 90. ff. de liber agnosce. Perez l. 5. col. 3. tit. 15. libro 5. ordin. Azeued. d. l. 7. numero 9. tit. 20. libro 8. noua recop. Hentriq. in summ. libro 12. cap. 10. §. 1. littera H. Emman. Sa in aphorism. verb. matrimonium, vbi de impediment. matrim. num. 13. Valent. tom. 4. disput. 10. quast. 5. puncto 3. vbi de impedimento affinitatis, Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 228. num. 4. Sanch. dict. lib. 7. disput. 67. num. 5. Rebell. de obligat. iustit. part. 2. lib. 3. quast. 15. num. 6. Gutier. de matrim. cap. 99. num. 14. Bonacin. in simili tract. quast. 3. puncto 12. num. 6. Ego ipse d. alleg. 51. num. 164. me citato in illo loco Sanctarel. var. resol. quastione 67. numero 2.

Affinitatis impedimentum vsque ad quartum gradum oriri ex matrimonio rato, non consummato, sicut in consanguinitate, ex d. Motu proprii Pij V. incip. Ad Romanum, colligit Aldan. in compendio canon. decis. libro 1. tit. 8. numero 40. vbi refert sic fuisse decisum sub die 17. Augusti 1617.

^a Ex fornicatione.] Et sic ex omni copula illicita, tenent Petr. de Ledesma d. cap. 15. concl. 6. Sanch. dict. lib. 7. disputatione 67. num. 7. Valer. Reginald. dict. lib. 31. numero 147.

^b In vltioribus vero gradibus, &c.] Vide d. Motum proprium Pij V. incip. Ad Romanum, ibi, Declaramus, & auctoritate Apost. decernimus, nullum hodie impedimentum remanere quominus in vltioribus gradibus huiusmodi liberè, & licitè matrimonium contrahi possint; referunt Farin. in praxi crimin. part. 5. q. 149. num. 116. Sanch. d. lib. 7. disput. 67. num. 4. Gutier. d. cap. 49. num. 13.

Vnde sublatum esse impedimentum tertij gradus affinitatis

X

affinitatis ex fornicatione contractum, ideo non obstante eo posse contrahi sine dispensatione Apost. licet huiusmodi affinitas contracta fuisset ante confirmationem Concilij Trident. refert decusum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. titulo 15. lib. 1. de matrim. numero 92.

12. Et ideo non peccare peccato incestus, sed solum simplicis fornicationis illum, qui accedit ad consanguineam in tertio, vel quarto gradu eius, cum qua prius fuit forni-

catus; resoluunt Salzed ad Bernard. in pract. cap. 84. in fine. Emman. Sa in aphor. verb. luxuria num. 2. Gutier. canonic. lib. 1. cap. 23. num. 3. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 209. num. 2. conclus. 2. quos refert & sequitur Sanctarel. dicto q. 67. num. 3.

Ac Episcopum auctoritate ordinaria non habere facultatem in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis contrahentes matrimonia dispensandi, refert decusum Armendar. d. l. 1. de matrim. num. 99.

De dispensationibus in gradibus prohibitis.

C A P V T V.

- 1 Doctores de materia huius text. agentes.
- 2 Intelligitur de contrahentibus cum quocunque impedimento dirimenti.
- 3 Ignorantia crassa excusat, dummodo non sit ingens temeritas.
- 4 Episcopus non potest ordinariè in impedimentis dirimentibus dispensare.
- 5 Dispensatio super impedimento consanguinitatis, & affinitatis non facta mentione de copula habita inter impetrantes, est subreptitia.
- 6 Dispensatio redditur nulla ex copula præcedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione.
- 7 Dispensatio super impedimento cognationis, vel etià publicæ honestatis, non facta mentione de copula habita est subreptitia.
- 8 Matrimonium si ea intentione contrahatur ab habentibus impedimentum dirimens ut facilius Papa dispense, tunc faciendâ est mentio tum de matrimonio contracto, tum de animo, quo initum est.
- 9 Impedimenta plura non connexa quando sunt eiusdem speciei, & rationis, sunt omnino exprimenda, ut dispensatio sit valida.
- 10 Cause ad dispensandum in impedimentis matrimonij quæ.
- 11 Dos minus competens.
- 12 Femina an dicatur pauper & carere dote, quæ nihil

quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliosve consanguineos diuites.

- 13 Propter angustiam.
- 14 Propter inimicitias.
- 15 Propter lites.
- 16 Propter continuas inuisiones piratarum.
- 17 Propter diffamationem.
- 18 Propter maiorem etatem.
- 19 Conservatio diuitiarum in eadem cognatione est iusta causa dispensandi in impedimentis matrimonij.
- 20 Excellentia meritum in Ecclesiam.
- 21 Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta.
- 22 Dispensationes matrimoniales gratis sunt concedendæ.
- 23 Habet locum in compositionibus.
- 24 Notarius in dispensationibus Apost. quartam partem vnius ducati accipere potest.
- 25 Ordinarius potest cogere testes ut ad se veniant, ad illos examinandos in executione dispensationis matrimonialis.
- 26 Dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius vicario generali, si Sedes vacare contingat, non possunt per vicarium Capitularem expediri.
- 27 Dispensatio non conceditur in secundo gradu consanguinitatis, nisi inter magnos Principes.

* Cap. fin. 6. pe. de clandest. despon. etc. vnica de consang. & affinit. 6 Cap. fin. de immu. Eccl. c. quia frustra. de vi.

Si quis intra^a gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, sepatetur, & spe dispensationis consequendæ careat, idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. ^β Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis. Non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temerè contempnit. Si verò, ignorantiam habuit, & tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit, in contrahendis matrimonijs vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro, & idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

1. **V**ide Fernandez in examine Theologia moralis part. 3. cap. 16. §. 2. à num. 5. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. num. 100. cum segg. Valer. Reginald. in praxi fori parit. lib. 3. tit. 139. cum segg. & num. 198. & num. 203. Rebello de obligat. iustit. part. 2. lib. 3. quest. 5. à num. 19. Agid. de ConineK de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 33. à num. 42. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi cap. 60. Vincent. Filluc. in quest. moralibus tract. 10. quest. 10. Sanch. de matrim. lib. 8. Gaspar Hurtado eod. tract. disput. 26.

2. ^a Si quis intra gradus prohibitos, &c.] Intelligendum esse de contrahentibus cum quocunque impedimento dirimente, asserunt Philarch. de offic. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 2. cap. 13. in princip. Petr. de Ledesma de matrim. quest. 56. artic. vltim. dub. 2. diffie. 1. conclus. 1. Tolet. in instruct. sa-

cerd. lib. 7. cap. 22. num. 3. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 42. num. 7. & lib. 8. disput. 25. num. 24. Sanctarel. var. resol. lib. 1. q. 54. num. 3.

^β Quod si ignoranter id fecerit, &c.] Ignorantiam crassam excusare, dummodo non sit ingens temeritas, resoluunt Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 40. num. 4. in med.

^γ Tunc facilius cum eo & gratis dispensari poterit.] A solo scilicet Romano Pontifice intelligit idem Sanch. d. lib. 8. disput. 6. num. 19. Episcopum enim non posse ordinariè in impedimentis dirimentibus dispensare, resoluunt Sanch. lib. 2. disput. 40. Garc. de benef. part. 11. cap. 5. num. 344. Vasq. 1. 2. cap. 2. Agid. de ConineK d. disput. 33. dub. 3. Basil. Pont. de matrim. lib. 8. cap. 13. Gaspar Hurtado eod. tract. disput. 26. diffie. 2. & alij plures per me citati de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg.

Dispen-

5. Dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula habita inter impetrantes, esse subreptitiam, & inuallidam, tenetur Mich. Galleg. de cognat. spiritali, cap. 24. à num. 1. Sarmient. lib. 1. select. cap. 9. num. 3. Nauarr. in man. cap. 22. num. 86. Gambar. de officio, & potest. Legati, lib. 7. tit. de dispens. legator. circa matrimonia, num. 409. Ludouic. Lop. in instruct. conscient. tom. 1. cap. 296. Gutier. canon. lib. 1. cap. 15. num. 16. Fr. Emman. del orden del Inizo, cap. 10. num. 4. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. dispensatio, §. 4. Valer. Reginald. in praxi fori panitent. lib. 31. num. 200. vers. simulque. Paul. Comitrol. respons. moral. lib. 1. g. 104. Quarant. in summa Bullarj. verb. matrimoniales dispensationes, num. 13. Sanch. de matrimon. lib. 3. disp. 14. num. 3. & lib. 8. disp. 25. Gutier. eod. tract. cap. 124. num. 12. cum segg. Gaspar Hurtado in simili tract. disp. 26. diff. 5. Rebelle. à part. 2. lib. 3. quest. 5. num. 24. Marc. Anton. Genuef. in praxi. Archiepif. Neapol. cap. 25. num. 4. Galet. in margar. casuum conscient. verb. dispensatio, pag. 78. col. 1. & verb. incestus, ultim. latè Nicol. Garc. de benef. part. 8. cap. 3. num. 31. cum segg. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 687. in 1. edit. aliàs resol. 583. in 2. edit. & in decis. Curia Archiepif. Neapol. decis. 28. à princip. part. 4. Sanctarel. var. resol. lib. 1. quest. 52. per totam.
- Contra Nauarr. consil. 1. quest. 19. sub tit. de constitut. & consil. fin. de cognat. spiritali. & consil. 8. & 9. de consanguinit. & affinit. in notis, Salzed. ad Bernard. in praxi cap. 129. addit. 1. in fine, vers. unde merito, in ultim. edit. Emman. Sà in aphorism. verb. dispensatio, num. 10. Vega tom. 2. sum. cap. 34. casu 97. vers. nota porque viene, Fr. Emman. sibi contrarium in summa tom. 1. cap. 236. num. 51. Henriquez. d. lib. 12. cap. 2. §. 4. & 7. Lel. Zech. de republ. Ecclesiast. capitulo 28. de Pavocho, pagina 337. Petr. de Ledefma de matrim. questione 56. articulo 5. & in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrim. cap. 27. diff. 3. conclus. 1. Ceuall. commun. contra commun. 737. Basil. Pont. de Sacrament. matrim. libro 8. capitulo 17. §. 6. exstimantes taciturnitatem copulae habitae ante concessionem, seu commissionem. Papae non irritare dispensationem consanguinitatis, aut affinitatis.
6. Et ideo dispensationem reddi nullam ex copula praecedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione, copulam verò superuenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire matrimonij validitatem, refert decifum Garc. d. part. 8. cap. 3. num. 70. in fine.
7. Dispensationem super impedimento cognationis spiritualis, vel etiam publicae honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, esse subreptitiam & nullam, per text. in cap. 2. de eo, qui cognouit conf. vxoris suae, resoluunt Galleg. d. tract. de cognat. spiritali. cap. 24. Matienf. in rub. tit. 1. gloss. 1. num. 137. lib. 5. noue recop. Gutier. canon. lib. 1. cap. 23. num. 15. Menoch. de arbit. casu 502. à num. 1. Garc. d. part. 8. cap. 3. num. 64. & 66.
8. Si matrimonium ea intentione contrahatur ab habentibus impedimentum dirimens vt facilius Papa dispentet, in tali casu esse faciendam in impetratione dispensationis mentionem tum de matrimonio contracto, tum de animo, quo initum est, tradunt Couarr. de sponsal. part. 2. capitulo 6. §. 10. numero 14. Philiaich. d. capitulo 13. in princip. Anton. Cuch. institut. maior libro 5. titulo 13. numero 8. Gutier. lib. 2. canon. capitulo 15. numero pen. Petr. de Ledefma de matrim. quest. 56. articulo 8. dub. 2. diff. 1. conclus. 1. Sanch. d. lib. 8. disp. 25. num. 22. Garc. d. part. 8. cap. 3. num. 41. Sanctarel. d. quest. 54. num. 1. & 2. Nauarr. in cap. si quando, de rescript. except. 5. numero 5. vbi sic ait, Non solum oportet mentionem facere contracti male matrimonij scienter, sed etiam fraudis, qua grauior peccando sunt vsq. vt benignior in eos esset Rom. Pontifex, aliquin enim huiusmodi dispensationes ipso iure inutiles erunt, apud Deum quidem, qui omnia nouit, & in foro conscientie simpliciter; apud homines autem tantum, si & quantum ea fraus probari potest; & in manual. capitulo 22. num. 36. his verbis, licet olim facilius dispensabatur in impedimentis eorum qui iam etiam scienter contraxerunt, & consummauerunt matrimonium, hodie tamen iure Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 5. de Reformat. matrim. facilius dispensatur, & consummatio illiciti matrimonij, qua olim Barbof. Collect. in Concil. Tri.

inclinabat Papam ad dispensandum, hodie retrahit, sic etiam Tolet. lib. 7. cap. 22. num. 3. vbi ita ait, Illi qui scienter contrahunt, & habent copulam, vt facilius impetrent dispensationem à Papa, debent narrare Pontifici se illa intentione habuisse copulam, & contraxisse vt facilius cum eis dispensaretur, quo non narrato dispensatio nulla est.

Impedimenta plura non connexa quando sunt eiusdem speciei, & rationis, vt quando quis est consanguineus alteri ex duplici parte, esse necessario exprimenda, vt dispensatio sit valida, tenent Sanch. d. lib. 8. disp. 24. Aegid. de ConincK d. disp. 33. dub. 6. Basil. Pont. de matrim. lib. 8. cap. 17. §. 5. Gaspar Hurtado in simili tract. disp. 26. diff. 6. num. 18. contra Henricq. Petr. de Ledefma. Vegam, Fr. Emman. & alios.

Idque ex causa, &c. J. Causas, quae hodie in praxi 10. versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes in impedimentis matrimonij conceduntur, referunt Galleg. de cognat. spiritali. cap. 22. Henricq. in summa lib. 12. cap. 3. §. 9. Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 237. Petr. de Ledefma etiam in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrim. cap. 17. conclus. 5. cum segg. Sanch. dict. lib. 8. disp. 19. Valer. Reginald. in praxi fori panitent. lib. 31. num. 196. cum segg. Farin. in praxi crimin. part. 5. g. 149. num. 149. Aegid. de ConincK de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 33. num. 45. cum segg. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. n. 110. cum segg. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 6. cap. 3. num. 41. Gaspar Hurtado d. disp. 26. diff. 3.

Prima causa est, Quod cum Oratrix dotem habeat minus 11. competentem iuxta status sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire queat, & dictus Orator intendat illam cum dicta minus competentem dote in uxorem ducere, &c. quam referunt Jacob. de Grass. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 81. in fine, Fr. Emman. dicta cap. 237. conclus. 1. num. 2. Galleg. d. cap. 22. num. 8. Gutier. canon. lib. 2. cap. 15. num. 107. Petr. de Ledefma de matrim. quest. 56. art. fin. & in summa part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrim. e. 27. conclus. 5. Henricq. d. lib. 12. cap. 3. §. 9. vers. tertiam, Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 709. & in praxi rerum fori Eccles. decis. 260. in 1. edit. aliàs resolut. 227. num. 8. in 2. edit. Aegid. de ConincK d. tom. 2. disp. 33. num. 47. Campan. d. num. 41. Gaspar Hurtado dicto diff. 3. num. 11. vers. tertiam, Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 194. vbi num. 196. subdit censendam iustam causam dispensandi, cum in defectu ipso dotis inuenitur ratio pietatis.

Vtrum femina in ordine ad hunc effectum possit dici 12. ci pauper, & carcere dote, quae nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliove consanguineos diuites? vide Couarr. de sponsalibus part. 2. cap. 6. §. 9. & 10. Sanch. d. lib. 8. disp. 19. num. 19. & 20. Aegid. de ConincK d. disp. 33. num. 48. vbi resolut non dici pauperem si illos possit cogere vt statim dent dotem? dici tamen quando de facto costaret nullum non consanguineum, qui sit paris conditionis cum ea femina, velle eam habere uxorem, eo quod communiter sibi persuadeant parentes non daturus sufficientem dotem.

Secunda, Quod cum dicta Oratrix in dicto loco propter illius 13. angustiam virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire nequeat, &c. referunt Galleg. d. cap. 22. num. 10. Henricq. d. §. 9. Vega in summa tom. 2. cap. 34. casu 167. Fr. Emman. d. cap. 237. num. 2. vers. la quarta, Jacob. de Grass. de arbitrijs confess. cap. 43. Sanch. d. lib. 8. disp. 19. num. 12. Aloyf. Ricc. d. resol. 227. num. 8. Aegid. de ConincK d. disp. 33. n. 46. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 196. vers. ad tertiam, vbi resolut requiri tantum, vt intra oppidum proprium femina non inueniatur aequalis, cui nubat, refertque ita decifum fuisse, Gaspar Hurtado d. diff. 3. n. 11. vers. secundam, Sanch. d. disp. 19. num. 13. dicens num. 15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris, intolerabiliorve ingenij.

Tertia, Quod cum inter dictorum Oratorum parentes, con- 14. sanguineos, vel affines graues inimicitiae orta iam sint, & ad praesens vigeant, aliunde tamen quam ex causa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exorte, & certum sit quod si Oratores praedicti inuicem

matrimonialiter copularentur, inimicitia huiusmodi omnino componeretur; pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis Oratores predicti capiunt, &c. referunt Sanch. d. lib. 8. disput. 19. num. 8. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 196. vers. ad secundam, Gaspar Hurtado d. diffie. 3. num. 11. vers. prima.

15. Quarta, Quod cum inter dictos Oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti orta iam sint, & ad praesens vigeant, lites huiusmodi omnino cogantur, &c. referunt Fr. Emman. d. cap. 237. num. 2. vers. la segunda por se acabar un gran pleito, Agid. de Coninck d. disput. 33. num. 45. Sanchez dict. lib. 8. disput. 19. num. 8. ubi num. 9. asserit quod ad hanc causam reducitur cultatio scandalorum inter cognatos, & num. 11. dicit similiter esse iustam dispensandi causam quando dispensatio est quasi remedium necessarium ad obviandum alicui magno delicto.
16. Quinta, Quod cum dictus locus ad litus maris sitis continuis inuasionibus piratarum, & fidei Orthodoxa hostium expostus sit, propterea externi homines non ita libenter, ut cum dicti loci habitatoribus contrahant, accedere velint, capiunt, &c. refert Quarant. in summa Bullarum, verb. matrimoniales dispensationes.
17. Sexta, Cum autem Pater sancte nisi matrimonium inter Oratores contrahatur, dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiusque exinde scandala possint vero similiter exoriri, ideo, &c. refert Sanchez dict. libro 8. dissertatione 19. num. 9.
18. Septima, Quod dicta Oratrix vigesimumquartum annum excedens hactenus virum paris conditionis cui nubere posset, non inuenit, &c. refert Quarant. d. verb. matrimoniales dispensationes.
19. Octaua, Conseruatio diuitiarum in eadem cognatione ne causa dotis detrahantur ad aliam cognationis familiam, quando ea amplissima sunt, referunt Galleg. d. cap. 22. num. 11. cum sequentibus, Vega tom. 2. summa cap. 34. casu 167. Fr. Emman. d. cap. 237. conclus. 1. in fine, Agid. de Coninck dicto disput. 33. num. 49. Valer. Reginald. dicto lib. 31. num. 197.
20. Nona, Excellentia meritorum in Ecclesiam, siue dispensationem petentis, siue eius, cui petitur, referunt Galleg. d. cap. 22. num. 17. Sanch. d. disput. 19. num. 32. Agid. de Coninck d. disput. 33. num. 49. vers. 5. Gaspar Hurtado dicto difficult. 3. num. 12.
21. Decima, Proles habita ex consanguinea quando bona fide suscepta est, referunt Petr. de Ledesma de matrimon. quast. 56. artic. ultim. ad fin. Gutier. canon. lib. 2. cap. 15. num. 107. Sanchez d. disput. 19. num. 33. Agid. de Coninck d. disput. 33. num. 49. vers. 7.

Et gratis concedantur. Dispensationes matrimoniales gratis concedendas esse, & non licere Episcopo, vel eius Vicario pro eis quicquam accipere nec ratione taxae etiam ex immemoriali consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicuius alterius rei, refert decifum Garc. de benefice. part. 8. cap. 1. num. 77. ad 6. aduertens decretum illud, quod solet poni in litteris dispensationum matrimonialium, ut nihil muneri, seu praemij sponte accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum esse ut neque Ordinarius ipse, neque eius Vicarius quicquam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possent, notarij vero pro examine testium, quartam aurei, seu ducati partem licite accipere possunt.

22. Habere locum in compositionibus, non in mercede, quae pro Bullarum expeditione soluitur, refert decifum Garc. d. part. 8. cap. 1. num. 100.

24. Statutum concedens Episcopis ut certum quid possint accipere in causis commissarijs, non habere locum in dispensationibus matrimonialibus, etiam si factum sit in Synodo Prouinciali, notarium autem quartam partem vnus ducati accipere posse, refert decifum, Garc. d. part. 8. cap. 1. num. 104.

25. Episcopum posse, sed non cogi, concedere litteras dimissorias Ordinario inferiori pro examinandis testibus in exequutione dispensationis matrimonialis, posse autem cogere testes ut ad se veniant, argument. cap. statutum, §. in super, de rescript. in 6. refert decifum Garc. dicto part. 8. cap. 1. num. 116.

26. Dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius Vicario generali, si Sedes vacare contingat, non posse per Vicarium capitularem expediri, contra Sanchez de matrimon. lib. 8. disp. 27. num. 29. cum sequentibus tenet Aldan. d. tit. 8. num. 56. attestans sic fuisse decifum sub die 24. Maij 1621.

27. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes. Vide Henric. dicto libro 12. capitulo 3. §. 6. in commento littera X. Sanchez dict. libro 8. dissertatione 19. numero 5. Gutier. de matrimon. capitulo 128. numero 14. Zerol. in praxi Episcop. parte 1. verb. dispensatio, §. 2. ubi refert se vidisse dispensare inter Barones, & titulos Regni Neapolitani, Agid. de Coninck dict. dissertatione 33. numero 44. ubi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortae ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, praesertim occulta, longe facilius dispensatur.

Matrimonium inter raptorem & raptam, an & quando irritum.

C A P V T VI.

- 1 Doctores de materia huius text. agentes.
- 2 Raptus non factus causa contrahendi matrimonium cum rapta, sed causa libidinis, minime dirimit matrimonium.
- 3 Raptus, quo femina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente rapitur, dirimit matrimonium.
- 4 Raptus quo femina corrupta, meretrix, vel inhoneste rapitur, dirimit matrimonium.
- 5 Raptus, quo femina rapit virum, non dirimit matrimonium.
- 6 Raptus propria sponsa ipsa inuita non dirimit matrimonium.
- 7 Raptus non dirimit matrimonium si solis importunis precibus, aut pretio conductae femina extrahatur.

- 8 Raptus ut dicatur, requiritur traductio de loco ad locum.
- 9 Sponsalia celebrata inter raptorem & raptam inualida sunt, dum rapta est in potestate raptoris.
- 10 Raptor si nubat fit infamis.
- 11 Raptor contrahens matrimonium cum rapta est omnino liberandus.
- 12 Raptores & fautores raptus dirimentis matrimonium excommunicatur ipso iure.
- 13 Pena infamiae, & incapacitatis ad dignitates, ac obligationem dotandi raptam, & priuationem gradus clericalis, quando raptor, aut fautor est clericus, non incurritur ante sententiam iudicis.
- 14 Raptor siue matrimonium contrahat, siue non, tenetur ad decenter dotandam raptam arbitrio iudicis.

a Cap. fin. de rapt. vide Conc. Chalced. c. 26. c. eos & c. de puellis 36.

Decernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, a quando ipsa in potestate raptoris manserit, & nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat, &

& nihilo.

Et nihilominus raptor ipse, & ac omnes illi consilium, auxilium & fauorem præbentes, & sint ipso iure excommunicati, & ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces, & si Clerici fuerint, de proprio gradu decendant. Teneantur præterea raptor mulierem raptam, siue eam uxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

q. 7. Concil.
Chalcedon.
c. 27. Concil.
Vorma-
tione. cap. 27.
Exod. 21. c. 1.
de adult.

1. Vide Nauarr. *conf. 32. de sponsal. in antrig. alius conf. 2. de raptor. in nouis*, & *conf. 3. num. 7. de consang. & affin. in antrig. alius conf. 4. de raptor. in nouis*, Perez l. 2. *verb. fuere de sponsal. tit. 15. lib. 8. ordin. Matienf. in rub. tit. 1. gloss. 1. num. 142. vers. hodie vero lib. 5. noua recop. Peguer. decif. 42. à princ. Menoch. de præsumpt. lib. 3. pref. 1. num. 101. Anton. Thefaur. decif. 217. num. 6. Henric. in summ. lib. 12. cap. 14. §. 4. & 5. Baiard. ad Clar. §. raptus à num. 35. Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 11. num. 2. cum seqq. Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 222. Petr. de Ledefma etiam in summ. part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. matrimon. cap. 26. Farin. in praxi crimin. q. 145. num. 121. & seq. Ioseph Seffe Aragonia decif. 96. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. *verb. Raptus*, Molfes. in summ. Theologiae moralis tract. 4. cap. 11. num. 28. cum seqq. Fernandez in examine Theologiae moralis part. 3. cap. 16. §. 3. nu. 1. Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 911. & in decif. Curie. Archiepif. Neapol. decif. 342. p. 4. Cardin. Tusch tom. 6. *verb. raptus conclus. 5.* & 6. Vgolin. de officio Episcopi cap. 8. §. 3. num. 2. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 13. Lessi. de iustis li. 4. cap. 3. dub. 9. num. 68. cum seqq. Basil. Pont. de impediment. matrimon. c. 39. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. compar. 10. num. 31. cum multis seqq. Rebello de obligat. iustitia part. 2. lib. 3. q. 11. Valer. Reginald. in praxi fori parit. lib. 22. num. 28. cum seqq. & lib. 31. à num. 164. Aegid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 31. à num. 46. Arimendar. in addit. ad recop. legum Nauarr. lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. pag. 89. Gutier. de matrim. cap. 86. Bonacin. eodem tract. q. 4. puncto 18. & de excomm. in parit. extra Bullam. disp. 2. q. 2. puncto 9. Gaspar Hurtado in simili tract. disp. 23. diffic. 3. metiptum in collect. ad cap. ultim. de raptoribus.*

2. Circa hoc decretum de multis dubitant Doctores. Primò an raptus non factus causa contrahendi matrimonium cum rapta, sed causa libidinis, dirimat matrimonium? Negant Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 81. littera A. *vers. clericus*, in nouiss. edit. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 212. num. 7. Vega tom. 2. summ. cap. 34. casu 157. notab. 1. Sanchez lib. 7. disp. 13. num. 4. Lessi. d. cap. 3. dub. 9. num. 70. Molfes. d. tract. 4. cap. 11. num. 30. Valer. Reginald. dicto lib. 31. num. 165. *vers. primum*, Gutier. d. cap. 86. num. 8. Gaspar Hurtado d. disp. 23. diffic. 3. *vers. quarto*, quia Tridentinum hoc impedimento, & relictis pœnis tantum intendit punire eum, qui laedit libertatem ad matrimonium, vt sic puniendo impediatur dictam lesionem: qui autem scemina rapit non ad contrahendum matrimonium, violauit libertatem ad illud, neque ad illud coegit.

- Contra Emman. Sa in aphorism. *verb. matrimonium num. 9. Ochag. tract. 3. quest. 44. Bonacin. d. quest. 4. puncto 18. num. 3.* existimantes non solum illum esse raptorem qui abduxit scemina causa contrahendi, sed etiam qui abduxit tantum causa explendæ libidinis, & consequenter subiaccere pœnis constitutis in hoc decreto.

3. Secundo an raptus, quo scemina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente, rapitur, dirimat matrimonium? Affirmant Salzed. d. cap. 81. *vers. clericus*, Henric. dicto cap. 14. §. 4. Veg. d. casu 157. notab. 1. Cardin. Tusch. d. tom. 6. *verb. raptus*, concl. 5. num. 4. Zerol. in praxi Episcopali part. 2. *verb. raptus* §. 1. Fr. Emman. d. cap. 232. num. 1. Petr. de Ledefma d. cap. 26. conclus. 2. dub. 1. Rebello d. quest. 11. num. 6. Gutier. dict. cap. 86. num. 17. Bonacina d. puncto 18. num. 5.

- Contra Sanchez lib. 7. disp. 13. num. 13. Lessi. d. cap. 3. dub. 9. num. 70. Valer. Reginald. d. lib. 22. nu. 31. & d. lib. 31. num. 165. *vers. quinto*, Aegid. de Coninck d. disp. 31. nu. 48. Aloyf. Ricc. d. resol. 342. num. 5. p. 4. Gaspar Hurtado d. disp. 23. diffic. 3. *vers. secundo*, existimantes raptum, quo scemina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente, rapitur, dirimere matrimonium.

4. Tertiò an raptus, quo scemina corrupta, meretrix, vel inhonesta rapitur, dirimat matrimonium? affirmant Sanchez dict. lib. 3. disp. 13. num. 14. Valer. Reginald. Collect. in Concil. Trien.

nald. dict. lib. 31. num. 165. *vers. sextum* est. Bonacin. d. puncto 8. num. 7.

Quartò an raptus, quo scemina rapit virum, dirimat matrimonium? Negant Farin. in praxi crimin. p. 5. q. 145. num. 40. Sanch. d. disp. 13. num. 16. Rebello d. quest. 11. num. 6. Basil. Pont. de impedim. matrim. cap. 39. *vers. circa*, Molfes. d. tract. 4. cap. 11. num. 29. Petr. de Ledefma d. c. 26. conclus. 2. dub. 5. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 165. *vers. septimum* est, Bonacina dict. puncto 18. num. 7. Aloyf. Ricc. dict. decif. 342. num. 5. part. 4. Gaspar Hurtado d. disp. 23. diffic. 3. num. 12. in princ. quia hoc decretum loquens de raptore, vt pote odiosum, & pœnale, non est extendendum ad raptorem.

Contra Henric. d. c. 24. §. 4. *vers. si foris scemina robusta*, Fr. Emman. d. c. 232. num. 4. *vers. lo quinto*. Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 157. notab. 5. Gutier. de matrim. cap. 88. num. 6. existimantes raptum, quo scemina rapit virum, dirimere matrimonium.

Quintò, an raptus propriæ sponsæ ipsa inuita dirimat matrimonium? Negant Henric. d. cap. 14. §. 4. Fr. Emman. d. cap. 232. num. 4. Farin. d. quest. 145. num. 86. *vers. 87.* Ioseph Seffe Aragon. decif. 96. num. 4. Rebello d. q. 11. num. 5. Lessi. d. num. 70. *vers. tertium*, Marc. Anton. Genuens. in pract. ab. eccles. q. 691. Molfes. d. cap. 11. num. 33. Ego ipse in collect. ad cap. pen. num. 4. de raptoribus.

Contra Sanchez d. lib. 7. disp. 13. nu. 15. & Gaspar Hurtado d. disp. 23. diffic. 3. *vers. tertio*, existimantes comprehendendi sub hoc decreto raptum quo sponsus rapit propriam sponsam.

Sextò an raptus dirimat matrimonium si solis importunis precibus, aut pretio conductæ scemina extrahatur? Negant Gutier. d. cap. 86. num. 15. Bonacin. d. puncto 8. num. 5. in fine, & num. 6. in fine, Sanchez d. lib. 7. disp. 13. nu. 15. declarantes, dummodo illæ preces tales non essent vt violentiæ equiparentur.

Quandiu ipsa in potestate raptoris manserit.] Requiri traductionem de loco ad locum, vt raptus dicatur, affirmant Nauarr. *conf. 1. num. unico* sub tit. de raptoribus. Fr. Emman. d. c. 232. num. 2. Sanch. d. lib. 7. disp. 13. num. 7. Aegid. de Coninck d. tom. 2. disp. 31. num. 48. *vers. ut autem*, Bonacin. d. puncto 8. num. 6. vbi num. 8. post Guier. Molin. Card. Tusch Sanch. & alios, quos citat, asserit quod raptus non committitur ab eo, qui virginem repertam in domo patris, vel in alia domo, non educit de ea domo, sed illam ibi opprimit, aut trahit de vno cubiculo in aliud, vt ibi illam commodius violet, idemque dicendum asserit si virginem in agro repertam inde trahat per aliquos passus vt abutatur, secus si inde deducat in aliquam domum extra illum agrum, aut in alium locum.

Nullum posse consistere matrimonium.] Inualida etiam esse sponsalia celebrata inter raptorem, & raptam, dum rapta est in potestate raptoris, etiam si libere consentiat, tenent Fr. Emman. d. cap. 232. num. 3. Vega dict. casu 157. notab. 3. Sanchez dict. disp. 13. num. 17. Gutier. de matrim. cap. 86. numero 24. Bonacin. dict. puncto 18. numero 10. *vers. tertio*.

Et nihilominus raptor ipse, & c.] Raptorem si nubat fieri infamem, resoluunt Sanch. dict. lib. 7. disp. 13. num. 1. *vers. ab hac autem infamia pœna*, Lessi. d. cap. 3. num. 69. Farin. d. q. 145. num. 14. & num. 102.

Contra Henric. d. cap. 14. §. 4. *vers. si ducat*, Fr. Emman. d. cap. 232. num. 4. *vers. lo sexto*, Petr. de Ledefma d. cap. 16. dub. fin. existimantes minimè fieri infamem, quia alias rapta cogeretur nubere infami.

Raptorem contrahentem matrimonium cum rapta esse omnino liberandum, affirmant Marfil. *conf. 63.* Capol. *conf. 57.* Bossi. in pract. crimin. tit. de raptoribus mul. numero 17. Anton. Gom. l. 80. *Tauri* numer. 7. cum seqq. Baiard. ad Clar. §. raptus, num. 36. Decian. in tract. crimin. lib. 8. cap. 13. numero 48. ad fin. Cancer. var. lib. 3. cap. 11. num. 19. & 20.

X 3 Contra

Contra Andr. Antiq. Neapolitanarum constit. glossatorem in constit. Capitalem, qui suo consilio Hispaniarum olim Regem raptorem, qui raptam duxerat, ad mortem condemnasse refert, sequitur Marth. de Afflict. in constit. si quis rapere quæst. 6. Carrer. in pract. crimin. §. circa tertium numero 14. Afflict. super constit. part. 1. rub. 19. numero 15. latè Franc. Molin. de ritu nups. libro 1. comp. 10. numero 40. cum multis seqq. existimantes raptorem pœna mortis puniendum, quamvis raptam in uxorem ducat.

§ Ac omnes illi consilium, &c.] Vide Sanchez d. lib. 7. disp. 13. num. 3. & 4. Bonacin. d. puncto 18. num. 9. vers. prima, Farin. d. quæst. 145. num. 21. & 37. ubi resoluit quod raptui opem ferentes, scienter tamen & dolose, capitali supplicio subijciuntur, licet quoad alias pœnas, & præsertim amissionem bonorum tantummodo, qui in actu raptinæ auxilium præstiterunt, non autem alij, illas incurrant.

12. § Sint ipso iure excommunicati, &c.] Vide Farinac. d. quæst. 145. num. 21. Sanch. d. lib. 7. disp. 13. in princip. ubi dicit huiusmodi excommunicationem non esse de reservatione Pontifici, Bonacina d. puncto 18. numero 9. in fine, qui idem asserit, Gaspar Hurtado d. disputatione 23. diffie. 3. numero 15. ubi addit statim absque alia declaratione excommunicatos manere, etiamsi postea ducant raptam,

Valer. Reginald. d. lib. 2. num. 31. vers. de excommunicatione, ubi dicit illam esse late sententiam, & nemini reservatam. Machado en el perfecto Confessor, lib. 1. part. 5. tract. 4. docum. 4. num. 3.

§ Ac perpetua infames, &c.] Pœnam infamiae, & incapacitatis ad dignitates, ac obligationem dotandi raptam, siue eam ducant, siue non, & prauationem gradus clericalis, quando raptor, aut fautor est clericus, non incurrit ante sententiam iudicis, tenent Nauarr. in extrauag. Gregorij XIII. de datis pro iustitia, vel gratia, notab. 31. num. 44. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 96. vers. quoad attinet ad pœnam, Sanch. d. disp. 13. num. 1. post princip. Agid. de Coninck d. tom. 2. disp. 31. dub. 4. num. 48. Gaspar Hurtado d. disp. 23. diffie. 3. num. 15. propè fin.

14. § Teneatur præterea raptor, &c.] Raptorem siue matrimonium contrahat, siue non, teneri ad decenter dotandam raptam arbitrio iudicis, asserunt Henrici, diff. cap. 14. §. 5. Farin. d. quæstione 145. numero 57. Bonacin. d. puncto 18. numero 10. vers. secunda, Sanchez d. disputatione 13. numero 3. & 4. ubi numero 1. vers. teneri raptorem, resoluit quod in sententia iudicis constituentis hanc dotem, attendenda maxime est raptoris, & raptæ qualitas personarum, Valer. Reginald. d. num. 31. vers. de dotatione, ubi ait quod requiritur sententia iudicis, ut eam teneatur dotare.

Quomodo vagi homines admittantur ad matrimonium.

C A P V T VII.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Vagabundi qui dicantur.

3 Peregrinorum matrimonium non est nullum ob omissionem illorum, quæ descripta sunt in hoc decreto.

4 Parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia, & licentia Ordinarij, matrimonio coniunxerit, peccat mortaliter, matrimonium tamen valet.

Multi sunt, qui vagantur, & incertas habent sedes, & ut improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam & plerumque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt, cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium faciliè recipiant, & magistratus etiam seculares hortatur, ut eos seuerè coërceant. Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs interfint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

1. **V**ide Perez l. 1. in princ. tit. 14. libro 8. ordin. Henrici in sum. lib. 1. cap. 3. §. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 219. num. 3. Petr. de Ledesma etiam in sum. p. 1. de Sacram. ubi de sacram. matrim. c. 7. concl. 4. dub. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. matrimonium vers. 6. & p. 2. verb. Parochus, pag. mihi 81. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 25. num. 8. cum multis seqq. Gutier. in simili tract. c. 65. Bonacin. eod. tract. q. 2. puncto 8. nu. 6. Basil. Pont. etiam eodem tract. lib. 5. cap. 14. Cened. pract. & canon. quæst. lib. 1. q. 39. num. 66. cum seqq. Agid. de Coninck de Sacrament. & censuris tom. 2. disput. 27. num. 20. Rebello de obligat. iustit. p. 2. lib. 2. q. 8. nu. 3. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 31. n. 239. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 32. n. 72. & de officio & potest. Parochi cap. 21. n. 89.

2. **M**ulti sunt qui vagantur, & incertas, &c.] Vagabundos illos proprie dici, qui nullum certum domicilium habent, vel qui pristinum domicilium omnino deferentes amiserunt, & iter agunt, aut nauigant animo acquirendi nouum, tenet Henrici d. §. 3. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. q. 8. num. 6. & tom. 2. q. 27. num. 20. Cened. d. q. 30. num. 69. & 70. Sanch. d. disp. 25. n. 1. ubi num. 8. vers. intellige, dicit hoc decretum loqui de ijs, qui vagantur, & incertas habent sedes, D. Barbosa in l. heres absens §. proinde in art. de foro delicti nu. 14. & seq. ff. de iudic. Vgolin. de officio Episcopi cap. 39. §. 3. num. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 64. Gutier. d. cap. 65. num. 9. Ego ipse d. alleg. 32. num. 75.

Et procedere, quamvis vnus contrahentium sit natus, & incolæ, ac propriam habeat sedem, subditusque sit Parochi, affirmant Cened. d. q. 30. num. 68. vers. circa

hanc, Gutier. d. c. 65. num. 8. Basil. Pont. de impedim. matrim. c. 26. §. 5. vers. alienigena. Sel. in selectis canon. c. 45. num. 10. ubi subdit quod vagus ducens uxorem in aliquo loco ubi est verè domicilium mulieris, potest contrahere in alio loco ubi voluerit, cum omnes possint esse Parochi vagi, quamvis addit Parochus mulieris, quia tunc est etiam verè Parochus vagi alius in alio loco ubi reperitur vagus, & refert decifum sub die 28. Augusti 1621.

Et habere locum etiam in illis, qui alibi habentes domicilium habitant ac contrahunt in loco ubi ignoti sunt, resoluit Agid. de Coninck d. disput. 27. numer. 20. vers. nota secundò, ubi in vers. nota tertio, dicit hoc decretum esse intelligendum de ijs, qui communiter dicuntur vagi, non autem de ijs, qui domicilium transferunt, nouque sunt in illis locis, de quo etiam Gutier. d. cap. 65. num. 9. Sel. d. cap. 45. num. 11. ubi attestatur decifum sub die 21. Martij 1602. Vnde Aloyf. Rice. in praxi rerum fore eccles. part. 4. resolut. 324. resoluit bannitum quoad hunc effectum non dici vagabundum, refero Ego ipse d. cap. 21. num. 89. in fine.

Et denique procedere in ijs, qui ne coram proprio Parocho contrahant alio fecerunt non habitatur, nec manent, resoluit Sanch. d. disp. 23. n. 13. & 14. & disp. 25. nu. 11 in fine, Gutier. d. c. 65. nu. 11. Bonacin. d. puncto 8. nu. 4. Ego ipse d. alleg. 32. num. 77. & d. c. 21. num. 89. in fine.

§ Magistratus etiam seculares hortantur, &c.] Refert etiam ad vagabundos, qui prima vxore relicta plerumque plures illa viuente ducunt, existimant Sel. 45. num. 12. ubi testatur, sic decifum sub die 11. Ianuarij, 1620. & affirmat quod

quod si laici praeuenirent in captura huiusmodi capientium plures uxores, officium S. Inquisitionis solet recipere de manu dictorum laicorum istos reos, & interrogati quid sentiant de fide, si catholice circa hoc respondeant, remittuntur puniendi ab eisdem laicis.

3. Nisi prius diligentem inquisitionem, &c.] Peregrinorum matrimonium non esse nullum ob omissionem illorum, quae descripta sunt in hoc decreto, refert decisum Sel. d. cap. 45. num. 14.
4. Parochum, qui vagos non praemissa debita diligentia, & licentia Ordinarij, matrimonio coniunxerit, pec-

care mortaliter; matrimonium tamen valere, resoluunt Veracruz in appendice ad questionem quomodo qui vagantur admittendi sine ad matrim. vers. quamvis sic fiat, Henric. diff. cap. 3. §. 3. Sanch. diff. disput. 2. §. num. 16. & 17. Cened. d. q. 3. num. 68. in princip. Gutier. d. cap. 65. num. 15. & 67. num. 3. Basil. Pont. d. §. 5. in fine, & d. tract. de matrim. lib. 5. c. 14. nu. 8. Molfes. in sum. T. theol. moral. tract. 4. c. 6. nu. 5. Chapeauille de administr. matrim. in necessitate. q. 14. Filluc. in quest. moralib. tract. 10. cap. 6. §. 5. num. 212. Homobon. de Bonis de exam. eccles. tract. 11. c. 10. q. 23. resol. 1. & 2. Ego ipse d. alleg. 32. num. 74. & d. c. 21. num. 89.

Concubinarj quomodo ab Ordinarijs puniendi.

C A P V T V I I I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Adulterij in crimine potest procedi ex officio.
- 3 Monitio trina distinctis temporibus facienda est concubinarijs.
- 4 Episcopus potest in prima monitione pena pecunia-

ria concubinarium punire.

- 5 Concubinitus crimen est mixti fori.
- 6 Brachium seculare si iudex secularis neget non potest ad id cogi sub pena excommunicationis.

Graue peccatum est, homines solutos concubinas habere, grauissimum verò, & in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum, * vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum vxoribus, alere, & retinere. quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remedijs prouideat: statuit huiusmodi concubinitos, tam solutos, quam vxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, a etiam ex officio, & ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudine non seauerint, b excommunicatione feriendos esse: a qua non absoluantur, donec reipsa admonitioni factae paruerint. γ Quod si in concubinato per annum censuris neglectis, permanerint: contra eos ab Ordinatio seuerè pro qualitate criminis procedatur. δ Mulieres, ε siue coniugatae, siue solutae, quae cum adulteris, seu concubinarijs publicè viuunt, si ter admonitae non paruerint, ζ ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauius pro modo culpa puniantur, & extra oppidum, vel diocesim, si id eisdem Ordinarijs videbitur, η inuocato, si opus fuerit, brachio seculari eiciantur, θ alijs, penis contra adulteros, concubenarios inflicis, in suo robore permanentibus.

1. Vnde Salzed. ad Bernard. in pract. c. 82. litt. A. vers. laicus verò, Baiard. ad Clar. §. fin. q. 37. num. 13. Jacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. c. 76. num. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Concubinary. §. 2. Bobadil. in sua politica, lib. 2. cap. 17. num. 53. Petr. de Ledesma in sum. part. 2. tract. 27. cap. 18. conclus. 2. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 377. in 1. edit. alias resol. 319. in 2. edit. Valenzuel. conf. 131. num. 20. tom. 2. Anguian. de legibus lib. 2. contr. 30. num. 9. cum segg. & num. 24. & controu. 31. num. 31. Farin. in praxi crimin. q. 138. num. 76. cum seg. latè Cald. Pereira de manu Regia p. 2. c. 34. & cap. 56. nu. 13. cum segg. Ioseph. Vela de potest. Episcoporum circa puniendos & inquirenda crimina p. 1. nu. 59. cum seg. Armend. in addit. ad recop. legum Nauarra. li. 5. tit. 3. l. unic. de adulter. n. 9. & 10. Thom. Valasc. alleg. iuris, tom. 1. alleg. 34. à n. 8. Sayr. in clauis Regia. li. 8. c. 2. n. 9. cū seg. Vgolin. de offic. Episcop. c. 8. §. 3. m. 1. Ordin. Regia Lusit. li. 2. tit. 1. §. 13.
2. a. Etiam ex officio.] In crimine adulterij posse procedi ex officio, tenet Farinac. in praxi crimin. p. 5. q. 141. nu. 40.
3. β Ter admoniti.] Ergo cum crimine hoc concubinitus in laicis solum ad correctionem deferatur ad iudicium Ecclesiae, & quoad illud tantum sit mixti fori, debent praecedere tres monitiones, ex quibus vera contumacia eliciatur non respicientis à peccato, quae monitiones debent esse distinctae, & separatae, Auendan. de exequend. mandat. part. 1. cap. 22. numer. 14. Gabr. Pereira de Manu Regia part. 2. cap. 34. num. 12. vers. in secunda autem parte.

Trinam monitionem tunc necessariam esse inter concubenarios, quando in eos vult ferri sententia excommunicationis, si vero penis pecuniarijs, vel alijs mulctari eos velit iudex, non requiri istam solemnitatem, refert decisum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra. lib. 5. tit. 3. l. unica de adulter. num. 10. sacra Cong. decisionem refert Gabr. Pereira d. p. 2. cap. 34. num. 12. an

fine, vers. quare, pag. 95. ibi, Ad quartum responderetur trinam monitionem tunc tantum esse necessariam, cum ad excommunicationem contra concubenarios proceditur: quod si alijs penis à iure communi, vel à Synodo statutis Episcopus afficere velit huiusmodi delinquentes, vtique trinam monitionem minime requiri, Hieronymus Card. Matthae. & latè me citato in hoc loco resoluit Ioseph. Vela de potestate Episcoporum circa puniendos, & inquirenda crimina part. 1. numero 64. vbi citat Nauart. conf. 8. numero 1. de offic. Ordin. & Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. concubinary. afferentes iudicem Ecclesiasticum posse procedere contra concubenarios, & concubinas alijs vijs, & alijs penis quam quae statuuntur in hoc decreto.

Vnde posse Episcopum in prima admonitione pena pecuniaria concubinarium punire, resoluit Thom. Valasc. diff. allegat. 34. numero 11. vbi numero 12. refert ita fuisse iudicatum Portugaliae in supremo Regij Palatii Senatu, cum hoc alteraretur inter Officialem Episcopi Portugalen. & iudicem Regie Coronae Senatus eiusdem ciuitatis. Idem tenet Gabr. Pereira d. p. 2. cap. 34. numero 16. dum ait concubinarium posse puniri pena pecuniaria ante trinam monitionem, quia Concilium solum posuit illum ordinem quoad excommunicationem ferendam pro contumacia in illo crimine, & per hoc non abstulit alias penas contra adulteros, & concubenarios inflictas. Ita nouissime resoluit Ioseph. Vela d. part. 1. num. 64. vbi attestatur sic eam fuisse iudicatum eo iudice in Hispanensi, & Granatensi Senatu.

Contra Aloyf. Ricc. d. resol. 319. num. 3. vers. ijs accedit, existimantem Episcopum non posse ad impositionem pena pecuniariae procedere, nisi seruata forma procedendi contra concubenarios indicta in hoc decreto.

- γ Quod si in concubinato per annum, &c.] Procedere in illis,

a Infra sess. 25. cap. 14. de reformat. c. 6. Roman. sub Nic. I. in fin. Conc. Later. sub Leon. X. sess. 9. de reformat. curiz. & aliorum. vers. concubinary. b Conc. Tolet. l. c. 17. c. is, qui 24. diff. c. Conc. Arelatenf. c. 1. c. fraternitatis: 34. diff. c. si concubinae. de sent. excom. c. 2. in fine de cohabit. cler. & mulier.

illis, qui per annum cum diuersis concubinis rem carnaliter habuerunt, resoluit Aloyf. Ricc. in decis. curie Archiepif. Neapolit. decis. 55. p. 4. vbi citat Nouar. sing. 53. p. 4. Gabr. Pereira d. part. 2. cap. 34. num. 16. dum ait concubinariam post triannam monitionem excommunicationi posse, etiam si concubinatus sit cum diuersis, quia intentio praeipientis non est tantum ut caueat à tali foemina, sed ut caueat à tali delicto, in quo ille contumax est, & incorrigibilis perseuerat, & numero 21. dicit sic declarasse Eminentissimos Cardinales. & d. num. 16. in med. aduertit monitiones, de quibus in hoc decreto, debere esse distinctas cum temporis intervallo, quae redigantur in scriptis, ex quibus constet eas processisse, & subdit Concilium non admittere generales monitiones in diebus festiuis, sed speciales.

§ Mulieres sine coniugato, sine soluta, &c.] De poenis mulieribus concubinis à locorum Ordinarijs infligendis, vide Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 21. num. 38. Farin. in praxi crim. quest. 138. num. 77. Salzed. vbi supra, vers. nec etiam mulieres coniugatae, Ioseph. Vela d. p. 1. num. 62. Gabr. Pereira d. p. 2. c. 34. num. 1. & segg. Sayr. in clauis Regia, lib. 8. c. 2. nu. 14. Bobadil. in sua politica, lib. 2. cap. 17. num. 53. vers. y por un decreto del sancto Concilio.

§ Ab Ordinarijs locorum, &c.] Concubinatus crimen esse mixti fori, affirmant Ordin. Regia Lusit. lib. 2. tit. 9. in princ. vbi parens meus Greg. Lop. l. 58. verb. estot, tit. 6. p. 1. Auendan. ad c. 26. preter. nu. 2. p. 2. Azcued. l. 4. nu. 4. tit. 1. lib. 4. nona recop. Suar. de Pace in pract. tom. 2. pral. 2. num. 31. in fine. Farin. in praxi crim. q. 8. nu. 131. Azor. in sit. mor. p. 2. lib. 3. c. 53. q. 2. vers. dubia. Bobadil. d. c. 17. num. 53. Thom. Valasc. d. com. 1. alleg. 34. m. 4. Valenz. d. cons. 131. n. 5. Ioseph. Vela d. p. 1. nu. 61. Ir. Mich. Agia de exhibend. auxil. pag. 65. nouissime Mendez de Castro in praxi Lusit. p. 2. lib. 2. c. 4. num. 20.

Vtrum autem hoc crimen concubinatus femel puniunt per viam correctionis ab Ecclesiastico praeuentionem inducat, ut à seculari nequeat deinde puniri, vel è conuerso? itaut eo casu quo quis ab Ecclesia monetur, possit excipere se à seculari iam captum & condemnatum fuisse? vide Gabr. Pereira d. p. 2. cap. 34. num. 22. vbi resoluit quod licet in alijs casibus mixti fori non condigne punitus in vno iudicio possit in alio iterum puniri, quia crimen in vtroque foro ad punitionem defertur, nihilominus quia concubinatus crimen in vtroque iudicio differt ab alijs specialiter quoad cognitionem, cum in seculari procedatur ad illius punitionem, ne scilicet crimina maneant impunita, & ne quis audeat licentiosè

viuere; in Ecclesiasticis verò Tribunalibus ad correctionem proceditur, ratione spiritualis finis, ut à peccato exeat concubinaris; ideo punitus à seculari, poterit iterum puniri ab Ecclesiastico iudice, & vniuersa.

§ Conuocato, si opus fuerit, brachio seculari.] Si iudex secularis neget, an possit ad id cogi sub poena excommunicationis? Affirmant Menoch. de arbit. casu 452. Bellacomb. tom. 1. commun. opinion. lib. 3. tit. nu. 118. pag. 367. Ludouic. Rodolphin. de brachio seculari num. 45. Farin. in praxi crim. q. 197. num. 8. & q. 138. num. 79. Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 8. art. 14. Mart. de iuris d. p. 1. cap. 52. num. 1. nisi alias constaret de manifesta iniustitia, seu nullitate sententiae, vel processus iudicis Ecclesiastici, quo casu secularis (etiam si delictum esset merè Ecclesiasticum) posset saltem auxilium suum iuste denegare. Ita Caualecan. de Brachio Regio p. 4. nu. 260. vers. sed si notoriè, Parlad. rerum quorid. lib. 2. cap. fin. p. 2. §. 2. num. 7. Bobadil. in sua politica lib. 2. cap. 17. num. 172. vers. Pero esto entiendo io, & num. 176. Bernard. Graua. ad practica Camera Imp. concl. 115. in princ. num. 6. cum segg. Mich. Aggia de exhibendis auxil. fundam. 27. concl. 8. in 1. 2. & 7. casu. Iacob. Cancer. var. resol. lib. 2. cap. 15. à nu. 33. cum alijs citatis à Ioseph. Vela d. tract. p. 2. num. 46. Et nisi à sententia iudicis Ecclesiastici auxilium requirentis fuerit appellatum, vel supplicatum, aut de nullitate dictum, aliove quocumque modo eius processus per partem legitime impugnatus, nam & tunc secularis saltem denegare auxilium poterit: ita Nau. in cap. cum coniugato, de rescript. remed. 1. num. 7. alijs 8. vers. quare respond. Bobadil. d. cap. 17. num. 176. post princ. Aggia d. concl. 8. in 3. 4. & 8. casu. Cancer. d. cap. 15. num. 14. & lib. 3. cap. 19. num. 45. cum segg. Salgado de protect. Regia p. 1. cap. 1. prela. 3. num. 93. & 94. vbi id dicit procedere eo casu, quo aperte constaret causam esse appellabilem, vel alio modo retractabilem, late Ioseph. Vela d. loco à nu. 47. vbi num. 54. cum multis, quos refert, aut quod si aliqui friuola & frustratoria sit appellatio, poterit ea sprete Ecclesiasticus censuris compellere secularem, ut sibi auxilium impartiat, & attestatur ita nuper eo iudice censuisse Granatensem Curiam.

§ Alijs poenis contra adulteros, &c.] Alias poenas à Iure communi, vel statutis synodalibus contra concubinaris inflictas non tolli per hoc decretum, nec alium modum procedendi contra eosdem, nisi velit Ordinarius eos excommunicare, quia tunc formam huius decreti esse obseruandam refert decifum Armendar. d. l. unica, de adulter. num. 9.

Cogentes ad matrimonia contrahenda quales, & quomodo puniantur.

C A P V T IX.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Excommunicatio in hoc decreto comminata eos solum afficit, qui temporale dominium, & iurisdictionem in foro externo habent.
- 3 Parochus non incurrit hanc excommunicationem.
- 4 Neque Rex, Regina, Imperator, aut Imperatrix.
- 5 Neque Episcopus.
- 6 Neque pater.
- 7 Pena anathematis est pena excommunicationis maioris.
- 8 Intelligitur de coactione iniusta.
- 9 Matrimonia contrahere impediens in hac excommunicatione non includuntur.

ITa plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excacant, ut viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maxime diuites, vel spem magnae hereditatis habentes, minis, & poenis adigant cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illi praescripserint. ^a Quare, cum maxime nefarium sit matrimonij libertatem violare, & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur: ^a praecipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis & conditionis existant, ^b sub anathematis poena, ^b quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directè, vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

^a Cap. cum locum, c. requisit & c. Gemma de spot.

^b Concil. Trident. l. c. 6. c. nullius 36. q. 2.

1. **V**ide Henric. in sum. lib. 11. cap. 6. §. 6. lit. G. Gutier. canon. lib. 1. cap. 20. num. 32. late Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 27. & lib. 4. disp. 22. à nu. 8. Molin. de iustit. tractat. 2. disp. 176. vers. ad secundam partem, Valer. Reginald. in praxi

fori poenitent. lib. 20. num. 19. Basil. Pont. de impediment. matrim. cap. 29. §. 12. vers. ex dictis, Molies. in sum. theolog. moral. tract. 4. cap. 7. num. 13. cum segg. Rebello de obligation. iustitiae. lib. 3. quest. 9. num. 1. Bonacin. de matrim. quest. 3. puncto 8. num. 34.

num. 34. & de excommunicatione in particulari extra Bullam, disput. 2. quæst. 2. puncto 6. Gutier. de matrim. capitulo 79. à num. 8. Gaspar Hurtado eodem tract. disput. 6. difficultate 7. cum seqq. Machado en el perfeto Confessor lib. 1. p. 3. tract. 4. docum. 4. num. 4.

2. a. *Præcipit sancta Synodus omnibus cuiusvisque gradus, &c.* Excommunicationem in hoc decreto comminatam eos solam afficere, qui temporale dominium, & iurisdictionem in foro externo habent, quia Concilium de his tantummodo loquitur, resoluunt Molin. dict. disput. 176. vers. ad secundam partem, Fr. Emman. in summ. p. 1. cap. 232. num. 7. Sanch. d. lib. 4. disput. 22. num. 9. Bonacina de excomm. in particulari extra Bullam disput. 2. q. 2. puncto 6. num. 5.

Contra Soar. de censur. disput. 23. sect. 7. num. 6. vers. quarta, Filiuc. tract. 14. cap. 6. quæst. 4. num. 86. existimantes istam excommunicationem vniuersalem esse, & omnes comprehendere.

3. Vnde parochum non incurrere hanc excommunicationem, quia iurisdictione caret in foro externo resoluunt Bonacina d. disput. 2. q. 2. puncto 6. num. 5. vers. tertio, Gaspar Hurtado d. disput. 6. diff. 8. in fine.
4. Item neque Regem, Reginam, Imperatorem, & Imperatricem, quia istæ personæ videntur speciali nota dignæ, tum quia Papa dum intendit hos ligare, solet eos exprimeret, resoluunt Sanch. d. disput. 22. num. 10. Bonacina d. puncto 6. num. 7. Gaspar Hurtado d. diff. 8. in fine.
5. Neque Episcopum, qui non est dominus temporalis, cogentem aliquem ad matrimonium, in istam excommunicationem incidere, resoluunt Bonacina d. puncto 6. numero 6. Gaspar Hurtado citato loco, contra plures.
6. Neque patrem cogentem iniuste filium, vel filiam ad matrimonium huic censuræ subijci affirmant Aegid. de ConineK de Sacrament. tom. 2. disput. 28. dub. 5. Bonacina dict. puncto 6. num. 5. vers. secundo, post Henric. & Sanch. Gaspar Hurtado d. diff. 8. num. 29.

Contra Ludou. Lop. in instruct. p. 1. cap. 44. vers. si aliquis, Albornoz de arte contractuum, lib. 4. titul. 1. Mart. de iurisd. part. 4. casu 71. numer. 23. existimantes hoc decretum intelligi de parentibus, & alijs quibuscunque impediens matrimonium.

¶ Sub anathematis pena quam ipso facto incurrant, Hanc penam anathematis esse penam excommunicationis maioris, asserunt Nauarr. in man. capitulo 27. numero 150. Ludouic. Lopez loco proxime citato, Henric. dict. capitulo 6. §. 6. Sanch. d. lib. 4. disput. 22. num. 8. Gaspar Hurtado disput. 6. diff. 7. num. 27.

Contra Verac. in append. ad Specul. p. 1. art. 6. existimantes non esse penam excommunicationis maioris, sed maledictionis solemnis.

¶ Cognat. Idem esse ac per vim & iniuriam inducere, quia intelligitur de coactione iniusta, & mortaliter peccaminosa, tenent Soar. de censur. disput. 23. sect. 7. num. 6. vers. quarta, Filiuc. tract. 14. cap. 6. quæst. 4. num. 86. Gaspar Hurtado d. difficult. 7. vers. secundo, Bonacina d. disput. 2. quæst. 2. puncto 6. num. 2. ubi subdit ideo excommunicationem incurrere, qui graue malum alicui minatur, nisi matrimonium contrahat, & qui renuit alicui debitum magni momenti soluere, eo quod nolit matrimonium contrahere, quia dicuntur saltem indirecte cogere ad matrimonium.

In hac tamen excommunicatione non includi illos, qui impediunt matrimonium contrahere, quia hic non est sermo de prohibentibus, sed de cogentibus, resoluunt Henriquez d. lib. 11. cap. 6. §. 5. in commento, Nauarr. in man. capitulo 27. num. 150. Menoch. cons. 62. numero 61. Molin. dict. disput. 176. vers. ad secundam partem Basil. Pont. d. §. 12. vers. ex dictis, Aegid. de ConineK d. to. 2. disput. 28. dub. 5. num. 48. Bonacina de matrim. quæst. 3. puncto 8. num. 34. vers. secundo, & quæst. 4. puncto 17. num. 26. vers. neque obstat primo, & de excomm. in partic. extra Bullam, disput. 2. q. 2. puncto 6. nu. 3. Gaspar Hurtado d. diff. 7. num. 26. vers. secundo, in fine.

De temporibus, quibus benedictiones nuptiales non sunt faciendæ.

C A P V T X.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Tempus Aduentus, & Quadragesimæ quando incipiat.
- 3 Matrimonium non dirimitur si celebretur temporibus prohibitis, peccant tamen celebrantes.
- 4 & arbitraria pena puniuntur.
- 5 Matrimonium consummare quod erat iam contractum, his temporibus non prohibetur.
- 6 Matrimonium de licentia Ordinarij potest his temporibus prohibitis sine solemnitate celebrari.

Ad aduentu Domini nostri Iesu Christi vsque in diem Epiphaniæ, & feria quarta Cinerum vsque in octauam Paschatis inclusiue, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones & diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in alijs verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, vt ea, quæ decet, modestia, & honestate fiant, curabunt; sancta enim res est matrimonium, & sancte tractandum.

1. **V**ide Matienf. in rubric. tit. 1. gloss. 1. num. 147. lib. 5. noua recopilat. Henric. in sum. lib. 11. cap. 16. §. 2. Cened. ad Decretal. collect. 22. Petr. de Ledesma in summ. p. 1. de Sacrament. ubi de sacram. matrim. cap. 10. concl. 8. dub. 1. vers. el tercero, Fernandez in examine Theolog. moralis p. 3. cap. 17. §. 2. numer. 9. & 10. Molfes. in summ. Theologia moralis, tract. 4. capitulo 11. num. 10. cum seqq. Sanch. de matrim. libro 7. disputat. 7. Bonacina eod. tract. quæst. 3. puncto 14. numer. 4. Gaspar Hurtado in simili tract. disputat. 5. diff. 23. à numero 83. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 31. num. 188. Possuin. de officio Curati cap. 10. num. 25. vers. quaritur, metipsum de officio & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 32. num. 193. cum seqq. & de officio, & potest. Parochi cap. 21. à num. 11. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori ecclæs. part. 4. resol. 557. cum seqq.
2. a. *Ab aduentu Domini, &c.* Tempus Aduentus in hac prohibitionem incipere à primis vespertis sabbati præcedentis, in feria autem quarta Cinerum à media nocte illius ferie, tenent Sanch. dict. libro 7. disputat. 7. numero 2.

Molfes. d. tract. 4. cap. 11. num. 11.

Contra Caualecan. part. 2. decis. 12. de contract. quæ est in ordine 58. numero 19. existimantes incipere tempus Aduentus in hac prohibitionem à media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Aduentus, ubi consuetudo aliud non exposuerit.

¶ Diligenter obseruari, &c. Contrarium facientes peccare mortaliter, ob id tamen non dirimi matrimonium, resoluunt Matien. d. gloss. 1. numer. 147. Cened. d. collect. 22. num. 2. Sanchez dict. disputat. 7. à num. 3. Aloyf. Ricc. in decision. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decisio. 8. num. 3. Ego ipse d. alleg. 32. num. 196. refert decifum Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra lib. 4. titul. 15. l. 1. de matrim. num. 10.

Pœna graui plectendum esse qui aduersus hoc præceptum illo venito tempore fecerit, arbitraria tamen, cum nulla in iure præscripta sit, resoluunt Caiet. in repet. cap. ad limina 30. quæst. 1. §. 4. numero 550. Fr. Emman.

4 Cœcil. Laodiceæ 52. Cœcil. Salegust. c. 3. c. non oportet cum trib. seqq. 33. q. 4. c. Capellanus de iec.

in sum. tom. 1. capitulo 241. num. 4. Sanch. d. libro 7. disputat. 7. numero 4. ubi numero 7. tenet non prohiberi eo tempore sponsalia de futuro, & numero 8. resoluit denunciations matrimonia pramittendas, posse tunc fieri, de quibus omnibus nouissime Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori eccles. p. 4. resol. 558. cum segg.

Consummare matrimonium antea contractum his temporibus prohibitum non esse, cum iura loquantur de contractione, tenent Nauarr. in man. capitulo 22. numero 71. Sanchez dict. disputat. 7. numero 21. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 2. disputat. 30. dub. 3. ad fin. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 31. numero 189. Ego ipse d. alleg. 32. num. 195.

Matrimonium de licentia Ordinarij posse his temporibus prohibitis sine solemnitate celebrari, resoluunt decifumque referunt Galet. in margarita casuum conscient. verb. matrimonium pag. 163. col. 1. Franc. Leo in thesauro fori eccles. part. 2. capitulo 9. numero 57. Sanch. dict. disputat. 7. numero 12. Valer. Reginald. d. libro 31. numero 188. Agid. de Coninck dict. disputat. 30. dub. 3. num. 36. Aloyf. Ricc. in decifion. Curia Archiep. Neapol. decif. 8. per tot. p. 4. Ego ipse d. alleg. 32. num. 194.

DE REFORMATIONE.

De iusta, ac saluberrima electione Prælatorum, ac Cardinalium habenda.

C A P V T P R I M V M.

- 1 Doctores de materia huius cap. agentes.
- 2 Gregorius X IV. quoad Prælatorum electionem renouauit, & in multis ampliauit huius cap. ordinationem.
- 3 Missa de Spiritu sancto pramittenda est pro forma, & validitate electionis.
- 4 Electio promouendorum ad Episcopatus fieri debet sub peccato mort. de digniore, & utiliore Ecclesie.
- 5 Professionem fidei emittunt prouisi de monasterijs,

Conuentibus, domibus, &c.

- 6 Ea omnia & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus constituta sunt, in creatione S. R. E. Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda sunt.
- 7 Etas ad Cardinalatum eadem requiritur, quæ de consideratur ad Episcopatum.
- 8 Legitimati per subsequens matrimonium non admittuntur ad Cardinalitiam dignitatem.

In quibuslibet Ecclesie gradibus prouidenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum: multo magis elaborandum est, ut in electione eius qui supra omnes gradus constituitur, non erretur: nam tutius familie Domini status, & ordo mutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde, etsi ^a aliàs sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores Ecclesias nonnulla utiliter decreuit: hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, ut cum primum Ecclesia vacauerit, ^a supplicationes, ac preces publicæ, priuatimque habeantur, atque à Capitulo per ciuitatem & diocesim indicantur: quibus Clericus, populusque bonum à Deo Pastorem valeat impetrare. Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ijs, quacumque ratione, à Sede Apostolica habent aut alioquin operam suam præstant, nihil in ijs pro præsentis temporum ratione innotando hortatur, & monet ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesie gubernandæ idoneos promoueri studeant: ^b eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, & nisi quos digniores & Ecclesie magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos & vita, ætate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus præditos sciant, ^b quæ iuxta sacros Canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in fumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbique ex nationum populorum, ac morum varietate potest adhiberi: mandat sancta Synodus, ut in prouinciali Synodo: per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouincijs propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit: ^c ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ^d ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: ut ipse Summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Domini commo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesijs possint utilius prouidere, ^e omnes verò inquisitiones, informationes, testimonia ac probationes, quacumque de promouendi qualitatibus, & Ecclesie statui à quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirmant, se, adhibita accurata diligentia, inpenisse promouendos qualitatibus à iure, & ab hac ^d sancta Synodo requisitis, præditos, ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui Ecclesijs

^a Sup. de reformation. sess. 6. cap. 2. & 3. & sess. 22. c. 2.

^b Cap. cum in cunctis, &c. cum nobis olim de electione. Concil. Lateran. sub Leone X. de reformation. Curia. in princ. sess. 9. cum allegat. sup. sess. 22. de reformation. c. 1. & S. D. N. Eius IV. in Bulla super forma iuramenti professoris fidei.

^d In distis locis.

clesijs præficiantur: ita ut relatione in vno Consistorio facta quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur, nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. *¶ Ea verò omnia & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alijs in eadem Synodo constituta sunt; decernit eadem etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda, quos sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremò eadem sancta Synodus, tot gravissimis Ecclesiæ incommodis commota non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quam ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem vniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat, & bonos maximè atque idoneos Pastores singulis Ecclesijs præficiat, idque eo magis, quod omnium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisitus.*

Ezech. 3. &
18.
Act. 20. supr.
sess. 6. de re-
format. c. 2.

1. **V**ide Ludovic. Maretan. in clypeo militantis Ecclesiæ libro 3. capitulo 19. cum seqq. Nauarr. in tractat. de orat. miscel. 33. cum seqq. & miscel. 42. Mandos. de signatura gratia in princip. verb. promissiones. Franc. Leon. in thesauro fori Ecclesiæ. part. 1. capitulo 2. à princip. Bellet. disquis. clerical. part. 1. titul. de discipl. clericali §. 4. num. 33. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. libro 30. tractat. 3. numero 163. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 5. capitulo 4. numero 5. cum seqq. Galanet. de iure publico libro 3. titul. 8. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiæ. tract. 2. questione 37. & 38. nouissimè Stephan. VVeyms ad constit. 24. ex antiquo iure desumptas. & per Concil. Tridentin. in nouatas. constitut. 2. numero 7. & 8. pag. 20. metipsum de officio, & potestate Episcopi part. 1. titul. 1. capitulo 5. à numero 4. & part. 2. allegat. 1. latè in meo tract. de iure Ecclesiæ. libro 1. capitulo 9. de Episcopis, & eorum election. & supra sess. 7. de reformat. capitulo 1. & sess. 22. etiam de reformat. capitulo 2.
2. Huius capituli ordinationem quoad Prælatorum electionem renouauit, & in multis ampliavit Gregorius XIV. in eius constitut. incip. Onus Apostolica, sub dat. Roma 1. Maij 1591. quam refert Quarant. in summa Bullarj verb. electio. Piasec. in praxi Episcop. in proem. de elect. numero 2. pag. 10. Et emanauit instructio particularis circa conficiendos processus inquisitionis super qualitatibus eorum, qui promouendi sunt ad regiminæ Cathedralium, aut aliorum superiorum Ecclesiarum iussu S. D. N. Urbani VIII. edita, quam transcripsi dist. capitulo 9. de Episcop. & eorum election. in fine.
3. *a* Supplicationes, ac preces, &c.] Vide Stephanum VVeyms citato loco numero 7. Vnde pro forma, & validitate electionis præmittendam esse Missam de Spiritu sancto, obtinuit citati per me in collect. ad capitulum cum Ecclesia Sutrina 3. de causa posses. numero 5. quibus adde Franc. Emmanuel. questione Regul. tomo 2. questione 52. articulo 1. versic. & sic videmus, Castellin. de elect. capitulo 3. numero 2. versic. octauo, Franc. Sigism. à Bononia in simili tract. dub. 19.
¶ Eosque alienis peccatis communicantes, &c.] Vide S. Leonem Papam epist. 85. relata in capitulo miramur 61. distinct. 161. Quid est communicare peccatis alienis nisi ealem effici ordinarum, qualis ille est, qui non meruit ordinari, &c. refert Capatam in el descursu de la obligacion de los Prelados p. 2. concl. 2. num. 2.
4. *¶* Nisi quos digniores, &c.] Electionem promouendorum ad Episcopatus fieri debere sub peccato mort. de digniore & viliore Ecclesiæ, per eos omnes, ad quos quacunque ratione id spectat, aut alioquin in hoc operam suam præstant, tenet Galet. in margarita casuum conscient. verb. eligere pag. 95. col. 2. citati à Fr. Sigism. à Bononia dist. tract. de elect. dub. 33. Capatam in el descursu de la obligacion de los Prelados part. 2. conclus. 1. per tot.
5. *¶* De professione Fidei ab eo facta, &c.] Hanc præ-

sentis decreti dispositionem Pij IV. in sua constit. 114. incip. Inunctum, sub dat. 1. Iulij, Nouembris 1564. extendit ad quoscunque, qui de monasterijs, Conuentibus, domibus, & alijs quibuscunque locis Regularium quorumcunque Ordinum, etiam Militarum, quocunque nomine, vel titulo promiderentur, & licet Hieron. à Sorbo in compend. priuileg. Mendicant. verb. professio fidei, cui suffragari videtur Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. libro 2. cap. 5. dicat in usu non esse, tamen contrarium probant Nauarr. constit. 2. de summ. trinitat. Fr. Emman. quest. regular. tom. 2. quest. 72. artic. 1. Antonin. Ricciol. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. lib. 1. cap. 13. num. 5. Petr. de Ledesma in summ. tom. 2. tractat. 1. cap. 4. in fine, ubi quamuis referat quandam Religionum consuetudinem non faciendi huiusmodi professionem, eam tamen improbat.

¶ Omnes verò inquisitiones, &c.] Vide Flamin. Paris. de resignat. benefic. libro 8. questione 5. numero 10. cum seqq. & quest. 6. numero 4. ubi subdit idem tenendum in beneficijs consistorialibus, cum in eis vigeat eadem ratio.

¶ Ea verò omnia, & singula, &c.] Vide Azor. in 6. sicut. moral. part. 2. libro 6. capitulo 6. Campan. dist. capitulo 4. numero 5. & rub. 7. capitulo 6. numero 47. Salzed. ad Bernard. capitulo 25. littera A. in fine, Franc. Leon. in thesauro fori Ecclesiæ. part. 1. cap. 2. num. 12. metipsum de iure Ecclesiæ. lib. 1. capitulo 4. de Cardinal. S. R. E. vers. qui autem, & versic. de qualitatibus. Demum omnia circa ætatem, natalia, scientiam, vitam, & mores requisita in eo, qui est Cardinalitia dignitate decorandus, statuit Sixtus V. constitut. sua incip. Postquam verus, sub dat. tertio Non. Decembris 1595.

Ætatem igitur ad Cardinalatum requisitam illam, esse, quæ requiritur ad Episcopatum, videlicet triginta annorum, resoluunt Hoied. de incompatibil. benefic. part. 1. capitulo 24. numero 27. Maiol. de irregul. libro 1. capitulo 30. Paleoith. de consult. sacri Palatij part. 4. questione 1. versic. quoad ætatem, Azor. institut. moral. part. 2. libro 6. capitulo 5. questione 14. Campan. dist. rub. 7. capitulo 6. numero 47. Masobri. in sua praxi habendi concursus, requis. 10. dub. 11. numero 15. & seq. Squilante de priuileg. cleric. capitulo 4. sub numero 77. Nouarr. in singul. Canonie. concl. 19. nisi quod ex d. constit. Sixti V. in §. 6. in Diaconum Cardinalem assumi potest saltem qui in vigesimo secundo suæ ætatis anno fuerit constitutus; quæ etiam constitutione attendita ita ad hanc Cardinalitatem dignitatem desiderantur ij, qui habent legitimos naturales, & ex legitimo nati sunt matrimonio, ut nec etiam legitimi per subsequens matrimonium veniant admittendi, sicut referunt Henriquez in summa libro 11. capitulo 20. §. 2. Sayr. de censur. libro 6. capitulo 10. num. 13. & 14. Bellet. disquis. clerical. part. 1. titul. de disciplina cleric. §. 3. numero 22. Campan. in diuers. iuris Canonie. rub. 11. cap. 13. num. 128. in fine, quos refero in collect. ad cap. santa. num. 25. qui filij sunt legitimi.

Concilia Prouincialia quolibet triennio fiant per ipsum Metropolitanum, aut, eo impedito, Coepiscopum antiquiorem. Ad ea conueniant quicumque de iure, vel de consuetudine interesse debent. Synodi diæcesana quotannis celebrentur, &c.

CAPVT II.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Concilia Prouincialia non obligant extra prouinciam.
- 3 Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Concilij Prouincialis.
- 4 Capituli Metropolitanæ Sede vacante cessat potestas celebrandi Concilium Prouinciale ac suffraganeos conuocandi.
- 5 Concilium Prouinciale quolibet triennio celebrandum.
- 6 Concilio Prouinciali interesse potest Episcopus electus, & confirmatus, quamuis nondum consecratus.
- 7 Ordinarij habentes iurisdictionem Episcopalem ad Concil. Prouinciale vocari debent.
- 8 Abbates habentes populum & territorium proprium, ac iurisdictionem Episcopalem, vocari debent ad Concil. Prouinciale, sicut Episcopi Comprovinciales. Habent vocem decisiuam. ibid.
- 9 Abbas non potest Synodum celebrare nisi habeat prouinciam.
- 10 Abbas populum non habens, etiam quod exemptus non sit, non tenetur accedere ad Synodum diæcesanam.
- 11 Capitulum Cathedralis Sede vacante tempore celebrationis Concil. Prouincialis debet ad illud de necessitate vocari.
- 12 Vocem consultiuam in Concil. Prouincialibus dumtaxat habent Abbates Commendatarij, & Capitulum deputati.
- 13 Præcedentia in Concil. Prouincialibus.
- 14 Præcedentia Capitulo Valuen. & non Sulmonen. debetur tam in Synodo, quam in congregationibus, &c.
- 15 Suffraganei ad Metropolitanum extra Concilij Comprovincialis celebrationem accedere non tenentur.
- 16 Electio Metropolitanæ semel facta ab Episcopo exempto vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, non potest postea mutari.
- 17 Synodus diæcesana sæpius in anno celebrari potest ubi necessitas postularet.
- 18 Episcopus non celebrans Synodum quotamuis incurrit penas à iure statutas.
- 19 Episcopi si iusto aliquo impedimento detineantur quominus Synodum congregent, possunt illam per alios congregari.
- 20 Episcopus nondum consecratus, si Bullas expeditiue potest Synodum conuocare.
- 21 Vicarius generalis absque speciali mandato non potest Synodum celebrare.
- 22 Capitulum Sede vacante per Vicarium capitularem potest Synodum congregare.
- 23 Exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, ad eam accedere tenentur.
- 24 Abbates exempti, qui Synodo interesse debent, quo amictu, & ornamento uti debeant.
- 25 Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus, non possunt cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo.
- 26 Sacerdotes omnes animarum curam habentes ad Synodum diæcesanam venire debent.
- 27 Abbas Monachus non tenetur interesse Synodo diæcesana si deseruire faciat per vicarium secularem curæ animarum imminenti sue Ecclesie.
- 28 Rectores Parochialium nullius diæcesis tenentur accedere ad Synodum illius Episcopi, qui tanquam vicinior potest eos visitare.
- 29 Votum decisiuum in Synodo diæcesana habet solus Episcopus.
- 30 Pena eorum, qui impedimento Canonico cessante non venerunt ad Concilium.
- 31 Episcopus in Synodo diæcesana potest constitutiones facere absque consensu, & approbatione cleri.
- 32 Episcopus non tenetur sequi consilium Capituli in condendis statutis in Synodo.
- 33 Episcopus non tenetur ciuitati exhibere constitutiones synodales.
- 34 Synodum Romam mittere non tenetur Episcopus.
- 35 Clericos, & laicos Episcopo subiectos ligant decreta Synodi diæcesana.

Cap. propter Ecclesiasticas cū seq. 18. dist. c. si cut olim de accusat. Concil. Aurelian. 3. c. 1. Concil. Lat. sub Leone X. sess. 10. in 2. Later. sub Innoc. 3. exigebatur, vt singulis Metropolitanus annis visitaret. cap. 6. Conc. Tarracon. c. 8. d. Dist. 18. f. 18. per totum Conc. Aurel. 5. c. 18. Conc. Tarracon. cap. 7.

Prouincialia Concilia, sicubi omisa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controuersijs componendis, ^a alijsque ex sacris canonibus permissis renouentur. ^a Quare Metropolitanus per se ipsos, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus à fine præsentis Concilij, & deinde ^b quolibet saltem triennio post octauam Paschæ resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere, ^c quo Episcopi omnes, & alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis ijs, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur: ^d Nec Episcopi comprovinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, ^e aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cuius Synodo prouinciali cum alijs interesse debeant, ^f & que ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, priuilegia salua, atque integra maneant. ^g Synodi quoque diæcesana quot annis celebrentur, ^h ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, ⁱ nec capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ^j ratione tamen Parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ijs, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. ^k Quod si in his tam Metropolitanis, quam Episcopi, & alij suprascripti negligentes fuerint, penas, sacris ^l canonibus sancitas, incurrant.

Vide

1. **V**ide Archiepif. Bonon. part. 3. pag. 234. cum feqq. Zerol. in praxi Epifcop. part. 1. verb. Concilium. Piafec. in fimili praxi part. 2. cap. 2. pag. 109. Fr. Emman. quæft. regul. tom. 3. quæft. 46. art. 2. cum feqq. Quarant. in fumma Bullarj verb. Concilium Provinciale. Azor. inftit. moral. part. 2. libro 3. cap. 47. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 120. Franc. Leo in thefauro fori Ecclefiaft. part. 1. cap. 9. à numer. 2. Aloyf. Rice. in collect. decif. collect. 1153. Erafm. à Cochier. de iurifditt. Ordinarj in exemptos part. 2. quæftione 45 num. 32. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 20. num. 69. verf. quartum. Vgolin. de officio Epifcopi cap. 48. Trullench in Decalog. lib. 4. cap. 1. dub. 1. n. 4. nouiffimè Tamburin. co. 3. de iure Abbatum difput. 3. quæft. 11. num. 77. metipfum in fimili tract. part. 3. allegat. 93. Et de Synodo Epifcopi fpeciales tractatus edidit Henric. Bottæus, Michael Thomafius, & Ioannes Anton. Maffobrius.
2. Concilia Prouincialia non obligant extra prouinciam, & extra illam non faciunt legem, & per approbationem quæ fit à S. Congregatione Concilij, non intelliguntur confirmata auctoritate Apoft. fed tantum permiffa, refert decifum Sel. in felectis Canonici cap. 25. num. 3.
3. Epifcopi tenentur ad obferuantiam decretorum Concilij Prouincialis, non obftante lapfu decennij, quo non fuerint obferuata, refert decifum Garc. de benefice. part. 5. cap. 4. num. 103.
a. Quare Metropolitanj, &c.] Vide Zerol. d. verb. Concilium §. 7. Azor. d. cap. 47. quæft. 5.
4. Ceflare hodie potefatem Capituli Metropolitanj Sede vacante celebrandi Concilium Prouinciale, ac Suffraganeos conuocandi, afferit Quarant. d. verb. Concilium Prouinciale ante num. 3. quod ante hoc decretum potuiffet refoluunt Pauin. de potef. Capituli Sede vac. part. 1. quæftione 7. sub num. 3. & Bottæ. de Synodo Epifcopi part. 1. numero 43.
5. Quodlibet faltem triennio. Vide Zerol. d. verb. Concilium §. 2. Azor. d. cap. 47. §. 6.
6. **B** Quo Epifcopi omnes, & alij qui de iure, &c.] Epifcopum nondum confecratum, fi fit electus, & confirmatus, ac poffeffionem Epifcopatus adeptus, poffe interfere Concilio, ac proinde de neceffitate ad illud efle vocandum, refoluit Profp. de Auguftino in addit. ad Quarant. in fumma Bullarj de verb. Concilium pofit. quæft. 6.
7. Ordinarios habentes iurifdictionem Epifcopalem ad Concilium Prouinciale vocari debere, tenent Azor. d. d. cap. 47. quæft. 2. Profp. de Auguftino citato loco.
8. Abbates habentes populum, & territorium proprium, iurifdictionemque Epifcopalem exercentes intra ambitum ipfius prouinciae ad Concilium Prouinciale vocari debere, ficut Epifcopos Comprovinciales, dicit Profp. de Auguftino d. verb. Concilium pofit. quæft. 3. aduertens cum Alphons. Aluarez Guerrero in fpeculo iuris Pontif. cap. 51 §. 2. fol. 208. huiusmodi Abbates tanquam locorum ordinarios in Concilio Prouinciali habere vocem decifiuam, & ampliat quòd teneantur ad Concilium Prouinciale accedere, etiam fi ab eorum fententijs immediatè ad Sedem Apoft. & non ad Archiepifcopum appelletur, vide Aloyf. Rice. in decif. curia Archiepif. Neapol. part. 4. decif. 151 num. 4.
9. Abbatem non poffe Synodum celebrare, nifi habeat Prouinciam, firmant Sel. d. d. c. 25. num. 4. attestans fic fuiffe refolutum fub die 17. Augufti 1626.
10. Abbas populum non habens, etiam quod exemptus non fit, non tenetur accedere ad Synodum diocelfanam, nifi aliqua rationabilis adelfet, vel confuetudo inualuiffet, vt accederet, gloff. & Abb. in cap. fuper his, de maior. & obed. refert decifum Sel. d. cap. 25. num. 5.
11. Capitulum Cathedralis Sede vacante tempore celebrationis Concilij Prouinciales debere ad illud de neceffitate vocari, & poffe comparere per vicarium generalem cum fpeciali mandato dandi vocem decifiuam, docet Profp. de Auguftino in addit. verb. Concilium Prouinciale pofit. quæft. 4. vbi etiam refert decifum, Capitula Collegiatarum quali Epifcopalem iurifdictionem habentia ad Concilium Prouinciale efle vocanda, quod etiam tefatur Sel. d. c. 25. n. 6. vbi refert ita fuiffe decifum fub die 19. Decembris 1596 & Piafec. in praxi Epifcop. p. 2. cap. 2. num. 2. Barbos. Collect. in Concil. Trid.

- Vocem confultiuam in Prouincialibus Cõcilijs dumtaxat habent Abbates Commendatarij, & Capitulum deputati; procuratores verò Epifcoporum poffunt, fi Concilio Prouinciali placuerit, & decifiuam habere, refert decifum Piafec. d. part. 2. cap. 2. num. 3. ad 5.
- In Concilijs Prouincialibus præferendi funt Canonici Ecclefiarum Cathedralium quando capitulariter incedunt, Abbates benedicti, & qui vfm Mitræ habent, præcedunt Commendatarijs, poft hos locum obtinent Dignitates, poftea collocandi funt procuratores, refert decifum Piafec. d. p. 2. cap. 2. num. 3. ad 3.
- Præcedentia Capitulo Valuen. & non Sulmen. debetur tam in Synodo, quam in congregationibus, proceffionibus, alijsque fimilibus actibus, ita Sel. d. cap. 25. num. 7. attestans ita fuiffe decifum in Valuen. 16. Aprilis 1576. & 4. Aprilis 1601. & 20. Martij 1621.
- De ordine in fedendo vide Quarant. d. verb. Concilium Prouinciale quæft. 2. vbi addit. Franc. Leon. in thefauro fori Ecclef. part. 1. cap. 9. num. 4. vbi dicit quod in feffionibus primò Archiepifcopus, fecundo Epifcopi, quilibet fecundum tempus ordinationis fuæ, tertio Capitulum Cathedralis collegialiter incedens, vel fedens, quarto Abbates habentes priuilegium Mitræ, & Baculi, quinto procuratores Epifcoporum abfentium, sexto procuratores Abbatum abfentium, feptimò Collegiate, octauò Plebanj, fine Archiprefbyteri, nonò Parochi federe, fubfcribere, & alias prerogatiuas habere debent.
- Nec Epifcopi Comprovinciales, &c.] Suffraganeos ad Metropolitanum extra Concilij Comprovincialis celebrationem accedere non teneri, refert decifum Zerol. in praxi Epifcop. part. 1. verb. fuffraganei pag. mibi 318.
- Aliquem vicinum Metropolitanum, &c.] Electionem Metropolitanj femel factam ab Epifcopo exempto vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, non poffe poftea mutari, fed femper in futurum ad illam accedere teneri, eiusque electionem ligare fucceffores, refert decifum Quarant. d. d. verb. Concilium Prouinciale, nu. 2. quæft. 1. in fine, Galet. in margar. cafuum confcientie, verb. Epifcopus pag. 100. col. 2. Gauant. in enchirid. Epifcop. verb. Concilium Prouinciale, num. 6.
- Et quæ ibi ordinata fuerint, &c.] De modo in ftatuendo, & pronuntiando, vide Quarant. d. verb. Concilium Prouinciale, quæft. 27. cum feqq.
- Synodi quoque diocelfanæ quotannis celebrentur, &c.] Epifcopus quilibet in fua diocelfi femel in anno Synodum conuocare debet. Ita Sebaft. Medices de legibus part. 1. q. 14. Fr. Emman. quæft. Regul. tom. 3. q. 47. fol. 227. Moure in examine Theolog. moralis part. 4. cap. 7. §. 1. Alzed. de præcellentia Epifcop. dign. part. 2. cap. 1. num. 25. Vbi verò neceffitas poftularet, feptius in anno celebrari poffe per cap. de Concilio 18. dift. tenet Vgolin. de officio Epifcopi, cap. 48. num. 3. quem refero Ego ipfe in fimili tract. p. 3. alleg. 93. nu. 2. in fine.
- Epifcopum non celebrantem Synodum quotannis incurrere pœnas à iure ftatutas, dicit Sel. d. c. 25. num. 30. attestans fic fuiffe refolutum 26. Iunij 1621. Et quòd omittens celebrare fine caufa venit fufpendendus ab executione officij, tradit Gauant. in enchirid. Epifcop. verb. Synodus diocelfana, num. 5. vbi refert ita fuiffe decifum fub die 27. Martij 1590.
- Epifcopi fi iufto aliquo impedimento detineantur quo minus Synodum congregent, poffe illam per alios congregari, cum hoc decretum indeterminatè loquatur, nec mandet fpecialim Epifcopis, vt ipfimet Synodum congregent, refoluit Piafec. d. part. 2. cap. 2. num. 1. & refert decifum Vgolin. d. cap. 48. num. 3.
- Epifcopum nondum cofecratum, fi Bullas expedit, poffe Synodum conuocare, tradunt Maffobr. de Synodo Epifcopi cap. 2. dub. 1. num. 9. Gauant. d. verb. Synodus diocelfana, num. 1.
- Vicarium generalem abfque fpeciali mandato non poffe Synodum celebrare, refoluunt Henric. Bottæ. in tract. de Synodo Epifcopi part. 2. num. 2. Rebuff. in praxi tit. de forma vicariatus num. 151. Sbroz. de officio Vicarij lib. 2. quæft. 46. num. 1. Azor. inftit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 45. quæft. 5. Gauant. d. d. verb. Synodus diocelfana, num. 3. Ego ipfe de officio, & potefte. Epifcopi, part. 3. alleg. 54. numer. 103. Sel. d. d. cap. 25. num. 31.

18. num. 31. attestans ita fuisse resolutum 11. Augusti 1618.
22. Capitulum Sede vacante per Vicarium capitularem posse Synodum congregare, asserit decism Garc. de benef. part. 9. cap. 2. num. 8. quem refert Gauant. d. verb. Synodus diocesana, num. 2.
23. Ad quos exempti etiam omnes. &c.] Exemptos omnes, qui alias cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, ad eam accedere teneri, per hunc text. tradunt Vgolin. dicto cap. 48. §. 2. num. 1. Erasim. à Cochier de iurisdic. ordin. in exemptis, part. 4. quæst. 19. Gauant. d. verb. Synodus diocesana, num. 11. Ego ipse d. p. 3. alleg. 93. num. 8.
24. Abbates exempti, qui interesse debent Synodo, quo amictio, & ornamento uti debeant, vide Boer. de auctor. magni consilij, part. 1. num. 13. Alzedo de præclarent. Episcop. dign. part. 2. cap. 1. num. 31. & 32. Tamburin. de iure Abbatum tom. 1. disput. 19. quæst. 5. in fine. Et quando Abbas teneatur accedere ad Synodum? vide Bottæ. de Synodo ex num. 4. Seraph. decis. 10. Tamburin. d. tom. 1. disputat. 24. quæst. 4. Mich. Ferrus de præclarent. Ecclesiastic. quæst. 1. numer. 2.
25. Nec Capitulis generalibus subduntur.] Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus, non posse cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo, nisi tantum in casu expresso in hoc cap. refert decism Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. nu. 54.
26. Ratione tamen Parochialium, &c.] Omnes sacerdotes animarum curam habentes ad diocesana Synodum venire debere, tenent Franc. Leo d. cap. 9. num. 13. Vgolin. d. cap. 48. §. 1. num. 1. ubi dicit locum habere non solum ubi seculares clerici sunt, verum etiam ubi Monachi, vel Regulares, Piasc. d. cap. 2. num. 2. Ego ipse d. allegat. 93. num. 5. Laurent. de Perinis in exposit. consue. 2. Iulij 11. pro suo Ordine Minorum num. 64. tom. 1. Alzedo d. p. 2. cap. 1. num. 28. Afcian. Tamburin. d. tom. 1. disput. 29. quæst. 5. num. 4.
27. Synodo diocesana interesse non tenetur Abbas Monachus, cuius Ecclesiæ, vel monasterio imminet cura animarum, si illi deferuire faciat per vicarium seculari, ab Episcopo approbatum, quia sufficit mittere dictum vicarium cum curam per ipsum exerceat, ita refert Sel. d. cap. 25. n. 32.
28. Rectores Parochialium nullius diocesis teneri accedere ad Synodum illius Episcopi, qui tanquam vicinior potest eos visitare, refert decism Franc. Leo d. e. 9. num. 13. & resoluunt Piasc. d. cap. 2. num. 2. vers. & non solum, Vgolin. d. §. 1. vers. quarto. Sel. d. cap. 25. num. 33. ubi idem ait de clericis Abbatibus nullius diocesis. Laurent. de Perinis citato loco num. 65. Tamburin. d. quæst. 5. n. 4.
- Sayr. verò in floribus decis. sub tit. de officio iud. ordin. decis. 11. ex doctrina Nauarr. consil. 11. eod. tit. in antiqu. alias consil. 12. de maior. & obed. in nouis, sic ait. Rectores Pa-

rochialium, quæ in nullius diocesi sunt, quamuis ab Episcopo, cuius cathedralis Ecclesiæ proximior est visitari possint, ad Synodum tamen diocesana illius Episcopi accedere non tenentur, cum lex superioris, quatenus id commodè fieri potest, sine præiudicio tertij intelligenda sit, præsertim cum aliud sit ius visitandi, & aliud aus vocandi ad Synodum, adeo ut ex concessione illius non inferatur concessio huius, à separatim enim non fit illatio. Vnde & Archiepiscopus licet Ecclesiæ sui suffraganei post visitationem suæ propriæ diocesis visitare possit, earum tamen Doctores ad Synodum suam particularem vocare non potest, neque enim verba Concilij aptantur vocationi ad Synodum, & dispositio non includit eos, quibus verba sua non aptantur. Hactenus Sayr. cit. loc.

Votum decissum in Synodo diocesana habet solum Episcopus, Canonici autem illud non habent in Synodo, nisi in casibus à iure expressis, vel ex privilegio, aut consuetudine, & tunc computantur pro vno voto tantum, scilicet Capituli, ita Sel. d. cap. 25. num. 34. ubi refert decism sub die 13. Ianuarij 1594.

Quod si in his tam Metropolitanis, &c.] De pena eorum, qui impedimento canonico cessante non venerunt ad Concilium, vide Iacobat. de Concil. lib. 1. art. 5. in princip. pag. 111. cum segg. Quarant. d. verb. Concilium Provinciale, quæst. 18.

Episcopum in Synodo diocesana posse constitutiones facere absq; consensu, & approbatione Cleri, illamque debere exquirere consilium Capituli, licet illud sequi non teneatur, nisi in quibusdam casibus à iure expressis, refert decism Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 65. & Piasc. in praxi Episcop. p. 2. cap. 1. num. 8.

Episcopum non teneri sequi consilium Capituli in condendis statutis in Synodo, nisi in casibus à iure expressis, tradit Sel. d. cap. 25. num. 38. attestans sic fuisse decism sub die 5. Iunij 1627.

Episcopum non teneri ciuitatis exhibere constitutiones synodales priusquam imprimantur, & postquam publicatæ fuerint, tunc ciuitatem reclamare & aggrauia proponere posse, tenent Sel. d. cap. 25. num. 39. ubi refert sic decidisse S. Congreg. Episc. & Regul. in ciuitatis Castellæ 14. Aprilis 1615. ad 15.

Nec teneri Episcopum Synodum Romam mittere, asserunt Piasc. d. p. 2. cap. 2. num. 12. Gauant. d. verb. Synodus diocesana num. 67.

Clericos, & Lucos Episcopo subiectos ligare decreta Synodi diocesana, resoluunt Massobr. de Synodo Episcopi cap. 4. dub. 77. & 78. Gauant. d. verb. Synodus diocesana numer. 65.

De statutis in Synodo diocesana ab Episcopo faciendis, vide Piasc. d. e. 2. num. 7. metipsum d. part. 3. alleg. 93. num. 29. cum segg.

Visitationem suæ diocesis faciant Episcopi, & alij Superiores, eamque absoluant intra biennium, necnon caueant ab inutilibus sumptibus, expensis procuracionibus, & victualibus.

CAP V T III.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Visitatio generalis spectat ad Episcopum.
- 3 Vicarius generalis non habet ius visitandi nisi specialiter ei committat Episcopus.
- 4 Potestas Episcopis concessa visitandi Ecclesias Episcopatus subiectas transit in Capitulum Sede vacante.
- 5 Capitulum Sede vacante potest diocesim visitare post lapsum anni à die vltimæ visitationis per Episcopum factæ.
- 6 Capitulum potest visitare omnia loca, quæ poterat visitare Episcopus.
- 7 Monialium canobia exempta visitare non potest Capitulum Sede vac.
- 8 Capitulum Sede vacante quando possit diocesim visitare.
- 9 Archidiaconi, Decani, Archipresbyteri, & alij inferiores visitandi ius habent si id longa consuetudine præscripserint.
- 10 Episcopus potest præstituer terminum Archidiacono ad visitationem expediendam.
- 11 Edicta proponere non licet Episcopo visitationem aggredienti, quibus subditi iubeantur crimina detegere.

- 12 Episcopo non licet ad detegenda visitatorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pena ad reuelandum.
- 13 Iuramentum à visitatis non debet Episcopus exigere in visitatione.
- 14 Capitulum Superstite adhuc Episcopo ex prescriptione vel privilegio visitandi ius habere potest.
- 15 Episcopus licet possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, non potest iterum punire punitos ab eis.
- 16 Visitare non licet Episcopis Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium.
- 17 Visitantes non debent inutilibus sumptibus visitatos gravare, exceptis tantum vidualibus, &c.
- 18 Episcopus non potest quicquam ab eis, qui visitantur pro decretis, &c. accipere.
- 19 Episcopus re ipsa non visitans nihil procurationis causa exigere potest.
- 20 Episcopus exiens per villas, & oppida, ut sacramentum Confirmationis tantum conferat, à nemine est procurandus.
- 21 Episcopus, aut alius visitator non potest procuracionem accipere ab hospitalibus, & alijs locis leprosorij, &c.
- 22 Procuracionem à pauperibus clericis exigere non debet Episcopus.
- 23 Procuratio non debetur Episcopo visitanti Ecclesias Parochiales unitas, & dependentes à Religione Hierosolymitana.
- 24 Procuratio soluenda est Episcopo visitanti beneficium à Cardinale possessum.
- 25 Notarius quando à visitatis aliquid accipere valeat.
- 26 Munera qualiacunque non potest Episcopus à visitatis ratione visitationis etiam comestibilia ut secum asportet, accipere.
- 27 Vidualia accipere potest Episcopus visitans.
- 28 Vidualium appellatione quid veniat.
- 29 Vidualia debent esse moderata.
- 30 Equorum vecturæ non veniunt nomine vidualium.
- 31 Procuratio nulla debetur Episcopo visitanti clerum civitatis ubi sita est Cathedra.
- 32 Episcopus visitans una die duas Parochias, unam tantum procuracionem habere debet.
- 33 Procuracionem pecunia redimere liberum est visitatis.
- 34 Visitator non potest in pecunia taxare id, quod per victum sibi necessarium contingebat.
- 35 Vbi fuerit consuetudo ut nec vidualia, nec quicquam à visitatoribus accipiat, illa servanda est.
- 36 Consuetudo circa exactionem in visitatione ex relictis pijs est servanda.
- 37 Episcopus, & quisquam suorum nihil muneris accipere potest ab Ecclesijs in visitatione præter procuracionem.
- 38 Cathedralicum non censetur sublatum sub hac prohibitione.
- 39 Fratres S. Ioannis Hierosolymitani, sive eorum vicarii in Parochialibus Religionibus unitis non tenentur ad solutionem Cathedralicam.
- 40 Visitator ratione officij sui aliquid malè accipiens ipso iure suspensionem incurrit.
- 41 Tempus præfixum ad visitanda limina Apostolorum incipit à die publicationis constituit. Sixti V.
- 42 Presbyter diocesanus non existens de Capitulo Cathedralis, non admittitur ad visitanda limina.
- 43 Nec manens in curia.
- 44 Coadiutor Episcopus, & non coadiutor tenetur visitare limina Apostolorum.
- 45 Regularis nullus etiam Episcopi commensalis admittitur ad visitanda limina.

Patriarchæ, Primates, Metropolitanæ, & Episcopi propriam diocesim per se ipsos, aut si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, Visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, ut tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. ^a A Metropolitanis verò, etiam post plenè visitatam propriam diocesim, non visitentur cathedrales Ecclesiæ, neque dioceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali. ^e Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs Ecclesijs, ubi hætenus visitationem exercere legitime consueuerunt, debeant quidem ^f assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps per se ipsos tantum ibidem visitare, ^g Visitatores etiam, à Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur, ^h sed non ideo Episcopus, vel, eo impedito, eius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur, cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur, non obstantibus quacunque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & privilegijs quibuscunque. Visitacionum autem omnium istarum ^b præcipuus sit scopus, sanam orthodoxamque doctrinam, expulsi hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere, cætera prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, feliciusque succedant, monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, ut paterna charitate, Christianoque zelo omnes amplectantur, ideoque modesto contenti equitatu famulatuque studeant quam celerrimè, debita tamen cum diligentia, visitationem ^c ipsam absoluerè. ^d Interimque caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosive sint, & ne ipsi, aut quisquam suorum quidquam procuracionis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiantur, non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili, ^e exceptis tamen vidualibus, quæ sibi ac suis frugaliter, moderateque ^f pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda. ^g Sit tamen in optione eo

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

^a Concil. Tolet. 4. cap. 35.

^b Cap. 1. §. sane de cõf. in 6. §. Florentinum. 85. dist.

^c Concil. Braccaren. 2. c. 2. Concil. Ticin. verif. statui. mus etiam ne Episcopi cap. cauend. dum de cap. inter cetera ro. q. 3. & c. cū Apostolus, de cõf.

Y 2 rnm,

rum, qui visitantur, si malint solvere, id quod erat ab ipsis ante solui, certa pecunia taxata, consuetum, in verò prædicta victualia subministrare, saluo item iure conventionum antiquarum cum monasteriis, alijsve pijs locis, aut Ecclesijs non Parochialibus inito, quod illasum permaneat. *o* In ijs verò locis, seu provincijs, vbi consuetudo est, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam accipiat, sed omnia gratis fiant, ibi id observetur: *o* Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumperit, *p* is præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, alijs etiam pœnis iuxta Constitutionem Concilii generalis Lugdunensis, quæ incipit, *d* Exigit, *o* necnon *o* alijs pœnis in Synodo provinciali, arbitrio Synodi, absque vlla spe veniæ, mulctetur. *r* Patroni verò in ijs, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere, neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum proventibus immisceant, nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat, sed Episcopi ipsi hæc faciant, *o* & fabricarum redditus in vsus Ecclesiæ necessarios, & viles, prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

a Sexu de-
cret lib. 3. de
censibus tit.
20, cap. 2.

1. **V**ide Archiep. Bononien. part. 4. sub tit. de visitat. pag. 242. cum seqq. Cych. in sit. maior. tit. de visitatione per Prælatos factenda, Sbroz. de officio vicarij, lib. 2. q. 120. Aloyf. Rice. in praxi fori Eccles. decis. 612. in 1. edit. alias resolut. 536. in 2. edit. Azor. in sit. moral. part. 2. lib. 3. c. 40. à princ. Marc. Anton. Genouen. in man. Prælat. c. 34. & 35. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 2. c. 69. vers. quinquies. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. visitatio Pfafec. in simili praxi, p. 2. cap. 3. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 1. tit. 6. de visitat. Vgolin. de officio Episcop. c. 49. Galgancet. de iure publico, lib. 5. tit. 121. Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 2. tit. 16. à num. 3. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trident. innovatas confit. 17. pag. 183. cum seqq. vbi dicit innovari cap. exigis de censibus lib. 16. per decretum Concilij in præfent. & vnum ac alterum multipliciter declarat. Trullench in Decalog. lib. 4. cap. 1. dub. 8. num. 4. metipsum de officio, & potest. Episcop. part. 3. alleg. 73.

a Patriarcha.] De Patriarchis in genere, & de eorum præcedentijs, potestate, & priuilegijs, eglatè d. tract. de officio, & potest. Episcop. part. 1. tit. 3. cap. 1. & de iure Ecclesiæ, lib. 1. cap. 6.

2. *b* Et Episcopi propriam diocesim, &c.] Visitationem, generalem spectare ad Episcopum censuit Rot. decisio. 160. num. 2. p. 1. recent. & notat Stephan. VVeyms d. confit. 17. nu. 1. pag. 190. id procedere, etiam si in ipsa fundatione visitandi facultas alicui alteri inferiori Prælato fuerit concessa, quia inde non intelligitur, adempta sua potestas ex dispositione Concilij ipsi competens, sed facièda est interpretatio vt cumulatiue censeatur Episcopo data potestas, non priuatiue.

3. *c* Per suum generale Vicarium, &c.] Vicarium generale hoc ius visitandi non habere, nisi specialiter ei committat Episcopus, resoluunt Rebuff. in praxi benef. tit. de forma vicariatus nu. 100. & 101. Sbroz. de vicario Episcop. lib. 2. q. 102. nu. 2. Paul. Fusc. de visit. li. 1. c. 2. nu. 18. Azor. in sit. moral. p. 2. li. 3. c. 45. q. 4. Vgolin. de potest. Episcop. c. 45. vers. tertio nec visitare, Narbona de appellat. à Vicario ad Episcopum p. 1. numer. 224. Ego ipse d. alleg. 73. num. 28.

4. Potestatem Episcopis concessam visitandi Ecclesias Episcopatu subiectas transire in Capitulum Sede vacante, tenent Quarant. in summa. Bullarij, verb. Capitulum Sede vacante, vers. quibus sic prælibatis. Azor. dist. libro 3. cap. 37. quæst. 14. Aloyf. Rice. in praxi rerum fori Eccles. decisio. 609. in 1. edit. alias resolut. 533. in 2. edit. vbi assertit procedere etiam quando Sedes Episcopalis quasi vacat, veluti Episcopo ab hostibus, vel pagano capto, refero Ego ipse d. alleg. 73. num. 24. & 25. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 2. num. 54. Marcel. Vulpe in praxi iudic. cap. 44. num. 11. Rota decis. 346. num. 2. apud Farinac. p. 1. recentior. & decis. 166. num. 2. p. 1. recentissim. in posthum.

5. Capitulum Sede vacante post lapsum anni à die vltimæ visitationis per Episcopum factæ potest visitare diocesim tempore triennij non expectato, licet dicatur Episcopum consueuisse visitare singulis triennijs, vt per Aldan. d. tit. 16. nu. 5. vbi attestatur decum in Pamplonen.

3. Februarij 1629. & 10. Decembris eiusdem anni.

6. Capitulum potest visitare omnia loca, quæ poterat visitare Episcopus, idem Aldan. d. tit. 16. nu. 6. attestans ita fuisse resolutum in Pamplonen. 13. Aprilis 1630.

7. Non posse tamen visitare Monialium cenobia exem-

pta, quæ alioquin potest Episcopus visitare vi delegatus Sedis Apost. resoluunt Azor. d. c. 37. q. 5. Nicol. Garc. de benef. p. 5. c. 7. nu. 45. Fr. Leo d. p. 1. c. 10. nu. 8. vers. decimo. Marcel. Vulpe d. praxi c. 44. nu. 11. optime Molin. d. tract. 5. dist. 11. num. 8.

Capitulum Sede vacante tunc demum potest diocesim visitare, quando lapsus est annus à postrema Anuistijs visitatione, nec de proximo Ecclesia est de Pastore promouenda in ipsa verò visitatione circa famulatum, equitatum, & alia, forma huius cap. est præcisè obseruanda, Aldan. d. tit. 16. nu. 7. vbi refert ita fuisse resolutum in Pamplonen. 10. Maij 1629.

d A Metropolitanis verò, &c.] Metropolitani an & quando diocesim suorum Comprovincialium Episcoporum visitare possint, vide Steph. VVeyms d. confit. 17. numer. 7. pag. 191.

e Archidiaconi autè Decani, &c.] Archidiaconos, Decanos, Archypresbyteros, & alios inferiores visitandi ius habere si id longa consuetudine præscripserint, tenent Felician. Comen. in man. visit. lib. 1. tit. 3. vers. Archidiaconi, Paul. Fusc. d. c. 2. n. 14. Azor. d. c. 40. q. 7. 8. & 9. Sbroz. d. q. 120. nu. 10. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24. nu. 23. Ego ipse d. alleg. 73. nu. 22. Stephan. VVeyms d. confit. 17. num. 2. pag. 190.

Et posse ipsum Episcopum præstitueret terminum Archidiacono ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum, & equitatum ne oneri sit Ecclesijs, quas visitauerit, refert decum Pfafec. d. c. 3. nu. 62. pag. 213. citatus per me d. alleg. 73. nu. 39.

Edicta proponere non licet Episcopo visitationem aggredienti, quibus subditis iubeantur crimina detegere, multoque minus proposita pena excommunicationis, vt per Sel. in select. canon. c. 31. nu. 10. vbi refert decum sub die 2. Ianuarij 1601.

f Assumpto notario de consensu Episcop.] Locum non habere in Abbate seculari refert decum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 109.

Inquisitio, quæ præparatoria vocatur, quando fit in visitatione, non licet Episcopo ad detegenda visitatorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pena ad reuelandum, neque in ea exigere iuramentum à visitatis, refert decum Pfafec. p. 1. c. 3. n. 60.

Iuramentum à visitatis non debet Episcopus exigere in visitatione, neque procedere ad capturam, neque mādare quod detur copia testium, refert decum Aldan. d. tit. 16. num. 7.

g Visitatores etiam à Capitulo, &c.] Capitulum superstitè adhuc Episcopo ex præscriptione, vel priuilegio visitandi ius habere posse, tradit Azor. d. c. 40. q. 8. quem refero d. alleg. 73. nu. 26. D. Felician. de Vega in relect. ad cap. cum contingat, de foro compet. nu. 14. Et tunc visitatores à Capitulo deputatos debere esse ab Ordinario approbatos, probat hoc decretum, quod locum habere etiam vbi soli Capitulo absque Episcopo competit ius visitandi refert decum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcop. nu. 110. Steph. VVeyms d. loco n. 4.

h Sed non ideo Episcopus, &c.] Licet Episcopus possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, vt text. habet, non posse tamen iterum punire punitos ab eis, neque ab illis absolutos cogere ad innocentiam suam demonstrandam, refert decum Armendar. d. l. 7. de Episcopis num. 111.

Vi-

- 16 Viſitare non licet Epiſcopis in vim conſtitutionis Gregor. X V. de exemptorum priuilegijs Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſecularium, nec loca vbi in eisdem Eccleſijs aſſeruntur ſanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi conſeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur, ita Aldan. tit. 16. num. 8. vbi dicit reſolutum de anno 1623.
17. Interimque cauere, &c.] Vide Nauarr. conſil. 1. in vtraque edit. & conſil. 11. in antiq. alijs conſil. 12. in nouis, de conſil. Sayr. in floribus deciſ. ſub eod. tit. deciſ. 1. & 11. Zerol. diſt. verb. viſitatio, §. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 57. num. 16. cum ſeqq. Vgolin. de offi. Epiſc. c. 49. §. 3.
18. Non poſſe Epiſcopum quicquam ab eis, qui viſitantur, pro decretis, & ordinationibus ſpectantibus ad viſitationem pro rogatu, ſeu ſcriptura, laboreve ſuo percipere, reſert deciſum Armendar. tit. 6. num. 116.
19. Nec ipſi, aut quiſquam ſuorum quicquam procuratoris, &c.] Epiſcopum re ipſa non viſitantem nihil procuratoris cauſa exigere poſſe, reſert deciſum Armendar. d. tit. 6. de viſit. num. 117. Et non poſſe viſitatores, nec quemquam ſuorum, ab his, qui viſitantur, pro decretis, & ordinationibus ad viſitationem ſpectantibus, pro ſcriptura ſcilicet illorum, nec pro labore aliquid recipere per hunc text. tenet Narbona l. 33. gloſſ. vnicuique, num. 9. tit. 25. lib. 4. Recopil. vbi num. 9. dicit quod cum Concilium in preſenti non loquatur expreſſe de notarijs, circa eos non videtur illud decretum obſeruandum, imò potiùs ſubdit notarios nullum ſalarium habentes pro labore ſcripturarum, actorum, vel decretorum, non ſecus ac pro litteris ordinatorum aliquid recipere poſſe pro ſcripturis, ſiue instrumentis in viſitatione conſectis, & citat Socin. de viſit. limit. 11. q. 4. num. 34. verſ. & hoc verum, Annib. Roch. in tract. de viſit. ſuper verb. gratis, verſ. quaro an Notarius, pag. 217. & verb. miniſtris ſe familiaribus tuis, verſ. quaro an miniſtris, pag. 308. col. 2.
20. Epiſcopum exeuntem per villas, & oppida, vt ſacramentum Confirmationis tantum conferat, à nemine eſſe procurandum reſert deciſum Armendar. diſt. tit. 6. de Viſit. num. 123. & reſoluit Paul. Solod. in praxi de Viſit. part. 1. cap. 5. in med. quem reſero Ego ipſe d. allegat. 73. num. 53.
21. Epiſcopum, aut alium viſitorem non poſſe procuracionem accipere ab hoſpitalibus, & alijs locis leproſorum, domorum Dei, pauperum, & inferorum, nec ab Eccleſia paupere, ſed debere gratis viſitare, reſert deciſum Marc. Anton. Genuenſ. diſt. cap. 35. num. 9. verſ. nono, Zerol. in praxi Epiſcop. part. 2. verb. viſitatio, §. 2. dub. 7. Piaſec. in ſimili praxi p. 2. c. 3. in fine, Fr. Leo in theſauro ſori Eccleſ. p. 2. c. 16. à nu. 41. Bellet. diſquiſ. cleric. p. 1. tit. de clerico, debitore §. 11. num. 10. Ego ipſe d. alleg. 73. num. 50.
22. Epiſcopum à pauperibus clericis procuracionem exigere non debere, tradunt Surd. de aliment. tit. 4. q. 22. num. 6. Bellet. d. §. 11. num. 8. Ego ipſe d. alleg. 73. num. 51. & 52. me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine eccleſ. tract. 11. cap. 12. quaſt. 17. reſolut. 2.
23. Procuratio non debetur Epiſcopo viſitanti Eccleſias Parochiales vnitas, & dependentes à Religione Hieroſolymitana à vicarijs earundem Eccleſiarum, vt per Aldan. d. tit. 16. num. 9. vbi atteſtatur ita fuiſſe deciſum in Auguſtana 14. Decembris 1630.
24. Procuratio ſoluenda eſt Epiſcopo viſitanti beneficium à Cardinale poſſeſſum, quia eſt onus reale ſuper beneficio, non perſonale ſuper perſona Cardinalis Aldan. d. tit. 16. num. 10. vbi reſert ſic fuiſſe reſolutum in Nerionen. 13. Septembris 1631.
25. Notarius quando à viſitatis aliquid accipere valeat, vide Nauarr. conſil. 1. de conſil. in vtraque edit. Zerol. d. verb. viſitatio §. 6. dub. 4. Piaſec. d. cap. 3. num. 63. verſ. neque Can-cellarius, Ego ipſe d. alleg. 73. num. 42.
26. Nec munus quodcumque ſit, &c.] Munera qualiacunque non poſſe Epiſcopum à viſitatis ratione viſitationis, etià comestibilia, vt ſecum aſportet, accipere, tenent Piaſec. diſt. cap. 3. num. 73. Marc. Anton. Genuenſ. diſt. cap. 35. num. 7. vbi num. 6. aduertit quod nec fragmenta notabilia ad domum portare poteſt pro erogando pauperibus, Barboſ. Colleſt. in Concil. Trid.
- ſed teneri illis diſtribuire, qui ſunt in illo loco, quem viſitat, & num. 5. dicit quod Epiſcopus etiam finita viſitatione dum diſcedit à locis viſitatis, recipere non poteſt munera.
- ¶ Exceptis tamen victualibus, &c.] Vide Zerol. in praxi 27. Epiſcop. part. 2. verb. viſitatio §. 6. Piaſec. diſt. cap. 3. à num. 62. Bellet. d. tit. de clerico debitore §. 11. à princ. metipſum d. alleg. 73. à num. 57. latè Steph. V Veyms d. conſtit. 17. num. 22. pag. 197.
- Victualium expenſarum appellatione comprehendi illas, quæ conſiſtunt in victu, non autem illas, quæ concernunt alia neceſſaria perſonæ, dicit Zerol. d. §. 6. dub. 1. quem reſero d. num. 57. Steph. V Veyms d. conſtit. 17. num. 24. pag. 198.
- Debere eſſe moderata ſecundum facultatem Eccleſiæ, non autem indebitè grauandum clericum per plura iura reſoluit Bellet. d. §. 11. num. 6. ad illum tantum diem, quo viſitat Epiſcopus pro ipſo, & ſuo moderato comitatu, tradit Piaſec. d. cap. 3. num. 64. in princ.
- Equorum autem vecturas nò venire nomine victualium, ac proinde illas præſtandas non eſſe, docent Zerol. d. §. 6. dub. 3. Piaſec. d. cap. 3. numer. 63. in fine, Marc. Anton. Genuenſ. diſt. cap. 35. numer. 9. in fine, & 10. Bellet. diſt. §. 11. numer. 4. niſi viſitator eſſet Prælatuſ à ſummo Pont. delegatus, tunc ei deberi mercedes equorum, & viaticum, vt de loco ad locum tranſire commodè poſſit, per gloſſ. verb. ſi voluerint, in Clem. 1. de cenſu, tenet Azor. d. cap. 42. quaſt. 8. quem reſero d. allegat. 73. num. vlt.
- ¶ Pro temporis tantum neceſſitate, &c.] Vnde Epiſcopo viſitanti Clerum ciuitatis, vbi ſita eſt Cathedra, procuracionem nullam deberi, colligunt Marc. Anton. Genuenſ. d. cap. 35. num. 9. Piaſec. d. c. 3. num. 65. Ego ipſe d. alleg. 73. num. 46.
- Contra Surd. de aliment. tit. 4. quaſt. 22. numer. 9. Azor. d. cap. 42. quaſt. 4. Bellet. d. §. 11. num. 2. & 3. exiſtimantes etiam hoc caſu procuracionem deberi.
- Hinc etiam ſi Epiſcopus vna die duas Parochias viſitaret, vnam tantum procuracionem habere, reſoluit Zerol. d. §. 6. dub. 6. cum non poſſit duplicia victualia eadem die conſumere, & Tridentina Synodus vult ipſum frugali ac moderata procuracione eſſe contentum, vt per Stephan. V Veyms d. conſtit. 17. num. 25. pag. 198. quo ſit (addit ipſe ex cap. 1. §. procuraciones, de cenſu lib. 6.) vt ſi ſecus faciant viſitatores, vel exigendo duas procuraciones ab vno, vel duobus locis eadem die viſitatis, vel etiam procrastinando ſuam viſitationem eo ſine vt duplicatas procuraciones lucrentur, malè verſentur, & ad acceptorum reſtitutionem teneantur, ipſum Deum habituri victorem, & num. 26. tenet quod ſi poſtquam inferiores viſitauerint, procuracionesque receperint, & Epiſcopus velit per ſe etiam denuo viſitare, aliam nouam procuracionem licitè poterit recipere, vt impenſi laboris merces ſequatur operantem, & commodum cedat illi, qui fert incommodum.
- ¶ Sit tamen in optione eorum, &c.] Liberum eſſe viſitatis, ſi velint, pecunia redimere procuracionem, & tunc viſitorem teneri recipere in ea ſpecie, qua fuerit oblata, reſoluit Piaſec. d. c. 3. num. 64. in fine.
- Viſitorem tamen non poſſe in pecunia taxare id, quod per victum ſibi neceſſarium contingeat, dicit Zerol. d. verb. viſitatio §. 6. dub. 2. quem reſero d. alleg. 73. num. 55. & 56.
- ¶ In ijs verò locis, ſeu prouincijs, &c.] Vide Sbroz de vicario 35. Epiſcop. lib. 2. q. 113. nu. 3. Vgolin. de offi. Epiſcop. c. 49. §. 4. nu. 3. verſ. tertio, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 57. nu. 19. Piaſec. d. c. 3. nu. 65. vbi dicit quod licet de iure cō muni procuratio præſcribi non poſſit, ex tex. in c. cum ex officio, de præſcript. hodie tamen ex noua diſpoſitione huius decreti præſcribitur, nec peti poteſt vbi illam non dandi viget conſuetudo, reſero Ego ipſe d. alleg. 73. num. 48.
- Ex conſuetudine poſſe Epiſcopum exigere veluti trigeſimam, ex reliſtis pijs ratione viſitationis teſtamentorum, ſecus verò ſi in teſtamento nullum eſſet reliſtum pium, exceptis tamè victualibus, quæ debentur ab ijs, qui conſueuerunt procuracionē præſtare, quod quandoq; cō-

tingit à Communitatibus locorum, refert decifum Armendar. d. lib. 6. de vifitat. num. 118.

Extante confuetudine vt Epifcopo diœceſim viſitante à laicis ei victualia miniſtrentur, vicario autem viſitante ab Eccleſiarum Rectoribus, ſeruandam eſſe ſi laici ſponte perfeuerent in iſta confuetudine, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de vifitat. num. 119. vbi nu. 121. pariter reſolutum atteſtatur ſeruandam eſſe confuetudinem ſi adeſſet vt Communitates procurarent Epifcopum viſitantem quandiu ipſe voluerint, quod ſi recuſarent, ipſas cogendas non eſſe, reſero Ego ipſe d. allegat. 73. num. 53.

37. ¶ Quod ſi quiſquam, &c.] In viſitatione præter procurationem ab Eccleſijs non ſolum Epifcopum, ſed quemquam ſuorum nihil muneris accipere poſſe ſub pœna maledictionis, & interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac reſtituendi duplum infra menſem, & poſt menſem, non obſtante remiſſione partium, ex hoc decreto colligunt Surd. de aliment. tit. 1. quaſt. 64. num. 6. & tit. 4. quaſt. 22. Azor. diſt. lib. 3. cap. 42. quaſt. 9. Marc. Anton. Genuenſ. in man. Paſtorum cap. 35. nu. 2. Ego ipſe diſt. alleg. 73. nu. 44. in man. Paſtorum cap. 35. nu. 2. Ego ipſe diſt. alleg. 73. nu. 44. in fine.

38. Sub hac prohibitione non cenſeri ſublatum Cathedraliticum, quod ſingulis annis exigi ſolet ab Ordinatio, tam in viſitatione, quàm extra, atteſtatur reſolutum Armendar. d. tit. 6. de vifitat. num. 115. quem reſero diſt. alleg. 73. num. 44. in fine. Stephan. VVeyms d. conſtit. 17. numero 21.

39. Abſolutionem Cathedralitici, Synodatici, ſeu charitativi ſubſidij, non tenentur, neque compelli poſſunt Fratres S. Ioannis Hieroſolymitani, ſiue eorum vicarij in Parochialibus Religioni prædictæ vnitis, vt per Aldan. d. tit. 16. num. 11. atteſtans ſic fuiſſe decifum in Auguſtana 4. Decembris 1630.

¶ Populus vbi non poteſt victum ſuo Curato ſubminiſtrare, Ordinarius ea obſeruare debet, quæ habentur in hoc decreto, refert decifum Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 179.

40. ¶ Is præter dupli reſtitutionem, &c.] Viſitatore ratione officij ſui aliquid malè accipientem ipſo iure ſuſpenſionem incurrere, ab ea tamen abſolui poſſe, dummodo intra mentem ſimpli, ſiue tantum, quantum via concuſſionis recepit, reſtituat, conſuluit Nauarr. conſ. 11. in antiq. alias conſ. 2. in nouis, de caſib. Sayr. ſub eod. tit. decif. 11.

¶ Necnon & alijs penis, &c.] Vide Spin. in ſpeculo reſtam. gloſſ. 4. princip. num. 91.

Tempus præfixum ad viſitanda limina Apoſtolorum incipere à die publicationis conſtitutionis Sixti V. tenet Aldan. d. tit. 16. num. 30. referens ita fuiſſe decifum in Bugeſen. 12. Auguſti 1628.

42. Nec ad huiusmodi viſitationem admittendum eſſe Presbyterum diœceſanum non exiſtentem de Capitulo Cathedralis, neque in dignitate eccleſiaſtica conſtitutum, tradit idem Aldan. d. tit. 16. num. 31. vbi atteſtatur ſic fuiſſe reſolutum in Elboren. 4. Decembris 1627.

43. Nec permanentem in curia viſitationem huiusmodi faciendam eſſe, vel concedi ſolere vt fiat, dicit idem Aldan. d. tit. 16. num. 32. vbi aſſert ita decifum in Eoglinen. 11. Julij 1626.

44. Coadiutor Epifcopum, & non coadiutorem teneri viſitare limina Apoſtolorum, tradit Sel. in ſoleſtis canon. cap. 28. num. 17. vbi ait ſic fuiſſe reſolutum ſub die 4. Auguſti 1619.

45. Regularem nullum, etiam Epifcopi familiarem, & commenſalem nullo modo acceptandum ad viſitanda limina pro ſuo Epifcopo, etiamſi alium non inueniſſe diceret, & iſte iam eſſet in Vrbe, reſoluit Sel. d. cap. 28. nu. 19. referens ſic fuiſſe decifum in Viſen. 13. Nouembris 1627. ſubdiſt. 5. Congreg. Concil. ſub die 9. Maij 1626. gratia feciſſe Epifcopo Canarien. vt limina Apoſtolorum viſitare poſſit per Sacerdotem Regularem ab illis partibus tranſmiſſum, & bene informatum, ſtante quod propter itineris longitudinem milliarium 17. m. & ob pericula in quæ incurrunt aliaſ tranſmiſſi Sacerdotes ſeculares, qui à Turcis captiui facti fuerunt, nullus inuenitur, qui miti velit, vt ex fide publica conſtitit.

¶ Patroni verd, &c.] De hac decifione Stephan. VVeyms d. conſtit. 17. num. 34. Stephan. Daluin de poteſt. Epifcopi cap. 15. fol. 45. verſo.

¶ Et fabricarum redditus, &c.] Aduertit Stephan. VVeyms d. conſtit. 17. in fine pag. 102. quod ſi diſtributio, ſeu applicatio reddituum harum fabricarum, quæ ſunt iuriſpatriæ, arbitrio & diſpoſitioni Epifcopi committuntur, id multo magis locum habebit in reliquis fabricis, quæ non ſunt de iure patr. vt earundem etiam prouentus pro voluntate Epifcopi ad Eccleſiæ vilitatem, vel neceſſitatem diſtribui & impendi debeant.

Prædicationis munus frequenter obeundum; à parochianis Eccleſia Parochialis adeunda eſt ad audiendum verbum Dei; nullus contradicente Epifcopo prædicare præſumat in Eccleſijs etiam Regularium, &c.

CAPVT IV.

1. Doctores de materia cap. agentes.

2. Prædicationis munus Epifcoporum præcipuum eſt.

3. Epifcopus poteſt prædicare in quacunq. Eccleſia etiam Regulari ſuæ diœceſis.

4. Epifcopo prædicanti per ſeipſum in ſua Eccleſia nō licet etiam prætextu paupertatis prætere ſibi præſtari ſolitam eleemoſynam.

5. Epifcopus ipſemet quando prædicat, ſilere debent alij prædicatores.

6. Parochi ſi per ſe velint munus prædicationis obire, non debent impediri.

7. Prædicare nullus poteſt etiam à Parocho inuitatus ſine licentia Epifcopi.

8. Parochus debet licentiam concedere approbatis ab Ordinario prædicandi in ſua parochia.

9. Parochus poteſt dare licentiam viro docto etiam Regulari vt bis, vel ter concionetur in ſua Eccleſia ſine Epifcopi approbatione.

10. Prædicatoris electio pertinet ad Epifcopum.

11. Prædicatori conſuetas eleemoſynas ſoluere tenetur

Vniuerſitas.

12. Epifcopus proprio ſumptu conducere debet prædicatorem dum eſt dubium quorum ſumptu ſit conducendus pro Quadrageſima.

13. Correſtores ciuitatum facere poſſunt etiam renitente Vicario generali, vt ſaltem omnibus diebus Dominicis, & ſolemnibus feſtis populo prædicetur.

14. Prædicandi præceptum non obligat ad vigilias.

15. Parochia ſua intereſſe tenetur vnusquisque pro audienda prædicatione ſi id commodè fieri poteſt.

16. Parochus admonere debet populum vt diebus Dominicis, & feſtis maioribus frequenter ſuas parochias.

17. Ordinarius non poteſt mulctis, & penis cogere populum ire ad audiendam ſacram Concionem & Miſſam in Eccleſia parochiali.

18. Nullus ſecularis, ſiue Regularis etiam in Eccleſijs ſuorum Ordinum contradicente Epifcopo prædicare præſumat.

19. Regu-

- 19 Regulares non possunt adhortationes ad populum etiam in Ecclesiis suorum Ordinum habere non petita prius benedictione ab Abbate.
- 20 Ordinarii possunt quo tempore concionandi licentiam dabant Regularibus, exigere ab illis fidei professionem.
- 21 Regulares absque licentia Episcopi predicantes in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt ab Episcopo puniri possunt.
- 22 Episcopus potest interdicare Regulari, ne predicet etiam non reddita causa.

- 23 Predicare licet Regularibus in Ecclesiis sui Ordinis Episcopi benedictione petita, licet non obtenta.
- 24 Pueros in singulis parochiis saltim Dominicis & festiuis diebus fidei rudimenta docere debent parochi.
- 25 Absoluendus non est ille, qui vel ob negligentiam, vel ob verecundiam Pater noster, Ave Maria, Credo, addiscere non curat.
- 26 Ordinarius non potest multis & parvis etiam in casu notabilis negligentie cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam.

Pradicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, canones alias super hoc editos, sed sel. rec. ^b Paulo III. aptius præsentium temporum vsui accommodando mandat, ut in Ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument: *in alijs autem Ecclesiis per Parochos, & siue, ijs impeditis, per alios ab Episcopo & impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacumque parte diocesis, censebunt expedire, & saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis: & tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & aduentus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scripturas, diuinamque legem annuncient: & alias, quotiescumque id opportunè fieri posse iudicauerint. Moneatque Episcopus populum diligenter, & teneri unumquemque parochia sue interesse, ubi commodè id fieri potest ad audiendum verbum Dei. Nullus autem secularis, siue regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, & contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Idem etiam saltem Dominicis, & alijs festiuis diebus pueros in singulis parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab ijs, ad quos spectabit, doceri curabunt, & si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent: non obstantibus privilegijs, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.*

Vide Henr. q. in summ. lib. 7. cap. 28. §. 8. Archiep. Bononiensis. p. 1. pag. 3. cum seqq. Zerol. in praxi Episcop. p. 8. verb. Prædicatione. Quirant. in summa Bullar. verb. prædicator. Marc. Anton. G. nensis. in man. Pastorum, cap. 32. Franc. Leo in thesauro fori aules. p. 1. cap. 8. à princip. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prælat. tom. 1. quæst. 50. art. 5. Aloys. Ricc. in praxi aurea, resol. 90. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 20. num. 6. veriorum est, & lib. 18. nu. 118. cum seqq. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 4. tit. 30. l. 5. de prædicatoribus. S. Scriptura, num. 3. cum seqq. Portel. in dubijs Regularibus. verb. Prædicatores. Hieron. Roderic. in compendio quæst. regul. resol. 112. Gauan. in enchirid. Episcop. verb. concio sacra, nouissime Stephan. V. Veyms ad conf. 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innotatas, constit. 5. pag. 40. cum seqq. Trullench in Decalog. lib. 3. c. 1. dub. 4. n. 9. & 10. metipsum de officio & potest. Episcop. p. 3. alleg. 76. & de officio & potest. Parochi, c. 14. & supra sess. 5. de reform. c. 2.

1. a. Prædicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est. De hoc citantur Doctores supra sess. 5. de reformat. cap. 2. Ex commissione tamen Sedis Apost. vel etiam ex proprio instituto posse idipsum Religiosis conuenire, tenet Hieronym. Roderic. d. resol. 112. nu. 1. subdens proprium actum Fratrum Prædicatorum, & aliorum Religiosorum non esse prædicare, sed subuenire Episcopis in prædicationis ministerio, quibus non incumbit prædicare nisi ministerialiter, & citat Fr. Emman. quæst. regul. tom. 3. q. 31. art. 4. ad 2. argum. Stephan. Gratian. d. script. forens. c. 393. à num. 9. ac alios.

3. Vnde posse Episcopum prædicare in quacumque Ecclesia, etiam Regulari suæ diocesis, nec ab ullo posse prohiberi, tenet Gauan. d. verb. concio sacra, nu. 1. attestans sic fuisse decissum per S. Congr. Episcop. & Regul. sub die 17. Ianuarij 1584.

4. Episcopo prædicanti per se ipsum in sua Ecclesia cum ex proprio munere ad id teneatur, minimè licet, etiam prætextu paupertatis, prætere sibi præstari eleemosynam solitam dari Prædicatoribus electis ab Vniuersitate, ita refert decissum Gaan. d. verb. concio sacra, num. 2. Sel. in sel. canon. cap. 23. num. 18. attestans sic fuisse resolutum in Vistana 20. Martij 1621.

7. Quando ipsemet Episcopus prædicat, silere debent alij Concionatores, illisque poterit inhibere ut eo tem-

pore à prædicatione se abstineant, secundum Sel. d. cap. 23. num. 19. ubi refert ita fuisse decissum in Biruntina 2. Martij 1629.

6. In alijs autem Ecclesiis per Parochos, &c. Parochos si per se velint munus prædicationis obire, non debere impediri, refert decissum Egoipse de officio & potest. Parochi, cap. 14. num. 5.

7. Siue ijs impeditis per alios ab Episcopo. Nullum igitur etiam à Parocho inuitatum prædicare posse sine licentia Episcopi declarauit Clemens VIII. teste Zypæ. in analytica postremi iuris eccles. enarrat. lib. 3. tit. de Parochiis, num. 3. quem refero d. c. 15. num. 8. Et adeo ad Episcopum spectat hanc licentiam concedere, ut Abbates, qui non sunt nullius, non possint dare licentiam Regularibus concionandi in alijs quam suorum Ordinum Ecclesijs, cum hoc spectet ad Episcopum intra cuius diocesis fines existunt. Ita à S. Congr. decissum fuisse refert Rota apud Tambur. in fine tom. 3. de iure Abbatum d. c. 45. 46. & 47. ubi etiam late fuit tractatum, an & quando Abbates dicantur nullius, vel esse in diocesi?

8. Debet enim Parochus licentiam concedere approbatus ab Ordinario prædicandi in sua Parochia, ut asserit decissum Galet. in margarita casuum conscient. verb. Parochus 3. quem refero de officio & potest. Episcopi part. 3. allegat. 76. num. 25.

9. Parochum, seu Curatum posse dare licentiam viro docto, & noto etiam Regulari, ut bis, vel ter concionetur in sua Ecclesia sine Episcopi approbatione, resoluunt Nauarr. in man. cap. 25. num. 141. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 42. §. 1. num. 3. Hieron. Roderic. d. resol. 112. num. 4. Ego ipse d. cap. 14. num. 8. in fine. Berni Lucen. in praxi crimin. Regul. cap. 34. de Visitat. Eccles. Parochialis num. 1. vers. Regulares.

10. Impensis eorum, qui eos præstare vel tenentur, vel solent. Prædicatoris electio pertinet ad Episcopum, & electio ab illo tenetur Vniuersitas eleemosynam dare, quam hæcenus præstare consuevit. In Cathedrali vero si Episcopus prætendat communitatem quoque tenei præstare eleemosynam, ad ipsum incumbit onus probandi immemorabilem, Sel. d. cap. 23. num. 21. ubi attestatur resolutum in Surtina 10. Martij 1618 & 10. Iulij 1627.

11. Prædicatori consuetas eleemosynas soluere tenetur Vniuer-

a Conc. Carthag. 4. c. 20.
b Conc. Rhem. c. 14. c. Episcopus nullam rei. 88. dist.
c Supr. sess. 5. de reformat. c. 2. Concil. Arelatenf. 4. c. 10. Concil. Lateran. sub Innoc. III. c. 10. c. inter cetera, de officio ordin. Concil. Magunt. cap. 25. c. 4. Carthag. c. 24.

Vniuersitas, nec illi licet eas ad certam paruum quantitatē reducere, Sel. ubi supra, attestans ita decifum in *V. iherosol. ciuitatis Petula de mense Septembris 1620.*

12. Dum est dubium quorum sumptu sit conducendus Concionator pro Quadragesima, debere Episcopum interim proprio sumptu conducere illum, referunt decifum Zerol. in *praxi Episcop. part. 1. verb. predicationis*, §. 7. Aloyf. Ricc. in *collect. decif. collect. 1776. & in praxi fore eccles. decif. 546. in 1. edit. alias resolut. 468. in 2. edit. Galet. in margari- & casuum conscient. verb. elemosyna 1. Vgolin. dist. cap. 42. in princip.*

13. *Saltem omnibus Dominicis, &c.* Correctores ciuitatum facere posse etiam renitente vicario generali, vt saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis populo predicetur, tradunt Fr. Emman. *quest. regul. tom. 2. quest. 62. art. 19. Bobadil in sua politica lib. 2. cap. 18. num. 194. lit. K. Hieron. Roderic. d. resol. 112. num. 19. Ego ipse d. alleg. 76. num. 32.*

14. *Tempore autem ieiuniorum, &c.* Referri tantum ad tempus Quadragesimae, & Aduentus, non autem ad vigilias in quibus illud predicandi praeceptum non est, dicit decifum Armendar. in *addit. ad recopilat. legum Nauarrae*, d. 1. §. 3. de predicatoribus S. Scriptura, num. 28. & 29. vbi num. 31. asserit etiam decifum per hoc decretum relinquere arbitrio Episcoporum an tempore Quadragesimae, & Aduentus quotidie, vel tribus diebus in hebdomada, vel minus illis tribus diebus predicetur, refero Ego ipse d. allegat. 76. num. 30. nouissimè Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innotatas, constit. 5. num. 15. pag. 48. dicit decretum hoc non esse intelligendum de omni tempore ieiunij, nec etiam de aduentu, cum hodie Aduentus non dicatur proprie tempore ieiunij, sed dumtaxat de tempore ieiunij Quadragesimalis, eoque fine admittendum non esse punctum inter particulam ieiuniorum, & particulam Quadragesimae, sed vtamque coniungendam absque distinctione, itavt tempus Quadragesimae intelligatur, quod est proprie tempus ieiuniorum, non etiam quodlibet aliud tempus ieiunij.

15. *Teneri vnumquemque parochiae suae, &c.* Pro audienda predicatione teneri vnumquemque Parochiae suae interesse, si id commodè fieri poterit, per hoc decretum tradunt Zerol. d. verb. predicationis, §. 4. Soar. de Religione, tom. 1. lib. 2. cap. 16. num. 6. Azor. in *inst. moral. p. 1. lib. 7. cap. 3. q. 7. & lib. 12. cap. 2. q. 1. vers. deinde. Ego ipse d. alleg. 76. num. 34. d. cap. 14. num. 11. Stephan. VVeyms d. loco num. 16. At diuersimodè omnes, hac de re agentes loquuntur, nam Fr. Emman. *quest. Regul. tom. 1. quest. 43. artic. 7.* id intelligit quando in monasterijs non predicatur. Azor. d. lib. 7. cap. 3. *quest. 7.* aliter de sacris Concionibus, vel de Euangelio, quod in diuino Missae officio recitatur, vel cantatur, intelligit. P. Suar. ad 3. p. D. Thoma disput. 88. sect. 2. ita ait. Illa obligatio si in rigore sumatur, pro obligatione praecepti, non est absoluta, sed supposita commoditate (vt Concilium loquitur) & doctrinae necessitate, sine qua praeceptum affirmatiuum non solet obligare, quando lex ipsa tempus non determinat, &c. Verum Theophil. Parochor. p. 1. art. 4. cum segg. multis probare intendit, audire verbum Dei in Parochia praeceptum esse, & id desumit ex verbo teneri, hic posito, sed demum concludit quod hodie vsus obseruat vt quisque extra Parochiam suam. Concionem audire valeat. Addit idem Suar. de Relig. tom. 1. lib. 2. de diebus festis cap. 16. num. 10. Concilium non loqui de obligatione, quae descendat ex praecepto Ecclesiae, sed ex lege charitatis, qua quis tenetur habere curam animae suae, non solum adlubendo media simpliciter necessaria, sed etiam vtilia, quale saepe est concionem audire, & ita illa obligatio non pertinet ad praeceptum aliquod Ecclesiae.*

16. Et Parochum admonere debere populum vt diebus Dominicis, & festis maioribus frequenter suas Parochias, excommunicandum tamen non esse si monitioni non paruerit, testatur decifum Armendar. dist. 1. §. 3. de predicatoribus, Sacra Scriptura, numero 35. quem refero dist. capitulo 14. numero 12. Stephan. VVeyms dist. loco numero 16. & alij, quorum meminit Theophil. Paroch. part. 2.

art. 17. Ego ipse d. tract. de Parocho, part. 1. cap. 14. numer. 12. Nec etiam Ordinarium posse mulctis, & poenis cogere populum ire ad audiendam sacram Concionem, & Missam in Ecclesia Parochiali, referunt decifum Zerol. p. 2. verb. Parochia pag. 82. Hieron. Roder. in compendio *quest. Regul. resol. 112. num. 11. in fine. Stephan. VVeyms d. conf. 5. in fine.*

18. Nullus autem secularis, siue Regularis, &c. Vide Henric. in *summa lib. 7. cap. 28. §. 8. Zerol. d. verb. predicationis*, §. 3. Fr. Emman. *quest. regul. tom. 3. q. 32. art. 5.* Aloyf. Ricc. in *decif. curie Archiep. Neapol. decif. 219. nu. 5. p. 2. Fr. Ludou. Miranda in man. Pralat. tom. 1. quest. 50. art. 3. concl. 1. vbi de intellectu.*

19. Regulares non possunt adhortationes ad populum etiam in Ecclesijs suorum Ordinum habere, non petita prius benedictione ab Abbate, vel eo contradicente quatenus sit nullius, & iurisdictionem quasi Episcopalem habeat. Verum si Regulares contrafecerint, non ab Abbate, sed a suis superioribus Regularibus sunt puniendi, ita Sel. d. e. 23. num. 27. attestans sic fuisse decifum in nullius provincia Rauennaten. 15. Septembris 1629.

20. *Contradicente Episcopo.* Quamuis in hoc cap. solum nominetur Episcopus, non autem alij Praetuli, tamen possunt Ordinarij, quo tempore concionandi licentiam dabunt Regularibus, exigere ab illis fidei professionem, si ita ipsius expedire videbitur; ita Sel. loco proxime citato, referens quoque decifum in d. nullius provincia Rauennaten.

21. *Pradicare praesumat.* Regulares absque licentia Episcopi praedicantes in Ecclesijs, qua suorum Ordinum non sunt, a suis superioribus Regularibus, non verò ab Episcopo puniendos esse, referunt decifum Portel. in *dub. regul. verb. Predicatores, num. 1. Hieron. Roder. d. resol. 112. num. 3.*

Sed nouissimè Gregorius XV. in sua Constit. incip. *Inseruabili, sub dat. Nouis Februarij 1622.* contrarium statuit his verbis, *Ac demum habeat Episcopus tanquam dicta Sedis delegatus auctoritatem coercendi ac puniendi quoscuque exemptos tam seculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesijs, qua suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesijs suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, praedicare praesumpserint.*

22. Postea Episcopum interdiceret Regulari, ne praedicet virtute huius decreti, etiam non reddita causa, resoluunt, decifumque referunt Franc. Leo in *thesauro fore eccles. p. 1. c. 8. num. 9. Piafesc. in praxi Episc. p. 2. c. 3. num. 41. vers. si item, Ego ipse d. alleg. 76. num. 28.*

23. S. D. N. Urbanus VIII. per suas litteras in forma Breuius directas Eminentissimo D. meo Cardinali de Sandoual. Episcopo Giennen. sub dat. 30. Ianuarij 1629. hac de rita rescripsit. *Ad hac quod in eisdem praesentis litteris dicitur, Regulares non posse verbum Dei praedicare sine Episcopi licentia, id locum sibi vendicare in ijs tantum Ecclesijs, qua sui Ordinis non sunt, cum in alijs Ecclesijs sui Ordinis sufficiat Episcopi benedictio petita, licet non obtemperata, ita tamen vt si Episcopus non modo benedictionem simpliciter non concesserit, verum etiam Regularibus prohibuerit quominus praedicent, tunc illo contradicente in sui quidem Ordinis Ecclesijs liceat illis praedicare, quemadmodum S. Trident. Concilij decretis salubriter est cautum. Quod si Regulares siue in confessionibus audiendis, siue in praedicando aduersus ea, qua superius declarauimus, quocumque modo deliquerint, in vim eandem praesentiarum litterarum ab Episcopo Giennen. coerceri, & puniri possint etiam censuris ecclesiasticis, &c.*

24. *Idem etiam saltem Dominicis, &c.* Vide Archiepiscop. Bonon. p. 2. sub tit. de doctrina Christiana pag. 9. cum segg. Zerol. in *praxi Episcop. p. 1. verb. doctrina Christiana*, Petr. de Ledesma in *summa p. 1. ad finem, in tract. de la doctrina Christiana*, Lud. Beia *respons. casuum conscient. p. 3. casu 27. vers. tandem, Possessum de offic. Curati c. 4. de doctrina Christiana*, Eufc. de *visita. lib. 1. c. 4. nu. 17. & lib. 2. c. 3. n. 12.* Aloyf. Ricc. in *decif. Curia Archiepisc. Neapolit. p. 1. decif. 22. nu. 2. in fine, in qua decisione refert fuisse suspensum ab officio suae curae quendam Parochum per sex menses, eo quod rudemēta Fidei suos Parochianos non docebat. meipsum de officio & potest. Episcopi. p. 3. alleg. 76. nu. 37. cum segg. & de officio & po-*

et potestate Parochi, cap. 15. Ad huius præclari instituti maiorem observationem emanavit constitutio Pij V. incip. Ex debito pastoralis officij, sub die 6. Octobris 1572. quam refert Platæc. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 19. & Ego ipse d. cap. 15. num. 8.

25. Absoluendum non esse illum, qui vel ob negligentiam, vel ob verecundiam Pater noster, Ave Maria, Credo, & decem præcepta addicere non curat, resoluit Ludou. Beia loco proxime citato, subdens quod postquam sic ignorans pro viribus elaborat, ut hæc memorie tradat, & nec verbum unum retinere potest, dummodo tamen credat singulos articulos quando sibi proponuntur à ministris Ecclesiæ, & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere quando interrogatur, & de præceptis Deum, intendens saltem virtualiter ad ea, quæ in oratione Pater noster continentur, absolui tunc poterit; si enim articulos fidei, divinatorumque præceptorum, & orationis Dominicæ substantiam rudis intelligat, satis est, etiam si verba non percipit, ut ex Lop. Emman. Sâ, & Valent. tradit Andr. Victorel. in notis ad Possesin. de officio Curati cap. 4. vers. si articulos, & resoluunt Azor. institut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 7. quæst. 5. Filliuc. in quæst. moralib. tom. 2. tract. 22. cap. 2. num. 37. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 3. num. 19. Bonacina de legib. di-

spat. 3. quæst. 6. punctio 2. num. 14. Sout. de fide, disput. 13. sect. 5. num. 8. Ego ipse d. cap. 15. num. 5. Trullench in expos. Decalogi lib. 1. cap. 1. dub. 4.

Ordinarium non posse multis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentia, aut contumacia, cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam, etiam si hoc fieri noluerint in oppidis, villis, & alijs locis extra civitatem refert decisum Zerol. dict. verb. Doctrina Christiana §. 3. subdens Conc. in præsentia, ibi, etiam per censuras ecclesiasticas compellunt loqui de compulsionem illorum, quorum interest eam docere, & non de compulsionem puerorum, seu parentum ipsorum. Sed verum esse dicere his nostris temporibus (prout in Hispania usu receptum est) posse Præfulem censuris compellere subditos, ut doctrinam Christianam discant, & Parochos, ut eam doceant, aduertunt Perez ad l. 1. vers. saltem etiam, tit. 1. lib. 1. ordin. pag. 19. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 88. num. 3. Campan. in diversis viri Canon. rub. 11. cap. 14. num. 8. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 300. Ego ipse d. alleg. 76. num. 38. & me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 11. cap. 12. quæst. 27. resolut. 2. quæstionis. Villalob. in sum. tom. 2. tract. 1. difficult. 4. num. 6. Filliucius in quæstion. moral. tract. 22. cap. 2. num. 54. Trullench in expos. Decalogi lib. 1. cap. 1. dub. 3. num. 22. in fine, & dub. 4. num. 8. & 9.

Causæ criminales grauiore contra Episcopos à solo Papa cognoscantur, & terminentur; ali- quando tamen causæ disquisitionem Metropolitanis committit, qui solam facti instru- ctionem facient, & ad Sanctissimum mittent; minores criminales cognoscantur à solo Concilio Prouinciali.

CAPUT V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Causæ graues, & grauiore quæ dicantur.
- 3 Causa hæresis in Episcopo reueratur Papæ.
- 4 Episcopi hæretici non possunt ab Inquisitoribus fidei puniri.
- 5 Papa solum potest deponere Episcopos.
- 6 Suffraganeus Episcopus titularis, qui obtinet digni-

tatem in Cathedrali, subest cum alijs Canonicis vi- sitationi sui Episcopi.

- 7 Causæ ciuiles, & criminales minores Episcoporum in Concil. tantum Prouinciali cognosci & termi- nari possunt.
- 8 Conc. Prouinciale non potest formare processum in causis criminalibus grauioribus contra Episcopos.

Causæ criminales ^a a grauiore contra Episcopos, ^b etiam hæresis, quod absit, quæ depositio- ne, aut priuatione dignæ sunt, ^c ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si eiusmodi causa, quæ necessariò extra Romanam Curiam sit committen- da: nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis à Beatissimo Papa eligendis. Hæc verò commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctissimi Pontificis signata, nec vnquam plus his tri- buat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant, quem statim ad Romanum Pontificem transmittant: ^d reueratur eidem Sanctissimo sententia definitiua. Cætera alijs sub sel. rec. Iulio III. super his decreta, necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ inci- pit, Qualiter & quando: quam sancta Synodus in præsentia innouat, ab omnibus obseruetur. ^e Minores verò criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum Prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel à deputandis per Concilium Prouinciale.

Vide Archieph. Bononien. par. 4. pag. 268. cum segg. Nauarr. conf. 1. in antiq. alias conf. 2. in nouis, de foro comp. Sayr. in floribus decis. sub illo tit. decis. 1. Henriq. in sum. lib. 3. 1. cap. 55. §. 2. Salzed. ad Bernard. in præf. c. 124. litt. A. Sbroz. de officio vicarij lib. 2. quæst. 59. num. 1. & 2. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 1. quæst. 10. num. 40. Stephan. Gratian. dis- cept. forens. cap. 169. num. 15. Vgolin. de officio Episcopi c. 2. §. 2. n. 4. vers. vnde citò, Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 10. à n. 5. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 142. & in praxi rerum fori Eccles. p. 4. resolut. 490. cum segg. Nouar. in singul. Canonic. conclus. 90. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trident. innotatas, consil. 20. pag. 231. cum segg. vbi dicit in- nouari e. qualiter & quando, de accusat. per decretum Cõ- cilij in præsentia, & vnum ac alterum multipliciter decla- rat. Anguan. de legib. lib. 2. controu. 26. num. 20. metipsum de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 112. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 41. num. 5. vbi dicit hoc decretum intelligend- um esse de Episcopis residentibus, qui etiam ex causa

atrocissima hæresis, aut læsæ maiestatis minimè citari possunt ad personaliter comparandum per quoscunque iudices ordinarios, vel delegatos, etiam S. R. E. Cardina- les, nisi expressa ac speciali commissione manu Papæ signata, quod etiam tradit Erasim. à Cochier de iurisdict. ordin. in exemptis part. 1. quæst. 41.

^a Grauiore.] Quæ autem dicantur causæ graues, & grauiore, vide Læli. Jordan. in tract. de Episcoporum causis maioribus, & rerum capitalium ad Papam deferendis cap. 1. & 2. Menoch. de arbit. casu 166.

^b Etiam hæresis.] Causam hæresis in Episcopo refer- uari Papæ per hunc text. tenent Penia in direct. Inquisitor. p. 3. commento 77. Fr. Emman. q. regul. tom. 2. q. 81. art. 1. vers. ad- uertendum tamen. Et procedere, quamuis Episcopus sit titularis, obseruant Molin. de iustit. tract. 5. disp. 28. nu. 19. & Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha de confessoribus solici- tantibus mulieres in Confessione q. 12. n. 7. princ. Ioan. Sanci. in select. disput. 28. num. 19. Trullench in Decalog. lib. 1. c. 3. dub. 18. num. 78.

Episcopos

^a Vide Cõc. Sardic. c. 3. c. ad abolendâ. & c. ex cõmu- nicamus. §. dammati ve- ro, de hære- & c. quo iu- re, 8. dist. 6. Supra sess. 13. de refor. cap. 67. & 8. ext. de accus. c. 2. Lateran. cap. 8. & De- cretal. lib. 5. tit. 1. c. 14.

Episcopos hæreticos non posse ab Inquisitoribus Fidei puniri tradunt Nauarr. *conf.* 1. num. 5. de foro comp. Villadieg. de heret. *quest.* 7. num. 15. Simanch. de cathol. *cap.* 25. n. 7. Locat. in opere iudic. verb. Episcopus, Roias *ling.* 55. num. 2. Penia d. part. 3. commento 76. Henric. d. 5. 2. littera P. Molin. d. disp. 28. num. 19. Farin. de heresi *quest.* 186. num. 113. Ego ipse d. alleg. 112. n. 14. Illustri. D. meus Roderic. à Cunha d. *quest.* 12. num. 6. vbi n. 11. id ipsum proce dere asserit in Episcopis electis & confirmatis, licet nondum consecratis, per ea quæ Molin. d. *disp.* 28. n. 19. Sanch. de matrim. lib. 8. *disp.* 2. n. 11. Ioan. Sanci. d. *disp.* 28. n. 35. Trullench. d. dub. 18. num. 78.

5. Ab ipso tamen Romano Pont. &c.] Posse solum Papam deponere Episcopos asserit Gonzal. dicta *gloss.* 41. num. 21. quem refero Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 50. num. 11.

6. Suffraganeum Episcopum titulare, qui obtinet Præposituram in Cathedrali, fuisse cum alijs Canonicis visitationi sui Episcopi, resoluit Sel. in selectis canon. c. 29. n.

3. attestans sic fuisse decum in Florentina 24. Iulij 1632.

§ Minores vero, &c.] Ciuiles, vel criminales minores Episcoporum causas in Concilio tantum Prouinciali cognosci, & terminari posse, vel à deputatis per illud, vt resoluit Stephan. VVeyms d. loco num. 7. & decum refert Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 80. vbi etiam dicit prædictas minores causas criminales posse in Concilijs Prouincialibus tractari, non existentibus duodecim Episcopis, quia prædicta Concilia ex minori numero Episcoporum vt plurimum constant, refero Ego ipse d. alleg. 112. num. 15. & me non citato in illo loco transcripserunt Nouar. in singular. Canon. *conclus.* 90. num. 5. & *quest.* forens. *quest.* 37. num. 9. & seq. tem. 1. Aloyf. Ricc. in praxi part. 4. *resol.* 492.

Vnde Concilium Prouinciale non posse formare processum in causis criminalibus grauioribus contra Episcopum ad effectum transmittendi illum ad Sanctissimum, refert decum Aloyf. Ricc. in d. praxi p. 4. *resol.* 491. & in decis. Curie Archiep. Neapolit. part. 4. *decis.* 142. num. 5.

De Dispensatione irregularitatum, & absoluteione casuum ab Episcopo faciendis.

C A P V T V I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Episcopi sudditos habentes etiam electi & confirmati, quamuis non consecrati, dispensant vigore huius decreti.
- 3 Episcopi illarum regionum, in quibus Concil. Trid. adhuc receptum non est, non possunt vii facultate concessa in hoc decreto.
- 4 Capitulum Sede vacante habet facultatem dispensandi & absoluendi concessam Episcopis in hoc c.
- 5 Archiepiscopus dum actu visitat habet facultatem dispensandi & absoluendi concessam Episcopis in hoc decreto.
- 6 Archiepiscopus in actu visitationis dispensare potest cum ipsimet Episcopis suffraganeis.
- 7 Abbates & alij Prelati inferiores habentes iurisdictionem ordinariam etiam nullius diocesis non gaudent facultate absoluendi, & dispensandi in hoc cap. concessa.
- 8 Superiores etiã Conuenticuales Religionum exemptarum erga Religiosos sibi subditos gaudet facultate dispensandi & absoluendi in hoc c. Episcopis concessa.
- 9 Dispensare quis valeat cum Episcopo si eueniat casus, vt ipsemet incidat in aliquod delictorum super quibus potest cum sibi subditis dispensare. Dispensare potest Episcopus ibid.
- 10 In irregularitate, quæ contrahitur ex reiteratione Baptismi occulta.
- 11 In irregularitate contracta ab eo, qui duos sacros Ordines, vel Acolytatum cum Subdiaconatu eodem die suscepit.
- 12 In irregularitate occulta proueniente ab administratione in Ordinibus male susceptis.
- 13 In irregularitate, quam quis contraxit exercendo Ordines, quos non habebat.
- 14 In suspensione & irregularitate contracta ab eo, qui ante legitimam aetatem Ordines suscepit.
- 15 In suspensione contracta ab eo, qui Ordines suscepit dum vinculo censura obstrictus esset.
- 16 In suspensione contracta à coniugato suscipiente Ordinem sacrum.
- 17 In suspensione contracta ab eo, qui furtim Ordines suscepit.
- 18 Dispensare potest Episcopus in suspensione occulta, quam quis contraxit recipiendo Ordines sine litteris dimissorijs.
- 19 Et in suspensione à diuinis, quam incurrunt Religiosi admittentes fœminas si sit occulta.
- 20 Et cum eo qui per saltum promotus ad Ordines celebravit.
- 21 Et cum eo, qui Ordines minores suscepit ab Episcopo, qui renunciauit Episcopatu.
- 22 Et cum simoniaco occulto.
- 23 Absoluere à censuris incurfis propter ingressum ad monasterium Monialium non potest Episcopus si delictum sit occultum.
- 24 Episcopus non potest vigore huius decreti dispensare super irregularitate aliunde quàm ex delicto proueniente.
- 25 Occultum delictum quod dicatur.
- 26 Occultum in hoc proposito dicitur quod non est notorium apud omnes etiam si possit probari per aliquos testes.
- 27 Episcopus potest dispensare etiam si actus sit materialiter publicus, non verò formaliter in quantum delictum.
- 28 Occultum delictum dicitur quod alicubi, vbi scilicet commissum est, publicum sit, at in eo loco, in quo absolutio petitur, sit occultum.
- 29 Episcopus potest dispensare in irregularitate proueniente ab excommunicato celebrante quando excommunicatio est occulta licet celebratio sit manifesta.
- 30 Homicidium voluntarium in hoc decreto dicitur, quod est illicitum contra quintum præceptum Decalogi, intentum, & volitum in se.
- 31 Dispensare potest Episcopus in irregularitate proueniente ex homicidio voluntario, licito tamen.
- 32 Dispensare potest Episcopus cum homicida occulto, qui cum aliter euadere non posset, aggressorem occidit.
- 33 Dispensare potest Episcopus in irregularitate ex homicidio casuali proueniente.
- 34 Dispensare potest Episcopus cum eo qui hominem occidit non intendens occidere.

- 35 Dispensare potest Episcopus cum mandante baculo vulnerari, eo expresso ne occideretur, si mandatariorum percussit, & occiderit.
- 36 Dispensare potest Episcopus cum irregulari facto ex mutilatione membri etiam voluntaria.
- 37 Dispensare non potest Episcopus in irregularitate, vel suspensione proveniente ex delicto ad forum contentiosum deducto.
- 38 Nisi sit finitum iudicium per sententiam absolutivam.
- 39 Etiam si medijs depravatis obtinuerit absolutionem ab iniectione criminis.
- 40 Dispensare non potest Episcopus si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & iam finitum iudicium punitum.
- 41 Delictum quando dicatur deductum ad forum contentiosum.
- 42 Casus occulti qui sint.
- 43 Subditi qui dicantur ad hunc effectum.
- 44 Episcopus exerceri potest dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diocesim.
- 45 Episcopi an possint committere alijs potestatem dispensandi & absoluendi sibi concessam in hoc cap.
- 46 Vicarius generalis Episcopi non potest exercere hanc potestatem dispensandi & absoluendi Episcopo concessam in hoc cap. sine eius speciali com-

- missione.
- 47 Forum conscientie pro foro sacramentali Penitentiae.
- 48 Episcopi possunt, & non eorum vicarij, absolvere in foro conscientie ab haeresi occulta imposita salutari penitentia.
- 49 Haeretici occulti per accidens in excommunicationem, & alias censuras, seu penas per Ecclesiam adversus haeticos latas incidunt.
- 50 Haeretici pure mentales possunt absolui à quolibet Confessario.
- 51 Haeretici omnino occulti, & pure mentales excommunicationem non incurrunt.
- 52 Facultas concessa Episcopis per hoc decretum absoluendi ab haeresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum est eisdem adempta per processum Bullae in Cena Domini.
- 53 Episcopi hodie in vim huius decreti non possunt absolvere haeticos occultos in foro conscientie etià vigore Bullae Cruciatæ, aut Iubilæi.
- 54 Potestas dispensandi in irregularitate ex occulta haeresi proveniente censetur adempta Episcopis per Bullam in Cena Domini.
- 55 Vicarij Episcoporum non possunt absolvere in foro conscientie ab haeresi occulta.
- 56 Vicario competunt quæ Ordinario conceduntur nisi excludatur.

Liceat a Episcopis ^a & in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, & ex delicto & occulto provenientibus, excepta ea quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis & ad forum contentiosum dispensare, ^b & in quibuscumque casibus occultis, ^c etiam Sedi Apostolicæ referuatis, delinquentes, & quoscumque sibi subditos in diocesi sua per seiplos, & aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, & in foro conscientie gratis absolvere, imposita penitentia salutari. ^d Idem & in haeresis crimine in eodem foro conscientie, eis tantum, & non eorum Vicarijs, sit permillum.

^a Vide sess. 14. c. 7. cap. mitior. & c. contumaces 10. diff. c. erga 1. q. 1. c. at si clerici. de iud. & c. nuper, de sent. excom.
^b De quibus sub Alexandro in Conc. Lateranen. p. 14. conf. eius.

Vide Nauarr. conf. 15. de sentent. excomm. in antiq. alijs conf. 11. de privileg. in novis, Henriquez in summ. lib. 7. c. 13. §. 2. littera V. & lib. 1. c. 18. cum seg. Jacob. de Graff. in aureis decisi. p. 1. lib. 4. cap. 27. à num. 28. & tom. 2. consiliorum sub tit. de homicid. conf. 2. num. 14. cum segg. Vgolin. de irregular. cap. 33. §. 1. cum segg. & cap. 26. & de officio Episcopi, capit. 57. §. 2. cum segg. Soar. tom. 5. de censur. disput. 7. Sayr. in simili tractat. lib. 7. cap. 7. & in floribus decisi. sub tit. de sentent. excomm. decisi. 16. Fernandez in examine Theologie moralis part. 3. cap. 9. §. 16. num. 7. & 8. Sanchez de matrimon. lib. 2. disput. 37. num. 11. cum segg. & disput. 40. num. 17. & lib. 3. disput. 23. num. 12. & lib. 8. disput. 2. à num. 10. & latè in precepta Decalogi lib. 2. cap. 11. Mar. Alter. de censur. tom. 2. disput. 8. de suspens. cap. 3. Bonacin. eod. tract. disput. 7. q. 5. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 5. à num. 1. & lib. 30. tract. 2. tit. 3. à num. 91. Abid. de ConineK de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 18. dub. 14. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 11. num. 12. cum segg. & part. 11. cap. 10. num. 112. cum segg. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum verb. irregularitatis, differ. 7. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregul. num. 6. cum segg. Nouarr. in singular. Canonie. conclus. 2. & 3. Fagundez in quinque Ecclesia precepta prac. 2. lib. 8. c. 30. num. 23. cum segg. Maurir. de Alzedo in praxi Episcop. part. 2. cap. 6. de dispensat. irregul. per tot. Portel. in dubijs Regularibus verb. dispensare num. 8. cum segg. Villalob. part. 1. summ. tract. 21. diff. 9. Hieron. Rodetio in compendio quest. regular. resol. 52. num. 13. cum segg. Philibert. Marchin. de Sacrament. Ordinis tract. 1. part. 9. per tot. latè Ioan. Angel. Bossi. de replici Iubilæi privilegio sect. 1. casu 10. §. 1. cum segg. Trullench. in exposit. Bullae Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 6. & in Decalog. lib. 1. cap. 3. dub. 4. D. Felician. de Vega Archiepif. Mexican. ad cap. at si clerici. §. de adulterijs num. 150. cum segg. de iudic. latè Stephan. Daluin de potest. Episcop. & Abbatum cap. 26. & seg. Barthol. à S. Fausto de Iubil. extraord. lib. 4. quest.

105. cum segg. metipsum de officio, & potest. Episcopi part. 2. allegat. 39. & 40. ex quo loci me non citato multa transcripfit Aloyf. Ricc. in decis. Curie Archiepiscop. Neapolit. part. 4. decisi. 17. ubi est inserta quædam allegatio Nouarij Iurif. consulti Lucani.

^a Episcopis, Subditos habentibus, etiam electis, & confirmatis, quamvis non consecratis, ut per Cened. ad Sextum collect. 4. num. 3. Soar. tom. 5. disput. 41. sect. 2. num. 7. Sanch. de matrimon. lib. 8. disput. 2. num. 11. Gutier. eod. tract. cap. 49. à num. 16. Mar. Alter. d. tom. 2. disput. 8. de suspens. cap. 3. vers. tertio notandum, Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 136. Alzed. d. part. 2. cap. 6. num. 39. Filiuc. tom. 1. tract. 20. cap. 10. nu. 270. Floron. de casibus referu. part. 1. cap. 4. §. 7. nu. 9. Bossi. d. sect. 1. casu 10. nu. 201. Trullench. in exposit. Decalogi lib. 1. c. 3. dub. 4. num. 2. & in Decalogum lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 2.

Episcopos illarum regionum, in quibus Concilium Trident. adhuc receptum non est, non posse vti facultatē concessa in hoc cap. referunt decisi. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decisi. 532. in 1. edit. alijs resolut. 445. num. 3. in 2. edit. Garc. d. p. 7. cap. 11. num. 23. Armendar. d. l. 7. de irregular. num. 11. Sanchez in precepta Decalogi lib. 2. c. 11. num. 2. Mar. Alter. d. cap. 3. conclus. 4. vers. primo animaduertendum est, Alzed. d. cap. 6. num. 29. Bonacin. d. disput. 7. quest. 5. puncto 1. nu. 2. Vgolin. de officio Episcopi cap. 57. §. 2. ad fin. Filiuc. d. tract. 20. cap. 10. num. 269. Gauant. d. verb. absolutio num. 6. Bossi. d. casu 10. num. 202. Stephan. Daluin. de potest. Episcop. cap. 26. num. 19. in princ. Trullench. loco proximo citato, Ego ipse d. alleg. 39. num. 3.

Capitulum Sede vacante habere facultatem dispensandi, & absoluendi concessam Episcopis in hoc cap. resoluunt Henriquez in summ. lib. 6. c. 16. §. 1. & lib. 14. c. 20. §. 1. Soar. tom. 4. de penitent. disput. 30. sect. 2. num. 4. Cened. d. collect. 4. num. 3. Fr. Emman. quest. regular. tom. 1. quest. 61. art. 9. Ludonic. Beia respons. casuum conscient. part. 4. casu 27. vers.

2.

3.

4.

vers. tandem nullus, Sayr. in clau Regia lib. 6. c. 11. n. 84. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 3. collect. 721. vers. tertio dubitatur, & in praxi verum fori Eccles. decis. 533. in 1. edit. alias resolut. 466. in 2. edit. & in praxi aurea resolut. 118. num. 5. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 1. num. 16. pag. 106. Sanchi. de matrim. lib. 8. disput. 2. num. 10. Garc. d. part. 7. cap. 11. num. 21. & part. 5. cap. 7. num. 41. Nouar. d. conclus. 2. num. 3. Duard. in Bullam Coena lib. 3. §. 2. quæst. 11. num. 16. & 17. Floron. de casibus referuat. part. 1. cap. 4. §. 7. num. 9. Gauant. in man. Episcop. verb. Capitulum Sede vacante num. 48. Diana moral. resol. part. 4. tract. 4. resol. 211. vers. notandum est, Bosli. d. casu 10. num. 207. Marcel. Vulp. in praxi iudic. fori Eccles. cap. 44. nu. 9. nouissimè D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. ad cap. ar. si clerici §. de adulteris num. 52. de iudic. Stephan. Daluin. d. tract. de potest. Episcop. c. 27. num. 1. Ego ipse d. alleg. 39. num. 16. Sel. in select. canon. cap. 49. nu. 3. vbi asserit olim de hoc fuisse multum dubitatum, & sub die 20. Iulij 1602. fuisse conclusum Pontificem esse consulendum.

Contra Mar. Alter. d. cap. 3. vers. ex eodem, & Bonacin. de censur. disput. 7. quæst. 5. puncto 1. nu. 6. Trullench in Decalog. lib. 1. c. 3. dub. 4. num. 2. in fine, existimantes Capitulum Sede vacante non succedere Episcopis in facultate, quæ illis competit vigore huius decreti.

5. Archiepiscopum dum actu visitat dioceses suffraganeorum in eis facultatem dispensandi & absolviendi concessam Episcopis in hoc decreto habere erga subditos suorum suffraganeorum, tradunt Henric. in summa lib. 1. c. 18. §. 3. Soar. tom. 4. de penis. disput. 3. sect. 2. num. 8. Sayr. in clau Regia lib. 6. cap. 11. nu. 79. Auila de censur. part. 2. cap. 7. disput. 1. dub. 10. conclus. 3. & part. 7. disput. 10. dub. 6. notab. 2. circa primam conclus. Sanchi. in præcepta Decalogi. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 6. & lib. 4. cap. 38. num. 13. & 14. Bonacin. de censur. disput. 1. g. 3. puncto 2. num. 7. vers. tertio, Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. iurisdic. differ. 4. nu. 1. Alzedo d. part. 2. c. 6. num. 40. Marchin. d. tract. 1. part. 9. diffie. 1. num. 8. Bosli. d. casu 10. nu. 21. 5. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 4. Ego ipse d. allegat. 39. num. 19.

6. Et non solum in ipso actu visitationis dispensare posse cum subditis Episcoporum suffraganeorum, sed etiam cum ipsismet Episcopis suffraganeis, contra Soar. resoluunt Henric. d. cap. 18. num. 4. Auila part. 7. disput. 6. sect. 5. dub. 5. Bonacin. de censur. disput. 7. quæst. 5. puncto 1. num. 2. in fine. Bosli. d. casu 10. num. 216. vbi num. 217. subdit quod immo quocunque tempore, & sic extra visitationem poterit Archiepiscopus vti dicta facultate dispensandi & absolviendi circa suos Episcopos suffraganeos, sicut potest circa subditos suæ propriæ diocesis, & citat post alios Sayr. d. cap. 11. num. 79. Floron. de casibus referuat. part. 1. cap. 4. §. 7. num. 14. Trullench. d. dub. 4. num. 4.

7. Abbates, & alios Prælatos inferiores habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem, etiam nullius diocesis, non comprehendendi in hoc decreto, ac proinde minimè gaudere facultate dispensandi & absolviendi in hoc cap. concessa, tenent Arag. 2. 2. quæst. 88. art. 12. col. 7. conclus. 4. Fr. Emman. in summa tom. 2. cap. 10. nu. 6. Cened. d. collect. 4. num. 5. Tolet. in instruct. confess. lib. 1. cap. 83. num. 5. ad fin. Soar. tom. 4. de penitent. disput. 30. sect. 2. num. 6. & tom. 5. de censur. disp. 4. 1. sect. 2. num. 7. Petr. de Ledesma in summa tom. 2. tract. 1. cap. 6. post conclus. 2. diffie. 1. Aloyf. Ricc. in praxi verum fori Eccles. decis. 532. nu. 2. in 1. edit. alias resolut. 555. in 2. edit. Mar. Alter. d. c. 3. vers. sed hic, Bonacin. d. disput. 7. quæst. 5. puncto 1. num. 6. & referunt decissum Garc. d. part. 7. cap. 11. num. 13. & 17. Armendar. d. l. 7. de irregularitat. num. 9. & 10. Nouar. d. conclus. 2. num. 4. Gauant. verb. absolutio num. 5. & verb. censuræ num. 2. Campan. d. rub. 7. cap. 5. num. 5. Stephan. Daluin. d. cap. 27. nu. 3. Ego ipse d. alleg. 39. nu. 17. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 44. nu. 21. vbi etiam quid data consuetudine immemoriali.

Contra Henric. in summa lib. 6. cap. 16. §. 1. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. q. 24. art. 13. & 17. & quæst. 61. art. 9. Flores de Mena var. lib. 3. quæst. 24. num. 18. Sayr. in clau Regia lib. 6. cap. 11. num. 83. in fine, Auila de censur. part. 7. disput. 10. dub. 20. Sanchi. in præcepta Decalogi. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 5. Duard. in Bullam Coenæ Domini. lib. 3. §. 2. quæst. 8. num. 55. Monet. de commutat. ultimar. volunt. cap. 5. num. 455. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 51. num. 8. Portel. verb. Prælati

potestas ad absolviendum num. 30. Stephan. Daluin. d. cap. 27. num. 2. Pharon. d. tract. 1. sect. 18. cap. 3. 4. cum sequentibus Castro Palao de panis heretic. tract. 4. disput. 4. nu. 4. Trullench. d. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 3. Bosli. d. casu 10. num. 211. existimantes facultatem, quam habent Episcopi ex privilegio huius decreti, competere etiam alijs Prælati habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem.

Superiores etiam Conventuales Religionum exemptarum erga Religiosos sibi subditos hanc potestatem à Concilio in præfenti Episcopis concessam habere facultate ipsis ad hoc data à Pio V. confit. sua, incip. Romanus, sub dat. 21. Iulij 1571. tenent Henric. d. lib. 6. cap. 16. §. 8. & lib. 7. cap. 25. §. 2. & lib. 14. cap. ultim. §. 5. ad fin. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. quæst. 61. art. 9. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 52. in princip. Ioan. de Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 16. Sayr. de censur. lib. 7. c. 7. nu. 23. Molin. de iustis. tract. 3. disput. 61. num. 4. & 5. & disput. 70. in fine, Iacob. de Graff. tom. 2. confil. sub tit. de homicid. confil. 2. num. 23. cum segg. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 2. num. 13. & in præcepta Decalogi. tom. 1. lib. 2. cap. 11. nu. 7. Coriolan. de casibus referuat. part. 1. sect. 1. art. 22. num. 6. & art. 23. nu. 4. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. Regularis, different. 6. vers. denique, Nouar. d. conclus. 2. num. 6. Bartholom. de Vecchis d. disput. 9. dub. 18. ex num. 4. Hieron. Roderic. d. resol. 52. num. 23. Barthol. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 3. q. 12. 5. Portel in dub. Regular. verb. Prælati. 36. Antonin. Diana moral. resol. part. 4. tract. 4. resol. 211. in fine, Marchin. d. diffie. 1. nu. 9. Bosli. d. casu 10. num. 220. cum segg. Trullench. d. dub. 4. num. 5. Ego ipse d. alleg. 39. num. 18.

Contra Soar. tom. 5. disput. 4. sect. 2. Petr. de Ledesma in summa tom. 2. tract. 1. cap. 6. post conclus. 20. diffie. 3. Valer. Reginald. d. num. 29. vers. quintum est, Garc. d. cap. 11. nu. 13. & 20. Armendar. d. lib. 7. de irregul. num. 10. Lezana c. 11. n. 6. existimantes Prælatos Regulares facultate in hoc decreto concessa erga suos subditos Regulares vti non posse.

Quis autem valeat cum Episcopo dispensare si occurrat casus ut ipsemet incidat in aliquod delictorum, super quibus potest cum sibi subditis dispensare iuxta formam huius decreti? Possit tunc alteri committere vices suas ut secum dispense, & ad se absolviendum proprium suum Confessarium deputare, cum eadem auctoritate, quam ipse habet ex hoc decreto in sibi subditos, tenent Maiol. de irregular. lib. 2. cap. 2. num. 12. vers. est autem, & lib. 5. cap. 51. num. 7. Soar. tom. 5. de censur. disput. 41. sect. 2. num. 9. Henric. in summa lib. 14. de irregul. cap. 18. §. 3. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 1. num. 17. pag. 107. Armendar. d. lib. 7. de irregul. num. 12. Aloyf. Ricc. in praxi verum fori Eccles. decis. 518. in 1. edit. alias resolut. 445. num. 2. in 2. edit. Garc. d. part. 11. cap. 10. num. 13. vbi intelligit, quamvis sit extra diocesim, Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de discipl. cleric. §. 1. nu. 54. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 3. num. 3. & in præcepta Decalogi. lib. 2. cap. 11. nu. 11. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. iurisdic. differ. 9. num. 12. Filluc. tom. 1. tract. 20. c. 10. num. 272. Floron. de casibus referuat. part. 1. cap. 4. §. 7. nu. 14. Gauant. in man. Episcop. verb. absolutio nu. 7. Duard. in Bull. Coenæ lib. 3. §. 2. quæst. 11. num. 29. Fr. Ludovic. à Cruce in exposit. Bullæ Cruc. disput. 1. c. 6. dub. 18. num. 1. in fine, Alzed. de præcell. Episcop. dignit. p. 1. cap. 5. num. 123. & c. 6. nu. 68. Bosli. d. sect. 1. casu 10. num. 188. Ego ipse d. alleg. 39. num. 15.

Contra Mar. Alter. d. cap. 3. conclus. 4. vers. tertio quari potest, existimantem non posse Episcopum secum dispensare.

β In irregularitatibus omnibus, &c.] Possit Episcopum in vim huius decreti dispensare in irregularitate, quæ contrahitur ex reiteratione Baptismi occulta, tenet Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 1. c. 70. Auil. de censur. part. 7. disp. 7. q. 3. puncto 3. num. 9. Filluc. in quæst. moralibus. tract. 20. cap. 6. quæst. 5. Alzedo d. part. 2. cap. 6. nu. 53. Ego ipse d. allegat. 39. num. 36. & me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 12. c. 3. quæst. 8. in resol. 1. quæstionis, etiam si incuratur ab aliquo publice baptizante, dummodo neficiatur an qui baptizatur fuerit antea baptizatus. Sayr. d. lib. 7. cap. 10. num. 16. Auila d. dub. 6. Sanchez de matrim. lib. 2. disput. 37. num. 11.

In irregularitate contracta ab eo, qui duos sacros Ordines, vel Acolytatum cum Subdiaconatu eodem die suscepit,

- suscipit, dispensare posse Episcopum quando delictum est occultum, tenent Henric. d. lib. 14. cap. 6. §. 5. Aul. par. 7. disput. 9. sect. 1. dub. 4. ad fin. Sayr. d. lib. 7. cap. 10. num. 36. Bonacin. dicta disput. 7. quest. 3. puncto 4. num. 4. Vgolin. de irregular. cap. 3. §. 1. num. 31. & de officio Episcopi. cap. 57. §. 2. num. 4. vers. quarto, Ego ipse d. alleg. 39. num. 37.
12. In irregularitate occulta proveniente ab administratione in Ordinibus male susceptis posse etiam Episcopum dispensare, resoluunt Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 30. num. 9. in fine, Campan. in diversis iuris canon. rub. 7. cap. 5. nu. 2. Ego ipse d. alleg. 39. num. 41. attestantes hoc verum esse si Episcopus non fuerit quoque scienter particeps eiusdem culpe.
13. In irregularitate, quam quis contraxit exercendo Ordines, quos non habebat, ut exerceat susceptos, ac alios suscipiat, posse Episcopum dispensare, modo delictum sit occultum, tradunt Vgolin. dict. cap. 57. §. 3. num. 1. vers. si etiam, Bonacin. de censur. disput. 7. quest. 3. puncto 6. num. 10. Ego ipse d. alleg. 39. num. 43. Alzed. d. p. 2. cap. 6. num. 54.
14. In suspensione & irregularitate contracta ab eo, qui ante legitimam aetatem Ordines suscepit, posse Episcopum dispensare si iam ad legitimam aetatem pervenerit, & delictum sit occultum, refert decemum Garc. de benef. part. 2. cap. 5. num. 51.
15. In suspensione contracta ab eo, qui Ordines suscepit, dum vinculo censura obstrictus esset, posse Episcopum dispensare modo delictum sit occultum, resolut Bonacin. de suspens. omnibus in parte. disput. 3. quest. 1. puncto 6. nu. 7. aduerrens ibidem, si delictum sit publicum, absolutionem istius suspensionis respectu clerici secularis reservatam esse Papae, siue ista suspensio contracta fuerit scienter, siue ignoranter ignorantia crassa, supina vel affectata, & citat text. expressum in cap. cum illorum, de sentent. excommunic. & ibi in collect. num. 3. citant Salzed. ad Bernardi in pract. cap. 13. qui meminit huius decreti.
16. In suspensione contracta a coniugato suscipiente Ordinem sacrum posse Episcopum dispensare dum crimen est occultum, per hoc decretum sustinet Bonacin. de suspensionibus omnibus in particulari. disput. 3. quest. 1. puncto 7. num. 12. subdens non propterea posse taliter dispensatum durante matrimonio ministrare in sacris Ordinibus, quia licet ablata sit suspensio, & irregularitas contracta ob suspensionem sacrorum Ordinum tempore matrimonii, non tamen ablata fuit dispositio sacrorum Canonum prohibentium coniugato sacrorum Ordinum suspensionem, & consequenter illorum usum.
17. In suspensione contracta ab eo, qui furtivus id est, ne sciente Episcopo, neque probante, neque examinante Ordines suscepit, si occulta sit, posse Episcopum dispensare, tradunt Henric. d. lib. 14. cap. 6. §. 5. Soar. d. disput. 42. sect. 3. num. 5. Aged. de Coninck tom. 2. disput. 18. dub. 5. nu. 43. Bonacin. d. punct. 4. n. 5. Vgolin. d. tract. de officio Episcopi. c. 57. §. 2. num. 4. vers. quarto, Ego ipse d. alleg. 39. num. 38.
18. In suspensione, quam quis contraxit, recipiendo Ordines sine litteris dimissionis, si sit occulta, posse Episcopum dispensare dicit Bonacin. de Sacrament. disput. 8. quasi. unica puncto 4. num. 25. Ego ipse d. alleg. 39. num. 39.
19. In suspensione a Divinis, quam incurrunt Religiosi admittentes feminas, si sit occulta, virtute huius decreti dispensare posse Episcopum, tenet Sanch. in precepta Decalogi. tom. 2. lib. 6. cap. 17. num. 41. in princip.
20. Dispensare posse Episcopum cum eo, qui per saltum promotus ad Ordines, celebravit, ubi delictum fuerit occultum, asserit Vgolin. d. c. 57. §. 2. nu. 4. vers. tertio, quem refero Ego ipse d. alleg. 39. num. 40.
21. Et cum eo, qui ordines minores suscepit ab Episcopo, qui renuntiavit Episcopatu, vel dignitati, aut a censura irritato, schismatico, haeretico, deposito, vel degradato, dummodo delictum sit occultum, Vgolin. dict. capitul. 57. §. 2. numer. 4. vers. quinto, Ego ipse dict. allegat. 22. numer. 42.
22. Et cum simoniaco occulto posse etiam Episcopum dispensare, non tamen illum rehabilitare ad beneficia impositum obtinenda, nec ad ea retinenda, quae per simoniam occultam obtinuit, referunt decemum Soar. de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 61. num. 11. Lessi. de iustit. lib. Barbof. Collect. in Concil. Trid.
23. Non posse tamen Episcopum absolovere a censuris incursis propter ingressum ad monasterium Monialium, etiam si delictum sit occultum, referunt decemum per constit. Pij V. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. decis. 648. in 1. edit. alias resol. 544. num. 5. in 2. edit. Garc. de benef. part. 11. cap. 10. num. 122. Armendar. d. l. 7. de irregul. num. 23. Alzedo cap. 6. num. 22. Ego ipse d. alleg. 39. num. 45. Iacob. de Grass. de casibus referu. cap. 5. post num. 6. Chapeauil. eod. tract. 5. 14. quest. 2. Gauant. in man. Episcop. verb. absolutio nu. 15. Marchin. d. part. 9. cap. 3. num. 3. Quamvis contrarium, immo posse Episcopum virtute huius Decreti absolovere a censura incurta ob violationem clausurae ob malum finem etiam occultam, existimaverint Alzed. d. part. 2. c. 6. n. 21. & 22. Bosfi. tract. de tubilio sect. 1. casu 10. §. 5. nu. 154. pag. 54. Antonin. Diana resol. moral. part. 1. tract. 16. resol. 33. Bonacin. de clausura q. 1. puncto 5. num. 1.
24. Ex delicto. Ego non poterit Episcopus vigore huius decreti dispensare super irregularitate aliunde quam ex delicto proveniente, neque super illegitimitate, licet occulta sit, de quo Nauar. in man. cap. 27. num. 194. & 201. Aged. de Coninck de Sacrament. tom. 2. disput. 18. dub. 14. num. 111. Atrojo de Sacrament. cap. de irregul. num. 10. quos refert & sequitur Alzedo d. cap. 6. n. 30. ubi num. 41. hinc infert illum non posse filios spurios, aut bastardos legitimare. Layman in summa Theolog. moralis lib. 2. tract. 20. part. 1. c. 5. num. 2. Hurtado. de censur. disp. 2. de irregul. difficult. 20. num. 63. Turrian. de censur. lib. 9. disput. 71. num. 2. Diana moral. resol. part. 2. tract. 1. miscellanea. resol. 21. & par. 4. tract. 2. resol. 64. Suar. Sayr. Fillue. Bonacin. Valer. Reginald. & alij per me citati de iure Eccles. univers. lib. 1. cap. 11. num. 156. quia talis irregularitas non provenit ex delicto, sed ex defectu. Sed contra eos tenent plures quos sequutus fui d. cap. 11. num. 156. quibus addo Prapof. in 3. p. S. Thoma quest. 5. de irregul. dub. 16. num. 131. Laurent. de Peirinis tom. 2. de Relig. Prelato quest. 2. cap. 5. §. 9. num. 143.
25. Occulto. Occultum in praesenti materia secundum terminos iuris esse regulandum, & proprie dici quod non potest probari, asserunt Iacob. de Grass. tom. 2. consil. sub tit. de homicidio consil. 2. n. 20. Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 11. num. 46. & seq. Armendar. d. l. 7. irregul. num. 25.
26. Sed occultum, ad hoc ut possit Episcopus dispensare, virtute huius decreti, illud esse quod non est notorium apud omnes, etiam si possit probari per aliquos testes, sufficit enim non esse divulgatum, & quod possit aliqua tergiversatione celari, tenent magis communiter Doctores, ut per Nauar. in man. cap. 27. num. 254. in fine. vers. undecimo, Sorb. in compendio Mendicant. in resol. materiae absolutionis, pag. 48. Anton. Roch. de visitat. verb. occultum, Toller. in instruct. sacerdot. lib. 1. cap. 89. num. 5. Vivald. in candel. aureo, tit. de irregularit. num. 315. Vega in summa. part. 1. cap. 49. casu 16. Lael. Zech. de casibus Episcopo reservatis, casu ultim. num. 1. & casu 1. de irregul. circa fin. Fr. Emman. questione regul. tom. 1. quest. 24. articulo 11. Gutier. canon. lib. 1. cap. 1. Emman. Sa in aphorism. verb. Episcopus num. 35. & verb. manifestum, numero 5. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. irregularitas, §. 1. Piafec. in simili praxi part. 1. c. 1. nu. 56. pag. 62. Soar. tom. 4. de penitent. disp. 3. sect. 2. nu. 2. & tom. 5. de censur. disput. 41. sect. 2. n. 6. Azot. in instr. moral. p. 1. lib. 8. cap. 10. q. 9. Sayr. de censur. lib. 4. cap. 17. num. 21. & lib. 7. cap. 13. num. 12. Mar. Alter. in eodem tract. tom. 2. disput. 8. de suspens. cap. 3. vers. secundo notandum, Aul. in simili tract. part. 2. cap. 7. disput. 1. dub. 12. concl. 2. & part. 7. disputat. 10. dub. 6. Molin. de instr. tractat. 3. disputat. 79. numero 8. versiculo secundo, Paul. Comit. resol. moral. libro 6. quest. 44. numero 2. Vgolin. de officio Episcopi cap. 57. numero 5. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. decis. 523.

Z in

- in *edit. & resol. 450. in 2. edit. Sanch. de matrimon. lib. 2. disp. 37. num. 11. & lib. 8. disp. 34. num. 55. & in praecepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 19. num. 19. cum segg. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 30. tract. 2. num. 30. Bonacin. de censur. disp. 1. quæst. 3. puncto 2. nu. 1. vers. quarto. idem Aloys. Ricc. in decis. Curie Archiep. Neapolit. part. 4. decis. 117. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 71. à num. 7. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum Neuit. disp. 9. dub. 16. nu. 3. Hieron. Roderic. d. *resolut. 52. nu. 23. Fagundez in quinque Ecclesie praecepta prae. 2. lib. 8. cap. 8. num. 23. Alzedo in praxi Episcop. part. 2. cap. 6. nu. 12. Floron. de casib. referuat. part. 1. cap. 4. §. 21. num. 2. Gauant. in man. Episcop. verb. absolutio num. 11. Campan. d. rub. 7. cap. 5. num. 7. Duard. in Bull. Cane. lib. 3. §. 2. g. 11. num. 4. & 5. eleganter Stephan. Baluin. de potest. Episcop. cap. 26. num. 3. cum segg. Marchin. d. part. 9. diff. 2. Bossi. de triplici Iubilaei privileg. sect. 1. casu 10. §. 3. num. 26. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. c. 44. num. 10. D. Felician. de Vega ad d. §. de adulterijs ex num. 1. Ego ipse d. alleg. 39. à num. 20.**
27. Episcopum posse dispensare etiam si actus sit materialiter publicus, non vero formaliter in quantum delictum, quia adhuc occultum dicitur, tenent Emman. Sà d. verb. Episcopus num. 35. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 176. num. 5. Henric. d. lib. 14. cap. 20. §. 4. Sayr. de censur. lib. 7. cap. 13. num. 13. Vgolin. in simili tract. cap. 1. cap. 13. §. 7. sub num. 4. Bonacin. eod. tract. disp. 7. quæst. 5. puncto 1. num. 4. vers. dixi in prouenientibus, Sanch. d. lib. 8. disp. 34. num. 56. Piatec. d. p. 1. c. 1. sub tit. de dispensat. num. 56. fol. 61. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. *resolut. 450. num. 5. in 2. edit. Galet. in margarita casuum conscient. verb. delictum vlt. Campan. in diuersis canon. rub. 7. cap. 5. num. 3. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 71. num. 8. Fagundez d. c. 8. nu. 25. & 29. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 9. dub. 15. nu. 4. Trullenchi d. cap. 2. dub. 7. num. 3.*
28. Vnde si in loco ita distanti publicum, & notum sit aliquod delictum vt ipse non subit fore vt ad illum locum deferatur occultum ibi, ubi absolutio petitur dici, ac proinde Episcopi facultati in hoc decreto concessa subijci, resoluunt Auila de censur. part. 2. cap. 7. disp. 1. dub. 11. concl. 3. Sanch. d. lib. 2. cap. 11. num. 20. Duard. in Bullam Cane. Domini lib. 3. §. 2. g. 11. num. 10. Fagundez d. cap. 8. num. 28.
- Contra Nauarr. conf. 43. de temporibus ordinat. in nouis, Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 64. Soar. tom. 4. de poenitent. disp. 30. sect. 2. num. 2. Sanctarel de haeresi c. 5. dub. 6. nu. 26. existimantes non dici occultum delictum quod alicubi, ubi scilicet commissum est, publicum sit, at in eo loco, in quo absolutio petitur, sit occultum.
29. Episcopum posse dispensare in irregularitate proueniente ab excommunicato celebrante, quando excommunicatio est occulta, licet celebratio sit manifesta, tradunt Nauarr. conf. 2. sub tit. de clerico non ordin. ministr. in vtraque edit. Lal. Zech. d. casu vltim. num. 1. vers. & quod pag. 248. Piatec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 56. pag. 62. Fr. Ludovic. Miranda in man. Pralat. tom. 2. quæst. 8. art. 14. concl. 2. Ego ipse d. alleg. 39. nu. 27. me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 12. c. 3. quæst. 13. *resol. 3. in fine. Marchin. d. tract. 1. part. 9. diff. 2. nu. 4. cum segg. Bossi. d. casu 10. §. 3. num. 33. Contra additionator. ad dictum consilium Nauarr.*
30. Ex homicidio voluntario.] Homicidium voluntarium in hoc decreto dici, quod est illicitum contra quintum praeceptum Decalogi, intentum, & volitum in se, asserunt Nauarr. in man. cap. 27. num. 240. Couarr. in elem. si furiosus part. 2. in initio. & §. 1. num. 2. Ludovic. Lop. in instruct. conscient. tom. 2. p. 2. cap. 28. in princ. Vega in speculo Curator. cap. 12. num. 325. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 179. cum segg. & quæst. regul. tom. 1. quæst. 24. art. 9. Anton. Roch. de visitat. verb. homicidio voluntario, Vgolin. de irregul. cap. 33. Soar. tom. 5. de censur. disp. 44. sect. 1. & disp. 45. sect. 2. Sayr. in simili tract. lib. 7. cap. 7. num. 5. cum segg. Auil. eod. tract. part. 7. disp. 3. dub. 7. & disp. 6. sect. 1. dub. 1. Vafq. 1. 2. disp. 10. nu. 39. Molin. de instit. tract. 3. disp. 33. & 39. Fr. Ludovic. Miranda in man. Pralat. tom. 2. quæst. 8. art. 9. conclus. unica. Bonacin. de contract. disp. 2. quæst. vltim. puncto 2. nu. 1. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 519. in 1. edit. alias *resolut. 446. in 2. edit. Campan. in diuersis iuris canonice. rub. 11. cap. 23. num. 137. Hieron. Roderic. d. resolut. 52. num. 24. nouissimè Fr. M. Francisc. de Araujo in 1. 2. S. Thom. tom. 1. q. 76. artic. 4. dub. 4. num. 13. pag. 408. Ego ipse d. alleg. 39. num. 46. cum segg.*
- Vnde in irregularitate proueniente ex homicidio voluntario, licito tamen, vel auctoritate legitima, & iusta de causa facto, posse Episcopum dispensare, tenent Couarr. in Clem. si furiosus part. 1. §. 3. num. 7. in fine. Nauarr. d. cap. 27. num. 240. vers. quarto, & in rub. de iudic. num. 109. vers. tertio, cum segg. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. quæst. 24. artic. 1. & in summ. tom. 3. cap. 223. num. 1. et 2. ubi sic corrigi de opposito quod prius fenerat in ead. summ. tom. 1. cap. 174. et tom. 2. quæst. 105. art. 2. Maiol. de irregul. lib. 5. cap. 48. §. 6. Medin. in summ. part. 1. cap. 12. §. 12. Viuald. in candel. aureo §. 2. tit. de irregul. quoad Fratres, num. 326. et 327. Bannes 2. 2. quæst. 40. art. 2. dub. 4. Campan. d. rub. 11. cap. 23. nu. 138. Hieron. Roderic. d. *resolut. 52. in retractat. num. 59. et resolut. 81. num. 3. Ioan. de la Cruz in direct. part. 2. de irregul. dub. 9. concl. 1. Nouar. de iure nouo Pont. concl. 81. num. 3. Polanch. in direct. Confess. tract. de irregul. reg. 3. Marchin. d. tract. 1. part. 9. c. 2. Ego ipse d. alleg. 39. num. 47.*
- Contra Nauarr. mihi vnum sibi contrarium conf. 34. in antiqu. alias conf. 39. in nouis, de homicid. Sayr. in floribus decis. sub illo tit. decis. 31. Henric. d. lib. 14. cap. 9. §. 3. et cap. 19. §. 4. in commento litt. K. Vgolin. de irregul. cap. 33. §. 1. num. 1. et cap. 44. §. 2. num. 4. et cap. 62. §. 2. num. 5. Vega in summa part. 1. cap. 56. casu 6. et cap. 127. casu 27. et part. 2. cap. 15. casu 40. et in speculo Curatorum cap. 11. num. 287. et cap. 12. num. 323. Iacob. de Grass. in aureis decis. p. 1. lib. 1. cap. 13. num. 38. Molin. de instit. tract. 3. disp. 79. num. 8. vers. quarto, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. irregularitas §. 8. Gutier. canonie lib. 2. cap. 6. num. 170. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 8. num. 32. Garc. de benefice part. 7. cap. 11. num. 40. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 12. c. 3. quæst. 13. *resolut. 2. in fine. Alzedo in praxi Episcop. p. 2. cap. 6. num. 46. Hurtado de censur. disp. 2. de irregul. diff. 20. num. 56. Gauant. in enchirid. Episcop. verb. irregularitas num. 105. Filluc. tom. 1. tract. 19. cap. 10. num. 28. existimantes Episcopum non posse in homicidio voluntario iusto dispensare.*
- Hinc etiam posse Episcopum dispensare cum homicidio occulto, qui cum aliter euadere non posset, aggressorem occidit, licet non in totum seruata moderate inculpata, nam etsi homicidium voluntarium sit, quia tamen per se non est, nec ex delicto proficiscitur, homicidium voluntarium dici non debet, resoluunt Nauarr. d. cap. 27. num. 239. Henric. d. lib. 14. cap. 10. §. 2. Valent. tom. 4. disp. 7. quæst. 19. puncto 3. §. 5. Bannes in 2. 2. quæst. 64. art. 8. vers. ad secundum, Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 173. num. 1. Vega part. 2. cap. 15. casu 23. vers. nota, Molin. d. disp. 79. num. 8. & 11. Sayr. de censur. lib. 7. cap. 7. num. 22. Auila eod. tract. part. 7. disp. 7. sect. 5. dub. 5. Talarct. in 4. sentent. diff. 25. quæst. 1. col. 7. Agid. de ContineK de Sacrament. disp. 18. dub. 9. num. 88. & 90. Vgolin. de irregul. cap. 33. num. 4. & de officio Episcopi cap. 57. §. 2. num. 4. & 6. Alzed. d. part. 2. cap. 6. num. 13. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 65. num. 13. Paul. Comitrol. respons. moral. lib. 6. q. 54. num. 3. Marchin. d. tract. 1. part. 9. diff. 3. num. 4. Ego ipse d. alleg. 39. à num. 53.
- In irregularitate ex homicidio casuali proueniente, posse Episcopum dispensare, modo delictum sit occultum, resoluunt Fr. Ludovic. Miranda in man. Pralat. tom. 2. g. 8. art. 13. concl. 2. & 3. quem refero Ego ipse d. alleg. 39. nu. 48. Marchin. d. p. 9. diff. 3. num. 9. Alzed. d. p. 2. c. 6. num. 6.
- Velut si quis aliquem hominem occiderit non intendens occidere, cum hoc enim posse Episcopum dispensare firmavit Nauarr. d. cap. 27. num. 240. et conf. 27. de homicid. in vtraque edit. Henric. d. lib. 14. cap. 19. §. 1. in commento littera E. Aloys. Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 521. in 1. edit. alias *resolut. 448. num. 2. et 3. in 2. edit. Bonacin. de censur. disp. 7. quæst. 4. puncto vltim. num. 7. Ego ipse d. alleg. 39. num. 50.*
- Aut ubi is, qui mandauit baculo vulnerari, eo expresso ne occideretur, si armis percussit, & occiderit mandatarium, cum mandante posse Episcopum dispensare, eo quod hoc decretum Concil. requirit homicidium, per inductiam, per insidias, & ex proposito, resoluunt Garc. dict. cap. 11. num. 44. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles.

- Eccles. decis. 519. in 1. edit. alijs resolut. 446. in 2. edit. & in praxi aurea resolut. 407. & in decis. Curiz Archiep. Neapol. p. 4. decis. 117. Ego ipse d. alleg. 39. nu. 52. prope fin. Idem dicendum de eo, qui mandauit feruo, ut alterum percuteret, sed caueret ne occideret, sequuto homicidio, Henriquez d. cap. 19. §. 2. in commento lit. E. et cap. 14. §. 2. Bonacina d. tra. p. u. ult. num. 8. Alzed. d. tra. cap. 6. num. 4. Ego ipse d. alleg. 39. nu. 51. Marchin. d. tra. 1. p. 9. diff. 3. n. 4.*
36. Cum irregulari facto ex mutilatione membri etiam voluntaria, si est occulta, posse Episcopum dispensare, tradunt Nauarr. d. cap. 27. num. 194. Henric. in summ. lib. 13. cap. 57. §. 1. lit. H. et lib. 14. cap. 19. §. 1. lit. L. Fr. Emman. g. regul. tom. 1. q. 24. art. 10. et in addit. ad Bullam Cruciat. §. 13. num. 6. Cardin. Tol. in instruct. Sacerd. lib. 1. cap. 88. vers. 6. et cap. 89. num. 3. Marc. Anton. Genuens. in pract. Archiepiscop. Neapolit. cap. 66. num. 9. in ultima impress. Soar. tom. 5. de censuris disp. 44. sect. 2. num. 4. & sect. 3. num. 35. Molin. de iust. tom. 4. disp. 79. sub num. 8. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 30. tra. 2. num. 91. Piafec. in praxi Episc. p. 1. c. 1. num. 57. Mauri. Alzedo in simili praxi p. 2. cap. 6. num. 2. Aegid. de Coninck de Sacramento tom. 2. disp. 18. dub. 8. Ludou. Miranda d. quest. 8. art. 11. Emman. Sa in aphorism. verb. irregularitas in fine, Auila de censur. p. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 4. Bonacina in simili tra. disp. 7. quest. 4. punct. ult. nu. 11. Didac. de Arrojo de Sacramentis cap. de irregularit. nu. 10. Aloyf. Ricc. in d. praxi resolut. 447. num. 4. Nouar. post decisionem 117. Aloyf. Ricc. in vers. quoad 2. p. 4. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obferuanda in admittendis ad Religionis statum Nouit. disp. 9. dub. 7. Portel. in dubijs regular. verb. dispensare, num. 7. & 9. Villalob. 1. p. summ. tra. 21. diff. 9. nu. 16. Hieron. Roderic. in compendio quest. regular. resolut. 52. num. 26. Ego ipse d. alleg. 39. num. 49. me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine eccles. tra. 12. cap. 3. q. 10. resolut. 5. pag. 438. Filluc. tom. 1. tra. 20. c. 2. num. 51. Hurtado de censur. disp. 2. de irregular. diff. 20. num. 66. Diana moral. resolut. p. 4. tra. 2. resolut. 71. Marchin. d. tra. 1. p. 9. diff. 3. n. 7. & decium referunt Ammend. d. 1. 7. de irregular. nu. 14. Garc. d. p. 7. c. 11. n. 30. cu segg Campan. d. rub. 11. c. 23. n. 143.
- Contra Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. c. 8. nu. 89. Sanchez in praxia Decalogi tom. 1. lib. 1. cap. 10. numer. 40. & alios existimantes non posse Episcopum dispensare in irregularitate proueniente ex voluntaria membri mutilatione quamuis occulta.
37. [Ad forum contentiosum, &c.] Episcopum dispensare non potest in irregularitate, vel suspensione proueniente ex delicto ad forum contentiosum deducto, tenent Viuald. in candel. aureo. tit. de excommunicat. num. 42. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 1. cap. 13. num. 42. & tom. 2. conf. sub tit. de homicid. conf. 20. nu. 20. Henriquez d. lib. 14. c. 17. §. 2. in commento lit. H. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 167. num. 4. & tom. 3. cap. 1. num. 10. Vega etiam in sum. p. 2. c. 15. casu 2. Soar. tom. 5. de censuris disp. 41. sect. 2. num. 6. Sayr. eodem tra. lib. 7. cap. 7. num. 12. Auila in simili tra. p. 7. disp. 1. dub. 11. conclus. 3. Mari. Alter. d. cap. 3. vers. postulabit, Campan. d. rub. 11. cap. 23. num. 244. Mari. Antonin. variarum resolut. lib. 3. resolut. 16. sub nu. 21. vers. nec obstat, Molin. de iust. tra. 3. disp. 79. num. 8. vers. 2. & 3. Sanchez de matrimonio lib. 2. disp. 37. num. 12. & lib. 8. disp. 34. nu. 57. & in praxia Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 21. Bonacin. de censuris disp. 1. quest. 3. puncto 2. num. 2. & disp. 7. quest. 5. puncto 1. num. 4. vers. dixi excepto, Fr. Sigism. a Bononia de election. dub. 71. num. 9. Didac. de Arrojo d. cap. de irregular. nu. 10. Stephan. Gratian. discip. forens. tom. 5. cap. 837. num. 12. Nouar. in singular. canonic. conclus. 2. num. 16. in fine, Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 9. dub. 16. num. 5. Mauri. Alzedo d. p. 2. cap. 6. num. 10.
38. At finito illo iudicio contentioso per sententiam absolutioam, licere eidem Prelati dispensare, quia adhuc manet occultum, & non potest dici deductum cum effectu ex quo probatum non fuit, resoluunt plures ex Doctoribus proxime citatis, & precipue Viuald. d. num. 42. Iacob. de Graff. d. cap. 13. num. 44. Soar. d. num. 6. Molin. de iust. tra. 3. disp. 79. num. 8. vers. 2. & 3. Auila d. tra. 7. disp. 1. dub. 11. conclus. 3. Sanchez de matrimonio lib. 8. disp. 34. num. 57. Fr. Bartholom. de Vecchis d. dub. 16. num. 7. Mauri. Alzedo d. p. 2. cap. 6. nu. 11. Nouar. d. concl. 2. nu. 16.

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

- in fine, Boffi. d. tra. §. 3. num. 40. Trullench d. dub. 4. num. 9.
- Etiam si medijs deprauatis obtinuerit absolutionem ab iniecto crimine, quia adhuc dispensare Episcopum tenent Henriquez d. lib. 14. cap. 20. §. 4. Soar. d. sect. 2. a num. 6. Sayr. d. cap. 7. num. 12. Sanchez de matrimonio lib. 2. disp. 37. num. 12. in fine, & lib. 8. disp. 34. num. 57. Fr. Sigism. a Bononia d. dub. 71. num. 12. Fr. Barthol. de Vecchis d. dub. 16. num. 7. in fine, Campan. rubr. 7. cap. 5. num. 8. & rubr. 11. cap. 23. nu. 144. ubi etiam tenet quod si iudicium non fuerit sententia finitum, eo quod accusator per annum tacuerit, potest ab Episcopo elapso anno dispensari, refero Ego ipse d. allegat. 39. nu. 33. & hoc idem, saltem si post aliquod tempus constituerit actorem in probatione non progressi, tradit idem Fr. Barthol. de Vecchis d. dub. 16. num. 6. Boffi. d. §. 3. num. 43. in princ. Marchin. d. tra. 1. p. 9. diff. 4. n. 8. & 9.
40. Dispensare tamen non posse Episcopum si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & iam finito iudicio punitum, tradunt Gutier. canon. lib. 1. cap. 3. ad fin. Soar. d. sect. 2. num. 5. ad fin. Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 168. in fine, Sayr. de censur. lib. 4. c. 17. n. 23. Bonacina d. puncto 2. num. 2. & disp. 7. q. 5. puncto 1. num. 5. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 9. dub. 16. in fine, Stephan. Daluin de potest. Episcop. cap. 21. in fine. Ego ipse d. alleg. 39. num. 35.
- Contra Henriquez d. lib. 14. cap. 7. §. 5. Auila de censur. p. 2. disp. 2. dub. 7. & p. 7. disp. 10. dub. 7. Valer. Reginald. d. lib. 30. tra. 2. num. 29. vers. sexto. Sanchez d. lib. 2. cap. 11. num. 21. vers. sed quid, Fr. Sigism. a Bononia de elect. dub. 71. n. 13. Sanctarell. de haresi cap. 5. dub. 6. num. 29. Hurtado de irregular. disp. 2. diff. 20. n. 68. Diana moral. resolut. p. 4. tra. 2. resolut. 97. Marchin. d. diff. 4. num. 11. existimantes dispensare posse Episcopum, quamuis delictum deductum ad forum contentiosum sit iam finito iudicio punitum.
41. Quando autem dicatur delictum deductum ad forum contentiosum, ad hoc ut Episcopus in irregularitatibus & suspensionibus ab eo prouenientibus dispensandi facultatem non habeat, non bene constat inter Doctores. nam Mar. Alter. d. cap. 3. vers. postulabit, credit dici statum ac denunciatum, aut accusatio de illo coram legitimo iudice facta est. Verum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 522. in 1. edit. alijs resolut. 449. in 2. edit. existimauit tunc dici ubi primum citatio facta fuerit. Floron. de casib. referuat. cap. 4. §. 21. n. 2. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori eccles. c. 44. num. 10. in fine, Ego vero d. alleg. 39. & nu. 29. censui post litis contestationem dici delictum deductum ad forum contentiosum, quod mecum videtur sentire Fr. Sigism. a Bononia de elect. dub. 71. nu. 10. in princ. Gaunt. in man. Prelat. verb. absolutio. n. 12. Diana resolut. mor. p. 4. tra. 2. resolut. 93. Boffi. d. §. 3. num. 36. Trullench d. dub. 6. nu. 1. & nouissime in exposit. Decalogi lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 9. Castr. Palao de legib. tra. 3. disp. 6. puncto 15. §. 1. num. 1. & de penis heret. tra. 4. disp. 4. num. 4.
42. Et in quibuscumque casibus occultis. Qui sint, vide apud Henriquez d. lib. 4. c. 20. §. 4. Fr. Emman. in expli. car. Bullae Cruciat. pag. mibi 136. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 34. a num. 55. Et de sodomita, Farin. in praxi crimin. part. 5. quest. 148. num. 27.
43. Quoscumque sibi subditos. Qui scilicet sibi quomodo-
cunque subduntur, vel qui sunt ordinarij subditi, utpote qui ibi domicilium habent, vel quia subduntur quoad solum penitentiae forum, eo quod in sua diocesi inueniuntur tanquam aduenae, & peregrini, etiam si sint vagabundi, scholares, & mercatores, ut per Soar. tom. 2. de penitent. disp. 30. sect. 2. n. 3. Henric. d. lib. 14. c. 20. §. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. vicarius, §. 18. dub. 4. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 23. nu. 12. & in praxia Decalogi lib. 2. cap. 11. a nu. 8. & 17. Nicol. Garc. de benefic. p. 1. cap. 10. nu. 139. Bonacin. de censur. disp. 1. quest. 3. puncto 2. num. 5. Nald. in sum. verb. absolutio a peccatis, num. 9. Duard. in Bullam. Cene Domini, lib. 3. §. 2. quest. 11. nu. 1. Nouar. in singular. iuris canon. concl. 2. num. 2. Floron. de casibus referuat. p. 1. cap. 4. §. 7. num. 10. Boffi. d. casu 10. §. 6. num. 155. Marchin. d. tra. 1. p. 9. diff. 5. a num. 1. Trullench d. lib. 1. cap. 3. dub. 2. num. 6. Ego ipse d. allegat. 39. num. 5. me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine eccles. tra. 12. cap. 4. quest. 16. resolut. 4. pag. 460.
- Vnde illum, qui non est mere subditus Episcopi, puta Medicus, Praetor, & similes exteri, qui tamen

Z 2 habi-

habitantes in ciuitate, comprehendi sub hoc Concilij decreto ad hoc vt in sacramento Pœnitentiæ à suis criminibus absolui valeant, et si illi alijs in ciuitatibus commiserint, referunt decem Nicol. Garc. d. cap. 10. num. 139. in 3. declar. Arment. d. l. 7. de irregul. num. 18. Steph. Daluin. d. cap. 26. in fine, aduertens supra dicta procedere in absolutione casuum referuatorum, & censuratum in sacramentali confessione pro foro conscientie, in obtinenda tamen dispensatione irregularitatis, vel suspensionis requiri vt Episcopus habeat iurisdictionem ordinariam in eum, cui concedit relaxationem irregularitatis, refero Ego ipse d. alleg. 59. à num. 6.

44. *In diocesi sua.* Episcopus exercere posse dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diocesim, & verba relata, in diocesi sua, referri ad posteriorem partem huius cap. in qua conceditur Episcopis facultas absolendi à referuatis, tenent Soar. tom. 5. de censur. disp. 41. sect. 2. num. 10. & 12. in fine, Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. num. 12. Bonacin. de censur. disp. 1. quest. 3. puncto 2. num. 1. vers. tertio, & disp. 7. quest. 5. puncto 1. num. 4. Nouar. in singul. iuris canon. concl. 2. num. 8. Fr. Emman. in sum. tom. 3. cap. 5. num. 3. Mauit. de Alzedo in praxi Episcop. p. 2. cap. 6. num. 28. Fagundes in quinque Eccles. præcepta præc. 2. lib. 8. cap. 8. num. 35. Diana resolut. moral. p. 4. tract. 4. resolut. 96. Marchin. d. p. 9. diffie. 5. nu. 12. Bossi. d. casu 10. num. 166. Ego ipse d. allegat. 39. nu. 7. Et ideo extra propriam diocesim licere Episcopo in aliquod delictorum, de quibus in hoc decreto, prolapsio ad se absolendum proprium Confessarium deputare, eum eadem auctoritate, quam ipse potest ex hoc decreto in suos subditos exercere, refert decem Nicol. Garc. d. p. 11. cap. 10. num. 139.

Contra Henriq. d. lib. 14. cap. 20. §. 20. in fine, Vgolin. de offic. Episcop. cap. 51. §. 2. num. 6. Auila de censuris p. 7. disp. 10. dub. 6. existimantes Episcopum non posse hanc absolutionem impartiri extra suam diocesim.

45. *Per se ipsos, &c.* An Episcopi possint committere hanc potestatem dispensandi & absolendi alijs quæstio est difficilis. In qua Nau. conf. 11. n. 4. de privileg. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 40. n. 17. vers. sed dicendum, & in præcepta Decalogi to. 1. lib. 2. c. 11. n. 23. Azor. in sp. moral. p. 1. lib. 8. c. 10. q. 11. Fagundes d. præc. 2. lib. 8. c. 8. n. 36. Duard. in Bull. Cruc. li. 3. §. 2. q. 11. n. 34. Paul. Eaym. in Theolog. moral. lib. 1. tract. 5. p. 2. c. 5. n. 2. Marchin. d. diffie. 5. n. 14. tenent posse committere, & delegare, intelligentes decretum hoc vt velit vicarium Episcopi non habere ex generali commissione vicariatus hos casus nisi sibi specialiter committantur, non autem vt velit negare Episcopo potestatem specialiter delegandi.

Henric. verò d. lib. 14. cap. 19. in fine, & lib. 6. de penitent. cap. 14. §. 7. iuncto commento litt. O. existimat non posse Episcopum generaliter vicario, vel alij delegare hos casus, vt habeant facultatem generalem absolendi, vel dispensandi pro suo arbitrio, sed tantum posse delegare quando casus occurrerit, & dare facultatem vt de mandato & nomine ipsius faciat.

Mar. Alter. d. cap. 3. concl. 4. vers. tertio notandum, late probare intendit Concilium in presenti voluisse hanc potestatem dispensandi super irregularitate, & suspensione solis Episcopis indulgere, vt per se ipsos illam exercerent, nec possent alijs delegare, quasi in hoc sit electum ministerium personale Episcoporum, vt aduertunt Soar. tom. 5. de censuris disp. 41. sect. 2. num. 8. Gutier. canon. lib. 1. cap. 13. num. 29.

Ego tamen ex aliorum mente, quos tacito nomine refero d. alleg. 39. num. 13. puto Concilium in presenti distinguere voluisse inter facultatem dispensandi super irregularitate, & suspensione, ac absolendi à casibus referuatis, vt in prima exerceri possit per quemcunque, secunda verò conueniat tantum vicario, qui speciatim deputatus sit per Episcopum cum facultate absolendi à casibus referuatis.

46. *Aut Vicarium ad id specialiter, &c.* Vicarium generalem non posse exercere hanc dispensandi & absolendi potestatem Episcopo concessam sine eius speciali commissione, ex hoc cap. colligit Rebuff. in praxi benedict. rit. de forma vicariatus, nu. 179. cum seqq. Sbroz. de officio

vicarij, lib. 2. quest. 19. num. 2. et q. 179. num. 1. et q. 180. nu. 2. et q. 184. num. 1. Soar. tom. 5. de censur. disp. 41. sect. 2. nu. 8. Vgolin. de officio Episcop. c. 4. §. 7. n. 2. vers. postremo, Natbona de appell. à vicario ad Episcopum, p. 1. n. 229. Ego ipse d. alleg. 39. n. 10.

47. *In foro conscientie.* Id est, in foro sacramentali Pœnitentiæ, & in Confessione sacramentali, referunt decem Nicol. Garc. d. p. 11. cap. 10. num. 139. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resolut. 44. §. n. 8. Ego ipse d. alleg. 39. n. 8.

Contra Nauar. conf. 11. n. 2. de privileg. Jacob. de Grassi. in aureis docis, p. 1. lib. 1. cap. 13. num. 32. Henriq. in sum. lib. 7. c. 13. §. 2. vers. et Episcopus, Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. q. 20. art. 7. et q. 61. art. 10. Soar. de Relig. tom. 2. tract. 6. cap. 16. n. 4. et de Fide disp. 41. sect. 4. n. 6. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 34. n. 29. Claud. Solerti de potest. Confess. c. 30. §. 1. num. 6. Lazar. de monitor. sect. 4. q. 15. n. 9. Duard. d. q. 12. n. 30. Hieron. Pharaon. in suo promptuar. tract. 1. sect. 18. c. 31. Floron. de casib. referu. p. 1. c. 4. §. 7. n. 17. Diana moral. resolut. p. 1. tract. 5. resolut. 2. in fin. Castr. Palao de pœnis heret. tract. 4. disp. 4. n. 11. Bossi. d. casu 10. n. 167. Marchin. d. diffie. 5. n. 13. Trullench in expof. Decal. lib. 1. c. 3. dub. 4. n. 7. Steph. Daluin d. c. 28. vers. secundo fol. 178. & vers. tertio existimantes prædicta verba, in foro conscientie, significare quod absolutio data, vel facta nihil profit quoad forum exterius, & per consequens posse Episcopum extra Confessionem absolueri in casibus particularibus occurrentibus.

48. *Idem & in heresi crimine, &c.* Posse Episcopos, & non eorum vicarios absolueri in foro conscientie ab heresi occulta, impossita salutari pœnitentia, ex hoc decreto colligit Nicol. Garc. d. p. 11. cap. 10. num. 85. Anton. Ricciol. de iure personarum extra gremium eccles. existent. lib. 5. cap. 14. num. 7. & plures per me citati de officio & potestate Episcop. p. 2. alleg. 40. à princip. Et ab irregularitate orta ex heresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum idem facere possunt, secundum Vgolin. de irregular. cap. 36. in princ. num. 5. Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 25. à num. 15.

49. De hereticis occultis per accidens, quales sunt qui verbo, scripto, aut opere, seu facto exteriori heresim protulerunt, hoc esse intelligendum, ac proinde in excommunicationem, & alias censuras, seu pœnas per Ecclesiam aduersus hereticos latas incidere, post S. Thom. Syluest. Ban. Aragon. & alios resoluo Ego ipse d. alleg. 40. n. 10. Et addit Fr. Emman. in addition. ad Bullam Cruciacæ, §. 9. n. 69. facultatem datam Episcopis in hoc decreto circa absolutionem ab heresi intelligendam tantum quando ipse hereticus solus absque eo quod ab alio audierit, committit occulte crimen heresis, manifestando illam aliquo actu interiori, quamuis nemo eam audiat, deinde subdit illam facultatem non extendi ad heresim occultam, quando adest complex, nam alias, inquit, esset destruere machinam S. Officij, & denique resolut Concilium in presenti non dare facultatem absolendi ab obligatione denunciandi complicem, quem habet, alias esset excommunicatus per edictum sancti Officij.

Hereticos verò omnino, id est, simpliciter, & per se occultos, quos aliqui purè mentales, siue intellectuales appellant, non modo ab Episcopis, quibus subfunt, sed etiam à quolibet Confessario per suum Superiorem approbato si pœniteant, & confiteantur, perinde absolui posse à peccato heresis mentalis, sicut à quolibet alio mortali crimine, tenent Caietan. in summ. verb. heresis, in fine. Simanc. de cathol. institut. sit. 42. n. 11. Lal. Zech. de censibus referuatis circa casum ult. n. 1. vers. hinc est, Aragon. 2. q. 11. art. 3. §. sed dubium est quisnam possit, vers. quinto dico, Bonac. de censur. disp. 2. q. 5. punct. 2. n. 3. Ego ipse d. alleg. 40. n. 5. idem Bonac. de censuris in Bulla Cœne contentis, disp. 1. quest. 2. puncto 2. num. 3.

51. Hereticos enim omnino occultos, & purè mentales, puta qui interius aliquid sentiunt contra fidem, sed nullo signum animi sui exterius exhibent, non incurrere excommunicationem, resoluunt S. Antonin. in summ. p. 3. tit. 24. cap. 4. Paludan. in 4. sentent. distinct. 13. quest. 3. art. 1. conclus. 8. Caietan. 2. 2. quest. 11. art. 3. & ibi Aragon. & Ban. art. 4. Syluest. verb. excommunicatio 7. numer. 3. & 4. Alphonsi. à Castro de iusta heret. pœnit. cap. 18. et de lege penali, lib. 2. cap. fin. Sot. in 4. dist. 22. questione 2. art. 3. conclus. 9. Simanc. d. sit. 42.

A. tit. 42. num. 3. Couarr. in rep. peccatum, p. 2. in initio. num. 7. Nauarr. in man. cap. 11. num. 17. & cap. 27. n. 56. & in cap. cognationis, de penitent. dist. 1. & in princip. de penit. dist. 5. num. 19. & 20. et in rubr. de iudic. n. 67. Rebuffi super Bullam in Cœna Domini, in verbo publicè, vel occultè, Bursat. consil. 289. incip. In subbustatione, num. 13. lib. 3. Valent. tom. 2. disp. 7. quæst. 5. puncto 7. Iacob de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 9. num. 3. Henriquez d. lib. 14. cap. 4. §. 1. in commento lit. D. Vgolin. de censur. tab. 1. cap. 9. §. 12. & de irregular. cap. 34. in princip. num. 6. & in Bullam Cœnae p. 2. cap. 1. §. 1. num. 16. & seq. & §. 4. num. 12. Ludovic. Carbo de legib. lib. 8. disp. 14. AZOR. in iust. moral. p. 1. lib. 5. cap. 10. & lib. 8. cap. 10. quæst. 3. & cap. 19. q. 4. Auila de censur. p. 1. dub. 10. Sayr. in simili tract. lib. 1. cap. 9. n. 14. & 15. & lib. 3. cap. 4. §. 2. num. 20. Soar. tom. 5. disput. 4. sect. 2. num. 3. & disp. 20. sect. 2. & de legibus, lib. 3. cap. 13. & lib. 4. cap. 12. Nicol. Garc. de benefic. p. 1. cap. 10. n. 91. Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 8. n. 1. Emman. do Valle de incant. & ensalmis, opus. 1. sect. 3. cap. 1. num. 6. & cap. 5. à num. 24. Duard. in comment. ad Bullam Cœnae, lib. 2. in cap. 1. q. 24. Bonacina de censuris disp. 2. q. 5. puncto 2. num. 4. & de censur. in Bulla Cœnae contentis, disput. 1. quæst. 2. puncto 2. num. 1. Ego ipse d. alleg. 40. nam. 6. & me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine ecclesiast. tract. 7. cap. 1. quæst. 3. Castro Palao de heret. tract. 4. disp. 3. puncto 3. num. 1. Diana moral. resol. p. 2. tract. 4. resol. 240. vers. notandum, Bossi. d. casu 10. n. 107. cum seqq. Trullench in exposit. Decalogi, lib. 1. cap. 3. dub. 1. num. 2. Contra Panorm. Ioan. Andr. Anan. Felin. & ceteros Canonistas in cap. ult. de heret. Albert. Pygh. lib. 6. de ecclesiast. hierarchia cap. 16. Albertin. in tract. de agnoscen. assertion. q. 33. Roias de heret. p. 1. n. 246. Ioan. Vela de penit. delict. cap. 14. vers. iure verò canonico, Quanter. quæst. crimin. p. 2. c. 1. Ioan. Med. de orat. quæst. 1. §. Spin. in speculo testament. gloss. 7. princ. num. 13. cum seqq. Menoch. de arbitr. casu 360. n. 6. Azeued. l. 1. n. 152. tit. 3. lib. 8. noue recop. Cened. ad Decretal. collect. 103. n. 2. Ceuall. commun. contra communes q. 698. Torreblanc. in practica, iuris spirit. lib. 14. cap. 10. num. 9. existimantes hereticum omnino occultum in excommunicationem incurrere.

32. Facultatem concessam Episcopis per hoc decretum absolventi ab hæresi occultâ, & non deducta ad forum contentiosum, esse eisdem ademptam per processum Bullæ in Cœna Domini, resolutum Maior de irregul. lib. 5. cap. 46. num. 6. vers. caueant. Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. c. 31. num. 5. & cap. 23. num. 4. Nauar. in man. cap. 27. num. 72. & consil. 15. in antiq. de sent. excomm. alias 11. in nouis, de priuileg. Philare. p. 2. lib. 2. cap. 25. & lib. 4. cap. 22. & in Bullam Cœnae cap. 2. vers. etiam prætextu quarumvis facultatum, num. 3. Felician. de excommunication. cap. 18. Card. Tolet. de instruit. Sacerd. in explicat. Bullæ in Cœna Domini excomm. 14. in fine, Viuald. palinodiam recantans in editione nouiori de anno 1602. in suo candelabro aureo parte 1. tit. 11. de absol. num. 13. Vgolin. de casibus refer. Summo Pont. part. 2. cap. 2. §. 4. vers. etiam prætextu, Sayr. in floribus decis. sub tit. de sentent. excomm. de eis, 16. Costa de Andrada in explicat. Bullæ Cruciatæ, quæst. 58. Chapeauil. de casibus refer. cap. 4. differ. 4. Antonucc. in catechesi diocesis Neapolit. lib. 1. cap. 25. num. 9. Megal. in part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 10. & 15. Sylui. l. 2. quæst. 11. art. 3. quæst. 2. in fine, Floron. de casibus referentis part. 1. cap. 4. §. 22. num. 2. & 4. Belloch. eod. tract. p. 2. q. 1. num. 275. Franc. Leo in thesauro fore eccles. part. 1. cap. 37. num. 46. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 821. vers. tercio, & in decis. Curia Archiepisc. Neapolit. decis. 13. num. 8. & p. 2. & decis. 280. n. 1. p. 3. Molin. de iustit. tract. 3. disp. 64. num. 8. & tract. 5. disp. 18. n. 2. Nicol. Garc. de benefic. p. 1. cap. 10. num. 115. Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 1. num. 26. Soar. tom. 4. de Penitent. disp. 30. sect. 2. num. 11. & tom. 5. de censuris disp. 21. sect. 3. num. 5. Duard. in comment. ad Bullam in Cœna Domini lib. 5. §. 2. quæst. 11. & 12. num. 47. Coriolan. de casibus referentis p. 1. sect. 2. art. 23. num. 6. Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 5. cap. 5. quæst. 31. vers. non d. & cap. 6. q. 35. & tract. 7. quæst. 5. & tract. 12. cap. 4. q. 15. resolut. 4. pag. 459. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. hæresis, different. 3. Raguce. in lucerna parochor. q. 125. num. 5. Villalob. in summ. p. 1. tract. 9. diff. 21. n. 2. & §. Scott. in constitut. Pontificat. epis. 166. theor. 431. Fab. de sacram. Ordinis Barbof. Collect. in Concil. Trid.

dist. 25. quæst. 1. disput. 3. cap. 4. num. 126. Bonacin. de censur. disput. 1. quæst. 3. puncto 2. num. 1. vers. 1. & de censur. in Bulla Cœnae contentis disp. 1. q. 2. puncto 2. num. 7. in fine. Hurtado de Mendoza disput. 15. de excomm. difficult. 3. num. 12. Torreblanca de magia lib. 3. cap. 10. num. 27. & in practica, iuris spirit. lib. 14. cap. 10. num. 5. Gauant. in man. Episcop. verb. absolutio 4. & verb. hæresis 15. Antonin. Diana moral. resolut. part. 1. tract. 5. resol. 2. & part. 4. tract. 4. resol. 239. Stephan. Daluin de potestate Episcoporum. Abbatum, & Abbatissarum cap. 28. per cor. Suar. de fide, disput. 21. sect. 4. nu. 13. Marchin. de sacrament. Ordinis tract. 1. part. 9. cap. 1. diff. 9. & 10. Trullench in exposit. Bullæ sanctæ Crucis lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 6. num. 4. nouissime Barthol. à S. Fausto de iubilais extraordinar. lib. 4. quæst. 106. Et sic declarasse Gregorium XIII. fuisseque in supremo generalis Inquisitionis Pretorio pronuntiatum, & non semel decisum, affirmant Pena in direct. Inquisit. part. 3. q. 92. commento 141. vers. pen. Lal. Zech. in sum. part. 1. vbi de fide, rub. de hæresi cap. 11. num. 18. vers. quarto quod Episcopus, Marc. Anton. Genuenf. in pract. Archiepiscop. Neapolit. cap. 66. num. 10. in 1. edit. Ioan. Bleda in defensione fidei in causa Moriscorum part. 1. cap. 13. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 1. num. 13. AZOR. in iust. moral. part. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 3. & cap. 10. quæst. 10. Farn. de hæresi quæst. 192. §. 4. num. 53. Mar. Alter. de censur. lib. 5. disput. 22. cap. 2. pag. mibi 767. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 11. cap. 26. nu. 55. Stephan. Gratian. discipul. f. renf. tom. 3. cap. 4. §. 1. num. 22. Anton. Ricciul. de iure perfozar. extra gremium Ecclesiæ existent. lib. 5. cap. 14. à num. 14. Armenat. in addit. ad recopit. legum Nauarra lib. 2. tit. 21. l. vnic. de familiaribus Inquisit. num. 3. & 4. Maur. de Alzedo in praxi Episcop. p. 2. c. 6. num. 15. Ego ipse d. part. 2. alleg. 40. num. 24.

Contra Angl. in floribus theolog. part. 1. tit. de Confess. quæst. 4. artic. 1. diff. 6. Llamas in methodo Curator. part. 3. cap. 1. §. ult. in fine, Vela de penit. delictor. cap. 14. vers. iure verò Canonico, Bann. 2.2. quæst. 11. art. 4. dub. 2. post 2. conclus. argum. 3. vers. & si quis obijciat, & ibi Aragon. artic. 3. vers. sed dubium est quoniam possit, Emman. Sà in apbor. verb. Episcopus num. 37. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 13. num. 3. & in explicat. Bullæ Cruciatæ §. 9. num. 70. & quæst. regul. tom. 1. quæst. 20. art. 10. Vegam in summ. tom. 2. cap. 125. casu 37. Nugn. in addit. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. dub. 10. ad fin. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. absolutio §. 8. et 18. et verb. hæresis §. 4. Anton. Gom. in Bullam Cruciatæ claus. 10. num. 44. in fine, Henriquez in summ. lib. 6. cap. 14. §. 7. lit. M. & cap. 16. §. 1. et lib. 13. cap. 27. §. 5. lit. Q. Cordub. quæst. 8. puncto 1. Gu-tier. Canonic. lib. 1. cap. 13. ad fin. Petr. de Ledefma in sum. part. 2. tractat. 1. cap. 6. post conclus. 20. diff. 7. Portel. in addit. ad dubia regular. verb. Episcopus num. 1. Fernandez in examine Theolog. moralis part. 4. cap. 7. §. 1. num. 5. Fagundez d. præc. 2. lib. 8. quæst. 8. num. 82. Nouar. in singular. iuris Canonice. conclus. 3. Anton. à Soufa in suis aphorism. lib. 3. cap. 4. num. 5. Granado in 2.2. 8. Thoma controuers. 1. tract. 15. disput. 15. sect. 2. num. 8. cum seqq. Sancti. in select. disput. 50. num. 32. Bossi. de Iubilo sect. 1. casu 10. §. 2. num. 10. existimantes Episcopum posse etiam hodie absolueri ab hæresi occultâ, & occultos hæreticos, quia Bulla in Cœna Domini non derogauit huic decreto.

Vnde non posse Episcopos hodie in vim huius decreti absolueri hæreticos occultos in foro conscientie, etiam vigore Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi, quamuis in illis dicatur quod possit absolui à casibus comprehensis in Bulla Cœnae, nisi specialiter dicatur quod possit absolui ab hæresi, asserunt Cou. in cap. alma mater, part. 1. §. 11. nu. 15. Nau. d. c. 27. nu. 275. Roias de heret. p. 2. assert. 39. nu. 321. et de priuileg. Inquisit. num. 416. Simanc. de cathol. institut. tit. 3. nu. 2. Henriq. in summ. lib. 8. de penit. cap. 16. num. 2. Gu-tier. d. cap. 13. num. 28. Vgolin. de censuris tab. 1. c. 13. §. 4. nu. 10. Auila in simili tractat. part. 2. disput. 1. dub. 7. concl. 2. Soar. tom. 5. disputat. 7. sect. 5. num. 12. et de fide disput. 21. sect. 4. nu. 21. Castro Palao in simili tract. de fide tract. 4. disp. 4. puncto 3. §. 4. nu. 2. Trullench in exposit. Decalogi lib. 1. c. 3. dub. 5. nu. 2. et in exposit. Bullæ Crucis lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 7. num. 9. Marchin. d. tract. 1. part. 9. cap. 1. diff. 9. num. 13. cum seqq. Ludovic. a Cruce in exposit. Cruciatæ disp. 1. cap. 3. dub. 3. Azor. in iust. moral. p. 1. lib. 8. cap. 10. quæst. 12. et ca. 19. quæst. 2. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prelat. 10. 2. q. 7. art. 4. Ceuall. commun.

communes q. 82, num. 67. Sanch. d. cap. 11, num. 7. Fernandez d. p. 8, cap. 8, §. 11, num. 1. Anton. R. cciul. d. cap. 14, num. 17.

Contra Sot. in 4. dist. 22. quest. 2. artic. 2. post conclus. 5. in primo casu. Cane, in fine. Cordub. d. quest. 8. in fine. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. absolutio §. 5. & part. 2. eod. verb. §. 4. Mollat. in sum. Theolog. moral. tract. 7. cap. 21. num. 62. Filiuc. in quest. moral. tom. 1. tract. 8. cap. 10. quest. 9. num. 265. Stephan. Fagundez d. prae 2. lib. 8. §. 8. num. 38. Leo de Inbil. p. 2. num. 41. Greg. Polach in Bull. Urbani V. 111. sect. 42. num. 61. Sanctaref. de Inbil. cap. 7. dub. 3. Bossi. eod. tract. sect. 1. casu 8. num. 2. & 3. exultantes sufficere si in Bulla Cruciatæ, aut Inbilis concedatur quod possit absolui à casibus in Bulla Cœnæ comprehensis.

54. Vtrum autem sicut per Bullam in Cœna Domini derogatum est huic cap. in ea parte, in qua concedit Episcopis facultatem absolvendi ab hæresi occulta, ita sit derogatum in illa parte in qua concedit eisdem potestatem dispensandi in irregularitate ex eadem occulta hæresi proveniente? Affirmant per text. in cap. eum illorum 32. §. primos. de sentent. excomm. Soar. tom. 5. de censur. disp. 43. sect. 1. num. 15. Anton. Riccul. d. lib. 5. cap. 16. num. 5. vbi num. 8. cum Maiol. Nauarr. Soar. Sanchez, & alij extendit hanc affirmatiuam sententiam, vt multo magis procedat si agatur de dispensatione quoad vsum Sacerdotij in Altaris ministerio, nam cum hæc sit res grauissima, Pontifici reservari attestatur.

Negant Vgolin. de irregularit. cap. 36. in princip. numer. 5. Henriquez in summa lib. 1. cap. 5. §. 2. Viualdus in caudalibro aureo, part. 2. de irregularitate, num. 70. & 89. in 2. editione. Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. c. 25. nu. 17. D. Felician. de Vega ad cap. alij clerici, §. de adulterij, numer. 178.

¶ Non eorum Vicarijs. Vide Fr. Emmanuel in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 116. & in addit. part. 2. fol. 124. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Vicarius, versic. primum dubium, & p. 2. verb. heretici, vers. 4. Sanchez de matrim. lib. 2. disput. 40. num. 17. & in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 22. cum segg. Gutierrez de matrim. cap. 49. num. 18. & 22. Narbona l. 59. gloss. 1. num. 57. tit. 4. lib. 2. Recopilat. Stephan. de Aluin d. cap. 28. versic. ad tertiam quest. fol. 178. vers. vbi intelligit de Vicarijs generalibus.

Vicario potestatem datam videri in præsentij, si hic exclusus non esset, asserunt Stephan. Gratian. discipulat. forens. cap. 83. num. 12. Aloyf. Rice. in decis. Curia Archiepiscop. Neapolit. decis. 13. num. 8. & 9. part. 2. Erasim. à Cochter de iurisdic. ordinarij in exemptis, p. 1. quest. 1. numer. 10. Gutierrez de matrim. cap. 56. num. 11. Narbona de appellat. à vicario ad Episcopum, p. 1. num. 153.

Sacramenta administrentur, eorumque vis frequenter explicetur lingua vernacula, Missæ quoque mysterium populo diligenter inculcetur explanatione eius, quod agitur.

C A P V T VII.

1. Parochi vim & vsum Sacramentorum plebibus suis pro suscipientium captu explicare debent.
2. Parochi debent plebibus suis inter Missarum solemniam frequenter, maxime diebus festiuis exponere

ea, quæ in Missa leguntur.

3. Parochus festis diebus inter Missarum solemniam concionem ad populum habere debet.

VT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, vt non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim & vsum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem à singulis Parochijs piè, prudenterque etiam lingua vernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, seruari studiant, iuxta formam à sancta Synodo in Catechesi, singulis Sacramentis præscribendam, quam Episcopi, in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: a nec non vt inter Missarum solemniam, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festiuis, vel solemnibus explanent, eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus questionibus, inferere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

¶ Suprà sess. 21. de sacrif. Miss. c. 8.

1. Parochos Sacramentorum vim, & vsum plebibus suis pro suscipientium captu explicare debere diximus in præf. de officio, & potest. Parochi c. 17. num. 1. Ioan. Sanci. in selectis disp. 47. num. 11.
2. Necnon vt inter Missarum solemniam, &c.] Parochos debere plebibus sibi commissis inter Missarum celebrationem frequenter, maxime diebus festiuis, exponere ea, quæ in Missa leguntur, atque inter cetera sanctissimi Sacramenti mysterium aliquod declarare, & insuper vim, atque vsum Sacramentorum iuxta formam Catechismi Ro-

mani etiam lingua vernacula explanare, meminimus d. tract. de officio, & potest. Parochi cap. 16. num. 1.

Et quod Parochus festis diebus inter Missarum solemniam concionem ad populum habere debeat, tradunt Vgolin. de officio Episcopi cap. 16. §. 3. numer. 1. & 2. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 16. Fr. Ioan. Gonzal. en el tratado del perfecto Christiano fol. 19. verso, vbi meminit huius cap. late Theopyl. Parochor. par. 1. art. 3. cum segg. Et vide citatos suprà hac eadem sess. cap. 4. super verb. idem etiam salutem Dominici.

Pœnitentia publica, publicè peccantibus iniungenda, nisi Episcopi arbitrio aliter fuerint visum. Pœnitentiarij in singulis Cathedralibus instituendi.

C A P V T VIII.

1. Pœnitentia publica publicè peccantibus iniungenda est.
2. Ordinari potest quis post publicam pœnitentiam peractam.
3. Pœnitentiarius in omnibus Ecclesijs Cathedralibus, vbi id commodè fieri potest, instituendus.

4. Pœnitentiarij institutio in Cathedralibus tantum facienda.
5. Præbenda officio pœnitentiarij vnienda debet esse integra & Canonialis.
6. Portio, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest.

7 Canonici

- 7 Canonici, & praebeendam vacantem in mense Sedi Apostolicae reservato non comprehendit unio facta vigore Concilij officio Penitentiarij de praebeenda proximè vacatura.
- 8 Penitentiario primam praebeendam assignare non est in optione Episcopi.
- 9 Praebeenda post Concilium primò vacans, si non fuit in penitentialem erecta, potest optari.
- 10 Canonici penitentialis non potest optari, nec Penitentiarius potest aliam praebeendam optare.
- 11 Penitentiarij officij institutio, & electio personae ad solum Episcopum absq; consensu Capituli pertinet.
- 12 Electio personae Penitentiarij ad solum Episcopum tunc pertinet quando praebeenda non vacat in mense Apost. vel adeest alia reservatio, seu affectio.
- 13 Capitulum non potest se intrromittere in electione Penitentiarij, licet ad ipsum collatio spectet.
- 14 Penitentiarij electio, & collatio Sede Episcopali vacante neque ad Capitulum, neque ad futurum Episcopum, sed ad Sedem Apost. pertinet.
- 15 Collatio praebeendae unitae officio Penitentiarij ab eis fieri debet, ad quos antea spectabat.
- 16 Penitentiarium deputari debet, qui sit Magister, aut Doctor, seu Licentiatus in S. Theologia, vel iure Canonico.
- 17 Gradus Doctoratus non sufficit ad Penitentiarij officium non facta professione fidei, aut cōtra Academicæ statuta, vel consuetudines receptus.
- 18 Penitentiarius Canonicus debetur esse constitutus in aetate 40. annorum, seu aliàs quando aptior pro loci qualitate non reperitur.
- 19 Anni 40. requisiti in Penitentiario debet esse cōpleti.
- 20 Et utis 40. annorum defectus in Penitentiario non obstat ubi aliàs aptior pro loci qualitate non reperitur.
- 21 Penitentiarius institutus eo ipso habet à iure, & à Concilio facultatem audiendi Confessiones penitentium illius diocesis.
- 22 Penitentiario quilibet potest sua peccata confiteri, & satisfacit praecepto c. omnes viriusque sextus.
- 23 Penitentiarius semper paratus existere debet ad audiendas confessiones.
- 24 Penitentiarius in manu virgam, seu bacchetam sicut in vrbe non potest retinere.
- 25 Absolvere non potest Penitentiarius à casibus, quos Episcopus sibi expresse reservavit.
- 26 Penitentiarius non potest casus reservatos sibi ab Episcopo commissos alteri subdelegare.
- 27 Penitentiarius non potest suam auctoritatem subdelegare.
- 28 Penitentiarius pro praesente in choro habendus est dum audit confessiones in Ecclesia.
- 29 Penitentiarius dum audit confessiones, censetur etiam praesens processionibus, & exequijs defunctorum.
- 30 Ac etiam orationibus.
- 31 Penitentiarius praesens in choro non censetur, si confessiones extra Ecclesiam etiam infirmorum audiat.
- 32 Penitentiarius antequam praebeenda, quae suo officio fuit unita vacet, non habet locum nec in Capitulo, nec in choro.
- 33 Penitentiarius non tenetur ad maiorem residentiam, quam alij Canonici.

Apostolus monet, ^a publicè peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpae penitentiam ^b publicè iniungi oportet, ut quos exemplo suo ad malos mores prouocavit, suae emendationis testimonio ad rectam renocet vitam. Episcopus tamen publicè hoc penitentiae genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicaverit expedire. ^β In omnibus etiam ^c cathedralibus Ecclesijs, ubi id commodè fieri poterit. Penitentiarius aliquis, ^γ cum vniione praebeendae, ^δ proximè vacatura, ^ε ab Episcopo instituitur, ^ζ qui Magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, ^η & annorum quadraginta, ^θ seu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperitur: ⁱ qui dum confessiones in Ecclesia audiet, ^κ interim praesens in choro censetur.

1. Vide Medin. tract. 2. de poenit. quest. 40. vers. alia est poenitentia, Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 23. lit. B. Galet. in margar. casuum conscient. verb. poenitentia 5. Vgolin. de officio Episcopi cap. 44. Aegid. de Conmick de Sacram. tom. 2. disp. 10. n. 75. Bellet. diuiss. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 13. de publicis poenitentibus non ordinam.
2. ^a Publicè peccantes palam esse corripiendos. Vide Nau. in man. c. 8. num. 10. Aegid. de Conmick d. disp. 10. num. 74. Hurtado de Sacrament. tract. de Poenit. disp. 14. diff. 9. statim in princ. ubi contra Nauar. tenet Confessarium posse imponere poenitentiam publicam, & addit sermonem esse in praesenti decreto de impositione poenitentiae in foro sacramentali, & nō in foro exteriori. Post publicam poenitentiam peractam posse quem promoueri notant Maiol. de irregul. lib. 3. cap. 3. post num. 2. vers. & licet, Mar. Alter. de censur. tom. 2. disput. 16. de suspens. cap. 1. vers. quartus casus. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi par. 2. alleg. 43. numer. 7.
3. ^β In omnibus etiam Cathedralibus, &c. Vide Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 19. Salaz. de Mendoca Canonice Penitentiarius S. Ecclesiae Toletanae in libello de institutione Canonici Penitentiarii in eadem Ecclesia, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 34. num. 78. cum multis seqq. Vgolin. de officio Episcopi cap. 33. Zerol. in praxi Episcopi. p. 1. verb. Penitentiarius, Aloyf. Ricc. in praxi verum fori eccles. docif. 555. in 1. edit. aliàs resol. 477. in 2. edit. Nicol. Garc. de benef. part. 5. cap. 4. num. 130. cum multis seqq. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 27. Nouat. in singul. iuris Canon. concl. 17. nouissime Stephan. VVeyms in constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innotatas, constit. 11. num. 23. pag. 102. Bosli. in discept. moral. discept. 1. num. 51. cum seqq. Cential. commun. tom. 4. q. 97. num. 486. cum seqq. metipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 55. & in tract. de Canonici cap. 26. per totum. Circa Penitentiarij Canonici praebeendas in Regnis Castella, & Legionis existentes, nouissime Gregorius X V. in sua Constit. incip. Suprema dispositionis, sub dat. Nonis Nouembris 1622. cuius constitutionis summam retuli d. cap. 26. numer. 24.

^c Cathedralibus Ecclesijs. Hoc decretum intelligi tantum in Cathedralibus, & in alijs Ecclesijs collegiatis locum non habere referunt decem Sel. in selectis Canonie. c. 21. num. 3. & Garc. d. p. 5. c. 4. num. 113.

^γ Cum vniione praebeendae. Praebeendam officio Penitentiarij vniendam integram ac canonicalem debere esse refert decem Garc. in addit. ad d. p. 5. cap. 4. num. 127. Sel. d. cap. 21. numer. 5. attestans sic decem in Colimbrien. 31. Marij 1602. cuius memini d. cap. 26. num. 2.

Portio,

^a 1 Tim. 3. c. sed illud. 45. dist. ca. si peccauerit verò ergo 2. q. 1. ^b e poenitentes, & capin capite, cum seq. 50. dist.

4.

5.

63

6. Portio, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest, sed præbenda canonicalis; at si non essent præbendæ, sed fructus omnes in distributiones quotidianas consisterent, tunc distributiones habebuntur pro præbenda, ita refert decisum Garc. d. p. 5. cap. 4. num. 127.
7. *Proximè vacatur.* Canoniatum & præbendam vacantem in mense Sedi Apostol. reservato, non comprehendit unio facta vigore Concilij officio Pœnitentiarij de præbenda proximè vacatura, quia Concil. in hoc decreto non exprimit de Canoniatibus etiam reservatis Sedi Apost. & quando voluit eos comprehendere, expressè dixit, ut patet in seminario sess. 23. cap. 18. de reform. ac in simplici vniendo Cathedrali pauperi c. 15. sess. 24. ideo hoc decretum non comprehendit Canoniatum, & præbendam vacantes in mense reservato, quia si voluisset, expressisset, quemadmodum alijs in locis fecit, ita refert decisum Azeved. consil. 7. num. 31. & 32. & consil. 14. num. 14. & 15. Salaz. de Mendocæ in d. libello, §. 2. Garc. in addit. ad d. p. 5. cap. 4. num. 127.
8. Pœnitentiario primam præbendam assignare non est in optione Episcopi, licet ratione cure animarum videatur magis necessarius, sed pro Theologo, propter verba Concil. sess. 5. cap. 1. de reform. verum si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, ut prius de Pœnitentiario provideatur, habenda est confirmatio à Sede Apost. ad omnem difficultatem tollendam, ita Sel. d. cap. 21. num. 5. ubi refert decisum in Civitatis Castellane 17. Novembris 1629.
9. Præbenda post Concilium primò vacans si non fuit in Pœnitentialem erecta, potest optari, sed si ante optionem Episcopus erexit, erectio praualeat, etiam si postea optaretur, ita refert decisum Garc. dict. part. 5. cap. 4. numero 129.
10. Canoniatum pœnitentialem non posse optari, neque Pœnitentiarium posse aliam præbendam optare cum videatur ad eam electa industria personæ, resoluunt Nauarr. consil. 22. de præbend. in antiq. alijs consil. 15. sub tit. de rebus Eccles. non alienand. in nouis, Sayr. in floribus decis. sub tit. de præbend. decis. 22. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Canonicius, pag. 29. col. 1. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 34. num. 78. & 79. Monet. de optim. canonica, cap. 3. quest. 5. nu. 129. Garc. d. par. 5. cap. 4. num. 132. ubi num. 134. patet refert decisum Pœnitentiarium nec retento, nec dimisso officio posse optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuo vnitus vnus Canonicius, & certa præbenda, refert Ego ipse de canon. cap. 26. num. 23.
11. *Ab Episcopo instituatur.* Pœnitentiarij officij institutionem, & electionem personæ ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere resoluunt Nauarr. consil. vnic. in fine, ne Sede vac. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Pœnitentiarius, §. 3. Flamin. Parif. de confident. quest. 45. num. 17. Garc. d. par. 5. cap. 4. num. 138. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 33. num. 2. Mantec. decis. 56. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 555. in 1. edit. alijs resol. 477. num. 1. in 2. edit. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis numer. 52. Ceuall. dict. tom. 4. quest. 897. numero 488.
12. Electionem personæ Pœnitentiarij ad solum Episcopum tunc pertinere, quando præbenda non vacat in mense Apost. vel adest alia reservatio, seu affectio, tunc enim ad Papam pertinere ratione reservationis, resoluunt Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. à num. 84. Ceuall. communis. contra commun. quest. 897. num. 488. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 55. num. 13. & de Canon. cap. 26. num. 4.
13. Capitulum non posse se intromittere in electione Pœnitentiarij, licet ad ipsum collatio spectet, quamvis Episcopus sit absens, sed ipsum Episcopum absentem posse, ubi fuerit, eligere Pœnitentiarium, refert decisum Garc. in addit. ad d. par. 5. cap. 4. num. 143.
14. Pœnitentiarij electionem & collationem Sede Episcopali vacante neque ad Capitulum, neque ad futurum Episcopum, sed ad Sedem Apostol. pertinere, refert decisum Garc. in addit. ad d. par. 5. cap. 4. num. 150. quem cito d. cap. 26. num. 5.
- Collationem præbendæ vnita officio Pœnitentiarij ab eis fieri debere, ad quos antea spectabat, refert decisum additio ad Nauarr. d. consil. vnic. ne Sede vacant. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. num. 84. Garc. d. par. 5. cap. 4. num. 138. Aloyf. Ricc. d. resol. 477. num. 2. Ego ipse d. allegat. 55. num. 11. ubi num. 12. cum Garc. in addit. ad d. cap. 4. num. 143. resoluo idem in præsentatione, quod in collatione esse dicendum, dummodo præsentatio fiat de electo ab Episcopo.
- Qui Magister sit, vel Doctor, &c.* Pœnitentiarium deputari debere, qui sit Magister, aut Doctor, seu Licentiatum in sacra Theologia, vel iure Canonico, ex hoc decreto colligit Aloyf. Ricc. in praxi fori Ecclesiast. resol. 497. Squillante de priuileg. clericor. cap. 4. num. 69. & 108. Garc. de benefic. part. 7. cap. 4. num. 32. & cap. 7. num. 49. ubi num. 50. subdit ad beneficia, seu dignitates requiruntur gradum, sufficere eum habere etiam sine scientia competenti, itaut adeptio, seu impetratio talis beneficii, seu dignitatis in foro Ecclesiæ iudiciali rata, & firma sit, quod etiam tenet Azor. in sist. moral. part. 2. lib. 6. cap. 6. quest. 1. Sed ego ipse d. tract. de canon. cap. 16. num. 9. refero sub die 20. Martij 1623 fuisse decisum, officium Pœnitentiæ non esse conferendum Doctori, quem dicebatur esse valde ignatum.
- Ad Pœnitentiarij officium non sufficere gradum, non facta professione fidei, iuxta constitut. Pij IV. aut contra Academiarum statuta, vel consuetudines receptum, tenet Nicol. Garc. dict. cap. 7. num. 51. quem refero dict. allegat. 55. num. 6.
- Et annorum quadraginta, &c.* Pœnitentiarium Canonicum debere esse constitutum in ætate quadraginta annorum, seu aliàs, quando aptior pro loci qualitate non reperitur tradunt Gutier. canon. lib. 1. cap. 26. num. 40. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 164. in fine. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 7. cap. 6. num. 27. Garc. dict. part. 7. cap. 4. numer. 32. & 33. Nouar. in singul. canon. conclus. 17. Ego ipse dict. allegat. 55. num. 7. & dict. cap. 26. num. 10.
- Et huiusmodi quadraginta annos debere esse completos, tenent Garc. d. cap. 4. num. 35. Nouar. d. conclus. 17. num. 2. Ego ipse d. alleg. 55. num. 9.
- Contra Azor. in sist. moral. part. 2. lib. 6. c. 5. q. 6. in fine, existimantem sufficere inchoatos.
- Seu aliàs, qui aptior pro loci qualitate reperitur.* Defectum etatis quadraginta annorum in Pœnitentiario non obstat ubi aliàs aptior pro loci qualitate reperiri non potest, & sufficere quod non reperitur in ciuitate, aut etiam diocesi, persona apta cum dictis qualitatibus, nec esse querendam extra diocesim, argument. cap. nullus 61. dist. & cap. sacrorum 63. dist. resoluunt Salaz. de Mendocæ in dict. libello de institutione Canonicius Pœnitentiarij, §. 3. Squillante de priuileg. clericor. cap. 4. num. 70. Nouar. d. conclus. 17. num. 4. Garc. d. cap. 4. num. 33. ubi num. 34. tenet quod si in diocesi non reperitur talis persona apta, & Episcopus velit eum eligere extra diocesim, non poterit eligere nisi habentem dictas qualitates, si talis ibi reperiri potest commodè.
- Qui dum Confessiones in Ecclesia audier.* Pœnitentiarium institutum eo ipso habere à iure, & à Concilio facultatem audiendi Confessiones pœnitentium illius diocesis, & iurisdictionem ad absolvendum à peccatis, & esse veluti Parochum totius diocesis, nec requiri noquam licentiam Ordinarij, tradunt Nauarr. conf. 20. de Pœnitent. in nouis, l. el. Zech. de republ. Eccles. cap. 4. de Capitulo, & Canon. sub num. 16. Salaz. de Mendocæ in d. libello, §. 5. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 33. num. 2. & 3. Aloyf. Ricc. d. resol. 477. num. 5. Ego ipse d. allegat. 55. num. 19. & d. cap. 26. num. 12.
- Quemlibet posse Pœnitentiario sua peccata confiteri, & satisfacere precepto. cap. omnis vtriusque sexus, de pœnitent. & remiss. resoluunt Aloyf. Ricc. loco proximè citato, Garc. d. par. 5. cap. 4. num. 113. Ego ipse d. alleg. 55. num. 20. & d. cap. 26. num. 13.
- Pœnitentiarium semper paratum existere debere ad audiendas Confessiones, minimeque posse pœnitentes recusare, & si recusauerit, ab Episcopo puniri & priuari posse, tenent Salaz. de Mendocæ in d. libello, §. 5. Garc. d. part. 5.

- part. 5. cap. 4. num. 118. Aloyf. Ricc. d. resol. 477. nu. 6. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 7. cap. 6. num. 27. Ego ipse d. alleg. 55. num. 26. & d. cap. 26. num. 14.
24. Et teneri huius opportunis, loco, & sede Episcopi, ad quem hoc pertinet arbitrari, peccata confiteri volentibus sui copiam facere, in manu tamen virgam, seu bacchetam, sicut in Vrbe, non retinere, precipue in locis, vbi non est in vfu, decifum attestatur Vgolin. d. cap. 33. num. 6. Garc. d. part. 5. cap. 4. num. 117. Ego ipse d. allegat. 55. num. 28. & 29. & d. cap. 26. num. 15.
25. Absolvere non posse Pœnitentiarium à casibus, quos Episcopus sibi expresse reseruauit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit auctoritatem, resoluunt Nauarr. consil. 20. sub tit. de penitent. & remiss. in nouis, deest in antiq. Sayr. in floribus decif. sub eod. tit. decif. 44. Henric. consil. 62. num. 7. & segg. Vgolin. d. cap. 33. num. 3. Aloyf. Ricc. in praxi rerum Eccles. decif. 571. in 1. edit. aliàs resol. 492. num. 2. in 2. edit. & in praxi aurea, resol. 179. in fine, Garc. d. part. 5. cap. 4. num. 115. Gauant. in manuali verb. Pœnitentiarium num. 22. Rota in Neapolitana Pœnitentiaris 5. Iunij 1637. coram R. P. D. Merlino. Ego ipse d. allegat. 55. num. 23. & d. cap. 26. num. 16.
- Contra Chapeauil. d. casibus reseruati. cap. 3. q. 1. differ. 2. Mendoz. in d. libello §. 5. Plafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 1. num. 16. existimantes ipsum Pœnitentiarium si sue prebende fuerit annexum Pœnitentiarie officium, posse absolvere absque alia facultate ab omnibus casibus Episcopo reseruatis.
26. Non posse casus reseruatos sibi ab Episcopo commissos alteri subdelegare, nisi habuerit expressam ad hoc Episcopi potestatem, tenent Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. iurisdic. differ. 2. num. 3. Garc. in addit. ad d. part. 5. cap. 4. num. 112. quem refero d. alleg. 55. num. 24.
27. Nec suam auctoritatem posse delegare resoluit Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 179. Ioan. Valer. ubi supra, Bosli. in discept. mor. discept. 1. num. 57. Ego ipse d. alleg. 55. num. 22. & d. cap. 26. num. 18. vbi refero ita censuisse S. Congreg. Episcop. & Regal. in Region. 2. Octobris 1584.
28. Interim præfens in choro censatur. J. Pœnitentiarium, pro presente in choro habendum esse dum audit confessiones in Ecclesia, siue in Confessionario, siue extra, non tamen pro tempore, quo residet in Confessionario, nec audit confessiones, alijs in choro diuina celebrantibus, nec item si dixerit Missam, aut si priuatim Officium

dicat, etiam vt opportunius confessiones audiat, censendum esse præfentem in choro, asserunt Salaz. de Mendoga in dict. libello §. 6. Monet. de distribut. quotid. part. 2. quest. 11. num. 63. cum segg. Aloyf. Ricc. d. resol. 477. num. 6. & in decif. curia Archiep. Neapol. p. 3. decif. 115. Vgolin. d. cap. 32. num. 5. Campan. d. num. 27. Garc. d. part. 5. cap. 4. num. 124. & segg. Ego ipse d. allegat. 55. num. 30. et d. cap. 26. num. 20.

Pœnitentiarium non solum censetur præfens in choro quando Confessiones audit, sed etiam censetur præfens processionibus, & exequijs defunctorum, quæ eo tempore fiunt, quo ipse audit Confessiones, sed non sufficit quod sit in Confessionario, nisi realiter ipse Confessiones audiat, refert decifum Garc. d. part. 5. cap. 4. numero 125.

Pœnitentiarium, dum Confessiones audit in Ecclesia, censetur præfens & processionibus, & orationibus, refert decifum idem Garc. in addit. ad d. part. 5. cap. 4. num. 125.

Pœnitentiarium præfentem in choro non censeri, si confessiones extra Ecclesiam etiam infirmorum audiat, resoluunt Garc. in addit. ad d. part. 5. cap. 4. num. 125. in fine, quem refero d. alleg. 55. num. 32.

Pœnitentiarium, antequam prebenda, quæ suo officio fuit vnita, vacet, non habere locum nec in Capitulo, nec in choro, nec posse distributiones quotidianas percipere, sed postquam vacauerit, & eam adeptus fuerit, debere federe in loco sui canonicatus, attestatur resolutum Garc. in addit. ad d. part. 5. cap. 4. num. 111. vbi etiam pariter decifum asserit Pœnitentiarium ab Episcopo ad præscriptum Concilij institutum, & deputatum cum vnione prebende proximè vacaturæ, teneri officium exercere, & inferuire Pœnitentiarie, ac Parochiale, quam obtinet, dimittere etiam ante vacationem prebende.

Ad maiorem residentiam quam alios Canonicos non teneri Pœnitentiarium, dummodo non abint tempore, quo frequentius penitentes accedunt, & diebus festis solemnibus, veluti tempore ieiuniorum, Quadragesimæ, Aduentus, Quatuor temporum, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, Assumptionis B. Virginis, Natiuitatis Domini, & omnium Sanctorum, referunt decifum Salaz. de Mendoga in dict. libello §. 7. Vgolin. d. capitulo 33. numer. 6. Garc. d. part. 5. cap. 4. numer. 122. Garc. d. alleg. 55. num. 33. et d. cap. 26. num. 19.

Ecclesia secularis, quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo viciniori visitentur, aut alio qui hic ponitur modo.

C A P I T U L U M IX.

- 1 Ecclesia secularis nullius diœcesis quantuncunque exempta, & Sedis Apostolicæ immediate subiecta, earumque Prelatus secularis iurisdictionem quasi Episcopalem habens possunt ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, visitari.
- 2 Visitationem viciniori Episcopi non possunt effugere Ecclesiæ secularis nullius diœcesis.
- 3 Locus nullius diœcesis si sit in aliqua diœcesi, visitatio spectat ad Ordinarium in cuius diœcesi est locus nullus.
- 4 Viciniori Episcopus potest visitare beneficia secularia, & clericos secularis Abbatia nullius diœcesis.
- 5 Collegiati nullius diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo.
- 6 Episcopus legitime impeditus potest ex facultate sibi tradita in hoc decreto Ecclesias, quæ nullius sunt diœcesis, per suum Vicarium generalem visitare.
- 7 Vicarius Capituli Sede vacante non gaudet hac facultate.
- 8 Episcopus proximior, qui potest visitare Ecclesiam Parochialem nullius diœcesis, habet facultatem emendandi, corrigendi, & puniendi.

QUæ alias sub fel. rec. Paulo III. & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia in beneficiorum, & etiam exemptorum, visitatione constituta sunt, eadem etiam in ijs Ecclesijs secularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur, & vt ab Episcopo, cuius cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo qui semel in Concilio provinciali à Prelato loci illius electus fuerit, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, visitentur, & non obstantibus priuilegijs & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

4 Supra. sess. 9. de reformat. c. 1. & sess. 7. de reformat. c. 8. & sess. 21. de reformat. c. 1.

Vide

1. **V**ide Nauarr. *conf. 11. de offic. ordin. in antiq. aliis conf.* 12. de maior. & obed. in nouis. Sayr. in floribus. *decis. sub illo tit. de officio ordin. decis. 11. in princip. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. visitatio §. 11. Azor. in lit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 40. prope fin. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 1153. Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 74. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. l. 5. §. 2. num. 13. Rota *decis. 501. part. 2. recent. & apud Tamburin. in fine tom. 3. de iuro Abbatum decis. 67. per tot. vbi dicit quod vicinior presumitur Episcopus loco nullius contra quem causa committitur. et decis. 68. metupsum de officio. et potest. Episcopi part. 3. alleg. 74. num. 5.**
2. Et nullo modo huiusmodi seculares Ecclesias nullius diocesis posse effugere visitationem vicinioris Episcopi censuit Rot. *decis. 396. part. 1. recent.*
3. Si vero locus nullius diocesis sit in aliqua diocesi, visitationem spectare ad Ordinarium, in cuius diocesi est locus nullius, refert *decisum ead. Rot. decis. 501. num. 5. part. 2. recent.*
4. Vicinior Episcopus potest visitare beneficia secularia, & clericos seculares Abbatia nullius diocesis, ipsosque culpabiles repertos corrigere, & dicitur vicinior Episcopus tantum ille, cuius cathedralis Ecclesia sit Abbatia proximior, nō autem locus dictæ Abbatia subiectus, ita Sel. in select. canon. cap. 37. num. 10. attestans sic fuisse *decisum sub die 2. Augusti 1596.*
5. *Etiam exemptorum visitatione.* Vide Franc. Leon. d. part. 2. cap. 16. num. 28. Fr. Emman. *quest. regul. tom. 1. quest. 36. art. 3.*
- Collegatas nullius diocesis visitari debere à viciniori Episcopo, testatur resolutum Zerol. *decis. d. verb.*

visitatio §. 11.

¶ *Vt ab Episcopo, &c.]* Episcopum legitime impeditum. 6. posse ex facultate sibi tradita in hoc decreto, Ecclesias, quæ nullius sunt diocesis, per suum Vicarium generalem visitare, tenet Sel. *decis. d. cap. 37. nu. 1. vbi asserit sic fuisse resolutum sub die 17. Ianuarij 1585.*

Sed huiusmodi potestatem non transire in Vicarium à Capitulo Sede vacante constitutum, tradunt Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 1. cap. 10. num. 8. vers. 10. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 118. num. 4. Ego ipse d. alleg. 74. num. 8.

Neque in Prælatum viciniorē habentem iurisdictionem quasi Episcopalem, vt per Flores de Mena var. lib. 3. quest. 24. num. 24.

¶ *Visitantur.]* Episcopum proximiorē habentem facultatem visitandi Ecclesiam Parochialem nullius diocesis, habere etiam facultatem emendandi, corrigendi, & puniendi tam in capitis, quam in membra ex quavis causa, asserit *decisum Franc. Leo d. p. 2. cap. 2. num. 74. in fine, quem refero d. alleg. 74. num. 7.*

¶ *Non obstantibus priuilegijs, &c.]* Vide Rot. apud Tamburin. in fine tom. 3. de iure Abbatum *decis. 67. nu. 5. vbi dicit hæc verba comprehendere quascumque personas quantumvis priuilegiatas, & decis. 68. resolut quod Ordinatio non est inhihendum in exercitio iuris visitandi omnes Ecclesias suæ diocesis quantumvis exemptas, non obstantibus quibuscumque priuilegijs concessis ante Concilium Tridentinum.*

¶ *Et consuetudinibus, &c.]* Præcedentibus scilicet, & non futuris, iuxta resoluta per Anguan. de legibus lib. 2. controu. 20. num. 21. & 22.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

C A P V T X.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Episcopus in visitatione quando possit procedere appellatione remota.
- 3 Episcopus in visitatione reformato processu & seruatis seruandis procedens admittit appellationem.
- 4 Appellatio datur si Episcopus in visitatione procedat in exemptos contra eorum priuilegia.
- 5 Episcopus quibus conceditur facultas vt procedant etiam tanquam Sedis Apost. delegati, an in dubio censeantur procedere vt delegati.
- 6 Episcopus non tenetur visitationem concludere intra certum, & determinatum tempus.
- 7 Episcopus potest præstare terminum Archidiacono

no ad visitationem expediendam.

8 Appellatio suspensiuā tantum, & non deuolutiuā tollitur vbi Episcopus visitat non compilato processu.

9 Appellatio si interponatur in visitatione ab Episcopo suffraganeo etiam tanquam Sedis Apost. delegato debet interponi ad Metropolitanum solum quoad effectum deuolutiuum.

10 Episcopus quando ex Concil. Trident. procedit, vt Sedis Apostol. delegatus in causis, quæ sub eius iurisdictione non comprehenduntur, non potest ab eo nisi ad Sedem Apost. appellari.

11 Episcopus in visitatione non potest recusari tanquam suspectus.

Episcopi, vt aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, a etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta canonum sanctiones, & quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione ac diocesis suæ utilitate necessaria videbuntur. ^a Nec in his, vbi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, ^γ aut vlla inhibitio, ^δ appellatio, ^ε seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquomodo impediatur, aut suspendatur.

^a Supra sess. 21. de refor. cap. 1. & sess. 25. de refor. cap. 1.

1. **V**ide Lancellot. de atten. et innouan. appell. pend. limit. 18. in princip. num. 6. Ruginell. de appellat. §. 2. cap. 3. num. 6. Soar. de Pace in pract. tom. 2. part. 5. cap. unico num. 14. Gabr. Berart in speculo visit. secul. cap. 27. p. 62. Mendez à Castro in praxi Lusit. p. 2. lib. 2. cap. 3. num. 32. Cui. Philip. part. 1. §. 7. num. 10. Marchesan. de commiss. part. 1. de commissione appellationum extra Curiam Rom. cap. 6. num. 78. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 16. art. 2. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 77. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 104.

cum sequent. Thom. Valasc. allegat. iuris tom. 1. allegat. 70. n. 5. cum segg. Sayr. in clauis Regia lib. 8. cap. 2. num. 13. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 61. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 7. Salgado de protecl. Regia tom. 1. part. 2. cap. 10. num. 26. Stephan. VVeyms ad concit. 24. ex iure antiquo de sumptus, et per Concil. Trident. innouatas, constit. 17. num. 14. Gabr. Pereira de manus Regia part. 1. c. 7. à prime. latè supra sess. 13. de reformat. cap. 1. num. 5. cum segg. Ex quorum dictis colligitur.

Episcopum in his, vbi de visitatione, aut morum corre-

correctione agitur, omni & quacunque appellatione, seu querela, etiam ad Sedem Apost. interposita remota, quæ executionem nullo modo impedire, aut suspendere valet, posse procedere, punire, & exequi, dummodo procedat sine processu, & sine scriptis, etiam carcerando, & carceratos detinendo, tunc enim si carcerati appellauerint, posse iudicem appellationis cognoscere de prætenso excessu in corrigendo, interim tamen non impediri, aut suspendi executionem eorum, quæ ab Ordinario sunt decreta, de quo supra sess. 13. de reformat. cap. 1. num. 5.

3. Vnde Episcopo formato processu, & seruatis seruandis procedente non habere locum huius decreti dispositionem, refert decifum Franc. Leo d. num. 77. tunc enim appellationem quoad utrumque effectum admitti dixi supra sess. 13. de reformat. cap. 1. post num. 7.

4. Dari tamen appellationem, si Episcopus in visitatione procedat in exemptos, seu alias privilegiatos contra eorum privilegia, resolunt Marches. dict. num. 78. Aloyf. Ricc. d. resol. 7. num. 3. vers. verum, Ego ipse d. allegat. 73. num. 34. & citati supra sess. 13. de reformat. cap. 1. num. 5. in fine.

5. a. Etiam tanquam Sedis Apost. delegati. An in dubio procedere censeantur vt delegati? vide Nauarr. conf. 32. num. 8. de sentent. excommuni. in antiq. Monach. de presump. lib. 2. pres. 17. num. 4. Mascard. de probat. concl. 945. num. 15. Cened. ad Decretal. collect. 157. num. 1. metipsum de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 92. num. 10. cum seqq.

6. b. Quæ illi ex prudentia sua, &c.] Episcopum non tene-ri visitationem concludere intra certam, & determinatum tempus, neque ad hoc Concilium vllum prescrip-isse, sed reliquisse arbitrio Episcopi, illudque debere esse discretum, & moderatum, refert decifum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 717. in 1. edit. alias resol. 608. num. 2. in 2. edit. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 113. Ego ipse dicta alleg. 73. num. 39.

7. Posse tamen ipsum Episcopum præstitueret termi-num Archidiacono ad visitationem expediendam, & prescribere comitatum, & equitatum, ne oneri sit Ecclesijs, quas visitauerit, asserit resolutum Piasc. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. vbi de visitatione quorundam exemptorum, num. 62 pag. 213. quem refero Ego ipse d. alleg. 73. num. 39.

y. Aut vlla inhibitiõ, &c.] Intelligit Salzedo ad Bernard. in praxi. Canon. cap. 79. littera B. vers. est tamen circa superiora, vt hoc Decretum procedat quando iudex superior non iustificata appellatione, nec visis actis processus inferiore in inhibere contendit; sed si postquam appella-tio iustificata fuerit ex processu iam ad tribunal appella-tionis delate inhibitiõ concessa fuerit, erit obtempe-randa; nec poterit inferior iudex ad suæ sententiæ executionem procedere, aliter quidem Superiorum iudi-cum auctoritas & potestas non vulgarem iacturam pa-teretur, dareturque causa inferioribus iudicibus, vt pro libito iudicarent, & multis causis appellationis auxilium nihil proficeret, & alia multa incommoda sequerentur, quæ prorsus aliena sunt à mente sancti Concilij Hactenus Salzedo.

8. d. Appellatio.] Suspendiua scilicet, & non deuolutiua,

vt per Villadieg. in speculo visitat. fol. 35. num. 31. Erasmi, à Cochier de iurisd. Ordin. part. 2. q. 14. num. 5. Thom. Valasc. allegat. iuris tom. 1. alleg. 70. num. 5. in fine, contra Gonzal. Mendez de Cabedo diuers. argument. lib. 1. cap. 19. a num. 8. existimantem in causa visitationis effectum suspensiuum appellationis tolli solum vbi agitur de correctione morum. Verum hac in re optime Narbona l. 59 gloss. 1. num. 148. tit. 4. lib. 2. Recopil. distinguit inter sententiam diffinitiuam, & interlocutoriã, itaut in causis visitationis à sententia diffinitiuã quoad effectum suspensiuum tantum appellari prohibeatur, supr. sess. 22. cap. 1. de reformat. à sententia autem interlocutoriã in causis visitationis non solum quoad effectum suspensiuum, sed etiam quoad effectum deuolutiuum appellatio interdicitur, & refert quod proposito dubio in sacra Congregat. An quod statuitur decreto Concilij sess. 13. cap. 1. ne in causis visitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, nec non criminalibus ab Episcopo ante diffinitiuam ab interlocutoriã, vel alio quocunque grauamine appelletur, ita intelligendum sit vt nullatenus appellari & cognosci possit de grauamine huiusmodi, vel potius quod citra præiudicium cursus causæ coram Episcopo, possit Metropolitano cognoscere de grauamine ante diffinitiuam, & ad effectum prædictum absque vlla inhibitione mandare simpliciter quod sibi transmittatur copia processus expensis appellantis? Respondit non posse Metropolitano cognoscere de grauamine ante diffinitiuam, nec mandare vt sibi transmittatur copia processus.

Si in visitatione appellari contigerit ab Episcopo suffraganeo, etiam tanquam Sedis Apost. delegato, debere appellari ad Metropolitanum quoad effectum deuolutiuum, non quoad suspensiuum, refert decifum Piasc. d. cap. 3. num. 61. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. visitatio §. 3. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 449. num. 2. prope fia. Ego ipse dicta allegat. 37. num. 35. & alleg. 92. num. 14.

Episcopus quando ex Concil. Tridentin. procedit vti Sedis Apostol. delegatus in causis, quæ sub eius iurisdic-tione non comprehenduntur, non potest ab eo nisi ad Sedem Apostol. appellari, neque ex hoc inferioribus iudicibus vllum sit præiudicium, refert decifum Garc. de benefic. part. 4. c. 5. num. 12.

Sen querela, &c.] Non posse Episcopum in visitatione recusari tanquam suspectum, dum tamen in ea processum non compleat, & se intra visitationis terminos contineat, sicut etiam in preparatoria inquisitione non posse vt suspectum recusari, neque probatione, vel allegatione suspicionis impediri quominus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem, & emendationem respiciat, visitatos, asserit decifum Garc. part. 3. cap. 2. num. 198. Gabr. Pereira de manu Regia part. 1. cap. 7. num. 18. Salgado de protecc. Regia part. 2. cap. 15. nu. 63. Mendez de Castro in praxi Lusitana part. 2. lib. 2. cap. 3. numer. 35. vbi cum Gabr. Pereira citato loco, subdit visitatorem posse tanquam suspectum recusari, quando ante visitationem fuerat iam iudicatus suspectus. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 61. §. 2. num. 7. & 8. vbi num. 34. fecus dicit si in visitando modum excesserit, refero Ego ipse d. allegat. 73. num. 38. vbi ad litteram transcripsi quoddam Breue Pauli V. fel. rec. super hoc transmissum Reuerendis. Episcopo Portugal. sub dat. 29. Octobris 1610.

Episcoporum iuri nihil est derogatum ob honorarios titulos, & priuilegia particularia, nisi, &c.

C A P V T X I.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Protozonarij an & quando exempti sint à iurisdic-tione Episcopi.

3 Protozonarij honorarij tam in ciuilibus, quàm in criminalibus causis fori priuilegio gaudet.

4 Referendarij de numero sunt exempti.

5 Referendarij cedunt præcedentiam Auditori Con-fidentiarum.

6 Subcollectores spoliatorum tam in officio, quàm post ab Ordinarij iurisdictione exempti sunt.

7 Subcollectores non possunt visitari nec corrigi ab Episcopo.

8 Oblati

- 8 Oblati privilegio & exemptione quando gaudeant.
 9 Capellani Regij exempti sunt à iurisdictione Ordinarij, si actu fuerint seruientes in Capellis Regijs.
 10 Fratres S. Ioannis Hierosol. possunt dare dimissiones clericis inservientibus in eorum Ecclesijs.
 11 Curam animarum exercentes etiam in Parochiali-

bus Hierosol. Religionis tenentur accedere ad Congregationes, quæ insu Episcopi ad casus conscientie differendos habentur.

- 12 Eques Hierosol. si incidat in excommunicationem can. si quis suadente, potest Episcopus præcipere omnibus Parochis, & Sacerdotibus ne eum admittant intra Ecclesias ipsi Episcopo subiectas.

^a Suprà sess. 6. cap. 3.

Quoniam privilegia ^a & exemptiones quæ varijs titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur, decernit sancta Synodus, ut si quando iustis, grauib, & ferè necessarijs suadentibus causis, aliquos honorarijs titulis ^a Protonotarijs, Acolytis, Comitibus Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiusmodi in Romana Curia, vel extrà insignibus decorandos esse placuerit, & necnon alios, cuiusque monasterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militijs, seu monasterijs, hospitalibus, collegijs, aut quocumque alio titulo assumi, nil ex ijs privilegij detractum esse Ordinarijs intelligantur, quo minus ijs, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinarijs ^b tanquam Apostolica Sedis delegatis, plenè in omnibus ^c & quo ad Capellanos Regios, iuxta constitutionem Innocentij III. quæ incipit, ^d Cum Capella, subiecti existant, ^e exceptis tamen ijs, qui prædictis locis, ^f aut militijs actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia viuunt, siue iis, qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat, non obstantibus privilegijs quibuscumque, ^g etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ verò privilegio residentibus in Curia Romana, vigore ^h Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent, ⁱ ea in ijs, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, sed Ordinarii iurisdictioni subiecti permaneant, non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

^b Cap. cum capella extra de priuileg. decret. lib. 5. tit. 3. c. 16.

^c Cap. diuina, de priuileg. in extr. comun.

1. **V**ide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 8. num. 1. & cap. 11. num. 1. & cap. 20. num. 16. Flamin. Paris. de resignat. benefice. lib. 3. quæst. 11. num. 5. Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 78. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 64. art. 4. & 9. 108. artic. 3. Aldrete in allegat. pro omnimoda Religionum exemptione part. 1. cap. 6. num. 2. Erasmi à Cochier de iurisdic. Ordinarij in exemptos part. 1. quæst. 18. num. 8. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure depromptas, & per Concil. Tridentin. innouatas, constit. 21. pag. 248. cum seqq. ubi innouari dicit cap. cum capella, de priuileg. per textum Concilij in præfenti, & vnum ac alterum multipliciter explicat, latè Modern. de supplicat. ad sanctissim. part. 2. cap. 15. à num. 13.

2. **a** Protonotariatus. An & quando Protonotarij exempti sint à iurisdictione Episcopi, vide Mandos. de signaturæ gratia, sub tit. Protonotarij, Anton. de Præfatis de iurisdic. Episcopi cap. 8. Erasmi à Cochier d. quæst. 18. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 74. num. 30. cum seqq. Sel. in select. canonic. c. 71. num. 2. ubi asserit in Papien. 14. Decembris 1630. fuisse decusum Protonotarium Apost. in civilibus esse exemptum quoad causas excedentes summam 25. ducatorum ex Bulla 8. Leonis X. quia Concilium in præfenti non derogat priuilegijs Protonotariorum, nisi in causis criminalibus.

3. Protonotarius honorarius tam in civilibus, quam in criminalibus causis fori priuilegio gaudet, etiam si Ecclesiæ non intersit, Sel. d. cap. 71. num. 3. attestans ita decusum sub die 9. Iulij 1626. & quamuis non sit adscriptus seruitio alicuius Ecclesiæ, ex eodem Sel. dicto loco, ubi refert sic fuisse resolutum in Toletana 27. Martij 1632. De Protonotarijs titularibus aliqua dixi in tract. de Canonicis c. 5. num. 54. & cap. 18. nu. 34. & nouissime in canonicis decisionibus verb. Protonotarius.

4. Referendarios de numero esse exemptorum dicit Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. Referendarij, subsunt tamen locorum Ordinarijs ratione beneficiorum, quæ habent in partibus, ut per Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 30. quem refero Ego ipse de officio & potest. Episcopi part. 3. alleg. 74. à num. 30.

5. Referendarios cedere præcedentiam Auditori Confidentiarum, tenet Sel. d. cap. 71. num. 8. asserens ita decusum per S. Congreg. Rit. sub die 6. Decembris 1621. Et illos extra Ecclesiā, præcedere debere Canonicis, & Disputatibus, asserit idem Sel. citato loco, attestans sic celsusse eandem S. Congreg. in Veronen. 6. Iunij, & 4. Iulij 1626.

Subcollectores spoliatorum tam in officio, quam post ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse, idque in vim Bullæ sanctæ mem. Gregorij XIII. resoluit Sel. d. c. 71. num. 10. ubi refert ita censuisse S. Congreg. Episcop. & Regul. in Egitanien. 15. Iulij 1616.

Subcollectores igitur non posse visitari, nec corrigi ab Episcopo referunt decusum Garc. de benefice. part. 3. cap. 2. num. 198. in 18. declar. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra l. 1. tit. 6. de visitat. num. 80.

^b Necnon alios cuiusque Monasterio oblatos, &c. Oblatos priuilegio, ac exemptione ita demum debere potiri si in forma iuris valida perpetuò, irrevocabiler, plenè & cum effectu se ipsos, & bona sua omnia, præsentia, & futura, nulla prorsus, quamuis minima, eorum portione, neque in proprietatem, neque in vsum fructum sibi reseruata Religioni obtulerint, & habitum aliqualem mutauerint, refero decusum Ego ipse in tract. de iure Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. paulo post. princ. in vers. de oblatis, ubi addo quod si omnia prædicta simul non concurrant, neque fori priuilegio, neque immunitate à secularibus exactionibus frui possent.

^c Tanquam Apost. Sedis delegatis. Vnde ex facto dicitur Sacram Congreg. in quadam controuersia Collegiatæ Ecclesiæ S. Michaelis Lucensis respondisse, quod licet visitari non posset Ecclesiā ratione fundationis, & donationis, vitæ exempta ab Episcopo ut Ordinario, visitari tamen posset ab eodem Episcopo tanquam Sedis Apost. delegato, ut refert Stephan. VVeyms d. constit. 21. num. 11. subdens eandem delegatorum Sedis Apost. potestatem adhuc attribuisse Tridentinam Synodum sess. 6. de reform. c. 3. & sess. 14. de reform. c. 4. Episcopis Diocesanis quoad ius visitandi, corrigendi, & puniendi indifferenter omnes non obstantibus quibuscumque exemptionibus, & priuilegijs, quia per illa iurisdictione Episcopalem voluit impediri non posse, & idem Stephan. VVeyms citato loco num. 12. aduertit quod quando Ordinarij delegatam iurisdictionem exercere voluit contra exemptos, consulto exprimunt in procedendo, cum in dubio sola ordinaria, non vero delegata iurisdictione processisse censeretur, & num. 13. affirmat eandem delegatam potestatem exercere non posse Vicarium generalem Episcopi vigore suæ ordinariæ iurisdictionis, neque Capitulum Cathedralis, Sede Episcopali vacante.

^d Et quoad Capellanos Regios, &c. Vide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. c. 11. nu. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. exempti, latè

latè Aloyf. Réc. in praxi part. 4. resol. 493. cum seqq. Steph. VVeyms d. confit. 21. n. 16. vbi dicit Capellanos Regios tunc demum vti posse exemptione ab ordinaria iurisdictione, si actu fuerint seruientes in capellis Regijs, non etiam si extra illas degant. Erasmi. à Cochier d. p. 1. q. 3. 2. n. 9. vbi subdit quod isti Capellani ratione beneficiorum, quæ alibi obtinent, subsunt Episcopo, & citat Mandos. de signatura gratia, tit. Exemptiones, in fine Zerol. in d. praxi Episcop. part. 1. verb. Exemptio §. 2.

De exemptione per summos Pontific. concessa Capellanis Regiæ Capellæ Vlixbonen. latè agit Cabed. de patronatibus Regiæ Coronæ, cap. 43. per tot.

Exceptis tamen ijs, &c.] Vide Fr. Eman. dicto tom. 2. quæst. 62. art. 14. & quæst. 67. art. 2.

10. Aut Militijs actu seruiunt. [Notat Stephan. VVeyms d. confit. 21. num. 9. pag. 255. Ordinum Militarium priuilegijs & exemptionibus gaudere non posse nisi actu Militiæ, & in domibus illius, & sub eius obedientia inferuientes, & quod probauerint se in ea legitimam emisisse professionem, alioquin Ordinarij Diocesani fundatam habebunt intentionem contra eos, & eorum clericos procedendi iuxta decreta Concilij Trident. sess. 6. c. 3. & sess. 14. c. 4. & hoc decreto, additque ex Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. exemptio q. 3. quod inferuientes Religioni S. Ioannis Hierosolymitani, vel alteri ex Militaribus eius exemptionibus non gaudent, nisi habuerint qualitates, & circumstantias sequentes. Primam, vt re ipsa, atque actu reali seruiant Ecclesiæ Ordinis Militaris exempti. Secundam, vt resideant in domibus sui Ordinis, & intra

septa illarum. Tertiã, vt sub obedientia Ordinis uiuant. Quartam, vt professionem fecisse debeant secundum regulam ipsarum Militiarum. Quintam, quod de premissis teneantur fidem facere, apud Ordinarij diocesani. Fratres S. Ioannis Hierosolymitani non posse dare dimissorias clericis inferuientibus in eorum Ecclesijs, ad eum finem vt possint ordinari, refert decisum Sel. d. e. 71. n. 15.

Curam animarum exercentes, etiam in Parochialibus Hierosolymitanæ Religionis, teneri accedere ad Congregationes, quæ iussu Episcopi ad casus conscientie differendos habentur, resoluit Sel. cap. 71. num. 17. attestans ita fuisse decissum sub die 4. Martij 1598.

¶ Etiam Religionis S. Ioannis Hierosolymitani, &c.] Vide Fr. Eman. quæst. regular. tom. 1. quæst. 65. art. 17.

Eques Hierosolymitanus suum Parochum publicè alapa percussit, & citatus ab Ordinarij, sua priuilegia opposuit, in quo casu refert decissum Sel. d. cap. 71. n. 20. non posse Ordinarium exercere vllam iurisdictionem, neque excommunicando, neque declarando excommunicatum, quia ex priuilegio exemptus est, vt in hoc decreto; tamen ex quo ipse ob talem percussorem incidit in excommunicationem can. si quis suadente diabolo, posse Episcopum præcipere omnibus Parochis, & Canonicis, & alijs Sacerdotibus, ne eum admittant intra Ecclesias ipsi Episcopo subiectas.

¶ Ea in his, qui beneficijs, &c.] Respectu beneficiorum Ordinarij iurisdictioni subsunt exempti, minimè inhibitione aliqua obstante, Seraph. decis. 595. Modern. de supplicat. ad Sanctiss. part. 2. cap. 15. num. 14.

De ætate, & qualitate suscipiendorum in Ecclesijs Cathedralibus,
& professione fidei, Officio, ac de residentia.

C A P V T XII.

1. *Ætas 25. annorum inceptorum requiritur in eo, qui ad dignitatem, cui animarum cura subest, promoueri desiderat.*
2. *Ætas incipit à die natiuitatis. ibid.*
3. *Curia iurisdictionalis in dignitate facit vt ad illam requirantur 25. anni incepti.*
4. *Dignitas principalis in Collegiata requirit ætatem 25. annorum inceptorum.*
5. *Archidiaconi, qui oculi dicuntur Episcopi, in omnibus Ecclesijs vbi fieri potest, eligendi qui sint Magistri, &c.*
6. *Archidiaconi qui verè animarum cura, & omni prorsus iurisdictione carent, non tenentur esse Doctores.*
7. *Archidiaconi apud Hispanos nullam habent iurisdictionem.*
8. *Scholastria conferenda est Doctori, vel Magistro, aut Licentiato in Theologia, seu iure Canonico, alijs prouiso est nulla.*
9. *Decanus nullo Trid. decreto iubetur, vt necessariò sit Magister, siue Doctor, aut Licentiatus.*
10. *Dignitas principalis in Ecclesia collegiata exempta non debet necessariò conferri Licentiato.*
11. *Dignitates in Cathedralibus, quibus nulla inest animarum cura, possunt habere minores 25. annis, dummodo non minores 22.*
12. *Canonici Regulares non comprehenduntur sub hoc decreto.*
13. *Coadiutor, & coadiutor possunt abesse tribus mensibus.*
14. *Anni viginti duo ad dignitates requisiti debent esse completi.*
15. *Dignitates in Collegiata prouidentur habentibus Barbes. Collect. in Concil. Trid.*
16. *atatem requisitam de iure communi.*
17. *Personatus habet quasdam prerogatiuas in Ecclesia post existentes in dignitate.*
18. *Doctores de professione fidei emittenda agentes.*
19. *Forma professionis fidei.*
20. *Professionem fidei emittere tenentur promouendi ad Episcopatus.*
21. *Prelati Regulares intra duos menses ab adepta possessione suæ præfecturæ ad emittendam fidei professionem tenentur.*
22. *Professionem fidei emittere non tenentur prouisus de parochiali, quæ olim habuit parochianos, sed nunc habere desit.*
23. *Professionem fidei emittere non tenentur qui non prouidentur de titulo parochiali, sed deputantur in parochijs ad exercendam curam animarum.*
24. *Terminus duorum mensium datus ad faciendam fidei professionem non currit prouisa, qui non accepit possessionem, quamuis per eum stet quominus illam adipiscatur.*
25. *Posseßio pacifica requiritur vt quis teneatur intra duos menses post eam fidei professionem emittere.*
26. *Professionem fidei emittere tenetur tam facere debens etiam post duos menses ab adepta pacifica possessione.*
27. *Professionem fidei facere coram vicario sufficit etiam Episcopo non impedito.*
28. *Professione fidei se fecisse probare tenetur prouisus quando Ordinarius super illam inquirat ex officio.*
29. *Professionem fidei emittere tenetur prouisi siue per obitum, siue per resignationem, non tamen prouisus de coadiutoria illa durante.*
30. *Professionem facere tenentur prouisi de Dignitatibus*

- bus & Canonicatibus in Ecclesiis cathedralibus tam secularibus, quam Regularibus.
- 29 Et tam subiectis, quam exemptis.
- 30 Professionem fidei facere non tenentur prouisi de Dignitatibus & Canonicatibus in Ecclesiis collegiatis.
- 31 Professio fidei potest fieri per procuratorem habentem speciale mandatum.
- 32 Professionem fidei non emittentes licet non faciant fructus suos, bene tamen lucrantur distributiones quotidianas.
- 33 Nisi emolumenta omnia consisterent in distributionibus.
- 34 Fructus decursos post lapsum duorum mensium à die adeptæ pacificæ possessionis non faciunt suos qui non emittunt fidei professionem, bene tamen decursos in ipsis duobus mensibus.
- 35 Fructus amissos ob non factam fidei professionem restituere non tenetur huiusmodi prouisi donec condemnentur.
- 36 Prouisus ante factam fidei professionem non potest haberi pro presente à Capitulo.
- 37 Fructus amissi ob non factam fidei professionem cui sint assignandi & applicandi.
- 38 Ordinarius non potest condonare fructus amissos ob non factam fidei professionem.
- 39 Possessionis effectum tantum impedit quoad fructuum perceptionem.
- 40 Professionem non emittentes non possunt quoad fructus retinendos se tueri reg. de annali.
- 41 Dignitas, aut Canonicus nullus debet fieri, nisi qui requisito Ordine sacro sit initiatus, quem illa dignitas, aut Canonicatus exigit, aut in tali etate ut infra tempus statutum initiari valeat.
- 42 Promotus ad dignitatem, præbendam, aut portionem debet in etate constitutus esse ut infra annum possit ad Ordinem requisitum promoueri.
- 43 Dignitatem, aut Canonicatum habentem Ordinem sacrum accipientes sine intentione illum assumendi an peccent mort.
- 44 Ordinem annexo, & susceptio non habet locum in collegiatis.
- 45 Ordo non est regulariter annexus Canonicatibus cathedralibus, sed potest annexio statuto, institutione, vel consuetudine fieri.
- 46 Canonicatus presbyteralis non dicitur etiam quod habeat annexum onus Missarum.
- 47 Canonicus, qui est Sacerdos, non ob id impeditur quin possit præbendam subdiaconalem retinere.
- 48 Canonicatum obtinens in cathedrali etiam ante factam ordinum distributionem debet esse constitutus in ea etate ut intra annum ad Subdiaconatum possit promoueri.
- 49 Canonicatus habens accessorie, & in perpetuum unitam parochialem, non assumit naturam parochialis.
- 50 Etas 14. annorum sufficit ad Canonicatus collegiarum Ecclesiarum.
- 51 Canonicatum & portionum dimidia pars Presbyteri esse debent, ceteri Diaconi ac Subdiaconi.
- 52 Episcopus non potest cogere ut omnes Canonici efficiantur Sacerdotes.
- 53 Dignitates omnes, & Canonicatum dimidia pars in cathedralibus Ecclesiis & collegiatis insignibus conferri debent Magistris, vel Doctoribus, &c. ubi id commodè fieri potest.
- 54 Collegiate insignes quæ dicantur.
- 55 Dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones in Cathedralibus, aut Collegiatis obtinentibus non licet vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse.
- 56 Statuti ex certa scientia, auctoritate Apost. confirmati vigore potest Canonicus ab Ecclesia quolibet anno ultra tres menses abesse.
- 57 Statutum ut una hora, vel duabus interessentes lucrentur massam grossam siue præbendam amissis distributionibus non valet.
- 58 Statutum quod interessentes una hora in uno mense ex nouem fructibus lucrentur amissis distributionibus nullum est, & tollendum.
- 59 Statutum quo seruitium 40. annorum Ecclesie præstitum liberet beneficiarium à residentia, validum est.
- 60 Consuetudo etiam inmemorabilis, minimè excusat à residentia.
- 61 Consuetudo introduci non potest ut Canonici qui una hebdomada intersunt diuinis officiis, possint lucrari distributiones sequentis etiam hebdomadæ.
- 62 Consuetudo valet ut quis in absentia quotidianas lucretur distributiones, si sciente, ac patiente, & tolerante Papa inducta fuerit.
- 63 Menses tres, quibus possunt Canonici quolibet anno à suis Ecclesiis abesse, debent continere 90. dies, & possunt accipi non solum continui, sed etiam interpolati.
- 64 Menses tres possunt Canonici quolibet anno abesse si constitutiones Ecclesie seruitium totius anni requirunt.
- 65 Canonicus tribus mensibus abesse volens minimè tenetur petere, vel obtinere licentiam Episcopi.
- 66 Dignitates, & Canonici tenentur ad residentiam nouem mensium.
- 67 Statutum, quo permixtum est Canonicis quatuor menses quolibet anno ab Ecclesia abesse si à Papa est confirmatum, non censetur derogatum.
- 68 Indultum Papæ tribuens vacationem duorum mensium Canonicis contra fundationem Ecclesie non intelligitur sublatum per hoc decretum.
- 69 Absentes à seruitio Ecclesie quibus penis puniantur.
- 70 Penarum gradus in hoc decreto præscripti necessario seruandi sunt antequam deueniatur ad priuationem ob non residentiam.
- 71 Priuatio ob non residentiam facta non obseruatis penarum gradibus in hoc decreto præscriptis est nulla.
- 72 Canonicos ad discendum cantum Gregorianum cogere potest Episcopus.
- 73 Distributiones quotidianæ quare sic dicantur.
- 74 Distributiones amittunt qui omnibus horis non interfuerint.
- 75 Canonicus absens ex priuilegio Papæ percipit distributiones.
- 76 Inquisitores contra hereticam prauitatem.
- 77 Collector generalis Camera Apostol. Subcollectores, Aduocati & procuratores fiscales.
- 78 Archidiaconus, vel Canonicus visitans Ecclesiam,

iura.

- intra, vel redditus ſue præbenda.*
- 79 Penitentiarius ſi dum recitantur diuina officia audiatur in Eccleſia conſeſſiones.
- 80 Theologus, ſeu obtinens præbendam theologalem diebus, quibus legit.
- 81 Concilio generali nomine Capituli intereſſentes.
- 82 Concilio Prouinciali, vel Synodali intereſſentes.
- 83 Animarum curæ incumbentes imminenti ſuæ dignitatis, vel Canonici.
- 84 Canonicus miſſus à ſuo Epifcopo ad viſitanda limina Apoſtolorum eius nomine, vel comitans ipſum Epifcopum.
- 85 Obſes datus ab Eccleſia, ac etiam reſſaliarum cauſa captus.
- 86 Abſens pro euidenti Eccleſiæ utilitate.
- 87 Abſens à ſeruitio Eccleſiæ pro deſenſione iurium ipſius Eccleſiæ.
- 88 Infirmus, qui perſonaliter diuinis officiis intereſſe non poteſt.
- 89 Infirmus quoad hanc effectum dicitur ille, qui ad Eccleſiam ſe conferre non poteſt.
- 90 Cæcus effectus.
- 91 Podagra laborans.
- 92 Medicinam ſumens.
- 93 Balnea petens, ſanitatibus cauſa.
- 94 Lepra vel alio morbo contagioſo coactus à ciuitate diſcedere.
- 95 Infirmi diſtributiones quotidianas lucratur, quamuis propria culpa in infirmitatem inciderint.
- 96 Infirmi diſtributiones lucratur ſi illi dum erant ſani conſueuerant intereſſe diuinis officiis.
- 97 Peſtis ex cauſa à ſua Eccleſia abſens.
- 98 Senio ita conſectus vt reſidere, & intereſſe diuinis non poſſit.
- 99 Abſens à choro, ac etiam à ciuitate ob metum ne occideretur ab inimicis, à Principe, &c.
- 100 Timens redire ad patriam, vel in ea commorari, ob bellum ciuile, aut externum.
- 101 Detentus per vim ab aliquo vt propterea non poſſit in Eccleſia diuinis intereſſe officiis.
- 102 Carceratus iniuſtè lucratur diſtributiones.
- 103 Exulatus iniuſtè non amittit diſtributiones quotidianas.
- 104 Excommunicatus iniuſtè pariter non amittit diſtributiones quotidianas.
- 105 Suſpenſus iniuſtè ab officio, vel beneficio.
- 106 Canonicus non eſt priuandus diſtributionibus quotidianis Eccleſia interdicta, aut polluta exiſtente.
- 107 Priuato iniuſtè debentur fructus, & diſtributiones quotidianæ.
- 108 Diſtributiones amiſſas ob non reſidentiam non poteſt Epifcopus aut Capitulum remittere, aut donare.
- 109 Canonicorum conſenſus non poteſt facere, vt qui non interfuit diuinis, habeat diſtributiones quotidianas.
- 110 Diſtributiones præteritas non poteſt remittere Epifcopus, aut Capitulum, quamuis abſit omnis fraus, & conuentio.
- 111 Canonici diuina per ſe, & non per ſubſtitutos adimplere debent.
- 112 Munera ſue dignitati, Canonici, aut Portionis incumbencia per ſe ipſum ſubire, & exercere debent.
- 113 Dignitas, & Canonicatus ſi ſint adinuicem, & eque principaliter vnita, illa obtinens vtriuſque onera ſubire per ſeipſum tenetur.
- 114 Dignitatem obtinens, cui vnita eſt Portio perpetua, & acceſſorie, illam obtinens non tenebitur ſeruare tanquam Portionarius.
- 115 Canonici cogendi ſunt ad perſonaliter canendum Miſſam illis diebus, quibus ex inſtituto, & legitima conſuetudine illius Eccleſiæ debent.
- 116 Canonici aſſiſtere tenentur Epifcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti in ciuitate tantum, licet extra cathedralem Eccleſiam.
- 117 Epifcopo Miſſam priuatè celebranti in Cathedrali non tenentur Canonici aſſiſtere.
- 118 Canonici tenentur pſallere ſeu canere in choro cum alijs ſub onere, & obligatione reſtitutionis diſtributionum.

Cum dignitates, in Eccleſiis præſertim cathedralibus, ad conſeruandam augendamque Eccleſiaſticam diſciplinam fuerint inſtitutæ, vt qui eas obtinerent pietate præcellerent, alijsque exemplo eſſent, atque Epifcopos opera, & officio inuarent: meritò, qui ad eas vocantur, tales eſſe debent qui ſuo muneri reſpondere poſſint. ^a Nemo igitur demceps ad dignitates quaſcumque, quibus animarum cura ſubeſt, promoueatur, niſi qui ſaltem xxv. ſuæ ætatis annum attigerit, & in Clericali Ordine verſatus, doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate, commendetur, iuxta Conſtitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranenſi promulgatam, quæ incipit, ^b Cum in cunctis, & Archidiaconi etiam qui oculi dicuntur Epifcopi, ſint in omnibus Eccleſiis, ubi fieri poterit, Magiſtri in Theologia, ſeu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. ^c Ad ceteras autem dignitates, & vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt, Clerici alioquin idonei, & viginti duobus annis non minores, aſciſcantur. ^d Prouiſi etiam de beneficijs quibuſcumque ^e curam animarum habentibus, & teneantur à die adeptæ poſſeſſionis, ^f ad minus intra duos meſes ^g, & in manibus ipſius Epifcopi, vel eo impedito, coram generali eius Vicario, ſeu Officiali, orthodoxæ ſuæ & fidei publicam facere poſſeſſionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent. ^h Prouiſi autem ⁱ de canonicatibus, & dignitatibus ^j in Eccleſiis cathedralibus, non ſolum coram Epifcopo, ſeu eius Officiali, ſed etiam in Capitulo idem ^k facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouiſi, vt ſuprà, & fructus non faciant ſuos, nec illis poſſeſſio ſuffragetur. ^l Neminem etiam deinceps ad dignitatē, canonicatū, aut portionem recipiant, niſi qui eo Ordine ſacro aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum, initiari valeat. ^m In omnibus verò Eccleſiis cathedralibus ⁿ omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem ^o Presbyterij, & Diaconatus, vel Subdiaconatus, ^p Epifcopus autem cum conſilio Capituli deſignet, ac diſtribuat, prout viderit expedire, ^q quibus quiſque Ordo ex ſacris annexus in poſterum eſſe debeat, & ita tamen, vt dimidia ſaltem pars

Barboſ. Collect. in Concil. Trid.

Aa 2 Presby-

a Seſſ. 22. cap. 2.
b Cap. cum in cunctis de elect. clem. 4. epist. 1. ad 1a cobum. Anacletus epist. cap. diaconi. 93. dist. 8. c. ad hanc de offic. Archid. lib. 1. decret. tit. 6. c. 7. ab Innoc. III. in 1. decret. tit. 23. c. ad hanc nos & alij. c. 4. Toletan. cap. 25. & 26. etiam sic prouidebatur. infr. in Bulla S. D. N. p. 14. super for. ma iurament. p. poſſeſſionis fidei. d. Cap. licet can. & cum ex eo. de elect. in 6. supra ſeſſ. 6. de reformat. c. 12.

Presbyteri sint; ceteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: ubi verò consuetudo laudabilior habet, ut plures vel omnes sint Presbyteri, omnino observetur. *77* Horratur etiam sancta Synodus, ut in prouinciis ubi id commodè fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars canonicatum in cathedralibus Ecclesijs, & Collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. *88* Præterea obtinentibus *88* in iisdem Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, *88* Canonicatus, præbendas, aut portiones, *89* non liceat vigore cuiuslibet statuti, *11* aut consuetudinis, *88* ultra tres menses, ab eisdem Ecclesijs quolibet anno abesse, *88* saluis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt: *88* alioquin primo anno priuetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ ac residentie fecit suos, quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, priuetur omnibus fructibus quo eodem anno lucratus fuerit: crescente verò contumacia, contra eos, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. *88* Distributiones verò, *88* qui statis horis interfuerint, *88* recipiant: *88* reliqui *88* quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretum quod incipit, Consuetudinem: quod sancta Synodus in vsum reuocat: non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. *88* Omnes verò diuina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia: *88* & Episcopo celebranti, aut alia pontificalia exercenti, assistere, & inferuire, *88* atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuoteque laudare. *88* Vestitu insuper decenti tam in Ecclesia, quam extra, assidue vtantur: *88* ab illicitisque venationibus, aucupijs, choreis, tabernis, lusuque abstineant: atque ea morum integritate polleant, ut merito Ecclesiæ Senatus dici possit. Cætera, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant, de quæ congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi: simulque de omnibus Ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi: Synodus prouincialis, pro cuiusque prouinciæ utilitate & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea verò Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Episcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

88 Supra, sess. 23, de reformatione, c. 1.

88 Sexti decreti, lib. 3, de clericis, non resid. c. 1. *88* sexti decreti, lib. 1, de consuetudine, cap. 11. *88* Sexti decreti, cap. 12, c. 4. *88* cap. licet, de electione, cap. 1, qui verò, de præbenda, c. quia nonnulli, de clericis, non resid.

88 Conc. Tur. 3, c. 8, Conc. Agath. c. 55, qui incipit Episcopus, cap. Episcopus, cap. 34, dist. tot. ut de vita & honeste, cleric. ex causa, in 6, & in clem.

DE materia huius decreti latè egi in meo tract. de Canonicis, & Dignitatibus, ex quo nonnulla hic transferenda duxi suis locis aptè distribuenda. & addo nouissimè Steph. Veyms ad consil. 2, ex antiquo iure de sumptibus, & per Concilium Trid. innouatas constitut. 3, pag. 23, cum seqq. ubi innouatur c. cum in cunctis, §. inferiora, de elect. per hoc decretum.

1. *a* Nemo legitur deinceps, &c.] Ad Dignitates quasque, quibus animarum cura subest, neminem promoueri posse, nisi qui saltem 25. ætatis suæ annum attigerit, ex hoc text. colligit Campan. in diuersis iuris canon. rub. 7, cap. 6, num. 22. Massob. in praxi habendi concursum, regul. 10, dub. 11, num. 24. secundum Romanam impress. Squillante de priuileg. cleric. cap. 4, num. 72. Nouar. in singul. iuris canon. conclus. 14. Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 1, tit. 10, nu. 15, ubi refert decissum in Coronen. sub die 4. Decembris 1627. ætatem incipere à die natiuitatis, non autem à die Baptismi, & sufficere dictum 25. ætatis annum inceptum. Ego ipse in collect. ad cap. cum in cunctis, §. inferiora, num. 30. de elect. & in tract. de Canon. cap. 13, num. 18, & refert Sel. ex d. Coronen. ætatem 25. annorum ad sacerdotium necessariam requiri in dignitate Ecclesiæ cathedralis, cui sit distributio Missæ cantatæ per trinum infra hebdomadam, cum habeat onus annexum, ac proinde teneatur per se adimplere, additque ex eua nullius 18. Decembris 1627. collationem de Ecclesia, vel dignitate, cui subest cura animarum ut valeat, requiri quod promouendus attingat vigesimum quintum annum.

Comprehendere etiam illas dignitates, quæ sunt capita illarum Ecclesiarum collegiarum, & quæ etiam essent exemptæ à iurisdictione Ordinarij, & habent tantum iurisdictionem in Canonicos, & deferuientes in illis Ecclesijs, refert decissum Garc. de benefic. part. 3, cap. 2, num. 181.

2. Et hoc procedere, etiam si cura iurisdictionalis sit, tenent Nauarr. consil. 4, num. 2, sub tit. de ætate, & qualitat. in utraque edit. Sayr. in floribus deciss. sub illo tit. deciss. 4, quos refero d. tract. de Canon. cap. 13, num. 20.

3. Vnde ad Dignitatem principalem in Collegiata requiri ætatem 25. annorum inceptorum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, resoluit Nicol. Garc. de benefic. p. 7, c. 4, num. 65, quem refero d. tract. de Canon. c. 13, num. 21, ubi num. 22, post Galet. & Campan. intelligo dispositionem huius decreti procedere si principaliter cura subest.

4. *β* Archidiaconi etiam, &c.] Archidiaconos, qui oculi di-

cuntur Episcopi, in omnibus Ecclesijs, ubi fieri potest, eligendos, qui sint Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico, ex hoc decreto colligit Benius de priuileg. iurisconsultor. p. 2, priuileg. 28, nu. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4, num. 68. Nicol. Garc. de benefic. 7, c. 7, num. 36. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 7, cap. 6, num. 41. Galignet de iure publico, lib. 3, tit. 21, nu. 1. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 238, a num. 2, & in deciss. curia Archiepiscopi Neapolit. deciss. 248, num. 4, & deciss. 305, num. 11, p. 4. Mofet in summa Theologia moralis, tract. 6, c. 7, num. 62. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico, tract. 1, c. 9, q. 55. Nouar. in singul. Canon. concl. 41. Sebast. in relect. de ecclesijs, hierarchia, disp. 12, §. 1, num. 9. Squillante de priuileg. cleric. c. 4, num. 109. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi, p. 3, alleg. 60, num. 60, & in tract. de Canonicis, cap. 5, num. 5.

De ijs tantum Archidiaconis, qui vel curam habent animarum, vel iurisdictionem, iuxta tit. de officio Archidiaconi, non autem de ijs, qui verè animarum cura, & omni prorsus iurisdictione carent, intelligunt, decissum referunt Anastaf. Germon. de indultis Cardinali. §. quibusuis, num. 4. Aloyf. Ricc. in praxi verisim. fori Ecclesiast. deciss. 473, in 1. edit. alias resoluit. 497, in 2. edit. Passec in praxi Episcopi, part. 2, c. 5, n. 20. Massob. in praxi habendi concursum, regul. 10, dub. 6, secundum Roman. impress. Nouar. d. concl. 41, num. 2. Nicol. Garc. d. c. 7, num. 41, ubi nu. 40, refert pariter resolutum huiusmodi Archidiaconos iurisdictionem contentiosam habentes debere esse Doctores, & promotos in publico gymnasio, alias gradus eis non suffragari ex Bula 63, p. 1, v. quod tradunt Massob. d. dub. 6, n. 6, & Nouar. ubi sup. n. 4. Squillante de priuileg. clericor. c. 4, n. 13, itaui Doctoratus ex priuilegio ad huiusmodi dignitatem nequaquam promoueri possit, ita Nouar. quæst. forens. lib. 1, quæst. 143, & ubi supra num. 5. Squillante d. cap. 4, num. 114, ubi nu. 115, post Menoch. de arbit. ca. 1, §. 425, nu. 42, & Aloyf. Ricc. p. 4, deciss. 248, tenet quod si ex Ecclesiæ consuetudine, potestas & iurisdictione, quæ competit Archidiacono, competet Archipresbytero, similem gradum Doctoratus deberet Archipresbyter assumere.

6. Sed iam hodie apud Hispanos cessare istam obligationem quod sint Doctores, aut Licentiati, cum eorum iurisdictione penè extincta sit, obseruant Nauarr. in man. cap. 2, §. num. 135. Vascónzell. in harmonia rubric. iuris canon. sub tit. de officio Archidiaconi in princip. Nicol. Garc. dicto cap. 7, a num. 37. Sebast. Cas. dict. §. 1, num. 10, quos refero dict. tract. de Canon. c. 5, num. 9. Angulan. de legib. lib. 2, controu. 4, nu. 10, dum ait Concilium in præfati de Archidiaconis mentio-

intentionem faciens, non habere locum, neque procedere in Archidiaconis huius temporis, quippe non sunt oculi Episcoporum.

7. Scholasticam conferendam esse Doctori, vel Magistro, aut Licentiatum in Theologia, seu iure Canonico, alias prouisionem esse nullam, probat hoc idem Concil. *sup. sess. 23. de reform. cap. 18. in fine*, ubi vide.
8. Decanum nullo Tridentini Concilij decreto iuberi, ut necessarii sit Magister, siue Doctor, aut Licentiatum in Theologia, vel iure Canonico, asserunt Nicol. Gare. *d. part. 7. cap. 7. num. 43.* Aloyf. Ricc. *in praxi aurea, resol. 238. in fine*, & *in decis. curia Archiepiscop. Neapolit. p. 4. decis. 248. num. 5.* Ego ipse de Canon. *cap. 7. num. 8.* & de officio Episcopi *d. alleg. 60. num. 61.*
9. Principalem Dignitatem in Collegiata Ecclesia, exempta, cui ordinaria iurisdiclio cum omnibus iuribus quasi Episcopilibus competit, non debere necessarii conferri Licentiatum, vel Doctori ut principale dignitatem in Cathedrali, referunt decem Nicol. Gare. *d. part. 7. cap. 7. num. 33.* Fr. Sigismund. a Bononia de elect. *dub. 63. num. 1. vers. quod autem*, Ego ipse de Canonis, *cap. 11. num. 4.*

10. *y* Ad ceteras autem Dignitates, &c.] Ad dignitates, vel personatus in Cathedralibus (Archidiaconatu tantum excepto, qui oculus Episcopi dicitur) quibus nulla inest animarum cura, aut ex consuetudine, statuto, vel privilegio, adfiscii sine dubio posse minores 25. annis dummodo non minores 22. per hunc text. tradunt Massob. *d. requis. 10. dub. 11. num. 24.* Nouar. *in singul. Canon. concl. 11.* Squillante de privileg. cleric. *cap. 4. num. 74.* quos refero in tract. de Canon. *cap. 13. num. 22.* & alios citauit de officio, & potest. Episcopi, *p. 3. alleg. 60. num. 65.*

11. *y* Vel personatus] Habere quasdam prerogatiuas in Ecclesia post existentes in dignitate, puta locum honorabilem in choro, processionibus, & Capitulis, tenent Petr. Gregor. *part. 1. iuris canonici, lib. 1. tit. 27. cap. 2. nu. 6.* Flamin. Paris. de resignat. benef. *lib. 1. quest. 1. num. 90.* & 91. Fulu. Pactan. de probat. *lib. 2. cap. 27. num. 23.* Filluc. in quest. moral. *tom. 3. tract. 1. cap. 1. num. 24.* Massob. *in praxi habendi concorsum, prelud. 16.* secundum Romanam impress. Monet. de consensu. *cap. 5. num. 85.* & alij quos refero de Canon. *cap. 4. num. 19.*

12. *y* Et viginti duobus annis non minores, &c.] Huiusmodi viginti duos annos ad dignitates requisitos debere esse completos, resoluit Nouar. *consil. 4. de arate, & qualitat. in viraque editione.* Sayr. *in floribus decis. sub illo tit. decis. 4.* Mandol. *in tract. de arate nu. cap. 5. num. 10.* Less. de iusticia, *lib. 2. cap. 34. num. 108.* ubi dicit illam formulam, *ut non sit minor viginti duobus annis*, insinuare annos viginti duos debere esse completos, Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 591. num. 9.* Nicol. Gare. *d. part. 7. cap. 4. num. 70.* Armendar. *in addit. ad recap. legum Nauarra. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 2.* Squillante *d. cap. 4. num. 75.* Massob. *d. requis. 10. dub. 13.* Nouar. *d. concl. 15. num. 2.* Ego ipse *d. alleg. 60. num. 66.* & de Canonis, *cap. 13. num. 22.*

Contra Emm. in Sa in aphorism. verb. beneficium, *num. 31.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. beneficia, §. 1. vers. ad dignitates*, Henni. *in sum. lib. 14. cap. 10. §. 10. in fine*, Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 5. quest. 3. in fine*, existimantes dictos viginti duos annos sufficere inceptos, & non requiri completos.

13. Quoad alias vero Dignitates in Collegiatis Ecclesijs existentes requisita etiam remanere in dispositione iuris communis, tenet decem Nicol. Gare. *ad regul. 8. Cancel. gloss. 9. n. 92.* Piafec. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 25. pag. 330.* Aloyf. Ricc. *in praxi varum fori ecclesiast. decis. 735. in 1. edit. alias resolut. §. 12. num. 3. in fine*, in 2. edit. & in praxi aurea *resolut. 259. nu. 2.* Nouar. *d. concl. 15. num. 2.* Squillante *d. cap. 4. num. 75.* Ego ipse de officio Episcopi *part. 3. allegat. 60. num. 67.* & de canon. *cap. 13. num. 23.* ubi ex Fr. Emman. refero Christophorum Velam Archiepiscopum Burgensem consulis dignitatem Scholasticæ collegiatae Ecclesiæ de Aguilar del Campo cuiusdam scholari, qui non habebat maiorem ætatem 17. annorum, & cum litigaretur, super hoc fuisse iudicatum collationem esse canonicam & iuridicam.

Barbos. *Collect. in Concil. Trid.*

Contra Nicol. Gare. *d. p. 7. cap. 4. num. 59.* & 62. cum seqq. & Armendar. *d. l. 7. de Episcopis num. 2.* existimantes, decemque referentes predictos 22. annos, qui desiderantur ad dignitates in Cathedralibus requiriti, etiam ad eas, quæ sunt in Collegiatis.

De professione Fidei.

y Prouisi etiam de beneficijs, &c.] De fidei professione faciendi, & qui ex præcepto Concilij Trid. in presenti, & constit. Pij V. ad eam emitendam teneantur, & de pœnis eorum, qui illam facere negligunt, vide Nauarr. *consil. 1. 2. 3.* & 4. de sum. na Trinit. in antiq. alias *consil. 7. 9. 10. 11.* & 12. de iureiur. and. in nouis, Sayr. *in floribus decis. sub d. tit. de sum. na Trinit. decis. 1. 2. 3.* & 4. Flamin. Paris. de resignat. benef. *lib. 8. quest. 9. a num. 121.* & *lib. 10. quest. 9.* Quarant. *in sum. Bullarij. verb. fidei professio.* Petr. de Ledesma *in sum. p. 2. tract. 1. cap. 4. conclus. 10.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 2. verb. fidei professio.* Piafec. *in simili praxi p. 2. cap. 5. num. 26.* Archiep. Bononien. *part. 2. in princ.* Vgolin. de officio Episcopi, *cap. 50. §. 16.* Aloyf. Ricc. *in collect. decis. part. 3. collect. 579.* & in decis. curie Archiepiscop. Neapolit. *part. 1. decis. 220. num. 2.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 2.* Nicol. Gare. de benef. *part. 3. cap. 3. latè Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 5.* Filluc. *tom. 3. tractat. 41. cap. 6. num. 5.* cum seqq. Nouar. *in singularib. canonic. conclus. 114.* cum seqq. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. *lib. 1. cap. 13. cum tribus sequentibus.* Viuan. *in praxi iurispatron. lib. 1. §. cap. 3. ex num. 23.* in ult. impress. Squillante de obligat. cleric. *p. 1. ex num. 86.* Hieron. Roderic. *in compendio quest. regular. resol. 67.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori eccles. cap. 48. num. 52.* cum seqq. Stephan. Vveym. ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. in nouat. *const. 3. num. 22. pag. 33.* Trullench *in expos. Decalogi lib. 1. cap. 1. dub. 8.* metipsum de officio, & potestate Episcopi *p. 3. allegat. 61.* & in tractat. de Canonis *cap. 17.* & in tract. de Parochis *cap. 4.*

Formam autem dicte professionis faciendi ordinavit Pius I V. in eius constit. incip. *Iniunctum*, sub dat. 1. lib. Novembris 1564. quam referunt Archiep. Bononien. *d. part. 2. in princ.* Quarant. *in sum. Bullarij. verb. fidei professio.* & Piafec. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 26. pag. 540.* Lauor. var. *lucub. tom. 1. tit. 4. cap. 16. num. 41.*

Promouendos ad Episcopatus, professionem fidei emitte re teneri, statuit Gregorius XIV. in constituto incip. *Onus Apostolica*, sub dat. 15. Martij 1591. pro vt referunt Vgolin. de officio Episcopi, *capitul. 1. §. 3. numero 1.* Nouar. *in singular. iuris Canonici. conclus. 114. numero 4.* Forma autem huius iuramenti traditur in Pontificali Romano Clementis VII. iussu edito *pag. 79.* & à Franc. Leone in thesauro fori eccles. *part. 2. capitul. 10. numero 15.*

Prelatos Regulares intra duos menses ab adepta professione sue præfecturæ ad emitendam fidei professionem teneri statuit Pius IV. *di. constit. incip. Iniunctum*, & per eam ita docent Nauarr. *consil. 2. de summa Trinit. in antiq. alias consil. 10. de iureiur. in nouis, Sayr. in floribus decis. sub illo tit. de summa Trinit. decis. 2.* Fr. Emman. *q. regul. tom. 2. quest. 72. art. 1.* Petr. de Ledesma *in sum. tom. 2. tract. 1. cap. 4. in fine*, Vgolin. *d. §. 16. num. 17.* Aloyf. Ricc. *in decis. Curia Archiepiscop. Neapol. decis. 83. num. 1. part. 4.* Nouar. *d. conclus. 114. nu. 3.* & 6. Trullench *in Decalog. lib. 1. cap. 1. dub. 8. num. 3.* Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. *lib. 1. cap. 13. n. 5.* Hieron. Roder. *in compendio questionum Regular. resolut. 67. nu. 2.* ubi subdit Religiosum adeptum prælaturam ex ignorantia, & inaduertentia omittentem fidei professionem non peccare, & immunem esse à pœnis præfate constit. Ego ipse *d. allegat. 61. num. 7.*

Contra Hieron. a Sorbo Capucin. *in compendio privileg. Mendicant. verb. professio fidei*, quem sequi videtur Sanchez *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. c. 5. num. 5.* existimantem hanc professionem fidei iam in usu non esse.

Et contra Sigism. a Bononia de elect. *dub. 50. num. 7.* dicentem posse excusari dictos Prelatos Regulares professionem non facientes in Religionibus, in quibus solitum non est fieri.

18. *Curam animarum habentibus, &c.*] Intelligendum esse de actuali, non vero de habituali, resoluit Anton. Ricciul. d. lib. 1. cap. 14. ubi subdit prouisum de parochiali, quod olim habuit parochianos, sed nunc habere desijt, non tamen professionem fidei emittere, & cap. 15. resoluit prouisum eo casu non tamen emittere fidei professionem si contingat parochialem habitum ad priorem statum reuocari, videlicet quia parochiani redeunt ad habitandum, refero Ego ipse de officio & potestate Parochi, cap. 4. num. 9.
19. Et non procedere in ijs, qui non prouidentur de titulo parochiali, sed deputantur in parochijs ad exercendum curam animarum, cuiusmodi sunt plures in Regnis Hispaniarum, tenet Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 59. ubi nu. 61. limitat, nisi essent deputati a laico, cui competit ius nominandi ad exercitum curæ.
20. *¶ Teneantur a die adeptæ possessionis, &c.*] Ergo terminus duorum mensium datus ad faciendam fidei professionem non currit prouisio, qui non accepit possessionem, quamuis per eum stet quominus illam adipiscatur, ut per Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 32. Anton. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 50. Ego ipse de officio Episcopi part. 3. alleg. 60. num. 25. & de Canonicis cap. 17. num. 17.
21. Addit Ricciul. d. cap. 13. num. 62. quod ad effectum ut incipiant currere huiusmodi duo menses, non sufficit fuisse adeptam possessionem, sed requiritur possessio pacifica, & num. 63. subdit possessionem dici pacificam ad istum effectum si sit pacifica respectu curæ, in cuius exercitio non fuerit statim turbatus de iure, vel de facto, sed in eo stent sine turbatione per unum, vel duos menses sine molestia, quamuis illa pacifica possessio deinde non duret continuè, nec sit pacifica respectu omnium fructuum, seu maioris partis ipsorum.
- ¶ Ad minus intra duos menses.*] Vide Tamburin. de iure Abbatum tom. 1. disput. 8. quæst. 3. num. 9. metipsum de Canonicis cap. 17. num. 15.
22. Sed cum hic terminus non apponatur ad finiendam obligationem, sed ad remittendam penam, ideo facere debentem teneri etiam post illum professionem huiusmodi emittere, resoluit Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 119. num. 7. Petr. de Ledesma d. cap. 4. post 10. conclus. diff. 6. Nicol. Garcia d. p. 3. c. 3. num. 29. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. p. 1. decis. 220. num. 4. Azor. d. p. 2. lib. 7. cap. 2. q. 5. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 37. Squillante de obligat. Cleric. part. 1. num. 96. Iul. Lauor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 22. num. 6. Tamburin. d. q. 3. num. 9. Ego ipse de officio Episcopi part. 3. allegat. 61. num. 22. & de Canon. cap. 17. num. 16.
23. *¶ In manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, &c.*] Sufficere tamen professionem huiusmodi facere coram Vicario, etiam Episcopo non impedito, tenet Nicol. Garc. d. p. 3. cap. 3. num. 33. Filluc. in quæst. moralib. tract. 41. cap. 6. num. 8. Squillante d. p. 1. num. 92. Ego ipse d. alleg. 61. num. 16. & de Canon. cap. 17. num. 3. aduertentes hæc verba text. solum poni ad monitionem, & denotandum convenientius esse eam facere coram ipso Episcopo cessante impedimento.
24. *¶ Fidei publicam facere professionem.*] Quam prouisus fecisse tenetur probare quando Ordinarius super illa inquit ex officio, ut per Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 3. num. 48. cum seqq. Ricciul. d. cap. 13. num. 40. quos refero de Canonicis cap. 17. num. 18. Emissa autem creditur si pars dicat illam fecisse, dummodo collatio beneficii sit decennalis, prout tenet Aloyf. Ricc. in praxi fori eccles. decis. 681. in 1. edit. alias resolut. 580. in 2. edit. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 8. c. 3. a num. 24. Ego ipse d. alleg. 61. nu. 21. & de Canon. d. cap. 17. num. 19.
25. *¶ Prouisus autem, &c.*] Siue per obitum, siue per resignationem, ut tenet Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 3. quæst. 9. in princip. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 17. siue Sede Episcopali vacante, secundum Nicol. Garc. d. p. 3. cap. 3. num. 24. Squillante d. part. 1. num. 94. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 15. Ego ipse dict. allegat. 61. num. 17. & 18. & dict. tractat. de Canon. cap. 17. num. 9. qui etiam asserunt hoc casu non sufficere facere huiusmodi professionem coram Capitulo, sed coram eius vicario. Non tamen in prouisio de coadiutoria illa durante locum habere asserunt Nicol. Garc. part. 4. cap. 5. num. 7. Ludouic. a Sarauia de iurisdic. Aduent. quæst. 29. num. 37. Ego ipse de Canonicis cap. 17. num. 12.
- ¶ De Canonicatibus, & Dignitatibus, &c.*] Non sic de Portionarijs, capellanijs, & alijs beneficijs inferioribus, ut per Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 3. num. 13. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 5. sub num. 1. Ricciul. d. lib. 1. c. 23. num. 57. quos refero d. cap. 17. num. 13.
- ¶ In Ecclesijs Cathedralibus.*] Tam secularibus, quam 26. Regularibus, ut per Nicol. Garc. d. p. 3. cap. 3. num. 16. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 13. quos refero Ego ipse d. tract. de Canonicis cap. 17. num. 6.
- Et tam subiectis, quam exemptis, Nauar. conf. 1. de sum. Trinit. in antiquas conf. 9. de iure iur. in nouis. Sayr. in floribus decis. sub illo tit. de sum. Trinit. decis. 1. in fine. Petr. de Ledesma in sum. p. 2. tract. 1. c. 4. diff. 9. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 21. Aloyf. Ricc. in collect. decis. collect. 579. ampl. 1. Vgolin. de officio Episcopi cap. 50. §. 16. num. 2. Sanch. d. cap. 5. nu. 2. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 14. Ego ipse d. alleg. 61. num. 5. & d. tract. de Canonicis cap. 17. num. 7.
- Non procedere igitur in Ecclesijs Collegiatis tradunt 28. Nicol. Garc. dict. cap. 3. num. 13. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 56. Squillante d. p. 1. num. 89. Ego ipse d. allegat. 61. num. 15. & d. tractat. de Canonicis cap. 17. num. 14. Trullench d. dub. 8. num. 2.
- Contra Zerol. in praxi Episcopi part. 1. verb. beneficium §. 5. disto 4. & Vgolin. d. §. 16. num. 3. existimantes Dignitates Ecclesiasticas Collegiarum teneri fidei professionem emittere.
- ¶ Facere teneantur.*] Per se ipsum, aut procuratorem, 29. cum speciali mandato ab eo constitutum, ut asserunt Nauar. conf. 4. sub num. 2. de summa Trinit. in antiquas conf. 11. de iure iur. in nouis. Petr. de Ledesma d. p. 2. tract. 1. cap. 4. post 10. conclus. diff. 6. Zerol. in praxi Episcopi p. 2. verb. Fidei professio. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 5. num. 7. Campan. d. rub. 8. cap. 3. num. 19. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. a nu. 21. Viuian. d. lib. 1. cap. 3. num. 27. Nouar. in singular. canon. sing. 114. num. 8. in fine. Tamburin. de iure Abbatum tom. 1. disput. 8. q. 3. num. 11. Iul. Lauor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 22. num. 2. Ferentil. in annot. ad decis. 522. Buratti num. 16. late, & eleganter Masfobr. in tract. de Synodo diocesana cap. 4. dub. 40. per tot. secundum Romanam impress. Ego ipse d. alleg. 61. num. 20. & d. tract. de Canonicis cap. 17. num. 5. Rot. in Varmien. Canonicatus 13. Junij 1608. coram bona mem. Card. Sacratio, ubi etiam fuit dictum speciale mandatum ad hoc censeri datum non solum quando datur expressum ad faciendam fidei professionem, sed etiam ex mandato ad capiendam possessionem Dignitatis, vel Canonicatus.
- Capiti addit. ad d. conf. Nauarri 11. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. proam. num. 169. vers. similiter. Squillante d. p. 1. num. 91. Vgolin. de officio Episcopi cap. 50. §. 16. num. 1. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 1. dub. 8. num. 6. Nicol. Garc. d. p. 3. c. 3. num. 75. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 166. num. 22. nimis acriter Fr. Sigism. a Bononia de elect. dub. 50. num. 3. existimantes absque bono fundamento fidei professionem debere fieri per se ipsum, adeo ut non sufficiat fieri per procuratorem, quorum fundamentis late, & eruditè respondet Masfobr. d. dub. 40.
- ¶ Fructus non faciant suos.*] Sed bene distributiones quotidianas, quæ dantur ratione ministerij, & seruitij personalis, ut per Azor. d. part. 2. lib. 7. cap. 2. q. 3. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 2. proam. nu. 17. in 1. edit. alias §. 6. proam. nu. 170. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 5. collect. 1451. vers. infertur 6. & in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 112. p. 4. Galet. in margari. a casuum consciens. verb. presbiteri 2. Monet. de distribut. quotid. p. 1. q. 6. & 7. Trullench in Decalog. lib. 1. c. 1. dub. 8. nu. 9. Vgolin. d. §. 16. nu. 5. vers. secundò. Stephan. Gratian. d. c. 166. n. 22. Nicol. Garc. d. c. 3. nu. 60. Campan. d. cap. 3. nu. 18. Nouar. in sing. Canon. concl. 115. nu. 3. ubi nu. 5. subdit idem dicendum de anniuersarijs defunctorum, Ricciul. d. lib. 1. c. 13. n. 51. metipsum d. alleg. 61. nu. 30. Rot. in d. Varmien. Canonic. 28. Aprilis 13. Junij. & 4. Febr. 1611. coram bona mem. Card. Sacratio.
- Addit Ricciul. in sape citato cap. 13. num. 55. quod quando beneficium, seu Canonicatus non haberet aliquos fructus, sed emolumenta omnia consisterent in distributioni-

tionibus quotidianis, tunc ut pœna adiecta per Concil. in præfenti possit in aliquo verificari, debet intelligi de distributionibus, ita post Sanch. & Garc. tenet Trullench d. dub. 8. num. 10.

32. Intelligenda esse verba supradicta de fructibus decursis post lapsum duorum mensium, non verò de decursis in ipsis duobus mensibus, concludit Nicol. Garc. d. p. 3. cap. 3. num. 3. 1. quem refero d. allegat. 61. num. 23. Et professionem factam post terminum duorum mensium elapsum non proficere ad recuperandos fructus post dictum terminum amissos, sed tantum ad querendum futuros, resoluunt Nauarr. confil. 4. de summa Trinit. in antiq. aliis confil. 11. num. 3. de iureiur. in nouis, Flamin. Parif. de resign. benefic. lib. 8. quest. 9. num. 122. Sanch. d. lib. 2. cap. 5. num. 10. Azor. d. cap. 2. quest. 3. Vgolin. d. §. 16. num. 4. Campan. d. rubric. 8. cap. 3. num. 17. Ricciul. d. lib. 1. cap. 16. num. 10. Ego ipse d. alleg. 61. nu. 26. & de canon. cap. 17. nu. 30. Rot. in Parmien. Canonatus 28. Aprilis, & 13. Iunij 1608. & 4. Februarij 1611. coram Cardin. Sacrato, ubi etiam fuit resolutum professionem esse manutenibilem, etiam post tempus præfixum ad faciendam professionem, & ideo tales possessiones iuari regula de triennali ad effectum ne possint molestari super titulum, scribunt Flamin. Parif. de resignat. benefic. lib. 10. quest. ultim. num. 4. & seqq. Sanchez d. cap. 5. num. 9. & Ricciul. d. cap. 16. num. 12.

33. Non teneri prouisum ut suprà fructus amissos ob non factam fidei professionem restituere donec condemnentur, seu sequatur sententia declaratoria, asserunt Nauarr. confil. 3. num. 1. de summa Trinit. in antiq. aliis confil. 12. num. 1. de iureiur. in nouis, Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 72. art. 3. Sanch. d. tom. 1. lib. 2. cap. 5. num. 10. Castr. Palao tract. 4. de Fide disp. 1. puncto 19. num. 16. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 1. dub. 8. num. 8. Ego ipse d. alleg. 61. nu. 28. dicentes hoc decretum esse pœnale, ac proinde etiam si penam ipsio iure irogetur, non obligare in foro conscientie.

Contra Azor. d. cap. 2. quest. 1. in fine, Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 45. Petr. de Ledesma d. part. 2. tract. 1. cap. 4. conclus. 10. diffie. 1. Vgolin. d. §. 16. num. 4. Ricciul. d. cap. 13. num. 43. existimantes intra dictos duos menses fidei professionem non emittentes ita fructus suos non facere, ut in conscientia teneantur illos restituere, etiam non interueniente aliqua sententia.

34. Neque ante factam fidei professionem prouisum posse haberi pro præfente à Capitulo, tradunt Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 50. Rot. in d. Queten. mercedis, Ricciul. d. lib. 1. cap. 16. num. 8. vbi num. 9. declarat, nisi forte hoc factum esset ex indulto Apostol. non solum explicitè concedendo ut possit percipere fructus ante factam fidei professionem, sed etiam implicitè, nempe si paulò post prouisionem concedatur sibi indultum de percipiendis fructibus in absentia.

35. Cui autem sint assignandi, & applicandi fructus amissi ob non factam fidei professionem, cum id Concil. non determinet, dubitari solet? Sed eos esse impendendos vel in vfus pauperum, vel in fabricam Ecclesiæ, sicut fructus eorum, qui non resident, per cap. 1. vers. si quis autem, sess. 23. de reformat. asserunt Azor. d. cap. 2. quest. 3. Vgolin. d. §. 16. num. 4. in fine, Sanch. d. cap. 5. num. 10. ad fin. & loquendo de Parochis firmant Læi. Zech. de benefic. & pension. cap. 13. num. 4. vers. quod si Parochiales, Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 13. num. 4. Flamin. Parif. d. lib. 10. q. 9. num. 123. & 124. Trullench d. dub. 8. num. 13. Nouar. d. concl. 115. num. 9. Nicol. Garc. d. part. 5. cap. 3. num. 36. vbi num. 30. subdit quod in dignitatibus habentibus fructus distinctos & separatos à mensa Capitulari, videtur amissos ob non factam fidei professionem esse restituendos, & applicandos fabricæ Ecclesiæ quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarij, per cap. 3. sess. 22. de reformat. refero Ego ipse d. allegat. 61. num. 31. & de Canon. cap. 17. num. 17.

36. Ordinarium non posse condonare fructus amissos ob non factam fidei professionem, quia ille minimè potest remittere pœnam inflictam à Concil. nisi in casibus ibi expresse permisis, resoluunt Nauarr. confil. 3. num. 1. de clerici. non resident. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 35. Trullench d. dub. 8. num. 15. Ego ipse d. allegat. 61. num. 32. & de canon. e. 17. nu. 28. Neque ante factam fidei professionem prouisum posse haberi pro præfente à Capitulo, asserunt Nicol. Garc. d. part. 5. cap. 3. num. 50. Rot. in d. Queten. mercedis impressa in fine, Monet. tract. de distrib. quotid. Ricciul. d. lib. 1. cap. 16. num. 8. vbi num. 9. declarat, nisi forte hoc factum esset ex indulto Apost. non solum explicitè concedendo ut possit percipere fructus ante factam fidei professionem, sed etiam implicitè, nempe si paulò post prouisionem

concedatur sibi indultum de percipiendis fructibus in absentia.

¶ Nec illis possessio suffragetur.] Non tollere omnino possessionem, nec excludere prouisos quoad titulum, & proprietatem, sed impedire possessionis effectum quoad fructuum perceptionem, tradunt Nauarr. confil. 5. in antiq. aliis 3. in nouis, de verb. signif. & confil. 7. nu. 8. de iureiurand. Sayr. in floribus decis. sub illo tit. de verb. signif. decis. 6. Flamin. Parif. de resign. benefic. lib. 8. quest. 9. num. 122. Sanch. d. lib. 2. cap. 5. num. 10. Azor. d. cap. 2. quest. 3. Vgolin. d. §. 16. num. 4. Campan. d. rubric. 8. cap. 3. num. 17. Ricciul. d. lib. 1. cap. 16. num. 10. Ego ipse d. alleg. 61. nu. 26. & de canon. cap. 17. nu. 30. Rot. in Parmien. Canonatus 28. Aprilis, & 13. Iunij 1608. & 4. Februarij 1611. coram Cardin. Sacrato, ubi etiam fuit resolutum professionem esse manutenibilem, etiam post tempus præfixum ad faciendam professionem, & ideo tales possessiones iuari regula de triennali ad effectum ne possint molestari super titulum, scribunt Flamin. Parif. de resignat. benefic. lib. 10. quest. ultim. num. 4. & seqq. Sanchez d. cap. 5. num. 9. & Ricciul. d. cap. 16. num. 12.

Quoad fructus tamen retinendos regula de annali se tueri non posse, nec longissimam possessionem illis prodesset quoad dictos fructus percipiendos, quando professionem non emiserint, decisum asserunt Flamin. Parif. d. lib. 8. quest. 9. num. 122. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 34. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 119. num. 7. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summ. Bullarij, verb. benefic. possessio, lit. B. in fine, Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapolit. decis. 220. num. 11. part. 1. Anton. Ricciul. d. e. 16. num. 13. Ego ipse d. allegat. 61. num. 26. & de Canonici, e. 17. num. 19.

Canonici, seu Dignitates an & quando, & sub qua pœna teneantur suscipere Ordines annexos suis Canonicatibus, Dignitatibus, Præbendis, seu Portionibus.

¶ Neminem etiam deinceps, &c.] Vide Flamin. Parif. de resignat. benefic. lib. 4. quest. 9. num. 10. Monet. de distrib. quotid. part. 2. quest. 19. num. 3. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 238. latè Nouarr. in sing. iuris Canon. conclus. 16. mentium in tract. de Canonici, cap. 16. per tot. Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Tridentin. innouatas, constit. 4. num. 3. cum seqq. pag. 39.

¶ Nisi qui eo Ordine sacro, &c.] Promotum ad dignitatem, præbendam, aut portionem debere in ea etate constitutum esse, ut infra annum possit ad Ordinem requisitum promoueri, resoluunt Zerol. in praxi Episcopi part. 1. verb. Canonici, vers. ad 2. Seraphin. decis. 318. num. 5. Monet. d. quest. 19. num. 9. vbi nu. 10. subdit prouisionem factam illi, qui hanc etatem non habet, nullam esse, & irritam. Et non satisfacere suscipientem Ordinem requisitum ante legitimam etatem, ne videatur ex delicto suo assequi, quod sine illo non fuisset assequutus, tradit Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. quest. 23. artic. 12. quem refert Hieron. Roderic. in compend. quest. regul. resol. 15. nu. 24. & Ego ipse d. cap. 16. num. 6. vbi num. 7. assero decisum sub die 13. Septembris 1631. annum de se promoueri faciendi ad sacros Ordines computari debere à die habitationis possessionis, dummodo per prouisum non steterit quominus antea possessionem perceperit. Quas autem pœnas incurrant præfati Ordines, requisitis infra annum non suscipientes, vide posita suprà e. 4. sess. 22. de refor.

Sed an accipientes Canonicatum, aut Dignitatem habentem annexum sacrum Ordinem sine intentione illum assumendi peccent, & teneantur ad restitutionem? Questio est dubia, quidam enim censent peccare mort. & ad fructuum restitutionem teneri, per cap. commissi, §. caterum, de elect. lib. 6. ibi, cum eos receperis fraudulenter, ita Jacob. de Graft. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 97. num. 35. Quintanad. Ecclesiast. lib. 4. num. 66. & dicit hanc sententiam sibi placere Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 4. ex num. 37. Alij verò existimant eos solum peccare mortaliter, non tamen teneri ad fructuum restitutionem, cum dispositio d. cap. commissi, §. caterum, sit odiosa, ac proinde sine identitate, vel maiortate rationis non extenden-

- denda extra casum suum. cap. pœna, de penitent. dist. 1. cap. odia, de regul. iuris, lib. 6. Sot. de iustit. lib. 10. quest. 5. art. 6. col. 2. vers. de alijs, Nauarr. in man. cap. 25. num. 118. & de horis canon. cap. 21. à num. 44. & que ad num. 57. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 45. num. 13. & 14. Gutier. canon. lib. 2. cap. 5. num. 24. Monet. d. quest. 19. num. 29. Sed has contrarias sententias componunt Nicol. Garc. d. cap. 4. nu. 41. Squillante de obligat. cleric. part. 1. num. 111. quos refero de Canon. cap. 16. num. 22.
42. *¶ In omnibus verò Ecclesijs Cathedralibus.*] Ergo non comprehendit Collegiatas Ecclesias, vt tenent Nauarr. conf. 3. de tempor. ordinat. in antiq. alijs consil. 5. de atate, & qualis, in nouis, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. beneficia, §. 5. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 4. à num. 36. Ciarlin. controuers. forens. cap. 38. à num. 1. Ego ipse de Canon. cap. 2. num. 28.
43. *¶ Omnes Canonici, ac portiones habeant annexum Ordinem, &c.]* Ergo Ordo illis regulariter annexus non est, sed potest annexo statuto, consuetudine, vel institutione fieri, Rot. decis. 221. num. 1. p. 1. recent. quam refero de Canon. cap. 16. num. 2.
44. *¶ Presbyterij.]* Non dicitur Canonici presbyteralis, etiam quod habeat annexum onus Missarum, Rot. decis. 366. num. 2. part. 2. recent.
45. *¶ Diaconatus, vel Subdiaconatus.]* Nec Canonici, qui est Sacerdos, ob id impeditur quin possit præbendam subdiaconalem retinere, Seraphin. decis. 924. nu. 1. quem refero d. cap. 16. num. 2.
- ¶ Episcopus autem cum consilio Capituli, &c.]* Quatenus vult per Episcopum cum consilio Capituli designari quibus quisque Ordo in posterum debeat esse annexus, triplicem habet declarationem, quas adducit Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, consil. 4. num. 6. pag. 39. Primam quod Episcopus cum consilio Capituli designare debeat, quibus beneficijs, vel Canonicatibus quisque Ordo debeat esse annexus, non quibus personis vel Canonicis, quia mandauit Synodus sacros Ordines annecti Canonicis ipsis, vt in posterum perpetua & continua foret factorum Ordinum assignatio non ipsis personis possidentibus Canonicatus; nec opus foret singulis vicibus noua assignatione, accedentibus nouis Canonicis. Secundam, quod Episcopus auctoritate istius Decreti non possit imponere omnibus Canonicatibus Ordinem Presbyterij, sed duntaxat sub hoc numero dimidia partis comprehensis dignitatibus, vel ijs, qui dignitatem obtinent. Tertiam quod in facienda distributione, seu designatione factorum Ordinum Episcopus teneatur duntaxat adhibere consilium sui Capituli, non etiam assensum eiusdem expectare, quia potest etiam inuito Capitulo efficere id, quod iudicauerit magis expedire. Equidem longe diuersi sunt in omni actu consilium petere, & assensum debere expectare, cap. cum olim, & ibi gloss. de arbit.
46. *¶ a. Quibus quisque Ordo ex sacris, &c.]* Obtenientem Canoniatum, in Cathedrali, etiam ante factam Ordinum distributionem, in ea saltem atate oportere esse constitutum, vt intra annum ad Subdiaconatum possit promoueri, referunt decem Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra, lib. 1. tit. 10. l. 1. de atate, nu. 6. & 7. Aloyf. Ricc. in d. praxi aurea resol. 239. Ego ipse d. part. 3. allegat. 60. num. 70.
47. *¶ Si neque ante, neque post Concil. Trident. vilius Ordo siue diaconalis, siue presbyteralis Canoniatui annexus fuerit, & Parochialis eidem Canoniatui accessorie, & in perpetuum vnita existeret, attendenda est natura Canonici, non autem Parochialis, & ita sufficit vt is, cui collatio facta est, sit in atate 22. annorum inceptorum, que in Canonici collatione requiritur, vt referunt decem Anast. Germon. de indultis Cardinal. verb. quibusvis, num. 6. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 7. cap. 6. num. 26. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. num. 4. Nouar. d. concil. 16. in fine.*
48. *¶ Ad Canonici Collegiatarum Ecclesiarum atatem annorum quatuordecim sufficere, probat text. in cap. super inordinato, iuncta gloss. verb. pueri, de præbend. Rebuff.* in praxi, tit. de dispensat. etat. num. 2. Monet. de distribut. quozia. part. 2. quest. 19. num. 14. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Canonici 3. pag. 29. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. num. 21. pag. 330. Aloyf. Ricc. in d. praxi aurea resol. 289. à num. 2. Squillante d. cap. 4. num. 64. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 591. num. 12. Marchin. de Sacram. Ordinis part. 5. tract. 1. cap. 2. num. 19. Castro Palao in opere moral. tom. 2. tract. 113. disp. 4. puncto 3. num. 18. Et Concilium Tridentinum nihil innouasse super illa atate promouendorum ad Canonici Ecclesiarum Collegiatarum, referunt decem Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. num. 92. Piafec. loco proxime citato, Armendar. d. l. 1. de atate, nu. 8. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 735. in 1. edit. alias resolut. 512. num. 3. in fine, in 2. edit. Ego ipse d. alleg. 60. num. 71.
- ¶ Ita tamen vt dimidia saltem pars, &c.]* Vide Zerol. 49. in praxi Episcop. part. 1. verb. Capitulum, §. 10. & verb. Canonici, §. 2. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 19. in princ. num. 1. vers. tertio.
- Episcopum non posse cogere vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes, sed sufficere si dimidia pars Canonici Presbyteri sint, ceteros verò Diaconos, aut Subdiaconos, refert decem Aloyf. Ricc. in d. praxi aurea, resol. 238. num. 2.
- ¶ Horatur etiam sancta Synodus, &c.]* Ergo non præcipit, vt per Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 7. num. 45. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 1. cap. 9. quest. 56. Molles. in summa Theologiae moralis, tract. 6. cap. 7. num. 65. Massobr. in praxi habendi concursus, requisit. 10. dub. 6. num. 7. Ego de Canon. cap. 2. num. 30.
- ¶ Et Collegiatas insignibus, &c.]* Quæ autem tales dicantur, ostendimus in collect. ad cap. vltim. num. 3. de verb. signif. & latè Massobr. in praxi habendi concursus, præf. 2. secundum Romanam impress. & in tract. de Synodo Episcopi cap. 4. dub. 14. num. 9. & faciunt quæ Nauarr. consil. 1. alijs 3. de verb. signif. Menoch. de arbit. casu 158. num. 4. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 6. collect. 235. vers. insignis, latè Loter. de re benefic. lib. 1. quest. 15. à princ. & præcipue à nu. 6. vbi ex Rota decis. 29. ex num. 5. part. 2. diuers. ait iudicem tutò pronuntiare super hac qualitate posse, si circumstantiæ tendunt ad multiplicem Ecclesie decorem, puta quia sit matrix, nobilis ex celebritate situs, antiqua, qui supra alios præcedentiam obtineat, si insignem structuram habeat, si referta sit magno numero ministrorum deferuentium, Ego ipse de Canonici & dignit. cap. 2. num. 18.
- De Residentia Canonici, & panis contra eam non facientes impositis.*
- ¶ Præterea obtinentibus, &c.]* Vide Nauarr. consil. 2. alijs 1. de cleric. non resident. Sayr. in floribus decis. sub illo tit. decis. 2. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 10. quest. 10. num. 62. Azor. institut. moral. part. 2. lib. 7. cap. 3. Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 2. num. 180. cum segg. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra, lib. 2. tit. 23. de residentia rub. an Canonici, vel alij habentes dignitatem teneantur residere in suis Ecclesijs, num. 8. cum segg. Sanctarel. var. resol. quest. 4. à nu. 19. Bonacin. de horis canon. disp. 2. quest. 5. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 9. metipsum in simili tract. part. 3. alleg. 53. num. 107. cum segg. nouissime Stephanus VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Tridentin. innouatas, consil. 11. pag. 88. cum segg. vbi innouari dicitur, cap. consuetudinem, de cleric. non resid. in 6.
- ¶ In eisdem Cathedralibus.]* Secularibus scilicet, nam Regulares Canonici nō comprehenduntur sub hoc decreto, possunt tamen abesse si causa sit rationalis, & absit licentia Prioris, vt refert decem Armendar. citato loco num. 118.
- ¶ Canonici, præbendas, &c.]* Coadiutorum, & coadiutorem posse abesse dictis tribus mensibus, resoluunt Nauarr. consil. 2. num. 6. de cleric. agror. Monet. de optione canon. quest. 8. num. 172. Sanctarel. d. quest. 4. num. 27. Ego ipse d. alleg. 53. num. 125.
- ¶ Non liceat vigore cuiuslibet statuti.]* Etiam iurati, nisi auctoritate Apostol. fuerit confirmatum ex certa scientia, vt decem attestantur Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 2.

- cap. 2. num. 197. in 1. & 3. declar. Armendar. loco proxime citato. num. 21. & 23. quos refero in tract. de Canon. cap. 23. numero 1. & 3.
57. Vnde statutum vt vna hora, vel duabus interessentes lucentur massam grossam, siue prabendam, amissis distributionibus quotidianis, nullum esse, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 329. in 1. declar. Armendar. d. loco num. 52.
58. Sic etiam statutum quod interessentes vna hora in vno mense ex nouem fructus lucentur, amissis distributionibus, nullum esse, & tollendum, adeo vt non interessentes omnibus horis in praedicto mense amittant illam tantam fructum, quam amitterent in illis octo mensibus singulis horis interessendo, non tamen incidunt in poenam huius decreti quasi abfuissent ultra tres menses, attestantur resolutum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 329. Armendar. d. loco num. 53.
59. Validum tamen erit statutum, quo cauetur seruitium quadraginta annorum Ecclesiae praestitum liberare beneficium a residentia, siue distributiones quotidianas in absentia, quamuis ipse non interfuit diuinis, vt resoluunt Cened. ad Sextum collect. 15. in fine, & Canon. quest. 1. num. 21. vers. sexto. Monet. part. 2. quest. 7. num. 21. & quest. 12. num. 61. & quest. 13. num. 41. Nicol. Garc. dict. cap. 2. num. 344. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 298. num. 19. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 9. vers. de senio. Bonacin. dict. quest. 5. puncto 6. num. 15. Ego ipse dict. alleg. 53. num. 117. me citato in illo loco Sanctarel. d. q. 10. num. 26.
60. *¶* Aut consuetudinis. Etiam immemoralis, quae minime excusat a residentia in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, sicut attestantur resolutum Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 2. num. 197. Armendar. d. loco num. 20. Sanctarel. var. resol. quest. 4. num. 33. qui citat metipsum dict. part. 3. alleg. 53. num. 115.
61. Vnde consuetudine introduci non posse vt Canonici, qui vna hebdomada interfunt diuinis Officijs, possint lucrari distributiones sequentis etiam hebdomade, quamuis illis non interfuit, resoluunt Azor. in suis. moral. part. 2. lib. 7. cap. 7. quest. 5. Sanctarel. d. quest. 10. num. 13. quos refero de Canon. cap. 23. num. 10.
62. Valebit tamen consuetudo vt quis in absentia quotidianas lucretur distributiones, si sciente, & patiente, ac tolerante Papa inducta fuerit, non vero illo tantum conueniente, vt per Duen. reg. 206. vers. limita quinq. Hoied. de incompar. benefic. part. 1. cap. 17. num. 13. Couar. lib. 3. var. cap. 13. num. 5. in fine. Cened. d. quest. 1. num. 24. Aloyf. Ricc. in collect. decif. collect. 159. Monet. de distrib. quotid. p. 2. q. 12. n. 45. & 46. Sanctarel. d. quest. 10. num. 16. quos refero d. cap. 23. num. 11. Prout etiam valebit consuetudo vt distributiones conferantur ijs, qui iussu suarum Ecclesiarum occupantur in computatione reddituum, vel sumptuum ipsarum Ecclesiarum, sicut resoluunt Monet. d. part. 2. quest. 11. num. 47. Cened. d. quest. 1. num. 68. Sanctarel. d. quest. 10. num. 18. Et quod dentur clericis senibus post septuagesimum annum, quamuis diuinis officijs non interfuit, secundum Monet. d. part. 2. quest. 12. num. 57. Sanctarel. var. resol. quest. 8. num. 14. Cened. d. q. 1. num. 17. Bonacin. d. quest. 5. puncto 6. num. 16. & alijs casibus, quos refero d. tract. de Canonici cap. 23.
63. *¶* Ultra tres menses, &c. Continere debent 90. dies, triginta pro quolibet mense, & possunt accipi non solum continui, sed etiam interpolati, vt resoluunt Menoch. de arbit. casu 50. d. num. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 1. in nu. 8. Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 2. num. 306. Sanctarel. var. resolut. quest. 4. num. 20. Ego ipse d. alleg. 53. num. 120. Dummodo tamen provideant Episcopi ne incidant in Natales, aut Pascha Domini, siue similes maximas solemnitates, prout decifum attestantur Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. priuatio §. 4. d. 2. praf. dub. 3. Nic. Garc. d. e. 2. nu. 316. Armendar. d. loco nu. 38. Ego ipse d. p. 3. allegat. 53. num. 119.
64. Decretum hoc dum concedit Canonici absentiarum mensium, esse intelligendum si constitutiones Ecclesiae seruitium totius anni requirunt, referant decifum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 312. Armendar. d. loco nu. 35. Ego ipse d. allegat. 53. num. 121.
65. Canonici his tribus mensibus abesse volens minime

teneretur petere, vel obtinere licentiam ab Episcopo. Ceterum quora pars Canonorum ab Ecclesia eodem tempore possit abesse ne debito seruitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopo iurisdictio est atque arbitrium, vt referunt decifum Zerol. part. 1. verb. priuatio §. 2. dub. 4. Galer. in margarita casuum, consuetud. verb. Canonici, Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 315. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 3. cap. 2. num. 21. & 22. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. resol. 392. num. 4. & 5. Armendar. d. loco num. 36. & 113. Ego ipse d. alleg. 53. num. 118. Sanctarel. d. quest. 4. num. 28. Alzedo de praestant. Episcop. dignit. part. 2. cap. 9. num. 40. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. e. 13. num. 12.

Vnde Canonici, & Dignitates teneri ad residentiam aliorum nouem mensium, referunt decifum Nicol. Garc. d. e. 2. nu. 198. in 2. declar. Armendar. d. loco num. 24. & eorum interessentia, preterquam in dictis tribus mensibus singulorum annorum, debet esse in omnibus diebus, & horis, ex Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 325. in 1. declar. Armendar. d. loco num. 47. Nihilque eis prodest quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesiae debitis horis inseruiant, prout attestantur resolutum Nicol. Garc. d. cap. 2. nu. 323. in 1. declar. Aloyf. Ricc. d. resol. 392. num. 2. Armendar. d. loco num. 42. cum seqq. Sanctarel. d. q. 4. num. 24.

Ad colligendum seruitium dictorum nouem mensium non sunt colligenda punctatura, quasi is, qui nouem partes punctaturarum ex duodecim habeant, seruitio nouem mensium debito satisfecerint, sed ipsi dies residentiae, & seruitij, siue continui fuerint, siue interpolati, numerandi sunt ad complementum dictorum nouem mensium, vt asserunt resolutum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 327. & Armendar. d. loco num. 51.

Vacantiae omnes vnius, aut plurium mensium quibus absentes distributiones percipere solebant, ultra tres in singulis annis, sublatæ sunt per hoc decretum, nisi absint ex causis a iure permixtis, preterquam si dictæ vacationes concessæ essent in fundatione, quæ non est sublata nisi Canonicatum fecerit omnes sint distributiones quotidianæ, ita Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 250. in 2. declar. Armendar. d. loco nu. 30. Fundationes enim, & confirmationes Apostolicæ non esse sublatas per hoc decretum, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 216. Armendar. d. loco num. 27. nec etiam privilegia Apostolica, Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 263. Armendar. d. loco num. 33.

Hinc statutum, quo permixtum est Canonici quatuor menses quolibet anno ab Ecclesia abesse, si a Papa est confirmatum, non censetur derogatum per hoc decretum, sed obseruandum est, vt referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 216. Armendar. d. loco num. 26.

¶ Saluis nihilominus, &c. Indultum igitur Papæ tribuens vacationem duorum mensium Canonici contra fundationem Ecclesiae, non intelligitur sublatum per hoc decretum, quod tantum reuocat constitutiones, quæ concedunt absentiam ultra tres menses, vt referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 263. Armendar. d. loco num. 33.

¶ Alioquin primo anno, &c. Vide Vgolin. de officio Episcopi cap. 19. in princip. d. num. 3. & §. 2. num. 7. Armendar. d. loco num. 98. metipsum d. p. 3. alleg. 53. num. 146. & de Canon. cap. 20. num. 15. Stephan. V Veyms d. constit. 11. nu. 1. Capata en el descursu de la obligacion de los Prelados part. 1. conclus. 9. num. 5.

Et his poenis subiicere illos, qui maiori seruitio Ecclesiae, quam nouem mensium sunt adstricti, si non resident, referunt decifum Nicol. Garc. d. e. 2. num. 144. Armendar. d. loco num. 107. Ego ipse dicta alleg. 53. num. 146. in fine, at Canonici simplices carentes prabenda, illis non subiicere resoluunt Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 11. in 1. edit. alias resol. 623. in 1. edit. quem refero d. alleg. 53. num. 147. & de Canonici cap. 20. num. 11.

Poenarum autem gradus in hoc decreto praescriptos necessariò seruandos esse antequam deueniatur ad priuationem ob non residentiam, asserunt resolutum Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 9. vers. necessario, quem refero d. alleg. 53. num. 148. Dummodo ante priuationem praecedat citatio personalis, cap. ex parte 11. de cleric. non resid. gloss. verb. in Canonibus in cap. quoniam frequenter §. si verò,

- verò, ut lite non cont. quam sequuntur Caputaq. decis. 375. nu. 3. & decis. 378. part. 2. Seraphin. decis. 1346. nu. 5. siue absens sit de licentia Episcopi, siue absque ea, cap. clericos, & ibi gloss. verb. redierint in cap. peruenit il. 2. de appellat. Seraphin. decis. 1548. nu. 5. & de utroque Rota in Origen. Decanatus 14. Martij 1622. coram R. P. D. Nauarro. Veram si personaliter citari non possit, quia ignoratur ubi sit, vel longe absit, ita ut commodè non valeat citari ad ipsum peruenire, debet in eius Ecclesia trina citatio edictum publicari (non sufficit enim vna citatio pro tribus) & post vltimum edictum per sex menses expectari, vt colligitur ex cap. ex tua, de cleric. non resid. quamuis iam hodie hoc tempus sit arbitrium iudicij, vt referunt decimum Nicol. Garc. d. cap. 2. nu. 155. Armendar. d. loco nu. 108. & 109. Card. Mantie. d. decis. 67. nu. 5.
71. Aliter autem factam priuationem esse nullam, resolunt Lael. Zech. de republ. Eccles. tit. de benef. nu. 6. vers. quod attinet verò ad praxim, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. priuatio §. 3. & 4. Piassec. in simili praxi part. 2. cap. 3. nu. 10. vers. necessario autem, Rot. in d. Origen. Decanatus coram R. P. D. Nauarro, Mantie. decis. 12. Nicol. Garc. d. c. 2. nu. 154. vbi nu. 155. subdit in personaliter citato non requiritur trina monitionem, sed sufficere vnam etiam extraiudicalem, quod etiam tenuit Rota coram Mantie. decis. 67. nu. 5. vbi nu. 6. asserit hoc decretum non asserere Episcopos, qui possunt procedere ad priuationem ob non residentiam, tamen illa temporum intervalla non fuerint obseruata.
72. Canonicos ad discendum cantum Gregorianum cogere potest Episcopus, & renitentes mulctare etiam pena non participationis distributionum quotidianarum, & subtractionis fructuum Aldan. d. tit. 8. nu. 15. vbi refert decimum in Tropien. 9. Maij 1620.
73. *vv. Distributiones verò, &c.* Distributiones quotidianæ quare sic dicantur, & earum appellatione quæ contineantur, dixi latè in tract. de Canonicis cap. 21. & ibi citatis addo Stephan. Vveymys d. constit. 11. nu. 5. vbi refert sic dici ab ipso actu distribuendi, cum quotidie & per singulos dies, immo etiam per singulas ferè horas distribuuntur, sed his dumtaxat, qui legumam qualitatem habent, & personaliter intersunt diuinis Officijs, vel saltem pro presentibus habentur ob iustam aliquam causam.
74. *xx. Qui statis horis interfuerint.* Id est, omnibus horis, quibus diuina celebrantur Officia, vt refert decimum Nicol. Garc. d. cap. 2. nu. 488. Item & Missæ conuenientia, vt ex declarationibus S. Congr. Rituum ostendimus d. tract. de Canon. cap. 34. nu. 1.
75. *xx. Reliquis.* Nisi priuilegio Pontificio muniantur, aut legitimo impedimento, vel necessaria causa detineantur, Vnde Canonicum ab Ecclesia, cui est adstrictus, absentem ex Pontificis priuilegio posse percipere distributiones quotidianas resoluunt Gemin. numer. 4. & Franc. nu. 3. in cap. vnic. de cleric. non resid. lib. 6. Cened. d. quest. 1. nu. 26. Sanctarel. var. resol. q. 10. nu. 1. Barth. a S. Fausto d. lib. 3. quest. 83. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 13. nu. 1. Episcopum verò non posse aliquem excusare a residentia, nisi iuxta dispositionem dict. cap. vnic. referunt decimum Nicol. Garc. d. cap. 2. nu. 407. & Armendar. d. loco nu. 84. Trullench. loco proxime citato.
- Ex priuilegio igitur Clementis VII. incip. Conuenit, sub dat. Nonis Augusti 1525. Auditores Rotæ percipiunt fructus, & distributiones suorum beneficiorum, in absentia ac si actualiter interessent diuinis Officijs, vt referunt Lael. Zech. de republ. Eccles. cap. 11. numer. 2. Cened. praxi. & canon. quest. lib. 1. quest. 1. nu. 63. Sanctarel. var. resol. quest. 11. nu. 1. Ego ipse d. part. 3. allegat. 53. nu. 155. & de Canonicis cap. 24. nu. 1.
76. Inquisitores contra hereticam prauitatem gaudent etiam priuilegio percipiendi fructus, & distributiones quotidianas in absentia in fidei fauorem à Paulo III. & Pio V. sibi concessis, vt per Roi. de priuileg. Inquisit. nu. 420. & in tract. de heret. sing. 96. Spin. in speculo testament. gloss. 3. princ. nu. 78. Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 2. nu. 356. Sanctarel. d. quest. 11. nu. 3. Cened. d. quest. 1. nu. 28. Ceuall. commun. contra commun. quest. 585. nu. 12. Antonin. Diana resol. moral. part. 4. tract. 8. resol. 71. in fine, Escobar. de nobilitate & puritate probanda part. 1. quest. 4. §. 6. nu. 71. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Ecclesiast. cap. 13. nu. 23. metipsum d. alleg. 53. nu. 156. & de Canon. cap. 24. numer. 2. vbi aduerto semotis his priuilegijs hoc illis minime competere.
77. Collector generalis Cameræ Apost. Subcollectores, Aduocati, Procuratores, Fiscales, & Notarij in causis spoliatorum, & aliorum iurium dictæ Cameræ, eorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absentia, ex priuilegio Sixti V. sub dat. 8. Maij 1590. vt referunt Monet. de distribut. quotid. part. 2. quest. 11. nu. 111. Sanctarel. d. quest. 11. nu. 6. Cened. d. quest. 1. nu. 64. Marcel. Vulpe d. cap. 13. numer. 28. Ego ipse d. allegat. 53. nu. 157.
78. Archidiaconus, vel Canonicus visitans Ecclesiam, iura, vel redditus suæ præbendæ, non amittit distributiones quotidianas, cum visitando prædicta iura, & loca feruiat Ecclesiæ in re vili, vt per Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 2. nu. 333. cum segg. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 7. quest. 10. Monet. d. quest. 11. nu. 63. Cened. d. quest. 1. nu. 136. Sanctarel. d. quest. 11. nu. 9. metipsum d. alleg. 53. nu. 163. & de Canon. cap. 24. nu. 4. Marcel. Vulpe d. cap. 13. nu. 29. Si verò non visitaret propriam Ecclesiam suæ diocesis, etiam si illam visitaret ex officio, & iure sibi competentis, tunc non poterit percipere distributiones, vt referunt decimum Monet. d. g. 11. nu. 63. Cened. d. quest. 1. nu. 36. & 74. Nicol. Garc. d. cap. 2. nu. 332. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra. lib. 1. tit. 6. l. 6. de visitat. nu. 81. & 108. Sanctarel. d. quest. 11. nu. 10. Ego ipse d. alleg. 53. nu. 126. Et hoc casu durante visitatione non potest Archidiaconus percipere fructus illius Canonicatus, quem obtinet ex dispensatione, vel ex illius Ecclesiæ consuetudine, stante quòd fructus Canonicatus distincti sunt à fructibus præbendæ, nisi pro tribus mensibus vacationis causa à Concilio permixtis, prout resolutum attestantur Nicol. Garc. d. cap. 2. ex num. 332. in 2. dub. & Armendar. d. l. 6. de visitat. nu. 82. aduertentes hæc de lucrandis fructibus locum habere, nisi extet Ecclesiæ consuetudo, vt Archidiaconus visitans nihil fructuum percipiat, quia ea seruanda erit.
79. Pœnitentiarius si dum recitantur diuina Officia audiat in Ecclesia confessiones, percipit quotidianas distributiones, vt referunt decimum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 498. in 1. edit. aliàs resolut. 389. nu. 5. & resolut. 477. nu. 6. in 2. edit. Salazar de Mendoca in libello de instit. Canonic. pœnitent. nu. 6. Vgolin. de officio Episcopi cap. 19. nu. 6. vers. tercio excipitur. & cap. 33. nu. 5. Monet. de distrib. quotid. part. 2. quest. 11. nu. 64. cum segg. Campan. in diuersis iuris canon. rub. 7. cap. 6. nu. 27. Barthol. a S. Fausto de horis Canon. lib. 3. quest. 74. Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 4. nu. 124. & seg. Bonacin. de horis Canon. quest. 5. puncto 3. §. 5. Raguc. de voce Canon. in Cap. quest. vltim. nu. 7. Sanctarel. var. resol. quest. 7. nu. 13. nouissime Stephan. Vveymys ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 11. nu. 23. pag. 102. Trullench in Decalogum lib. 1. cap. 8. dub. 12. §. 5. Castr. Palao tom. 2. disput. 3. puncto 9. §. 5. à nu. 1. Ego ipse d. part. 3. allegat. 53. nu. 160. & allegat. 55. nu. 30. Etiam si audiat Confessiones peccatorum venialium, & non referuaturum, ex Nicol. Garc. nu. 125. Moneta nu. 65. & Sanctarel. nu. 13. dictis locis; dummodo tamen intra Ecclesiam, non verò extra etiam infirmorum confessiones audiat, Nicol. Garc. in addit. ad d. part. 5. cap. 4. nu. 125. in fine, Ego ipse d. alleg. 55. nu. 32. Trullench d. §. 5. vers. non tamen.
80. Theologus, seu obtinens præbendam theologalem diebus, quibus legit, habendus est tanquam præsens in choro, non modò pro illis horis, vt si manè legat pro horis matutinis, & Missæ solemnibus, sed etiam pro tota die, & percipere potest distributiones quotidianas.

nas, ita declarante Gregorio XIII. decisum referunt Nicol. Garc. d. cat. 2. num. 118. Aloyf. Ricc. in d. praxi re- rum fori Eccles. resol. 386. num. 6. & resol. 389. num. 6. Nald. verb. distributiones. num. 9. Gonzal. ad reg. 8. Cened. §. 7. pro- p. num. 180. Armendar. d. tit. de residentia canonicorum. num. 68. Monet. d. part. 2. quest. 10. num. 27. & quest. 11. nu. 75. Bonacina d. quest. 5. puncto 3. §. 6. Sanctarel. d. quest. 11. nu- mer. 15. Ego ipse d. part. 3. alleg. 56. num. 8. Sanch. in consil. moralibus part. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 95. num. 5. Castro Palao in opere morali tom. 2. disputat. 3. puncto 9. §. 6. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 12. §. 6.

81. Concilio generali nomine Capituli interessentes lu- crantur distributiones quotidianas, ut resolunt Cosm. in pragmat. sanction. tit. de collation. §. 1. in gloss. nihil, in fine, Iacobat. de Concil. lib. 5. art. 6. ad fin. Rebuff. in praxi, part. 3. tit. de dispensat. de non resid. num. 34. Salzed. ad Ber- nard. in praxi. cap. 52. littera C. vers. quartus casus, Cened. d. quest. 1. num. 67. Sanctarel. d. quest. 11. num. 7. Ego ipse d. alleg. 53. num. 158.
82. Concilio provinciali, vel Synodali interessentes distri- butiones quotidianas percipere resolunt Salzed. ad Bernard. in praxi. cap. 52. littera C. vers. idemque pari ratione, Cened. d. quest. 1. num. 67. vers. idem pari ratione, Sancta- rel. d. quest. 11. num. 22. & quest. 10. num. 17. in princip. Bar- thol. à S. Fausto de horis canon. lib. 3. quest. 52. Vgolin. de potest. Episcopi p. 1. cap. 19. §. 2. num. 6. vers. primo excipitur.
83. Animarum curam incumbentes imminenti suae digni- tati, vel Canoniciatui, dum sunt in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercenda, quae spectant ad ipsam curam, distributiones quotidianas lucrantur, & tanquam praesentes in choro habentur, ut referunt decisum Fr. Leo in thesauro fori Eccles. part. 3. cap. 2. num. 24. Aloyf. Ricc. d. resol. 389. num. 4. Raguc. de voce Canon. in Capitulo quest. ultim. num. 6. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 335. Armendar. d. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de residentia Canon. num. 58. Cened. d. q. 1. num. 75. Zerol. in praxi Episcopi p. 1. verb. distributiones §. 3. vers. secundo debentur. Lei. Zech. de republ. Ecclesiast. c. 24. nu. 6. Barthol. à S. Fausto d. lib. 3. q. 76. Bonacina d. q. 5. punct. 3. §. 7. Sanctarel. d. q. 11. num. 11. Steph. V Veyms d. conf. 11. numer. 21. in praxi. Marchin. de Sacrament. Ordinis tract. 3. part. 2. cap. 35. sub num. 9. vers. idem dicendum, Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 13. num. 13. Trullench in Decalogum lib. 1. cap. 8. dub. 12. §. 7. Ego ipse d. alleg. 53. num. 127. Si vero haberent curam animarum in alijs Ecclesijs dum in eis residerent, ac Sacramenta administrant, non possunt percipere distributiones, quas perciperent si in Ecclesia Cathedrali, vel collegiata, in qua habent canonicatus, vel dignitates, residerent, ut resolunt Mo- net. d. quest. 11. num. 69. Sanctarel. d. quest. 11. num. 13. Bar- thol. à S. Fausto d. lib. 3. q. 76. Trullench d. §. 7. nu. 1. in fine.
84. Canonicus missus à suo Episcopo ad visitanda limina Apostolorum eius nomine, vel comitans ipsum Episco- po ad eadem limina, ex constitut. Sixti V. distribu- tiones quotidianas lucrantur, ita Aloyf. Ricc. in d. praxi re- solut. 389. num. 1. in 2. edit. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 349. Monet. d. part. 2. q. 8. num. 28. Armendar. ubi sup. num. 62. Franc. Leo d. cap. 2. nu. 23. Barthol. à S. Fausto d. lib. 3. q. 52. Sanctarel. d. quest. 11. nu. 14. Marcel. Vulpe d. cap. 13. nu. 27. Ego ipse d. alleg. 53. num. 159.
85. Obfess datus ab Ecclesia, ac etiam repressaliarum causa captus, & detentus, distributionibus quotidianis non priuatur, ut resoluit Monet. d. p. 2. q. 5. num. 56. cum seqq. quem refero Ego ipse d. allegat. 53. num. 165. Cened. d. lib. 1. q. 1. num. 21. vers. octauus casus, & de vi detento, aut prohibito ad Ecclesiam accedere, vide Steph. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 591. num. 36. ubi nu. 38. agit de ex- pulso praesertim sine sua culpa.
86. Absens pro euidenti Ecclesiae utilitate distributiones quotidianas non amittit, praecipue stante consuetudine quod Canonici Missus à Capitulo pro aliquo seruitio ipsius Ecclesiae, seu Capituli percipiat omnes fructus, & quotidianas distributiones, ut per dict. cap. unic. de cleric. non resident. libro 6. tenent Aloyf. Ricc. in dict. praxi reso- lut. 389. in 2. edit. Seraph. decisi. 1239. part. 2. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 362. Gutier. canon. lib. 1. cap. 1. numer. 148. Anton. Fabric. lib. 2. tit. 5. de prebenda num. 40. ubi ait iustam

absentiae causam ad lucrandas distributiones esse utilita- tem Ecclesiae, qualis est prosecutio litium, & procuratio communium negotiorum, Chopin. lib. 2. monasticorum tit. 3. num. 15. Vgolin. d. part. 1. cap. 19. §. 2. vers. 7. Trullench in De- calog. lib. 1. cap. 8. dub. 12. in princ. à num. 1. Armendar. d. lo- co num. 73. & 95. Barthol. à S. Fausto d. lib. 3. quest. 48. ubi in- telligit, si alias choro interesse solebat, & abest in eu- dentem suae Ecclesiae utilitatem, hoc est, manifestam, Stephan. V Veyms d. conf. 11. num. 21. pag. 100. in fine, ubi maxime dum euidenter apparet eum agere negotia in rem, & utilitatem Ecclesiae, nil fucate quaterere. Ego ipse d. alleg. 53. num. 171.

Absenti à seruitio Ecclesiae pro defensione iurium ipsius Ecclesiae, vel sui beneficii debentur fructus, & dis- tributiones, ita Nicol. Garc. in addit. ad tract. de benef. p. 3. cap. 2. num. 49. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 3. quest. 52. nu. 1. Rota coram Seraph. decisi. 1098. nu. 5. & in Asten. fructuum 15. Martij 1613. coram bona mem. Patriarcha Mantuano, & in Calaguritana fructuum, & distributionum 26. Martij 1614. co- ram bona mem. Vbi de sen.

Infirmus, qui personaliter diuinis Officijs interesse non potest, quotidianas percipit distributiones in absentia, ita probat c. 1. de cleric. non resid. lib. 6. resolunt Couarr. lib. 3. var. c. 13. n. 8. Nauarr. conf. 2. n. 3. de cleric. non resid. & de horis canon. c. 11. n. 10. Selu. de benef. part. 4. q. 6. num. 9. Enfe- de visit. lib. 1. c. 15. n. 25. vers. & infirmus, & cap. 20. n. 26. Thom. Act. in tract. de infirmis, p. 1. c. 50. n. 25. Hored. de incompat. be- nef. p. 1. c. 17. n. 15. Ludouic. Gom. in reg. de infirmis, q. 9. vers. 47. Gutier. canon. lib. 1. cap. 1. n. 140. Spin. in speculo testament. gloss. 9. princ. n. 30. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 3. c. 2. n. 3. Piafec. in praxi Episcopi p. 2. c. 3. n. 9. vers. infirmus, Carol. de Grassis de effectib. cleric. effectus 1. n. 1172. Vgolin. de officio Epi- scopi, cap. 19. §. 2. nu. 6. vers. excipitur, AZOR. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 7. quest. 10. Anton. Fabric. in praxi benef. lib. 2. tit. 5. de prob. num. 39. Cened. d. lib. 1. quest. 1. nu. 7. Marcel. Vulpe d. cap. 13. num. 19. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 8. nu. 2. cum seq. Nic. Garc. d. q. 3. c. 2. n. 563. Monet. d. p. 1. q. 5. n. 48. & q. 6. n. 1. Armendar. d. rub. de resid. Canon. nu. 75. Raguc. d. q. ultim. n. 8. Cened. d. q. 1. num. 7. Sanctarel. var. resol. q. 2. à princip. Bonacin. de horis canon. disp. 2. quest. 5. puncto 1. Bar- thol. à S. Fausto in simili tract. lib. 3. q. 26. Ego ipse d. alleg. 53. num. 166. nouissime Stephan. V Veyms d. conf. 11. nu. 15. ubi postquam retulit verba d. c. ult. de cleric. non resid. lib. 6. ubi, vel infirmitas, seu iusta & rationabilis necessitas corporis, vel euidens Ecclesiae utilitas, quarit, & explicat quae nam in- firmitas censeatur iusta? quae corporis necessitas ratio- nabilis? & quae utilitas Ecclesiae euidens? & late profe- quitur numeros seqq. & à nu. 16. dicit quod illa particula dis- iunctiua, seu, efficit ut mento duotare possimus an alia rationabilis, & corporalis necessitas faciat absentem lu- crari distributiones, quam quae est ex causa corporalis infirmitatis, & num. 18. concludit iustam, & rationabilem corporalem necessitatem subesse, quae absentem excu- set, & pro praesenti haberi faciat, non solum quando per inualitudinem grauem diuinis Officijs interesse nequit, sed etiam quando alia quauis necessitate impeditur cur minus corporaliter eisdem Diuinis interesse possit; puta per hostilitatem, per periculum latronum, per aqua- rum inundationem, per contagium, per exilium, per iniustam incarcerationem, & per alia similia impedimen- ta, quae non patiuntur corpus beneficiati Diuinis interesse.

Quoad hunc effectum infirmus dicitur ille, qui ad Ecclesiam se conferre non potest, quia est debilis in cru- ribus, seu tibijs, ut per Menoch. de arbitrar. casu 60. num. 14. & seq. Monet. d. q. 6. num. 16. Cened. d. q. 1. num. 13. Bar- tholom. à S. Fausto d. lib. 3. quest. 31.

Vel caecus effectus, ex eod. Monet. num. 16. & Cened. 13. dictis locis, Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 397. Trul- lench d. c. 8. dub. 8. num. 6. Aldan. in compendio canon. resol. lib. 2. tit. 8. num. 10. ubi refert sub die 20. Iulij 1629. fuisse reso- lutum Canonicum, qui lumen oculorum amisit, & pro- pterea Missas, & diuin. Officia celebrare non potest, distributiones quotidianas, & cetera emolumenta lu- crari, perinde ac si diuinis interesset.

Vel podagra laborat, ex eod. Monet. num. 18. & Cened. num. 13. cit. locis. Trullench in Decalog. lib. 1. c. 8. dub. 8. nu. 6.

Vel

92. Vel medicinam sumit, aut sanguine minuitur, Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 2. lib. 3. c. 1. §. 5. num. 10. Monet. d. p. 2. q. 6. num. 8. Cened. d. q. 1. num. 7. Barthol. à S. Fausto d. lib. 3. q. 39. Sanctarel. d. quest. 8. num. 4. Ego ipse d. alleg. 53. nu. 169. Steph. VVeyms d. confit. 1. 1. num. 15.
93. Vel sanitatis causa balnea, seu alium locum petit. Monet. d. q. 6. num. 10. Cened. d. q. 1. num. 11. Sanctarel. d. q. 8. n. 4. Trullench in Decalog. lib. 1. c. 8. dub. 8. num. 3. Ego ipse d. alleg. 53. num. 169.
94. Vellepra, aut alio morbo contagioso cogitur ab Vrbe discedere, Monet. d. q. 6. num. 11. Cened. d. q. 1. nu. 12. Sanctarel. d. q. 8. num. 5. Ego ipse d. alleg. 53. num. 170.
95. His omnibus infirmitatibus detentus posse distributiones quotidianas percipere, quamvis propria culpa in eas inciderint, resoluunt Petr. Nauarr. de restit. lib. 6. cap. 2. dub. 4. num. 239. Garc. d. par. 3. cap. 2. num. 363. Azor. d. e. 7. q. 11. Macign. de horis canon. c. 71. num. 58. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. distributiones §. 3. vers. 6. Cened. d. q. 1. nu. 8. Nald. in summ. verb. distributiones num. 11. Monet. d. q. 6. n. 12. Sanctarel. d. q. 8. num. 6. Barthol. à S. Fausto d. lib. 3. quest. 28. Gutier. canon. lib. 1. cap. 1. num. 138. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 17. num. 136. Marcel. Vulpe d. c. 13. num. 20. Trullench in Decalog. lib. 1. c. 8. dub. 8. nu. 4. Ego ipse d. alleg. 53. num. 168.
96. Et procedunt supra dicta si illi dum erant sani, consueuerant interesse diuinis Officijs, aliis secus, secundum Macign. de horis canon. cap. 71. nu. 56. Vazq. in opusculo de benef. c. 4. dub. 3. Monet. d. q. 6. num. 21. Cened. d. quest. 1. num. 9. Azor. d. cap. 7. quest. 11. Sanctarel. d. q. 6. num. 8. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum, verb. hora canonica, differ. 2. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 3. quest. 23. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 8. num. 5. metipsum dict. alleg. 53. num. 167.
97. Pestis ex causa à sua Ecclesia absens lucratur distributiones si pestis grassetur, & probetur legitima consuetudo quod distributiones huiusmodi dari consueuerint absentibus ex iusta causa. Ita Menoch. de arbitr. casu 153. nu. 10. Benzon. in speculo Episc. & Curator. lib. 1. disp. 1. g. 1. concl. 3. Monet. d. p. 2. q. 5. à num. 76. Bonacin. de horis can. disp. 2. q. 5. punct. 2. num. 7. Barthol. à S. Fausto in simili tract. lib. 3. q. 31. Cened. d. quest. 1. num. 18. Scip. de Rubeis in aphorism. Episcop. verb. pestis numer. 4. Anton. Fabric. d. lib. 2. tit. de prabend. num. 39. Homobon. de Bonis in resp. moralib. vol. 2. super sacramenta resp. 201. laté Ciarlin. controuerf. forens. c. 26. per tot. Ioan. Angel. Bossi. in discept. moralib. discept. 2. nu. 27. Ego ipse in tract. de Canonie. cap. 24. num. 40. & seq. Aldan. d. tit. 8. num. 11. vbi refert ita fuisse decifum in Mediolanen. 9. Nouembris 1630.
98. Senio ita confectus vt residere, & interesse diuinis non possit, modò aliàs interesse consueuerit, percipere debet quotidianas distributiones, sicut resoluunt, decifumque referunt Azor. d. lib. 7. cap. 7. q. 12. Franc. Leo d. c. 2. num. 27. Monet. d. part. 2. q. 7. Armendar. dict. loco num. 73. Cened. d. q. 1. num. 15. Aloyf. Ricc. d. resol. 389. num. 7. Sanctarel. dict. q. 8. num. 12. Barthol. à S. Fausto d. lib. 3. quest. 34. Stephan. VVeyms dict. conf. 1. 1. num. 20. pag. 100. Marcel. Vulpe d. cap. 12. num. 22. Ego ipse d. alleg. 53. num. 164.
99. Absens à choro, ac etiam à ciuitate ob metum ne occideretur ab inimicis, à Principe, & c. potest percipere quotidianas distributiones, modò interim curet Canonicatum resignare, vel permutare, aut rationem aliquam inire, qua & suæ, & Ecclesiæ indemnitati consultum sit, vide Couar. lib. 3. var. cap. 13. num. 8. vers. decimò eadem ratione, Azor. d. cap. 7. q. 11. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 351. Monet. d. p. 2. q. 5. num. 71. Anton. Fabric. d. lib. 2. tit. de prabend. num. 39. dum ait iustam absentie causam ad lucrandas distributiones esse necessitatem recedendi, vt tempore hostilitatis. Cened. d. q. 1. num. 20. vers. idemque iuris, Sanctarel. var. resol. q. 9. num. 2. Aldan. d. tit. 8. num. 12. vbi attestatur sic fuisse resolutum sub die 17. Septembris 1616. & 22. April. 1617.
100. Timens redire ad patriam, vel in ea commorari, ob bellum ciuile, aut externum, potest percipere distributiones, vt tenent Sfort. Odd. in tract. de in integr. restit. art. 9. n. 92. Menoch. de arbitr. casu 153. n. 12. Sanctarel. d. q. 9. n. 4.
101. Per vim ab aliquo detentus vt propter ea nò possit in Ecclesia diuinis interesse Officijs, lucratur distributiones quotidianas, vt resoluunt Nauarr. d. confil. 1. 1. num. 4. Iacob. de Graff. p. 2. cap. 15. num. 10. Azor. d. cap. 7. quest. 10. Monet. d. p. 2. q. 5. nu. 54. Cened. d. q. 1. num. 20. vers. quinto, Sanctarel. d. q. 9. num. 8. Trullench d. lib. 1. cap. 8. dub. 8. num. 6.
- Carceratus iniuste lucratur distributiones quotidianas si veniat absolendus, vt per Couarr. lib. 3. var. cap. 13. nu. 8. vers. undecimo, Nauarr. conf. 10. & 11. num. 3. & seq. de cleric. non resid. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decif. 9. Macign. de horis canon. cap. 71. num. 66. Læl. Zech. de rep. eccles. cap. 24. num. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 9. num. 15. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. distributiones §. 8. Ceuall. commun. contra commun. quest. 585. num. 15. Azor. in sit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 7. quest. 11. Armendar. d. tit. de residentia canon. num. 77. Anton. Fabric. d. lib. 2. tit. de prabend. num. 39. in fine, dum ait iustam absentie causam ad lucrandas distributiones esse impedimentum residendi, siue assistendi sine culpa absentis contingens, puta in iniuste carceratis, vel excommunicatis. Rot. decif. 168. p. 4. diuers. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 501. num. 49. Marcel. Vulpe d. c. 13. num. 24. Lotter. d. lib. 3. q. 27. num. 142. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 10. num. 2. vbi num. 3. limitat primo modo si antea diuinis interesse consueuerit: secundo modo si ob propriam culpam non fuerit in carcerem coniectus, etiam si postea falsis testibus crimen purgauerit, & in sui fauorem sententiam obtinuerit. Nald. verb. distributiones, num. 10. Grilenzon. conf. 165. per tot. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 362. Monet. d. p. 2. q. 5. num. 80. Bonacin. de horis canon. discept. 2. q. 5. punct. 2. §. 1. Barthol. à S. Fausto in simili tract. lib. 3. q. 32. Aldan. d. tit. 3. num. 15. vbi refert decifum sub die 9. Maij 1626.
- Exulatus iniuste non debet amittere quotidianas distributiones, vt docent Cou. d. cap. 13. num. 8. vers. decimò, Ceuall. d. q. 585. num. 16. Bernard. Sandoual. de officio eccles. p. 6. cap. 17. circa med. Cened. d. q. 1. num. 43. Sanctarel. d. q. 9. num. 6. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 591. num. 36. vbi intelligit quando tale impedimentum accidit absque culpa beneficiarij. Ego ipse de Canonie c. 24. nu. 44.
- Excommunicatus iniuste non amittit distributiones quotidianas si eo tempore, quo excommunicatio iniuste in eo lata fuit, præsens erat in loco sui beneficij, solutusque erat diuinis officijs ante impedimentum excommunicationis adesse, vt resoluunt Cou. d. cap. 13. num. 8. vers. caterum, Sayr. de censur. lib. 2. c. 5. num. 27. Auila eod. tract. p. 2. c. 6. disp. 1. dub. 1. concl. 1. Bonacin. in simili tract. disp. 2. q. 2. puncto 4. §. 2. num. 5. & de horis Canon. disp. 2. q. 5. puncto 2. §. 2. Barthol. à S. Fausto eod. tract. lib. 3. q. 36. Henricq. summ. lib. 13. cap. 13. §. 4. in fine, Surd. de aliment. tit. 1. q. 82. num. 15. vers. alias secur. Monet. d. p. 2. q. 15. num. 32. Castro Palao in opera mor. tom. 2. disp. 3. puncto 1. §. 2. num. 4. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 11. num. 2. Sanctarel. d. q. 9. num. 9. Ego ipse d. alleg. 53. num. 174. & in collect. ad cap. pastoralis 53. num. 14. de appell. vbi num. 15. ostendi à quo detecta iniustitia excommunicationis distributiones forsan amissas ipse repetat. Lotter. d. lib. 3. q. 21. nu. 139. Marcel. Vulpe d. cap. 13. num. 24. Ferentil. in annot. ad decif. 694. num. 10. tom. 3. decifio. num. Buratti. Quod intelligitur, nisi consuetudo adsit vt iniuste excommunicatus, vel aliàs legitime impeditus etiam absens ab oppido, vel loco ipsas lucratur, quam quidem seruandam esse tradunt Gutier. d. cap. 1. num. 141. Cened. d. q. 1. num. 49. in fine, vbi nu. 50. in principio, consultit vt dum pendet questio super iustitia, vel iniustitia censure, petatur fructus & redditus conseruari, vt consilio de iniustitia restituantur ipsi absoluto, cum hoc difficilius fieri possit fructibus iam consumptis.
- Suspensus iniuste ab officio, vel beneficio non amittit distributiones, vt docent Monet. d. q. 15. num. 46. Cened. d. c. 1. num. 59. Bonacin. d. puncto 2. §. 4. Sanctarel. d. q. 9. num. 13. Squilante de obligat. cleric. p. 2. num. 15. Ego ipse d. alleg. 53. num. 176. Stephan. Gratian. d. cap. 591. num. 38. Lotter. d. lib. 3. q. 27. nu. 139. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 11. nu. 3. Castro Palao tom. 2. disp. 3. puncto 1. §. 2. num. 9.
- Ecclesia interdicta, aut polluta existente, Canonicus non est priuandus distributionibus quotidianis, si interdicto, aut pollutioni causam non dedit; ita Cened. d. q. 1. num. 59. & 60. Bonacina d. puncto 2. §. 6. Sanctarel. d. quest. 9. num. 14. Trullench d. lib. 1. cap. 8. dub. 11. num. 8.

107. Priuato iniuste debentur fructus, & distributiones quotidianæ, ceteraque emolumenta, quæ præsentibus tantum, & interessentibus lucriferi consueuerunt pro toto eo tempore, quo ob dictam priuationem munera suo beneficio incumbenda obire, atque horis Canonicis interesse non potuit, vt tenet Aldan. d. tit. 3. num. 20. vbi attestatur sic fuisse resolutum à S. Congreg. Episcop. sub die 26. Maij 1625. & resoluunt citati Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 11. num. 5.
108. *pp* Quauis collusione, aut remissione exclusa, Non posse Episcopum, vel Capitulum remittere, aut donare amissiones distributiones ob non residentiam, per hunc text. tradunt Nauarr. de horis Canon. cap. 22. miscol. 14. num. 48. & cons. 5. num. 1. de cleric. non resid. Menoch. de arbitr. casu 429. num. 6. Piasce. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 3. in fine pag. 124. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 2. tit. 23. de resident. rub. an Canonici, vel alij habentes dignitatem teneantur residere in suis Ecclesiis. n. 90. & 91. Galet. in margarita casuum conscient. verb. distributiones 4. Sanctarel. var. resol. q. 13. num. 7. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 16. Ego ipse d. p. 3. alleg. 53. n. 140. Rot. in Hispan. distributionum 2. Maij 1633. coram Reuerendiss. D. meo Cocino Decano. est 1. in impress. post tract. de distrib. quotid. Alexandri Monet.
109. Consensus enim Canonicorum non potest facere vt qui non interfuit Diuinis, habeat distributiones quotidianas, & neque statuto, aut lege hoc potest constitui, si aut resoluunt Nauarr. de horis Canon. cap. 5. num. 20. & cap. 21. num. 63. Menoch. d. casu 429. num. 6. in addit. Mendez de Cabeldo diuersor. iuris argument. lib. 1. cap. 9. Bonacin. de Sacrament. disp. 4. quæst. ult. puncto 7. §. 5. num. 8. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore ecclæs. decis. 493. in 1. edit. alias resolut. 384. num. 7. in 2. edit. Immo nec totum Capitulum per consuetudinem potest concedere quod absens lucratur distributiones quotidianas, etiam si per momentũ temporis durauerit absentia, secundum Aloyf. Ricc. d. resol. 384. n. 8. Stephan. Gratian. discip. forens. c. 166. nu. 31.
110. Nec etiam eos posse remittere distributiones præteritas, quamuis absit omnis fraus, & conuentio, per hunc text. resoluunt Durant. de ritibus Eccles. lib. 3. cap. 25. nu. 5. Azor. d. lib. 7. cap. 7. q. 9. Sanctarel. d. quæst. 13. nu. 6. sub lara sententia glot. verb. suas, in c. vnic. de cleric. non resid. lib. 6. nisi sibi iam applicata, & tradita fuissent, vt per d. gl. verb. suas, & ibi Gemin. in §. qui verò n. 10. Nauarr. miscel. 59. de orat. n. 4. & 5. Azor. d. c. 7. q. 9. Monet. d. p. 3. q. 5. n. 6. Sanctarel. d. q. 13. n. 5. Barthol. à S. Fausto de horis Canon. lib. 3. q. 91.
111. *o* Omnes verò Diuina per se, & non per substitutos, &c.] Ita Rot. decis. 659. num. 3. p. 4. diuers. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 7. dub. 31. num. 3. Ego ipse in tract. de Canonicis cap. 31. num. 3. Et si factum sit aliquid statutum quod Canonici possint inferre per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, eius ratio habenda non est, quia est contra hoc decretum, vt per Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. Canonicus §. 5. Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 498. Rot. d. decis. 659. part. 4. diuers.
112. Obtenentes Dignitates, Canonicatus, vel Portiones in Ecclesiis, præferunt cathedralibus cuiuscunque qualitatis sint, tenentur munera eisdem Dignitatibus, Canonicatibus, & Portionibus in decantatione Missæ, Euangelij, Epistolæ & similibus functionum præstatione incumbere, & annexa per se ipsos subire, & exercere. Quod si aliquando aliquis legitimo impedimento detentus ea per se ipsum adimplere non poterit, tunc alios, eiusdem tamen ordinis, & gradus, non autem inferioris, Dignitates nempe alias Dignitates, Canonici Canonicos, & portionarij respectiue portionarios in sua quisque hebdomada, ne graduum & ordinum prærogatiue confundantur, deputare debent, idq; per Episcopum opportunis remedijs, etiam huius decreti vigore prouidendum erit, ita decisum refert Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 496.
113. Si Dignitas, & Canonicatus sint adinuicem, & æque principaliter vnita, cum vbi duo beneficia obtineantur, illa obtinens vtriusque onera subire per se ipsum tenetur, seus verò si vnio facta sit accessorie, & non æque principaliter idem etiam dicendum est si facta sit ad vitam obtinentium dumtaxat, quia per istam vnionem ad vitam non extinguuntur tituli beneficij vniti, ita attestat

Barbof. Collect. in Concil. T. 1. id.

aut resolutum idem Nicol. Garc. d. cap. 2. nu. 506. & 509.

Verum si Portio vnita sit Dignitati perpetuo, & accessorie, & per viam incorporationis, tunc quia per istam vnionem Portio desijt esse Portio, & eius titulus, & effectus, extinctus fuit, ac effecta est vnus tantum beneficium, obtinens Dignitatem, cui sic est vnita Portio, non tenebitur feruire tanquam Portionarius, nec subire onera alias competentia ratione Portionis, vt censuit Rot. in Burgen. seruitij Decanatus 13. Iunij 1594. coram Littia, quam refert Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 509.

Canonici cogendi sunt ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex instituto, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent, vt refert decisum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 495.

Et Episcopo celebranti, aut alia Pontificali exercenti assistere, &c. In ciuitate tamen, licet extra Cathedralē Ecclesiam, non autem in diocesi, vt per Galet. in margarita casuum conscient. verb. Canonicus pen. Scip. de Rubeis in aphorism. Episcop. verb. assistentia num. 2. quos refero in tract. de Canonicis cap. 33. num. 9. vbi num. 10. attesteat sic fuisse decisum in S. Congr. Rit. sub die 2. Augusti 1631.

Episcopo Missam priuatē celebranti in Cathedrali non teneri Canonicos assistere, refert resolutum Scip. de Rubeis d. verb. assistentia num. 4. per me citatus d. cap. 33. nu. 12. & nu. 18. assero fuisse decisum in vna Bracharen. teneri Canonicos assistere Episcopo Suffraganeo, quando nomine proprii Episcopi functiones Episcopales exercet, & per tot illud cap. 33. plura de assistentia Canonicorum Episcopis facienda cumulaui.

Atque in choro ad psallendum, &c. Teneri Canonicos sub onere, & obligatione restitutionis distributionum psallere, seu canere in choro cum alijs, & non satisfacere si solum assistant, & intersint Horis, & per Capellanos, & alios beneficiarios psallant, ipsi verò vel ibi, vel domi priuatim recitent Horas, per hunc text. tradunt Nauarr. de Orat. c. 10. nu. 47. & cap. 11. num. 41. & miscel. 79. Sandou. de officio diuino part. 6. c. 16. Ludou. Lop. in instruat. conscient. part. 2. cap. 90. Lael. Zech. de republic. ecclæs. cap. 22. de Canonic. sub num. 6. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. cap. 51. num. 12. & cap. 52. num. 22. & cap. 53. num. 4. & 5. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 145. num. 5. Fernandez in examine Theologiae moralis p. 4. c. §. 12. nu. 2. Soar. de Relig. 10. 2. tract. 4. lib. 4. cap. 12. num. 8. cum seqq. Paul. Comitot. respons. moral. lib. 1. quæst. 62. à num. 2. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 10. c. 11. quæst. 11. Petr. de Ledefma p. 2. tract. 9. c. 4. concl. 2. diff. 1. Lessi. de instit. lib. 2. cap. 34. num. 184. Squillante de obligat. cleric. part. 1. à num. 60. Paul. Layman in summ. Theolog. moral. lib. 4. tit. 2. c. 7. nu. 6. Oliuer. Bonart. de obligat. horarum Canon. lib. 3. q. 13. latè Sebast. Casar. in relect. de ecclæs. hierarch. disp. 12. §. 1. n. 7. cum seq. Tamburin. de iure Abbatis tom. 2. disp. 10. q. 3. num. 4. prope fin. Vgolin. de offic. Episcop. p. 1. cap. 19. §. 1. num. 4. Castr. Palao in opere morali tom. 2. disp. 3. puncto 4. num. 5. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fore ecclæs. cap. 13. num. 14. Ego ipse de Canonic. cap. 34. nu. 9. cum seqq.

Contra Medin. in instruat. Confessor. p. 1. cap. 14. §. 11. ad fin. Petr. Nauarr. de restruct. lib. 2. cap. 2. ex nu. 21. Valer. Reginald. in praxi fore penitens. lib. 18. à num. 175. Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 514. Monet. de distrib. quotid. part. 2. quæst. 2. per tot. latè Cened. præf. & canonic. quæst. lib. 1. quæst. 2. à princ. & præcipue ex num. 14. Ioan. de la Cruz in director. conscient. præcepto 3. art. 3. dub. 7. concl. 4. Gauant. in comment. ad rub. Missalis to. 2. tract. 1. cap. 5. num. 4. Anton. Diana moral. resolut. part. 2. tract. de horis canon. resolut. 6. & p. 4. tract. 4. resolut. 2. 17. in fine. Sanch. in opus. moral. tom. 2. lib. 2. cap. 2. dub. 100. num. 2. Castr. Palao tom. 2. disp. 3. puncto 3. nu. 5. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 8. dub. 7. existimantes non psallentes distributiones suas facere, licet non canant, sed priuatim, vel voce submissa recitent.

Nisi loquantur huiusmodi Doctores eo casu, quo in aliquibus Ecclesijs viget consuetudo, aut statutum vt Canonici & beneficiarij choro satisfaciunt interessendo & faciendo vt Capellani, & Cantores cantent, & psallant, & reliqua exequantur munera, vt illi admittunt, & ex citatis pro prima sententia non dissentiant Petr. Nauarr. dict. cap. 2. numer. 217. & 221. Azor. dict. quæst. 6. Nicol. Garc. d. c. 2. nu. 522. Soar. d. c. 12. nu. 11. & 13. Cened.

Bb

d. quæst. 2.

d. quest. 2. num. 12. Lessi. d. cap. 34. num. 185. Squillante d. p. 1. num. 61. in fine. Oliuer. Bonart. d. lib. 2. cap. 23. num. 13. Paul. Layman. d. num. 6. vers. dico secundo, Antonin. Diana d. resolut. 6. in fine, Sebast. Casar. d. §. 1. numer. 11. Barthol. à S. Fausto de horis Canon. lib. 3. quest. 14. Marchin. de sacram. Ordinis part. 6. tract. 2. cap. 9. diff. 7.

¶ Vestitu insuper decenti, &c. Iubet clericos beneficiatos Ecclesiarum Cathedralium vti vestitu decenti tam in Ecclesia, quam extra illam, ad maiorem suae dignitatis splendorem, refert Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. in nouatari, const. 8. num. 14. vers. quod tamen, pag. 76. in fine.

Monitiones S. Caroli Borromæi ad Canonicos.

Vos, qui in cathedrali Ecclesia Dignitates obtinetis, Canonici item tum eiusdem Ecclesiae, tum reliquarum quarumvis Ecclesiarum collegiatarum, vel yrbaniarum, vel diocesanarum, quicumque sitis in omni Canonicali discipline officio, ita agite vt canonicè, nempe Canonum legibus ad vitæ vestrae institutum pertinentibus, & constitutionum Prouincialium, Diocesanarumque ratione congruenter viuatis, idque primo maxime studete, vt in conspectu Dei omnipotentis puro corde, & casto corpore ministratis.

Tum singuli vos Ordinis dignitati, aut Canonici tum annexi functiones explete, Canonicaliisque muneris partes praestate, omnes in choro statis horis assistite, & ad Deum pro fidelibus pias, religiosasque fundite preces.

Dum eo loco estis, memores estote adesse Christum Iesum Dominum, cui seruare cum timore, & tremore.

Non pigri, non somnolenti, non oscitantes adestote, non mente vaga, non vagis oculis, non indecenti corporis statu.

Attendite, studiosè, ritè, piè, religiosè diuinas laudes concelebrate, & psallite Deo in conspectu Angelorum, cantantes in cordibus vestris Domino.

In choro nemo priuatim, nemo tacitè officii recitet, sed omnes pariter quicumque adestis, senes cū iunioribus, laudate nomen Domini in Psalmis, Hymnis, & Canticis.

A quibuscunque colloquiis, & à litterariis, ac librorum lectionibus, atque omni vagatione abstinete.

Pro temporis autem, & officij ratione sedete, stete, genua flectite, caput aperite, & inclinate.

Accurate demum omnia obseruate, quæ eo de genere vobis praescripta sunt, ita vt vestro exemplo alijs Sacerdotibus, Clericisque & rectè, ritèque psallendi, & sanctè orandi, & piè agendi animum addatis.

In Psalmorum autem, Canticorum, & Hymnorum intelligentiam studiosè incumbite, vt dum psallitis pro sensuum sanctissimorum, quos mente concepistis, rationes, vos ad omnes pietatis, deuotionisque effectus excitetis.

Non ordinariè distributionum lucro adducti, sed Dei charitate, Religionisque cultu commoti, diuinis Officijs adestote, vt verè ex animoque Psalmi verba illa concinnatis: Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est.

Diuinis officijs absolutis paululum omnes in choro piè orate, inde obeundi signo per Praefectum dato consurgentes, quo ordine ad chorum accessistis, eodem in sacristiam redite, vbi cappas, qui illis induti estis, & superpellicea sine strepitu vlllo, & susurratione deponite.

Canonicos vestros conuentus statis hebdomadè diebus capitulariter habete.

Omnes qui debetis ad illos conuenite.

Inde ne discedite nisi missione à Capituli praefecto impetrata.

Singuli ordine, & loco sedere.

Sententiam modè dicite, & suo quisque loco, non preposterè.

A verbis scurrilibus abstinete.

In reb' cōsultadis rixas, iurgia, & cōtumelias caute,

In initio & fine vniuscuiusque Capituli statas orationes dicite.

Priori loco tractanda proponite, quæ ad diuinum cultum, ad spiritualis vitæ progressum, ad ecclesiasticam disciplinam tuendam, tum quæ ad rerum temporalium gubernationem pertinent, ne negligite.

Cetera hoc de genere toto seruate quæ Prouincialibus constitutionibus praescripta sunt.

Omnia in primis agite pace mutua, concordia voluntate, & charitate fraterna vos inuicem diligite; Canonici enim estis, qui pro Collegij ratione ex antiquo instituto vna in collegiata Ecclesia, vnoq; item in Canonicali domicilio collocati fuistis, ita vno pacis, & charitatis sedere, vnaq; animorū consensione coniunctissimi, sicut nascentis Ecclesiae ministri, quorum erat cor vnum, & anima vna, experièdo videte, sicut in Psalmo scriptum est, Quàm bonum, & quàm iucundū sit habitare fratres in vnu. Haec tamen monitiones S. Caroli ad Canonicos,

Tabella Canonicis accommodata ad preces horarias deuotè concinendas.

Ante Horas.

Horarum canonicarum institutio ad Dei laudem, & gratiarum actionem primum omnium recolenda.

Quæ septeno Horarum numero mysticè designantur, breuiter cogitanda.

Rerum inaniū cura, & omnium negotiorum sollicitudo relinquenda.

Postulandum à Deo vt attendè, deuotè, ac studiosè laudetur.

Frequens consideratio Canonicali vocationis vt vobis modularè copositis mens bene instructa respōdeat.

Cordis munditia studendum vt puris verborum laudibus diuina Maiestas concelebretr.

Hierarchiæ Angelorum diuinas laudes in celo proclamantium mentis oculis proponenda.

Humili prece Sanctorum patrocinium implorandum, illius praesertim, cuius Officiū recitare coninget.

Nunquam Officiū inchoandum nisi collectis sensibus, ac prauia mentis eleuatione ad Deum.

Cauendum à verbis inutilibus, risu, iocis, eo maxime tempore, quo itur, vel paulo post eundem est in chorum.

In ipsis Horis.

Nouerit Canonicus se in sortem Domini vt diuini laudibus publico nomine vacet.

Angelici huius ministerij Officio se inier Angelorum choros versari contempletur.

Diuina praesentiam Maiestatis psallendo reuerenter adoret.

Attentionem in singulis verbis adhibeat, quam frequenter excitabit, Dei, quem alloquitur, recordatione.

Quæ distrahunt importuna cogitationes sensim, ac leuiter repellendo contemnat.

Quoties mentem aliò diuertisse aduerterit, toties eam statim

Statim colligendo dirigat ad Deum.

Corpus modeste, ac decore componat, oculos praesertim custodiat, ut sint debite attentionis ministri.

Si quod verbum dicere, vel respondere oportebit, id cito, ac breuiter expediat.

Qua recitat, aut canit, ex libro sibi parato, non ex memoria depromat.

Offerat Deo pro se ipso attentionem, & deuotionem tot sanctorum hominum in Canonicis precibus exoluentis.

Post Horas.

Deo gratias referat, quod accessum habuerit ad eius laudes, & colloquia.

Petatur humiliter veniam errorum, quos in hac diuina functione commisit.

Linguam velut instrumentum Deo dicatum caute custodiat.

Cordis affectiones ita componat ut externa consonent verborum modulationi.

Moribus, ac vita Deum perfecte laudare conetur.

Superfluis rerum curis ne implicetur ut molestos cogitationum tumultus euitet.

Qua verba in psalmodia sibi magis fructuosa gustarit, ea diutius conseruet.

Harmonia rerum creaturarum sincero, ac fidei earum usu omni tempore concinat.

Ad supernum Beatorum chororum aspiet, qui in diuinis praeconijs perpetuo exultant.

Mysteria Passionis Christi Domini, quibus hora canonica respondent, memoria sepe retrahat. Haftenus tabella.

Cathedrales tenues Summus Pontif. vnit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo prouideatur Episcopo. Parochiales, sed tenues Ecclesiae sunt augenda. Pensionibus beneficia tenuia grauari minimè conuenit. Parochias suas singulas singuli parochiani frequentent.

C A P V T XIII.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Vnio alicuius partis fructuum parochialium est prohibita.

3 Parochialis Ecclesia vniri non potest Capitulo Cathedralis etiam ob tenuitatem Canonicatum.

4 Habet locum quando verè est Ecclesia parochialis.

5 Parochiarum duarum possessor non est molestandus quando vni solum collata sine dispensatione fuerunt per 40. annos.

6 Episcopus potest curam animarum toti Capitulo Cathedralis Ecclesiae incumbentem transferre.

7 Parochia, quae certos fines non habent non comprehenduntur sub hoc decreto.

8 Parochialium exiguitati quomodo prouidendum.

9 Parochiales monasterijs non vnenda.

10 Parochiales habitu tantum possunt monasterijs vniri.

11 Vniones parochialium, quae fiunt pro fundatione, dotatione Collegiorum, &c. saluantur.

12 Ecclesiae Cathedrales, quarum redditus ad summam ducatorum mille non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum grauari debent.

13 Pensio non imponitur super parochiali resignata, si valor illius non excedit centum ducatos.

14 Valor centum ducatorum, quae manere debent Rectori parochialis, intelligendum est iuxta morem vniuscuiusque regionis.

15 Claus. Dummodo remaneant centum pro Rectore, quomodo iustificanda.

16 Congrua portio assignanda paracho censetur summa scutorum centum.

Quoniam ^a pleraque Cathedrales Ecclesiae tam tenuis redditus sunt, & angustae, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant: examinet Concilium prouinciale, vocatis ijs, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, ^b confectaque de praemissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat: quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire indicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, donec praedicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diocesis suae tenuitate indigent: poterit de beneficijs aliquibus, ^a dum tamen curata non sint, nec dignitate, seu canonicatus, & praebendae, nec monasteria, in quibus viget Regularis obseruantia, vel quae Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, à summo Romano Pontifice prouideri. ^b In Parochialibus etiam Ecclesijs, quarum fructus aequè adeò exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere: curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, non tamen regularium, id fieri non possit, ut primatiarum vel decimarum assignatione, aut per parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut parochiae necessitate deceter sufficiat. In unionibus verò quibuslibet, seu ex supradictis, seu alijs causis faciendis, Ecclesiae parochiales, ^c monasterijs quibuscumque, aut Abbatijs, seu dignitatibus, siue praebendis Ecclesiae Cathedralis, vel Collegiatae, siue alijs beneficijs simplicibus, aut hospitalibus, militijsve non vniantur, & quae vnita sunt, ^c reuideantur ab Ordinarijs, iuxta alias decretum in ^d eadem Synodo sub sel. rec. Paulo III. quod etiam in vnijs ab eo tempore citra aequè obseruetur: non obstantibus in ijs quibuscumque verborum formis, quae hic pro sufficienter expressis habeantur. ^d Ad haec in posterum, omnes haec Cathedrales Ecclesiae, quarum redditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quae summam ^e ducatorum centum, secundum verum annum valorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum grauentur. In ijs quoque ciuitatibus, ac locis, vbi Parochia-

^a Sup. sess. 7. de reformat. cap. 6. & 7. de sess. 14. de reformat. cap. 9. & infr. c. 5. de vnio. 10. q. 3. c. 8. de repositis. seq. 19. q. 4.

^e Sess. 7. c. 6. ^d Sup. sess. 7. de reformat. c. 6.

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Bb 2 les

les Ecclesiæ certos non habent fines, nec earum rectores proprium populum, quem regant, sed pro misericordie petentibus Sacramenta administrant: mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, propriasque parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & a quo solo licet Sacramenta suscipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, provideant. Idemque in ijs ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt parochiales, quamprimum fieri curent, non obstantibus quibuscumque privilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

4 Cap. 1. 13.
9. 1. c. plures
16. q. 1. c. de
parochi. & in
fra sess. 14. de
reform. c. 9.

1. Vide Archiep. Bononien. p. 4. sub tit. de unionib. pag. 253. cum seqq. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 2. num. 70. & cap. 16. num. 20. cum seqq. & num. 67. Vgolin. de officio Episcopi cap. 52. a princip. Monet. de decimis. c. 8. q. 6. num. 80. & 81.

2. Dum tamen curata non sint. Non solum unionem Parochialis esse prohibitam, sed etiam aliquam partem fructuum earum vniri non posse refert decisum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 383. num. 5. vers. limita sexto, in 2. edit. alias decis. 492. in 1. edit. Garc. de benef. p. 12. cap. 2. num. 87.

3. Parochialem Ecclesiam vniri non posse Capitulo Cathedralis etiam ob tenuitatem Canoniciatum, & ob impossibilitatem etiam vnendi beneficia simplicia, & ob id quoque quod non decebat minuire eorum numerum, iuxta mentem Concil. cap. 15. sup. hac ead. sess. tenet Aldan. in compendio canon. resol. lib. 4. tit. 8. num. 3. vbi attestatur decisum in Alexandrina 3. Martij 1594.

4. Habere locum hoc decretum quando verè est Ecclesiæ Parochialis, & certos habet fines, & non alias, refert decisum Gonzal. ad reg. 3. Cancel. gloss. 6. num. 96.

5. Parochie due si per consuetudinem, quæ per 40. annos viguerit, tanquam vnita, vni semper collata sine dispensatione fuerint, non esse earum possessorem molestadum, refert decisum Garc. de benef. p. 12. cap. 2. num. 243.

6. Episcopum posse curam animarum toti Capitulo Cathedralis Ecclesiæ incumbentem transferre accedente consensu Capituli per viam unionis perpetuæ in obtinentem dignitatem in eadem Ecclesia, quæ unioni consentias, asserit Aldan. d. tit. 8. nu. 4. attestans sic decisum sub die 30. Martij 1594.

7. Parochias, quæ certos fines non habent, sed certum tantum populum, ut per certas familias distinguantur, vique adeo ut Sacramenta promiscuè non administrantur, non comprehendi hoc decreto refert decisum Garc. d. p. 12. cap. 2. num. 88. & Gonzal. ad reg. 3. Cancel. gloss. 6. num. 96. Ego ipse de Parocho cap. 1. num. 23.

8. In Parochialibus etiam Ecclesijs, &c. Vide Mandos. ad reg. 22. de unionib. q. 5. nu. 3. ad fin. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. c. 26. num. 25. Gutier. pract. lib. 1. q. 17. num. 5. cum seqq. Gonzal. ad reg. 3. Cancel. gloss. 2. nu. 20. & gloss. 5. 8. 7. num. 61. & 62. Castro Palao in opere mor. 10. 2. tract. 13. disp. 6. punct. 12. nu. 1.

9. Monasterijs quibuscumque, &c. Vide Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 11. num. 99. cum seqq.

10. Parochiales dum monasterijs vniri prohibet Concil. in presenti, intelligendum esse de Parochialibus, quæ actu, non autem de illis, quæ habitu tantum supra hominum memoriam Parochiales existunt, refert decisum Garc. in addit. ad summ. tractat. de benef. part. 5. cap. 3. numer. 121.

11. Saluari tamen, & excipi uniones, quæ sunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conseruatione Collegiorum, & aliorum priorum locorum ad fidei Catholi-

cæ defensionem, & propagationem, bonarumque altitum cultum, resoluunt Gonzal. ad reg. 3. Cancel. gloss. 5. 8. 7. num. 46. Vgolin. d. cap. 52. §. 1. num. 1. vers. secundum.

12. Ad hac impoſuerunt omnes hæ Cathedralis, &c. Omnes Ecclesias cathedrales, quarum redditus summam ducatorum mille non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum grauari debere, ex hoc cap. colligit Flamin. Paris. de resign. lib. 6. q. 2. nu. 24. cum seqq. Garc. p. 1. c. 5. num. 393. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 21. q. 8. vbi ait huic cap. esse expresse derogandum, cum pensio aliter imponitur, per ea quæ tradit Put. decis. 494. lib. 2. in antiq. alias decis. 493. eod. lib. in correctis; sed in hoc videtur contrarium tenendum, immo tacite dispensasse Papam omittendo clausulam, dummodo remaneant mille pro Episcopo, ex Rot. in Perentina pensionis 23. Ianuarij 1602. coram Orembergo. impressa per Marchetan. de commission. part. 1. pag. 535. & illius memini in tract. de Clausulis vsu frequent. claus. 48. num. 2. secundum Lugdunen. impress. vbi multa de hac clausula, & illius iustificatione.

13. Ducatorum centum, &c. Pensionem non imponi super Parochiali resignata, si valor illius non excedit centum ducatos, ex hoc decreto colligit Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 6. quaest. 2. num. 21. Garc. de benef. p. 1. c. 5. num. 375. vbi subdit quod in pensione quæ constituitur super Parochiali, solet apponi clausula, dummodo remaneant centum ducati liberi pro Rectore, & quod dictio illa liberi, importat idem quod absque vilo grauamine, & diminutione, per Rot. decis. 298. part. 1. diuers.

14. Valorem centum ducatorum, qui ex hoc decreto debet remanere Rectori Parochialis Ecclesiæ, quæ pensione grauatur, intelligendum esse iuxta morem vniuscuiusque regionis in qua est beneficium, refert decisum Lel. Zech. de republ. eccles. cap. 28. num. 4. pag. mihi 323. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Parocho vs. & verb. pecunia 1. & verb. pensio 10. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 745. in fine, & in praxi rerum fori ecclesiast. decis. 428. num. 1. in 1. editione, alias resoluit. 365. num. 2. & resoluit. 644. in 2. edit. Nicol. Garc. in addit. ad d. part. 1. cap. 5. num. 373. Sel. in select. canon. cap. 81. num. 10. vbi asserit resolutum in Collen. 13. Iulij 1630.

15. De Clausula, illa, dummodo remaneant centum, &c. & quomodo iustificetur, & quæ onera ex illis centum sint deducenda, vel non, dixi latè in tract. de clausulis vsu frequent. clausul. 47. secundum Lugdunen. impress. & in tractat. de officio, & potest. Parochi c. 29. ex nu. 15. vsque ad nu. 20.

16. Ex his congruam portionem assignandam Parocho ex causa debiti pensionum carcerato censerì debere summam feutorum centum argenti illatam partium, ait Sel. d. cap. 81. num. 8. asserens sic fuisse decisum in Albinganen. 27. Iunij 1626.

Et consuetudinibus. Præcedentibus scilicet, & non futuris, iuxta resoluta per Anguan. de legib. lib. 2. controu. 20. num. 21. & 22.

In nulla prouisione, seu admisione ad possessionem cuiuscunque beneficij fiant vlla fructuum deductiones conuertibiles in vsus non pios, consuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Episcopum probatis.

CAPVT XIV.

1. Doctores de materia cap. agentes.

2. Episcopus cū consensu Capituli statuere nō potest ut

aliquid minimū soluatur in ingressu Canonicoꝝ.

3. Statuta de seruendo per annum, vel aliquod tempus.

- pus, & nihil percipiendi interim de massa grossa, non comprehenduntur sub hoc decreto.
- 4 Consuetudo ut duobus primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus Canonici sint heredis antecessoris, valet.
- 5 Consuetudo, quae imponit onus recepto, quod tendit in utilitatem Canonicorum, non valet.
- 6 Consuetudo est admittenda per quod aliquid exigitur ab obtinentibus beneficium, & distributiones quod non in ipsorum exigentium utilitatem, sed Ecclesiae, aliosque pios usus conuertatur.
- 7 Consuetudines laudabiles non censentur quae sunt pro instauratione, vel reparatione bonorum mensae

- capitularis.
- 8 Consuetudo valet ut fructus primi anni referantur heredibus beneficiarii.
- 9 Consuetudo Ecclesiae Asten.
- 10 Consuetudo donandi aliquid in ingressu & admissione alicuius ad Canoniciatum est sublata.
- 11 Constitutio facta per Episcopum & Capitulum de soluendo certam quantitatem ratione possessionis Canoniciatum, quae integrè cedat in fabricam valet.
- 12 Dulciaria multa sunt de genere prohibitorum.
- 13 Episcopus an possit de fructibus beneficii conferendi aliquid subtrahere.

IN pluribus Ecclesijs, tam Cathedralibus, quam Collegiatis & Parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur, ut in electione, praesentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia prouisione siue admissione ad possessionem alicuius Cathedralis Ecclesiae, vel beneficii Canoniciatum, aut praebendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certarum conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationes esse illicitas, aut etiam, quae in aliquibus Ecclesijs dicuntur Turnorum lucra, interponantur: haec cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quaecumque huiusmodi in usus pios non conuertuntur, atque ingressus eos qui simoniace labis, aut sordidae auaritia suspicionem habent, fieri non permittant, ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super praedictis cognoscant, & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac scandalosas reiciant, & aboleant. Eos vero, qui aduersus haec, in praesenti decreto comprehensa, quavis ratione commiserint, penitus, ^a contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & varijs summorum Pontificum constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum surreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tamquam Apostolicae Sedis delegatus, cognoscere possit.

a. quest. 1. fere per tot. Conc. Tolet. 6. c. 3. cum semper de simon.

1. **V**ide Greg. Lop. ad l. 15. verb. pro premio, tit. 17. part. 1. Nauarr. de orat. cap. 7. num. 30. & misel 6. num. 3. & conf. 13. & 72. in antiq. alias 1. & 7. in nouis, de simon. Sayr. in floribus decif. sub eod. tit. decif. 14. Guier. Canon. lib. 1. cap. 29. n. 27. cum seqq. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatam pag. 213. Cened. ad Decretal. collect. 16. nu. 2. Franc. Leon. in thesauro fori eccl. p. 2. c. 2. m. 79. & p. 3. c. 1. n. 2. Pafec. in praxi Episcop. p. 1. c. 4. n. 51. Flam. Paris. de confident. q. 38. nu. 17. cum seqq. Alou. Ricc. in praxi rerum fori eccl. resol. 120. & 489. in 2. edit. Moner. de distrib. quotid. p. 1. q. 18. n. 34. cum seqq. Campan. in diuersis Canon. rub. 11. cap. 27. numer. 46. cum seqq. Bonacina de Simonia quest. 7. §. 3. metipsum in tract. de Canonice. cap. 15. num. 24. cum seqq. Et in maiorem huius decreti obseruationem Pius V. sua consue. incip. Durum nimis, sub dat. pridie Kal. Iulij 1570. reuocauit priuilegia, & consuetudines Ecclesiarum aliquid recipiendi in collatione, seu admissione ad possessionem beneficiorum.
2. Vnde Episcopum cum consensu Capituli statuere non posse ut aliquid minimi soluat in ingressu Canonicorum, cum sit prohibitum per dictam Bullam Pij V. retuli decifum d. cap. 15. num. 25.
3. Nec hoc decreto Concilij, nec dicta Bulla Pij V. comprehendit statuta de seruendo per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendi interim de massa grossa, nisi peracto integro dicto seruitio, vel quod post obitum hereditibus debeatur, cum sit potius differre, quam auferre, refert decifum Garc. de benef. p. 1. c. 5. num. 138.
4. Si in aliqua Ecclesia sit consuetudo ut duobus primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus Canonici sint heredi antecessoris, istum casum non comprehendit hoc decreto, & in d. Bulla Pij V. refert decifum Garc. d. num. 138.
5. Consuetudo, quae imponit onus recepto, quod tendat in utilitatem Canonicorum, non valet, secus in utilitatem Ecclesiae, vel augmentum cultus diuini, item quod conuertitur in utilitatem fabricae, Ecclesiae scilicet, ut refert decifum Garc. d. tract. de benef. part. 8. cap. 1. n. 90.
6. Consuetudinem rationabilem, & similiter statutum

laudabile admittendum esse per quod aliquid exigitur ab obtinentibus beneficium, & quotidianas distributiones, quod non in ipsorum exigentium utilitatem, sed Ecclesiae, aliosque pios usus conuertatur, modo non pro ingressu ipso, & admissione, sed ad alium finem excipiat, tenent Abb. & Felin. in cap. cum M. de constitut. idem Abb. in cap. Iacobus num. 3. de simon. Rip. resp. 1. num. 11. de arbit. Iacob. de Grass. in aureis decif. part. 1. lib. 2. cap. 96. nu. 49. Flamin. Paris. dict. quest. 38. num. 27. Moner. d. quest. 18. num. 55. Alou. Ricc. d. resol. 489. num. 2. & 6. Ego ipse d. cap. 15. num. 29.

7. Consuetudines laudabiles non censeri, quae sunt pro instauratione, vel reparatione bonorum mensae Capitularis, cederent enim in utilitatem singulorum, resoluit Garc. d. part. 8. cap. 1. num. 90. quem refero d. cap. 15. num. 29. in fine.

8. Consuetudinem valere etiam stante dispositione huius decreti ut fructus primi anni referantur heredibus beneficiarii defuncti, censuit Rot. decif. 660. part. 4. diuers. quam refero d. cap. 15. num. 31.

9. Consuetudinem Ecclesiae Asten. quod fructus spectent ad Capitulum donec beneficiatus sit Sacerdos, valere, quia intentio Concilij in praesenti fuit ne ratione collationis aliquid reciperetur, dixi d. cap. 15. num. 34. attestans sic fuisse decifum in Asten. 6. Maj. 1617.

10. Consuetudinem donandi aliquid in ingressu, & admissione alicuius ad Canoniciatum, esse sublata per hoc decretum, asserit resolutum Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarre lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 10. respons. 8. quem refero d. cap. 15. num. 28.

11. Valere constitutionem factam per Episcopum & Capitulum post Concil. Trident. de soluendo certam quantitatem ratione possessionis Canoniciatum, quae integrè cedat in fabricam, nihil autem ex pecunia notarijs, curatoribus, campanarijs, alijsve Ecclesiae ministris, quibus alias constituta sunt salaria, attribuendum, asserit decifum Garc. part. 3. c. 2. num. 198. declar. 9. quem refero d. cap. 15. num. 30.

Bb 3 Dulciaria

12. Dulciora multa esse de genere prohibitorum à Concilio in presenti ob aliquem de Capitulo exigendorum pro admissione in possessionem alicuius noui Canonici, refert decusum Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. possessio benefici §. 5. in fine.
13. Si Episcopus antequam beneficium alicui conferat, ob aliquam iustam causam ordinaverit aliquid subtrahendum de fructibus beneficii conferendi, & in pios

usus expendendum, non esse illicitum; si verò ab eo, cui beneficium confert, requiratur aliquid sibi exhiberi de fructibus illius beneficii, idem esse ac si aliquid munus ab illo exigeret, & non carere vitio simoniae, docet S. Thom. 2.2. quæst. 100. ad 4. in finem, quem referunt Monald. conf. 83. vol. 2. Hieron. Zanett. in tract. de foro conscientia, & contentioso sub num. 8. Aloyf. Rice. dist. resol. 489. num. 8.

In Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum insignium Præbendis multis, sed tenuibus, & insufficientibus hæc sit ratio, ut ipsæ Præbendæ unione quorundam aliorum beneficiorum crescant, aut patronorum consensu Præbendarum quarundam fiat tanta suppressio, quæ non officiat celebrando cultui diuino, non obstantibus, &c.

CAPUT XV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Episcopis nulla datur potestas supprimendi præbendas ut augeantur distributiones, etiam ad augmentum cultus diuini.
- 3 Collegiatis insignes quæ dicantur.
- 4 Beneficij tenuitas debet probari, quia beneficia de sui natura præsumuntur congrua.
- 5 Prælati seculares iurisdictionem habentes quasi Episcopalem beneficia suppressere non possunt.
- 6 Capitulum Sede vacante non potest suppressionem facere.
- 7 Vicarius Episcopi, seu Capituli Sede vacante non potest suppressere.
- 8 Capituli consensus requiritur in suppressione faciendæ.
- 9 Suppressio Canonici alicuius Collegiati ob tenuitatem ut ritè fiat per Episcopum, debet ultra consensum Capituli Collegiati interuenire consensus Capituli Cathedralis.
- 10 Consensus Capituli potest post unionem interuenire.
- 11 Consensus tacitus Capituli sufficit in unione faciendæ.
- 12 Dignitates non possunt uniri.
- 13 Episcopo non licet unire beneficia Capellanijs, quæ habent redditus tenues.
- 14 Beneficia viuentium uniri possunt sine tamen præiudicio obuentium.
- 15 Uniones de beneficijs reseruata valide sunt si modò fuerint factæ ante ipsorum vacationem.
- 16 Curam animarum toti Capitulo cathedralis Ecclesiæ incumbentem potest Episcopus de consensu Capituli transferre, &c.
- 17 Unio debet fieri singulis præbendis distributivè, non autem mensè.
- 18 Præbendis singulis singula beneficia uniri debent, non omnibus simul indistinctè unum.
- 19 Uniones fieri possunt in distributionibus quotidianis ubi illæ tenues sunt.
- 20 Habet locum in suppressionibus tantum perpetuis.
- 21 Consensus patroni, & inferioris collatoris, & electorum regulariter necessarius est in suppressione beneficiorum faciendæ.
- 22 Unio de beneficio iurispatronatus facta non valet.
- 23 Redditi præbendarum, seu beneficiorum quomodo taxandi sint cum eorum aliquot suppressa sunt.

a Sapia.
cap. 13.

IN Ecclesijs cathedralibus, & collegiatis insignibus, ubi frequentes, & adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonici gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, & liceat Episcopis, cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, ijs unire, vel, si hac ratione prouideri non possit, alijs quibus ex ijs suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eos ad pauciores numerum reducere, & ita tamen, ut tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commode valeat respondere, non obstantibus quibuscumque constitutionibus, & privilegijs, aut quacumque reservatione generali vel speciali, aut affectione, neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque prouisionibus, etiam vigore reservationis, aut quibuscumque alijs derogationibus, vel suspensionibus.

1. **V**ide Selu. de benef. part. 4. quæst. 7. numero 130. & seq. Roch. de Curie de iurispatronat. verb. pro eo quod quæst. 12. sub num. 27. Lamberlin. eod. tract. lib. 3. quæst. 6. art. 7. num. 10. cum seqq. Raud. in tract. de dispensat. per Episcopum casu 117. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glof. 37. num. 25. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. unio §. 7. vers. secundo. Garc. de benef. p. 12. cap. 2. num. 171. Aloyf. Rice. in praxi rerum fori Eccles. decis. 488. in 1. edit. alias resolut. 379. numer. 4. in 2. edit. Vgolin. de officio Episcopi cap. 52. §. 1. numer. 4. Monet. de distribut. quotid. part. 1. quæst. 5. num. 26. cum seqq. & de commutat. ultim. volunt. cap. 12. num. 113. cum seqq. Steph. Gratian. de septe. forens. cap. 278. num. 34 & cap. 329. a princ.

Castro Palao in opere morali tom. 2. tract. 13. disp. 6. punct. 9. §. 9. & 10. Vasq. in opuscul. moral. cap. 2. §. 4. num. 205. met ipsum de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 67. & de Canonici cap. 3. a num. 18.

a In Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis insignibus. In alijs verò nullam dari Episcopis potestatem supprimendi præbendas ut augeantur distributiones etiam ad augmentum cultus diuini, asserit decusum Monet. de distribut. quotid. part. 1. quæst. 5. num. 28. quem refero Ego ipse d. alleg. 67. num. 2. in fine.

β Collegiatis insignibus. Quæ tales dicantur videbis apud Ioan. Anton. Massobr. in praxi habendi concursum prælat. 2.

- pral. 2. num. 8. secundum Romanam impress. & de Synodo Episcopi cap. 4. dubit. 14. & apud me d. tract. de Canonis c. 2. num. 18. & supra in collect. ad cap. 12. hac eadem sess. num. 64.
4. Adeoque tenues sunt praevidenda. Cum beneficia de sui natura praesumantur congrua, & illorum redditus potius aucti quam diminuti, debere probari tenuitatem, & redditus Ecclesiae diminutos esse, notauit d. allegat. 67. num. 5. cum segg.
5. Licet Episcopi. Cum non utatur verbo *Ordinarius*, quod latius patet, tenent huiusmodi facultate iis tantum, & non alijs conuenire, ac proinde Praelatos seculares iurisdictionem habentes quasi Episcopalem, supprimere eius beneficia non posse etiam in casibus, in quibus Episcopi possunt in sua diocesi, Garc. d. part. 12. cap. 2. num. 75. & seg. Monet. de distribut. quotid. part. 1. cap. 5. num. 30. vbi hinc inter Collegiatam Ecclesiam Praelatum hanc suppressionem praebendarum tenuium facere non posse, licet esset exemptus, & Ecclesia insignis, idem repetit de commutat. ultim. volunt. cap. 12. & num. 124. vbi num. 135. id ipsum affirmat de Praelatis Regularibus circa beneficia Regularium suarum Ecclesiarum, refero Ego ipse d. tract. de Canonis cap. 3. num. 22.
6. Capitulum Sede vacante non posse ex eadem ratione hanc suppressionem facere, tenet Cuch. instir. maior. lib. 2. tit. 9. num. 87. Azor. instir. notat. part. 2. lib. 3. cap. 38. quest. 9. Monald. conf. 41. num. 5. nouissime Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. part. 4. resolut. 535. Monet. d. cap. 12. & num. 117. vbi numer. 122. idem dicit de visitatore, seu administratore loco Capituli cathedrali Ecclesiae vacanti dato.
- Capitulum Sede vacante non potest suppressere quodcumque beneficium, & sibi vnire, sicut Sede plena non potest consentire vnioni faciendae ipsi Capitulo directe, & principaliter, & ideo requiritur auctoritas Papae, Clement. si vna §. fin. de rebus Eccles. Garc. part. 12. cap. 2. num. 68.
7. Vicarium Episcopi, vel Capituli Sede vacante non posse hanc suppressionem facere, etiam in casibus in quibus posset Episcopus, cuius est Vicarius, resoluunt Rebuff. in praxi benefic. tit. de forma vicariatus, num. 102. Sbroz de officio Vicarij lib. 2. quest. 116. num. 9. Garc. d. part. 12. cap. 2. num. 69. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 278. num. 35. Monet. d. cap. 12. num. 129. cum sequentibus. Ego ipse d. cap. 3. num. 24.
8. Cum consensu Capituli. Vide Garc. d. cap. 2. num. 72. cum segg. Monet. d. cap. 12. & num. 245. metipsum d. allegat. 67. num. 9. & d. cap. 3. num. 25.
- Intelligendum esse, tantum de consensu illius Capituli, cui fit vnio, refert decissum Garc. d. cap. 2. num. 76.
9. Suppressio Canonici alicuius Collegiatae ob tenuitatem vt rite fiat per Episcopum, debet ultra consensum Capituli Collegiatae interuenire consensus Capituli Cathedralis, ita vt suppressio, & vnio facta sine huiusmodi consensibus sit ipso iure nulla, de quibus debet legitime constare, nec sufficit vt ab Episcopo enuntietur, ita Sel. in selectis Canon. cap. 34. num. 8. attestans sic fuisse decissum in Tropae. 1. Septembris 1618.
10. Consensum huiusmodi posse post vnionem interuenire resoluunt Stephan. Gratian. d. cap. 278. num. 302. vbi etiam subdit nullitatem vnionis ob defectum consensus Capituli a nullo posse opponi, cum haec exceptio illi soli concedatur. Contrarium tamen, vt quilibet qui haberet interesse possit dare de tali defectu, cum solemnitas haec sit introducta fauore Ecclesiae, & sic fauore publico, amplexa est Rot. deciss. 455. num. 5. part. 2. recent. cuius memini de officio, & potest. Episcopi part. 3. allegat. 66. nu. 25. secundum Lugdunensem. Impress.
11. Et sufficere tacitum consensum tradit Monet. d. cap. 12. num. 251. vbi nu. segg. aduertit quod quando agitur de suppressendis aliquibus praebendis, seu earum numero minuendo in Ecclesia aliqua Collegiata, quae Cathedralis non sit, iuxta terminos Concilij in praesenti, omnino requiratur consensus, vel certe vocatio Capituli praedictae

inferioris Ecclesiae ratione interesse, quod in tali suppressione, seu diminutione pretendere posset, & quod requiratur etiam consensus Capituli Cathedralis.

Aliquis simplicia beneficia, &c. Non comprehendere Dignitates refert decissum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. deciss. 492. in 1. edit. alias resolut. 383. num. 5. lumen. 4. in 2. edit.

Per hoc decretum non licere Episcopo vnire beneficia Capellanis etiam Cathedralis, quae habent redditus tenues, cum loquatur solum de praebendis, item neque sacristia, neque fabrica, refert decissum Garc. de benefic. p. 9. cap. 2. num. 190.

Beneficia viuentium vniri posse, sine tamen prauidicio obinentum, seruata forma huius decreti, sed si beneficium viuentis vnium contingat resignari, & resignationem per Sedem Apostolicam admitti, vnionem pro illa vice suspendi refert decissum Garc. de benefic. part. 11. cap. 4. num. 31.

Vniones de beneficijs reseruatas validas esse, si modo fuerint factae ante ipsorum vacationem, quod si post vacationem factae reperiantur, nullas esse, & prouisos a Sede Apostolica mitti debere in possessionem, refert decissum Garc. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 101.

Curam animarum toti Capitulo cathedrali Ecclesiae incumbentem posse Episcopum de consensu Capituli transferre per viam vnionis perpetuae in certam personam, seu dignitatem eiusdem Ecclesiae, refert decissum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 190.

Ita vnire. Particulam ipsa, referri ad praebendas, ita vt vnio fiat singulis praebendis distributiuè, non autem mensae, censuit Rot. apud Fatim. deciss. 565. part. 2. recent.

Et singulis praebendis singula beneficia vniri debere, non omnibus simul indistinctè vnium, aut plura, resoluunt Hieronym. Gabr. consil. 188. num. 3. & 4. lib. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 273. numer. 34. in fine, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 37. numer. 25. vbi etiam refert decissum Concilium in praesenti non concedere facultatem vnendi mensae capitulari, sed tenuibus praebendis singulorum capitularium, quod etiam tenent Aloyf. Ricc. in collect. deciss. part. 4. collect. 1067. in fine, & d. resolut. 379. num. 4. Garc. d. cap. 2. num. 171. Ego ipse d. allegat. 67. numer. 9.

Vniones fieri posse in distributionibus quotidianis, vbi illa tenues sunt, & etiam praebenda tenues, secus si non essent tenues, quia hoc casu tenuitati distributionum succurri posse remedio cap. 3. sess. 21. idem licere quando nulle sunt distributiones, & praebenda tenues, vel e contra, refert decissum Garc. part. 12. capitulo 2. numer. 171.

Aliquis ex his suppressis, &c. Non habere locum in suppressionibus ad tempus, sed tantum in perpetuis, asserunt Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 12. num. 289.

Cum patronorum consensu. In suppressione beneficiorum iuxta formam huius decreti faciendae regulariter necessarium esse consensum patroni siue Ecclesiastici, siue laici, ac inferioris collatoris, & electorum, tenent Garc. d. cap. 2. num. 202. & 205. Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 12. num. 226.

Vnionem de beneficio iuris patronatus factam absque patronorum consensu non valere, resoluunt Roch. de repatron. verb. honorificum quest. 3. Lambert. eod. tract. lib. 3. quest. 6. art. 2. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. deciss. 486. in 1. edit. alias resolut. 377. num. 1. in 2. edit. vbi num. 5. aduertit consensum patroni non praesumi, nec de eo fieri assertioni Episcopi.

Ita tamen vt tot supersint, &c. Quomodo autem taxandi sint redditus praebendarum, seu beneficiorum, cum eorum aliqua suppressenda sunt, seu quae reddituum portio, & quantitas remanere debet singulis praebendis, seu beneficijs illius Ecclesiae non suppressendis, late per regulas ostendit Monet. d. cap. 12. num. 255. cum multis sequentibus.

De Constitutione Vicarij, & æconomi Sede vacante ad Capitulum pertinente.

CAPVT XVI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Vicarius à Capitulo Sede vacante vnus tantum eligendus.
- 3 Capitulum Sede vacante duos Vicarios substituere potest, vt alternis mensibus seruiant.
- 4 Vicarij ad officium si plures ob Canonorum discordiam assum. erentur, magis idoneus remanere debet.
- 5 Capitulum cæteris paribus de gremio debet Vicarium eligere.
- 6 Vicarius Episcopi & Capituli non potest esse Parochus.
- 7 Vicarius potest esse Canonicus, qui in eadem Ecclesia curam gerit animarum.
- 8 Canonicus ex gremio Capituli in Vicarij Sede vacante electus distributiones non percipit dum tempore diuinorum suo muneri incumbit.
- 9 Capitulum totum habet administrationem iurisdictionis, dum infra octo dies electio Vicarij non fit.
- 10 Capitulum Sede vacante non arctatur infra octo dies Vicarium constituere.
- 11 Capitulo Sede vacante currit terminus octo dierum ad eligendum Vicarium à die scientie translationis Episcopi.
- 12 Capitulum in commissione Vicarij potest præfigere tempus, & modum procedendi, sed non post.
- 13 Capitulum Sede vacante potest certum tempus in Vicarij deputatione præfigere.
- 14 Capitulum potest Vicarium eligere cum clausula quod non duret nisi per annum.
- 15 Capitulum si constitueret Vicarium simpliciter absque temporis præfinitione, eius officium durat durante Sedis vacatione.
- 16 Capitulum facta electione Vicarij non potest illum ad libitum reuocare.
- 17 Vicarius Capitularis potest solum remoueri ex causa bene visa S. Congregationi.
- 18 Vicarius à Metropolitana deputatus in diocesi suffraganei potest ad nutum ipsius Metropolitanamoueri.
- 19 Etas 23, annorum permitti potest in Vicario Capitulari.
- 20 Vicarius Capituli Sede vacante non potest in locum sui quempiam substituere nisi in tribus casibus.
- 21 Vicario Capitulari propter eius absentiam spectat substitutionem facere.
- 22 Capitulum non potest eligere visitatorem absque Vicario.
- 23 Vicarius Capituli Sede vacante non potest cognoscere de causis delegatis Vicario Episcopi.
- 24 Capitulum, seu Vicarius Capitularis non potest exequi commissiones Apostol. directas Episcopo, seu eius Vicario.
- 25 Vicarius Capitularis potest executioni demandare litteras Episcopo per S. Congreg. directas.
- 26 Vicarius Capitularis debet eligi Doctor, aut Licentiatum in iure Canonico, vel aliàs quantum fieri potest idoneus.
- 27 Vicarius Capitularis debet doctorari in aliqua vniuersitate.
- 28 Doctoribus in Capitulo existentibus necessario vnus ex illis in Vicarium est eligendus.
- 29 Non obstante consuetudine quod singuli vel bini de ipsius gremio per singulos menses administrant.
- 30 Vicarius collegiata defuncto eius Prelato non debet eligi Doctor.
- 31 Capitulum potest vbi non esset Doctor in actu deputationis dare Vicario consultorem Doctorem sibi bene visum.
- 32 Metropolitanus potest deputare Vicarium in Ecclesia suffraganea si infra octo dies post mortem Episcopi Capitulum non prouiderit.
- 33 Metropolitana Ecclesia Capitulo Sede vacante negligente Vicarium constituere tunc antiquior ex suffraganeis illum constituet.
- 34 Capitulum Sede vacante potest facta remotione Vicarij, vel officialium illos cogere ad reddendam rationem.
- 35 Vicarius Capituli Sede vacante tenetur finito officio stare syndicatui.
- 36 Episcopus potest per se rationem administrationis officij gesti à Vicario Capitulari exigere.
- 37 Capitulum facta electione officialium non potest eos ad libitum reuocare.

^a Cælit. Chalcedon. actio. ne 16. c. 5 in fin. Concil. Vornat. cap. 76.

^b Cap. non liceat in 2. 32. q. 2. & c. fin. de supp. negl. prel. in 6.

Capitulum, ^a Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, ^a Oeconomum vnus, vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerent, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. ^b Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi ^c constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, ^c qui saltem in iure canonico sit Doctor, vel Licentiatum, ^d vel aliàs, quantum fieri poterit idoneus, ^e si secus factum fuerit, ^d ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. ^e Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, vt præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eandem Ecclesiam vacantem promotus ex ijs, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomum, Vicario, & alijs quibuscumque officialibus, & administratoribus, qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab alijs in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, ^f rationem exigat, officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris, possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint, etiam si prædicti officiales, redditus rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo

Episcopo

scopo teneatur Capitulum de scripturis, ad Ecclesiam pertinentibus si quæ ad Capitulum peruenierint, rationem reddere.

1. **V**ide Gig de penson. quest. 65. num. 22. Pauin. de potest. Capituli Sede vacante, part. 2. quest. 10. num. 1. & 2. Co- uarr. in cap. relatum il. 2. num. 3. de testament. Sbroz de officio Vicarij lib. 1. quest. 60. Gutier. canon. lib. 2. cap. 17. nu. 22. Em- man. Sa in aphorism. verb. Vicarij. 3. Azor. in sist. moral. part. 2. lib. 3. cap. 37. quest. 18. & 19. Quarant. in summa Bullarij verb. Capitulum Sede vacante, in princip. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Vicarij Sede vacante, num. 5. Cardof. in praxi iudicium, & Aduocat. verb. Capitulum 3. Molin. de ius- tit. tom. 6. tract. 5. disp. 11. sub nu. 1. Garc. in addit. ad suum tract. de benef. par. 5. cap. 7. num. 22. Narbon. de appellat. à Vi- cario ad Episcopum, part. 1. num. 102. Franc. Leon in thesauro fori Eccles. part. 1. cap. 10. num. 7. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 437. in 1. edit. alias resol. 497. cum tribus segg. in 2. edit. Raguc. de voce canon. q. 37. metipsum de officio, & potest. Episcopi, p. 3. allegat. 54. num. 165. 166. 172. cum tribus segg. & 178. cum segg. & de Canonici cap. 42. nu. 28. cum mul- tis sequentibus, Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 44. num. 1.

2. **O**ccurrit unum, vel plures fideles, &c.] Vide D. Fel- lician. de Vega, Archiep. Mexican. in relect. cap. verum 7. de foro comp. num. 10. ubi hanc dispositionem ita accipien- dam esse asserit, vt res ipse siue iura Ecclesie pro eo tempore consentientur in eo statu, quo fuerint, & non vt lite de nouo ficiantur, vel iam ceptæ continen- tur, dum Sedes ipsæ non habuerint Prælatum, & Pa- storem.

3. **I**tem Officialem, seu Vicarium, &c.] A Capitulo Se- de vacante vnum tantum Vicarium eligendum, nisi le- gitimè adesset immemorialis consuetudo duos, aut plu- res eligendi, tenent Quarant. dicit. verb. Capitulum Sede va- cante, vers. non dubitatur, quam refero d. allegat. 54. nu. 165. in princip. & d. cap. 42. num. 33. Possit etiam Capitulum Se- de vacante Vicarios pedaneos constituere sicut Episco- pus possit illos constituere, resolunt Pauin. de officio & potest. Capituli Sede vacante part. 2. quest. 10. Molin. de iustit. tract. 5. disp. 11. num. 11. vers. Pauinus.

4. **C**apitulum Sede vacante duos Vicarios substituere posse, vt alternis mensibus vicariatus munere fungan- tur si legitima probetur immemorialis consuetudo, & il- lis qualitatibus sint præditi, quas requirit Concil. in presen- ti, asserit resolutum Garc. in addit. ad summ. tract. de benef. part. 5. cap. 7. num. 37.

5. **S**i inter Canonicos discordia fuisset in electione Vi- carij, & plures ad hoc officium assumerentur, magis idoneum, & habentem qualitates Concilij remanere debere, ceteris remotis, tenent Quarant. d. loco vers. se- cundò dubitatur, Aloyf. Ricc. post resol. 505. vers. secundò, Garc. de benef. part. 5. cap. 7. num. 23. ubi refert sic fuisse de- cisionem.

6. **Q**uamuis Capitulum non teneatur eligere personam in Vicarium de gremio ipsius Capituli, si tamen adesset idoneus, ceteris paribus illum esse præferendum refe- runt decisionem Quarant. d. loco vers. sexto, dubitatur, Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 180. Mar- cel. Vulpe d. cap. 44. num. 25. Ego ipse d. tract. de Canonici cap. 42. num. 37.

7. **V**icarium Capituli Sede vacante, & etiam Episcopi, non posse esse Parochum habentem curam animarum, tenent Sel. in selectis cap. 19. num. 48. ubi refert decisionem sub die 12. Maij 1629.

8. **C**reari tamen posse Canonicum eiusdem Ecclesie, qui in eadem ciuitate & Ecclesia curam gerit anima- rum, dixi d. tract. de Canon. cap. 42. num. 38. attestans sic fuisse decisionem in Oriem. 19. Marrij, & 19. Iulij 1619. ubi fuit dictum quod contrarie decisiones intelliguntur de Pa- rocho rurali.

9. **C**anonicum ex gremio Capituli in Vicarium Sede vacante electum dum tempore diuini officiorum suo muneri, & officio incumbit, distributiones quoti- dianas non percipere, resoluit Monet. de distribut. quotid. part. 2. quest. 11. num. 85. & stante consuetudine illum ab- sentem non excusante admittunt Rot. decis. 222. num. 6.

part. 2. diuers. Quarant. d. loco, vers. octauò dubitatur, in fine, quem quidem, si in choro interueniat cum Canonicali apparatu, vt distributiones quotidianas lucretur, debe- re sedere in loco proprio sui Canoniciatus antiquioribus non præcedendo, tradunt Sayr. in floribus decis. sub tit. de offic. Vicarij, decis. 3. Quarant. d. loco, vers. octauò dubita- tur, in princip. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 475. in 1. edit. alias resol. 499. in 2. edit. Sbroz lib. 2. quest. 25. num. 17. ubi num. 20. aduertit quod etiam quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, illi in processioni- bus præferendus est Archidiaconus, seu alia dignitas maior, & prima post Pontificalem, refero Ego ipse d. alle- gat. 54. num. 167.

10. **I**nfra octo dies post mortem, &c.] Ante electionem Vicarij infra octo dies faciendam, eo tempore admi- nistrationem iurisdictionis residere penes totum Capitu- lum, resolunt Quarant. d. loco, §. duodecimò quarto, vers. primo, Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. post resolut. 505. in notabil. de materia Vicarij à Capitulo Sede vacante, vers. primo, & in decis. curia Archiep. Neapol. decis. 305. num. 3. part. 4. Raguc. de voce canon. in Capitulo quest. 37. num. 2. Ego ipse d. part. 3. allegat. 54. num. 163. Sel. d. cap. 19. num. 41. attestans decisionem sub die 19. Septembris 1620.

11. **C**ontra Sbroz de offic. Vicarij lib. 1. quest. 61. Marcel. Vul- pe d. cap. 34. num. 19. existimantes infra illos octo dies Ar- chidiaconum sustinere Vicarij vices.

12. **I**nfra illos octo dies non archari Capitulum ad con- stituendum Vicarium, & successiue posse de per se ad- ministrare tenet Quarant. ubi proximè, vers. terminum, quem refero d. allegat. 54. num. 163. & d. cap. 42. num. 31.

13. **T**erminum præfatum octo dierum currere Capitu- lo etiam à die scientiæ translationis Episcopi, ad aliam Ecclesiam, quando tamen à Summo Pontif. fuerit Epi- scopus absolutus à vinculo prioris Ecclesie, refert de- cisionem Quarant. d. vers. terminum, & statim post translati- onem abique alio consensu Episcopum translatum per- dere iura primæ Ecclesie censuit Rot. decis. 475. part. 1. recent. & me citato in collect. ad cap. 1. num. 5. de translat. Epi- scopi, Massobrius in sua praxi habendi concursus requisit. dub. 9. secundum Roman. impress. attestatur resolutum Ecclesiam à qua volens transfertur, seu quam dimittit Episcopus, vacare ab eo tempore, quo idem Episcopus ab illius vinculo absoluitur in Cōsistorio Sanctitatis suæ, etiam ante expeditionem litt. Apost. vel adeptam pos- sessionem secundæ Ecclesie, & posteaquam huiusmodi abolitionis notitiam habuerit etiam ex testimonio, seu documento Secretarij S. Collegij, illico teneri cum ab- stinere ab exercitio ordinariæ iurisdictionis, eamque transire in Capitulum tanquam Sede vacante, & ita posse, & debere Capitulum statim ea iurisdictione vi- ac Vicarium iuxta hoc decretum præscriptum eligere, Sedemque vacantem publicare.

14. **C**onstituere, vel existentem confirmare omnino teneatur.] Capitulum in commissione Vicarij posse præfigere tem- pus, & modum procedendi, sed non postea, resoluit Ra- guc. de voce Canoniarum in Capitulo, quest. 40. num. 14. quem refero Ego ipse d. cap. 42. num. 43. Cum enim iurisdic- tio Vi- carij Capitularis dependeat ab ipso Capitulo, potest Ca- pitulum illam ampliare, & limitare, ex quo ipsa iurisdic- tio residet principaliter penes Capitulum, Pauin. d. p. 2. quest. 10. num. 6. Marcel. Vulpe d. cap. 44. num. 28. Ego ipse d. cap. 42. num. 43.

15. **C**apitulum Sede vacante posse certum tempus in Vi- carij deputatione præfinire, quo elapso eius iurisdic- tionem expirare, refert decisionem Garc. ad suum tract. de be- nef. part. 5. cap. 7. num. 37.

16. **C**apitulum posse Vicariū eligere cum clausula quod non duret nisi per annum, dixi Ego ipse d. cap. 42. num. 44. asserens ita fuisse decisionem sub die 17. Iunij 1617. credo ta- men melius fieri si Vicarius Capitularis Sede vacante eligatur libere absque vlla cōditione mutationis, & assi- gnatione assessoris, & attestor ita refecisse S. Congreg. Episcop. & Regular. Episcop. Cæterano sub die 28. Octob. 1587.

Si

15. Si verò Capitulum constitueret Vicarium simpliciter absque temporis præfinitione, eius officium durare durante Sedis vacatione resoluit Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, prope fin. vers. circa quam commissionem, quem refero dicto allegat. 54. num. 173.
16. Capitulum facta electione Vicarij non posse illum ad libitum reuocare, & nouum constituere, tenent Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 5. collect. 1602. in fine, & in decis. curia Archiep. Neapol. decis. 187. part. 4. Raguc. de voce canon. in Capitulo quest. 37. nu. 4. Ego ipse d. allegat. 54. nu. 171. Etiam si in deputatione adesset clausula, ex causis sibi bene visis, ex Sel. d. cap. 19. num. 43. vbi refert hoc non fuisse decifum, sed remissum ad S. Congreg. Episcop. & Regul. in Ecclesiast. 1. Aprilis 1628.
17. Ex causa tamen bene visa S. Congreg. negotijs Episcoporum, & Regul. præpositæ posse solummodo Vicarium Capitulari ab exercitio vicariatus remoueri, declarauit ipsamet de anno 1631. prout iam antea sæpe sæpius censuisse refero Ego ipse d. cap. 42. num. 47.
- Contra Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante num. 3. vers. tertio dubitatur, & Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Vicarij S. 21. vers. 3. Marcel. Vulpe d. cap. 44. num. 24. & citati à D. Larrea Granaten. decis. 2. num. 4. existimantes ex iusta & rationabili causa posse Capitulum Vicarium à se electum, vel confirmatum reuocare.
18. Vicarium verò à Metropolitano deputatum in vim huius decreti, quando in Sede vacante Capitulum, ad quod spectabat, intra tempus à Concilio præscriptum illum non deputauit, amoueri posse ad nutum ipsius Metropolitani, dixi Ego ipse d. cap. 42. num. 48. attestans sic fuisse decifum in Liman. 29. Septembris 1625.
19. Etatem viginti trium annorum permitti posse in Vicario Capitulari si aliàs est idoneus, non tamen expedire, asserit Sel. d. cap. 19. num. 44. vbi refert decifum sub die 11. Augusti 1618.
20. Vicarium Capituli Sede vacante non posse in locum sui quempiam substituere nisi in tribus casibus, videlicet infirmitatis, ad modicum tempus, & in delegatis, & tunc multo magis teneri substituere præditum qualitatibus, quas hoc decretum in ipso Vicario Capituli requirit, quam ipsum Capitulum, asserit Sel. d. cap. 19. num. 45. vbi refert decifum die 17. Maij 1600.
21. Vicario Capitulari propter eius absentiam spectare substitutionem facere, refert decifum Garc. de benefice. par. 5. cap. 7. num. 25. declar. 6.
22. Absque Vicario non posse Capitulum eligere visitatorem ad visitandam diocesim, refert decifum Garc. d. e. 7. num. 23. declar. 7.
23. Vicarium Capituli Sede vacante non posse cognoscere de causis delegatis Vicario generali Episcopi, & sic nec exequi dispensationes in matrimonij impedimentis & litteras in forma Dignum quæ huiusmodi generali Episcopi Vicario solent committi, resoluit Garc. de benefice. part. 6. cap. 2. à num. 44. Bonacin. de legibus, disput. 1. quest. 3. puncto 8. §. 1. num. 7. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 44. Ego ipse d. cap. 42. nu. 57. vbi refero sic fuisse decifum sub die 24. Maij 1621.
- Contra Salas de legibus disput. 26. sect. 17. nu. 124. Sanch. de matrimon. lib. 8. disput. 27. num. 32. cum seq. existimantes Vicarium Capituli posse de prædictis cognoscere, quamuis commissio sit directæ Vicario generali Episcopi.
24. Vnde commissiones Apostol. in forma Dignum, & alias directas Episcopo, vel eius Vicario generali intuitu officij, vel sub nomine Dignitatis non posse exequi Capitulum, seu Vicarium Capitulari Sede vacante dixi d. cap. 42. nu. 59. attestans sic fuisse decifum in Camenaten. 2. Augusti 1631.
25. Posse tamen Vicarium Capitulari Sede vacante executioni demandare litteras Episcopo per Sacram Congreg. directas, & ab illo non exequutas, dixi eodam cap. 42. numer. 60. affirmans sic decidisse S. Congreg. Episcop. & Regul. sub die 10. Aprilis 1615. necnon omne illud quod Episcopo mortuo per Bullam, seu Breue in causis iurisdictionem importantibus concessum, ead. S. Congreg. in Tranen. 26. Ianuarij 1604. & in Neapolitana 10. Februarij eiusdem anni.
26. Qui saltem in iure Canonico sit Doctor, &c. Vicarius Capituli Sede vacante debet eligi Doctor, aut Licentiat in iure Canonico, vel aliàs quantum fieri potest idoneus, ita Nauarr. conf. 2. aliàs vnde. de offic. Vicar. in notis Sayr. in floribus decis. sub illo tit. decis. 2. Petr. Henric. conf. 90. Sbroz. de offic. vicar. lib. 1. quest. 36. num. 12. Galet. in margar. casuum confententia, verb. Vicarius 4. Molin. de iustit. tract. 5. disp. 11. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori Eccles. resol. 497. num. 2. Garc. de benefice. part. 5. cap. 7. num. 12. Marcel. Vulpe d. cap. 44. num. 15. Aliàs electionem esse irritam & nullam refert decifum Garc. d. cap. 7. num. 10. Nec debere confirmari Vicarium Episcopi demortui, nisi esset Doctor, dicit resolutum Sbroz. in addit. ad d. lib. 1. quest. 36. num. 12. & quest. 55. sub num. 2.
- Debere doctorari in aliqua Vniuersitate, non verò à persona priuata, dixi d. cap. 42. num. 51. attestans sic fuisse decifum sub die 19. Septembris 1620.
- Existenibus Doctoribus in Capitulo necessariò vnum ex illis in Vicarium esse eligendum, alioquin deputationem ad Matropolitanum deuolui refert decifum Garc. in addit. ad tract. de benefice p. 5. ap. 7. num. 12.
27. Vicarij electio, seu deputatio si ex consuetudine Capituli fieret de ipsius gremio, & bini, vel singuli, per singulos menses administrarent, obseruando ordinem, sed non essent omnes Doctores, vel Licentiat, dicta deputatio non valet, vbi alij Doctores possint constitui, nec inspicitur ordo, vel consuetudo, aut lex noua certam formam præscribens, argument. text. in l. sciendum §. ordine ff. de legat. 1. ita refert decifum Garc. d. part. 5. cap. 7. nu. 10. & 11. in 1. dub.
- Non extendi ad Ecclesiam Collegiatam defuncto eius Prelato, qui ordinariam iurisdictionem, & omnia alia iura Episcopalia habebat, quia si non est necesse vt Prelatus mortuus sit Doctor, ergo neque Vicarius, refert decifum Garc. d. part. 5. cap. 7. num. 20.
28. Vel aliàs quantum fieri poterit idoneus. Posse Capitulum vbi non esset Doctor, in actu deputationis dare ei consultorem Doctorem sibi bene visum partibus non suspectum in casibus in quibus eo opus erit, tenet Sbroz. d. lib. 1. quest. 36. num. 13. Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante num. 3. in fine, Aloyf. Ricc. post d. resolut. 505. in notabil. de materia Vicarij num. 4. vers. Capitulum, & ipsemet addit in decis. Curia Archiepiscopi Neapolitan. part. 4. decis. 305. nu. 15. quod Doctor sacrorum Canonum præfertur Magistro S. Theologiae quoad hoc officium assequendum, & num. 12. subdit electionem in Vicarium factam de Theologo omisso Canonista valere; sed contrarium tenui dicto e. 42. num. 53. asserens sub die 28. Augusti 1621. decifum fuisse Doctorem Theologum non posse esse Vicarium Capitulari Sede vacante.
29. Si secus factum fuerit ad Metropolitanum, &c. Posse Metropolitanum deputare Vicarium, seu officialem in Ecclesia suffraganea, si infra octo dies post mortem Episcopi Capitulum non prouiderit, de vicario, vel non idoneum elegerit, ex hoc decreto colligunt Quarant. in summ. Bullarj verb. Archiepiscopi auctoritas num. 36. Marc. Anton. Genuens. in praxi. Archiepiscopi Neapolitan. cap. 70. num. 6. Ego ipse in tract. de Canonie. cap. 42. num. 55. & de officio. & potest. Episcopi part. 1. tit. 4. de Archiepiscopi præstantia, num. 60. vbi ex Gemin. & Raguc. obseruo. quod si moreretur Vicarius creatus à Metropolitano, vel alio superiore ob negligentiam Capituli, Capitulum potest infra octo dies creare vt prius, quia pro prima vice tantum amittitur.
30. Et si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, &c. Metropolitanæ Ecclesiæ Capitulo Sede vacante negligente Vicarium constituere, tunc antiquiorem ex suffraganeis illum constituere, vel Ecclesiæ exemptæ Capitulo negligente Episcopum propinquiorem eum deputare posse, ex hoc cap. colligunt Cuch. in instit. maior. lib. 2. tit. 8. de offic. Vicar. num. 39. Sbroz. d. lib. 1. quest. 58.
31. Rationem exigit, &c. Capitulum Sede vacante potest facta remotione Vicarij, vel aliorum officialium illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosque pro culpa punire; non tamen impediri futurum Episcopum quando ex hoc decreto ab ipsidem exigit rationem actio.

actionum, quas Sede vacante fecerint, & eos punire, etiam si à Capitulo fuerint absoluti, ita refert decisum Garc. par. 5. cap. 7. num. 23.

35. Vicarium Capituli Sede vacante tenet finito officio stare syndicatui asserunt Marc. Anton. Genuens. in pract. Archiep. Neapol. 58. in fine, Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. dict. verb. Capitulum Sede vacante num. 14. Aloys. Ricc. in d. praxi rerum fori Eccles. decis. 481. in 1. edit. alias resol. 504. in 2. edit. Raguc. de voce Canonico in Capitulo quæst. 40. num. 13. Ego ipse d. alleg. 54. nu. 181. Marcel. Vulpe d. cap. 44. num. 19. in princ.

36. Episcopum per se rationem administrationis officij

gesti à Vicario Capituli Sede vacante constituto exigere, atque in aliquo delicto compertum punire posse, resoluunt Vgolin. de officio Episcopi cap. 2. §. 2. p. 2. Aloys. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 291. refert decisum Armendar. in addit. ad recopilat. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 99. citatus per me d. allegat. 54. num. 183.

Capitulum facta electione officialium non posse eos ad libitum reuocare, & novos constituere, nisi vel æconomos, vel illos officiales, quos etiam viuente Episcopo posset ipsum deputare, refert decisum Garc. d. p. 5. cap. 7. num. 23.

Singula singulis personis conferantur beneficia ecclesiastica, obtinenti tamen insufficiens conferri potest aliud simplex, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures parochias dimittant vtram voluerint, & alteram teneant.

C A P V T XVII.

- 1 Doctores de beneficiorum incompatibilitate, & pluralitate agentes.
- 2 Cardinales comprehenduntur hoc decreto.
- 3 Beneficia plura simul obtineri non posse, sine dispensatione Episcopi.
- 4 Episcopus habenti vnum beneficium simplex quod non sufficiat ad eius sustentationem, potest aliud simile conferre absque Apost. dispensatione.
- 5 Ordinarius potest conferre secundum beneficium obtinenti primum sufficiens iuxta suum verum valorem, sed insufficiens ob id quod pensione est grauatum.
- 6 Beneficium vnum sufficiens habens non potest retinere duo.
- 7 Consuetudo non excusat à peccato mort. retinentem plura simplicia beneficia, quorum vnum est sufficiens.
- 8 Habet locum hoc decretum in beneficijs iurisdictionis, nisi caueatur in fundatione, vt simul cum alijs retineri possint.
- 9 Beneficiu vnum sufficiens habenti si aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi vacat primum.
- 10 Ordinarius si conferat tertiū beneficiu habenti duo simplicia insufficientia, collatio tertij est nulla.
- 11 Episcopus habenti congruam non potest aliud beneficium dare.
- 12 Beneficia duo simplicia retinens, & fructus amborum percipiens quorum quodlibet de per se erat sufficiens, ambo ipso iure vacant.
- 13 Beneficia duo vniuersalia sub eodem tecto absque prouisione Sedis Apost. obtineri non possunt.
- 14 Episcopus ex causa potest dispensare, vt quis obtinere valeat duo beneficia difformia sub eodem tecto.
- 15 Capella plures in eodem Altari quando possint consideri ab vno.
- 16 Capellanas tres sub eodem tecto vniuersales si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit incidit in priuationem omnium ipso iure.
- 17 Beneficium ecclesiasticum sufficiens quod dicatur.
- 18 Beneficia duo retineri possunt dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat.
- 19 Canonicatus duo in vim decretorum Concil. Trid. sunt incompatibiles.
- 20 Canonicatus primus ipso iure vacat per adeptam pacificam possessionem secundi.
- 21 Canonicatus duos retinere pergens vtroque est ipso iure priuatus.
- 22 Consuetudini permittenti quod in eadem Ecclesia dignitates cum præbendis canonicalibus teneantur, non est derogatum per Concilium.
- 23 Canonicatum penitentialem obtinens non potest in vim consuetudinis dignitatem habere.
- 24 Consuetudo tenendi beneficium curatum, vel simplex simul cum Capellania in eadem Ecclesia, non est sublata per hoc decretum.
- 25 Capellania, & Mansionaria, quorum fructus sunt tenues, sunt incompatibilia beneficia.
- 26 Capellania, cui adiunctum est onus deseruendi in choro, obtineri non potest cum Canonicatu.
- 27 Statutum Ecclesie Casalen.
- 28 Dignitates, quæ nullos, vel tenues habent fructus, possunt cum Canonicatu retineri.
- 29 Prouisus de Canonicatu in vna Ecclesia, & de Decanatu in alia cum dispensatione, &c. sufficit vt in digniore resideat.
- 30 Dispensatus ad beneficia dummodo plura simul non sint, non potest obtinere plura, quàm vnum.
- 31 Parochialem Ecclesiam habenti potest Ordinarius alteram Parochialem conferre, sed post adeptam possessionem pacificam secunde vacat prima.
- 32 Parochiales duas habens, quarum altera est beneficium simplici in perpetuum vnita, alteram dimittere non tenetur.
- 33 Parochiales due vel plures inuicem vnite possunt legitime retineri.
- 34 Parochialem vnā habens cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, vnā ex ijs, quam velit, tenetur resignare.
- 35 Monasterium commendatum cum cura non est incompatible cum Parochiali.
- 36 Parochialem habens vnā cum monasterio in commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur.

- 37 Parochialem habens ob incompatibilitatem dimit-
tendam quomodo providendum habenti ad eam
regressum.
- 38 Penas condignas subire debet non dimittere unam
ex duabus Ecclesijs Curatis intra tempus à Con-
cil. assignatum.
- 39 Parochialis & Canonicatus cadunt sub incompati-
bilitate etiam stante parva distantia, & tenuitate
fructuum.
- 40 Præbendam & Parochialem ante Conc. legitime
obtinens, potest post Conc. utrumque legitime ob-
tinere.
- 41 Papa attempta personarum & locorum qualitate dis-
pensat ut omni Parochialis & Canonicatus con-
feratur.
- 42 Parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathe-
drali obtinens, si potest utriusque insere, non est
molestandus.
- 43 Parochialem vacantem non debet Episcopus Cano-
nicatum habenti conferre, etiam si tenues admo-
dum præbende essent.
- 44 Parochiales Ecclesie sunt incompatibiles cum be-
neficijs, in quibus assignatae sunt distributiones.

- 45 Capellania, quæ habet onus celebrandi certas Mis-
sas, & coadiuuandi in cura animarum, est bene-
fictum incompatibile cum alio beneficio Curato.
- 46 Parochialem obtinens una cum Canonicatu ex di-
spensatione Apost. ante Conc. obtenta, potuit post
Conc. absque alia dispensatione optare aliam præ-
bendam pinguiorem.
- 47 Terrule beneficiates non sunt incompatibiles.
- 48 Beneficia duo incompatibilia à Papa obtinens, illa-
que in litteris exprimens, cum quo non fuit di-
spensatum, obtineri possunt.
- 49 Beneficia, seu legata pia, quæ non habent Altare,
seu Capellam, non inducunt incompatibilitatem.
- 50 Ecclesia Baptismalis, licet non sit in reliquis Cura-
ta, est incompatibilis.
- 51 Dispensatio præsumpta, in qua fundatur reg. de
triennali, non habet locum contra decreta Conc.
- 52 Concordat decretum in presenti cum alio cap. 4. sess.
7. de reform.
- 53 Beneficium incompatible obtinens, & recipiens se-
cundum simile, ipso iure vacat primum.
- 54 Beneficia plura obtinens ex dispensatione Pape sine
causa rationabili, an sit tutus in foro conscientie.

a Sess. 7. Nic.
cap. 15. & 16.
Antioch. c. 3.
& Arelat. 1.
c. 2. & 22. &
Mileni. c. 15.
c. quis in tā-
tum ad her.
& c. cum nō
ignores de
præb. cum
alleg. supra
sess. 7. de re-
form. cap. 1.
c. referente,
& cap. multa
de præb. 2. 1.
c. per totam
cap. quia nō
nulli. de cle.
non resid.
b Sup. sess. 7.
de reformat.
cap. 4.
c. Cap. ex-
ecrabili 13. qui
vero in ex-
trau. tant.
com. tit. de
præbend.

Cum Ecclesiasticus * ordo peruertatur, quando vnus plurium officia occupat Clericorum, sancte
sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesijs conscribi. Verum quo-
niam multi improbe cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene consti-
tuta sunt, varijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debi-
tam regendis Ecclesijs disciplinam restituere cupiens, præsentis decreto, quod in quibuscumque personis,
quocumque titulo, a. etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari, statuit ut in posterum
β vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem si ad vitam eius, cui confertur,
honestè sustentandam non sufficiat, γ liceat nihilominus aliud simplex & sufficiens, ε dummodo utrum-
que personalem residentiam non requiratur, eidem conferri. Hæcque δ non modò ad Cathedralis Ecclesias, sed
etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, quàm regularia quæcumque, etiam commendata, pertine-
nant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant. η Illi verò, qui in præsentem plures parochiales Ecclesias,
aut vnā cathedralem, & aliam parochialem obtinent θ, & cogantur omnino, quibuscumque dispensa-
tionibus, ac vnionibus ad vitam non obstantibus vnā tantum parochiali, i vel sola cathedrali retenta,
alias parochiales κ infra spatium sex mensium dimittere: alioquin, tam parochiales, quàm beneficia om-
nia, quæ obtinent λ, λ ipso iure vacare censeantur: ac tanquam vacantia liberè alijs idoneis conferan-
tur: μ nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem
sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbi-
tur, provideatur.

De beneficiorum incompatibilitate & pluralitate
agunt ex professo Dionys. Carthus. & Hieron. Cui-
riel. in suis tract. de pluralit. benefic. Hoied. de incompatib. be-
nefic. Rebuff. in praxi benefic. p. 1. tit. de dispensat. ad plur. a be-
neficiis. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 7. nu. 8. Bernard. & Sal-
zed. in pract. cap. 49. in nouiss. impress. Sbroz. de offic. vicarij lib.
1. quæst. 45. Cened. ad Decretal. collect. 150. Duen. regul. 171.
Solu. de benefic. part. 3. quæst. 39. à princ. Menoch. de arbit. ca-
su 259. Ludou. Beia respons. casuum conscient. part. 1. casu 59.
Spin. in speculo testament. gloss. 3. princ. ex num. 71. Aluar. Pe-
lag. de planctu Eccles. lib. 2. c. 27. Albert. Troc. de vero, & per-
fecto clerico lib. 2. cap. 45. Cosm. in pragmat. sanct. tit. de collat. §.
cui rei, in gloss. pluralitatis, Paul. Comit. respons. moral. lib. 1.
quæst. 73. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. part. 2. cap. 3. à n.
10. Sot. de iustit. lib. 2. quæst. 6. art. 3. Mich. Salon. 2. 2. q. 63. art.
2. controu. 5. Vasq. in opus. de benefic. c. 4. §. 2. dub. 5. num. 159.
cum seqq. Mosse. in sum. Theolog. moral. tract. 6. c. 9. Monet. de
ope. canon. 2. 6. q. 6. à n. 67. Valer. Reginald. in praxi fori penit.
lib. 30. tract. 3. c. 19. n. 260. cum seq. Garc. de benefic. p. 11. c. 5. n.
260. cum seq. Armend. in addit. ad recep. legum Nauarra lib. 4.
tit. 7. de benefic. incompatibil. Vgolin. de officio Episcop. cap. 14.
§. 2. Masfobr. in sua praxi habendi concursus, requir. 7. dub. 16.
cum duobus seqq. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol.
part. 4. decis. 226. numer. 16. & decis. 236. nouissime Stephan.
Vveyma ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, &

per Concil. Trid. innouatas, constit. 12. pag. 109. cum seq. & præ-
cipue à n. 7. Marcel. Vulpe in praxi indic. fori Eccles. c. 48. n.
57. cum seqq. Sanch. in consil. moralib. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 5.
cum seqq. metipsum de officio, & potest. Episcop. p. 3. allegat. 62.
Multa exempla aliquorum qui fuerunt aternaliter con-
demnati propter beneficiorum pluralitatem, referuntur
in praxi spirituali, lib. 5. in florib. de apibus c. 6. 7. & 8. & apud
Villadieg. p. 5. vbi de fructibus Sanctorum, tit. de auaritia
disc. 6. §. el autor del libro de apibus.

a Etiam si Cardinalatus honore fulgeant. Vide Flamin.
Paris. de resignat. benefic. lib. 5. q. 6. num. 116. Vgolin. de officio
Episcop. c. 14. §. 2. num. 1. in fine. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 4. c.
3. q. 4. & lib. 6. cap. 12. quæst. 5. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Ar-
chiep. Neapol. decis. 236. num. 2. part. 4.

b Vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis confere-
tur. Plura beneficia simul obtineri non possunt, licet sint
simplicia sine dispensatione Pape, quod ex verbis Con-
cilij sic moderandum, si vel personalem requirant resi-
dentiam, vel sint sufficientia. Ita decitum refert Ste-
phan. Vveyma d. constit. 12. num. 2. pag. 110. in fine.

γ Licet nihilominus aliud simplex, &c. Episcopum ha-
benti vnum simplex beneficium quod non sufficiat ad
eius sustentationem, posse aliud simile conferre absque
dispensatione Apostol. sed non posse plura simplicia vl-
tra duo vsque ad sufficientem eius sustentationem con-
ferre

ferre citra dispensationem Apostol. referunt decimum, Garc. part. 1. cap. 5. num. 310. in 1. & 2. declar. Armendar. in addit. ad recap. legum Navarra lib. 4. tit. 7. de benefic. incompat. num. 32. cum duobus segg. Masfobr. in praxi habendi concursus requis. 7. dub. 16. secundum Roman. impress. Marcel. Vulpe d. cap. 48. num. 58. prope fin.

5. Ordinarius posse conferre secundum beneficium obtinenti primum sufficiens iuxta suam verum valorē, & honestam ipsius possidentis sustentationem, si tempore, quo secundum confertur, non sufficiat propter onus pensionis super tali beneficio impositum, dummodo proutius post collationem sibi factam non consenserit pensioni. referunt decimum Garc. d. cap. 5. num. 310. dub. 4. Armendar. d. tit. 7. de benefic. incompat. num. 37. in 4. resp. Ego ipse d. alleg. 62. num. 7. resoluunt Azor. in tit. moral. p. 2. lib. 8. cap. 10. quest. 8. & cap. 12. q. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. §. 5. à num. 14. Masfobr. in sua praxi habendi concursus requis. 7. dub. 17.

6. Habens unum beneficium sufficiens non potest retinere duo, & habens duo per se separatim insufficientia, sed simul iuncta sufficientia, non potest retinere tertium, ut resoluunt Hoied. de incompat. benef. par. 1. cap. 19. num. 1. cum segg. Flamin. Paris. ad resignat. benefic. lib. 3. q. 1. num. 138. Garc. d. cap. 5. num. 268.

7. Consuetudo non excusat à peccato mort. retinentem plura simplicia beneficia, quorum unum est sufficiens, ita Flamin. Paris. d. tract. de resignat. benefic. lib. 5. quest. 6. num. 119. & alij citati per me d. alleg. 62. num. 8. ubi num. 10. in fine, aduerto quod hodie de consuetudine non datur dispensatio ad plura beneficia simplicia, & 1. Prelati inferiores summo Pont. videntur quod conferre possint, & de facto conferunt, nulla habita ratione an sint pingua, vel tenuia, quae secundum ea, quae habentur in hoc decreto, non sunt laudabilia, refert me non citato Aloyf. Ricc. d. decis. 236. num. 5. part. 1.

8. Dispositionem Concilij in praesenti prohibentis Episcopo conferre vni ultra duo beneficia, locum habere in beneficiis iurisdictionis, nisi caueatur in fundatione, ut simul cum alijs retinere possint, resoluunt Garc. d. tit. part. 1. cap. 5. num. 286. Aldan. in compendio canor. resolut. lib. 3. tit. 10. num. 8. attestans in Bougen. 13. Novembris 1607. fuisse decimum beneficium tertium simplex etiam de iurisdictionis non posse retineri cum duobus alijs prius obtentis absque Sedis Apost. dispensatione, huiusmodique priora beneficia post pacificam possessionem tertij vacare eidem Sedi Apost.

Contra Lambert. de iurisdiction. p. 1. lib. 2. q. 7. art. 15. num. 15. Masfobr. in praxi habendi concursus requis. 7. dub. 18. existimantes dispositionem Concil. in praesenti locum non habere in beneficiis iurisdictionis, ac prout de vniuersalem obseruantiam & praxim esse ut Episcopi instituant praefatos à patronis, tamen tertium, & quartum habeant beneficium, & Lambert. attestatur se fuisse institutum in triginta septem beneficijs, quorum maxima pars erat patronatum laicorum, & clericorum, & omnium fructus non ascendebant ad summam ducatorum 130. de camera.

9. Habent unum beneficium sufficiens, si aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi, vacare primum, asserunt decimum Garc. d. cap. 5. num. 283. in 2. declar. Armendar. d. tit. 7. de benefic. incompat. num. 8. & 9. quos refero d. p. 3. alleg. 62. num. 3.

10. Ordinarius si conferat tertium beneficium habenti duo simplicia beneficia alijs ad sustentationem insufficientia, collationem tertij esse validam, sed si tertium sit sufficiens, vacare illa duo priora beneficia, sin minus, teneri prout dimittere alterum ex illis, & si continuaverit possessionem amborum, recipiendi ex illis fructus, utrumque beneficium vacare, referunt decimum Garc. d. benefic. p. 1. cap. 5. num. 310. in 1. & 2. declar. Armendar. d. tit. 7. de benefic. incompat. num. 37. in resp. ad dub. 1. & 2. Vgolin. d. cap. 14. §. 2. num. 2. vers. tertio.

11. Episcopum habenti congruam non posse aliud beneficium dare, & si dederit, vacare primum illud, quod habebat, dummodo beneficium titolare sit, quauis difforme à secundo recepto, & si ambo retinere tentauerat

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

accepta pacifica possessione secundi, vacare utrumque, referunt decimum Garc. d. part. 1. cap. 5. num. 30. Armendar. d. tit. 7. de benefic. incompat. num. 31.

Obtinens beneficium ecclesiasticum sufficiens ad honeste sustentandum si institutus fuit ab Episcopo ad aliud beneficium primum per affectationem secundi, procul dubio ipso iure vacat; secundum vero ita demum vacat, si utrumque retinere sciens praesumpserit, Sel. in select. canon. cap. 21. num. 10. ubi asserit resolutum in Salamanca 31. Maij 1607. Ex retentione enim utriusque beneficii, & perceptione fructuum amborum per duos annos absque dispensatione Apost. utrumque ipso iure vacasse, refert decimum idem Sel. citato loco, & vidi satis disputari hunc articulum, & sic conclusum in sacra Congr. Conc. de hoc anno 1632.

Beneficia duo vniformia sub eodem recto absque provisione Sedis Apost. obtinere non posse clericum, nisi id dictet statutum, vel Ecclesiae consuetudo, vel Episcopus cum eo expressè dispensauerit, cum utrumque conferendo non intelligatur tacite dispensasse, tenet Sel. d. e. 21. n. 11. attestans sic fuisse decimum sub die 1. Novembris 1607.

Episcopum ex causa posse dispensare, ut quis obtinere valeat duo beneficia difformia sub eodem recto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prout, referunt decimum Garc. p. 1. cap. 5. num. 377. Armendar. d. tit. 7. de benefic. incompat. num. 7. Franc. Leo in thesauro fore eccles. part. 2. cap. 8. num. 55. Moser. in sum. Theolog. moral. tract. 6. cap. 9. num. 46. Azor. in tit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 50. q. 6. & lib. 6. cap. 11. q. 2. & 4. & cap. 13. q. 6. Stephan. VVeyms d. constit. 12. nu. 15. in fine, ubi quod non potest Episcopus dispensare ut obtineantur duo beneficia conformia. Ego ipse d. alleg. 62. num. 17. Conformia beneficia censentur non illa, quae vno, eodemque nomine nuncupantur, sed quae ad unum, eundemque finem sunt instituta, & quae idem officium, idemque onus habent, unde ex aduerso satis intelligitur, quae censenda sint dissimilia, seu difformia, nimirum, quae dissimile habent officium, alio, seu diuerso, & non planè eodem tempore explendum item sub eodem recto dicuntur esse beneficia, quae sunt intra eandem Ecclesiam, vel eius ambitum, seu circuitum, ita Steph. VVeyms d. constit. 12. num. 16.

Capellae plures in eodem Altari sub eadem inuocatione cum diuersis oneribus Missarum, quae antiquitus conferebantur pluribus clericis, & ad praesens reperiuntur possideri ab vno sub titulo vnus capellania, non possunt retineri hodie absque dispensatione Apostolica, ita Sel. d. cap. 21. num. 12. ubi refert sic fuisse decimum sub die 17. Augusti 1630.

Capellaniae tres sub eodem recto vniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, incidit in priuationem omnium ipso iure, non obstante Episcopi dispensatione, ita decimum fuisse in vna Caupien. refert Sel. citato loco.

§ Sufficiens. Quod dicatur beneficium Ecclesiasticum sufficiens ad congruam sustentationem arbitrio iudicis relinqui paulo plus, vel minus aestimandum consideratis considerandis, qualitate scilicet personarum, locorum, & temporum, resoluunt Nauarr. de orat. miscel. 62. Flamin. d. lib. 5. q. 6. num. 131. & seg. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. beneficium §. 7. concl. 8. princip. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 1. §. num. 39. Valer. Reginald. in praxi fore paritont. lib. 30. tract. 3. num. 285. Prosp. de August. in addit. ad Quarant. in sum. Bullary. verb. beneficiorum resignationes causa 8. Menoch. de arbitr. casu 216. Garc. d. part. 1. cap. 5. num. 320. Masfobr. in praxi habendi concursus requis. 7. dub. 14. cum segg. Ego ipse d. alleg. 62. num. 11.

¶ Dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, &c. Vide Corraf. de benefic. p. 1. cap. 5. num. 2. Hoied. de incompat. benef. p. 1. cap. 17. num. 30. Zerol. d. p. 1. verb. beneficium §. 7. Azor. d. p. 2. lib. 3. c. 8. q. 6. Valer. Reginald. d. tract. 3. num. 279. Garc. d. e. 5. num. 260. Sanch. d. lib. 2. cap. 2. dub. 6. num. 6. ubi ait quod simplex exigens seruitium id est, et simple seruidero, non dicitur requirere residentiam, quia iam ex legitima consuetudine congrue seruitur per Vicarium.

¶ Non modo ad Cathedralis Ecclesias, &c. Canoniciatus duos in vim decretorum Concilij Trid. esse incompatibiles,

Cc

les,

- les, referunt decifum Garc. d. p. 11. cap. 5. num. 381. in 1. declar. Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 41.
10. Itaut poft adeptam pacificam poffeffionem fecundi, Canonicatum primum ipfo iure vacare, afferunt refolutum Garc. d. cap. 5. num. 84. in 6. declar. & nu. 381. in 2. declar. Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 17. & 42. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore ecclef. decif. 383. in 1. edit. alias refol. 332. num. 12. in 2. edit. Ego ipfe d. alleg. 62. num. 28.
21. Et fi duos huiusmodi Canonicatus fimul retinere perrexerit, utroque eife ipfo iure priuatus, referunt decifum Garc. d. cap. 5. num. 381. in 3. declar. Armendar. d. loco nu. 43. Ego ipfe d. alleg. 62. num. 29. Nec prefumpta difpenfatione, in qua fundatur regula de triennali, fe tueri, & defendere poffe, tenent Garc. d. cap. 5. num. 381. in 4. declar. Armendar. d. loco num. 44.
22. Confuetudini permittenti quod in eadem Ecclefia dignitates cum prebendis canonicalibus teneantur, non eife derogatum a Conc. in prefenti referunt decifum Garc. d. cap. 5. num. 246. & feq. Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 26. Ego ipfe d. alleg. 62. num. 18. prope fin.
23. Canonicatum obtinens, cui poft Conc. munus fit iniunctum Penitentiarij, non potest in eadem Ecclefia vna cum dicto Canonicatu obtinere dignitatem in vim confuetudinis Ecclefie permittentis Canonicum poffe retinere Canonicatum cum dignitate, referunt decifum Garc. in addit. ad tract. de benef. p. 11. cap. 5. num. 249. Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 9. & 27.
24. Confuetudinem tenendi beneficium Curatum, vel fimplex fimul cum Capellania in eadem Ecclefia fublata eife per hoc decretum, referunt decifum Nicol. Garc. d. benef. p. 5. cap. 8. num. 37. in reip. ad 6. dub. Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 28.
25. Capellaniam, & Mansionariam, quorum fructus funt tenues, eife incompatibilia beneficia, nec poffe retineri fub eodem tecto fine difpenfatione Apoft. refert decifum Garc. d. p. 11. cap. 5. num. 243.
26. Capellaniam, cui adiunctum eft onus deferuendi in choro, obtineri non poffe cum Canonicatu per hoc decretum, non autem fi haberet onus fimphciter celebrandi Miffam, nifi eiffent fub eodem tecto, & tunc poffe cum difpenfatione Apoftolic. refert decifum Garc. d. num. 243.
27. Statutum Ecclefie Cafalen. difponens quod Capellani teneantur, & debeant continuo intereffe officio diuino cum Canonicis, alioquin puniantur fecundum Capituli difcretionem, inducere refidentiam prefatam, & incompatibilitatem ex prefcripto huius decreti, refert decifum Sel. d. cap. 21. num. 15.
28. Dignitates cum Canonicatu, quae nullos, vel tenues habent fructus, licet haberent fedem in choro, quae ex confuetudine per Canonicos obtineri folent, iuxta, cap. 1. de confuet. lib. 6. non comprehendi fub hoc decreto, refert decifum Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 36.
29. Provisus de Canonicatu in vna Ecclefia, & de Decanatu in alia eiusdem dicecefsis, cum difpenfatione quod dictum Canonicatum vna cum Decanatu fimul retinere poffit cum derogatione constitutionum Apoftol. ac ftatutorum etiam iuramento roboratorum, addita tamen clauful. quod debitis non fraudentur obfequijs, fufficit vt refideat in digniori, & per alium adimplere debet onera in alia Ecclefia, ita Sel. d. cap. 21. num. 16. attestans decifum in Colonien. 13. Aprilis 1630.
30. Difpenfatus ad beneficia, dummodo plura fimul non fint, non potest obtinere plura quam vnum, quamuis illud ad vitam obtinentis honefte fuffentandum minime fufficeret, refert decifum Garc. in addit. ad fuum tract. de benef. p. 11. cap. 5. num. 235. Sel. d. cap. 21. nu. 18. attestans ita fuffe refolutum in Neocafren. 3. Februarij 1629. & in Alexandrina 11. Maij 1630.
31. Ille vero, qui in prefenti plures Parochiales, & Parochialem Ecclefiam habent poffe Ordinarium alteram Parochialem conferre, fed poft adeptam poffeffionem pacificam fecunda vacare primam, refert decifum Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 71. & 85. Quod autem dicitur in princip. text. ibi, vnum tantum beneficium ecclefiafticum fingulis conferatur, intelligendum eife cum effectus, vt vnum poffit retineri, quia Ordinarius potest instituire prefentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione refidentie, vel ratione fufficientie, dummodo habita poffeffione pacifica fecundi beneficij dimittatur primum, refert decifum Garc. d. par. 11. cap. 5. num. 283.
32. Parochiales duas habens, quarum altera eft beneficium fimplici, vel dignitati in perpetuum vnita, alteram dimittere non tenetur, vt refert decifum Garc. p. 12. cap. 2. num. 24. Armendar. d. loco num. 69. & 79.
33. Parochiales duae, vel plures fi funt inuicem vnita, non funt comprehenfe fub hoc decreto, fed poffunt legitime retineri tanquam non incompatibiles, refert decifum Garc. d. p. 12. cap. 2. num. 42. & Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 92.
34. Parochialem vniam habens cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, vniam ex ijs, quam velit, teneri resignare, refert decifum Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 68.
35. Non comprehenduntur in hoc decreto cum Parochiali obtinentes monafterium commendatum cum cura, cum illud non veniat appellatione Parochialis Ecclefie, de qua agitur in prefenti. Ita referunt decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloff. 5. §. 8. num. 65. Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 72.
36. Habentem Parochialem & monafterium in commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non teneri referunt decifum Gonzal. d. gloff. 5. §. 8. nu. 65. Zerol. in praxi Epifcop. p. 2. verb. Parochia 5. Garc. de benef. p. 4. cap. 4. num. 35. Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 78.
37. Parochialem habentem, quam ex hoc decreto dimittere tenetur, fi ea eft obligata alteri ratione regreffus, hunc qui habuerit regreffum, conueniendum eife primo, an ipfe cum aliqua penfione resignanti referuanda Parochialem velit, quod fi eam recipere recufet, alteri resignare debere cum fufpenfione regreffus, refert decifum Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 74. & 90.
38. Non dimittentem curam ex duabus Ecclefijs Curatis intra tempus a S. Concil. affignatum, debere condignas penas fubire, & puniri, prout in eo ftatuitur, refert decifum Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 91.
39. Ex difpenfatione Epifcopi caufa faltem vtilitatis, vel neceffitatis Ecclefie, poffe fimul plures Ecclefias Curatas retineri, fi adeo tenues fint, vt fingula proprium non poffent Sacerdotem alere, tenent Sot. de iuftit. lib. 3. q. 6. art. 3. ver. primus casus, Hoied. de incompat. benef. p. 2. cap. 5. a princip. Rot. decif. 484. p. 1. diuerf. Verum ipfemet Rot. in vna Leodien. Canonicatus 5. Iulij 1610. coram Reuerendiffimo D. meo Coccino Decano, inter recent. decif. quam refert Ioan. a Cochier in comment. ad reg. 52. Cancel. num. 4. pag. 477. cum feq. & Ego ipfe in addit. ad collect. cap. de multa, de preben. non obftante exiguitate diftantiae, & tenuitate fructuum Parochialis cuiusdam, & Canonicatus, quos quidam ex difpenfatione Epifcopi poffidebat, cenfuit eos cadere fub incompatibilitate, & fi vtrumque retinere pergeret, eife vtroque ipfo iure abfque alia admonitione priuatum.
40. Cogantur omnino.] Prohibere retentionem cenfuit Rot. decif. 624. num. 2. p. 4. diuerfor.
41. Vel fola Cathedrali retenta, &c.] Prebendam & Parochialem ante Concil. legitime obtinentem poffe poft Concil. vtrumque beneficium obtinere, dummodo in Parochiali refideat, refert decifum Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 9.
42. Papam attenta perfonarum, & locorum qualitate difpenfare vt vni Parochialis & Canonicatus conferatur, fi vtrique inferuire poteft, refert decifum Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 82.
43. Parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathedrali habenti, fi poffit vtrique inferuire, non eife moleftiam inferendam, decifum refert Armendar. d. tit. 7. de benef. incompat. num. 49.
44. Parochialem vacantem non debet Epifcopus Canonicatum habenti conferre, etiam fi tenues admodum preben-

præbendæ essent, vt refert decifum Armendar. *diſt. loco num. 48.*

44. Parochiales Eccleſias eſſe incompatibiles cum beneficijs, in quibus assignatæ ſunt distributiones quotidiane, quas à diuinis abſentes amittunt, refert decifum Armendar. *d. tit. de benef. incomp. num. 47.*

Dignitatem Eccleſiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum iniuncta eſt, aut illi principaliter imminet, non acceſſoriè, comprehendit in hoc decreto, refert decifum Armendar. *d. tit. de benef. incomp. num. 67.*

45. Capellaniam, quæ habet onus celebrandi certas Miſſas, & coadiuandæ in cura animarum Eccleſiæ Plebanatus eſſe beneficium incompatibile cum alio beneficio Curato, vel aliâ perſonalem reſidentiam requirente, & licet eius Rector non ſubiiciatur *cap. licet de elect. lib. 6.* tamen comprehendit ſub decretis Concil. Trid. loquentibus de beneficiariorum, non tamen Curatorum reſidentia, refert decifum Armendar. *d. tit. de benef. incomp. num. 50.*

46. Parochialem obtinens vnâ cum Canonicatu ex diſpenſatione Apoſtolica ante Conc. Trid. obtenta, potuit poſt Conc. abſque alia diſpenſatione optare præbendam pinguiorem, vt refert decifum Garc. *p. 5. c. 1. n. 343.*

47. Terrulas beneficiales, ſeu pia loca cum onere Miſſas, aliæ diuina Officia celebrandi, quæ neque Eccleſiæ habent aliquam denominationem, non comprehendit ſub hoc decreto, immo ex tylo Cancellariæ vnica collatione plures vniri conſeſſi poſſe in titulum ſimplicis beneficii, referunt decifum Garc. *d. cap. 1. n. 318.* Armendar. *diſt. tit. de benef. incomp. num. 38.* Maſſobr. *in praxi habendi concurſum requiſ. 7. dub. 19.*

48. Beneficia duo incompatibilia à Summò Pont. impetrantem, illaque in litris exprimentem, cum quo tamen non fuit diſpenſatum, obtineri poſſe niſi eſſent duæ Parochiales, ante Concil. referunt decifum Garc. *diſt. cap. 5. num. 327.* & Armendar. *diſt. tit. de benef. incomp. num. 39.*

49. Beneficia, ſeu legata pia, quæ non habent Altare, ſeu capellam, non inducere incompatibilitatem, refert decifum Garc. *in addit. ad d. part. 1. cap. 5. num. 318.*

50. Eccleſiam Baptiſmalè, licet non ſit in reliquis Curata, eſſe incompatibilem, & hoc decreto comprehendit refert decifum Maſſobr. *in praxi habendi concurſum requiſ. 1. dub. 14. num. 9.*

51. Præſumptam diſpenſationem, in qua fundatur regu-

la de trienniali, non habere locum contra decreta Concilij in hoc cap. & in cap. 4. ſeſſ. 7. & in cap. 15. ſeſſ. 25. de reform. referunt decifum Garc. *d. p. 11. cap. 5. num. 379.* Armendar. *d. tit. de benef. incomp. num. 40.* Campan. *in diuerſis Canon. rub. 11. cap. 13. num. 111.* & 112. nouiſſime Stephan. VVeyms *d. conſtit. 12. num. 17. pag. 115.* Ego ipſe *d. alleg. 62. num. 29.* vbi num. 30. reſoluo ex curſu decem, vel viginti annorum in dubio præſumi poſſe diſpenſationem ad plura beneficia.

¶ *Infra ſpatium ſex menſum.* Vide Garc. *d. p. 11. cap. 5. num. 77.* optimè aduertentem huic decreto non aduerſari aliud ſuprà ſeſſ. 7. de reformat. cap. 4. quia hoc de quo in præſenti, agit de obtinentibus tunc plures Parochiales, aut vnâ Cathedralem, & aliam Parochialem ex diſpenſatione, ſeu vnione ad vitam, quibus iniunxit Concilium quòd vna retenta, alias infra ſex menſes demitterent, non tamen loquitur de pluribus parochialibus beneficijs poſt Concil. obtentis, de quibus agit *d. cap. 4.*

¶ *Ipſi iure vacare conſeantur.* Habentem beneficium Curatum, Perſonatum, vel Dignitatem, iuxta cap. de multa, de præbend. vel quodcumque aliud quomodolibet incompatible iuxta hoc decretum, & recipientem ſecundum ſimile, ipſo iure vacare primum, & ſi illud retinere contenderit, etiam ſecundo ſpoliari tradunt Bernard. *in præſt. cap. 49. in nouiſſ. edit. Spin. in ſpeculo reſtament. gloſſ. 3. à numer. 74.* Viui. *tom. 1. commun. opin. lib. 1. tit. 9. num. 6. pag. 182.* Gutierrez *conſil. 10.* Flamin. *Parif. de reſignat. benef. libro 3. quaſtione 1. num. 51.* Azor. *inſtitut. moral. parte 2. libro 7. cap. 16. quaſtione 9.* lare Flores de Mena *var. libro 2. quaſt. 13. per tot.* Valer. Reginald. *d. lib. 38. tract. 3. num. 309.* Monet. *de opt. canon. c. 6. q. 6. num. 69.* Garc. *d. p. 11. c. 5. nu. 7.*

¶ *Nec ipſi antea illa obtinentes tuta conſcientia fruſtrantur.* Vide Henriquez *in ſum. lib. 14. cap. 56. §. 2. in fine, iuncto commento lit. O.*

An obtinens plura beneficia ex diſpenſatione Papæ, ſine cauſa tamen rationabili, ſit tutus in foro conſcientiæ? Vide Ludou. Lop. *in inſtruit. conſcientia tom. 1. c. 252. & ſeq. Cordub. in q. lib. 1. q. 20.* Conrad. *in reſp. caſuum conſcient. q. 35. in addition.* Hoied. *de incompat. benef. p. 2. c. ſua nu. 38.* Vega *in ſum. p. 1. c. 36. caſu 30.* Fr. Emman. *in ſum. tom. 1. c. 31. n. 7.* & 8. Cardin. Tolet. *in inſtruit. Sacerdot. lib. 5. c. 81.* Petr. de Ledefma *in ſum. p. 2. tract. 7. c. 1. circa 9.* & 11. conſul. Valer. Reginald. *d. lib. 30. tract. 3. n. 289. verſic. ſextum dubium.* Leſſi. *de inſtit. li. 2. c. 34. n. 151. cum ſeq.* Valq. *in opuſc. de benef. c. 4. §. 2. dub. 9. n. 170.* Molſet. *in ſum. Theolog. mor. tract. 6. c. 9. n. 53.*

Parochialis Eccleſiæ vacatio quando contingit, fiat examen per concurſum, præmiſſis ediſtis, deſcribuntur qualitates eorum, qui debebunt examinare. Si Eccleſia fuerit iuriſpatronatus eccleſiaſtici, & inſtitutio pertineat ad Episcopum, quædam ſtrictius erunt obſervanda, quam caſu quo Eccleſia fuerit iuriſpatronatus laicorum, &c. Attentè hoc cap. legendum, & ſeruandum ad amuſſim.

CAPVT XVIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Examen per concurſum eſt faciendum in vacatione Parochialis Eccleſiæ.
- 3 Parochiales litigioſa concurſu non conſeruntur.
- 4 Parochialis, quam quis acquirit per regressum, & prius poſſedit, non conſertur per concurſum.
- 5 Parochialis vnita Dignitati, vel Canonicatui, non eſt conferenda per concurſum.
- 6 Parochialis vacans in Curia, ſeu apud Sedem, prouideri ſolet in Dataria ſine concurſu.
- 7 Parochialis ſubiecta, vel annexa monaſterio, ſeu de eius menſa, non conſertur per concurſum.
- 8 Parochialis, ſeu beneficium Regulare, quod Regularibus cõferri conſuevit ſine cõcurſu prouidetur.
- 9 Prioratus Regulares concurſu non conſeruntur.

Barboſ. Collect. in Concil. Trid.

- 10 Eccleſia parochialis quæ eſt actû Regularis, non conſertur per concurſum.
- 11 Parochiales, quæ de menſa nuncupantur, non ſubiacent concurſui.
- 12 Abbatia, cui vnita eſt perpetuò, & acceſſoriè parochialis Eccleſia, concurſu non conſertur.
- 13 Cura animarum, quæ in Eccleſia collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomadarios concurſu non conſertur.
- 14 Beneficia curam animarum habentia, quæ verè ſunt dignitates, non ſubiacent concurſui.
- 15 Dignitas habens curam animarum in Eccleſiis collegiatis concurſu non conſertur.
- 16 Vicaria perpetua parochiæ vnita concurſu non conſertur.

Cc 2 17 Vicaria

- 17 Vicaria concursu confertur si totalis cura in eius vicarium transferatur.
- 18 Patrimoniales Ecclesie quæ?
- 19 Receptivæ Ecclesie quæ?
- 20 Canonici cathedralis, vel collegiæ Ecclesie, quibus cura animarum non providentur præiuncto concursu.
- 21 Beneficia curata, quæ in favorem in manibus Pape resignantur, concursu non conferuntur.
- 22 Parochialis Ecclesie resignatio quando fit in manibus Sanctissimi, non est necessarium examen per concursum.
- 23 Examinatus ad Parochialem sibi resignatam si reprobetur, potest intra sex menses à die data litterarum aliud examen subire.
- 24 Episcopus non potest admittere consanguineos, vel familia res tam suos, quam resignantium ad examen concursus Parochialium in eius manibus resignatarum.
- 25 Examen per concursum non requiritur in permutationibus Ecclesiarum Parochialium.
- 26 Vacare in Curia, & vacare apud Sedem, an differant.
- 27 Concursus fieri debet in vacatione Parochialis Ecclesie etiam si reservata sit, vel affecta.
- 28 Beneficia curata reservata Sedi Apostol. ab eadem Sede conferuntur approbato ab examinativis in diocesana Synodo approbatis.
- 29 Parochiales reservate, vel affecte specialiter vigore indulti S.R.E. Cardinalium providentur per concursum.
- 30 Vicarij deputatio cum congrua est de forma concursus.
- 31 Vicarij deputatio donec provideatur de Rectore spectat ad Episcopum.
- 32 Inferiores, qui non habent iurisdictionem quasi Episcopalem cum facultate congregandi Synodum, non possunt constituisse vicarium.
- 33 Vicarium in casibus repentinis an ad alium præter Episcopum pertineat.
- 34 Nominatio vicariorum ad quos spectet.
- 35 Examen per concursum non est necessarium in Parochialibus, quæ consuetudine optantur.
- 36 Commendæ ad sex menses amplius post Conc. non sunt in usu.
- 37 Episcopus potest differre constitutionem vicarij usque ad tres dies.
- 38 Vicarius cum congrua est constituendus in qualibet Ecclesia parochia vacante.
- 39 Vicarium constituere in Parochiali vacante quando non sit necessarium.
- 40 Vicarius deputandus cum congrua dummodo aliis sit idoneus, non est necessario examinandus.
- 41 Vicarius cum congrua est deputandus in Ecclesijs Baptismalibus vacantibus.
- 42 Congrua portio assignanda vicario est arbitraria Episcopo.
- 43 Congrua portio assignanda vicario potest esse duorum aureorum singulis mensibus.
- 44 Vicarius semel constitutus cum congrua non potest remoueri.
- 45 Inferiores Episcopo concursus facere non possunt nisi habeant ius congregandi Synodum &c.
- 46 Commendatarius Abbas quando possit concursum facere.
- 47 Inferiores Episcopo quando possint concursus facere.
- 48 Concursum facere, & examinare promouendos ad Parochiales spectat ad Ordinarium.
- 49 Commendatarius Abbas nullius diocesis poterit concursum instituere si habeat ius congregandi Synodum.
- 50 Abbas habens iura quasi Episcopalia non habet ius concursus faciendi, nisi probetur ius habere congregandi Synodum.
- 51 Abbas ius habens conferendi aliquam Parochialem in eius vacatione non potest proponere edictum examinis, nec facere concursum.
- 52 Edicta proponit Ordinarius loci ubi existit beneficium curatum quamvis illius collatio spectet ad Ordinarium alterius diocesis.
- 53 Inferior habens præventionem cum Ordinario.
- 54 Episcopus manutenendus est in sua quasi possessione insitendi donec inferior coram Iudice comperenti legitime probaverit ius cogendi Synodum habere.
- 55 Edictum est proponendum intra decem dies, & totidem remanere debet affixum.
- 56 Edictum non potest apponi cum maiori termino viginti dierum.
- 57 Terminus decem vel viginti dierum non currit à die habita notitia vacationis Ecclesie.
- 58 Edictum pro concursu Parochialis apponere potest Episcopus intra quatuor vel sex menses respectu à die vacationis.
- 59 Episcopus tenetur ad Parochialem vacantem plures examinativis nominare, & alios etiam ab alijs nominatos admittere.
- 60 Episcopus potest occurrente vacatione beneficii Curati vocare, & admittere ad concursum habentem aliud beneficium Curatum.
- 61 Regulares clerici etiam ordinum militarium ad concursum Parochialium admittendi non sunt.
- 62 Monachus dispensatus ad Ordines suscipiendos potest admitti ad concursum.
- 63 Episcopus non potest limitare certum numerum personarum ad concurrendum in concursu Parochialium.
- 64 Edicta concursus proponere debent Ordinarij in beneficijs Curatis reservatis Sedi Apostol.
- 65 Edictum apponi debet ab Ordinario loci ubi existit beneficium.
- 66 Edictum apponi est de substantia & forma concursus Parochialium.
- 67 Tempus, quo debet esse affixum edictum, est arbitrium Episcopo modo non excedat viginti dies.
- 68 Edictum aliud concursus non est proponendum, sed ille, qui comparuerit examini est subijciendus.
- 69 Nisi nolit se examini subijcere, nec Parochiam curet obtinere.
- 70 Parochialis absque concursu conferri potest quando nullus comparet, vel aliis nemo idoneus reperitur.
- 71 Examen & concursus factus ante lapsum terminum edictorum est nullus.
- 72 Terminis decem vel viginti dierum elapso nullus est admittendus.
- 73 Veniens ad concursum Parochialis post terminum in edicto præfixum, re tamen integra, est utique admittendus.
- 74 Nisi legitimo impedimento cessante id faciat.
- 75 Examen statim elapso termino edicti potest per

Epi-

- Episcopum inchoari, sed non potest eadem die claudi.
- 76 Unus examinari poterit & approbari si ille solum ad concursum comparuerit.
- 77 Examen concursus potest fieri coram Vicario etiam Episcopo non impedito.
- 78 Concursus, & examen factum coram examinatribus non synodalibus est nullum.
- 79 Examen concursus in Parochialibus etiam modici valoris de forma est faciendum cum tribus examinatribus.
- 80 Examinatores plusquam tres, sed non pauciores adhiberi debent in concursu.
- 81 Approbatus nemo censetur si ex tribus examinatribus quilibet eorum approbauerit.
- 82 Examinatores ut sint tres non statuit præcisè Concil. sed quod non possint adesse pauciores.
- 83 Examinatores debent singulis annis proponi in Synodo ad minus sex.
- 84 Examinatores debent proponi nominatim, & non in genere.
- 85 Examinatores synodales in Synodo ad summum viginti eligi possunt.
- 86 Examinatores non possunt eligi sub nomine dignitatis, sed tantum specialem personam.
- 87 Iudicium synodaliū nominatio spectat principaliter ad Episcopum.
- 88 Examinatores quomodo in Synodo proponendi.
- 89 Constitutio Pij V. in conferendis locum non habet nisi in his diocesibus, in quibus fuit coacta Synodus.
- 90 Examinatores quibus conditionibus, & qualitatibus præditi esse debeant.
- 91 Examinatores aliqui si intra annum sue electionis mortui fuerint, ad superstitēs facultas examinandi una cum Episcopo pertinet.
- 92 Vicarius Capituli Sede vacante in locum examinatorum absentium, vel defunctorum alios sufficere non potest.
- 93 Examinatores synodales quando omnes intra annū deputationis mortui fuerint, quid faciendum.
- 94 Examinatores synodales durant donec alij in Synodo deputati fuerint.
- 95 Episcopus novus quid facere debeat si ex examinatribus synodalibus omnes præter unum mortuos inuenit.
- 96 Episcopus non excusatur si post annum adhibeat examinatores superstitēs non extantibus sex.
- 97 Episcopo non licet auctoritate ordinaria sibi assumere examinatores non synodales extraneos, qui suppleant.
- 98 Episcopo non licet subrogare alios examinatores in locum condemnatorum.
- 99 Collatio Parochialis an deuoluatur ad Sedē Apost. quando in concursu non interfuerunt examinatores synodales.
- 100 Concursus, in quibus fuerunt adhibiti examinatores deputati in Synodis præcedentibus, sunt nulli.
- 101 Episcopus, qui non constituit examinatores in Synodo, sed ex se ipso deputauit, nulliter prouidet de Parochialibus.
- 102 Concursus est nullus in quo cum examinatribus synodalibus interuenit alius, qui non erat examinador synodalis.
- 103 Examinatores necessariò eligi debent, qui sint Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico.
- 104 Episcopus non potest eligere examinatores synodales, qui non sint Doctores.
- 105 Examinatores si non iurarunt, concursus coram eis habitus vitatur.
- 106 Examinatores synodales non possunt quicquam prorsus occasione examinis nec ante, nec post accipere.
- 107 Examinatores non possunt quicquam ex fructibus beneficii vacantis accipere.
- 108 Ordinarius non potest statuere aliquod stipendium etiam minimum examinatribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium.
- 109 Examinatores priuantur beneficijs antea obtentis si occasione examinis siue antea, siue post aliquid accipiant etiam gratis & liberaliter datum.
- 110 Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renuntiare Episcopo, quos idoneos reperirent.
- 111 Et illos possunt remittere ad Ordinarium.
- 112 Examinatores conuenientius palam inter se sua vota conferre debent.
- 113 Examinatores debent dare vota dum simul congregati sunt cum Episcopo.
- 114 Examinatores tenentur significare quis dignus, & quis dignior sub peccato mort.
- 115 Episcopus non habet votum decisiuum in concursu.
- 116 Episcopus ex approbatis in concursu potest unum licet omnia suffragia non reportauerit sicut alij, eligere.
- 117 Examinatores non tenentur explicitè referre singulas qualitates eorum, qui sunt examinati.
- 118 Idoneitas respectu scientiæ, ætatis, morum, & prudentiæ consideratur in concursu Parochialium.
- 119 Examinatores possunt etiam extra iudicialiter informari de qualitatibus examinandorum.
- 120 Episcopus potest eligere etiam extra locum examinis, & absentibus ipsis examinatribus.
- 121 Iudicare quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idoneus spectat solum ad Episcopum.
- 122 Examinatores debent vota sua dare, sed Episcopus non tenetur ex collatione votorum eligere.
- 123 Examinatores singuli possunt, & debent dare vota super qualitate cuiuslibet examinati.
- 124 Facultas eligendi magis idoneum in concursu ad Episcopum, non autem ad inferiorem collatorem pertinet.
- 125 Electio facta de magis idoneo significanda est intra quatuor menses.
- 126 Electio & prouisio in concursu Parochialis facta de digno omisso digniore est nulla.
- 127 Dignum eligens omisso digniore quando per concursum & oppositionem prouisio beneficii facienda est, tenetur ad restitutionem.
- 128 Simoniam committit dignus offerendo in concursu pecuniam digniori, ut desistat ab oppositione.
- 129 Idoneus iudicandus, qui muneri, cui præficitur, est aptior.

Barbosa Collect. in Concil. Trid.

Cc 3 130 Ori

- 130 Originarius.
 131 Doctor.
 132 Sacerdos.
 133 Dispensatione non indigens.
 134 Beneficium nullum habens.
 135 Ditiore & nobiliores.
 136 Parochialis vacans quando fuerit iurispatronatus Ecclesiastici quomodo providenda.
 137 Episcopus tenetur instituere ad Parochialem iurispatronatus Ecclesiastici dignum presentatum a patrono omisso digniore.
 138 Edicta concursus proponere debet Ordinarius quāvis institutio ad inferiores pertineat.
 139 Beneficium Curatum iurispatronatus Ecclesiastici si vacaverit in mense reservato Sedi Apostolice nulla habetur ratio patronorum.
 140 Institutio ad Parochialem Ecclesiam vacantem, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sit, ubi facienda est à Papa, ius eligendi dignorem ad solum Episcopum pertinet.
 141 Electio dignioris ad Parochialem vacantem spectat ad patronum iurispatronatus Ecclesiastici.
 142 Et illum instituere debet Episcopus.
 143 Presentatio ad Parochialem facta à patrono Ecclesiastico de aliquo antequam sit ab examinatore approbatus in concursu est nulla.
 144 Examen per concursum non requiritur in collatione Parochialium iurispatronatus mixti.
 145 Examen per concursum fieri non debet in vacatione Parochialium, quæ sunt iurispatronatus laicorum, sed sufficit quod deputatus à patronis examinetur ab examinatore Synodali & idoneus iudicetur.
 146 Examen per concursum requiritur inter plures presentatos ad Parochialem iurispatronatus Ecclesiastici.
 147 Non habet locum contra institutionem, vel fundationem.
 148 Concursui locus non est in Parochialibus iurispatronatus, quod origine erat totum laicale.
 149 Parochiales iurispatronatus laicorum deuolutæ subiacent concursui.
 150 Parochialium in collatione facta iure deuoluto servari debet forma examinis, quæ coram inferiore requiritur.
 151 Presentatus à patronis laicis ad Ecclesiam Parochialem sufficit quod examinetur coram alijs examinatorebus non synodalibus.
 152 Patronus laicus ad Parochialem sui iurispatronatus non tenetur presentare digniorem, sed sufficit dignum.
 153 Deuolutio, aut appellatio vlla impedire aut suspendere non potest quominus examinerum relatio executionem habeat.
 154 Appellatio suspensiva, non verò deuolutiva prohibetur in hoc casu.
 155 Appellatio non datur simpliciter ab electione Episcopi in concursu dum appellare volens fuit approbatus ab examinatorebus synodalibus.
 156 Appellatio à mala electione, siue irrationabili iudicio Episcopi admittitur solum ad effectum deuolutivum.
 157 Reiectus in concursu Parochialis potest prouocare preelectum ad novum examen.
 158 Collatio Parochialis facta sine examine per concursum est nulla.
 159 Parochialis sine examine per concursum, vel contra formam positam à Concilio, non potest in foro conscientie acceptari.
 160 Parochiales ita exigui redditus ut examinis per concursum operam ferrent, vel nemo esset qui se examini vellet subicere, quomodo conferenda.
 161 Parochialium tenuium collatio an possit fieri sine concursu.

Expedit maximè animarum saluti, à dignis atque idoneis Parochis gubernari, id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut a cum Parochialis Ecclesia vacatio, & etiam si cura Ecclesie, vel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administraretur, etiam in Ecclesiis parochialibus, & seu receptis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus uni, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes id infra scriptum examen teneri mandat, per obitum, vel resignationem, & etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, & etiam si ipsa Parochialis Ecclesia reservata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu privilegij in fauorem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum, & debeat Episcopus statim, & habita notitia vacationis Ecclesiæ, & si opus fuerit, & idoneum in ea Vicarium & cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur: Porro Episcopus, & qui ius patronatus habet, & intra decem dies, vel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, & idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinatorebus nominet. Liberum sit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouincia- li pro regionis more videbitur magis expedire, & per edictum etiam publicum vocentur qui volent examiniari, & Transacto constituto tempore, & omnes qui descripti fuerint, & examineantur ab Episcopo, siue eo impedito, ab eius Vicario generali, & atque ab alijs examinatorebus & non paucioribus, quàm tribus, & quorum votis, si pares singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. & Examinatores autem singulis annis in diocesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur, qui Synodo satisfaciant, & ad ea probentur. Aduenienteque vacatione cuiuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant, indeque succedente alia vacatione, aut eisdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat, & sint verò hi examinatores, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure canonico, vel alij Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur magis idonei, & in- rentque omnes ad sancta Dei Evangelia se, quacunque humana affectione postposita, fidei munus executuros. ^b Caueantque, ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post acci- piant,

^a Infra sess.
7. de reform.
cap. 9.

^b Cap. quan-
do 14. dist.

piant, alioquin simoniæ vitium, tam ipsi, quam alij dantes incurrant, à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficijs *u u* quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo Prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur, à qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauius eius arbitrio puniri possint, *θ θ* Peracto deinde examine renuncientur, *ι ι* quocumque ab his idonei iudicati fuerint *κ κ* etate, moribus, doctrina, prudentia, & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, *ς α λ* ex hisque Episcopus eum eligat, *μ μ* quem ceteris * magis idoneum iudicauerit, atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. *ν ν* Si verò iuris patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, *ξ ξ* is, quem patronus digniorem *ο ο* inter probatos ab examinadoribus iudicabit, Episcopo præsentē teneatur, vt ab eo instituat. Cum verò institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit faciendā, *π π* tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. *ρ ρ* Quod si ius patronatus laicorum fuerit, debeat qui à patrono præsentatus erit, *σ σ* ab eisdem deputatis, vt supra, examinari, *τ τ* & non, nisi idoneus reperiatur fuerit, admitti. In omnibusque supra dictis casibus non cuiquam alteri, quam vni ex prædictis examinatis, & ab examinadoribus approbatis, iuxta supradictam regulam de Ecclesia prouideatur, nec prædictorum examinadorum relationem, quo minus executionem habeat, *υ υ* nulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita impediatur, aut suspendatur, alioquin Vicarius quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsan postea deputabit, ab eius Ecclesiæ custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eisdem, aut alteri qui probatus, & electus fuerit, vt supra, sit prouisum, *φ φ* alijs prouisiones omnes seu institutiones, præter supradictam formam factæ surreptitiæ esse censeantur, non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque *δ* Vniuersitatibus etiam *δ* ad certam summam, & alijs impedimentis quibuscumque. *χ χ* Si tamen adeo exigui redditus dictæ Parochiales fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant, aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere, aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiore rixa, ac tumultus possint excitari, poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrat, hac forina omittit, priuatum aliud examen, ceteris tamen, vt supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittenda esse censuerit, prouidere.

V Ide Archiep. Bononien. part. 4. de examinis per concursum pag. 446. cum seqq. Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 5. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 1. quest. 7. num. 7. & lib. 8. quest. 9. num. 77. cum seqq. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. à num. 17. Petr. de Ledesma in summa part. 2. tract. 7. cap. 1. conclus. 7. à princip. & præcipue diffie. 13. cum seqq. Aloyf. Ricc. in collect. decis. collect. 1562. & 1569. & in praxi rerum fori Eccles. decis. 414. cum seqq. in 1. edit. alijs resolut. 351. cum seqq. in 2. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. num. 121. cum seqq. in 2. edit. de benefic. part. 9. cap. 2. num. 103. cum seqq. Vgolini. de offic. Episcop. cap. 50. §. 3. cum seqq. Campan. in diuersis iuris Canonice. rub. 5. cap. 3. à num. 9. Fillue. in quest. moral. tom. 3. tract. 41. de benefic. cap. 4. num. 124. cum seqq. Massobr. in praxi habendi concursum ad Parochiales Ecclesias vacantes, secundum Romanam impressi. Aldan. in compend. canon. resolut. lib. 3. tit. 9. Castr. Palao in opere morali tom. 2. tract. 13. disput. 3. Alzed. de precll. Episcop. dignit. part. 2. cap. 9. Vafq. in opuscul. de benefic. cap. 2. §. 3. num. 81. Sel. in select. Canonice cap. 52. metipsum de officio, & potest. Episcop. part. 3. allegat. 60. & de officio & potest. Parochi cap. 2. Et super collatione Parochialium Ecclesiarum emanauit Constitutio Pij V. incip. In conferendis, sub dat. Romæ 15. Kal. Aprilis 1566.

a Cum Parochialis Ecclesia vacatio, &c.] In vacatione Parochialis Ecclesiæ examen per concursum esse faciendum ex hoc cap. colligitur Massobr. in d. praxi prel. 5. Ego ipse d. allegat. 60. num. 13. & d. 62. num. 14. Vnde Curata beneficia, quæ non habent Parochiam, concursu non conferri probat idem Massobr. prelud. 3. dub. 2. & multo minus beneficia simplicia secundum Aloyf. Ricc. in dict. praxi rerum fori Eccles. decis. 415. in 1. edit. alijs resolut. 352. in 2. edit. Seraphin. decis. 442. num. 5. Massobr. in dicto praxi prel. 5. in princip. numer. 7. Ego ipse dict. allegat. 60. num. 36.

3. Parochiales litigiosas concursu non conferri, cum soleat à Sede Apostol. in illis subrogari alius grauiose absque concursu, & vt plurimum colligans, tenent Gonzal. dict. gloss. 6. num. 150. Garc. d. part. 9. cap. 2. §. 1. num. 170. Aloyf. Ricc. in d. praxi resolut. 358. vers. tertio, Massobr. in

d. praxi prel. 3. dub. 3. à num. 18. Nouar. in singul. iuris Canon. conclus. 65. num. 5. Ego ipse d. allegat. 60. num. 37. & d. cap. 2. num. 15.

Parochialem, quam quis acquirit per regressum, & prius possedit, non conferri per concursum asserit decretum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 199. quem refero d. allegat. 60. num. 34. & me citato in illo loco Massobr. prel. 3. dub. 3. numero 37.

Parochialem vnitam Dignitati, vel Canonicatui per concursum conferendam non esse, tenent Anastaf. Germon. de indult. Cardin. §. quibusvis num. 7. & 8. Lael. Zech. de republ. Eccles. cap. 28. de Parocho num. 8. Aloyf. Ricc. in dict. praxi decis. 417. in 1. edit. alijs resolut. 354. num. 2. & latius resolut. 381. in 2. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. num. 2. Garc. dict. part. 9. cap. 2. num. 193. Stephan. Gratian. dissect. forens. cap. 273. num. 48. Nouar. in singul. Canonice. conclus. 65. num. 4. Salgado de potest. Regia tom. 1. part. 3. cap. 9. num. 11. Rot. decis. 1323. num. 8. part. 2. recent. Ego ipse d. allegat. 60. num. 25. & 26. d. cap. 2. num. 18. Castr. Palao d. disputa. 3. §. 5. num. 6.

Parochialem vacantem in Curia, seu apud Sedem, siue per obitum, aut simplicem resignationem, vel dimissionem ex vi decreti de dimittendo primum incompatible, prouideri solere in Dataria sine concursu, & sufficere quod prouisus examinetur super sufficientia, resoluunt Gonzal. d. gloss. 6. num. 15. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 153. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 17. vers. de Curatis, Massobr. dict. prel. 3. dub. 3. num. 45. Ego ipse d. cap. 2. num. 25. Alzed. d. part. 2. cap. 9. num. 5. Castr. Palao dict. §. 5. num. 2. in fin.

Parochialem subiectam, seu annexam monasterio, vel de eius mensa quando monasterium nominat Rectorem, & Episcopus confirmat, concursu non conferri censuit Rot. decis. 102. part. 1. recent. quam refero d. cap. 2. num. 20. Quando autem dicatur beneficium de mensa monasterij, vide Rot. decis. 204. part. 2. recent.

Parochialem, seu beneficium Regulare, quod Regularibus conferri consuevit, sine concursu prouidendum asserunt Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. num. 18. vers. hoc decre.

- decretum, Gonzal. d. gloss. 6. num. 162. Garc. d. cap. 2. nu. 197. Vgolin. de officio Episcopi cap. 50. §. 3. vers. quarto, Aloyf. Ricc. in dict. praxi decis. 421. in 1. edit. alias resolut. 358. num. 1. in 2. edit. Massobr. dict. pral. 3. dub. 3. numer. 34. Filluc. dict. tract. 41. cap. 4. num. 145. Rot. decis. 326. num. 6. part. 2. recent. Ego ipse d. allegat. 60. num. 33. & d. cap. 2. num. 21. Cast. Palao d. §. 5. num. 1.
9. Prioratus Regulares habentes curam animarum solitos commendari Regularibus concursu non conferri, dicit Garc. d. cap. 2. num. 199. quem refero d. allegat. 60. num. 34. & d. cap. 2. num. 22. quibus addo Castro Palao dict. §. 5. num. 12. Ioan. de Solorzano de iure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 17. num. 21.
10. Ecclesiam Parochialem, quæ est Regularis actus, licet habitu prærendatur secularis, & est solita commendari, quamvis habeat curam animarum, non esse subiectam huic decreto, neque requiri in ea concursum dum confertur, tenet Aldan. d. tit. 9. num. 6. attestans sic fuisse decisum in Tudertina 3. Augusti 1600.
11. Parochiales, quæ de mensa nuncupantur, & spectant ad Abbatiam Balnei Camaldulen, & ab ipso Abbate cõferri consueverunt secularibus in titulum perpetuæ vicariæ, non subiacere concursui ab ipso Episcopo Burgi S. Sepulchri vti viciniore instituendo asserit Aldan. d. tit. 9. numer. 7. vbi refert ita fuisse resolutum sub die 15. Nouembris 1601.
12. Abbatiam, cui vnita est Parochialis Ecclesia, concursu non conferri, dummodo hæc vno auctoritate Sedis Apostol. ac perpetuò, & accessorie facta sit, refert decisum Garc. dicto part. 9. cap. 2. num. 195.
13. Curam animarum, quæ in Ecclesia Collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomadarios, concursu non conferri asserunt Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 8. quæst. 9. num. 94. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarj verb. benefic. Paroch. collat. quæst. 3. vers. quorum primus est, Gonzal. d. gloss. 6. num. 158. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 50. §. 3. in fine, Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 358. vers. quarto, & in decis. curia Archiepiscop. Neapolit. decis. 370. numero 1. part. 4. Ego ipse dict. allegat. 60. numero 30. & dict. cap. 2. num. 26.
14. Beneficia curam animarum habentia, quæ verè sunt dignitates, concursui non subiacere, refert decisum Garc. in addit. ad tract. de benefice. part. 9. cap. 2. num. 196.
15. Dignitatem habentem curam animarum in Ecclesijs Collegiatis concursu non conferri, nec in illa examen esse necessarium, quale requiritur in Parochialibus, referunt decisum Gonzal. d. gloss. 6. num. 162. Piafec. d. part. 2. cap. 5. num. 18. in fine, Galet. in margarita casuum conscient. verb. beneficium pag. 24. & verb. Canonicus, vltim. Garc. d. part. 9. e. 2. num. 195. Massobr. d. prelud. 3. dub. 3. à num. 38. Borgnin. Cauale. decis. 17. num. 18. part. 2. Ego ipse d. alleg. 60. nu. 28. & 29. & d. cap. 2. num. 27. & fuit dictum in Cremonen. Propositione 25. Februarij 1622. coram bone mem. Vbaldo, vbi etiam habetur hoc procedere in dignitatibus Ecclesijs collegiatarum actu, non autem habita tantum, vt in Tudertina Prioratus 17. Nouembris 1589. coram Orano, vbi dicitur quod hoc casu attenditur actus, non verò habitus, per gloss. notabilem in cap. licet canon. de elect. lib. 6. vbi quod si Collegium esse destinat per mortem Canonico- rum, debent substitui alij, & quod ius Collegij remanet etiam in vno donec fuerit auctoritate superioris de- structum, Barbat. consil. 74. numero 1. & seqq. inter consilia Alexand. libro 4. & ipse Alexand. ei subscribens consil. seqq. numero 34. in quibus terminis loquitur dicta decisio in Tudertina Prioratus, & quod ibi præsupponitur quod Prioratus, de quo agebatur, mutasset statum, & quod in Bullis Pontificum enuntiaretur non Conuentualis, & sic quod desierat esse Conuentualis auctoritate Summi Pontif. secus autem si Ecclesia non amisit collegialitatem auctoritate Pontificis, quia tunc sufficit habitus tantum ad hoc vt dignitas habens curam animarum in ea existens non conferatur per concursum, ex adductis per Franc. in dict. cap. licet canon. numero 2. vers. quoad difficultatem, & ibi Archid. sub numero 2. de elect. libro 6. Mandos. ad reg. 3. Cancel. questione 3. sub numero 3.
- Vicaria perpetua Parochiæ vnita concursu non con- fertur, sed solum ad nominationem, seu præsentationem illius, cuius Dignitas, vel beneficio Parochialis est vnita, & annexa, deputandus, & instituendus est Vicarius cum Ordinarij, seu eius Vicarij præuio examine & approbatione, vt habetur in Constit. Pij V. incip. Ad exequendum Pastoralis officij debitum, sub dat. Kal. Nouembris 1567. Ita Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 3. num. 53. & 54. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 292. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 358. num. 1. vers. secundo, Vgolin. d. cap. 50. §. 3. vers. octauo, Filluc. d. tom. 3. tract. 41. cap. 4. num. 147. Lotter. de re benefice. tom. 1. lib. 2. quæst. 31. num. 21. Cauale. decis. 595. num. 4. & decis. 599. num. 1. Rot. decis. 102. nu. 1. part. 1. recent. & decis. 579. num. 4. & decis. 710. num. 2. part. 2. recent. & in Dertusen. Vicaria 28. Nouembris 1616. coram bone mem. Vbaldo, & in Barchinonen. Vicarij 17. Maij 1624. coram R. P. D. Merlino, Buratt. decis. 214. num. 1. & decis. 303. num. 10. & decis. 931. num. 1. & 2. Vnde Vicarios perpetuos in Parochialibus Capitulo vnitis non esse præuio cursu instituendos refert decisum Garc. in addit. ad suum tract. de benefice. part. 9. cap. 2. num. 294. Hinc prouenit, vt manutenedendi Episcopus non sit in quasi possessione liberè conferendi per concursum vicariam perpetuam Capitulo vnitam cum facultate Vicarium nominandi, nulla expectata electione, vel nominatione, vt per Ludouic. Post. in tract. mandati de manutenedendo, obseru. 45. num. 45. num. 36. & Rotam apud ipsum decis. 186. nu. 3. nam quando Ecclesia Parochialis est subiecta monasterio, aut annexa, vel de mensa, tunc non est locus huic Concilij decreto, sed monasterium nominat, Episcopus vero sine concursu approbat, Rota decis. 599. à num. 1. apud Farin. part. 1. in posthum.
- Verum si nondum exercitium, sed cura totalis, actualis scilicet, & habitualis in Vicarium transferatur, tunc eius vicariam concursu conferendam esse resolut Lotter. dict. questione 31. numer. 22. & censuit Rot. decis. 579. & 710. part. 2. recent. & coram Buratto decis. 214. num. 2. Præsumitur autem totalis cura in Vicarij translatam quando certa portio, seu congrua assignantur Rectori Ecclesiæ ceteris fructibus remanentibus penes Vicarium, sicut per contrarium vbi certa portio, seu congrua assignatur Vicario, cura beneficij vniti dicitur translata in Rectorem Ecclesiæ, cui fit vnio, & solum nudum exercitium remanet penes Vicarium, ex adductis per Caputragen. decis. 339. num. 2. vers. ratio est, p. 3. Cauale. d. decis. 595. num. 2. Rot. in d. Dertusen. Vicaria coram bone mem. Vbaldo, & in d. Barchinonen. Vicaria coram R. P. D. Merlino, Buratt. d. decis. 214. num. 4.
- ¶ Etiam si cura Ecclesiæ, vel Episcopo incumbere dicatur. Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. num. 158. & seq. Massobr. in d. praxi requis. 1. dub. 7. à princip.
- ¶ In Ecclesijs patrimonialibus. Quenam sint, tradunt Mil. in suo repertor. verb. beneficium patrimoniale. Hoied. de incompatilibus benefic. part. 1. cap. 24. num. 85. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 9. §. 1. Massobr. in d. praxi prelud. 4.
- ¶ Seu receptiuus. Quæ sic dicantur, ostendunt Gonzal. d. gloss. 9. §. 3. Garc. de benefice. part. 5. cap. 2. num. 517. Massobr. in d. praxi prelud. 5.
- ¶ Vni, vel pluribus curam animarum dare, &c. Hoc non intelligi de Canonicis Cathedralis, vel Collegiata Ecclesiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur, referunt decisum Garc. d. part. 9. cap. 2. nu. 179. Vgolin. d. cap. 50. §. 3. in fine, Aloyf. Ricc. in d. praxi resoluit. 358. vers. quarto, & in decis. curia Archiep. Neapolit. decis. 370. part. 4. Massobr. d. requis. 1. dub. 7. num. 6. Ego ipse d. allegat. 60. num. 30.
- ¶ Vel resignationem. Intelligi de resignatione simpliciter facta, & non de ea, quæ fit in fauorem in manibus Papæ, in qua examen per concursum fieri non debere, tenent Flamin. Paris. de resignat. lib. 1. quæst. 7. num. 7. Gu- tier. canon. lib. 2. c. 11. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Parochia. §. 2. dub. 5. & 6. Less. de instit. lib. 2. cap. 34. numer. 84. Aloyf. Ricc. in d. praxi decis. 416. in 1. edit. alias resol. 351. vers. amplia quinto, & resol. 353. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarj, verb. benefic. Paroch. collat. g. 3. versic. tertius, Gonzal. dict. gloss. 6. num. 121. & 122. Marefcot. var. resolut. lib. 1. cap. 52. num. 6. Vgolin. d. cap. 50. §. 3.

- §. 3. *vers. secundo*, Massobr. in d. praxi requis. 13. dub. 3. Ego ipse d. allegat. 60. num. 21. Et addit Gonzal. citato loco resignatarium prouisum à Papa, vel mandatum de prouidendo in forma *Digni* obtinentem, examinari dumtaxat debere absque concursu, & approbari si idoneus repperit fuerit ad curam animarum, siue resignatarius sit præsens in Curia, siue absens in partibus.
22. Parochialis Ecclesiæ resignatio cum sit in manibus Sanctissimi, quia tunc non dicitur vacare antequam alteri acquiratur, nec in ea potest statim deputari Vicarius, non est necessarium examen per concursum, sed satis est resignatarius ab examinatore in Synodo deputatis simul cum Ordinario probari idoneum, ut refert decifum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 159.
23. Ordinarius, cui directæ sunt litteræ Apostol. resignationis Parochialis in forma *Digni*, potest procedere ad illarum executionem, stante quod resignatarius primò & secundò examinatus, non sit approbatus ab examinatore, dummodo tamen intra sex menses à die datæ litterarum examen subierit, ita Aldan. d. tit. 9. numer. 15. attestans sic fuisse decifum in nullius 2. Decembris 1628.
24. Ad examen concursus Parochialium in manibus Episcopi resignatarum non potest ille admittere confanguineos, vel familiares tam suos, quam resignantium ex Bulla Pij V. anno eius 3. Kalendis Aprilis, ut refert decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 211.
25. In permutationibus Ecclesiarum Parochialium non requiritur examen per concursum, si tamen addit magna inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo Parochiales adepti sunt, tunc illi examinandi sunt, sed absque concursu, sed si fiat permutatio cum beneficio simplici, erit necessarium examen, sed non per concursum, vide Læi. Zech. de re public. Ecclesiast. cap. 28. de Parocho, numer. 6. Flamin. Paris. dist. libro 8. quest. 9. numer. 95. Vgolin. dist. cap. 50. §. 3. *vers. septimo*, Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 165. Leff. d. cap. 34. dub. 16. Aloyf. Ricc. in d. praxi decif. 419. in 1. edit. alias resol. 356. in 2. edit. Filiuc. d. tract. 41. de benefic. cap. 4. num. 137. Ego ipse d. allegat. 60. num. 23. & d. cap. 2. num. 23.
26. *¶ Etiam in Curia.* Vide supra dicta in *vers. Parochialem vacantem in Curia*. Vacare in Curia, & vacare apud Sedem in quo differant, notant Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 13. num. 32. & Ioan. à Cochier ibidem gloss. 6. numer. 4. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi, part. 3. allegatione 57. numer. 24.
27. *¶ Etiam si ipsa Parochialis Ecclesia reservata, vel affecta, &c.* Concursum fieri debere in vacatione Parochialis Ecclesiæ, etiam si reservata sit, vel affecta generaliter, aut specialiter, resoluunt Læi. Zech. de re public. Ecclesiast. cap. 28. de Parocho, num. 6. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Parocho, §. 2. dub. 4. & 10. Marcicot. var. resol. lib. 1. cap. 52. num. 2. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 351. *vers. amplius tertio*, in 2. edit. Filiuc. d. tit. 2. tract. 41. num. 141. Ego ipse d. e. 2. num. 14.
28. In beneficijs Curatis reservatis Sedi Apostol. & quibusvis alijs etiam ex antiqua consuetudine ordinarios proponere edicta concursus, & à Sede Apostol. prouisionem fieri approbato ab examinatore in Synodo diecesana deputatis, referunt decifum Anastas. Germon. de inuolunt. Cardinal. §. quibusvis, num. 17. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 10. quest. 7. nu. 12. Gonzal. dist. gloss. 6. num. 12. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 154. Salgado de protecl. Regia tom. 1. part. 3. cap. 9. num. 98. Ego d. cap. 2. num. 14. prope fin.
29. *¶ Sancta Romana Ecclesia Cardinalium, seu Abbatum, &c.* Procedere dispositionem huius decreti etiam in Parochiali reservata, vel affecta specialiter vigore indulti, seu privilegij in fauorem S. R. E. Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum, resoluunt Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 351. *vers. amplius quarto*, Massobr. in d. praxi prælud. 26. num. 23. & 24. Rot. decif. 48. num. 1. part. 1. diuers. Ego ipse d. cap. 2. sub num. 14.
30. *¶ Debeat Episcopus statim, &c.* Deputationem Vicarij cum congrua esse de forma concursus, & Ordinarium posse in huiusmodi Vicarios deputare alios viciniore. Parochos, vel alios etiam hebdomadarios, vel diurnos, nec cessationem congruæ facere cessare obligationem deputationis Vicarij post Garc. resoluunt Massobr. in d. praxi requis. 1. dub. 1. quem refero d. cap. 2. num. 31.
- Deputationem Vicarij donec prouideatur de Reclorre, spectare semper ad Episcopum, in cuius diecesi Parochialis est, decifum refert Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 86.
- Inferiores, qui non habent iurisdictionem quasi Episcopalem cum facultate congregandi Synodum, non posse constituere Vicarium resoluunt Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 18. num. 52. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 8. Massobr. in d. praxi requis. 1. dub. 8. & 11. Ego ipse d. alleg. 60. num. 3. & 4. & cap. 2. num. 34.
- Vicarium constituere tempore vacationis ad custodiam Parochialis vacantis, licet spectet ad ipsum Episcopum, tamen in casibus repentinis si vicaria est ad presentationem alicuius Collegij, illum potest constituere quamprimum donec Episcopus certior sit factus, & prouiderit, ita refert decifum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 11.
- Nominatio Vicariorum ad beneficiatos pertinet, hoc est, ad eos, ad quos beneficia spectant, ad quam nominationem poterit Episcopus præfigere terminum decem dierum, & Ordinarij, vel eius Vicarij approbatio præiudicium examine necessaria est, ex Bulla Pij V. Ad exequendum, ita refert decifum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 294.
- Consuetudo à tempore, cuius initij non est memoria qua Parochi Ecclesias Parochiales pro tempore vacantes optant, non est sublata per Concil. & in illis parochialibus, quæ optantur, non est necessarium examen per concursum, ita refert decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 165.
- Commenda, quæ ad sex menses in Ecclesijs Curatis fieri poterant ab Ordinarijs, ex cap. nemo, de elect. in 6. amplius post Concilium locum non habent, cum debeat in eis deputari Vicarius iuxta formam huius decreti, ut refert decifum Garc. de benefic. part. 4. cap. 4. num. 15.
- ¶ Statim.* Posse Episcopum differre constitutionem Vicarij vsque ad tres dies à die notitiæ vacationis, non autem ulterius, asserit Massobr. d. requis. 1. dub. 1. quem refero d. cap. 2. num. 34.
- ¶ Habita notitia vacationis, &c.* Vicarium cum congrua esse constituendum in qualibet Parochiali vacante, siue de iure, & de facto, siue de facto tantum, & siue per obitum, siue per simplicem resignationem, vel priuationem vacent, resoluunt Massobr. in d. praxi requis. 1. dub. 2.
- ¶ Si opus fuerit.* Hæc verba eo tendunt, quia in eadem Ecclesia possunt adesse alij ministri Sacramentorum, qui interea curam quoque illam, quæ ad defunctum spectabat, exercebant, vel aliqui vicini Parochi libenter idem præstarent, aut alij similes casus euenirent, quibus appareret non esse opus constituere alium Vicarium, ita refert decifum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 13. vbi aduertit Ordinarium omni diligentia vti debere ut aliquem inueniat, qui velit, & possit hoc munus obire, qui si reperiri nequiverit saltem illud curet ut aliqui mercenarij diurni, vel hebdomadarij, aut vicini Parochi curam animarum interea exerceant.
- ¶ Idoneum in ea Vicarium, &c.* Vicarium deputandum cum congrua, dummodo alias sit idoneus, non esse necessarium examinandum, tenet Massobr. in d. praxi requis. 1. dub. 12.
- In Ecclesijs Baptismalibus licet non sit ponendus concursus, Vicarium tamen cum congrua esse deputandum, resoluunt Massobr. d. requis. 1. dub. 14.
- ¶ Cum congrua, &c.* Congruam portionem assignandam Vicario esse arbitriam Episcopo, pensata qualitate personæ, beneficij, & loci, referunt decifum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 15. & Massobr. d. requis. 1. dub. 25.
- Et posse esse duorum aureorum singulis mensibus, asserunt Galet. in margarita casuum conscient. verb. Vicarius 8. Campan. in diuersorio iuris canon. rub. 7. cap. 6. num. 116. in fine, quos refero d. cap. 2. num. 35.
- ¶ Donec ei de Rectore prouideatur.* Vicarium semel constitutum cum congrua non posse remoueri sine causa, quia Episcopus non retractat quod semel exequutus est pro executione Concilij, tenet Massobr. d. requis. 1. dub. 26. vbi dub. 27. resolutum quod si Vicarius constitutus cum congrua subeat examen, & eligatur tanquam magis idoneus

- neus, debet se retrahere à prosecutione exercitij curæ, & administratione bonorum, alioquin incurret penam *cap. auaritia, de elect. in 6. refero Ego ipse d. c. 2. num. 36.*
45. *¶ Porro Episcopus, &c.* Inferiores Episcopo, qui non habent iurisdictionem quasi Episcopalem, ac ius congregandi Synodum, & legitime constet illam congregasse, examinatoresque in ea elegisse, quamuis habeant ius conferendi, concursus ac cætera omnia in hoc decreto contenta facere non posse resoluunt *Lxl. Zech. de reprob. Eccles. cap. 28. de Parocho num. 6. Anastas. Germon. de indultis Cardin. §. quibusvis, ad fin. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 8. quest. 9. num. 96. Aloyf. Ricc. in d. praxi decis. 424. in 1. edit. alias resol. 361. in 2. edit. & nouissime part. 4. resol. 75. Massob. in d. praxi requis. 1. dub. 11. §. 21. & requis. 2. dub. 4. quos refero d. cap. 2. num. 38. addo Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 9. quest. 20. num. 1. & 2.*
46. Commendatarius Abbatie habentis iura Episcopalia potest coram se, vel suo Vicario de Curatis vacantibus concursum facere, si modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi examinatores, ita refert decissum *Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 136. Aloyf. Ricc. d. resol. 361. in fine. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 9. quest. 20. nu. 1.*
- Commendatarius Abbatie exemptæ existentis intra fines alicuius diocesis, & habens iura quasi Episcopalia, non potest facere concursum beneficiorum Curatorum, sed hoc spectat ad Episcopum, in cuius diocesi est Abbatia, qui electo magis idoneo mittet eundem ad Commendatarium pro collatione, refert decissum *Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 123. & seq.*
- Commendatarij Abbates, & alij inferiores Episcopo, qui omnimodam habent iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subsunt, sed sunt immediate subiecti Sedi Apost. nullius diocesis proprium territorium habentes, si habeant ius congregandi Synodum, & legitime constet illam congregasse, & elegisse examinatores, possunt concursum instituere, examinare, approbare, omniaque illa facere, quæ continentur hoc decreto. Ita refert decissum *Aldan. d. tit. 9. num. 27.*
47. Concursum instituere, & reliqua efficere possunt, quæ hoc decreto præscribuntur, inferiores Episcopo omnimodam habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, nemini præterquam Sedi Apost. & eisdem immediate subiecti, quique nullius sunt diocesis, sed proprium habent territorium, & ius congregandi Synodum, dummodo constet etiam Synodum alias legitime congregasse, & in ea examinatores deputasse. Ita *Aldan. d. tit. 9. nu. 28. ubi refert sic fuisse resolutum in Forosempronien. 18. Martij 1591.*
48. Concursum instituere, & examinare promouendos ad Parochiales existentes intra fines Abbatum nullius diocesis, spectat ad Episcopum, intra cuius fines existit Abbas, iuxta *cap. 1. sess. 23. & si id non constet, ad viciniorum, ut addidit Pius V. tantum limitando, nisi qui Prælati sunt nullius, habeat ius congregandi Synodum, quia tunc posset in ea deputare examinatores synodales, pro ut Concilium requirit, ita Aldan. d. tit. 9. num. 30. attestans sic fuisse decissum in causa Castri Durantis ult. Aprilis 1611. refero Ego ipse d. cap. 2. sub num. 39. in vlt. impress.*
49. Abbatia si sit nullius diocesis, & Commendatarius habeat ius congregandi Synodum, & legitime constet illam congregasse, elegisseque examinatores in Synodo, potent concursum instituere, eligere, ponere æconomos, aliasque peragere, quæ habentur in hoc decreto, ita refert decissum in causa Abbatie Farfen. *Aldan. d. nu. 30.*
50. Abbatibus habentibus iura quasi Episcopalia non licet concursum facere nisi probetur ius habere congregandi Synodum, & alias legitime congregasse, refert decissum *Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 131.*
51. Abbas ob id, quod ius conferendi aliquam Parochialem habet in eius vacatione, nullum examinis edictum proponere potest, nec illius officij partem aliquam attingere, sed id pertinet ad Ordinarium, qui debet ipse proponere edicta, & examinatores ex Concilij præscripto deputatos adhibere, à quibus omnes istiusmodi concursu examinentur, quo examine confecto ex ijs, quos vitæ integritas, & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquare, ut ex electis, cui maluerit, curam conferat, ita refert decissum *Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 149.*
- Beneficium Curatum vnius diocesis quando conferatur ab Ordinario alterius diocesis ubi illud situm est, debet edicta proponere Ordinarius loci ubi existit, & ibidem examen erit peragendum, & postea collatio fiet ab Ordinario ad quem spectat, ita refert decissum *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 10. num. 31.*
- Inferior si haberet preuentione cum Ordinario, debet habita notitia vacationis Parochialis coram Notario declarare se velle dictam Parochiam conferre, & ideo rogare Episcopum ut proponat edicta, & hac ratione tuebitur ius suæ preuentiois, ita attestantur resolutum *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 2. proem. num. 17. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 125.*
- Episcopus inantenendus est in sua quasi possessione instituendi donec inferior coram iudice competente legitime probauerit ius cogendi Synodum habere, alias coegisse, in eaque examinatores ad præscriptam Concilij formam hoc decreto deputasse, ut per *Aldan. d. tit. 9. num. 19. ubi refert decissum sub die 17. Ianuarij 1585. & 4. Augusti 1594.*
- Episcopus Forosempronien. uti vicinior manutendus est in sua quasi possessione concursus instituendi in vacationibus Ecclesiarum Parochialium della Rauignana, & iuris præeligendi magis idoneos ex approbatis in eisdem concursibus donec Abbas Claffen. legitime probauerit habere ius congregandi Synodum, aliasque coegisse, & in ea examinatores ad præscriptum Concilij in presenti deputasse. Ego ipse d. c. 2. num. 39. ubi refero sic fuisse resolutum in Forosempronien. 2. Decembris 1628.
- ¶ Intra decem dies.* Edictum esse proponendum intra decem dies ex hoc cap. colligit *Massob. in d. praxi requis. 2. dub. 6. quem refero d. cap. 2. num. 40. & totidem remanere debet affixum ad valuas Ecclesiæ, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Parochia, quem refero d. alleg. 60. num. 45. & d. cap. 2. num. 40. licet ibidem minimè legatur, Garc. d. p. 9. c. 2. num. 42. & 43. Massob. in d. praxi requis. 2. dub. 7.*
- Et non posse apponi cum maiori termino viginti dierum ex Bulla Pij V. incip. *In conferendis*, colligit *Zerol. d. verb. Parochia §. 2. dub. 3. Aloyf. Ricc. d. resol. 364. nu. 2. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 46. & 47. Lxl. Zech. d. c. 28. de Parocho sub nu. 6. Massob. d. requis. 2. dub. 8. Salgado de protect. Regia tom. 1. p. 3. cap. 9. num. 53. & 57.*
- Terminus decem, vel viginti dierum ad nominandum idoneos clericos coram deputatis examinadoribus præfixus, non currit à die habite notitiæ vacationis Ecclesiæ, sed potest ab Episcopo quandocunque assignari infra tempus electioni magis idonei præscriptum, ita refert decissum *Aldan. d. tit. 9. num. 21.*
- Vnde eueniente vacatione Ecclesiæ Parochialis posse Episcopum intra quatuor, vel sex menses respectiue à die vacationis apponere edictum pro concursu Parochialis, dixi d. cap. 2. sub num. 40. attestans sic fuisse decissum in Tiburtina 28. Aprilis 1629.
- ¶ Idoneos aliquot clericos.* Ser. j. Parochiali Ecclesiæ vacante non est satis eum quem Episcopus idoneum iudicat, proponere examinandum absque alio concursu, sed tenetur Episcopus plures examinadoribus nominare, & alios etiam ab alijs nominatos admittere, sicque examen per concursum omnino facere, pro ut in Bulla Pij V. statuitur, exceptis illis casibus, in quibus ex presenti decreto in versis tamen adeo, permittitur posse omitti examen per concursum, si Episcopus pro sua conscientia cum consilio deputatorum ita expedire arbitrat, refert decissum *Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 100.*
- Episcopus potest occurrente vacatione beneficij Curati vocare, & admittere ad concursum habentem aliud beneficium Curatum, sed non potest sine concursu, licet obtinuerit ille beneficium, quod possidet per concursum, & postquam vacauerit adeo possessione alterius beneficij Curati poterit Episcopus ponere edicta per concursum, refert decissum *Garc. d. p. 9. c. 2. num. 208.*
- Regulares clerici etiam Ordinum Militarium ad concursum Parochialium admittendi non sunt, refert decissum

- decifum Garc. de benef. part. 7. cap. 10. numer. 32.
62. Monoculus difpenſatus ad Ordines ſuſcipiendos poteſt admitti ad concuſum, vt per Aldan. d. tit. 9. num. 23. atteſtans ſic fuiſſe decifum ſub die 17. Martij 1619.
63. Epiſcopum non poſſe ſtauerere, ſeu limitare certum numerum perſonarum ad concurrendum in concuſu Parochialium tenet Aloyſ. Ricc. in decif. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decif. 31.
64. Per editum etiam publicum, &c.] Editum concuſus proponere debent Ordinarij in beneficijs Curatis referuatis Sedi Apoſt. vacantibus per obitum, puta in menſibus referuatis, & à Sede Apoſt. prouiſio faciendæ eſt approbato ab examinatore in Synodo diœceſana deputatis ſi fidem approbationis habet ab Ordinario, ita referet decifum Piaſce, in praxi Epiſcop. part. 2. cap. 5. numero 17.
65. Editum huiusmodi apponi debet ab Ordinario loci, vbi exiſtit beneficium, & ibidem examen eſt peragendum, etiam ſi beneficium ab Ordinario alterius diœceſis ſit conferendum, vt per Flamin. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 8. quaſt. 9. num. 102. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 10. nu. 31. Nouarr. in ſingul. iuris canon. ſen. 82. num. 2. Ego ipſe d. alleg. 60. num. 44. & d. cap. 2. num. 41. In quo edito apponenda eſt dies propoſiti concuſus, Seraph. decif. 1148. Maſſobr. d. requiſ. 2. dub. 10.
66. De ſubſtantia & forma concuſus Parochialium eſſe huiusmodi editum apponi, reſoluunt Læſ. Zech. de republ. ecclieſ. cap. 28. de Parocho, num. 6. Aloyſ. Ricc. in d. praxi reſol. 364. Zerol. d. verb. Parochia, §. 2. dub. 2. Nouarr. d. conſul. 82. num. 2. Ego ipſe d. alleg. 60. num. 43. & me citato in illo loco Maſſobr. d. requiſ. 1. dub. 3. vbi intelligit quando Concilium Prouinciale hoc ſtatuit.
- Contra Nauarr. conſil. 4. de præbend. Garc. d. cap. 2. nu. 38. Salgado d. cap. 9. num. 50. exiſtantes collationem nullam non reddi ex omiſſione editi.
67. Tempus, quo debet eſſe affixum editum, eſſe arbitratium Epiſcopo, modo non excedat viginti dies, aſſerunt Garc. d. p. 9. cap. 2. nu. 50. Maſſobr. in d. praxi requiſ. 2. dub. 9.
68. Editum aliud concuſus non eſt proponendum, ſed ille, qui comparuerit, examini eſt ſubijciendus, & ſi idoneus repertus fuerit, eidem beneficium eſt conferendum, niſi ſi qui deſcripti ſunt, excuſent ſe legitimo impedimento detineri, quominus valeant ad concuſum accedere, tunc enim poterit Epiſcopus legitime terminum prorogare, ita referet decifum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 215. Maſſobr. d. requiſ. 3. dub. 7.
69. Si intra terminum editi vnus ſolum comparuerit ad concuſum Parochialis, qui nolit ſe examini ſubijcere, nec Parochiam curet obtinere, ab Epiſcopo assignandum eſt aliud editum, ruſuſque vocandi oppoſitores, ita referet decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 219.
70. Quando nullus comparuit, aut certe nullus ex comparentibus vult ſubire examen, Epiſcopus assignare debet aliud tempus, ſiue editum, & ſi adhuc nemo comparer, vel alias nemo idoneus reperitur, tunc poterit Parochialis abſque concuſu conferri, ita referunt decifum Garc. d. cap. 2. num. 216. Maſſobr. d. requiſ. 3. dub. 9. Filiuc. d. tract. 41. c. 4. num. 152.
71. Transacto conſtituto tempore, &c.] Ante lapſum terminum dictorum nullum eſſe examen & concuſum factum, reſoluunt Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 326. cum ſeqq. Salgado. d. cap. 9. num. 64. Aldan. d. tit. 9. num. 17. atteſtans ſic fuiſſe decifum in Porena. 4. Maij 1619.
72. Terminum decem, vel ad ſummum viginti dierum elapſo, nullum eſſe admittendum, aſſerunt Seraphin. decif. 1148. num. 4. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 364. num. 2. Nouarr. d. conſul. 82. num. 4. Ego ipſe d. cap. 2. num. 43.
73. Occurrente vacatione Parochialis prouidenda in concuſu, ad quam infra terminum in edito præfixum plures ſunt oppoſiti, ſi dicto termino elapſo alter ſuperueniat re integra, eſt vtique admittendus, ita referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 9. §. 1. nu. 115. Mareſcot. var. reſol. lib. 1. cap. 7. num. 59. Garc. d. part. 9. cap. 2. nu. 206. Maſſobr. in d. praxi requiſ. 3. dub. 2. Ego ipſe d. alleg. 60. nu. 46. & d. cap. 2. num. 42. vbi id intelligo quando iſte habuit iuſtam

cauſam excuſationis, vel ratione ignorantia, vel abſentia, ſeu alterius impedimenti, ex Rotæ decifione in Firmanâ Parochialis 6. Martij 1592. coram Card. Pamphilio ſen.

Vnde ſi quis non deſcriptus in tempore cõcurſui præfixo comparuerit, legitimo impedimento ceſſante, itaut potuerit nomen ſuum infra præſcriptum terminum deſerre, & elapſo termino, examine nondum factõ, ſeu re integra petat ſe ad concuſum admitti, non eſſe audiendum, dixi d. cap. 2. num. 45. aſſerens ita fuiſſe decifum ſub die 7. Iulij 1625.

Examen ſtatim elapſo termino editi poteſt per Epiſcopum inchoari, ſed non poteſt eadem die claudi vbi plures fuerunt deſcripti, quia ſunt expectandi, vel vocandi, alioquin vitabitur concuſus ſi ex pluribus deſcriptis vnus, aut non omnes examinentur, & eis non expectatis claudatur concuſus, vt per Garc. d. p. 9. cap. 2. numer. 33. Seraphin. decif. 1148. num. 5. Maſſobr. d. requiſ. 3. dub. 10. quos refero d. cap. 2. num. 46.

Omnes qui deſcripti fuerint, &c.] Intelligi quatenus veniant ad examen, alias in poteſtate vnus eſſet nolle venire, impedireque ne vterius procederetur, referet decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 217.

Examinentur.] Vnus tamen examinari poterit, & approbati, ſi ille ſolum ad concuſum comparuerit intra terminum, nec opus eſt alio edito, aut termini prorogatione, ita referunt decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 215. Vgolin. de offie. Epiſcop. cap. 50. §. 10. nu. 4. Filiuc. d. tract. 41. cap. 4. num. 151. Maſſobr. d. requiſ. 3. dub. 8. Ego ipſe d. alleg. 60. num. 51. & d. cap. 2. num. 50.

Ab Epiſcopo, ſiue eo impedio, ab eius Vicario generali.] Et etiam Epiſcopo non impedito poſſe fieri examen coram Vicario, quia hæc verba important tantum quandam conuenientiam, tenent Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 119. quem refero Ego ipſe d. alleg. 60. num. 41. & me citato in illo loco. Maſſobr. in d. praxi requiſ. 3. dub. 3.

Aique ab alijs examinatorebus, &c.] Synodalibus ſcilicet, concuſum enim, & examen factum cum examinatorebus non ſynodalibus eſſe nullum, & inuálidum, & collationem deuolui ad Sedem Apoſt. referunt decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 341. Maſſobr. d. requiſ. 3. dub. 5.

Non paucioribus quam tribus.] De forma eſſe vt examen fiat per concuſum in Parochialibus cum tribus examinatorebus ſynodalibus, concludit Maſſobr. d. requiſ. 3. dub. 4. etiam ſi beneficium ſit modici valoris, vt referet decifum Galet, in margarita, verb. beneficium, pag. 25. col. 2. Garc. d. cap. 2. num. 53.

Poſſunt tamen adhiberi in concuſu pluſquam tres examinatorebus, ſed non pauciores, referunt decifum Garc. de benef. part. 5. cap. 9. num. 52. Filiuc. d. tract. 41. cap. 4. num. 156. Maſſobr. in d. praxi requiſ. 12. dub. 1. Salgado d. cap. 9. num. 66. Lotter. de re benef. lib. 2. quaſt. 31. num. 65. quos refero d. cap. 2. num. 52.

Quorum votis ſi pares, &c.] Approbatus nemo cenſetur ſi ex tribus examinatorebus quilibet eorum vnum approbauerit, & alij duo approbatum ab altero reprobauerint, accedente Epiſcopo vni. Idem dicendum, quando ſunt quinque examinatorebus, & quilibet eorum approbat vnum ex examinatis, & ceteri quatuor reprobant approbatum ab altero, Epiſcopo vni illorum accedente. Idem ſimiliter ſi vnus tantum compareat ad ſe examinandum coram tribus examinatorebus, vno illorum approbante, ceteris reprobantibus, quia illi non poteſt accedere Epiſcopus, & examinatus dicitur reprobatuſ, ita referet decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 60.

Examinatorebus vt ſint tres, non ſtatuit præciſe Concil. ſed quod non poſſint adeſſe pauciores quam tres, ita quod ſi tres ſint tantum examinatorebus, vota non poſſint eſſe paria, ſed ſingularia, quando ſinguli ſingulos approbant, & tres examinatorebus debent adhiberi in Parochialibus etiam modici valoris, & ſatiſfactum erit huic decreto ſi tertius examinatorebus examinauerit, & ſit præſens in approbatione, licet votum ſuum non expleuerit, ita referet decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 53.

Examinatorebus autem ſingulis annis, &c.] Examinatorebus debere ſingulis annis proponi in Synodo ad minus ſex, & ab ea Synodo probati, eorumq; officiũ etiam poſt

- post annum suae electionis non expirare asserunt Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 73. Massobr. in d. praxi requis. 11. dub. 1. vbi dub. 5. ait Concilium Trident. nullam formam praescribere super propositione examinatorum, Salgado d. cap. 9. num. 67. Rota in Seguntina Parochialis 15. Iunij 1638. coram R. P. D. Roias, vbi quod deputatio examinatorum Synodali aliter, quam in Synodo Diocesana fieri non potest.
84. Examinatores debere proponi nominatim, & non in genere, nisi proponerentur in genere, qui re vera tunc extarent, quia per huiusmodi genericam expressionem haberetur etiam expressa persona, tenent Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 139. Filiuc. d. tract. 41. cap. 4. num. 157. Salgado d. cap. 9. num. 76. Massobr. d. requis. 11. dub. 3. vbi dub. 7. asserit ad hoc ut dicatur examinatus probatus a Synodo, debere dimidiam partem suffragiorum ferre ab his, qui vocem habent in Synodo.
85. Examinatores synodales in Synodo ad summum viginti eligi posse, tenet Aldan. d. tit. 9. num. 29. attestans ita fuisse decusum in Casarugustana 12. Martij 1623.
86. Examinatores, non posse eligi sub nomine dignitatis, sed tantum specialem personam, refero decusum in vna Surtina in meo tract. de officio & potestate Parochi, cap. 2. num. 56. in fine.
87. Iudicium synodali nominationem spectare principaliter ad Episcopum, non tamen priuatiue quoad Capitulum, dicit Aldan. d. tit. 9. num. 30. vbi refert ita decusum in Saanen. 18. Martij 1628.
88. Examinatores, qui ab Episcopo propositi fuerint a Synodo tam per vota secreta, quam aperta, possunt probari, & Episcopus eum modum in probatione seruati faciat, quem magis expedire iudicauerit, refert decusum Praefec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 2. num. 4.
89. Constitutio Pij V. In conferendis locum non habet, nisi in his diocesibus, in quibus fuit coacta Synodus, & in eis iuxta formam huius decreti fuerint deputati examinatores, refert decusum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 4.
90. Quibus autem conditionibus, & qualitatibus huiusmodi examinatores clare potissimum debeant ostendi Homobon. de Bonis de humana vita statibus, part. 1. cap. 13.
91. Si ex sex examinatorebus aliqui intra annum suae electionis mortui fuerint, totam facultatem examinandi vna cum Episcopo ad superstitibus, etiam si vnus tantum superesset, spectare debere eo anno durante, sed in locum demortuorum eligendos alios cum approbatione Capituli, refert decusum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 8. Massobr. in d. praxi requis. 12. dub. 2. Salgado d. cap. 9. num. 70. cum seqq. Ego ipse d. cap. 2. num. 57.
92. Vicarium Capituli Sede vacante in locum examinatum absentium, vel defunctorum alios auctoritate Apost. sufficere non posse, sed curare debere ut elapso anno alij in locum demortuorum sufficiantur, seu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habentur qui supererunt, refert decusum Sbroz in addit. ad suum tract. de officio vicar. lib. 2. q. 211. Garc. etiam in addit. ad suum tract. de benefic. p. 9. cap. 2. num. 78.
93. Examinatores Synodales quando omnes intra annum deputationis mortui fuerint, tunc Episcopus ex examinatorebus antiquis synodalibus, si fuerint, subroget alios non pauciores quam sex, & si non existant sex examinatores antiqui synodales, qui ad hunc numerum ascendant, tunc Episcopus eligat illos, qui fuerint, & alios suppleat de nouo, approbatos tamen a Capitulo, usque ad numeri praefati complementum. Verum si nulli examinatores antiqui synodales superstitibus fuerint, tunc Episcopus novos examinatores probitate, & scientia idoneos, qui a Capitulo approbati sint, non pauciores dicto numero substituat. Et veniente vacatione cuiuslibet parochialis Ecclesiae Episcopus debet ex praedictis examinatorebus eligere tres, qui cum eo examen iuxta hoc decretum perficiant, officium autem praedictorum omnium examinatorum subrogatorum expirat cum primum aduenit tempus nouam Synodum iuxta hoc decretum celebrandi, ita refert decusum Aldan. d. tit. 9. num. 31. asserens ita fuisse declaratum de Ordine Clementis VIII. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 13. Marefcot. var. res. sol. lib. 1. cap. 32. Salgado d. cap. 9. ex num. 70. Massobr. in d. praxi requis. 12. dub. 3. Ego ipse d. cap. 2. num. 58 & censuit Rot. in Panormitana Archiepiscopatus 3. Decembris 1618. coram bona mem. Buratto, & in eadem 5. Iunij 1620. coram eodem inter eius impressas decis. 479. num. 2. vbi habetur Clementem VIII. speciali constitutione concessisse Episcopis facultatem deputandi examinatores extra Synodum deficiibus, vel impeditis synodalibus, dummodo infra annum a Synodo celebrata, & decreuisset quod statim lapso anno talis facultas, & eorum auctoritas expirat.
94. Examinatores synodales durare donec alij in Synodo deputati fuerint, verum si elapso anno aliqui ex eis mortui fuerint, officium omnium expirare referunt decusum Galet. in margarita casuum conscient. verb. examinatores 1. Garc. in addit. ad d. p. 9. cap. 2. num. 75. Aloyf. Ricc. in d. praxi resolut. 361. in 2. edit. Marc. Anton. Genuenf. in praxi. Archiepiscop. Neapol. cap. 66. num. 17. Massobr. in d. praxi requis. 12. dub. 4. num. 3. vbi subdit locum non habere quando post annum superfuit sex adhuc.
95. Episcopus nouus, qui ex examinatorebus synodalibus antiquis omnes praeter vnum mortuos inuenit in diececi vbi iam congregata fuit Synodus, & deputati examinatores in ea, tenetur ad provisionem Parochialis nouam Synodum congregare, & examinatores eligere, & cum illis in concursu Parochialem providere: quod si non fecisset, sed iudices nominasset, vel cum solo illo viuentem concursum, & examen fecisset, provisio non valeret, refert decusum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 82.
96. Episcopus non excusatur si post annum adhibeat examinatores superstitibus non extantibus sex, etiam si caperet praetextum quod ipse de nouo esset adeptus possessionem Episcopatus, cum annus celebrandi Synodum non incipiat currere a die possessionis Episcopatus, sed a die Synodi ultimo loco celebratae, refert decusum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 92. & 93. Massobr. d. requis. 12. dub. 6. & censuit Rot. in d. Panormitana Archiepiscopatus 5. Iunij 1620. coram bona mem. Buratto, inter illius impressas decis. 479.
97. Non licet Episcopo auctoritate ordinaria sibi assumere examinatores non synodales extraneos, qui suppleant, etiam in casu non existentium examinatorum synodali numero sufficientium ad concursus faciendos, eo quia ob penuriam virorum habentium qualitates Doctoratus & similes non poterunt in Synodo diocesana eligi, ita Ego ipse d. tract. de officio & potestate Parochi, c. 2. num. 62. attestans sic fuisse decusum in Valsionen. 13. Novembris 1627.
98. Episcopo non licere subrogare, alios in locum examinatorum synodali, qui per sententiam de crimine simoniae fuerint condemnati, ibidem.
99. An in casu concursus, in quo non interfuerunt examinatores synodales, collatio beneficij deuoluatur ad Sedem Apost. vel potius eidem Episcopo liceat proponere nouum concursum infra quatuor menses sibi de iure concessos, quaestio dubia, in qua Ego ipse d. cap. 2. num. 66. refero S. Cong. Conc. nihil respondisse.
100. Concursus, in quibus fuerint adhibiti examinatores deputati in Synodi praecedentibus fuisse nullos, quatenus tamen praedicti examinatores in Synodo posteriori non fuerint confirmati, assero Ego ipse d. cap. 2. num. 67. referens ita fuisse decusum in Monopolitana 13. Iunij 1630.
101. Episcopus, qui non constituit examinatores in Synodo, sed ex se ipso deputauit, vel quia priores erant mortui, vel quia nulla aderat facultas congregandi Synodum, nempe propter pestem, nulliter providet de Parochialibus, licet quandoque Summus Pont. mandauerit istos tolerari, iniungendo ut quamprimum facta Synodo noui eligantur examinatores, & quod prouisi per concursum cum examinatorebus ab Episcopo solo deputatis nouas provisiones impetrent, vel denuo legitime examinati, & approbati ab Episcopo de eisdem Parochialibus provideantur si in mensibus ordinarij vacauerint, ita refert decusum Garc. in addit. ad d. part. 9. cap. 2. num. 85. & Ego ipse d. cap. 2. num. 68. & 69.

Prouisi

Prouisi de Parochialibus non seruata forma Concilij ex eo quod ob varias difficultates non potuisset cōgi Synodus, nec deputari examinatores synodales, non sunt remouendi, at danda est facultas Episcopo deputandi examinatores extra Synodum, illeque monendus & hortandus, vt quantocius conuocet Synodum eo meliori modo, quo potest. ita Aldan. d. tit. 9. num. 40. attestans sic fuisse decisum in Treueren. 26. Iunij 1627.

102. Concurfus est nullus in quo cum examinatores synodales interuenit alter, qui non sit examinatus synodalis, vt per Garc. d. p. 9. c. 2. nu. 83. & 324. & 341. Masfobr. in d. praxi requis. 13. dub. 1. Ferentil. in annot. ad decis. 479. Buratt. lit. A. Ego ipse d. cap. 2. num. 71. vbi refert me vidisse hac de re decisionem authenticam S. Cong. Conc. in vna Messanen. 15. Decembris 1629. & censuit Rot. in Bassanon. Parochialis 18. Februarij 1628. coram Card. Virili, & in Nicien. Parochialis 25. Iunij 1629. coram eodem, vbi etiam fuit dictum negatiuam illam, quod quis non esset examinatus synodalis, debere plenè, & concludenter probari vti fundamentum intentionis, & non sufficere quod in registris Curie Episcopalis non reperitur nominatus, aut descriptus in Synodo ille, quem pretenditur non esse examinatum synodalem, quia possibile erat quod fuerit deputatus examinatus synodalis ab Episcopo in Synodo, & non fuerit descriptus, Rot. decis. 323. num. 4. vers. ultra quod p. 2. recent. nouissime Rota in Seguntina Parochialis 15. Iunij 1638. coram R. P. D. Rojas.

103. §. 3. Sint verò hi examinatores Magistri, &c.] Examinatores necessarii eligi debere, qui sint Magistri, seu Doctores, aut Licentiat in Theologia, vel iure Canonico si extent, alioquin alij clerici sunt eligendi, qui ad id videbuntur magis idonei, resoluunt Vgolin. de officio Episcopi cap. 50. §. 5. num. 1. vers. secundo. Homobon. de Bonis de humana vita statibus p. 1. cap. 13. vers. in his ergo, in fine, Masfobr. in d. praxi requis. 11. dub. 2. num. 17. referens sic fuisse decisum in Turritana 10. Martij 1619. Ego ipse d. cap. 2. num. 73. vbi num. 74. assero in vna Saonen. 19. Februarij 1628. fuisse resolutum Episcopum non posse eligere examinatores synodales, qui non sint Doctores, seu Magistri, aut Licentiat in Theologia, vel iure Canonico si extent, alioquin alios clericos esse eligendos, qui ad id magis idonei videbuntur, & num. 75. attestor in dicta Turritana fuisse pariter decisum in praedictos examinatores synodales non posse eligi clericos seculares, aut Regulares, qui dictis gradibus non sint insigniti, nisi vili viri qualitatibus superius expressis non extent, quo casu fuit dictum esse eligendos, qui ad munus exercendum magis idonei videbuntur, eorumque vota aequalis valoris & efficaciae esse sicut aliorum.

104. §. 4. Lurentque omnes, &c.] Examinatores si non iurauerunt, concursus coram eis habitum vitari tenent Homobon. de Bonis d. cap. 13. vers. 2. Filliuc. d. tract. 41. cap. 4. num. 158. Masfobr. in d. praxi requis. 14. dub. 1. vbi dub. 2. cum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 356. esse de forma subdit, vt praestetur huiusmodi iuramentum tactis sacrosanctis Euangelis, & dub. 3. cum eodem Garc. num. 356. asserit posse praestari extra Synodum in manibus Notarij, & dub. 4. tradit probari per attestationem Notarij, & littera ipsorum. Examinatorum, refert Ego ipse d. c. 2. num. 76. cum seqq. vbi num. 78. in vna Bisignanen. sub die 2. Decembris 1628. fuisse decisum, concursus factos non praestito iuramento ab examinatores synodales fuisse nullos, sed ex gratia conuallidandos, facto verbo cum Sanctissimo qui conuallidauit, & confirmauit.

105. §. 5. Causant ne quicquam, &c.] Examinatores synodales non posse quicquam prorsus occasione examinis, nec ante, nec post accipere, alioquin simoniae vitium tam ipsos, quam alios dantes incurtere, a qua absolui nequeunt nisi dimissis beneficiis, quae quomodocumque etiam ante obtinebant, & ad alia impofterum inhabiles reddi ex hoc decreto colligit Petr. Ledesma in sum. part. 2. tract. 7. cap. 1. conclus. 7. prope fin. Homobon. de Bonis d. cap. 13. vers. tertio examinatores, in fine. Franc. Leo in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 3. num. 25. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 368. cum seqq. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 561. & num. 21. Vgolin. de simon. tab. 4. cap. 48. §. 3. & de officio Episcopi cap. 50. §. 5. num. Barbos. Collect. in Concil. Trid.

106. §. 6. Quicquam prorsus, &c.] Non posse examinatores quicquam pro labore, vel titulo stipendij ad sustentationem ex fructibus beneficij vacantis, vel alia ratione accipere, tradunt Garc. de benef. p. 5. cap. 7. num. 11. & d. p. 9. c. 2. nu. 374. Bonacin. d. differ. 1. nu. 5. vers. secundo. Aloys. Ricc. d. p. 4. resol. 76. num. 4. Ego ipse d. cap. 2. num. 81. Non posse Ordinarium statuere aliquod stipendium etiam minimum examinatores deputatis in Synodo pro concursu Parochialium, & si Synodus dioecessana secus statuerit, decretum esse irritum, & nullum, referunt decisum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 374. Masfobr. d. requis. 15. dub. 1. Bonacin. d. differ. 1. num. 7. vers. tertio. Stephan. VVeyms d. loco. Ego ipse d. allegat. 60. num. 53. & d. cap. 2. num. 82. Posse tamen Episcopum aliquid de suo his examinatores concedere titulo praemij, vel stipendij, aut sustentationis, resoluunt Garc. d. cap. 2. num. 379. & Bonacin. d. diff. 1. num. 6. subdens hoc sibi non videri improbabile, quia Concilium in praesenti non videtur loqui de Episcopo.

2. Filliuc. d. tract. 41. cap. 4. num. 161. latè Masfobr. in d. praxi requis. 15. Bonacin. de simon. quas. 7. punto 2. differ. 1. ex nu. 5. nouissime Aloys. Ricc. in praxi p. 4. resol. 76. num. 1. & 2. Ego ipse d. alleg. 60. & num. 52. & d. cap. 2. & num. 79. cum seqq. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 13. nu. ult. pag. 124.

107. Quicquam prorsus, &c.] Non posse examinatores quicquam pro labore, vel titulo stipendij ad sustentationem ex fructibus beneficij vacantis, vel alia ratione accipere, tradunt Garc. de benef. p. 5. cap. 7. num. 11. & d. p. 9. c. 2. nu. 374. Bonacin. d. differ. 1. nu. 5. vers. secundo. Aloys. Ricc. d. p. 4. resol. 76. num. 4. Ego ipse d. cap. 2. num. 81.

108. Non posse Ordinarium statuere aliquod stipendium etiam minimum examinatores deputatis in Synodo pro concursu Parochialium, & si Synodus dioecessana secus statuerit, decretum esse irritum, & nullum, referunt decisum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 374. Masfobr. d. requis. 15. dub. 1. Bonacin. d. differ. 1. num. 7. vers. tertio. Stephan. VVeyms d. loco. Ego ipse d. allegat. 60. num. 53. & d. cap. 2. num. 82. Posse tamen Episcopum aliquid de suo his examinatores concedere titulo praemij, vel stipendij, aut sustentationis, resoluunt Garc. d. cap. 2. num. 379. & Bonacin. d. diff. 1. num. 6. subdens hoc sibi non videri improbabile, quia Concilium in praesenti non videtur loqui de Episcopo.

109. Quae quomodocumque etiam antea obtinebant, &c.] Examinatores priuari beneficijs antea obtentis si occasione examinis siue antea, siue post aliquid accipiant, etiam gratis, & liberaliter datum, & ad captandam beneuolentiam, etiam si res modica sit, & leuis momenti, nam hic prohibetur quicquam prorsus accipi, resoluunt Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 390. Aloys. Ricc. d. part. 4. resol. 76. num. 3. Bonacin. d. diff. 1. num. 5. vers. ex quibus. Ego ipse d. cap. 2. num. 80.

Contra Petr. de Ledesma in sum. tract. 7. cap. 1. concl. 7. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Parochia §. 2. dub. 13 existimantes huiusmodi examinatores non priuari beneficijs antea obtentis.

110. Peracto deinde examine renuncientur, &c.] Examinatores peracto examine debere eos ex communi sententia renuntiare Episcopo, quos idoneos repere rint, referunt decisum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 104. Salgado d. cap. 9. num. 79. Ego ipse d. c. 2. num. 84.

111. Et illos possunt remittere ad Ordinarium, quia cumulatue, & non priuatue in hoc decreto est attributa iurisdicctio, vt censuit Rot. decis. 647. num. 1. in 1. collect. nouissim. alijs p. 4. diuers.

112. Licet Concilium in praesenti non expresserit an vota examinatum palam, an secretè ferri debeant, magis tamen expedire vt examinatores palam inter se sua vota conferant, & notario iubeant vt in actis suis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Seium verò reprobatum, referunt decisum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 107. Franc. Leo in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 3. num. 35.

113. Examinatores debere dare vota dum simul congregati sunt cum Episcopo, non autem separatim, sicut etiam Episcopum, vbi datur locus accessui, debere accedere examinatores simul congregatis resoluunt Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 58. Masfobr. in d. praxi requis. 4. dub. 2.

114. Examinatores ab Episcopo, vel vicario, quibus beneficia prouideri incumbit, maxime quando iubetur, teneant significare, & subscribere quis dignus, & quis dignior sub peccato mortali, tenent Barth. Medina in sum. lib. 1. cap. 14. §. 32. Petr. Ledesma in sum. p. 2. tract. 7. cap. 1. conclus. 7. diff. 13.

115. Episcopum non habere votum decisiuum in concursu, sed tantum accedere vbi vota sunt paria, vel singularia, dicit Masfobr. d. requis. 4. dub. 5. vbi dub. 6. ostendit quando dicantur vota paria, quando singularia.

Si vnus tantum compareat ad se examinandum coram tribus examinatores, vno illorum approbante, & ceteris reprobantibus, non posse Episcopum illi accedere, sed examinatum dici reprobatum, referunt decisum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 60. Masfobr. d. requis. 4. dub. 7.

116. Si pluribus examinatis aliqui vltra dimidiam vocum fuerint

fuerint conſequuti, & vnus omnia ſuffragia proſpera reportauit, Epiſcopus facta per examinatores relatione poteſt poſtpoſito illo, in quem omnia ſuffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui yltra dimidiam partem vocum habuerint, cum omnes approbati dicantur, ita reſert decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 109.

117. *Quicumque ab his idonei iudicati fuerint.* Examinatores non teneri explicite reſerre ſingulas qualitates eorum, qui ſunt examinati, ſed ſufficere reſerre omnes examinatos fuiſſe idoneos, tenuit Ror. coram Card. Caualer. decif. 293. a princ. vbi in verſ. neque premiſſis, ſubdit nihil obſtare quod in hoc decreto fiat expreſſa mentio, vt ſcilicet debeant renuntiare quocumque ab examinatores iudicati fuerint idonei etate, moribus, ſcientia, prudentia, &c. quia hic fit expreſſio eorum qua tacite inſunt, ex gr. tantum, quod probatur ex hoc eodem decreto, dum immediate ſubiungit, & alijs rebus ad Eccleſiam vacantem gubernandam opportunis, multa enim alia ſunt, quae requiruntur ad hoc, vt quis fit idoneus ad Eccleſiam Parochialem gubernandam, veluti quod ſit clericus, ex legitimis natalibus procreatus, inde inferrebat quod ſicut Concilium non exigat vt ſuper iſtis alijs qualitatibus fiat explicita relatio, ita pariformis determinatio requiritur quoad mores, etatem, doctrinam, & prudentiam, quae in Concilio ſpecialiter exprimuntur.

118. *Etate, moribus, doctrina, prudentia, &c.* In concurſu Parochialium non ſolum conſiderari idoneitatem, reſpectu ſcientiae, ſed etiam reſpectu etatis, morum, & prudentiae, & huiusmodi ad Eccleſiam Parochialem gubernandam, aduertunt Maſſobr. in d. praxi requiſit. 5. dub. 2. Fr. Sigism. a Bononia de elect. dub. 32. Ror. coram bona mem. Buratto decif. 22. num. 28. & decif. 90. per tot. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. electio, differ. 1. num. 1. Aloyſ. Ricc. in praxi aurea, reſol. 348. Ego ipſe d. e. 2. num. 122.

119. Et poſſe examinatores etiam extraiudicialiter informari de qualitatibus examinandorum, conſuit eadem Rota coram Caualer. d. decif. 293. num. ult.

Examinatores approbantibus aliquem tanquam magis idoneum in ſcientia, cuius tamen mores ignorantur, & habentibus alium non tam doctum, ſed ab eis cognitum, & approbatum in omnibus, hunc vltimum eſſe praeferendum reſert decifum Garc. dicit. part. 9. cap. 2. numer. 111.

120. *Ex hiſque Epiſcopus eum eligat, &c.* Etiam extra locum examinis, & ipſis abſentibus examinatores, vt per Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 59. Maſſobr. in d. praxi requiſit. 5. dub. 20.

121. Nunquam ſpectare ad examinatores, ſed ad Epiſcopum ſolum iudicare, & eligere quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem ſit magis idoneus, reſert decifum Garc. de benef. p. 6. c. 2. num. 236. & p. 9. cap. 2. numer. 105. & 108. Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verb. Parochialis, §. 2. Mari. Antonin. variar. reſolut. lib. 1. reſol. 63. nu. 8. Franc. Leo in theſauro ſori eccl. p. 2. cap. 3. nu. 34. Armen. dar. in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. nu. 58. Maſſobr. d. requiſit. 4. dub. 1. & 4. Ego ipſe d. e. 2. nu. 90. & 91.

122. Examinatores ſynodales debent vota ſua dare, ſed Epiſcopus non tenetur ex collatione votorum eligere, ſed poteſt cui maluit ex approbatis beneficium conferre, non habita ratione calculorum ipſorum votorum, debet tamen expectare vt examinatores renuntient quos iudicauerint idoneos. Ita reſert decifum Maſſobr. d. requiſit. 4. dub. 4.

123. Examinatores ſinguli poſſunt, & debent dare vota ſuper qualitate cuiuslibet examinati ex forma verſ. inſaſto, Epiſcopus non ex collatione horum votorum debet eligere, ſed ex verſ. peratto, examinatores debent ſolum renuntiare duos, vel tres, v. g. examinatos idoneos, deinde Epiſcopus abſque votorum calculo, ſed ſuo iudicio eligere debet digniorem. Ita reſert decifum Garc. dicit. part. 9. cap. 2. num. 109. Verum Trentaeque ex profeſſio conſ. 10. per tot. vol. 1. ad partes diſputat hanc materiam, & tandem concludit quod ſi vota examinatores non fuerint ſingularia, aut paria, non poterit Epiſcopus, vel Vicarius accedere quibus magis videbitur, ſed debet

conferre vni ex examinatis & approbatis, qui reſpectu numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meſſum dignior ab examinatores iudicatus fuerit, ex doctrinis vulgaribus. Deinde reſpondet ad verba huius Decreti, ibi, ex hiſque Epiſcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, &c. quae videntur inſinuare quod ſit in poteſtate Epiſcopi eligere quem voluerit ex examinatis & approbatis, vt ſcilicet intelligantur iuxta alia verba eiſdemmet decreti, ibi, quorum votis, ſi pares, aut ſingulares fuerint, accedere poſſit Epiſcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur; itaut ſecus dicendum eſſet ſi vota non fuiſſent paria, aut ſingularia; ſed licet hec ſententia in puncto iuris vera mihi videatur, nihilominus tamen ſequenda eſt contraria ob ſacra Congregationis declarationem, de qua teſtantur Garcia, & Maſſobr. citatis locis.

Parochialis collatio ſi ceſſantibus reſeruationibus Apoſt. ſpectet ad inferiorem collatorem, & in concurſu facto per Ordinarium ſint renuntiati plures a quae idonei, facultas eligendi magis idoneum ad ipſum Epiſcopum, non autem ad inferiorem collatorem pertinet, ſive Parochialis in menſe Apoſtol. ſive Ordinario vacet. Ita Aldan. d. tit. 9. num. 40. atteſtans ſic fuiſſe decifum in Aſculana 1. Decembris 1618.

Electiorem factam de magis idoneo ſignificandam eſſe intra quatuor meſes, & ſi fuerit traſmiſſa, nec peruenierit ad manus collatoris intra dictum tempus, prouiſionem deuolui tradit Maſſobr. in d. praxi requiſit. 6. dub. 1. vbi dub. 2. cum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 8. aſſertit ſignificationem electionis fieri poſſe extra praſentiam examinatorum, reſero Ego ipſe d. cap. 2. num. 94.

Quem ceteris magis idoneum iudicauerit, &c. Electionem igitur & prouiſionem in concurſu Parochialis factam de digno, omiſſo digniore, eſſe nullam, & ſubreptitiam, tenent Azcued. d. conſil. 9. num. 30. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 225. Maſſobr. in d. praxi requiſit. 5. dub. 1. Ror. in Dertuſen. Parochialis 18. Decembris 1581. coram Giptio, & in Tuden. Parochialis 18. Aprilis 1603. coram bona mem. Card. Sacrato, vbi firmavit conſuſionem in beneficijs Curatis ex idoneis magis idoneum eſſe eligendum, iterum in Ripana Parochialis 1. Iunij 1609. coram Ortenbergo, reſert & ſequitur Beltramin. in annotat. ad decif. 11. Gregorij XV. & ſic conquerente digniore reuocari collationem factam digno, de beneficio curam animarum habente, mediante concurſu, iuxta conſtitut. Pij V. aduertit Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. electio, differ. 2. num. 4. reſero Ego ipſe d. cap. 2. num. 95. vbi a num. 98. poſt infinitos propemodum per me citatos reſolui electores ſub poena peccati mortalis teneri digniorem, ſeu meliorem eligere.

Quando per concurſum & oppoſitionem prouiſio beneficii faciendaeſt, teneri quem ad reſtitutionem ſi dignum eligat omiſſo digniore, cum non ſolum offendat iuſtitiam diſtributiuam, verum etiam commutatiuam ortam ex illo quaſi contractu proueniente ex edicti propoſitione, & ex fide in illo data, reſoluit Molin. de primogen. lib. 2. cap. 25. num. 59. Barthol. de Medina in inſtruit. Conſeſſ. in 7. precept. §. 32. Petr. Nauarr. de reſtitut. lib. 2. c. 2. num. 178. Gutier. canon. lib. 2. cap. 11. num. 55. cum ſeqq. Vazq. in opuscul. morali tract. de benef. c. 2. §. 3. nu. 117. Fernandez in examine Theolog. moralis p. 4. cap. 4. §. 1. num. 2. & cap. 7. §. 2. numer. 11. Ego ipſe d. allegat. 60. num. 68. & d. cap. 2. num. 105.

Contra Martin. Ledefin. 2. 4. q. 18. ad fin. verſ. ſecunda conſuſio, Nauarr. in man. c. 17. num. 74. verſ. nec obſtat. Mercado de contract. lib. 6. c. 17. §. y anſi dixen los Theologos, verſ. eſto nolo ſigno, Garc. de benef. p. 7. c. 16. num. 43. exiſtimantes non teneri ad reſtitutionem dignum eligentes omiſſo digniore, etiam quando prouiſio faciendaeſt per concurſum, & oppoſitionem.

Vnde ſimoniam committere dignum offerendo in concurſu pecuniam digniori, vt deſiſtat ab oppoſitione, & teneri ad cedendum beneficio, & ad reſtituendos ſtuctus perceptos, reſoluit Sor. de iuſt. lib. 9. q. 6. art. 1. ad 2. Nauarr. in man. c. 23. nu. 101. verſ. 8. Beia reſp. caſuum conſe. p. 2. caſu 5. Fernand. in exam. Theolog. moral. p. 4. c. 14. §. 1. nu. 1. & 2. Ego ipſe d. e. 2. nu. 106. vbi n. 107. reſolui ſimoniacam non

non esse electionem, nec illicitam, si quis tradiderit pecuniam electoribus indignum eligere volentibus ne illum eligant.

129. * *Magis idoneum, &c.* Idoneior iudicandus, ac propterea preferendus ille est, qui muneri, cui praeficitur, est aptior, Couarr. in reg. peccatum, p. 2. §. 7. n. 4. vers. dignior vero, Rot. decis. 537. num. 14. p. 1. recent. & in d. Vrbinate. Parochialis, item & ille, qui altero cum quo concurrat fuerit senior, ita Barbat. consil. 23. post num. 13. vol. 1. Tiraq. de iure primog. in praefat. num. 182. Roland. cons. 47. num. 70. lib. 1. Lambert. de iure patr. p. 2. lib. 2. g. 2. princ. art. 26. num. 4. Mari. Anton. var. resol. lib. 1. c. 4. num. 2. Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. consilium 9. num. 2. dist. 74. Valenz. consil. 34. num. 56. vbi num. 59. quod senior dicitur non tam ab aetate, quam a sapientia & moribus. Rota decis. 61. num. 1. p. 1. in posthum. Farinae.

130. Originarius idoneior quoque iudicandus ac preferendus, si alter sit extraneus, Couarr. praefat. cap. 3. §. sub num. 5. vers. secundo annotandum est, Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 13. & 14. & cap. 21. num. 25. Put. decis. 154. p. 1. alias decis. 247. lib. 1. in correct. Mandos. consil. 1. num. 4. Grilenzon. consil. 151. num. 64. Vgolin. de offic. Episcopi, cap. 50. §. 7. num. 4. Masstril. Sicilia decis. 2. num. 147. Rot. decis. 299. p. 1. diuers. Valenzuel. d. consil. 34. num. 69. vbi num. 79. quod dioecesanus in beneficiis praefertur non dioecetano. Perez de Lara de annuiss. lib. 2. cap. 3. num. 19. Vgolin. d. c. 50. §. 8. num. 4. Ego ipse d. alleg. 60. n. 102. Valenzuel. d. consil. 34. num. 70.

131. Doctor praefertur non Doctori, Aloyf. Rice. in decis. curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 135. num. 1. Rot. decis. 36. num. 2. part. 2. recent. Valenzuel. d. consil. 34. num. 58. cum seqq. vbi num. 64. quod Doctor in iure Pontificio praefertur Doctori in iure Civilis, Rota d. decis. 61. num. 1. Attamen minus doctus, modo idoneus, cuius mores sunt noti, & approbati, praefertur Doctori, cuius vita ignoratur, Piafec. d. cap. 5. num. 19. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. nu. 112. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 11. Aloyf. Rice. in d. praxi decis. 45. in 1. edit. alias resol. 362. nu. 1. in 2. edit. Maslobr. in d. praxi requis. 5. dub. 2. num. 19. Rot. in Barchinonen. Parochialis 29. Novembrii 1613. coram bona mem. Buratto, inter eius impressas decis. 22. In beneficio concursus quando fit coram Ordinato & examinatore, potest Ordinarius cum examinatore preferre ei, qui magis scientia praecellit, illum, qui prudentia, moribus, & integritate aptior videtur ad gubernandam Ecclesiam, ita Rota decis. 521. num. 1. & 2. apud Farin. part. 1. in posthum. nam in concursu ad beneficium preferendus est non is, qui solum idoneus reputatur quoad litteraturam, sed qui aetate, moribus, doctrina, & prudentia magis idoneus iudicabitur, eadem Rota d. part. 1. decis. 551.

132. Sacerdos praefertur alteri aliquo inferiori Ordine insignito, Roland. cons. 47. num. 75. Dec. cons. 542. nu. 13. Perez de Lara d. lib. 2. cap. 3. num. 16. Rota d. decis. 61. num. 1. & in pari attenditur quis prius affecutus fuerit sacros Ordines & gradus, Ioan. de Platea in l. 2. num. 1. C. de Primie. lib. 12. Natt. cons. 638. num. 18.

133. Dispensatione non indigens praefertur indigenti, Seograph. decis. 767. num. 2. part. 1.

134. Beneficium nullum habens praefertur habenti, Lambert. p. 3. lib. 2. g. 5. art. 3. Carol. de Grassi. decis. 1. num. 10. de iure patron. Rot. decis. 16. num. 7. part. 2. recent. & in Calaguriz. beneficii de Teiora 9. Iunii 1621. coram bona mem. Vbaldo, & in Vrbinate. Parochialis 12. Februarii 1629. coram R. P. D. Veroffio, & pauper ceteris paribus praefertur debet diuiti, Perez de Lara d. lib. 2. cap. 3. num. 11. sicut in clerico non habente beneficium quod preferendus sit illud habenti, ceteris paribus, dicit Rota d. decis. 61. num. 4.

135. Si potentia diuitiarum, vel nobilitas conferat ad comprimendos Christi aduersarios, praefertendi sunt diuitiores, & nobiliores tenuibus, & ignobilibus, Fernandez in examine Theolog. moral. part. 4. c. 4. §. 1. num. 5.

136. *Vv Si vero iurispatronatus Ecclesiastici erit, &c.* Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 6. num. 116. Piafec. d. cap. 5. num. 17. in fine, Aloyf. Rice. in d. praxi resol. 351. vers. amplius Barbof. Collect. in Concil. Trid.

sexto, Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. iurispatronatus. §. 10. Azor. iustit. moral. p. 2. lib. 6. c. 22. quest. 15. Salgado d. c. 9. num. 80. Ferentil. in annotat. ad decis. 25. Buratti nu. 12. Ego ipse d. alleg. 60. nu. 16. & d. cap. 2. num. 124. Rota decis. 453. nu. 1. apud Farin. p. 1. in posthum. vbi quod concursus requiritur in Ecclesia Parochiali de iure patronatus Ecclesiastico, & quod dispositio Concilij in praesenti procedit ne dum in Rectorijs, verum etiam in vicarijs perpetuis, attestaturque sic fuisse per sacram Congreg. resolutum, & eadem Rota d. p. 1. decis. 543. n. 8. dicit quod examinatores nihil iuris habent in patronatu Ecclesiae Parochialis, licet approbent idoneos pro obtinenda collatione, seu institutione.

Episcopus tenetur instituere praesentatum ad Parochialem Ecclesiam iurispatronatus Ecclesiastici, cuius institutio ad Episcopum ipsum, & non ad alium pertinet, etiam si patroni ex approbatis ab examinatore synodali digniorem non praesentauerint stante hoc decreto in d. vers. si vero iurispatronatus, quia iudicium spectat ad patronum, refert decum Aldan. d. tit. 9. num. 43. Institutio Parochialium de iure patronatus Ecclesiastico quando ad inferiores licet exemptos & Abbates pertinet, nihilominus Episcopus ordinarius debet edicta concursus proponere, & inferior instituet magis idoneum approbatum ab Episcopo, quod si secus actum fuerit, collatio est nulla, ita refert Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 262.

Beneficium Curatum iurispatronatus Ecclesiastici si vacauerit in mensibus Apostol. Sedi reservatis, Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione patronorum debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere cum fide Ordinarij à Summo Pont. instituendum, sicut fit in alijs Curatis quae non sunt de iure patronatus, ita referunt decum Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 17. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 273.

Institutio ad Parochiales Ecclesias, quae iurispatronatus Ecclesiastici sunt, vbi facienda sit à Papa, quia fortasse in mensibus reservatis vacauerit, ius eligendi digniorem ad solum Episcopum pertinet, qui transmittere debet attestationem examinis facti, & concursus, quot in eo approbati, & quem ex approbatis vti digniorem, cui Sanctitas sua gratiam faciat, nominari, refert decum Garc. d. cap. 2. num. 273. Salgado d. tit. 10. part. 3. cap. 9. num. 99.

Et *Is quem patronus digniorem, &c.* Et ad eum patronum Ecclesiasticum spectabit quando duo aequi idonei ab examinatore fuerint iudicati, quia electio dignioris spectat ad patronum, institutio ad Episcopum, quando ad ipsum Episcopum, & non ad alium illa pertinet, ita refert decum Garc. d. part. 9. c. 2. num. 167.

Episcopus instituere debet in beneficio praesentatum ab Ecclesiastico patrono si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatore, refert decum Garc. d. cap. 2. num. 262.

Inter probatos ab examinatore, &c. Si patronus Ecclesiasticus aliquem praesentauerit antequam sit ab examinatore approbatus in concursu, praesentatio nulla erit, nec eius virtute facienda erit institutio ab Episcopo tanquam minus legitime facta, nisi denuo iterum expresse, vel tacite fuerit praesentatus, postquam ipse sit intra terminum edictorum, seu re integra oppositos, & inter ceteros descriptus, & inter dignos approbatus. Ita Salgado d. cap. 9. num. 81. quem refero d. cap. 2. num. 124. in fine.

Examen per concursum non requiritur in collatione Parochialium iurispatronatus mixti, id est, partim Ecclesiastici, & partim laicalis, Viuan. in appendice sua praxi iurispatron. ad lib. 10. cap. 1. num. 34. pag. 760. in nouiss. impress. vbi testatur ita fuisse responsum in Pisana 5. Februarii 1628. refero Ego ipse d. cap. 2. num. 126. late sequitur Gabr. Pereira de manu Regis part. 1. cap. 7. num. 32. cum seqq. vbi num. 36. vers. quam resolutionem, affirmat habere locum non solum in iure patronatus mixto, quando maiorem, vel aequalem partem habet secularem, sed etiam quando Ecclesiastica sit maior, subditque Eminentiissimos Cardinales Concilij Tridentini interpretes super Dd 2 beneficio

beneficio de Ribadancora Bracharen. diocesis inter-
rogatos Romae sic respondisse, refero Ego ipse d. tract. de
Parocho cap. 2. num. 126. in ultim. impress. folij magni.

Contra Gonzal. dict. gloss. 6. num. 135. Galet. in margarita
casuum conscientiae, verb. iurispatronatus pag. 145. col. 2. Garc. d.
cap. 2. num. 278. Aloyf. Ricc. in d. praxi decif. 420. in 1. edit.
alias resol. 357 num. 3. in 2. edit. Marefcot. var. resol. lib. 1. cap.
52. num. 7. adden. ad decif. 498. Gregorij XV. Massobr. in dict.
praxi prel. 7. dub. 25. num. 2. Salgado dict. cap. 9. ex numer. 108.
Ferentil. ad decif. 25. Buratto in fine vers. ex hoc procedit. exi-
stimates seruandam esse formam examinis per con-
cursum in vacatione Ecclesiae Parochialis iurispatronatus
partum Ecclesiae, partum laici, vel quod pro dua-
bus partibus pertineat ad laicum, & pro vna tantum ad
Ecclesiam.

145. *¶* Tunc Episcopus solus ex dignis, &c.] Talem electionem
committi posse Vicario faciendam, tenet Ioan.
Sancian select. disput. 50. num. 25.

¶ Quod si iurispatronatus laicorum fuerit, &c.] Vide Lael.
Zech. de republ. Eccles. cap. 28. de parocho num. 6. Flamin.
Parif. de resignation. benef. lib. 8. quast. 9. num. 111. Zerol. in praxi
Episcop. part. 1. verb. Parochia §. 7. Franc. Leon. in thesauro feri
Eccles. part. 2. cap. 3. num. 3. Piafec. d. cap. 6. num. 18. in princ.
Lefl. de iustis. lib. 2. cap. 34. num. 58. & 81. Vgolin. de officio Epi-
scopi c. 50. §. 3. vers. tertio. Marefcot. var. resol. lib. 1. cap. 5. num.
11. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 357. nu. 1. Adden. ad Gre-
gor. XV. decif. 494. num. 2. Massobr. in d. praxi requis. 7. dub.
35. a num. 4. Borgn. Caualecan. decif. 17. num. 18. part. 2. Salga-
do d. c. 9. num. 105. cum segg. Alzed. in praxi Episcop. p. 2. c. 9.
num. 2. Ego ipse d. alleg. 60. n. 18. & d. cap. 2. n. 129. Rot. decif.
579. n. 4. p. 2. recent. & in Pampilonen. Parochialis 26. Iunij 1626.
coram bono mem. Buratto. inter eius impressas decif. 952.

146. Eueniente vacatione Parochialis de iurispatronatus
laicorum quando plures sunt praesentati, requiritur exa-
men per concursum inter ipsos praesentatos tantum, vt
ex his, qui peracto examine idonei ab examinatore
denunciam sunt. Episcopus eum eligat quem ceteris ma-
gis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alium in-
stituatur. Ita Flamin. Parif. de resignat. benef. lib. 6. quast. 5. num.
21. Gonzal. d. gloss. 6. num. 138. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 256.
Marefcot. d. lib. 1. cap. 52. num. 11. Piafec. d. cap. 5. num. 18.
vers. eueniente. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 357. num. 2. Vi-
uian. in praxi iurispatron. lib. 10. cap. 1. num. 59. in ultim. im-
press. Salgado d. cap. 9. num. 123. Alzed. d. cap. 9. num. 3. Rot.
in Pampilonen. Parochialis 27. Iannarij 1614. coram Reueren-
dissimo D. meo Cecilio Decano, & in Illerden portionis de Per-
tusa 11. Decembris 1613. coram bono mem. Buratto. inter eius
impressas decif. 25. vbi Ferentil. in annot. num. 10. que etiam
reperitur impressa inter posthumas Farin. part. 1. decif.
543. in fine. Massobr. in d. praxi requis. 7. dub. 25. num. 5. vbi
intelligit quando inter plures praesentatos omnes a qua-
libus vocibus gaudent. Nam si aliquis plures haberet vo-
ces, is solus esset examinandus, & idoneus repertus in-
stituendus, vt per Garc. d. part. 9. c. 2. num. 257. Salgado d. c.
9. num. 124. Rot. in Pampilonen. Parochialis 26. Iunij 1626.
coram bono mem. Buratto. inter eius decif. impressas decif.
952. num. 2. nisi is se etiam subiceret examini, & concur-
sum cum ceteris examinatus, quia tunc sibi praediceret,
cum faceret se eis parem. Ita adden. ad d. decif. 494. Grego-
rij XV. num. 4. Massobr. in d. praxi prel. 3. dub. 3. num. 15. Sal-
gado d. cap. 9. num. 128.

147. Non habet locum hoc decretum in d. vers. si vero, con-
tra institutionem & fundationem, cum seruari debeat
lex in ipsa institutione posita, sed tantum praesentatus est
examinandus, & approbandus ab Ordinario citra con-
cursum si repugnaret institutioni, seu fundationi, ita re-
fert decifum Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 270.

148. Concursum locus non est in Parochialibus iurispatro-
natus, quod origine erat totum laicale, sed pro duabus
tertijs partibus ex donatione laicorum effectum est po-
testa Ecclesiasticum, Aldan. d. tit. 9. num. 42. vbi refert de-
cifum sub die 17. Iunij 1617.

149. Parochiales iurispatronatus laicorum, quae ab Epi-
scopo ob praesentationem in tempore non sequuntur iure
deuoluto conferuntur, subiaccere concursui, referunt
decifum Galet. in margar. casuum conscientiae, verb. iurispatre-

natus, Salgado d. cap. 9. num. 90. Aldan. d. tit. 9. num. 50. Ego
ipse d. allegat. 60. num. 18. in fine, & d. cap. 2. num. 131.

Contra Massobr. in d. praxi requis. 1. dub. 22. existiman-
tem huiusmodi Parochialem iurispatronatus laicis ad
Ordinarium deuolutam per eum absque concursu con-
ferri posse.

Vtrum autem in collatione Parochialium facta iure
deuoluto, seruari debeat forma examinis, que coram in-
feriore requiritur? Affirmatiue respondet Salgado d. cap.
9. num. 84. cum segg. quem refero d. cap. 2. num. 133.

¶ Ab eisdem deputatis, vt supra, examinari, &c.] Prae-
sentatus a patronis laicis ad Ecclesiam Parochialem de
iurispatronatus laicorum, sufficit quod examinetur coram
alijs examinatorebus non synodalibus, ita Aldan. d. tit. 9.
num. 52. vbi refert decifum sub die 19. Decembris 1620.

¶ Et non nisi idoneus repertus, &c.] Patronum laicum
ad Parochialem sui iurispatronatus non teneri praesentare
digniores, sed sufficere dignum, seu idoneum, re-
solvunt Lambertini de iurispatron. part. 1. lib. 2. quast. 10. art. 3.
num. 17. Petr. Nauarr. de restitut. lib. 2. cap. 2. num. 150. Ban. 2.
2. quast. 63. dub. 4. Petr. de Ledema in summo part. 2. tract. 7.
cap. 2. conclus. 7. diff. 9. Garc. de benef. part. 7. cap. 16. num. 39.
Aloyf. Ricc. in decif. Curiae Archiepisc. Neapolitan. part. 3. de-
cif. 306. num. 4. Ioan. Valet. de differentiis inter vtrumque forum
verb. electio diff. 2.

Contra Molin. de primog. lib. 2. cap. 5. num. 69. Azeued.
conf. 22. dub. 4. num. 4. Turrian. 2. 2. tom. 2. disput. 22. dub. 5.
num. 6. Gutier. canon. lib. 2. cap. 11. num. 26. Vatiq. in off. de
benef. cap. 2. §. 2. dub. 5. num. 74. Lefl. d. lib. 2. cap. 34. dub. 14.
num. 65. in fine. Azor. d. part. 2. lib. 6. cap. 21. quast. 5. Malder.
2. 2. tract. 9. c. 2. dub. 2. existimates patronum, qui non est
primus beneficij fundator, debere digniorem praesentare.

¶ Vbi deuolutio, aut appellatio, &c.] Vide Nauarr. in
man. cap. 25. num. 139. in fine. Antonuc. in Catechesi Neapolit.
cap. 16. fol. 43. Azeued. ad l. 1. num. 4. tit. 16. lib. 3. noua recog.
Seraphin. decif. 481. Valenz. conf. 45. num. 19. vol. 1. Gonzal.
ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 1. in annot. contra nullum num. 186. &
209. & d. gloss. 6. num. 163. Vgolin. d. c. 50. §. 13. num. 1. Cam-
pan. in diuersis iuris canon. rub. 7. cap. 6. num. 75. Aloyf. Ricc. in
d. praxi decif. 426. in 1. edit. alias resol. 373. in 2. edit. & in de-
cif. Curiae Archiepisc. Neapolitan. p. 4. decif. 19. Massobr. in d. praxi
requis. 35. dub. 3. cum segg. Salgado de protectione Regia tom.
1. p. 2. c. 13. num. 197. cum segg. Rot. in Barchinon. Parochialis
29. Nouembris 1613. coram bono mem. Buratto. inter eius im-
pressas decif. 22. & vbi Ferentil. in annot. littera B. Ego ipse
d. alleg. 60. num. 104. & d. cap. 2. num. 137.

Intelligi de appellatione suspensiva, non vero deuo-
lutua, obseruant Campan. in diuersis iuris Canon. rub. 11.
cap. 13. num. 476. post med. Salgado dict. tom. 1. part. 2. cap. 13.
num. 199. Massobr. d. praxi requis. 5. dub. 4. Ego ipse d. cap. 2.
num. 138. Garc. in addit. ad summ. tract. de benef. part. 9. c. 2.
num. 245.

Appellationem non dari simpliciter ab electione Epi-
scopi in concursum dum appellare volens fuit approba-
tus ab examinatorebus synodalibus, sicut & electus, cum
tunc locus sit gratificationi, probatur ex cap. cum autem,
vbi Abb. num. 3. de iurispatron. Seraph. decif. 152. in fine. Rot.
in Calaguriana beneficij de Mutillo 13. Nouembris 1620. coram
bono mem. Vbaldo sen. & in Pampilonen. Abbatie de Aressio 22.
Aprilis 1622. coram R. P. D. Nauarro. Nisi manifeste consti-
tent de dolo, & irrationabili Episcopi iudicio, cum pro
eo, quod scilicet omnia considerauerit, multum praesum-
matur, Marefcot. var. resol. lib. 1. cap. 52. numer. 23. & 24.
Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. numero 139. & gloss. 9. in au-
not. numer. 209. Massobr. dict. requis. 5. dub. 2. numero 42.
Gregor. decif. 538. ad fin. Rot. in Hieracen. iurispatronatus 21.
Maij 1622. coram bono mem. Buratto. inter eius impressas de-
cif. 625. Iudicium enim Ordinarij, & examinerum,
in concursu ad beneficium ad fauorem alicuius non
potest reuocari in secunda instantia, nisi appareat illud
fuisse irrationabile, dolo sum, & carnalitatis, aut huma-
ne passionis affectum, Rota decif. 521. num. 1. apud Fa-
rin. part. 1. in posthum. Tollitur tamen multum de hac pre-
sumptione, quae alias esset pro Episcopo, ex familiarita-
te, vt per Aloyf. Ricc. in decif. Curiae Archiepisc. Neapol.
part. 4.

p.4. decis.96. num.20. Rot. in Sabinen. concursus 6. Aprilis 1609. coram bona mem. Card. Sacro, & in Vrbinaten. Parochialis 12. Februarij 1629. coram R. P. D. Varespio, Ego ipse d. e. 2. num. 144.

136. Et huiusmodi appellationem à mala electione, siue irrationabili iudicio Episcopi admitti solum ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum, quia interim proutus appellatione pendente à Parochiali amoueri non debet, ex dicta consuet. Pij V. vers. hac tamen, notant Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 236. & 146. adden. ad decis. 538. numer. 7. Gregorij XV. Ego ipse d. cap. 2. num. 145. Nisi quando appellatur à sententia Metropolitanæ, seu alterius iudicis appellationis reuocatoria electionis prius factæ ab Ordinario in concursu ad Parochiales, tunc enim dati appellationem ad effectum suspensiuum, & deuolutiuum, resoluunt Gutier. canon. lib. 2. cap. 11. num. 25. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 247. adden. ad d. decis. 538. num. 8. Gregorij XV. Ego ipse d. cap. 2. nu. 146. ubi num. 147. idem assero quando facto concursu appellatur inter presentatos, vel patronos laicos super pertinentia unipatronatus.

157. Reiectum in concursu Parochialis posse propocare præelectum ad nouum examen coram iudice appellationis, etiam antequam doceat de irrationabili iudicio Episcopi, noue & singulariter aduertendum dixi d. cap. 2. nu. 148. asserens ita fuisse decisum in Vrbinaten. 9. Septembris 1628. & in Reatina 16. Martij 1630. & in Pisana 17. Iunij eiusdem anni, in quibus fuit decretum dandum esse nouum concursum in Vrbe, & ad illam vocandum præelectum ab Episcopo.

158. Alias provisiones omnes, seu institutiones, &c.] Collationem Parochialis factam sine examine per concursum esse nullam, & irritam, & præfatam Parochialem eo modo collatam vacare, eiusque collationem ad Sedem Apost. spectare resoluunt Zerol. d. part. 1. verb. Parochia

chia §. 2. dub. 2. nouissime Aloyf. Ricc. in sua praxi part. 4. resol. 75. num. 1. Rot. decis. 151. part. 4. diuers. Ego ipse d. cap. 2. num. 135.

Parochialem sine examine per concursum, vel contra formam positam à Concilio in præfenti collatam non posse in foro conscientie acceptari, aut retineri resoluunt Petr. Nauarr. de restit. lib. 3. cap. 2. num. 350. Salon. 2. 2. quæst. 5. de domino artic. 4. & ibi Cam. quæst. 62. de domino pag. 160. Valsq. 1. 2. q. 163. Lorca etiam 1. 2. diff. 21. de legib. ad fin. Burg. de Pace l. 2. Tauri à num. 1394. Pariad. differ. 12. §. 1. ex numer. 2. Lessi. de iustit. lib. 2. cap. 19. dub. 3. Aloyf. Ricc. d. part. 4. resol. 75. num. 2.

XX Si tamen adeo exigui redditus, &c.] Vide Gonzal. d. gl. 6. nu. 139. cum seqq. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 358. Campan. in diuersis Canon. rub. 5. cap. 3. num. 10. Seraph. decis. 942. num. 10. metipsum d. alleg. 60. num. 38. & d. cap. 2. num. 16.

In collatione tenuium Parochialium, quarum fructus 24. ducatos auri de Camera non excedunt, si proposito primo edicto examinis per concursum, nemo compa- 161. ruerit, fieri debet secundum edictum examinis, sed sine concursu: seruatis tamen temporibus præscriptis à Pio V. in sua Constit. super collatione Parochial. ita refert decisum Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 220. in 1. decl.

Beneficia Curata, cuius redditus adeo exigui sunt, vt ea aut nullus idoneus requirat, vel compareant in concursu Presbyteri ita rudes, vt neque vulgarem linguam calleant, sunt conferenda illis, qui inter omnes maioris literaturæ esse cognouerit Episcopus, eosdemque amplius erudiri curabit. Vbi verò ob dominos temporales, vel aliam iustam causam concursus non esset liber, & fructus Parochiales essent pingues, ponendi sunt Vicarij donec confert poterint magis idoneis, seruata forma Concilij, ita refert decisum Garc. d. cap. 2. nu. 220. in 2. decl.

Expectatiuis hæcenus concessis vti nulli fas esto. Reservationes mentales, &c. nulli concedantur.

C A P V T XIX.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Expectatiua sunt omnino sublata.

- 3 Collegia non comprehenduntur si expressa non sine.
- 4 Reservatio mentalis quæ?

Decernit Sancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, a etiam Collegijs, à Vniuersitatibus, Senatibus, & alijs singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hæcenus concessis cuiquam vti licere. b Sed nec reservationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hæcenus concessa, abrogata esse censeantur.

a Vide sess. 25. cap. 9.

b Cap. 2. de conce. p. r. ben. & c. de testanda. co. tit. in 6.

1. **V**ide Corraf. paraphrasi benefice. part. 4. cap. 5. Rebuff. in praxi benefice. tit. de rescript. ad beneficia vacatura, Paul. Fusc. de viciat. lib. 2. cap. 27. num. 3. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 1. proam. num. 57. cum multis sequentibus. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 30. tract. 3. à num. 266. Massobr. in sua praxi habendi concursum, prælud. 23. in principio, num. 10. secundum Lugdunen. impress. Lotter. de re benefice. lib. 1. in apparatu num. 16. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. de simon. cap. 33. num. 8.

2. Expectatiuas esse omnino sublatas etiam si illæ factæ sint de consensu Ordinariorum, refert decisum Gonzal. d. §. 1. proam. num. 63. ubi num. 64. pariter decisum asserit ex hoc decreto expectatiuarum abrogatarum colligi non posse erigi ab Episcopo Canonicum supra numerarium ad futuram præbendam.

3. a. Etiam Collegijs, Vniuersitatibus, &c.] Quæ minime comprehenderentur si expressa non forent, vt ait Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 37. num. 22. illorum autem appellatione qui veniant dixi in tract. de appellatione verborum vtriusque iuris significat, appellat. 55. & an veniant appella- Barbof. Collect. in Concil. Trid.

tione personæ, latè appellat. 198. num. 1. & 9.

Hoc decretum non comprehendit consuetudinem immemorabilem hæcenus obseruatam in Ecclesiâ Salamantina, & à Pio I V. Motu proprio confirmata & ex certa scientia, in qua extant 24. Canonici, quorum duo postremi præbendam expectant, & antequam vacet aliquis Canonicatus, cuius electio spectat ad Canonicos, eliguntur à Capitulo præcedente licentia Episcopi duo, vel tres expectantes locum vltimi Canonici, siue præbendam vacaturam, ad quem iuxta gradum expectantis denno à Capitulo eligitur vnus, & admittitur præcedente approbatione, & confirmatione Ordinarij refert decisum Garc. part. 6. c. 1. num. 5.

b Sed nec reservationes mentales, &c.] Vide Massobr. in d. praxi præl. 24. dub. 1. num. 7.

Reservatiorem mentalem esse quando Papa referuabat beneficium vel in specie, vel in genere per Bullam, vel Breue, vt personæ gratæ prouideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, asserit Gonzal. dict. §. 1. proam. num. 67.

Dd 3 Causa

Causa omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes in prima instantia coram Ordinarijs locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium iudicem appellare, immo & ante in alio casu. Causas matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo controuertitur de huiusmodi causae cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos, aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, & negligente. Agitur de mercede actorum, & de mercede Notarij copiam actorum dantis appellanti, &c.

C A P V T XX.

- 1 Causa omnes ad forum Ecclesiasticum spectantes coram Ordinarijs locorum in prima instantia decidi, & infra biennium terminari debent.
- 2 Prima instantia Ordinarij non possunt parte in eius praedictum renunciare.
- 3 Causas in curijs Ordinarij pendentes non possunt superiores etiam Nuncij aduocare.
- 4 Auditor Camerae non potest de causis in prima instantia cognoscere.
- 5 Causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes potest Auditor Camerae aduocare.
- 6 Prelati inferiores, qui subsunt Episcopis, non habent ius cognoscendi de causis in prima instantia.
- 7 Abbates, qui possint hodie de causis clericorum suae Ecclesiae cognoscere.
- 8 Capitulum Sede vacante cognoscit de causis in prima instantia.
- 9 Hoc decretum ad Regulares non pertinet.
- 10 Causa omnes ad forum Ecclesiasticum spectantes intra biennium terminari debent.
- 11 Per hoc decretum imponitur terminus inferiori ad causam finiendam, non tamen irritantur acta processus.
- 12 Hoc decretum non loquitur de executoribus specialiter deputatis.
- 13 Lis quando dicatur mota.
- 14 Causa intra biennium non terminata ut concedatur auocatoria, quid inquirendum.
- 15 Iudicis de culpa ut constet debet saepe requiri.
- 16 Interpellatio una an sufficiat.
- 17 Huic decreto locus est in causis nullitatis professionis.
- 18 Consensus prorogandi iurisdictionem in prima instantia tollitur.
- 19 Appellatio admittitur ab interlocutoria vim definitiva habente.
- 20 Appellari a sententia interlocutoria in quibus casibus possit.
- 21 Sententia super minori etate lata habet vim definitiuam, & ab ea potest appellari.
- 22 Iniusta articulorum admissio, vel denegata iusta admissio.
- 23 Index quando pronuntiat se competentem, vel incompetentem.
- 24 Admissio, vel reiectio testium.
- 25 Probationum reiectio.
- 26 Absolutio instantiae.
- 27 Expensarum expressa absolutio.
- 28 Iuramenti in litem delatio alteri parti.
- 29 Dilatio brevis ad probandum.
- 30 Tormentis ubi aliquis est subiiciendus.
- 31 Carceri si aliquis mancipari inbeatur.
- 32 Excommunicatio per decretum interlocutorium prolata.
- 33 Officij publici exclusio.
- 34 Legitimatio personarum.
- 35 Denegatio copia actorum.
- 36 Appellatio licita est ab interlocutoria ubi grauen reparari non potest in definitiva.
- 37 Appellatio licita est ab interlocutoria etiam si grauen possit reparari, sed non ex toto, vel magna cum difficultate.
- 38 Damni irreparabilis plures casus.
- 39 Causae quae iuxta canonicas sanctiones apud S. Sedem sunt iudicandae, vel quas Papa supplicatione manu propria signata expresse ad se auocauerit, non sunt in prima instantia coram Ordinarijs decidendae.
- 40 Hoc decretum non sustulit modos legitimos, quibus quis ex iuris dispositione sortitur forum.
- 41 Obligatus in forma Camerae tenetur in prima instantia coram Auditore Camerae respondere.
- 42 Contractus celebrati, vel delicti commissi ratione potest quis in prima instantia cognoscere quamuis non sit loci Ordinarius.
- 43 Clericus pupillus quando possit forum declinare.
- 44 Ordinarij locorum se introumittere non possunt in executione litterarum Apostolorum.
- 45 Causae possessionis beneficiorum reservatorum Sedi Apostolicae possunt immediate ab Auditore Camerae, seu alio delegato Apostolice, cognosci.
- 46 Hoc decretum locum non habet in beneficijs reservatis, seu affectis.
- 47 Matrimonialium causarum cognitio pertinet ad Episcopum, & non ad alium inferiorem.
- 48 Episcopus debet manuteneri in cognitione causarum matrimonialium.
- 49 Criminales causae etiam visitando iudicare non possunt Decani, Archidiaconi, vel alij inferiores iudices.
- 50 Causas criminales iudicare possunt Abbates habentes iurisdictionem pleno iure spiritualem & temporalem.
- 51 Procedit in Decanis, & Archidiaconis, qui sunt in dioecesi Episcoporum.
- 52 Causas matrimoniales & criminales cognoscere spectat

- 53 *Causarum matrimonialium, & criminalium cognitio ad Episcopum spectat donec per alium prætendentem probeatur immemorialis.*
- 54 *Causas matrimoniales, & criminales cognoscere possunt inferiores Episcopo ex præscriptione immemorabili, consuetudine, vel privilegio.*
- 55 *Matrimonialium causarum cognitionem habere possunt inferiores Episcopo ex delegatione Papæ.*
- 56 *Abbatess exempti iurisdictionem quasi Episcopalem habentes non veniunt in præsentem sub nomine Episcopi.*
- 57 *Vicarius Episcopi habet cognitionem causarum matrimonialium ex officio.*
- 58 *Causæ matrimoniales & criminales à Capitulo Sede vacante cognosci, & definiri possunt.*
- 59 *Iurisdicctio Episcopi deuoluitur ad Archiepiscopum per negligentiam Episcopi circa id quod facere debet.*
- 60 *Appellans acta omnia coram Episcopo gesta ad iudicem appellationis expensis suis transferre tenetur.*
- 61 *Procedit in actis factis in partibus coram delegato.*
- 62 *Habet locum in quocunque indice Ecclesiastico, & in causis tantum Ecclesiasticis.*
- 63 *Procedit in causis profanis vertentibus coram iudice Ecclesiastico.*
- 64 *Acta prioris instantie transportare spectat ad eum, qui appellauit.*
- 65 *Actorum transportatio iuxta hoc decretum est de forma quando causa est Ecclesiastica.*
- 66 *Actorum transportatio necessaria in causa beneficii.*
- 67 *Acta integrè, & legitime debent transportari.*
- 68 *Sententia lata à iudice appellationis non transporta-*
- tis actis est nulla.*
- 69 *Gesta actis diminutis & dismembratis sunt nulla.*
- 70 *Acta verbaliter tantum producta non sunt necessario transportanda.*
- 71 *Processus si formatus fuerit in diuersa causa non est necessaria illius transportatio.*
- 72 *Actorum irrelevancia excusat à transportatione.*
- 73 *Actis non integrè transportatis quado procedi possit in casibus profanis.*
- 74 *Acta in dubio præsumuntur integrè transportata.*
- 75 *Notario attestanti de integra transportatione seu non extare alia acta credatur.*
- 76 *Appellatus si occultauit processum, vel impedimentum prestitit ut transportatio non fieret in eius odium, habetur pro facta.*
- 77 *Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogitur.*
- 78 *Procedit in omnibus causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocunque iudice etiam non Episcopo.*
- 79 *Concordatur hoc decretum cum alio cap. 3. sess. 13. de reformat.*
- 80 *Notarius tribunalis Ecclesiastici tenetur in copia actorum tradere sententiam absque eo quod soluantur sportule.*
- 81 *Hoc decretum omnino sustulit quadragenarium eius titulo.*
- 82 *Concordiæ confirmatæ per Sedem Apostolicam ex certa scientia non sunt sublata per hoc decretum.*
- 83 *Concordia quando dicatur obientia ex certa scientia.*
- 84 *Hoc decretum sustulit res iudicatas, quæ inniuntur privilegijs ante Concil. obtentis.*
- 85 *Consuetudines immemorales non comprehenduntur sub hoc decreto.*

Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, & etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinarijs locorum dumtaxat cognoscantur, & atque omnino, saltem infra biennium à die motæ litis; terminentur, & alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum iudices superiores, alias tamen competentes, adire, qui causam in eo statu quo fuerit, assumant & quamprimum terminari curent, nec antea alijs committantur, nec auocentur, neque appellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscunque recipiantur, eorumve commissio, aut inhibiti fiat, nisi à definitiua, & vel à definitiua vim habente, & cuius gravamen per appellationem à definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ, & vel quas ex urgenti, rationabilique causa indicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ manu propria subscribendum, committere, aut auocare. Adhuc, causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam visitando, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquuntur, etiam si in præsentem inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacunque instantia pendeat: coram quo si pars verè paupertatem probauerit, non cogatur extra provinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare, nisi pars altera, & alimenta, & expensas litis velit subministrare. Legati quoque etiam de latere, Nuntij, Gubernatores Ecclesiastici, aut alij quarumcunque facultatum vigore, non solum Episcopos in prædictis causis intercedere, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumant, sed nec etiam contra Clericos, aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, & eoque negligente, procedant, alias eorum processus ordinationesve nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati teneantur. Præterea si quis in casibus à iure permixtis appellauerit, aut de aliquo gravamine conquestus fuerit, seu alijs ob lapsum biennij, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit, & teneatur acta omnia, & coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre, eodem Episcopo prius admonito, ut si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis uti voluerit, subire, nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem,

a Infra sess. ult. de reformat. c. 10. in fin.

b Cap. nec licuit. 17. dist. c. majores de bapt. Vigilijs Papa in Epistol. ad Euthereum. in fin. & Pelagius 1. in 1. Epistol. circa fin. cum sim.

menssem, exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit, ab officii administratione arbitrio Ordinarii suspendatur, & ad populi penam quanti ea lis fuerit inter appellantes, & pauperes loci distribuendam compellatur. Iudex verò, si & ipse impediendi huius consensu particeps fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur, ad eandem dupli penam, prout suprà, teneatur, & non obstantibus, quo ad omnia supràscripta, privilegijs, indulgijs, concordatijs, quæ suos tantum teneant auctores, & alijs quibuscumque consuetudinibus,

1. **V**ide Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 33. num. 3. Monald.

conf. decisio 94. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. col. 12. 1353. in fine, Flores de Mena pract. lib. 1. quæst. 11. num. 8. cum segg. Ioan. Maria Nouar. in nouo iure Pont. conclus. 54. num. 1. cum segg. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 8. cap. 837. a. num. 15. Modern. de supplicat. ad Sanctissim. part. 2. cap. 3. cum segg. & de protecl. Regia tom. 1. p. 2. cap. 17. ex nu. 2. Mari. Antonin. variar. resolut. lib. 1. resolut. 15. num. 3. Franc. Leo. in thesauro fori eccles. p. 2. c. 1. num. 70. Piafcec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 4. num. 3. Viuian. in praxi iurisdiction. part. 2. lib. 7. c. 3. num. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. instantia, §. 4. Flamin. de resignat. lib. 3. q. 1. nu. 19. Valenzuel. conf. 125. num. 2. Anguan. de legib. lib. 3. controu. 17. & controuers. 33. num. 67. cum segg. latè Narbona l. 59. gloss. 1. nu. 23. cum segg. tit. 4. lib. 2. Recopil. nouissimè D. Felician. de Vega ad cap. venerabilis 20. num. 10. cum segg. de iudic. meipsum de officio, & potest. Episcop. part. 3. alleg. 51.

2. Quod quidem ius Ordinarium ut in prima instantia procedant, nullo modo à partibus posse in eorum præiudicium renunciari tenent Soar. de Pace in pract. tom. 2. prel. ultim. num. 18. Ludouic. à Sarauia de iurisdic. Admittorum. q. 7. num. 7. Nouar. conclus. 1. alijs 54. num. 6. Modern. de supplicat. ad Sanctissim. part. 1. cap. 13. num. 3. & p. 2. cap. 3. §. vñc. Non enim Episcopo consentiente causa in prima instantia etiam in Romana Curia potest introduci, nisi & partes etiam consensum præstiterint, ut sacra Cardin. Congregatio censuit, teste Narbona d. l. 59. gloss. 1. nu. 173. tit. 4. lib. 2. Recopil.

3. Alios superiores etiam Nuncios, vel Legatos de late-re specificam potestatem maiorem non habentes ad fe aduocare non posse causas in curijs Ordinarium, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes, nisi per viam legitimam appellationis ad ipsum tribunalia deferantur, resolutum refert Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 296. num. 5. Narbona d. l. 59. gloss. 1. nu. 23. in fine cum segg. Modern. d. p. 2. c. 3. num. 18.

4. Auditorem Camere, nec quemvis alium iudicem Romanæ Curie posse de causis ad forum Ecclesiasticum spectantibus in prima instantia cognoscere, nec monitoria decernere ad extrahendas partes à suis domicilijs, resolutum Aloyf. Ricc. in praxi aurea. resolut. 126. & in decis. curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 271. num. 6. & decis. 273. num. 3. Ego ipse d. part. 3. allegat. 81. num. 3. Modern. d. p. 2. cap. 3. num. 20.

5. Causas autem obligatione Camerali firmatas in partibus existentes Auditor Camere auocare potest, etiam si extra Curiam contractum sit, & licet pendeant coram Ordinarijs, resoluunt Lancellot. de attentat. l. ita pend. limit. 15. num. 3. & cap. 20. limitat. 26. Flores de Mena variar. lib. 1. quæst. 12. num. 48. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 118. in fine, Aloyf. Ricc. in praxi aurea. resolut. 342. Nouar. in singul. iuris canon. conclus. 54. num. 5. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 239. Modern. de protecl. Regia p. 2. cap. 17. num. 6. & de supplicat. ad Sanctissim. part. 2. cap. 5. §. 3. a. num. 4. vbi num. 7. ex suo capite, ausus est dicere post Concilium Trident. cessasse facultates Auditoris Camere. Ego ipse d. allegat. 81. num. 16.

a. Causa omnes ad forum Ecclesiasticum, &c.] Compre-hendere causas omnes civiles, criminales, beneficiales, & matrimoniales resoluunt Francisc. Monald. conf. 96. per tot. p. 2. nouissimè D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. ad cap. venerabilis 20. num. 16. de iudic.

b. Etiam si beneficiales sint.] Nisi causa beneficiales sint, in quibus litteræ sub plumbo expeditæ sunt, ac de illarum nullitate, vel intellectu tractatur, nam tunc etiam si in prima instantia essent per signaturam Iustitiæ in Curia demandantur, quia de viribus litterarum Apost. vel earum intellectu iudicare ad sacra Rotæ Auditores, non

verò ad alios inferiores iudices spectat Marches. de commiss. appellat. extra Rom. Cur. p. 1. c. 6. num. 47. Garc. de benefic. p. 6. c. 3. a. num. 6. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 194.

6. **C**oram Ordinarijs locorum, &c.] De Episcopis scilicet, & exemptis Episcopalem iurisdictionem habentibus, non autem de Prælati inferioribus, qui subint Episcopis intelligi debere affirmant Fr. Emman. g. Regul. tom. 1. q. 36. art. 4. Rot. decis. 100. apud Farin. p. 4. sua praxis crimin. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quæst. 11. nu. 19. vbi nu. 22. resolutum sub verbo Ordinarijs, de quo in presenti, comprehendendi etiam Vicarium Episcopi, refero Ego ipse d. alleg. 81. num. 4. de quo Narbona l. 59. gloss. 1. num. 51. cum segg. tit. 4. lib. 2. Recop.

7. Abbates etiam non exemptos, & alios, quibus olim vel ex præscripta consuetudine, vel aliquo priuilegio de causis clericorum sue Ecclesie, vel cumulatim cum Ordinario, vel priuatiuè cognoscere competeat, etiam hodie non obstante decreto Concil. de quo in presenti, posse ut eadem iurisdictione, cum Concilio generaliter de iurisdictione ordinaria loquatur, & iurisdictiones Abbatum iusto iure, & titulo quasite etiam ordinariæ censentur, consuluit Nauar. conf. 2. num. 4. de foro compet. in antiq. alijs conf. 9. de priuileg. in nouis, Sayr. in floribus decis. sub illo tit. de foro compet. decis. 2. vers. possunt, latè Narbona l. 59. gloss. 1. num. 66. cum segg. tit. 4. lib. 2. Recop. Ego ipse d. alleg. 81. num. 7.

8. Capitulum Sede vacante, cum succedat Episcopo in omnibus, quæ sunt iurisdictionis etiam voluntariæ, habere priuilegium cognoscendi causas in prima instantia ex vi huius decreti, resoluunt Aloyf. Ricc. in praxi aurea. resolut. 130. & in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 273. num. 7. Nouar. in singul. canon. concl. 54. num. 4. Ego ipse d. alleg. 81. num. 6. Modern. d. p. 2. cap. 4. num. 26.

9. Hoc decretum ad Regulares non pertinere, nec Cōseruatorias Regularium imminuere, aut restringere, nec quoad primam instantiam ipsorum aliquid noui inducere asserunt decem Aldret. in alleg. pro omnimoda Regularium exempt. part. 1. cap. 7. num. 4. Nouar. d. concl. 54. nu. 12. Aloyf. Ricc. d. decis. 273. num. 7. prope fin. p. 4. Ego ipse d. alleg. 81. num. 13. resoluunt Nauar. conf. 1. alijs 3. de offic. deleg. Sayr. in florib. decis. sub eodem tit. decis. 1. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 15. Ceuall. de cognit. per viam viol. p. 2. q. 157. num. 12. Sanch. in cons. mor. lib. 6. c. 9. dub. 5. nu. 12. Et signanter quod Cōseruatoria Regularium non sint sublatæ per hoc decretum, etiam quod causæ graues sint, & plenariam cognitionem requirant, censuisse Sac. Congreg. in vna Mediolanen. refert Rot. in Ofcen. iurisdictionis 12. Decembris 1614. coram bona mem. Vbaldo sen.

10. **A**tque omnino saltem intra biennium, &c.] Vide Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 1353. in fine, Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 1. num. 70. Salgado de protecl. Regia p. 2. c. 17. num. 35. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. instantia, vers. quarto, & vers. sexto, assentit hoc tantum fallere in Curia Romana, vbi lis siue instantia nunquam extinguitur, nisi per sententiam, de quo etiam Franc. Leo d. cap. 1. num. 73.

11. Per hoc decretum imponi terminū inferiori ad causam finiendam, non tamen irritari acta processus, cum instantia iudicii secundum Canones per text. in presenti non abrogatos, sit perpetua, tradunt Zerol. d. vers. quarto. Sigism. Scaccia de appellat. q. 15. num. 278. Salgado de protecl. Regia, tom. 1. p. 4. cap. 2. num. 66. Anguan. contr. 17. num. 24. vbi ait biennium hic non instantiæ, sed liti & causæ intra illud omnino terminandæ præfinitum fuisse: quod etiam eo citato tradit Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 73. & cum refert Modern. d. p. 2. c. 6. num. 4. Vide D. Felician. de Vega in d. venerabilis, num. 11. ibi, Dicendum ergo est pro vera resolutione, & intellectu eiusdem Concilij, quod

quod licet in eo praefinitum sit praedictum tempus biennij, ut infra illud iudices prima instantia iustitiam administrent, non tamen per hoc aliquid mutatum est circa durationem, seu perpetuationem, quam potest habere causa ecclesiastica etiam post ipsum biennium coram iudice Superiore, ad quem causa ipsa fuerit deuoluta: sic etiam colligitur ex verbis ipsius Concilij, quatenus non dicit quod per transcursum eiusdem biennij pereat instantia sed solum quod possit dari recursus ad praedictum Superiorem, ut causam iam captam, & ex negligentia diutius protraham sine dilata tamen statu, quo fuerit, & ex eisdem actis quantocius terminet, & definit, itaque non innotatur prima instantia qualitas, sed solum ad eius abbreviationem assignatur praedictum biennium tanquam in penam dictae negligentiae: & hanc interpretationem sentire videtur Zerol. in praxi verb. instantia, §. 4. & illam expressè ponit Anguian. lib. 3. de legib. contr. 17. num. 24. & Narbona dict. l. 59. gloss. 1. num. 74.

12. Quod hoc decretum non loquatur de executoribus specialiter deputatis, sed de iudicibus ordinariis, ac proinde locum habeat in causis tantum contentiosis, non autem gratiosis, in quibus non datur instantia, nec executoris iurisdictionis permissio, nisi perempta gratia, cap. super gratia, de officio deleg. in 6. Et quod non habeat locum in Romana Curia, quia ibi his, seu instantia nunquam extinguitur, propter facultatem prorogandi fatalia, fuit dictum in Aquilana bonorum 17. Iunij 1624. coram bona mem. Remboldo.

13. *A die mora litis.* Quando dicatur lis mora, vide Rebuffin l. liti nomen. 36. pag. 206 ff. de verb. signif. Parlad. differe. 12.8. num. 4. Cabed. Lufit. decis. 15. num. 11. part. 2. Salgado de protect. Regia tom. 1. part. 2. c. 13. num. 44. in his terminis Anguian. d. lib. 3. controu. 17. num. 26. vbi aduertit secundum verborum proprietatem, & omnimodum iuris rigorem motam dici item antequam contestata sit, effectum vero moram item intelligi etiam postquam contestata est: & nu. 31. admonet decisionem Concilij in praesenti locum tantummodo habiturum in prima instantia ante definitiuam sententiam, non autem in secunda, seu in causa appellationis, in qua alius terminus aliter incipiens, non tantum instantiam, verum etiam liti & causae iure praefinitur, ut in cap. cum sit, §. 5. in princ. de appellat. & in Clem. sicut, eodem tit.

14. *Alioquin post illud spatium, &c.* Causa intra biennium non terminata vt concedatur auocatoria, opus esse quod ex parte iudicis nolentis, vel non curantis intra dictum biennium causam expedire, detur culpa, defectusque appareat, referunt decisum Marchesan. de Commission. p. 2. §. 4. n. 54. Franc. Leo d. c. 1. n. 72. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 334. à princ. & in decis. curiae Archiep. Neapol. decis. 153. p. 4. Nouar. in singul. iuris Canonici, concl. 55. Ego ipse dict. alleg. 81. num. 12. aduertens quod si per iudicem non stetit quominus intra dictum tempus causam diffinuerit, sed ob illius grauitatem, & qualitatem, vel partium cauillationes non sit definita, elapso biennio non habet locum appellatio, de quo etiam Salgado d. p. 2. c. 17. num. 35.

15. Ad hoc vt constet de culpa iudicis debere sepe requiri, & de hoc coram iudice superiore instari, tradunt Grammat. v. 31. num. 13. Aloyf. Ricc. d. resol. 334. num. 1. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 100. Ego ipse d. allegat. 81. num. 9. in fine.

16. An requiratur vnica interpellatio, seu praestatio, vel plures vt dicatur stare per iudicem quominus causa expeditur? Vide Aloyf. Ricc. in decis. curiae Archiep. Neapol. decis. 120. p. 4. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 110. Modern. d. cap. 6. num. 8.

17. In causis nullitatis professionis, quae infra biennium ab Ordinario, & superiore Regulari non terminantur, esse locum huic decreto Concilij, assentit decisum Armend. in addit. ad leg. Nauarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 40. quem refero d. alleg. 81. n. 8. & me citato Aloyf. Ricc. in decis. curiae Archiep. Neapol. decis. 1273. n. 6. p. 4. Modern. d. p. 2. c. 6. n. 5. Fellic. de Vega vbi sup. n. 18. Lapso coram iudicibus Conseruatoribus Religionum biennio non est liberum partibus iudices superiores adire, quia Decretum Concilij in praesenti fuit editum in fauorem iurisdictionis ordinariae; ita per S. Congr. decisum refert Narbona d. l. 59. gl. 1. n. 103.

Consensum prorogandi iurisdictionem in prima instantia tolli iugantibus per hunc text. tenet Soar. de Pace in praxi tom. 2. pralud. ult. num. 18. cum seqq.

Neque appellationes ab eisdem interpositae, &c.] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. appellatio, §. 1. Soar. de Pace in praxi tom. 1. cap. 6. in proem. num. 25. vbi nu. 26. dicit hoc decretum procedere in interlocutorijs latis tam à iudice ordinario, quam à delegato, & tam in prima instantia, quam in secunda; quia non est correctorium iuris communis, sed potius declaratorium. Modern. d. p. 2. c. 5. §. 2.

Vel à definitiua vim habente. Causam in prima instantia Ordinario adimi si à sententia interlocutoriae diffinitivae vim habente, aut cuius grauamen per appellationem à diffinitiva reparari nequeat, fuerit interposita appellatio, resoluit Narbona d. l. 59. gloss. 1. nu. 104. Appellationem enim admittendam ab interlocutoria vim diffinitivae habente, resoluunt Franc. Marc. Delphin. decis. 314. num. 1. vol. 2. Decian. respons. 62. num. 24. vol. 5. Mendez à Castro in praxi Lufit. lib. 2. c. 11. num. 18. Bernard. Graeu. ad praxi Camerae Imperialis lib. 1. conclus. 130. à princ. Aloyf. Ricc. in decis. Curiae Archiep. Neapol. p. 4. decis. 16. Ordin. Reg. Lufit. lib. 3. tit. 69. in princ. vbi Parens meus. Et appellationem ab interlocutoria esse odiosam, quia habet oculos retro, dicit Steph. Gratian. discept. forens. c. 158. nu. 6. A sententijs interlocutorijs, quae grauamen continent irreparabile, aut diffinitivae vim habent, appellari non solum posse cum grauamen iudicialiter inferatur, verum etiam si extrajudicialiter inferatur, resoluit Narbona d. l. 59. gl. 1. num. 179. vbi refert S. Congr. ita decidisse in vna Colimbrien. idem ex eo dicit Modern. de supplicat. ad Sanctiss. p. 2. c. 5. §. 2. num. 10. & c. 23. num. 26.

Plures casus, in quibus potest appellari à sententia interlocutoria, vide apud Afflic. in cap. si inter dominum, nu. 97. de inuest. inter dom. & v. al. lib. 1. fol. 96. Guid. Pap. decis. 75. Bellacomb. Viu. Kirhou & alios tom. 2. commun. opin. lib. 7. tit. 24. num. 18. cum seqq. Lancel. de attent. appell. pend. c. 12. lim. 1. Menoch. remed. 4. ad p. 99. num. 82. cum seqq. Anton. Grauat. ad praxim Rom. Curiae lib. 7. c. 3. nu. 46. Viu. Neapol. decis. 302. Tiber. Decian. resp. 62. vol. 5. Cornel. Breder. in tract. de appellat. p. 1. tit. 20. col. 433. cum multis seqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 1. in annot. num. 191. cum seqq. Valasc. consult. 47. & cons. 51. nu. 53. Sigism. Scacc. de appell. q. 17. limit. 47. Alex. Trentac. var. resol. lib. 2. sub tit. de appell. resol. 13. Salgado de protect. Regia tom. 1. p. 2. c. 1. nu. 4. cum seqq. Fr. Hieron. Roder. in comp. q. regul. resol. 10. num. 33.

Casus in quibus appellatio admittitur ab interlocutoria, vel quia vim diffinitivae habet, vel quia damnum irreparabile continet.

I. Sententiam super minori aetate latam, per quam pronuntiatum quem non esse minoris aetatis, habere vim diffinitivae, ac proinde ab ea posse appellari, resoluunt Bellacomb. tom. 2. commun. opin. lib. 7. tit. 24. num. 24. pag. 322. Gam. Lufit. decis. 159. num. 2. Salgado de protect. Regia tom. 1. p. 2. c. 1. num. 54. Valasc. consult. 47. num. 4. vbi refert talem opinionem non feruari in illo Regno, eo quod grauamen quod resultat ex tali pronuntiatione, possit corrigi in sententia principalis causae.

II. Ab iniusta articulorum admissione, vel ab eorum denegata iusta admissione appellari posse tenent Bald. in l. post sententiam 9. num. 4. in fin. C. de sent. & interloc. Mascard. de probat. concl. 131. & seq. Cardin. Tusch. practice. conclus. tom. 1. lit. A. concl. 359. num. 32. & 35. Surd. decis. 56. ex n. 17. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 105. n. 4. vers. quintus. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 1. §. 1. in annot. num. 190. & seq. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 74. num. 15. Alexand. Trentacinq. var. resol. lib. 2. sub tit. de appellat. resol. 13. num. 14. Sigism. Scacc. de appellat. q. 17. lim. 47. n. 90. & 137. Salgado d. c. 1. num. 141.

III. Quando iudex se pronuntiat competentem, vel incompetentem, appellari posse tradunt Grauat. ad Vestr. lib. 3. cap. 10. n. 6. Roland. cons. 133. num. 2. lib. 4. Marant. de ordine iudic. p. 6. tract. de decis. iudicij actu 1. nu. 43. pag. 402. Stephan. Gratian. d. c. 74. n. 15. Scacc. d. q. 17. limit. 47. nu. 92. & 105.

21. 105. Alexand. Trentacinq. d. resol. 13. num. 9. Cavalier. decis. 2. num. 8. Salgado d. cap. 1. num. 38. Aloyf. Ricc. in diff. praxi resol. 105. num. 4. vers. 4.
24. IV. Ab admissione, vel reiectione testium, an scilicet testes admittendi sint, vel non admittendi, licitam esse appellationem resoluunt Ozafe. Pedem, decis. 25. num. 14. vers. contrarium tamen. Seraph. Gratian. d. c. 77. sub num. 13. & 6. 74. sub num. 15. Salgado d. c. 1. num. 51. vbi num. 153. subdit procedere etiam vbiunque iudex admittit testes post lapsum termini probatorij, vel testes inhabiles, & num. 157. idem tenet in publicatione attestatorum, & num. 62. resolut appellationi interpositae receptione testium & probationum facta post conclusionem in causa omnino esse deferendum.
25. V. A reiectione probationum appellari posse tradunt Triuif. Venet. decis. 4. p. 1. Grauat. d. c. 10. num. 7. Ozafe. Pedem, decis. 25. num. 14. Menoch. remed. 4. adpse. num. 817. Surd. decis. 36. num. 17. Marant. d. loco num. 44. in fine. Scacc. de appellat. q. 17. limit. 6. memb. 7. sub num. 43. vers. & quod ab interlocutoria, Stephan. Gratian. d. cap. 77. num. 11. cum seqq. Salgado d. cap. 1. num. 138.
26. VI. Ab absolute instantiae pariter appellari posse tradunt Marc. Anton. de Amatis Marchia decis. 66. Cabed. p. 2. Aresto 32. in fin. Cuius tamen contrarium tenent Nicol. Mil. in repert. vers. sententia §. 17. Rebuff. in prefat. l. quod iussit, num. 48. ff. de re iudic. Marant. de ordine iudic. p. 6. fol. 515. num. 33. Salgado d. cap. 1. num. 185. ex ea ratione, quia non definit negotium principale cum de nouo possit iudicium inchoari.
27. VII. Ab expressa absolute expensarum posse victorem appellare, tenet Steph. Gratian. Marchia decis. 50. num. 1. & 2. Gam. Lusit. decis. 65. num. 1. Cabed. p. 1. Aresto 78. D. Barbofa in l. eum qui temere, num. 180. cum seqq. ff. de iudic. Salgado d. cap. 1. num. 176.
28. VIII. A delatione iuramenti in litem alteri parti per iudicem facta appellationem dari tradunt Lancelot. de attent. p. 2. c. 12. limit. 50. num. 190. Gonzal. d. §. 1. in annot. num. 195. Seraphin. de priuilegiis iuram. priuilegiis, 102. num. 15. limit. 4. Scacc. d. q. 17. limit. 34. num. 7. & 8.
29. IX. Quando datur dilatio ad probandum adeo breuius, vt ex breuitate possit deficere facultas probandi, Scacc. d. q. 17. limit. 47. in princ. memb. 1. sub num. 26. Salgado d. c. 1. ex num. 118. Alex. Trentacinq. d. resol. 13. num. 12. vbi num. 14. declarat quando quis grauatur in non admissione testium, scripturarum, seu aliarum probationum.
30. X. A sententia qua iudex pronuntiat aliquem tormentis esse subiiciendum, vt continente damnum irreparabile appellari posse probant ordinat. Regia Lusit. li. 3. tit. 69. §. 1. & lib. 5. tit. 122. §. 3. Hippol. in l. 1. nu. 34. ff. de q. Clar. lib. 5. §. fin. q. 64. num. 27. Azeued. l. 3. mon. 6. tit. 18. lib. 4. noua recopil. Aloyf. Ricc. in collect. decis. collect. 642. vers. secundum, & in praxi verum fori eccles. resol. 405. num. 4. vers. tertius, Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. appellatio, §. 9. Sigism. Scacc. d. q. 17. limit. 47. à num. 143. Alex. Trentacinq. d. resol. 13. num. 115. late Salgado d. c. 1. n. 98. cum seqq. Narbona d. l. 59. gl. 1. n. 108.
31. XI. A sententia interlocutoria vt quis in carcerem conijciatur, appellari posse, quia assert damnum irreparabile, asserunt Don. a Fina tom. 2. commun. opin. lib. 9. tit. 3. num. 2. Cald. Pereira in l. si curatorem, verb. per quod, num. 31. C. de integr. restit. minor. D. Barbofa in l. 2. ff. soluto matr. in princ. p. 2. nu. 33. Melch. Phrebo tom. 1. Aresto 101. Prosp. de Augustino in addit. ad Quarant. in summ. Bullarj verb. Archiepiscopi auctoritas vers. 18. auctoritas, nu. 20. lit. N. Piafec. in praxi Episc. p. 2. c. 4. n. 100. vbi dicit intelligi posse, & debere de grauamine indebitae carcerationis, Campan. in diuers. iuris Canonici rubr. 1. c. 13. num. 312. Ludou. a Saraui in tract. de iurisdic. Adiutorum quest. 20. num. 13. Hieron. Roderic. d. resol. 10. num. 38. Salgado d. p. 2. cap. 4. à princ. Aloyf. Ricc. in d. praxi resolut. 505. num. 4. vers. primus, Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 108.
32. XII. A sententia excommunicationis per decretum interlocutorium prolata, quia continet damnum irreparabile, appellari posse resoluunt Duen. reg. 52. limit. 2. Rebuff. in concord. tit. de priuilegiis appellat. in rub. sub gloss. 1. in fine vers. fallit quando grauamen, Mart. de iurisdic. p. 3. c. 12. num. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 1. in annot. n. 197. Salgado d. tom. 1. p. 2. c. 5. ex n. 3. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 105. nu. 4. vers. secundus. Appellatio tamen non est admittenda à comminatione Episcopi facta contra incurrentes excommunicationem, & alias censuras ecclesiasticas à iure latis ad dicendum causam quare non debeant declarari incidisse, secus si comminatio fiat contra alios delinquentes ad effectum illos excommunicandi ob aliquod delictum, vel crimen sub excommunicationis ab homine latae pena, vt per Aldan. in compendio canon. resol. lib. 2. tit. 8. nu. 10. vbi attestatur sic fuisse decisum in Trepier. 17. Martij 1619.
- XIII. A sententia lata, qua quis excluditur ab aliquo officio publico tanquam infamis posse appellari tenet Gam. Lusit. decis. 139. num. 1.
- XIV. A sententia legitimisationis personarum posse appellari, veluti si pars opposuerit non esse quem tutorem, non procuratorem, aut legitimum mandatum carentem, non filium, & similia, vel è contra, tenent Gam. Lusit. decis. 159. num. 2. Pacian. de probation. lib. 1. c. 58. sub num. 47. Scacc. d. q. 17. limit. 6. memb. 7. num. 73. Salgado d. p. 2. c. 1. num. 47. vbi num. 55. subdit quod quando iudex interlocutor procuratorem esse, vel non esse legitimum, ab ista interlocutoria tanquam à grauamine irreparabili datur appellatio, & num. 57. resolut appellationem admittendam esse à declaratione iudicis, an quis sit haeres, vel non, vel an cum beneficio legis, seu inuentarij, vel sine ipso, & num. 60. idem dicit si iudex negauerit copiam actuum, & num. 61. si iudex pronuntiat remittendum clericum ad suum iudicem ecclesiasticum, & remittatur, & num. 86. si iudex exceptionem recusatationis contra se ipsum non admittat, & num. 117. vbi interlocutoria fertur super articulo, à quo pendet tota causa principalis, tangit factum principale, seu substantiam negotij principalis.
- XV. A decreto denegationis copiae actuum, vel instrumentorum communium dari appellationem, resoluunt Duen. reg. 52. fallent. 5. Azeued. l. 3. tit. 18. lib. 4. noua recopil. Aloyf. Ricc. d. resol. 405. vers. sextus, Salgado d. p. 2. cap. 1. num. 72.
- Et cuius grauamen per appellationem à definitiua, & c.] Vide Menoch. de arbit. casu 490. num. 3. Decian. resp. 62. num. 21. vol. 5. Petr. Gregor. de appellat. lib. 2. c. 4. Surd. decis. 36. num. 13. Steph. Gratian. Marchia decis. 202. num. 5. Amar. Roder. de modo & forma videndi, seu examinandi processum, c. ult. p. 1. num. 4. vers. verumtamen, Ludou. Miranda de ordine iudic. q. 30. art. 8. concl. 4. Ceuall. de cognit. per viam violentia gloss. 6. num. 10. & p. 2. q. 49. num. 1. Sigism. Scacc. d. quest. 17. limit. 47. num. 85.
- Quod quidem verum esse, etiam si grauamen possit reparari, sed non ex toto, vel magna cum difficultate, seu prauiudicio partis, tenent Duen. reg. 52. limit. 10. Surd. decis. 39. num. 14. & 15. Aloyf. Ricc. d. resol. 405. num. 2. & 3. Gonzal. d. gloss. 9. §. 1. in annot. num. 177. Sigism. Scacc. d. q. 17. limit. 47. num. 86. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 74. num. 12. & 13. & c. 77. num. 9. Bernard. Graue. ad practice. Camera Imper. lib. 1. concl. 129. num. 5. & 6. Hieron. Roder. in comp. quest. regul. resol. 10. num. 36.
- Plures casus damni irreparabilis vide apud Ioseph. Ludou. Perusina decis. 83. Zerol. d. verb. appellatio, §. 6. Quarant. in summ. Bullarj verb. Archiepiscopi auctoritas c. 18. nu. 20. Surd. decis. 36. Gonzal. d. gloss. 9. §. 1. in annot. nu. 176. cum seqq. Ignat. del Villar in sylua resp. lib. 1. resp. 15. num. 6. Scacc. d. limit. 47. num. 150. cum multis seqq. Galet. in margarita cas. conscient. verb. appellatio 3. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 77. Piafec. in praxi Episc. p. 2. c. 4. num. 100. cum seqq. Aloyf. Ricc. in praxi verum fori eccles. resol. 405. per tot. in 2. edit. Salgado d. de proci. Reg. p. 2. c. 1. Hier. Roder. in comp. regul. resol. 10. num. 35. cum seqq.
- X. Ab his exceptantur causae, quae iuxta Canonias, & c.] Vide Piafec. in praxi Episc. p. 2. c. 4. num. 3. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 1. num. 73. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 273. num. 7. p. 4. late Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 188. cum multis seqq. Nicol. Garc. de benef. p. 6. c. 3. à num. 6. Flores de Mena pract. lib. 1. q. 12. num. 11. Ioan. Maria Nouar. in nouo iure Pontif. concl. 54. num. 7. late Modern. d. p. 2. cap. 6. num. 13. cum seqq. metupsum d. p. 3. alleg. 81. nu. 10. Causae

Causæ autem quæ juxta legitimas sanctiones apud Sedem Apost. sunt tractandæ, referuntur per gloss. in c. quod translatione, de offic. deleg. & in gl. ult. e. ut debitus honor, de appell. Narbona d. l. 59. gl. 1. num. 189. ubi inter eas enumerat causas exemptionum.

40. Vnde colligitur ex decreto Concilij in præfenti nihil imminutam esse auctoritatem Sedis Apostol. ideoque omnes causas, quæ à principio ex dispositione factorum Canonum, & legum ante dictum decretum poterant apud dictam Sedem cognosci, posse etiam hodie, hoc decreto non obstante, quia illud non fustulit modos legitimos, quibus quis ex iuris dispositione sortiatur forum, ut dixi d. p. 3. allegat. 81. num. 14. & ex declarat. S. Congreg. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 238. Ioan. Maria Nouar. d. concl. 54. num. 11. Modern. de protect. Regia p. 2. cap. 17. num. 7. & de supplicat. ad Sanctissim. p. 2. c. 5. in princip. à num. 8.

41. Hinc etiam colligitur hoc decretum non habere locum in causis executivis vigore obligationum in forma Camera, aut litterarum Apost. per text. in c. dilecti, de foro comp. tenetur enim sic obligatus etiam in prima instantia coram eodem respondere, nec potest opponere exceptionem fori declinatoriam, nec iudicis incompetentiæ Mandos. de in lib. q. 93. num. 5. Marc. Anton. de Amatis de eis. 81. num. 2. Surd. cons. 180. num. 13. Zach. de obligat. Cameral. q. 7. num. 26. qui loquitur de clerico. Ratio est, quia Auditor Camere tanquam expressè delegatus ad hanc similitumve causarum generalitatem, omnibus est iudex competens, ex quo fit à Papa delegatus, Massa ad form. Camera, q. 1. p. 2. num. 3. & 4. Vestrin. in pract. lib. 2. c. 4. num. 4. & 6. Erasim. à Cochier de iurisdic. ord. in exemptor. p. 2. q. 46. n. 7. & illi expressissimè inter alia casus genera demandatur executio obligationum in forma Camera, ut testatur Gallef. de obligat. Camer. q. 7. num. 3. & Papa inhihet quibuscunque iudicibus, & personis, etiam si Cardinales fuerint, sub penis, si se in obligatione Camerali intromittant, Paulus V. constit. 20. incip. Eximia, §. 3. sub dat. Romæ apud S. Marcum Kal. Octobr. 1606.

42. Hinc quoque colligitur ratione celebrati contractus, vel dicti commissi posse quem in prima instantia cognoscere, quamvis non sit loci Ordinarius, refert decusum Franc. Leo in thesaur. fori eccles. p. 2. c. 1. num. 75. Ego ipse in praxi exigendi pens. q. 6. n. 13. Et quamvis Doctores id communiter intelligant si contrahens in loco contractus reperitur per c. Romana, §. contrahentes, de foro comp. de quo plures citavi Doctores in d. praxi q. 5. num. 2. tamen ubi ille solvere aliquid certo tempore & loco promiserit, & expressè proprii fori domicilio renuntiaverit, etiam si in loco contractus non inveniatur, poterit contra eum absentem iuxta formam suæ obligationis procedi per iudicem loci contractus, quoties de promissa solutione tractabitur, iuxta gloss. 2. in l. 1. ff. si quis in ius vocatus, quam celebratissimam dicit Couart. pract. c. 19. num. 5. in princ. & Gutier. de iuram. confirm. p. 3. c. 16. num. 4. & 5. sequitur D. Barbof. in l. 1. ff. de iudic. art. 3. num. 224. quod ante dixerant Dec. in c. 1. num. 65. de iudic. & ibi Alciat. num. 33. Alexand. consil. 39. num. 4. lib. 7. & infiniti propemodum, quos citavi in d. praxi q. 5. n. 3. Tota autem controuersia est in clerico contrahente, & expressè renuntiante proprio foro absque proprii Ordinarii consensu: Quidam Modern. de supplicat. ad Sanctissim. p. 2. c. 27. per totum, nervosè contendit, & pertinaciter defendit talem clericum, licet sine proprii Ordinarii consensu possit contrahere, & tacite proprio foro renuntiare ad effectum ut possit conveniri in loco contractus si in eo inveniatur, non posse tamen expressè proprio foro renuntiare, obligando se cum iuramento vel in loco contractus, vel in loco solutionis destinare respondere, & quamvis pro se aliquas adducat Doctores auctoritates, si bene perpendantur materiam non attingunt, nec in nostris terminis loquuntur: nam contra illud expressè tenet D. Barbof. in l. 1. art. 3. num. 222. & in l. heres ab intest. §. 1. à num. 61. ff. de iudic. D. Mari. Cutell. in Codice legum Sicular. ad l. Perri 11. not. 7. num. 6. cum seq. pag. 298. & 299. novissimè Carluu de iudic. lib. 1. tit. 1. disp. 1. q. 3. sect. 2. num. 1085. ibi, Quia tamen prædicta prima limitatio sic probata sublimitatula est primò ut Clericus etiam sine sui Superioris consensu possit provocare iurisdictionem iudicis ecclesiastici; & ta-

cisè, videlicet si contrahat, vel, quod idem est, solutionem destinat, vel delinquat in territorio alterius, &c. & d. ibi 1. tit. 1. d. sp. 2. q. 8. sect. 6. num. 1252. pag. 514. ibi: Amplianda autem est hæc resolutio ut procedat etiam si Clericus contrahens extra locum domicilij renuntiaverit foro sine sui Superioris licentia, &c. & reddit rationem, quia renunciatio ista non dat forum, sed corroborat forum contractus à iure constitutum in c. dilecti, de foro comp. vides ergo quod nulla sit differentia inter tacitam, vel expressam renunciationem.

Hinc etiam colligitur Clericum pupillum habentem causam in prima instantia coram Episcopo suffraganeo, vel alio inferiore, posse istorum forum declinare, & eligere forum in Romana Curia, non Metropolitanum, ex dispositione l. unic. C. quando Imper. inter pup. & vid. non obstante hoc decreto, ut per Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 2. tit. 8. num. 15. ubi attestatur sic fuisse decusum in Baren. 1. Aprilis 1628. me citato in hoc loco Modern. d. p. 2. c. 31. num. 17. Quamvis decretum Concilij in præfenti non comprehendere miserabiles illas personas, de quibus in d. l. unic. asserunt Ioan. Nouar. in praxi variar. fori sect. 3. q. 2. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 138. in fine. Hinc denique fit quod ubi ordinarij iudicis legitima adest probata reutationis causa, hoc decretum locum non habet, Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 4. num. 3. & 1. Steph. Gratian. distep. forens. tom. 5. cap. 837. à nu. 15. Modern. de supplicat. ad Sanctissim. p. 2. c. 5. §. 1. à num. 8.

In executione litterarum Apost. in quibus dantur exco- cutores, Ordinarios locorum se intromittere non posse etiam executioni auxilium præstando, resolutum Bald. in c. 1. §. si facta, in fine, si de feudo fuerint controu. nu. 6. & Deci. in c. super eo. & ibi Felin. col. fin. ver. quare iterò, de presump. in terminis Narbona d. l. 59. gl. 1. num. 239.

Causas possessionis beneficiorum referuatum Sed- di Apostol. posse immediate ab Auditore Camera, seu alio delegato Apostol. cognosci declaravit Gregorius XIII. in Constitut. sua super declaratione litterarum Apostolicarum, & declaratione Concilij in præfenti, incip. Ad Romani Pontific. providentiam, sub dat. 10. Iulij 1574. quam refert Piafec. d. c. 4. num. 3. & sæpe fuisse decusum asserunt Franc. Leo d. c. 1. num. 76. & 77. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resolut. 339. Ego ipse d. alleg. 81. nu. 17. Narbona d. l. 59. gl. 1. nu. 192. adeò ut Nuntius Apost. nisi expressè habeat in mandatis de huiusmodi causis beneficiorum referuatorum (si beneficia valorem 24. ducatorum auri de Camera excedant) nec in prima, nec in secunda instantia cognoscere possit, ut per Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 2. proxi. num. 61. Narbona loco proxime citato.

Causæ beneficiales quando litteræ sub plumbo expeditæ reperiuntur, & de litterarum Apost. intellectu tractatur etiam in prima instantia, per Signaturam iustitiæ in Curia committuntur, ea ratione, quia iudicare de viribus litterarum Apost. ad Romanæ Curia iudices, & in specie sacræ Rotæ auditorio in ipsis versato, & non ad alios inferiores pertinet, refert decusum Garc. d. p. 6. c. 3. num. 8.

In beneficijs enim referuatis, seu affectis locum non habere hoc decretum, quia de ipsis in prima instantia cognosci potest in Curia, asserunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 34. num. 113. & 117. Viuian. in praxi iurispatronat. lib. 14. cap. 1. nu. 83. in ult. impress. Salgado d. rom. 1. p. 2. c. 17. num. 34. & de supplicat. ad Sanctissim. p. 2. cap. 10. à princ. referunt decusum Gonzal. gloss. 52. num. 36. Garc. de benefice. p. 6. cap. 3. num. 7.

¶ Vel quas ex urgenti, &c.] Quod Romanus Pont. omisso ordinario iudice in prima instantia possit specialiter alicui alteri committere, & auocare ab eo causam, adeò ut si quid post auocatum negotium actum à iudice ordinario, vel alio inferiore fuerit, ipso iure nullum reddatur, resoluunt VVamef. in cap. ut nostrum, num. 6. de appellat. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 52. num. 7. Narbona d. l. 59. gl. 1. num. 195. & 196. ubi nu. 197. subdit nihil referre quod auocatio fuerit expressè facta, cum tacita sufficiat, latè Modern. d. p. 2. c. 6. à num. 14.

¶ Manu propria subscribendum.] Sufficere si supplicationes, & commissiones, super quibus Breuia conscribuntur, manu Papæ signata sint, licet ipsa Breuia Apost. manu

- manu Pontif. subscripta non sint, dicit bis à S. Congr. decem Narbon. d. l. 59. gl. 1. num. 204. plures citati à Morderno d. p. 2. c. 6. num. 18. & præcipue num. 44.
47. Ad hæc causa matrimonialiter, &c. Vide Couar. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 12. nu. 1. Sbroz de vicario Episcop. lib. 2. q. 43. in princ. Guter. pract. lib. 3. q. 26. nu. 1. Soar. de Pace in pract. 20. 2. pralud. 1. n. 1. & 8. Gregor. Lop. l. 7. verb. à los Obispos tit. 10. p. 4. Franc. Leo in thesouro fori eccles. p. 2. c. 9. nu. 6. Paul. Fulc. de visitat. lib. 2. cap. 21. num. 9. Sanch. de matrimon. lib. 3. disp. 29. num. 17. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 245. in 1. edit. alias resol. 215. in 2. edit. & p. 4. resol. 268. Seraphin. decis. 765. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. differ. 10. nu. 14. Rota apud Tambur. tom. 3. de iure Abbatum, in fine, decis. 39. & 41. ubi fuit resolutum quod quando Abbas habet iura Episcopalia, & proprium territorium, nec est dignitas in Cathedrali, non comprehenditur sub hoc decreto in his verbis, ad hæc causam matrimonialiter, &c. met ipsum de officio. & potest. Episc. p. 3. alleg. 84. à princ.
48. Episcopum debere manentem in cognitione causarum matrimonialium, quamvis inferior alleger immemorabilem, donec de ea per tres sententias cognoscatur, ex decreto S. Congregationis censuit Rot. decis. 447. num. 1. p. 1. recent.
49. Et criminales, &c. Vide Salzed. ad Bernard. in pract. c. 3. lit. A. in nouis. edit. Anguian. de legib. lib. 3. contron. 37. num. 69. Galganet. de iure publico, lib. 3. tit. 21. num. 2. & 3. Rot. decis. 447. p. 1. recent. & decis. 610. p. 2. etiam recent. ubi fuit dictum Episcopum habere non solum de iure, sed etiam vigore Conc. Trid. fundatam intentionem in cognitione causarum criminalium intra limites sue diocesis, & donec de contraria immemorabili discitur, manutendum esse in sua possessione, ac proinde per Concil. in præfenti sublatam esse quadragenariam cum titulo, seu priuilegio.
50. Iudicare tamen posse huiusmodi criminales causas Abbates habentes iurisdictionem pleno iure spirituales, & temporales, resoluit Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. decis. 184. p. 4.
51. Etiam si essent exempti, intellexit Rota in Constantien. iurisdic. 29. Nouembris 1617. coram Ortembergo, & coram R. D. meo Cocino Decano inter eius impressas decis. 346. numer. 8.
52. Procedere in Decanis, & Archidiaconis, qui sunt in diocesi Episcoporum, non autem in illis, qui nullius diocesis sunt, refert decem Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 184. & censuit Rot. apud Mantie. decis. 102. num. 7. non loqui de Decanis, & Capitulo, sed de alijs inferioribus, qui habent iurisdictionem priuatam ad Episcopum de quo eadem Rot. decis. 447. nu. 5. p. 1. recent. Et eadem Rota apud Tamburin. d. 10. 3. decis. 44. num. 10. censuit Archidiaconum & Decanum habentes territorium separatum, & immemorabilem, posse cognoscere de causis matrimonialibus, & criminalibus.
53. Unde causas matrimoniales, & criminales cognoscere spectat ad Episcopum etiam in Abbatibus exemptis, donec per tres sententias conformes, vel vnicam, que in rem iudicatam transferit, Abbatiam præfatam, ac loca illi subiecta, seu ab ea dependentia nullius diocesis esse constiterit, tenet Sel. in select. canon. cap. 42. nu. 3. attestans ita fuisse decem à Rota in Theatina Abbatia S. Ioannis in Venere 11. Septembris 1621. eadem Rota apud Tambur. in fine tom. 3. de iure Abbatum decis. 49. nu. 5. & decis. 60. & 62. & decis. 57. nu. 2. ubi per totam illam decisionem probat quod Prælatus inferior est manutendus in cognitione causarum civilium, matrimonialium, & criminalium, docto de priuilegio, & possessione aduersus Episcopum nitentem soli iuris assistentia in decis. 60. apud eundem Tamburinum, tenet hoc esse intelligendum, nisi possessio sit infecta ex decreto irritanti, & quod decretum irritans insertum in Concilio inficit titulum & possessionem.
54. Causarum matrimonialium, & criminalium cognitio ad Episcopum spectat, donec per alium prætendentem probetur immemorabilis, & quod sit nullius, ut per Sol. d. c. 42. n. 5. ubi asserit sic fuisse resolutum in nullis. sine Consensu. 20. Augusti 1627.
55. Ex præscriptione enim immemorabili, consuetudine,

vel priuilegio posse inferiores Episcopo quærere facultatem cognoscendi de causis matrimonialibus, & criminalibus, resoluit glossi. in c. litteras, de rescriptis. & in c. 1. de consang. & affin. Palat. in repet. c. per vestras notab. 2. §. 1. nu. 35. Couar. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 12. num. 1. vers. verum; Nauarr. cons. 1. num. 5. de officio deleg. in antiquis consil. 3. eod. tit. in nouis, quia hoc decretum non fuit consuetudinem in qua sunt inferiores Prælati, si sit immemorabilis, ut referunt decem, addito ad d. cons. 3. Nauarr. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 33. num. 5.

Ex delegatione Papæ inferiorem Episcopo habere matrimonialium causarum cognitionem per c. proposuit, de probat. & c. ex litteris, de in integr. rescriptis. & c. 1. ut lite non contest. resoluit Couar. d. nu. 1. vers. est tamen, Rendina in promptuario recept. sentent. tom. 1. tit. 72. nu. 6. asserentes non solere Romanos Pontifices causas matrimoniales, nisi ex iusta causa alijs quam Episcopis committere.

Abbati nullius diocesis habenti in suos subditos omnem iurisdictionem competit cognoscere de causis criminalibus, & matrimonialibus suorum subditorum, ut decem refert Narbona d. l. 59. gl. 1. n. 66. sit. 4. lib. 2. Recop.

Sed an Abbates Regulares habentes, vel non habentes territorium, comprehendantur sub dispositione huius vers. ad hæc, ad partes disputat Rota apud Tambur. post d. tom. 2. de iure Abbatum decis. 43. num. 5. cum segg. asserens tres Auditores sustinuisse non comprehendi, reliquis quidem duobus contradicentibus, ex ea ratione tres illi moti sunt, quia cum in hoc decreto exprimitur Decanus, & Archidiaconus, & postea subiiciatur, aut aliorum inferiorum iudicio, hoc intelligendum non est de alijs Dignitatibus Regularibus non subordinatis Episcopo, quia non eadem ratione sunt inferiores Episcopo, sicut Decanus, & Archidiaconus, cum habeant primam Dignitatem post Episcopalem, & dicantur in primo gradu Dignitatis constituti: deinde, quia dictio, aliorum, est similitudine implicatiua, & infert omnimodam similitudinem ad expressa. Et respondet non ob stare verba Concilij, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquuntur, ponderando particulam, tantum, quæ est taxatiua, quia illa intelligitur respectu Decani, Archidiaconi, & aliorum inferiorum secularium similium, non autem respectu Abbatis, in sua Ecclesia sibi pleno iure subiecta habentis similem iurisdictionem cum Episcopo.

56. Sed Episcopi tantum, &c. Non comprehendi Abbates exemptos iurisdictionem quasi Episcopalem habentes sub nomine Episcopi, de quo in præfenti, resoluit nouissimè Aloyf. Ricc. p. 4. sua praxis resol. 271. Rot. coram R. D. meo Cocino Decano inter eius impressas decis. 346. num. 8. Ego ipse de appellatiua verb. utrinque iuris significat. appell. 89. num. 19. cum segg.

Vicarium Episcopi matrimonialium causarum cognitionem habere etiam ex generali Episcopi commissione per cap. 1. de frigidis, & malef. & c. ult. de cognat. spirit. probant Anton. Butr. num. 2. Abb. n. 4. Alex. de Neuo n. 5. in d. cap. ult. Couar. d. n. 1. vers. potest, Anton. Cuch. instit. maior. lib. 2. tit. 8. nu. 105. Sbroz de officio vicarij, lib. 2. quæst. 44. in fine. Bertachin. in tract. de Episcopo, lib. 4. p. 1. q. 20. num. 23. Salzed. in pract. c. 73. in fine, Gomez. in explicat. Bullæ c. 4. q. 3. n. 28. Ioan. Sanci in selectis disp. 50. n. 24. Sanch. d. lib. 3. disp. 29. n. 18. vers. secundo, Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 45. q. 2. Narbona de appell. à vicario vel Episcopo p. 1. n. 201. Aloyf. Ricc. in d. praxi p. 4. resol. 270. Ego ipse d. alleg. 84. num. 3.

Contra Rebuff. in praxi benefice tit. de forma vicariatus nu. 155. Petr. de Ledefma de matrimon. q. 45. artic. 1. puncto 3. dub. 4. Vgolin. de officio Episcopi c. 4. §. 7. num. 2. vers. nono, existimantes vicarium Episcopi causas matrimoniales tractare non posse sine speciali mandato.

Causas matrimoniales & criminales ex hoc decreto Decanis, Archidiaconis, & alijs inferioribus ademptas, Episcopi quæ tantum examini ac iurisdictioni relinquendas, Sede Episcopali vacante à Capitulo cognosci, & definiti posse resoluit in causis matrimonialibus per cap. veniens, de eo qui duxit in matrimon. Pavin. de officio. & potest. Capituli Sede vacante, p. 1. quæst. 10. sub num. 8. Quarant. in sum. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, q. 5. Raguc. de voce Canonie in Capitulo, q. 39. num. 1. Aloyf. Ricc. in d. pra-

d. praxi p. 4. refol. 273. Ego ipse d. alleg. 84. num. 4. vbi ex alijs id intelligo in causis matrimonialibus ex ordinaria iurisdictione Episcopo competentibus, non autem in delegata, vel commissa illi, aut eius vicario, vt late ostendi in tract. de Canon. c. 42. num. 57. & in omnibus Aldan. d. loco n. 16. vbi addit vicario capitulari pertinere matrimoniales causas, non criminales in mandato generali, secus in speciali, & dicit ita fuisse decisum sub die 30. Maij 1602.

Coram quo pars verè paupertatem probauerit, &c.] Ergo si virtute appellationis emisse ad Curiam Romanam, vbi causa tractanda committitur, inhibito emanauerit in causa matrimoniali contra pauperem, ea invita & reclamante nec in secunda, nec in tertia instantia cogitur extra provinciam litigare, vt per Modern. de supplicat. ad Sanctissim. p. 2. cap. 3. à nu. 17. vbi extendit ad quamcunque miserabilem personam.

Et alimenta, & expensas litis, &c.] Vide Crescent. decis. 233. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 853. in med.

Eoque negligente procedant.] Per negligentiam Episcopi circa id quod facere debet, deuolui iurisdictionem ad Archiepiscopum, tenent Felin. in cap. pastoralis, num. 6. de offic. ordin. Afflict. in cap. imperialem, §. praterea, num. 33. de prohib. feudi alien. per Feder. Marc. Anton. Genuens. in pract. Archiep. Neapol. c. 70. num. 4. Gamb. de offic. & potest. Legati à latere, lib. 2. tit. de var. ordin. nominib. num. 32. Quarant. in sum. Bullar. verb. Archiepiscopi auctoritas, vers. 10. auctoritas, in fine, lit. M. Ego ipse in collect. ad cap. pastoralis 11. num. 8. de offic. ordin. & late de offic. & potest. Episcopi, p. 1. tit. 4. de praesentia Archiep. à num. 19. secundum Lugdun. impress. vbi septem casus retero singulares, in quibus Archiepiscopus potest supplere negligentiam Episcopi.

Praterea si quis, &c.] Vide Farin. consil. 60. num. 3. & 4. Stephan. Gratian. discip. forens. c. 121. num. 15. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 334. num. 1. Giurba decis. 29. Nouar. in sing. iuris can. conclus. 7. Narbona l. 43. gloss. unica num. 5. tit. 25. li. 4. Recop. Rot. apud Farin. decis. 20. num. 1. & decis. 104. num. 1. & decis. 106. & seq. & decis. 198. & 657. in 1. collect. nouiss. alias p. 4. diuers.

Procedere in actis factis in partibus coram iudice delegato resoluit Stephan. Gratian. d. cap. 121. num. 18. cum segg.

Et habere locum in quocunque iudice refert decisum Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 1356. Ecclesiasticum tamen, & in causis tantum ecclesiasticis, vt censuit Rot. in Romana lignorum 23. Iulij 1603. coram Cardin. Sacrato, & in Romana vinea 19. Nouembris eiusdem anni, coram R. D. meo Coccino Decano, vbi refert ita fuisse à S. Congr. Concil. decisum, & in Imolen. assitus 30. Aprilis 1604. coram Penia, impressa per Marchef. de commissio. p. 2. pag. 539. num. 4. & in Romana fabrica 16. Ianuarij 1623. coram R. P. D. meo Pirouano, & in Romana Societatis officij sententiarum mille 19. Iulij 1628. & in Romana vsusfructus 13. Martij eiusdem anni, coram eodem, & decis. 561. num. 1. 2. part. 1. recent. & coram Gregorio XV. decis. 508. num. 1. vbi Beltram. num. 15. & Coram Causal. decis. 67. num. 2. Stephan. Gratian. dict. cap. 121. num. 20. & seq.

Procedere etiam in causis profanis vertentibus coram iudice ecclesiastico ex sententia S. Congr. Concil. firmavit Rot. in Leodien. dominij de Stenordia 3. Iulij 1623. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano, reprobata decis. 106. in princ. p. 4. diuers. in qua dictum fuerat Concilium in praesenti, habere etiam locum in profanis, provt è conuersio dispositio Concilij intrat in omnibus causis ecclesiasticis vertentibus coram quocunque iudice etiam non Episcopo, licet verba Concilij videantur sonare in causis vertentibus coram Episcopo, Coccin. decis. 274. num. 3. Rot. in d. Leodien.

In casibus à iure permixtis appellauerit, &c.] Transportare acta prioris instantiae ex dispositione Concilij in praesenti speciatim ad eum, qui appellauit, tenuit Rot. penes Causal. decis. 43. num. 1. vbi num. 2. subdit quod transportare acta coram ultimo iudice, qui priorem sententiam reuocauit, tenetur appellans; sed non acta facta in priori instantia. Refert Narbona dict. l. 59. gloss. 1. numero 92. facram Cong. censuisse teneri eum, qui appellauit, vel ob lapsum biennium causam ab Ordinario auocauit

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

vigore huius Decreti, transferre non solum acta gesta coram Ordinario, à quo appellauit, vel causam auocauit, sed & alia omnia, si quae occasione eiusdem causae coram alio iudice gesta fuerint; & subdit ab eadem sacra Cong. pariter fuisse decisum, posse Iudicem appellationis iubere sibi originalia exhiberi, quatenus de fide exempli sit dubius.

Teneatur acta omnia, &c.] Actorum transportationem iuxta hoc decretum esse de forma quando causa est ecclesiastica, solumque in ea illud locum habere censuit Rot. decis. 56. num. 12. & decis. 561. num. 12. part. 1. recent. & decis. 268. num. 3. inter impressa per Farin. post lib. 2. consil. & decis. 121. num. 3. apud Pacific. de Saluiano interdicto, & in Imolen. assitus coram Penia impressa per Marchef. de commissio. p. 2. pag. 539. vbi etiam fuit dictum procedere hanc resolutionem, etiam si ageretur de causa prophana coram iudice ecclesiastico. Et quod hoc Decretum non comprehendit causas prophanas per appellationem ad Iudicem ecclesiasticum delatas, refert decisum Narbona d. l. 59. gloss. 1. nu. 93. Et in puncto quod dispositio Concilij in praesenti non habeat locum in causis profanis, & fori secularis, sed solum in causis fori ecclesiastici, iuxta declarationem sacre Congreg. censuit Rota decis. 278. num. 2. apud Farinac. part. 2. in posthum. & decis. 577. num. 3. ead. part. 2.

Et quod huiusmodi transportatio necessaria sit in causa beneficii firmavit Rota in Neapol. domus 14. Martij 1625. coram R. P. D. meo Pirouano, cuius memini Ego ipse in tract. de officio & potestate Parochi, cap. 29. num. 25. vbi subdidi id videri conforme Iuri communi, quia non visis actis integris sententia dicitur nulla tanquam lata sine causae cognitione, l. propter §. & si quidem, vbi Bart. num. 6. C. de iudic.

Acta transportanda influere debent in causam, alias si non respiciant merita illius, ita quod iudex non possit ex eis instrui de iustitia, vel iniustitia sententiae, non est necessaria illorum transportatio, vt censuit Rota d. decis. 278. num. 3. vbi num. 4. subdit quod actorum transportatio non est facienda, quando causa est diuersa, & num. 5. asserit causas dici diuersas quando concurrunt diuersitas personarum rei, & actoris. Transportari non debent nisi acta sententiae, à qua fuit appellatum, & quae petitur reuocari, Rota decis. 341. num. 3. post consilia Farinac. & coram Duran. decis. 116. num. 1. vbi num. 2. subdit quod acta irrelevantia non sunt transportanda.

Et non solum acta debent, vt supra, integrè transportari, sed etiam legitime, nempe ab actuario, vel successore in officio cum compulsoaria & partis citatione, provt requiritur. Rot. decis. 1. de fide instr. in nouis, Mohed. decis. 8. eodem tit. & coram Gregorio XV. decis. 469. num. 4. & fuit dictum in Toletana spolijs 3. Iulij 1623. coram R. P. D. meo Nauarro, & in Feretrana Parochialis 22. Maij 1628. coram Card. Virili: & in puncto de processu extracto ab alio notario quam actuario, vel successore in officio, fuit etiam dictum in Algaren. dismembrationis 5. Iulij 1617. coram bona mem. Remboldo, provt refert & sequitur Beltram. in auctor. ad decis. 59. Gregorij XV. num. 9. Processus extractus à notario actuario censetur esse in forma probanti, & originali absque alia partis citatione, & Iudicis auctoritate, vt ex multis Rotae decisionibus probat Theodos. de Rubeis in singularibus Rota part. 2. verb. processus, §. secundo, pag. 84.

Vnde sententiam latam à iudice appellationis non transportatis actis esse nullam tenet Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 143. & censuit Rot. apud Mantica. decis. 170. & decis. 197. num. 1.

Et gesta actis diminutis & dismembratis esse nulla tenet Campan. in diuers. iuris Canonie. rub. 11. cap. 13. sub num. 314. vers. & si non integraliter exportauerit, quem refert Salgado de protecl. Regia part. 1. cap. 2. §. 2. num. 2.

Actorum tamen transportationem omisam non vitare sententiam quando non sunt transportata acta, verbaliter tantum producta, censuit Rot. decis. 561. numero 10. part. 1. recent. Nec quando non sunt transportata iura producta parte non citata, vel extra terminos citationis, quia tunc non dicuntur de actis, ead. Rot. d. decis. 561. Ee num. 11.

num. 11, vel quando sine illis actis omittis sententia iustificari potest, ead. Rot. d. decif. 561. num. 12.

71. Processus si formati fuerint in diuersa causa, illius transportationem non esse necessariam censuit Rot. in Albanen. successione 20. Maij 1602. coram Gregorio XV. inter eius decisiones impressas decif. 55. & in Vrbinaten. iurisdictionis 1. Julij 1619. coram bona mem. Buratto, decif. 413. num. 4. vbi etiam fuit dictum quod Concilium noluit obligare ad transportationem actorum, quæ superflua sunt, & citat Seraphin. decif. 524. Et quod in Rota sapientius fuit resolutum quod acta diuersæ causæ, & iudicij non sunt transportanda nec de iure, nec ex dispositione Sac. Concilij Trident. probat cum multis decisionibus Theodos. Rubens in singular. Rota part. 2. verb. acta §. 2. vbi addit hoc locum habere etiam si acta illius iudicij multum conferant ad causam, de qua agitur, & in §. 3. subdit Rotam sepe sensisse quod actorum transportatio prima instantiæ non sit necessaria quando inchoatur nouum iudicium, & processus, prout in prima.
72. Actorum irrelevantium excusare à transportatione firmavit Rot. in Imolen. assitus 20. Aprilis 1604. coram Penia, & decif. 564. num. 4. & 5. part. 2. recept. & coram bona mem. Buratto d. decif. 413. num. 4. Cuius tamen contrarium videtur tenuisse eandem Rot. decif. 104. num. 1. part. 4. diuers. & in Leodien. dominij de Steuordia 3. Julij 1623. coram Reuerendissimo D. meo Cocino Decano, in qua fuit dictum sententiam latam in causa Ecclesiastica non transportatis omnibus actis etiam irrelevantibus, esse nullam. Sed Theodos. Rubens dicit. verb. Acta §. 4. & 5. aut quod Rota excusat ex capite irrelevantie non transportationem actus irrelevantis, & ex eo aliàs censuit intrare arbitrium pro sanatione nullitatis non transportationis actorum, nec præsumetur quod lex exposcens actorum transportationem intellexerit de superfluis, & non relevantibus.
73. In capitis verò profanis licet procedatur actis non integrè transportatis, si acta, quæ deficiunt, non sunt relevantia, ad inferendum quod iudex iustitiam fecerit, sententia non est nulla, sed solum debet supersederi donec acta omnia videantur, & ideo sufficit quod remaneat iustificata ex noua transportatione, Achil. decif. 7. de sentent. & re iudic. Rot. in d. Leodien. dominij, & in dictis Romana Societatis officij, & in Romana usufructus coram R. P. D. meo Pirouano, & in Auenionen. bonorum 22. Maij 1616. coram R. P. D. Duran.
74. Acta in dubio præsumi integrè transportata non semel censuit Rot. & signanter apud Farin. post lib. 2. consil. decif. 116. num. 1. & decif. 143. num. 1. & decif. 144. num. 1. & part. 2. in posthumis Farin. decif. 635. num. 1. & in Algaron. discriminationis 4. Decembr. 1617. coram bona mem. Rembolado, & in Albinganen. capella 27. Ianuarij 1623. coram R. P. D. meo Nauarro, & in Auenionen. bonorum 22. Maij 1626. coram R. P. D. Duran, & in Feretrana Parochialis 22. Maij 1628. coram Cardin. Virili, & in Tullen. reformationis 18. Iunij 1629. coram R. P. D. Dunoerto, & in Leodien. castorum 4. Iulij eiusdem anni coram R. P. D. Mormanno, Gregor. XV. decif. 59. num. 1. & decif. 118. num. 3. Cavaler. decif. 43. num. 3. & decif. 335. num. 1. & decif. 572. num. 7. Buratt. decif. 113. num. 1. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 121. num. 28. Marefcot. var. lib. 2. cap. 43. num. 6. Giurba. decif. 29. num. 3. Salgado d. part. 1. cap. 2. §. 2. num. 9. vbi num. 10. post Marefcot. & Giurba. citatis locis, ac Sigisf. Scacc. de appellat. quæst. 20. num. 15. subdit hoc adeo verum esse, ut asserenti acta non esse integra, sed diminuta, incumbat onus probandi, plures alias Rotæ decisiones citat Theodos. de Rubens in sing. Rota p. 2. verb. Acta §. 1.
75. Notario attestanti de integra transportatione, seu non extare alia acta, credi censuit Rot. post lib. 2. consil. Farin. decif. 144. num. 5. & in Bracharen. Parochialis 29. Ianuarij 1610. coram bona mem. Cardin. Sacrato, vbi etiam fuit dictum sufficere quod Notarius attestaretur simpliciter se fideliter extraxisse. Rota decif. 379. num. 6. apud Farin p. 2. in posth.
76. Appellatus si occultauit processum, vel impedimentum præstitit ut compulsatus, & transportatio non fieret, in eius præiudicium habetur pro compulsato, & trans-

portato, & iudex appellationis potest appellentem absolvere, & acta geita in prima instantia annullare, & irritare, ita refert decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 27. nu. 41. sic etiam acta habentur pro transportatis itante impedimento per recursum ad Curiam secularem, Rota decif. 751. num. 2. p. 2. recentior. Theodos. de Rubens in singul. Rota part. 2. verb. acta §. 1. pag. 17. in prin.

Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogitur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa & suspicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarium ut in suo archiuo conseruentur, ita Sel. d. cap. 42. num. 10. referens sic fuisse decifum sub die 16. Octobris 1600.

77. Coram Episcopo gesta.] Procedere in omnibus causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocunque iudice, etiam non Episcopo censuit Rot. in Leodien. dominij de Steuordia 3. Julij 1623. coram Reuerendissimo D. meo Cocino Decano, & inter eius impressas decif. 274. num. 3.

79. Expensis suis.] Obstare videtur alius locus sup. sess. 13. de reformat. cap. 3. vbi saltem in criminalibus causis iubentur gratis ipsi appellanti exhiberi acta omnia intra triginta dies, quia intelligitur respectu iudicis à quo appellatur, & à quo acta petuntur, ut ita sit sensus iudicem ipsum nihil posse postulare, nec recipere pro illa actorum exhibitione, sed gratis teneri quantum est in se illa exhibere, interim tamen expensæ, quæ factæ fuerint in transcribendis actis in itinere ad iudicem ad quem pro labore, & salario scribæ ab appellante soluendæ sunt, prout huiusmodi capitula reducit ad concordiam Soar. de Pace in pract. tom. 2. part. 5. cap. vnic. num. 7. Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiep. Neapol. decif. 334. num. 2. part. 4. Nouar. in singul. iuris Canonie conclus. 8.

Notarius tribunalis Ecclesiastici tenetur in copia actorum tradere sententiam absque eo quod soluantur sportulæ, attento vsu Tribunalium dictæ ciuitatis non soluendi sportulas tempore, quo feruntur sententiæ, poterit tamen agere postea ad solutionem sportularum, iuxta tamen consuetudinem, ut per Sel. dicit. cap. 42. num. 13. vbi refert ita fuisse decifum in Taurinen. 7. Septembris 1630.

81. Non obstantibus quoad omnia supra scripta privilegia, indultis, concordijs, &c.] Hoc decretum omnino sustulisse quadragenariam cum titulo, seu privilegio, asserit Sel. d. cap. 42. num. 14. vbi refert ita decifum in Theatina 22. Iulij 1613.

82. Per hoc decretum non esse sublatas concordias confirmatas à Sede Apostol. ex certa scientia, secus si in forma communi, tenet Sel. citato loco, attestans ita fuisse resolutum in Lucerina 13. Ianuarij 1629.

83. Concordiæ confirmationem obtentam ad instantiam vnus partis non esse ex certa scientia, & cum causæ cognitione ad hoc, ut sublata non sit hoc decreto, quod non sustulit concordias à Sede Apost. confirmatas, ex certa scientia, & cum causæ cognitione, dicit decifum Sel. d. loco.

Non videtur tollere sententias, & res iudicatas, cum de illis non faciat mentionem Seraphin. decif. 712. num. 5. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 241. tit. 4. lib. 2. Recop. & quoad sufficit vna sententia, quæ transitum fecit in rem iudicatam, quæ æquipollet tribus conformibus, ut in his terminis à Sacra Congreg. decifum refert Rota decif. 581. num. 2. in fine, apud Farin. par. 2. in posthum.

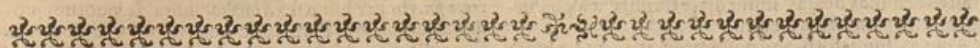
84. Sustulit tamen res iudicatas, quæ innituntur privilegijs ante Concil. obtentis, quia sententia cum innitatur privilegio, non dat plus roboris privilegio, quam de se habeat, sed solum imponit finem liti, ita refert decifum Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 211.

85. a. a. Et alijs quibuscunque consuetudinibus.] Sub hoc decreto non comprehenduntur memorabiles consuetudines referunt decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 33. num. 5. Stephan. Gratian. discept. forens. capitulo 492. numer. 6. Narbona de appellat. à Vicario ad Episcopum, fundament. 3. num. 10. in fine, alter Narbona frater l. 59. gloss. 1. numer. 240. tit. 4. lib. 2. Recopil. Modern. de supplicat. ad Sanctiss. part. 2. cap. 4. num. 44. & de process. Regia part. 1. c. 1. pral. 3. nu. 154.

Ego

Ego ipse *allegat* 84. num. 5. in fine, & censuit Rot. dicta decis. 581. num. 1. apud Farin. *part. 2. in posthum.* ubi ait iuxta declarationem sacre Congreg. sub die 6. Iunii 1601. immemorabile non esse sublatam per dispositionem Concilij in presenti, & in Thetina iurisdictionis 5. Decembris 1614. coram Reuerendissimo D. meo Cocino, impressa per Farin. decis. 610. num. 1. *part. 2. recent.* & in Mariscen. iurisdictionis 26. Aprilis 1609. coram bona mem. Patriarcha Manzanedo, impressa per eundem Farin. decis. 248. num. 1. *part. 2. recent.* ubi asserit S. Congregationem Concil. censuisse hoc decretum non excludere immemorabilem, sed donec de

illa constiterit per tres sententias conformes, non inferiorem, sed diocesani Episcopum debere interim huiusmodi causas cognoscere, & num. 2. censuit immemorabilem debere probari cum requisitis, de quibus in gloss. fin. cap. 1. de prescript. lib. 6. videlicet per testes deponentes de visu per quadraginta annos ante litem motam, & habentes congruam aetatem, qualis est annorum 54. refert Ludovic. à Saravia in tract. de iurisdic. Ad iurisdictionem quest. 24. num. 26. vers. illud. Et non tolli consuetudines futuras, sed præteritas tantum, resoluit Anguian. de legibus lib. 2. controu. 20. num. 21.

S E S S I O X X V.

Decretum de Purgatorio.

- 1 Doctores de Purgatorio agentes.
- 2 Purgatorij locus.
- 3 Animæ quas penas in Purgatorio patiantur.
- 4 Anima Purgatorij non possunt ordinari ante pæ-

nas omnino persolutas ad tempus inde exire.
5 Purgatorij penarum duratio non est equalis in omnibus animabus, quæ ibi purgantur.

VM Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sacris Concilijs, & nonissimè in hac œcumenica Synodo docuerit, ^a Purgatorium esse, animasque ibi detentis fidelium suffragijs, potissimum verò acceptabilis altaris sacrificio iuari, præcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, à sanctis Patribus, & sacris Concilijs traditam à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem verò plebem difficiliore, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, à popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tanquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, ut fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, elemosynæ aliaque pietatis opera, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus defunctis fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta piè, & deuotè fiant, & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctoriè, sed à Sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & alijs, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accuratè persoluantur.

^a Sess. 6. can. 30. sup. sess. 22. cap. 2. & can. 3.

Vide Alphons. Alvarez Guerreiro in speculo iuris Pontific. cap. de Purgatorio, pag. mibi 199. Castro aduersus hæreses verb. Purgatorium, Domin. Sot. in 4. dist. 19. quest. 3. Petr. Sot. de instit. sacerdot. sect. 1. cap. 2. de Purgatorio, Theodor. Peltan. in tract. de Purgatorio, Cardin. Bellarm. in suis controuers. Catholic. ubi de Purgatorio, Cordub. lib. 1. quest. 9. de indulgent. Gregor. de Valent. tom. 4. disput. 11. de locis, seu receptaculis animarum post mortem quest. 1. punct. 1. Nicol. Diaz en el tratado del iuizio final e 6. §. 2. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Purgatorium, Soar. tom. 4. de penitent. disput. 45. sect. 1. Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. quest. 44. art. 1. Agid. de ConineK de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 11. Martin. Carrillo en la explicacion de la Bulla de los defuntos, in princip. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 3. quest. 61. cum seq. Fernandez in examine Theolog. moral. part. 3. cap. 8. de Purgatorio, Iul. Lauer. de Iubileo & indulgent. p. 2. cap. 29. Hieron. Roderic. in compendio quest. regul. resol. 122. Illustriss. D. Roderic. à Cunha in comment. ad cap. qualis 4. & seq. dist. 25. Trullench in expos. Bullæ defunctorum lib. 4. dub. 2. nouissimè Bartholom. à S. Fausto in tract. de quatuor animarum receptaculis, nempe purgatorio, limbo, inferno, & paradiso, lib. 5.

² De loco Purgatorij vide Bellarm. d. lib. 2. de Purgatorio cap. 6. Henriq. de fine hominis cap. 25. §. 3. Valent. d. quest. 1. puncto 2. Soar. d. tom. 4. de penitent. disput. 45. sect. 2. ex num. 3. Martin. Carrill. d. tract. p. 1. cap. 2. Benzou. de Iubileo, lib. 2. cap. 27. Agid. de ConineK d. tom. 2. disput. 11. dub. 2. num. 17. cum seq. Fernandez. dist. cap. 8. §. 1. numer. 3. & 4. Illustriss. D. Roderic. à Cunha in comment. ad cap. qui in aliud num. 2. dist. 25. qui asserunt locum Purgatorij esse infra viscera terræ inferno ipsi vicinum. Bartholom. à S. Fausto. Barbof. Collect. in Concil. Trid.

sto d. lib. 5. de quatuor animarum receptaculis quest. 2. ubi dicit quòd licet Purgatorium secundum legem communem, & ordinariam Dei in visceribus terræ sit, non tamen semper animæ in isto communi loco purgantur, quia interdum secundum legem particularem, seu dispensationem diuinam diuersis in locis nonnulli puniti esse leguntur.

Quas pœnas animæ in Purgatorio patiantur, differunt ³. Petr. Sot. d. lect. 2. de Purgator. Angles in floribus theologicar. q. part. 1. quest. 4. de Purgat. Ioan. Iafén. de fidelium animarum Purgator. lib. 1. cap. 2. Vinald. in candel aureo part. 1. ubi de Purgatorio num. 8. Cardin. Bellarm. d. lib. 2. de Purgator. cap. 16. cum quatuor seqq. Valent. d. disput. 11. quest. 1. puncto 2. Soar. dist. tom. 4. disput. 46. sect. 1. & 2. Martin. Carrillo dist. tract. part. 1. cap. 3. Agid. de ConineK dist. disput. 11. dub. 3. num. 19. cum seqq. Homobon. de Bonis d. tract. 3. cap. 7. quest. 62. Trullench in expos. Bullæ defunctorum lib. 4. dub. 3. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. de quatuor receptaculis animarum quest. 3. ubi dicit animas Purgatorij duplicem pati pœnam, nempe pœnam damni, & pœnam sensus, & q. 4. dicit pœnam damni in Purgatorio esse maximam pœnam, & minorem pœnam sensus Purgatorij acerbiorē esse maxima pœna huius vitæ, & quest. 7. refert animas, quæ sunt in Purgatorio, non æqualiter ab igne torqueri, sed vnamquæque plus vel minus intensius puniri, & q. 9. tener nullā animam ex Purgatorio omni liberari donec sit plene purgata, nullamque ibi torqueri ultra diem iudicij generalis, & quest. 11. affirmat omnes animas, quæ in Purgatorio sunt, habere certitudinem suæ salutis, & quest. 12. probat animas, quæ sunt in Purgatorio, non posse aliquid mereri, vel demereri, & quest. 16. contra Be-

Ec 2 dam,

dam, Dionysium Carthus. & alios asserit animas existentes in Purgatorio ministerio demonum non torqueri. Illustriss. D. Roderic. à Cunha in comment. ad d. cap. qui in aliud, n. 2. ubi ait in Purgatorio sicut in inferno esse penam ignis, qui est corporeus eiusdem speciei cum nostro elementari, qui verè, realiter, & physice efficit cruciatum in animabus, seu spiritibus, agiturque in spiritibus rem aliquam disconuenientem, quæ sit obiectum doloris, & tristitiæ, & n. 3. postquam retulit aliquorum opinionem asserentium penam Purgatorii superare omnem penam huius vite, concludit tamen aliquam penam Purgatorii reperiri minorem aliqua pena huius vite, & n. 4. asserit animas beatas immediate transire à loco Purgatorii ad beatitudinis locum.

4. Animas Purgatorii non posse ordinari ante penas omnino perfolatas ad tempus inde exire, quia ibi sunt quasi in carcere, ex singulari tamen Dei permissione, posse egredi, ac aliquibus apparere, ut eorum suffragia postulerent, asserunt Ægid. de Coninck d. disput. 11. dub. 6. n. 49. Iul. Lator. d. cap. 29. n. 101. Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad d. cap. qui in aliud, n. 5. late Barthol. à S. Fausto ubi supra lib. 5. quæst. 48. Ego ipse in collect. ad cap. sciendum 13. quæst. 2. n. 4. ubi post Soar. d. sect. 4. n. 11. aduertit quod quando hæc dispensatio fit, pena non interruptitur, quia ignis sicut in aere cruciat demones, ita animas torquere ac purgare potest, & n. 7. post Less. de iust. lib. 2. cap. 37. dub. 5. credibile dicit animas in Purgatorio de proximorum salute esse sollicitas, & pro illis Deum assidue orare.

5. Durationem penarum Purgatorii non esse aequalem

in omnibus animabus, quæ ibi purgantur, cum non omnes animæ decedant cum equali reatu peccatorum remissorum, & per aliorum suffragia alie liberentur, asserunt Soar. d. disput. 46. sect. 4. n. 4. Ægid. de Coninck d. disput. 11. dub. 4. n. 37. vers. quarto. Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. qualis n. 5. dist. 25. ubi n. 6. dicit se existimare animas ob graua peccata plurimis annis puniri citat Soar. d. sect. 4. n. 6. Ægid. d. n. 37. & 38. Syluum in supplement. 3. par. D. Thom. quæst. 100. artic. 8. dub. 1.

6. Animas in Purgatorio desertas Fidelium suffragijs, &c.] Vide Barthol. à S. Fausto in tract. de suffragijs lib. 1. quæst. 22. prope fin. ubi per hunc tex. resoluit suffragia viuorum prodesse defunctis in Purgatorio existentibus quoad remissionem penæ debitæ pro peccatis dimissis, & quæst. 24. dicit nostras orationes aliquando defunctis prodesse per modum impetrationis, & quæst. 25. ait beatos celi ciues interdum orare pro animabus Purgatorii, ac proinde impetrare illis gratuitam remissionem alicuius penæ.

De limbo sanctorum Patrum & puerorum, vide Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. de quatuor animarum receptaculis quæst. 17. ubi dicit limbum sanctorum Patrum esse in Inferno, sed in parte suprema, & ante quæst. 18. approbat eorum opinionem, qui tenent Infernum damnatorum in centro terræ esse, mox super infernum puerorum Limbum, & super Limbum Purgatorium, & super Purgatorium olim Limbos sanctorum Patrum existebat, & ead. q. 18. sentit pueros, qui sunt in Limbo, solummodo pati penam damni, & quæst. 19. quod paruuli in Limbo speculantur naturalia.

De Inuocatione, veneratione, & Reliquijs Sanctorum, & sacris Imaginibus.

1. Vfus sanctarum Imaginum pictarum, earumque adoratio reuultissimus in Ecclesia Dei, & à sanctis Patribus comprobatus.
2. Sancti vna cum Christo regnant.
3. Peregrinatio ad Sanctorum memorias.
4. Imago sancti non canonizati in Altari poni non potest.
5. Imagines quorumcunque hominum cum sanctitatis vel martyrij fama defunctorum non possunt apponi in oratorijs publicis, aut priuatis antequam canonizentur, aut Beati declarentur.
6. Tabella votiuæ, & alia huiusmodi in signum gratiæ receptæ apponi non possunt in loco ubi corpus defuncti sepulcrum est.
7. Miracula nulla noua sunt admittenda nisi recognoscante, & approbante Episcopo.

8. Miracula noua hominis defuncti non canonizati, nec beatificati potest Episcopus publicare, atque approbare.
9. Reliquias nouas non licet Episcopis approbare, & eas publicè venerandas exponere, nisi sint canonizati.
10. Reliquias sancti ab Ecclesia canonizati approbare competit Episcopo in sua diocesi.
11. Cognitio quod reliquie sint verè spectat ad Ordinarium.
12. Miraculorum recognitio non spectat ad alium etiam iurisdictionem quasi Episcopalem habentem præter Episcopum.
13. Episcopus ad reliquiarum approbationem faciendam tenetur consulere Theologos, & alios viros pios, & doctos.

Mandat sancta Synodus omnibus Episcopis, & cæteris docendi munus, curamque sustinentibus, ut iuxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ usum, à primævis Christianæ religionis, temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu, fideles diligenter instruant, & docentes eos, sanctos, vna cum Christo regnantes orationes suas pro hominibus Deo offerre, bonum, atque vtile esse suppliciter eos inuocare, & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Iesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere, illos verò, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cælo fruentes, inuocandos esse, aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare, vel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriam, vel pugnare cum verbo Dei, aduersarique honori vnius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi, vel stultum esse, in cælo regnantibus voce, vel mente supplicare, impiè sentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Christo viuientium sancta corpora quæ viuæ membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, à fidelibus veneranda esse, per quæ multa beneficia à Deo hominibus præstantur, ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquijs venerationem, atque honorem non deberi, vel eas, aliaque sacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum & memorias frustra frequentari, omnino damnandos esse, prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam

1. Cor. 3.

Concil.
Nicens.

etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiendam, non quod credatur ineffe aliqua in ijs diuinitas, vel virtus propter quam sint colenda, vel quod ab eis sit aliquid petendum, vel quod fiducia in imaginibus sit figenda, veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis spem suam collocabant, sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad ^b prototypa quæ illæ repræsentant, ita vt per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur, id quod Conciliorum, præsertim verò secundæ Nicenæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud verò diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriis nostræ redemptionis, picturis, vel alijs similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis & affiduè recolendis, tum verò ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi, non solum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Christo sibi collata sunt, sed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur, vt pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam, moresque suos componant, excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit, anathema sit. In has autem sanctas & salutares obseruationes si qui abusus irrepperint, eos prorsus aboleri sancta Synodus vehementer cupit, ita vt nullæ falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuatur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediat, exprimi & figurari contingerit, doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione & imaginum sacro vsu tollatur, omnis turpis quaestus eliminetur, omnis denique lasciuia vitetur, ita vt procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur, & Sanctorum celebratione, ac reliquiarum visitatione homines ad comestationes, atque ebriitates non abutantur, quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut præposterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat, ^c cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc vt fidelius obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere vllò in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ^d vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit, ^e nulla etiam admittenda esse noua miracula, ^f nec nouas Reliquias recipiendas, ^g nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo, qui simulatque de ijs aliquid compertum habuerit, ^h adhibitis in consilium Theologis, & alijs pijs viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de ijs rebus grauior quaestio incidat: Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitanus, & Comprovincialium Episcoporum in Concilio Provinciali sententiam expectet, ita tamen, vt nihil in consulto Sanctissimo Romano Pontifice, nouum, aut in Ecclesia hæcenus inusitatum decernatur.

1. **V**ide Alphons. à Castro lior. 8. aduersus hæreses, verb. *Imago*. Sim. Maiolum per integrum tract. de sacris imaginibus. Gulielm. Durand. in ration. diuinor. lib. 1. cap. 3. Simanch. de Cathol. instruat. cap. 33. à princip. Sebastian. Medic. in summ. omnium hæresum part. 1. verb. *Imago*. Bartholom. à Medina p. 1. instruat. Confess. c. 14. §. 1. post med. Cardin. Belarmin. in controuers. Cathol. controuers. 7. lib. 1. Azeued. l. 13. à princip. tit. 1. lib. 1. noua recapit. Paul. Pusc. de visitat. lib. 1. cap. 9. Nauarr. in man. cap. 11. num. 21. vers. 7. & cap. 27. num. 169. Sarmien. lib. 2. selectar. cap. 14. num. 2. Hieronym. Roman. lib. 4. de Repub. Christian. cap. 7. Valent. 2. 2. diff. 6. quest. 11. puisto 6. Soar. in 3. part. S. Thom. quest. 25. art. 3. disput. 54. per septem sectiones, Valsq. in tract. de adorat. imaginum lib. 3. disput. 3. à num. 8. Fr. Emman. quest. regular. tom. 3. quest. 55. art. 1. Azor. instruat. moral. part. 1. lib. 9. cap. 6. & 8. Hieron. Roderic. in compendii quest. regul. resolut. 124. latè Trullench in Decalogum lib. 1. c. 9. dub. 5. cum seqq. & præcipuè dub. 7. Castro Palao in opere morali tom. 2. tract. 8. disput. 1. puist. 3. & 4.
2. ^a Docentes eos Sanctos vnà cum Christo regnantes. Vide S. Cyprianum epist. 57. & ibi latam additionem Iacobi Pamelij num. 14. Nauarr. in tract. de orat. notab. 1. num. 21.
3. ^b Memorias frustra frequentari. De peregrinatione ad Sanctorum memorias, vide Fr. Iosephum de Sequenza in vita S. Hieronymi lib. 4. cap. 9. pag. mihi 451.
4. ^c Vllam solitam ponere, vel ponendam curare imaginem. Vide Philarch. de officio Sacerdotum tom. 1. part. 2. lib. 3. cap. 9. in fine. Franc. Leon. in thesauro Fori Eccles. part. 2. cap. 1. num. 20. cum seqq. Piafsee. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 18. Emman. de Valle de intantat. & consalms sect. 2. cap. 3. num. 34. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 43. num. 6. vbi numer. 7. subdit nec in Altari domus priuate licere eam imaginem Sancti non canonizati tenere si sola in eo sit, & cum lampade. Berti Lucen. in praxi Barbos. Collect. in Concil. Trid.

e rimin. Regul. titulo 4. capitul. 34. prope fin. vers. *imagines Ecclesie*, quem refero in tract. de Parocho part. 1. capitul. 13. numero 37. nouissimè mei amicissimus D. Felix Contel. in tract. de Sanctorum canonizac. capitul. 22. à princip. Molfes. tomo 2. consil. 45. Trullench dict. capitul. 9. dub. 6. à princip.

Nouissimè emanauit decretum S. Congregationis generalis, & vniuersalis Inquisitionis sub die 2. Octobris 1625. quo S. D. N. Vibanus VII. declarauit, statuit & decreuit, ne quorumuis hominum cum sanctitatis, seu martyrij fama (quantuncunque illa sit) defunctorum imagines, aliaque prædicta, & quodcunque aliud venerationem, & cultum præ se ferens & indicans in Oratorijs, aut locis publicis, seu priuatis, vel Ecclesijs tam secularibus, quam Regularibus cuiuscunque Religionis, Ordinis, instituti, Congregationis, aut Societatis, apponantur antequam ab Apostol. Sede canonizentur, aut Beati declarentur, & (si quæ appositæ sint) amoueantur, prout eas amouere mandauit, quod de verbo ad verbum refero Ego ipse in collect. ad capitul. ultim. numero 6. de reliq. & vener. Sanctor. & nouissimè Trullench dict. capitul. 9. dub. 6. numero 28.

Varias tabellas & alia huiusmodi in signum gratiæ receptæ apponi non posse in loco vbi corpus defuncti sepultum est, resolut D. Felix Contel. in addit. ad Iacob. Castellan. de canonizat. Sanctorum, quest. 9. art. 1. nu. 26. quem refero in collect. ad d. cap. ultim. num. 6. & expressè habetur in dicto decreto, quod ita cantat: Ad horum hominum sepulchra vernis etiam ne inhiat tabellas, ne imagines ex cera, aut argento, seu alia quacunque materia tam pictas, quam fictas, atque excultas appendi, seu affigi. & lampades, seu alia quacunque lumina accendi sine recognitione ab Ordinario

Ec 3

omnino,

Psalm. 134.
6. Concil.
Nicenæ 2.
actio 3.

c. Psalm. 92.
cap. decet.
te immunit.
1. Ecclesia 6.

5.

amino. prout supra, facienda, Sedique Apostol. referenda, ac probanda. Postea eadem S. Congregat. S. D. N. referente declaravit suae intentionis nunquam fuisse prohibere oblationem, receptionemque tabellarum, & imaginum huiusmodi, itaut approbantibus Ordinariis secreto aliquo seorsum loco custodiri, ibidemque iam amota collocari, & asseruari possint, ut si quando Dominus talium virorum merita beatificationis, seu canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiusmodi sanctitatis qualescunque probationes Apostolica Sedis iudicio tunc examinanda, refero Ego ipse in collectan. ad dictum cap. ult. in fine, de reliq. q. venerat. Sanctor.

7. § Nulla etiam admittenda esse nova miracula, &c. J Vide Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 18. vers. miracula, Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 2. cap. 1. num. 21. met ipsum de officio, & potest. Episcop. part. 3. allegat. 97. num. 2. me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 12. cap. 3. q. 15. supposit. 2.

8. Possit Episcopum examinare nova miracula hominis defuncti non canonizati, nec beatificati, & publicare, atque approbare absque Summi Pontific. auctoritate, antiquata dispositione text. in d. cap. ultim. ex nouiori dispositione huius decreti, tenui d. allegat. 97. ex num. 1. & postea in collect. ad d. cap. ult. retuli me instante decum fuisse dispositionem Concilii in presenti esse intelligendam tam de miraculis Sanctorum canonizatorum, quam etiam de miraculis persone non canonizate, quod quidem decretum originale, & authenticum penes me asseruatur.

Contra Philarch. de officio sacerdot. tom. 1. part. 2. lib. 3. cap. 9. vers. 5. Sanch. d. cap. 43. num. 2. Ioan. Bapt. Signum in tract. de reliq. q. vener. Sanctor. cap. 3. in princip. Domin. Ansoff de sacrarum reliquiarum cultu, §. 22. num. 42. Iacob. de Graff. conf. 17. a nu. 26. sub tit. de senten. excom. existimantes hoc Concilii decretum agere de miraculis, & reliquijs, ac imaginibus Sanctorum canonizatorum.

9. Nec nouas reliquias recipiendas, &c. J Nullo modo licere Episcopis approbare nouas reliquias, & eas publice venerandas exponere, nisi denuo inuenirentur alicuius

Sancti iam pridem in Sanctorum numerum relati, resoluunt Azor. instit. moral. part. 1. lib. 9. cap. 8. quest. 8. Sanch. d. cap. 43. num. 10. & alij plures per me citati d. allegat. 97. num. 10. vbi num. 12. decum refero reliquias antiquas habendas esse in illa veneratione, qua hactenus fuerunt.

Episcopo competere in sua diocesi approbare reliquias Sancti ab Ecclesia canonizati, & illo approbante tanquam veras, & ad illum Sanctum pertinentes, posse absolute venerari, tradunt Philarch. d. cap. 9. ad finem, Soar. in 3. part. quest. 25. art. 6. disput. 55. sect. 2. vers. quare aliquis, Azor. d. quest. 8. Sanch. d. cap. 43. num. 14. vbi etiam tenet posse Episcopum extra suam diocesim existentem absque aliqua Episcopi diocesis licentia illam approbationem facere, & facultatem concedere, ut in sua diocesi publica Reliquia collocentur venerande.

Et refert Sel. in selet. cap. 3. num. 11. fuisse decum in una Viterbien. 26. Iunij 1627. ad Ordinarium spectare cognitionem quod reliquiae sint verae, & exponenda etiam in Ecclesijs Regularium, & interim facultatem eidem competere mandandi ut custodiantur in loco sibi bene viso, & apud se retinere clauas.

§ Nisi eodem recognoscente, & approbante Episcopo. J Ad quemcunque alium etiam iurisdictionem quasi Episcopalem habentem praeter Episcopum non spectare miraculorum recognitionem, tradunt Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. decif. 563. in 1. edit. alias resolut. 485. in 2. edit. & in decision. curia Archiepiscop. Neapolitan. decif. 397. num. 1. part. 4. Mari. Antonin. variar. resolut. lib. 1. resolut. 112. casu 22. Homobon. de Bonis d. tract. 12. c. 3. quest. 15. supposit. 2. Ego ipse d. allegat. 97. num. 9.

n Adhibitis in consilium Theologis. J Ergo tenetur Episcopus ad reliquiarum approbationem faciendam Theologos consulere, & aliquos viros pios, & doctos, ut per Azor. instit. moral. part. 1. lib. 9. cap. 8. quest. 8. Sanch. d. cap. 43. num. 15. Fagundez in quinque Ecclesia precepta, precept. 1. lib. 1. cap. 4. num. 4. vbi addit quod illorum sententia audita solius Episcopi erit decidere, quia Concilium in praesenti tantum petit ut eos consulat, non ut suffragium ferant.

De Regularibus, & Monialibus.

Adem sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea quae sequuntur, statuenda esse censuit.

De materia huius tituli ex professo tractarunt Nauar. per quatuor commentaria de regularibus, Fr. Emman. Roderic. tribus tomis omnes ferè Regulares quæstiones complectens, Fr. Ludouicus Miranda in manuali Praetorum Regularium, & de sacris Monialibus, Thom. à Iesu Maria de statu monachorum, Fr. Ioan. à Cruce de statu Religionis, Laurent. de Portel. in dubijs Regularibus, Thom. San-

chez tom. 2. in precepta Decalogi, vbi de Religioso statu ac professione, Bartholom. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, seu de tribus votis solemnibus, Francisc. Soarez per integrum tom. 3. & 4. de Religione, Bonacin. de clausura Religiosorum, & penis eam violatibus impositis, Fr. Bartholom. de Vecchis in praxi seruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs.

Regulares teneri ad obseruantiam Regulæ, quam professi sunt.

C A P V T PRIMVM.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Generalis superior potest cum consensu Capituli sibi subditis aliqua efficere strictiora, & arctiora Statuta.
- 3 A regula Ordinis ne recedatur curare debent superiores.
- 4 Superiores non possunt ea, quae ad substantiam Re-

gularis vita pertinent relaxare.

- 5 Ordinarius permittit debet tertiarias moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum minorum quemadmodum antea fuerunt.
- 6 Tertiarias mulieres ad habitum tertie regulæ recipere licet superioribus Regularibus sufficienti facultate ad id à Sede Apostol. fuffultis.

Quoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasterijs pie institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque utilitatis oriatur, necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, vbi collapsa est, vetus, & Regularis disciplina instauraretur, & constantius, vbi conseruata est, perseueret præcipere, prout hoc decreto, præcipit, ut omnes Regulares tam viri, quam mulieres,

res, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, & componant, atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem, ^a vt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis pecuniaria vota, & præcepta, ad eorum respectu essentiam, necnon ad communem vitam, victum, & vestitum conseruanda pertinentia, fideliter obseruent. ^b Omnisque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus & provincialibus, quam in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur, ^c cum compertum sit, ^d ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari, si enim illa quæ bases sunt, ^e fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conseruata, totum corruat ædificium necesse est.

^a Clemens. exiuit. §. cum igitur, in pri-
mis de verb.
sign.

^b Cap. cum
ad monaste-
rium, de statu
monac.

^c Cap. cum
Paulus, l. q. 1.

1. Vnde Nauarr. in cap. nullum 14. q. 2. num. 24. & 32. & in cap. statum 19. quæst. 3. num. 66. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 73. art. 3. & tom. 3. q. 29. art. 14. Ribadeneira pro defensione Societatis IESV cap. 18. Fr. Ludouicus Miranda in man. Prælat. tom. 1. quæst. 35. art. 4. Hieronym. Gabr. consil. 166. à num. 3. vol. 1. Hieron. Roder. in compend. q. reg. res. 104. num. 22.

2. ^a Et constantius, ubi conseruata est, perseueret.] Posse superiorem Generalem cum consensu Capituli sibi subditi aliqua efficere strictiora, & arctiora statuta pertinentia ad reformandam regulam promissam, & ad plenioris eius obseruantiam, tradunt Nauar. commento 4. de Regularib. num. 40. Fr. Emman. q. regular. tom. 1. quæst. 44. art. 1. Azor. in sit. moral. part. 1. lib. 13. c. 8. q. 2. Barthol. à S. Fausto in Thesaur. relig. lib. 6. quæst. 113.

3. ^b Omnisque cura, & diligentia, &c.] Vide Fr. Emman. q. regul. tom. 2. quæst. 4. art. 2. & quomodo Prælati in reformatione se habere debeant, ibidem q. 73. art. 4.

4. ^c Ab eis non posse ea, quæ ad substantiam, &c.] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 26. art. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 390. & num. 396. vers. Oñauum.

5. Ordinarium permittere debere Tertiarias Moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum antè fuerunt, & efficere, vt professionem, trium solemniū votorum quamprimum emittant ex instituto Religionis S. Francisci, cui sunt adiectæ, si fortè emiserint, illasque intra septa monasterij claudere, nec eas cogere debere, vt habitum mutant, vel vt velo ni-

gro vrantur, si illarum Ordo id non requirat, refert decisum Armendar. in addition. ad recopil. legum Nauarre libro 2. titul. 18. l. 7. de religio. n. 57. Tertiariæ, quæ trium votorum substantialium professionem solemnem non emittunt, neque in clausuram se reducere volunt, omnimode Episcopi cure, & iurisdictioni subiectæ sunt, & esse debent, ita Sel. in select. Canonie. cap. 8. num. 3. ubi refert sic fuisse decisum à S. Congreg. Episcop. in Pistorien. 20. Decembris 1616.

Tertiarias mulieres ad habitum tertiæ regulæ recipere licet superioribus Regularibus sufficienti facultate ad id à Sede Apostolica suffultis (Capuccinis exceptis) atque ad ipsos vestiendi eas officium pertinet, non autem ad habitum admittenda, & recipiende sunt, nisi probata vitæ, ac bonis moribus prædita atque in ætate saltem 40. annorum constitutæ, quæ de proprio habeant, vnde sufficienter viuere possint, & non cum alijs viris, quam cum consanguineis, vel affinibus in primo tantum gradu sibi coniunctis cohærent, & ab Ordinario loci licentia prius impetrata, qui non aliter eam concedat, nisi de prædictis præuio examine diligenti sibi constiterit. Verum in huiusmodi habitu concedendo respectu deferendo, omnino à velo supra caput, à pectorali, & à patientia abstinentum est, quinimo ea, quæ supradicta tria, vel aliquod ipsorum deferre deprehensa fuerint, illa dimittere etiam per censuras ecclesiasticas ab Ordinarijs locorum compellenda sunt, eadem S. Congr. in d. Pistorien.

6.

Regulares vtriusque sexus nihil habeant proprij, & vsus mobilium à superioribus conueniens permittatur, sub pœnis, vt ibi.

C A P V T II.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Prælati Religionum est licitum concedere Religiosis peculium ad nutum superiorum reuocabile ad solus vsus honestos, & pios.
- 3 Quid attento iure hodierno Concilij.
- 4 Cause rationabiles quæ ad concedendum aliquibus Religiosis peculium.
- 5 Regulares vtriusque sexus non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis superioribus.
- 6 Superior nullus potest concedere monacho facultatem retinendi aliquid ad vsum irreuocabilem.
- 7 Propinarum abusus tollitur.
- 8 Eleemosynæ, quæ per pactum sacristijs, & infirmarijs monasteriorum Monialium dari solent non prohibentur sicut propinæ.
- 9 Moniales, & ceteri Regulares res etiam parui momenti vti proprias retinere non possunt.
- 10 Monialibus minime licet proprium possidere.
- 11 Moniales nec tanquam proprium possidere possunt quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur.
- 12 Monialium nulli conceditur facultas disponendi

de cellis suis post obitum.

- 13 Monialibus illicitum non est habere de licentia Superioris quosdam redditus vitalitios.
- 14 Casus singularis.
- 15 Religionum aliquarum consuetudo licita iudicatur.
- 16 Religioso quando inuito superiore liceat aliqua comparare, vel retinere.
- 17 Bona stabilia ex nulla causa licet priuato Religioso possidere.
- 18 Regularibus non licet ex dispositione inferiorum Summi Pont. possidere, vel tenere agros, vel annuos redditus.
- 19 Monachus factus Episcopus an habeat bonorum, seu fructuum dominium.
- 20 Professio facta cum conditione de retinendo, seu habendo proprio, an valeat.
- 21 Electio officialium, qui administraturi sunt monasteriorum bona, ad monasterij spectat superiores.
- 22 Officiales electi pro administratione beneficiorum monasterij possunt redditus etiam extra monasterium conseruare.
- 23 Moniales deputatæ à suis superioribus in officiales reddi.

- redituum monasterij possunt eos administrare.
 24 Decretum de rebus, & bonis Regul. non alien.
 25 Officiales qui distributionem bonorum monasterij habent possunt amoveri.
 26 Moniales à Capitulo sui monasterij in officiales electi possunt si eidem videbitur amoveri.
 27 Officiales monasteriorum qui bona temporalia non administrant non possunt ad nutum amoveri.
 28 Procuratores monasteriorum Monialium de triennio in triennium mutari debent.
 29 Peculium concessum Religioso debet esse moderatum.
 30 Regulares quoad mobilia superfluitatem debent stare arbitrio superiorum.
 31 Religiosus aliquid illicitè retinere inuentus quibus penis puniatur.
 32 Voce actiua & passiua priuatus quomodo intelligatur.

- gatur:
 33 Largitio munerum vtriusque sexus Regularibus interdita.
 34 Regulares vtriusque sexus, tam noniti quam professi comprehenduntur sub Bulla, qua munerum largitio interdicatur.
 35 Moniales velare tam intra, quam supra numerum absque dotali elemosyna nequaquam admitti possunt.
 36 Monialium dotes anno probationis durante deponantur.
 36 Dotales elemosynæ Monialium solui debent in are.
 37 Dotales elemosynæ apud Monialium consanguineos, vel affines nullatenus deponantur.
 38 Deposita dotalia elemosynarum in his locis, in quibus non adsunt mercatores, aut banchi, fieri debent in manibus probi viri.

Cap. 2. & cap. cum ad monasterium. de stat. reg.

Nemini igitur Regularium, tam virorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, * tanquam propria: aut etiam nomine conuentus, possidere, vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, conuentuique incorporentur. * Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vsum fructum, vel vsum, administrationem, aut commendam. β Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum, ad solos officiales eorundem, γ ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilia verò vnum ita Superiores permittant, vt eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat, δ nihilque superflui in ea sit, nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. * Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit, ζ is biennio actiua & passiua voce priuatus sit, atque etiam iuxta suæ regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

1. Vnde Iacob, de Graff, in aureis decisio. p. 1. lib. 3. cap. 5. de Regular. ex num. 48. cum seqq. Fr. Emman. quæst. regular. tom. 2. q. 57. art. 2. & q. 47. art. 5. & q. 125. art. 4. & tom. 3. q. 29. art. 8. 10. & 12. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 3. collect. 319. & in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 340. part. 4. Fr. Ioan. à Cruce de stat. Relig. lib. 1. cap. 3. Franc. Leo. in thesaur. fori ecclesiast. part. 2. cap. 1. ex num. 41. Barthol. à S. Fausto in thesaur. Relig. lib. 8. Valer. Reginald. in praxi fori penitens. lib. 18. num. 397. cum seqq. Fr. Ludouic. Miranda in manual. Pralat. tom. 1. quæst. 28. art. 7. & de sacris Monialibus quæst. 9. Coriolan. de casibus reuerentis part. 2. cas. 4. Portel. in dubijs Regularibus verb. peculium, Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, Regularis, diffor. 9. Campanil. in diuers. iuris Canon. rubr. 12. cap. 7. & cap. 16. num. 71. cum seqq. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. cap. 22. ex num. 7. cum seqq. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 58. & 63. cum seqq. Laurent. de Perinis de subdito Relig. tom. 2. quæst. 2. de paupertate, Hieron. Roderic. in compend. quæst. regular. resol. 98. ex num. 7. metipsum de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 103. & me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico tract. 12. q. 15. suppos. 3. pag. 453.

2. Vtrum licitum sit Religionum Prælati concedere Religiosis peculium ad nutum superiorum reuocabile ad solos vsus honestos, & pios, idque ex causa legitima. Negant Felin. in cap. cum M. num. 26. vers. eadem reassumit, de constitut. Carol. Tapia in auth. ingressi C. de sacros. eccles. verb. ipso ingressu cap. 3. num. 54. per cap. ad monasterium, vers. prohibemus, de statu monach.

- Affirmant Nauar. commento 2. de Regularib. num. 14. 15. & 18. & commento 3. num. 27. & conf. 20. num. 5. de Regularib. in antiq. alias conf. 14. num. 5. de stat. monach. in nouis, Fr. Emman. quæst. regul. tom. 3. q. 29. art. 8. & in summ. tom. 2. cap. 31. num. 3. in initio, Ludou. Beja respons. cas. conscient. part. 4. cas. 17. AZOR. institut. moral. part. 1. lib. 12. cap. 12. questione 1. Fr. Ludou. Miranda in manual. Pralat. tom. 1. quæst. 28. art. 8. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. cap. 22. num. 5. afferentes text. in d. cap. cum ad monasterium, interdicere regulariter, & vniuersaliter concedere, Religiosis peculium, propter eorum importunitatem, & leues causas, fecus quando ex causis grauib. & iustis.

3. Sed dubium est, an hæc affirmatiua opinio stare possit

fit attento decreto Concilij in præfenti? Negant afferentes hic nihil noui iuris induci, sed solum confirmari statuta iure antiquo, cap. 2. & d. cap. cum ad monasterium, de stat. monach. Nauar. d. commento 2. num. 15. & 18. & d. conf. 14. num. 6. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 55. Fulu. Pacian. conf. 36. ex num. 99. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 3. dub. 2. concl. 2. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 125. art. 4. in fin. Anton. Perez in comment. ad regul. sancti Benedicti cap. 33. num. 23. Petr. de Ledesma in summ. tom. 2. tract. de stat. Religios. in commun. cap. 4. conclus. 3. dub. 13. Ludou. Beja d. part. 4. casu 17. in princip. Barthol. à S. Fausto in thesaur. Religios. lib. 8. quæst. 20. Fabr. de restitu. in 4. sentent. lib. 4. distinct. 35. quæst. 2. disput. 45. cap. 5. num. 125. Tanner. in 2.2. disp. 6. quæst. 3. dub. 4. numer. 108. Villalob. in sum. part. 2. tract. 35. dub. 30. num. 2. Ludou. Miranda in Manual. Pralat. tom. 1. quæst. 28. artic. 8. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta tract. 2. lib. 8. cap. 6. num. 13. Hieron. Cened. de paupert. Relig. dub. 9. num. 4. & seq. Laurent. de Perinis de subdito Relig. tom. 1. quæst. 2. cap. 2. §. 1. Sanch. d. cap. 22. num. 11. vbi num. 13. resoluit hodie licere ex iusta causa concedere cuique Religioso, licet non sit officialis Ordinis, administrationem aliquorum bonorum stabiliu nutu superioris amouibilem.

Contra Valent. 2.2. disp. 1. quæst. 4. puncto 3. col. 2. corol. 4. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 31. num. 3. vers. lo teryero digo, Tapia in d. authent. ingressi, verb. ipso ingressu, cap. 3. num. 55. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. moniales, §. 2. Molin. de instit. tract. 2. tom. 3. disput. 276. col. penult. vers. vtrum autem, Soar. tom. 3. de Relig. lib. 8. cap. 14. numer. 18. Lessi. de iustit. lib. 2. cap. 4. dub. 5. num. 30. exultantes huiusmodi peculium, quod attento iure communi, posse Religioso concedi, tenuit supradicta affirmantium opinio, iam non esse licitum.

Quæ & quotnam sint causæ rationabiles, ob quas iuste aliquibus Religiosis peculium concedi possit, vide Barthol. à S. Fausto d. lib. 8. quæst. 32. Tapia d. verb. ipso ingressu, cap. 3. numer. 51. & 52. Sanchez d. cap. 22. ex num. 20.

Regulares vtriusque sexus non posse tenere propria, sed omnia dare debere suis functionibus, à quibus primo subueniendum est necessitatibus eorum, vel earum, quibus munera destinata fuerunt, reliquum verò conferendum in vsum monasterij, referunt decem Nauar.

- Uarr. commento 2. de Regularib. num. 18. & in tract. de redditib. ecclesiast. quest. 1. num. 84. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 9. quest. 2. prop. fin. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 58. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast. p. 2. cap. 1. num. 41. Ego ipse d. alleg. 103. num. 3. & me non citato Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 340. numer. 12. & decis. 390. ex numer. 11. part. 4.
6. Vnde nullum superiorem posse concedere Monacho facultatem retinendi aliquid ad usum irrenocabilem, tenent, Nauarr. consil. 47. nu. 2. sub tit. de Regularib. in antiq. alias consil. 15. num. 2. de statu monach. in nouis. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 194. Ego ipse d. alleg. 103. num. 4.
7. Propinarum abusus Monialibus soluendarum, non solum tolli, sed etiam grauissimis poenarum, etiam censurarum comminatione prohiberi debet, pro ea tamen die, qua ad habitum monachalem admittentur puellae aliquid esculenti, vel poculenti modici valoris, & pro eisdem diei usu dumtaxat elargiri vetitum non censetur, Sel. in selest. Canon. cap. 16. num. 24. vbi testatur ita resolutum a Sac. Cong. Episcop. in Lusitan. 6. Iunij 1615. ad 2.
8. Eleemosynae quae per pactum sacristijs, & infirmarijs monasteriorum Monialium dari solent, non comprehenduntur in decreto, quo propinarum solutio per Moniales, dum ad habitum, vel ad professionem admittuntur fieri solita interdicitur, Sel. citato loco, vbi refert ita decissum ab eadem Sac. Cong. in Vlixonen. 5. Novembris 1616.
9. Moniales, & ceteros Regulares, res etiam parui momenti sibi donatas, aut alias acquisitas, vti proprias retinere non posse, sed superiores illas tradere debere refert decissum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 77.
10. Monialibus minimè licere propria possidere, & si quid legatum, relictum, datum, donatumve fuerit, vel earum labore, seu industria partum, tradi debere Abbatissae, quae ex eo primum Monialis ipsius, cuius causa id quaesitum est, necessitati providebit, reliquum conferendo in usum monasterij, asserit decissum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 75.
11. Moniales nec tanquam proprium possidere posse, quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam quod monasterium esset pauperrimum, resolutum refert Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 75. vbi num. 76. subdit hoc casu superiorem monasterij si illud pauperrimum sit, debere primum providere donataria, vel ei quae laborando acquirit, de necessarijs, quod reliquum est, in commune conferri.
12. Monialium nulli conceditur facultas disponendi de cellis suis post obitum, sed ea dum vacauerint superiorum arbitrio alijs Monialibus in Ordine senioribus distribui debent, ita Aldan. in compend. canon. resol. lib. 1. tit. 10. num. 4. vbi refert decissum à S. Congr. Episcop. in Aversana 26. Ianuarij 1604. Nam cellarum vacatio quotiescunque occurrerit per Monialium obitum, aut quemcunque alium casum, fieri debet illarum distributio alijs professione anterioribus Monialibus, ex eodem Aldan. loc. cit. num. 5. vbi dicit sic fuisse resolutum in Modenen. 10. April. 1615.
13. Monialibus illicitum non esse habere de licentia superioris quosdam redditus vitalitios, ex quibus possint viuere, & providere suis particularibus necessitatibus pro victu, & vestitu, ac alijs, quae sibi à monasterijs non suppeditantur, & hoc casu illas non peccare, nec Concil. in praesenti, quod loquitur de redditibus, vt proprijs, & irrenocabilibus per Praelatum, & sine eius licentia distrahendis contrayenire tenent Cordub. in tract. casuum conscientiae. q. 54. Nauarr. commento 2. de Regularib. num. 14. & 18. vers. ad quintum. Azor. d. p. 1. lib. 12. c. 9. q. 12. Sanch. in precepta Decalogi. tom. 2. lib. 7. c. 23. num. 5. Hieron. Roderic. d. resol. 98. num. 7. Fr. Ioan. à Cruce d. c. 3. dub. 2. Fr. Ludou. Miranda d. q. 9. art. 1. concl. 2. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 14. ex num. 12. Galet. in margarita casuum conscientie, verb. Monialis pen. Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. ventum 33. num. 6. disp. 81. Ego ipse d. alleg. 103. num. 5.
- Vtrum autem Monialis, cui externus centum aureos ad suum libitum expendendos concessit, possit ex superioris licentia, aliam facultatem eos tradere, vt viginti sibi quotannis soluat, dum vixerit, atque ea defuncta centum illos aureos sibi retineat? Affirmant si ita concessi sint centum illi aurei, vt concedens noluerit dominium in monasterium transferri, sed omnino cedere in Monialis usum, & eadem Monialis acceptantis mens fuerit, Cordub. d. q. 54. dub. ult. Veg. tom. 2. cap. 32. cas. 19. Fr. Emman. d. q. 47. art. 15. & in sum. tom. 1. cap. 90. num. 8. & 9. concl. 3. & 4. Sanch. d. lib. 7. c. 22. num. 16. vbi aduertit, quod quamuis Fr. Emman. d. c. 90. num. 9. & Veg. cit. loco, dicant hodie attentò Tridentino non licere Monialis redditis suis, loquantur iuxta suam sententiam, qua tenent ius commune correctum esse per hoc decretum.
- Licitam esse aliquarum Religionum consuetudinem, in quibus ex superiorum licentia certi annui redditus cuilibet Religioso assignantur ad victum, & vestitum, ita vt si deest aliquid, ipsi quaerant; si autem superest, applicent pijs, & religiosis vsibus, dummodo Religiosi non excedant limites licentiae illis concessae, & parati sint informationi legitime faciendae obtemperare, tenent Nauarr. consil. 3. num. 26. 27. & 32. Tapia d. verb. ipso ingressu. c. 3. num. 45. & 59. Sanch. d. c. 22. nu. 14. vbi respondet ad c. 1. supra proximum.
- Superiore quantumvis requisito necessaria Regularibus negante, vel subtrahente, etiam quia monasterij facultates non suppetunt, si praefata necessitas sit ad indiuidui sustentationem, licere ipsis clam, vel eo inuito illa sibi comparare, seu retinere, refert decissum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 81. & 83.
- Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia, &c.] An ex superioris licentia nuda aliqua de causa magna utilitatis, vel necessitatis monasterij, aut Ordinis liceat priuato Religioso bona stabilia possidere? Negant Petrus Nauar. de restitu. lib. 3. cap. 1. num. 180. Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. q. 29. art. 12. Quarant. in summa Bullarj, verb. exsus reservatus. & alij, quos refert, & sequitur Barthol. à S. Faustino in thesauro Religiosorum lib. 3. quest. 31.
- Et ideo non licere Regularibus ex dispositione inferiorum Summi Pontificis possidere, vel tenere agros, annuos redditus, vel bona immobilia, superflua, ac proinde si propter talem licentiam possideant, non excusari à culpa, nec à poena, ipso iure incurrenda, refert decissum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 64. & 65.
- An Monachus factus Episcopus habeat bonorum, seu fructuum, dominium, & proprietatem? dixi de officio & potest. Episcop. p. 3. alleg. 114. num. 19. cum segg. & ibi citatis addo Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 340. num. 10. part. 4.
- Vtrum autem professio facta cum conditione, pacto, seu modo, de retinendo seu habendo proprio inualida sit, dixi in collect. ad cap. ult. qui clerici, vel vouentes, & ad dict. cap. 2. num. 2. de statu monachor. & ibi citatis addo Aloyf. Ricc. d. decis. 340. num. 11. p. 4. Fr. Bartholom. de Vecchis in praxi seruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 13. dub. 1. num. 11. Hieron. in compend. quest. regul. resolut. 101. num. 58.
- Administratio autem bonorum, &c.] Electionem officialium, qui administraturi sunt monasteriorum bona, ad monasterij spectare superiores, & ideo licet Episcopus sit eius superior, ipsos tamen posse eligere officiales, resolutum dicit Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 85.
- Officiales electos pro administratione beneficiorum monasterij à superioribus eiusdem posse, prout magis expedire videbitur, redditus ipsorum monasteriorum in loco conuenienti etiam extra monasterium conseruare, & de eisdem ministrare pro tempore necessitatis ipsis Monialibus, refert decissum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 86.
- Moniales deputatas in officiales reddituum monasterij à suis superioribus, eos administrare posse, resolutum asserit Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 88.
- De rebus, & bonis Regularium non alienandis extat decretum S. Congreg. Concilij S. D. N. Urbani VII. iussu editum incip. S. Congreg. sub dat. 7. Septembris 1624. & pu-

- & publicatum die 16. eiusdem mensis, quod refert Castellin. de elect. c. 20. pag. 456.
25. *Ad nutum superiorum amovibiles.* Qui scilicet distributionem bonorum habent. nam alios amovere non posse refert decifum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 88. vbi subdit secus esse si administrationes huiusmodi darentur in titulum, tunc enim admitterentur etiam illorum resignationes, etiam in fauorem in forma Digni, & pro expressis eiusdem Ordinis professis.
26. Moniales illas, quæ à Capitulo sui monasterij in officiales huiusmodi eligi solebant in administrationem bonorum immobilium dicti monasterij, si dicto monasterio visum fuerit, amoveri posse dicit resolutum Armendar. d. loco num. 89.
27. Licet administrantes bona temporalia monasteriorum, & officiales possint amoveri ad nutum superiorum ex hoc text. in eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non administrant, sed hoc relinquuntur dispositioni iuris communis, & statutorum Religionis, refert decifum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 90.
28. Procuratores monasteriorum Monialium de triennio in triennium mutari debent, Aldan. in compend. canon. resolut. lib. 4. tit. 2. num. 10. vbi dicit resolutum in Orien. 31. Iulij 1615.
29. *Nihilque superfluum in ea sit.* Peculium concessum Religioso debere esse moderatum, & non superfluum, dicit Sanch. d. cap. 22. num. 17. vbi nu. 18. quatit, & resolut, quia superfluitatis culpa liberari valeant Religiosi amplissimos redditus habentes.
30. Arbitrio, & præfinitioni superiorum stare debere Regulares quoad mobilia superfluitatem, & convenientiam, nisi de excessu arbitrij constiterit, habita tamen ratione personæ, officij, & Regularis status, paupertatis, quam professi sunt, etiam ceterarum iidem qualitatum, refert decifum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 84.
- An Religiosus sit proprietarius, qui de licentia superioris multa superflua respectu sui status possidet; vide Barthol. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 8. q. 95.
31. *Quid si quis aliter, &c.]* Vide Nauarr. in cap. non dicatur 12. quæst. 2. notab. 1. num. 33. 41. 48. cum segg. & in cap. nullum 18. quæst. 2. num. 3. cum segg. Ludovic. Beia respons. casuum conscientie, part. 3. cas. 36. fol. mibi 380. & p. 4. cas. 17. fol. 418. & cas. 32. fol. 458. in edit. Vlixbonen. Barthol. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 8. quæst. 198. num. 2. vbi subdit hanc penam aperte iudicis sententiam postulare, idem asserit Sanchez d. lib. 7. cap. 20. num. 13. vbi etiam tenet hanc penam non incurri à dantibus, quamvis hi peccent contra paupertatis votum, sed à retinentibus. Quibus alijs pœnis subiaceat Religiosus proprietarius, tradunt Coriolan. de casib. reseru. pœnt. 2. cas. 4. num. 26. & 27. Sanch. d. cap. 20. ex num. 11. Barthol. à S. Fausto d. quæst. 198. Ego ipse in collect. ad cap. cum ad monasterium, num. 5. & 6. de stat. monach.
32. *Is biennio actiua, & passiva voce priuatus sit.]* Religio-

sum priuatum voce actiua, & passiva iuxta hoc decretum omni iure dandi vocem ad aliquem actum faciendum in Capitulo, & iure patiendi vocem datam de ipso à Capitulo, Conuentu, vel Collegio, quoad ea, quæ sibi sunt oneri, & pœne, priuatum censeri consuevit Nauarr. conf. 6. de elect. in antiq. alias consuetam 6. de verb. signif. in nouis, refert Sayr. in florib. decif. sub illo tit. de elect. decif. 6.

De largitione munerum vtriusque sexus Regularibus interdicta extat constitutio Clementis VIII. quæ incip. Religiosæ sub dat. 13. Kal. Iulij 1594. quam referunt, & late explicant Quarant. in summa Bullar. verb. munerum largitio, Fr. de Sousa in speciali tract. de largitione munerum, Bartholom. à S. Fausto in thesauro Religios. lib. 8. quæst. 199. cum multis segg. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. munera, differ. 1. Bonacin. variar. tract. disp. 3. de largitione munerum Regularibus vtriusque sexus interdicta.

Regulares vtriusque sexus, & tam nouitij, quam professi comprehenduntur sub constitutione Pontificia, quæ munerum largitio interdicatur, ex Sel. in select. canon. c. 33. num. 11. vbi refert sic fuisse resolutum à sacra Congregatione Episcoporum in S. Seuerini 23. Iulij 1603.

Moniales velatæ, tam intra, quam supra numerum, absque dotali elemosyna nequaquam admitti possunt, huiusmodi autem elemosynæ dotales, etsi sint Moniali, vel Conuersarum intra numerum existentium, emissa ab eis professione expendi possunt in vsum communes necessarios monasterijs, supernumerariorum autem dotes, post earundem professionem omnino in emptionem bonorum stabiliū monasterij commodo conuerti debent, ita refert decifum Aldan. in compend. canon. resolut. lib. 3. tit. 10. num. 19.

Monialium dotes anno probationis durante deponuntur iuxta formam in decreto generali præscriptam, professione verò emissa in bonis stabilibus, siue censibus, ad monasterij vtilitatem implicentur, vt per Aldan. citato loco.

Dotales elemosynæ Monialium solui debent in ære, neque assignatio moniorum stabiliū, aut censuum permittitur, Aldan. d. tit. 10. num. 20. vbi dicit resolutum per S. Congregat. Episcop. in Camerinen. 28. Martij 1588.

Dotales elemosynæ apud Monialium consanguineos, vel affines nullatenus relinquuntur, sed antequam puellæ habitum suscipiant, deponantur actualiter apud mercatorem, vel penes aliam personam fide, & facultatibus idoneam, vt statim professione emissa in emptione bonorum stabiliū, aut annuorum reddituum illico implicentur, Aldan. d. tit. 10. num. 22. vbi dicit decifum à S. Congreg. Episcop. in Lusitan. 6. Iunij 1615. ad 3.

Depositum dotaliū elemosynarum in iis locis, in quibus non adsunt mercatores, aut banchi, fieri debent in manibus probi viri, & facultosi, qui ad omne mandatum Monialium, & absque aliqua exceptione eam soluturum se obliget, Aldan. d. tit. 10. num. 23. vbi testatur ita resolutum à S. Congreg. Episcop. in Camerinen. 15. Martij 1594.

Omnes Conuentus, seu monasteria Mendicantium (Capuccinis exceptis, & Minoribus de Obseruantia) possunt retinere, & possidere bona immobilia, & in omnibus monasterijs tam virorum, quam mulierum constituatur numerus, qui ex redditibus proprijs monasterij sustentari possit, vel ex consuetis elemosynis monasteria noua non erigantur, nisi cum licentia Episcopi.

CAPVT III.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Minores de Obseruantia, & Capuccini sunt incapaces hereditarie successionis.
- 3 Ecclesia Fratrum Minorū nō potest validè institui.
- 4 Conuentui Fratrum Minorum an possit legari.
- 5 Bona delata Religioso, qui validam professionem emisit in Religione incapaci, acquiruntur ventenibus ab intestato.
- 6 Moniales S. Clare non comprehenduntur in hac exceptione.

- 7 Moniales omnes cuiuscunque Ordinis bona stabilia in communi habere possunt.
- 8 Congregatio totius Societatis IESV cessit cuiunque iuri prouenienti ex hoc decreto.
- 9 Quoad hoc, ut possit habere, & perpetuo possidere stabilia.
- 10 Societas IESV est capax acquisitionis stabilium ad effectum vendendi.
- 11 Regularis ex indulto à Religione Fratrum Minorum de Obseruantia ad tertium Ordinem S. Francisci ex legitima causa translatus recuperat ius succedendi.
- 12 Religio Hierosol. qualiter bona alienare possit.
- 13 Superiores monasteriorum possunt ex fructibus bonorum pingues elemosynas facere.
- 14 Regularibus vendere non conuenit stabilia ad effectum emendi census.
- 15 Domus professæ Societatis IESV comprehenduntur in prohibitione de rebus Regul. non alienandis.
- 16 Religio Theatinorum an comprehendatur.
- 17 Numerus ille Religiosorum in monasterijs conseruari debet, qui ex redditibus, vel consuetis elemosynis commodè sustentari valeat.
- 18 Pius V. idem statuit.
- 19 Gregorius XIII.
- 20 Clemens VIII.
- 21 Paulus V.
- 22 Gregorius XV.
- 23 Urbanus VIII.
- 24 S. Congreg. Regularium.
- 25 S. Congreg. Concilij.
- 26 Monialis sufficienter dotata an possit admitti cum sua dote ultra numerum.
- 27 Monasteria non eriguntur sine Episcopi in cuius diocesi erigenda sunt licentia prius obtenta.
- 28 Episcopi cōsensus non sufficit in erigendis Regulariū monasterijs, nisi etiam Papæ auctoritas accedat.
- 29 Monialium monasteria erigi & edificari debent seruatis eisdem solemnitatibus, quæ seruantur in erigendis Religiosorum monasterijs.
- 30 Vicarius generalis non potest absque speciali mandato cōcedere licentiā edificandi noua monasteria.
- 31 Carmelita discalceati de sola licentia Ordinarij possunt noua construere monasteria.
- 32 Monachi Congreg. S. Mariæ Fulienfis.
- 33 Clerici Regulares S. Pauli decollati.
- 34 Monasteria in posterum erigi non possunt nisi seruatis, &c.

Concedit sancta Synodus omnibus monasterijs & domibus tam virorum, quàm mulierum & mendicantium ^a, & exceptis domibus Fratrum sancti Francisci Capuccinorum, & eorum qui Minorum de Obseruantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. ^b In prædictis autem monasterijs, & domibus tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, & is tantum numerus constituitur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs monasteriorum, vel ex consuetis elemosynis commodè possit sustentari, & nec de cætero similiq loca erigantur sine Episcopi, in cuius diocesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

^a Cap. exijt. qui seminar. §. porro. de verb. signif. in 6.
^b Conc. Arel. 4. c. 8. Conc. Maguntiacū c. 19. c. 1. de cāu. tate de instit. cap. quoniam ut ait, de vita & honest. cler. c. vni. §. sane ut hoc. de stat. reg. in 6.

1. Vnde Nauarr. de orat. cap. 22. num. 82. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 3. quæst. 29. art. 14. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 23. quæst. 8. Fr. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 4. Fr. Ludou. Miranda in man. Prelat. tom. 1. q. 11. art. 6. & q. 28. art. 1. D. Hieron. Veneroy Leyua de examine Episcoporum, lib. 6. c. 13. à princ.
2. a Exceptis domibus Fratrum S. Francisci, &c.] Minores Obseruantia, & Capuccinos esse incapaces hereditarie successioni, siue ex testamento, siue ab intestato, tenent Quesada in suis quæst. var. cap. 22. num. 25. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. c. 25. num. 4. Nec per fideicommissum vniuersale posse heredes institui, tradunt Cordub. in reg. S. Francisci cap. 6. q. 11. puncto 1. Fr. Emman. tom. 2. q. 78. art. 2. Sanchez dist. cap. 15. num. 5. Quamuis adijciatur claus. ut hereditas vendatur, & in necessaria illis pretium cedat, adhuc institutionem protius non valere, tenent Bald. Card. Anch. Felin. Dec. Gualdenf. Montalu. Anton. Gabr. & alij, quos refert, & sequitur Sanc. d. cap. 25. nu. 10.
3. Nec Fratrum Minorum Ecclesiam posse valide heredem institui, resolunt Quesada d. cap. 22. nu. 19. Cordub. d. puncto 1. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 23. quæst. 15. Sanch. d. cap. 25. num. 14.
4. Vtrum autem Conuentui Fratrum Minorum possit legari latè disputat Sanch. d. lib. 7. c. 26. per tot.
5. Bona delata Religioso, qui validam professionē emisit in Religione incapaci, nulla facta eorum dispositione, acquiruntur venientibus ab intestato, etiam si postea ex indulto translatus sit ad Religionem capacem, quia quoad bona iam delata successioni secundæ Religionis capax, ad quam fuit translatus, locus amplius non est, nec bonorum renunciationi. Sel. in selectis Canon. cap. 22. num. 5. vbi ita fuisse decum refert sub die 17. Iunij 1617.
6. In hac autem exceptione Fratrum Minorum de Ob-

seruantia non comprehendendi Moniales S. Clare refert decum Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra fol. 158. num. 3. Nam Moniales omnes cuiuscunque Ordinis bona stabilia in communi habere posse, non obstant earum regula, resoluit Sel. in selectis Canon. cap. 16. num. 3. vbi refert ita decum à S. Congregat. Episcop. in Parmen. 16. Ianuarij 1596.

Congregationem totius Societatis IESV de anno 1565. cessisse cuiunque iuri prouenienti ex concessione Concilij in præfenti ad habenda bona immobilia in communi in domibus professorum, vel eorum Ecclesijs, refert Sanchez in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 18. num. 11.

Et hanc renunciationem intelligi quoad hoc, ut possit habere, & perpetuo possidere stabilia, non autem, ut capiat ad vendendum, consulit Menoch. consil. 1014. num. 28. quem probat, Rot. in Romana legati 10. May 1617. coram bona memor. Buratto, inter eius impressas decis. 245. num. 17. & ideo hanc Societatem, & domum esse capacem acquisitionis stabilium, ad effectum illa vendendi, & ex eorum pretio proprijs necessitatibus prouidendi, tenuerunt Mandos. de priuileg. ad instar. §. 11. nu. 12. Gabr. consil. 28. in princ. & num. 6. & 12. lib. 1. Iul. Negron. in comment. regularum contrar. dictæ Societatis part. 3. sub num. 7. pag. 76. Buratt. d. decis. 245. num. 16.

Regularis ex Indulto à Religione Fratrum Minorum de Obseruantia ad tertium Ordinem sancti Francisci ex legitima causa translatus recuperat ius succedendi in bonis sibi ex testamento, vel ab intestato post translationem delatis, ut per Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 3. tit. 8. num. 12. vbi testatur ita resolutum in Lantonen. 22. Ianuarij 1622.

Religionis Hierosolymitanæ in bonorum alienatione, 12. quæ

7.
8.
9.
10.
11.

- quæ eis obueniunt per successionem suorum militum defunctorum, non est deneganda facultas, iuxta decretum de non alienandis, Aldan. d. tit. 8. numer. 14. vbi dicit decimum in Meleuitana 22. Ianuarij 1628.
13. Superiores monasteriorum, non obstante decreto de rebus Regularium non alienandis, possunt ex fructibus bonorum pingues elemosynas facere, puta decem rubiorum tritici, & similibus, quia fructus non comprehenduntur in dicto decreto, Sel. in select. Canon. cap. 18. num. 3. vbi dicit ita resolutum in nullius 18. Septembris 1627.
14. Stabilia Regularibus vendere non conuenit ad effectum emendi census, ex Sel. citato loco, in Spoletana 12. Martij 1619. nec pro fabrica monasterij in Messana 12. Martij 1619.
15. Domus professæ Societatis I E S V comprehenduntur in prohibitione nuper edita, de rebus Regularium non alienandis, Aldan. d. tit. 8. num. 15. vbi testatur decimum sub die 31. Iulij 1627.
16. Religio Clericorum Regularium Theatinorum, quædiu institutum nihil bonorum stabilium possidendi retineat quoad bona immobilia non comprehenditur in prohibitione nuper edita de rebus Regularium non alienandis, Aldan. d. tit. 8. num. 16. vbi ait sic decimum de anno 1625.
17. *¶* Is tantum numerus constituatur, &c. Vide Nauarr. de reddit. ecclesiast. quest. 1. monitu 62. Quarant. in summ. Bullar. verb. monasteria Monialium, pag. mihi 359. Fr. Einman. questio. regul. tom. 2. quest. 48. art. 1. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. moniales §. 6. pag. 156. Piafec. in simili praxi p. 2. cap. 3. num. 55. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 13. cap. 9. q. 1. Aloyf. Rice. in praxi aurea resol. 202. Campan. in diuers. iuris Canonici rubr. 12. cap. 16. num. 7. & 14. Fr. Ludou. Miranda in fine Manualis Pralat. vbi de sacris Monialibus, quest. 8. art. 6. in eipsum de officio, & potestate Episcopi p. 3. allegat. 98. ex quo loco multa me non citato desumpsit Aloyf. Rice. in decisionib. Cur. Archiep. Neapolit. decis. 219. part. 4.
18. Pius V. in sua constitutione incip. Circa pastoralis officij, sub dat. 4. Kal. Iunij 1566. districte precipit ne plures Moniales in eorum monasterijs recipiantur, & admittantur, quam ex proprijs redditibus ipsorum monasteriorum, vel consuetis elemosynis commodè sustentari possint, refero Ego ipse d. alleg. 98. num. 2.
19. Gregorius XII. in sua constit. incip. Deo sacris, de anno 1573. adiunxit Ordinarijs, vt præstatum statuatur numerum in monasterijs sibi subiectis, & etiam exempis, tradit Piafec. dist. p. 2. cap. 3. num. 55. in fine, quem refero Ego ipse d. alleg. 98. num. 3. Ex qua colligit Nauarr. in cap. statuimus 19. q. 3. num. 57. vers. tertio nota, Sanch. d. lib. 7. cap. 23. num. 3. Ego ipse d. alleg. 98. num. 3. in fine, & me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 12. cap. 3. q. 15. resol. 3. pag. 455. subdit Ordinarios locorum, sub pena peccati mortalis ad id faciendum obligari.
20. Clemens VIII. in decretis de reformat. Regular. incip. Nullus omnino, §. 14. sub die 25. Iulij 1599. vt refert Quarant. verb. monasteria & Conuentus, pag. mihi 421. idem præcipit, & mandat, videlicet, vt in vnoquoque Conuentu Fratrum is tantum deinceps constituatur, & in posterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius proprijs, vel ex communibus consuetis, vel etiam singulorum elemosynis, alijsve quibuscunque obuentibus in commune, vt præfertur, conferendis, commodè possit sustentari, redditus verò, & supradicta omnia in communi loco, ac tuto diligenter asseruentur.
21. Paulus V. plura circa hoc statuit in decreto de certo Religiosorum numero cuiusque monasterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo, incipien. Sanctissimus, sub dat. 4. Decembris 1605. quod fuerint Quarant. loco proxime citato, pag. 432. & Castellin. in addit. ad tract. de elect. pag. mihi 502.
22. Gregorius XV. approbante S. Congregatione Illustrissimorum DD. Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium præpositorum sub die 17. Augusti 1621. reuocat licentias à Paulo V. concessas erigendi novos Conuentus, volens quod de cetero non erigantur, nisi in eo saltem duodecim Fratres ac Monachi, seu Religiosi habitare, atque ex redditibus ipsorum monasteriorum, & consuetis elemosynis commodè sustentari possint.
- S. D. N. Urbanus VIII. per suum Breue sub dat. 28. Augusti 1624. multa tulit circa modum erectionis nouorum Conuentuum, in quo reuocat licentias quasunque concessas contra tenorem decreti Gregorij XV. prohibens sub pena excommunicationis, ne facultatum per ipsum reuocatarum, seu annullatarum, seu alio quouis prætextu, seu causa possint finiri, & absolui, refert Castellin. in addit. ad tract. de elect. pag. 501.
- Ordinationem S. Congregationis Regularium de nõ recipiendis vitra numerum præfixum, refert Piafec. d. cap. 3. num. 55. in fin. & Campan. d. c. 16. num. 14. ac Ego ipse d. alleg. 98. num. 4.
- Nouissime sacra Congregatio Concilij Trid. in decretis de celebratione Missarum, sub die 21. Iunij 1625. editis, post ordinationem traditam ad sciendum quot redditus, & elemosynas monasteria habere debeant, vt ex illis sustentari possint, sic ait: deinceps verò monasterium, Conuentus, Domus, vel Societas Religiosorum, seu Regularium nullibi recipiatur, nisi præter alia ad id requisita in singulis eiusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis elemosynis detrahis omnibus, vt supra, detrahendis competentem sustentari valeant ad præscriptum decreti Gregorij XV. hac de re editi. Alioquin monasteria, & loca huiusmodi posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, vt supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & alia non inhabitauerint, Ordinarij loci visitationi, correctioni, atque omnimoda iurisdictioni subiecta esse intelligantur.
- Super quibus decretis postea eadem sacra Congregatio, S. D. N. Urbano VIII. approbante, aliquas edidit declarationes, quas originales, impressas quoque in typographia Camerali vidi de anno 1626. declarauit, vbi hæc numeri præfixio facta iam fuit in vim similis decreti sanctæ memoriæ Pauli V. absque tamen computatione reddituum cuiusque Religiosi, esse iterum faciendam, seruata forma vltimi decreti hac de re editi. Declarauit etiam nouitios ad habitum Regularem admissos, posse admitti ad professionem in monasterijs, in quibus habitant, vt supra, præfixione numeri, commodè ali non possunt, si alijs habiles existant, ac deinde in aliquo alio monasterio eiusdem Religionis collocandos esse, vbi commodè ali possint. Denique censuit supradictum decretum, vbi cauetur, vt nullibi recipiantur Conuentus Regularium, nisi præter alia ad id requisita, duodecim saltem Fratres in eis degere, & competentem sustentari valeant, ita vt alioquin subsint iurisdictioni ordinariæ comprehendere eas Religiones, quæ non consueuerunt onera Missarum accipere, vt sunt Religiosi Capuccinorum ac Societatis Iesu, pariterque habere locum tam in Italia, ad quam est restrictum, quam extra Italiam.
- Cum expletus est numerus personarum Religiosarum, quæ ali possunt ex annuis redditibus monasterij, an possit aliqua sufficienter dotata cum sua dote supra illum numerum admitti? Affirmant Nauarr. de redditibus quest. 1. monitu 62. Soar. de Relig. tractat. 3. lib. 4. cap. 9. vu. 17. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 23. num. 194. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. cap. 23. num. 4. vers. tertia, aduertentes textum in præsentia prohibere ne, quando monasterium plures sceminas alere non potest, quam in eo iam sint, admittantur alie sine dote expensis monasterij alende, & notat Sanch. d. num. 4. vers. secunda conclusio, quod quamuis attento iure antiquo cap. vnici §. sane, de statu Regular. lib. 6. professio Monialis recepta in monasterio non Mendicantium, vitra numerum earum, quæ ex redditibus monasterij, & consuetis elemosynis, absque penuria sustentari valerent, esset irrita, hodie tamen locum non habet, quia consuetudine abrogatum est, cum compertum sit plures sæpe admitti, nec vnquam nostris temporibus auditum sit in controuersiam verti valorem professionis, ne dum illam irritari.
- ¶* Nec de cetero similia loca, &c. Vide Franc. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 23. art. 7. & tom. 2. quest. 149. artic. 3. Zerol. in praxi Episcopali p. 1. verb. monachi §. 1. & 2. Piafec. in simili praxi part. 2. cap. 3. num. 47. Vgolin. in tract. de potestate

statu Episcopi cap. 20. §. 6. Fr. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib. 7. cap. 8. Aloyf. Ricc. in decisionibus Curie Archiep. Neapol. part. 1. decis. 182. num. 4. & part. 2. decis. 77. Campan. in diuersor. iuris Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 80. & 81. Fr. Ludou. Miranda in manual. Pralat. tom. 1. quest. 33. art. 1. conclus. 3. Erasim. à Cochier de iurisdic. Ordinarij in exemptis part. 1. quest. 36. & part. 2. quest. 45. num. 36. Nouat in singular. conclus. 10. Hieron. Venero, y Leyua in examine Episcoporum lib. 6. cap. 10. ex numer. 1. metipsum de offic. & potest. Episcopi part. 2. alleg. 26. ex num. 3.

28. In erigendis Regularium monasterijs non sufficere consensum Episcopi, nisi etiam Summi Pontificis auctoritas accedat, probat text. in cap. 1. de excessibus Palat. lib. 6. & in cap. vnie. de relig. domibus eod. lib. quorum dispositionem non esse abrogatam per Concil. Trident. in praesenti decemum referunt Zerol. d. §. 2. & Campan. d. num. 80. in fine, ac ego ipse d. alleg. 26. num. 4.

Contra Sorb. in compend. Mendicantium, verb. edificare, in sua annotat. vers. circa, §. 20. & Fr. Emman. d. quest. 49. art. 3. existimantes Episcopi tantum licentiam esse necessariam.

29. Bulla Clementis VII. incip. Quoniam ad institutum 99. sub dat. Romae 23. Iulij 1603. in qua habetur quomodo locorum Ordinarij Regularibus licentiam possint impartiri novos construendi Conuentus, habet etiam locum circa erigenda monasteria Monialium, debent enim eadem solemnitates seruari in illis edificandis, sicut in illis

Regularium, ita Sel. in solut. canon. cap. 90. num. 4. vbi testatur sic resolutum sub die 19. Decembris 1620.

Vicarius generalis non potest absque speciali mandato concedere licentiam edificandi noua monasteria, & Conuentus in loco suae diocesis ex eo, quia est de maioribus, Sel. d. loco, vbi refert decemum sub die 11. Iulij 1620.

Frates igitur Ordinis Carmelitarum discalceatorum obtinuerunt vt vbique de sola licentia Ordinarij possent noua construere monasteria ex constit. 10. Pauli V. incip. Ad Ecclesiam, de anno 1605.

Monachi Congregationis B. Mariae Fulienfis ex concessione eiusdem Pauli V. constit. 51. incip. Ministerio, de anno 1608. idem obtinuerunt.

Superiores Congregationis clericorum Regularium S. Pauli de collati ex concessione eiusdem Pauli V. constit. 64. incip. Ecclesia, de anno 1610. idem quoque obtinuerunt, quae omnia ex meo tract. de offic. Episcopi. vbi supra. illo non citato mutuatus fuit Aloyf. Ricc. dicit. decis. 168. part. 4.

Sed haec monasteriorum, aliorumque locorum Regularium quorumcumque nouorum erigendi, seu instituenti, ceptorumque finendi facultates reuocatae sunt, & illa in posterum erigi prohibentur, nisi seruiatis constitutionibus Clementis VIII. & Gregorij XV. & Concil. Trident. in hoc decreto, ac cum licentia Ordinariorum, ita S. D. N. Urbanus VIII. constit. 25. incip. Romanus Pontifex, 28. Augusti 1624.

De clausura, & obedientia semper & in omnibus seruanda.

C A P V T IV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Religiosus & Conuentu quomodo egredi valeat.
- 3 Clausura violatio in Religiosi viris regulariter est peccatum veniale.
- 4 Clausura violatur dimittendo habitum.
- 5 Proficiscendo ultra mare, sine debita superioris licentia.
- 6 Curias Principum aduendo inconsulto superiore.
- 7 Accedendo ad studia non obiecta à Prelato facultate.
- 8 Mittere transeundo ad aliam Religionem.
- 9 Religiosus à superiore suo supra modum vexatus

poteſt à monasterio exire.

- 10 Appellatio datur à correctione quam facit Prae-latus Regularis excedendo modum, & transgre-diendo regulae limites.
- 11 Appellatio interponitur à Guardiano ad Prouin-cialem, à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, & ab hoc ad Cardinalium Con-gregationem.
- 12 Religiosus iuste, ac legitimo iuris ordine in carce-rem coniectus non potest fugere etiam pretextu ad superiorem suum accedendi.

Prohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, praedicationis, vel lectionis, aut cuiusvis pij operis pretextu, subijciat se obsequio alicuius Praelati, Principis, vel Vniuersitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuscumque personae, seu loci, neque ei aliquod privilegium, aut facultas, ab alijs super ijs obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit, tanquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat regularibus à suis conuentibus recedere, etiam pretextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui vero sine praedicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinarijs locorum tanquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent, alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.

4 Cap. quan-to, de offic. ordin. Clem. ne in agro & quia verò, de statu mon.

1. Vnde Nauarr. commento 2. de Regularibus num. 61. & commento 3. num. 50. Fr. Emman. quest. regul. to. 1. quest. 30. art. 3. & 4. & tom. 2. quest. 55. art. 10. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 11. quest. 7. & 8. Sayr. in clauis Regiae, lib. 2. cap. 17. & num. 37. Portel. in dubijs regularibus, verb. Episcopus num. 10. Franc. Leo. in thesauro fori Ecclesiastici, p. 1. c. 8. nu. 13. & 16. Fr. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 8. de voto obedientiae. Campan. in diuersor. iuris canon. rubr. 12. cap. 9. latè Bartholom. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 6. q. 158. cum segg. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 18. cap. 28. & 403. cum segg. D. Hieron. Venero, y Leyua in examine Episcoporum lib. 6. cap. 8. ex num. 8.

2. Clemens VIII. in suis decretis pro reformatione Regularium, duas tulit ordinationes, quarum prima est, vt nullus & Conuentu egredi audeat nisi ex causa, & cum scio, Barbof. Collect. in Concil. Trid.

licentiaque singulis vicibus impetrata, & benedictione accepta, qui non aliter eam concedat, nisi causa probata, sociumque exituro adiungat non petentis rogatu, sed arbitrio. Secunda vero est vt degentes extra claustra Conuentus ad ea reuocentur, nec de cetero nisi ex grauissima causa à Sede Apostolica approbata huiusmodi facultates concedi possint, refert Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. q. 62.

Vtrum violatio clausurae in Monachis, seu Religiosis viris, sit peccatum mortale? Veniale tantummodo esse regulariter, per se loquendo, tuerentur Nauarr. commento 4. de Regularibus nu. 29. & 30. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 1. quest. 32. art. 2. conclus. 1. & 2. Bonacin. de clausura q. 2. puncto 1. num. 2.

Contra Soar. de Relig. tom. 1. lib. 1. cap. 6. num. 5. & seg.

Pf exi-

existimantem hanc obligationem Religiosi ex suo genere mortalem esse.

- Clausuram multipliciter violari posse referunt supra citati Doctores. Primò dimittendo habitum, de quo vide Fr. Emman. tom. 2. *quest. 76. art. 6. Filiuc. tract. 14. cap. 8. quest. 4. numer. 133. Sanch. in precepta Decalogi. tom. 2. lib. 6. cap. 8. num. 149. cum segg. Barthol. S. Fausto lib. 6. q. 203. cum segg. Campan. d. c. 9. nu. 6. Sanctarel. de apostasia cap. 1. num. 6. et 7.*
- Secundo proficiscendo ultra mare, sine debita superioris licentia, Bonacin. d. q. 2. puncto 4.
- Tertio adeundo Curias Principum inconsulto superiore, de quo Soar. de censur. disput. 2. sect. 5. num. 6. Filiuc. d. cap. 8. quest. 6. num. 140. Et segg. Sayr. de censur. lib. 3. c. 34. num. 27. Bonacin. de clausura, quest. 2. puncto 5.
- Quarto accedendo ad studia non obtemperata à Prælato facultate, Sayr. d. lib. 3. cap. 33. à num. 20. Filiuc. d. cap. 8. q. 4. nu. 136. Sanch. d. cap. 8. num. 72. cum segg. Sanctarel. in tract. de apostasia, cap. 2. Bonacin. d. q. 2. puncto 6.
- Quinto illicitè transeundo ad aliam Religionem, de quo Fr. Emman. quest. regular. tom. 1. quest. 30. art. 1. cum segg. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 11. cap. 16. Less. de iustit. lib. 2. cap. 41. dub. 15. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 3. cap. 2. Sanch. d. lib. 6. cap. 8. Sanctarel. de apostasia, Bonacin. d. quest. 2. puncto 11. & plures per me citati in collectan. ad cap. ne religiosi, de Regularibus.
- ¶ Etiam prætextu ad superiores suos accedendi. Religiosum à superiore suo supra modum vexatum posse à monasterio exire, dummodo id faciat alium Superiorem adeundi gratia, cuius auctoritate ab iniqua vexatione liberetur, nec in apostasia penas incurere resolvunt Nauarr. commento 2. de Regul. num. 61. Et commento 3. num. 51. Aragon. 2. 2. q. 69. art. 3. Fr. Emmanuel. quest. regular. tom. 1. quest. 30. art. 3. Et 4. Azor. d. p. 1. lib. 12. cap. 11. questio 7. Et 8. Sayr. in clauis Regiæ, lib. 12. cap. 17. num. 40. Coriolan. de casibus referuntis, part. 2. casu 3. num. 19. Et casu 5. de iudice regulari. §. 10. num. 27. Bonacin. de clausura, et penis eam violentibus impisus, quest. 2. puncto 11. §. 1. num. 9. Octavian. Sparthar. de modo corrigendi Regulares tract. 3. part. 4. cap. 2. num. 4. nouissime Tam Burin. tom. 3. de iure Abbatum disput. 5. q. 11. num. 79. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. cap. 8. num. 102. Fagundes in quinque Ecclesiæ precepta, præc. 2. lib. 8. cap. 5. nu. 12. Laurent. de Peirinis de subdito Religioso, tom. 1. q. 1. de obedient. cap. 20. in princ. quorum plures, præcipue Ara-

gon. asserunt Concil. in presenti intelligi de illo, qui superiorem adit non ex aliqua graui, sed leui, aut leuissima causa, intelligentes opinionem Banes contrarium sentientis in 2. 2. quest. 12. art. 1. quando ex tali fuga ad Superiorem sequeretur scandalum, & perturbatio magna Religionis propter ignorantiam causa, qua dictus Religiosus mouetur ad talem fugam.

A correctione igitur, quam facit Prælatus Regularis, excedendo modum, & transgrediendo regulæ limites, dari appellationem, secus si non excederet, probat text. in cap. de Priore, de appellat. Et in cap. licet, de offic. ordinari. Nauarr. cons. 4. sub tit. de appellat. Et consil. unie. num. 6. de sentent. Et re iud. Et cons. unie. num. 8. ut lite pend. Et commento 3. de Regul. num. 51. Fr. Emman. quest. regular. tom. 1. quest. 29. art. 2. Et tom. 2. quest. 53. art. 10. Quarant. in summ. Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, auctor. 18. num. 20. §. quinto, vers. conclusionem, Azor. institut. moral. part. 1. lib. 12. cap. 11. quest. 8. Sayr. d. cap. 17. ex num. 38. Sigism. Scacc. de appellat. quest. 17. limit. 26. num. 8. Cened. canon. var. quest. lib. 1. quest. 26. num. 22. Fagundes d. cap. 5. num. 13. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. cap. 8. num. 102. ubi cum Nauarr. Fr. Emman. Azor. & Sayr. citatis locis, dicit non ob stare Concilium in presenti, quia non interdicat appellationem ad Superiorem, sed recessum à monasterio prætextu ad eundem Superiorem.

Vnde Sorb. in compend. priuileg. monac. verb. appellare, in suis annotat. circa §. 1. Fr. Emman. tom. 1. q. 29. art. 1. Coriolan. d. §. 10. num. 28. Fr. Ioan. à Cruce de statu Religiosi, lib. 1. cap. 6. dub. 4. Sanch. d. lib. 6. c. 8. num. 107. in fine, referunt decilum de anno 1587. ut appellatio hoc ordine interponatur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, & ab hoc ad Cardinalium Congregationem.

Religiosum iuste, ac legitimo iuris ordine seruato in carcerem coniectum non posse fugere, etiam prætextu ad Superiorem suum accedendi, sed teneri ibi permanere etiam ante condemnationem, ubi Prælatus iussit illum stare, resolvunt Caiet. 2. 2. quest. 69. art. 4. ad 2. Nauarr. commento 4. de Regul. num. 64. Fr. Emman. tom. 2. q. 22. art. 6. Sayr. d. lib. 12. cap. 18. num. 8.

Contra Banes 2. 2. q. 69. art. 4. existimantem posse fugere non quidem ad vagandum, aut habitum dimittendum, sed ad impetrandam illius penæ veniam à superiore Prælato, vel à Romano Pontifice.

Clausura monialium seruetur, & restituatur ubi violata fuerit, sub pœnis, ut ibi Moniales ex legitima causa quandoque exeant, & ad breue tempus nullus septa monasterij ingredi audeat sine Episcopi licentia, vel superioris, sub pœna excommunicationis. Monasteria Monialium existentia extra vrbes, reducantur intra vrbes, aut oppida.

CAPUT V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Pius V. super clausura & reformatione Monialium.
- 3 Idem Pius contra Moniales exeuntes à clausura.
- 4 Gregorius X I I. circa loca, & alia clausura pertinentia multa edidit.
- 5 Idem reuocat quascunque licentias ingrediendi monasteria Monialium.
- 6 Prælati & alij Monialium curam habentes earum monasteria ingredi non possunt, nisi in casibus tantum necessarijs.
- 7 Gregorius X I I. reuocat licentias, & quacunque priuilegia ingrediendi Monialium monasteria.
- 8 Sixtus V. similem reuocationem fecit.
- 9 Paulus V. statuit circa modum utendi facultatibus

concessis à Papa ingrediendi, &c.

- 10 Idem reuocauit omnes licentias secularibus mulieribus concessas.
- 11 Episcopus punit tam Regulares, quam seculares delinquentes circa clausuram, vel bonorum administrationem Monialium etiam Regularibus subiectarum.
- 12 Episcopi in omnibus monasterijs Monialium earum clausuram ubi violata fuerit, restituere debent.
- 13 Episcopus potest & debet videre, an clausura seruetur etiam in monasterijs Monialium, quæ Regularibus subdantur.
- 14 Episcopus habet iurisdictionem in Moniales, quæ priuilegio, vel indulto Papæ sunt immunes in ijs, quæ ad clausuram pertinent.

15 Monia-

- 15 Moniales exemptæ possunt toties visitari ab Episcopo quoad clausuram quoties ei videbitur expedire.
- 16 Vicarius generalis ex officio potest visitare clausuram Monialium etiam Regularibus subiectarum.
- 17 Suffraganeus Episcopus non potest uti talis visitare clausuram Monialium absque speciali commissione Episcopi.
- 18 Moniales in ciuitate situatas, sed alieno Episcopo subiectas visitare potest Episcopus diœcesis.
- 19 Princeps absque iusta causa hoc auxilium denegantes non peccant, secus magistratus seculares.
- 20 Iudices Ecclesiastici possunt secularibus magistratibus iniungere penam excommunicationis ut præbeant auxilium.
- 21 Magistratus seculares qui.
- 22 Monialibus post professionem non licet exire è monasterio.
- 23 Nec ex causa quæ Episcopo legitima videatur, nisi sit de expressis in iure.
- 24 Moniales an possint è monasterio exire ex alijs casibus similibus, vel vrgentioribus, quàm expressis in const. Pij V.
- 25 Moniales possunt tempore belli à monasterio exire.
- 26 Moniali non potest licentia concedi clausuro egrediendi causa medendi morbo ita periculoso, ut desperaretur salus ea non egressa.
- 27 Abbatisa an possit exire pro præstando iuramento fidelitatis ratione feudi.
- 28 Abbatisa non potest è monasterio exire ut visite adificium Ecclesie an sibi placeat.
- 29 Monialis non potest egredi ut curam nepotum gerat.
- 30 Moniales quando possint transire de licentia superioris de vno monasterio ad aliud.
- 31 Moniales possunt ad aliam Religionem perfectiorem transire.
- 32 Moniali licitus est exitus, quæ dum in proprio monasterio aliqua de causa commodè corrigi non potest, ad aliud monasterium correctionis causa transfertur.
- 33 Monialis, quæ adeò incorrigibilis est, ut ipsius emendatio in nullo monasterio speretur, eijs non potest.
- 34 Monialibus licitus est exitus quando auctoritate Prelati totus Monialium Conuentus locum mutat.
- 35 Monialibus conuersis licitum est exire è monasterio ad petendas elemosynas Conuentui necessarias, dum eas per alios commodè petere non possunt.
- 36 Moniales conuersæ quæ ad quæstuum mitti possint.
- 37 Conuersæ non debent periri, ut exeant ad effectum claudendi, vel aperiendi ianuam monasterij.
- 38 Conueritarum in monasterijs, an & quando eis permittatur exire ad quæstuum.
- 39 Moniali non licet post professionem exire è monasterio nisi ex causa cognita & expressè in scriptis approbata per Episcopum.
- 40 Monialibus è monasterio Sedi Apostolice, aut Regularibus subiecto exire non licet, nisi adsit consensus communis Episcopi diœcesani, & superioris Regularis.
- 41 Vicarius generalis Episcopi ex officio potest moniali egrediendi licentiam concedere.
- 42 Moniales è suis monasterijs egredientes, extra casus exceptos sunt ipso iure excommunicatæ.
- 43 Monasterij monialium intra septa ingredi nemini licet.
- 44 Monialium clausuram ingredi nullus potest ad conspergendum aqua benedicta cellas in die Sabbati sancti.
- 45 Monialis nulla energumena intra monasterij septa à quocunque Presbytero seculari, vel Regulari, etiam Confessario exorcizetur.
- 46 Monasterij nomine quid comprehendatur.
- 47 Reges, & Regina non possunt Monialium monasteria ingredi.
- 48 Fæminæ non possunt monasteria Monialium sine licentia ingredi.
- 49 Monasterium ingrediens absque superioris licentia animo habitus Regularis assumendi & profiteundi non incurrit excommunicationem.
- 50 Mulieres quæ sunt in discordia cum maritis, debent si sunt in monasterijs Monialium tolerari.
- 51 Mulier quando debeat permitti ingredi monasterium Monialium si timet sententiam mariti.
- 52 Mulieres nuptæ in monasterijs Monialium recipi non debent.
- 53 Viduæ in monasterijs Monialium recipi non debent nisi Moniales fieri velint.
- 54 Matribus licentia ingrediendi monasteria Monialium, præstari non potest ad inuisendas filias mortis proximas.
- 55 Infantes discretionis caræ admitti possunt ad clausura Monialium.
- 56 Pueri septennes præsumuntur usum rationis adepti.
- 57 Episcopi, seu eorum Vicarij speciale mandatum habentes possunt concedere facultatem ingrediendi Monialium monasteria etiam Summo Pont. subiecta.
- 58 Prouisor à Capitulo nominatus potest in monasterijs sibi subiectis hanc licentiam concedere.
- 59 Monialium prefecta potest hanc licentiam concedere in casibus repentinis.
- 60 Facultas ingrediendi monasteria Monialium Regularibus subiecta pertinet ad earum superiores Regulares.
- 61 Episcopi ingredientes Monialium monasteria sibi non subdita sine superioris licentia in scriptis, comprehenduntur hoc decreto.
- 62 Monasterium si auctoritate Pont. cuidam soli Prelato Conuentuali subiectum sit, ille solum, & non Generalis, aut Prouincialis licentiam ingressus in id monasterium concedere potest.
- 63 Abbatisa non potest facultatem ingrediendi monasterium concedere.
- 64 Superior iuste potest licentiam generalem concedere Abbatissis concedendi ingressus facultatem.
- 65 Fratribus Minoribus interdictus est in sua regula ingressus absque speciali Papæ licentia ad monasteria Monialium.
- 66 Licentia Sedis Apostolice, exigitur ad ingressum in S. Clara, & Conceptionis monasteria subiecta Ordini Minorum.

- 67 Licentia ingrediendi intra septa monasterij Monialium debet esse specialis.
- 68 Finitur primo actu.
- 69 Extenditur ad socium obtinentis.
- 70 & verbis expressis debet esse concessa.
- 71 Licentia ingrediendi septa Monialium in scriptis sub peccato mort. habenda est, etiamsi causa ingressus legitima sit.
- 72 Nisi repentina superveniat necessitas.
- 73 Monialium claustra ingredientibus sine licentia Episcopi vel superioris in scriptis obtinenda penam excommunicationis incurrit.
- 74 Excommunicatione reservata lata in ingredientibus claustra Monialium non comprehenduntur nisi intrantes ex presumptione, & pretextu licentiarum.
- 75 Excommunicatione hac reservata non afficitur ille, qui facultatem ingrediendi habet, sed non ingreditur pretextu illius.
- 76 Censura, & pena contra eos, qui aliquem in monasteria Monialium ingredi faciunt, permittunt, vel amittunt.
- 77 Episcopi & superiores Prælati quando possint ingredi Monialium monasteria.
- 78 Facultas ingrediendi claustra Monialium concedi non potest, nisi ob causam necessitatis.
- 79 Licentiam ingrediendi claustra Monialium obtinens ex causa, qua tunc suberat, sed tempore ingressus cessavit, non est tutus in conscientia ingrediendo.
- 80 Licentiam ingrediendi Monialium monasteria obtinentes ex causa, si ingrediantur pro libito, incurrunt ipso facto excommunicationem Pape reservatam.
- 81 Necessitas non physica, sed moraliter in presenti decreto accipienda.
- 82 Confessario quando liceat ingredi claustra Monialium.
- 83 Medico quando liceat.
- 84 Superiori causa visitationis quando sit licitus ingressus.
- 85 Monasteria Monialium licitum est introire pro aliquo opere exercendo, quod commodè extra monasterium fieri non potest.
- 86 Baiuli iustam ingressus causam habent.
- 87 Abbatisse ad electionem licitus est superiori ingressus in monasterium quoties magna subornationis suspicio est.
- 88 Famine intra Monialium monasterium licite intro mitti possunt in obsequium, & famulatum Monialium.
- 89 Collectori Portugaliæ licet licentiam concedere introducendi mulieres in monasterio Monialium pro earum servitio.
- 90 Ancilla laice non dantur in communi Monialibus S. Clare.
- 91 Ancilla non datur pro educandis.
- 92 Puellarum ingressus in monasterium Monialium licitus est educationis gratia.
- 93 Puella in monasterijs educationis causa recipi non possunt minores septennio, & maiores vigesimo quinto.
- 94 Puella post præteritum tempus 25. annorum, intra

- quod in monasterio morari conceditur educationis causa nullam censuram incurrit.
- 95 Conditiones quæ sint necessariae ad puellas in monasterio Monialium educationis gratia collocandas.
- 96 Puella recipi non possunt educationis causa in monasterijs Monialium, nisi præcedat omnium consensus.
- 97 Moniales in eorum monasterijs quædo puellas educationis causa recipere possint.
- 98 Iudex, alique viri possunt monasterium Monialium ingredi ad expellendum malefactorem.
- 99 Monasteria Monialium ex iusta causa & licentia ingredientibus peccat mort. & censuris afficiuntur si finito ministerio statim non egrediantur.
- 100 Monasteria Monialium frequentare interdictum est omnibus.
- 101 Collocatoria communia ubi retinenda.
- 102 Religiosi accedentes ad monasteria Monialium incurrunt penas priuationis officiorum, vocis activæ & passivæ, ipso facto incurrendæ.
- 103 Regulares cuiuscunque Ordinis prohibentur accedere ad monasteria Monialium ad colloquendum cum eis.
- 104 Regulares reperti absque licentia cum Monialibus alloqui qualiter puniuntur.
- 105 Vicarius Fratrum absque Apostol. Sedis licentia Moniales alloquens incidit in penas.
- 106 Episcopi licentiam dare valent Religiosis alloquendi Moniales servatis certis regulis.
- 107 Subcollector absque Ordinarij licentia alloquens cum Monialibus potest excommunicari.
- 108 Monialium patres, fratres, & filij ut easdem alloquantur in temporibus non prohibitis, licentiis non indigent.
- 109 Regulares adeuntes monasteria Monialium absque Episcopi licentia non incurrunt in penam excommunicationis quam Episcopus suo edito proposuit.
- 110 Moniales exemptæ alloquentes cum viris contra prohibitionem Episcopi non possunt ab eo puniri.
- 111 Moniali litteras scribens & mittens, an incidat in censuram comminatam ab Episcopo adversus euntes in monasteria Monialium.
- 112 Excommunicatio Episcopalis adversus adeuntes monasteria Monialium comprehendit accedentes ad exempta.
- 113 Licentiam alloquendi Moniales Regularibus subiectas an dare possit Episcopus.
- 114 Doctores de clausura monasteriorum virorum quoad ingressum seminarum, agentes.
- 115 Horti & prata Religiosorum comprehenduntur sub clausura.
- 116 Monasteria Monialium intra vrbes, & oppida frequentia reducenda.
- 117 Translatio Monialium ad Vrbes quomodo faciendæ.
- 118 Moniales ab uno monasterio in recenter erectum non transferuntur nisi obtenta à Sede Apostol. vel à Congreg. speciali facultate.
- 119 Moniales quando transferri possint in monasteria noviter erecta.

Bonifacij. Octaua constitutionem, a qua incipit, Periculoso, renouans sancta Synodus, vniuersis Episcopis, & sub obſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis eterne, præcipit, vt in omnibus monaſterijs, ſibi ſubiectis, ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtolicæ Auctoritate clauſuram Sanctimonialium vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maxime procurant, inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliasque pœnas, quacumque appellatione poſtpoſita compellentes, & innocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Quod auxilium vt præbeatur omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, omnibus & magiſtratibus ſecularibus iniungit. ^a Nemini autem Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire à monaſterio etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, & niſi ex aliqua legitima cauſa, ſi ab Episcopo approbata, indultis quibuſcumque & Priuilegijs non obſtantibus. ^b Ingreſſi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat, & cuiuſcumque generis, aut conditionis, & ſexus, & vel etatis fuerint, o ſine Superioris licentia, & in ſcriptis obſenta, & ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda. ^c Dare autem tantum Episcopus, vel Superior licentiam debet & in caſibus neceſſarijs, neque alius vilo modo poſſit, etiam vigore cuiuſcumque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi. ^d Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia vrbs, vel oppidi conſtituta, malorum hominum prædæ, & alijs facinoribus ſine vlla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita, curent Episcopi, & alij ſuperiores, ſi ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex ijs ad noua, vel antiqua monaſteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, & innocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachij ſecularis. Impedientes verò, non obedientes, per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

^a Cap. periculoso, de ſtat. mon. in 6. deſt. l. 6. de ſtat. reg. c. 11.

^b Conc. Cabilonenſ. c. 2. 57. 62. 63.

^c Concil. Martiſcon. c. 2. c. 2. c. 7. d. Cap. diſſiniſmus 18. q. 2. c. periculoso, de ſtat. mon. in 6.

1. **V**ide Nauarr. in man. cap. 27. num. 18. & in cap. non dicatur 12. quaſt. 1. num. 51. & num. 72. & in commento 4. de Regularibus num. 39. Fulc. de viſitat. lib. 2. cap. 18. Iacob. de Graſſi. in aureis deciſ. part. 1. lib. 4. cap. 23. num. 6. cum ſeqq. Azor. inſtitut. moral. part. 1. lib. 12. cap. 8. à princip. Zerola in praxi Episcopi, part. 1. verb. Moniales. §. 3. & §. 16. Fr. Emman. quaſt. regul. tom. 2. quaſt. 2. artic. 7. Franc. Leo. in theſauro fori Eccleſiaſt. part. 2. cap. 1. num. 47. cum ſeqq. Aloyſ. Rice. in collect. deciſ. part. 4. collect. 820. & in praxi rerum fori Eccleſiaſt. deciſ. 645. in 1. edit. alias reſolut. 531. in 2. edit. Campan. in diuerſor. juris canon. rubr. 12. cap. 16. num. 18. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. cap. 15. Armendar. in addit. ad recep. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religionibus num. 100. cum ſeqq. Boet. Epo ad cap. monaſteria 8. num. 1. de vita & honeſt. cleric. Tamburin. de iure Abbatiffarum diſput. 21. cum ſeqq. Lezana in ſumm. quaſt. Regul. cap. 25. Marcell. Vulp. in praxi iud. fori Eccleſ. cap. 4. Portel. in dub. Regul. verb. clauſura Monialium, Gauant. in man. Episcop. eod. verb. Victorel. de origine & clauſura Monialium. Nouar. in lucerna Regul. verb. clauſura, & verb. licentia, Lauret. de Franchis de controuerſ. inter Episcop. & Regul. q. 6. verſ. 15. Laurent. de Perinis in conſtit. ſui Ordinis Minorum, conſtit. 6. Pij V. ex num. 1. Hieron. Venero, y Leyua in examine Episcop. lib. 6. cap. 22. Bonacin. de clauſura, & panis eam violentibus impoſitis, q. 4. Galarza in opusculo de clauſura Monialium, metipſum de officio, & poſeſt. Episcopi, part. 3. allegat. 102.

2. **P**ius V. in ſua conſtit. incip. Circa paſtoralis, ſub dat. 4. Kal. Iunij 1566. ſuper clauſura, & reformatione Monialium cuiuſcumque Ordinis Bonifacij VII. conſtitutionem in cap. periculoso, de ſtat. Regul. lib. 6. & Concil. Trid. decretum in præſenti renouauit, quam reſero Ego ipſe d. alleg. 102. num. 13. & Laurent. de Perinis d. tom. 1. conſtit. ſui Ordinis Minim. conſtit. 6. Pij V.

3. **I**dem Pius V. aliam edidit conſtitutionem incip. Decorari, ſub dat. Kal. Februarij 1569. contra Moniales exeuntes à clauſura, niſi in quibuſdam caſibus, eaſque comitantes, vel receptantes, & contra ſuperiores exeundi licentiam concedentes, niſi in caſibus in ea expreſſis, eſt in Bullario nouo tom. 2. Conſt. 8. eiſd. Pont. pag. 185. & reſert Quarant. in ſumm. Bullarj verb. monaſteria Monialium, pag. 450. & Ego ipſe d. allegat. 102. num. 14.

4. **G**regorius XIII. in ſua Conſtit. incip. Deo ſacris, ſub dat. 3. Kal. Ianuarij 1572. circa loca & alia clauſura pertinentia multa edidit, quam reſert Quarant. d. verb. monaſteria Monialium, pag. 443. & de ea meminit Sanch. d. lib. 6. cap. 15. num. 6.

5. **I**dem alia ſua Conſtituit. incip. Vbi gratia, ſub dat. Idibus Iunij 1572. reuocat quaſcumque licentias ingrediendi monaſteria, & loca Monialium, & viroꝝ cuiuſcumque Ordinis, & prohibet vt licentijs ab Episcopis, vel ſuperioribus conceſſis pro caſibus neceſſarijs, niſi in neceſſarijs vrgetibus, eſt in Bullario nouo tom. 2. conſtit. 28. eiſdem Pontif. & reſert Quarant. d. verb. monaſteria Monialium pag. 447. & ſeq. & Ego ipſe d. alleg. 102. num. 33.

ſitibus vrgetibus, eſt in Bullario nouo tom. 2. conſtit. 28. eiſdem Pontif. pag. 395. reſert Quarant. d. verb. monaſteria Monialium pag. 447. & ſeq. & Ego ipſe d. alleg. 102. num. 33.

Idem alia ſua conſtitutione incip. Dubijs, ſub dat. 23. Decembris 1581. declarauit, quòd etiam Prælati, & alij Monialium curam habentes earum monaſteria ingredi non poſſint, niſi in caſibus tantum neceſſarijs, eſt in Bullario nouo tom. 2. conſtit. 28. eiſdem Pontif. & reſert Quarant. d. verb. monaſteria Monialium pag. 447.

Idem alia ſua conſtitutione incipien. Qua ſanctimonialium, ſub dat. 8. Septembris 1584. ſimilem generalem prædictarum licentiarum, & quorumcumque priuilegiorum reuocationem fecit, quam reſero d. allegat. 102. num. 34.

Sixtus V. in ſua conſtit. incip. Sanctimonialium, ſub dat. 5. Ianuarij 1589. ſimilem aliam etiam generalem reuocationem fecit omnium licentiarum quacumque ingrediendi monaſteria, & ibi permanendi mulieribus ſecularibus cuiuſcumque ſtatus, & conditionis exiſtentibus, etiam Comitiffis, Marchioniffis, & Duciffis conceſſarum.

Paulus V. in ſua conſtit. incip. Facultatum, de qua in Bullario nouo tom. 3. conſtit. 52. eiſdem Pont. ſtatuit circa modum vtendi facultatibus conceſſis à Romanis Pontificibus ingrediendi monaſteria Monialium, ac declarauit, & ordinauit, quòd nulla perſona cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtat, vigore licentiarum plura monaſteria pluribus vicibus ingrediatur, ſed quòd licentia huiusmodi reſpectu vniuerſorū, non autem aliquorū, vel ſingulorum monaſteriorum ſuffragentur, ita vt cui bis in anno, ſeu amplius plura monaſteria ingredi conceditur, bis, vel amplius tantum vniuerſa, non autem eorum aliqua, vel ſingula ingredi liceat, etiam ſi prædicta monaſteria in diuerſis ciuitatibus, terris, diœceſibus, & locis exiſtant.

Idem alia ſua conſtit. incip. Monialium, ſub die 10. Iulij 1612. reuocauit omnes licentias ingrediendi monaſteria Monialium ſecularibus mulieribus, etiam Marchionali, & Ducali dignitate fulgentibus, eſt in Bullario nouo tom. 3. conſtit. 74. eiſdem Pontificis, & de illa meminit memoriale clericor. num. 9. cap. 12.

Gregorius XV. in ſua conſtit. de exemptionum priuilegijs, incip. Inſeruatili, ſub dat. 9. Februarij 1622. inter alia circa hanc materiam ſic loquitur. Adhuc tam ſeculares, quam Regulares huiusmodi nullis priuilegijs, & exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem monaſteriorum Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum ab Episcopo loci ſimiliter, tanquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Hactenus Gregorij conſtitutio, ſuper qua ſacra

Ff 3 Illu.

Illustrissimorum Cardinalium Congreg. Concilij Tridentini, interpretum postea censuit illam in supradictis verbis habere locum in omnibus delictis, non autem in notorijs tantum, & cum populi scandalo, quam declarationem apud Typographiam R. Cameræ Apostolicæ impressam vidi.

S. D. N. Urbanus VIII. suo Motu proprio incip. *Sacrofanctum, Apostolicum ministerium, sub dat. 27. Octobris 1624.* similes edidit revocationes.

¶ *Qua incipit, Periculoso, &c.* Vide Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas, constit. 15. pag. 134. cum seqq. ubi innovatur cap. periculoso, de statu Regul. lib. 6. per decretum Concilij in presentia, & vnum ac alterum optimè declaratur.

¶ *Sub obsecratione diuini iudicii, & interminatione maledictionis aeternæ.* Dummodo id agerent quod possent, & quod tempus, locus, aut pertinacia Monialium permitterent. Ita Stephan. VVeyms d. *constit. 15. numer. 15. pag. 149.*

12. ¶ *¶ Vt in omnibus monasterijs, &c.* Vide Cochii. de iurisd. ordin. in exemptos p. 2. q. 45. num. 15. & 81. Campan. in diuers. iur. Canon. rubr. 12. c. 13. num. 38. Sanch. in precepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 15. ex num. 20. Bonacin. de clausura. quæst. 1. puncto 2. metipsum d. alleg. 102. ex nu. 3. Steph. VVeyms d. *constit. 15. num. 9.*

13. ¶ Episcopus posse, & debere videre, an clausura seruetur non solum in monasterijs sibi subiectis, sed etiam in monasterijs Monialium, quæ Regularibus subduntur, & non posse ab ipsis Regularibus impediri quominus ad hunc effectum ea visitet, quoties id expedire iudicauerit, referunt decem Galet. in margarita casuum conscient. verb. *clausura* 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. *Moniales* §. 4. & §. 8. vers. 4. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcop. num. 44. Ego ipse d. alleg. 102. numer. 7. Tamburin. de iure Abbatisarum disput. 24. q. 9. num. 4. Nouar. in lucerna Regul. verb. *clausura* num. 4. Et nouissime in una Colimbrien. die 26. Maij 1640. sacra Congregat. Concil. censuit Episcopum Colimbriensem vti Sedi Apostol. delegatum potuisse quoad clausuram monasteriorum Monialium Conuentus de Cellas Ordinis Cisterciensis Regularibus eiusdem Ordinis subiectum visitare, etiam assumpto secum Vicario generali, & Confessario eorundem Monialium, Monialesq. ipsas in us. quæ ad eandem clausulam pertinent, examini subicere, semotis etiam suspitione violata clausura, ac quacunque Superiorum Regularium negligentia, ipsiq. inconsultis, & irrequisitis. Ac insuper eisdem Episcopo licuisse Rectorem Collegij dicti Ordinis, ex supradicta causa inobedientem declarare in pœnam excommunicationis, ac alias comminationes incurrisse. I. Cardin. Pamphilius.

14. ¶ Et habere Episcopum iurisdictionem in Moniales, quæ privilegio, vel indulto Pape sunt immunes in ijs, quæ ad clausuram, & spiritualium rerum curam pertinent, asserit resolutum Armendar. in addit. ad recopil. legum. Nauarræ lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 95. quem refero Ego ipse d. alleg. 102. num. 4.

15. ¶ Et huiusmodi Moniales exemptas posse toties visitari ab Episcopo quoad obseruantiam clausuræ, quoties ei videretur expedire, tenet Galet. in d. Margarita casuum conscient. verb. *Moniales* 3. citatus per me d. alleg. 102. num. 5. & faciunt quæ Armendar. dict. lib. 1. tit. 6. l. 3. de visitat. quoad Canonicos num. 18. etiam sine presentia suorum superiorum, vt per Sellium in selectis Canon. cap. 8. nu. 25. vbi refert ita decusum in Vorcellen. 22. Aprilis 1617.

16. ¶ Facultas visitandi clausuram Monialium etiam Regularibus subiectarum tributa Episcopo transit in Vicarium generalem non habentem ad id speciale mandatum, ex Sel. d. cap. 8. num. 27. vbi attestatur sic resolutum sub die 13. Maij 1628.

17. ¶ Suffraganeus Episcopus vti suffraganeus non potest visitare clausuram Monialium absque speciali commissione, & mandato Episcopi, cum non habeat exercitium iurisdictionis, nisi sibi tribuatur ab Episcopo, sed tantum vsum Pontificalium in diocesi, ex Sel. loco citato, vbi dicit decusum sub die 11. Maij 1630.

18. ¶ Moniales in ciuitate situatas, sed alieno Episcopo subiectas, visitari debere ab Episcopo diocesis, sicut alias Moniales subiectas Regularibus, dicit decusum Ga-

let. in margarita casuum conscient. verb. *Monialis* 4. quem refero Ego ipse d. alleg. 102. num. 6.

Contra Sanch. d. lib. 6. cap. 15. num. 21. Ludou. Miranda de sacris Monialibus q. 2. art. 14. num. 3. & Bonacin. d. q. 1. puncto 6. existimantes non posse Episcopum ad clausuram cogere Moniales exemptas ab eis, nec illis licere intrare huiusmodi monasteria exempta, Prælatique Regularibus subiecta, etiam prætextu videndi, an violata ibidem fuerit clausura, nisi solummodo in casu, quo publicè constaret illam esse violatam.

¶ *Inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio, &c.* Princeps absque causa iusta hoc auxilium denegantes minime peccare, hoc solo Concilij Trid. decreto attempto, quos solum hortatur, secus de magistratibus secularibus, quos gravissimo præcepto sub excommunicationis latæ pœnæ id auxilium impendere iubet, docent Nauarr. comment. 4. de Regular. num. 46. vers. ex quibus nota, Sanch. d. lib. 6. cap. 15. num. 22. Bonacin. d. tract. de clausura q. 1. puncto 6. num. 2. & puncto 7. num. 4. in fine.

¶ *Et sub excommunicationis pœna.* Iudicet ecclesiasticos posse omnibus magistratibus secularibus iniungere pœnam excommunicationis, vt præbeant auxilium brachij secularis, asserit Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast. part. 2. cap. 1. num. 47. in fine.

¶ *Magistratibus secularibus.* Quinam sint isti magistratūs seculares, tradunt Mari. Alter. de censur. vbi de Bulla in Cena Domini, lib. 5. disp. 2. c. 1. col. 2. vers. *Magistratus*, Duard. in Bullam Cenæ Domini cap. 19. q. 2. num. 2. Bonacina de clausur. & pœnis eam violantibus impositis quæst. 1. puncto 7. num. 4.

¶ *Nemini autem Sanctimonialium, &c.* Vide Nauarr. in cap. statumimus 19. quæst. 3. num. 47. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 18. ex num. 17. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 14. ex num. 1. Cened. ad Sextum collect. 31. Azor. in iur. moral. p. 1. lib. 12. cap. 8. q. 3. latè Fr. Ioan. a Cruce de statu Relig. lib. 2. lib. 6. cap. 15. nu. 24. cum multis seqq. Bonacin. d. tract. de clausura q. 1. metipsum d. alleg. 102. nu. 15. cum seqq. Steph. VVeyms d. *constit. 15. num. 17. cum seqq. pag. 150. & seq.* Rota coram Duran. deciss. 359. vbi quod Monialis, quæ monasterio exiit, compelli debet sub censuris ad illud redire, prout etiam monasterium ad eam recipiendam.

¶ *Nisi ex aliqua legitima causa.* Non intellexisse quamcunque quæ Episcopo legitima videtur, sed causas expressas in cap. periculoso, in princ. de statu regular. lib. 6. quod innovare prorsus intendebat, aduertit Sanch. d. c. 15. nu. 31. in fine, & in d. cap. periculoso, Bonifacius proposuit hanc, videlicet si periculum morbi subfuit, puta pestis, lepra, epidemie, vel similis, propter quod non possit tuto cum alijs in monasterio commorari, vel si periculum subfuit scandali, incendij, vel aliud simile, nam & in hoc ponit legitimam causam e monasterio egrediendi, ita Stephan. VVeyms d. *const. 15. num. 18. pag. 150. in fine.* Pius autem V. in suo Motu proprio, incip. *Decreti*, declarauit magnum incendium non excludi in eo text. cum causis ibi expressis sit simile, immo multo vrgentius, in hac verba, *Ordinamus nulli Abbatisarum, Priorissarum, aliarumve Monialium de cetero, etiam infirmitatis, seu aliorum monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut domorum, parentum, aliorumve consanguineorum visitatorum, aliaue occasione, & prætextu, nisi ex causa magis incendij, vel infirmitatis, lepra, aut epidemie, &c. à monasterijs exire, sed nec in prædictis casibus extra illa, nisi ad necessarium tempus stare licere.* Nomine Epidemie debere intelligi non solum ea, quæ verè pestis est, sed etiam simplicem epidemiam, resoluunt Sanch. in precepta Decalogi lib. 6. cap. 15. num. 35. Villalob. in sum. part. 1. tract. 35. diff. 45. num. 2. Hieron. Roder. in compend. quæst. regul. resol. 98. num. 19. Sel. in selectis Canon. cap. 15. num. 4. vbi refert sacram Congregationem Episcoporum ita rescipisse. Nuncio Hispaniarum 8. Nouembris 1594. Lezana in sum. quæst. Regul. cap. 25. num. 20. Diana moral. resol. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 23. Ego ipse d. alleg. 102. num. 23.

¶ *Vtrum autem Moniales possint e monasterijs exire ex alijs casibus similibus, vel vrgentioribus?* Affirmant Nauarr. commento 4. de Regularibus num. 48. & in cap. statumimus 19. q. 3. num. 49. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. q. 34. art. 3.

art. 3. paulo post princ. & art. 5. Azor. d. part. 1. lib. 12. cap. 8. q. 1. vers. tertio, Llam. in methodo curat. in append. §. 10. Fr. Ioan. à Cruce de statu relig. lib. 1. cap. 5. dub. 4. Sanch. d. lib. 6. cap. 1. §. num. 37. Ego ipse d. alleg. 102. ex num. 16. & me citato in illo loco Bonacin. d. tract. de clausura q. 1. puncto 9. num. 6. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori eccles. cap. 4. num. 11. Lezana in sum. quæst. Regular. c. 2 §. num. 20. vers. probabile etiam, Diana moral. resol. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 23. Doctor Sotus Medicus Matritens. in speciali tractatu Hispanica lingua conscripto, porque causas de infirmitatibus puden las monias salir de sus Conventos, Nouar. in lucerna Regul. verb. clausura num. 12. cum seqq.

Contra Collect. Compend. Mendicant. verb. clausura Monialium, num. 5. vers. quaritur utrum minister generalis, Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 18. num. 17. Boll. in OEconom. Canon. class. 3. c. ap. 4. num. 10. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 14. Cened. ad Sextum collect. 31. num. 2. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Moniales §. 16. vers. secundo, & part. 2. eodem verb. in fine, addit ad Nauarr. conf. 70. in fine, de Regularib. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. dist. 545. in 1. edit. alias resol. 541. in 2. edit. Fr. Ludou. Mirand. de sacris Monialibus q. 3. art. 4. Campan. d. rubr. 12. cap. 16. num. 22. existimantes casus exceptos in d. Motu proprio Pij V. incip. Decori, non extendi ad casus similes, vel vrgentiores.

25. Moniales posse tempore belli è monasterio exire, seque in locum tutum recipere, dum bellum contra hæreticos, aut infideles geritur, periculumque est, vt nisi Moniales monasterio egrediantur, graui damno afficiantur, resolunt Azor. dist. part. 1. lib. 13. cap. 8. q. 1. ad fin. vers. tertio quæres, Gutier. d. cap. 14. num. 9. Nauarr. d. comment. 4. num. 48. Sanchez d. cap. 15. num. 44. Bonacin. d. q. 1. puncto 9. num. 7. Contra Zerol. d. verb. Moniales §. 16. dub. 2.

26. Moniali non posse licentiam concedi clauitro egrediendi causa medendi morbo ita periculoso, vt desperaretur salus ea non egressa, nisi morbus adeo contagiosus esset, vt in reliqua se periret, tenent Gutier. d. cap. 14. ex num. 7. Fr. Ludouicus Miranda de sacris Monialibus q. 4. art. 4. Cened. d. collect. 21. num. 2. Fr. Emman. d. tom. 1. quæst. 49. art. 3. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. Moniales, in fine, Sanch. d. cap. 15. num. 39. Bonacin. d. q. 1. puncto 9. num. 18. Tamburin. de iure Abbatissarum disp. 20. questione 3. Diana moral. resol. part. 5. tract. 3. resol. 137. Ego ipse dist. alleg. 102. num. 21. in fine.

Contra Nauarr. d. comment. 4. num. 49. & seqq. Azor. d. p. 1. lib. 13. cap. 8. q. 1. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 9. num. 9. Laur. de Peirinis tom. 3. priuilegiis in addit. ad constit. Pij V. cap. 6. num. 3. existimantes posse Moniali licentiam concedi clauitro egrediendi causa medendi morbo ita periculoso, vt desperaretur salus ea non egressa.

27. Abbatissam, vel Priorissam, quæ propter feudum tenetur præstare iuramentum fidelitatis alicui domino seculari, si illud per procuratorem præstare nequit, posse cum honesta societate exire, modo statim præstito iuramento reuertatur, probat text. in c. 1. §. verum, de statu Regul. lib. 6. docent Sanch. d. c. 15. num. 51. Bonacin. d. quæst. 1. puncto 9. num. 9. aduertentes in hoc casu superioris licentiam petendam esse, quod si nulla causa ductus illam denegat, hoc consilio posse auctoritate iuris Abbatissam egredi.

28. Abbatissam non posse è monasterio exire, vt visitet ædificium Ecclesiæ, num sibi placeat, vel vt cæmentariis significet qua forma construendum sit, resolunt Sanch. d. cap. 15. num. 52. Bonacin. d. quæst. 1. puncto 9. num. 3.

29. Monialem non posse egredi, vt curam nepotum suorum gerat, etiam si nepotes omnibus alijs propinquis destituti sint, referunt decisum Armendar. in addit. ad regul. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 105. Campan. d. cap. 16. num. 22. prope fin. Ego ipse d. alleg. 102. num. 27. Bonacin. d. quæst. 1. puncto 9. num. 4. vbi nu. 5. subdit Monialem egredi non posse ad parentes consanguineos, aut alios infirmitatis causa, seu alio prætextu visitandos.

30. Moniales posse transire de licentia Superioris de vno monasterio ad aliud, vel causa nouæ fundationis, seu correctionis, vel reformationis, aut præfectionis, tradunt Nauarr. in dist. cap. statimimus, numero 48. & conf. 57. numero 6. de Regul. Fr. Emman. dist. tom. 1. quæst. 49. art. 5. Sanch.

d. cap. 15. ex num. 46. Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 101. Zerol. d. part. 1. verb. Moniales, §. 16. & part. 2. eod. verb. dub. 8. & 12. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existentium, lib. 5. cap. 5. num. 11. Bonacin. d. puncto 9. num. 10. Portel. in dub. Regular. verb. clausura Monialium num. 20. & 21. Diana moral. resol. tract. 2. de dub. Regul. resol. 99. & 127. Castellan. de elect. cap. 17. num. 6. Gauant. in man. Episcop. var. clausura num. 14. Tamburin. de iure Abbatissarum disp. 21. quæst. 1. cum seqq. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori eccles. cap. 4. num. 11. in fine, Lezana in sum. quæst. Regular. cap. 25. num. 20. in fine, Ego ipse d. alleg. 102. num. 25. aduertentes ad hoc tutius esse recurrere ad Sedem Apostolicam.

Moniales posse ad aliam Religionem perfectiorem transire docent Tapia, Zerol. Fr. Emman. & alij, quos refert Sanch. d. lib. 6. cap. 7. num. 6. quibus adde Anton. Ricciul. d. lib. 5. cap. 5. à princ. vbi ex num. 4. subdit, neque Concil. Trid. neque constitutionem Pij V. prohibuisse hanc translationem, Bartholæa S. Fausto d. lib. 5. q. 37. Bonacin. d. q. 1. puncto 9. num. 11. metipsum ad c. licet 18. num. 3. de Regul. contra Azor. d. part. 1. lib. 13. cap. 8. quæst. 1.

Moniali licitum esse exitum, quæ dum in proprio monasterio aliqua de causa commodè corrigi non potest, ad aliud monasterium correctionis causa transferatur, tenent Sanch. d. lib. 6. c. 15. num. 47. Ludouic. Miranda de sacris Monialibus q. 3. art. 2. vers. quartus casus, & art. 3. Bonacin. d. q. 1. puncto 9. num. 13. Tamburin. vbi supra disp. 21. q. 3. Ego ipse in collect. ad c. vlt. de Regularib. num. 16. Et quod locorum Ordinarij, vel superiores Regulares vno monasterio in aliud transferre possint Monialem sibi subiectam ex causa seditionis, vel incorrigibilitatis, aut criminis perpetrati, tradit Sel. d. cap. 8. num. 29. asserens ita resolutum per S. Congr. Episcop. 27. Maij 1603.

31. Vtrum Monialis, quæ adeo incorrigibilis est, vt ipsius emendatio, & correctio in nullo monasterio speretur, eiçi possit? Negatiuè censuit Rota in Vlixbonen. monasterij 19. Nouembris 1625. coram R. D. meo Cocchino Decano, & me citato docet Bonacin. d. puncto 9. num. 14.

Contra Sanch. d. lib. 6. cap. 9. num. 6. existimantem talem Monialem in rigore eiçi posse.

32. Monialibus licitum esse exitum quando auctoritate Prælati totus Monialium Conuentus locum mutat, resolunt Fr. Emman. tom. 1. quæst. 49. art. 5. Sanch. d. lib. 6. cap. 16. nu. 53. Ludou. Miranda de sacris Monialibus, quæst. 3. art. 2. vers. sextus, Bonacin. d. puncto 9. num. 8. Ego ipse d. alleg. 102. num. 27.

33. Monialibus conuersis licitum esse exire è monasterio ad petendas elemosynas Conuentui necessarias, dum eas per alios commodè petere non possunt, seruatis conditionibus præscriptis in Motu Pij V. incip. Circa pastorem, & in alio Gregorij XIII. incip. Deo sacris, tenent Bonacin. d. quæst. 1. puncto 9. num. 15. vbi nu. 16. subdit Moniales conuersas posse adhuc ob receptam consuetudinem recipi, & ad professionem admitti, & citat pro se Sanch. d. cap. 15. num. 59. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 8. num. 19. Fr. Emman. tom. 1. quæst. 44. artic. 4. col. 3. vers. secunda assertio, contra Nauarr. & Ludouic. Miranda de sacris Monialibus, quæst. 1. art. 6.

34. Conuersæ Moniales ad quæstuum mitti possunt, si aliter Moniales sustentari non possint, dummodo ad minus 40. ætatis annum excedant, non sint pulchre, nec modo aliquo extra monasterij clausuram pernoscant, & in istis monasterijs, quæ nisi dictas Conuersas ad quæstuum mittant, manuteneri non possunt, deinceps puellis monasticum habitum non tradit, nec educationis causa illæ in eis introduci possunt absque Sedis Apostolicæ speciali licentia, ita Aldan. in compendio canonic. resol. lib. 2. tit. 10. num. 2. vbi tenet, quod ita censuit sacra Congregat. Episcop. in Bononien. 14. Aprilis 1615.

35. Conuersæ non debent permitti vt exeant, aut videri se sinant, ad effectum claudendi, vel aperiendi ianuam monasterij, sed id muneris alteri extra clausuram degenti committatur, ex Aldan. d. tit. 10. num. 4. vbi refert decisum sub die 20. Septembris 1594.

36. Conuertitarum in monasterijs, dummodo ita pauperes existant, vt nisi Moniales ad quæstuum transmittant, aliunde commodè sustentari nequeant, permittendum

dum ad quæstuum exire, dummodo ad minus 40. earum ætatis annum excedant, non sint pulchræ, nec modo aliquo extra monasterij clausuram pernoscant, ita Aldan. d. tit. 10. num. 5. referens sic decissam in d. Bononien.

39. *Ab Episcopo approbanda.* In scriptis scilicet, definiuit Pius V. prædicto Motu proprio, incip. *Decoris*, ibi, *ex causa cognita, & expresse in scriptis approbata*, cuius auctoritate ita resoluunt Miranda d. q. 3. art. 6. conclus. 2. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 9. num. 16. Bonacina d. puncto 8. num. 4. vbi nu. 5. subdit licentiam non tenere, si solo verbo detur.

40. Monialibus igitur è monasterio, Sedi Apostolicæ, aut superioribus Regularibus subiecto, exire non licere, nisi addit consensus communis Episcopi diocesani, & superioris Regularis, si illi subiectæ existant, itavt si illæ, quæ potestati Regularium subijciuntur, sine Bulla & licentia Ordinarij egressæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia debent ipsæ, & earum Superiores (de quorum licentia è monasterio fuerint egressæ) ab eodem Ordinarij puniri, non obstantibus quibuscunque privilegijs, referunt decissum Campan. d. rubr. 12. cap. 16. num. 22. prop. finem, Stephan. V. Veyms d. constit. 15. num. 19. pag. 51. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 2. tit. 18. l. 7. num. 103. Ego ipse d. alleg. 102. num. 28. prop. fin. Ioan. Sanc. in select. disp. 50. num. 25. vers. obiter, vbi aduertit diuersam poni per Concilium licentiam ad exitum è monasterio, & licentiam ad ingressum, quia ad exeundum videtur Concilium necessarium requirere licentiam Episcopi, nec satis esse licentiam alterius Superioris, cui subiaceat monasterium; ad ingrediendum verò Episcopi licentiam desiderari si ei subiaceat, vel alterius Superioris tantum, cui monasterium subditur.

Contra Nauarr. consil. 6. incip. *An Generalis*, sub num. 6. de statu Monach. & commento 4. de Regularib. num. 60. vers. tertio. Fr. Emman. tom. 1. quæst. 49. artic. 3. Ludou. Miranda de sacris Monial. quæst. 3. art. 6. conclus. 1. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 9. num. 13. Bonacina d. quæst. 1. puncto 8. num. 1. Lezana d. c. 25. num. 21. Tambur. d. disp. 20. quæst. 6. Azor. d. p. 1. lib. 13. cap. 8. quæst. 1. Sanchez d. lib. 6. cap. 15. num. 28. existimantes Moniales in casibus exceptis posse exire è monasterio, absque vilo conscientie scrupulo cum sola licentia suorum Generalium, aut Prouincialium Prælatorum, quibus fuerit subiecta, sine vlla alia approbatione Episcopi secularis, afferentes in Hispania solum Superioris licentiam esse necessariam.

41. Vicarium generalem Episcopi, absque speciali eius commissione, hanc egressus Monialis è monasterio licentiam concedere posse tuerent Llamas d. quæst. 1. puncto 8. num. 3. Ego ipse d. alleg. 102. num. 28. prop. fin. extendentes ad vicarium Capituli Sede vacante. Sanchez d. cap. 15. num. 30. Victorel. de origina & clausura Monial. §. an solus Episcopus, Tambur. d. disp. 20. quæst. 5.

42. Moniales è suis monasterijs egredientes, extra casus exceptos, ipso iure esse excommunicatas excommunicatione maiori latae sententiæ Summo Pontifici reseruata, & in eandem incurrere Prælatos eisdem exeundi licentiam quocunque modo concedentes, necnon & ipsas comitantes, ac personas illarum receptatrices, censuit Pius V. in d. sua constit. incip. *Decoris*, & tradunt Nauarr. in d. cap. statuimus, num. 57. Zerol. p. 1. verb. *Moniales*, §. 16. dub. 1. Azor. d. p. 1. lib. 13. cap. 8. quæst. 1. vers. tertio quæres, Fr. Ludou. Miranda d. q. 3. art. 6. Sanchez d. cap. 15. num. 72. Bonacina d. q. 1. puncto 8. num. 6. Ego ipse d. alleg. 102. num. 29. & 30. resoluentes supradictam penam contra recipientes & concomitantes prædictas Moniales egredientes è suis monasterijs non videri comprehendere illos, qui compassionem quadam naturali in extrema, vel graui necessitate id faciunt.

43. *Ingressi autem intra septa.* &c. Vide Concil. Bracharen. IV. q. 5. cap. 5. de Monialib. Aules ad cap. 1. Prator. fol. 50. num. 29. Lael. Zech. de casib. reseru. cas. 10. in princip. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 18. ex num. 24. Fr. Emman. tom. 1. q. 46. art. 1. cum segg. & quæst. 47. art. 4. cum segg. Azor. d. p. 1. lib. 13. cap. 8. quæst. 6. Fr. Ioan. de la Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 5. dub. 2. Franc. Leo in theatro fori ecclesiast. p. 2. cap. 1. num. 52. Nauarr. in cap. statuimus 19. q. 3. ex num. 59. Ludou. Beia respons.

casuum conscient. p. 1. casu 30. Quarant. in sum. Bullarj, verb. *monasteria Monialium*. Aloy. Rice, in praxi verum fori eccles. decis. 648. in 1. edit. aliàs resolut. 544. in 2. edit. Campan. in diuers. iuris canon. rubr. 12. cap. 16. ex num. 24. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 16. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religiosis ex num. 106. Fr. Ludouic. Miranda post. man. Pralat. in præst. de sacris Monialib. q. 2. & 4. Vgolin. de offic. Episcopi, cap. 21. §. 3. Bonacina de clausura, & penis eam violantibus impositis, q. 4. met ipsum d. p. 2. alleg. 102. num. 32. cum segg. Stephan. V. Veyms d. constit. 15. num. 23. cum segg.

Monialium clausuram ingredi nullus potest ad conspergendum cellas Monialium, aut alia loca aqua benedicta in die Sabbati sancti, aut quolibet alio tempore, vt per Aldan. d. tit. num. 25. vbi refert ita resolutum per S. Congregatio. Episcopi sub die 13. Septembris 1583.

Monialis nulla energumena intra monasterij septa à quocunque Presbytero seculari, vel Regulari, etiam cōfessario exorcizetur, sed ad Ecclesiam exteriorem eiusdem monasterij, obtemperanti prius à S. Congregat. licentia, ea de causa deducatur, vel transferatur, in translatione autem huiusmodi, sicut & in actu exorcizationis, honesta persona consanguinea, vel alia mulieres prouecta ætatis, ac probæ conuersationis energumenam comitentur, exorcista sit ad actum huiusmodi ab Ordinarij approbatus, exorcizatio minori, quo fieri potest, fiat strepitu, Ecclesiæ ianuæ eo vsque occlusa remaneat, quousque exorcizatione completa ad monasteria energumena reducat. Ceterum tam in reditu, quam in accessu ad Ecclesiam, & monasterium respectiue, rectè, & sine diuerticulo tendatur, refert decissum Aldan. d. tit. 10. num. 26.

Monasterij. Quid nomine monasterij comprehendatur quando interdicitur hic ingressus, vide Fr. Emman. tom. 1. q. 46. art. 1. in fine, Coriolan. de casib. reseru. p. 2. casu 3. q. 2. num. 29. Sanchez d. lib. 6. c. 16. num. 11. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 10. num. 6. & 7. Bonacina d. tract. de clausura, q. 4. puncto 1. num. 1.

Cuiuscunque generis, aut conditionis. Reges igitur, Reginas, Imperatores, Imperatrices, aliaque cuiuscunque dignitatis personas non posse monasteria Monialium ingredi probabiliter dici posse censet Bonacina d. puncto 1. num. 4.

Contra Fr. Emman. tom. 1. q. 48. art. 1. & Sanchez d. cap. 16. num. 3. existimantes Regibus, Reginis, Imperatori, & Imperatrici filijs, ac filiabus, eorum interdictum non esse ingressum in monasteria Monialium.

Sexus. Fœminas non posse monasteria Monialium sine licentia ingredi, resolut Bonacina d. tract. de clausura, quæst. 4. puncto 1. num. 3. & monasteria Monialium ingredi deinceps non permittit mulieribus secularibus, ne quidem fundatricibus, aut donatricibus ad breue, vel ad longum tempus, etiam si à Sede Apostolica specialiter hoc eis esset indultum, cum Pauli V. Constitutione de anno 1612. edita, id fuerit in genere reuocatum, vt per Sel. d. cap. 8. num. 30.

Non incurrere excommunicationem in hoc cap. 49. comminatum, quæ absque vlla Superioris licentia monasterium ingreditur animo habitus Regularis assumendi, & profitendi, resolut Sanchez d. lib. 6. cap. 16. num. 74.

Vtrum autem interdictus sit hic ingressus Moniali ex legitima licentia egressæ à suo, vt transferatur in aliud monasterium, vide Llam. in methodo curat. in append. §. 11. ad fin. Sanchez d. cap. 16. num. 9. & 10. Bonacina d. puncto 1. num. 5.

Mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum salutem timet, si extra culpam sunt, quadiu iustam causam timendi habuerint, debere, si sunt in monasterijs, tolerari, in posterum verò huiusmodi mulieres non debere recipi, referunt decissum Zerol. p. 1. verb. *moniales*, §. 12. Campan. d. e. 16. num. 30. Fr. Emman. in collect. priuileg. tom. 2. pag. 521. Ego ipse d. alleg. 102. num. 66. in med. me citato Bonacina d. quæst. 4. puncto 3. nu. 17. Stephan. V. Veyms d. constit. 15. num. 34. pag. 155.

Si mulier aliqua venerit in suspicionem marito, quod timet ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debere permitti, vt possit

ut possit ingredi monasterium Monialium, si modò constitutiones monasterij non repugnant, & accedat consensus superiorum Abbatis, & Monialium, & causa cessante ingressus debere inde exire, & si semel exierit nunquam postea in idem monasterium ingredi posse; & teneri ad clausuram, sicut alias Moniales sine ancillis, &c. referunt decimum Zerol. d. verb. Moniales, §. 12. Fr. Ioannes à Cruce d. cap. 5. dub. 2. conclus. 3. in fine, Campan. loco proxime citato, Ego ipse d. num. 66. in fine.

52. Mulieres nuptas in monasterijs Monialium recipi non debere asserit Lodou. Mirand. de sacris monialib. q. 2. art. 6. conclus. vnic. ubi refert reiectam fuisse à sacra Congregatione petitionem cuiusdam Comitissæ, quæ propter quandam infirmitatem à suo marito volebat separari, & cum tribus filiabus ingredi quoddam Monialium monasterium, refero Ego ipse d. nu. 66. in fine. Et si fuerint intra septa monasterij sine licentia Sedis Apost. sunt expellenda, secundum Stephan. VVeyms d. constit. 15. num. 34. in princ. pag. 155.

53. Viduas, quæ vitis mortuis honestatis causa se contulerunt in monasterium, modò sint bonæ existimationis, & famæ, legibusque Monialium pareant, tolerari debere; de cætero tamen nullas huiusmodi viduas recipere debere, nisi Moniales fieri vellent, decimum referunt Ludou. Miranda d. art. 6. conclus. vnic. Campan. d. cap. 16. nu. 30. vers. & respectu, & num. 31. vers. tandem, Lezana d. c. 25. nu. 28. & 30. Tambur. d. disp. 24. q. 14. num. 3. Nouar. verb. educatio, num. 1. 3. Ego ipse d. alleg. 102. num. 67. & me citato in illo loco Homobon. de Bonis in examine ecclesiæ tract. 9. quæst. 31. in fine. resolucentes etiam non posse Episcopum dare licentiam viduæ ingredi volenti, ac in habitu laicali permanere, etiam si toto tempore vitæ suæ illic degeret, nec amplius inde exire vellet, vide Stephan. VVeyms d. constit. 15. num. 32. & 33. pag. 155.

54. Non posse præstari matribus licentiam ingrediendi monasteria Monialium, etiam ad inuisendas filias morti proximas, referunt decimum Zerol. p. 1. verb. Moniales, §. 8. vers. secundò, Quarant. d. verb. monasteria Monialium, vers. sed an liceat, pag. mihi 453. Fr. Ioan. à Cruce d. c. 5. dub. 2. conclus. 3. not. 3. Fr. Emman. tom. 1. q. 46. art. 11. Fr. Ludou. Miranda de sacris monialib. q. 2. art. 8. Ego ipse d. alleg. 102. nu. 68. Lezana d. cap. 25. num. 31. Tambur. d. disp. 24. quæst. 17.

55. *¶ Vel acatui furis.* Infantes discretionem carentes admitti posse ad claustra Monialium, nec illas eos admittentes incurere aliquam excommunicationem, cum nec ipsi ad peccandum incitare possint, resoluunt Nauarr. commento 4. de Regular. num. 59. Henric. in sum. lib. 13. c. 42. §. 3. in commento lit. S. Gambar. de casib. referu. cap. 15. cas. 6. num. 37. fol. 147. Sorb. verb. ingressus num. 2. Llam. in methodo curat. in append. §. 8. Corduba 1. q. 69. Azor. d. lib. 13. cap. 8. q. 5. Aloyf. Rice. in praxi rerum fori ecclesiæ, decis. 648. in 1. edit. aliis resol. 344. num. 6. in 2. edit. Ludou. Miranda d. q. 2. art. 1. concl. 1. Fr. Emman. tom. 1. q. 46. art. 1. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 10. num. 2. Sanch. d. lib. 6. cap. 16. ex nu. 8. Ego ipse d. alleg. 102. num. 32. Granada in 1. 2. D. Thoma controu. 7. tract. 3. p. 1. disp. 6. sect. 5. Hieron. Roderic. in compendio q. Regul. resol. 26. num. 7. Diana moral. resolut. part. 3. tract. 2. resolut. 67. vers. nota tertio, Lezana in summ. q. Regul. cap. 25. num. 24. Tamburin. de iure Abbatissar. disp. 22. q. 4. & me citato Bonacin. d. tract. de clausura quæst. 4. puncto 1. nu. 5. aduertentes Concilium in præsentem excludens omnes cuiusvis ætatis, loqui de habentibus vsum rationis, & de illis, qui ad peccandum mouere possunt, ut sunt fatui, qui licet intrando non peccent, peccant tamen Moniales eos admittentes. Contra Comitul. respons. moral. lib. 6. q. 19. nu. 6. & q. 22. existimantem Moniales puerum, puellamve infantem intra monasterij septa recipientes, esse excommunicatas, quem sequitur Sel. d. cap. 18. num. 18. referens sacram Congregationem Episcoporum sic censuisse in Cremen. 12. Februarij 1585.

56. Pueros igitur septennies præsumendos vsum rationis adeptos, ac proinde comprehendi sub hac prohibitione, secus si nondum septennies, tenent Sanch. d. c. 16. num. 7. Bonacin. d. punct. 1. num. 6.

57. *¶ Sine Episcopi.* Episcopum, aut eius Vicarium generalem speciale mandatum habentem in monasterijs sibi

subiectis auctoritate ordinaria, in alijs verò Summo Pontif. subiectis delegata auctoritate posse concedere facultatem ingrediendi Monialium monasteria, referunt decim. Armend. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religion. num. 109. Bonacin. d. quæst. 4. puncto 2. num. 2. Tambur. disput. 23. q. 1. num. 3. & quæst. 2. num. 1. Nouar. in lucerna Regul. verb. licentia, num. 3. Ego ipse d. allegat. 102. num. 38.

Prouisorem à Capitulo nominatum posse in monasterijs sibi subiectis huiusmodi licentiam, concedere, tenet Fr. Ioan. à Cruce d. cap. 5. dub. 2. conclus. 3. num. 1. quem refero Ego ipse d. allegat. 102. num. 38. in fine.

59. Præfectam Monialium posse huiusmodi licentiam concedere in casibus repentinis, si Episcopus longè absit, tradunt Fr. Emman. tom. 1. q. 46. art. 2. in fine, Campan. d. cap. 16. num. 20.

60. *¶ Vel Superioris.* Facultatem ingrediendi monasteria Monialium Regularibus subiecta pertinere ad earum superiores Regulares, quorum est Monialibus clausuram indicere, non verò ad Episcopos, tenent Nauarr. d. commento 4. num. 60. Llam. in method. curat. in append. §. 5. & 6. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 4. cap. 23. num. 6. Azor. p. 1. lib. 13. c. 8. q. 7. Fr. Emman. tom. 1. q. 46. art. 2. Ludou. Miranda d. q. 2. art. 2. Campan. d. rubr. 12. cap. 16. num. 31. Sanch. d. lib. 7. cap. 16. num. 13. Soar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 1. cap. 10. num. 12. Laurent. de Peirinis in constit. sui Ordinis Minim. tom. 2. constit. 6. Pij V. num. 29. & in formul. lit. M. cap. 3. num. 3. Lezana d. cap. 25. num. 25. Tambur. disp. 23. q. 1. nu. 6. Andr. Victorcel. de origine & claus. Monial. pag. 31. Ego ipse d. alleg. 102. num. 40. & 41. me citato Bonacin. d. quæst. 4. puncto 2. num. 3.

Contra Læi. Zech. de Republ. ecclesiæ, tit. de Regularib. cap. 3. num. 5. & Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Moniales, §. 8. vers. quarto, existimantes Episcopum posse hanc facultatem concedere in monasterijs, quæ Regularibus subiecta sunt.

Vnde sub decreto Concilij in præsentem includi Episcopos ingredientibus Monialium monasteria sibi non subiecta, sine superioris licentia in scriptis, resoluunt Nauarr. d. nu. 39. ad med. vers. quartus, Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 393. num. 5. & 20. Ego ipse d. allegat. 102. num. 42. Tambur. de iure Abbatissar. disp. 24. quæst. 9. nu. 1. vers. & signanter. Et ideo Episcopi extra propriam, & in aliena diocesi commorantes non possunt accedere, nec ingredi Monialium septa sine licentia Episcopi prohibentis ne quis accedat ad monasterium Monialium, ut per Aldan. in compend. Canonie. resolut. lib. 3. tit. 25. num. 8. ubi testatur sic resolutum in Tannen. 10. Maij 1631.

Si auctoritate Pontificia monasterium cuidam soli peculiari Prælato conuentuali subiectum esset, non posse Generalem, aut Prouincialem licentiam ingressus in id monasterium concedere, quod nullam iurisdictionem in illud habeant, at posse dum visitant inquirere, an Prælati ille iuste vsum fuerit hac facultate, tradunt Fr. Emman. tom. 1. quæst. 47. artic. 5. Bonacin. d. tract. de clausura q. 4. puncto 2. num. 4. Sanch. d. cap. 16. num. 16. ubi subdit propter eandem rationem idem dicendum esse de Episcopo, respectu clerici secularis, cui soli monasterium illud subderetur.

Abbatissam non posse facultatem ingrediendi monasterium concedere, tenent Nauarr. commento 4. de Regularib. num. 59. vers. tertio, Azor. part. 1. lib. 13. cap. 8. q. 6. Fr. Emman. tom. 1. quæst. 46. art. 2. vers. obserua, Sanch. d. lib. 6. c. 16. num. 22. Bonacin. d. quæst. 4. puncto 2. num. 5.

Superiorem tamen iuste posse licentiam generalem concedere Abbatissis, aut Confessorijs, concedenda huius ingressus facultatis in casibus frequenter occurrentibus, ne passim Episcopus, seu Prælatus Regularis, qui non tam præ manibus habentur, adiri debeant, tenent Fr. Emman. d. q. 46. artic. 2. prop. fin. plures apud Sanch. d. c. 16. num. 23. Bonacin. d. puncto 2. nu. 5. vers. hoc tamen. Contra Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 10. num. 14.

65. Fratribus Minoribus interdictum esse in sua regula ingressum absque speciali Summi Pontificis licentia ad monasteria Monialium, aduertunt Fr. Emman. d. quæst. 46. art. 3. in princ. Sanch. d. cap. 16. num. 17. & 18. Ludou. Miranda

- tanda de sacris monialib. *quest. 2. art. 3. conclus. 1.* Bonacin. *d. puncto 2. num. 7.* hinc inferentes Cardinalem Episcopum, aut alium habentem privilegium ingrediendi monasteria. Monialium cum socijs, quos secum assumere voluerit, non posse Fratres Minores eligere; excipiunt tamen Fratres Minores rogatos à Prælatis curam Monialium habentibus, ut sibi opem in eo ministerio ferant.
66. Ad ingressum etiam in sanctæ Claræ, & Conceptionis monasteria Ordini Minorum subiecta præter casus in eorum Monialium regula exceptos, exigit Sedes Apostolica licentiam, tenent Ludou. Miranda *d. quest. 2. art. 3. Sanch. d. cap. 16. num. 20.* Bonacin. *d. puncto 2. num. 6.*
67. *p. Licentia.*] Debere esse specialem, & non sufficere generalem, tenent Sanch. *d. lib. 6. cap. 16. num. 28.* Miranda *de sacris monialib. g. 2. art. 2. ad fin.* Bonacin. *d. quest. 4. puncto 3. num. 1.*
68. Et primo actu finiri resolvunt Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fore ecclesiasticarum resolut. 545. in 2. edit. Sbroz de offic. vicar. lib. 2. g. 2. 11. Salas de legib. disp. 17. sect. 13. num. 62.* Azor. *part. 1. lib. 5. cap. 23. g. 3.* Vgolin. *de offic. Episcopi part. 1. cap. 21. §. 3.* Salas de legib. *disp. 17. sect. 13. num. 62.* Diana *moral. resol. tract. 2. de dub. Regul. resol. 38.* Tambur. *de iure Abbatiss. disp. 26. g. 1. num. 2.* Ego ipse *d. alleg. 102. num. 59.* Contra Bonacin. *dict. puncto 3. num. 8.*
69. Et exteri, di ad socium obtinentis, observant Fr. Emman. *tom. 3. g. 6. art. 2.* Galet. *in margarita casuum conscientie, verb. licentia.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fore ecclesiasticarum, decis. 649. in 1. edit. alias resolut. 632. in 2. edit.*
70. *p. In scriptis obtemperata.*] Licentiam autem istam ingrediendi inscriptis obtineri voluit Tridentina Synodus, ut maiorem haberet Superioris scribentis deliberationem, & quoad ingredientem certiorum datae licentiae probationem, ut advertit Stephan. Vveymys *d. confit. 15. num. 2. pag. 152.* Victorel. *de origine & clausura Monialium, §. an ad eundam culpam.* Tambur. *de iure Abbatissar. disp. 20. quest. 6.* Ego ipse *d. alleg. 102. num. 28. vers. verum hac licentia, & num. 57. in fine.* secundum novissim. Lugdun. impress. Diana *moral. resolut. p. 3. tract. 2. resolut. 129.* Nullatenus igitur sufficere tacitam Superioris licentiam, quæ ex scientia, & patientia eorum facile contradicere potentium colligitur, nec oretenus, & verbis expressis concessam asserunt Confert. *in privileg. Mendic. tit. 20. cap. 6.* Sanchez *d. cap. 16. num. 29. cum segg.* Bonacina *d. puncto 3. num. 2.*
71. Vnde hanc licentiæ solemnitatem, ut in scriptis concedenda sit, ita obligare, ut lethalis culpa sit eam omittere, pœnaque contra ingredientem sine licentia imposita incurritur, etiam si causa ingressus legitima sit, atque à legitimo Superiore oretenus concessa, resolvunt Sanchez *dict. cap. 16. num. 31.* Bonacina *d. puncto 3. num. 3.*
- Contra Ludou. Miranda *de sacris monialibus, g. 3. art. 2. ad fin.* & alios existimantes scripturam necessariam non esse quando causa ingressus clara est.
72. Si repentina superveniat necessitas, quæ aditum ad Superiorem non permittat, licitum videri ad monasteria ingressum sine licentia in scriptis obtemperata, quia hic casus per episcopum exceptus videtur, alioquin repentinæ necessitati consultum non esset, asserunt Nauarr. *commento 4. de Regularib. num. 60. vers. quarto.* Azor. *part. 1. lib. 13. cap. 8. quest. 3.* Fr. Emanuel. *tom. 1. quest. 46. art. 2. ad fin.* Sanchez *d. c. 16. num. 34.* Bonacina *d. quest. 4. puncto 3. num. 2. vers. dixi,* qui duo ultimo loco citati addunt in casu repentinæ necessitatis, quæ aditum ad Superiorem non permittit, pro obtinenda vilo modo licentia, prædictam licentiam ab Abbatisa petendam esse, si tempus vacet ad illam petendam.
73. *p. Sub excommunicationis pœna, &c.*] Ingredientes claustra Monialium, sine licentia Episcopi, vel superioris, ut supra, in scriptis obtemperata pœnam excommunicationis incurrere per hunc text. tenent Bonacin. *d. tract. de clausur. quest. 4. puncto 5. num. 1.* vbi num. 2. *vers. observat,* subdit huiusmodi excommunicationem in hoc cap. comminatum non esse reservatam, additque præsumentes ingredi monasteria Monialium prætextu facultatum à Summo Pontifice, Legato, Episcopo, vel alijs concessarum ante Motum proprium Gregor. XIII. incip. *Vbi gratia,* incurrere ipso facto excommunicationis pœnam, à qua nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolutionis beneficium obtineri nequeat.
- Quæ quidem reservata excommunicatione non comprehendit, nisi intrantes ex præsumptione, & prætextu licentiarum ab Episcopis, vel Superioribus concessarum sine sufficienti ratione, & causa, vel à Summis Pontificibus iam reuocatarum, intrantes verò sine tali facultate incurrere tantum censuram comminatum in hoc cap. quæ cum non sit reservata, aboleri posse ab Episcopo, ex cap. *nuper, de sent. excomm. tenent Llam. in method. curat. in append. §. 13.* Soar. *de censur. tom. 5. disp. 22. sect. 6. sub num. 11.* Fr. Emman. *tom. 1. quest. 48. art. 2.* Sayr. *de censur. lib. 3. cap. 31. num. 10.* Zerol. *p. 1. verb. Moniales, §. 8.* Ludou. Miranda *de sacris monialib. g. 2. art. 12. concl. 1. & 2.* Campan. *d. rub. 12. cap. 16. num. 24.* Ego ipse *d. alleg. 102. num. 34. me citato Bonacin. d. quest. 4. puncto 5. num. 4.*
- Contra Nauarr. *in man. c. 27. num. 105. excomm. 61. & commento 4. de Regular. sub num. 62. vers. quarto.* Quarant. *verb. monasteria Monialium, vers. amplia dictam constit. Azor. d. lib. 13. cap. 8. quest. ult.* Ludouic. Beia *respons. casuum conscient. part. 1. casu 3.* Coriolan. *de casibus reseru. part. 2. cas. 3. num. 40.* existimantes sub dicta excommunicatione reservata, comprehendit etiam intrantes septa monasterij non habentes licentiam.
- Reservata excommunicatione non affici illum, qui facultatem ingrediendi habet, sed non ingreditur prætextu facultatis, perinde se gerens, ac si illam non haberet, resolvunt Nauarr. *d. commento 4. num. 62. notab. 4.* Sanchez *d. cap. 16. num. 30.* Bonacin. *d. quest. 4. puncto 5. num. 5.* vbi num. 6. subdit ingredientem prætextu facultatis inualide concessæ non affici, reservata illa excommunicatione Gregorij XIII. sed Concilij Tridentini in præsentia, & num. 7. addit eum qui tempore ingressus confingeret se habere aliquam facultatem ingrediendi claustra Monialium, obtentam post præfatum Gregorij XIII. Motum, non affici reservata illius excommunicatione, sed Concil. Trident. & num. 8. subijcit, quod ingrediens Monialium cœnobia, prætextu facultatum, putans sibi licitum esse ingressum, non incidere in excommunicationem reservatam.
- De censuris, & pœnis contra eos, aliquem in monasteria Monialium ingredi faciunt, permittunt, vel admittunt, vide Fr. Emman. *tom. 1. quest. 47. art. 3.* Fr. Ludou. Miranda *de sacris monialib. quest. 2. art. 12. conclus. 3.* Sanchez *dict. cap. 16. num. 83. cum segg.* Bonacina *dict. questione 4. puncto 6.*
- p. Dare autem tantum Episcopo, vel Superiori licentiam, &c.*] Licentiam ingrediendi Monialium monasteria dare tantum potest Episcopus, in monasterijs scilicet sibi subiectis, ut tenent citati supra à num. 65. Nauarr. *in cap. statum. 19. g. 3. num. 60.* Fr. Emman. *quest. Regul. tom. 1. g. 46. art. 2. nam in non sibi subiectis superior illorum debet licentiam concedere, ut ex Sanchez resolut. Ioan. Sanchi. in select. disp. 50. num. 25. vers. deinde,* vbi advertit quod licet Concilium in præsentia dicat hanc licentiam dandam fore tantum ab Episcopo, praxis quotidiana testatur illam posse Episcopum committere Vicario, qui causam ingrediendi examinat, & si sufficientem esse reperit, licentiam præstet, & citat Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. c. 16. num. 14.* Fr. Emman. *d. art. 2. & alios.* De licentia ad exeundum vide supra num. 45. Episcopos, & Superiores Prælatos, visitationis gratia, seu alterius rei necessarii posse ingredi Monialium monasteria sibi subiecta, dummodo intrent pro tam vigenti necessitate, pro quanta ipsi ad intrandum licentiam possint dare alijs, tradunt Nauarr. *conf. 9. incip. An Episcopus, de statu Monachor. in novis Hieron. Llam. in methodo curat. in append. §. 7.* Fr. Emman. *tom. 1. g. 45. art. 5. in princ.* Azor. *d. lib. 13. cap. 8. g. 9.* Sanch. *d. lib. 6. c. 16. num. 25.* Ludou. Miranda *d. g. 2. art. 14. conclus. 1. & 2.* Steph. Vveymys *d. confit. 15. num. 24. pag. 152.* Ego ipse *d. alleg. 102. num. 43. & colligitur ex d. Confit. incip. Dubijs,* Gregorij XIII. vbi imponuntur pœne contra Prælatos omnes, tã seculares, quam Regulares, absque necessitate monasteria sibi subiecta ingrediētes, de quibus agunt Aloyf. Ricc. *in d. praxi fore ecclesiasticarum resolut. 544. n. 3. in 2. edit.* Sanch. *d. c. 16. ex n. 98.* Bonac. *d. punct. 4. num. 11. cum segg.*

78. *In casibus necessarijs.* Facultatem ingrediendi claustra Monialium concedi non posse, nisi ob causam necessitatis monasterij, seu Monialium manifestam, cui aliter commodè occurrere non possit, quam ingressu exteriorum in monasterium, tenet Bonacina d. quest. 4. puncto 4. num. 1.
79. Illi, qui licentiam ingrediendi cœnobium Monialium obtinuit ex causa, quæ suberat tempore concessionis licentiae, sed tempore ingressus cessauit, non esse tutum in conscientia ingrediendo, resoluit Bonacina d. puncto 4. num. 19. vbi num. 20. tenet eum, qui licentiam obtinuit ex causa, quam falsò narrauit superiori, non posse licite ingredi si tempore ingressus iusta causa superueniat, & num. 21. subdit non esse licitum ingressum si superior conficius erat nullitas causæ, & nihilominus licentiam concedere voluit.
80. Obtenientes licentiam ingrediendi ex causa si ingrediantur pro libito & sine necessaria causa, adhuc incurtere ipso facto excommunicationem Papæ reservatam per d. confit. Gregorij XIII. incip. *Vbi gratia*, obseruant Pfaffec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 55. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Monialis, pag. mihi 174.
81. Necessitatem, de qua Concilium in practicas verbis, & Gregor. XIII. in d. Confit. incip. *Vbi gratia*, loquuntur, non esse accipiendam physicè pro strictissima necessitate, sed moraliter, tradunt Fr. Emman. d. g. 46. art. 4. Ludouic. Miranda d. g. 2. art. 4. concl. 2. Campan. d. rubr. 12. c. 16. num. 25. Sanch. d. c. 16. num. 40. Ego ipse d. alleg. 102. num. 48. me citato Bonacin. d. puncto 4. num. 2. obseruantes minorem causam requiri in concedenda licentia feminis, quam viris, matri, aut forori, quam alijs, & minorem causam sufficere ad ingrediendum in loca statim post clausuram iam existentia, quam ad loca interiora.
82. I. Iustam causam Confessario subesse, dum alicuius Monialis confessionem ex præcepto regulæ, vel ex peculiari ipsius deuotione, aut consolatione excepturus est, quam commodè ad fenestellam audire non potest, vt si Monialis sit furda, aut ob infirmitatem decumbat in lecto, tradunt Fr. Emman. tom. 1. quest. 47. art. 4. Ludouic. Miranda d. quest. 2. art. 7. Sanch. d. cap. 16. num. 45. Ego ipse d. allegat. 102. num. 49. me citato Bonacin. d. quest. 4. puncto 4. num. 4. Addit Sanch. eod. cap. 16. num. 46. Sacerdotem Religiosum semper posse dum monasterium ingreditur cum vno socio ingredi, & num. 47. subdit, in ijs casibus, in quibus Sacerdos cum socio, cuius opera indiget, ingredi potest, necessariam non esse peculiarem pro socio licentiam, sed sufficere licentiam ipsi Sacerdoti explicite concessam. Et probabile est Confessarium posse intrare clausuram non solum quando regula confiteri præcipit, sed etiam quoties infirma dixerit se indigere Sacramento Pœnitentiæ, Portel. in dub. Regul. verb. clausura Monialium, num. 9. Villalob. in summ. tom. 2. tract. 35. diff. 47. num. 4. Diana p. 4. tract. 2. resol. 67. ver. notandum.
83. II. Medicum causa grauis infirmitatis cum necessitas exegerit posse ingredi; dummodo non absque duobus socijs de familia monasterij introducat, nec ab inuicem intra monasterium separentur, asserunt Campan. d. c. 16. nu. 27. ver. & cum in secunda. Tamburin. d. disp. 24. g. 6. Ludou. Miranda d. g. 2. art. 7. concl. vnic. ver. quintus casus. Ego ipse d. allegat. 102. num. 52. & 53. vbi obseruo minimè requiri, quod sit Doctor, aut graduatus, & num. 54. idem dico de minore, siue tonsore, dummodo antea Medicus sanguinis emissionem determinauerit expedire, & necessarium esse, & quod hæc licentia Medicis, Chirurgis, & operarijs concedi solita singulis quibusque tribus renouari debeat, resoluit Sel. in select. canon. cap. 18. num. 28. asserens sic fuisse decum per S. Congregat. Regul. in Cameracens. 27. Martij 1588.
84. III. Licitum esse superiori cum decenti comitatu à Gregorio XII. præscripto in d. Confit. incip. *Vbi gratia*, ingressum causa visitandi officinas, Conuentus cellas Monialium, seu dormitorum, suppellectilem, & edificium construendum, aut minans ruinam, dicunt Llam. in d. append. §. 7. Sanch. d. cap. 16. num. 54. Ludouic. Miranda d. quest. 2. art. 14. Ego ipse d. allegat. 102. num. 6. me citato Bonacin. d. puncto 4. num. 6.

IV. Licitum esse introire pro aliquo opere exercendo, quod commodè extra monasterium fieri non potest, veluti si sint fabricatores, fabri lignarij, molitores, putearii, & putatores, & alij artifice ad res necessarias, tradunt Llam. in d. append. §. 6. Ludouic. Miranda d. conclus. vnic. ver. septimus casus est. Campan. d. cap. 16. num. 26. Ego ipse dicta allegat. 102. num. 54.

V. Baiulos iustam ingressus causam habere, dum aliquod onus in monasterium deferendum est, quod à Monialibus commodè portari nequit, tenent Llam. in d. append. §. 6. Ludouic. Miranda d. quest. 2. art. 17. sub fin. Sanch. d. c. 16. num. 16. Bonacin. d. puncto 4. num. 8. vbi intelligi modò baiuli aliquid portent in utilitatem monasterij. Tamburin. d. disp. 24. quest. 6. num. 6. & quest. 7.

VI. Licitum esse superiori ingressum in monasterium ad electionem Abbatis, quoties magna subordinationis suspicio est, seu quoties electio canonicè fieri non potest, nisi ipse in Monasterium ingrediatur, resoluit Nauarr. d. commento 4. num. 59. Fr. Emman. tom. 1. quest. 46. art. 5. ad fin. Ludouic. Miranda d. tract. de sacris monialibus, quest. 2. artic. 15. conclus. 3. Sanch. d. lib. 6. cap. 16. num. 50. Ego ipse d. allegat. 102. num. 46. me citato Bonacin. d. puncto 4. num. 7. Consecratio autem, & benedictio Monialium fieri potest in Ecclesia exteriori, Monialibus illis tantummodo adhibitis, quæ erunt necessaria, Sel. in selectis canon. c. 12. nu. 25. vbi refert decum in Hieracop. 27. Iunij 1627.

VII. Intra monasterium licite intromitti posse feminas in obsequium & famulatum Monialium, dummodo sint honestæ vitæ, & à monasterio non egrediantur, attestantur Fr. Emman. tom. 1. quest. 47. artic. 7. & 8. Campan. d. rubr. 12. c. 16. num. 28. Sanch. d. c. 16. num. 66. Ludouic. Miranda d. quest. 2. art. 5. concl. 2. & art. 9. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 10. num. 20. Ego ipse d. allegat. 102. num. 61. & me citato Bonacin. dict. puncto 4. num. 10. multipliciter declarantes.

Collectori Portugaliæ licet licentiam concedere Monialibus introducendi mulieres in monasterio pro earum seruitio, ita Sel. d. cap. 18. num. 25. attestans sic decidisse sacram Congregationem Episcoporum in Vlixoben. 31. Ianuarij 1615.

Ancilla laica non datur in communi Monialibus S. Clara, ex eodem Sel. d. loco, vbi refert sic resolutum per eandem S. Congregat. in Tarentina 12. Aprilis, & in Fogliugen. 22. Nouembris 1619.

Ancilla non datur pro educandis, ex eod. Sel. d. cap. 18. num. 29. vbi dicit decum ab eadem sacra Congregat. in Neapolitana 12. Martij 1619.

VIII. Licitum esse puellam ingressum in monasterium Monialium educationis gratia, tradit Quarant. d. verb. monasteria Monialium, pag. mihi 449. Zerol. part. 1. verb. Moniales, §. 10. Pfaffec. in simili praxi Episcop. part. 2. cap. 3. nu. 57. Campan. d. cap. 16. nu. 28. ver. secundus, Azor. d. lib. 1. c. 8. quest. 4. Fr. Ioan. a Cruce d. cap. 5. dub. 2. prope fin. Fr. Emman. tom. 1. quest. 46. art. 10. Ludouic. Miranda dict. quest. 2. artic. 6. Sanch. d. lib. 6. cap. 16. ex num. 61. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 10. num. 21. Ego ipse d. allegat. 102. num. 62. me citato Bonacin. d. puncto 4. num. 15. Marcel. Vulpe in d. praxi iudic. fori Eccles. cap. 4. num. 16. Gauant. in man. Episcop. verb. Monialium educatio, Lezana in summ. quest. Regul. cap. 25. num. 29. Andr. Victorel. de origine & clausura Monial §. de puellis secular. pag. 42. Tamburin. de iure Abbatis. disp. 1. quest. 1. num. 2. cum seqq. & in eodem monasterio plufquam duæ sorores educationis causa permitti possunt, Sel. d. cap. 12. num. 45. vbi ita refert decum in S. Congregat. Episcop. & Regularium.

Et huiusmodi puellas causa educationis in monasterijs recipi non posse minores septennio, & maiores vigesimo quinto, referunt decum Zerol. p. 1. verb. Moniales §. 11. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Monialis §. Aloyf. Rice. in praxi rerum fori Eccles. resol. 641. in 2. edit. Ego ipse d. allegat. 102. num. 64. Stephan. V. Veyms d. confit. 15. num. 30. Lezana d. cap. 25. num. 29.

Postquam verò præterijt tempus viginti quinque annorum, intra quod illic morari cœdeditur ex causa educationis, si statim puella non egrediatur, nec ipsam, nequamuis aliam excommunicationem, aut censuram incurere,

- curre, sed posse Episcopum terminum constituere, intra quem eligat puella virum velit Monialis fieri, aut à monasterio egredi, decifum referunt Franc. Leo in *thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 16. num. 54. Campan. d. e. 16. num. 29. Ego ipse d. allegat. 102. num. 65. me citato Bonacin. dict. puncto 4. num. 16. Tamburin. d. disput. 1. quest. 2. num. 9. Nouar. in Lucerna Reg. verb. educatio 9.*
95. Conditiones autem necessarias ad puellas in monasterio Monialium educationis gratia collocandas referunt Quarant. Fr. Ioan. à Cruce, & Piasce. *locis proximè citatis*, 19. *de visitat. lib. 2. cap. 18. num. 28. cum segg. Bonacin. d. num. 15. Ego ipse d. allegat. 102. num. 63. Tamburin. d. disput. 1. q. 2.*
- Prima est, vt monasterium consueuerit huiusmodi puellas recipere. Secunda, vt non sint supra numerum praefixum. Tertia, vt adfit consensus Abbatissae, & aliarum Monialium, & superioris licentia. Quarta, vt vestitu honesto, & virginibus conueniente, vtantur. Quinta, vt ancillas, secum non adducant. Sexta, vt existant in loco separato à dormitorio Monialium, & à loco in quo Moniales operibus manuum vacare consueuerunt. Septima, vt è monasterio non egrediantur, & semel egressae nequeant iterum admitti, nisi forte Moniales fieri velint. Octaua, quod quilibet semestri eis anticipata soluantur portio pro alimentis. Et circa septimam conditionem aduertit Stephan. VVeyms *d. confit. 15. num. 32. in fine* sacram Congr. certisfisse quòd licentia dari debeat puellis, quae educationis gratia in monasterijs degunt exeundi ad balnea curanda valetudinis gratia, iisdemque permitti redire iterum ad idem monasterium, si recta à balneis eò se recipiant cum intentione obseruandi conditiones, quae prius fuerunt praescriptae.
96. Puella recipi non possunt educationis causa in monasterijs Monialium, nisi praecedat omnium consensus singulariter praestitus, & non est standum simpliciter relationi Abbatissae, vt per Sel. *d. cap. 18. ex num. 28. qui asserit ita resolutum per S. Congreg. Episcop. in Amelien. 4. Ianuarij 1608.*
97. Moniales in earum monasterijs puellas educationis causas, nisi eadem monasteria capacia, & pro dictis puellis educandis loca particularia destinata, & constituta sint, retinere, & respectiue recipere non possunt, ex Sel. *d. loco, vbi refert decifum ab eadem S. Congregat. in S. uerini 16. Ianuarij 1615.*
98. IX. Iudicem, aliosque viros posse monasterium ingredi ad expellendum malefactorem, qui non vult inde exire, tradunt Fr. Emman. *tom. 1. quest. 47. artic. 4. ad fin. vers. nec huius obstat. Sanchez d. cap. 16. num. 7. & seg. Bonacin. dicto puncto 4. num. 13.*
99. Supradictos omnes ex iusta causa monasteria ingredientes, grauiter peccare contra obligationem claustrae, & censuris affici, si finito ministerio, cuius causa ingressi sunt, statim non egrediantur, tenent Bonacin. *d. puncto 4. num. 22. Breuiter tamen imorantem in inuiscendis officinis, non solum à mortali, verum etiam à veniali excusari, resoluunt Fr. Emman. tom. 1. quest. 47. artic. 11. Molles. in summ. tract. 7. cap. 20. num. 42. Ludouic. Miranda d. quest. 2. art. 20. Sanchez d. cap. 16. num. 69.*
100. Omnibus tam laicis, quam Clericis, & Regularibus interdictum esse à iure communi ad Monialium monasteria accedere, illaque frequentare, per cap. *porcuoso, de statu Regul. lib. 6. & cap. monasteria, de rit. & honest. cleric. tradunt Zerol. part. 1. verb. Moniales §. 7. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 393. num. 16. cum segg. Bonacin. d. tract. de clausura quest. 3. puncto 4. Lezana d. cap. 25. num. 36.*
101. Collocutoria communia in monasterijs Monialium, retineri debent in loco claro, & aperto, vt Moniales alloquentes ab omnibus commodè perspicere valeant, ac in eorumdem Collocutoriorum ianua nil permittatur, quo intus villo modo claudi valeat, vt per Sel. *d. cap. 18. num. 35. vbi refert decifum à Sac. Congregat. Episcop. in Fauentina 7. Martij 1617.*
102. Contra Religiosos accedentes ad monasteria Monialium impositam esse penam priuationis officiorum, vocis actiuae, & passiuae ipso facto incurrenda, patet ex decreto S. Congreg. Iulij Sixti V. edito de anno 1590. quod refert Bonacin. *d. puncto 4. num. 3. vbi num. 4. tenet praedictum decretum sub mortali obligare, & num. 5. resoluunt Religiosum praefatis penis affici vnico accessu, & num. 6. subdit Religiosum teneri in conscientia penam priuationis vocis actiuae, & passiuae sponte subire ante sententiam iudicis declaratoriam, de hoc decreto meminit Steph. VVeyms d. confit. 15. num. 28.*
- Regulares cuiuscunque Ordinis, militiae, Societatis, vel Congregationis ad monasteria Monialium, etiam sui Ordinis ad colloquendum, siue tractandum cum eis sine sacrae Congregationis licentia particulari desuper edito decreto, accedere prohibentur. Cui prohibitioni etiam subiacent milites Regulares Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani, & praeter penas in praedicto decreto contentas, incurrunt etiam peccatum mortale, & ab huiusmodi penis non possunt absolui, nec rehabilitari ab alijs, praeterquam à Sede Apostolica, aut sacra Congregatione, quibus tamen non subiacent Regulares accedentes ad monasteria puellis, vel mulieribus secularibus inibi degentibus loquendi causae, nec etiam comprehenduntur supradicto decreto litteras ad Moniales mittentes, quamuis tam huiusmodi Religiosi, quam Moniales sint debite corrigendi, ac puniendi à superioribus, quibus in delinquentes huiusmodi competit iurisdic-tio, vt per Sel. *d. cap. 18. num. 40. vbi refert sic fuisse decifum per sacrae Congregat. Episcop. sub die 22. Augusti, & 7. Septembris 1605. De hoc decreto, & illius materia, vide Bonacin. de clausura quest. 2. puncto 4. num. 3. Coriolan. de casibus referuat. part. 2. casu 3. num. 42. Campan. d. cap. 16. num. 43. vers. Illustissimi, Laurent. de Peirinis tom. 2. privileg. Minior. in cons. 6. Pij V. num. 36. Lezana in summ. quest. Regul. cap. 25. num. 37. vers. quod decretum. Diana moral. resol. part. 1. tract. 10. resol. 22. Tambur. de iure Abbatissar. disp. 25. quest. 5. Laurent. de Franchis de controuers. inter Episcop. & Regular. pag. 225.*
- Regulares cuiuscunque Ordinis, aut Congregationis existant, quotiescunque absque sacrae Congregationis licentia Moniales alloqui reperti fuerint, carcerentur, eorumque superioribus, iuxta sacri Concilij decretum puniendi consignentur, qui superiores deinde sacram Congregationem, ac Ordinarium de executione certiores reddant, Sel. *d. cap. 18. num. 41. vbi attestatur sic fuisse resolutum per eandem sacram Congregat. in Fauentina 7. Martij 1617.*
- Vicarius Fratrum absque Apostolicae Sedis licentia Moniales alloquens in penas in decreto generali contentas incidit, dummodo idem Vicarius in Prioris absentia eiusdem Prioris Officij munus non obeat, Sel. *d. cap. 18. num. 43. vbi dicit decifum ab eadem sacra Congregatione sub die 1. Septembris 1617.*
- Nouissime per sacram Congregationem Concil. Tridentin. speciali decreto sub dat. 12. Kalend. Decembris 1623. de mandato S. D. N. Urbani VIII. concessum fuit Episcopis, vt licentiam dare valeant Religiosis alloquendi Moniales seruatis certis regulis, & conditionibus ibidem expressis. Regularis absque legitima licentia accedens ad monasterium Monialium Regularibus subiectarum, ibique in loco colloquijs destinato cum Moniali colloquens, potest stante dicta constit. sel. rec. Gregor. X V. à diocesano Episcopo, tanquam Sede Apostol. delegato coerceri, & puniri, ita Sel. *d. cap. 18. num. 50. vbi refert decifum de anno 1624.*
- Subcollector, absque Ordinarij licentia alloquens cum Monialibus potest excommunicari, vt per Sel. *dict. cap. 18. num. 51. vbi attestatur resolutum in Hipporegion. 13. Maij 1628.*
- Monialium patres, ac fratres, & filij, vt easdem alloquantur in temporibus non prohibitis, licentijs non indigent, ex Sel. *d. cap. 18. num. 54. vbi ait decifum 15. Ianuarij 1616. & 15. Martij eiusdem anni.*
- Regulares adeuntes monasteria Monialium absque Episcopi licentia non incidunt in penam excommunicationis, quam Episcopus suo edicto proposuit, si Regulares habent ex privilegio non posse ab Episcopis excommunicari, & alias sic excommunicati non possunt absolui à suis superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc

hanc absolutionem reservauit; ita plures, quos refero Ego ipse d. alleg. 102. num. 73. quibus addo Marcel. Vulp. in d. praxi cap. 4. num. 8. Lezana d. cap. 25. num. 35. Tamburin. d. disp. 25. quest. 9. & me citato resoluit Bonacin. d. puncto 4. num. 8. ubi obseruat Religiosos hoc tempore alloquentes Moniales absque licentia, etiam si alloquantur in monasterijs Regularibus subiectis, puniri posse ab Episcopo, ex Bulla Gregorij X. V. de exemptorum privilegijs incip. *Inferuabili*, sub dat. 9. Februarij 1622.

110. Constitutione Provincialis Mediolanen. stante quod alloquentes cum Monialibus puniantur, dubitatum fuit, an alloquentes sine licentia cum Monialibus exemptis possint puniri ab Episcopo, & etiam ipsae Moniales exemptae? fuit resolutum non posse puniri Moniales exemptas, vt testatur Sel. in sel. Canon. cap. 30. num. 12. sub die 8. Augusti 1621.

111. An autem scribens litteras Moniali, & mittens, incidat in praefatam censuram communitam ab Episcopo aduersus euntes in monasteria Monialium? Negant Aloyf. Ricc. in praxi aures res. 65. Ego ipse d. allegat. 102. ex num. 81. & me citato Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 11. cap. 3. quest. 3. sup. 2. Tamburin. d. disp. 25. quest. ultim. & illustrif. D. meus Rodericus a Cunha in comment. ad cap. reatum 33. sub num. 8. diff. 81. ubi etiam differit, an incurrat excommunicationem, qui sub illius poena prohibitus est ne ad Moniale scribat, si tamen scribendo, epistola non peruenit ad illam. Aduertit tamen Stephan. V. Veyms d. constitut. 15. nu. 27. pag. 153. Moniales nihil dare, nihil accipere posse absque Superioris licentia, & consequenter non posse dare nec accipere litteras, aut dona, cum nullum habeant arbitrium, sed dependeat ipsarum voluntas a voluntate Superioris per spontaneam abdicationem, nisi aliquid datum, vel missum fuerit loco elemosynae, & litterae respexerint vtilitatem monasterij.

112. Praedictam censuram per statutum, aut edictum Episcopale ipso iure aduersus adeuntes monasteria Monialium, & cum illis alloquentes, comprehendere etiam accedentes ad monasteria exempta Monialium subdita Regularibus, qui non subsunt iurisdictioni Episcoporum existentia intra suam diocesim, resoluit Roland. a Valle consil. 33. num. 32. vol. 3. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 393. num. 22. & seq. Campan in diuer. iuris Canon. rubr. 12. c. 16. num. 45. Ego ipse d. allegat. 102. num. 75. & me citato Bonacin. d. tract. de clausura quest. 3. puncto 4. num. 1. prope fin. latet Lauret. de Franchis d. loco pag. 228. cum seqq.

113. Facultatem concedendi licentiam adeundi ad colloquium cum Monialibus Regularibus subiectis spectare ad ipsos superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitime praecipita, vt huiusmodi licentiae, etiam quoad monasteria, quae Regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & superiore Regulari coniunctim obtinerentur, referunt Quarant. d. verb. monasteria Monialium, vers. hinc tangenda, pag. 453. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 54. Armendar. in addit. ad recap. legum. Navarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 99. Campan d. cap. 16. num. 45. Ego ipse d. alleg. 102. num. 76. & me citato Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 11. cap. 2. q. 1. in fine. Tamburin. d. disp. 26. quest. 2.

Sed re maturius considerata videtur rectius licentiam huiusmodi alloquendi Moniales Regularibus subiectas concedendam esse ab Episcopo, seu eius Vicario generali, & a superiore Regulari, cui Moniales ipsae subiectae sunt, coniunctim, ita vt idem Episcopus, seu eius Vicarius primo loco subscribat. Idem quoque seruandum videtur quoad licentiam eorum, quibus ordinarie intra septa monasteriorum eorundem Monialium ingredi necesse est, repentinis tamen casibus extremae necessitatis exceptis, in quibus licentiam alterius subscriptione roborata sufficit. Edicta vero, quibus personis secularibus ad earundem Monialium monasteria accessus prohibetur, ab Episcopo dumtaxat subscribenda & publicanda sunt. Sel. d. cap. 30. num. 14. ubi refert ita fuisse decisum per Sac. Congregat. Episcop. in Camerinen. 31. Februarij 1617.

114. De clausura monasteriorum virorum, quoad ingres-

sum seminarum in ea, vide Fr. Emman. tom. 1. quest. 48. art. 3. & 4. Fr. Ioan. a Cruce d. cap. 5. dub. 1. conclus. 1. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori Ecclesiast. res. 544. num. 8. in 2. edit. Sanch. in praecepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 17. Bonacin. d. tract. de clausura quest. 5. Lezana d. cap. 10. num. 11. metipsum d. alleg. 102. ex num. 85. & quod horti, & prata Religiosorum monasterijs eorum contigui comprehenduntur constitutione Pij V. ita vt mulieres si in eos ingressae fuerint, absolutione indigeant, tenet Aldan. in compend. Canon. res. lib. 3. tit. 5. numer. 12. ubi refert ita fuisse resolutum in Sac. Congregat. Episcop. 13. Septembris 1583. & sacristia phoro contigua alicuius monasterij Religiosorum est sub clausura comprehensa, ex eodem Aldan. citato loco, ubi testatur ita decisum ab eadem Sac. Congregat. in Sulmonen. 10. Augusti 1615.

115. Et quia monasteria, &c. Vide Vgolin. de officio Episcop. cap. 21. in princip. num. 1. D. Hieron. Venero, y Leyua in examine Episcoporum lib. 6. cap. 21. num. 13. Zetol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Moniales §. 17. ubi refert decisum, ista translationem faciendam esse ad aliud monasterium, eiusdem Ordinis, & hoc quando immineret scandalum, vel propter supereminentem aeris pestilentis causam, & quod monasterij translatio debet fieri simul cum introitibus, & redditibus, quos illud habebat, eleganter Stephan. V. Veyms d. constitut. 15. num. 47. ubi ait ideo Tridentinam Synodum monasteria Monialium, quae ruri in pagis, & extra mœnia vrbs, vel oppidi constituta sunt intra vrbes, vel oppida frequentia reducenda censuisse, quia saepe sine custodia sunt exposita malorum hominum praedae, & alijs facinoribus, & concludit his verbis. Vnde Moniales, quae habent monasteria excursio- nibus piratarum, vel aliorum malorum hominum exposita, omnino reduci debent ad vrbes, vel oppida clausa, adeo vt receptum sit ex eodem decreto Concilij ipsos Ordinarios tanquam Sedis Apostol. Ordinarios (etiam si istam auctoritatem specialiter non expresse- rint Concilium) sic ad vrbes & oppida cogere, & transferre posse monasteria etiam exempta, & Sedi Apostol. immediate subiecta. Neque vero tunc solum transferri debent, quando malorum hominum periculis sunt exposita; sed tunc etiam quando superuenit alia finalis causa ex contagio, vel aere infecto; quemadmodum Episcopo Nolano per Congregationem Interpp. pri- dem rescriptum fertur, vt Monialibus Collegij Nolani petentibus transitum ad aliud monasterium sub eadem regula propter pestilentem quandam aquae defluxum ex vicino monte benigne deberet annuere, si ita esset. Imò vero translatio monasterij faciēda si illi imminet scandalum publicum, sed tamen quando ex tali causa sit, non facile ad aliud quam eiusdem Ordinis monasterium id fieri debet, & redditus monasterij sic translati applicari debent monasterio, ad quod fit translatio, non etiam applicare possunt in aliam causam similem, &c. Haec tenus Stephan. V. Veyms d. loco.

117. Et translationem fieri debere in aurora, vt à paucis Moniales conspici possint, atque à personis graubus, & honestis, & sanguine eis proximioribus coniunctis deducantur, asserit decisum Armendar. in addit. ad recapit. legum Navarrae lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 100. quem refero Ego ipse d. allegat. 102. num. 26.

118. Moniales ab vno monasterio non transferunt loco- rum Ordinarij, aut superiores Regulares in monasteria recenter erecta pro nouitium in eo introducenda- rum institutione, nisi obtenta à Sede Apostolica, vel à sacra Congregatione speciali facultate, ita Aldan. d. tit. 5. num. 14. ubi testatur sic resolutum à sacra Congregat. Episcoporum in Tortonen. 27. Maij 1603. quia Monialium translatio Apostolica Sede inconlulta minime fieri potest, ex eodem Aldan. d. tit. 5. num. 15. ubi refert decisi- sum per eandem sacra Congregat. in Barchinonen. 10. Aprilis 1615.

119. Moniales transferri non possunt in monasteria noui- ter erecta, nisi eadem monasteria, auctoritate Aposto- lica, extructa fuisse prius consisterit, ipsaque prauia- visitatione earundem Monialium capacia, eisque accom- modata, atque ita absoluta reperta fuerint, vt cæmen- Gg tarijs

tatis, alijsve fabris nulla aedificationis causa in ipsa postea ingre diendi necessitas relinquatur, Aldan. d. tit. 5. n. 18. ubi testatur ita fuisse decum in Vindobon. 17. July 1615. *Inuocato etiam auxilio, &c.* Vide Stephan. V. V. cymis d. consil. 15. num. 11. pag. 147. ubi dicit quod ad hoc ut ma-

ioris efficaciam hoc decretum haberetur, voluit eadem sancta Synodus ut contradictores, & inobedientes per censuras Ecclesiasticas, aliasque poenas appellatione postposita compescerentur, inuocato etiam ad id in casu necessitatis auxilio brachij secularis.

Superiores quicumque eligantur per vota secreta, alijs electio nulla sit.

CAPUT VI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Suffragia secretò in rebus gravibus ferri debent.
- 3 Votare secretò maiorem libertatem ad votandum habet.
- 4 Electio non desinit esse secreta propter puram, & simplicem ostensionem schedulae.
- 5 Offensio vnius schedulae non officit secretae electioni.
- 6 Electio reputatur secreta, & Canonica si electi fuerint à superioribus aliqui, qui vota omnium eligentium recipiant.
- 7 Abbatissarum in electione possunt vota per Episcopum cum Vicario oretenus accipi.
- 8 Electio erit nulla si in Bullis confirmationis exprimerentur nomina eligentium.
- 9 Eligentes per schedulam aliquo patenti signo signatam faciunt electionem non secretam, & peccant mortaliter.
- 10 Capitula permitti non debent ut fiat aliquid ex quo publicari possint nomina eligentium.

- 11 Praesidentes Capituli non possunt precipere scrutatoribus ne recipiant suffragia ultra certum numerum, &c.
- 12 Electio vti non secreta quibus casibus sit nulla.
- 13 Procuratores legitime constituti ad eligendum non excluduntur, dummodo non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona.
- 14 Electio dicitur Canonica quamuis quis electorum ante scrutiniū dicat se velle eligere hunc, vel illū.
- 15 Electio Regularium ita debet fieri per vota secreta, ut non possit fieri per viam compromissi, aut inspirationis.
- 16 Electio Abbatissae facta per vota non secreta per ignorantiam huius decreti non valet, nec Episcopus potest dispensare.
- 17 Electio irrita est si aliquis contra huius decreti constitutionem electus fuerit.
- 18 Vota an sufficiant quod sint secreta, absque alia forma.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium & Abbatissarum, atque aliarum Praepositarum, quo omnia recte, & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districtè praecipit omnes supradictos eligi debere a per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendae constituere, aut voces & suffragia absentium supplere. Si vero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis existat, facultatesque super his concessa, eo ipso abrogata censeantur, & si in posterum alia concedantur, tanquam surreptitia habeantur.

1. **V**ide Nauarr. consil. 1. in antiq. alias consil. 9. in nou. de electione, Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 4. Quarant. in summ. Bullarj verb. Abbatissa, Fr. Emman. g. regular. tom. 2. quæst. 51. art. 6. & 8. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Abbatissa § 6. Azor. in sit. moral. part. 1. lib. 13. c. 10. quæst. 2. Franc. Leo. in thesauro fori Ecclesiast. part. 1. cap. 4. nu. 32. & seq. Aloyf. Rice. in collectan. decis. part. 4. collect. 751. & in decis. curia Archiepiscop. Neapolitan. decis. 197. part. 4. Nicol. Garc. de benef. part. 5. cap. 4. num. 183. cum seqq. Molfes. in summ. tract. 6. cap. 16. num. 153. Hieron. Venero, y Leyua in examine Episcop. lib. 6. cap. 18. num. 11. cum seqq. Duran. decis. 232. num. 1.
2. **a. Per vota secreta.** Quando igitur de rebus grauibz inuenda erunt suffragia, eadem secretò ferantur, ut sine timore quisque quod senserit libere loquatur, ut ait Octau. Frangip. in direct. Ecclesiast. discipl. tit. de decanis collegiatis Ecclesiarum num. 32. votare enim secretò minus inconuenientum, & maiorem libertatem ad votandum Christiane habere, quam votare publicè, tradunt Bobadil. in sua Politica lib. 3. cap. 7. num. 38. Cur. Philip. part. 1. § 1. num. 22. & quamuis in actibus capitularibus de iure non requiratur, quod vota praestarentur secreta, expediret tamen quod in omnibus votaretur secretò, obseruant Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 185. & Castelin. in ad d. tract. de elect. pag. 495.
4. **Puram, & simplicem ostensionem schedulae secretò**

factam ab aliquo ex electoribus ad effectum, ut videat quem ipse elgat, non tollere quin electio subsequens immediate sit secreta, tradit Nauarr. consil. 7. in antiq. alias 4. in nou. de elect. Fr. Emman. in summ. part. 1. cap. 102. nu. 4. Castelin. in tract. de elect. cap. 4. num. 3. obseruantes eo casu electionem esse irritam, & nullam, quando electorum vota, culpa, & dolo totius, vel maioris partis Capituli publicarentur, vel quando manifestatio vnius, vel plurium votorum est realis causa, vel presumptiua rationabiliter, quod electio sequatur in hanc, vel illam personam particularem ex vi illius ostensionis.

Vnde ex hoc decreto colligunt Nicol. Garc. de benef. part. 5. cap. 4. num. 183. & Molfes. in summ. part. 1. tract. 6. cap. 16. num. 153. quod ostensio vnius schedulae, siue fiat per malitiam, siue per errorem, dummodo non causet effectum, de quo supra, non officit secretae electioni; si tamen maior pars suffragiorum ostenderetur, esset nulla electio, ex quo ante publicationem scrutiniij electio manifestaretur contra formam Concilij in praesenti, Verum Rota in Treuer. Abbatia S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram R. D. meo Cocchino Decano, impressa per Masfobrt. in praxi habendi concursus praesud. § in princ. numer. 53. & 67. censuit electionem esse nullam, etiam si vnicuique tantum suffragium publicetur, prout refert Sigism. à Bononia de elect. dub. 31. ex num. 4.

Si electi fuerint à Superioribus aliqui, qui vota om-

num

- nium eligentium recipiant, electionem reputari secretam, & canonicam, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 189. Aloyf. Ricc. d. Neapol. decif. 197. num. 2. part. 4. Castellin. de elect. cap. 4. num. 4. Sigismund. à Bononia in simili tract. dub. 27. num. 11. Tamburin. de iure Abbatum tom. 1. diffut. 5. quest. 6. num. 8.
7. In electione Abbatissarum, vel alterius Superioriffæ posse vota singularum Monialium per Episcopum vnâ cum Vicario, vel alio viro assumpto oretens accipi, licet quatuor, aut quinque ea fiant, si hoc est iuxta formam statutorum Religionis, referunt decifum Galet. in margarita casuum conscientie, verb. Abbatissa. Nicol. Garc. d. num. 189. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. resol. 637. in 2. edit. Molfes. d. part. 1. tract. 6. cap. 16. num. 154. Castellin. d. cap. 4. num. 4. & cap. 5. num. 28. Fr. Sigism. à Bononia d. dub. 27. num. 11. Tamburin. d. diffut. 28. quest. 4.
8. Ita stricte hoc decretum esse intelligendum, vt si post electionem factam in Bullis confirmationis, seu patentibus exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla, refert decifum Castellin. d. cap. 4. num. 61.
9. Eligentes per schedulam aliquo patenti signo signatam, vt innoteat scrutatoribus, vel vni ex illis, quod talis elector eligi illum nominatum in schedula facere electionem non secretam, & peccare mortaliter, ac proinde sic electum factum de hoc certum, teneri resignare prelaturam, suum officium, vel petere à Sanctissimo confirmationem cum dispensatione, referunt decifum Laurent. de Peripis tomo 1. de Relig. subdit. & Prælat. questione 1. de obedientia, cap. 21. Castellin. dicit. capitul. 4. num. 61.
10. Aduertit Fr. Emman. quest. regular. tom. 2. quest. 52. artic. 9. intentionem Concilij in præfenti fuisse statuere, quod Capitula facerent electiones secretas in hoc sensu, id est, quod non permittant fieri aliquid, ex quo publicari possint nomina eligentium, & si tale quid factum fuerit, electio non valet, & subdit ex doctrina Nauarr. d. consil. 9. de elect. in nou. quod hoc habet locum in electione per scrutinium, non autem in electione per compromissum.
11. Vtrum autem in electione Superiorum Regularium præfens Capituli possit præcipere scrutatoribus sub precepto sanctæ obedientiæ & pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne recipiant suffragia oretens tradi solita pro aliquibus vltra certum numerum electioni insufficientem, sed eo completo dicant electoribus ad aures, prout seruari dicitur, vt dent alijs eorum vota? & an electio hoc modo celebrata sit valida? decifum fuisse de anno 1625. refert Castellin. d. cap. 4. num. 66. hanc eligendi rationem, quæ libertati electionis, ac naturali consensui aduersatur, omnino improbari, electionesque hæc tenus celebratas si scrutatores præcepto superioris obtemperantes singulorum eligentium vota non receperint, pro Canonicis non haberi.
12. Electionem esse nullam, quando aliqui ex electoribus vnica schedulam recipiunt vnico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ, vel alteri reponunt in capfula, similiter qui accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnâ quam voluerint, reponunt, alteram sciunt, quia scriba potuit reuclare talem, qui non habuit, nisi vnâ schedulam, vel talem, qui non habuit duas, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 193. Aloyf. Ricc. d. Neapol. decif. 197. num. 5. part. 4. Castellin. de elect. cap. 5. num. 25. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 31. num. 6. Rot. in Treueren. Abbatia S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram R. D. meo Coccino Decano, impressa per Massobr. in praxi habendi concursus prelat. 8. in princ. num. 69. secundum Romanam impressi.
13. Procuratores legitime constitutos cum generali mandato ad eligendum ab ijs, qui legitime impediti sunt, non excludi, demmodo non habent speciale mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, refert decifum Nicol. Garc. dicit. capitul. 4. numero 200.
14. Si quis electorum ante scrutinium verbo dicat se vel le eligere hunc, vel illum, non propter hoc tolli, quin electio sit secreta, eo quia potuit pro altera suffragium præstare, tradunt Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 196. Castellin. dicit. cap. 5. num. 26. in fine.
15. Electionem Regularium ita debere fieri per vota secreta, vt non possit fieri per viam compromissi, aut inspirationis, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 204. Castellin. de elect. cap. 7. num. 7. vers. ad quorum, Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 2. num. 7. & dub. 31. num. 14. vers. & insuper, contra Fr. Emman. in summ. part. 1. cap. 102. num. 2. & cap. 105. num. 3. & quest. regul. tom. 2. quest. 51. art. 9. in fine.
16. Electionem Abbatissæ factam per vota non secreta, per ignorantiam huius decreti non valere, nec Episcopum posse dispensare, vt valeat referunt decifum Aloyf. Ricc. d. Neapol. decif. 197. num. 7. part. 4. Molfes. d. part. 1. tract. 6. cap. 16. num. 156. Nouar. in singul. conclus. 86. num. 3. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 31. num. 10.
17. Si verò contra huius decreti constitutionem, &c. Vide Nauarr. consil. 2. num. 4. de elect. in antiqu. alijs consil. 8. num. 2. eod. tit. in nou. Fr. Sigism. à Bononia dub. 8. num. 8.
18. Vtrum autem hodie sufficiat, quod vota sint secreta ex dispositione prædicti decreti, absque alia forma? Affirmat Fr. Ludouic. Miranda in man. Prælat. tom. 2. quest. 23. artic. 15. conclus. 2. circa med. asserens dispositionem, text. in cap. quia propter, de elect. modo sublatam esse per Concilium in præfenti.
- Negant Fr. Emman. in summ. part. 1. cap. 102. num. 2. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Abbatissa, §. 6. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 13. cap. 10. quest. 2. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 27. num. 10. & 11. Rota in Meten. monasterij 5. Iulij 1621. in fine vers. Denique, coram R. D. meo Coccino Decano, & iterum in Treueren. Abbatia sancti Maximini 20. Nouembris 1624. coram eodem, impressi, per Massobr. in praxi habendi concursus, prelat. 8. in princ. num. 68. secundum Rom. impressi. merito obseruantes, quod quando disponitur, quod omnes electiones Regularium debeant fieri per vota secreta, non tamen censetur sublata forma d. cap. quia propter, sed adhuc in suo robore perseverant, sunt verba Rotæ in d. Meten. monasterij.

Monialium superior eligatur non minor 40. annis, & quæ post octo annos professionis laudabiliter vixerit, & si talis non sit in monasterio, eligatur ex alio, vt in text. vel ex eodem monasterio vna eligatur, quæ trigesimum annum compleuerit, & vnici que monasterio sit vnica superior. Et Episcopus in huiusmodi electionibus sicut & Regularis superior stent ante cancellorum fenestellam ad audienda singulorum vota.

C A P V T V I I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
3 Abbatissa, vel Priorissa esse non potest illegitima absque Papæ dispensatione, seclusis Religionum priuilegijs.
4 Bigama Monialis absque dispensatione in Abbatissam eligi non potest.

Barbos. Collect. in Consil. Trid.

Gg 2 Infa-

- 5 Infamis non potest in Abbatissam eligi.
- 6 Abbatissa in electione duas partes concurrere debet ex tripartito numero Monialium.
- 7 Abbatissa in electione dare votum non potest eorum superior in casu discordie.
- 8 Episcopus non potest dispensare in etate 40. annorum que ad Abbatissatus officium requiritur.
- 9 Electio Abbatissae minoris 40. annorum est nulla si in monasterio non deerant alie quadragenarie.
- 10 Constitutio Gregorij XII. habet locum in omnibus Monialium monasterijs quarumvis militiarum.
- 11 Abbatissa expleto officiorum suorum triennio non

possunt denovo eligi ad eadem officia.

- 12 Abbatissa soror potest succedere in officio sorori.
- 13 Monialium scrutatores in electione Abbatissarum non possunt supplere pro numero votum requisitarum.
- 14 Abbatissa non potest duobus monasterijs praefici.
- 15 Episcopus qui Abbatissae electioni praestit, claustra monasterij non ingreditur, sed ante cancellorum fenestellam vota singulorum audire & recipere debet.
- 16 Episcopus potest una cum superioribus Regularibus quoruncunque Abbatissarum electionibus per se, vel per alium interesse.

^a Concil. Carthag. 3.
Concil. Ag. c. 19. c. san-
ctimon. 20.
quest. 1.
^b Cap. inde-
nitib. de
ele. in 6.
^c Concil. A-
gat. cap. 57.
c. vnum 21.
q. 1. Concil.
Cabilonen.
cap. 12.

Abbatissa, ^a & priorissa, & quocumque alio nomine Praefecta, vel Praeposita appelletur, eligatur a non minor annis quadraginta, & quae octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni praestit, videatur, ex ijs, ^b quae in eodem monasterio annum trigessimum excefferint & quinque saltem annis post professionem recte vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. ^c & Duobus vero monasterijs nulla praeficiatur. Et, si qua duo vel plura quocumque modo obtinet, cogatur vno excepto, intra sex menses caetera resignare. Post id vero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure vacent. ^d Is vero, qui electioni praestit, Episcopus, siue alius Superior, claustra monasterij non ingreditur, sed ante cancellorum fenestellam vota singulorum audiat, vel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, vel monasteriorum constitutiones.

1. **V**ide Fr. Emman. *quest. regul. tom. 1. s. art. 3. AZOR. instit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 10. a princip. Zerolin in praxi Episcop. part. 1. verb. Abbatissa, §. 1. Piafec. in simili praxi part. 1. cap. 2. de benedict. Episcop. num. 3. pag. 71. & part. 2. cap. 3. nu. 57. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. part. 2. cap. 1. nu. 45. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 30. tract. 3. num. 166. in princip. Nicol. Garc. de benefice. part. 7. cap. 4. num. 42. & num. 71. Viuian. in praxi iurispatriat. part. 2. lib. 5. cap. 5. num. 7. cum sequentibus Zypx. in analytica postremi iuris Ecclesiast. enarrat. sub tit. de elect. num. 9. Campan. in diuersor. iuris canon. rubr. 7. cap. 6. num. 89. Molser. in summa Theologiae moralis. tract. 6. cap. 7. num. 46. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract. 12. cap. 3. quest. 15. supposit. 4. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiepisc. Neapolitan. part. 4. decis. 281. num. 3. & decis. 309. Portel. in dubijs regularibus verb. Abbatissa, ex num. 2. Nouar. in singularibus conclus. 13. 87. & 88. Hieron. Venero, y Leuia in examine Episcop. lib. 6. cap. 28. Hieron. Roderic. in compendio quaestione Regularibus resolut. 2. a numer. 1. Lauret. de Franchis in controuerf. inter Episcop. & Regular. pag. 153. cum seq. Lezana in summ. quaestione Regul. capitul. 26. Tambur. de iure Abbatissar. disputat. 28.*

Illegitimam non posse absque dispensatione Papae, seclusis Religionum priuilegijs, esse Abbatissam, vel Priorissam, tenent Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 10. in fine, Mandos. de signatura gratiae, tit. de dispensat. super defectu natal. in fine, Nauarr. in man. cap. 27. num. 201. & commento 2. de Regularibus num. 60. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 29. num. 12. Soar. tom. 5. de censur. disp. 50. sect. 5. num. 15. Sayr. in simili tract. lib. 5. cap. 11. num. 3. in fine, Flamin. Paris. de resignat. benefice. lib. 3. quest. 12. num. 11. Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de disciplin. cleric. §. 3. num. 50. Sanch. in precepta Decalogi. tom. 1. lib. 5. cap. 5. num. 19. & 20. Sigismund. a Bono-
nia de elect. dub. 72. Sanctarel. variat. resolut. quest. 40. num. 7. Ego ipse in collectan. ad c. 1. num. 7. de filijs Presbyt. Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 1. tit. 28. nu. 10. vbi refert de-
cisionem sub die 27. Aprilis 1630. electionem Monialis illegiti-
mam in Abbatissam absque dispensatione Apostolica, esse de iure irritam. Homobon. de statib. p. 1. cap. 24. Nald. in summ. verb. Abbatissa num. 2. Azeued. conf. 24. num. 8. Castelin. de elect. cap. 17. numer. 5. Tambur. de iure Abbatissar. disputat. 28. quest. 11. nouissime D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. in relect. ad cap. cum deputati. numer. 24. de india.

Contra Fr. Emman. sibi contrarium quest. regul. tom. 1. quest. 13. art. 1. Portel. in dubijs Regular. verb. Abbatissa,

num. 6. Hieron. Roderic. d. resol. 2. num. 21. Fr. Ludou. Miranda de sacris Monialib. quest. 6. art. 3. Lezana d. cap. 26. nu. 6. Diana moral. p. 3. tract. 2. resol. 101. Sel. in select. canon. cap. 29. nu. 23. vbi refert ita decum in Corduben. de anno 1582. existimantes illegitimam posse absque dispensatione Papae esse Abbatissam.

Nec solas illegitimas, sed etiam quasque, quae virgines non sunt, excludi ab Abbatissa, seu Priorissa officio, per cap. inuenculas 20. quest. 1. & cap. 2. 1. quest. 7. tuncur Mandos. de signatura gratiae, tit. dispensatio pro corrupta statim in princip. & §. seq. in addit. ad Lp. allegat. 60. litt. N. Sel. de benef. p. 4. quest. 7. num. 7. Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 29. num. 13. Vivald. in candel. aureo, part. 3. cap. 5. nu. 13. in 2. edit. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 54. art. 3. Lauer. var. lucubr. tom. 1. tit. 4. c. 24. num. 10. Castelin. de elect. cap. 17. nu. 5. 14. & 17. Diana d. p. 3. tract. 2. resol. 99. Lauret. de Franchis vbi supra pag. 158. in resp. ad 6. Lezana d. cap. 26. nu. 5. Sel. in select. Canon. cap. 29. num. 8. vbi refert resolutum per S. Congregat. Episcop. in Saranen. 15. Iulij 1616. pariter resoluentes in hoc solum Pontificem posse dispensare.

Contra Sanch. d. cap. 5. num. 22. Fr. Emman. in summ. tom. 3. cap. 3. num. 9. Portel. in dubijs regular. verb. Abbatissa, nu. 10. Soar. de Relig. tom. 4. cap. 6. num. 16. Hieron. Roder. d. resol. 2. num. 26. existimantes ad Abbatissae munus non desiderari virginitatem, nisi vbi mos esset impatiendi Abbatissis benedictionem speciem Virginum propriam, seu consecrationem.

Bigamiam Monialem absque dispensatione in Abbatissam eligi non posse per cap. 2. dist. 78. resoluunt Maiol. d. cap. 29. num. 14. Vivald. d. cap. 5. nu. 8. obseruantes quoad hunc effectum dici etiam bigamiam, quae post castitatis votum preuaticata est, refert Sanch. d. cap. 5. nu. 23. Lezana d. cap. 26. num. 7. Tambur. d. disp. 28. quest. 13.

Infamem non posse in Abbatissam eligi, resoluunt Maiol. d. cap. 29. num. 12. & 13. Vivald. d. cap. 5. nu. 11. Sanch. d. cap. 5. num. 24. extendentes siue infamia sit iuris, siue facti. Lezana d. cap. 26. num. 7. in fine. Portel. in dub. Regul. verb. Abbatissa, num. 1.

Ex tripartito numero Monialium duas partes concurrere debere in electione Abbatissae, nisi alia fuerit loci consuetudo, & si fuerint discordes, posse Episcopum nominare vnam, quam magis idoneam iudicauerit, refert decum Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 57. vers. in monasterijs quem citat Zypx. d. num. 9. vers. Abbatissae in fine, Aldan. d. tit. 28. num. 26. vbi asserit resolutum per sacram Congregationem Episcoporum in Affisten. 20. No-
uembri

Sessio XXV. de Regul. & Monial. Cap. VII. 353

- uombris 1585. Circa verò primam partem adest Rota decisio coram Duran 232. num. 3. ibi, Quod verò ultioris deducebatur in electione Abbatisse requiri duas ex tribus partibus Capituli, per text. in cap. indemnitate, §. sanè, in princ. de elect. lib. 6. domini dixerunt non esse verum, sed sufficere maiorem partem eligentium, habito respectu ad Capitulum, ut dictum est ex reg. text. in cap. quia propter 32. de elect. & in cap. dudum, cum alijs eiusdem tit. de elect. lib. 6. & clarè, deducitur ex text. in d. §. sanè, vers. verum si quis, usque ad fin. Nauarr. cons. 5. de elect. & in specie Miranda in man. Pralat. Regul. tom. 2. q. 23. art. 27. conclus. 2. & idem in tract. de Monial. q. 7. art. 4. Anton. Cuch. in 1. maior. Canon. lib. 4. tit. 1. ar. 291. Rodrig. 10. 2. q. Regul. q. 55. art. 4. qui ibidem art. 1. in princ. dicit hoc idem cauum esse in statutis Ordinis Cisterciensis. Neque obstat text. in d. §. sanè in princ. quia quod ibi dicitur de duabus partibus, procedit ad effectum, ut electa à duabus partibus possit confirmari appellatione remota, etiam si à minori parte contra eius personam defectus obijciatur: non ut autè propterea electio à maiori parte facta nō teneat, quia aliter text. ille esset sibi contrarius in d. vers. verum. Miranda de monialib. & Cuch. ubi supra. Hactenus decisio, cui tamen videtur aduerfari alia eiusdem Rotæ apud Tamburin. post tom. 3. de iure Abbatis dec. 17. num. 5.
7. In casu discordiæ inter Moniales volentes eligere, non posse superiorem ipsarum, aut scrutatorem dare votum in electione Abbatisse, vel Priorisse refert decisum Laur. var. lucubr. tit. 4. cap. 24. num. 42.
8. Non minor annis quadraginta. Vide Hieron. Roderic. de resol. 2. num. 5. Tamburin. d. diff. 28. q. 2. num. 4. Laurent. de Franchis ubi supra pag. 154. in resp. ad 1. Lezana d. cap. 26. num. 3. Rota apud eundem Tamburin. post tom. 3. sui tract. de iure Abbatis dec. 17. n. 2. Circa quanti aetatem non posse Episcopum dispensare, refert decisum Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 102. resoluunt. Azor. in 1. moral. part. 2. lib. 6. cap. 5. q. 9. Nicol. Garc. d. cap. 4. num. 71. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. dec. 309. num. 9. part. 4. Sigism. à Bononia de elect. dub. 62. nu. 6. Nouarr. in singularib. concl. 13. num. 2. ubi num. 3. contra Garc. citato loco tenet, quod prædicti quadraginta anni non requiruntur completi.
9. Electio Abbatisse, quæ aetatem 40. annorum requisitam non habebat, si in monasterio non deerant aliæ Moniales quadragenariæ atque habiles, licet non adeo idoneæ, sicut electa, est nulla, ita Aldan. d. tit. 28. num. 11. referens sic fuisse decisum in Viterbien. 16. Maij 1623.
10. Constitutio Gregorij XIII. super mutatione officij Abbatisse, ac Priorisse Monialium in Italia existentium, singulis quibusque triennis, obseruari debet in omnibus Monialium monasterijs quarumvis militiarum, etiam Hierosolymitanorum, Aldan. d. tit. 28. num. 12. dicens sic fuisse resolutum per sacram Congregationem Episcop. sub die 22. Maij 1604.
- Abbatissa, aut Priorissa expleto officiorum triennio non possunt denuò eligi ad eadem officia, absque Sedis Apostolicæ, aut sacre Congr. licentia, prout asserit decisum Aldan. d. loco.
- Abbatissa soror potest succedere in officio sorori, si Canonice eligatur, dummodo non adfit aliquod impedimentum legitimum circa eius personam, vel prohibeatur per constitutiones Ordinis, ita Aldan. d. tit. 28. num. 15. ubi refert decisum ab eadem S. Congreg. in Vlixbonen. 19. Aprilis 1619.
- Monialium scrutatores in electione Abbatisarum, & aliarum superiorum, non possunt supplere pro numero votum requisitarum in huiusmodi electione, seu in casu discordiæ. Aldan. d. tit. 28. num. 20. ubi asserit resolutum sub die 24. Maij 1621.
- ¶ Duobus verò monasterijs nulla præficiatur. Vide Flam. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. q. 18. num. 40. ubi num. 43. subdit Abbatissam non posse præfici, & habere duo monasteria, etiam si vnum habeat in titulum, aliud verò in commendam.
- ¶ Is verò, qui electioni præest Episcopus, &c. Vide Nauarr. in cap. statuimus 19. q. 3. num. 59. Franc. Leo d. part. 2. cap. 1. num. 46. Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 46. art. 5. Fr. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 5. dub. 2. conclus. 3. notab. 3. (prop. fin. Fr. Ludou. Miranda in man. Pralat. tom. 2. q. 2. a. 15. conclus. 3. & q. 7. art. 3. conclus. 3. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 16. num. 50. Hieron. Venero in examine Episcop. lib. 6. cap. 28. num. 7. & 8. metipsum de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 102. num. 46. obseruantes, quod si Prælati prudenter iudicent non posse fieri canonicè dictam electionem ipsis non intrantibus ob inquietudinem Monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas suborte, aut ob alias iustas causas à superioribus prudenter arbitrandas, tunc solum licet poterunt prædicta ingredi monasteria, ibiq. ipsarum Monialium vota audire.
- Nouissimè Gregorius XV. fel. rec. in sua constit. de exemptorum priuileg. incip. Insuperabili, sub dat. 9. Februarij 1622. circa hanc materiam electionis Abbatisarum statuit in hæc verba. Ac similiter possit Episcopus una cum superioribus Regularibus quarumcunque Abbatisarum, Priorissarum, Præfectorum, vel Praepositarum eorundem monasteriorum quocunque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, absque ulla tamen ipsorum monasteriorum impensa. Hactenus dicta constitutio, super qua postea sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium Concil. Trid. interpretum censuit ius confirmandi Abbatisas, minime fuisse Episcopis per eiusmodi constitutionem attributum, quam quidem declarationem originalem præ manibus habui, impressamque vidi in Typographia Cameræ Apostolicæ de anno 1624.

Monasteria Sedi Apostolicæ immediatè subiecta deputent personas quolibet triennio, quæ liberè statuant, & deliberent, ac visitent, & si negligentes fuerint, suppleat Metropolitanus Prouinciæ.

C A P V T VIII.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Capitulum generale triennale si non conuocauerint Regulares à quibus ad id sint compellendi.

Monasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicæ, protectione, ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam constitutionis Innocentij III. in 2 Concilio generali, quæ incipit: In singulis ibiq. certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. a Quod si in his negligentes fuerint, liceat Metropolitanò, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quod si infra limites vnius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem, possint duarum, vel trium prouinciarum monasteria vnâ facere congregationem. Ipsi autem cōgregationib. constitutis illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præfides, vel Visitatores eandem habeat auctoritatem in sue cōgregationis monasteria,

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Gg 3 ac

a Cap. in singulis de statu monach.

ac regulares in eis commorantes, quam alij Praesides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturque suæ congregationis monasteria frequenter visitare: & illorum reformationi incumbere: & ea observare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint: Episcopus, in quorum diocæsis loca prædicta sita sint, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

V Ide Navarr. commento 3. de Regular. num. 3. vers. sexto, & in cap. statum 19. quest. 3. num. 22. vers. quarto, Hieronym. Venero, y Leyua in examine Episcoporum lib. 6. cap. 21. num. 7. nouissime Stephan. Veyms in constitutiones 24. ex lure antiquo desumptat, & per Concil. Trid. in nouas, constit. 14. pag. 125. cum seq. ubi dicitur innouari cap. in singulis Regnis, de statu monach. per hoc decretum Concilij, & vnum ac alterum diuersimodè declaratur.

Quod si in his negligentes, &c. Regulares, qui ob Prælatorum negligentiam, Capitulum generale trinennale

non conuocauerint, à Metropolitano Prouincia, ubi monasteria eorum sunt, ad id compellendos esse; Vn verò illo ipstante, ne dum se in Congregationem redegerint, nec Capitula triennalia fuerint, Episcopis ordinarijs loci tanquam à Sede Apostolica ad id delegatis, subijci per hunc textum consuluit Nauarr. consil. 83. de Regularib. in antiq. alijs consil. 18. de statu Monachor. in nouis, & tenent Sayr. in floribus decis. sub illo titulo de Regularib. decis. 89. Hieronym. Venero dict. libro 6. capitul. 8. num. 12.

Monasteria Sanctimonialium Sedi Apostolicæ immediatè subiecta ab Episcopis locorum gubernentur.

C A P V P IX.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Moniales Sedi Apostolicæ subiectæ ab Episcopo sunt gubernandæ spirituali gubernio, sed non temporal.
- 3 Administratores bonorum temporalium Monialium quis deputare valet.
- 4 Officiales, & ministri monasteriorum Monialium

- quibus qualitatibus eligendi,
- 5 Moniales in refectorio communi concedere, & in loco etiam communi laborare debent.
- 6 Monialibus non committitur clauis custodiae sanctissimi Sacramenti,
- 7 Reliquiæ non in monasterijs Monialium, sed in exterioribus Ecclesijs asseruari debent.

3 Cap. cognouimus. 28. q. 1.

Monasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorū sancti Petri, vel sancti Ioannis, vel alijs quomodocunque nuncupentur, ab Episcopis tanquam dictæ Sedis delegatis gubernentur, non obstantibus quibuscumque. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel ab alijs regularibus reguntur, sub eorum cura & custodia relinquuntur.

1. **V** Ide de materia Hieronym. Venero, y Leyua in examine Episcoporum lib. 6. cap. 21. num. 5. Stephan. Daltin de potest. Episcop. & Abbatum, cap. 30. num. 6. Non possunt hæc monasteria exempta visitari à Capitulo, Sede vacante Abb. in cap. cum olim num. 3. & ibi Felin. num. 3. ad fin. de maiorit. & obediens. Rota in Burgen. turis visitandi 1. Iulij 1596. coram Orano.
2. Moniales Sedi Apostolicæ subiectas ab Episcopo esse gubernandas spirituali gubernio, sed non temporal, refert decisum Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 2. tit. 18. 7. de Religionib. num. 92. ubi num. seq. subdit pariter resolutum per hoc decretum nullam iurisdictionem esse concessam Episcopo in monasterijs Sedi Apostolicæ immediatè subiectis, nisi in concernentibus spiritualia, in temporalibus verò nihil agere posse.
3. Ordinarij, nec Regulares, etiam in Capitulis eorum generalibus, non possunt deputare administratores bonorum temporalium Monialium particulares Religiosos cuiuscunque gradus, aut præminentie, etiam si superiores monasteriorum fuerint, vt refert decisum Sel. in

selest. Canon. 29. num. 12.

Quoad officiales, aut ministros monasteriorum Monialium, ætas nulla determinata est, sed eligendi sunt, qui morum grauitate, virtutumque ornamentis, & alijs honestis qualitatibus sunt præditi, vt per Sel. dict. cap. 29. num. 13.

Moniales in refectorio communi comedere, & in loco etiam communi laborare debent, ex eod. Sel. citato loco, qui refert ita decisum à Sac. Congreg. Episcop. in Messanen. 1. Augusti 1603.

Monialibus non committitur clauis custodiae sanctissimi Sacramenti, sed penes eum Sacerdotem semper esse debet, ad quem spectat illud administrandi cura, Sel. d. cap. 29. num. 25. ubi asserit ita resolutum ab eadem Sac. Congregat. in Valli soletuna 12. Ianuarij 1604.

Reliquiæ non in monasterijs Monialium, sed in exterioribus Ecclesijs asseruari debent, ubi de locis decentibus provideatur, vt per Sel. d. cap. 29. num. 28. qui dicit ita fuisse ab ead. Sac. Congreg. decisum in Faentina 7. Martij 1617.

Monialibus bis, aut ter in anno ab Episcopo, vel Superioribus offeratur extraordinarius Confessor. Iuxta septa monasterij non conseruetur sanctissimi Christi Corpus, sed in publica Ecclesia.

C A P V T X.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Præceptum obligatorium non est vt Moniales saltem semel singulis mensibus confiteantur.
- 3 Moniales saltem semel singulis mensibus confiteri,

- & SS. Eucharistiam suscipere debent.
- 4 Confessores in monasterijs Monialium, quæ sub cura Regularium existunt, non sunt examinandi ab Episcopo.

5 Monialibus

- 5 Monialibus etiā exemptis in certis casibus dādus est per Episcopum loci Confessarius extraordinarius.
- 6 Ordinarij ex decretis Concil. nullam iurisdictionem possunt sibi vendicare in Confessarios Monialium Regularibus subiectarum.
- 7 Confessores Monialium etiam Regularibus subiectarum tam ordinarij, quam extraordinarij hodie nō deputantur, nisi prius approbentur ab Episcopo.
- 8 Confessores extraordinarij Monialium nullatenus possunt confessiones audire, nisi prius ab Episcopo diocesano approbentur.
- 9 Nisi ante Constitutionem deputati fuerint.
- 10 Regulares ab Episcopo generaliter approbati ad confessiones personarū secularium nequaquam cēsentur approbati ad audiendas confessiones Monialium.
- 11 & approbati ad audiendas confessiones Monialium prius monasterij non possunt audire alterius.
- 12 Episcopi si amoueant confessores Regulares Monialium, non tenentur amotionis huiusmodi causam significare superioribus Regularibus.
- 13 Sanctissimum Sacramentum intra chorum, vel septa monasterij Monialium prohibetur asseruari.
- 14 Confessario Monialium certa annua merces consti-

- tui debet, & ille nihil amplius ab eis recipiat.
- 15 Confessarij extraordinarij Monialium à Religionis oneribus excusantur.
- 16 Confessarij Monialium munere fungi non potest habens curam animarum.
- 17 Confessionem Monialium sui Ordinis audire non licet Generali absque Episcopi deputatione.
- 18 Confessarij Monialium ab eis nominati non possunt remoueri nisi ex rationabili causa.
- 19 Confessarius dum Monialis infirmæ confessiones audierit celle ianua aperta remaneat.
- 20 Confessarius Monialium clausuram ingressus ad administranda sacramenta recta via eat; redeatque.
- 21 Confessarius Regularis Monialium, eiusque socius administrationis Sacramentorum, & confessionis casibus exceptis eas alloqui non possunt.
- 22 Confessario Monialium quis socius assignandus.
- 23 Confessarij Monialium post administrata sacramenta non amplius intra claustra morentur.
- 24 Moniales vigore facultatis in Bulla Cruciata concessa non possunt eligere Confessarios.
- 25 Confessionalia vbi collocanda.

Atendant diligenter Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, vt in constitutionibus earum & admoneantur Sanctimoniales^a, & vt saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant, & sacrosanc̃tam Eucharistiam fuscipiant: vt eo se saluari præsidio muniant ad omnes oppugnationes demonis fortiter superandas. & Præter ordinarium autem confessorem, alius extraordinarius ab Episcopo, & alijs superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. Quod verò sanctissimum Christi corpus intra chorum, vel septa monasterij, & non in publica Ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus, non obstante quocumque indulto, aut privilegio.

^a Clem. in agro. s. sane. de statu monach.

1. Vide Campan, in diuersorū iuris Canonico rubr. 12. cap. 16. num. 51. cum multis seqq. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. nu. 57. vers. prohiberi; Hieronym. Venero, y Leyua in examine Episcop. lib. 6. c. 26. metipsum de offic. & potest. Episcop. part. 2. allegat. 2. num. 46. cum seqq.
2. Admoneantur.] Non esse obligatorium præceptum, resoluunt Viuald. in Candel. aureo rub. de confess. nu. 41. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Moniales §. 7. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 29. num. 73. in fine. Soar. tom. 4. de Panit. disp. 36. sect. 5. nu. 7. Fagundez in quinque Ecclesia præcepta, præc. 2. lib. 2. cap. 2. num. 18.
3. & Vt saltem semel singulis mensibus, &c.] Vide Fr. Emman. quæst. regular. tom. 1. q. 62. art. 1. Soar. tom. 3. q. 80. art. 11. disp. 66. & tom. 4. disp. 36. sect. 5. num. 7. Zerol. d. §. 7. Fr. Ludou. Miranda de sacris Monialibus quæst. 10. art. 1. Mollæ in sum. tract. 7. cap. 10. num. 21. Homobon. de Bonis de examine ecclesiast. tract. 8. cap. 2. quæst. 3. Trullench in præcepta Decal. lib. 3. cap. 5. dub. 2. num. 1. Fagundez in quinque Ecclesia præcepta, præc. 2. lib. 2. cap. 2. num. 18. In Clem. ne in agro 1. §. sanè, de statu monach. præcipitur Religiosis nigri Ordinis S. Benedicti, vt singulis mensibus crimina sua confiteantur, & ideo Religiosos dicti Ordinis habentes conscientiam peccati mort. teneri singulis mensibus confiteri sub peccato mortali resoluunt post gloss. in d. Clem. Sor. in 4. disp. 18. quæst. 1. art. 3. Caiet. tom. 1. opus. tract. 5. quæst. 5. Can. in relect. de Panit. part. 5. Syluest. in sum. verb. Confessio 1. num. 4. Nauarr. in cap. placuit dub. 6. num. 122. Iacob. de Graff. in aureis decr. lib. 3. cap. 5. num. 106. licet oppositum non sit omnino improbabile, imò probabilius illud dicunt Henriquez in sum. lib. 8. de Eucharist. cap. 5. Suarez in 3. part. disp. 86. sect. 5. Filiuc. tom. 1. tract. 4. cap. 2. num. 54. Tanner. tom. 4. disp. 5. quæst. 8. dub. 5.
4. Præter ordinarium autem Confessorem, &c.] Confessores in monasterijs Monialium, quæ sub cura Regularium sunt, non esse examinandos ab Episcopo, decimum refert Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarre lib. 4. tit. 28. l. 1. §. 1. de confitendo semel in anno, num. 17. relatus per me d.

alleg. 25. num. 47. Sed sufficere si examinati fuerint à superiore Ordinis ad audiendas Confessiones Monialium, resoluunt Sorb. in suis annot. ad compend. Mendicant. verb. Moniales, vers. quod præter. Azor. in fin. moral. part. 1. lib. 13. cap. 9. quæst. 2. vers. quæres an Confessarij. Campan. d. cap. 16. num. 5. vbi asserit decimum, posse Episcopum dare Confessorem Monialibus subiectis Regularibus, quæ nulla ratione induci possunt, vt suis Regularibus peccata confiteantur, refero Ego ipse d. alleg. 25. num. 48.

Monialibus etiam exemptis in certis casibus dandum esse per Episcopum loci Confessarium extraordinarium, decimum refert Galet. in margarita casuum conscientie, verb. confessio, & verb. Monialis. Aloy. Ricc. in praxi rerum fori ecclesiast. resolut. 638. in 2. edit. Armendar. citato loco num. 17. & 18.

Nullam auctoritatem, vel iurisdictionem posse sibi Ordinarios vendicare ex decretis Concilij Trident. in Confessarios Monialium, quæ subiectæ sint Regularibus, refert decimum Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarre, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 98.

Hodie verò aliter se res habet ex nouissima constit. Greg. XV. felicitis record. de exemptorum priuilegijs, incip. Insuperabili, sub dat. Nonis Februarij 1622. in hæc verba. Confessores, verò sine Regulares, siue seculares, quomodocumque exempti, tam ordinarij, quam extraordinarij, ad Confessiones Monialium etiam Regularibus subiectarum audiendas nullatenus deputari valeant, nisi prius ab Episcopo diocesano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant, liceatque Episcopo ex rationabili causa superiores Regulares admonere, & eiusmodi Confessores admoneant, iisque superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit. Hactenus dicta constitutio.

Super

Super qua constitutione sacra Concilij Trident. Congregatio aliquas declarationes S. D. N. Urbano VIII. approbante edidit, & typis cameralibus imprimi iussit de anno 1625. & refert Aloyf. Ricc. in *decisionibus curia Archiepiscop. Neapolit. decis. 244. post numer. 12. part. 4.* in hæc verba.

8. Confessores extraordinarios Monialium nullatenus posse post constitutionem illarum Confessiones audire, nisi prius ab Episcopo diocesano idonei iudicentur, & approbentur: ordinarios verò Confessores ante constitutionis publicationem deputatos posse durante triennio ab eorum deputatione inchoando pergere in Confessionibus Sanctimonialium audiendis, absque alio examine, & approbatione Episcopi. Quod si contingat, ut eorum facultas à Sede Apostolica ultra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari.
9. Superiores Regulares electos, seu deputatos ante ipsius constitutionis deputationem, quibus alioquin facultas competeat, audiendi Confessiones Monialium sibi subiectarum, posse durante eorum officio pergere sine alia Episcopi approbatione in Confessionibus audiendis illarum tantum, quæ spontè, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui post constitutionem eliguntur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, seu dignitatibus, expleto iam tempore à constitutionibus cuiusque Ordinis, vel aliis legitime præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam posse Sanctimonialium Confessiones audire, nisi prius à diocesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.
10. Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad Confessiones personarum secularium, nequaquam ceteri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum, sed egere quoad hoc speciali Episcopi approbatione.
11. Regularem ad audiendas Confessiones Monialium unius monasterij ab Episcopo approbatum minimè posse audire Confessiones Monialium alterius monasterij.
Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro una vice audiendas haud posse pluries in vim approbationis eiusmodi illarum Confessiones audire, sed ab Episcopo toties esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit.
12. Episcopum, cui licet ex rationabili causa iuxta dictam constitutionem superiores Regulares admonere, ut amoveant Confessores Monialium, atque administratores bonorum ad earundem Monialium monasteria pertinentium, usque superioribus id facere detrectantibus, habetque facultatè prædictos Confessores, & administratores amovendi quoties, & quando opus esse iudicaverit, non teneri eiusmodi causam significare Superioribus Regularibus, sed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Episcoporum, quorum conscientiam sacra Congregatio seriò oneravit.
13. Quod verò Sanctissimum Christi, &c. Vide Fr. Enman. *quæst. regul. tom. 1. quæst. 47. art. 4.*
14. Confessario Monialium certa annua merces constitui debet, quæ iuxta morem, & qualitatem regionis victui illius sufficiat, ea denique merces monasterio in quo degit idem Confessarius, si Regularis sit, persolvatur. Cæ-

terum Ordinarij, locorum prohibeant Monialibus aliquibus pœnis, non tamen censurarum, ne ultra mercedem illam aliquid communiter, vel privatim eidem Confessori, vel alijs quibuscunque Fratribus tribuant, eisdemque Fratribus, ne à Monialibus etiam spontè oblatum, aut donatum recipiant, sub iisdem pœnis inhabeant, ita Aldan. in *compendio canon. resol. lib. 1. tit. 28. num. 10. Sel. in seloct. canon. cap. 30. num. 15.* qui referunt resolutum per S. Congr. Episcop. & Regul. sub die 29. Novembris 1605.

Confessarij extraordinarij Monialium, à monasteriorum, in quibus degunt, aut Religionis oneribus, pro eo tempore dumtaxat, quo confessionibus audiendis occupantur, excusantur, ita Sel. *dicto cap. 30. numero 16.* vbi attestatur ita decisum ab eadem S. Congr. 10. Martij 1593.

Confessarij Monialium munere fungi non potest habens curam animarum, Aldan. *dict. tit. 25. numero 11.* referens decifum ab eadem S. Congr. in *Parmen. 10. Aprilis 1615.*

Confessiones Monialium sui Ordinis audire non licet Generali absque Episcopi speciali deputatione, Sel. *d. cap. 30. num. 18.* vbi testatur ita resolutum per eandem S. Congr. sub die 13. Novembris 1627.

Confessarij Monialium ab eis nominati, non possunt removeri nisi ex rationabili causa, ex cod. Sel. *citato loco*, qui asserit ita decisum sub die 11. Julij 1626.

Confessario Monialis infirmæ Confessionem audiente cellæ ianua aperta remaneat, & ambæ comitantes ad eiusdem cellæ ianuam inorentur, ita vt & Confessarius, & infirma ab eis commodè cerni possit, ita Aldan. *d. tit. 25. num. 13.* vbi ait sic fuisse resolutum per eandem sacram Congregationem sub die 13. Septembris 1583.

Confessarius Monialium clausuram ingressus ad administranda sanctissima Sacramenta recta via, & absque diverticulo eat, redeatque, nec in aliam monasterij partem diuagetur, etiam occasione visitandi alias infirmas, quibus Sacramentorum administratio minimè est necessaria, refert decifum Aldan. *loco citato.*

Confessarius Regularis Monialium, eiusque socius confessionis, ac Sacramentorum administrationis, casibus exceptis easdem Moniales absque S. Congregationis, licentia, alloqui non possunt, Sel. *d. cap. 30. num. 19.* vbi dicit sic fuisse resolutum per eandem S. Congr. in *Nolana 21. Februarij 1617.*

Confessario assignari debet socius, qui ipsi iuxta sacre Congregationis decreta assistat, sitque ætatis ultra 50. annorum, vitæque exemplaris, sine quo monasterij septa Monialium agrotantium confessionum audiendarum gratia ingredi non potest, ex cod. Sel. *d. loco.*

Confessarij Monialium, postquam administraverint sacramentum extremæ unctionis Monialibus infirmis, atque animas earum Altissimo commendaverint, non amplius ibi morètur, sed & hortari eas ad benè moriendum alijs Monialibus sic curæ, Aldan. *d. tit. 25. num. 19.* vbi dicit ita fuisse decifum per eandem S. Congr. 13. Septembris 1583. addens Confessarios nullatenus ingredi posse monasterij Monialium septa prætextu comitandi operarios, medicos, chirurgos, vel alios.

Moniales vigore facultatis in Bulla Cruciatæ concessæ (quatenus ad eas pertineat gratia ex dicta Bulla) non possunt alios Confessarios, præter eos, qui ad audiendas ipsarum Monialium confessiones ab Ordinario approbati fuerint, eligere, refert decifum Nicol. Garc. *de benef. part. 2. cap. 5. num. 64.*

Confessionalia ex sacristijs, & locis occultis, ac remotis amoveri debent, & collocari in Ecclesijs exterioribus Monialium, vt per Aldan. *d. tit. 25. num. 16.* qui refert ita decifum ab ead. S. Congr. sub die 29. Novembris 1605. & si Moniales in hoc remittentes fuerint, interdicti debent, ex cod. Aldan. *citato loco*, vbi testatur ita resolutum ab eadem S. Congr. in *Faentina 7. Martij 1617.*

Personæ ſeculares, ſeu Regulares exercentes curam animarum perſonarum ſecularium imminet in monaſterijs virorum, ſeu mulierum, ſubieſtæ ſunt viſitationi, & correſtioni Episcoporum locorum, exceptis monaſterijs, de quibus in text.

C A P V T XI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Eccleſiæ Militium S. Ioannis Hieroſol. quibus cura animarum incumbit, in concernentibus ipſam curam Ordinario ſunt ſubieſtæ.
- 3 Rectores, ſeu Parochi in Eccleſiis S. Ioannis Hieroſolymit. curam animarum ſecularium exercentes in omnibus viſitationi, & correſtioni Episcopopi ſubſunt.
- 4 Eccleſiæ etiam Regulares, in quibus exercetur cura animarum ſecularium, in ijs, quæ ad curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, ſubſunt viſitationi Episcopopi.
- 5 Regulares exercentes curam animarum ſubſunt iuriſdictioni, & viſitationi Episcopopi in ijs, quæ ad dictam curam pertinent.
- 6 Viſitare non poteſt Episcopopus ex hoc decreto tam Abbatiam, quam loca ſibi ſubieſta, ſi Abbatia habet vtramque iuriſdictionem.
- 7 Regulares in emolumentis percipiendis ex cura animarum perſonarum ſecularium prohiberi poſſunt per Episcopopum ne excedant taxam ab eo præſcriptam.
- 8 Episcopopi in Eccleſiis Regularium, quibus non imminet cura animarum, non habent facultatem viſitandi ſacra vaſa, ſacriſtiam, Altaria, &c.
- 9 Synodo Episcopopi intereſſe non tenentur ratione parochialium exempti, qui actu exercent vtramque iuriſdictionem.
- 10 Vicarij in monaſterijs, quibus cura animarum incumbit, à quibus ponendi.
- 11 Parochia Toletana in monaſterium erecta, & vnita Ieſuitarum Collegio à quibus gubernetur.
- 12 Congregationes caſuum conſcientiæ obeunda ab exercentibus curam animarum, etiam in parochialibus Religionis Hieroſol.
- 13 Caſtra, in quibus Abbas iuriſdictionem Episcopopalem & temporalem in Parochos, & Parochianos exercet, non ſubſunt viſitationi Episcopopi.
- 14 Episcopopus poteſt procedere contra Regulares non exequentes decreta in viſitatione facta circa curam animarum, &c.
- 15 Perſonæ etiam Regulares ſubſunt immediatè Episcopis in ijs, quæ ad curam animarum, vel in dependentibus ab illa pertinent.
- 16 Episcopis licet oſtia frangere, vimque inferre ſi Regulares illis viſitantibus in caſibus ſibi permiſſis ea claudant.
- 17 Episcopopus poteſt excommunicare impediētes viſitationem etiam non adhibitis monitionibus in ipſo actu manifeſtæ violentiæ.
- 18 Curam animarum exercentes, vel illi ſe ingerentes tam Regulares, quam ſeculares etiam quomodolibet exempti, viſitationi, correſtioni, & iuriſdictioni Episcopopi ſubſciuntur.
- 19 Regulares exempti, quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, non ſubſciuntur.
- 20 Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit cura animarum perſonarum ſecularium, non licet Episcopis viſitare.
- 21 Regularis delinquens extra Sacramentorum adminiſtrationem & curam animarum non ab Episcopopo puniri poteſt.
- 22 Eccleſiæ Militum S. Ioannis Hieroſol. quibus cura animarum incumbit, in concernentibus ipſam curam Ordinario ſunt ſubieſtæ.
- 23 Episcopopus quicumque etiam exemptos ad curam animarum exercentiam conſtitutos examinare, & viſitare poteſt.
- 24 Curam animarum exercentes Regulares poni debent ad arbitrium ſuperiorū ipſorum Regularium.
- 25 Ordinarijs data facultas viſitandi perſonas exercentes curam animarum in monaſterijs, intelligitur data cumulatiuè, non priuatiuè.
- 26 Capellam exiſtente in monaſterio viſitare non poteſt Ordinarius, ſed bene poteſt viſitare perſonas exercentes curam animarum in ea.
- 27 Non habet locum in monaſterij, in quibus Abbates vtramque iuriſdictionem in Parochos habent.
- 28 Prelatus inferior habens iuriſdictionem quaſi Episcopopalem habet iuriſdictionem de qua in hoc decreto.
- 29 Curam animarum exercentes Regulares non deputantur niſi præuio examine per Episcopopum, aut eius Vicariū faciendū.

IN monaſterijs, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium: præter eas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia, & perſonæ, tam Regulares, quam ſeculares, huiusmodi curam exercentes, & ſubſunt immediatè in ijs, quæ ad dictam curam, & ſacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correſtioni Episcopopi in cuius diœceſi ſunt ſita. ^a Nec ibi aliqui etiam ad nutum amonibiles deputentur, niſi de eiſdem conſenſu, ac præuio examine per eum, & aut eius Vicariū faciendū, exempto monaſterio Cluniacenſi cum ſuis limitibus, & exceptis etiam ijs monaſterijs, ſeu locis ^e in quibus Abbates, Generales, aut Capita Ordinum ſedem ordinariam principalem habent, atque alijs monaſterijs, ſeu domibus, in quibus Abbates aut alij regularium Superiores iuriſdictionem Episcopopalem & temporalem in Parochos & parochianos exercent: ſaluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel perſonas iuriſdictionem exercent.

^a Cap. qui religioſiſſ.

Vide

1. **V** Ide Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 16. à princip. Frat. Emman. *quæst. regul. tom. 1. quæst. 36. art. 4. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 46.* Franc. Leo. *in thesauro fori ecclesiast. part. 2. cap. 18. num. 105.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori ecclesiast. decis. 736. & 608. in 1. edit. aliàs resolut. 513. & 532. in 2. edit. & in praxi aurea, resolut. 176.* Mari. Anton. *variar. resolut. lib. 1. resolut. 17. num. 3.* Fr. Mich. Agia *de exhibendis auxil. fundam. 5. versic. Abbates pag. 23.* Mendez à Castro *in praxi Luste. p. 2. lib. 2. cap. 3. num. 21. versic. nec etiam.* Campan. *in diuers. iuris canon. rubric. 12. cap. 13. nu. 51. cum segg. & num. 115.* Hieron. Venero, y Leyua *in examine Episcop. lib. 6. cap. 11. ex num. 2.* Vgolin. *de offic. & potest. Episcop. cap. 20. §. 4. & cap. 21. §. 5. Modern. de supplicat. ad Sanctiss. p. 2. cap. 15. num. 27. cum segg.* Ioan. de Solorzano *de iure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 17. num. 51. cum segg.* latè Fr. Steph. Daluin *de potest. Episcop. Abat. &c. cap. 14. per tot. & cap. 21. in fine.* Tamburin. *de iure Abbatum tom. 3. disp. 15. q. 11. numer. 45. cum segg. & num. 88. metipsum p. 3. alleg. 74. ex numer. 18.*
2. **a. Personarum Regulares.** Parochiales vnitas monasterijs, quæ iurisdictionem habent, Ordinarij visitare possunt, personas tantum quoad ea, quæ ad curam animarum pertinent. In ijs quoque Parochialibus possunt deputari à Superioribus Regularibus Capellani ad nutum amouibiles, dummodo approbati sint ab Episcopis, prout decissum refert Fr. Stephan. Daluin *d. cap. 14. num. 1. vbi num. 2. quærit an per Capellanum à Monachis in huiusmodi Parochialibus assumendum, intelligendus sit Monachus, aut Regularis, an secularis tantum.* Ecclesijs Militum sancti Ioannis Hierosolymitani, quibus cura animarum incumbit, in concernentibus ipsam curam Ordinatio esse subiectas, & ab eodem visitari posse, ex rescripto Pij V. incip. *Exposcit, sub dat. 22. Septembris 1571.* tradunt Erasmi, à Cochier *de iurisdic. ordin. in exempt. part. 2. quæst. 45. num. 11.* Piafec. *in praxi Episcop. part. 2. c. 3. nu. 46.* Vgolin. *d. §. 4. num. 2.* Aloyf. Ricc. *in praxi aurea resolut. 176.* Ego ipse *d. alleg. 74. num. 26.*
3. **Rectores,** seu Parochi in Ecclesijs sancti Ioannis Hierosolymitani curam animarum secularium exercentes, subsunt in omnibus visitationi, correctioni, & iurisdictioni Episcopi in ijs, quæ concernunt curam, & Sacramentorum administrationem, qui potest ratione visitationis procuraciones exigere, nisi in contrarium addit consuetudo, vt per Aldan. *in compendio Canon. resolut. lib. 2. tit. 8. num. 38.* vbi dicit ita decissum in Augustana 26. Iunij 1627. me citato in hoc loco Mendez à Castro *in praxi Luste. part. 2. lib. 2. cap. 3. num. 31. ante med. & Tamburin. d. tom. 3. disp. 5. quæst. 11. num. 49.*
4. Ecclesijs, in quibus exercetur cura animarum secularium, quamuis Regulares, subsunt in ijs, quæ ad curam animarum, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, vt per Sel. *in selectis Canon. cap. 112. num. 8.* vbi dicit ita decissum sub die 5. Iunij 1627.
5. Regulares exercentes curam animarum subsunt iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in ijs tamen, quæ ad dictam curam pertinent, non obstante Breui sanctæ memoriæ Pij V. sub dat. Rome 24. Martij 1567. Ita Aldan. *d. tit. 8. num. 40.* vbi dicit ita resolutum per sanctæ Congregat. Episcop. sub die 6. Februarij 1627.
6. Visitare non potest Episcopus ex hoc decreto tam Abbatiam, quam loca sibi subiecta, si Abbatia habet vtramque iurisdictionem, temporalem scilicet, & spirituales, Aldan. *d. tit. 8. num. 41.* vbi refert sic fuisse decissum in Theatina 7. Nouembris 1620. & in alia sub die 17. Iunij 1617.
7. Regulares curam animarum secularium personarum exercentes, in enolumentis legitime percipiendis prohiberi possunt per Episcopum ne excedant taxam ab eo præscriptam, Sel. *d. cap. 112. num. 11.* vbi dicit resolutum in Liman. 18. Septembris 1625.
8. Episcopi, aut alij locorum Ordinarij vigore cuiusvis decreti Concilij Trident. nullam habent facultatem quouis tempore in monasterijs, domibus, & Ecclesijs Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum secularium, visitandi sacristias,

vafa sacra, altaria, & cetera huiusmodi, aut etiam tabernaculum, seu pyxidem, in qua sanctissimum Euchari-
stia Sacramentum asseruatur, vt refert decissum Sel. *dict. loco num. 13.*

Synodo Episcopi interesse non tenentur ratione Parochialium Ecclesiarum exempti, qui actu exercent vtramque iurisdictionem, spirituales, & temporales, in Parochos, & parochianos iuxta hoc decretum, vt per Sel. *vbi supra num. 14.*

Vicarij perpetui, & temporales non possunt ab Ordinario poni in monasterijs, quibus cura imminet animarum, vel à principio, vel ratione annexionis, sed tantum à superioribus eorum, preiuncto tamen examine ipsius Ordinarij, iuxta præscriptum huius decreti, vt refert decissum Piafec. *in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 46.*

Parochia Toletana in monasterium erecta, & vnita Iuesuitarum Collegio, gubernari potest à deputato ab ipsis, modo sit approbatus ab Ordinario, vt testatur resolutum Piafec. *d. num. 46.*

Congregationes, quæ iussu Episcopi ad casus conscientia differendos habentur, obeundæ sunt ab exercentibus curam animarum, etiam in Parochialibus Hierosolymitanæ Religionis, ex Sel. *d. loco num. 20.* vbi dicit resolutum sub die 3. Martij 1598.

Visitationi, iurisdictioni, ac correctioni Episcopi non subsunt castra, in quibus Abbas iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercet, Sel. *d. loco num. 25.* vbi refert decissum in Theatina 11. Septembris 1621.

Episcopus potest Regulares in ijs, quæ curam animarum, & Sacramentorum administrationem concernunt, visitare, & examinare, & contra eos non parentes, & non exequentes decreta in visitatione facta procedere, eosque cogere ad exequendum, Sel. *dict. loco num. 28.* vbi attestatur resolutum in Camerinen. 20. Martij 1621.

¶ Subsint immediatè in ijs, quæ ad dictam curam, &c.] Vel in dependentibus ab illa, intelligunt Mari. Antonin. *d. lib. 1. resolut. 112. casu 50. prope finem.* Marc. Antonin. *de Amatis decis. 89. num. 5.* Campan. *d. cap. 13. num. 51.* Ego ipse *d. alleg. 74. num. 20.* Tamburin. *de iure Abbatissarum disp. 17. q. 3. nu. 3. in fine.* Ioan. de Solorzano *de iure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 17. nu. 51. cum seg.* Veluti si inquiratur quomodo conferretur sanctissimum Sacramentum, & ecclesiastica, ornamenta. Seraphin. *decis. 1067.* & vt Calices, & decenia paramenta ad decorem administrationis Sacramentorum prouideantur, vt refertur decissum Franc. Leo *d. part. 2. cap. 31. num. 3.* Campan. *d. cap. 13. num. 49.* Ego ipse *d. alleg. 74. nu. 18. in med. & in terminis Regularium doctrinas Indorum habentium, vide Fr. Emman. g. Regular. tom. 1. q. 36. art. 3. & 4. & tom. 2. q. 64. art. 1. Miranda in manu. Pralat. tom. 1. q. 42. art. 1. cum segg. D. Felician. à Vega Archiep. Mexican. ad cap. ceterum. 5. de iudic. num. 36.*

Licere Episcopis si dum ipsi ingredi volunt monasteria Regularium exempta ob causam prædictæ visitationis, renuant Regulares illos intrinittere ostia claudendo, illa frangere, vimque inferre, docent Innocent. *in cap. 1. versic. item alia ratione.* vbi Abb. num. 5. versic. ad secundum vero, de immunit. eccles. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 16. post num. 1.* Campan. *d. cap. 13. num. 52.* Tamburin. *de iure Abbatissarum disp. 17. q. 3. num. 4. in princ.* Ego ipse *d. allegat. 74. num. 22.*

Posteque Episcopum impediens visitationem excommunicare, etiam non adhibitis monitionibus in ipso actu manifestæ violentiæ sibi illata: pro defensione suorum iurium, resoluunt Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neapol. cap. 18.* Campan. *d. cap. 13. num. 53.* Ciarlin. *controu. forens. lib. 1. cap. 65. num. 11. & 12.* Tamburin. *d. q. 3. num. 4.*

Nouissimè Gregorius X V. felicitis recordationis in sua constit. de exemptorum priuilegijs, incip. *Inserui abili.* sub dat. Nonis Februarij 1622. circa iurisdictionem, & correctionem Episcopi in Regulares curam animarum habentes sic statuit. *Hac generali, ac perpetua vultura constitutione decernimus, statuimus, & declaramus, ut deinceps tam Regulares, quam seculares quomodolibet exempti, siue animarum*

CURAM

curam personarum secularium monasterijs, seu domibus Regularibus, aut quibusvis alijs Ecclesijs, vel beneficijs, siue Regularibus, siue secularibus incumbere exerceat, siue alias Ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis ministrent prout Episcopi licentia, & approbatione, siue quoquo modo in dicta cura exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicuius ex illis administratione de facto absque ulla auctoritate se ingerant, in his, qua eiusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnino de iurisdictioni, visitationi, & correctioni diocesani Episcopi tanquam Sedis Apostolicae delegati plenè in omnibus subiciantur. Hactenus dicta constitutio.

Super qua sacra Cardinalium Concilij Trident. interpretum Congregatio inter aliquas declarationes S. D. N. Urbani VIII. approbante, quas originales, & authenticas, & deinde in Typographia R. Camerae Apostolicae impressas vidi de anno 1623. censuit.

19. Eam nequaquam subicere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, qua Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis personis secularibus administrandis, idem Regulares delinquant.

20. Episcopis non licere in vim eiusdem constitutionis visitare Altitaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium nec loca, ubi in eisdem Ecclesijs aservatur sanctissimum Eucharistiae sacramentum, vel ubi confessiones personarum secularium audiuntur.

In vim illius constitutionis non posse Episcopos Regularibus prescribere, in certis tantum in locis, aut temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel alias illorum privilegia in Sacramentis ad ministrandis restringere, aut moderari, quod si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem constitutione sublata, post primam huius operis impressionem refert Tamburini. d. tom. 3. dist. 5. quest. 11. num. 46.

21. Et correctioni Episcopi. Regularem tamen delinquentem extra Sacramentorum administrationem, & curam animarum, non ab Episcopo, sed à suis superioribus puniri, refertur decisum Galet. in margarita casuum conscientie, verb. Parochus 3. Aloys. Ricc. d. resolut. 513. num. 2. & resolut. 522.

22. Nec ibi aliqui etiam ad nutum, &c. Quod ita ad Episcopum pertinet hac potestas visitandi monasteria tam Regularia, quam secularia circa ipsorum curam, & Sacramentorum administrationem, ut nulli, etiam ad nutum amovibiles, possint deputari nisi de Episcoporum ordinum consensu, & prout per eum, & eius Vicarium, & examinatores synodales, examine, refert Franc. Leo in thesaur. fori Eccles. part. 1. capitulo 8. numero 20. ubi subdit, quod Clemens VIII. mandavit ita servari hoc decretum, excipiendo aliqua monasteria, & capita Ordinum, non obstante constitutione Pij V. qua voluit, ut in omnibus Ecclesijs Parochialibus, in quibus cura animarum, etiam laicorum exercetur, habeant Ordinarii facultatem eius Ecclesias, & personas visitandi, accorrigendi.

Episcopum quoscunque Canonicos, & Dignitates, ac alios clericos exemptos, & non exemptos ad curam animarum exercendam constitutos quoad inhabilitatem, non obstantem quocunque privilegio, aut consuetudine in contrarium, examinare, & visitare posse, consulit Nauar. consil. 4. de tempor. ordin. in antiq. his consil. 8. de privileg. in nouis. Sayr in floribus deciss. sub illo tit. de tempor. Ordin. deciss. 5. Ego ipse d. alleg. 74. num. 19.

Curam animarum exercentes, siue seculares, siue Regulares sine, poni debent ad arbitrium superiorum ipsorum Regularium, non autem ad arbitrium Episcoporum, nisi quod examinari, & approbari prius ab eo debent, antequam ponantur, decisum asserunt Piassec. dicto part. 2. cap. 3. num. 46. pag. 182. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. 3. num. 34.

Facultas ex hoc decreto data Ordinarijs visitandi personas exercentes curam animarum in monasterijs virorum, aut mulierum, intelligitur data cumulatim, non autem priuatiue ad eam, que competit Abbati, & alijs superioribus Regularibus. Ita Rota in Pificien. iurisdictionis 15. Iunij 1590. coram Plato, & in eadem 20. Octobris 1593. coram Penia.

Si capella, in qua exercetur cura animarum, existat intra monasterium, tunc eis visitandi data Ordinatio in hoc cap. intelligitur solum respectu personarum exercentium curam animarum in capella, non autem, quod possit visitare ipsam capellam, Rota in d. Pificien. coram Plato, & in Civitaten. visitationis 1. Februarij 1594. coram Cardin. Seraph.

Hoc decretum non habet locum in monasterijs, in quibus Abbates habent vtramque iurisdictionem, Episcopalem, & temporalem in Parochos, Rot. in Maricana iurisdictionis 27. Iunij 1587. coram Robusterio, & in eadem 23. Octobris 1589. coram Comitulo, & in Legionen. sancti Facundi 19. Martij 1590. coram Cardin. Pamphilio seniore, & in nullius 11. Februarij 1594. coram eodem.

Iurisdictione, de qua in hoc decreto, in personas exercentes curam animarum, & administrationem Sacramentorum, competit etiam Ordinatio inferiori habenti iurisdictionem quasi Episcopalem, Rot. in Pificien. iurisdictionis 16. Octobris 1580. & 5. Maj 1589. coram Giffio, & in eadem 20. Octobris 1593. coram Penia, & 15. Iunij 1590. coram Plato.

Aut eius Vicarium faciendo. Vide Sbroz. de offic. Vicar. lib. 2. quest. 111. num. 9. & 10. Refert Stephan. Daluin. d. c. 14. num. 2. sacram. Congregat. censuisse quod nominatio, seu electio Vicarij spectat ad Abbatem siue Rectorem, vti que primatium, approbatio ad Episcopum, de cuius consensu Vicarius amovibilis est deputandus ad nutum; potest amoveri ab Abbatibus & Rectoribus, non autem ab Episcopo, nisi ex causa legitima atque approbata, preterquam, etiam si perpetuus esset, priuari posset.

In quibus Abbates, &c. Vide Armendar. in addit. ad recop. legum Nauar. lib. 1. tit. 6. l. 5. §. 2. num. 91. quem refero Ego ipse d. allegat. 74. num. 12. in fine.

Regulares in suis Ecclesijs publicent, & seruent censuras & interdicta emanata nedum à Sede Apostolica, sed promulgata etiam mandante Episcopo. Dies festi præcepti ab Episcopo per Regulares etiam seruentur.

C A P V T X I I.

- 1 Doctores de materia prime partis huius cap. agētes.
- 2 Privilegia iure communis concessa Regularibus celebrandi tempore interdicti an sint reuocata per hoc decretum.
- 3 Festos dies, quos in sua diocesi Episcopus seruandos præceperit, Regulares quoque seruare tenentur.
- 4 Regularium ritus festis diebus semper permanere

debent quoad Missas celebrandas.

- 5 Regulares non prohibentur dies festos & ieiunia in suis Ecclesijs annunciare.
- 6 Episcopus non potest compellere Regulares exercentes curam animarum in eorum monasterijs ad interessendum diuinis in diebus sanctorum Protectorum.

7 Regula-

7 Regulares per Episcopum compelli possunt censuris ad observantiam festorum per illum, cum approbatione populi indictorum.

8 Sed quoad octavam non possunt.

9 Iudices laici possunt penas imponere contra non observantes dies festos.

Censurae, & interdicta, nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur, atque serventur. a Dies etiam festi, quos in dioecesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, serventur.

1. **V**ide Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 62. Henric. in summ. lib. 13. cap. 42. §. 3. in fin. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. mibi 29. Fr. Ioan. à Cruce de stat. Relig. lib. 2. cap. 7. dub. 2. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. part. 1. cap. 8. num. 19. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 47. vers. censuras, Vgolin. de offic. Episcop. cap. 20. §. 3. num. 3. Campan. in divers. iuris Canon. rubr. 12. cap. 13. nu. 114. cum segg. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 210. vers. quinto. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico tract. 11. cap. 12. quest. 23. supposit. 2. §. 3. Erasim. à Cochier de iurisdic. Ordin. in exempt. part. 2. quest. 45. num. 46. Laurent. de Perinis in constitut. sui Ordinis minimor. tom. 1. constitut. 26. Leonis X. num. 33. cum sequentibus, Hieronym. Venero, y Leyua de examine Episcop. lib. 6. cap. 8. num. 13. cum segg. Laurent. de Franchis de controuers. inter Episcop. & Regular. quest. 6. vers. quinto fallit, & quest. 10. resoluit quod si Regularis sit excommunicatus à iure, potest Episcopus mandare ipsum denuntiari publicè ut euitetur. Sanch. in consil. moralibus tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 3. num. 10. late Tamburin. de iure. Abbatum tom. 3. disput. 5. q. 11. num. 53. metipsum de offic. & potest. Episcop. part. 3. allegat. 105. num. 43.

Non posse Episcopum denunciare Regulares incidisse in excommunicationem à iure, vel Apostolicis Constitutionibus infictam resoluit Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 42. num. 25. Nauarr. in lucerna Regularium, verb. interdictum num. 2.

2. **V**trum autem privilegia Regularibus concessa in cap. eum & planare, §. quod si Templarij, & in cap. ut privilegia, de privileg. & in cap. ultim. eod. tit. in 6. & in cap. alma mater, de sentent. excomm. eod. lib. & alibi ad celebrandum tempore interdicti, & admittendos laicos ad Divina eodem tempore, sint reuocata per hoc decretum, & aliud infra cap. 22.

Affirmatiuam partem constanter tuetur Nauarr. in man. cap. 27. num. 190. & latius cons. 7. de privileg. in nouis, cuius sententiam verissimam esse contendit Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 2. ex num. 278. & consultos ab Episcopo Abulenfi Illustrissimos Cardinales Concilij Trident. interpretes, ita respondisse testis est ipse Garc. ad tract. de benefic. part. 5. cap. 8. num. 87. vers. ad 8. idem asserit Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarr. lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 73. quem refero Ego ipse de officio, & potest. Episcop. part. 3. allegat. 105. num. 44.

Contra Henric. in summ. lib. 13. cap. 48. §. 1. Fr. Emman. in Bullam Cruciatæ §. 5. num. 15. & in addit. num. 13. & 35. & quest. regular. tom. 2. quest. 112. art. 1. Sayr. de censur. lib. 5. cap. 13. num. 24. & 25. Fr. Ioan. à Cruce de cap. 7. dub. 2. conclus. 2. Bonacin. de censur. extra Bull. Corna disput. 2. quest. 8. part. 14. num. 11. Fr. Ludovic. Miranda in Man. Pralat. tom. 2. quest. 37. art. 12. Homobon. de Bonis de benefic. 25. resol. 1. existimantes specialia Regularium privilegia, vt pro suis festis, vel alijs certis diebus non seruent interdicta, Tridentino huiusmodi decreto non esse reuocata.

3. **a** Dies etiam festi, &c.] Dies festos, quos in sua dioecesi Episcopus servandos præceperit, Regulares quoque seruare teneri per hunc tax. tradunt Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 63. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 70. art. 1. & 2. & quest. 108. art. 2. in fine, Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 47. vers. dies festos Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 210. vers. sexto, Vgolin. de offic. Episcop. capitul. 20.

§. 3. num. 1. Campan. in divers. iuris canon. rubr. 12. cap. 15. ex num. 91. Erasim. à Cochier de iurisdic. Ordinarij in exemptos, part. 2. quaestiones 45. numer. 55. Laurent. de Perinis in constit. sui Ordinis Minimor. tom. 1. constit. 28. Leonis X. à numero 2. Marcel. Vulpe in praxi iud. fori Eccles. capitul. 42. numero 10. Laurent. de Franchis in controuers. inter Episcop. & Regular. questione 6. vers. sexto fallit, Nouar. in lucerna Regular. verb. festis dies, Trullench in exposit. Decalogi libro 3. capitul. 1. dub. 2. numero 12. nouissime Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disputatione 15. questione 11. numer. 54. Sed aduertit Sel. in selectis. canon. cap. 17. num. 8. hoc decretum non tribuere Episcopis maiorem facultatem dies festos indicendi, quam habeant à iure communi, & refert ita decum sub die 15. Decembris 1629.

Decretum huius cap. ita intelligendum esse, vt Regularium ritus illis festis semper permaneant quoad Missas celebrandas, & cetera diuina Officia, tam publicè, quam priuatim ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesijs persolunda, nec circa hæc ab Episcopis quomodocumque quicquam in contrarium eisdem Regularibus præcipi posse, quod si de facto præceperint, Regulares nequitiam ipsis Episcopis obedire teneri, verum quoad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare Euangelij, & Epistolis, quibus clerus secularis vitur illi diebus festis, referunt decum Quarant. in summa Bullarij, verb. privilegia Regularium, Piafec. citato loco, Vgolin. de officio Episcop. cap. 20. §. 3. num. 2. Laurent. de Perinis de constitut. 28. Leonis X. num. 2. Ego ipse d. allegat. 105. num. 34. & 35. Tamburin. d. tom. 3. disput. 15. quest. 11. sub num. 54.

Regulares non prohibet dies festos, & ieiunia in suis Ecclesijs annuntiare per sacram Concilij Congregationem sub die 2. Iulij 1620. decum refert Laurent. de Perinis in constitut. sui Ordinis Minimorum, tom. 2. constitut. 7. Pij V. num. 13. versic. ad primum, pag. 193. Tamburin. d. tom. 3. disputat. 15. quest. 11. num. 54. in fine.

Episcopus non potest compellere Regulares exercentes curam animarum in eorum monasterijs, vel alijs eisdem vnitis ad interessendum officijs diuinis diebus Sanctorum Protectorum ciuitatis in Ecclesia Cathedrali, ita Sel. in selectis canon. cap. 2. num. 3. vbi refert decum sub die 5. Decembris 1626.

Regulares per Episcopum compelli possunt censuris ad observantiam festorum per illum cum approbatione populi indictorum, Sel. dict. cap. 2. numero 11. vbi testatur ita resolutum in Hostunen. 31. Iulij 1627.

Regulares quoad festum possunt cogi ad eius obseruationem, sed quoad octauam non possunt, at seruanda sunt rubrica Breuiarij & decreta nouissima S. Congregat. Rituum, Aldan. in compend. canon. resolut. lib. 1. tit. 31. num. 10. vbi dicit sic decum fuisse sub die 21. Iulij 1629.

Iudices laici possunt penas imponere contra non observantes dies festos, verum si Episcopus dederit licentiam alicui laboranti in die festo, non possunt propterea dicti iudices laici illum punire vt transgressorem festorum, stante licentia obtena ab Episcopo, Aldan. d. tit. 31. num. 15. vbi ait sic fuisse resolutum sub die 9. Novembris 1619.

*Episcopi locorum componant lites præcedentiæ inter Regulares, omni appellatione remota.
Et vocati ad processiones accedant omnes, etiam exempti clerici
tam seculares, quàm Regulares,*

C A P V T XIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Episcopi præcedunt iuxta tempus ordinationis.
- 3 Commendatarij in Concilijs quo loco sedere debeant.
- 4 Societas sanctissimi Sacramenti in omnibus actibus diei festi corporis Christi præcedere debet.
- 5 Collegiata insignis ab eius erectione præcedit alijs Collegiatis quamvis antiquioribus.
- 6 Minores de Observantia & Iesuati quomodo procedant.
- 7 Controuersias ortas super præcedentijs inter Regulares ipsos componit Episcopus quando ex ipsis controuersus sequitur scandalum.
- 8 Episcopus controuersias de præcedentijs omni appellatione remota componit.
- 9 Quoad effectum suspensiuum duntaxat.
- 10 Breui manu, summarie, & de plano.
- 11 Consuetudo loci attenditur in præcedentijs.
- 12 Etiam si consuetudo iuri repugnet.
- 13 Possessio etiam contra ius est manutenibilis, quando est alicuius temporis considerabilis.
- 14 Possessio præcedentiæ debet attendi tam in publicis, quàm in priuatis processionibus.
- 15 Confraternitates antiquiores, & quæ prius sacris usæ fuerint, deficiente consuetudine sunt præferendæ.
- 16 Episcopus quarumcunque Confraternitatum etiam laicorum controuersias componere potest.
- 17 Exempti omnes tam seculares, quàm Regulares quicumque etiam Monachi ad accedendum ad publicas processiones compelli possunt.
- 18 Regulares quantumvis exempti tenentur accedere ad omnes & quascunque processiones publicas, & consuetas.
- 19 Regulares, qui non accedunt ad processiones ab Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras.
- 20 Regulares degentes in monasterijs, quæ per dimidium milliæ distant à ciuitate, non tenentur accedere ad processiones.
- 21 Sacerdotes Religionis Hierosol. inseruientes Ecclesijs vocari & compelli possunt ad processiones.
- 22 Clerici omnes diocesani quantumvis exempti etiam beneficia simplicia in diocesi obtinentes possunt per Episcopum compelli ad processiones.
- 23 Episcopus potest cogere Canonicos, & alios Presbyteros beneficia, vel officia Ecclesiastica obtinentes ut accedant ad publicas processiones.
- 24 Illi qui sunt nullius diocesis, non comprehenduntur sub hoc decreto.
- 25 Degentes extra ciuitatem in locis in quibus habent plebem, non comprehenduntur sub hoc decreto.
- 26 Confraternitates laicorum inuitari, non autem compelli possunt ut vadant ad processiones.
- 27 Confratres ad conueniendum solitis processionibus compellere potest Episcopus sub penis arbitrio illius.
- 28 Confraternitates possunt compelli accedere ad processiones præcedente monitione, & à penis in principio abstinendum.
- 29 Fratres Prædicatores in processione faciendâ per ipsos Dominica infra octauam Corporis Christi debent manuteneri ab Episcopo.
- 30 Monachus curam animarum exercens cogitur ire ad processiones.
- 31 Fratribus non licet Feria V. in Cæna Domini, nec in festo Corporis Christi facere processionem cum sanctissimo Sacramento.
- 32 Monachi sanctissimæ Trinitatis Cauen. non possunt cogi ad processiones.
- 33 Societatis Iesu Religiosi & personæ, ad processiones accedere non cogantur.
- 34 Clerici Regulares Matris Dei scholarum piarum sunt exempti ab accessu ad processiones.
- 35 Episcopus est manutenendus in possessione cogendi confratres laicos accedere ad processiones.
- 36 Episcopus potest præcipere Regularibus in sua diocesi commorantibus ut eant ad processiones publicas.
- 37 Beneficiati non tenentur nisi ad eas processiones, ad quas reliqui omnes tenentur accedere.
- 38 Clerici seculares in fundatione Ecclesiæ exempti à iurisdictione Ordinarij possunt ab eo compelli accedere ad processiones.
- 39 Processionibus interesse compellendi non sunt ab Episcopo Sacerdotes nullum officium, aut beneficium habentes.
- 40 Processiones publicæ quæ dicantur.
- 41 Processiones dirigendæ sunt, quo voluerit Episcopus cum consilio Capituli.
- 42 Processiones edicere, decernere, dirigere, atque deducere Episcopi est cum consilio tantum Capituli.
- 43 Processiones dirigere, & eas determinare, quæ non sunt de iure, spectat ad Episcopum.
- 44 Processiones dirigere pertinet ad Episcopum non obstante etiam immemorabili consuetudine.
- 45 Processiones facere per Parochiam ad Curatos spectat.

Controuersias omnes de præcedentia, a qua per sepe cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quam regulares, cum in processionibus publicis, tum in ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & alijs similibus, & Episcopus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat, & exempti autem omnes, tam clerici sæculares, quam regulares, quicumque, etiam monachi ad publicas processiones vocati, accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt,

1. **V**ide fusc. de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 65. & 66. Menoch. conf. 126. num. 2. cum seqq. Quarant. in summ. Bullarj, verb. præcedentia, Valenz. conf. 1. vol. 1. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 48. Stephan. Gratian. Marchia decif. 232. num. 3. cum seqq. Mich. Aggia in tract. de exhibendis auxil. fundam. 5. Valenzuela consil. 1. num. 5. cum seqq. & consil. 184. Lauret. de franchis in controuers. inter Episcop. & Regul. cap. 6. vers. 2. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 42. num. 8. Sanch. in consil. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 3. num. 11. nouissime Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disp. 5. quest. 11. num. 55. & num. 81. Perez de Lara de annuier. & capellan. lib. 1. cap. 24. num. 29. Campan. in diuersor. iuris can. rub. 12. cap. 12. & cap. 13. num. 117. cum multis seqq. Franc. Leo. in thesauro fori Ecclesiast. part. 1. cap. 8. num. 18. Mari. Antonin. variar. resolut. libro 1. resolut. 112. cas. 35. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. decif. 362. in 1. edit. alias resolut. 308. in 2. edit. & in praxi aurea resolut. 101. & 103. vbi de intellectu Bullæ Gregorianæ Armendar. in addit. ad recapit. legum Nauarræ. lib. 1. titul. 14. l. 24. §. 31. de processionibus. Erasim. à Cochier de iurisdic. ordin. in exemptos. part. 2. quest. 45. num. 50. & num. 109. Hieron. Vencro. v. Leyua in examine Episcop. lib. 6. cap. 18. latissime Salgado de protect. Regia. tom. 1. part. 2. cap. 9. metipsum de officio, & potest. Episcop. part. 3. allegat. 78. num. 26. cum seqq. Rot. in Romana præcedentia 24. May 1600. coram Cardin. Lanceloto. & in Colonien. præcedentia 9. Iunij 1627. coram Vbaldo. Circa præcedentias in funeralibus late agit Iul. Lauror. var. lucubrat. tom. 1. titul. 2. capitulo 3. ex numer. 207. Quis autem modus in controuersijs de præcedentijs componendis seruandus sit, declarauit Gregorius XIII. sua constit. incip. Expofcit. 15. Iulij 1582. quam referunt Quarant. d. verb. præcedentia pag. 396. alias 404. in noua edit. Piafec. d. cap. 3. num. 48. Marc. Anton. Genuen. in praxi Archiep. Neapol. cap. 52. in fine. Salgado d. cap. 9. num. 26. & 27. & illius meminit Mich. Ferrus de præcedent. Ecclesiast. g. 16. num. 3.
2. **P**ro præcedentia Episcoporum in Concilijs Provincialibus attendendum est tempus ordinationis, non autem dignitas Ecclesiarum, vel earum ordo, & præminentia. Sel. in select. canon. cap. 13. num. 28. vbi attestatur sic fuisse decifum sub die 19. Aprilis 1596.
3. **C**ommendatarij monasteriorum, siue Abbatiarum in Concilijs Provincialibus sunt recipiendi inter Abbates, et siue Canonici Cathedralis sunt preferendi quando capitulariter procedunt, sed extra hunc casum Abbates titulares, vel habentes vsum Mitre debent præcedere Commendatarijs, post hos locum obtinent dignitates, & post dignitates collocandi sunt procuratores Ecclesiarum cathedralium, refert decifum Sel. d. cap. 13. num. 40.
4. **S**ocietas sanctissimi Sacramenti in omnibus actibus diei festi Corporis Christi præcedere debet etiam in deferendo baldachinum, dummodo accedat ad alias processiones, ita Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 1. tit. 23. num. 2. vbi testatur sic fuisse resolutum per S. Congregat. Rit. in Laudem. 12. Iulij 1628.
5. **C**ollegiata insignis ab eius erectione præcedit alijs Collegiatis, quauis antiquioribus, ex Aldan. d. loco. qui refert ita decifum per eandem S. Congregat. in Firmana 24. May 1612.
6. **P**recedere debent illis ex Fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia, & Iesuatorum, quorum monasterium, seu domus eodem in loco prius extractum fuerit, Aldan. dist. titulo 23. num. 5. vbi dicit resolutum per S. Congregat. Episcop. 15. Iulij 1616. Et hoc iuxta Bullam Gregorij XIII. incip. Expofcit pastoralis, die 15. Iulij 1582. vbi inter alia statuitur quod inter Mendicantes præteritur & præcedit Ordo, qui prius monasterium habuit in loco differentia, cuius Bullæ meminit Valenzuela consil. 1. num. 78. vbi subdit eam non habere locum in Religionibus non Mendicantibus. Et affirmat Gama Lufit. decif. 1. num. 7. quod non semel vidit Romæ in processione publica, in qua summus Pont. incedebat, vt Monachi, qui loca summo Pont. proximiora occupabant, ceteris præeuntibus anteferrj censerentur. Primum enim locum obtinebant Canonici Regulares S. Saluatoris in Lauro; secundum de Pace; tertium Monachi S. Pauli; quartum qui vocantur sancti; quintum sancti Petri in Vincula; sextum sancti Alexij; septimum sancti Dominici; octauum Seruiti. Deinde præibant Monachi S. Clementis, postea Carmelitani, deinde S. Augustini Obseruantes, postea S. Augustini, sanctæ Mariæ de Populo; Obseruantes S. Francisci. Item Claustrales S. Francisci Capuccini Franciscani; S. Stephani Rotundi, Sanctissima Trinitatis, S. Inofrij; Iesuati, quod an hodie ita obseruetur Romæ, nunquam obseruaui; adfunt tamen hæc de re plures sacre Congregat. Rituum, & Episcoporum declarationes in occurrentibus casibus, quarum plures adduxi in tract. de iure Ecclesiastico vniuerso lib. 1. cap. 43. num. 183. cum seqq. Non defunt etiam nonnullæ sacre Rotæ decifiones, quas transcripsit Tamburin. in fine tom. 3. de iure Abbatum decif. 110. vbi fuit tantum quod Oliuetani in locis vbi collegialiter viuunt, præcedunt Monachis Mopis Virginis viuentibus vti singulis, & priuatis, & decif. 111. quod Monachi Religionis posterius approbata collegialiter viuentes præcedunt Monachos alterius Religionis prius institutæ, viuentibus tamen vti singulis, & priuatis, & idem probat decif. 112.
7. **Q**ua per sepe cum scandalo oriuntur. Facultatem datam Episcopo in hoc decreto ad sedandas controuersias super præcedentijs ortas inter ipsos Regulares intelligi tantum, quando ex ipsis controuersijs requiritur scandalum; non ita si illud non sequatur, existimant Deciani. consil. 63. num. 10. lib. 2. Cened. Canon. quest. lib. 1. quest. 26. num. 17. Salgado d. cap. 9. num. 101.
8. **E**piscopus amota omni appellatione. Vide Fr. Etman. questione Regular. tom. 3. quest. 37. articulo 2. Piafec. dist. capitulo 3. numer. 47. versic. controuersias, Zerol. in praxi Episcop. verb. processiones, versic. ad tertium, Campan. dist. cap. 12. num. ultim. & dist. cap. 13. num. 120. Aloyf. Ricc. part. 1. decif. 90. num. 1.
9. **P**rocedere quoad effectum suspensiuum dumtaxat, asserit resolutum Salgado de protect. Regia. tom. 1. part. 2. cap. 9. nu. 99. & Armendar. d. tit. 14. l. 28. §. 31. nu. 10. quem refero Ego ipse d. allegat. 78. num. 26. & hoc decretum non tollere appellationem deuolutiuam, censuit Rot. in dist. Colonien. præcedentia, versic. non obstat. quod in Concil. in pres. per Postum post suum tract. mandati de manutenendo decif. 32.
10. **C**omponat. Breui scilicet manu, summarie, & de plano, & sine strepitu, & figura iudicij, prout decifum referunt Franc. Leo d. c. 8. num. 18. Campan. d. cap. 13. num. 120. Salgado d. c. 9. num. 15. Armendar. d. num. 10.
11. **O**bferuans, quod in Alma vrb. omnium magistra seruatur secundum Quarant. d. verb. præcedentia, & Piafec. d. num. 48.
- Et attendens consuetudinem loci, vt per Medic. Marchia decif. 21. Seraphi. decif. 335 & 663. & 964. num. 1. Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 1169. In materia enim præcedentiarum ius deferit consuetudini. Bald. in capitulo cum olim, numer. 1. & seq. de consuet. Felin. in cap. statimus, in princip. de maior. & obedienc. Card. consil. 62. num. 1. Dec. in l. cum quid, numer. 39. & ibi Cagnol. numer. 42. ff. si cert. per. Rim. iun. consil. 95. num. 22. lib. 1. Natt. consil. 62. in fine. Menoch. consil. 51. num. 49. & consil. 126. num. 2. & 3. Caualer. decif. 649. num. 1. Campan. d. rub. 12. sub numer. 12. Mollif.

- Molles. ad consuet. Neapolit. part. 1. cap. 5. sub num. 21. Salgado d. cap. 9. num. 18. Besold. in differt. iuridica politica de pced. & sessionis prerogatiuis cap. 3. num. 8. Valenz. tom. 2. consil. 201. num. 42. cum segg. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 1. cap. 106. à num. 8. & tom. 2. cap. 298. num. 8. & tom. 3. cap. 590. num. 93. D. Conterol. de pced. num. 6. Mich. Ferr. de pcedent. Ecclesiast. quest. 18. à num. 7. Tamburin d. tom. 3. disput. 5. quest. 11. num. 81. & in fine tractatus decis. 1. numer. 3. & fuit dictum in Seguntina pcedentia 22. Iunij 1609. coram Cardinali. Pamphilio. & in eadem 8. Martij 1613.
12. coram bona memoria Vbaldo. & in d. Colonien. pcedentia. Quod procedit etiam si confectio iun repugnet. Menoch. consil. 51. num. 51. Seraph. decis. 964. num. 1. Gregor. decis. 124. num. 2. & 4. & ideo etiam si possessio sit contra ius, est manutentibilis, quòd est alicuius temporis considerabilis. Franc. in cap. ad decimas. num. 8. in 4. notabil. de restitut. spoliat. in 6. Couarr. in practic. cap. 17 sub num. 6. vers. quarto. Rot. decis. 534. num. 7. & decis. 595. num. 4. part. 1. diuers. & inter recent. decis. 685. num. 3. part. 1. Gregor. decis. 360. ubi adden. sub num. 10. & fuit dictum in Calciaren. decimarum 10. Iunij 1611. coram Cardin. Pamphilio iun. & in Queten. iurisdictionis 22. Martij 1626. coram Vbaldo. Tamburin. ubi supra.
14. Si autem nulla sit consuetudo demonstrans praelationem, nullamque quasi possessio pcedetia, quæ etiam debet omnino attendi, tam in publicis, quam in priuatis processionibus, Perez de Lara d. cap. 24. num. 26. Campan. d. c. 12. num. 12. Salgado d. cap. 9. num. 19. tunc antiquiores Confraternitates, & quæ prius factis viæ fuerint, mentò præferenda sunt. Gratian. dist. decis. 232. num. 2. Perez de Lara d. cap. 24. num. 27. Zerol. d. verb. processiones. vers. ad tertium. Campan. d. cap. 12. num. 12. vers. sed cum in processibus. Salgado d. cap. 9. num. 26. ubi num. 27. subdit idem esse tenendum inter Religiones, & num. 29. cum segg. ait constare ex dicta Bulla Gregorij, vt inter Mendicantes, quasi possessio pcedentia attendatur, sin minus de hac quasi possessione constiterit, illos præferendos esse, qui prius in illa ciuitate, villa, seu loco suum monasterium habuerunt, & num. 34. concludit, quod si de prioritate, vel posterioritate non constiterit, digniores præferendos esse.
16. Decretum in presenti cum supradictis resolutionibus esse extendendum, & intelligendum in quibuscunque Confraternitatibus, etiam locorum, vt in eis ordinarius Ecclesiasticus possit pariter componere controuersias & tumultus incidentes, & contingentes, & quod inter eos definitur esse appellatione remota executioni mandandum, resoluunt Gutier. canon. lib. 1. cap. 35. Gratian. d. decis. 232. num. 1. Zerol. d. vers. ad tertium. Perez de Lara d. cap. 24. num. 29. & 31. Campan. d. rubr. 12. c. 13. num. 112. Salgado d. cap. 9. num. 2.
17. Exempti autem omnes, &c.] Exemptos omnes tam seculares, quam Regulares quoscunque, etiam Monachos ad accedendum ad publicas processiones compelli posse, tradunt Marc. Anton. Cuch. instur. maior lib. 2. tit. 1. nu. 55. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 11. num. 18. Franc. Leo in thesauro fore Ecclesiast. part. 1. cap. 8. num. 18. Stephan. Gratian. Marchia decis. 232. Perez de Lara de annuerfar. & capellan. part. 1. cap. 24. num. 14. Campan. d. rubr. 12. cap. 13. num. 117. Cened. canon. quest. lib. 1. quest. 26. num. 15. late Salgado d. cap. 9. num. 102. cum segg. Fule. de visitat. lib. 2. cap. 8. num. 12. & cap. 15. num. 64. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. processiones. §. 2. Fr. Emman. quest. Regular. 10. 3. quest. 36. arr. 1. Mari. Antonin. variar. resol. lib. 1. resol. 103. num. 16. Ego ipse d. alleg. 78. num. 8. Lezana in summ. q. Regul. cap. 9. num. 47.
18. Regulares quantumuis exemptos teneri accedere ad omnes, & quascunque processiones publicas, & consuetas, aut indicatas pro bono publico, aut honore, resoluunt Fr. Emman. d. arr. 1. Franc. Leo in thesauro fore Ecclesiast. part. 4. cap. 2. num. 143. Vgolin. de officio Episcop. cap. 20. §. 2. num. 4. Erasim. à Cochier de iurisd. ordinat. in exemptos, par. 2. q. 45. num. 109. Armendar. d. loco num. 15. Ego ipse d. alleg. 78. num. 14. Valenzuel. consil. 1. num. 4. & 5.
19. Regulares, qui non accedunt ad processiones ab Episcopo indicatas, ab ipso puniri posse per censuras, & pœ-

nas arbitrarias, quas supra memini num. 1. referunt decifum Perez de Lara d. cap. 24. num. 14. Zerol. part. 1. verb. processiones. §. 1. vers. ad secundam. Cened. d. q. 26. num. 16. Salgado d. cap. 9. num. 109. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. resolut. 308. num. 5. & 6. & in praxi aurea. resolut. 210. nu. 1. vers. secundo. Armendar. d. §. 1. de processionibus num. 7. Stephan. Gratian. Marchia decis. 232. nu. 15. Lauret. de Franchis in controuers. inter Regulares & Episcopos quest. 6. vers. secundo fallit. Ciartin. controuers. forens. lib. 1. cap. 50. num. 21. Sacra Congregat. Rit. in Ferrarien. 27. Iulij 1609. & in Toletana 4. Iulij 1615. Ego ipse d. alleg. 78. num. 25.

Contra Hentiq. in summ. lib. 7. cap. 25. §. 7. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 74. num. 4. Sanchez de matrimo. lib. 7. disput. 33. num. 23. Villalob. in summ. tom. 2. tract. 35. diff. 5. nu. 17. Portel. in addit. ad dub. Regular. verb. Episcopos num. 5. & verb. processiones num. 1. Hieron. Roder. in compendio q. Regular. resol. 118. num. 1. Scott. in Bullis select. theorem. 393. vers. si autem, Laurent. de Peirinis p. 1. Ritualis notab. 3. & to. 1. in Constitut. sui Ordinis Minimor. constit. 2. Sixti IV. nu. 60. Tamburin. de iure Abbatum tom. 1. disput. 19. q. 7. nu. 7. Diana moral. resolut. p. 3. tract. 2. resol. 76. existimantes ab Episcopo censuris distringi non posse.

Monachos, seu Regulares degentes in monasterijs, quæ per dimidium miliare distant à ciuitate, non teneri, nec ab Episcopo compellendos esse accedere ad processiones, referunt decifum Aloyf. Ricc. d. resol. 308. num. 2. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 47. in fine. Vgolin. d. cap. 20. §. 2. num. 5. vers. secundo. Armendar. d. loco num. 11. & 14. Ego ipse d. alleg. 78. num. 21. Salgado d. c. 9. num. 104.

Nullæ immunitates Religionis Hierosolymitanæ obstant quominus eius Sacerdotes inferuientes Ecclesijs vocari debeant ad processiones, ac nisi accedant etiam compelli, prout dicit decifum Armendar. d. loco num. 5. quem refero Ego ipse d. alleg. 78. num. 11. Cened. dist. q. 26. num. 17. Salgado d. cap. 9. num. 103.

Clericos omnes diocesanos quantumuis exemptos, etiam beneficia simplicia in diocesi obnuentes, vel officia, puta si deseruiant pro Capellano etiam in Ecclesijs exemptis, posse per Episcopum compelli ad processiones accedere, refert decifum Aloyf. Ricc. d. resol. 307. num. 3. & in collectan. decis. part. 4. collect. 382. in princ. Salgado d. cap. 9. num. 107.

Episcopum posse cogere Canonicos, & alios Presbyteros, beneficia, vel officia, ecclesiastica obnuentes, vt accedant ad omnes, & quascunque processiones publicas, vel indicatas pro bono publico, vel honore, dicit resolutum Armendar. ubi supra num. 13.

Sub hoc decreto non comprehendendi eos, qui sunt nullius diocesis, resoluunt Franc. Leo d. cap. 8. num. 18. & refert decifum Armendar. d. loco num. 10. Salgado d. cap. 9. numer. 105.

Nec quoque comprehendendi degentes extra ciuitatem in locis, in quibus habent plebem, quia cum illa plebe debent facere processionem, vt post Franc. Leo. assentit decifum Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 12. capitul. 13. num. 117.

Confraternitates laicorum inuitari, non autem compelli posse vt vadant, referunt decifum Piafec. d. cap. 3. num. 32. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Neapol. cap. 63. num. 7. Sayr. in florib. decis. sub tit. de offic. Ordin. decis. 5. Campan. d. c. 13. num. 122. Armendar. d. loco num. 10. in fine. Stephan. Gratian. Marchia decis. 132. num. 6. Perez de Lara d. q. 26. num. 16. & 17. Salgado d. c. 9. num. 110. Vgolin. de offic. Episcopi cap. 11. in princ. num. 6. Carol. de Grass. de effectib. cleric. effect. 1. num. 613. Hieronym. Venero, y Leyua d. cap. 18. & 22. Ego ipse d. alleg. 78. num. 24.

Confratres ad conueniendum solitis processionibus compellere potest Episcopus sub pœnis arbitrio illius, maxime stante possessione illos vocandi per edicta, vt per Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 2. titul. 8. numer. 12. ubi refert decifum sub die 21. Ianuarij 1622. & 8. Maij 1627.

Societates possunt compelli accedere ad processiones sanctissimi Sacramenti in Plebania, vel Parochiali, sed monenda prius, & à pœnis in principio abstinendum,

ira Sel. in *sele. Canon. cap. 110. nu. 8.* vbi attestatur resolutum in *Florentina 13. Nouembris 1627. & 18. Februarij 1628.*

29. Fratres Prædicatores debent manuteneri ab Episcopo in sua possessione circa processionem sanctissimi Sacramenti per ipsos faciendam Dominica infra octauam corporis Christi, Sel. d. cap. 110. nu. 10. vbi attestatur sic fuisse decum per Sac. Congregat. Rituum in *Brun- dusina de anno 1624.* Et illis non licet in processione sanctissimi Sacramenti, quam faciunt in Dominica intra octauam Corporis Christi, mutare, aut variare vias, & loca, per quas processionaliter prima vice inceserunt, quando dictam processionem facere ceperunt, Sel. d. c. 110. nu. 11. vbi dicit decum per eandem Sac. Congr. in *Materana 10. Iulij 1629.*

30. Monachus curam animarum exercens in Ecclesia parochiali vnita monasterio Ordinis sancti Benedicti Curia. diæcesis, cogi potest ire ad processionem, Aldan. d. tit. 8. nu. 14. vbi refert decum sub die 5. Aprilis 1631.

31. Fratribus non licet Feria 5. in Cæna Domini, nec in festo corporis Christi facere processionem cum sanctissimo Sacramento post Vesperas extra eorum Parochiam, vt per Aldan. d. tit. 8. nu. 16. vbi refert resolutum per Sac. Congregat. Rit. in *Aretina 11. Decembris 1613.*

32. Monachi sanctissimæ Trinitatis Cauen, quorum monasterium est immediatè subiectum Sed. Apostolicæ, non possunt ex hoc decreto cogi ad processionem, tum quia nullus, tum quia non possunt dici exempti qui nunquam subditi fuerunt per pactum confirmatum à Sede Apostolica, quod non tollitur cap. 22. hac eadem sess. ita Aldan. d. tit. 8. nu. 17. vbi dicit decum sub die 13. Augusti 1579.

33. Et quod Religiosi, & personæ Societatis IESV ad publicas processionem accedere non cogantur, statuit Gregorius XIII. in sua constit. incip. *Quæcunque sub dat. 16. Iulij 1576.* est in *Bullario nouo tom. 2. pag. 404.* de qua meminit Sanch. in *consil. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 3. nu. 12.* vbi aduertit ex Henriquez lib. 7. de *Indulg. cap. 26. nu. 3. & 4.* quod per hoc Religiosi Societatis IESV aliquando ad processionem factas ad publicam & grauissimam causam accedant sponte & non compulsi ab Episcopo, non censentur renuntiare huic privilegio, licet expediret vt coram Notario in forma Collegij protestentur se accedere saluo privilegij iure: & addit ad renuntiandum privilegio totum Religioni concessio, requiri vt ea Religio permittat illos actus per 40. annos.

Clerici Regulares Congregationis S. Pauli Decollati ad processionem, & actus publicos accedere non coguntur, vt indultit Sixtus V. constit. sua 5. incip. *Rationi sub dat. Kalendis Maij 1585.* in *Bullario nouo tom. 2. pag. 490.*

34. Clerici Regulares Matris Dei scholarum piarum sunt exempti ab accessu ad processionem, Aldan. in *comp. pend. Canon. resolut. lib. 2. tit. 8. nu. 13.* vbi attestatur ita fuisse decum sub die 12. Maij 1629.

35. Episcopus, qui est in quasi possessione per edicta pænalia monere Confratres laicos disciplinantes, ac per pænarum exactionem, & alia Canonica, & opportuna remedia cogere eosdem ad conueniendum solitis processionibus, est manutenendus, Sel. d. c. 110. nu. 20. vbi dicit resolutum in *Papien. 21. Ianuarij 1623.*

36. Episcopus potest præcipere Regularibus in sua diæcesi commemorantibus, vt eant ad processionem publicas, vt in festo Corporis Christi litanij, & Iubilæis publicis faciendis, dummodo processionem sint eius generis quæ comprehendantur in Bulla sanctæ memoriæ Pij V. incip. *Et si Mendicantium,* & dummodo Regulares non sint ex illius Conuentibus, Collegijs nuncupatis, quæ in eadē Bulla excipiuntur, vt per Aldan. d. tit. 8. nu. 25.

37. Beneficiati non tenentur, nisi ad eas processionem, ad quas reliqui omnes tenentur accedere, vt per Aldan. d. tit. 8. nu. 26. qui refert ita decum in *Brixien. 8. Augusti 1621.*

Clerici seculares alicuius Ecclesiæ in fundatione illius exempti à iurisdictione Ordinarij, intra cuius diæcesim existunt, possunt ab eodem Ordinario compelli accedere ad publicas processionem ex hoc decreto, & cap. 22. hac eadem sess. vt per Sel. d. cap. 110. nu. 25. vbi ait sic fuisse resolutum sub die 21. Martij 1602.

Processionibus interesse non sunt ab Episcopo compellendi Sacerdotes nullum officium, aut beneficium ecclesiasticum in ciuitate, vel diæcesi obtinentes, Sel. d. cap. 110. nu. 28. referens ita decum 9. Maij 1597. & 16. Februarij 1632.

38. Ad publicas processionem, &c. Illas scilicet, quæ sunt in Litanij maioribus, atque minoribus, vel pro bono publico, vt imminente peste, alioque flagello, vel in aduentu noui Episcopi, vel in festo sanctissimi Corporis Christi, & quæ Episcopo videbuntur, aut illo absente eius vicario generali, Priuata verò sunt, quæ à Capitularibus, & Clericis Cathedralium tantum sunt, ob aliquas causas, vt resoluunt Prosp. de August. in *addit. ad Quarant. verb. præcedentia* Aloyf. Ricc. d. resol. 308. nu. 7. & in *decis. Curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 379. nu. 3.* Vgolin. d. §. 2. nu. 6. Campan. d. cap. 13. nu. 118. Armendar. d. loco nu. 3. Ego ipse d. alleg. 78. nu. 2. Valenzuel. *conf. 184. nu. 25. & 26. tom. 2.*

Processiones dirigendæ sunt, quò voluerit Episcopus cum consilio Capituli, ad eundem enim cum eodem consilio spectat rationem processionum præscribere, nam eas per se solum indicare, & dirigere non potest, ita refertur decum Franc. Leo in *thesauro fori ecclesiast. part. 4. cap. 2. nu. 145.* Armendar. d. loco nu. 2. Aloyf. Ricc. Neapol. *decis. part. 4. decis. 379. nu. 4.* Ego ipse d. alleg. 78. nu. 4. Valenzuel. *conf. 184. nu. 23. volum. 2. & numer. 31. & 32.*

Processiones edicere, decernere, dirigere, atque deducere Episcopi est, de consilio tantum Capituli non autem consensu, quò in omnibus processionibus seruari debet, Aldan. d. tit. 8. nu. 30. vbi refert sic fuisse resolutum per Sac. Congreg. Rit. in *Elboren. 28. Martij 1628.* Quicquid dicat Valenzuel. d. *conf. 184. nu. 46. cum segg.*

Processiones publicas edicere, & dirigere spectat ad vicarium generalem, absente Episcopo cum consilio Capituli, prout posset Episcopus si præsens esset, vt per Armendar. vbi *supra. nu. 3.* quem refero d. alleg. 78. nu. 5. Aldan. d. tit. 8. nu. 31. vbi attestatur sic fuisse decum in *Vigilien. 28. Septembris 1630.* de hoc Aloyf. Ricc. in *decis. Curie Archiep. Neapol. part. 4. decis. 389. nu. 4.* Valenz. d. *conf. 184. nu. 24.*

Processiones dirigere, & eas determinare, quæ non sunt de iure, spectat ad Episcopum, non obstante, quòd Capitulum, vel alij sint in quasi possessione contraria per longum tempus, Aldan. d. tit. 8. nu. 32. vbi attestatur resolutum sub die 16. Februarij 1619.

Processiones dirigere à quocunque loco discesserint, & iuerint, pertinet ad Episcopum, non obstante etiam immemoriali consuetudine, ex Sel. d. cap. 110. nu. 31. vbi ait decum in *Camerinen. 24. Augusti 1619.*

Processiones facere per parochiam ad Curatos spectat, & sine eorum consensu nullus etiam Regularis illas dirigere valet, ex Sel. d. cap. 110. nu. 32. vbi dicit ita fuisse resolutum per S. Congreg. Rit. in *Hiskalen. 26. Februarij 1628.* Et non licere Regularibus processionem facere extra Ecclesias, & ambitum illarum, refert decum Laurent. de Peirinis in *constit. sui Ordinis Minimor. tom. 2. constit. 7. Pij V. nu. 13. vers. ad 8. pag. 193.* & sic obseruari vidisse testatur Campan. d. cap. 13. nu. 118. in *fine,* & resoluuit Diana moral. *resolut. p. 3. traç. 2. resol. 77. vers. non reticam.* Ego ipse d. alleg. 78. nu. 7. vbi ex Laurent. de Peirinis citato loco, refero posse processionem Rosarij fieri per totam ciuitatem, si ita habeat consuetudo à decem retro annis seruata.

Regularis non subditus Episcopo, si extra claustra deliquerit, si à Superiore instante Episcopo non puniatur, potest ab ipso Episcopo puniri.

C A P V T XIV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Superiores non punientes suos subditos iuxta formam huius decreti incurrunt penam priuationis, &c.
- 3 Episcopus quomodo instabit vt superior monachum delinquentem puniat.
- 4 Regulares degentes de licentia Superiorum in domo ad erectionem monasterij destinata, si ibi vigeat Regularis obseruantia, comprehenditur sub dispositione huius cap.
- 5 Episcopi iurisdictionem impediētes, &c. quacunque exemptione non obstante ab Episcopo puniri possunt.
- 6 Regulares cum scandalo intra Ecclesiam delinquē-

tes subsunt dispositioni huius text, non ita si intra claustra.

- 7 Qualitas quod notoriè, & scādaloſè Regularis deliquerit, non est probanda, sed sufficit eam allegare.
- 8 Episcopus sufficit quod vnica vice superiorem Regularem moneat.
- 9 Superior Regularis huic decreto satisfacit si de punitione ipsa, & sententiae executione Episcopum certiores faciat.
- 10 Episcopus an possit punire Regulares per censuras.
- 11 Regulares exempti, qui ob notorium delictum in excommunicationem inciderunt, possunt ab Episcopo publicè denunciari excommunicati.

Regularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, & extra ea si ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit; & Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus, ab Episcopo praefigendum seuerè puniatur, & ac de punitione Episcopum certiores faciat; si minus, à suo Superiore officio priuetur, & vt delinquens ab Episcopo puniri possit.

a Cap. fin. §. si verò de statu Monach.

Vide Nauarr. commento 2. Regular. num. 63. Fr. Emman. quest. regular. tom. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4. & quest. 64. art. 11. Aldret. de Religioſa disciplina tuenda, lib. 1. cap. 3. num. 35. & in alleg. pro omnimoda regul. exempt. part. 1. cap. 6. num. 9. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 59. cum seqq. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum fori ecclesiast. decis. 650. in 1. edit. aliàs resol. 546. in 2. edit. & in decisionib. Curia Archiep. Neapol. decis. 202. num. 6. vers. verum part. 4. Portel. in dubijs regularib. verb. Episcopus num. 2. & num. 8. Laurent. de Peirinis in constit. sui Ordinis Minim. tom. 1. constit. 2. Sixti IV. nu. 61. cum seqq. & in formul. Regular. lit. P. cap. 7. Cened. pract. quest. 26. num. 33. Ioan. Franc. Leo. in thesauro fori parit. p. 1. cap. 8. num. 13. cum seqq. Sanch. in consil. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 2. num. 2. nouissime Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 5. q. 11. num. 62. Hieron. Venero, & Leyua in examine Episcop. lib. 6. cap. 8. nu. 3. Nald. in sum. verb. Episcopus, num. 28. Villalob. in sum. tom. 2. tract. 35. diffie. 5. num. 5. Duard. in Bull. Cane. lib. 1. c. 1. q. 4. num. 129. ad fin. Diana moral. resol. p. 3. tract. 2. resol. 132. Ciarlin. fovent. controuerſ. lib. 1. c. 50. num. 2. & 9. cum seqq. D. Felician. de Vega ad c. cacerum à num. 34. de indic. metipsum de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 105. num. 18. cum seqq. & in collect. ad cap. ult. num. 8. de statu monach.

2. Contra Superiores non punientes suos subditos iuxta formam huius decreti sub pena priuationis ipso facto dignitatum, officiorum, & inhabilitatis, emanauit constit. Clementis VIII. incip. Suscepti muneris, sub dat. 18. Martij 1596. quam referunt Quarant. in sum. Bullarij, verb. exemptio, Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. q. 2. art. 6. Erasmi à Cochier de iurisd. ord. in exempt. p. 1. q. 17. num. 29. Marc. Anton. Genuent. in pract. Archiep. Neap. c. 59. num. 5. Franc. Leo. in thesauro fori eccles. p. 1. c. 8. nu. 14. Ciarlin. d. c. 50. n. 9. latè Spezzell. decis. 38. nu. 12. cum seqq. Portel. d. verb. Episcopus, num. 8. Piaſec in praxi Episcop. p. 2. c. 3. num. 44. vbi num. 43. resoluit posse Regularem in casu huius decreti deprehensum in delicto deduci ad carcerem Episcopi, & sumpta informatione super delicto, dummodo sine mora sumatur, remitti cum copia processus ad suum superiorem puniendum cum praefinitione termini ad puniendum. de quo etiam Marc. Anton. Genuent. d. c. 59. nu. 3. Vgolin. de Episcopop. 1. c. 20. §. 8. nu. 2. vers. immo comprehendendi. Ciarlin. d. c. 50. n. 10. Portel. in addit. ad dub. Regular. verb. punitione Relig. extra Conuent. nu. 17. Lezana in sum. quest. Regul. c. 16. nu. 27.

3. Et dicit Fufc. de visitat. lib. 2. c. 17. num. 11. quod Episcopo Barbos. Collect. in Concil. Trid.

pus loci litteras scribat superiori Monachi delinquentis de delicto commissio & excessibus, de scandalo populo illato, & instabit, vt intra talem terminum praefixum ipsum punire velit, & de punitione facta ipsum Episcopum certiores reddat, alias ipso superiore negligente, poterit ipse Episcopus eum punire, & illas litteras, quas Requisitionarias vocamus, de punitione Monachi delinquentis in praesentia duorum testium ex communi practica assignari faciet.

Nouissime Gregorius XV. in sua constit. incip. Infernali sub dat. Nonis Februarij 1622. statuit vt Regulares circa personas intra septa degentes, aut circa claustrum ipsam delinquentes ab Episcopo loci tanquam ad haec Sedis Apost. delegato, quoties, & vbi opus fuerit, puniri & corrigi possint; quod Lotter. de re benefice. lib. 1. quest. 24. num. 66. & 67. tenet non intelligi de notorijs tantum delictis, & quae sunt scandalo toti populo, quasi quod Constitutio debeat sumere hanc interpretationem ab hoc decreto, sed de omnibus indistincte, cum in legibus indefinita oratio aequipolleat vniuersali. Vnde resoluit Cochier de Conseruat. p. 2. q. 102. à num. 5. & Laurent. de Peirinis in formul. Regular. lit. P. c. 7. num. 3. quod si Regularis delinquat ita intra claustra, vt delictum extra claustrorum metas exiens, generet in populo scandalum, non per hoc tamen potest ab Episcopo in casu negligentiae ipsius Superioris puniri, nec potest Episcopus hoc casui Praelato instare vt talem delinquentem puniat; nam hoc delictum non est commissum extra claustra, quod necessario requiritur ad hoc vt Episcopus possit Superiore instare vt puniat.

Regulares degentes de licentia Superiorum in domo ad erectionem monasterij destinata, comprehendendi sub dispositione huius text, si in ea domo vigeat Regularis obseruantia, refert decifum Armendar. in addit. ad recapit. legum Nauarra, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religioſ. nu. 60. Sanchez d. lib. 6. cap. 9. dub. 2. num. 4.

Iurisdictionem Episcopi impediētes, vel officiales cuna Episcopalis in actu exercendi suum officium offendentes, quacunque exemptione non obstante ab Episcopo coerceri, & puniri possunt, vt refert decifum in vna Panormitana Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 2. tit. 8. num. 11.

a Et extra ea, &c. Facultatem Episcopo attributam in Regulares notoriè, & cum scandalo extra claustra delin-

Hh 3

delinquentes, vendicare sibi locum etiam cum Regularibus notorie, & cum scandalo intra Ecclesiam delinquant, non ita si intra claustra, refero decum in collectan. ad cap. ult. num. 8. in fine, de statu Monach.

7. *β Ita notorie, &c.] An qualitas quod notorie, & scandalose Regularis deliquerit, probanda sit ad effectum, ut Episcopus illum punire valeat? Negat, iudicans sufficere illam allegare, & probare Aloyf. Ricc. d. resol. 546. num. 1. cum segg.*

8. *γ Episcopo instante.] Sufficere, quod Episcopus vnica vice superiorem Regularem moneat, eique terminum praefigat ad castigandum subditi delictum, & ideo necesse non esse Episcopum monere, ac requirere dictum superiorem duabus, vel tribus vicibus, ut aliqui opinantur, refero decum in collect. ad d. c. ult. num. 8. in med. vbi etiam resolutum assero Episcopum statim habita notitia delicti posse capere informationem, & illam ad superiorem Regularis mittere, ut nequeat de eodem delicto ignorantiam praesumere, & me citato idem dicit Fr. Hieronym. Roder. in compendio quaest. Regular. resolut. 62. sub num. 8.*

9. *δ Ac de punitione Episcopum certiore faciat.] Non sufficere, ut superior Regularis sententiam, aut acta omnia super delicto actiata ad Episcopum transmittat, sed opus esse, ut de punitione ipsa & sententiae executione Episcopum certiore faciat, resolutio Ego ipse in collect. ad d. c. ult. num. 8. & me citato Hieron. Roder. d. num. 8. vers. tertio, in scriptis, scilicet, & per legitima documenta, sicut tenet Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 1. tit.*

8. num. 10. vbi refert decum in Lucana 14. Decembris 1630. cuius etiam meminit Tamburin. d. tom. 3. diff. 5. q. 11. n. 64.

9 Et delinquens ab Episcopo puniri possit.] Non per censuras, ut docent Portel. in addit. ad dubia Regularia, verb. Episcopus, num. 5. Sanch. de matrim. lib. 7. diff. 33. num. 23 in praecipua Decalogi, lib. 6. c. 1. n. 14. Villalob. p. 2. sum. tract. 35. diff. 5. nu. 17. Hieron. Roder. in compendio quaest. regul. resol. 50. n. 16. & resol. 61. n. 7. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. diff. 5. q. 11. n. 63. maxime si habeant Regulares privilegium ne possint ab Episcopis censuris ligari. Marcel. Vulpes in praxi iudic. fori eccles. c. 42. num. 26. Lezana in sum. quaest. Regul. c. 11. n. 14. Lauret. de Franchis in controu. inter Episcop. & Regul. q. 7. Verum posse Episcopos, Regulares in casibus, in quibus eius iurisdictioni subsunt, censuris inuoluere, tenent Marc. Anton. Genuesi. d. c. 59. vers. aliud est dubium, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. excommunicationis causa materialis, §. 4. Lazar. de blasphem. q. 10. n. 55. Mari. Anton. var. resol. lib. 1. resol. ult. casu 35. Nouari. in lucerna Regul. verb. excommunicare, à princ. Mendez de Castro in praxi Lusit. tom. 2. lib. 2. cap. 1. num. 5.

Regulares exempti, qui ob notorium delictum in excommunicationem inciderunt, possunt ab Episcopo publice denunciari excommunicati, ut alijs euentur, sed quia erat difficultas in eo, quod Episcopus in huiusmodi causa debeat citare, & citatio est actus iurisdictionis, quam Episcopus non potest in huiusmodi personas exemptas exercere, ideo placet pro solutione doctrina Felin in cap. non potest, num. 3. de sentent. & reind.

Professio à Regularibus, tam viris, quam mulieribus, non fiat ante 16. annum expletum, & post annum suscepti habitus.

C A P V T XV.

1. Professio, in quacunque Religione ante decimum sextum aetatis annum expletum facta, est nulla.

2. Milites Regulares hoc decreto non comprehenduntur.

3. Milites S. Stephani non comprehenduntur hoc decreto.

4. Fratres tertij Ordinis S. Francisci non comprehenduntur hoc decreto.

5. Milites Hierosol. non comprehenduntur sub hoc decreto.

6. Puella ad professionem ante decimum sextum annum aetatis non admittuntur.

7. Puella nisi duodecim annis sit maior, recipi prohibetur causa induendi habitum probationis in Religione.

8. Puella sponsa de presenti nondum matrimonio consummato, si Religionem ingrediatur in 12. anno constituta, cogendus sponsus per quatuor annos expectare.

9. Malitia non supplet aetatem requisitam ad profectendum.

10. Professionem emittens infra annum probationis non est obligatus ad Religionem nec in genere, nec in specie.

11. Professio in suprema die 16. anni emitti potest, sed contrarium receptius.

12. Professio facta post 16. annum, sed ante 18. requisitum ab statuto Ordinis Minorum est valida.

13. Professiones emissa iuxta dispositionem Concilij sunt valida, quamvis contra particulare statutum maiorem aetatem requirens.

14. Ordinarius potest professionem ante expletum annum 16. emissam nullam declarare.

15. Habitum Regularem suscipiens debet per annum in probatione stare, ita ut professio antea facta sit nulla.

16. Praelati Ordinum Minorum iam non possunt cum consilio Fratrum Discretorum admittere ad professionem anno probationis non expleto Religiosos aliorum Ordinum venientes ad Minoriticam Religionem.

17. Professus in una Religione etiam strictiori transiens ad aliam, indiget nouitiatu.

18. Professus nulliter volens suam professionem ratificare, non tenetur nouitiatus annum iterare.

19. Moniales Ordinis Predicatorum habentes sexdecim annos, in mortis articulo possunt profiteri, quamvis nondum integrum nouitiatus annum peregerint.

20. Annus probationis à momento in momentum potest & debet computari.

21. Nouitius si compleat probationis annum die 24. Februarij anno bissextili, non dicitur expletus hic annus nisi secunda die.

22. Annus ex quo Gregorius XIII. abstulit decem dies, reputatur integer.

23. Profiteri potest in Religione qui permansit per annum integrum in Religione, & postmodum retento habuit sibi aliquandiu domi suae.

24. Annus probationis debet necessario esse continuus.

25. Annus probationis tunc interruptitur quando Nouitius dimisso Religionis habitu egreditur monasterium animo deserendi Religionem.

26. Nouitiatus interruptus non potest continuari etiam in ordine Minorum.

- 27 Nouitius dimisso Religionis habitu à monasterio recedens eo ipso interruptitur annus probationis, licet interpellatio sit modica.
- 28 Nouitius de licentia Superioris cum habitu aliqua iusta de causa extra monasterium egrediens non interruptit annum probationis.
- 29 Nouitius si habitu Religionis indutus monasterium ex sui Superioris licentia exeat, non interruptit annum probationis.
- 30 Nouitius ob malam valetudinem manens extra monasterium non interruptit annum probationis.
- 31 Nouitatus non interruptitur si nouitius retento habitu perterritus seueritate superioris abinde exeat causa se celandi.
- 32 Nouitatus potest ex iuxta causa prorogari completo probationis anno.
- 33 Nouitius & monasterium post Concil. Trid. nullatenus possunt anno nouitiatus renuntiare.
- 34 Annus probationis potest impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimum sextum.
- 35 Conueritus eo ipso, quod ingrediuntur monasterium, possunt profiteri.
- 36 Habitus Regularis à Nouitio deferendus est de essentia, atque substantia anni probationis.
- 37 Professiones tacite non tolluntur per hoc decretum.

In quacunque religione, tam virorum, quam mulierum, professio non fiat, si ante decimum sextum annum expletum, nec qui minore tempore, quam per annum, si post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem antea facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus.

1. Professionem in quacunque Religione ante decimum sextum ætatis annum expletum factam, nullam esse, nullamque inducere obligationem, aut alicuius regulæ, vel Religionis, seu Ordinis obseruantiam per hunc text. tradunt Nauarr. *consil.* 23. de Regularib. in antiq. quod deest in nouis, Sayr. in florib. *decis.* sub eod. tit. *decis.* 97. Zanol. in praxi *Episcop.* p. 1. verb. Moniales, §. 2. Petr. de Ledesma in *sum. p. 2.* tratado de las Religiones en comun. cap. 7. Fr. Ioan. à Cruce de statu *Relig.* lib. 1. cap. 8. dub. 2. & 4. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 4. nu. 22. & in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. cap. 4. à prin. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast. par. 2. cap. 1. num. 36. Campan. in diuersis iuris canon. rubr. 12. c. 11. num. 1. Armend. in addit. ad recapit. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 18. l. 7. de *Relig.* nu. 11. cum segg. Fr. Ludou. Miranda in manuali *Prelat.* tom. 1. g. 2. art. 2. Rot. *decis.* 173. num. 6. p. 1. re. cent. Laurent. de Peirinis de subsidio Religioso, tom. 1. cap. 20. §. 2. Hieron. Roder. in compendio q. regul. *resolut.* 101. nu. 30. cum segg. Lezana in *sum. q. Regular.* cap. 2. ex num. 9. Tamburin. de iure *Abbatissar.* disp. 6. quæst. 4. Nouar. in lucerna *Regular.* verb. *professio* à num. 8. nouissimè idem Tamburin. to. 3. de iure *Abbatum* disp. 5. quæst. 11. nu. 82. nouissimè D. Hieronym. Venero, y Leyua Archiepiscopus, Montis Regalis in examine *Episcoporum*, lib. 6. c. 15. Duran. *decis.* 207. n. 1. Ego ipse de offic. & potest. *Episc.* p. 3. alleg. 101. num. 4. cum segg.
2. Milites Regulares decreto huius cap. non comprehendunt *resolunt* Nauarr. *consil.* 23. num. 10. de Regular. in antiq. aliàs *consil.* 10. num. 10. eod. tit. in nouis, Aloyf. Ricc. in praxi *verum fori eccles.* p. 4. *resol.* 172. Jacob. de Grass. *consil.* 11. de Regularib. tom. 1. Azor. *instit. moral.* p. 1. lib. 13. cap. 4. g. 2. Ludou. Beia *respons. casuum conscientie*, p. 4. casu 28. Gonzal. ad *regul.* 8. *Cancel. gloss.* 8. nu. 54. & à num. 61. Flamin. *Parif. de resignat. benefic.* lib. 6. g. 2. num. 117. cum segg. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 44. num. 8. & in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 4. num. 17. Seraphin. *decis.* 121. num. 2. quæ reperitur *imprefsa* p. 1. diuers. *decis.* 591. Barthol. à S. Fausto in thesauro *Religiosorum*, lib. 5. g. 169. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi *obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs*, disp. 11. dub. 2. num. 4. Narbona l. 8. *gloss.* unica num. 14. tit. 5. lib. 1. *Recopil.* Mich. de Reinoso *obseruat. Turis obser.* 1. num. 24. & 25. Tamburin. tom. 3. de iure *Abbatum* disp. 6. g. 11. nu. 6. & g. 12. Ego ipse *d. allegat.* 101. num. 5. refert *decisum* Armendar. d. l. 7. de *Relig.* num. 7.
3. Contra Fr. Emman. in *sum.* tom. 2. cap. 8. num. 2. *concl.* 1. Steph. Gratian. *discept. forens.* cap. 363. nu. 27. D. Hieronym. Venero, y Leyua d. e. 15. num. 7. existimantes huiusmodi milites in emittenda professione comprehendunt sub hoc decreto.
4. Vnde Milites S. Stephani non comprehendunt hoc decreto censuit Rot. *decis.* 591. part. 1. diuers. cuius meminit Aloyf. Ricc. in praxi *verum fori ecclesiastici* *decis.* 1. in 1. edit. aliàs *resol.* 617. num. 6. in 2. edit. & Ego ipse *d. alleg.* 101. nu. 6. Tambur. d. tom. 3. disp. 6. g. 11. num. 10.
5. Et Fratres tertij Ordinis S. Francisci pariter hoc de-

creto non comprehendunt, censuit Rot. d. *decis.* 591. num. 7. cuius etiam meminit Aloyf. Ricc. d. *resol.* 617. nu. 4. Tamburin. tom. 3. de iure *Abbatum*, disp. 6. g. 11. num. 7. & Ego ipse *d. alleg.* 101. num. 7.

Hierosolymitanos verò Milites comprehendunt sub hoc decreto ex peculiari ipsorum statuto illi adherenti, referunt *decisum* Flamin. *Parif.* d. g. 2. nu. 120. Armendar. d. l. 7. de *Relig.* num. 16. Fr. Barthol. de Vecch. d. dub. 2. nu. 4. Ego ipse *d. alleg.* 101. num. 8. Aloyf. Ricc. in praxi *verum fori eccles.* p. 4. *resol.* 172. Stephan. Gratian. *discept. forens.* c. 369. num. 27. Narbona ubi *supra* num. 12.

Quam mulierum. Non admittendas puellas ad professionem ante dictum decimum sextum ætatis annum completum, refert *decisum* Armend. d. l. 7. de *Relig.* nu. 41.

Receptionem verò puellæ causâ induendi habitum probationis in Religione prohiberi, nisi duodecim annis sit maior, tradunt Azor. *instit. moral.* p. 1. lib. 12. cap. 18. g. 5. & 56. Fr. Emman. *q. regul.* tom. 3. g. 12. art. 2. qui testatur huius sententie fuisse omnes Patres, qui ad Concilium Provinciale Toletanum conuenerunt, Nald. verb. *habitus*, nu. 6. & verb. *Monialis* num. 5. Fr. Barthol. de Vecch. d. praxi *obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs*, disp. 2. dub. 6. num. 16. Armendar. d. l. 7. de *Religion.* num. 43. ubi refert *decisum* non esse dispensandum, vt puella, quæ duodecimum annum non compleuerit, possit habitum in monasterio suscipere, Aldan. in compendio *canon. resolut.* lib. 1. tit. 25. num. 3. ubi testatur ita *resolutum* per S. Congreg. *Episcop.* in Neapolitana de anno 1582.

Contra Mich. Medin. de *sacrorum hominum continent.* lib. 4. *controvers.* g. c. 4. Fr. Ludou. Miranda in *man. Prelat.* in fine, & in tract. de *sacris monialibus*, g. 8. art. 2. in *concl.* Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 18. nu. 33. Soar. tom. 3. de *Religion.* lib. 5. cap. 1. nu. 9. existimantes circa præfatam puellarum receptionem nullam limitationem esse constituendam.

Quod si puella in duodecimo ætatis anno matrimonio coniuncta, & Religionem illo nondum consummato ingressa sit, cogendum sponsum per quatuor annos expectare, vsque dum profiteatur, dicit *decisum* Armendar. d. l. 7. de *Relig.* num. 42. quem refero Ego ipse *d. alleg.* 101. num. 11.

Ante decimum sextum annum expletum. Vnde malitiâ non supplere dictam ætatem *resolunt* Fr. Emman. *q. regul.* tom. 3. g. 15. art. 3. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 4. num. 2. Hieron. Roderic. in compendio *quæst. regul. resolut.* 101. num. 37.

Et professionem emittens infra annum probationis non est obligatus ad Religionem, neque in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientie vlla inducta est obligatio, vt refert *decisum* Nicol. Garc. de *benef.* p. 11. c. 9. num. 6.

Professionem in suprema die 16. anni emitti posse, emissamque subsistere *resoluit* Campan. in diuers. *iuris canon.*

a. c. Gonfaldus, 17. q. 2. c. ad Apostolicam, de reg. & c. non solum eod. tit. in 6. c. ad nostram e. cum virum & c. postulat eod. tit. & c. 1. eod. tit.

anon. rub. 7. cap. 6. num. 119. & rub. 12. cap. 11. num. 1. quem refero Ego ipse d. alleg. 101. num. 13. ex ijs, que in similibus adducit Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 24. num. 22.

Contra Galet. in margarita casuum conscientia, verb. profiteri, per. & Aloyf. Ricc. in praxi rerum ecclesiast. decis. 656. in 1. edit. alias resolut. 549. in 1. edit. existimantes nullam esse professionem, si deficiat vnus dies ante dictum decimum sextum annum expletum. Et etiam non completo anni circulo adhuc per duas horas, ex Sel. in select. canon. cap. 18. num. 3. ubi refert decimum 21. Ianuarij 1617. Vnde Religiosus, qui sua professione facta tribus horis ante completum annum probationis à Religione discessit, & in habitu clericali laudabiliter vixit, si postea redeat ad Religionem, debet ratificare professionem, & ei locus debetur à die ratificationis, ut ipsemet testatur decimum sub die 1. Februarij 1631.

12. Validam esse professionem post decimum sextum annum factam, sed ante decimum octauum requisitum à statuto Ordinis Minorum non annullante, aut irritante factam, tenent Ludou. Miranda in man. Prælat. tom. 1. quest. 24. art. 2. concl. 2. Peirin. de subdito Religioso, tom. 1. cap. 26. §. 3. Hieron. Venero, y Leyua d. cap. 15. num. 10. Ego ipse d. alleg. 101. num. 15. refert decimum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 14.

13. In constitutionibus Religionis Sanctissimæ Trinitatis redemptionis captiuorum est constitutio confirmata auctoritate Apostolica ante, & post Concil. quod in Religione aliquis non recipiatur, antequam annum 20. videatur compleuisse. Hoc stante queritur per superiores Religionis, an pro validitate professionis in dicta Religione sufficiat illam emisisse post 16. annum iuxta dispositionem Concil. S. Congr. die 2. Augusti 1631. & 24. Aprilis 1642. censuisse professiones emissas iuxta dispositionem Concilij esse validas, refert Sel. in select. canon. cap. 18. num. 3.

14. Ordinarium posse professionem ante expletum annum decimum sextum emissam nullam declarare, asserit decimum Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 11. quem refero Ego ipse d. alleg. 101. num. 1.

15. Quam per annum, &c.] Sufcipientem habitum Regularem debere per annum in probatione stare, ita ut professio antea facta sit nulla, docent Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. quest. 2. art. 7. & tom. 3. quest. 15. art. 1. cum seq. Azor. in instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 2. quest. 6. cum seq. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 385. cum seq. Armendar. d. l. 7. de Religion. num. 4. cum seq. Campan. in diuers. iuris canonic. rubr. 12. cap. 3. à princ. Ludouic. Miranda d. tom. 1. quest. 22. art. 1. cum seq. Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 8. cum seq. Bartholom. à S. Fausto in thesauro Religios. lib. 5. quest. 160. cum seq. Bonacin. de clausura, & pœnit. eam violentibus impositis, quest. 2. puncto 10. diff. 2. §. 2. Illustriss. D. Roder. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 19. diff. 54. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs diff. 11. dub. 2. Tamburin. d. disp. 6. q. 4. num. 2. & de iure Abbatis tom. 3. disp. 6. quest. 7. num. 1. cum seq. & quest. 11. à princ. Ego ipse d. alleg. 101. num. 16. cum seq. ita ut emittens professionem sic intra annum probationis non sit obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientie illi indicta sit obligatio, prout decimum refert Barthol. de Vecchis ubi supra diff. 13. dub. 11. sub num. 2.

16. Per hoc decretum Concilij abrogatum fuisse Leonis X. privilegium relatum in compendio priuileg. Mendicant. verb. nouitius num. 27. quo conceditur Prælati Ordinum Minorum posse cum consilio Fratrum Discretorum admittere ad professionem anno probationis non expleto Religiosos aliorum Ordinum venientes ad Minoritici Religionem, tradunt Nauarr. conf. 61. num. 4. & conf. 66. num. 4. de Regularib. in nouis. Fr. Emman. d. tom. 3. quest. 15. art. 11. Lessi. de iust. lib. 2. cap. 41. dub. 13. num. 101. Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 37. num. 47. Fr. Ludou. Miranda in Man. Prælator. to. 1. quest. 22. art. 2. concl. 3. Fr. Barthol. de Vecchis d. disput. 11. dub. 2. num. 5. Illustriss. D. Roder. à Cunha in comment. ad d. cap. 1. num. 21. in fine. Tamburin. d. tom. 3. disp. 6. quest. 11. num. 5.

Contra Sorb. verb. nouitius, ubi de nouitiarum professione, vers. Sed an requiratur, & Paet. cap. 2. art. 1. §. num. 65. existimantes prædictum Leonis X. privilegium non esse contra dispositionem Concilij in præsentem.

Professum in vna Religione, etiam strictiori, transseuntem ad aliam, indigere nouitiatu, quem requirit Concil. in præsentem, tenent Nauarr. sub tit. de Regular. conf. 49. num. 4. & conf. 53. num. 5. in antiq. alias conf. 61. num. 4. & conf. 62. num. 5. & conf. 77. num. 4. eod. tit. in nouis, Hieron. Roder. d. resol. 101. num. 46. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 6. num. 10. & quest. regul. tom. 3. q. 19. art. 11. Sanch. d. lib. 5. cap. 4. num. 12. Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad c. 1. nu. 21. diff. 54. Peregr. d. p. 2. c. 1. lit. C. §. 19. vnde Regulares Discretos Ordinis sanctissimæ Trinitatis de licentia Sedis Apostolicæ ad laxiorem Calcætorum transseuntibus debere annum probationis, non tamen emittere professionem, resolut Sel. d. loco, asserens decimum in Montis Regalis 13. Nouembris 1627.

Professum nulliter volentem suam professionem ratificare, non teneri nouitiatus annum iterari, si alijs fuit validus, resolut Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 37. numer. 45. & Peregr. in comment. ad constit. Cleric. Regular. part. 2. cap. 1. lit. C. §. 2. Si verò Nouitiatus fuit factus post pubertatem, & fuit continuus, non esse iterandum ex quacunque causa sit irrita professio, tenent Sanch. disp. 37. ex num. 47. & in præcepta Decalogi lib. 5. c. 14. num. 14. Azor. in instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 1. quest. 6. Barthol. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 5. q. 97. Peregr. ubi proxime, contra Nauarr. conf. 20. nu. 17. & 19. de Regular. existimantem nouitiatum etiam ex alia causa præter defectum ætatis, aut continuationem, inuoluntarium esse iterandum.

Moniales Ordinis Prædicatorum habentes sexdecim annos in mortis articulo constitutas profiteri posse, & si nondum integrum nouitiatus annum peregerint, concessit Pius V. in quodam Motu proprio incip. Summi Sacerdotij cura, cuius tenorem refert Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. q. 15. art. 6. ubi subdit hoc hodie fieri posse, dicens non esse reuocatum à Greg. XIII. tradunt idem Fr. Emman. in sum. tom. 4. c. 63. num. 4. Ludou. Miranda in Man. Prælat. tom. 1. q. 22. art. 10. Sanch. d. lib. 5. c. 4. nu. 16. Barthol. à S. Fausto in suo thesauro Religios. lib. 5. q. 167. Peregr. d. c. 1. lit. C. §. 10. Hieron. Roderic. d. resol. 101. num. 40. Tamburin. d. tom. 3. disp. 6. q. 11. num. 9.

Et huiusmodi probationis annum à momento in momentum posse & debere computari, id est ab hora diei, in quo habitum quis suscepit, vsque ad eandem horam ultimi diei eiusdem anni tradunt Iacob. de Graff. tom. 1. confil. lib. 3. conf. 6. num. 2. de Regularib. Zanard. in direct. Theolog. p. 2. cap. 26. num. 12. vers. nota autem, Lessi. d. lib. 2. cap. 41. dub. 7. num. 59. Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 16. num. 2. & in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 5. c. 4. num. 31. in fine. Fr. Ludouic. Miranda d. q. 22. a. 3. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 15. nu. 1. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 160. num. 2. Fr. Barthol. de Vecchis d. disput. 11. dub. 4. Peregr. in constit. cleric. Regular. p. 2. cap. 1. lit. C. §. 6. Hieron. Roderic. d. resol. 101. num. 38. Ciartin. controu. forens. lib. 1. cap. 108. num. 20. Nald. in sum. verb. professio num. 6. Tambur. de iure Abbatissar. disput. 4. q. 9. Nouar. in lucerna Regul. verb. annus num. 2. idem Tambur. de iure Abbatum tom. 3. disp. 6. q. 7. num. 8. & q. 11. nu. 12. Ego ipse d. alleg. 101. nu. 22. in fine. secundum Lugdunen. impress.

Contra Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 3. c. 413. nu. 22. & Campan. d. rubr. 12. cap. 13. nu. 4. in fine. Diana moral. resolut. p. 5. tract. 5. resol. 18. existimantes post factam professionem non esse computandum annum probationis ab vno puncto & instanti ad idem punctum, & instantem, quia esset assertio nimis rigorosa.

Vnde si Nouitius compleat probationis annum die 24. Februarij anno bissextili, non dici expletum hunc annum, nisi secunda die, quæ etiam appellatur 24. id est 25. die, quare emittere non posse professionem, nisi eadem die 25. in puncto diei 24. Februarij præcedentis anni in quo suscepit habitum, arg. text. in l. 3. §. minore ff. de minorib. & in l. cum bissextilis ff. de verb. signific. & in cap. quæsiuit, eod. tit. tradunt Fr. Emman. d. tom. 3. q. 15. art. 4. & 5. Iacob. de Graff. & Fr. Ludouic. Miranda citatis locis. Bonacin. de Sacramentis disput. 8. q. unica puncto 5. num. 15. & de clausura

clausura q. 2. puncto 10. diffie. 2. §. 2. num. 4. Molin. de iust. tract. 2. disput. 573. vers. atque ut à minori astate, Sanch. de matrimon. lib. 2. disp. 24. num. 22. vers. similiter credo, Less. d. num. 59. vers. hinc sequitur, Fr. Barthol. de Vecchis d. dub. 4. num. 5. Peregr. in constitut. cleric. Regular. part. 2. cap. 1. lit. C. §. 7. Hieron. Roderic. d. resol. 101. num. 39. Tamburin. d. disp. 4. q. 9. num. 2. & d. tom. 3. disp. 6. q. 1. num. 13. Jul. Lator. var. luebrat. tom. 1. tit. 1. de comit. cap. 6. num. 15. qui oratenus mihi retulit S. Congreg. Concilij in vna Paragina 5. Julij 1627. & in Andegaven. 2. Augusti 1627. censuisse non valere professionem respectu anni bissextilis cuiusdam, qui ingressus est Religionem 27. Martij. & die 26. eiusdem mensis sequentis anni, currente anno bissextili emisit professionem, & sic non expectato lapsu diei, qui illi anno accrescit.

Contra Fornar. de Ordine cap. 3. num. 4. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore ecclesiast. post resol. 76. in notabil. de materia Sacramenti Ordinis, vers. quo ad interestia, Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 161. existimantes ad hanc professionem in Religione emittendam anno bissextili satis esse ad probationem complessive dies 365.

22. Annum, ex quo Greg. XIII. abtulit decem dies, hoc est, à quinto die Octobris, vsque ad decimum sextum anni 1582. reputari integrum, nec supplendos esse illos decem dies ex alio anno, quia quamvis ille annus non fuerit integer naturaliter, & secundum cursum solemem, fuit tamen integer ciuilitatis, & politice, docent Henric. in summ. lib. 10. cap. 19. §. 2. & lib. 13. cap. 40. §. 2. in commento littera O. Bonacin. d. puncto 5. num. 14. Fr. Ludouic. Miranda d. art. 3. conclus. 2. in fin. Fr. Emman. d. tom. 3. quest. 15. art. 15. Less. d. lib. 2. cap. 41. dub. 7. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 162. Sanch. d. tom. 2. lib. 5. c. 4. num. 5. vbi extendit ad sacros Ordines, & ad quacunq. officia, & beneficia, refero Ego ipse d. allegat. 101. num. 21. Tamburin. d. tom. 3. disput. 6. q. 11. num. 13.

23. Profiteri potest in Religione ille, qui cum esset duodecim annorum, permanserit per annum integrum in nouitium, postmodum habitu retento fuit commoratus domi suae vsque ad tempus 16. annorum requisitum ad professionem emittendam, & cum fuerit reuersus ad Religionem, petit admitti ad professionem, si aliud illa non opponat, ita Sel. d. cap. 18. num. 4. vbi refert decimum sub die 20. Martij 1621.

24. Continuum debere necessariò esse huiusmodi probationis annum, & non sufficere interpellatum, docent Nauarr. consil. 2. num. 2. & consil. 34. num. 2. & consil. 36. num. 1. & consil. 42. num. 2. & 4. de Regularibus in antiqu. & consil. 9. num. 2. & consil. 32. num. 4. sub eod. tit. in nouis, Henric. lib. 13. de excommuni. cap. 40. num. 2. Emman. Sa. verb. Religioso nu. 9. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 8. num. 4. & tom. 3. q. 15. art. 8. Jacob. de Graff. in aureis decisionibus lib. 3. cap. 5. num. 15. Sorb. in verb. Nouitius, vbi de Nouitiorum professionis emissionem, vers. secundò est, Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 13. num. 11. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 2. quest. 8. Fr. Ludouic. Miranda d. quest. 22. art. 4. conclus. vltima, Nald. verb. Nouitius, num. 4. Less. d. lib. 2. cap. 41. dub. 7. nu. 59. Sanch. d. lib. 5. cap. 4. num. 31. Stephan. Gratian. Marchig. decis. 35. v. 3. in addit. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 163. Bonacin. de clausura quest. 2. puncto 10. diffie. 2. §. 2. num. 3. Soar. tom. 3. Relig. lib. 5. cap. 15. num. 3. Ego ipse d. allegat. 101. num. 23. Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 15. dist. 54. Peregr. in constitut. cleric. Regular. part. 2. cap. 1. littera C. §. 8. Tamburin. d. disput. 4. q. 8. num. 3. Ciarlin. controuers. forens. lib. 1. cap. 108. num. 15. Diana moral. resol. part. 5. tract. 5. resol. 19. idem Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 6. quest. 7. num. 9. & quest. 11. num. 15. Hieron. Roderic. d. resol. 101. num. 41. Fr. Barthol. de Vecchis d. disput. 11. dub. 3. num. 1. vbi num. 5. cum Soar. d. cap. 15. à n. 8. ampliat, vt hæc continuatio non solum esse debeat per annum expletum, sed etiam vsque ad professionem, ita vt si nouitius completo anno probationis egrediretur monasterium, & postea iterum rediret, professionem emittere non posset, virtute præfate vnus anni probationis, sed iterum inchoare deberet nouitiatum.

Contra Franch. Angel. Syluest. verb. Religio §. quest. 4.

Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 165. & Bonacin. d. puncto 10. diffie. 2. §. 2. num. 4. existimantes non esse necessariam continuationem probationis cum professione, & contra Fr. Emman. d. q. 15. art. 10. vers. aduertendum denique, qui idem censet circa nouitias Monialium.

Annum probationis tunc interrumpi, quando Nouitius dimisso Religionis habitu egreditur monasterium animo deferendi Religionem, ita vt si postea peniteret, iterumque reciperetur, deberet ex integro à principio inchoare nouitiatum, referunt proximè citati Doctores, & præcipue Fr. Bartholom. de Vecchis d. dub. 3. num. 6. Tamburin. d. tom. 3. disput. 6. quest. 11. num. 17.

Et ideo per text. in presenti reuocatum esse priuilegium Iulij I. concessum Minoribus, vt nouitiatum interruptus possit continuari, tradunt Fr. Ludouic. Miranda d. quest. 22. art. 4. vers. finem, Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 166. Fr. Bartholom. de Vecchis d. disput. 11. dub. 3. num. 6. in med. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 6. q. 11. sub num. 17.

Contra Sorb. verb. Nouitius, vbi de Nouitiorum professionis emissionem, vers. sed Iulius, Fr. Emman. d. quest. 15. art. 8. & 10. vers. aduertendum tandem, existimantes iuxta prædicti priuilegij tenorem posse etiam hodie tempus prioris receptionis cum tempore posterioris ad perficiendum probationis annum computari.

Dimisso Religionis habitu à monasterio Nouitium recedentem, eo ipso interrumpere annum probationis, licet interpellatio sit modica, & paulo post intra diem peniteat, tenent Nauarr. consil. 42. num. 4. de Regularibus, Gallet. in Margarita casuum conscientia verb. Nouitius, Sanchez d. cap. 4. num. 32. Soar. d. cap. 15. num. 3. Peregr. d. part. 2. cap. 1. littera C. §. 8. vers. Sed quid, Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 164. Fr. Bartholom. de Vecchis d. dub. 3. num. 7. Illustriss. D. Roderic. à Cunha vbi supra num. 17. Ego ipse d. allegat. 101. num. 25.

Contra Less. d. lib. 2. cap. 41. dub. 7. existimantem paucorum dierum interpellationem non impedire, & contra Sorb. d. loco vers. secundò est, Lorich. in suo thesauro tit. de Regul. §. 9. vers. si autem sine licentia, Nald. d. verb. Nouitius num. 4. qui cum dicant interrumpi nouitiatum per exitum Nouitij à clauistro per tres, aut quatuor dies sine licentia sui superioris, videntur docere exitum vnus, vel duorum dierum non esse sufficientem ad hanc interruptionem inducendam.

Si tamen Nouitius de licentia Superioris cum habitu aliqua iusta de causa intra annum probationis extra monasterium egrediatur, & ibidem per aliquos dies commoretur, post accessum posse licite proficere, annumque per hoc non dici discontinuum, resoluunt Nauarr. consil. 10. num. 3. de Clericis non resid. & consil. 42. de Regular. Peregr. in comment. ad constit. cleric. Regular. part. 2. cap. 1. littera C. §. 8. Hieron. Roderic. d. resol. 101. num. 44. Jacob. de Graff. in aureis decisionibus lib. 3. cap. 5. post n. 18. Flamin. Paris. d. quest. 13. num. 12. Sayr. in floribus decis. tit. de Regularibus decis. 15. Fr. Emman. d. quest. 15. art. 8. Ludouic. Beja respons. casuum conscientia part. 4. cas. vltim. in fine, Lorich. d. §. 9. vers. 4. Campan. d. rubr. 12. cap. 3. num. 3. Aloyf. Ricc. in praxi fore ecclesiast. decis. 501. in 1. edit. alias resolut. 392. num. 3. in 2. edit. Armendariz d. l. 7. de Religione num. 13. Bonacin. de clausura quest. 2. puncto 10. diffie. 2. §. 2. m. 6. Stephan. Gratian. discip. forens. cap. 66. num. 14. Soar. tom. 3. de Religione lib. 5. cap. 14. num. 13. Diana moral. resol. part. 3. tract. 2. resol. 84. Tamburin. de iure Abbatissar. disput. 4. quest. 8. à num. 1. Ciarlin. d. lib. 1. cap. 108. num. 24. idem Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 6. quest. 7. num. 12. & 15. & q. 11. num. 18. & 19. Fr. Barthol. de Vecchis d. dub. 3. num. 10. vbi num. 11. cum Soar. eod. cap. 14. num. 14. contra Nauarr. intelligunt etiam si licentia, & sine rationabili causa concessa fuisset Nouitio licentia. Ego ipse d. allegat. 101. num. 27. Ludouic. Miranda d. quest. 22. art. 5. conclus. vltima vbi in fine ait huiusmodi licentiam ad exercendum posse tantum concedere Ministros Prouinciales si adsint, in ipsorum verò absentia, & quando facilis ad eos non habetur recursus, vt etque necessitas, id ipsum posse facere Guardianos, & alios Prælatos conuentuales, nisi aliqua ordinatione generali, seu Prouinciali, aut parti-

patriculari mandato si fuerit interdictum.
 29. Vnde non interrupti tempus probationis si Nouitius habitu Religionis indutus monasterium ex sui Superioris licentia exeat causa peregrinandi ad stationes, vel ad alia loca, vel visendi parentes, aut cognatos e grotantes, vel mendicandi, vel recreandi, aut alia huiusmodi causa, bene notant Jacob. de Graff. d. cap. 5. num. 18. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disputat. 6. quest. 7. num. 16. Fr. Emman. d. quest. 15. artic. 8. Fr. Bartholom. de Vecchis d. disput. 11. dub. 3. num. 12.

30. Hinc etiam non interrupti dictum tempus probationis si Nouitius ex licentia Superioris, ob malam valetudinem maneat extra monasterium, resoluunt Gonzal. Mendez de Vasconcellos diuers. iuris argument. lib. 2. cap. 15. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 166. num. 14. Et in addit. ad Marchia decis. 35. nu. 2. Fr. Bartholom. de Vecchis d. dubit. 3. num. 13. ubi refert ita fuisse decissum. Quare si Nouitius durante probationis anno curandae valetudinis causa de licentia Superiorum à monasterio exierit, & post reuertatur, eodem tempore professionem emittere posse, ac si nunquam egressa fuisset, dicit resolutum Armendar. d. 1. 7. de Relig. num. 13.

31. Hinc pariter non interrupti nouitium, si nouitius retento habitu perterritus seueritate, vel iracundia, aut minis, seu odio superioris, aut Magistri monasteriorum abditè exeat causa se celandi, dummodo animum habeat redeundi, tradunt Galuan. consil. 12. num. 9. & Fr. Bartholom. de Vecchis d. dubit. 3. num. 15. ubi intelligit dummodo exitus extra monasterium non sit talibus circumstantiis factus, quod probabiliter praeiudicium possit Nouitii animo deferendi Religionem egressum fuisse, de quo etiam Tamburin. d. tom. 3. disput. 6. quest. 7. num. 18.

32. Completo probationis anno nouitium obueniente aliqua rationabili, seu iusta causa posse prorogari tradunt Nauarr. consil. 30. de Regularibus in nouis, Emman. Sà verb. Religio, num. 3. Fr. Emman. d. tom. 3. quest. 17. artic. 10. Galet. d. verb. proficere, ultim. Lecti. d. dubit. 7. num. 59. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 168. Fr. Ludovic. Miranda in suo man. Pralator. tom. 1. quest. 25. artic. 11. Sanchez in precepta Decalogi, lib. 5. cap. 4. num. 1. Peregrin. dist. cap. 1. littera C. §. 11. Aldan. d. iur. 25. num. 10. ubi refert decissum sub die 31. Maij 1597. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 13. num. 8. Fr. Bartholom. de Vecchis d. disputat. 11. dub. 5. num. 3. ubi num. 4. post Galuan. consil. 12. à princip. obseruat differri non posse professionem illorum Nouitiorum, quos superiores expleto probationis anno habiles inuenerint.

33. Nouitium, & monasterium post Concil. Trident. nullatenus posse anno nouitatus renuntiare tenent Nauarr. consil. 33. sub tit. de Regularibus in antiq. aliàs consil. 62. num. 5. in nouis, Ludovic. Beja d. casu ultim. vers. tercio, Hieron. Roderic. d. resol. 101. num. 41. Fr. Emman. d. tom. 3. quest. 14. artic. 7. Et in sum. tom. 2. cap. 6. num. 10. Azor. d. lib. 12. cap. 4. quest. 4. & 9. Sanchez d. lib. 5. cap. 4. num. 18. Ludovic. Miranda d. quest. 22. art. 7. conclus. vnic. Peregr. dist. cap. 1. littera C. §. 12. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 170. Tamburin. d. tom. 3. disput. 6. quest. 11. num. 22. Ego ipse d. allegat. 101. num. 32. Illustriss. D. meus Roderic. a Cunha in comment. ad c. 1. num. 22. dist. 54. ubi subdit valde dispensare Praepositum Generalem Societas I. E. S. V. post exactum integrum annum nouitatus (non tamen ante illum) cum Nouitio suo, ut profiteatur, vel incorporetur in eadem Societate ante decursum biennium nouitatus.

Probationis annum posse impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimum sextum, & vi talis probationis posse probatum admitti ad professionem expleto decimosexto anno, asserunt Nauarr. consil. 30. num. 1. de Regular. in 1. edit. aliàs consil. 20. num. 1. eod. tit. in 2. edit. Henric. lib. 13. cap. 40. §. 2. in fin. Galet. verb. proficere 3. Azor. dist. lib. 12. cap. 4. quest. 9. in fine. Fr. Emman. d. tom. 3. quest. 15. art. 2. in fin. Valer. Reginald. d. lib. 18. num. 385. prop. finem, Sanchez in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 22. in fine, Ego ipse d. alleg. 101. num. 31.

Conuertit eo ipso, quod ingrediuntur monasterium, possunt emittere professionem, iuxta Bullam Pontificis ante Concilium emanatam, quae non est sublata per hoc decretum, & quod infra cap. 18. in fine, hac eadem sess. praeservatur earum constitutiones; ergo multo magis hoc privilegium Pontificis, ita Aldan. in compend. Canon. resolut. lib. 2. tit. 8. num. 16. ubi refert decissum sub die 11. Ianuarij 1620.

§. Post susceptum habitum, &c.] Habitum Regularem à Nouitijs deferendum esse de essentia, atque substantia anni probationis, tradunt Azor. d. lib. 12. cap. 2. quest. 9. Fr. Emman. d. quest. 15. artic. 9. Sanch. d. lib. 5. cap. 4. num. 29. Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 22. art. 6. conclus. vnic. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 177. Bartholom. de Vecchis d. disput. 11. dub. 7. Reginald. d. lib. 18. num. 84. Tamburin. dist. disput. 4. quest. 4. num. 6. Et de iure Abbatum tom. 3. disput. 6. quest. 7. num. 7. Et quest. 8. num. 4. Ego ipse d. allegat. 101. num. 29. Illustriss. D. meus Roderic. a Cunha in comment. ad cap. 1. num. 12. dist. 53. ubi num. 13. limitat, nisi regula alicuius Religionis à Pontifice approbata aliud praescriberet, vel vsus legitime praescriptus id obtinuerit, limitat etiam nisi talis esset Religio, quae habitum proprium non haberet, vt non habet Societas I. E. S. V. cuius Religiosi ex vsu regionis, in qua habitant, vestiuntur, secundum Sanch. in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 8. num. 70. Vnde licet Nouitius deferre debeat habitum, quo regula, vel statutum, aut consuetudo cuiuscunque Religionis uti vult, non esse tamen de substantia anni probationis Nouitium induere habitum Nouitiorum ab habitu professorum distinctum, resoluunt Soar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 14. nu. 10. Fr. Bartholom. de Vecchis d. lib. 7. num. 3. Tamburin. d. tom. 3. disput. 6. quest. 8. num. 5. Et 6.

Per text. in presenti non tolli professiones tacitas, sed in suo pristino valore manere asserunt Nauarr. consil. 28. num. 5. de Regular. in 2. edit. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 42. Sorb. verb. Nouitius, ubi de Nouitiorum professione, vers. quid autem dicendum, Azor. d. part. 1. lib. 12. cap. 4. quest. 6. Fr. Emman. d. tom. 3. quest. 17. artic. 1. Armendar. d. 1. 7. de Relig. num. 6. & 8. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 640. num. 34. adden. ad Gregor. decis. 385. num. 6. D. Hieronym. Venero, y Leyua d. cap. 15. n. 5. Fr. Bartholom. de Vecchis dist. praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs, disputatatione 13. dub. 8. Tamburin. de iure Abbatum tomo 3. disputatatione 6. questione 13. numero 10. Rot. in Vlixbonen. professionis 10. Decembris 1621. coram R. P. D. Merlino Sanchez in precepta Decalogi libro 5. capitul. 3. à numero 36. Hieron. Roderic. dist. resol. 101. numero 53. Professionem tacitam inducere Ordinis susceptionem resoluit Sel. dist. capitul. 18. numero 50. asserens sic fuisse resolutum in Beneuentana 20. Decembris 1619. refert Tamburin. dist. tomo 3. disputatatione 6. questione 13. numero 12.

Renunciatio, aut obligatio non potest fieri à Nouitijs, etiam fauore causae pie, nisi cum licentia Episcopi, vel Vicarij, finito tempore nouitatus superiores admittant Nouitios ad professionem, vel eos è monasterio deiciant, quibus restituuntur omnia, quae dederunt monasterio ante professionem, vt in text.

CAPVT XVI.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Obligationis nomine in presenti intelliguntur om-

nes contractus lucratui.

3 Donationes inter vivos comprehendit hoc decretum.

4 Renun-

4. Renunciationem officiorum publicorum temporarium comprehendit.
5. Fideiussionem comprehendit.
6. Liberationem comprehendit, qua Novitius tutorem, seu curatorem suum à reddendis rationibus liberat.
7. Eleemosynas per Novitios factas non comprehendit dummodo non sint modicae.
8. Donationem Deo, seu B. Mariae, vel Sanctis oblatam non comprehendit.
9. Vestitum, & vestitum, quem pro se tribuit Novitius monasterio, non comprehendit.
10. Expensas factas pro sustentatione novitiae, & Monialium, & pro solemnitate professionis, non comprehendit.
11. Oblationes, & donationes factas monasterio à tutoribus, vel consanguineis Novitiorum ex proprijs bonis, non comprehendit.
12. Contractus emptionis, venditionis, permutationis, & locationis non comprehendit.
13. Renunciationem beneficii non comprehendit.
14. Testamenta, codicillos, & donationem causa mortis non comprehendit hoc decretum.
15. Donatio Novitij facta cum solennitate huius decreti ut sit firma, requiritur professionis validitas.
16. Professione ratificata si illa nulliter emissa fuerit, censetur quoque renuntiatio ratificata & valida.
17. Novitius si iuxta formam huius decreti renuntiaverit legitimam, & facta professione Episcopus sit factus, recuperat ius succedendi in dicta legitima.
18. Secularis ante habitus susceptionem, & Novitiatus ingressum potest etiam intuitu eiusdem ingressus valide de suis bonis disponere illa renunciando absque solennitate huius decreti.
19. Novitius potest revocare testamentum à se factum ante ingressum Religionis, & durante eodem Novitiatu aliud condere.
20. Testamentum ante professionem factum revocare non potest professus.
21. Religiosus professus potest testamentum suum ante professionem confectum declarare.
22. Reservatio aliquorum bonorum facta per Religiosum ad effectum testandi de illis non sustinetur.
23. Licentia Episcopi obventa requiritur in renuntiatione facienda per novitium.
24. Episcopus confirmatus nondum consecratus potest Novitio licentiam dare ad renunciandum.
25. Archiepiscopus etiam qui fuerit consecratus quāvis nondum pallium receperit.
26. Capitulum Sede vacante.
27. Abbates, & alij Pralati habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, nullique Episcopo subiecti.
28. Pralati Regulares non possunt Novitio facultatem concedere ad renunciandum etiam in monasterijs exemptis, & sibi subiectis.
29. Renuntiatio facta ad favorem Patrum Societatis Iesu per Novitium in d. Societate valet, quāvis non fuerit facta cum licentia Episcopi.
30. Renuntiatio à Novitio per duos menses ante professionem facta sine licentia Episcopi, seu eius Vicarij est ipso iure nulla.
31. Formam laicorum statuto praescriptam nequaquam oportet servare in renuntiationibus quae fiunt à Novitijs.
32. Moniales possunt finito probationis anno renuntiare dummodo per duos menses ante professionem.
33. Vicarius Episcopi, seu Capituli Sede vacante potest Novitio licentiam concedere ad renunciandum.
34. Vicarijs foraneis non est integrum hanc licentiam concedere absque expressa commissione sibi facta.
35. Renuntiationem per Novitium sufficit fieri toto bimestri ante professionem.
36. Bimestre, quo debet fieri renuntiatio per Novitium, computandum est de momento ad momentum.
37. Professionem differre ex quacunque causa facta semel renuntiatione bimestri illo nihil refert.
38. Renuntiatio per Novitium facta absque solennitatibus huius decreti, est nulla.
39. Prelatus, & Conventus, vel Capitulum dilationem ad proficendum Novitio post annum novitiatus probato iuxta de causa concedere potest.
40. Novitiae finito novitiatus anno ad professionem admittuntur.
41. Novitij Societatis IESV non comprehenduntur hoc decreto.
42. Patres Societatis IESV sunt vere Religiosi.
43. Patres Societatis IESV tria tantum vota simplicia emittentes retinent ius & dominium bonorum suorum, beneficia, & pensiones.
44. Monasterio nihil tribuendum à parentibus, & consanguineis Novitij ante eius professionem.
45. Novitij pater non potest dare paramentum Altaris Religionis ubi filius erat in novitiatu.
46. Donare valide potest monasterio puella existens in eo educationis causa.
47. Monialibus non licet recipere pecunias, vel aliam rem anticipatè ad computum eleemosynae dotalis.
48. Novitio abeunti omnia, quae sua erant, restitui debent.
49. Vnà cum fructibus inde perceptis.
50. Exceptis fructibus, quos in eo alendo monasterium fecit.
51. Habitus Religiosus Novitio exeunti non est restituendus.
52. Dos Novitiae intra tempus probationis decedentis heredibus Novitiae restituenda.

Nulla quoque renuntiatio, aut obligatio si antea facta, etiam cum iuramento, vel in favorem cuiuscumque causae pia, valeat, nisi cum licentia d. Episcopi, siue eius Vicarij fiat, & intra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelligatur effectum suum fortiri, nisi secuta professione, aliter verò facta, etiam si cum huius favoris expressa renuntiatione, etiam iurata, sit irrita, & nullus effectus. ² Finito tempore novitiatus, Superiores i. novitios, quos habiles inuenerint, ad proficendum admittant, aut è monasterio eos eiciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Iesu iuxta pium eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum, Dominio, & eius Ecclesiae inferuire possint, sed neque ante professionem, excepto victu, & vestitu novitij, vel novitiae illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætectu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur, ne hæc

⁴ Cap. cum causam in fin. de elect.

occa-

occasione discedere nequeat, quod totam, vel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec facile si discesserit, id recuperare possit, quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vilo modo fiat, & vt abeuntibus ante professionem v omnia restituatur, quæ sua erant, quod vt rectè fiat, Episcopus etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

1. **V**ide Nauarr. *conf. 7. & 8. de donat. in antiq. aliis conf. 81. & 82. de Regul. in nov. Fr. Emman. g. regul. tom. 2. q. 47. art. 8. Ceuall. commun. contra commun. quest. 86. num. 3. cum segg. Aluar. Valasc. de partit. cap. 16. num. 2. cum segg. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 2. collect. 454. Piatec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 50. vers. renunciatio. Franc. Leo. in thesauro fori Ecclesiastici. part. 2. c. 1. num. 38. cum segg. Stephan. Gratian. *Marchia decis. 37. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 2. Molin. de iustit. tract. 2. disput. 139. vers. antequam. Lessi. in simili tract. lib. 2. cap. 41. dub. 4. num. 40. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 18. num. 397. Mari. Antonin. *variis. resolut. lib. 1. resolut. ultim. casu 62. Campan. in diuersis iuris canonici. rub. 12. cap. 3. num. 10. cum segg. & cap. 4. nu. 1. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quest. 99. num. 18. cum multis segg. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarræ. lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religione. num. 18. cum segg. Benedic. Egid. in repet. l. 1. C. de sacrosanct. Eccles. part. 4. §. 2. per tot. Fr. Ludou. Miranda in manual. Pralator. to. 1. quest. 23. Nicol. Garc. de benef. p. 11. cap. 9. num. 10. cum segg. Sanchez in præcepta Decalogi. tom. 2. lib. 7. cap. 5. Vgolin. de offic. Episcopi. cap. 20. §. 7. metupum in simili tract. part. 3. allegat. 99. Barthol. à S. Fausto in thesauro Religioforum. lib. 5. à q. 178. vsque ad q. 200. Hieron. Roder. in compend. g. regul. resolut. §. 3. ex num. 10. & 101. num. 48. cum segg. Portel. in dubijs regul. verb. Nouitij. num. 37. cum segg. D. Hieronym. Venero, y Leyua Archiep. Montis Regalis in examine Episcop. lib. 6. cap. 1. §. 1. cum segg. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs. disput. 8. dub. 7. cum segg. Laurent. de Peirinis in constit. sua Religionis Minimorum. constit. 2. Sixti I V. à nu. 72. latè Peregrin. in constit. cleric. Regul. part. 2. c. 1. littera G. pag. 152. cum segg. Alzedo de præcellentia Episcop. dignitatis part. 2. cap. 8. num. 44. Lauret de Franchis in conuener. inter Episcopos & Regular. g. 42. cum segg. pag. 357. Tamburin. de iure Abbatissarum disput. 4. quest. 10. cum segg. Nouar. lucerna Regular. verb. dispositio bonorum. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 42. num. 13. Sanchez in consil. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 2. num. 13. idem Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disp. 5. q. 11. num. 83. & latius disp. 6. q. 10.***
2. **N**ulla quoque renunciatio, aut obligatio, &c. Nomine obligationis in præsentem intelligi omnes contractus lucratiuos, docent Fr. Emman. in summa. tom. 2. c. 7. numer. 4. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 197. Laurent. de Peirinis in d. conf. Sixti I V. num. 75. Sanch. d. lib. 7. c. 5. ex num. 31. Peregrin. d. p. 2. c. 1. littera G. §. 13.
3. **V**nde textum in præsentem comprehendere donationes inter viuos, tenent Nauarr. *conf. 81. & 82. de Regular. in nouis. & comment. 2. de Regularibus nu. 51. in fine. Menoch. de arbitr. casu 437. num. 8. Molin. de iustit. tract. 2. disput. 139. col. 9. vers. ambiget præterea. Fr. Emman. in summa part. 2. c. 7. num. 8. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. q. 180. Spin. in speculo testament. gloss. 12. prime. num. 50. Sanchez d. lib. 7. cap. 5. num. 10. Peregrin. d. part. 2. cap. 1. lit. G. §. 6. Tamburin. de iure Abbatissarum disput. 4. q. 10. num. 8. in princ. Nouarr. in Lucerna Regular. verb. dispositio bonorum num. 2. idem Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disp. 6. quest. 10. nu. 4. & nu. 12.*
4. **H**abere etiam locum in renunciatione officiorum publicorum temporalium, vt si Nouitius esset tabellio, vel aliud huiusmodi officium haberet, tenent Sanch. d. cap. 5. num. 43. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 7. nu. 7. id intelligentes si fiat renunciatio officij quatenus statim transferatur in eum, in cuius fauorem fit renunciatio. Tamburin. d. disputat. 4. q. 10. num. 8. vers. idem, & d. disput. 6. q. 10. num. 13.
5. **F**ideiussionem comprehendere hoc decretum, tradunt Sanch. d. cap. 5. num. 34. Fr. Barthol. de Vecchis d. disput. 8. dub. 7. num. 8. Tamburin. d. disp. 4. q. 10. nu. 8. vers. fideiussionem, & d. disp. 6. q. 10. num. 13.
6. **L**iberationem, qua Nouitius tutorem, seu curatorem suum à reddendis rationibus liberat, comprehendere

affirmant Nauarr. *conf. 83. de Regularibus. & Fr. Bartholom. de Vecchis d. disput. 8. dub. 7. num. 9. subdentes secus esse si hæc liberatio facta sit à Nouitio in testamento non alterando naturam testamenti. Tamburin. d. disp. 4. quest. 10. num. 8. vers. comprehenditur.*

Eleemosynas per Nouitios factas non comprehendere, dummodo sint modicæ, consideratis facultatibus ipsius Nouitij, asserunt Nicol. Garc. d. cap. 9. num. 17. Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 13. c. 9. quest. 2. Fr. Bartholom. de Vecchis d. dub. 7. num. 11. vers. ex dictis. vbi intelligit de eleemosynis paruis, vel moderatis. Lezana in summa. quest. Regular. cap. 24. num. 35. vers. possunt. Tamburin. d. quest. 10. num. 9. & d. disput. 6. q. 10. num. 17. Bartholom. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 5. q. 180. in fine. Sanchez d. lib. 7. cap. 5. num. 22. Peregrin. d. part. 2. cap. 1. littera G. §. 7. vbi in vers. & adueniente, post Sanchez d. num. 22. in fine, subdit, quod in euentu quo Nouitius exeat à Religione, non tenetur monasterium dictas eleemosynas erogatas Nouitio restituere.*

Donationem Deo, seu Beatae Mariæ, vel Sanctis oblatam non comprehendere, docent Fr. Emman. *quest. regular. tom. 2. quest. 47. art. 5. Sanchez d. cap. 5. num. 28. licet Fr. Bartholom. de Vecchis d. dub. 7. num. 11. in princip. contrarium teneat, dummodo attentis Nouitij facultatibus sit alicuius momenti. Tamburin. d. quest. 10. num. 9.*

Victum, & vestitum, quem pro se tribuit Nouitius monasterio, non comprehendere asserit Fr. Bartholom. de Vecchis d. dubit. 7. num. 12. Lezana d. cap. 24. num. 35. vers. idem dico.

Quod tribuit monasterio, vel Monialibus in ipsa professione, non pro ipsa, sed pro sustentatione Nouitiæ, & Monialium, & pro solemnitate & festiuitate professionis iuxta consuetum morem, non includi sub hoc decreto resoluit Soar. tom. 5. de consur. disput. 22. sect. 5. num. 15. & idem credit Sanchez d. cap. 5. num. 22. de conuiuium facto in ingressu in nouitiatum, & de consuetis tunc dari Monialibus. Tamburin. *dist. tom. 3. disput. 6. quest. 10. numer. 20.*

Oblationes, donationesque factas monasterio, seu Religiosis à tutoribus, curatoribus, ac confanguineis Nouitiorum ex proprijs bonis, non ex bonis Nouitiorum, minime comprehendendi sub hoc decreto, asserunt Soar. de Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 9. num. 16. Fr. Barthol. de Vecchis d. dubit. 7. num. 14. idem dicendum de donatione facta à parentibus Nouitij ex proprijs ipsorum parentum bonis, non in dotem Nouitij, obseruat Sanch. d. cap. 5. n. 23. Tamburin. d. tom. 3. disputat. 6. quest. 10. num. 21.

Contractus emptionis, venditionis, permutationis, locationis, & alios huiusmodi, in quibus tantundem recipit Nouitius, quantum dat, non comprehendere, resoluit Sanchez d. cap. 5. num. 33. Fr. Bartholom. de Vecchis d. dub. 7. nu. 15. Laurent. de Peirinis *vbi supra num. 75. Lezana d. cap. 24. num. 35. vers. idem etiam dico. Tamburin. dist. disput. 4. quest. 10. num. 11.*

Renunciationem beneficii sub hoc decreto non comprehendendi, ac proinde Nouitium habentem beneficium Ecclesiasticum, posse validè illi renunciare, non seruata solemnitate huius decreti, docet Nicol. Garc. *part. 11. cap. 9. num. 12. & 13. quem refero, & sequor Ego ipse d. allegat. 99. nam. 19.*

Contra Maiol. de irregular. lib. 3. cap. 6. post num. 1. Flamin. Paris. de resignat. beneficij, lib. 3. quest. 13. à num. 4. Campan. d. rubr. 12. cap. 3. num. 10. Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 20. quest. 6. Molise. tom. 1. ad consuet. Neapolis. part. 4. tit. de renunciat. quest. 16. num. 34. & 35. & in sum. moralis Theolog. tract. 6. cap. 12. num. 18. in fine. Ceuall. commun. contra commun. quest. 121. num. 4. & 5. Fr. Ludouic. Miranda d. tom. 1. quest. 23. artic. 5. Mari. Antonin. *variis. resolut. lib. 1. resolut. 112. casu 62. Sanchez d. lib. 7. cap. 5. num. 38. Soar. tom. 3. de Religion.**

Religion. lib. 5. cap. 16. num. 12. Bartholom. à S. Fausto in tues-
saur. Relig. lib. 5. quest. 181. & seq. Peregr. in comment. ad con-
stit. cleric. Regular. part. 2. cap. 1. littera G. §. 1. Fr. Barthol. de
Vecchis d. disput. 8. dub. 7. num. 4. D. Hieronym. Venero, y
Leyua d. cap. 15. num. 23. Sperell. decif. 16. num. 49. Nouar. in
Lucerna Regul. verb. renunciatio bonorum num. 4. nouissime
Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 6. quest. 10. num. 3.
existimantes dispositionem huius decreti vendicare sibi
locum in resignatione beneficij.

14. Testamenta, codicillos, & donationem causa mortis
sub hoc decreto non comprehendunt, scribunt Nauarr.
comment. 2. de Regular. num. 50. & conf. 83. num. 2. & 3. sub illo
tit. de Regular. in nouis. Gasp. Thesaur. verb. ideoque nec de his, cap. 1. num.
15. in fine. Humad. d. 7. gloss. 3. à nu. 4. tit. 7. part. 1. Causalean.
Friuz. decif. 3. num. 113. part. 3. sub tit. de ultim. volunt. Me-
noch. in addit. ad lib. 2. de arbit. casu 436. num. 16. Molin. d.
disput. 139. vers. ambigit fortasse. Gutier. in cap. quamuis pa-
ctum, de pactis lib. 6. verb. dum nupti tradebatur nu. 4. & Ca-
non. quest. lib. 2. cap. 1. num. 26. cum seqq. Fr. Emman. in summ.
tom. 1. cap. 90. num. 5. & tom. 2. cap. 7. num. 8. & 9. & quest. re-
gular. tom. 3. quest. 16. art. 1. & tom. 2. quest. 47. artic. 10. Azor.
d. part. 1. lib. 12. cap. 2. quest. 14. in fine. & lib. 13. cap. 9. quest. 2.
Vega in summ. tom. 1. cap. 91. casu 4. & tom. 2. cap. 50. casu 3.
Aloyf. Ricc. in collect. decif. collect. 584. Emman. Sa verb. Re-
ligio num. 5. Leli. Zech. de republ. Ecclesiast. tit. de Regulari-
bus cap. 3. num. 10. Less. d. cap. 41. num. 40. Aluar. Valasc. d.
cap. 16. à num. 13. Ceual. commun. contra commun. quest. 63.
num. 7. & quest. 121. à num. 4. Cened. ad Decretum collect. 50.
in fine. Nicol. Garc. de benefic. part. 1. cap. 9. nu. 17. Sanchez
d. cap. 5. num. 13. Benedic. Agid. d. §. 2. num. 2. cum seqq. &
num. ultim. Fr. Ludovic. Miranda dict. quest. 23. artic. 4. opti-
me Campan. d. rub. 12. cap. 13. num. 12. Bartholom. à S.
Fausto d. lib. 5. quest. 188. & 189. Laurent. de Peirinis in
const. sui Ordinis Minor. const. 2. Sixti IV. num. 74. Peregrin.
in comment. ad const. cleric. Regular. part. 2. cap. 1. littera G. §. 4.
vbi plures refert. Franc. Molin. d. quest. 99. nu. 26. Armen-
dar. d. l. 7. de Religion. num. 21. Monct. de commut. ultim. vo-
lunt. cap. 5. num. 11. Stephan. Gratian. decif. forens. tom. 5.
cap. 567. num. 30. Fr. Bartholom. de Vecchis d. disput. 8. dub.
10. num. 3. Ego ipse d. alleg. 99. num. 12. Hieron. Roderic.
in compendio quest. regul. resol. 53. num. 10. Tamburin. d. dis-
put. 4. quest. 10. num. 12. & de iure Abbatum tom. 3. disput. 6. quest.
30. num. 11.

Contra Spin. in speculo testament. gloss. 12. princ. nu. 50. exi-
stimantem nullam renunciationem, donationem, aut
testamentum valere eius, qui monasterium ingreditur,
nisi seruata huius decreti forma.

15. Ad hoc vt donatio Nouitij facta cum solemnitate huius
decreti sit firma, requirit vt professio valida existat,
resolunt Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. q. 187. Laurent. de
Peirinis d. const. 2. Sixti IV. num. 78. Sanchez d. lib. 7. cap. 5.
num. 55. Peregrin. in d. cap. 1. littera G. §. 17. Lezana dict. cap.
24. num. 36. Tamburin. d. disput. 4. quest. 12. num. 1. & de iure
Abbatum tom. 3. disput. 6. quest. 10. num. 6. Vnde non sequuta
professione, quia mortuus est Nouitius antequam eam
faceret, vel ad seculum redijt, donationem esse irritam,
& nullam, docent Nauarr. consil. 1. de stat. monach. in antiq.
aliis consil. 9. de success. ab intestat. in nouis, Fr. Emman. in
summ. part. 2. cap. 90. num. 6. & tom. 3. quest. regul. quest. 47.
art. 12. Passarel. in priuileg. Minorum cap. 37. Peregrin. dict. c.
1. littera G. §. 14. Sanchez d. cap. 5. à num. 48. Bartholom. à S.
Fausto d. lib. 5. quest. 186. Ego ipse d. alleg. 99. num. 11. in fine.
Honded. consil. 73. à num. 16. vol. 2. Fr. Bartholom. de
Vecchis d. disput. 8. dub. 8. num. 3. & dub. 9. num. 6. Laurent.
de Peirinis d. const. 2. Sixti IV. num. 76.
16. Ratificata verò professione, si illa nulliter emissã fue-
rit, censeri quoque renunciationem ratificatam, & vali-
dam, resoluit Aloyf. Ricc. in decif. Curie Archiepif. Neapol.
lit. decif. 146. part. 4. Tamburin. dict. disput. 4. quest. 12. num.
2. & Sanchez d. lib. 7. cap. 5. num. 56. vbi ait, quod si profes-
sio esset nulla non ratione etatis, sed quia facta esset
anno non integre transacto, vel ex metu, aut alijs de
causis, in hoc casu cum renuntiatio ab initio valuerit,
eiusque firmitas pendeat à professione valide emissã,
quamuis professio fuerit initio irrita, & sic non confir-
mabitur. Collect. in Concil. Trid.

marit renunciationem, cum tamen ea adhuc in suo pri-
stino valore perseveret, confirmabitur quoties illa pro-
fessio ratificata fuerit alia professione, siue expressa, siue
tacite valida, refert Peregr. dict. part. 2. capitul. 1. littera
G. §. 17.

Religionem ingressus, qui seruata forma huius decre-
ti renuntiavit legitimam paternam, & ius succedendi in
materna ad fauorem ipsius monasterij, emissã deinde
professione, si postea ad Episcopatum sit promotus, vi-
uente eius matre, recuperat ius succedendi tam in pa-
terna, quam in materna legitima, etiam quoad renun-
ciata, ad fauorem tamen suar Ecclesiarum, ita Aldan. in com-
pendio Canon. resol. lib. 2. tit. 9. num. 10. vbi refert sic fuisse de-
cisi sub die 11. Ianuarij 1631.

¶ Antea facta.] Intelligi de renunciatione tantum facta
post ingressum Religionis, non autem de facta ante
ingressum, ac proinde secularis ante habitus susce-
ptionem, & nouitatus ingressum, posse etiam intuitu eius-
dem ingressus valide de suis bonis disponere, illa renun-
ciando, donando, seu obligando, absque solemnitate in
hoc decreto petita, resolunt Mandos consil. 22. à num. 8.
vol. 1. Passarel. in compend. Minor. cap. 37. Confess. in priuileg.
Mendicant. tit. 13. c. 12. & 13. Quarant. in summ. Bullarj. verb.
monasteria, & conuentus, vers. dubium illud, Menoch. in ad-
dit. ad lib. 2. de arbit. casu 436. à num. 3. Sorb. in suis addit.
ad compend. Mendicant. verb. Nouitius, vers. Sed hic sunt aliqua
aduertenda, Aluar. Valasc. d. cap. 16. nu. 22. cum seq. Zanard.
in direct. Theolog. part. 2. cap. 17. vers. primo si sit facta, Portel.
in dub. Regul. verb. nouitius num. 41. Villalob. in summ. tom. 2.
tractat. 35. difficult. 17. num. 4. Veg. in summ. tom. 1. cap. 91. casu
4. & tom. 2. cap. 50. casu 3. Thesaur. quest. forens. lib. 2. quest.
56. num. 8. & 9. Megal. 1. 2. lib. 2. cap. 27. num. 25. & 26. Nald.
verb. Religiosus nu. 1. Fr. Emman. tom. 2. quest. 47. art. 8. Steph.
Gratian. Marchie decif. 37. Benedic. Agid. in repet. d. l. 1. p. 4.
§. 2. num. 22. ad finem, Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 99.
nu. 30. Castil. controuerf. lib. 1. de usufructu cap. 65. nu. 7. Cam-
pan. d. rub. 12. cap. 3. num. 17. Nicol. Garc. d. part. 1. cap. 9.
num. 15. Galet. in margarita casuum conscientie, verb. Religio-
sus, pag. 226. col. 1. & verb. Nouitius 1. Vgol. de potestate
Episcopi c. 20. §. 7. num. 1. Armendar. d. l. 7. de Religion. num.
20. & 25. Sanch. d. lib. 7. cap. 5. num. 4. cum seqq. Barthol. à S.
Fausto d. lib. 5. quest. 183. Peregrin. d. part. 2. cap. 1. litt. G. §. 2.
vbi in vers. quinto, ita declarauit, refert declarationem,
me citato, in hoc loco, Aloyf. Ricc. in decisionibus Curie Ar-
chiep. Neapol. decif. 295. ad fin. part. 1. Fr. Barthol. de Vecchis
d. disput. 8. dub. 8. num. 4. Tamburin. de iure Abbatisarum dis-
put. 4. q. 10. num. 1. Galerat. de renunc. lib. 3. cap. 7. num. 7. pag.
217. Cutelli de donat. tom. 1. tract. 1. discursus 2. p. 3. num. 152.
& 153. Nouar. in lucerna Regular. verb. renunciatio bonorum
à num. 9. pag. 228. Melch. Phœbeos decif. 137. num. 13. idem
Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 6. q. 10. num. 10.
Ego ipse d. alleg. 99. nu. 17. & tenuit Rota in Parmen. trans-
lationis 20. Decembris 1627. coram R. P. D. Duran. vers. tan-
dem non obstat, vbi etiam fuit dictum in donatione facta
ab eo, qui adhuc non est ingressus Religionem, sed co-
gitat de ingressu, esse adhibendam solemnitatem legis,
seu statuti secularis, & ideo donationem factam per fi-
lium patri per paucos dies ante ingressum in Religionem,
seu habitus susceptione intuitu, & contemplatione eius-
dem Religionis esse validam, tuetur Aldan. in compendio
Canon. resol. lib. 2. tit. 8. num. 15. vbi refert sic fuisse decisi
sub die 13. Aprilis 1630.

Contra Nauarr. consil. 7. & 8. de donat. in antiq. aliis consil.
81. & 82. de Regularibus in nouis, Molin. de iustit. tract.
2. disput. 139. vers. ambigit, & disput. 149. vers. quoad Ecce-
siam, & disput. 604. num. 2. Caneer. var. lib. 2. cap. 8. num. 81.
Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 13. num. 9. Fusc.
de visitat. lib. 2. c. 18. num. 37. Spin. in speculo testament. gloss. 12.
princ. num. 5. Menoch. conf. 388. num. 7. Emman. Sa verb. Re-
ligio num. 5. Rojas in epit. success. cap. 7. num. 30. & 31. Gutier.
in cap. quamuis pactum, de pactis lib. 6. §. dum nupti tradeba-
tur in fine, Ceual. d. q. 115. in fine, & q. 121. num. 4. & 5. Azor.
instit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 9. quest. 2. Less. d. lib. 2. cap. 41.
num. 39. & 40. Mari. Antonin. variar. resolut. lib. 1. resol. ultim.
cas. 42. Miranda d. tom. 1. quest. 23. art. 2. existimantes renun-
tationem, seu donationem factam ab existente adhuc
11 in se-

- in seculo, prae-textu, & intuitu ingressus Religionis, nullam, & inualidam esse.
19. Nouitum posse reuocare testamentum a se factum ante ingressum Religionis, & durante eodem nouitatu aliud condere, communis tenet sententia, de quo tamē vide Barthol. in *auth. Ingressi*, num. 1. C. de sacros. Eccles. Buttr. in cap. in praesentia num. 34. de probat. Couar. in c. 2. numer. 4. de testam. Glar. §. Testamentum quast. 28. Crass. eod. verb. quast. 34. num. 2. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 1. & in d. cap. quamuis pactum. verb. dum nupti iradebatur, num. 4. Molin. de primog. lib. 2. cap. 9. à num. 34. Gom. l. 3. Tauri num. 23. Fachin. controuerf. lib. 6. cap. 14. & 15. Carol. Tap. in *auth. Ingressi*, verb. ideoque nec de his, à num. 46. Carol. de Grassis de effectibus clerical. effect. 4. num. 31. & 32. Menoch. de success. creat. lib. 2. §. 20. num. 29. & de success. progressu lib. 1. §. 1. num. 58. Matien. l. 1. gloss. 3. num. 4. tit. 4. lib. 5. nou. recopil. Fr. Emman. quast. Regul. tom. 3. quast. 3. art. 8. Ceual. commun. contra commun. quast. 61. & q. 221. Azor. d. part. 1. lib. 12. cap. 8. Fr. Ludouic. Miranda d. quast. 23. art. 8. Gam. Lustr. decis. 316. num. 5. & 6. & decis. 375. num. 5. Cost. in cap. si pater, verb. testatorem, num. 8. & 10. de testament. lib. 6. Cald. Pereira in l. si curatorem num. 59. & de nominat. emphyt. quast. 6. num. 5. cum segg. & de potest. eligendi cap. 3. num. 17. Valer. Reginald. in praxi fori ponit. lib. 18. num. 397. Aluar. Valasc. d. cap. 16. num. 14. Franc. Molin. d. q. 99. num. 2. & 24. Castell. controuerf. lib. 1. de usufructu cap. 65. num. 6. & lib. 3. cap. 12. nu. 3. Molin. d. tract. 2. disp. 139. dub. vltim. & disp. 64. num. 3. Marc. Anton. Genuen. in practica. lib. 1. Ecclesiast. q. 332. latē Sanch. d. tom. 2. lib. 7. cap. 3. num. 24. cum multis segg. Hieron. Roder. in compend. q. regul. resol. 101. num. 49. Tamburin. de iure Abbatissarum disp. 4. q. 13.
20. Professo tamen integrum non esse testari etiam ad pias causas, Barthol. à S. Fausto in libello de vitio proprietatis q. 31. nec testamentum ante professionem factum reuocare, tenent Abb. in cap. in praesentia num. 61. de probation. Nauarr. comment. 2. de Regularibus num. 53. Couar. in cap. 2. num. 9. de testament. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 1. à num. 37. Tap. in d. *auth. Ingressi*, verb. ideoque nec de his, cap. 1. nu. 67. Spin. in speculo testament. gloss. 6. rubr. in fine, Fachin. d. lib. 6. cap. 15. vers. ego sententiam, Angul. de melioram l. 1. gloss. 3. nu. 12. Fr. Emman. in sum. p. 2. c. 32. num. 2. & q. regul. tom. 3. q. 16. art. 4. & q. 69. art. 3. Azor. d. p. 1. lib. 12. cap. 6. quast. 5. Valasc. d. cap. 16. num. 18. Molin. d. tract. 2. disp. 140. vers. utrum verò Religiosus, Benedict. Agid. in repet. d. l. 1. part. 4. §. 2. num. 6. in fine, Sanchez d. tom. 2. lib. 7. cap. 11. Mirand. d. tom. 1. quast. 24. art. 10. Valer. Reginald. lib. 18. cap. 27. nu. 397. Thesaur. lib. 2. quast. forens. quast. 56. num. 1. Hieron. Roderic. in compend. quast. regul. resol. 135. num. 3. Marc. Anton. Genuen. in practica. lib. 1. Ecclesiast. quast. 268. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 11. Peregr. d. p. 2. cap. 1. littera G. §. 35.
- Contra DD. in l. 1. ff. de testament. vbi Bart. num. 7. & Cuman. numer. 5. Xuar. allegat. 20. à numer. 25. Tell. l. 17. Tauri, num. 6. Decian. consil. 31. lib. 3. Burg. de Pace l. 3. Tauri, n. 688. Matien. l. 1. gl. 3. n. 4. tit. 6. lib. 5. nou. recopil. Cald. Pereira de nominat. emphyt. c. 3. n. 17. existimantes integrum esse professo testamentum ante professionem factum reuocare.
21. Religiosum professum posse testamentum suum ante professionem confectum declarare, praecepit si testamentum dubiae, & obscurae voluntatis interpretatione indigeat, ipseque Religiosus declarationem verbis convenientem proferat, resoluunt Gozadin. conf. 41. num. 15. 16. & 17. vbi optime declarat. Fr. Emman. tom. 3. q. 69. art. 5. Valer. Reginald. d. lib. 18. cap. 27. num. 397. Hieron. Roder. d. resol. 135. nu. 3. Sanch. in praepcepta Decalogi lib. 7. c. 11. n. 16. Monet. de commut. vltim. volunt. c. 5. q. 1. nu. 14. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 12. Peregr. d. c. 1. lit. G. §. 36.
- Contra Couar. in cap. 2. de testam. num. 5. & 9. Nauarr. in cap. non dicatis ex num. 43. Ludou. Miranda in man. Praelat. tom. 1. q. 23. art. 10. existimantes non posse Religiosum professum testamentum ante professionem a se factum, post professionem declarare.
- Hoc decretum vendicare sibi locum etiam in ijs, qui excedunt annum decimum sextum, & illa verba huius decreti antea facta, non referri ad aetatem renunciantis, sed ad duos menses proximos ante professionem, resoluunt
- Gutier. canon. lib. 2. cap. 1. num. 3. Cened. ad decretum collect. 50. num. 5. Peregr. d. p. 2. cap. 1. lit. G. §. 3. Campan. d. c. 3. n. 18. Fr. Emman. tom. 2. q. 4. art. 13. bené Franc. Molin. d. q. 99. nu. 43. Valasc. d. c. 16. num. 27. Sanch. d. cap. 5. num. 7. Ego ipse d. alleg. 99. n. 18. refert decem Armendar. d. l. 7. de Religio. n. 36. & Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 8. n. 1. Molfel. ad consuetud. Neapol. tit. de renunciat. q. 16. n. 31. cum segg. Sperel in decis. fori eccles. decis. 16. n. 48. Lezana d. c. 24. n. 34. vers. intelligitur tamen, contra Menoch. de arbit. casu 436. n. 8. & Thesaur. q. forens. lib. 2. q. 56. n. 7. existimantes renunciationem à Nouitio excedente hanc aetatem absque solemnitate huius decreti factam non esse inualidam.
- Referuatio de aliquibus bonis, quam facit sibi Miles Hierosolymitanus in renuncione facta bonorum ante professionem, sub prae-textu vi de referuatis testari possit, non sustinetur, vt per Aldan. d. tit. 9. num. 4. vbi dicit resolutum in Neapolitana 5. Iulij 1628. At professio, referuata sibi facultate testandi de suo patrimonio, est omnino valida, ex eodem Aldan. loco citato, vbi refert decem sub die 14. Decembris 1613.
- ¶ Nisi cum licentia.] Obseptam scilicet requiri asserunt Sanch. d. cap. 5. à num. 76. Peregr. d. part. 2. cap. 1. lit. C. §. 32. Ego ipse d. alleg. 99. num. 10. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quast. 291. Lauret. de Franchis in conuers. inter Episcopos, & Regulares q. 42. pag. 357. non tamen in scriptis desiderari, obseruant Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 9. num. 5. Lauret. de Franchis d. q. 42. pag. 359. Barthol. à S. Fausto citato loco, quast. 200. vbi q. 199. subdit hanc licentiam posse delegari, de quo etiam Sanch. d. c. 5. n. 73. Ego ipse d. alleg. 99. n. 9. Peregr. d. p. 2. c. 1. lit. C. §. 29. Et necesse esse, quod interueniat huiusmodi licentia in ipso actu renunciationis, post Cened. canon. q. lib. 1. q. 6. n. 14. firmavit Rot. in Romana fideicommissi 15. Nouembris 1624. coram bon. mem. Remboldo, vbi etiam fuit dictum, quod hac licentia ob hoc non praesumitur ex lapsu plurium annorum, vnde refert decem Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 9. num. 3. omnia hac licentia, & professione secuta nullam esse renunciationem.
- ¶ Episcopi.] Episcopum confirmatum, nondum tamen consecratum, posse hanc licentiam in sua diocesi impertiri, resoluunt Sanch. d. cap. 5. num. 66. quem refero Ego ipse d. alleg. 99. num. 3. Peregr. d. part. 2. cap. 1. lit. C. §. 25.
- Archiepiscopum consecratum, qui nondum pallium recepit, & posse huiusmodi licentiam in sua diocesi impertiri, resoluunt Sanch. d. c. 5. num. 66. quem refero Ego ipse d. alleg. 99. num. 4. Peregr. d. p. 2. c. 1. lit. C. §. 26.
- Capitulum Sede vacante posse eandem licentiam concedere, tradunt Sanch. d. c. 5. num. 67. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quast. 195. Peregr. d. part. 2. cap. 1. lit. C. §. 26. 1. Tamburin. d. quast. 10. num. 3.
- Abbatē, & alios Praelatos habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, nullique Episcopo subiectos, in suis diocesis posse huiusmodi licentiam concedere, asserunt Sanch. d. c. 5. num. 68. vbi etiam quod Archiepiscopus in diocesi suffraganei non habet potestatem concedendi hanc licentiam, nisi Episcopo eam denegante deuolueretur per appellationem causa ad ipsum, Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 196. Ego ipse d. alleg. 99. num. 6. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 2. n. 2. Peregr. d. p. 2. c. 1. lit. C. §. 27.
- Praelatos Regulares eam facultatem concedere non posse in monasterijs exemptis, & sibi subiectis, quia Concil. in praesenti solum Episcopi licentiam ad hanc renunciationem petit, obseruant Fr. Emman. quast. regul. tom. 2. q. 47. art. 14. Fr. Ludou. Miranda in manual. Praelat. tom. 1. q. 23. art. 6. conclus. 2. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 9. n. 2. Peregrin. d. p. 2. c. 1. lit. C. §. 30. Sanch. d. c. 5. nu. 74. vbi n. 75. cum eodem Fr. Emman. in summa tom. 2. c. 7. n. 1. in fine, & Vega 10. 2. c. 50. casu 3. asserit in aliquibus Religiosis in desuetudine abijisse hanc licentiam petere ab Episcopo, quod ille approbat, si consuetudo fuerit legitime praescripta, vt contra hoc Concilij decretum vires obineat.
- Renunciatio facta ad fauorem Patris Societatis IESV per Nouitum inter Patres dictae Societatis, est valida, non obstante, quod non fuerit facta cum licentia Episcopi, vt per Sanch. d. c. 5. n. 9. cum segg. Hieron. Roder. in

compend. quæst. regul. resol. 53. nu. 15. Sel. in select. canon. cap. 19. n. 15. vbi refert decum in Neapolitana 20. Martij 1621.
30. Renunciatio à Nouitio per duos menses ante professionem facta sine licentia Episcopi, seu eius vicarij, est ipso iure nulla, vt per Rot. in Romana fideicommissi 15. Nouembris 1624. coram R. P. D. meo Pironano.

31. Formam laicorum statuto præscriptam nequaquam oportet seruare in renunciationibus, quæ à mulieribus professionem emisuris habitu Regulari suscepto intra probationis annum factæ fuerint, nec huiusmodi statuti omisso tales renunciationes inualidat, aut nullas, & irritas reddit, vtpote ab his personis, scilicet Nouitijs factas, quæ secundum præsentem statum, tanquam ecclesiasticæ censentur, ac proinde legibus laicalibus solemnitate inducentibus subiacere non debent, vt per Aldan. d. tit. 9. num. 11. vbi refert decum de anno 1606. & idem tenuit Rota in Parmensi transiitionis 20. Decembris 1627. coram R. P. D. Duran.

32. Montales post lapsum annum probationis, non tamē emissā professione, minime impediuntur renuciare bonis suis per duos menses ante professionem, vt per Aldan. d. tit. 9. num. 12. vbi ait sic fuisse decum in Nucerna 21. Augusti 1627.

33. Sen eius Vicarij. Vicarium Episcopi, seu Capituli Sede vacante posse hanc licentiam concedere, tradunt Sbroz. de officio vicarij. lib. 2. q. 270. Peregr. d. p. 2. cap. 1. lit. G. §. 28. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 197. Sanch. d. cap. 5. num. 69. vbi num. 70. idem dicendum putat de vicarijs quorumcumque Prelatorum iurisdictione Episcopali in sua diocesi gaudentium, refert Ego ipse d. alleg. 99. nu. 8. Tambur. d. q. 10. num. 16.

34. Vicarijs vero foraneis non esse integrum hanc licentiam concedere absque expressa commissione sibi facta, refert Sanchez d. cap. 5. nu. 72. & Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 198. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 9. nu. 2. Peregr. d. p. 2. cap. 1. lit. G. §. 28. vers. idem dicendum.

35. Intra duos menses proximos ante professionem. Non requiritur, vt renunciatio fieri debeat integro bimestri ante professionem, sed satis esse, vt toto eo bimestri ante professionem fiat, quamvis immediatē ante professionem, tenent Sanch. d. cap. 5. num. 80. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 192. Peregr. d. p. 2. cap. 1. lit. G. §. 20.

36. Bimestre hoc computandum esse de momento ad momentum, & secundum quod occurrit mensis in Calendario, tradunt Sanch. d. cap. 6. num. 81. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 193. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 9. num. 5. Peregr. d. cap. 1. lit. G. §. 20. vers. probatur quia. Tamburin. d. quæst. 10. num. 4. Sperell. d. decisi. 16. nu. 54. Vnde renunciationem factam à Moniali per diem ante duos menses præfixos in hoc decreto non valere, tenent Aldan. in compend. canon. resol. lib. 4. tit. 3. nu. 8. vbi refert decum sub die 21. Ianuarij 1617. Tamb. d. q. 10. n. 10.

Contra Lel. Zech. de Republ. ecclesiasti. tit. de Regul. c. 3. nu. 14. & Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Monachus in fine, existimantes id bimestre non debere esse mathematicum, sed morale, ac proinde eam renunciationem non esse irritam, si paulo ante id bimestre fiat.

37. Nihil referre facta semel renunciatione bimestri illo ante professionem legitimē faciendam, vt quia transacto bimestri est completa ætas, & annus nouitiatus, differre professionem ex quacunque causa dilatio contingat, resoluit Sanch. d. c. 5. n. 81. & decum assensit Armen. d. l. 7. de Relig. num. 18. & num. 27. subdit Concilij verba supradicta, intra duos menses, verificari, etiam si ultra plures menses anni probationis professio fiat, & num. 22. refert pariter resolutum tenere renunciationem, quam aliquis fecerit ante professionem per duos menses, licet ante expletum decimum sextum annum. Ex quacunque enim causa contingit professionem ultra annum protrahi suo valore non decedere renunciationem post decimum nouitiatus mensem factam, refert decum Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 8. dub. 9. num. 5. in fine.

Quid autem stante dispensatione Apostolica, vt Nouitius nono mense professus sit vel minor sexdecim annis? Vide Sanch. d. c. 5. nu. 83. Peregr. d. p. 2. cap. 1. lit. G. §. 21.

38. Sit irrita, & nullus effectus. Vide Nauarr. consil. 7. & 8. de Barbo. Collect. in Concil. Trid.

donation. in antiq. aliis cons. 81. & 82. de Regular. in nouis, Azor. d. p. 1. lib. 12. cap. 18. vers. 52. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs, disp. 13. dub. 2. num. 2. Et quod renunciatio huiusmodi sine licentia Episcopi, seu eius vicarij facta sit ipso iure nulla, censuit Rot. in Romana fideicommissi 15. Nouembris 1624. coram R. P. D. meo Pironano, vbi testatur sic declarasse S. Congregationem, & refert Molin. de iustit. tract. 2. disp. 139. vers. antequam, Cened. canon. quæst. q. 6. num. 3. & 4.

¶ Finito tempore nouitiatus, &c.] Prælatum, & Conuentum, vel Capitulum dilationem ad profitendum Nouitio post annum nouitiatus probato à se pro idoneo, non obstante hoc decreto, iusta de causa concedere posse, resoluit Nauarr. cons. 29. in antiquis, alijs 30. in nouis, de Regul. Sayr. in florib. decisi sub illo tit. decisi. 35. Fr. Emman. in sum. p. 2. c. 8. num. 3. & q. regul. tom. 3. q. 15. art. 10. in fine, & quæst. 17. art. 6. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quæst. 168. Lessi. de iustit. lib. 2. cap. 41. dub. 7. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 5. cap. 4. num. 6. Hieron. Roder. in compend. q. Regul. resol. 101. num. 83. qui duo posteriores asserunt in Ordine Minorum vsque ad decimum octauum posse dilari professionem iuxta eorum regulam.

¶ Nouitios.] Loqui de Nouitijs virorum educatis, non autem de Nouitiabus dicit Barthol. à S. Fausto d. quæst. 168. num. 3. vbi obseruat sæpè professionem Monialium differri, donec libet competentem habeant, de quo etiam Sanch. d. lib. 5. c. 4. n. 21. Hieron. Roder. d. resol. 101. nu. 53. Et respiciunt hæc verba tantum ad habiles, non autem ad inhabiles, vt declarauit sacra Congreg. cuius verba referunt Barthol. de Vecchis in praxi nouit. disp. 2. dub. 1. n. 3. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disp. 6. q. 18. nu. 5.

¶ Quin Religio clericorum Societatis Iesu, &c.] Hæc Concilij decretum non habere locum in Nouitijs Societatis IESV, ac proinde eos posse renuciare bonis in fauorem Societatis, vel cuiuscunque, non seruata hac forma, nec expectato bimestri ante professionem, vel ante vota biennij, tenet Fr. Emman. q. regul. 10. 2. q. 47. art. 8. Emman. S. verb. Religio, n. 5. Molin. d. tract. 2. disp. 139. vers. antequam. Lessi. d. lib. 2. c. 41. dub. 4. nu. 41. quos refert, & sequitur Sanchez d. cap. 5. nu. 9. & Ego ipse d. alleg. 99. nu. 23. & addit. Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 1. tit. 16. n. 10. fuisse decum, quod Patres Societatis IESV hoc decreto non solum excepti sunt quoad emittendam professionem, sed etiā quoad obligationes, & renunciationes, adeo vt hæc etiam ab eorum Nouitijs quandocunque & sine cuiusvis licentia facta nullitati dicti decreti minime subiaceant.

¶ A sancta Sede Apostolica approbatum.] Patres Societatis IESV esse veros Religiosos statuit Gregorius XIII. in sua constit. incip. Quanto fructuosius, Kal. Februarij 1582. & in alia incip. Ascendente Domino, 8. Kal. Iunij 1584. & per eas probant. Nauarr. comment. 1. de Regul. n. 19. Mandol. c. 13. n. 3. Fr. Emman. 10. 1. q. 1. art. 4. & q. 56. art. 1. Tapia in auth. ingressi, C. de sacros. Eccles. verb. monasteria, c. 10. n. 4. Azor. in st. moral. p. 1. lib. 13. cap. 7. q. 1. Fr. Ioan. a Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 2. conclus. 5. vers. ex dictis, Aldret. in alleg. pro omnimoda Regular. exemptione, part. 2. cap. 7. num. 6. Sanch. de matrum lib. 7. disp. 25. num. 15. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 10. num. 53. vers. & clarius, Rota in Caputaquen. pensionis 18. Aprilis 1616. coram bo. mem. Martino Andrea.

Statuit præterea Gregorius XIII. in dictis constitutionibus, vt qui ex dictis Patribus emisissent tria vota simplicia, possint retinere ius, & dominium bonorum suorum ad effectum ea distribuendi in pios vsus, ite & beneficia, ac pensiones, nec postea dimissi eis priuati remanerent, ita fuit resolutum per Rot. in d. Caputaquen. pensionis.

¶ Sed neq. anteprofessionem, &c.] Vide Fr. Emman. q. regul. 10. 2. q. 47. n. 5. & q. 48. art. 5. Valasc. de partition. c. 16. n. 32. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 363. num. 18. & 19. Villalob. in sum. part. 2. tract. 35. diffie. 19. num. 4. Fr. Ludou. Miranda de sacris Monialib. q. 9. art. 9. Hieron. Roder. in compendio quæst. regul. resol. 101. num. 94.

Nouitij pater nō potest dare paramentū Altaris Religionis, vbi filius erat in nouitiatu, ex Sel. in sel. Can. c. 32. n. 3. quo loci attestatur, sic fuisse decum 22. sub die Aug. 1617.

Donare valde potest ipsi monasterio virgo, quæ diutius permansit in monasterio in habitu Nouitium

cum licentia permanendi educationis causa, quia non est Monialis, ita Sel. citato loco, ubi refert sic fuisse resolutum in *Faentina* 31. Iulij 1627.

47. Monialibus nullatenus recipere licet pecunias, vel aliquam aliam rem anticipatè ad computum elemosynæ dotalis, quam quævis puella habitum monachalem susceperit perfoluere debet, alioquin tam recipientes, quam perfoluentes anathemati hoc decreto contenti sunt subiecti, ita Aldan. in *compend. Canon. resolut. lib. 2. tit. 25. num. 3.* ubi testatur resolutum per S. Congregat. Episcop. in *Camermen.* de anno 1580.

Novitæ quando vestiuntur, vel professionem emittunt, non licet Episcopis à propinquis, vel ab alio quocunque donatum, tam comestibilia, quam linea, etiam parvi valoris accipere, neque ab Abbatissis in ingressu officij, neque ab eisdem comestibilia tantum in aliquibus solemnitatibus nomine totius monasterij, quamvis antiquissima inoleverit consuetudo, Aldan. cit. loc. ubi refert decisum ab eadem S. Congreg. in *Auerfana* 22. Jan. 1591.

Frater in ingressu fororis ad monasterium se obligas ad alimenta, & ad alia scuta centum, quotiescunque foror non vult emittere professionem, frater non tenetur ad centum promissa, ut per Aldan. d. cit. 25. num. 10. qui attestat ita decisum sub die 12. Augusti 1617.

48. Omnia restituuntur, quæ sua erant.] Novitijs nolentibus profiteri, sed à Religione volentibus egredi, sunt restituenda omnia bona, quæ tempore ingressus detulerunt in monasterium, nec quid minimum ex eis retinere valent Religiosi; quod, ut rectè fiat, Episcopus etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellere poterit Superiores Regulares. Nauarr. *conf. 1. de statu monach. in antiq. alias conf. 9. de success. ab intestat. in nouis.* Sayr. in

florib. decis. sub illo tit. de statu monach. decis. 1. Zerol. in *prax. Episcop. p. 1. verb. Moniales.* §. 3. & p. 2. eod. verb. vers. 11. Ican. Valer. de *differe. inter verumque forum.* verb. Regularis, differe. 8. Carol. Tap. in *ausu. Ingressi.* C. de *sacro sanc. eccles. verb. sua.* cap. 14. num. 16. Cald. Pereira in l. *se. curatorem.* verb. implorare à nu. 27. C. de in integr. restit. in fin. Azor. d. p. 1. lib. 13. cap. 9. g. 2. Carol. de Grassis de *effectib. clericalib. effect. 4.* sub num. 25. Campan. in *divers. iuris Canonice.* rub. 12. cap. 13. à nu. 125. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 190. Hieron. Venero, y Leyva in *examine Episcop. lib. 6. cap. 16.* num. 16. Lauret. de Franchis de *contron. inter Episcop. & Regul. g. 5. num. 11.* Marcel. Vulpe in *praxi iudic. fori eccles. cap. 42. nu. 11.* Tambur. de *iure Abbatum tom. 3. disp. 6. qua. 10.* num. 8. metipsum de *officio, & potest. Episcop. part. 3. alleg. 101. num. 37.*

Vnà cum fructibus inde perceptis, ut intelligit Galet, 49. in *Margarita casuum conscientie.* verb. Novitius 5.

Non teneri tamen soluere fructus, quos in eo alendo monasterium fecit, tenent Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 191. Sanch. d. cap. 5. num. 25. Villalob. in *sum. tom. 2. tract. 35. diffie. 16.* num. 6. Suari. de *Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 11. num. 5.* Diana moral. *resol. p. 1. tract. 2. de dub. Regul. resol. 16.* Tamburin. de *iure Abbatum tom. 3. disp. 6. qua. 9. num. 5.*

Habitu religiosum Novitio exeunti non esse restituendum, sed pretium illius ei esse soluendum, decisum refero Ego ipse d. allegat. 101. nu. 39. Lezana in *sum. quaest. Regul. cap. 25. num. 38. vers. pro eisdem in fin.* Nouar. in *Lucerna Religios. verb. habitus.* num. 6.

Dorem novitiæ intra tempus probationis decedentis monasterio iam solutam heredibus novitiæ esse restituendam vnà cum fructibus, si quos monasterium percepisset, deducto tamen victu, & vestitu, refert decisum Armendar. d. l. 7. de *Relig. nu. 30.*

Mulieres volentes habitum Religionis assumere, sint maiores 12. annis, & examinentur ab Ordinario, sicut & ante emissionem professionis. Proinde Præfæcta monasterio certiore faciat Episcopum ante mensem finiti novitiatus.

C A P V T XVII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Puella recipi prohibetur ad habitum probationis in Religione nisi duodecim annis sit maior.
- 3 Novitiæ an bis, vel semel ante professionem per Episcopum examinanda.
- 4 Pius V. circa examen Novitiarum.
- 5 Vicarius, nisi Episcopo impedito, non potest voluntatis Novitiarum explorationem facere.
- 6 Exploratio voluntatis puellarum profiteri volentium ad Episcopum pertinet.
- 7 Episcopus intra quod tempus teneatur perficere examen puellarum profiteri volentium.
- 8 Puellis novitijs qui terminus præfigi debeat ad Ordinario ad deliberandum.
- 9 Episcopus potest Abbatissis prohibere sub ecclesiasticis censuris, ne quæ puella professionem emittat, nisi prius explorata illius voluntate.
- 10 Episcopus etiam in monasterijs superioribus Regu-

- laribus subiectis bis examinat eas, quæ Moniales fieri volunt.
- 11 Puella, quæ inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est.
- 12 Episcopus non ingreditur clausuram pro exploranda voluntate Novitiæ.
- 13 Monialis, aut Novitiæ si neget se esse professam, audire potest eam Episcopus etiam extra monasterium.
- 14 Tertiariarum voluntates Episcopus explorare non debet, si domi degunt.
- 15 Ordinarius non debet explorare voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in monasterio ad petitionem illius, qui vult eam in uxorem ducere.
- 16 Episcopus potest etiam censuris coercere Præfæctas monasterio patientes in Religione profiteri Moniales, sine voluntatis exploratione.

Libertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, & maior duodecim annis sit, & non ante eum suscipiat, nec postea ipsa, vel alia professionem emittat, quam exploraverit Episcopus, vel eo absente, & vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus Virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat, & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritque condiciones requisitas iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam, nec non monasterium fuerit idoneum, libere ei profiteri liceat, cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret, & teneatur Præfæcta monasterio eum ante mensem certiore facere. Quod si Præfæcta certiore Episcopum non fecerit, quandiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

Vide

1. **V**ide Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 18. num. 40. Fr. Emman. q. regul. tom. 3. q. 12. art. 2. Zerol. in praxi Episcop. q. 1. verb. Moniales. pag. mibi 232. Piafec. in simili praxi p. 2. e. 3. num. 55. vers. explorare. Azor. in instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 1. quest. Fr. Ioan. a Cruce de Relig. lib. 1. c. 8. in fine. Armend. in addit. ad recop. legum Navarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. nu. 37. & 44. cum seqq. Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 4. c. 18. num. 32. cum sequentib. Fr. Ludou. Miranda de sacris Monialibus q. 8. a. 2. Campan. in diuersis Canon. regbr. 12. c. 16. a. num. 11. Nouat. in singul. Canon. conclus. 89. Hieron. Venero. y Leuua in examine Episcop. lib. 9. cap. 25. metipsum de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 100. Hieron. Roder. in compend. quest. regular. resolut. 101. num. 31. cum seqq. Laurent. de Peirinis in formul. Regul. lib. 6. cap. 6. num. 2. Nouat. in lucerna Regular. verb. exploratio. Lezana in sumop. quest. Regul. cap. 25. num. 12. Gauant. in man. Episcop. verb. monialium receptio a. num. 21. Tamburin. de iure Abbatissar. disp. 4. q. 2. num. 8. cum seqq. Sanctiez in consil. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 2. num. 13.
2. **M**ator duodecim annis sit, &c. Receptionem puella causa induendi habitum probationis in Religione prohiberi, nisi duodecim annis sit maior, tradunt Fr. Emman. quest. regul. tom. 3. q. 12. a. 2. vbi testatur huius sententia fuisse omnes Patres, qui ad Concilium Provinciale Toletanum conuenerunt. Azor. in instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 18. quest. 55. & 56. Nald. in sum. verb. habitus 6. & verb. Monialis 5. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum Nouitijs disp. 2. dub. 6. num. 16.
- Contra Mich. Medin. de sacror. homin. continen. lib. 4. contron. 9. cap. 4. Fr. Ludou. Miranda de sacris Monialibus quest. 8. art. 2. in conclus. Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 4. cap. 18. num. 32. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 1. num. 9. Portel. in dub. Regularib. verb. Nouitia num. 1. Villalob. in sumop. part. 2. tractat. 35. diffie. 12. num. 2. Hieron. Roder. d. resolut. 101. nu. 24. existimantes in hoc decreto non prohiberi puellas duodecim annis minores ingredi Religionem, immo aiunt in eo supponi recipi posse, alias non loqueretur Concilium sub conditione, si maior duodecim annis fuerit.
3. **N**on ante eum suscipiat, nec postea, &c. Ergo ante ingressum, & ante professionem examinari debet ab Episcopo; sed in Hispania vsu receptum est, eas semel tantum ante professionem examinandas esse ab Episcopis, & nunquam ante susceptum habitum, ita referunt Fr. Emman. quest. regular. tom. 3. q. 12. a. 3. Fr. Ludou. Miranda de sacris Monialibus q. 8. art. 4. Sanch. d. lib. 5. cap. 4. num. 84. Villalob. in sumop. part. 2. tractat. 35. diffie. 8. numer. 2. Hieron. Roder. d. resolut. 101. num. 82. Portel. d. verb. Nouitia 3.
4. **P**ius V. in sua constit. 7. §. 17. & 18. hac de re sic statuit: Volumus etiam, quod puellarum Deo dicandarum, an scilicet coacta, vel seducta fuerint, examen faciendum, non nisi infra quindecim dies, postquam iuxta Concil. Trident. Episcopi, vel eorum Vicarij requisiti fuerint, fieri possit, quibus elapsis amplius in hoc se illis intromittere non liceat, cuius occasione nec Episcopus, nec eius vicarius intra septa monasterij ingrediantur, sed stent ante cratem ferream, & interrogationes alias, quam eas, quae praefatum Concilium Trid. iubet, eis fieri omnino prohibemur. Ac similiter volumus, quod puella, seu Nouitia ipsa ad alias interrogationes respondere minime teneantur, prout refert Hieron. Roder. d. resolut. 101. num. 81.
5. **V**el impedito, eius Vicarius. Vicarium, nisi Episcopo impedito, non posse huiusmodi voluntatis explorationem facere, resoluunt Sbroz. de offie. Vicarij lib. 2. q. 208. Narbona de appellat. & vicario ad Episcopum p. 1. num. 237. Ego ipse d. alleg. 100. num. 8.
6. **E**xploratio voluntatis puellarum profiteri volentium iuxta hoc decretum, ad Episcopum pertinet, quamuis monasterium ab eius iurisdictione exemptum existat, vt refert decism Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 37. & Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 3. num. 55. vers. explorare.
7. **P**ostquam Episcopus a Praefecta, de tempore profes-

sionis Nouitiae ante mensem certior factus fuerit, intra 25. dies examen perficere tenetur, quibus elapsis amplius in eo non se intromittat, ita resolutum attestatur Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 45. Campan. d. c. 16. num. 10. Ego ipse d. alleg. 100. num. 2. in fine.

Puellis, quae sumperunt sacrum habitum in aliquo Monialium monasterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 15. vel 20. praefigi, intra quem deliberent, verum velint profiteri, vel non, si noluerint, remittenda sunt ad domos consanguineorum, vel affinium, vt referunt decism Armendar. d. l. 7. de Relig. nu. 49. Campan. d. cap. 16. num. 16. Ego ipse d. alleg. 100. num. 2.

Episcopus potest prohibere ecclesiasticis censuris, & alijs poenis sibi bene visis contra Abbatissas, & superiores Regulares Monialium ipsi Regularibus subiectarum, ne quae puella professionem emitat, nisi prius explorata illius voluntate ab Ordinario ad praescriptum Concil. in praesenti, ita Sel. in selectis Canon. cap. 35. num. 15. vbi attestatur sic resolutum in vna Burgen. 4. Decembrijs 1627. Tamburin. d. quest. 2. num. 8. cum seqq.

Episcopus in monasterijs etiam superioribus Regularibus subiectis bis examinat eas, quae Moniales fieri volunt, primo scilicet quando habitum suscipiunt, secundo vero tempore professionis, & ideo poterit eundem Rectores compellere, ne habitum Nouitiae dent, nisi prius Episcopum certiore faciant, vt puella voluntatem explorare valeat, ex Sel. d. cap. 35. num. 18. vbi ait decism in Liman. 19. Septembris, 1625. Hodie vsu iam receptum est, saltem in Hispania, semel tantum, id est, ante professionem dictas puellas examinare, vt per Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 12. art. 2. Laurent. de Peirinis d. cap. 6. num. 2. Miranda de sacris Monialibus q. 8. art. 4. Diana moral. resolut. tract. 2. de dub. Regularib. resolut. 47. Lezana d. cap. 25. num. 12. vers. consuetudine.

Puella, quae inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam proficatur, ab Episcopo examinanda est diligenter, vt referunt decism Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 46. Ego ipse d. alleg. 100. num. 4.

In hac voluntatis exploratione, seu alio simili actu, quando fit in ipso monasterio, Episcopus non ingrediat clausuram, sed stet ante fenestellam cancellorum examinando mentem ipsius puella, vt aduertit Paul. Fusc. d. num. 40. in fine, & decism attestatur Campan. d. cap. 16. num. 15. quem refero Ego ipse d. alleg. 100. num. 6. in fine. Gauant. verb. Monialium professio num. 14. & 15. Lezana d. cap. 25. nu. 12. in fine. Nouat. in lucerna Regular. verb. clausura num. 6.

Si Monialis, aut Nouitia neget se esse professam, audire potest eam Episcopus etiam extra monasterium, prout resolutum fuisse refert Armendar. d. l. 7. de Relig. nu. 47.

Tertiarum voluntates Episcopus explorare non debet, si domi degunt, & ibi votum castitatis emitant, ex Sel. d. c. 35. n. 20. vbi ait sic decism sub die 8. Nouemb. 1620.

Ordinarius non debet explorare voluntatem puella, quae habitum recipit in monasterio ad petitionem illius, qui vult illam in vxorem ducere, sed expectandum tempus faciendae professionis, & tunc si sit suspicio, quod inuestigetur a Monialibus, pro suo officio curabit inde duci in exteriorem Ecclesiam monasterij, vel in aliam propinquiorem, & commodiorem, prout magis conuenire iudicabit, vbi voluntatem eius exquirere possit. At si nulla sit suspicio, & nullam aliam iustam causam subesse apparebit, tunc non in alio loco, quam ad crates ferreas monasterij voluntatem puellae explorabit. Ita referunt decism Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 48. Campan. d. cap. 16. num. 15. Ego ipse d. alleg. 100. num. 6.

Teneatur Praefecta monasterio, &c. Episcopum posse coercere Praefectas monasterij patientes in Religione profiteri Moniales, sine voluntatis exploratione, non solum poenis in hoc decreto statutis, & praescriptis, sed etiam ecclesiasticis censuris, & alijs iuris remedijs, non obstantibus quibuscunque priuilegijs, vt resolutum Campan. d. cap. 16. num. 17. quem refero Ego ipse d. alleg. 100. num. 12.

Anathematizantur quicumque cogentes puellam, viduam, aut quamcunque mulierem ad ingrediendum monasterium emittendam professionem, & ad id fauorem dantes, & quoquo modo eidem actui consentientes. Exciipiuntur casus iuris.

CAPITULUM XVIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Reges, & Imperator non comprehenduntur in hoc decreto.
- 3 Parentes qui cogunt filias Religiosam vitam suscipere, vel eas ab eo vitæ genere prohibent, incidunt in excommunicationem hic latam.
- 4 Metus reuerentialis parentum an inducat excommunicationem incutientibus illum.
- 5 Intelligitur de vi coactiva, & non inductiva.
- 6 Viros ad Religionem cogentes non ligantur censura huius decreti.
- 7 Feminam cogens ingredi monasterium non vt ibi

- 8 profiteatur, non ligatur censura huius decreti.
- 9 Cogentes mulierem monasterium ingredi non excommunicantur ingressu non sequuto.
- 10 Cogentes faminam ad monasterij ingressum, non vt profiteatur, sed vt ibi seculari habitu retento educetur, non incurrit hanc excommunicationem.
- 11 Consilium, auxilium, vel fauorem dans vt mulier cogatur ad ingrediendum monasterium, incidit in excommunicationem huius decreti.
- 12 Doctores agentes de excommunicatione contra retrahentes feminas à Religione.

Anathemati sancta Synodus subijcit a omnes, & singulas personas, quiscumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quam laicos, seculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocunque & coegerint aliquam virginem, vel viduam, & aut aliam quacumque mulierem inuitam, & præterquam in casibus in iure expressis, & ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem, & quique consilium, auxilium, vel fauorem dederint: quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui, vel presentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. n Simili quoque anathemati subijcit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem, vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impediunt. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solum in monasterijs subiectis Episcopo, sed & in alijs quibuscumque. b Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ poenitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus constitutiones earum feruentur.

Conc. Trid. sess. 24. cap. 10. c. puella. 20. q. 2. c. 16. 32. c. 7. Conc. Trid. sess. 24. in fin.

1. **V**ide Nauarr. consil. 55. & 56. de sentent. excommun. in antiqu. alias consil. 5. & 6. & 7. de Regular. in nouis, Sayr. in florib. decisi. sub illo tit. de sentent. excommun. decisi. 51. & 52. Paul. Fufe. de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 68. Henric. in summ. lib. 11. cap. 19. §. 4. vers. secundo, Iacob. de Graff. in aureis decisi. part. 1. lib. 4. cap. 24. num. 7. Cened. ad decretum collect. 49. num. 22. & ad Decretal. collect. 163. num. 5. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 3. quæst. 14. art. 3. & quæst. 17. art. 18. & 19. Petr. Ledesma in summ. part. 2. tract. del. fado de los Religiosos, cap. 5. conclus. 8. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Moniales, §. 22. Soar. tom. 5. de censur. disp. 23. sect. 5. num. 8. & de Religion. tom. 3. lib. 5. cap. 9. Azor. in sit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 9. quæst. 2. vers. præterea. Sayr. in clau. Regia, lib. 5. cap. 1. & num. 27. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 18. num. 375. Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 1. quæst. 17. art. 4. conclus. 2. & de sacris mortalib. quæst. 8. art. 5. Fr. Ioana. Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 8. dub. 4. vers. not. latè Sanch. in præcepta Decalogi. tom. 1. lib. 4. c. 4. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauarra, lib. 2. tit. 18. §. 7. de Relig. num. 62. Memoriale clericor. cap. 9. num. 60. & 61. Filluc. in quæst. moralib. tract. 14. cap. 6. quæst. 5. num. 89. Barthol. à S. Faust. in thesauro Relig. lib. 5. quæst. 35. cum segg. Bonacin. de censur. disp. 2. quæst. 6. puncto 3. & nouissime de censuris extra Bullam disp. 2. quæst. 2. puncto 2. & 3. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs, disp. 1. dub. 5. concl. 4. Hieron. Roder. in compend. quæst. regul. resol. 101. num. 31. & num. 79. & 80. Portel. in addit. ad dubia Regularia. verb. Monialis, n. 5. cum segg. Tamburin. de iure Abbatissarum disp. 1. §. 4. & disp. 2. §. 1. metipsum de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 104. a Omnes, & singulas personas, &c. non tamen Reges, & Imperatorem, quia speciali nota digni sunt, ita Sanch. in præcepta Decalogi. tom. 1. lib. 4. cap. 4. num. 2. Bonacin. de censuris extra Bullam, disp. 2. §. 2. puncto 2. num. 13. Portel. d. verb. Monialis num. 6. Contra Suar. d. tom. 5. de censur. disp. 23. sect. 5. num. 8. vers. quæ censura est generalissima.

Parentes, qui cogunt filias Religiosam vitam suscipere, vel eas ab eo vitæ genere prohibent, incidunt in excommunicationem latam in hoc decreto, vt resoluunt Nauarr. in man. cap. 14. num. 17. Fr. Ludouic. Miranda in man. Prelat. tom. 1. quæst. 17. art. 4. conclus. 2. Azor. d. q. 2. prop. fin. & p. 2. lib. 2. cap. 21. §. 13. Portel. in dub. Regular. verb. clausura Monialium num. 9. Tamburin. de iure Abbatissar. disp. 2. §. 4. Ego ipse d. alleg. 104. num. 6.

An autem metus reuerentialis parentum incussum ex eo, quod manifestant puella statum monachalem illi conuenire ob iustas causas, v. g. non sufficientis dotis pro matrimonio, & similibus, inducat dictam excommunicationem illum incutientibus? In quo dubio partem negatiuam sustinent Aloy. Rice. in praxi rerum fori eccles. decisi. 708. in 1. edit. alias resol. 599. in 2. edit. Portel. in addit. ad dubia Regular. verb. Moniales, num. 12. Hieron. Roder. d. resol. 101. num. 80. Tamburin. d. tract. disp. 3. §. 2. num. 2. quia parentes, vel consanguinei in illo timore incutiendo non se habent actiue, sed ipsa puella metum concipit ob reuerentiam patris, hancque esse praxim in tota terè Ecclesia asserunt, immò etiam addit idem Portel. si parentes, vel alij importunis precibus suaderent puella, vt ingrederetur, vel non ingrederetur, non incurrerent, quia suasio etiam importuna, non est coactio, quod intelligit Hieron. Roder. ubi supra, casu quo talis metus reuerentialis incussum non excedat limites simplicis persuasionis, nam si metus grauis sit, & cadens in virum constantem, omnino, & absque dubio præfatam excommunicationem incurrere suadentes, seu metum incutientes existimat. & Coegerint. Intelligendum esse de vi coactiva, & non inductiva, decisiu. Armendar. d. l. 7. de Relig. num. 62. quem refero Ego ipse d. all. 104. num. 3. resoluit Azor. d. part. 1. lib. 13. cap. 9. §. 2. vers. quæres, ubi subdit hanc poenam non incurrere illum, qui hæc edem instituit mulierem ea lege, vt Monialis fiat. Tamburin. d. tract. disp. 3.

- disp. 3. q. 1. num. 2. ubi q. 3. tenet non esse prohibitum puellae Religionis ingressum persuadere, vel benevolentiam muneribus absque villo pacto. captare.*
6. *Aut aliam quamcunque mulierem, &c.] Ergo cogentes viros ad Religionem non ligantur censura huius decreti, vt per Soar. d. disp. 2.3. sect. 5. num. 8. Sanch. d. cap. 4. num. 3. Filiuc. in quest. moral. tract. 14. cap. 5. q. 7. num. 89. vers. dico secundo. Portel. in addit. ad dubia Regular. verb. moniales num. 14. Diana moral. resol. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 36. Id tamen limitant Sanch. d. cap. 4. num. 12. Portel. d. verb. Moniales, num. 14. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 8. num. 10. Hieron. Roder. d. resol. 101. num. 79. quando coactio ista est in ordine ad suscipiendum postea Religionis habitum, siue suasionibus Monialium, siue alia ratione; & addit Portel. citato loco num. 15. quod hanc censuram incurrunt, qui puellam liberè ingredientem, vt maneat ibi in habitu seculari educationis gratia, post ingressum cogunt, vt habitum suscipiat Religionis.*
7. *Præterquam in casibus in Iure expressis.] Veluti, si quis cogeret sceminam ad ingrediendum monasterium in pœnam alicuius peccati, vel ad cautionem pudicitiae, vel alia iusta de causa à iure permessa, vt per Soar. d. sect. 5. num. 9. Filiuc. d. num. 89. vers. tertio. Bonacin. d. puncto 2. nu. 14. vers. dixi.*
8. *Ad ingrediendum monasterium, &c.] Cogentes mulierem monasterium ingredi non excommunicari ingressu non sequitur, resolunt Nauarr. in man. cap. 27. num. 51. & d. confil. 55. de sentent. excommunicat. in antiquis, alias confil. 5. de Regular. in nouis. Sayr. d. decis. 51. de sentent. excommunicat. Fr. Ludou. Miranda d. conclus. 2. Ego ipse d. alleg. 104. num. 7.*
9. *Cogentes sceminam ad monasterij ingressum, non vt profiteatur, nec vt habitum sumat, sed vt ibi seculari retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio sit, in hanc anathematis pœnam non incidere, tradunt Nauarr. confil. 56. de sentent. excommunicat. in antiq. alias confil. 6. de Regular. in nouis, Zerol. d. verb. Moniales, §. 13. Soar. d. sect. 5. num. 9. Ego ipse d. alleg. 104. num. 5. Filiuc. in q. moral. tract. 14. cap. 6. num. 89. Portel. in addit. ad dubia Regularia verb. moniales num. 14. Diana moral. resol. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 36. Id tamen limitant Sanch. d. cap. 4. num. 12. Portel. d. verb. Moniales, num. 14. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 8. num. 10. Hieron. Roder. d. resol. 101. num. 79. quando coactio ista est in ordine ad suscipiendum postea Religionis habitum, siue suasionibus Monialium, siue alia ratione; & addit Portel. citato loco num. 15. quod hanc censuram incurrunt, qui puellam liberè ingredientem, vt maneat ibi in habitu seculari educationis gratia, post ingressum cogunt, vt habitum suscipiat Religionis.*
10. *Quique consilium, auxilium, &c.] Vnde Portel. in addit. ad dubia Regularia verb. Moniales, num. 7. Hieron. Roderic. d. resol. 101. num. 31. Bonacina d. punct. 2. num. 10.*
11. *Simili quoque, &c.] De excommunicatione contra retrahentes sceminas à Religione, latè Bonacin. de censuris extra Bullam, disp. 2. q. 2. puncto 3. Soar. de censur. disp. 23. sect. 7. num. 9. & 10. Filiuc. tract. 14. cap. 6. q. 5. ad fin. numer. 90. Sanch. d. cap. 4. nu. 15. Sayr. in clausi Regia, lib. 5. cap. 1. nu. 27. cum seqq.*

Quando, & quomodo sit audiendus, qui prætendit se per vim, aut metum, seu ante debitam ætatem professum fuisse.

C A P I T U L U M XIX.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Comprehendit moniales.
- 3 Habet locum in Regularibus etiã Ordinũ Regulariũ.
- 4 Metus reuerentialis an annullat professionem.
- 5 Professus nulliter non potest sine crimine apostasia ad seculum redire.
- 6 Regularis non auditur super nullitate sue professionis nisi intra quinquennium causas reduxerit coram Superiore suo & Ordinario.
- 7 Quinquennium ad reclamandum quando incipiat.
- 8 Reclamare potest etiam post quinquennium qui intra illud reclamare non potuit.
- 9 Religiosus, vt possit audiri post quinquennium, quid facere debet.
- 10 Restitutio aduersus lapsum quinquennij pro casu hodie concedatur.
- 11 Ignorantia, vel impedimentum reclamandi intra quinquennium non potest probari iuramento ipsius ignorantis, vel impediti.
- 12 Minor ætate, qui in foro conscientie sue professionem nullitatem sciuit, nec illam ratam fecit intra quinquennium transacto illo adhuc in foro exteriori potest reclamare.
- 13 Professionem quis ratificare præsumitur in dubio intra quinquennium eo transacto.
- 14 Religiosus, & verè professus non est qui ob vim, vel metum professionem emisit, si illam nõ ratificauit, & solum in foro externo præsumitur esse Religiosus.
- 15 Religiosus per vim & metum non tenetur etiam post lapsum quinquennij in foro conscientie ex vi voti seruare occultè regulas Religionis, nec vota seculo scandalo.
- 16 Religiosus volens ratificare priorem professionem irritam sit verus Religiosus, nec requiritur vt annum nouitatus iteret.
- 17 Consensus, & acceptatio superioris de nouo nõ requiritur ubi religiosus suã professionẽ irritã ratificat.
- 18 Professus nulliter necessariò scire debet suam professionem esse inualem, ac eam ratificet, vt de irrita valida fiat.
- 19 Inhabiles ad profitendum possunt reclamare etiam transacto quinquennio.
- 20 Professi nulliter ob non seruata formam præscriptam à Sixto V. in eorum informatione, possunt post quinquennium reclamare.
- 21 Regularis deducens intra quinquennium nullitatem professionis, tenetur eam probare coniunctim coram Ordinario, & proprio superiore Regulari monasterij in quo professionem emisit.
- 22 Superior monasterij non Religionis.
- 23 Causa nullitatis professionis nullæ proponendæ sunt coram superiore & Ordinario copulatiuè.
- 24 Professionem nullam allegare non potest habitum sponte dimittens.
- 25 Si habitum temere, & absque causa dimiserit.
- 26 Regularis nullus vigore cuiuscunque facultatis se transferre potest ad laxiorem Religionem.
- 27 Papa potest solum licentiam concedere ad transeundum ad laxiorem.
- 28 Papa non solet concedere licentiam transeundi ad laxiorem, nisi ex iustis & legitimis causis.
- 29 Prelatus Papa inferior potest existẽte legitima causa dispensare Regularem ad laxiorem Religionem.
- 30 Decretum præsentis intellectus à Doctoribus citatis præstitus.
- 31 Cause legitime, & iustæ, quibus dispensari possit Religiosus quatenus de vna Religione ad aliam laxiorem transire valeat, referuntur.
- 32 Regularibus ad strictiorem Religionem transire volentibus sufficit petita, licet non obtenta licentia à suis superioribus.
- 33 Religiosi Ordinis sanctissime Trinitatis non possunt

ad alium quemcunque etiam Mendicantium Ordinem se transferre, nisi, &c.

34 Regulares Ordinum Mendicantium non possunt transire ad alium Ordinem, preterquam ad Carthusianos.

35 Regulari non est concedenda licentia occulte ferendi habitum.

36 Habitum sine causa occultantes Religiosi incidunt in excommunicationem.

37 Regularis deferens habitum coopertum habitu alterius Religionis an incidat in censuras.

38 Episcopus Monachus tenetur portare habitum sue Religionis.

39 Religiosus factus Episcopus si sine causa habitum Religionis deponat, non incidit in censuras.

40 Episcopi Regulares retento colore habitus sue Religionis possunt se conformare cum Episcopis secularibus in forma.

a Cap. puel-
la 20. q. 1. c.
cum virum,
de regnl.

b Conc. Arel.
lat. 3. c. vii.
Concil. Arel.
lat. 2. c. 5.

Quicumque Regularis prætendat, se per vim, & metum ingressum esse religionem, & aut etiam dicat, ante aetatem debitam professum fuisse, aut quid simile, velitque habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, nisi intra quinquennium tantum a die professionis, & tunc non aliter, nisi causas quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. ^b Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum quancunque causam admittatur, sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur, interim verò nullo privilegio suae religionis inuetur. Nemo etiam regularis cuiuscunque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem, nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suae religionis.

1. **V**ide Nauarr. commento 4. de Regular. num. 73. & 77. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. professio. §. 2. verum, Fr. Emman. quest. regular. tom. 3. quest. 17. art. 16. & seq. Spin. in speculo testament. gloss. 12. princip. num. 62. cum segg. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 13. quest. 5. num. 45. cum segg. Fr. Ioan. a Cruce de statu Relig. lib. 1. cap. 8. dub. 4. versic. secunda conclusio, Francisc. Leon. in thesauro fori Ecclesiast. parte 2. cap. 1. num. 42. Ludovic. Beja respons. casuum conscient. parte 4. casu 18. Aloyf. Rice. in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 637 in 1. edit. alias resol. 629 in 2. edit. & in praxi auren. resol. 18. & in decis. curia Archiepisc. Neapolitana, part. 4. decis. 48. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 12. cap. 4. q. 10. Campan. in divorforio iuris canon. rubric. 12. cap. 13. num. 129. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 37. Portel. in dub. regular. verb. professionis nulle reclamationis. 45. cum segg. Villalob. in summa parte 2. tract. 35. difficult. 25. num. 4. cum segg. Less. de iustis. lib. 2. c. 41. dub. 7. num. 63. Flores de Mena variarum lib. 3. q. 23. nu. 68. Armen. dar. in addit. ad recopil. legum Nauar. lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religion. nu. 38. & 51. Fr. Ludovic. Miranda in manual. Prelator. tom. 1. quest. 30. artic. 1. cum segg. Sanctarel. variarum resol. quest. 48. per cor. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum, verb. Regulares, different. 2. Nouar. in singul. Canon. conclus. 116. Bonacin. de clausura. & ponit eam violentibus impositis. quest. 2. puncto 10. Hieron. Roderic. in compend. quest. regular. resol. 101. num. 68. cum segg. Villalob. in summa. tom. 2. tract. 35. diff. 25. Lezana in summa. quest. Regular. c. 2. a num. 7. Diana moral. resol. part. 3. tract. 2. resol. 62. Nouar. in lucerna Regular. verb. nullitas, Nota in Meten. professionis 2. Iunij 1626. coram R. P. D. Carillo, impressa per Tamburin. de iure Abbatissar. decis. 3. num. 16. D. Felician. de Vega Archiepisc. Mexican. ad cap. venerabilis 20. nu. 17. de iudic. idem Tamburin. tom. 3. de iure Abbatum disp. 5. quest. 11. nu. 84. & disp. 6. quest. 25. cum segg. metipsum de offic. & potest. Episcop. part. 3. allegat. 104. num. 10. cum segg.

2. **a** Quicumque. Scilicet quicumque, ut ait Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Monialis, vers. ad secundum respondetur.

3. **b** Regularis. Etiam Ordinum Militarium, ut refert decretum Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 8. num. 62. & nuncupatum hoc decreto comprehendit Milites S. Ioannis Hierosolymitani testantur resolutum Armen. dar. d. l. 7. de Religionibus num. 51. Gonzal. d. gloss. 8. num. 61. Narbona l. 8. gloss. vnic. num. 15. tit. 5. lib. 1. Recop.

4. **c** Et metum. Regulari, qui professionem per vim, vel metum celebrauit, posse contra illam reclamare, per hunc text. resoluit Tamburin. d. tom. 3. disp. 6. quest. 26. nu. 7. Sed quid si metus reuerentialis sit, an annullat professionem, vide Couarr. de sponsal. part. 2. cap. 3. §. 6. num. 7. & 8. Henric. in sum. lib. 11. cap. 9. §. 5. Sayr. in floribus decis. sub tit. de Regular. decis. 91. Aloyf. Rice. in collect. decis. part. 4. collect. 932. prope fin. & in decis. curia Archiepisc. Neapol. part. 4. decis. 247. ubi loquitur de matre. Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 6. num. 18. & in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 3. num.

24. & 26. Hieronym. Roderic. d. resol. 101. num. 78. Ros. decis. 175. num. 5. p. 1. recent. & in Toletana professionis 19. Nouemb. 1614. coram bo. mem. Vbaldo, metipsum in collect. cap. cum virum, num. 8. de Regular.

d Aut etiam dicat ante aetatem, &c. An nulliter professus possit sine crimine apostasia ad seculum redire? Negat Aloyf. Rice. in decis. curia Archiepisc. Neapol. p. 4. decis. 84.

e Nisi intra quinquennium, &c. Vide Spin. in speculo testament. gloss. 12. princip. a num. 62. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 13. q. 5. num. 45. cum segg. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. professio, §. 1. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 12. cap. 4. quest. 10. Aloyf. Rice. in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 744. in 1. edit. alias resol. 629 in 2. edit. & in decis. curia Archiepisc. Neapol. part. 1. decis. 182. num. 4. Stephan. Gratian. discept. forensium, cap. 43. nouissimè Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disp. 6. quest. 25. num. 5.

Utrum autem idem procedat ex parte Religionis, ita ut ea post quinquennium eicere non possit Religiosum, quem nouit habuisse in professione aliquem defectum? vide Laurent. de Peirinis tom. 1. de subdito Religioso quest. 1. de obedient. cap. 2. §. 4. Lezana in summa. quest. Regular. cap. 2. nu. 7. qui tenent hoc decreto Concilij non obstante possit Praelatos Religionis etiam transacto quinquennio eicere Religiosum, quem nouerint habuisse in professione defectum alicuius conditionis irritantis illam, quia Concilium solum videtur determinare illud quinquennium pro reclamatione professionis.

Quinquennium praedictum in professione expressè facta incipere a die, quo quis illam emisit, in tacita verò a die quo fecerit actus solummodo professus proprios, tradunt Franc. Leo d. cap. 1. num. 4. Azor. d. cap. 4. quest. 10. vers. postremo, Nouar. in lucerna Regular. verb. reclamare num. 3. pag. 223. Tamburin. d. disp. 6. quest. 25. num. 5. & 6. Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 30. art. 1. conclus. unica, prope fin. Ego ipse d. alleg. 104. num. 16. Bonacin. d. punct. 10. diff. 4. num. 1. ubi nu. 2. resoluit diem illam computandam esse de momento ad momentum, & num. 3. subdit praefatum quinquennij spatium computandum esse a die professionis, etiam in illo, qui tunc temporis laborabat ignorantia inualiditatis professionis, aut alio impedimento.

Non reclamantem intra quinquennium, vel quia fuit impeditus, vel quia ignorauit iusta ignorantia suam professionem esse irritam, vel ob defectum aetatis posse reclamare etiam post quinquennium, & vti remedio extraordinario beneficii restitutionis in integrum, ut audiatur, resoluit Nauarr. commento 4. de Regular. num. 71. vers. tertio, Fr. Emman. quest. regular. tom. 3. quest. 17. art. 16. sub fin. & art. 17. vers. ex quibus, Azor. d. lib. 12. cap. 4. quest. ultim. in fine, Sanchez d. disp. 37. num. 22. Aloyf. Rice. d. resol. 550. num. 6. vers. tandem, & in decis. Curia Archiepisc. Neapol. part. 1. decis. 182. num. 3. & 4. Flores de Mena d. quest. 23. num. 68. Sanctarel. variar. resol. quest. 48. nu. 3. Ego ipse d. allegat.

- allegat. 104. à num. 17. Villalob. *part. 2. summ. tract. 35. diffie.*
 25. num. 5. 8. & 9. Portel. *in dubijs Regular. verb. professio. num.*
 45. Hieronym. Roderic. *in compendio quast. regul. resol. 101.*
 num. 68. Nouar. *in lucerna Regul. verb. reclamare num. 4. Less.*
de iustit. lib. 2. c. 41. dub. 7. num. 66. Stephan. Gratian. discept.
forens. tom. 3. cap. 413. num. 9. & cap. 440. nu. 25. Diana moral.
resol. part. 3. tract. 2. resol. 53. Lezana in summ. quast. Reg. cap. 2.
 num. 7. ubi ait Concilium in presenti esse intelligendum,
 nisi aliter professi allegauerint legitimas causas, ob quas
 non potuerint intra praedictum tempus reclamare, Tam-
 burin. *d. disp. 6. quast. 25. num. 7.*
- Contra Flamin. Paris. *de resignat. benefico. lib. 13. quast. 5. nu.*
 46. & Armendar. *in addit. ad recap. legum Nauarre. lib. 2. tit.*
 18. l. 7. de Religio. num. 19. existimantes elapso quinquen-
 nio dato per hoc decretum non posse praetendentem
 per vim, & metum se esse ingressum Religionem, recla-
 mare, etiam si toto quinquennio durauerit eadem causa,
 vis, & metus. Item contra Ceual. *commun. contra commun.*
 quast. 500. in fine, & Bonacin. *dicto puncto 10. difficult. 4. num. 4.*
 arbitantes in hoc cap. assignari quinquennium ingre-
 dientibus Religionem ad reclamandum contra profes-
 sionem per vim, vel metum factam, ita tamen, ut elapso
 illo quinquennio non competat restitutio.
9. Sed hodie, ut quis possit audiri post quinquennium,
 adit Romae sacra in Congregationem Concil. Tridentin.
 seu alteram Regularium negotijs praepositam, quae prius
 cognitis saltem summarie nullitatibus deducendis, & ius-
 to impedimento non reclamandi intra quinquennium,
 restitutionem illius concedere solet, & ita non semel fie-
 ri vidi, quod insinuarunt Portel. *d. num. 45. vers. circa quod.*
 & Hieron. Roderic. *d. resol. 101. nu. 71. Niger Cyriac. con-*
trouerf. forens. tom. 2. controuerf. 371. num. 37. Nouar. in lucer-
na Regul. verb. professio num. 31. pag. 216.
10. Vnde in una Colimbriem. 27. Aprilis 1630. S. Congregat.
 Concil. me informante, concessit restitutionem in inte-
 gram aduersus lapsum quinquennij puellae Colimbriem,
 praetendenti per vim, & metum parentum ingressam
 monasterium, & professionem emisit, de quo reclama-
 uit intra quinquennium apud consanguineos, & alios
 examinatos, & mortuis parentibus post quinquennium
 apud Collectorem Portugaliae, & quod professio fuerit
 facta in 14. annis anno.
11. Ad probandam praefatam ignorantiam, vel impedi-
 mentum reclamandi intra quinquennium non sufficit
 iuramentum ipsius ignorantis, vel impediti, licet in alijs
 causis sufficiat, quia transacto quinquennio ius praesumit
 scientiam habere talis decreti, ite Fr. Emman. *in addit. ad*
summ. tom. 4. c. 6. num. 6. Sanch. d. disput. 37. num. 104. Portel.
d. verb. professio num. 50. Hieron. Roderic. d. resol. 101. nu. 72.
12. Minor aetate, qui in foro conscientiae suae professionis
 nullitatem sciat, nec illam ratam fecit, intra quinquen-
 nium, transacto illo adhuc in foro exteriori potest recla-
 mare, allegando iuste ignorantiam causam. Quod si sub
 iuramento interrogetur an ignorauerit ius, quod poterat
 intra quinquennium reclamare, licet poterat iurare se
 ignorasse, intelligens apud se habuisse ignorantiam, &
 non scientiam, cum qua ratificauerit professionem suam
 quam praesumit Concilium ratificasse intra quinquen-
 nium, ex quo praecipit, ut non audiat post illud elap-
 sium, sicut qui rogatur à iudice sub iuramento iuridico,
 an transferit per locum, ubi iacebat homo occisus, & in-
 dex inferat, an sit talis criminis reus, potest vique
 licet iurare nullo modo transisse, etiam si à parte rei per
 talem locum ipse transierit, intelligens intra se non
 transisse culpabiliter, sed innocenter, quare ita resolu-
 unt Sanchez *d. disp. 37. nu. 18. Portel. d. verb. professio nu. 51.*
 Sanctarel. *d. q. 48. num. 15. Hieron. Roderic. d. resol. 101. nu.*
 73. ubi num. 75. subdit professum absque legitima aetate,
 vel sine praeterea informatione iuxta constitutionem Sixti
 V. vel ex metu culpabilis ex parte sua non teneri ad rati-
 ficandam professionem, sed posse in Religione persiste-
 re, usque quod commoda occasio egrediendi se offerat.
13. In dubio intentionis de ratificanda professione intra
 quinquennium, eo transacto praesumitur illam ratificas-
 se, in dubio enim in fauorem Religionis, quae possidet,
 praesumendum est. Nauarr. *consil. 13. num. 10. de Regul. Vil-*

llob. *dict. diffie. 25. num. 7. Hieron. Roderic. d. resol. 101. nu.*
 75. in fine. Vide Diana *part. 4. tract. 4. resol. 49.*

Non esse in foro conscientiae verum professum, &
 Religiosum, qui ob vim, metum, vel aliquod simile pro-
 fessionem emisit, si illam non ratificauit, & solum in fo-
 ro externo praesumi esse Religiosum resoluunt Nauarr.
consil. 23. nu. 5. & consil. 89. n. 6. & 7. de Regularibus. Henriq.
in summ. lib. 11. cap. 6. in comment. & cap. 85. 9. in commento.
 Sanchez de matrimonio lib. 7. *disput. 37. num. 9. Sanctarel. d. q.*
 48. num. 18. Fr. Bartholom. de Vecchis in praxi obseruanda
 in admittendis ad Religionis statum Nouitijs *disput. 14. dub. 3.*
 num. 5. Rot. in Vlixbonen. professionis 10. Decembris 1621. co-
 ram R. P. D. meo Merling.

Vnde in eodem foro conscientiae non teneri, etiam
 post lapsum quinquennij ex vi voti seruare occulte re-
 gulas Religionis, nec vota, secluso scandalo, tradunt
 Henriq. *d. 8. in commento littera 8. Fr. Emman. in summ. p.*
 2. c. 92. conclus. 5. Sanch. *d. lib. 7. disput. 37. num. 36. Azor. d. p.*
 1. lib. 12. c. 5. q. 1. Bonacina *d. punct. 10. diffie. 1. n. 1. Sanctarel.*
d. q. 48. ex n. 24. ubi à n. 21. resoluit quod Praelatus regularis
 cui constat talem professum non ratificasse suam pro-
 fessionem, potest occulte illum à Religione dimittere,
 etiam elapso quinquennio.

Religiosum volentem ratificare priorem professio-
 nem irritam, fieri verum Religiosum, nec requiri, ut
 annum nouitiatus iteret, tradunt Nauarr. *consil. 27. num. 2.*
 de Regularibus. Azor. *d. lib. 12. cap. 1. q. 6. vers. si quas.* Portel.
d. verb. professio num. 53. Villalob. d. tract. 35. diffie. 24. num. 5. 6.
 & 8. Bonacin. *d. punct. 10. diffie. 1. n. 5. Sanctarel. d. q. 48. n. 33.*
 cum segg. Hieron. Roderic. *d. resol. 101. n. 76. Sanchez d.*
disput. 37. n. 49. cum segg. Less. de iustit. lib. 2. c. 41. n. 66. Soar.
tom. 3. de Relig. lib. 7. cap. 1. num. 8. Bartholom. de Vecchis d.
disp. 14. dub. 5. à princ. ubi declarat multipliciter, & praeci-
 pue num. 6. censet non esse iterandum nouitiatum, etiam
 si publica esset nullitas professionis, & nouitiatus, ob
 profecti inhabilitatem.

Consensum, & acceptionem Superioris de nouo
 non requiri ubi Religiosus suam professionem irritam
 ratificat, cum Nauarr. Fr. Emman. & alijs docet Sancta-
 rel. *d. q. 48. n. 30. Soar. de Relig. tom. 3. li. 7. cap. 1. n. 16. Less. de*
iustit. li. 2. c. 41. n. 67. Barthol. de Vecchis ubi supra dub. 4. n. 7.
 Contra Sanchez de matrimonio lib. 2. *disputat. 35. n. 4. &*
lib. 7. disput. 37. n. 64. Bonacin. d. puncto 10. diffie. 1. existiman-
 tes in hoc casu non satis esse solo interno actu profes-
 sionem reuocari, sed oportere iterum professionem reci-
 pi actu externo, & monasterij superiore denovo ad-
 mittente.

Notatque tamen Sanctarel. *d. q. 48. n. 40. cum segg.* ne-
 cessario requiri ad hoc ut professio irrita, valida fiat, &
 conualecat, quod professus sciat suam professionem
 esse inualem, eamque postea ratificet, cuius tamen
 contrarium videtur censuisse factam Congregat. ut re-
 statut Rota in Meten. professionis 2. Iunij 1636. coram R. P. D.
 Carillo, impressa per Tamburin. post tract. de iure Abbatif-
 far. decis. 3. nu. 12. Et idem Sanctarel. *d. q. 48. n. 45. vers. dico*
duodecimo. subdit, quod si huiusmodi professus dubitet
 an priorem professionem inualem ratificauerit, debet
 transacto quinquennio praesumere, quod eam ratifica-
 uerit, & n. 50. tenet minime esse credendum professu dice-
 ti se intra quinquennium non ratificasse professionem.

Inhabiles ad profitendum, puta habentes perpetuum
 impedimentum posse reclamare etiam transacto quin-
 quennio, quia isti ratione inhabilitatis nunquam praesu-
 muntur tacite professi, neque Concilium loquitur de
 huiusmodi personis, obseruant Nauarr. *consil. 26. num. 12.*
 & vltim. de Regularibus. Bonacin. *d. punct. 10. diffie. 4. n. 7. San-*
 ctarel. *d. quast. 48. num. 36. Portel. d. verb. professio nu. 5. Villa-*
 lob. ubi supra num. 8. Hieron. Roderic. *d. resol. 101. num. 74.*
 Tamburin. *d. disput. 6. quast. 26. num. 9.*

Nulliter professos, quia non fuit in eorum informa-
 tione seruata forma praescripta à Sixto V. de qua late Fr.
 Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad
 Religionis statum Nouitijs, *disp. 6.* postea etiam post quinquen-
 nium reclamare, cum eorum professio annulletur pro-
 pter bonum commune Religionis, attestatur ab eodem
 Sixto V. declaratum Aloyf. Ricc. *d. praxi fori Eccles. re-*
 sol. 550.

- sol. 550. in fine, quem refero Ego ipse d. allegat. 104. n. 2. Villalob. in summ. part. 2. tract. 3. diff. 25. n. 8. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 3. cap. 440. n. 14. Rota dec. 175. n. 3. p. 1. recentior. Hieron. Roderic. d. resol. 101. n. 74. ubi subdit hoc debere intelligi in professio ante constitutionem Clementis VII. qui anno Domini 1602. abstulit huiusmodi impedimentum irritans professionem, sine praua informatione.
21. *Coram Superiore suo, & Ordinario.* Regularem deducentem intra quinquennium nullitatem professionis, teneri eam probare coniunctim coram proprio Superiore Regulari illius monasterij, in quo professionem emisit, & coram Ordinario illius loci, ubi existit monasterium, decum fuisse sub die 1. Decembris 1593. testatur Armend. d. l. 7. de Relig. n. 18. quem refero Ego ipse d. alleg. 104. n. 12. Vide Fr. Emman. tom. 1. quaest. 36. art. 3. Ludovic. Beja respons. casuum conscientiae part. 4. casu 18. fol. mibi 424. verso. Bonacin. d. puncto 10. diff. 3. n. 3. Nouar. in lucerna Regular. verb. nullitas 1. pag. 177. Tamburin. d. tom. 3. disp. 6. q. 26. n. 3.
22. Superior autem, cui commissiones super nullitate professionis ex praescripto Concilij in hoc loco directae sunt, vna cum Ordinario, intelligitur de Superiore monasterij, non Religionis, ita Sel. in selectis Canon. c. 80. n. 10. ubi refert decum in Meen. & Romana 7. Aprilis 1629.
23. Vide colligit Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 20. resolutum fuisse causas nullitatis professionis nullae ita proponendas esse coram superiore & Ordinario copulatiue, ut si superior per se solum professionem nullam declararet, Religiosus inque e monasterio eijciat, illum teneatur ad monasterium reuocare, refert Tamburin. d. tom. 3. diff. 6. quaest. 26. num. 3.
24. *Quod si antea habitum, &c.* Vide Nauarr. dict. comment. 4. de Regul. n. 77. & 78. Azor. d. part. 1. lib. 12. c. 3. q. 10. in fine. Franc. Leo d. cap. 1. n. 42. Portel. d. verb. professio n. 46. Fr. Ludovic. Miranda d. q. 31. art. 6. in princip. & conclus. 1. alferit reclamationem de nullitate professionis faciendam esse cum habitu, atque habitu Religionis retento, alias reclamationem non exaudiri, refero Ego ipse d. alleg. 104. n. 12. Lezana d. c. 1. n. 8. Dimissionem tamen habitus non impedire ut Regularis non audiat super nullitate professionis, si postea eundem habitum reassumat, resoluunt Campan. in diuersis Canon. rubr. 12. c. 11. n. 18. Suar. de Relig. tom. 3. lib. 7. c. 3. n. 14. Portel. in dub. Regular. verb. professionis nullitas num. 45. Gratian. d. c. 12. num. 7. & 8. Villalob. in summ. tom. 2. tract. 3. diff. 25. n. 4. Diana moral. resol. part. 3. tract. 2. resol. 53. in fine. Tamburin. d. tom. 3. diff. 6. quaest. 26. num. 2.
25. Et hoc esse intelligendum, quando habitum temere absque causa dimisit, ac proinde si haberet iustam causam dimittendi, debere audiri tradunt Azor. d. c. 4. q. vltim. Nauarr. d. comment. 4. n. vltim. Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 17. circa med. Sanchez d. lib. 7. disp. 37. n. 3. Aloyf. Ricc. in decisionibus Curiae Archiepiscop. Neapolitanae dec. 48. n. 7. & 8. p. 4. Bonacin. d. puncto 10. diff. 3. n. 1. Tamburin. d. tom. 3. disp. 6. q. 26. n. 2. Quodque etiam intelligendum est procedere in foro exteriori, non in interiori, si causa subsit aliter faciendi, Lezana d. cap. 2. num. 8.
26. *Transferatur ad laxiorem Religionem.* Nullum Regularem vigore cuiusunque facultatis se transferre posse ad laxiorem Religionem, tradunt Nauarr. consil. 56. n. 3. de regularibus. Sayr. in floribus dec. sub eod. tit. dec. 55. Azor. d. part. 1. lib. 12. c. 14. q. 12. vers. in Concilio Tridentino. Aloyf. Ricc. in collect. dec. p. 3. collectan. 521. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 4. 34. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 18. c. 19. n. 4. et cum seq. late Fr. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib. 1. c. 27. dub. 3. Barthol. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 5. q. 245. Bonacin. de clausura, & poenis eam violentibus impositis q. 2. puncto 9. §. 3. diff. 1. n. 13. Fagundes in quinque Ecclesia praepara. praec. 1. lib. 3. cap. 5. num. 4. Villalob. in summ. part. 2. tract. 3. diff. 13. Portel. in dub. regul. verb. Religionis transmissio, Hieron. Roderic. in compend. quaest. regul. resol. 123. à num. 55.
27. Ad transeundum enim ad laxiorem Religionem nulla legitima causa existente solum Romanum Pontificem posse licentiam concedere, resoluunt Nauarr. consil. 88. n. 2. de Regular. in nouis, & commento 4. de Regularibus n. 10. vers. 2. addo. Fr. Emman. tom. 3. quaest. 52. art. 10. Azor. dict. cap. 14. quaest. 8. in fine. Less. de iustis lib. 2. cap. 21. dub. 13. num. 102. Fr. Ludovic. Miranda in Man. Pralat. tom. 1. quaest. 31. art. 5. conclus. 3. Sanchez in praepara Decalogi tom. 2. lib. 6. c. 7. num. 67. Stephan. Gratian. d. c. 434. num. 6. Soar. de Religione tom. 4. lib. 2. c. 11. num. 17. cum multis seq. Anton. Ricciul. de iure personar. extra gremium Ecclesia existentium lib. 8. c. 4. num. 1. Hieron. Roderic. d. resol. 123. n. 63. Fr. Bartholom. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs disp. 15. dub. 5. num. 1. Huiusmodi autem transitum sic absque iusta causa factum, Religiosum in foro conscientiae tutum minimè reddere, obseruant Nauarr. d. consil. 88. num. 2. Stephan. Gratian. d. c. 434. num. 17. Fr. Ludovic. Miranda d. q. 31. art. 6. Anton. Ricciul. d. c. 4. n. 3. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. q. 347. Fr. Emman. tom. 3. summ. c. 113. num. 7. Hieron. Roderic. d. resol. 123. n. 91. & 65.
- Et ideo Papam non solum concedere licentiam transeundi ad laxiorem, nisi ex iustis, & legitimis causis pluries in facti contingentia se expertum fuisse refert Anton. Ricciul. d. c. 4. n. 4. qui licet ibidem in vers. dubitari solet, teneat non requiri hoc casu derogationem Concilij in praesenti, contrarium tamen tanquam tutius resoluunt Nauarr. consil. 62. alias 65. in fine, de Regularibus. Stephan. Gratian. d. cap. 434. num. 20.
- Existente legitima causa, posse Praelatum, Pontifice inferiore, dispensare Regularem ad laxiorem Religionem, quamuis ad Pontificem facili sit aditus, concludunt Nauarr. comment. 4. de Regularibus num. 11. vers. quinto, Fr. Ludovic. Miranda d. q. 31. art. 6. conclus. 3. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 52. art. 9. statim in princ. Sanchez in praepara Decalogi tom. 2. lib. 2. c. 7. num. 53. Bartholom. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 5. q. 345. in princ. Sanctarel. de apostas. c. 8. num. 27. Fr. Bartholom. de Vecchis d. dub. 5. ex num. 2. & ex nu. 7. probat ad hunc transitum legitime faciendum necessarium, vna cum licentia superioris assensum Conuentus.
- Ad decretum Concilij in praesenti prohibentis Regulari cuiusunque facultatis vigore transferri ad laxiorem Religionem, respondet infra citandi intelligendum esse sine iusta causa, & sine consensu Capituli, aut non praemissa causa cognitione, ut olim interdum fiebat ab aliquibus Praelatis obtentu suorum priuilegiorum, non autem per facultates cum iure communi congruentes, quales sunt, quae conceduntur iustis de causis, & seruato debito iuris ordine, ita Nauarr. consil. 56. num. 2. de Regularibus, & commento 4. de Regularibus num. 11. Sayr. d. dec. 55. Fr. Emman. in summ. tom. 2. c. 6. num. 8. Azor. d. lib. 12. c. 15. q. 1. Less. de iustis lib. 2. c. 41. dub. 13. num. 103. Sanchez d. c. 7. nu. 68. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 345. num. 2. Fr. Ludovic. Miranda d. q. 31. art. 13. ad fin. Fr. Bartholom. de Vecchis d. dub. 5. num. 6.
- Legitimas, & iustas causas, quibus dispensari possit Religiosus, quatenus de vna Religione ad aliam laxiorem transire valeat, adducunt Doctores infra citandi, veluti si Religiosus, qui ob infirmitatem, aut corporis debilitatem ferre nequeat austeritatem Religionis, ad quam se primo contulit, ita Syluest. verb. Religio 4. q. 2. Less. d. lib. 2. c. 41. dub. 13. num. 102. Fr. Emman. d. q. 52. art. 9. Azor. d. c. 14. q. 8. vers. quare, Sanchez d. c. 7. nu. 72. Fr. Bartholom. de Vecchis d. disp. 15. dub. 6. nu. 2. Hieron. Roderic. d. resol. 123. nu. 64. Aut si Religiosus in priori Religione odio habeatur à ceteris Religiosis, aut indignè, & malè tractetur, secundum Azor. & Sanchez citatis locis. Aut si alijs sit exosus, Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 18. c. 29. num. 414. Aut si propter suam simplicitatem non intellexit sufficienter regulam, vel constitutiones tempore professionis, & postea vult laxius viuere, aut si habens parentes in grati necessitate constitutos, non possit in priori Religione eorum necessitati succurrere per modos suae regulae congruentes, Fr. Emman. d. art. 9. Sanchez citato loco, Fr. Ludovic. Miranda d. q. 31. art. 6. conclus. 2. Fr. Bartholom. de Vecchis d. disp. 15. dub. 6. num. 3. ubi dub. 7. resoluunt difficultatem grauem, quam experitur Religiosus in obseruandis suae Religionis austeritatibus esse sufficientem causam ad dispensandum ad laxiorem Religionem, si ratione hu-

ne huius difficultatis vehementer transgressionis regulae, seu statutorum probabilitas imminuat, & dub. 8. tenet superiorem antequam dispenfer subditum ad laxiorem Religionem, debere causae huius dispensationis cognitionem praemittere.

32. Regularibus ad strictiorem Religionem transire volentibus, si beneuolus in ea inueniant receptores, ac deuotionis seruiore ducti, non autem alicuius criminis perpetrati poenam subterfugituri, sufficit petita, licet non obtenta licentia a suis Superioribus, Aldan. in compendio Canon. resol. lib. 3. tit. 16. num. 1. ubi refert ita fuisse resolutum per S. Congr. Episcop. sub die 13. Septembris 1583.

33. Religiosi Ordinis Sanctissimae Trinitatis non possunt ad alium quemcunque etiam Mendicantium Ordinem se transferre, nisi petita a superioribus licentia, cognitaque, & approbata prius ab eadem S. Congregat. transitus causa, ac inuentis in Religionem, ad quam transire intendunt, beneuolis receptoribus, nec non seruata, ubi opus fuerit, felix. recordat. Sixti Papae V. constitutione sub die 15. Martij 1616. cuius meminit Tamburin. d. tom. 3. disput. 7. quest. 2. num. 8.

34. Regulares Ordinum Mendicantium non possunt transire ad alium Ordinem, praeterquam ad Carthusianum, inter quos postmodum Mendicantes huiusmodi iuxta constitutionem Clementis VIII. voce actiua, & passiuam careant, atque ad quauis officia, & ministeria, ac gradus istius Religionis perpetuo inhabiles existunt, ita Aldan. d. tit. 16. num. 3. ubi dicit ita referuisse eandem S. Congr. Generalis Carthusianorum de mense Martij 1596. Idem minores obseruantes non posse ad Minimos transire nisi de licentia summi Pont. & conuerso per Constit. Pij V. confirmatam a Gregorio XIII. attestatur Tamburin. d. tom. 3. disput. 7. quest. 2. num. 10.

Patres Societatis IESV post emissam vota secundum eorum Constitutiones, non possunt ad aliam Religionem transferri, excepta Carthusiana, nisi de expressa licentia Praepositi generalis eiusdem Societatis, aut Sedis Apost. Ita Tamburin. d. tom. 3. disput. 7. quest. 2. num. 9.

Capuccini ad laxiorem Religionem absque speciali Sedis Apostol. licentia transire non possunt: ad Carthusianes vero, seu quemcunque alium Ordinem, vel Congregationem, nisi de Ministri generalis pro tempore existentis licentia in scriptis obtenta quouis pretextu, aut ex quouis causa transire non possunt. Ita S. D. N. Urbanus VIII. in sua constit. incip. Inuinit, 9. Augusti 1628. cuius meminit Tamburin. d. tom. 3. disput. 7. quest. 2. num. 11. & ex Bartholom. de Vecchis in praxi nouit. disp. 15. dub. 3. num. 6. dicit quod nullus Capuccinus ad Ordinem sancti Francisci de Paula, & nullus frater sancti Francisci de Paula ad Capuccinos vlllo vnquam tempore, & quantuncunque iustissima causa etiam de licentia suorum Superiorum se transferre potest.

Cetera, quae occurrere possunt circa materiam transseundi de vna Religione ad aliam, & quis possit licentiam

concedere, late tractauimus in collect. ad cap. licet 18. de Regularibus. & ibi citatis addo nouissime Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 7. q. 1. cum seqq.

1. Occultis ferendi habitum, &c.] Vide Jacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 3. c. 5. de Regularibus num. 72. Fr. Emman. q. regular. tom. 2. q. 76. artic. 3. Soar. tom. 5. de censur. disput. 23. sect. 4. num. 34. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 18. num. 406. Fr. Ioan. a Cruce de stat. Relig. lib. 1. cap. 7. dub. 4.

Habitum sine causa occultatam eo modo, ut a circumstantibus cognosci nequeat, cuius Ordinis Religiosus ille sit, incidere in excommunicationem contra dimittentes habitum latam, tradunt Caietan. in summ. verb. excommunicatione, cap. 61. Nauarr. in manual. cap. 17. num. 131. Bannes 2. 2. disputar. 1. quest. 12. puncto 1. in fine, Fr. Emman. tom. 1. quest. 30. artic. 2. & tom. 2. quest. 76. artic. 6. notab. 2. Azor. d. part. 1. lib. 12. cap. 13. quest. 5. casu 16. & cap. 17. quest. 10. Galet. in margarita casuum conscientiae, verb. Religiosi, pag. 226. Coriolan. de casibus referuat. part. 2. cas. 2. de apostasia, nu. 2. Sanchez in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 8. nu. 63.

Quod si Regularis deferat habitum coopertum habitu alterius Religionis? Vide Aloys. Ricc. in decis. curiae Archiepiscop. Neapolitan. decis. 214. part. 4. & quid si suae Religionis habitu deposito alterius Religionis amictum assumat, vide Sanchez d. cap. 8. num. 65.

Episcopum Monachum teneri portare habitum suae Religionis, nec posse super illum vestibus Episcopalibus indui, docent Henriquez in summ. lib. 10. cap. 32. §. 5. & cap. 33. in fine, Valent. 2. 2. disput. 10. quest. 3. puncto 8. Azor. d. lib. 12. cap. 7. q. 4. Fr. Emman. in summ. par. 2. cap. 10. num. 4. Lessio in lib. 2. cap. 40. dub. 14. num. 113. Petri de Ledefina in summ. part. 2. tract. 32. cap. 3. ad fin. Fr. Ioan. a Cruce d. lib. 1. cap. 2. dub. 4. Sanchez d. lib. 6. cap. 6. num. 22. Bartholom. a S. Fausto in thesauro Relig. lib. 6. quest. 199.

Religiosum factum Episcopum, si sine causa habitum Religionis deponat, in excommunicationem non incidere, censent Azor. d. lib. 12. c. 7. quest. 4. Fr. Emman. tom. 2. quest. 58. artic. 3. Sanchez d. cap. 6. nu. 23. Bartholom. a S. Fausto d. lib. 5. quest. 200. Sanctarel. de apostasia, cap. 1. num. 15. Bonacin. de clausura, & poenis eam violentibus impositis, q. 2. puncto 2. num. 26.

Contra Maiol. de irregular. lib. 2. cap. 1. num. 13. Fulu. Pacian. consil. 132. num. 42. volum. 1. Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 79. num. 10. Henric. lib. 10. cap. 33. in fine, & alios existimantes Episcopum Regularem omittentem habitum, & assumendo illam albam, & candidam vestem, quae ab Episcopis exterius deferatur, incurrere excommunicationem latam contra Monachos omittentes habitum in cap. 2. ne clerici, vel Monachi, lib. 6.

Aduertunt Sanchez d. cap. 6. num. 22. & Bartholom. a S. Fausto d. quest. 200. num. 5. quod in Rituali Romano per Clementem VIII. reformato concessum est Episcopis Regularibus, ut retento colore habitus suae Religionis possint se conformare cum Episcopis secularibus in forma, seu figura illius, & ita seruatur modo in praxi.

Abbatess, ubi sunt Ordinum Capita, & ceteri superiores Ordinum Episcopis non subiecti, visitent monasteria & Ecclesias sibi subiectas.

C A P V T XX.

1. Abbatess, & alij Regularium praefecti habent ius visitandi monasteria, aliaque loca sibi subiecta.

2. Episcopi non possunt visitare Ecclesias Ordinum Militarium exigendo rationem a Rectoribus.

Abbates, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri praedictorum Ordinum Superiores. a Episcopis non subiecti, quibus est in alia interiora monasteria, Prioratusve legitima iurisdicatio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiam si commendata existant. Quae cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in ijs, quae alias de visitatione monasteriorum commendatarum definita sunt, non esse comprehensa, teneanturque quicumque praedictorum Ordinum monasterijs praesunt, praedictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quae sunt Ordinum Capita, iuxta sanctae Sedis Apostolicae, & cuiusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendae, Priores claustrales, aut in Prioratibus Conuentum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spirituales regimen exercent, a Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. In ceteris

a Supra sess. 31. de refor. cap. 8.

ceteris omnibus prefatorum Ordinum privilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

Abbates, Priores, aliosque Regularium Præfectos visitandi ius habere monasteria, aliaque sibi subiecta loca, per hunc text. resolut. Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 18. versic. sexto, & p. 2. lib. 3. cap. 40. quest. 9.* Ego ipse in collect. ad cap. ultim. numer. 3. de statu Monach.

^a *Episcopis non subiecti.* An Episcopi possint visitare 2. Ecclesias Ordinum Militarium, exigendo rationem à Rectores, & ab æconomis, visitando Confratrias? Negat Fr. Emman. q. regul. tom. 1. q. 36. art. 3.
^ß *In ceteris omnibus prefatorum Ordinum privilegia, &c.* Vide Fr. Emman. a. tom. 1. q. 17. art. 9.

Monasteria, & Prioratus prouideantur de personis Regularibus qui vitam monasticam, & Regularem obseruari faciant, & habitum suscipere cogantur.

C A P V T XXI.

1. *Regulares vnius Ordinis, vel habitus non possunt eligi in Prælatos alterius Ordinis, vel habitus.*
2. *Reges Hispaniæ vigore indulti Adriani VI. non possunt præsentare ad præfecturas Regulares personas seculares, nec Regulares alterius Ordinis.*

3. *Verba hæc sunt consultiua.*

4. *Commendatarij Abbatiarum, seu monasteriorum, quæ capita sunt Ordinum, tenentur intra sex menses Religionem illorum Ordinum solemniter profiteri.*
5. *Rex Hispaniæ est administrator Ordinum Militarium, & non Magister.*

Cum pleraque monasteria, ^a etiam Abbatis, Prioratus, & Præposituræ ex mala eorum, quibus commissæ fuerunt, administratione non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta, cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino reuocare, verum adeo dura, difficilisque est præsentium temporum conditio, ut nec statim omnibus, nec commune vbique, quod optaret, remedium possit adhiberi, ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando prouideri possit, primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, ut in ijs, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, regulares personæ, eiusdem Ordinis expressè professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. ^b *Quæ verò in posterum vacabunt non nisi regularibus spectatæ virtutis, & sanctitatis conferantur.* Quo ad ea verò monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatia, siue Prioratus filia illorum Capitum nuncupantur, teneantur illi, qui in præfenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, & infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut ijs cedere, aliis commendæ prædictæ ipso iure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit, mandat sancta Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimat, aliterque facta prouisio surreptitia esse censeatur, nullaque subsequenti possessione, etiam trienniali, adiungetur.

Concil. Lateranen. sub Leone 10. sess. 9. in Bulla de reformatione curiæ.

Supra sess. 24 cap. 17.

1. *Regulares vnius Ordinis, vel habitus non possunt eligi in Prælatos alterius Ordinis, vel habitus, per Clem. 1. de elect. docent. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Abbatifsa, vers. ad quartum, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 8. num. 78. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 13. q. 11. Fr. Ludou. Miranda in man. Prælat. tom. 2. q. 23. art. 11. conclus. 4. Soar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 3. nu. 11. Fr. Sigism. a Bononia de elect. dub. 60. nu. 4. lul. Lator. variar. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 16. nu. 127. Hieron. Roder. in compend. q. regul. resol. 123. nu. 81. Paul. Layman. canon. q. de Prælat. ecclesiast. elect. q. 192. resp. 1. Ascan. Tambur. de iure Abbat. to. 1. disp. 5. q. 11. Fr. Emman. q. regul. tom. 2. q. 52. art. 8. ubi expressè tenet extraneos, id est, alterius Religionis alumnos non posse assumi ad prælationes illius Religionis, ubi non sunt professi nisi id auctoritate Apostolica non concedatur, vel consuetudine introducta sit, ut ex certo alio gremio eligendus assumatur.*
2. *Vide Nauarr. commento 3. de Regularib. in priu. nura. 2. & Fr. Emman. d. tom. 2. q. 123. art. 4. asserunt Reges Hispaniæ, quibus Adrianus VI. indultus ius præsentandi in suis Regnis Abbates, & alios Prælatos collegiarum, & Regularium, saltem Consistorialium, non potuisse*

præsentare, ante, & multo minus post Concil. Trid. ad præfecturas Regulares personas seculares, nec Regulares alterius Ordinis, refert Nicol. Garc. de benef. p. 7. c. 10. num. 14.

^a *Quæ verò in posterum, &c.* Hæc verba esse consultiua, docent Flamin. Parif. de resignat. benef. lib. 4. q. 5. numer. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 123. num. 12.

^ß *Intra sex menses Religionem, &c.* Habentes, seu obtinentes in commendam monasteria, quæ capita sunt, ac primates Ordinum, siue Abbatias, aut Prioratus, tenentur intra sex menses Religionem illorum Ordinum solemniter profiteri, ac proinde hunc casum excipi à generali lege tradita *supra* hac ead. sess. c. 15. De professione non emittenda ante integrum nouitatus annum, tradunt Cordub. in summ. q. 38. Hentiq. in summ. lib. 13. cap. 40. §. 2. in commento lit. O. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 6. num. 10. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. cap. 4. nu. 15. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 8. n. 68. Et quod Rex Hispaniæ sit administrator Ordinum Militarium, & non Magister, ac proinde non faciat professionem, obseruat Fr. Emman. d. tom. 2. q. 122. art. 3.

Decreta Concilij de Regularibus, & Monialibus obseruentur in omnibus cænobijs, monasterijs, & collegijs quorumcunque Regularium, tam virorum, quam mulierum, non obstante quibuscunque privilegijs, & cura incumbit Episcopis, & alijs Prælati, & superioribus, ut in text.

C A P V T XXII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Clausuræ præcepto tenentur Moniales illorum monaste-*

riorum, quibus ante Concil. nunquam admissa fuerat.
3. *Moniales conuerse, & tertiariæ professæ ad eandem tenentur*

tenentur clausuram.

4 Renocatoria priuilegiarum, exemptionem, &c. quæ decretis Concilij Trid. contrariantur.

5 Religiosi delinquentes excommunicari, & alij pœnis puniri possunt ab Episcopo in casibus, quibus eius iurisdictioni subduntur.

Hæc omnia & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobijs, ac monasterijs, collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum ac regularium, a necnon quarumcumque Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, viuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quauis subiectione, aut annexione, vel dependia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum regularium monachorum, aut canonicorum quorumcumque: & non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegijs sub quibuscumque formulis verborum conceptis ac Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò regulares tã viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis viuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amonere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, vt omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur: præcipit omnibus Episcopis in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs, ipfis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & alijs Superioribus Ordinum supradictorum, vt statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Cœcilia prouincialia supplicant, & coerceant. Regularium verò Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia, per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in virtute sanctæ Obedientiæ præcipit, vt velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti, vt sine vlllo impedimento præmissa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

1. **V**ide Fr. Emman. *quæst. regular. tom. 1. quæst. 8. artic. 6. & tom. 2. q. 108. art. 2. in fine. & quæst. 112. art. 1. & tom. 3. quæst. 23. art. 5. & in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 5. dub. 3. fol. 33. Campan. in diuersor. artic. canon. rubr. 12. c. 13. ex n. 167. Sanchez. 2. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 15. ex n. 10. Bonacin. de clausura. & pœnis eam violentibus impositis, q. 1. puncto 2. Hieronym. Veneros. Leyua in examine Episcop. lib. 6. c. 2. 1. n. 6. meupsum de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 102. num. 9. a. Nec non quarumcumque Sanctimonialium, &c.] Moniales omnes, etiam professas Ordinum Militarium S. Iacobi Calatræ, & Alcantaræ clausuræ præcepto adstringunt. Llamas in methodo curat. in append. §. 1. in fine. Nauarr. commento 4. de Regular. n. 44. vers. quinto nota. Fr. Emman. d. tom. 1. q. 44. artic. 2. & Sanchez. d. lib. 6. cap. 15. n. 10. Ego ipse dicto num. 9. vers. nam Moniales.*

2. **C**lausura præcepto teneri Moniales illorū monasteriorū, quibus ante Concil. Trid. nunquā admissa fuerat, docent Nauarr. d. comment. 4. n. 45. vers. octauo nota. Fr. Emman. d. tom. 1. q. 44. art. 2. AZOR. institut. moral. p. 1. lib. 13. c. 8. q. 1. vers. ex his planè, & vers. item quærebatur, Sanchez. d. c. 15. num. 12. Ego ipse d. num. 9. vers. item eodem.

Vnde facultates Monialibus professis concessas ante Conciliū Trid. & Motum proprii Pij V. incip. Circa pastoralis, existendi intra Conuentum in aliquibus honestis locis, abolitis esse per Trid. in præfenti, & dictum Motū proprium, & solum suffragari post huiusmodi decretum obtentas cum sufficienti illorū derogatione, obseruant Nauarr. d. comment. 4. n. 53. notab. 2. & Sanchez. d. c. 15. n. 18. Bonacin. d. quæst. 1. puncto 2. num. 2. vers. nec obstat tertio.

3. **M**oniales conuersas, & tertiaras professas ad eandē teneri clausuram, resolunt Nauarr. d. comment. 4. n. 45. Fr. Emman. tom. 1. quæst. 44. art. 4. Sanchez. d. cap. 15. n. 13. Ego ipse d. n. 9. vers. item ad eandem. Fr. Ludou. Miranda de saceris Monialibus q. 1. art. 3. & 5. Soar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 8. num. 14. & 17. Bonacin. d. puncto 2. num. 2. vbi num. 3. cum

Soar. d. cap. 8. num. 16. aduertit Nouitias non teneri ad clausuram, & num. 4. subdit illas scēminas, quæ non sunt verè Moniales, non teneri ad clausuram, etiam si aliqua simplicia vota emittant.

β Non obstantibus eorum omnium, &c.] Pius Papa I. I. *in sua constit. incip. In Principis, sub dat. 13. Kalend. Martij 1565. reuocauit priuilegia, exēptiones, immunitates, facultates, conseruatorias, indulta, Mare magnum, & alias quascunque similes gratias, in his, in quibus, statutis, & decretis sacri Concilij Trident. contrariantur. Et licet Pius V. in sua constit. incip. Et si mendicantium, sub dat. 17. Kal. Septembris 1567. confirmasset priuilegia Ordinibus Mendicantium concessa, & alia de nouo concesserit, ac Conc. Trid. vbi de his loquitur, declarauerit, postea Gregorius XIII. dictam Pij V. constitutionem reuocauit, & reduxit ad terminos iuris communis, & Concilij Trid. Constit. sua, incip. In tanta, sub dat. Kalend. Martij 1572.*

Delinquentes Religiosos in casibus, in quibus ex Conc. Trid. iurisdictioni Episcoporum subduntur, excommunicari, & alijs pœnis puniri posse ab Episcopo, cum quoad contenta in dicto Concilio cessent omnia eorum priuilegia, & exemptiones per text. in præfenti, & dictam constit. Pij I. V. docent Piafec. in præf. Episcop. p. 2. c. 3. n. 52. vers. delinquentes, Genuens. in præf. Archiep. Neapol. c. 59. n. 8. ex eo, quia Conc. hic mandat obseruari omnia decreta de Regularibus, non obstantibus priuilegijs, & deputat executores Episcopos, hinc sequitur, quod cum nulla ratio priuilegiarum sit habenda, nec Conciliū restringat modum compellendi, remittitur arbitrio ipsius Episcopi, l. 1. ff. de iure delib. in terminis Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 2. tit. 18. num. 10. vbi in vna Liman. 19. Septembr. 1615. refert decifum licere Episcopo, etiam pœnis, & censuris Ecclesiasticis in decretis eidem specialiter commissis hac sess. 25. de Regul. Regulares compellere ad eorum executionem.

DE REFORMATIONE.

Episcopi fructus suarum Ecclesiarum, non consanguineis, & familiaribus, sed pauperibus distribuunt, & traditur ipsis in hoc decreto norma viuendi.

C A P V T P R I M V M.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Baldachinum in Ecclesia loci dominus erigere non

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

potest.

3 Episcopi modesta suppellectili & mensa vti debent.

Kk

4 Ecclesia

4 Ecclesiæ res omnes sunt Dei.

5 Consanguineis Ecclesiæ res donare prohibentur Episcopi.

6 Episcopi solent esse cæci circa nepotes.

7 Episcopi damnabiliter agunt qui res Ecclesiæ nepo-

tibus erogant, aut distribuunt consanguineis indiscretè.

8 Episcopus an possit bona Ecclesiæ solita dari in emphyteusim potius in consanguineos, quam in extraneos alienare.

Cap. m. z. Eng de toto. c. qualiter, & quando de accus. supra sess. 22. de re format. c. 1. in princ. b. Psalm. 101. Ecc. cl. 3. 35. & 66. Matth. 10. & 18. cum sim. Concil. Carthag. 4. c. 15. Conc. Tolet. 2. c. 7. c. Episcopus. 4. 1. dist. c. pro seuerentia. 44. dist. supra sess. 3. c. Couc. Antioch. c. 25. c. quisquis. c. sint manifesti. c. Episcopus. & c. res Ecclesiæ cum, c. seq. 12. q. 2. c. Can. Apost. 39. & 75. c. Concil. Lateran. sub Leone X. sess. 6. de reform. accusa.

PTANDVM est, ut ij qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant, ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant, nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inflammandos, si præpositos suos viderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cœlestem patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpè meditantes, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis verò ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo^b, sanctæ humilitatis exempla petere possint. ^a Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi non solum iubet, ut Episcopi modesta suppellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ se ferat. ^c Omnino verò eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant: cum & Apostolorum^d canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, & quæ Dei sunt, & consanguineis donent, sed si pauperes sint, ijs, ut pauperibus distribuunt, eas autem non distrabant, nec dissipent illorum causa: immo, quam maximè potest, eos sancta Synodus monet, & ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, vnde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam secularia, quam regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari, ^e sed & ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum vniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non ijs etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos conuertant.

Vide Anton. Molin. in sua instruct. Sacerd. tract. 2. cap. 13. & 14. Petr. de Ledesma in sum. part. 2. tract. 32. c. 3. del estado de los Obispos, concl. 24. dub. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 2. c. num. 69. vers. secundum.

Episcopo, & in eius absentia Vicario generali debetur reuerentia in Choro, dum Diuina celebrantur, ab omnibus Canonici, etiam exemptis ratione subcollectionis, & alia ratione, Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 3. tit. 28. numero 19. vbi refert ita fuisse resolutum per sacram Congregationem Episcoporum in Catacen. 11. Nouembris 1614. Locum tenens est afficiendus eodem honore, quo is, cuius locum tenet, ex eodem Aldan. citato loco, vbi attestatur ita fuisse decum à S. Congreg. Ratum in Brundusina 10. Nouembris 1612.

Baldachinum in Ecclesia loci dominus erigere non potest, & Episcopus omnibus factorum Canonum remedijs huiusmodi Baldachinum omnino remouere facere debet, ut per Aldan. d. cit. 28. nu. 50. vbi dicit ita fuisse resolutum per Sac. Congreg. Episcop. in Boianen. 12. Ianuarij 1618.

^a Quapropter exemplo Patrum nostrorum, &c. Vide Azor. in instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 8. quæst. 1. vers. at enim contra hos, Vgolin. de offic. Episcop. cap. 3. in princ. num. 5. met ipsum in simili tract. p. 1. tit. 2. gloss. 5. num. 12. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum, verb. beneficiatus, differ. 5. vbi ita scribit, Miror valde, quod stante præfato præcepto Cœcilij (quo in presenti) & in re tam graui, tanquàm pauperibus præiudiciali, & statui ecclesiastico contraria, qui verbo & exemplo docere debent harum pomparum, & vanitatum mundi contemptum sint viri aliqui docti, & Religiosi, qui audeant dicere hanc Cœcilij doctrinam esse de honestate, & perfectione, non tamen de præcepto, cum Cœcilium aperte dicat, non solum iuberet Episcopi modestiæ, &c.

^b Quæ sunt Dei. Omnes Ecclesiæ res esse Dei, docent Titacq. de constituto limit. 16. num. 3. Nauarr. commento 2. de Regularib. num. 3. & de reddit. ecclesiast. quæst. 1. mon. 40. num. 14. & mon. 18. num. 11. Ioan. Valer. de different. utriusque fori, verb. manera differ. 1. num. 5.

^c Consanguineis donent. Vide Molin. de primog. lib. 2. cap. 10. ex num. 37. Ceual. commun. contra commun. quæst. 388.

num. 33. Barthol. Perett. in comment. ad extraneag. Ambitiose, de reb. eccles. non alienan. super verb. illorum præcipue, nu. 19. & 20. Cald. Pereira de potest. elig. cap. 13. num. 13. Ludou. Beja respons. casuum conscientia p. 2. cap. 25. fol. mihi 240. Molin. Theolog. de instit. tract. 2. diffut. 148. concl. 4. Paul. Comit. res. moral. lib. 1. quæst. 70. num. 2. Ioan. Valer. d. verb. minora differ. 1. num. 64. vers. secundum. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 2. dub. 6. num. 9. Solent enim Episcopi esse cæci circa nepotes. Bald. in auth. Quicumque. C. de sacrosanct. Eccles. las. in vrb. feudor. tit. qui feudum dare poss. ante num. 14. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast. part. 1. cap. 3. num. 37. Ego ipse de officio & potestate Episcopi, part. 1. tit. 2. gloss. 9. nu. 30. cum seqq.

Certe nonnulli Prælati pretium vniuersitatis suis marispijs includentes patrimonium Crucifixi aut nepotibus erogant, aut damnabiliter retinent, aut distribuunt consanguineis indiscretè. Nōne considerant, quod requirit Dominus ab vnoquoque villicationis propriæ rationem, & honorem proprii principatus, propter hoc irritauit impius Dominum, dicit enim in corde suo, Non requirit exactissime vsque ad nouissimum quadrantem, & retribuet abundanter facientibus superbia, malos vtique male perdet, vineam suam alijs agricolis locaturus. Væ operarijs vineam Domini Sabaoth si cum farmentis abscondantur, & in ignem mittantur! Væ Pastoribus si numerentur in sinistra cum hædis! Væ cultoribus Domini mæssis si cum palea comburantur!

An possit Episcopus bona Ecclesiæ solita dari in emphyteusim potius in consanguineos, quam in extraneos alienare, & an, & quando hoc licitum sit? Vide Concil. Bracharen. I. V. act. 5. c. 28. Bursat. conf. 127. num. 4. & 78. lib. 2. Menoch. conf. 18. num. 19. vers. non obstat, & conf. 79. nu. 1. & num. 4. cum seqq. Barthol. Perett. ad d. Auth. ambitiose, verb. ac de rebus, & bonis, ex num. 60. Surd. de aliment. tit. 8. de priuileg. 92. nu. 1. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 9. q. 17. nu. 124. Cardos. in praxi iudic. verb. Emphyteusim, nu. 21. Cald. Pereira d. c. 13. num. 2. 3. & 11.

^d Ut omnes humanum, &c. Vide Nauarr. de spol. cleric. §. 19. num. 2.

Patriar.

Patriarcha Primates, & alij superiores Prelati dent operam, vt recipiantur, & obseruentur decreta Concilij ab ipsis, & à suis subditis, & negligentes ad Papam denuncientur, qui quidem Superiores curent, vt in omnibus locis, & præcipue in Vniuersitatibus sanam doctrinam Doctores doceant, vt in text. & præcipue quoad fidei professionem emittendam.

CAPVT II.

1. Concilium Trid. in omnibus suis dominijs recipi curauit Carolus V. Imper.
2. Philippus II. idem sanciuir.
3. Rex Hispaniarum est defensor Concil. Trid.
4. Vniuersitates Canones & decreta Concilij Tridentini recipere debent.
5. Commentarij, annotationes, & glossæ edi non possunt

super Concil. Trident. ex Bulla Pij IV.

6. Constit. Pij IV. non loquitur de interpretationibus, quæ in scholis sunt docendo.
7. Iura ubi disponunt, non decet pro iuris declaratione ad Papam recurrere.
8. Translationes sacri Concilij Trid. prohibite.

Cogit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus alijs, qui de iure, vel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant, necnon veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur, simulque hæreses omnes, à sacris Canonibus, & generalibus Concilijs, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, & publicè detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit, Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub poena diuinæ indignationis teneantur, interimque ab eiusdem communione absteineant. Cæteri verò omnes, siue in præsentis, siue in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diocesana conuenire debent, idem vt supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: aliàs, secundum formam sacrorum Canonum puniantur. *a Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem Vniuersitatibus canones, & decreta huius sanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ b Catholice fidei sunt, & doceant, & interpretentur seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemniter iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuatur. Quæ verò Vniuersitates immediatè summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ, has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua supra, ratione, & prout ei utilius visum fuerit, salubriter visitare & reformari curabit.*

a Cap. sicut & c. excommunicationis, in 2. de hæret. c. 2. in fin. de summa Trinit. cum sim.

b Vide sess. 5. c. 1. de reformat.

1. IN executionem præsentis decreti Carolus V. Imperat. non solum Hispaniæ, ubi regnabat, sed Germaniæ, ubi imperabat, & omni Orbe recipi Concilium Tridentinum curauit, & in Augustano Conuentu omnes Principes se submittunt illi, ex Laurent. Surio in comment. de Carolo V. anno 1547. fol. 1548. fol. mibi 436.
2. Philippus II. prædicti Caroli filius die 21. Iulij 1564. Regia mandata expedit, vt in vniuerso Regno custodirentur decreta sacri Concilij Tridentini, & Concilia Prouincialia conueniri curauit, iuxta eiusdem Concilij in præsentis dispositionem, vt illud reciperent, prout attestantur Herrera in historia eiusdem Philippi II. libro 6. capitul. 1. anno 1564. Fr. Emman. quæstione regular. tom. 2. quæst. 63. artic. 19. Bobadil. in sua Politica lib. 2. c. 18. nu. 194. Jacob. Valdes. de dignitate Regum Regnorumque Hispaniæ, cap. 22. num. 5.
3. Vnde Concilij Tridentini defensorem, & tuitorem Regem nostrum Hispaniarum appellat, ad quem pro defensione contentorum in Tridentino recursum legitimum interponi posse existimant Soar. de Pace in præxi tom. 2. præf. ult. Bobadil. d. cap. 18. num. 135. Flores de Mena var. lib. 1. g. 4. num. 35. cum alijs citatis infra ad cap. 20. num. Barbos. Collect. in Concil. Trid.

15. sess. 25. de reform.

a Ad hæc omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & c.] Quod etiam Pius IV. in sua Constitut. incip. In sacrosancta, sub dat. Idibus Nouembris 1564. in Bullario nouo in ord. 114. obseruari præcepit in ordinatione & promotione Doctorum, & per alios cuiuslibet artis, & facultatis Professores, refert Anton. Ricciol. de iure personarum extra grammum ecclesiæ existens. libro primo, capitulo 13. numero secundo, ubi numero nono, subdit ex eadem Pij IV. constitutione Magistros, & Doctores Vniuersitatum, & studiorum generalium teneri fidei professionem facere in Rectorem, vel aliorum studij superiorum manibus, de quo etiam Aloyf. Ricc. dist. decis. 84. parte quarta, & Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex luvæ antiquo desumptas, & per Concilium Tridentinum innouatas in fine, in coronide pag. 287.

b Doceant, & interpretentur.] Pius IV. in sua constitut. 5. incip. Benedictus, sub dat. septimo Kalend. Februarij 1563. prohibuit sub poena excommunicationis, ne quisquam villos commentarios, annotationes, glossas, scholia, vllumve interpretationis genus super Concilij Tridentini decretis quoquo modo sine auctoritate Sedis

Kk 2 Apo-

Apostolica edere, aut quicquam quocunque nomine, etiam sub prae-textu maioris Decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quaesito colore statueret, de qua meminerunt Henríquez in *summa lib. 7. de Indulgent. capitul. 29. §. 4. Soar. tomo 5. de censuris, disputatione 23. sect. 3. numero 12. Fr. Emmanuel questione regular. tomo 1. questione 11. articulo 3. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast. parte 3. capitul. 9. numero 33. Bonacina de legib. disputatione 1. questione 1. puncto 8. Fr. Ludovic. Miranda in Manual. Pralator. tomo 2. questione 26. articulo 11. Valer. Reginald. in praxi fori pontif. libro 20. numero 53. in fine, ubi dicit in dicta Constit. non esse sermonem de interpretationibus, quae in scholis fiunt docendo, optime Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico tract. 11. cap. 12. quest. 27.*

resol. 1. pag. 309. ubi dicit illam constitutionem intelligendam esse de interpretatione hominis capiofa.

In casu enim quo iura disponunt non decere pro iuris declaratione ad Papam recurrere, respondit sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium pro dubijs Concil. Trid. praepositorum, prout idonei testes nobis sunt, Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 179. in 24. declarat. & Amendat. in addit. ad recapit. legum Nauarre lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de residuis. numero 151. in fine.

Translationes, siue quaecunque versiones sacri Concilij Tridentini de lingua Latina in Gallicam continentur in prohibitione Bullae Pij I V. super confirmatione Concilij, Sel. in selectis canonice. cap. 19. num. 51. ubi refert decretum sub die 2. Junij 1629.

Excommunicationes non facile decernantur, & concedantur, sed ex grauioribus causis, & magna circumspectione, ut ibi. Excommunicati si per annum non resipiscuntur, de haeresi suspecti teneantur.

CAP V T III.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Monitoria, quae fiunt ad finem reuelationis non sunt concedenda, quando certa sunt persona.
- 3 Pralati inferiores non possunt monitoria quae fiunt ad finem reuelationis, concedere.
- 4 Monitoriales litterae, etiam lite pendente, absque initio attentatorum concedi possunt ab Episcopo, nisi sit inhibitus.
- 5 Vicarius generalis Episcopi ex officio potest excommunicationem, seu monitoriales litteras decernere.
- 6 Vicarius generalis à Capitulo Sede vacante monitoria concedere potest.
- 7 Vicarius foraneus monitoria concedere non potest.
- 8 Legatus à latere, & Nuncius Apost. monitoria concedere possunt.
- 9 Pralati ordinarii etiam exempti, & immediate Sedi Apostolicae subiecti monitoria concedere possunt.
- 10 Pralati Regulares Conuentuales monitoria in subditos suos dirigere non possunt.
- 11 Testes laicos ad ferendum testimonium veritatis pro Curia Episcopalis informatione potest Episcopus citare sub poena pecuniaria, & in subsidium excommunicationis.
- 12 Reuelare tenentur scientes non obstante affinitate, nec quod veritas haberi aliter non potest vigore excommunicationis late in litteris monitorialibus Apostolicis.
- 13 Cancellarius pro publicatione, aut monitione significanti, non potest aliquid percipere.
- 14 Excommunicatus ecclesiastica sepultura tradi debet, si in mortis articulo confessionem postulet.
- 15 Monitoria pro qualibet parua re decernenda non sunt.
- 16 Monitoria ad finem reuelationis concedenda sunt illi, cuius interest, & non alijs.
- 17 Monitoria absque petentis interesse concessa sunt renocanda.
- 18 Monitoria in subsidium concedenda.
- 19 Censurarum remedium hodie est subsidiarium.
- 20 Excommunicatio in subsidium ferenda.
- 21 Concilium in praesenti non imponit formam, sed tantum tradit instructionem.
- 22 Declaratoria concessa diligentius non premixta nulla non est, sed iniusta.
- 23 Excommunicandi morosum in solutione pensionis quando datur facultas in litteris Apost. non tenetur executor in ferenda sententia excommunicationis seruare formam huius decreti.
- 24 Episcopus debet pecuniarias penas ad pios vsus erogare.
- 25 Pena pecuniaria, quae arbitraria fuerint, locis pijs sunt ab Episcopo omnino applicanda.
- 26 Pena criminales distribuenda locis pijs.
- 27 Pena criminales non debent erogari pro fabricis Ecclesiae cathedralis.
- 28 Episcopus propria ordinaria iurisdictione cognoscit causas etiam contra laicos per honorum apprehensionem, & personarum distractionem.
- 29 Tuiting appellantes an prohibeantur per hoc decretum.
- 30 Recursus ad indices laicos prohibiti.
- 31 Salzed. hoc decretum interpretari frustra conatur.
- 32 Gaspar Roderic.
- 33 Infordeſcentia per annum in excommunicatione quando dicatur contracta.
- 34 Doctores de infordeſcentibus per annum in excommunicatione agentes.
- 35 Clericus persistens per annum in excommunicatione lata propter crimen, quod infert penam priuationis, est priuatus ipso iure beneficijs.
- 36 Clericus persistens per annum in excommunicatione pro causa merè ciuili, non est priuatus beneficijs, nec potest priuari per sententiam.
- 37 Annus debet esse continuus vt dicatur contracta infordeſcentia in excommunicatione.
- 38 Suspectus de haeresi reputatur persistens per annum in excommunicatione, tam ex causa criminali, quam ex causa ciuili.

Quamvis excommunicationis gladius nerreus sit Ecclesiastica disciplina, & ad continendos in officio populos valde salutaris: sobriè tamen, magnaue circumspectione exerendus est: cum experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus incutiat, magis contemni, quam formidari: & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, *ad finem reuelationis*, vt aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, à nemine prorsus, *præterquam ab Episcopo*, decernantur: & tunc non alias, quam *ex re non vulgari*, causaque diligenter, *ac magna maturitate* per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat: & nec ad eas concedendas cuiusvis secularis etiam Magistratus, auctoritate adducatur, sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. *In causis verò iudicialibus* mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, vt quandocumque executio realis, vel personalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: *sed liceat eis, si expedire videbitur*, in causis civilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque etiam laicos, *per multas pecuniarias, quæ locis pijs*, ibi existentibus eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, *personarumque distinctionem*, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit, sitque erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo præter alias pœnas ferire poterit: in causis quoque criminalibus, vbi executio realis, vel personalis vt supra fieri poterit, erit à censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facile locus esse non possit, licebit iudici hoc spiritali gladio in delinquentes vt, si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. *Nefas autem sit seculari cuiuslibet magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet: aut mandare, vt latam excommunicationem reuocet*, sub prætextu, quod contenta in præfenti decreto non sint obseruata, cum non ad seculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. *Excommunicatus verò quicumque si post legitimas monitiones non respuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed si in obdurato animo censuris annexus, à illis per annum inforauerit, etiam contra eum, ut tanquam de hæresi suspectum procedi possit.*

1. De excommunicationibus, quæ monitionibus præmissis ad finem reuelationis, aut pro deperditis, seu subtractis rebus fieri solent, late agunt Quarant. in sum. Bullar. verb. excommunicatio ad finem reuelationis, Lazzar. in special. tract. de monitor. Sbroz. de offic. vicar. part. 2. q. 171. Gutter. canon. lib. 1. c. 11. Henric. in sum. lib. 12. cap. 18. Marc. Anton. Genuent. in pract. Archiep. Neapol. c. 1. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 11. c. 15. nu. 88. cum segg. Vgolin. de potest. Episcop. c. 4. §. in princ. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. p. 3. c. 7. num. 13. cum segg. in 2. edit. & in decis. curia Archiep. Neapol. p. 2. decis. 5. Franc. Leo in thesauro fori ecclesiast. p. 3. c. 7. nu. 13. cum segg. Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 2. q. 35. art. 12. Mari. Antonin. variar. resol. lib. 1. resol. fin. casu 35. cum segg. & casu 75. Carrasco in aliquas leges noua recop. c. 4. de censur. mont. metipsum de offic. & potestate Episcop. p. 3. alleg. 96 Bonacin. variar. tract. disp. 6. de opere, & obligatione denunciandi. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori eccles. cap. 2. Theophil. Raynaud. in tract. de monitorijs eccles. Ioan. Machado en el perffecto Confessor y Cura de Almas lib. 1. part. 3. tract. 7. docum. 22.

2. Ad finem reuelationis, &c.] Monitoria, quæ sunt ad finem reuelationis pro rebus deperditis, seu subtractis, minime esse concedenda, quando certæ sunt personæ, resoluunt Franc. Leo d. c. 7. num. 21. Giurba Sicilia decis. 94. Baptista Costa de facti scientia, & ignorant. cent. 2. disp. 55. nu. 2. Lazzar. de monitor. sect. 1. q. 10. num. 6. & sect. 4. q. 1. num. 3. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 235. n. 1. Mart. de iurisdic. p. 3. c. 5. nu. 1. Campan. d. cap. 15. nu. 113. Ego ipse d. alleg. 96. nu. 25. Theophil. Raynaud. d. tract. p. 1. cap. 1. quest. 8. in princ. *Præterquam ab Episcopo, &c.]* Ergo non ab inferioribus Prælati, Rot. in Burgen. iurisdictionis de Birbesca 11. Februarij 1594. coram Card. Mantica, inter eius impressas decis. 263. num. 3. si Episcopus huiusmodi monitiones excommunicationum, quæ sunt ad finem reuelationis, deneget, licitum esse parti appellare ad Metropolitanum, quamuis resideat in eius arbitrio illas concedere, vt per Quarant. in sum. Bullar. verb. Archiepiscopi auctoritas, auctor. 1. q. 10. in fine, quem refero Ego ipse d. alleg. 96. num. 4.

3. Monitoriales litteras, etiam lite pendente, absque vitio attentatorum concedi posse ab Episcopo, nisi sit inhibitus, resoluit Mari. Antonin. d. lib. 1. resol. ult. casu 36. quem refero Ego ipse d. allegat. 96. num. 5. in fine, Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Vicarium Episcopi ex generali commissione huiusmodi excommunicationem, seu monitoriales litteras decernere posse tuerit Frechil. de excomm. p. 2. art. 2. n. 5. Fr. Emmanuel. in sum. tom. 1. c. 79. nu. 1. Henric. in sum. lib. 13. c. 17. §. 4. Sbroz. de vicario Episcop. lib. 2. q. 171. n. 2. Gutter. d. c. 11. nu. 8. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Vicar. §. 17. Suar. to. 5. disp. 20. sect. 1. n. 2. Sayr. de censur. lib. 1. c. 9. n. 33. vers. primum est. Auila in simili tract. p. 2. c. 20. disp. 2. dub. 3. Curi. Philipp. p. 3. §. 2. nu. 29. Steph. Grat. Marchip. decis. 97. ex n. 14. Iacob. Graff. to. 1. cons. sub tit. de sentent. excomm. cons. 6. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 29. q. 2. n. 16. Lazzar. sect. 1. q. 6. ex n. 1. Franc. Leo d. c. 7. n. 17. Baptista Costa de facti scientia, & ignorant. cent. 2. disp. 55. n. 1. Aloyf. Ricc. in praxi fori eccles. decis. 270. in 1. edit. & resol. 235. n. 4. in 2. edit. Nicol. Garc. de benef. p. 5. c. 8. n. 94. 97. & 98. Narbon. l. 59. glof. 1. nu. 56. tit. 4. lib. 2. Recop. Ioan. Machado en el perffecto Confessor y Cura de Almas lib. 1. p. 3. tract. 7. docum. 2. n. 1. in fine. Ioan. Sanci. in select. disp. 50. nu. 23. vbi aduertit non ideo dixisse Concilium à solis Episcopis decerni posse huiusmodi excommunicationes, quia intendat excludere Episcoporum Vicarios, sed vt repellat omnes alios Prælatos Episcopis inferiores etiam nullius Diœcesis, qui huiusmodi excommunicationes ante Concilium ferre consueuerant.

Contra Vgolin. d. c. 45. in princ. vers. secundò, Camp. d. c. 15. n. 105. & Narb. de appell. à Vicario ad Episcopum, p. 1. nu. 205. quos secutus fui Ego ipse d. alleg. 96. n. 6. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori eccles. c. 2. n. 4. Theophil. Raynaud. d. p. 1. c. 1. questio 10. vers. hæc cum rata, existimantes Vicarium Episcopi non posse ex generali commissione huiusmodi excommunicationes, seu monitoriales litteras decernere.

Vicarium generalem à Capitulo Sede vacante eadem 6. monitoria concedere posse tenent Pauin. de potest. Capituli Sede vacante, q. 1. p. 1. Sayr. de censur. lib. 1. c. 9. n. 33. Lazzar. sect. 1. q. 7. Mart. de iurisdic. p. 3. c. 4. n. 53. Franc. Leo d. c. 7. n. 18. Aloyf. Ricc. d. resol. 235. n. 5. Camp. d. c. 15. nu. 106. Marcel. Vulpe d. c. 2. nu. 6. Theophil. Raynaud. d. p. 1. c. 1. q. 10. Machado d. docum. 2. num. 6. in fine. Ioan. Sanci. d. disp. 50. num. 23. Ego ipse d. allegat. 96. num. 10.

Vicarium foraneum huiusmodi monitoria concedere 7. non posse asserunt Lazzar. sect. 1. q. 5. num. 9. Vgolin. d. cap. 45. in princ. vers. excipiuntur. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 235. in fine. Posse tamen ei delegari ab Episcopo specialiter,

Kk 3 & ex-

a Cap. dilecto, de sent. excomm. in 6. cap. multi. in princ. 2. q. 1. c. 15. in fin. 16 q. 1. c. corripitur, 26. q. 3.

b Cap. p. Episcopi, c. p. inno Episcoporum, & c. nullus Sacerdotum, 17. q. 3. c. fact. de sent. excomm. Conc. Aurel. 4. c. 2.

c Cap. si qui deinceps, in fin. 17. q. 1.

d Cap. rogo, cum segg. 11. q. 3. c. nullis, cum segg. cum delictis, & cap. si cõcubina, de sent. excomm.

- & expresse, & non nisi circumspiciendis viris refert decifum Galet. in *margarita casuum conscientie* verb. littera 2.
8. Legatum à latere, & Nuncium Apostolicum huiusmodi monitoria concedere posse tradunt Lazzar. d. q. 5. Gutier. d. cap. 11. ex num. 5. Vgolin. loco proxime citato, Aloyf. Ricc. d. praxi resolut. 235. num. 2. Ego ipse d. allegat. 96. num. 11. Raynaud. d. part. 1. cap. 1. quest. 10. in prin.
9. Prælatos ordinarios etiam exemptos Episcopo inferiores, & immediate Sedi Apostolica subiectos, ac nullius diocesis, non posse hæc monitoria dare, sed oportere illorum subditos ipsam Sedem pro his excommunicationibus in forma Significavit, obveniens adire, referunt decifum Vgolin. d. cap. 45. in princip. vers. excipiuntur. Garc. d. d. part. 5. cap. 8. num. 95. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 3. c. 17. num. 18. & 19. Campan. d. cap. 15. nu. 107. Marcel. Vulpe d. cap. 2. num. 5. Theophil. Raynaud. d. quest. 10. vers. itaque, dicit probabile Machado d. lib. 1. part. 3. tract. 7. docum. 2. Ioan. Sanci. d. disp. 50. num. 13. prope fin. Ego ipse d. allegat. 96. num. 12.
10. Prælatos Regulares Conventuales in subditos suos huiusmodi monitoria dirigere non posse, resoluit Fr. Emman. quest. regular. tom. 2. quest. 59. art. 4. quem refero Ego ipse d. allegat. 96. num. 13. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prælat. tom. 2. quest. 35. art. 12. Hieronym. Roderic. in compend. quest. regul. resol. 62. num. 4.
- Rota licet olim facultatem haberet concedendi monitoria generalia cum pœna excommunicationis, quia Auditores sunt Ordinarii in causis sibi commissis, & ideo illa concedere poterant, cap. constitutus, de testibus. Nihilominus post Concilium Trident. non videtur competere talis facultas; nam in hoc de decreto cautum est, ut huiusmodi monitoria à solis Episcopis decernantur, ita ex Rota in vna Cordubens. de decimarum coram Penna colligit Theodos. de Kubeis in singularib. Rota verb. monitorium §. 1. pag. 70. part. 2.
11. Testes laicos ad deferendum testimonium veritatis pro curia Episcopalis informatione, potest Episcopus sub pœna pecuniaria, & in subsidium excommunicationis citare, ut per Aldan. in compend. canon. resol. lib. 3. tit. 25. num. 10. vbi refert decifum in Lucana 16. Martij 1630.
12. Reuelare tenentur scientes, ita ut non eximantur ab excommunicatione comminata in litteris monitorialibus Apostolicis, quando veritas haberi alter non potest, nec attenditur excusatio respectu affinitatis in hoc casu. Sel. in selectis canon. cap. 10. num. 6. vbi attestatur sic resolutum in Fulginaten. 14. Decembris 1630.
13. Cancellarius pro publicatione, aut monitione Significavit, non potest aliquid percipere, ut per Aldan. d. cit. 25. num. 15.
14. Excommunicatus, si in mortis articulo dixit confessionem, Madonna Sanctissima aiatu mo. Ecclesiastica sepultura tradi debet, Sel. d. cap. 10. num. 20. vbi attestatur ita fuisse resolutum per sacram Congregat. Episcoporum in Nolana 19. Iulij 1619.
15. Ex re non vulgari. Monitoria huiusmodi pro qualibet parva re decernenda non esse resolunt Henric. in summa lib. 1. cap. 31 §. 4. littera B. Aloyf. Ricc. in d. praxi resolut. 238. num. 1. Marc. Anton. Genuef. d. cap. 1. num. 3. Vgolin. d. cap. 45 §. 3. in princip. Ego ipse d. allegat. 96. ex n. 26. Nec ad eas concedendas, &c. Hæc monitoria concedenda esse illi, cuius interest, & non alijs, observant Marc. Anton. Genuef. d. cap. 1. num. 12. Aloyf. Ricc. in d. praxi decif. 272. in 1. edit. alijs resolut. 226. in 2. edit. Lazzar. de monitor. sect. 1. quest. 9. num. 3. & sect. 4. quest. 1. num. 21. & seqq. Vgolin. d. cap. 45 §. 1. in med. Ego ipse d. allegat. 96. num. 24.
16. Si verò absque petentis interesse fuerint concessa, esse revocanda tenent Franc. Leo d. cap. 7. num. 18. Lazzar. d. sect. 1. quest. 9. quos refert, & sequitur Aloyf. Ricc. d. resol. 236. num. 4.
17. In causis verò iudicialibus, &c. Hæc monitoria in subsidium, id est, deficiente alia probatione, vel vbi executio personalis, aut realis fieri non potest, concedenda esse tenent Neufan. in sylva nupt. lib. 3. in verb. monitorie, num. 48. Nauarr. in cap. inter verba corol. 66. §. 1. quest. 3. Lazzar. d. sect. 1. quest. 15. num. 3. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 1.
18. resolut. ult. casu 75. vers. tum quia ad excommunicationem Marc. Anton. Genuef. d. cap. 1. num. 4. Vgolin. d. cap. 45 §. 3. vers. quare, Campan. d. cap. 15. num. 89. & 119. Sayr. in floribus decif. sub tit. de censibus decif. 4. Aloyf. Ricc. in decif. curia Archiepiscop. Neapolitan. part. 1. decif. 219 vbi dicit monitoria posse impetrari contra testes pro scienda veritate pendente causa coram Iudice seculari, & maxime quando testes ignorantur, & num. 4. quod monitoria non sunt concedenda si sint infamatoria alicuius particularis personæ, & num. 6. quod monitoria non conceduntur si sint criminosa, contineant delictum alicuius, aut copia esset consignanda Iudici laico, coram quo lis vertitur, & part. 4. decif. 301. Ego ipse d. allegat. 96. num. 4. & me citato Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico, tract. 11. cap. 8. §. 19. suppos. 1. in princip.
19. Censurarum remedium hodie esse subsidium, ita ut si duo in solidum obligentur in contractu, & contra alterum procedi possit realiter, seu personaliter, contra alterum verò non, tunc istum non posse excommunicari, refert Galet. in *margarita casuum conscientie* verb. censura 2.
20. Excommunicationem ferendam esse in subsidium, & prius incipiendum ab executione reali, vel personali, resoluit Marc. Anton. Genuef. in practica ab illis Ecclesiast. quest. 780. num. 3.
21. Hæc non esse de forma huiusmodi monitorialium, nec Concilium in presenti imponere formam, sed tantum tradere instructionem, tenent Mari. Antonin. d. casu 75. vers. insuper dicit, & Campan. d. cap. 15. num. 90. argum. text. in l. à D. Pio, §. in venditione ff. de rei iud. statuentis modum observandum in quavis executione, facienda, hanc pariter admittit interpretationem, ut exequutio aliter facta non subiacet nullitati, resolunt plures citati per me d. allegat. 96. num. 39.
22. Vnde Nicol. Garc. in addit. ad suum tract. de benef. p. 1. cap. 5. num. 587. in fine, ait declaratoriam concessam prædictis diligentis prætermisissis non esse nullam, sed iniustam, quia Concil. in presenti non annullat excommunicationem, sine illis latam, ac proinde illam esse inuolidam, & qui tali excommunicatione ligatus, existit, indigere absolutione.
23. Contra Franc. Leo d. part. 3. cap. 38. num. 22. Gutier. d. cap. 11. num. 39. Sayr. de censur. lib. 1. cap. 9. num. 33. Lazzar. d. tract. de monit. sect. 4. quest. 8. num. 7. existimantes Concilium in presenti salutarem in his monitorialibus formam prescribere.
- Quando verò in litteris Apostolicis datur facultas excommunicandi morosum in solutione pensionis, non teneri executorem in ferenda sententia excommunicationis servare formam huius decreti, nec huiusmodi facultatem censi dari in subsidium, refert decifum Nicol. Garc. de benef. part. 1. cap. 5. num. 587. vbi tamen in addit. subdit quod licet in vna Illerden. pensionis 13. Novembris 1593. coram Orano, Rota dixisset sententiam Auditoris Camere latam contra resignatarium ob non solutionem pensionis resignanti reservatam, fuisse nullam, ideoque revocandam, quia non fuit in potestate Auditoris Camere per sententiam declarare cum incidisse in censuras comminatas in monitorio, ob non solutionem pensionis, nisi præmissis diligentis requisitis de faciendo executionem realem, vel personalem, iuxta dispositionem huius decreti; hoc tamen asserit esse contra declarationem S. Congregat. & tenorem ipsarum litterarum pensionis, quod ego intelligendum esse cenfeo locum habere, quando Auditor. Cam. procederet tanquam executor in eisdem litteris deputatus. At Rotæ decifio loquitur, vbi procederet vigore obligationis cameralis, qua pensionarius ad pensionem solvendam obligatus existit, in quibus terminis male reprehenditur à Garcia. Sed liceat eis, si expedire videbitur, &c. Circa intellectum horum verborum, vide Ludovic. Pegueram decif. 92. num. 25. Azueo d. l. 14. num. 2. post med. tit. 1. lib. 4. noua R. cop. Ioseph. Ramon. consil. 98. num. 3. Franc. Hieron. Leo Valent. decif. 154. num. 15. & 16. lib. 2. Gabr. Pereira Lusti. decif. 117. num. 10. Anguian. de legibus lib. 3. controuers. 30. num. 25. cum seqq. & num. 29.
24. Per multas pecuniarias, qua locis pijs, &c. Episcopum

- pum debere pecuniarias pœnas ad pios vsus erogare, ita quod ipsas non possit conuertere, ne quidem in fabricam Ecclesiæ Cathedralis, aut mercedem Vicarij, vel aliorum officialium curiæ, referunt decemum Pfafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 4. num. 97. in princip. Galet. in margarita casuum conscientie, verb. Pœna 1.
25. Pœnæ pecuniariæ, quæ arbitrarie fuerint, locis pijs sunt ab Episcopo omnino applicandæ, reliquas autem, quæ non fuerint arbitrarie, potest Episcopus ita demum sibi sumere, si ipse egeat, dummodo non sint muletæ pecuniariæ, vel pœnæ non residentium, aut concubinariorum, quas omnes Concilium mandat locis pijs applicare, ita refert decemum Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 5. tit. 1. num. 8.
26. Pœnæ criminales distribuendæ sunt locis pijs ad arbitrium Episcopi, & in pari necessitate melius erit subuenire pauperibus loci, in quo habitat clericus condemnatus, vt per Aldan. d. loc. num. 9. vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congreg. Episcoporum in Venusina 21. Nouembrij 1600.
27. Et non debent erogari pro fabricis Ecclesiæ Cathedralis, vel reparatione domus Episcopalis, ex eod. Aldan. num. 11. citato loco, vbi dicit ita decemum per eandem S. Congregat. in Auerfana 22. Ianuarij 1591.
28. *Personarumque districtiōnem per suos proprios, &c.* Episcopū propria ordinaria iurisdictione cognoscere causas etiam contra laicos per bonorum apprehensionem, & personarum districtiōnem, & ita posse familiam armatam tenere, per quam prædicta exequi valeat, tradunt Roland. consil. 37. num. 23. lib. 4. Surd. decis. 129. num. 11. & 12. Gondifalu. de heretic. quest. 11. num. 16. Laeli. lordan. in tract. de Rom. Sed. orig. part. 2. cap. 3. ex num. 18. Fufc. de visitat. lib. 2. cap. 32. num. 16. Villadieg. in tract. de irregular. quest. 11. num. 16. & 17. Sbroz. de offic. Vicarij quest. 191. num. 1. Penia in direct. Inquis. part. 3. lib. 3. schol. 114. Franc. Molin. de brachio seculari c. 18. Vgolin. de officio Episcopi cap. 4. §. 12. Farin. de heretic. quest. 182. num. 90. in fine, vers. ampliat. hoc idem. Cardin. Tusch. pract. conclus. littera E. conclus. 253. Matta de iurisdic. part. 1. cap. 51. num. 10. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 3. resolut. 1.4. num. 1.2. & 3. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de fauore clericor. reali §. 1. num. 18. Ioan. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiæ part. 1. cap. 9. num. 24. Ioan. Vincent. Anna. iug. 171. Alex. Rauden. Pisan. decis. 34. Campan. in diuersiuris Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 87. & 88. Alber. Oliua in ritu Archiepiscop. Neapolitan. 38. num. 3. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 107. num. 1.
29. *Nefas autem sit seculari, &c.* An per hoc decretum videantur prohibite tuitiæ appellantes? Negant Bartholom. Humada 1.13. gloss. 4. tit. 13. part. 2. Vivald. in Candel. aureo part. 2. in explicat. Bullæ in Cœna Domini, casu 16. ex num. 114. latè Azeued. l. 2. vers. item, & decimo quarto tit. 6. lib. 1. noua recopil. me citato Ludouic. à Sarauia de iurisdic. Adiutor. quest. 30. num. 34.
30. Circa abusum illum recurring ad iudices laicos, ad hoc vt vim compellant iudicium Ecclesiasticorum, eosque compellant ab ea inferenda cessare, latè dixi in collect. ad cap. Ecclesiæ S. Mariæ, num. 7. cum sequentibus, de constit. & plures Doctores, qui horum recursuum iustitiam tueri nituntur, citavi in collect. ad cap. Regum officium 2. quest. 5. num. 2. quibus addo plures alios, quos refert Ludouic. à Sarauia in tract. de iurisdic. Adiutor. quest. 30. ex num. 1.
31. Et mirum est videre, quomodo isti Doctores se inuoluant in responsionibus, quas præstant ad hoc Concilij decretum. In primis enim Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 102. littera A. vers. parique ratione, respondet vt procedat, quando seculares magistratus, tanquam iudices appellationis, veluti iurisdictione spirituali vtentes, intenderent excommunicationem reuocare, aut temperare, secus autem, inquit ille, si ad tollendam vim ab Ecclesiasticis iudicibus illam dicto remedio, & recursu vterentur; sed hanc assertam explicationem Concilij verba expressa adhorrent.
32. Vnde Gasp. Roderic. de annuis redditibus lib. 1. cap. 17. num. 73. ad med. reprobat Salzed. citato loco, existimat, quod ea Concilij verba videntur pertinere ad violentiæ decreta, nisi dixeris, inquit ille, verba Concilij non comprehendere suprema Regia tribunalia, sed magistratus dumtaxat, & iudices inferiores, quibus hæc cognitio per viam violentiæ iure non competit, sed hoc est diuinare.
- Pessimè citati à Ceuall. commun. contra commun. tom. 4. quest. 893. num. 126. intelligunt quando iudex secularis intendit cognoscere principaliter, vel incidenter in casu appellationis de sententia lata Iudice Ecclesiastico; vel si potuit, vel non potuit Ecclesiasticus cognoscere, vel excommunicare, non autem quando ipse cognoscit per viam violentiæ.
- Quidam putantes se nouum sensum illius decreti inuenisse, arroganter asserunt illud generaliter loqui, vt nullus iudex de facto impediatur, perturbetur excommunicationem, non vt iudex appellationis, sed quomodolibet impedire voluerit quocunque genere impediendi, & perturbationis, siue occasione iurisdictionis, siue de facto mittendo saltem in messem alienam, aut iurisdictionem Ecclesiasticam vsurpando, & concludunt, quod cum Concilium generaliter loquatur, nullo modo intelligitur, nec disponit de huiusmodi recursu, quem specialissimum iuris remedium vocant, & sic quod talis defensionis facultas non comprehenditur sub hoc decreto, aucti sunt asserere Vivald. in Candel. aureo, in explicat. Bullæ Cœna nu. 109. & p. 2. casu 16. ex nu. 114. Humada. l. 13. gl. 4. in verb. nin fuerat tit. 13. p. 2. Bobadil. in sua Politica lib. 2. cap. 18. num. 139. & cap. 16. num. 9. Ceuall. in Epistol. ad Regem num. 94. & commun. contra commun. tom. 4. quest. 897. num. 133. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 45. num. 2. & præcipuè sub num. 7. & sub num. 60.
- Obscurato corde.* Vt dicatur contracta infirmitas per annum in excommunicatione ad effectum priuationis beneficiorum requiri perseverantiam, cum animi pertinacia, quæ includat contemptum Clauium, probant cap. bone, de atar. & qualis cap. cum contumacia, de heret. in 6. Rot. in Osten. Archidiaconatus 16. Maij 1603. coram Illustrissimo Cardin. Lancellotto, impressa per Farin. tom. 2. consil. decis. 196. num. 5. & in ead. 4. Maij 1607. coram Cardin. Pamphilio, apud Farin. decis. 132. num. 7. part. 1. recent. quas refert Ricciul. d. lib. 4. cap. 8. num. 3. vbi num. 4. infert, quod ad effectum docendi de infirmitate, opus est docere in primis excommunicatum habuisse notitiam excommunicationis, & num. 5. subdit, quod is, qui intra annum instituit pro absolutione, non potest dici, quod perseverauerit in excommunicatione per annum, & num. 9. resoluit non posse dici perseverasse in excommunicatione, & consequenter contraxisse infirmitatem, qui fecit diligenter pro obtinenda absolutione, & obtinere non potuit.
- In illis per annum infirmitas, &c.* De infirmitatibus per annum in excommunicatione, vide Duen. reg. 53. vers. amplia quarto. Couar. in cap. alma mater part. 1. §. 7. ex num. 10. Simanch. de Cathol. instit. cap. 14. ex num. 2. & cap. 27. num. 4. Fufc. de visitat. lib. 1. cap. 29. num. 2. Marant. de ordinarij iudic. part. 6. cap. de contumacia num. 35. Rebuff. in repetit. cap. postulasti, de cleric. excommun. ministr. num. 108. cum sequentibus, & in praxi benefic. tit. Declaratio noua prouis. verb. Teque absolventes, num. 10. Perez. l. 1. vers. & excommunicatus persistens, tit. 5. l. 9. in gloss. verb. estnuire descomulgado tit. 19. lib. 8. Ordinam. Azeued. l. 14. num. 14. tit. 1. lib. 4. noua recopil. Humada 1.32. gloss. 2. à princip. tit. 19. part. 1. Menoch. de arbitrar. casu 416. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 116. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Clericum, pag. mihi 78. ad fin. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. q. 103. art. 3. in fine, Seraphin. decis. 1285. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 15. num. 103. cum sequentibus. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 119. num. 2. cum sequentibus. Marc. Anton. Genuen. in pract. ab. Ecclesiæ quest. 712. latè Anton. Ricciul. de iure personarum extra grem. Ecclesiæ existentium, lib. 4. cap. 7. & 8. Parlad. differ. 9. §. 2. num. 5. vbi ait quod contra eum, qui per annum in excommunicatione infirmitas tanquam suspectum de heresi procedi ab Ecclesiastico iudice posse, Alex. Trentacinq. tom. 2. consil. 51.
- Clericum persistentem contumaciter per annum in excommunicatione lata propter crimen, quod infert pœnam

pœnam priuationis, esse priuatum ipso iure beneficijs, tenent Rebuff. in d. cap. postulasti, num. 247. Couarr. in d. cap. alma mater, part. 1. §. 7. sub num. 10. Seraphin. decisio. 1285. sub num. 1. Ricciul. d. cap. 7. num. 3.

36. Pro causa verò merè ciuili, nempe ob non solutionem pensionis, vel ex alia simili causa, persistentem per annum in excommunicatione nec esse priuatum ipso iure, nec posse priuari per sententiam, tradunt Rebuff. in dict. cap. postulasti, ante num. 243. Seraphin. d. decis. 1285. in fine. Gonzal. d. gloss. 15. ex num. 103. Stephan. Gratian. citato loco, Ricciul. d. cap. 7. num. 14.

Contra Bosch. Codech. in repit. cap. 1. num. 12. de iudic. & Menoch. d. casu 416. num. 52. & 53. existimantes posse priuari per sententiam.

37. Per annum, Continuum scilicet, nec sufficere, si quis steterit semel per sex menses in excommunicatione, & deinde obtenta absolutione cum reincidentia post absolutionem steterit per alios sex menses, tenent Nauarr. consil. 7. num. 3. de heret. Menoch. de arbit. casu 416. numer. 55. Rebuff. in d. cap. postulasti num. 252. Seraphin. d. decis. 1285. num. 5. Rot. in d. Quesn. coram Illustrissimo Lancellotto Ricciul. d. cap. 8. num. 1.

38. Tanquam de heresi suspectum, Comprehendere excommunicatum, tam ex causa criminali, quam ex causa

ciuili, cum paulo supra statuerit ob vtramque posse excommunicari, resoluit Menoch. de arbit. casu 416. nu. 54. Quando agitur cōtra infordecentem, vti suspectum de heresi faciendum esse processum ab Inquisitoribus super heretica prauitate deputatis, & debere citari ad se purgandum iuxta formam traditam in d. e. cum cōtumacia, resoluunt Seraph. d. decis. 1285. n. 3. & 4. Ricciul. d. e. 8. n. 11. & 13. vbi etiam eod. num. 11. cum Marefcott. var. lib. 2. cap. 35. num. 61. subdit ad effectum priuationis in causa quæ illam meretur, satis esse, quod in excommunicatione infordeuerit, & non esse necessariam aliam citationem. Sed optimè ex Rotæ decisionibus Theodos. Rubens in singular. Rota rom. 2. part. 3. sub verb. Menochius §. 1. pag. 202. sic distinguit. Aut excommunicatio lata fuit propter crimen quod ipso iure priuat clericum beneficio, & tunc per infordecentiam habetur pro confesso, & censetur ipso iure priuatus. Aut excommunicatio lata fuit ob crimen propter quod non est priuatus beneficijs ipso iure, sed venit per sententiam priuandus, & tunc poterit post contractam infordecentiam priuari. Aut crimen est tale propter quod nullo modo potest imponi pœna priuationis, puta ob debitum ciuile pensionis, & tunc nunquam ob infordecentiam imponetur pœna priuationis, sed alia arbitraria.

Episcopi, & alij Prælati, & superiores Ecclesiarum curent in suis Ecclesijs, vt Missæ celebrentur, aut saltem commemorationes pro defunctis, qui legata fecerunt, pro illorum anima fiant, eo meliori modo, quo ipsi videbitur, prouidentes, ne defunctorum animæ suis defraudentur suffragijs.

C A P V T IV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Episcopus potest ex hoc decreto reducere numerum anniuersariorum, & officiorum pro defunctis.
- 3 Missarum & anniuersariorum numerum quæ præscribuntur etiam in donationibus, & alijs actibus inter viuos reducere potest Episcopus.
- 4 Annuersaria in totidem Missas commutare potest Episcopus.
- 5 Missarum numerus moderandus iuxta vires legati.
- 6 Testator si reliquit centum aureos pro centū Missis celebrandis in tali Ecclesia pro anima sua, si augetur elemosyna præstanda Sacerdotibus tenetur hæres data capacitate hereditatis supplere mercedem.
- 7 Missas in fundatione Ecclesiæ, seu capellis erectis in titulum non potest reducere Episcopus.
- 8 Missas reducere non potest Episcopus in beneficijs requiuentibus in sui fundatione certum numerum Missarum.
- 9 Prælati non possunt diminuerè Missas particulares votiuas, vel pro defunctis, nisi habeatur consensus eorum, quibus illæ debentur.
- 10 Episcopus habet facultatem in hoc decreto sibi tributam iuxta interueniente causa.
- 11 Onera Missarum ante Concilium imposita, non

verò post illud sunt reducenda.

- 12 Missarum numerum non potest Episcopus absque Synodi consensu commutare, vel moderare.
- 13 Commemoratio defunctorum piæ testantium faciendæ est in numero Missarum, seu anniuersariorum, qui ex reductione remanet.
- 14 S. D. N. Urbanus VIII.
- 15 Episcopi in diœcesana Synodo, & Generales in Capitulis generalibus iam non possunt reducere onera Missarum.
- 16 Pecunia locis pijs, ac eorum personis relicta onere perpetuo Missarum celebrandarum penes eadem sacram, vel personam, &c. deponenda.
- 17 Missarum perpetua cura non suscipienda sine certarum personarum licentia in scriptis, &c.
- 18 Sedes Apostol. est adenda pro reductione oneris in legato tenui impositi.
- 19 Beneficiarius si tenetur quotidie celebrare, & beneficij redditus non sint pro illius victu sufficientes, datur supplicatio in dataria.
- 20 Capellanus ad nutum amouibilis cum obligatione vnius Missæ qualibet hebdomada potest demandare celebrationem dictarum Missarum alteri cum elemosyna consueta.
- 21 Capella est erigenda secundum testatoris voluntatem in loco Ecclesiæ, & non in alio.

Contingit sæpe in quibusdam Ecclesijs vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum, ex varijs defunctorum relictis impositum esse, vt illis pro singulis diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri, vel elemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeò tenuem esse, vt non facile inueniatur, qui velit huic se muneri subijcere, vnde depereunt piæ testantium voluntates, & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios vsus relicta, quo plenius, & vtilius potest, impleri, & facultatem dat Episcopis, & vt in Synodo diœcesana itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinibus, vt in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspe-

cta, poi-

ita, possint pro sua conscientia in praedictis Ecclesijs quas hac promissione indigere cognouerint statuere circa hac, quicquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire, ita tamen, *ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat*, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

- V** Ide Concil. Brach. I. V. act. 4. cap. 26. in fine, Henric in summ. lib. 9. cap. 22. § 6. Fr. Emman. in summ. part. 1. cap. 252. num. 13. & regular. tom. 1. quest. 43. art. 13. Seraph. decif. 611. Quatant. in summ. Bullarj. verb. Missa 3. vers. posse. Azor. in instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 18. quest. 61. Zerol. in praxi Episcopi part. 1. verb. Missa § 3. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 23. num. 239. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 402. in 1. edit. alias resolut. 341. in 2. edition. & in decif. Curiae Archiep. Neapolitan. decif. 325. part. 4. Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quest. vltim. puncto 7. § 1. num. 9. Nald. verb. Missa num. 18. Molfes. in summ. Theologiae moralis tract. 3. cap. 16. num. 29. & 30. Ludovic. Miranda in man. Praelator. tom. 1. quest. 24. artic. 24. Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 5. num. 365. cum multis segg. Vgolin. de officio Episcopi part. 2. cap. 61. Fraxinel. de obligation. sacerdot. sect. 7. Nouat. lib. 1. quest. forens. quest. 107. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastic. tract. 4. quest. 129. & tract. 11. cap. 9. quest. 2.1. in fine. Nald. in summ. verb. Missa num. 8. Anton. Diana moral. resolut. part. 1. tract. 14. resolut. 1. cum segg. Lezana in summ. quest. Regular. p. 1. cap. 11. num. 6. Alphons. de Leone de officio Capellani quest. 5. sect. 20. num. 305. cum multis segg. Torreblanca in practicab. iuris spirit. lib. 3. cap. 9. num. 73. cum segg. nouissime Barthol. à S. Fausto in tract. de suffragijs lib. 1. quest. 76. cum segg. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 29.
- 2.** Ex varijs defunctorum relictis.] Posse Episcopum ex hoc decreto reducere numerum annuatiariorum, & officiorum pro defunctis, referunt decifum Quatant. in summ. Bullarj. verb. Missa, pag. 291. alias 402. Galet. in Margarita casuum conscient. verb. Missa 4. Piafec. in praxi Episcopi p. 2. cap. 5. num. 15. in fine. Aloyf. Ricc. d. resolut. 341. num. 2. Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 5. num. 367. Ego ipse d. alleg. 29. num. 4. Nicol. Garc. de benefic. p. 7. cap. 1. num. 151.
- 3.** Episcopum posse reducere numerum Missarum & annuatiariorum non modo quae praescribuntur in testamentis, & alijs similibus dispositionibus causa mortis, sed etiam quae in donationibus, & alijs actibus inter vivos, resoluit Moneta d. c. 5. num. 368. Ego ipse d. alleg. 29. num. 9.
- 4.** Annuatiaria in totidem Missas commutare posse Episcopum ex facultate illi à Concilio in praesenti attributa, tradunt Vgolin. de officio Episcopi c. 61. num. 1. Monet. d. c. 5. num. 370. & seg.
- 5.** Missarum numerum moderandum esse iuxta vires legati si pro ipsis celebrandis adeo tenuis elemosyna relicta sit, ut non facile inueniatur, qui velit se huic muneri subijcere, refert decifum Aloyf. Ricc. d. resolut. 341. ex num. 2. vbi pariter resolutum asserit debere Episcopum in huiusmodi reductione Capituli consilium requirere, quamvis sequi illud non teneatur, refert Ego ipse d. alleg. 29. num. 6.
- 6.** Aduertit Marc. Anton. Genuent. in practicab. Eccles. g. 179. quod quando testator reliquit centum aureos pro centum Missis celebrandis in tali Ecclesia pro anima sua, si augeatur elemosyna praestanda Sacerdotibus, tenetur haeres data capacitate hereditatis supplere mercedem, quia testator non reliquit pecuniam simpliciter pro elemosyna soluenda sine onere Missarum, sed pro Missis celebrandis pro anima sua eo tempore, quo praestabatur minor merces, nam si prauidisset augmentum, non viq; diminueret numerum Missarum, cum hereditas totum reddere posset, refert Ego ipse d. alleg. 29. num. 7. Aloyf. Ricc. in praxi p. 3. resolut. 363. num. 3. Diana p. 1. tract. 14. resolut. 17.
- 7.** Missas in fundatione Ecclesiae, seu capellis erectis in titulum reducere, & ad minorem numerum reuocare, non posse Episcopum, referunt decifum Piafec. in praxi Episcopi p. 2. cap. 3. num. 31. Diana resolut. moral. p. 1. tract. de celebrat. Missar. resolut. 1. Nicol. Garc. de benefic. p. 7. c. 1. num. 131. Miranda d. art. 24. concl. vnic. in fine. Aloyf. Ricc. d. resolut. 341. ex num. 4. Monet. d. c. 5. num. 376. Ego ipse d. alleg. 29. num. 12. Regul. in vniuers. Eccles. disciplinae tit. de Episcopo g. 6. nu. 862.
- 8.** In beneficijs requirentibus in sui fundatione certum

numerum Missarum non posse Episcopum ex vi huius decreti Missas reducere ad minorem numerum, referunt decifum Galet. in d. margarita, verb. beneficium, pag. 24. colum. 2. & verb. Missa vltim. Bonacin. d. § 2. num. 10. Nald. verb. Missa, num. 18. Posseuin. de officio Curati, cap. 2. num. 25. quest. 9. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 9. num. 75. post Mirandam Bartholom. à S. Fausto in tract. de suffragijs lib. 1. quest. 77.

Praelatos non posse diminueret Missas particulares votiuas, vel pro defunctis, quae iustis stipendijs sigillatim à particularibus personis petuntur, nisi consensus eorum, quibus illae debentur, habeatur, quod raro, vel nunquam accidere potest, resoluunt Nauarr. consil. 9. nu. 9. & consil. 11. nu. 1. de celebr. Missar. Fraxinel. de oblig. sacerdot. sect. 7. in remedi § 5. num. 3. Ego ipse d. allegat. 29. num. 11.

Facultatem dat Episcopis, &c.] Iusta scilicet interueniente causa, ut asserunt Fr. Emman. d. c. 252. ad finem, alias cap. 251. conclus. 12. Nauarr. d. consil. 9. nu. 9. Molin. de iustis tract. 2. disput. 249. Bonacin. d. § 2. num. 12. Fraxinel. d. § 5. nu. 1. vbi in vers. cum quia tractatur, subdit iustam causam esse si cursu temporis clerico, aut Religioso numerus est diminutus, aut Ecclesiae, vel monasterij redditus extenuantur, vel impense maiores fiunt, & cetera huiusmodi, refert Ego ipse d. allegat. 29. num. 2. & me nō citato transcripsit Aloyf. Ricc. d. Neapol. decif. 25. num. 3. part. 4.

Hanc Episcoporum, & Praelatorum Ordinum facultatem intelligendam esse de oneribus Missarum ante Concilium Tridentinum, referunt decifum Hieron. à Sorbo in annot. ad compend. priuileg. Regul. verb. Missa 3. Confess. in summ. priuileg. Ordinum Mendicant. tit. 19. de diuinis officijs & Missarum celebrat. c. 3. Gasp. Passarel. de remedi. Missar. cap. 60. Fr. Emman. g. Regul. tom. 1. quest. 43. art. 12. Miranda d. concl. vnic. Fraxinel. d. § 5. nu. 2. Aloyf. Ricc. d. Neapol. decif. 25. nu. 3. in fin. p. 4. Diana d. tract. de celebr. Missar. resolut. 2. Barthol. à S. Fausto in tract. de suffragijs lib. 1. g. 78. Ego ipse d. alleg. 29. num. 5.

Ut in Synodo diocesana.] Episcopum non posse absque Synodi consensu commutare, & moderare Missarum numerum, tenent Nauarr. in man. cap. 25. num. 138. Henric. lib. 9. cap. 22. sub § 6. Bonacin. d. § 2. num. 9. Molfes. in summ. Theologiae moral. tom. 1. tract. 3. cap. 37. num. 29. Contra Fr. Lodovic. Miranda d. g. 41. art. 12. concl. vnic. Perez de Lara de annuatiar. & capellan. lib. 1. cap. 14. num. 9. Monet. d. c. 5. num. 372. existimantes posse Episcopos absque consensu Congregationis synodalis temperare onera dicendi plures Missas in beneficijs siue Capellanij sibi subiectis, quorum opinionem non immerito sequutus fui d. alleg. 29. num. 12.

Ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat.] In huiusmodi numero Missarum, seu annuatiariorum, qui ex reductione remanet, facienda semper esse commemorationem eorum defunctorum, qui pro suarum animarum salute legata illa ad pios usus reliquerunt, asserit Monet. d. cap. 5. num. 375. vbi num. 376. cum Vgolin. d. cap. 61. num. 1. subdit dictae commemorationi satisfieri posse vel in Memento, vel in collectis.

Nouissime sacra Congregatio Illustrissimorum Cardin. Concilij Tridentini interpretum in decretis de celebrat. Missar. publicatis, & in typographia R. Cam. Apostol. impressis de anno 1625. S. D. N. Urbani VIII. auctoritate sibi specialiter attributa decreuit, ac primo districte prohibet ac interdicit ne Episcopi in diocesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel alias quomodolibet reducant onera illa Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis, sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apostolicam Sedem recurratur, quae re diligenter perspecta id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, vel moderationes, & commutationes huiusmodi, si quas contra huius prohibitionis formam fieri cōigerit, omnino nullas atque inanes decernit. Præterea ne in Ecclesijs, in quibus onera Missarum in perpetuum

a. Supra sess.
22. de refor.
cap. 6.

num imposita sunt. Sacerdotes in eis, ut par est, adimplendis co-
tepidiores, & seiores reddantur, quod onera huiusmodi cum
nulla, aut parva sint utilitate coniuncta statuit, atque deseruit
ut pecunia, ac bona mobilia Ecclesiarum, Capitulis, Collegiis ho-
spitalibus, Societatibus, congregationibus, monasteriis,
Conuentibus, ac locis omnibus tam secularibus, quam Regula-
ribus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquiren-
darum onere perpetuo Missarum celebrandarum ab ijs, ad quos
pertinet sub pena interdicti ab ingressu Ecclesiarum ipso facto incur-
renda à die realis acquisitionis statim deponi debeant penes
eandem suam, vel personam fidei, & facultatibus idoneam ad ef-
fectum illa, seu illorum pretium quamprimum inuestiendi in bo-
nis immobilibus fructiferis, cum expressa, & in diuina men-
tione oneris, quod illis annexum reperitur, ac si eadem bona immo-
bilia auctoritate Apostolica deinceps alienari contingerit, eorum-
dem pretium sub eadem pena, ut supra, deponi, ac in alijs bonis
stabilibus iidem fructiferis cum eiusdem oneris repetitione at-
que annexione conuerti debeat.

27. Ad hac sacra Congregatio quibusvis Capitulis, Collegiis, So-
cietatibus, & Congregationibus, necnon omnibus & singulis
Ecclesiis, locorum, tam secularium, quam Regularium su-
prioribus, vel alijs ad quos pertinet, districte prohibet ne in po-
sterum onera perpetua suscipiant Missarum celebrandarum, se-
culares quidem sine Episcopi, vel eius generalis Vicarij, Regula-
res vero sine Generalis, vel Prouincialis consensu, & licentia,
in scriptis, & gratis concedenda: alioquin secularis si huiusmodi
prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesie interdi-
ctus sit eo ipso, Regularis vero penam priuationis omnium offi-
ciorum, quae tunc obtinebit, ac perpetua inhabilitatis ad alia de
cetero obtinenda, vocisque alijis & passim absque ulla decla-
ratione incurrat. Eleemosynas vero manuales, & quotidianas
pro Missis celebrandis ita demum iam accipere possint, si oneri-
bus antea impositis ita satisfecerint, ut noua quoque onera su-
scipere valeant, alioquin omnino abstineant ab huiusmodi eleo-
mosynis etiam sponte oblati in futurum recipiendis, & capulas
auferant ab Ecclesiis, cum seripione illa: Eleemosyna pro Missis,
vel alia simili, sub eiusdem penis ipso facto incurrendis ne fideles
hac ratione frustrentur. Episcopus vero, seu eius Vicarius, aut
Generalis, seu Prouincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneri-
bus fuerint requisiti, in singulis casibus diligenter inquirent de
singulis Missarum celebrandarum obligationibus, cuique Eccle-
sia, monasterio, aut loco pio incumbendis, ne ante assensum
huiusmodi, aut licentiam praebeant, quam eis legitime consti-
terit, illius Sacerdotes tam nouo oneri suscipiendo, quam anti-
quis iam susceptis satisfacere posse, praecipuamque rationem ha-
beant ut redditus, qui Ecclesiae, aut locis pijs relinquuntur, om-

nino respondeant oneribus adiunctis secundum morem eiusque
cuiusque, intelligantque si in re tanti momenti desides, aut negli-
gentes fuerint, in nouissimo die se huius praetermissi muneris ra-
tionem esse reddituros. Hacenus sacra Congregatio cum
amplissima derogatione, &c. quam ad litteram refert
Barthol. à S. Fausto in tract. de suffrag. post. quest. 91.

Super quibus eadem S. Congregat. S. N. D. Urbano 18.
Papa VI L. approbante, aliquot edidit declarationes,
quas originales & in typographia R. Camerae Apostoli-
cae impressas vidi de anno 1626. & quoad hanc partem
declaravit etiam stante legato a deo tenui pro reductio-
ne oneris, ut supra, impositi ab ijs ad quos pertinet, Se-
dem Apostolicam esse adeundam, quae absque ulla im-
pensa id statuet, quod magis in Domino conueniens
esse iudicauerit. Veruntamen si in ipsa beneficij erec-
tione expressè cantum fuerit, ut liceat Episcopo iniun-
ctum onus reducere, ac moderari legem hanc fundatio-
nis, quam decreta hac de re edita non fuitulerunt, esse
validam, & obseruandam. Deinde declarauit penam
interdicti, & alias supra in decreto appositae non com-
prehendere, nisi suscipientes quamuis priuatos Sacer-
dotes onera perpetua Missarum celebrandarum sine
licentia Episcopi, vel eius generalis Vicarij, aut Genera-
lis, vel Prouincialis.

Vnde Beneficiatus si tenetur quotidie celebrare, & 19.
beneficij redditus non sint pro illius victu sufficientes,
datur supplicatio in dataria pro moderatione, ut per Al-
dan. in compend. canonie. resol. lib. 3. tit. 25. n. 8. ubi refert de-
cisum in nullius celebrationis Missarum 13. Iulij 1630.

Capellanus ad nutum amouibilis cum obligatione, 20.
vnius Missae qualibet hebdomada cum stipendio legato,
& confirmato de octo annis in octo annos, potest de-
mandare celebrationem dictarum Missarum alteri cui
eleemosyna consueta iuxta morem regionis, retenta sibi
parte dicti stipendij debuit Capellano, ex Aldan. d. tit. 25.
num. 9. ubi dicit resolutum in Fanen. 7. Septembris 1630.

Testator si mandet in testamento erigi capellam in tali 21.
loco Ecclesiae, eamque dotata cum onere Missarum, &
reseruatione iurispatronatus, Ordinarius autem sub prae-
textu, quod capella non possit constitui in illo loco cum
consensu patroni, & Capellani à testatore nominati, ca-
pellaniam erexit ad Altare maius, & statim sic erectam
commutauit & erexit in titulum Canonicius eiusdem Eccle-
siae collegiatæ, cõferens illius dotem in massam Canonico-
rum, & sic talis commutatio est nulla, ut per Aldan. d. tit.
25. num. 10. ubi ait decisum in Aretina 17. Februarij 1629.

*Beneficia constituta ad aliquod munus, conferantur personis idoneis, nec in collatione
derogetur oneribus, vel muneribus iam constitutis quoquo modo,
sed omni diligentia obseruetur.*

C A P V T V.

- 1 Beneficia deuoluuntur cum suo onere, & qualitate.
- 2 Fundationi statuenti ut minor etiam 14. annorum
beneficium adipisci valeat, standum est.
- 3 Dispensare post Concil. Trid. non potest Episcopus
etiam de consensu patronorum cum minore 25.
annorum ad capellam simplicem obtinendam,
ad quam ex fundatione est praesentandus Sacer-
dos.
- 4 Episcopus non potest cogere obtinentem capella-
nam ut ipsemet celebret.
- 5 Capellanus non requiritur necessario ut sit Presby-
ter si in fundatione capellae habetur quod debeat
- celebrare diuina die nocturne.
- 6 Capellani habens non tenetur promoueri ad sa-
cerdotium, nisi, &c.
- 7 Beneficiari non sunt cogendi ad suslinenda onera,
quae in fundatione non reperiuntur.
- 8 Capellania de qua hic, an requirat personalem resi-
dentiam.
- 9 Sacerdotium actu requiritur in hoc casu.
- 10 Beneficijs simplicibus non potest per Episcopum no-
uum onus imponi.
- 11 Oneribus beneficij iam constitutis, nec de consensu
patronorum derogatur.

Ratio postulat, ut illis, quae bene constituta sunt, contrarijs ordinationibus non detrahatur:
quando igitur ex beneficiorum quorumcunque erectione, seu fundatione, aut alijs constitutio-
nibus, qualitates aliqua requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta in beneficiorum colla-
tione, seu in quacunque alia dispositione, a eis non derogetur. Idem in praebendis Theologalibus,
Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque
ita constituta fuerint, obseruetur, ut eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in vlla prouisione detraha-
tur: & aliter facta prouisio surrepticia censeatur.

Bene-

1. **B**eneficia deuolui cum suo onere, & qualitate tradunt Seraphin, *de eis*, l. 363, num. 4. Maslobr. in sua *praxi habendi concursus*, requirit, l. 1. dub. 23, num. 3. Onus verò & conditionem positam in fundatione beneficii, quod illud conferatur con sanguineis, valere resoluunt Hoied, *de incompatibil. benef.* p. 1. cap. 23, num. 132. & cap. 24, nu. 107. Lambertin. *de iure patronat.* p. 1. lib. 1. quæst. 9. princip. a. num. 109. & lib. 1. p. 2. art. 2. quæst. 2. princip. ex num. 1. Sebast. Medices *de acquir. rerum dominio*, gloss. l. p. 3, num. 352. Azeued. l. 14, num. 13. tit. 3. & l. 5, num. 2. tit. 6. lib. 1. noua recop.
2. Fundationi statuenti ut beneficium minor etiam 14. annorum adipisci valeat, standum esse resoluunt Doctores citati *sess.* 25. *de reformat. c. 5, nu. 3.* Et ferendam esse legem in fundatione appositam ut beneficium non sit incôpatibile, cum alijs censuit Rot. in *Vallisoletana Archiepiscopatus* 19. Nouemb. 1616. coram R. D. meo Coccino Decano.
3. Dipensare post Conc. Trid. non potest Episcopus etiã de consensu patronorum cum minore 25. annorum ad capellam simplicem obtinendam, ad quam ex fundatione est præsentandus Sacerdos, ut refert decusum Nicol. Garc. *de benef.* p. 7. cap. 1, num. 99. & 112.
4. Episcopus non potest cogere obtinentem capellaniã ut ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quod rectores celebrent, nam istis oneribus Missarum recte per substitutum satisfi, ut etiam refert decusum Nicol. Garc. *d. cap. 1, num. 37.*
5. Capellanus non requiritur necessariò ut sit Presbyter, si in fundatione capellæ habeatur quod debeat celebrare diuina Officia diu, nocturne, sicut ceteri Capellani faciunt, ut etiam testatur resolutum Nicol. Garc. *d. part. 7. cap. 1, num. 99. & 99.*
6. Capellaniã habens non tenetur promoueri ad sacerdotium, nisi in fundatione cautum sit, ut Capellanus per se ipsum Missas celebret, sed debet curare ut per alium Missæ in illa celebrentur, nec erit satisfactum oneri si Missæ in alia Ecclesia celebratæ erant, nec personalem residentiam requirit, nisi aliter in fundatione cautum esset, ut per Nicol. Garc. *d. p. 7. cap. 1, num. 87. & 93.*
- Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissima consuetudine non tenentur, prout refert decusum in *una Cremonens. Aldan. in compendio Canonie resolut.* lib. 2. tit. 25, num. 16.
- Capellania instituta a testatore cum his verbis, ut beneficiatus ipsius capellæ omni die, seu saltem quinques in hebdomada celebrare teneatur, & si negligens fuerit, ipse beneficiatus incurrat pœnam solidorum duorum, non censetur requirere personalem residentiam, nec exigit ut personaliter Missam dicat, ut attestatur decusum Nicol. Garc. in *addit. ad d. p. 7. cap. 1, num. 87.*
- Sacerdotium actu requiritur itante dispositione testatoris in fundatione duarum capellaniarum, ut per beneficiatos provideantur clerici Sacerdotes, qui teneantur & debeant Missas celebrare, & arbitrio Capituli deferuire, velipsis impeditis per alios substituendos a Capellanis eisdem & a Capitulo approbandos, ita Aldan. in *compendio Canonie resolut.* lib. 2. tit. 4, num. 3. ubi refert decusum in *una Materanen. S. Ianuarij 1628.*
- Non posse ab Episcopo beneficijs simplicibus nouum onus imponi, asserit Aldan. *d. tit. 25, num. 17.* attestans ita decusum sub die 2. Iulij 1597.
- a. Eis non derogetur.* Nec de consensu patronorum, sed per hoc censetur sublata facultatem huiusmodi, de qua per Doctores in *cap. cum accessissent.* & ibi Abb. nu. 5. *de cons.* ut refert decusum Nicol. Garc. *de benef.* p. 7. cap. 1, num. 112.
- b. Idem in præbendis, &c.* Vide Gonzal. *ad reg. 8. Causel. gloss. 2. §. 2. num. 19. & gloss. 29. num. 3.*

Episcopi in visitatione & in causis cognoscendis habeant duos ex Capitulo eligendos quolibet anno, qui secum causas cognoscant, ut in text. ubi latè quoad vota illorum, & quando possit solus Episcopus procedere. Item Episcopus habeat primam sedem in choro, & præcipuam auctoritatem in omnibus agendis, & conuocetur ab eo Capitulum ut in text.

CAPUT VI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Ecclesia post Trid. in Cathedralẽ erecta an gaudeat Adiunctis.
- 3 Capitula non exempta minimè comprehenduntur sub hoc decreto.
- 4 Decretum hoc non pertinet ad Ecclesiam cathedralẽ tanquam cathedralẽ, sed tanquam exemptam.
- 5 Capitulum debet in principio anni duos Adiunctos eligere, aliàs Episcopus poterit per se solus procedere.
- 6 Adiuncti iurisdictionem habent.
- 7 Adiuncti possunt recusari à parte, & solo iuramento.
- 8 Adiuncti non priuantur distributionibus si quando ea de causa sine fraude tempore diuinorum officiorum absint.
- 9 Consilium in hoc decreto an sequendum.
- 10 Episcopus consecratur, & Capitulum Sede vac. procedit contra Capitularem delinquentem.
- 11 Episcopus potest procedere sine Adiunctis ad penas contra Capitulares non obseruantes diem festum S. Augustini.
- 12 Episcopus si velit contra Adiunctos iurisdictionẽ suam perturbantes procedere, debet adhibere in dicto iudicio alios coniudices à Capitulo eligendos.
- 13 Vicarius Episcopi potest procedere contra Capitulares adhibitis duobus de Capitulo.
- 14 Vicarius etiam Sede vacante.
- 15 Visitatio Capitulum & personarum Episcopis concessa intelligitur cumlatiue, non priuatiue ad Abbates.
- 16 Episcopo nolente vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, non deuoluitur iurdictio ad Adiunctos.
- 17 Visitare quæ possit Episcopus sine Adiunctis.
- 18 Episcopus visitando potest sine adiunctis Capitularibus peccata, & excessus Capitularium corrigere, & punire, non tamen pena ordinaria.
- 19 Collectores Camera Apost. si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati, ab Episcopo visitari, & corrigi non possunt.
- 20 Episcopus sine Adiunctis potest procedere ad priuationem Canonice ex causa quod ordines suis præbendis annexos non susceperint.
- 21 Capitulum totum quando delinquit, potest Episcopus contra Capitulares absque Adiunctis procedere.
- 22 Modò delictum non sit in personam Episcopi, &c.
- 23 Capitulum vniuersum quando dicatur delinquere.
- 24 Episcopus in Capitulo exempto si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio Capituli constitutis Sede vacante, non tenetur procedere cum Adiunctis.

- 25 Capitulum visitare potest solus Episcopus absque
Adiunctis.
- 26 Causas pendentes contra Capitulares exemptos co-
ram vicario foraneo cum Adiunctis non potest
Episcopus auocare vt cognoscat solus.
- 27 Episcopus duarum Ecclesiarum vitarum non po-
test Capitulares ex vna ad carceres alterius duci
facere.
- 28 Appellatio in causis pendentibus contra Capitula-
res exemptos coram vicario foraneo cum Adiun-
ctis non datur ad Episcopum, sed causa deuoluitur
ad Sedem Apost.
- 29 Episcopus non tenetur cum Adiunctis procedere
contra coadiutores cum futura suasionem.
- 30 Episcopus procedit sine Adiunctis contra portio-
narios habentes vocem in Capitulo, sed non sunt
de Capitulo.
- 31 Processus appellatione intelligitur prima citatio.
- 32 Notarius proprius ab Episcopo assumendus in vi-
sitatione personarum cathedralis Ecclesie.
- 33 Fiscalem suum potest assumere Episcopus in visita-
tione personarum cathedralis Ecclesie.
- 34 Optio datur Episcopo, vel vicario, quo magis in lo-
co velint, procedant contra Capitulares.
- 35 Capitulum cum voluerit visitare Episcopus acce-
dere, debet ad locum, quo solitum est Capitulares
congregari.
- 36 Episcopus, & vnus ex duobus Adiunctis si sine
tertio pronuntiauerint, sententia est nulla.
- 37 Episcopo, & Adiunctis discordibus ad quem spe-
ctet tertius electio.
- 38 Gestia per Episcopum sine Adiunctis sunt irrita ip-
so iure.
- 39 Episcopus solus potest exercere iurisdictionem quo-
ad summariam cognitionem, & ad capturam Ca-
pitularium.
- 40 Si spectus de fuga quando quis dicatur.
- 41 Episcopus solus ad summariam informationem, &
necessariam detentionem capitularis delinquentis
proccat, vbi de fuga tenetur ne iudiciu eludatur.
- 42 Capitulum quando Episcopo conuocare possit.
- 43 Episcopus, vel eius vicarius quando possit interue-
nire in actibus capitularibus.
- 44 Capitulum non potest Episcopus conuocare in illis
casibus, in quibus iudex esse potest.
- 45 Episcopus controuersiam habens cum Capitulo
non potest domi sua illud congregare.
- 46 Congregationes capitulares habendæ non sunt eo
tempore, quo diuina officia celebrantur.
- 47 Vocem in Capitulo non habet Episcopus.
- 48 Vicarius Episcopi non admittitur ad Capitulum
exemptum.
- 49 Canonici non tenentur admittere vicarium Episco-
pi in Capitulo si nolint.
- 50 Inelligitur de iurisdictione civili.
- 51 Dignitates obtinentes, etiam si Capitulares non sint,
Adiunctorum prerogatiua gaudent.
- 52 Episcopus solus sine Adiunctis potest procedere con-
tra eos, qui non sunt Capitulares.
- 53 Visitare Capitulares sine Adiunctis non potest Epi-
scopus etiam vbi contraria consuetudo immemo-
rialis viger.
- 54 Vicarius Episcopi interuenire potest in Capitulo, &
in eo presidere, si talis facultas ei ante Concil. ex
consuetudine, aut alio quocunque iure legitime
competebat.
- 55 Sententia & priuilegio simul non derogat hoc de-
cretum.
- 56 Concordia non tollunt visitationem omnimodam &
independentem ab Adiunctorum ministerio.
- 57 Concordias à Sede Apost. ex certa scientia confir-
matas non comprehendit hoc decretum.
- 58 Concordia confirmata à Papa in forma communi,
cum qua concurrat consuetudo immemorialis,
fuit per Concil. derogatum.
- 59 Priuilegia, quæ Vniuersitatibus studiorum genera-
lium, seu eorum personis sunt concessa, excipit hoc
decretum.
- 60 Auctoritati & iurisdictioni Episcopi acquisita non
detrahit hoc decretum.

Suprà scff.
6. de reform.
cap. 4.

b Infrà c. 34.
& suprà leſſ
24. de mat
moni oic. 8.
c c. qualiter
2. de acul. &
cap. tua. de
pen.
d Conc. Car
thag. 4. c. 35
c. Episcopuſ
in Eccleſijs
95 diſt
c Cap. nouit
eum ſeq. ſu
his quæ ſu
à prælāt. ſine
conſenſu cap.

admittatur. & ceteris autem in rebus Capituli iurisdictioni, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salva, & intacta omnino relinquatur. ¶ Qui verò non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, si omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subijciantur: non obstantibus, quoad supradicta, privilegij, etiam ex fundatione competentibus, & a necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & sententij, iuramentis, & concordijs, & quæ tantum suos obligent auctores: & salvis tamen in omnibus privilegijs, quæ Universitatibus studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. ¶ Hec autem omnia, & singula in ijs Ecclesijs locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, vel privilegijs, aut consuetudinibus, siue concordijs, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præsentis decreto sit comprehensum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

f. iur. alleg. in meo tract. de priuil. schol. maxime priuil. 64. cum seq.

- x. **V**ide Nauarr. conf. 9. in antiq. alijs 3. in nouis, de offic. Ord. Sarr. in floribus decif. sub eod. tit. decif. 9. Cardin. Mantie. decif. 180. Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 751. Franc. Leon. in thesaur. fori ecclef. part. 2. cap. 2. num. 64. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de Visitat. num. 30. cum seqq. Laurent. de Peirinis in constit. sui Ordinis Minim. tom. 1. in constit. 2. Sixti IV. num. 64. cum seqq. Hieronym. Venero, & Leyua de examine Episcoporum lib. 4. cap. 27. Narbona l. 59. gloss. 1. num. 39. tit. 4. lib. 2. Recopil. latè Ludouic. à Sarauia in speciali tract. de iurisdictione Adiunctorum coadiuuantium Episcoporum contra prabendarios suos criminaliter procedentem, metipsum de officio, & potest. Episcoporum p. 3. alleg. 73. num. 5. cum seqq. & in tractatu de Canon. cap. 28.
2. **a** Vi in omnibus Ecclesijs Cathedralibus. ¶ An & quando Ecclesia post Tridentinum in Cathedrali erecta gaudeat Adiunctis; differt Ludouic. à Sarauia d. tract. de iurisdictione Adiunctorum, quæst. 11. per tot.
3. **b** Vi Capitulum. ¶ Decretum in presenti loqui solum de Capitulis exemptis, non exempta enim minime sub illo comprehendendi, etiam si multa habeant privilegia, referunt decifum Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 751. in princ. Zerol. in praxi Episcoporum p. 1. verb. Capitulum, §. 8. Seraphin. decif. 493. num. 1. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 8. l. 7. de Episcopis, num. 93. Masfob. in praxi habendi concursus prelud. 21. in princip. num. 14. secundum Roman. impress. Hieronymus Venero in examine Episcoporum lib. 4. cap. 27. num. 5. Ludou. à Sarauia d. tract. de iurisdictione Adiunctorum, quæst. 12. num. 17. Ego ipse in tract. de Canon. c. 28. num. 2. Lotter. de re benefice. lib. 1. quæst. 25. nu. 61.
4. **Decretum** hoc non pertinere ad Ecclesiam Cathedrali tanquam Cathedrali, sed tanquam exemptam, ac proinde Ecclesiam Collegiatam erectam in Cathedrali sub illo non comprehendendi referunt decifum Armendar. d. l. 7. de Episcopis n. 88. Ego ipse de officio, & potest. Episcoporum part. 3. alleg. 73. num. 5. in fine, & me citato Ludou. à Sarauia d. tract. g. 11. n. 18. Ego d. tract. de Canon. cap. 28. n. 3.
5. **Initio cuiuslibet anni, &c.** Capitulum debere in principio anni eligere illos duos, quod si non fecerint, Episcopum posse per se solum procedere, dummodo illum prius moneat, referunt decifum Piasc. in praxi Episcoporum p. 2. cap. 2. num. 9. Ludouic. à Sarauia d. tract. quæst. 13. per tot. Ego ipse d. cap. 28. n. 4. Valenzuel. conf. 184. num. 79. tom. 2.
6. **Eligat ex Capitulo duos.** ¶ Ergo regulariter alij non possunt eligi quam Canonici, qui soli cum Prelato suo faciunt Capitulum, non item Capellani, neque Assilij, siue Portionarij, vt in terminis tenet Lotter. d. lib. 1. q. 25. num. 64. & 65. vbi n. 66. limitat cum de consuetudine, statutove Ecclesiæ possint idem effici de Capitulo. Hos duos Adiunctos iurisdictionem habere resoluit Ludou. à Sarauia d. tract. g. 5. ex n. 5. vbi n. 15. post Camill. Borrell. in sum. decif. tit. 60. num. fin. subdit Adiunctos iuramentum prestare debere, sicut & alios iudices de bene & fideliter se habendo, & n. 17. post Stephan. Gratian. discept. forens. c. 100. n. 49. tradit quod quoties iudex datur Adiunctus alicui Tribunali, si nominatur à Principe, talis nominatus appellatur iudex delegatus; si à lege, Ordinarius iudex vocatur, refero Ego ipse d. cap. 28. num. 7. cum seqq.
7. **Posse** Adiunctos recusari a parte, & solo iuramento, resoluit Stephan. Gratian. d. cap. 100. num. 49. & Ludou. à Sarauia d. tract. quæst. 9. per tot. Ego ipse d. cap. 28. num. 9.
8. **Huiusmodi** Adiuncti si quando ea de causa sine fraude tempore diuinorum officiorum abesse contingat, priuandos non esse quotidianas distributionibus tanquam

absentes propter Ecclesiæ utilitatem ex officio sibi attributo, resoluit Monet. de distribut. quotid. part. 2. quæst. 8. num. 19. quem refero Ego ipse alleg. 73. num. 6.

De quorum consilio, & assensu, &c. ¶ An sequi debeat latè fuit discussum in Rota in Carthaginen. iurisdictionis 26. Octobris 1579. coram Cardin. Lancelloto sen. vbi propter varietatem opinionum nihil certum firmare voluit, nec postea semel & iterum dubio proposito firmavit. Et quod tacitus Adiunctorum consensus non sufficiat, sed requiratur expressus, resoluit Ludouic. à Sarauia d. tract. quæst. 8. per tot.

Episcopus. ¶ Etiam non consecratus, vt per Ludou. à Sarauia d. tract. quæst. 17. num. 35. vers. sed contra, vbi eodem n. 35. vers. ex omnibus, refert decifum succedere Capitulum Sede vacante in huiusmodi iurisdictione procedendi contra Capitularem delinquentem.

Episcopum posse procedere sine Adiunctis ad penas contra Capitulares non obseruantes diem festum sancti Augustini ab eodem indictum, firmavit Sel. in solut. Canon. cap. 31. num. 3. vbi ait ita fuisse decifum in Hispanen. 7. Septembris 1630.

Episcopus si velit contra Adiunctos iurisdictionem suam perturbantes procedere, debet adhibere in dicto iudicio alios coniudices à Capitulo eligendos, vt per Sel. citato loco, asserentem sic resolutum in Oriolen. 5. Aprilis 1631.

Vel eius Vicarius. ¶ Posse Vicarium Episcopi procedere contra Capitulares, adhibitis duobus de Capitulo, iuxta formam huius textus, resoluit Menoch. consil. 52. n. 180. Sbroz. de officio Vicarij, lib. 2. q. 145. Rota decif. 743. n. 5. part. 1. diuers. & decif. 321 part. 2. diuers. Ego ipse d. cap. 28. num. 12. latè Ludou. à Sarauia d. tract. quæst. 14. per tot.

Idem posse Vicarium Sede vacante, immò absque Adiunctis procedere non valere, si Episcopus dum vivebat, non habebat auctoritatem procedendi sine illis, refert decifum Sbroz. in addit. ad d. q. 145. & Ludouic. à Sarauia d. tract. quæst. 17. num. 35. vers. ex omnibus, in fine.

Visitationem Capitulorum, & personarum Episcopis concessam, esse intelligendam cumulatue, non priuatiue ad Abbates, & Decanos, ac alios quibus ante Concil. competeat ius visitandi, seorsum tamen ab Episcopis, referunt decifum Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 154. num. 48. Gonzales ad regulam 8. Cancell. §. 2. proam. num. 21. Ludouic. à Sarauia d. tract. quæst. 4.

Episcopo nolente, vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, non deuolui iurisdictionem ad Adiunctos, latè resoluit Ludouic. à Sarauia d. tract. g. 5. per tot. vbi num. 11. citat metipsum d. alleg. 73. num. 9. & num. 5. decifum refert, non ad Episcopum, sed ad superiorem deuolui iurisdictionem si Coniudices, seu Adiuncti renuant procedere contra Capitularem, quod etiam attestatur Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 89.

Episcopum sine Adiunctis, de quibus in hoc cap. posse visitare corpus Ecclesiæ cathedralis, & Sacramentum, Reliquias, Vestes, Ornamenta, ceteraque ad cultum diuinum destinata, sed & Capellas, capellanas, dotationes, annuatiariorum institutiones, memorias defunctorum, pia opera, vel res, aut bona fabricæ, seu Ecclesiæ, dicit decifum Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 123. quem refero Ego ipse d. alleg. 73. num. 15.

Episcopum visitando posse sine Adiunctis Capitularibus peccata & excessus Capitulari, quos correptione,

L1 & puni-

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

& punitione dignos reperit corrigere, punire, & emendare, non tamen poena ordinaria, sed ea, quæ ad morum magis emendationem, quam punitionem respiciat, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 39. vbi in resp. 2. & n. 77. & 79. cum Nicol. Garc. de benef. p. 3. cap. 2. num. 198. declar. 10. subdit huiusmodi facultatem visitandi etiam ad res, & bona Capituli, eiusque administratores extendi.

19. Collectores Camere Apost. ad nudum ministerium exigendi certis casibus in partibus deputati, si sunt Canonici, vel alias beneficiati, ab Episcopo visitari, & corrigi non posse refert decifum Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 51. n. 82. Armendar. d. tit. 6. de visitat. n. 3. vers. ite subcollectores.
20. Episcopum sine Adiunctis posse procedere ad priuationem Canonicoꝝ ex causa quod Ordines suis præbendis annexos non susceperint, refert decifum Nic. Garc. de benef. part. 3. cap. 4. num. 22. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. res. 448. num. 2. & 3. Ludouic. à Sarauia dict. tract. quest. 18. per tot. Ego ipse d. alleg. 73. num. 2.

Valeat quoque sine Adiunctis in personas Capitulares Episcopum, procedere si tales personæ extra Ecclesiam Capitularem, beneficia curam animarum habentia obtineant, & in exercitio curæ deliquerint, præuale enim qualitas illa officij, propter quam Canonicus efficitur subditus solius Episcopi, neque tunc vii Canonicus, sed vii curam habens animarum, vel eius administrationem iudicari debet. Ita Seraph. decif. 1058. per tot. Vel si procederetur contra aliquem Capitularem, qui per accidens esset subiectus liberæ & absolutæ potestati Episcopi, Seraphim. d. decif. 1058. n. 2. Lotter. d. lib. 1. quest. 25. n. 61. in fin.

21. Facultatem procedendi contra Capitulares pertinere ad Episcopum etiam absque Adiunctis, quando totum Capitulum deliquit, refert decifum Seraphim. decif. 1050. num. 6. Valenzuel. conf. 184. n. 74. Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 25. num. 62. Aloyf. Ricc. in praxi part. 4. res. 594. Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 5. num. 4. & quest. 6. per tot. vbi num. 8. asserit quod si reperitur vnus in Capitulo qui non deliquerit, iste procedat simul cum Episcopo.

22. Modo delictum non fit in personam Episcopi, vel in contemptum eius, vel vbi Episcopus habet interesse, quia tunc facultatem contra Capitulares deuolu ad proximū superiorem, refert decifum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 90. & Ludouic. à Sarauia d. quest. 6. num. 5. & 6.

23. Quando autem dicatur vniuersum Capitulum delinquere, colligitur ex notatis per Curiam Pisani. lib. 4. cap. 3. num. 1. ad 6. Magon. Lucen. decif. 72. Card. Tusch. lit. V. concl. 349.

24. Episcopus in Capitulo exempto si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio Capituli constitutis Sede vacante, non tenetur procedere cum Adiunctis ex forma huius decreti, nisi velit criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere, vt refert decifum Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 7. num. 23.

25. Capitulum visitare potest solus Episcopus absque Adiunctis Capitularibus, prout refert decifum Sel. in compend. canon. res. lib. 3. tit. 18. num. 16.

26. Causas pendentes contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis à Capitulo deputatis, non potest Episcopus auocare vt cognoscat solus, sed bene cum Adiunctis, ex eodem Aldan. d. tit. 18. n. 20. vbi testatur sic fuisse resolutum in Burgen. 18. Septembris 1627.

27. Episcopus duarum Ecclesiarum vnitatum, v.g. Valuen. & Sulmonen. quando aliquem ex Capitularibus Valuen. in carcerem conijci mandat, iste non ad Sulmonen. ciuitatem duci debet, vbi Episcopus non moratur, Aldan. d. tit. 18. num. 21. vbi refert decifum in Valuen. & Sulmonen. 17. Ianuarij 1604.

28. Appellatio in causis pendentibus contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis à Capitulo deputatis, non datur ad Episcopum, sed causa deuoluitur ad Sedem Apostol. Aldan. d. tit. 18. num. 23. vbi testatur resolutum in Burgen. 18. Septembris 1627.

29. Contra coadiutores cum futura successione non tenent Episcopum cum Adiunctis procedere, nisi ex forma coadiutoria, colligitur ipsi coadiutori concessa fuisse omnia priuilegia, quæ habent Canonici, testatur decifum Nicol. Garc. in addit. ad suum tract. de benef. p. 4. c. 5. n. 96. vbi

obseruat ex clausula ordinaria coadiutoria, quod coadiutor habeat omnes, & singulas prærogatiuas, præeminentias & honores coadiutori, non colligi concedi coadiutori huiusmodi priuilegium de Adiunctis, eo quod illa clausula intelligatur de prærogatiuas, præeminentijs, &c. circa seruitium Ecclesie, vt ex tenore ipsius coadiutorie apparet, refert & sequitur Ludouic. à Sarauia d. tract. q. 29. Et addit Sel. in select. cap. 31. numer. 3. in Barbastren. 9. Novembris 1630. fuisse decifum, Episcopum non posse procedere contra huiusmodi coadiutores absque Adiunctis, quatenus ex forma coadiutoria ipsis concessa fuerant omnia priuilegia, quæ habent Canonici.

Contra portionarios habentes vocem in Capitulo posse Episcopum procedere sine Adiunctis, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. n. 6. & d. l. 7. de Episcopis, num. 91. in princ. Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 23. ex n. 2. Cuius tamen contrarium resoluit Aloyf. Ricc. d. collect. 751. & in praxi aurea, res. 39. Massobri in praxi habendi concursus, pro lud. 21. in princ. n. 13. secundum Romanam impress. Ego ipse d. alleg. 73. n. 10. & d. c. 28. n. 27. quorum opinionem procedere in Capitularibus, priorè verò in his, qui non sunt de Capitulo, sed habent vocem in Capitulo, ex multis intelligit Ludouic. à Sarauia d. q. 23. ex n. 4. subdens quod licet Portionarij, & dimidij Portionarij in Ecclesijs Corduben. Cathagenen. Hispalen. Calaguritan. & Calciaten. habeant vocem in Capitulo, tam in electionibus, prouisionibus, & ad effectū conuictiū pro Capitularibus non habentur ex his, quæ Gonzal. ad regul. 9. Cancell. gloss. 43. num. 45. Rot. decif. 708. & num. 2. & 3. part. 2. recent.

Tam in formando processum. Appellatione processus intelligi primam citationem, refert decifum Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 28. num. 1. & quest. 16. num. 7.

Coram Notario tamen ipsius Episcopi, &c. In visitatione personarum cathedralis Ecclesie proprium Notarium ab Episcopo assumendum esse, non illi tamen Capitulo suspectum, refert decifum Armendar. in addit. ad res. legum Nauarre. lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 38. vbi num. 61. subdit processum in causis visitationis coram ipso esse fabricandum.

Episcopum posse assumere suum fiscale, qui interuenire solet in criminibus Canonicoꝝ reorum, vel alium quem magis voluerit deputare, nec teneri ad sumendum Capellanum de choro, decifum attestant Armendar. dicto lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 91. in fine, & num. 92. quem refero Ego ipse dicta allegat. 73. num. 8.

Et in eius domo, aut consueto, &c. Dari optionem Episcopo, vel vicario, quo magis in loco velint, procedant contra Capitulares, & Episcopum posse federe pro tribunali quocunque diocesis loco vbi maluerit, refert decifum Armendar. dicta l. 7. de Episcopis, num. 93.

Non posse tamen Episcopum visitare in eius domibus Episcopalibus, sed cum visitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum suum, quo solitum est Capitulares congregari, & eorum actus expediri consueverunt, si tamen id congruè fieri potest, sin minus, ad locum congruum, & communem, sed teneri accedere ad locum Capitularem quoties prosequi veller visitationē alicuius particularis personæ de Capitulo, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 39. respons. 8.

Vnum autem tantum sit. &c. Episcopus, & vnus ex duobus Adiunctis si sine tertio pronuntiarent, sententiam esse nullam, ex alijs resoluit Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 31. num. 21. & ideo referunt Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 100. num. 64. & idem Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 3. num. 3. sententiam Episcopi & Adiunctoꝝ in causis criminalibus contra Capitulares esse concipiendam sub hac forma, Ego N. Episcopus de consilio & assensu N. & N. Adiunctoꝝ ita pronuncio.

Quid si discordent? Vide Gutier. practice. lib. 1. quest. 94. Et si in electione tertij, &c. An discordibus Episcopo & Adiunctis in electione tertij ad Capitulum cathedrale vicinij, & Pastore vacans tertij electio deuoluatur, late disputat Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 17. per tot. vbi affirmatiue concludit.

Alias processus, & inde sequuta, &c. Gesta per Episcopum sine Adiunctis esse irrita ipso iure, resoluit Ludouic. à Sara-

à Sarauia d. tract. quast. 31. per tot. Valenzuel. conf. 184. num. 99. tom. 1. vbi testatur sacram Congregat. consultam per Archiepiscopum, Decanum, & Capitulum sanctæ Ecclesiæ Hispaniensi, si Episcopus, vel Vicarius solus in aliquo discordet ab Adiunctis, vel aliquid contra voluntatem Episcopi, vel Vicarij decernant, an Episcopus, vel Vicarius possit solus procedere, aut sua decreta exequi, cum ex decreto Concilij nihil solus facere possit; Et respondisse sub die 26. Octobris 1589. non posse solum procedere. Quando enim duobus committitur aliquid a iure, vel hominis dispositione, vnus solus per se non potest efficere. *l. si vni ff. de re iudic. cap. cum plures, de officio deleg. in 6. cap. si duo, de procurat. l. duo, ex tribus, de re iudic.* Achiel. de Grailis decif. 8. num. 3. de constit. dicens quod Adiuncti Iudicis omisso regulariter nullitatem parit. Addit Valenzuel. vbi sup. num. 98. appellationem licitam esse si Episcopus vellet corrigere sine consensu Capituli.

39. *In criminalibus tamen, &c.* Episcopum solum posse exercere iurisdictionem quoad summariam cognitionem, & ad capturam Capitularium in casibus hic non expressis, tradunt Mantie. decif. 180. num. 6. Ludouic. à Sarauia d. tract. quast. 20. per tot. Rota in Calciaten. iurisdictionis 6. Iunij 1622. coram bonæ mem. Remboldo, vbi subditur non procedere in delictis simplicis incontinentiæ absque qualitate concubinitatis.

40. *Vbi de fuga timetur.* Vide Rotam in Conch. iurisdictionis 3. Martij 1617. coram bonæ mem. Cardin. Sacratio, & in Calciaten. iurisdictionis 21. Iunij 1621. cor. bo. me. Remboldo, Quando dicatur quis suspectus de fuga, vide Syluest. in praxi iudic. lib. 2. cap. 23. Cancer. variat. resolut. cap. 10. num. 13. Ioseph. Sesse de inhibiti. cap. 9. §. 2. num. 44. & 46. Phœbos Lusit. decif. 54. part. 1. Rot. in d. Calciaten. iurisdictionis 6. Iunij 1622. vbi dicitur quod statum arbitrio iudicis an adellet timor fugæ, metipsum d. cap. 28. num. 21.

41. *Possit initio solus Episcopus, &c.* Statuit Concilium solum Episcopum ad summariam informationem, & necessariam detentionem Capitularis delinquentis procedere debere, vbi de fuga timetur ne iudicium eludatur, & tamen aduertit Ioan. Sanci. in select. disp. 50. num. 21. quod licet statuatur solum Episcopum procedere, debere, committitur nihilominus actio Vicario ipsius, vt praxis docet quotidiana, quia Concilium dum asserit illud esse agendum per solum Episcopum, se refert ad immediatè dicta, vbi Adiunctos repetiri simul cum Episcopo, vel eius Vicario ad formandum processum poscebat; animaduertendum enim fuit à sancta Synodo in conuentientia suboriri ob expectationem Adiunctorum si ad capturam delinquentis esset adhibendi, subdit inde capturam expleri posse à solo Episcopo, hoc est, Adiunctis non interuenientibus, vnde particula *solum Episcopus*, adiunctis est aduersaria.

42. *Episcopi sibi Capitulum conuocent.* Episcopos conuocare posse Capitulum ad libitum, dummodo non proponant de re ad commodum suum, vel suorum spectante, Capitulum autem ipsum posse quancumque vult, se congregare, asserit decifum Armendar. in addit. ad reuocipil. legum Nauarra. lib. 1. tit. 18. de Episcopis, num. 95. quem refero Ego ipse d. alleg. 73. num. 16. & in tract. de Canon. cap. 35. num. 7. Aldan. in compendio canon. resolut. lib. 3. tit. 8. num. 10. vbi refert sub die 2. Martij 1619. fuisse resolutum quod Episcopus, vel eius vicarius Canonicus potest interuenire in actibus Capitularibus, dummodo non agatur de interesse suo, non obitante quacumque consuetudine in contrarium.

44. Episcopum conuocare non posse Capitulum in illis casibus, in quibus iudex esse potest, resoluti Hieron. Venero in examine Episcoporum. lib. 4. cap. 29. num. 39. Posse autem illud conuocare, si iudex esse potest, de re spectante ad Episcopalem dignitatem, dicit resolutum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 95. in fine.

45. Episcopum controuersiam habentem cum Capitulo non posse domi sua illud congregare, sed debere ad aulam capitularem conuocare, in qua solum est Capitulum semper conueniri, referunt decifum Hieronym. Venero d. cap. 29. num. 41. Aloyf. Ricc. in decif. citis Archiepiscop. Neapolit. decif. 286. part. 4. Armendar. d. l. 7. de Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Episcopis, num. 96. Ego ipse d. cap. 55. num. 10.

Congregationes Capitulares habendas non esse eo tempore, quo diuina Officia celebrantur, nisi causa vrgens in aliud tempus differri non pateretur, quod si hæ Congregationes absque causa prædicta tempore celebrationis diuinorum habitæ fuerint, Canonicorum iure ab his, vt choro interfit, abesse posse referunt decifum Nicol. Garc. de benef. p. 3. e. 2. num. 559. Armendar. in addit. ad reuoc. legum Nauarra. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de residentia Canon. num. 94. Ego ipse d. cap. 35. à num. 14. Aldan. d. tit. 8. nu. 12. attestans sic fuisse decifum in Oriolen. 6. Martij 1632.

¶ Et præcipua rerum agendarum auctoritas. Intelliguntur hæc verba à Paul. Fufco de visitat. lib. 1. cap. 2. num. 12. quem refert Valenzuel. confil. 184. num. 21. respectu aliorum Prælatorum, & circa potestatem inquirendi, & corrigendi in diocesi, cap. cauendum 10. g. 3. cap. cum Apostolus, de consub. &c. & Vide Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innotatas, constit. 2. num. 1.

¶ Episcopis præterea ubique is honos tribuatur. Quod Episcopis fieri debeat honor correspondens eorum dignitati, & quod in choro, Capitulo, & processionibus, atque alijs actibus publicis habere debent locum primum ad eorum electionis arbitrium, dicit Paul. Fufco de Visita. lib. 1. cap. 15. num. 24. dicens quod cum sit primus in diocesi, in alio loco debet stare, c. Episcopos, 17. dist. cap. quia tua, 50. dist. Cassan. in catalog. glorie mundi, part. 1. confil. 14. & segg. idem Paul. Fufco. d. lib. 1. cap. 10. nu. 13. refert Valenzuel. confil. 184. nu. 18. & 19. tom. 2. Intelligi vbi stat in sua diocesi tanquam Episcopus, vel in propria Ecclesia est in simul Episcopus & Canonicus, quia sedebit etiam si assisteret tanquam Canonicus in primo loco, nisi aliter se haberet priuilegio, vel conuentione, vt in Episcopo Melitenfi Caputag. decif. 307. p. 1. Pute. decif. 104. lib. 3. vbi quod Episcopus Mileuitanus sedet in Consilio post Priorem, vel magnum Magistrum, quia Episcopus in Consilio non adest vt Episcopus, sed vt deferens magnam Crucem, D. Felix Contelori, amicus meus, in libello de præcedentia debita Religionis Prædicatorum, eiusque Magistro generali quæst. 1. nu. 20. Et ideo vbi Episcopus esset in Collegio tanquam collegiatus, non deberet præcedere antiquiores, sed sedere in loco ad eum spectanti tanquam collegiatio, gloss. verb. Prælati in c. à collatione, de appell. in 6. Greg. Lop. d. 15. gloss. 1. tit. 3. part. 1. Capic. Neapol. decif. 17. nu. 2. Franc. à Ponte confil. 14. num. 50. & 56. tom. 1. Mastrell. Sicil. decif. 130. num. 2. & 3. & 4. D. Felix Contelori. vbi supra num. 23. Seraph. decif. 716. num. 15. & 16. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 298. num. 85. Ioan. Baptista de Thoro in compend. decif. Regni Neapol. 10. 2. verb. præcedere, Vide que cumulaui in tract. de Canon. c. 36. & de Episc. all. 1. n. 5.

¶ Vota exquirant. Episcopum igitur non habere vocem in Capitulo, asserunt resolutum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 84. Hieron. Venero d. lib. 4. cap. 29. nu. 42. faciunt quæ Raguf. de voce Canonicorum in Capitulo, q. 5. num. 4. qui autem vocem in Capitulo habeant, dixi dict. tract. de Canonicis. cap. 37.

¶ Nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Textum in præsentum dum habet Vicarium Episcopi non admitti ad Capitulum, esse intelligendum, si Capitulum sit exemptum refert decifum Sbroz. in addit. ad suum tract. de officio Vicarij, lib. 2. g. 30. Et Canonicos non teneri admittere Vicarium Episcopi in Capitulo si nolint, resoluti Aldan. d. tit. 8. num. 13. dicens sic fuisse decifum in Amerien. 24. Aprilis 1631.

¶ Ceteris autem in rebus, &c. Intelligi de iurisdictione ciuili, non criminali, quam soli Episcopo Concilium tribuit, dicit Mantie. d. decif. 180. num. 4. verum nec refragatur.

¶ Qui vero non obtinent Dignitates, nec sunt de Capitulo. Ergo obtinentes dignitates, etiam si Capitulares non sint, Adiunctorum prærogatiua gaudere, multis resoluti Ludouic. à Sarauia d. tract. q. 21. ex num. 8.

¶ Si omnes, qui non sunt de Capitulo, &c. Episcopum solum sine Adiunctis posse procedere contra eos, qui non sunt Capitulares, tenet Mantie. d. decif. 180. num. 21. & dicit resolutum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 94. videlicet omnes, qui non obtinent dignitates, nec sunt

- de Capitulo, in causis ecclesiasticis Episcopo subijci.
53. *¶ a. Nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus.* Episcopum non posse visitare Capitulares sine Adiunctis, etiam ubi contraria consuetudo immemoralis viget, refoluit Rot. decif. 744. num. 1. part. 1. diuers. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 492. num. 6. late Ludouic. à Sarauia d. tract. q. 24. per tot. Sel. in select. canon. cap. 3. num. 12. ubi refert decifum in Calciafenen. 7. Septembris 1630.
54. Non obitare quominus Vicarius Episcopi possit interuenire in Capitulo, & in eo praesidere, si talis facultas ei ante Concilium ex consuetudine, aut alio quocunque iure legitime competebat, iuxta hoc decretum, praesertim si ipsum Capitulum nullo exemptionis, aut speciali iure inuenerit aduersus omnimodam subiectionem, refert decifum Sbroz. in addit. ad suum tract. de offic. Vicarij, libro 2. questione 30. subdens quod in his, in quibus agendum esset in Capitulo de re spectante ad Capitulum, seu suorum commodum, aequum est, ut nec eius Vicarius interfit.
55. *¶ Sententia, privilegia, &c.* Non fuisse derogatum, per hoc decretum sententia, & privilegio simul, quia cum faciat diuersas derogationes, his simul iunctis non videtur voluisse derogare, refert decifum Ludou. à Sarauia d. tract. q. 25. n. 7. per decif. Achil. de Grass. 3. de pactis.
56. *¶ Concordia.* Concordias non tollere visitationem omnimodam, & independentem ab Adiunctorum ministerio, refoluit Ludouic. à Sarauia d. tract. q. 25. ex num. 4. Hieronym. Venero d. lib. 4. cap. 27. num. 3.

Decretum in praesenti in suis derogationibus non comprehendere concordias à Sede Apost. ex certa scientia confirmatas, refert decifum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 25. num. 14. Armendar. d. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis n. 67. Marchef. de commission. part. 1. §. 1. de appellat. ab interlocut. decif. 4. Ludouic. à Sarauia d. quest. 25. num. 6. Rot. apud Farin. decif. 715. in 1. collect. nouiss. alias part. 4. diuersor. Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 25. num. 86. ubi num. 88. subdit concordias dici specificè, & ex certa scientia confirmatas si totus tenor sit relatus in ipsa confirmatione, vel saltem tota substantia narrata.

Concordia confirmata à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemoralis, fuisse per Concil. in praesenti derogatum asserit resolutum Ludou. à Sarauia d. quest. 25. num. 19.

¶ Quia tantum suos obligent auctores. Non esse haec verba referenda ad concordias, sed ad iuramenta, dicit decifum Ludou. à Sarauia d. q. 25. in fine.

¶ Saluis tamen in omnibus privilegijs, quae Vniuersitatibus, &c. Concilium in praesenti excipere privilegia, quae Vniuersitatibus studiorum generalium, seu eorum personis sunt concessa, asserit Mantie. decif. 180. num. 5. vers. neque. Anguian. de legib. lib. 3. contr. 33. num. 73.

¶ Haec autem omnia, &c. Concilium in praesenti decreto non detrahare auctoritati, & iurisdictioni Episcopis acquisitae, refert decifum Ludouic. à Sarauia d. tract. quest. 11. num. 15. ubi citat Rot. decif. 743. part. 1. diuersor. decif. 305. & 321. part. 2. etiam diuersor. & apud Seraphin. decif. 493.

Accessus & regressus omnino tollantur. Item & coadiutoria cum futura successione non dentur, nisi ex causa cognita à Summo Pontif.

CAPUT VII.

- 1 Doctores de accessu agentes.
- 2 Doctores de regressu agentes.
- 3 Intelligitur de accessibus, & regressibus per cessum, vel decessum.
- 4 Accessus, & regressus in resignationibus permitti.
- 5 Doctores de coadiutorijs cum futura successione agentes.
- 6 Archiepiscoporum, & Episcoporum coadiutoribus quae liceant, vel non.
- 7 Coadiutores cum futura successione inferiorum beneficiorum non sunt beneficiarij interim dum viuunt coadiuti.
- 8 Coadiutor Canonici cum futura successione vocatur Canonici fictus.
- 9 Beneficium per obitum coadiuti dicitur vacare.
- 10 Coadiutor consequi non potest fructus ex beneficio coadiuti.
- 11 Coadiutori quid reſeruetur.
- 12 Officium Canonici recitare non tenetur coadiutor.
- 13 Professionem fidei admittere non tenetur coadiutor.
- 14 Residentiam praecisam, sed causatiam facere non tenetur coadiutor.
- 15 Excommunicato coadiuto non lucratus distributiones coadiutor.
- 16 Possessionem verè non capit nisi post cessationem coadiutoriae.
- 17 Sedes eadem principalis coadiuti non assignantur coadiutori.
- 18 Coadiutores viuentibus coadiutis sedere debent in ultimo loco.
- 19 Praecedentia competit Canonici quamuis posterius promissis, & non coadiutoribus.
- 20 Coadiutor in dignitate, absente vel impedito coadiuto suo praecedat omnibus Canonici.
- 21 Coadiutor non intelligitur comprehensus in statuto quod ex aliqua causa iubilare facit Canonicos.
- 22 Nec sibi optat, sed coadiuto.
- 23 Nec in ingressu debet fabricae soluere.
- 24 Index Apost. seu delegatus Papa non potest esse coadiutor.
- 25 Privilegijs, & indultis de percipiendis fructibus in absentia non gaudet coadiutor.
- 26 Onera Canonicorum iuniorum non portat coadiutor.
- 27 Penas iudiciales non subdit coadiutor.
- 28 Presbyteralem ordinem non tenetur coadiutor habere ubi requiritur quod Canonicus actu sit Sacerdos tempore promotionis.
- 29 Ordinem requisitum non tenetur suscipere intra annum coadiutor non residens.
- 30 Ordinari non potest coadiutor ad titulum coadiutoriae.
- 31 Officia ad quae coadiutus electus est, non potest exercere coadiutor.
- 32 Distributiones quotidianas absente, vel non seruiente coadiutore non admittit coadiutus si per se deseruiat.
- 33 Habitum & tonsuram clericalem tenetur deferre coadiutor.
- 34 Reg. de annali, & triennali possessore gaudet coadiutor.
- 35 Mensibus datis causa recreationis gaudere potest coadiutor.
- 36 Aegrotans, aut legitime impeditus coadiutor haberi debet pro praesenti.
- 37 Excommunicato existente coadiuto potest in Ecclesia deferuire coadiutor.
- 38 Qualitates requisitas ad obtinendam praebendam habere.

habere tenetur coadiutor exemplo resignatarij.

- 39 Ordinari debet infra annum coadiutor si residet & inseruit.
- 40 Coadiutor extra Ecclesiam Cathedrali in absentia coadiuti tanquam verus, & proprius Canonicus censendus quoad præminentias.
- 41 Coadiutor tenetur facere mentionem de obrentis beneficijs, quæ habet.
- 42 Coadiutor licet nō sit in sacris, potest omnia facere quæ sine paramētis sacris facere posset coadiutus.
- 43 Coadiutori tenentur Canonici inseruire prout te-

nentur inseruire coadiuto.

- 44 Coadiutor seruans pro coadiuto an debeat exire de Capitulo in quo agitur de negotio coadiuti.
- 45 Causæ propter quas Episcopis coadiutor est concedendus.
- 46 Papa solus, & non alius, potest concedere coadiutorias cum futura successione.
- 47 Qualitates requisitæ ad obtinendam præbendam requiruntur ad consequendam coadiutoriam.
- 48 Episcopis dandus est coadiutori habens qualitates pastorali officio requisitas.

Cum in beneficijs Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successione imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, Patrum decretis contraria, nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur, nec hætenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoque cum futura successione idem posthac obseruetur, vt nemini in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas, aut euidentis vtilitas postulet Prælati dari Coadiutorem, is non alijs cum futura successione datur, quàm hæc causa prius diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à iure, & decretis huius sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælati requiruntur, alijs concessiones super his factæ surreptitiæ esse censeantur.

a Cap. ad A. postolicā 8. q. 1. c. extrā missā, & cad extrapandas successiones de fil. prefbyter c. consiluit de iur. patron. c. ad hæc dec. Conc. Rom. tempore Hilarij cap. 6. j. b Sup. sess. 17. de refor. c. 6. c. scriptis & equamuis 7. q. 2. c Sup. sess. 19. de refor. c. 2. & sess. 7. de refor. c. 1. & 3.

Vide Vasq. in opus. de benef. cap. 2. §. 4. num. 204. de accessu vide Galet. in Margarita casuum conscientia, verb. accessus. Azor. institut. moral. part. 2. lib. 7. cap. 20. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 6. quest. 5. ex num. 111. vbi n. 115. subdit accessus esse sublato.

2. De regressu vide Mandos. in tract. de signatura gratia, tit. regressus, & accessus, Campeg. in tract. de reuerat. regressus, Rebuff. in praxi benef. tit. de regressu, Flamin. Paris. d. lib. 6. quest. 5. a princip. vbi num. 96. refert constitutionem. Pij V. incip. Romani Pont. qui reuocat omnes regressus, accessus, & ingressus sub quibuscumque formis, & quibuscumque personis, & quomodocumque concessis.

3. Decretum in presenti intelligi de accessibus & regressibus per cessum, aut decessum, non autem de illis, qui ob non solutionem personis conceduntur, tradunt Mandos. in reg. de imper. benef. vac. per obitum, quest. 31. n. 3. Flamin. Paris. d. lib. 6. §. 5. num. 110. Ratio est, quia illiam sublato videbantur inducere votum captandæ mortis alienæ, arg. cap. ne captanda, de concess. præbend. in 6. & illorum, quæ tradit Franc. Marc. decis. 288. part. 1. isti verò nō ita, cum per mortem titularis pensionarius non succedat, nec sit in manu & potestate volentis accedere, vel regredi, malè, vel bene operando efficere vt beneficium ad se reuertatur, nisi obtinens recuset pensionem soluere, aut illam nulliter, vel malè assignatam dicat, quod totum ab eo pendet, vnde Rota duplici ex isto capite nō semel accessus & regressus canonizauit, & signanter apud Achil. decis. 1. num. 2. de iureiur. Verall. decis. 247. part. 1. & decis. 313. part. 2. ead. Rota decis. 631. num. 1. part. 1. recent. & decis. 286. num. 2. part. 2. etiam recent. & in Messanen. regressus 24. Ianuarij 1622. coram bonæ mem. Vbaldo. & Cremonen. personis super regressu 23. Iunij 1623. coram eod. & in Bracharen. accessus ad Thesaurariam 22. Iunij 1629. coram R. P. D. meo Pirouano, vbi etiam fuit dictum Rotam non solum admittere huiusmodi accessus & regressus, nisi concurrat nimia proteruita in denegante solutiones, aut aliter resistente, Et Concil. in presenti non tollere regressus & coadiutorias præteritas, sed tantum futuras post Concil. tenet Sanch. in consil. moral. tom. 1. lib. 2. cap. 1. dub. 15. in fine.

4. In coadiutorijs quoque cum futura successione. Quia futura successio abique coadiutoria non datur per Papam propter expectatias prohibitas à Concilio in presenti, vt ait Rota decis. 349. num. 7. apud Farin. part. 2. in posthum. & stante coadiutoria cum claus. Et nunc prout & tunc, non datur vacatio, quæ cadat sub regula mensium, Pute. de modis 100. lib. 2. Seraphin. decis. 1148. num. 2. Rota decis. 456. num. 11. & 12. part. 1. recentior. & coram Duran. decis. 12. num. 1.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

De coadiutorijs cum futura successione, vide Mandos. in tract. de signatura gratia, verb. coadiutoria, & reg. 11. quest. 5. & reg. 32. quest. 5. Campeg. in tractatu de coadiutore Episcoporum, Gambar. de officio legati de latere lib. 5. cap. de coadiutoribus, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 9. cum seqq. Camill. Portel. in summ. omnium decis. tit. 9. de clerico agrotante num. 10. Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. num. 30. cum seq. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 2. Monet. de option. canon. cap. 4. quest. 8. Melch. Phœbos Lusti. decis. 2. num. 5. tom. 1. latè Nicol. Garc. de benef. part. 4. cap. 5. vbi in addit. plura de nouo cumulat, Mendez de Vasconcellos diuersiuris argument. lib. 4. cap. 1. Ioan. Baptist. Valenzuel. consil. 98. Campan. in diuersiuris. canon. rub. 7. cap. 6. num. 102. cum seqq. Ludouic. à Sarauia in tract. de iurisdic. adiutorum q. 29. Nouar. in singularibus canon. conclus. 58. Sebast. Caf. in relect. de Ecclesiast. Hierarchia part. 3. disput. 14. §. 9. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 2.

Circa Archiepiscoporum & Episcoporum coadiutores cum futura successione Prosp. de August. ad Quarant. in summ. Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, auctor. 13. num. 12. in fine, Piafec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 10. & Campan. d. cap. 6. num. 107. referunt decem coadiutori cum futura successione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet sit coadiutor cum futura successione, ex quo tamen non habet ius in re, sed ad rem, non debet recognosci tamquam superior & caput, sed vt coadiutor, & eo magis, quia contingere potest vt non succedat in Episcopatu, sed prior moriatur, item ipsum non debere vt Cruce in Diuinis, nec in functionibus Pontificijs, nec dum incedit per Urbem, cum Crux sit signum, & ornamentum dignitatis, & iurisdictionis, & coadiutor vtraque careat, item coadiutorem Pontificalia in Ecclesia exercentem absente Archiepiscopo vt possit cappa, cum ea sit tantum ornamentum Episcopalis dignitatis, presente autem Archiepiscopo vt debere Mantelletum, & Rochetto, nec licere vnquam coadiutori vt Mozetta & Rochetto, etiam absente Archiepiscopo, & hoc proprium sit eius, penes quem est dignitas, & iurisdic. item coadiutorem non posse sedere in sede coadiuti, cum vna sedes non capiat duos, item Canonicos esse cōpellendos vt coadiutori Episcopo solēnter celebranti, & Pontificalia exercenti semper assistant, alioquin indecorum videretur, si Episcopus sine Canonicorū assistentia celebraret, nec non videretur esse cōtra decretū Concilij Trident. quod extensiuè huic etiam casui accommodari potest, item Canonicos nō debere accedere ad circulos, cum ipsi circuli denotent membrorum vniōe ad ipsum caput, & constet coadiutorem non debere esse

6.

L1 3 caput,

caput, item decere ut coadiutor Episcopus confessionem faciat cum Sacerdote Canonico celebrante, & ut idem quoque benedicat in fine Missæ ne populus diuinis affluens benedictione Episcopali defraudetur, & iam est receptum ut Episcopus benedicturus faciat etiam confessionem cum celebrante, item licere coadiutori, de licentia tamen Archiepiscopi, benedicere populum, dum per ciuitatem incedit, item maximè decere, ut Canonici prodeant obuiam coadiutori Episcopi ad Ecclesiam pontificaliter accedenti ad ostium Ecclesiæ, eumque descendente ad idem ostium deducere, immo esset valde commendandum, si nonnulli Canonici officij, & vrbauitatis gratia ad ipsius coadiutoris sedes accederent, item coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & sic eas Archiepiscopi nomine, si quas Archiepiscopus concedere voluerit, esse publicandas, refero Ego ipse de officio & potest. Episcopi part. 3. allegat. 118, secundum Lugdunen. impress.

7. Coadiutores autem cum futura successione inferiorum dignitatum, & beneficiorum, non sunt beneficiarij interim dum viuunt coadiuti, nec habent ius in re, sed ad rem, ut per Nauarr. in cap. si quando de rescript. prel. §. nu. 10. & in tract. de Orat. cap. 20. num. 18. Ludouic. à Sarauia in tract. de iurisd. Adiutorum quest. 29. nu. 44. Rot. decis. 456. num. 9. part. 1. recent. quia coadiutoria huiusmodi non sunt verè & propriè beneficia, secundum Abb. in cap. de rectoribus de clerico agros. Petr. Greg. de re benef. cap. 11. num. 2. Gonzal. Mendez de Vasconcellos diuersor. iuris argumentor. lib. 4. cap. 1. num. 8. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 2. quest. 4. Gonzal. d. gloss. §. §. 9. num. 40. & 64. cum segg. Anton. Fabri in theoria de re benef. tit. de officijs & administrat. num. 20. cum segg. Sebast. Cafar. in relect. de Ecclesiast. Hierarchia part. 3. disp. 14. §. 9. à prius. Nam Papa coadiutoriam concedendo non prouidet absolute de beneficio, illud absolute conferendo, sed ad effectum prouidendi necessitati Ecclesiæ, Buratt. decis. 78.

8. Vnde coadiutorem Canonici cum futura successione vocati Canonici fictum, tradunt Gonzal. d. gloss. §. §. 9. num. 107. Monet. de option. canon. quest. 8. num. 143. Ludouic. à Sarauia d. tract. de iurisd. Adiutorum quest. 29. num. 33. Lotter. d. lib. 2. quest. 2. num. 11. Rota decis. 410. nu. 6. in princ. p. 2. recentissim.

9. Per obitum enim coadiuti dicitur beneficium vacare, Pute. decis. 225. num. 3. lib. 3. in correctis. Caualer. decis. 116. nu. 5. & coadiutoria post mortem coadiuti continet gratiam coadiutoris, ex Pute. d. decis. 225. num. 6. lib. 3. & decis. 98. lib. 2. Gonzal. d. gloss. §. §. 9. num. 53. & segg. Monet. d. q. 8. num. 143. ac proinde non subiacet publicationi, Ludouic. à Sarauia d. q. 29. num. 25. licet enim sit similis resignationi, est tamen quid diuersum ab illa, Rot. decis. 10. num. 3. lib. 3. p. 3. diuers. Gonzal. d. §. §. 9. num. 69. Caualer. d. decis. 116. num. 4. Lotter. d. lib. 2. quest. 25. num. 23.

10. Hinc prouenit quod Coadiutor consequi non potest fructus ex beneficio coadiuti, Nauarr. consil. 2. num. 3. de cleric. egrot. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 26. Rot. decis. 285. lib. 3. p. 3. diuers. sed lucratur etiam distributiones quotidianas absente coadiuto ad vtilitatem coadiuti, ut censuit sacra Rituum Congregat. in vna Colimbrien. 16. Septembris 1606. in dub. 6. & in alia Elboren. 15. Aprilis 1606. Vide Trullench. d. lib. 1. in Decalog. capitul. 8. dub. 6. num. 3.

11. Et ideo quando coadiutor habet aliunde vnde se valeat decenter sustentare, disponitur nonnunquam quod nihil prorsus percipere debeat de fructibus, nec de distributionibus, prout fuit in casu, in quo Nauarr. consult. d. conf. 2. nu. 3. & saepe alias fit; & interdum mandatur dari centum ducatos, & aliquando plus, vel minus, prout partes inter se conueniunt ante porrectam supplicationem, habita semper consideratione, ne coadiutor egeat, refert Gonzal. d. gloss. §. §. 9. nu. 56. quia alias coadiutor posset petere à coadiuto congruam sustentationem, si deseruatur vii coadiutor, Nauarr. d. conf. 2. num. 1. & 7. & de Orat. cap. 20. num. 18. Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. in addit. sub num. 130. dub. 36. nisi aliud caueatur in coadiutoria huiusmodi, in qua hodie consuetum est poni clausula, quia partes ita conueniunt, quod coadiutor non possit petere congruam,

nec quicquam exigere, quouis titulo ratione coadiutoria, ut ipse testatur Garc. ubi proxime, subdens id procedere, etiam si non narratur coadiutorem habere beneficium, seu vnde se valeat sustentare, quamuis si coadiutor ob paupertatem magnam, non valeat decenter seruire Ecclesiæ, posset excusari à seruitio, nec principalis posset illum arctare, seu compellere, nisi dando ei aliquid, quo decenter & honestè valeat deferuire.

Nec tenetur ad officium Canonicum recitandum, 12. sed proprietarius, ut tenent Campeg. de coadiutore Episcopi num. 8. Nauarr. in cap. si quando prel. §. num. 10. de rescript. & de Orat. cap. 20. num. 18. Ganbar. de offic. Legati à latere lib. 4. num. 285. Redoan. de simon. part. 2. cap. 28. de Rectoribus. Soar. de Religio. tom. 2. tract. 4. lib. 4. cap. 22. num. 19. Molles. in summ. Theolog. moral. tract. 6. cap. 1. num. 44. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 4. quest. 1. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 30. num. 41. Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 1. num. 109. Malder. de virtut. tract. 10. cap. 2. dub. 3. quest. 2. Oliver. Bonart. de oblig. Horarum Canon. lib. 2. cap. 4. num. 26. Bonacin. de Horis Canon. disputat. 1. quest. 2. puncto 3. & num. 15. Squillante de obligat. clericor. part. 1. à num. 14. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 24. Paul. Layman. in Theologia moral. lib. 4. tract. 2. cap. 5. num. 8. in fine, Sebast. Cafar. dicta disput. 14. §. 9. num. 3.

Nec tenetur ad Fidei professionem nisi cum fuerit successioni locus, ut contra Acostam de Andradà ad Bullam Cruciatæ, quest. 73. resoluunt Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 3. num. 16. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 37. Trullench. in Decalog. lib. 1. cap. 1. dub. 8. num. 1. Ego ipse de officio & potest. Episc. alleg. 61. num. 13. me citato Squillante de priuilegijs cleric. cap. 4. num. 79.

Nec tenetur ad residentiam præcisam, sed causatiuam, id est, ut de bonis suis satisfaciatur pro interessentia non soluta; ita Gonzal. Mendez de Vasconcellos d. cap. 1. num. 8. Gonzal. d. gloss. §. §. 9. num. 63. me citato Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 27. etiam casu, quo coadiutus propter infirmitatem, vel alias legitime impeditus, non teneretur aliquin residere, alias enim amittentur distributiones quotidianæ, quæ punctantur coadiuto in damnum ipsius coadiutoris, ut censuit S. Rituum Congregat. in Elboren. 15. Aprilis 1606. & in Patavina 8. Maij 1617. & in Ceneten. 4. Aprilis 1620. Vnde Rota decis. 276. nu. 3. part. 1. recentior. reprobatur Nauarr. consil. 2. incip. Presuppósito, nu. 4. de cleric. egrot. resoluente coadiutorem non teneri residere, licet possit, si velit, & addit Nauarrum hoc dicere, quia in illo casu coadiutoria habebat circa residentiam, & seruitium verba facultatiua; possit, &c. non autem verba necessitatis, & debeas & tenearis; deinde quia in casu Nauarr. nihil omnino erat coadiutori referuatum, secus quando plura emolumenta fuerunt attributa, demum quod dictum consilium Nauarr. non videtur verum, quia secundum illum intellectum gratia coadiutoria esset quodammodo simplex expectatiua; quæ per sacrum Concil. prohibita est, refert nouissimè Theodosius de Rubens singul. Rot. tom. 2. part. 3. verb. Nauarrus pag. 203. ubi attestatur sacrum Rituum Congregat. reprobasse dictum consilium Nauarr.

Nec lucratur distributiones excommunicato coadiuto, 15. Gonzal. d. gloss. §. §. 9. ex num. 123. Ludouic. à Sarauia dict. quest. 29. num. 38. Nicol. Garc. d. part. 4. capitul. 5. num. 86. ubi numero 85. subdit quod si fortè coadiutori aliquid de fructibus, seu distributionibus assignatum sit pro congrua, seu seruitio, ut aliquando fit, id sibi poterit lucrari, non obstante excommunicatione principalis, quæ sibi, non alteri debet nocere. Sed pulcher casus se offert resoluendus. Constitutione Ecclesiæ Carthaginen. cauetur, ut quotiescunque occurrerit, quod aliquis Capitularis eiusdem Ecclesiæ carceretur, si reus fuerit culpabilis, non lucratur fructus suæ præbendæ pro tempore, quo fuerit carceratus; verum, quia datur casus, ut quandoque Capitulares prædicti habeant coadiutores, qui inferuendo diuinis interfunt durante carceratione dictorum Capitularium, ideo fuit dubitatum in sacra Congregatione Concilij, an tales coadiutores inferuientes possent lucrare fructus præbendæ pro præbendis coadiutis pro tempore, qui dicti eorum

eorum coadiuti culpabiles reperti manserint carcerati? Eadem S. Congregat. die 15. Decembris 1618. censuit coadiutum non posse percipere fructus prædictos.

16. Nec verè capit possessionem, nisi post cessationem coadiutorie, Rot. decis. 456. num. 6. part. 1. recent. Ludovic. à Sarauia d. quæst. 29. num. 51. non enim sufficit prima capta possessio viuentis coadiuto, vt declarauit sacra Rituum Congregatio in Patavina 30. Ianuarij 1616. & in d. Colimbrien. debet enim post mortem coadiuti noua capi, eadè sacra Congregat. in Patavina 3. Iunij 1616. & ideo in vna Terulen. 21. Martij 1609. censuit quod coadiutor debet habere locum capte possessionis post mortem coadiuti, & non locum capte possessionis viuentis coadiuto, & in alia Bergomen. 7. Augusti 1627. censuit possessionem ab obitu coadiuti numerandam esse, quamuis prior possessio accederet ad annos 20.

17. Nec ei assignatur eadem sedes principalis coadiuti, sed sedere debet vltimo loco post omnes Canonicos, pro vt decisum referunt Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. num. 101. & 109. cum segg. Monet. de opt. canon. cap. 4. quæst. 8. ex num. 141. Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. ex num. 66. Sebast. Cæsar. d. §. 9. num. 6. Rot. decis. 456. & decis. 637. part. 1. recent. Ludovic. à Sarauia d. quæst. 29. num. 41. vbi tenet coadiutores antianitatem non à die eorum admissionis, sed à cessationis coadiutorie die adipisci. Hermosil. ad Greg. Lop. gloss. 2. prol. part. 5. num. 22. & 23. Diana resol. moral. part. 4. tract. 4. resol. 88. Lotter. d. lib. 2. quæst. 25. num. 37. & 38. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 106. num. 39. Aloyf. Ricc. in praxi aucta resol. 137. Contelor. de præcedent. num. 50. Mich. Ferrus de præced. Eccles. quæst. 15. num. 2.

18. Et quod coadiutores viuentibus coadiutis sedere debent in vltimo loco post omnes Canonicos, & quando aliquas functiones faciunt quæ pertinent ad suos coadiutos, vt cantare lectiones, præintonare Antiphonas, &c. pariter debent illas facere in nouissimo loco, censuit sacra Rituum Congregat. in d. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 4. dub. & in Patavina 3. Decembris 1616. Brundusin. 18. Martij 1617. Casalen. 15. Iulij eiusdem anni, & 10. Decembris 1619. Vicen. 18. Augusti 1618.

19. Competit igitur præcedentia Canonicis, quamuis posterius prouisis, nisi aliud in forma coadiutorie caueatur, quacumque consuetudine in contrarium non obstante; eadem S. Congregat. in d. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 2. dub. Taurinen. 10. Novembris 1612. & 3. Iunij 1614. Brundusin. 18. Martij 1617. Elnen. 20. Aprilis 1619. Tirafonen. 13. Iulij eiusdem anni. Dertonen. & Casaraugustana 26. Septembris 1620. Bellunen. 23. Ianuarij 1621. Transin. 29. Maij eiusdem anni. Calaritanæ 18. Augusti 1629. vbi fuit resolutum coadiutoribus nullam deberi ab alijs Canonicis præcedentiam. Casalen. 10. Decembris 1619. vbi fuit dictum statutum Ecclesie Casalen. disponens quod coadiutores gradatim ascendant, & præcedant posteris Canonicis, vti iuri Canonico aduersans seruandum non esse, sed coadiutores post omnes sedere debere. Et iterum in Elnen. 7. Augusti 1621. fuit resolutum coadiutori nõ deberi eundem locum, quem vigore statuti auctoritate Apostolica minimè confirmati, nec consuetudinis haud legitime præscriptæ habebat tempore coadiuti, sed illum cedere debere omnibus Canonicis proprietarijs ingressis durante eius coadiutoria.

20. Verum vbi coadiutor in dignitate esset, absente, vel impedito coadiuto suo præcedit omnibus Canonicis. Sac. Congreg. Rit. in Neritonen. 22. Octobris 1619. idemque prorsus statum, quod coadiutus, si presens esset, obtineret, habere debet, vt censuit eadem sac. Congregatio in Brundusin. 29. Maij 1621. Vnde cum Stephan. Guertierius prouisus de coadiutoria Archidiaconatus primæ dignitatis Neritonen. quæssisset ab eadem sacra Rit. Congregat. quo in loco debeat ipse sedere absente Archidiacono coadiuto, ito an ad ipsum spectent functiones quas faceret idem Archidiaconus, si presens esset, eadem sacra Rituum Congr. Eminentijs Cardin. Crescentio referente censuit coadiutori supradicto, iuxta formam litterarum coadiutoria, competere locum, seu statum, in quo sederet Archidiaconus coadiutus, si presens esset, nec nõ ad eundem coadiutorem spectare functiones, quas obi-

ret idè Archidiaconus, si adesset, sub die 12. Octobris 1619.

Nec intelligitur coadiutor comprehensus in statuto, quod ex aliqua causa iubileare facit Canonicos, eadem sacra Congregat. in Elboren. 15. Aprilis 1606. in 3. dub. quicquid dicat Garc. d. cap. 4. num. 89.

Nec sibi optat, sed coadiuto, Monet. de option. canon. quæst. 8. num. 152. Ludovic. à Sarauia d. quæst. 29. num. 31. & declarauit eadem sacra Rituum Congr. in d. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 5. dub.

Nec in ingressu debet fabricæ soluere, quod est consuetum solum per Canonicos de nouo ingressos. Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. num. 78.

Nec potest esse iudex Apostol. seu delegatus Papæ, vel designari iudex synodalis, quia ex dicendis coadiutor non est verè Dignitas, seu Canonicus, quamuis sit in seruitio Ecclesie, & sic non habet qualitates cap. statutum, de rescript. lib. 6. ita contra Acoftam de Andrada ad Bullam Cruciatæ quæst. 75. resoluit Nicol. Garc. d. p. 4. cap. 5. in addit. post num. 130. dub. 28. vbi subdit, propterea commiffionem factam Dignitati non transire in eius coadiutoriam, non solum quando fuit expressum nomen proprium, sed etiam quando non fuit expressum.

Nec gaudet priuilegijs & indultis de percipiendis fructibus in absentia, puta ratione studij, aut lecture in aliqua Vniuersitate, quibus coadiutus gaudere potest, ex multis adductis per Nicol. Garc. in d. addit. dub. 30.

Nec tenetur ad onera Canonicorum iuniorum, licet teneatur ad onera sui coadiuti, quia licet fideat post omnes Canonicos, id non est ex eo quod sit Canonicus iunior, sed quia non est verè Canonicus, & fulget aliena dignitate, non propria. ita Nicol. Garc. in d. addit. dub. 33. & declarauit S. Rituum Congregat. in d. cap. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 7. dub. vnde censuit in alia Elboren. 15. Aprilis 1606. quod Canonicus iunior iuxta consuetudinem Ecclesie debet supplere vices hebdomadarij absentis, vel impediti, & non coadiutor, licet fideat post vltimum Canonicum.

Nec tenetur ad penas iudiciales, & quæ non habent rationem multæ ordinariæ, impositas ob culpam coadiutoris, non obstante statuto contrario, quia esset iniustum, & contra ius, nisi fortè fuisset à Papa in specie confirmatum, ita Nicol. Garc. in d. addit. dub. 34. in fine.

Nec tenetur tempore concessionis coadiutorie habere Ordinem presbyteralem, vbi statuto Ecclesie cautum fuerit, quod Canonicus actu sit Sacerdos tempore promotionis, sed sufficit habere Clericatum & legitimam ætatem ad Ordinem requisitum, ita Caputaq. decis. 127. nu. 1. & 2. Gonzal. d. gl. 5. §. 9. Nicol. Garc. in d. addit. sub dub. 23.

Nec tenetur se promoueri facere intra annum ad Ordinem requisitum, si nunquam resedit, seu inferuiss, quia coadiutus non vult, ex quo non habet exercitium coadiutorie, sicut habens curam habitu, & non actu, nõ tenetur ad sacerdotium promoueri infra annum, vt diximus in tract. de Paroch. cap. 5. num. 29. ita Nicol. Garc. in d. addit. sub die 23. vers. modò; & ideo habilitas requiritur in coadiuto, nec hoc casu illa coadiutoris sufficeret, nam stante statuto in Ecclesia Barbastren. quod Canonici, qui infra annum non fuerint promoti ad subdiaconatum, amittant tertiam partem fructuum, & si infra alios duos annos non fuerint promoti ad Diaconatum, amittant medietatem fructuum, & si infra alios duos annos non fuerint promoti ad presbyteratum, amittant omnes fructus & distributiones, quæsitum fuit an coadiutor datus, Canonico non ordinato, vt supra possit lucrari fructus & distributiones pro coadiuto, si ipse coadiutus est ordinatus ad formam dicti statuti? Sacra Congregat. die 1. Decembris 1629. censuit Canonicum supradictum coadiutum non lucrari fructus, nec distributiones mediante seruitio dicti coadiutoris.

Nec potest ordinari ad titulum coadiutorie, Salzed. ad Bernard. in pract. c. 18. nu. 7. Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. nu. 8. Monet. de option. canon. cap. 4. quæst. 8. nu. 169. Sebastian. Cæsar. d. §. 9. num. 4. & 9. Nicol. Garc. de benefice. part. 2. cap. 5. à numer. 132. vbi subdit posse quem ordinari ad titulum coadiutorie, si fortè ratione illius haberet

com-

congruam, non tanquam ad titulum beneficii, sed tanquam ad titulum pensionis.

31. Nec potest exercere officia ad quae coadiutus electus est, nam in his quae speciali nominatione competunt coadiuto, non venit coadiutor, nec eum repraesentat, ita Nicol. Garc. in addit. ad d. cap. 5. sub num. 88.

32. Nec eo absente, vel non seruiente, amittit distributiones quotidianas Canonicus coadiutus, si per se deteruiat, quia in causa Vrbenetana die 9. Septembris 1628. sacra Congregat. Concilij censuit distributiones quotidianas deberi Canonico coadiuto infirmo, absente, vel non seruiente coadiutore.

33. In multis tamen coadiutori effectus veri beneficiarij tribuuntur, ut est ille quod tenetur habitum & tonsuram clericalem deferre, & fori privilegio gaudere, ita Nicol. Garc. d. cap. 5. à num. 97. Armendar. in addit. ad recap. legum Navarra lib. 2. tit. 19. de foro compet. num. 26. Sebastian. Caesar. de Eccles. hierarchia disp. 12. §. 9. num. 8. Squillante de privileg. clericor. cap. 7. num. 21. Ego ipse de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 12. num. 4. & 9.

34. Gaudet reg. de annali possessore, ut apparet ex formulis coadiutoriae, Nicol. Garc. dist. cap. 5. à numero 89. Gonzal. dist. §. 9. à numero 118. & declarauit S. Rituum Congregatio in d. Colimbrien. 16. Septembris 1606. in 3. dub.

35. Et potest gaudere mensibus datis causa recreationis, & illos consumere sicut principalis, ita tamen quod dies per vnum ipsorum consumpti non possint per alterum assumi, sed quoadambos remaneant consumpti. Ita Gonzal. d. §. 9. num. 13. & seq. Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 79.

36. Et agrotans, aut alias legitime impeditus haberi debet pro praesenti, & lucratur sicut lucraretur principalis, quando ipse coadiutor erat actu seruicus tempore superuenientis infirmitatis, seu impedimenti, alias posset dari locus fraudibus in detrimentum seruitij Ecclesiae, ita dubitatum fuit à S. Congregatione Concilij in una causa Barbafren. an coadiutus impedito, seu infirmo coadiutore teneatur inferuire si habilis sit ad effectum lucrandi distributiones? die 9. Nouembris 1630. S. Congr. censuit, si ex forma literarum Apostolicarum coadiuti nunquam teneantur horis Canonicis interesse, coadiutores quando aliqua ex tribus causis expressis in c. unico, de cleric. non resist. lib. 6. verè fuerint impediti, distributiones quotidianas lucrari, perinde ac si Diuinis interessent.

37. Potest inferuire, & residere in Ecclesia excommunicato existente principali, quia non interfuit, nec agit nomine excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine Ecclesiae, ut contra Gonzal. dist. §. 9. num. 128. resoluit Nicol. Garc. d. cap. 5. à num. 83. vbi num. 85. subdit quod si forte coadiutori aliquid de fructibus, seu distributionibus assignatum est pro congrua, seu seruitio, ut aliquando fit, id sibi poterit lucrari, non obstante excommunicatione principalis quae sibi, non alteri debet nocere, & num. 86. cum Gonzal. vbi supra num. 123. resoluit quod tunc coadiutor non potest lucrari pro coadiuto excommunicato, & ad eius commodum, & utilitatem, per cap. pastoralis §. verum, de appell.

38. Et tenetur habere qualitates requisitas ad obtinendam prebendam exemplo resignatarij, ut per Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 4. quest. 9. num. 19. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 4. in fine. Gonzal. d. gloss. §. 9. num. 6. & 90. Monet. d. cap. 4. num. 151. & 155. Ludouic. à Sarauia d. quest. 29. num. 7. Campan. in diuersorio iuris Canon. rubric. 7. cap. 6. num. 103. vbi quod coadiutores huiusmodi debent esse constituti in illa aetate, quae ad illud obtinendum beneficium requiritur, de quo etiam nouissime Squillante de privileg. cleric. cap. 4. num. 79.

39. Et sic debet promoueri infra annum ex quo residet, & interfuit ad Ordinem suae praebendae annexum, ut per Nicol. Garc. d. cap. 5. in addit. sub num. 130. dub. 23. vers. modo.

40. Extra Ecclesiam Cathedralē in absentia coadiuti tanquam verus & proprius Canonicus censendus quoad praesentias veris Canonicis conuenientes, ut cō-

suit Sacra Rituum Congreg. in pistorien. 15. Martij 1608.

Et tenetur facere mentionem de obtentis beneficijs, quae habet, saltem ratione futurae successionis, quae ipsi conceditur, cum sit gratia beneficijs, seu de beneficio, Nicol. Garc. in dist. addit. dub. 38. vbi addit totam gratiam vitari, & esse nullam si non fiat mentio de obtentis coadiutoris, quia licet illa de se sit diuidua, & separabilis, tamen ex intentione Papae, & ipsius coadiutoris est indiuidua.

Et quauis non sit in Sacris constitutus, potest omnia & singula facere, & exercere, quae sine paramentis sacris cum cappa & cotta facere posset coadiutus si praesens esset; sacra Congregatio Rituum in Bonenien. 19. Decembris 1615.

Et ei tenentur Canonici inferuire & ministrare, prout teneantur inferuire proprio Canonico coadiuto in omnibus functionibus canonicalibus; eadem S. Congreg. in Casalen. 10. Ianuarij 1609.

Vtrum autem coadiutor seruicus pro coadiuto debeatur exire de Capitulo in quo agitur de negotio ipsius coadiuti, solet in aliquibus non debere exire, in quo videtur respondendum non debere exire, quia coadiutor non agit, nec inferuit nomine coadiuti, licet eum repraesentante, quatenus agit & inferuit loco & vice illius, sed agit & inferuit nomine proprio, seu nomine Ecclesiae, & sic nihil impedit eum interesse & dare vocem in Capitulo, in quo tractatur de negotio coadiuti; unde videtur quod posset coadiutor dare suffragium, seu votare in electione praebendae, quam praetenderet coadiutus & esset oppositor, & etiam pro eo suffragium dare; rursus e conuerso coadiutus bene potest interesse in Capitulo, & dare vocem, seu votum vbi agitur de negotio coadiutoris, nisi forte tractetur de re spectante ad ipsam coadiutoriam, quae particulariter etiam spectet ad ipsum coadiutum, ita Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. ex num. 103. Sebast. Caesar. d. §. 9. num. 12. vbi num. 13. existimat non esse inconueniens, quod simul possint in habitu canonicali interesse coadiutus, & coadiutor in processionibus & Missarum solemnis, principalis in loco sibi debito, iuxta antiquitatem suam, coadiutor post omnes Canonicos, quicquid dicat Nicol. Garc. dist. cap. 5. ex num. 107. cuius fundamentum, quod vnum tantum Canonicum repraesentant, solum concludit ne duplicem vocem habeant, vel duplices lucrentur distributiones, non quoad interessentiam, quae diuersis respectibus vtrique conuenit, vni tanquam vero Canonico, alteri tanquam coadiutori, sicut nihil inconuenit, quod in eadem Ecclesia Rector principalis ut talis, & Vicarius ut Vicarius interesse valeant, & vsu receptum videmus in Episcopo & eius Vicario generali.

§. Causa prius, &c. Quae autem sint causae, propter quas coadiutores Episcopis concedendi sunt, refert Paris. de resignat. lib. 7. quest. 20. num. 14. cum seqq.

§. A Sanctissimo Romano Pontifice, &c. Huiusmodi coadiutorias cum futura successione solum Romanum Pontif. & non alium, licet sit Legatus, seu Nuncius, posse concedere tradunt Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 6. quest. 5. num. 15. & lib. 7. quest. 20. num. 14. Gonzal. dist. §. 9. num. 91. Monet. de distribut. quotid. part. 2. quest. 1. num. 33. Nicol. Garc. d. part. 4. cap. 5. num. 19. Campan. in diuers. iuris Canonice rub. 7. cap. 6. num. 105. prope fin.

§. Et qualitates omnes, &c. Qualitates requisitas ad obtinendam prebendam requirit ad consequendam coadiutoriam, tradunt Doctores supra citati n. 20. & quod debeant esse constituti in illa aetate, quae ad illud obtinendum beneficium requiritur, obseruat Campan. d. e. 6. n. 103.

Episcopis dandum esse coadiutorem sufficientem habentem qualitates pastoralis officio requisitas, tradit Flamin. Paris. d. g. 20. num. 15. bene obseruans in euentu, quod talis coadiutor detur circa temporalia propter dilapidationem, debere esse prouidum, & fidelem, & scire ea bene dispensare; si vero circa spiritualia, aduertendum ut sciat providere saluti animarum.

In hospitalibus hospitalitas exerceatur, & ubi non poterit exerceri ob defectum peregrinorum, fructus illi destinati ad hospitalitatem applicentur alicui opere pia, nisi aliter in fundatione statutum fuerit.

CAPUT VIII.

1. Hospitalitas laudanda, & amplectenda.

2. Hospitalitatem qui teneantur prestare, cogere possint ad illam.

Admonet sancta Synodus quoscunque Ecclesiastica beneficia, secularia, seu regularia, obtinentes, ^a ut hospitalitatis officium, à sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benigneque exercere assuescant, memores, eos, qui hospitalitatem amant, ^b Christum in hospitibus recipere. ^c Illis verò, quæ hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve vsum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam Ecclesijs suis vnita, obtinent, vel si Ecclesiæ parochiales, hospitalibus fortè vnita, aut in hospitalia erecta, earumque patronis in administrationem concessa sint, præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant ^d, iuxta Constitutionem Concilij Viennensis, aliàs in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. ^e Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta, nec in loco, vbi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpauca reperiuntur, mandant adhuc, ut fructus illorum in alium pium vsum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco & tempore vtilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vsu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter fortè, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum, quo casu, quod ordinatum fuit, obseruari curret Episcopus: aut, si id non possit ipse, prout supra, vtiliter prouideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscunque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, vbi viget regularis observantia, ab Ordinario moniti hospitalitatis munus adhibitis omnibus, ad quæ tuentur, necessarijs, re ipsa obire cessauerint, non solum per Ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint: sed etiam hospitalis ipsius administratione, curæ perpetuò priuari possint, alijsque eorum loco ab ijs, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientie teneantur, nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum vni & eidem personæ ultra triennium deinceps committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstant, quo ad omnia supra dicta, quacunque vnione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegijs, aut indultis quibuscunque.

Vide nouissimè Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 16. pag. 161. cum seqq. Vbi dicit Clem. quia contingit, de relig. domib. innouari per decretum Concil. in præsentis, & vnum ac alterum multipliciter explicat ac interpretatur. Hospitalitatem laudandam, amplectendam, & mandandam esse, multis S. Scripturæ & Sanctorum Patrum auctoritatibus probat, Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 1. tit. 3. gloss. 9. super verb. hospitalitatem. Vide etiam Cass. in Catalogo gloriæ mundi p. 111. consid. 46. Cosm. in pragm. Sanctorum, in præfem. §. nam Ecclesiasticum, in gloss. hospitalitas §. 36. Chopin. de sacra politica lib. 3. tit. 5. à princip. Illustrissimus D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad sum. dist. 42. nu. 1. pag. 315. & ad hoc propositum elegantia sunt verba Stephani VVeyms d. constit. 16. num. 1. pag. 170. quæ sequuntur. Neque enim sine ratione. Deus paupertatem inter homines constituit, cum per eam quisque sui viam sternere possit in cœlum, illi quidem qui eiusdem miseriae sustinent per patientiam: alij verò qui largitatis diuinæ rore affluunt per liberalitatem, diuitias suas egenis participando, indeque meritum sibi comparando: nam præterquam quod ad hanc participationem natura ipsa per compassionem nos moueat, ratio quoque nos obligat & impellit, ut non immerito D. Ambros. ferm. 8. sup. verb. Euang. eum qui indigentibus denegat, dum abundat, eodem loco habuerit, quo sunt illi qui alicui habenti suum auferunt: unde Christus etiam Saluator noster docuit Lucæ cap. 12. eum, qui vult perfectus esse, debere vendere omnia, quæ habet, & dare pauperibus: sic commendans hospitalitatem, & elemosinam tanquam veram medelam ad remissionem peccatorum, cap. 1. dist.

42. Illiusque exemplo subsequenter Apostoli & discipuli diligentissime semper charitatis opera, & pauperum memoriam commendauerunt, teste D. Paulo ad Hebr. cap. 13. hospitalitatem nolite obliuisci. Etenim per illius pium exercitium aliqui Deo ita placuerunt ut etiam Angelos hospitio recipere promeruerint, prout de Abrahamo & Loth legimus Genes. cap. 18. & 19. Et ad contra refertur viduam fuisse prohibitam recipi in Ecclesia, quæ pauperes hospitio non receperat 1. ad Timoth. c. 5. cap. quomodo 31. quest. 1. Quamobrem obseruare licet ab omni fere aucto constitutum fuisse ut homines deuoti & pii charitatis operibus ut plurimum sese dederint, tum per alimentationem pauperum per gringorum, & miserabilium personarum, tum etiam per fundationes locorum & hospitiorum, in quibus similes persona resci ac foueri possent, quæ quidem loca ex ipso hospitalitatis actu, qui in ijs consuevit exerceri, hospitalia passim fuerunt nuncupata, cap. dilecti. de appell. & quandoque etiā elemosynaria ab ipsa elemosynarum elargitione, &c. Hactenus Steph. VVeyms.

Qui teneantur, cogere possint ad illam præstandam, 2. tradunt Cass. in Catalogo gloriæ mundi p. 111. consid. 46. Corduba de Lara in l. si quis à liberis, §. & si impubes, num. 37. ff. de liber. agnosce. Fuscus de Visitat. lib. 2. c. 13. Spin. in speculo testam. gloss. 6. princip. num. 8. Tiraq. de panis tempor. causa 44. ex num. 10. Menoch. de arbit. causa 182. nu. 43. Auendan. de exequend. mandatis lib. 2. cap. 8. Azeved. l. 7. num. 1. & 5. tit. 3. lib. 1. noua recopil. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. nu. 37. Marc. Anton. Genuef. in præf. Ecclesiast. quæst. 152. incipsum in collect. ad cap. 1. de empt. & vendit.

a. Illis verò, &c.] Aduertit Stephan. VVeyms d. num. 28. & 29. præcipere Concilium adimpleri onus, officium, & ho-

a. Cap. 1. & c. quiescimus 42 dist. cap. Archidiaconum 85. dist. c. volumus 89. dist. cap. quia ad fin. & cap. in off. 1. q. 2. cap. quoniam 16. quæst. 1. b. Matth. 25. c. Clem. quia contingit de relig. domib. & sup. dist. 7. c. ult.

& hospitalitatem ex fructibus ad eam deputatis per eos, qui hospitalia, seu alia huiusmodi pia loca obtinent in commendam, administrationem, aut quemcunque ritulum, etiam si fuerint unita Parochialibus, nec patitur fructus hospitalium in alium usum conueri quam ex prima fundatione destinati sunt.

¶ Quod si hospitalia, &c. Vide Fr. Emman. *quest. regul. tom. 2. quest. 84. art. 2. vers. secundum*, Zerol. in *praxi Episcop. p. 1. verb. hospitalis*, §. 8. Aloyf. Ricc. in *collect. decis. part. 5. collect. 1655*.

Comprehendit hospitale, cuius à 30. annis & citra collatio & institutio in perpetuum titulum administrationis dari consuevit, quia Concil. excipit vnum casum dumtaxat quando aliter in fundatione cautum est, ut refert decisum Nicol. Garc. de *benefic. part. 1. cap. 3. num. 9. vbi num. 11.* quod loquitur in administrationibus hospitalium, non autem aliorum piorum locorum. Steph. VVeyms

d. loco nu. 32. vbi dicit ideo in presenti prohiberi ut deinceps vni, eidemque persona administratio seu gubernatio eiusmodi hospitalium ac piorum locorum committi non possit ultra triennium, nisi in ipsa fundatione aliter cautum reperitur, quia ex maiori temporis angustia, seu limitatione minor solet esse occasio ambiendi, cum nemo facile sit appetiturus quod praeuidet diu non duraturum: & quia synodus nullam voluit consuetudinem quantumvis immemorabilem ob stare huic decreto de non committenda vni, eidemque persona administratione pij loci ultra triennium, censuit S. Congr. hoc eodem decreto contineri hospitale, cuius collatio, vel institutio dari consuevit in titulum perpetuum à trecentis, & citra annis, nam per expressionem vnica filius exceptionis intelligitur generaliter suo decreto comprehendisse omnes alios casus, quibus committi non possit administratio ultra triennium.

Ius patronatus praetensum probetur ex fundatione, vel donatione, siue ex multiplicatis praesentationibus. Vniuersitates, & Communitates plenior probationem faciant, ex praesumptione, quae habetur contra illos. Episcopi praesentatos à patronis non idoneos repellant, & illorum examinatio ad ipsos Episcopos spectet.

CAP V T I X.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Ius patronatus titulus non probatur sufficienter per solam confessionem supplicantis.
- 3 Ius patronatus titulus censetur probatus ex multiplicatis praesentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat.
- 4 Etiam si nullum instrumentum fundationis, vel donationis ostendatur.
- 5 Praesentationes multiplicatae quae dicantur.
- 6 Ius patronatus probatur ex praesentationibus, per spatium centum annorum effectum sortitis.
- 7 Ius patronatus dicitur probatum ex fundatione, & donatione si constet de praesentationibus per centum annos effectum sortitis.
- 8 Antiquum quod dicatur in materia probationis.
- 9 Antiqui probatio si fiat per scripturas, & instrumenta, centum anni requiruntur, per testes vero 60. sufficiunt.
- 10 Centenarie effectum non tollit defectus modici temporis.
- 11 Tempus immemorabile quomodo probetur.
- 12 Testes debent esse 54. annorum ad probandum tempus immemorabile.
- 13 Immemoralis per testes minime dicitur sufficienter articulata si testes non dicant quod non audierunt, nec viderunt contrarium.
- 14 Immemoralis ut conficiatur tam in testibus, quam in instrumentis concurrere debent anni elapsi usque ad terminum controuersiae motae.
- 15 Tempus lris deducendum est tam in instrumentis, quam in testibus quando quaritur an sit de antiquo.
- 16 Immemorales, seu continuatae praesentationes non suffragantur quando constaret de initio inualido.
- 17 Ius patronatus quando praesumitur ex privilegio, & adest immemorabilis, illa nihil prodest.
- 18 Ius patronatus ex privilegio Episcopi, in cuius pacifica possessione extiterunt praesentati per 40. annos, nihil prodest.
- 19 Lis quando est inter compraesentatos non requiritur rigor in probatione ius patronatus.
- 20 Ius patronatus potest praescribi ab vno contra alium compatronum spatio 40. annorum cum titulo colorato.
- 21 Ius patronatus circa probationem nihil alterat Concil. in personis priuatis.
- 22 Quadragenaria probatur etiam vnica praesentatione si praesentatus per 40. annos fuerit in possessione.
- 23 Fama sola non probatur ius patronatus.
- 24 Enunciatae centum annos, & hominum memoriam excedentes prebant ius patronatus.
- 25 Ordinariorum enunciatiuis multum defertur in probatione ius patronatus.
- 26 Insigna alicuius familiae sculpta in Ecclesia probant ius patronatus.
- 27 Ius patronatus probatur ex denominatione capellae.
- 28 Ius patronatus probatur ex inscriptione antiquissima in Ecclesia.
- 29 Ius patronatus probatur ex sententia antiqua Episcopi.
- 30 Ius patronatus probatur ex litteris institutionalibus Antistitum.
- 31 Ius patronatus non probatur ex certo subsidio alicui praestito tanquam patrono.
- 32 Habet locum in Ecclesiis receptiis.
- 33 Personae potentes quae dicantur.
- 34 Imperator.
- 35 Rex Aragoniae.
- 36 Infans Portugaliae.
- 37 Baro, aliusque dominus iurisdictionem temporalem habens.
- 38 Magnas.
- 39 Columnentes.
- 40 Sabelli.
- 41 Vrsini.
- 42 Caraccioli.
- 43 Nobiles Veneti.
- 44 Ius patronatus à qualibet familia potenti obtentum praesumitur ex usurpatione acquisitum.
- 45 Ius patronatus dicitur priuatorum ad effugiendam usurpationis praesumptionem quando patroni non sunt domini temporales loci, vbi fundatum est.

- 46 *Abbas in iure patronatus temporalem iurisdictionem habentis non presumitur usurpatio.*
- 47 *Potentia sola prætendentium iurisdictionis absque iurisdictione non sufficit ad præsumendam usurpationem.*
- 48 *Iurisdictionis usurpationis presumptio ex quibus tollatur.*
- 49 *Iurisdictionis ex usurpatione acquisitum præsumitur in vniuersitatibus, seu Communitatibus.*
- 50 *Etiamsi vniuersitas, seu communitas parua sit.*
- 51 *Iurisdictionis ex usurpatione acquisitum non præsumitur si non totius vniuersitatis, sed illius partis esse prætendatur.*
- 52 *Iurisdictionis mixtum non præsumitur ex usurpatione acquisitum.*
- 53 *Iurisdictionis priuata personæ, & familia potentis non præsumitur ex usurpatione acquisitum.*
- 54 *Quid si vna illius pars spectet ad vniuersitatem Parochianorum, & alia ad alias priuatas personas.*
- 55 *Iurisdictionis usurpatio quandoque non præsumitur.*
- 56 *Præsentationes continuatæ dicuntur si vna sequatur aliam.*
- 57 *Spacium 50. annorum sumit initium ab illo die, quo apparet factam fuisse primam præsentationem.*
- 58 *Præsentationes effectum sortiri dicuntur si sint confirmatæ.*
- 59 *Effectuatio probationum & prouisionum factarum de beneficio tanquam vacante probatur per alterius obitum, vel per resignationem.*
- 60 *Præsentatio non sufficit vnica, licet fuerit effectuatæ spatio 50. annorum.*
- 61 *Iurisdictionis in personis potentibus probandum est per scripturas authenticas si illud prætendunt.*
- 62 *Authentica scriptura quæ dicitur.*
- 63 *Attestationes testium in antiquis actis ante Concil. redactæ censentur authenticæ scripturæ.*
- 64 *Testium probatio remanet exclusa in probatione iurisdictionis in quo præsumitur usurpatio.*
- 65 *Enunciatiua Ordinariorum an & quando probent iurisdictionis.*
- 66 *Scripturæ authenticæ si prætendantur deperditæ, non sufficit illas probare per testes.*
- 67 *Potentia maior, vel æqualis in Ordinario non facit cessare formam traditam à Concil.*
- 68 *Iurisdictionis ex privilegio renouatum est in totum, etiam cum quasi possessione inde sequuta.*
- 69 *Non loquitur de privilegijs concessis ex causa onerosa.*
- 70 *Priuegium quando dicatur concessum ex causa onerosa.*
- 71 *Iurisdictionis ex privilegio etiam cum amplissimis clausulis concessa propter augmentum cadunt sub reservatione.*
- 72 *Iurisdictionis in quasi possessione existens valide præsentat.*
- 73 *Iurisdictionis quasi possessio acquiritur ex vnica præsentatione sequuta institutione.*
- 74 *Patroni debent personaliter & præsentialiter præsentare.*
- 75 *Beneficium iurisdictionis, quantumvis simplex sit, & possit inferior ad illud instituere, requirit Episcopi examen.*
- 76 *Patroni beneficiorum non debent se in eorum fructibus intromittere.*
- 77 *Cognitio validitatis, vel inualiditatis iurisdictionis controuersi ad Episcopum dumtaxat, non ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinent.*
- 78 *Patroni consensus an requiratur in permutatione beneficii iurisdictionis.*
- 79 *Resignans beneficium de iure patronatus, cum ipsemet esset eiusdem beneficii patronus, potest præsentare quem vult ad dictum beneficium.*
- 80 *Probationes oblata à patronis non possunt repelli vt eorum patronatus declarentur esse ex Concilio.*
- 81 *Vendentes de per se iura patronatus quam penam incurrant.*
- 82 *Comprehendit etiam hæc pœna se ingerentes in iurisdictionis fructuum perceptione.*
- 83 *Parochialis libera non potest vniri parochiali iurisdictionis.*
- 84 *Ecclesia libera quæ minatur ruinam, & habet tenuissimos redditus, potest vniri patronatæ cum reservatione iurisdictionis.*
- 85 *Iura patronatus concessa à 40. annis citra Concil. debent reuideri ab Ordinario.*
- 86 *Iurisdictionis interim dum reuidentur per ordinariorum patroni sua quasi possessione non sunt priuandi.*

Sicuti legitima patronatum iura tollere, piaque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, vt hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem quod à multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur, decernit sancta Synodus, vt titulus iuris patronatus sit ^a ex ^a fundatione, vel dotatione, & qui ex authentico documento, & alijs iure requisitis ostendatur: ^b siue etiam ex multiplicatis presentationibus & per antiquissimum temporis cursum, & qui hominum memoriam excedat, & aliasve secundum iuris dispositionem. ^c In his vero personis seu communitatibus, & vel vniuersitatibus, in quibus id ius, plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, & etiam continuatæ, non minori saltem, quam ^d quinquaginta annorum spatio, & quæ omnes effectum sortite sint, & authenticis scripturis probentur. ^e Reliqui patronatus omnes in beneficijs tam secularibus, quam regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque alijs beneficijs, in cathedrali, vel collegiata Ecclesia: seu facultates, & priuilegia concessa tam in vim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum vacant, & exceptis patronatibus, super cathedralibus Ecclesijs, competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominijs suis habentes, pertinent, & quæ in fauorem studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita & cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaque huiusmodi tanquam libera à suis collatoribus conferantur: ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. ^f Adhæc liceat Episcopo, & præsentatos à patronis,

^a Suprà sess. 14. de reformat. cap. 12. copia mentis, cum seq. 16. quæst. 1. & cap. nobis de iur. patr.

^b Nota pro c. 16. sess. 24. ^c Suprà sess. 24. de reformat. c. 18. & sess. 14. de reformat. c. 13.

patronis, & si idonei non fuerint, repellere. 7 Quod si ad inferiores restitutio pertineat: ab Episcopo tamen, iuxta alia statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta irrita sit, & inanis. 8 Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, Collegia quacumque Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obventionum quorumcumque beneficiorum, etiam si verè de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & donatione essent, nullatenus, nullave causa, vel occasione se intelligant, sed illos liberè Rectori, seu Beneficiario, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. 9 Nec dictum ius patronatus venditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas sanctiones transferre præsumant, si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti poenis subijciantur, & dicto iure patronatus, ipso iure priuati existant. 10 Insuper accessiones, per viam vnionis factæ de beneficijs liberis, ad Ecclesias iurispatronatus, etiam laicorum, subiectas, tam ad parochiales, quàm ad alia quacumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita vt prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum ijs, quibuscum vniantur, efficiantur, atque sub iure patronatus constituentur: hæc si nondum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cuiusvis instantiam fient: quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum vnionibus ipsis per surreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in ijs verborum forma, seu derogatione quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur: sed beneficia ipsa vnita: cum vacauerint, liberè, vt antea, conferantur. 11 Quæ verò à quadraginta annis citrà factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ: hæc nihilominus ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apostolica delegatis, & reuidentur, & examinentur: ac quæ per surreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum vnionibus, irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & alijs conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in Ecclesijs, quibuscumque alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti à quadraginta annis citrà, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab ijsdem Ordinarijs, vt delegatis, vt supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediuntur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maximè euidentem Ecclesiæ, vel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent: atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegijs, constitutionibus, a. a. & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

ad Supra sess.
7. de reform.
cap. 6.

1. Vnde Mascard. de probat. concl. 956. & concl. 1216. Ca-
bed. de patronat. Regia Corona, cap. 6. Franc. Leo in the-
sauro fori Eccl. esset. part. 2. cap. 2. Card. Tusch. pract. conclus.
lit. 1. concl. 617. Galet. in margarita casuum conscientie, verb.
Iurispatronatus Zerol. in praxi Episcop. part. 1. eodem verb. Gon-
zal. ad reg. 3. Cancell. gloss. 18. num. 19. cum segg. Aloyf. Ricc.
in collect. decis. collect. 38. 1558. 1576. & 1693. & in praxi re-
rum fori Eccl. esset. resol. 124. cum segg. in 2. edit. & in decisio-
nibus Archiepisc. Neapolitan. part. 1. decis. 161. Mantu. de-
cis. 198. 208. 244. & 218. Valer. Reginald. in praxi fori po-
nit lib. 30. tract. 3. num. 210. Campan. in diuersorio iuris Ca-
non. rub. 11. cap. 13. num. 405. cum segg. Viuian. in praxi iurisp-
atronat. part. 2. lib. 11. cap. 5. cum segg. secundum ultimam
impress. Molfes. in sum. Theologia moralis tract. 6. cap. 5. ex nu-
44. Seraphin. decis. 1103. 1120. 1141. & 1367. Monet. de
commut. ultim. volunt. c. 10. nu. 210. cum segg. Ioan. Anton.
Maffob. in praxi habendi cõcursum pral. 7. dub. 3. ex n. 14. Nou.
in singul. concl. 94. metipsum de offic. & potest. Episc. p. 3. all. 72.
n. 20. cum segg. latè Ioan. Bapt. Costa de facti scient. & ignor.
cent. 1. dist. 90. per tot. Alex. Trentacinq. conf. 65. per tot. vol. 1.
a. Ex fundatione, vel dotatione. Hæc verba accipienda
esse distinctiue resoluit Garc. d. part. 5. cap. 9. num. 141. vbi
addit quod sufficit alterutrum probare, scilicet vel titu-
lum ex authentico documento, siue multiplicatas præ-
sentationes. Quamuis ex hoc decreto solum videatur
consuetuari iurispatronatus, quod procedit ex fundatione,
vel dotatione alicuius Ecclesiæ, non tamen dicendum
est quod excludatur, quod competit ex eius constructione,
Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Iurispatronatus, §. 2.
versic. tertio, Gonzal. ad reg. 3. Cancell. gloss. 18. à num. 50.
Nicol. Garc. dist. cap. 9. numer. 36. D. Felician. de Vega
Archiepiscop. Mexicanus ad cap. quanto 3. de iudic. nu-
mer. 15.

In Rota fuit semper resolutum quod dispositio huius
decreti, dum tenet quod iurispatronatus debet esse ex
fundatione, & dotatione, locum habet tam in possessio-
rio, quam in petitorio, Coccin. decis. 479. num. 2. Theodos.
de Rubens in singulis ibus Rota p. 2. verb. iurispatronat. §. 8. pag.
60 Nicol. Gau. de iens. p. 1. c. 2. nu. 198. & p. 5. c. 5. num. 138.
¶ Qui ex authentico documento, &c. Iurispatronatus ti-

tulum probari ex authentico documento fundationis,
vel dotationis, non priuilegij, aut alterius qualitatis, vel
accidentis intrinsecè adueniens, per text. in presenti re-
soluit Molfes. d. tract. 6. c. 5. nu. 44. Campan. d. c. 13. num.
403. Monet. d. c. 10. num. 210. Ego ipse d. alleg. 72. num. 21.
Ricc. de iure patr. resol. 8. & 9. Rota apud Viuian. post suam
praxim iurispatron. decis. 17. num. 1. & in Albanen. Prioratus
21. May 1603. coram bono mem. Papa, vbi fuit dictum quod
nihil pertinet quod Concilium in presenti sustulerit pri-
uilegia, quia non sustulit ea, quæ proueniunt ex funda-
tione, vel dotatione legitime probata, quod etiam tradit
Nicol. Garc. d. cap. 9. nu. 142. vbi addit ad probandum tale
priuilegium in limine fundationis non sufficere imme-
morabilem, iunctis multiplicatis presentationibus, nisi
probata fama talis privilegij, alijsque concurrentibus re-
quisitis secundum iuris dispositionem.

Iurispatronatus titulus ad formam huius decreto non
sufficiens probatur per solam confessionem supplica-
tis & narrationem, quod beneficium est iurispatronatus
alicuius ex fundatione, & dotatione, vt refert decium
Nicol. Garc. de benef. part. 1. c. 2. cap. 1. num. 275.

¶ Siue ex multiplicatis presentationibus. Ex multiplicatis
presentationibus per antiquissimum temporis cursum,
qui hominum memoriam excedat, censeri titulum iur-
ispatronatus probatum, ex hoc text. colligit Menoch.
conf. 336. & de presump. lib. 3. pres. 90. num. 3. cum segg. Ma-
scard. de probat. concl. 103. num. 9. Gonzal. d. gloss. 18. num. 44.
cum segg. Franc. Leo d. c. 6. nu. 3. Campan. d. cap. 13. ex n. 425.
Viuian. d. part. 2. lib. 11. cap. 7. num. 2. Bornig. Caualean. part.
2. decis. 17. num. 10. cum segg. Alex. Trentacinq. d. conf. 65.
num. 1. Monet. d. cap. 10. num. 211. Molfes. d. tract. 6. cap. 5.
num. 47. Ego ipse d. allegat. 71. num. 28. Ret. decis. 148. n. 1. &
decis. 211. num. 1. p. 1. recent. & decis. 674. num. 2. p. 2. recent.

Etiam si nullum instrumentum fundationis, vel dota-
tionis ostendatur, & quamuis in dictis presentationibus
nulla appareat facta mentio fundationis, vel dotationis,
amplius deciumque referunt Gonzal. d. gloss. 18. num.
46. Franc. Leo d. cap. 6. n. 3. Galet. d. verb. iurispatronatus pag.
145 num. 1. Molfes. d. tract. 6. cap. 5. num. 47. in medio nouissi-
mè Alphonsi de Leone de officio Capellani quæst. 4. praxi 2.
num. 46.

- nn. 46. cum seqq. Ego ipse d. alleg. 72. n. 29. Aloyf. Ricc. in de-
cis. Chris. Archiepisc. Neap. p. 4. decis. 258. & in d. praxi fori Ec-
clesiast. resol. 127. n. 1. vbi n. 2. obseruat probationes multi-
plicatas, quamvis interpellatas, & non successiuas proba-
re iurpatronatus, maxime si probetur prefatas prae-
sentationes effectuat fuisse ob successiuam praesentationem
per obitum praesentatorum, de quo etiam Rota
in Aliphana iurpatronatus 4. Iulij 1629. coram R. P. D. Ghislerio,
ibi, nec releuat quod non exhibeantur omnes praesentationes con-
tinuatae, quia confuso de duobus extremis, media possessio prae-
sumitur. &c. refert Alphons. de Leone d. q. 4. praxi 2. num. 49.
5. Multiplicata praesentationes vt dicantur duas fuisse ce-
re, asserunt Caualean. decis. 17. n. 14. p. 2. Mari. Antonin.
var. resol. lib. 1. resol. 109. n. 37. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Ec-
clesiast. resol. 127. in fin. Campan. d. c. 13. n. 425. quos refero Ego
ipse d. alleg. 72. n. 11. quibus addo Cast. Palao in opere me-
rali tom. 2. tract. 13. disp. 2. puncto 3. num. 4. Nouar. concil. 93.
sub num. 9. Alphons. de Leone d. q. 4. praxi 2. num. 48.
Alex. Tretacini d. conf. 65. num. 1.
6. Per antiquissimum temporis cursum.] Iurpatronatus
probari ex praesentationibus per spatium centum anno-
rum effectum sortitis, ex quibus praesumitur titulus fun-
dationis, vel donationis, resoluunt Gonzal. ad regul. 8. Can-
cel. gloss. 18. n. 44. Borg. Cauale. p. 2. decis. 17. n. 8. Viuian. d. c. 5.
n. 33. Rot. decis. 211. n. 1. p. 1. recent. & decis. 541. n. 2. & decis.
674. n. 2. recent. & in Florentina Capella 30. Maij 1616. co-
ram R. P. D. Pirouano, apud Viuian. decis. 61. n. 2. & Burg. S. Do-
mini iurpatronatus 20. Iunij 1622. coram R. P. D. Merlino, Ca-
ualer. decis. 62. n. 4. Burat. decis. 142. n. 1. & decis. 172. n. 1. &
decis. 181. n. 1. ead. Rota in d. Aliphana iurpatronatus,
Alphons. de Leone d. q. 4. praxi 2. n. 46. cum seqq. Ego ipse d.
alleg. 72. n. 35. nam iurpatronatus dicitur probatu ex fun-
datione & dotatione, si constet de praesentationibus per
centum annos effectum sortitis, Cauale. decis. 547. num. 1.
Rot. in Parmen. Prioratus 23. Ianuarij 1621. coram bona mem.
Dunozetto, & dicit Nicol. Garc. d. c. 9. n. 141. Iurpatronatus
ex solis praesentationibus continuus vitra hominum me-
moria probari, ex fundacione & dotatione, licet in eis
nulla facta fuerit mentio de fundacione, vel dotatione.
8. Antiquum enim in materia probationis illud dici quod
excedit centum annos, asserunt Duen. reg. 299. n. 7. Me-
noch de arbit. casu 3. Brunor. a Sole in locis communib. verb.
antiquitas 4. Mascard. de probat. concl. 103. ex n. 1. Surd. conf.
243. n. 24. Franc. Leo in Thesaurio fori Eccles. p. 2. c. 21. num. 5.
Mari. Antonin. d. lib. 1. resol. 80. n. 11. Gutier. conf. 1. n. 5. Ce-
uall. commun. contra communes, q. 302. n. 9. Morla in imperio
iuris p. 1. tit. 11. q. 11. n. 7. Farin. in praxi crimin. p. 1. q. 47. n. 112.
& p. 2. q. 69. n. 142. Monet. d. c. 10. n. 212. Nicol. Garc. de be-
nefic. p. 2. c. 2. n. 263. Rot. decis. 520. 521. & 584. p. 4. diuersor.
Antiqui igitur probatio fit per scripturas, & instru-
menta, centum annos requiri, per testes vero sexaginta
sufficere, obseruat Flamin. de confident. q. 28. n. 235. & cen-
suisset Rot. refert Nicol. Garc. de benefic. part. 5. c. 9. n. 92. &
part. 12. cap. 2. num. 265. Ego ipse d. alleg. 72. num. 38.
10. Defectum modici temporis non tollere effectum cen-
tenariae, resoluunt Lotter. de re benefic. lib. 2. quaest. 7. num. 63. &
fuit dictum in Burgi S. Domini iurpatronatus 9. Decembris
1622. coram R. P. D. Merlino, relata a Viuian. post praxim iuri-
patronatus 17. num. 4. & in d. Florentina capella, impressa per
eundem decis. 61. num. 3.
11. Qui hominum memoriam excedat.] Ad probandum hoc
tempus immemorabile sufficere memoriam quadraginta
annorum, & quod de reliquo tempore testis deponat
secundum auditum & formam, per doctrinam gloss. co-
muniter receptam in c. 1. de praescript. lib. 6. tenent Balb. de
praescript. part. 2. quinta & partis. quaest. 6. num. 43. Cou. in reg. pos-
sessor. p. 2. §. 3. num. 7. Mascard. concl. 103. 8. Ioan. Garc. de ex-
pensis cap. 9. num. 9. Molin. de primogen. lib. 2. c. 6. n. 31. alt. Mo-
lin. de instit. tract. 2. disp. 76. n. 5. Monet. de decimis c. 5. nu. 77.
Rot. in Sorana iurpatronatus 28. Aprilis 1603. & in Tacent.
Parochialis 27. Iunij eodem anno coram Card. Pamphilio sen.
12. Et testes debere esse saltem quinquaginta quatuor
annorum, asserunt Brunor. a Sole in locis communib. verb.
testis. 20. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. resol. 128. Ego
ipse d. alleg. 72. n. 37. Rot. in d. Sorana.
13. Immemorialem per testes minime dici sufficienter
Barbof. Collect. in Concil. Trid.
- articulatam, si testes non dicant quod non audierunt,
nec viderunt contrarium, fuit tentum in Rota coram
Seraphin. decis. 1367. num. 1. Rota in d. Tacent.
- Ad conficiendam huiusmodi immemorabilem tam in
testibus, quam in instrumentis concurrere debere an-
nos elapsos vsque ad terminum controuersiae motae, &
non tempus decursum vsque ad Concilij publicationem,
referunt decisum Gonzal. d. gloss. 18. num. 89. Piafec. in pra-
xi Episc. part. 2. cap. 5. num. 7. post princip. vbi etiam resolu-
tum asserit probata immemorabili praesumptum probatum iur-
patronatus ex fundacione.
- Tempus litis deducendum esse tam in instrumentis,
quam in testibus quando queritur an sint de antiquo,
censuit Rot. decis. 185. ante num. 1. part. 1. & decis. 233. in fine,
part. 4. diuers. & decis. 160. sub num. 9. part. 1. recent. & in No-
uarien. honorum 7. Iunij 1619. coram Card. Sacrato, atque etiam
deducendum tempus prouisionis Apostolicae, tenuit ea-
dem Rota non semel, vt constat ex allegatis in Aretina
capellania 18. Maij 1616. coram bona mem. Buratto, inter eius
impressas decis. 176. num. 4.
- Non suffragari immemorabilem, seu continuatas prae-
sentationes quando constaret de initio inualido a princi-
pio, vt si appareat quod fuerit vsurpatum iurpatronatus
ex privilegio, & non ex fundacione & dotatione, refe-
runt decisum Gonzal. d. gl. 18. num. 48. Piafec. d. cap. 6. n. 7.
vers. non tamen. Mantica decis. 318. ex num. 1. Ego ipse d. al-
leg. 72. num. 67. Rot. decis. 548. num. 2. part. 2. recent.
- Iurpatronatus aliquod quando praesumitur ex prui-
legio, vel constat de origine privilegij, & adest imme-
moralis, illa nihil prodest, vt refert decisum Nicol. Garc.
d. part. 5. cap. 1. num. 119.
- Iurpatronatus ex privilegio Episcopi concessum, in cuius
ius pacifica possessione existerunt praesentati patroni per
140. annos, non prodest, cum n. constet de titulo ex prui-
legio inualido, centenaria possessio prodesse non potest
ob malam fidem, ideoque per hoc decretum sublatum,
vt testatur resolutum Nicol. Garc. d. part. 5. cap. 9. num. 128.
- Nec requiri eundem rigorem quando lis est inter
compraesentatos, qui non sunt potentes, & Concilium
in praesenti non grauare eos duriori probatione, cessan-
te suspitione vsurpationis iurpatronatus, resoluunt Cas-
fad. decis. 2. num. 5. de probat. & fuit dictum in Firmiana iur-
patronatus 21. Maij 1591. coram Orano, & in Florentina Ca-
pella 30. Maij 1616. coram R. P. D. meo Pirouano.
- Vnde iurpatronatus potest praescribi ab vno contra
alium compatronum spatio 40. annorum cum titulo co-
lorato, resoluunt Lambertini. p. 2. lib. 1. art. 5. q. 11. prin. Ca-
let. d. verb. iurpatronatus pag. 144. col. 2. Gonzal. d. gl. 18. n. 57.
Franc. Leo d. cap. 6. num. 8. in fine. Mari. Antonin. d. lib. 1. re-
sol. 108. num. 28. Ego ipse d. alleg. 72. num. 68. Rot. decis. 146.
num. 5. part. 2. recent. & apud Postum post tract. mandati de
manutendo decis. 239. num. 10.
- Aliasue secundum iuris dispositionem.] Multis modis in
personis priuatis, & in quibus vsurpationis praesumptio
non cadit, probatur iurpatronatus, in illis enim Concil.
in praesenti nihil alterauit circa huiusmodi probationem.
Rota decis. 331. prop. fin. p. 2. diuers. & decis. 369. n. 2. p. 2. recent.
Cauale. decis. 560. n. 1. & in Florentina Capella 30. Maij 1616.
coram R. P. D. meo Pirouano, impressa per Viuian. decis. 61. n.
1. & affirmat Theodos. de Rubels in singular. Rota verb. iur-
patronatus §. 6. pag. 59. 10. 2. Rota saepe dixisse quod in iur-
patronatus priuatorum nihil per Concilium Trid. sit inno-
uatu, & ideo remaneat sub dispositione iuris communis.
- Et primo probatur ex praesentationibus per quadra-
ginta annos effectum sortitis, dummodo cu huiusmodi
quadragenaria possessione concurrat publica vox & fama,
vel aliae praesumptiones, quae vim habeant famae,
Casfad. decis. 3. num. 4. cum seqq. de probat. Achil. decis. 6. eod.
tit. Rot. decis. 360. ex nu. 8. & decis. 694. n. 6. p. 2. rec. coram Reue-
rendissimo D. meo Cocino decis. 174. n. 2. & in Lucana iurpatro-
natus de Podijs 26. Iunij 1619. coram bona mem. Dunozetto, &
in Pisten. capella 10. Iunij 1622. coram Card. Verofilio, & in
Auximana beneficiorum 6. Februarij 1623. coram R. P. D. meo
Pirouano, Burat. decis. 172. num. 18. vbi num. 2. fuit dictum
praedicta procedere quando non constat de initio con-
trario, vel de praecedenti statu libertatis, & decis. 338. num. 1.

vbi in fine subdit quadragenariam, & famam copulatiue requiri ad docendum de iurispatronatus. Quomodo probetur fama in hoc casu, vide Castr. Palao d. 101. 2. d. sp. 2. punto 3. num. 6. vers. *seu*, Alphons. de Leone d. q. 4. praxi 2. num. 66. cum segg.

22. Quod ad probandam quadragenariam sufficiat vnica presentatio si presentatus per 40. annos fuerit in possessione, nec vnquam euenit calius nouae presentationis, gloss. in verb. *ono*, vel pluribus, in cap. cum de beneficio, de prebend. in 6. Federic. de Senis conf. 234. num. 4. in princip. vers. *ad id quod queritur*, Cardin. conf. 62. num. 8. Achil. decif. 5. num. 1. de iurispatr. quos sequuta est Rot. in Bergomen. capellania 18. Maij 1629. coram R. P. D. Merlino.

23. Vnde famam solum non sufficere tenuerunt Steph. Gratian. *discept. forens. cap. 3. 10. nu. 30.* Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. resol. 130. & d. Neapol. decif. 274. num. 8. & 9. part. 4. Mantie. decif. 198. num. 4. Nicol. Garc. de benef. part. 5. & 5. num. 40. Ego ipse d. alleg. 72. num. 43. & seg. Rot. decif. 333. num. 5. part. 1. recent. & decif. 235. num. 2. part. 2. recent. Nam sola fama in antiquis ad probandum iurispatronatus non sufficit, nisi quando adest longissima quasi possessio presentandi effectuat, Achil. decif. 6. de iurispatr. Cassad. decif. 2. num. 4. de probat. Pute. decif. 60. num. 5. lib. 1. & decif. 35. lib. 2. Caualer. decif. 159. num. 5. & in alijs citatis a Theodosio de Rubens singular. Rota tomo 2. verb. *iurispatronatus*, §. 4. pag. 59. Alexand. Trentacin. d. consil. 65. d. nu. 8. vol. 1. Quod quidem intelligit vt procedat quoad plenam probationem iurispatronatus, veluti si controuersia esset cum Ordinario; secus tamen quando non agitur principaliter, sed incidenter, quia tunc sufficiunt leuiore probationes, Mantie. decif. 318. sub num. 5. vers. *nec obstat*, quem citat Ferent. in annot. ad decif. 111. Buratt. num. 21. citati per me d. alleg. 72. nu. 40. & 41. Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiep. Neapol. decif. 274. num. 5. & decif. 306. p. 4. Rot. decif. 224. nu. 4. & 5. part. 1. recent. Theodosio de Rubens vbi supra §. 1.

24. Secundo probari iurispatronatus per enunciatiuas centum annos, & hominum memoriam excedentes, resoluunt Nicol. Garc. d. cap. 9. num. 21. Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decif. 274. num. 5. & decif. 306. Rot. decif. 224. num. 4. & 5. p. 1. recent. Ego ipse d. alleg. 72. num. 40.

25. & 41. Enunciatiuis enim Ordinariorum multum defertur in probatione iurispatronatus, quia praesumuntur scire qualitates beneficiorum, & viximum se reddunt difficiles ad instituendum, Mantie. decif. 318. num. 2. & decif. 330. num. 3. Coccin. decif. 229. in fine, & decif. 230. num. 3. Rot. decif. 518. num. 3. part. 1. recent. dummodo sint saltem duae enunciatiuae, quia regulariter enunciatiua vnica non probat, etiam si sit antiqua, Rot. decif. 160. num. 6. & decif. 169. num. 2. part. 1. recent. & decif. 170. num. 3. part. 2. etiam recent. Et dummodo proueniant a diuersis personis, & a diuerso fonte, quia si ab eadem persona prouenirent, licet plures, pro vnica tantum haberentur, Caputaq. decif. 337. num. 6. part. 3. Rot. d. decif. 388. num. 1. part. 1. & d. decif. 289. num. 1. part. 2. diuersi & decif. 295. num. 7. p. 1. recent. Beltram. ad Greg. decif. 467. nu. 6. Et dummodo sint enunciatiuae plurium instrumentorum a diuersis Notarijs confectorum, Achil. decif. 8. num. 2. de iurispatr. Rot. decif. 518. nu. 2. & 3. part. 1. recent. & non emanent a personis suspectis, & interesse habentibus. Rot. decif. 405. num. 2. p. 1. recent. Et denique vbi enunciatiuae sunt plures, & a diuersis personis non suspectis emanatae, & antiquissima, plenè probant iurispatronatus, etiam contra tertium, Buratt. decif. 807. num. 2. Rot. in nullius, sen Squillacen. iurisdictionis 4. Martij 1616. coram bona memoria Andrea, & in Burgi S. Domini iurispatronatus 26. Iunij 1622. coram R. P. D. Merlino.

26. Tercio probari iurispatronatus per insignia alicuius familiae sculpta in Ecclesia, resoluunt Lambert. de iurispatr. lib. 3. quest. 5. art. 4. num. 2. Roman. sing. 480. Menoch. de praesumpt. lib. 3. praes. 90. num. 10. & praes. 110. num. 31. Castro Palao d. punto 3. num. 6. vers. *quarto*, Seraphin. decif. 552. nu. 2. & decif. 1141. num. 7. vbi quod concurrentibus alijs admiculis plenè probent iurispatronatus; Rot. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano decif. 230. nu. 1. & inter recentiores decif. 13. sub nu. 3. ad fin. & decif. 518. nu. 5. p. 1. & decif. 548. nu. 7. p. 2. & fuit dictum in Lucana iurispatronatus 26. Iunij 1619. coram bo. me. Dunozerio, apud Viuanum post suam

praxim iurispatr. decif. 26. nu. 15. & 16. Intellige quando apparet illa esse ita antiqua, prout est Ecclesia, vel capella, in qua adsunt, adeo quod non possit assignari alia causa, ob quam fuerit apposta, nisi in fundatione Ecclesiae, alias enim potuissent apponi ob restaurationem, vel ob elemosynam, ex quibus iurispatronatus non acquiritur, vt dicit Rot. in Calaguritana praeminentiarum 17. Maij 1591. coram Gipro, & decif. 230. nu. 1. coram Reuerendissimo D. meo Decano, & coram Card. Caualerio decif. 159. nu. 8. licet eadem Rot. d. decif. 13. sub nu. 3. p. 1. recent. dixerit quod licet insignia non appareant adeo antiqua, vt dici possit fuisse apposta in fundatione, nihilominus suffragantur ad probationem iurispatronatus; quia praesumuntur per patronos apposta ad conseruationem sui iuris.

Quarto probari iurispatronatus ex denominatione capellae alicuius familiae, censuit Rot. decif. 694. num. 6. p. 2. recent. Et quando Epitaphia, seu littere scriptae in lapidibus Ecclesiae mentionem faciunt de familia, Lambertum de iurispatr. p. 3. art. 4. quest. 10. princ. lib. 2. nu. 11. Matcard. concl. 958. num. 28. Salgado d. cap. 10. num. 276.

Quinto probari iurispatronatus ex inscriptione antiquissima in Ecclesia, resoluunt Franc. Leo d. cap. 6. nu. 4. Lambertin. d. tract. lib. 2. part. 2. art. 9. 10. Ferret. consil. 293. nu. 9. lib. 2. Hieronym. Gabr. consil. 196. num. 9. lib. 2. Menoch. de praesumpt. lib. 6. praes. 73. num. 7. Salgado d. cap. 10. num. 275. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. resol. 125. num. 3. in fine. Nicol. Garc. d. cap. 9. num. 91. Molles. d. tract. 6. cap. 5. num. 46. Ego ipse d. allegat. 72. num. 50. Rot. decif. 374. num. 7. part. 2. recent. & in Mutinen. plebis 24. Nouembrijs 1623. coram Reuerendissimo D. meo Coccino.

Sexto probari iurispatronatus ex sententia antiqua Episcopi, qua iudicauit ad praesentationem alicuius patroni beneficium pertinere, tenent Pute. decif. 237. lib. 2. in correctis. Hieron. Gabr. consil. 198. num. 4. lib. 2. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 125. Rot. in Florentina Canoniciatus 11. Decembrijs 1615. coram bona memoria Buratto, inter eius impressas decif. 142. num. ultim. Seraphin. decif. 1141. idem Aloyf. Ricc. in tract. de nouissima probat. iurispatronatus resol. 126. d. num. 1. & resol. 233. d. princip. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 13. nu. 152. Clarin. forens. controuerf. lib. 1. cap. 5. nu. 5. cum segg. vbi num. 10. subdit quod si semel lata sit sententia cum magna cognitione causae, & fabricato processu super probatione iurispatronatus, si denovo contingat vacatio, non erit amplius elaborandum. Antiquum autem existimari quoties quadraginta retro annis completis lata fuerit, dicit Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 310. ex num. 90.* quem refert Ego ipse d. alleg. 72. num. 49. ex num. 90. quem refert Ego ipse d. alleg. 72. num. 49.

Septimo probari iurispatronatus ex litteris institutionibus Antistitis, quibus attestatur beneficium ad praesentationem alicuius patroni pertinere, resoluunt Flamin. de resignat. lib. 8. quest. 11. num. 38. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 80. numer. 1. Ego ipse d. allegat. 72. num. 47. Rot. decif. 376. & 1447. lib. 3. part. 3. diuersi, quamuis aliqui beneficiati fuerint admissi vigore prouisionum Apostolicarum, quae non mutant statum iurispatronatus, quia Papa semper praesumitur iuxta naturam, & qualitatem beneficii conferre, nec extendit praedictare patronis. Caualer. decif. 390. nu. 5. Rot. decif. 546. nu. 3. p. 1. recentior. & decif. 347. nu. 2. & decif. 360. nu. 14. ad fin. p. 2. etiam recent. & in Lucana Canoniciatus 23. Martij 620. coram bo. me. Dunozerio, & in Asculana Plebania 12. Ianuarij 1624. coram R. P. D. Merlino, & in Sorana beneficij 28. Februarij 1625. coram eodem quod quidem procedere quando verè constat de anteriori statu contrario, non autem si de illo non constet, fuit dictum in Placentina Plebis Carpineti 7. Nouembrijs 1622. coram R. P. D. Piruano, & coram Cardin. Caual. decif. 252. nu. 2. & decif. 266. nu. 2. Et etiam quando non sumus in potentibus, Rot. in d. Iacen. Parochialis, Rota solet multum deferri et attestacionibus Ordinariorum tanquam attestantium de re ipsa praedicta; dum enim canonizatur iurispatronatus, priuant se spe alterius liberè conferendi. Ita ex conf. Purpurati 553. nu. 6. Rot. decif. 11. de iurispatr. in nouis, Achil. de Grassis decif. 7. de iurispatr. Pute. decif. 172. lib. 1. & decif. 242. lib. 2. Cassad. decif. 2. de iurispatr. Seraph. decif. 1141. nu. 8. Caualer. decif. 55. nu. 2. & decif. 61. nu. 3. cum alijs citatis a Theodosio de Rub. in singularib. Rot. p. 2. verb. *Ordinar.* §. 2. pag. 74. Illud

51. Illud autem aduertere oportet ex certo subsidio alicui præstito tanquam patrono non probari iuspatronatus, ut per Rot. *decis. 1245. num. 1. lib. 3. part. 3. diuers.* quam refero Ego ipse *d. alleg. 72. num. 46.* Sicut etiam ad illud probandum minimè sufficere libros visitationum, tenent Piafec. in *praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 7.* Aloyf. Ricc. in *d. praxi resol. 125. num. 2.* Molfes. *d. tract. 6. cap. 5. num. 45.* Ego ipse *d. allegat. 72. num. 48.*
32. In ijs vero personis, seu Communitatibus, &c.] Rota sapienter censuit per hoc decretum quod ad probandum iuspatronatus familie potens propter timorem usurpationis, sit probandus legitimus titulus, vel immemorabilis simul cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum, & quod habuerint effectum, & de illis constet per authentica instrumenta, ita ex plurimis ipsius Rotæ decisionibus firmat & attestatur Theodos. de Rubeis in *singularibus Rota p. 2. verb. Iuspatronatus §. 5. pag. 59.* Alexandr. Trentacinq. *dict. consil. 65. numer. 9. versio. quarto.*
- Habete locum in Ecclesiis receptitiis, quo ad probationem iuspatronatus in personis suspectis, tradit Sel. in *select. cap. 27. num. 18.* ubi refert decretum in *Calaguritana 13. Septembris 1631.* & cum indistinctè fiat mentio de personis in quibus iuspatronatus plerumque ex usurpatione præsumitur acquisitum, ideo non abs re erit aliquas familias nominatim exprimere, quæ quod ad hunc effectum ex sententia Rotæ potentes dicuntur, & antequam ad illas deueniamus, sciendum est quod Gonzal. §. 18. num. 66. *decisum* refert, personas istas esse omnes dominos ciuitatum, castrorum, aut locorum, Duces, Marchiones, Comites, Barones & alios quoslibet dominos perpetuam iurisdictionem habentes.
33. De Imperatore scripsit Pute. *decis. 60. aliàs 56. lib. 1. in correctis.*
34. De Rege Aragoniæ apud Mohedan. *decis. 10. num. 4. de iuspatron.*
35. De infante Portugaliæ apud Puteum *decis. 57. aliàs 55. lib. 1. in correctis.*
36. De Barone, alioque domino iurisdictionem temporalem habente tractant Gonzal. *d. gloss. 18. num. 66. vers. ex his personis.* Aloyf. Ricc. *id. d. praxi resol. 132. num. 1.* Molfes. *d. tract. 6. cap. 5. num. 61.* Rot. *decis. 53. num. 2. & 6. part. 1. recent.* coram Gregor. X V. *decis. 222. num. 1.* & apud Posti. *post tract. mandati de manutenendo decis. 238. num. 13.* Iuspatronatus enim domini loci, ubi situm est beneficium, præsumi ex dispositione Concilij in præfenti usurpationem, & in eo probando requiri maiorem, & exactiorem probationem non solum ex petitorio, sed etiam ex possessorio, censuit eadem Rota *decis. 421. num. 1. & decis. 756. num. 3. part. 2. recent.* Vnde iuspatronatus usurpationem præsumi si probetur eum, qui est in possessione iuspatronatus, fuisse dominum loci illius, in quo est beneficium, censuit Rot. *decis. 219. num. 1. part. 1. recent.*
38. De quocunque altero Magnate apud Caputaq. *decis. 128. num. 1. part. 2.* estque *decisio 1273. lib. 3. part. 3. diuers.* & fuit dictum in *Lucana iuspatronatus de Podijs 5. Martij 1621.* coram Reuerendissimo D. meo Coccino, impressa per Viuiam, post suam *proxim iuspatron. decis. 31.*
39. De quolibet ex familia Columne apud Caputaq. *d. decis. 128.* & Rot. *decis. 199. lib. 2. diuers.* relatum per Aloyf. Ricc. in *d. praxi resol. 132. num. 1.* & fuit dictum ex præfata *Lucana iuspatronatus de Podijs.*
40. De quolibet ex familia de Sabellis Rot. in *Sabien. iuspatronatus 26. Octobris 1594.* coram Litta, & 6. Martij 1596. coram Penia, relata in *d. Lucana iuspatronatus de Podijs.*
41. De altero ex familia Vrsinorum, eadem Rot. *decis. 842. lib. 3. part. 2. diuers.* & *decis. 199. num. 1. p. 2. etiam diuers.* refertur in *d. Lucana iuspatronatus de Podijs.*
42. De quolibet ex familia Neapolitana de Caracciolis, Rot. in *Neapolitana Capellania 29. Ianuarij 1571.* coram Cardin. Lancellotto, & apud Postum *decis. 238. num. 16. in fine.*
43. De nobilibus Venetis in statu Venetorum Rot. apud Seraphin. *decis. 952. num. 6.* relata in *d. Lucana iuspatronatus de Podijs.* & apud Posti. *d. decis. 238. in fine.* & in citatis Barbof. *Collect. in Concil. Trid.*

per Ferentil. in *annot. ad decis. Buratti 832. num. 8.*

Denique iuspatronatus à qualibet familia potenti obtentum præsumi ex usurpatione acquisitum, tenent Marti. Antonin. *var. resol. lib. 1. resol. 33. num. 2.* Nicol. Garc. *d. cap. 9. ex 98.* Ego ipse *d. alleg. 72. num. 61.* Mantica. *decis. 257. num. 5.* Greg. *decis. 222. num. 1.* Puteus *decis. 55. cum seqq. & decis. 99. lib. 1. in correctis.* Rot. *decis. 5. part. 2. lib. 2. diuers.* & *decis. 532. part. 3. lib. 3. etiam diuers.* & in *d. Lucana iuspatronatus de Podijs.* & in *Comaclen. & Ferrariens. Præpositura 15. Decembris 1625.* coram bona mem. Remboldo.

Iuspatronatus dici priuatorum ad effugiendam usurpationis præsumptionem quando patroni non sunt domini temporales loci, ubi fundatum est iuspatronatus, censuit Rota *decis. 364. num. 1. part. 2. recent.* ubi subdit quod iuspatronatus probatur secundum quod ius commune disponit, & secundum Concil. in præfenti, quando patroni sunt personæ priuatæ, & non domini temporales, refero Ego ipse *d. alleg. 72. num. 66.* In iuspatronatus Abbatis temporalem iurisdictionem habentis non requiruntur ampliores illa probationes, quas Concil. exposcit in ijs personis, in quibus præsumitur usurpationis, ut per Aldanum in *compend. Canon. resol. lib. 4. tit. 10. num. 8.* ubi dicit resolutum in *Sublacen. 12. Septembris 1670.* Et præsumptionem usurpationis non cadere in Ecclesia, seu monasterio, domini castri, cum sit iustitiæ cultrix, censuit Rot. in *Lauden. iuspatronatus 28. Iunij 1630.* coram R. P. D. Pironano, quam refert Alphons. de Leone *d. quest. 4. praxi 2. num. 81.*

Vnde si concurreret sola potentia prætendentium iuspatronatus absque iurisdictione, tunc non habere locum forma data à Concilio in præfenti, tenent Hieron. Gabr. *consil. 192. num. 3. & 4. lib. 2.* Rot. *decis. 374. part. 2. recent.* & fuit dictum in *Lucana iuspatronatus 26. Iunij 1619.* coram bona mem. Dunogetto confirmata 2. Decembris 1619. coram eodem, sed alibi contrarium verius.

Iuspatronatus usurpationis præsumptionem tolli ex præfationibus similium beneficiorum per tempus à Concil. requisitum, censuit Rot. *decis. 481. num. 2. part. 1. recent.* & ex præfationibus continuatis spatio quinquaginta annorum, eadem Rot. *d. decis. 481. num. 1. & ex instrumentis fundationis, eadem Rot. decis. 211. num. 3. p. 1. recent.*

¶ Vel Vniuersitatibus.] In Vniuersitatibus, seu Communitatibus præsumi iuspatronatus ex usurpatione acquisitum, tradunt Cualectan. *decis. 17. num. 7. part. 2.* Gonzal. *d. gloss. 18. num. 63.* Aloyf. Ricc. in *d. praxi resol. 131.* Nicol. Garc. *dict. cap. 9. num. 102.* ubi quod habet locum in vniuersitate Parochianorum, Et in vniuersitate Iuristarum. Rota apud Alphons. de Leone *d. quest. 4. praxi 2. num. 93. cum seqq.*

Etiamsi Vniuersitas, seu communitas parua sit, secundum Nicol. Garc. *d. cap. 9. num. 102.* Aloyf. Ricc. in *dict. praxi resol. 135.* & in *collect. decis. part. 4. collect. 1240.* Rot. *decis. 481. num. 1. part. 1. recent.* & in alijs locis per me relatis *d. alleg. 72. num. 62.* Viuiam. *d. cap. 5. num. 75.* & fuit dictum in *Lucana iuspatronatus 31. Ianuarij 1620.* coram bona mem. Dunogetto impressa Viuiam post *proxim iuspatronat. decis. 28. num. 1.*

Iuspatronatus ex usurpatione acquisitum non præsumi si non totius Vniuersitatis, sed illius partis esse prætendatur, referunt *decisum Gonzal. d. gloss. 18. numer. 69.* Aloyf. Ricc. in *d. praxi resol. 135. in fine.* Ego ipse *d. alleg. 72. num. 64.* Viuiam. *d. cap. 5. num. 77.*

Nec ex usurpatione acquisitum præsumitur ad effectum probationum ampliorum, si sit mixtum septem officialium laicorum nomine Vniuersitatis laicalis, & trium Ecclesiasticorum priuato nomine præsentantium ratione mixturæ, & fauore Ecclesiæ, ut per Sel. in *select. Canon. cap. 27. num. 24.* ubi refert *decisum in Pampilonen. 8. Augusti 1620.*

Si priuata persona, seu familia haberet iuspatronatus simul cum familia potenti, vel vniuersitate, tunc non esse necessariam probationem præfcriptam à Concil. in præfenti, resoluit Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præf. 99. n. 15.* & 16. & *consil. 654.* Rot. *decis. 154. sub num. 7. part. 2. recent.* & fuit dictum in *Firmana Altraris de Dorijs 15. Februarij 1610.* coram Cardin. Marguemon. Cualect. *decis. 89. num. 2.*

54. Iurispatronatus vsurpatio an presumatur quando vna illius pars spectat ad Vniuersitatem Parochianorum, & alia ad alias priuatas personas? vide Rot. decif. 219. num. 2. part. 1. recent. Et quod non praesumatur vsurpatio quando communitas, vel vniuersitas simul cum non suspecta persona possidet, censuit Rota in Lauden. iurispatronatus 28. Iunij 1630. coram R. P. D. Pironano, quam refert Alphons. de Leone d. quæst. 4. praxi 2. num. 87.
55. *¶ Plerumque ex vsurpatione.* Iurispatronatus vsurpationem quandoque non praesumit aduerit Rot. decif. 224. num. 9. part. 1. recent. & pluries apud me d. allegat. 72. nu. 63. praecipue stante initio acquisitionis ex alia causa, ut fuit dictum in Leodien. Parochialis 18. Decembris 1623. coram R. P. D. Merlino vers. nec etiam.
56. *¶ Etiam continuata.* Vt scilicet vna sequatur aliam, ex Flamin. d. quæst. 28. nu. 255. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 133. vers. amplius secundò, quos refero Ego ipse d. allegat. 72. nu. 55. Non est tamen necessaria probatio continuati temporis in praesentando, si probentur extrema, cum tunc media praesumantur. Rot. in D. Florentina Capella 30. Maij 1616. coram R. P. D. Pironano, impressa per Viuiam. post praxim iurispatron. decif. 61. nu. 4. & in Iannien. Abbatis 13. Iunij 1625. coram bo. me. Buratto apud eundem Viuiam. decif. 38. nu. 4.
57. *¶ Quinquaginta annorum spatium.* Sumere initium ab illo die, quo apparer factam fuisse primam praesentationem, & antiquiorem productam in actis cum sequenti institutione, eosque numerari vsque ad diem litis postremo motæ, in qua controuerteretur, an sit & constet de iurispatronatus, refert ex Rota decifione Campan. d. rub. 11. cap. 13. num. 426.
58. *¶ Quia omnes effectum sint sortita.* Effectum sortiri dicuntur si sint confirmatae praesentationes. Flamin. d. quæst. 28. num. 256. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 133. vers. amplius tertio. Seraphin. decif. 1141. Massobri in praxi habendi concursus pral. 13. dub. 4. ex num. 3. Ego ipse d. alleg. 72. num. 56.
59. Rota saepius canonizauit doctrinam Oldradi conf. 229. quod probetur effectus praesentationum, & prouisionum factarum de beneficio tanquam vacante per alterius prouisionem obitum, apud Seraphin. decif. 337. num. 1. & 2. & decif. 1141. num. 1. vers. & ista. Gregor. XV. decif. 215. num. 1. & ibi addend. num. 8. Cardin. Caualer. d. decif. 625. numer. 3. & in Aquilana beneficij 6. Aprilis 1620. coram bene. mem. Remboldo, & in nullius, seu Taurinen. Prioratus 13. Ianuarij 1625. coram R. P. D. Merlino, & in Iannien. Parochialis 13. Martij 1626. & 19. Aprilis 1627. coram R. P. D. Duran. Quæ doctrina procedit ne dum quando beneficium vacauit per obitum, verum etiam per renunciationem, in quibus terminis loquuntur Seraphin. decif. 337. num. 1. Rota decif. 423. num. 2. part. 2. recent. Cardin. Caualer. decif. 424. in princip. & decif. 653. num. 6. & in Lucana iurispatronatus 26. Iunij 1619. coram bene. mem. Duwezeto, & in Romana iurispatronatus, seu beneficiatus 9. Decembris 1619. coram bene. mem. Vbaldo, & in Neocæsaren. Parochialis 30. Ianuarij 1623. coram R. P. D. meo Navarro, & in Sulmonen. beneficij 9. Iunij 1623. coram eodem, & in d. nullius, seu Taurinen. Prioratus. Quamuis contrarium senserit eadem Rot. decif. 564. sub nu. 10. vers. quamuis autem effectus part. 4. diuers. & in alijs, quas refert & sequitur Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 18. n. 35. vers. hoc tamen. Habet etiam locum doctrina, quando beneficium vacauit per contractum matrimonij, & alius postea ad illud praesentatus, & prouisus fuit. Rot. in Auximana beneficiorum 6. Februarij 1623. coram R. P. D. Pironano.
60. Non sufficit vnica praesentatio, licet fuerit effectus a spatio 50. annorum, & ultra, quia Concilium non contentatur vnica praesentatione cum requirat plures, easque effectus, ut resoluit Rot. decif. 557. sub num. 1. vers. hic autem, part. 4. diuers. & in Sorana iurispatronatus 28. Aprilis 1603. coram Cardin. Pamphilio.
61. *¶ Authenticis scripturis probentur.* Personas potentes, & in quibus vsurpationis praesumptio cadit, tenent probari iurispatronatus per scripturas authenticas, si illud praetendunt, resoluit Gonzal. d. gloss. 18. nu. 86. Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 3. num. 98. & 113. Loter. de re benefic. lib. 2. g. 12. ex num. 128.
62. Authenticam scripturam quo ad hoc propositum censeri Bullam Episcopis seu consensum in scripto datum ad fundandum, construendum, seu dotandum, obseruant Piasac. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. Viuiam. d. cap. 5. num. 22. Aloyf. Ricc. in d. praxi fore Eccles. resol. 125. in 2. edit. & resol. 126. resoluit ut scriptura dicatur authentica, debere continere omnia requisita à iure necessaria tam in consecutione, quam extractione. Nicol. Garc. d. cap. 9. nu. 8. cum seqq. Mollæt. d. cap. 5. num. 44. in fine.
63. Et attestaciones testium in actis antiquis ante Concil. redactas censeri etiam authenticas scripturas, ita quod per illas intelligatur satisfactum dispositioni Concilij in praesenti, concludit Menoch. confil. 336. num. 23. quem sequuntur Campan. d. rub. 11. cap. 13. num. 410. & Ego ipse d. alleg. 72. num. 26. & me citato in illo loco Viuiam. d. cap. 5. nu. 18. per egregiam doctrinam Angel. in l. vlt. col. 2. vers. sed Innocentius, C. de editio. D. Adriani tollen.
64. Testium igitur probationem remanere exclusam, ac proinde cum Concilium requirat pro forma, quod de praesentationibus constet per authenticas scripturas, non sufficere illas probare per testes, vel per aliud aequipollens, tenent Paris. de confident. quæst. 28. num. 147. Gonzal. d. gloss. 18. num. 79. & 80. Piasac. in praxi Episcop. p. 2. c. 5. num. 5. Marefcot. var. lib. 2. cap. 52. num. 2. Franc. Leo d. cap. 6. num. 6. Nicol. Garc. d. cap. 9. num. 113. & 114. Mantica decif. 89. num. 2. ubi quod ita respondit S. Congregatio Illustriss. Cardinalium S. Concilij Tridentini. Interpretum, Beltramin. in addit. ad Gregor. decif. 222. num. 11. Rot. decif. 199. num. 3. & 4. part. 2. diuers. & in Hierogen. iurispatronatus 18. Aprilis 1616. coram Cardin. Versipio impressa per Viuiam. decif. 9. num. 9. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 134. & in decif. Curia Archiepiscop. Neapolitan. part. 4. decif. 10. nu. 1. ubi num. 2. subdit hoc decretum habere locum tam in petitorio, quam in possessorio, & à num. 4. resoluit testamentum, in quo enunciat iurispatronatus, dici scripturam authenticam ad effectum probandi illud, quod non caret dubio, quia.
65. Licet enunciatur Ordinariorum plures antiquæ emanate in collationibus, probent iurispatronatus, Mantica decif. 318. num. 2. & decif. 350. num. 3. Rota coram Reuerendissimo D. meo Decano, decif. 229. in fine, & decif. 230. num. 3. inter eius impressas, & decif. 518. num. 3. part. 5. recent. & in Casertana beneficij 17. Martij 1627. coram R. P. D. Duran. tamen nihil profuit ad probandum huiusmodi praesentationes ad effectum à Concilio requisitum, & in terminis Seraphinus decif. 1367. num. 5. Rot. in Terracinen. iurispatronatus 10. Aprilis 1628. coram R. P. D. Merlino, in qua redditur ratio, quia cum Concilium de testibus omnino non confidat ubi adest vsurpationis praesumptio, & ideo ipsi exclusi requirant pro forma scripturas authenticas, necessario sequitur, ut non sint admittendæ tales enunciativæ Ordinariorum in collationibus emanatæ, quæ nihil aliud videntur esse, nec magis operari, quam testium depositiones, in qua decif. Terracinen. iurispatronatus, fuit etiam dictum non censeri satisfactum menti Concilij, quamuis collationum scripturæ essent authenticæ, quia Concilium excludit omnem testificationem, non solum implicitam, sed etiam expressam, & requirit omnino scripturas authenticas ipsarum praesentationum, ita ut ne dum scriptura, verum etiam probatio ipsa sit authentica, & authenticæ resultans, quod fieri non potest, nisi per scripturas, quæ confectæ fuerint super actu ipso praesentationis, & cadant super ipsis praesentationibus primario, ac directè, alias enim redderetur elusoria dispositio Concilij, quæ rejicit testes, nam sequeretur semper posse admitti probationes factas per testes, si quando redigerentur in instrumenta, & in scripturas authenticas, quia etiam hæc posset dici probatio per scripturas authenticas hactenus in d. decif.
66. Et quod in his terminis si pretendatur authenticas scripturas deperditas fuisse, non sufficiat illas probare per testes, iuxta formam c. olim, de priuileg. cum similibus, resoluit Gonzal. d. gloss. 18. nu. 88. Flamin. Paris. de confident. q. 28. nu. 258. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 136. & in decif. Curie Archiepiscop. Neapol. p. 3. decif. 113. Rot. in Calaguritana 2. Decembris 1624. coram Remboldo, licet contrarium tenuerint Genuen. in praxi Archiepiscop. Neapol. cap. 63. nu. 22. & Nicol. Garc. de benefic. part. 3. c. 9. num. 113.

67. Formam traditam à Concilio esse seruandam, etiam si concurreret maior, vel aequalis potentia in Ordinario, prout reprobata decisione Toletana iuris decimandi coram Cardin. Blanchetto, dicit Rota in Sorana iurispatronatus 1603. coram Cardin. Pamphilio sen. & in Tacen. Parochialis 23. Iunij 1603. coram eodem.
68. **E** Reliqui patronatus omnes, &c.] Iurispatronatus ex privilegio reuocatum esse in totum, etiam cum quasi possessione inde sequuta, tenent Flamin. Paris. de confident. quæst. 28. num. 239. & sequent. Seraphin. decis. 1395. n. 4. Gonzal. d. gl. 18. ex n. 18. refert decem Nicol. Garc. d. c. 9. ex n. 115. vbi num. 117. subdit procedere, etiam si in privilegio habeatur iurispatronatus competere non solum ex privilegio, sed etiam ex vera & reali fundatione & dotatione, quod etiam attestatur Gonzal. dict. gloss. 18. n. 97. & idem Garc. ubi supra, & num. 118. similiter resolutum refert hoc procedere, etiam si in privilegio dicatur quod esset eiusdem prorsus nature, & roboris, ac si ex fundatione, & dotatione competeret, & num. 119. asserit etiam decem quod quando constat de origine privilegij, vel presumitur esse ex privilegio aliquo iurispatronatus, & adest immemorialis, illa non prodest, refert & sequitur Masfobr. in praxi habendi cursum, prælud. 7. dub. 3. num. 85. & 86.
69. Et idem Garc. eodem cap. 9. num. 120. dicit tentum in Rota, Concilium in præfenti non loqui de privilegiis concessis ex causa onerosa, Seraphin. decis. 499. num. 4. Ad hoc autem ut privilegium sit ex causa onerosa, spectari debere quod expensum fuerit, an scilicet illud æquiualeat concessioni, quia, vbi non æquiualeat, concessionem ipsam iudicari potius debere gratiosam, quam onerosam, censuit Rota decis. 469. apud Farin. p. recent. & ita in Casaraugustana de Mella 14. Novembris 1616. coram Reuerendissimo D. meo Cocino Decano, latè Masfobr. in sua praxi habendi concursus prælud. 7. dub. 3. num. 51. Iurispatronatus datum Capitulo censendum esse ex privilegio quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorialem, & ideo sublatum est hoc decreto, ut refert decem Garc. d. cap. 9. num. 141.
71. Hodie huiusmodi iura patronatus ex privilegio cum illis, & aliis amplissimis clausulis propter augmentum concessa cadere sub reservatione reg. de mensibus, vbi augmentum non ascendit saltem ad medietatem, tenet Beltramin. in annor. ad Gregor. decis. 397. vbi citat Rot. in d. Casaraugustana de Mella 6. Novembris 1618. coram Reuerendissimo D. meo Cocino Decano, latè Masfobr. d. dub. 3. per cor. **E** Exceptis patronatibus, &c.] Vide Gutier. præl. lib. 3. quæst. 13. num. 72. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 24. num. 160. Valenzuela consil. 58. num. 12. tom. 1. vbi refert Concilium in præfenti presupponere Reges in possessione iurispatronatus & administrationis hospitalium esse debere, ut illius dispositio locum habeat. D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. ad cap. quanto 3. de iudic. num. 18.
72. **C**um quasi possessione, &c.] Existente in quasi possessione iurispatronatus, seu præfentandi valide præfentare, & eius præfentationem, admittendam esse, ad proinde institutionem sequi debere, tenent Mascard. de probat. concl. 173. num. 5. Mantica decis. 86. num. 1. Rot. decis. 224. num. 1. apud Farin. part. 1. recent. & decis. 376. num. 3. part. 2. recent. cum aliis citatis per me in collect. ad cap. consultationibus 19. num. 5. de iurepatron.
73. Ex vnica præfentatione sequuta institutione posse acquiri quasi possessionem iurispatronatus, censuit Rot. decis. 174. num. 1. apud Farin. part. 2. recent. & resoluunt Mari. Antonin. verb. lib. 1. resol. 55. num. 10. & plures per me citati in collect. ad cap. consultationibus num. 9.
74. **P**æfentatos à patronis.] Personaliter, & præfentialiter scilicet, ex Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. iurispatronatus §. 7. Aloys. Ricc. in praxi Eccles. decis. 372. in 1. edit. alias resol. 215. num. 3. in 2. edit. & aliis citatis à me ipso d. allegat. 72. num. 100. cum seqq.
- S**i idonei non fuerint repellere.] Ego Episcopus electos à patronis potest examinare, et si non fuerint idonei, non tamen si idonei fuerint, conceditur libertas eos repellendi, ut per Vasquez in opusculo de benefic. c. 2. §. 3. dub. 6. n. 73.
75. **Q**uod si ad inferiores institutio, &c.] Beneficiu iurispatronatus, quantumvis simplex sit, & possit inferior ad Barbof. Collect. in Concilio Trid.
- illud instituire, requirere Episcopi examen, referunt decem Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 3. num. 19. Campan. in diuers. iuris Canonici rub. 5. cap. 3. n. 7. Et non sufficere, quod præfentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio Ordinario ad beneficium Curatum resolutum Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 3. n. 19. Aliquas declarationes hanc materiam tangentes adducit Fr. Stephan. Daluin. de potest. Episcoporum. Abbatum, &c. cap. 13. num. 7. pag. 77. & 78. & refert decem hoc decretum non modo habere locum in beneficijs simplicibus, sed & in Curatis, de quibus in sess. 24. cap. 18. & sess. 25. cap. 11. de Regular. & comprehendere Abbates Commendatarios, & quosunque inferiores qualibet immunitate munitos, & si ordinariam iurisdictionem haberent in locis beneficijs, & in clericis ad dicta beneficia præfentatos, & addit eandem Congreg. in vna Taurinens. & in alia Cremonens. quod omnes præfentati, ab Ordinario, siue Episcopo sunt examinandi etiam quod institutio ad inferiores pertineat, nam Episcopus probare debet an sint ætate, litteris, & sufficiencia idonei, licet alterius diocesani essent. Refert deinde eandem S. Congregat. censuisse præfentationem Episcopo faciendam esse quoad effectum examinis dumtaxat, & quod deinde si cõtrouersia fuerit circa iurispatronatus, illo dilucidato, & probato, Episcopus debet remittere ad inferiorem pro institutione, sed si præfentatus illegitimus fuerit, inferior cognoscat de validitate, & inualiditate dispensationis, etiam si esset ad beneficium Curatum præfentatus ex cap. 18. sess. 24.
- P**atroni autem beneficiorum, &c.] Vide Spin. in specu. lo testament gloss. 4. princip. num. 91. Franc. Leo in Thesaur. fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 31. Viuian. in praxi iurispatron. part. 3. lib. 1. §. 5. cap. 3. metipsum in collect. ad cap. præfentat. 23. ex num. 5. de iurepatron. vbi obferuo huius decreti intuitu non vetari patronum ipsum Ecclesiam, illiusque iura tueri, immo & ius habere accusandi in hoc delinquentem, & reuocandi alienationem perperam, & indebitè factam, & num. 6. contra Caualean. decis. 27. num. 66. part. 2. teneo hoc Concilij decretum non extendi ad locationem, ac proinde posse eosdem patronos bona beneficiorum, sui iurispatronatus locare, quia verbum ingerant, de quo in præfenti, illegitimum supponit modum, titulus verò locationis legitimus insinuat.
- Cognitio validitatis, & inualiditatis iurispatronatus controuersi ad Episcopum dumtaxat, non ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinet, secus verò si huiusmodi inferiores ordinariam in loco habuerint iurisdictionem, ita refert decem Nicol. Garc. d. part. 9. c. 3. n. 19.
- In permutatione beneficij iurispatronatus non requiritur consensus patroni, sed satis est illum tantum requirere, ut testatur resolutum Nicol. Garc. de benefic. part. 11. cap. 3. num. 17. vbi num. 28. intelligit procedere si adest magna Ecclesie utilitas.
- Resignans beneficium de iurepatronatus, cum ipsemet esset eiusdem beneficij patronus, potest præfentare, quem vult, ad dictum beneficium, & Ordinarius tenetur instituire præfentatum, non obstante dispositione constitutionis Pij V. de non admittendis resignationibus per Ordinarium, §. caueant autem, ita Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 3. nu. 10. vbi refert decem in Viterbien. 18. Martij 1628.
- Probationes oblata à patronis nõ possunt repelli ut eorū patronatus declarantur esse ex Concilio, saluis tamè exceptionibus, tam huius decreti, quam iuris communis, ut dicit resolutum Nicol. Garc. d. part. 5. cap. 9. n. 141.
- N**ec dictum iurispatronatus venditionis, &c.] Videntes de per se iurispatronatus, si personæ singulares sint, excommunicari debere; si verò vniuersitates, & interdicto subijci, per hunc text. obseruant Campan. in diuers. iuris Canonici rub. 11. c. 13. n. 510. Vgolin. de officio Episcoporum. 15. §. 1. num. 3. nouissime D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. ad cap. quanto, de iudic. n. 112. vbi quod talis venditio erit simoniaca, & intelligit quando venditio non fit sub vniuersitate bonorum. Ego ipse in simili tractatu part. 3. alleg. 71. num. 35. & in collect. ad cap. quia clerici 6. num. 2. de iurepatron. & taliter vendentes, emptoresque illis priuari debere, Ecclesiamque liberam remanere tenent Spin.

dict. gloss. 4. primo. num. 109. Viuan. in praxi iurispatron. part. 1. lib. 4. cap. 5. num. 5. Rot. decis. 302. num. 4. & 5. part. 2. recent. Ego ipse dict. num. 2. ubi cura Sanch. in preceptis Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 19. num. 17. & alii ibi citatis hoc intellego. ubique vnus esset patronus, vel plures simul delinquentes spoliati fuissent iurispatronatus, secus quando vnus ex prioribus delinqueret, quia tunc eo casu ius patronis competere, si patronatus sit ad haredes transmissus, non vero si vigore institutionis ad aliquem deuolueretur, siquidem tunc viuentis tantum condemnato, si vacaret, praesentationem vendere non intendens, sed exire de carcere, si pecuniam pro praesentatione acceptam restitueret, & praesentationem reuocaret, non incidit in poenam priuationis iuris praesentandi alium infra legitima tempora, vt per Sel. in select. Canon. c. 18. num. 14. ubi refertur decum in Nicen. 1. Aprilis 1628.

82. An pena excommunicationis, & interdicti, ac priuationis ipso iure comminata in hoc decreto comprehendat tam vendentes, & transferentes iurispatronatus, quam etiam se ingerentes in illius fructuum perceptione? Omnes comprehendere refert decum Aloyf. Ricc. in decis. Curie Archiep. Neapolit. part. 4. decis. 282. Ego ipse in collect. ad c. praeterea 23. nu. 7. de iurispatron. Sel. d. c. 18. num. 17. ubi refertur ita fuisse decum in Burgen. 26. Augusti 1628.

83. Insuper accessiones, &c. Parochialis libera non potest vniri Parochiali iurispatronatus etiam cum consensu patroni, nisi patronus renunciet iurispatronatus propter hoc decretum, quod non vult vnire liberum seruus, vel nisi aptetur remedium alternatiue, vt vna vice Ecclesia conferatur ad praesentationem, & altera liberè, praesupposita tamen vt vel ex decretis Concilij, vel ex iure ve-

teri vnio fieri possit, ita refert decum Sel. d. c. 18. num. 24.

Ecclesia libera quae minatur ruinam, & habet tenuissimos redditus non excedentes summam scutorum citius tres, potest vniri patronata cum reservatione iurispatronatus & onere imposito patrono, illam reparandi, & dotandi in scuto 50. ita Aldan. d. cit. 8. nu. 17. ubi asserit sic fuisse decum in Tridentin. 23. Decembris 1622.

85. Quae vero si quadraginta annis, &c. Iurispatronatus concessa à quadraginta annis citra Concilium Trident. debere reuideri ab Ordinario ad effectum vt debeant reuocari, vel confirmari, secus in illis, quae fuerunt concessa quadraginta annis ante Concil. Trident. censuit Rota in Lucerna Canonizatus 14. Maij 1590. coram Bubalo, & decis. 4. num. 4. apud Farin. part. 2. recent. & decis. 336. num. 2. apud Farin. part. 2. in posthum. post Nicol. Garc. tradit Filiuc. 10. 3. tract. 41. cap. 2. num. 62. dum enim Concilium in praesenti subiecit examini, & recursioni Ordinarij iurispatronatus concessum ex augmento concessa 40. annis citra, signum euidentis est quod vult cetera iurispatronatus ex augmento concessa ante 40. annos valida remanere, Nicol. Garc. d. c. 9. nu. 124. & segg. adden. ad Greg. decis. 397. nu. 6.

86. Reuidentur, & examinentur. Interim dum reuidentur patronos sua quasi possessione non esse priuandos censuit Rota in Barcinonen. Priuatus 11. Maij 1609. coram Reuerendissimo D. meo Cocino Decano, & in Casaraugustana de Mella 6. Nouembris 1617. coram eodem, quas refert Masobr. in sua praxi habendi concursus praelud. 7. dub. 3. num. 66. secundum Roman. impress. & d. decis. 336. num. 3.

a. Et consuetudinibus. Praecedentibus scilicet, sed non iuribus, iuxta resoluta per Anguian. de legibus lib. 2. contron. 20. num. 21.

In Concilijs Provincialibus, seu diœcesanis designentur praeter Ordinarios aliqua persona, quibus causae Ecclesiasticae delegari possint, quoties, & ubi opus fuerit ita vt vnaquaque diœcesis quatuor saltem habeat, & designatio facta transmittatur ad Papam ab Episcopis.

CAPVT X.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Gregorius XV. de conseruatoribus.
- 3 Vicarius Episcopi Papae delegatus esse potest.
- 4 Vicarius Episcopi potest esse executor gratiarum beneficalium, quae expediuntur in Rom. Curia.
- 5 Vicarius Episcopi electi, & confirmati, licet nondum consecrati eandem habet facultatem.
- 6 Non autem Vicarius foraneus, nisi, &c.
- 7 Canonicus Ecclesiae Cathedralis iudex & conseruator eligi potest.
- 8 Canonicus regularis Ecclesiae Cathedralis non potest esse delegatus Papae.
- 9 Canonicus Ecclesiae collegiatae etiam Doctor peritissimus non potest esse delegatus Papae, nec iudex synodalis.
- 10 Minor ad Canonicatum Ecclesiae Cathedralis superatate per Papam dispensatus non potest eligi in iudicem synodalem.
- 11 Coadiutor in Canonicatu cum futura successione non potest esse iudex delegatus.
- 12 Subcollektor causae à Sede Apostol. delegari possunt.
- 13 Protonotarius Apostol. potest esse delegatus Papae, ac iudex synodalis.

- 14 Cancellarius Academiae auctoritate Pontificis approbata potest esse delegatus Apostol.
- 15 Commendatarius perpetuus potest esse iudex Apostol.
- 16 Prioribus, Guardianis, & alijs Ordinum Mendicantium praefectis possunt à Papa causae delegari.
- 17 Commissionis tempore debet adesse Canonicus, vel Dignitatis qualitas in indice delegato.
- 18 Quamuis tempore praesentationis dicta qualitas cessauerit.
- 19 Canonicus si destinatus esse talis post delegatum causam, potest nihilominus esse iudex.
- 20 Et sic quamuis postea resignet.
- 21 Delegatus Apostol. non potest subdelegare personis non constitutis in dignitate.
- 22 Iudicium synodale nominatio spectat principaliter ad Episcopum, non tamen priuatiue quoad Capitulum.
- 23 Persona in Concilijs Proxime, seu diœc. assignari debent, quibus causae in partibus delegandae committantur.
- 24 Absentia aequiparatur mortuo.
- 25 Consilium in praesenti requiritur pro forma.

a Cap. statutum de receptis. in 6.

Quoniam ob malitiosam potentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causae mandantur, vsque adeo haberi non potest, hincque interdum iudicibus, non vndeque idoneis, causae in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Concilijs provincialibus, aut diœcesanis a aliquot personas, & quae qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacii octau. quae incipit Statutum, & alioquin ad id aptas designari, vt praeter Ordinarios locorum iis etiam posthac & causae Ecclesiasticae, ac spirituales, & ad forum Ecclesiasticum petu-

pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interum ex designatis mori contigerit, substituat Ordinarius loci & cum Concilio Capituli alium in eius locum usque ad futuram provinciam, aut diocesanam Synodum, ita ut habeat quæque diocesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas, quibus huiusmodi causæ à quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam à Sede Apostolica committantur, alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicum alijs, quam his factæ surreptitiæ censeantur. Admonet de hinc sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscumque iudices, ut terminandis causis quanta fieri poterit breuitate, studeant, ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicii differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

6. Vide sess. 24. cap. 20. cap. finem lib. 2. de re iudicat. & c. constitutus, de procur.

1. **V**ide Archiep. Bononien. part. 4. pag. 241. cum seqq. Fr. Emman. quest. regular. tom. 1. q. 65. art. 4. & 5. Marchesan. de commiss. tom. 1. pag. 142. num. 329. Lypæ. in analytica postremi iuris Ecclesiæ arrat. sub tit. de rescript. num. 1. cum seqq. Piafæc. in praxi Episcop. p. 2. c. 4. num. 8. Laurent. de Penimis in constitut. sui Ordinis Minor. tom. 2. constit. S. Gregory XV. num. 21. cum seqq. Ioan. Anton. Massobr. de Synodo diocessana c. 4. dub. 9. cum seqq. secundum Romanam impress. novissimè Steph. Vveyma ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innovatas, constit. 1. ex c. statutum, de rescript. in 6. innovato per Concil. in presentis Anguian. de legibus lib. 2. controu. 26. num. 52. & 53. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 17. quest. 4. num. 6.
2. **G**regorius XV. in sua Constitut. de Conservatoribus, incip. Sanctissimis, de anno 1621. constituit ut iudices Conservatores, siue principales, siue subrogati eligi, nominari, aut deputari non possint, nisi qui non solum habeant qualitates requisitas & descriptas in cap. statutum, de rescript. in 6. ita ut vel dignitate Ecclesiastica præditi, vel personam obtinentes, vel Ecclesiarum Cathedralium Canonici existant. Sed etiam in Concilijs Provincialibus, aut diocesanis iuxta decretum Concilij in presentij Iudices electi, seu designati sint; quodque deinceps litteræ conservatorie per Sedem Apostolicam concedendæ supra scriptis tantum dirigantur, & si quæ litteræ aliter expediantur, illæ, ac deputationes huiusmodi, omnia quæ exinde sequenda, nullius sint roboris, & momenti, refero Ego ipse de officio & potest. Episcopi part. 3. allegat. 106. num. 55.
3. **Aliquot personas, &c.]** Nominatas scilicet, seu designatas in particulari, & nominatim, ita ut non sufficiat illas designari in genere, puta obtinentes Canonicatus Doctores, vel dignitates, seu alio simili modo, ut per Steph. Vveyma d. loco nu. 1. ubi addit debere eam designationem fieri in singulis Concilijs Provincialibus, aut diocesanis, idque per Episcopum, ad quem principaliter dictarum personarum nominatio pertinet.
4. **Qua qualitates habeant, &c.]** Vicarium Episcopi, quia constitutus est in dignitate, Papæ delegatum esse posse, tenent gloss. verb. delegatus, in Clem. 2. de rescript. ubi Zambarel num. 22. & Imola num. 18. Rebuff. in pract. benefic. tit. forma vicariatus, num. 27. & tit. de Vicario Episcopi, num. 4. & in tract. de pacificis possession. num. 79. Anton. de Prædis in tract. de iuris. Episcopi c. 6. num. 51. Sbroz. de off. Vicarij, lib. 2. quest. 22. ex num. 1. Menoch. confil. 51. num. 33. Fr. Emman. d. quest. 65. art. 3. Azor. in lit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 13. quest. 8. & cap. 43. quest. 8. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 106. num. 28. Ego ipse de officio & potest. Episcopi part. 3. allegat. 54. num. 132.
5. **Vnde posse esse executorem gratiarum beneficialium** quæ expediuntur in Romana Curia, resoluunt Sbroz. lib. 2. q. 13. num. 6. Flor. de Mena var. lib. 1. q. 4. nu. 6. Item posse esse conservatorem, tenet Erasim. à Cochier de iurisdict. Ordinarij in exemptis p. 1. q. 39. num. 4. quem refert Massobr. de Synodo Episcop. cap. 4. dub. 13. num. 111.
6. **Ampliant in Vicario Episcopi electi, & confirmati,** licet nondum consecrati, gloss. verb. Episcopi, in d. Clem. 2. Paulin. de off. & potest. Capituli Sede vacante. p. 2. q. 10. num. 6. Sbroz. d. lib. 2. q. 23. num. 4. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 35. Massobr. dub. 13. num. 15. Et ad nominatum à Prælato inferiori habente iurisdictionem Episcopalem extendunt Sanchi. d. disp. 27. num. 34. & Flores de Mena d. q. 4. ex num. 14. prout etiam in electo à Capitulo Sede vacante, idem dicendum esse resoluunt Paulin. d. q. 10. nu. 6.
7. **Canonici Ecclesiæ Cathedralis dignitatem habere,** ac proinde iudices synodales, & conservatores eligi, illisque à Sede Apost. committi posse, resoluunt Gom. in c. statutum, ex nu. 24. de rescript. in 6. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 2. q. 1. num. 102. Aloyf. Ricc. in praxi forens. Eccles. resol. 90. num. 3. & 10. in 2. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloss. 2. num. 39. Massobr. d. dub. 13. ex num. 23. Stephan. Vveyma ubi supra num. 7.
8. **Canonicum Regularem Ecclesiæ cathedralis non** posse esse delegatum Papæ, prout esse possunt Canonici seculares, asserunt Duen. reg. 78. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 270. num. 6. Massobr. d. dub. 13. num. 30.
9. **Canonicum Ecclesiæ Collegiatæ etiam Doctorem** peritissimum non posse esse delegatum Papæ, nec in iudicem synodalem eligi, tenent Marc. Anton. Genuens. in pract. eccl. quest. 612. num. 2. Massobr. d. cap. 4. dub. 10. ubi testatur ita fuisse per sacram Congreg. sibi responsum, contra Aloyf. Ricc. in praxi rerum forens. eccl. decis. 637. in 1. edit. alias resol. 572. in 2. edit.
10. **Minorem ad Canonicatum Cathedralis Ecclesiæ** super ætate per Papam dispensatum non posse eligi in iudicem synodalem, resoluunt Massobr. d. cap. 4. dub. 11. licet enim Papa dispenseret cum minore ut sit Canonicus in Ecclesia cathedrali, non ob id censeretur cum eo dispensare, ut in ea ætate possit esse iudex delegatus, observat D. Barbof. in l. cum præter, §. ult. num. 60. ff. de iudic.
11. **Coadiutorem in Canonicatu, cum futura successione** non posse esse iudicem delegatum, resoluunt citati supra hac ead. sess. cap. 7. num. 16.
12. **Subcollectorem habere dignitatem & iurisdictionem,** illique causas à Sede Apost. delegari, tradunt Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 51. num. 79. Massobr. d. dub. 13. numer. 32. ubi num. 33. ex eodem Gonzal. colligit huiusmodi subcollectores debere habere qualitates requisitas in hoc decreto.
13. **Protonotarium Apost. posse esse delegatum Papæ, ac** iudicem synodalem constitui, tenet Massobr. d. cap. 4. dub. 13. ex num. 34.
14. **Cancellarium Academiæ auctoritate Pontificis approbatæ dignitatem habere quatenus est munus & officium cum iurisdictione coniunctum sufficiens ad Apost. delegati, vel Conservatoris functionem,** notat Azor. d. lib. 3. cap. 13. quest. 9.
15. **Commendatarium perpetuum posse esse iudicem,** Apost. dicit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 8. num. 10. Et commendatario Abbatiæ posse delegari causas à Romano Pontifice sicut Abbati titulari, resoluunt Rebuff. de pacificis possess. num. 42. Massobr. d. dub. 13. num. 38. & 39.
16. **Piores, Guardianos, Rectores, & alios Ordinum Mendicantium Prefectos habere dignitatem, & posse illis à Pont. Romano causas delegari, & in conservatores eligi,** tenent Azor. d. lib. 3. cap. 13. q. 7. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 2. collect. 363. Flores de Mena d. q. 4. nu. 18. Fr. Emman. d. q. 65. art. 3. vbi secundum est notandum, Fr. Ludovic. Mirandam in man. Prælat. tom. 2. q. 47. art. 2. concl. 3. & 4. Sanchi in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 13. num. 79. Sed contrarium fuisse decisum de anno 1617. refero Ego ipse d. part. 3. alleg.

- alleg. 106. num. 15. & me citato Massobr. d. dub. 13. num. 40.
17. In considerata habilitate delegati aduertendum esse ad tempus data, notat Gig. de pension. g. 22. num. 19. Et ideo qualitatem Canonicatus, vel dignitatis, quæ in delegato Summi Pont. requiritur, debere à principio adesse tempore commissionis, resoluunt Flamin. Paris. de resignatione benefic. lib. 4. q. 1. nu. 17. Card. Tusc. lit. D. concl. 145. nu. 15. Massobr. d. dub. 13. num. 47.
18. Et sufficere Canonicatum, aliamve Dignitatem obtineri tempore impetrationis scripti Pontificis, quamvis tempore præsentationis eius cessauerit iam dignitas illa, secus si tempore impetrationis non aderat Dignitas, non enim sufficeret eam adesse postea tempore præsentationis, asserunt Tirac. in tract. Cessante causa, limit. 4. num. 4. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 3. progm. num. 75. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 27. num. 28.
19. Si Canonicus, cui causa committitur per Sedē Apost. post acceptionem litterarum desinat esse Canonicus, posse nihilominus esse iudicem in causa illa, resoluunt Azeved. d. l. 7. num. 60. tit. 18. lib. 4. noua recop. & ad Curiam Pisana lib. 4. cap. 6. num. 66. Garc. Girona de privileg. num. 510. & seqq.
20. Vnde constitutum in dignitate, vel inter iudices synodales designatum, si eam dignitatem resignauerit, posse etiam post resignationem de eadem causa cognoscere, referunt decum Flamin. Paris. de resignatione benefic. lib. 1. q. 11. num. 14. in fine, Ceual. commun. contra communes, quest. 667. num. 10. in fine, Nicol. Garc. de benefic. part. 9. cap. 2. num. 351. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccl. decis. 616. m. 1. edit. alias resol. 414. num. 2. in 2. edit. Galet. in Margarita casuum conscientie, verb. delegatus 3. & verb. renunciare, vlt. & resoluunt Cassan. in consuet. Burgund. rub. 6. §. 5. verb. & separez de leur pore, num. 1. pag. 229. Steph. Gratian. discept. forens. c. 92. Steph. VVeyms d. loco num. 18.
21. Delegatum Apostol. non posse subdelegare personis non constitutis in dignitate, resoluit Aloyf. Ricc. in d. praxi fore eccl. decis. 622. in 1. edit. alias resol. 420. & resol. 89. n. 2. in 2. edit. Stephan. VVeyms d. loco n. 20. vbi tenet non posse iurisdictionem Apost. per subdelegationem transferre in alium qui non sit qualificatus sicut transferens, nisi ad vnum aliquem particularem articulum.
- Alioquin ad id aptas designari Quorum nominatio ad Episcopum principaliter, non tamen priuatiue quoad alios spectat, vt refert decum Nicol. Garc. de benefic. p. 9. cap. 2. num. 353. declar. 1. Stephan. VVeyms d. loco num. 16. animaduertit accipi non debere hæc verba respectu præcedentium alternative, vt designari possint persone habentes illas qualitates, vel quæ alioquin sine illis sint aptæ, sed coniunctiue vtrique clausula simul accepta, non alter quasi dictum fuisset: Volumus designari personam aliquot, quæ sint aptæ, & habeant qualitates iuxta Constitutionem Bonifacii VIII. requisitas.
- Iudicium synodaliū nominatio spectat principaliter ad Episcopum, non tamen priuatiue quoad Capitulum, vt per Aldan. in compendio Canon. resol. li. 4. tit. 10. n. 53. vbi attestatur sic fuisse decum in Saanen. 18. Martij 1628.
- § Causa ecclesiastica, ac spiritualis, &c.] Subdit Steph. VVeyms citato loco num. 22. tam Constitutionem Bonifacii VIII. quam Tridentinam Synodum in presenti procedere etiam eo casu, quos hic est inter duos ligatores merè laicos, vt scilicet cognitio illius committi non possit à Sede Apost. nisi habenti Dignitatem; tum quia generaliter loquitur Constitutio, tum, quia semper subest eadem consideratio quoad auctoritatem, & decus Sedis Apost.
- Et si aliquem interim ex designatis mori contigerit, &c.] Præcipit Concil. assignari personas aptas ad minus quatuor, quibus causæ in partibus delegandæ committantur, quorum si aliquis decesserit, Episcopum de consilio Capituli in locum ipsius alium sufficere posse, refert Piafec. in praxi Episcop. part. 2. c. 2. num. 4. in fine, verif. assignantur.
- Habere etiam locum in diuturna absentia, quæ æquiparatur morti, refert decum Nicol. Garc. d. loc. p. 9. cap. 2. num. 353. declar. 2.
- § Cum consilio Capituli] Consilium ex hoc decreto requiritur pro forma, cum illud Ordinarius, licet prætermittit non possit, sequi tamen non tenetur, vt resolutum attestantur Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 353. declar. 3. Stephan. VVeyms d. loco num. 17.
- Notat Stephan. VVeyms d. loco num. 13. quod defuncto deputato per Synodum non succedit successor in dignitate, sed is, quem Episcopus cum consilio Capituli nominauerit, vsque ad futuram Synodum, quia Iudices delegati, seu Synodales, debent hodie nominati esse designati, & n. 14. verum esse ait decretum hoc de committendis causis solis Iudicibus Synodalibus respectu Pape in usu non esse, cum adhuc frequenter ipse committere soleat causas alijs personis tam in dignitate Ecclesiastica constitutis, quam deputatis in Synodo: sed id verissimiliter ex eo procedit siue quia sit supra Concilium, siue quod Diocesani Episcopi ex sua parte etiam non curent ad summum Pont. transmitti nominationes & designationes Iudicum à Synodo factas, quod tamen iuxta hoc decretum facere tenentur; & sic Papa ex quadam quasi necessitate Iustitiæ administranda decretum non obseruat: licet num. 15. referat Legatos & Nuntios Apost. in Hispania, maxime in Curia Regia causas committere Iudicibus synodalibus aliarum Diocesum, imò etiam personis in Ecclesiastica quidem Dignitate constitutis, sed tamen in aliqua Synodo deputatis, quod affirmat non esse satis consentaneum huic decreto, cum velit vnamquamque Synodum suos habere Iudices deputatos saltem quatuor, & his solis causas committi, non aliterius diocesani Iudicibus.

Anticipatæ solutiones in Ecclesiasticis locationibus tolluntur, & locationes ad longum tempus irritantur.

C A P V T XI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Locationes ecclesiasticæ representata pecunia factæ prohibentur.
- 3 Locatio in præiudicium successorum non valet nisi notoria esset necessitas Ecclesiæ.
- 4 Locationes ecclesiasticæ an efficiant locatores.
- 5 Episcopus an & quando teneatur stare locationi prædecessorum.
- 6 Vicariatus Episcopi non potest pretio constitui.
- 7 Locatio simoniaca est si quis locet aliquid quod sapiat spiritualitatem.
- 8 Cancellaria Episcopalis redditus non possunt locari.
- 9 Emolumenta tempore vacationis Sedis Episcopalis prouenientia debet futuro successoris reservari.
- 10 Quartæ funerales locari non possunt.

M Agnam Ecclesijs perniciem asserre scilicet, cum earum bona, & representata pecunia & in successorum præiudicium alijs locantur: omnes igitur hæc locationes, si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præiudicium successorum validè intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmantur. Non liceat etiam, iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare, nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterque concessiones, etiam à Sede Apostolica factæ

a de precat.
rijs, 11. q. 2.
& c. 2. de pre
car.

ea facta surreptitiâ censcantur. Locationes verò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas *s. d. triginta annis citra*, ad longum tempus, seu, vt in nonnullis partibus, ad viginti nouem, seu bis viginti nouem annos, vocant factas: Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

1. **V**ide Archiep. Bononien. *part. 4. sub tit. de locatione rerum ecclesiasticarum*, pag. 272. cum segg. Aloyf. Ricc. in *praxi rerum fore ecclesiasticarum*, lib. 2. in 1. edit. alias *resol.* 108. in 2. edit. Bellet. *disquis. clerical.* *part. 1. tit. de clerico debitor*, §. 4. Piafec. in *praxi* Episcop. *part. 2. cap. 4. num. 65. in fine vers. locationes*, Valer. Reginald. in *praxi fore penit.* lib. 2. cap. 43. num. 539. Rebello de obligat. *instit.* *part. 2. lib. 3. quest. 5. ex num. 4.* Marc. Anton. Genuenf. in *practicabil. ecclesiasticarum*, *part. 166. metipsum de officio* & potest. Episcop. *part. 3. alleg. 95.*
2. **a** Representata pecunia. Vide Gutier. de iurament. *confirmat.* *part. 3. cap. 3. num. 2.* D. Barbof. in l. *filiosam*, §. ult. num. 27. ff. *solutio matrim.* Valasc. de iure *emphyt.* q. 10. nu. 5. Zerol. in *praxi* Episcop. *part. 1. verb. Alienatio rerum Ecclesiasticarum*, vers. *ad septimū*, Cald. Pereira de *renouat. emphyt.* q. 20. n. 3. & de *emphyt.* c. 26. n. 8. vbi etiam, an locatio iudicetur vitiosa si ob representatâ solutionē cōductor dimidiū lucri faciat.
3. **β** In praiudicium successorum. Quando tamen notoria esset necessitas Ecclesiæ, vt si rueret, nisi pecunia pro recuperatione inueniretur, tunc successorem teneri, resoluit Marc. Anton. Genuenf. *d. q. 166. num. 2.*
4. Vtrum autem huiusmodi locationes officium locatorum? Affirmant Mohed. *decis. 8. de confirmat. vili.* Caroc. *p. 3. de locatō. concl. 20. num. 75.* Rebuff. in *compend. alienat.* num. 18. Cornazan. *Lucensi decis. 140.*
5. An & quando Episcopus teneatur stare locationi predecessorum, late egi de *offic. & potest. Episcop.* *part. 3. alleg. 94. per tot.*
6. **γ** Non liceat etiam iurisdictiones ecclesiasticas, &c.] Vicarium Episcopi non posse pretio constitui, resoluit Lancel. in *instit. Canon. sub tit. de simonia* §. *demum*, Sbroz. de *offic. Vicar.* lib. 1. q. 54. Ludouic. Beia *respons. casuum conscientie* *p. 1. casu 37. fol. mibi 57. verso.* Azor. *instit. moral.* *p. 3. lib. 12. c. 14. in princ. & q. 1.* Soar. de *Relig. tom. 1. lib. 4. de simonia* c. 20. n. 5. vbi nu. 8. subdit quod omnes actus iurisdictionis voluntariæ quatenus ad effectum spiritualem ordinantur, sunt materiæ simoniæ, & c. 29. nu. 3. per text. in *cap. consuleret* 38. de *simon.* resoluit temporalia officia Ecclesiæ, vel actus eorum vendi non posse sine graui peccato.
7. Locationem simoniacam esse si quis locet, aliquid quod sapiat spiritualitatem, tenet Aloyf. Ricc. *d. resol. 108. num. 3.* hinc inferens locationem Ecclesiæ factam cum omnibus bonis & facultate conferendi beneficia pro scutis mille esse simoniacam, si non pro illis scutis mille, sed minori pretio solerent arrendari bona illa absque dicta facultate, aliâ secus.
8. Redditi Cancellariæ Episcopalis locari non possunt, sed debent per proprios Episcopi ministros exerceri. Aldan. in *compendio Canonice resol. lib. 3. tit. 8. num. 11.* vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congregat. Episcop. *sub die 26. Augusti 1592.*
9. Emolumenta tempore vacationis Sedis Episcopalis prouenientia ex iurisdictione, & sigillo, aut aliâ, vnde quaque, nec ad Vicarium, nec ad Capitulum spectant, sed debent futuro successori reservari, si ad Episcopum Ecclesiæ non vacante peruenissent, vt per Aldan. *d. tit. 8. nu. 17.* vbi refert *decisum in Agrigentina 17. Aprilis 1627.*
10. Quartæ funerales locari non possunt, ex eodem Aldan. *d. tit. 8. nu. 18.* vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congr. Episcop. in *Cusentina 14. Decembris 1592.*
11. **a** Triginta annis citra, &c.] Vide Anch. *conf. 952. part. 2. Cened. ad Decretal. collect. 102. num. 3. in fine.* Aloyf. Ricc. *d. resol. 180. nu. m. 4.*

Decima soluantur integræ sub pœna excommunicationis.

C A P V T XII.

1. Doctores de materia cap. agentes.
2. Decima est pars seu portio Dei.
3. Decimarum solutioni obnoxia prædia ad regularium monasteria transeunt cum suo onere.
4. Decimas non solucentes cum teneantur possunt & debent excommunicari.
5. Monitione præmissa.
6. Absoluedi non sunt decimas subrahentes, ac impediens nisi plena restitutione sequuta.
7. Si ad restituendum impotens non sit.
8. Parochus an possit denegare Sacramenta his, qui nolunt soluere decimas.

Non sunt ferendi, qui varijs artibus decimas Ecclesijs obuientes subtrahere moliantur, aut qui ab alijs soluendas temere occupant, & in rem suam vertunt: cum decimarum *a solutio debita sit Deo*: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, vt eas ad quas de iure tenentur, in posterum cathedrali, aut quibuscumque aliis Ecclesijs, vel personis quibus legitimæ debentur integrè persoluant. ^b Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, & excommunicentur, nec ab hoc crimine, ^γ nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes & singulos, pro Christiana charitate, debitoque erga Pastores suos munere, vt de bonis sibi à Deo collatis Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsent Episcopis, largè subuenire ad Dei laudem, atque ad pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

1. **V**ide Monet. de *decim. cap. 8. num. 63. cum segg.* Fr. Ioan. à Cince de *statu Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 4.* Molfes. in *sum. Theologia moral. tract. 6. cap. 4. num. 62. cum segg.* Armentar. in *addit. ad recap. legum Nauarra fol. 89. col. 1.* Laurent. de Peirinis in *constit. sui Ordinis Minorum constit. 26.* Leonis X. *ex num. 38.* Stephan. Fagundez in *quinque Ecclesijs præcepta præc. 5. lib. 3. cap. 6. num. 3.* Nouar. in *singularib. iuris Canon. concl. 6.* Hieron. Venero, y Leyua in *examine Episc. lib. 9. cap. 3.*
2. **a** Solutio debita sit Deo. Decimam igitur esse partem Dei, & Deum illam vocare suam portionem, asserunt Henric. *conf. 67. num. 77.* Monet. de *decimis cap. 1. num. 38.* quam quidem sibi reseruasse in signum vniuersalis do-
- minij probat *c. cum non sit. sum. il. 2. de decim.* Rebuff. de *decim. q. 2. n. 1.* Tyndar. *eod. tract. n. 17. & 43.* Monet. *d. c. 1. n. 40.*
- Decimarum solutioni obnoxia prædia ad Regulatū monasteria transeunt cum suo onere, ac proinde Regulares tenentur illas soluere parochialium Ecclesiasticarum Rectoribus, quemadmodum tenebantur laici priusquam bona ipsa in monasterij proprietatem transiuerint, vt per Aldan. in *compendio Canonice resol. lib. 3. tit. 9. numer. 25.* vbi refert *decisum in Ripan. Urbanen. & Firman. 18. Decembris 1627. & in Callien. 1. Septembris 1629.* Et ideo parochus est manumittendus in possessione exigendi decimas ratione prædiorum acquisitorū per Regulares, donec doceant de sufficienti priuilegio, ex

^a Conc. Matheon. 2. c. 1. Conc. Ticin. ver. in facris. Exod. 2. 23. Leuit. 27. Num. 18. Tob. 1. Malach. 3. c. decimas. 16. q. 1. c. decimas. cū seg. 16. q. 7. c. parochia nos. ex trā missa & cap. tuz de deci. ^b cap. omnes decimæ. 16. q. 7. c. peruenit. c. nō est. c. tuz & c. in quibusdā. de decim. elem. ^c eod. tit.

^d

ex eodem Aldan. citato loco, qui refert ita resolutum in Pifauren. 13. Aprilis 1630.

4. *Excommunicantur.* Non solucentes decimas, cum teneantur, posse ac debere excommunicari, probat text. in cap. omnes decima 16. quest. 1. cap. peruenit. cap. ad hac. cap. ex parte il. 2. cap. tua nobis. de decim. Monet. d. tract. cap. 8. quest. 6. num. 64. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 756. num. 4. censuit Rota in Dertusen. decimarum 11. Maij 1609. coram Card. Marquemont. impressa per Marches. de commission. part. 1. pag. 675. & in Motulen. decimarum 31. Ianuarij 1614. coram Card. Sacra. 9.
5. Monitione praemissa intelligunt Perez ad tit. 5. lib. 1. Ordin. pag. 130. Rebuff. de decim. quest. 12. num. 8. & 15. Monet. d. cap. 8. num. 69. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 7. cap. 24. quest. 17. Soar. de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 1. c. 37. quos refero Ego ipse in collect. ad cap. peruenit. 5. num. 2. de decim. quibus addo Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 195. num. 6. part. 4.

6. *Nisi plena restitutione, &c.* Vide Sanch. in praecipia Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 20. num. 19. Nouat. d. concl. 6. Molin. d. num. 4. vers. his ita relatis.

7. Culpa sua non solucentem decimas, sed quando ad confessionem accedit, impotens est ad restituendum, posse absolui, resoluunt Nauarr. in man. cap. 17. nu. 59. Molin. citato loco, Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum. verb. Absolutio. diff. 5. num. 5. Nouat. d. conclus. 6. num. 3. ex ea ratione, quia Concil. in praesenti non prohibet absolui nisi eum, qui pro tunc tenetur restituere, quique peccat non restituendo.

8. An autem Parochus possit denegare Sacramenta his, qui nolunt soluere decimas? Vide Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 195. a princip. part. 4.

Vtrum autem contra repitentes soluere decimas possit vicarius imponere interdictum personale, & sic prohibere ingressum Ecclesiae? vide eundem Aloyf. Ricc. Neapol. decis. 380. part. 4.

Quarta, quae funeralium dicitur, Ecclesiae persoluatur, non obstante, &c.

C A P V T XIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes,
- 2 Pius V.
- 3 Rota decisio.
- 4 Bulla Pij V. non fuit reuocata per Gregorium XIII.
- 5 Loquitur de priuilegijs concessis a 40. annis citra.
- 6 Quarta funeralis non debetur parochi intra cuius limites viator retentus pro delicto, & habitatus cum cautione decedit.
- 7 Quarta funeralis debetur in hoc casu.
- 8 Quarta funeralis non debetur parochi ex interstitijs, seu cereis Confraternitatum secularium funera associantium.
- 9 Interstitia & cerei, quae per viam deferuntur circa cadauer, quomodo diuidendi.
- 10 Haeredes defunctorum pro defuncto ad sepulturam associando numerum Sacerdotum conuocare, & numerum cerei statuere debent.
- 11 Vocati omnes ad funus debent conuenire ad parochialem defuncti.
- 12 Regulares vocati ad sepeliendum mortuos etiam in eorum propria Ecclesia, debent accedere ad Ecclesias, a quibus cadauera amouentur.
- 13 Confraternitates non possunt accedere ad funeralia nisi expresse vocentur.
- 14 Parochus proprius nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadauer regulares dumtaxat a defuncto accersiri iubeantur.
- 15 Defunctorum cadauera non amouenda sine proprio parochi, nisi, &c.
- 16 Cadauera decedentium in parochia, ad cuius Ecclesiam Capitulum cathedralis translatus est, non possunt leuari per Canonicos irrequisito parochi.
- 17 Defunctorum corpora si deponantur in parochiali ad effectum deferendi ad aliam Ecclesiam, nihil debetur parochi.
- 18 Sepultura electio in alia Ecclesia praeter parochialem non potest per parochum impediri.
- 19 Habitu Religionis qui sepeliendi.
- 20 Sepulturam pro filio minori potest pater in vita, non post eius mortem eligere.
- 21 Sepulturam sibi eligendi facultatem non habens in maiorum suorum sepultura humari debet.
- 22 Sepultura ecclesiastica tradi debet excommunicatus, qui in mortis articulo confessionem petijt.
- 23 Funerales ducere tenetur parochus usque ad Ecclesiam regularium.
- 24 Parochi spectat declarare per quam viam sit exportandus defunctus.
- 25 Parochus regularis ubi & quando deferat stolum.
- 26 Parochus cum stola ingreditur parochiam secularium.
- 27 Tertiarij ubi sepeliendi.
- 28 Parochus in associando eius defuncto an & quando contemnendus.
- 29 Crux una tantum in funeralibus deferenda.
- 30 Crux propriae parochiae defuncti deferenda est in funeralibus.
- 31 Officium defunctorum super cadaueribus in Ecclesijs regularium sepeliendis faciunt ipsi regulares.
- 32 Parochi defunctorum in regularium Ecclesijs humandorum corpora usque ad easdem Ecclesias associare possunt.
- 33 Officium in tumulandis cadaueribus in Ecclesijs Regularium fieri debet per eosdemmet Regulares, non obstante quauis contraria consuetudine.
- 34 Pauperum cadauera gratis sepeliri debent.
- 35 Parochi non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum.
- 36 Cadaueris humatio non potest prohiberi occasione iuris sepulturae.

* De sepultura extra in 6. & in clem.

Decernit ^a sancta Synodus, quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quae funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali Ecclesiae solita esset persolui, ac postea fuerit ex quocumque priuilegio, alijs monasterijs, hospitalibus, aut quibuscumque locis pijs concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, quae antea solebat, cathedrali, seu parochiali Ecclesiae persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratijs, priuilegijs, etiam Mari magno, nuncupatis, aut alijs quibuscumque.

Vide

1. **V**ide Gutier. de iuram. confirm. p. 2. cap. 4. num. 2. & 4. Fr. Emman. quaſt. regular. tom. 1. quaſt. 39. art. 2. Franc. Leon. in theſauro ſoci eccleſ. part. 2. cap. 14. Fr. Ioan. à Cruce de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 5. concl. 2. Fr. Ludovic. Miranda in manu. Pralat. tom. 2. q. 48. art. 7. Laurent. de Portel. dub. regular. verb. Canonica portio. late Rota apud Tamburin. in fine tom. 3. de iure Abbatum decif. 83. cum ſeqq.

2. Extat ad huius decreti intelligentiam Bulla Pij V. incip. Et ſi Mendicantium, 17. Kalend. Iulij 1567. confirmans ac de nouo concedens omnia Ordinum Mendicantiũ priuilegia, ſed inter alia hac de re agendo ita loquitur. Quartam autem funeralium de qua ſeſſ. 25. cap. 13. nequaquam ſoluere teneantur monaſteria, quæ à 40. annis circa fundata exiſtunt, poſtquam Concilium ipſum loquitur tantum de monaſterijs ante annos 40. fundatis, quæ ipſam quartam ſoluere conſueverunt, & ubi ſolui conſuevit, id tantum cere, & aliorum, quæ in aliquibus partibus deſerui contigerit tempore, quo deſunctorum corpora ad ſepulturam deferuntur, non autem de Miſſis, ſeu legatis, vel alijs Fratribus ipſis, ſeu Monialibus relictis, aut alijs quomodolibet donatis ſolui debet, ſicque intelligi Concilij decretum quoad quartam huiusmodi ſoluendam debere decernimus. Vbi verò non eſt conſuetudo ſoluendi quartam huiusmodi, de nullo ſupra ſcriptorum ſolui debere declaramus, reſert Lator. var. lucubat. tom. 1. tit. 2. cap. 3. num. 182.

3. Adeſt quoque ad prædictorum intelligentiam bona decif. Rotæ in vna Licen. quarta funeralium 15. Ianuarij 1618. coram Reuerendiſſimo D. meo Cocino, relata per me de offi. & poteſt. Episcop. p. 3. alleg. 86. ex num. 17. cuius particula, quæ ad rem plorandum facit, ita ſe habet.

Nec obſtat Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 13. de reform. quia cum iſtud monaſterium ſit fundatum poſt publicationem Concilij, & quatenus eſſet fundatum antea, cum non eſſet ſolui ſoluere dictam quartam, Concilium ei non obſtat, ut declarauit ſanctiſſimus Pius V. in ſua conſtit. de anno 1567. quam reſert Archangel. Caraccia de quarta funeralium, cap. 1. Gutier. de iurament. confirm. part. 2. cap. 4. num. 3. Emman. Roder. in quaſt. Regularib. tomo 1. quaſtione 41. artic. 2. & ita reſoluit Congregatio Illuſtriſſorum interpretum, ut reſert Rodrij. loco prædicto.

4. Nec eſt verum quòd prædicta conſtitutio Pij V. fuerit reuocata per Gregorium XIII. ut in eius Bulla, quam reſert Nauar. in man. cap. 27. in fine, quia cum dicta Bulla Pij plura contingeret, per Gregorium reſcinda fuit ad terminos Concilij, ut conſuevit Sacra Congr. Illuſtriſſ. Interpretum, ſicut reſert Caraccia loco citato, qui etiam in ſive tractatus reſert ipſam declarationem, bene aduertit Gutier. loco citato. Hactenus dicta decifio, quæ etiam reperitur impreſſa apud Tamburin. in fine tom. 3. decif. 84.

5. Loqui Concilium in præſenti de priuilegijs conceſſis à 40. annis circa, & non procedere in priuilegijs antiquiſſimis conceſſis per 40. annos ante publicationem Concilij, reſert decifum Lator. d. cit. 2. cap. 3. num. 183.

Regulares tenentur ſoluere Parochijs quartam funeralem non obſtantibus priuilegijs, in quibus adeſt clauſ. Salua iuſtitia Parochialium Eccleſiarum Rota apud Tamburin. in fine tom. 2. de iure Abbatum decif. 83. ubi decif. 85. tenet quòd Parochia Religioſis ratione ſepulture nihil aliud poſſunt exigere niſi quartam eorum funeralium, quæ tempore ſepulture fuerint oblata, & ibi num. 5. reſert quòd Parochi in Catalonia ex ſtatu Pij V. nequeunt quicquam à Mendicantijs ultra quartam funeralium exigere, & decif. 87. reſoluit quòd Parochus intus Eccleſias vnitas monaſterijs Regularium non poteſt in funeribus ſtolam deferre, & alias functiones exercere, & ibi n. 2. ait quòd Parochus non poteſt ſe intromittere in Eccleſijs Regularium dũ cadauera in eiſdẽ ſepeliuntur.

Quarta funeralis non debetur Parochio, intra cuius limites viator retentus pro delicto, & habitatus cum cautione decedit ſtante conſuetudine in ciuitate, quòd ius ſepeliendi peregrinos, & viatores ſpectat ad Eccleſiam cathedralẽ, ita Aldan. in compendio Canon. reſol. lib. 4. tit. 17. num. 11. Sel. in ſelectis Canon. cap. 92. nu. 35. aſſerentes ita decifum in Piſaur. 22. Ianuarij 1618.

7. Quarta funeralis debetur Parochio ex funeralibus ſequenti die in alia Eccleſia ab alia in qua mortuus ſepultura mandatus fuerat, factis magno adhibito Religio-

forum, & Presbyterorum, candelarum & intorſitorum numero in maiori quantitate diet præcedentis, ut per Sel. d. cap. 92. nu. 11. ubi reſert ita fuiſſe reſolutum per ſacram Congr. Episcop. ſub die 3. Auguſti 1621.

Quarta funeralis non debetur Parochio ex intorſitijs, ſeu cereis Conſaternitatum ſecularium funera aſſociantium, ex Aldan. d. cit. 17. num. 12. ubi reſert ab eadem S. Congreg. decifum in Firmana 5. Martij 1616.

Intorſitia, cerei, & candelæ, quæ per viam deferuntur circa cadauera, in quibuſcunque primarijs Eccleſijs diuidentur ſunt pro æquali portione inter ipſos Parochos, & miniſtros aliarum Eccleſiarum quarumcunque, etiam regularium, & nationalium, in quibus ſepeliuntur, ac propterea quando huiusmodi intorſitia, ſeu cerei, & candelæ in præſatis Eccleſijs pro celebrandis diuinis officijs præſenti corpore accenduntur, finito officio extinguenda, & cuique medietas conſignanda eſt, ut per Sel. d. cap. 92. num. 15. ubi reſert decifum in Congr. RR. DD. Preſbiterorum Urbis, S. D. N. Urbano V 111. approbante ſub die 21. Martij 1629.

Deſunctorum hæredes pro deſuncto ad ſepulturam aſſociando numerum Sacerdotum ſibi bene viſum cõuocare poſſunt, & numerum cerei ſibi bene viſum ad cadauer ſepulture aſſociandum quolibet contrario prætextu per Parochum deducto non obſtante, ſubminiſtrare valent, ut per Aldan. d. cit. 17. num. 16. ubi teſtatur ſic fuiſſe reſolutum per ſacram Congr. Episcop. in Caſſan. 5. Maij 1617.

Vocati omnes ad ſunus debent conuenire ad Parochialem deſuncti ex Aldan. d. cit. 17. num. 19. ubi dicit ita decifum per S. Congr. Rituum in Bononiæ, 9. Decembris 1617. & in Tropien. 16. Februarij 1631.

Regulares vocati ad ſepeliendum mortuos, etiam in eorum propria Eccleſia, debent accedere ad Eccleſias, & quibus cadauera amouentur, & inde cum clero ſeculari diſcedere, non autem expectare extra ianuam Eccleſiæ, & alijs ſe poſtea aſſociari, ex Sel. d. c. 92. nu. 20. ubi teſtatur ſic fuiſſe reſolutum per ſacram Congregat. Episcop. & Regul. in Vigleuanen. 13. Nouembris 1600.

Conſaternitates non poſſunt accedere ad funeralia mortuorum, niſi ſpecialiter & expreſſe vocentur, ex Sel. d. c. 92. num. 21. ubi reſert ita decifum à S. Congreg. Rituum in Bononiæ, 9. Decembris 1617.

Proprius Parochus nullatenus excludendus, quamuis ad ſepeliendum cadauer Regulares dumtaxat à deſuncto accerſiri inbeantur, ex Aldan. d. cit. 17. num. 21. ubi reſtatur ſic reſolutum per S. Congr. Episcop. & Regular. in Montis Biſoſi de anno 1581.

Deſunctorum cadauera in alterius Parochia exiſtentia, & in Eccleſijs Fratrum ſepelienda, prius ad Eccleſiã Parochialem ad benedictionem, ac vltimum vale à Parochio recipiendum deferri debent. Sed ſi proprius Parochus ab eiſdem Fratribus moneatur prius, & inquiratur ac expectetur, ipſeque venire recuſet, tunc ipſi Fratres poterunt ſupradicta cadauera ab ædibus deſunctorum ad ſuas Eccleſias recto tramite deferre ipſo Parochio etiam inuito, Aldan. ubi ſuprà, qui reſert per eandem S. Congr. reſolutum in Nepeſ. 11. Decembris 1615. ad 4.

Cadauera decedentium in parochia, ad cuius Eccleſiam Capitulum Cathedralis tranſlatum eſt, non poſſunt leuari per ipſum Capitulum, ſeu Canonicos cathedralis Eccleſiæ, niſi requiſito parochio dictæ Eccleſiæ, ut per Aldan. d. cit. 17. num. 1. ubi ait ita cenſuiſſe ſacram Congr. Rit. in Theſſina 18. Auguſti 1629.

Deſunctorum corpora ſi deponantur in Parochiali, ut inde transferantur ad Eccleſiam Regularium, in qua elegerunt ſepulturam, nihil debetur Eccleſiæ parochiali, exceptis iuribus parochialibus, ex Sel. d. c. 92. num. 2. ubi ait ſic decidiſſe ſacram Congr. Rit. in Placentina 23. Martij 1619.

Sepultura electio in alia Eccleſia præter parochialem non poteſt per parochum impedi, dummodo illi reſeruata ſit ſua quarta funeralis, ut per Aldan. d. cit. 17. nu. 32. ubi ait ſic fuiſſe reſolutum per eandem S. Congr. in Capuana 31. Martij 1629.

Suſcipientes habitum Religionis à Guardiano, vel ab alio,

- alio, cui ille committendum duxerit, & cum eo decedentes in Ecclesijs eiusdem Ordinis, Ecclesiastica sepultura sunt tradendi, si Guardianus prater habitus concessionem & receptionem promouerit eorum cadauera, ex Aldan. d. tit. 17. num. 3. vbi refert decifum per S. Congr. Episcop. & Reg. in Nepefina. 11. Decembris 1615. ad 2.
20. Sepulturam pro filio minori 14. ann. potest pater in vita, non post eius mortem eligere, vt per Aldan. d. tit. 17. num. 5. vbi refert decifum in Foglinen. 27. Octobris 1587.
21. Sepulturam sibi eligendi facultatem non habens in maiorum suorum sepultura humari debet, ex Aldan. d. tit. 17. num. 8. vbi attestatur ita censuisse sacram Congr. Episcop. in Asculana 21. Octobris 1616.
22. Sepultura ecclesiastica tradi debet excommunicatus, qui in mortis articulo confessionem perijt, vel Beatissimam Virginem inuocauit, vt per Sel. d. cap. 92. num. 14. vbi assertit sic fuisse resolutum per eandem sacram Congr. in Nolana 19. Iulij 1619.
23. Funerale ducere, & prosequi tenetur parochus vsque ad Ecclesiam Regularium, si in ea defunctus sepeliri debeat, vt per Aldan. d. tit. 17. num. 23. vbi assertit resolutum per eandem S. Congreg. Episcop. & Reg. in Brixiana. 18. Iunij 1591. & in Nicoteru. 5. Iunij 1615.
24. Parochus ipeccat declarare per quam viam sit exportandus defunctus, & omnia necessaria vsque ad ianuam Ecclesie Regularium, vbi sepeliendus est, ex Aldan. d. tit. 17. num. 28. vbi dicit decifum ab eadem Sac. Congr. in Castellana. 3. Ianuarij 1594.
25. Parochus secularis sicut deserit stolam in propria parochia, & in parochia Fratrum, dum defuncti corpus in eorum Ecclesia sepelitur, ita parochus regularis in eodem casu, & eodem tempore poterit stolam deferre, non solum in propria parochia, sed etiam in parochia, defuncti, ex Aldan. d. tit. 17. num. 31. vbi attestatur ita censuisse sacram Congr. Rit. sub die vlt. Septembris 1628.
26. Parochus Monachus in funeralibus ita potest cum stola ingredi parochiam secularium, prout seculares parochi Monachorum parochiam ingredi valent, Aldan. d. tit. 17. num. 32. vbi ait ita resolutum fuisse per eandem S. Congr. in Asculana 29. Ianuarij 1626.
27. Tertiarij si qualitatibus in Bulla fel. record. Leonis X. praescriptis sint praediti, videlicet si viri collegialiter, aut claustraliter viuunt, mulieres vero virginales, vel caelibes, aut castam vidualem sub expreso voto, & Tertiariorum habitu vitam ducant, possunt & debent etiam inuito ac minime requisito parochi in Fratrum Ecclesijs sepeliri, secus vero si supradictis qualitatibus careant, ex Sel. d. cap. 92. num. 25. vbi testatur sic fuisse resolutum per sacram Congreg. Episcop. & Regular. in Nepefina 11. Decembris 1615. ad 1.
28. Mortui sepeliri possunt in Ecclesia in qua sepulturam elegerunt, sine praesentia Parochi, si ipse requisitus interesse recuset, vel petita licentiam denegat, vt per Aldan. d. tit. 17. num. 35. vbi ait sic censuisse sacram Con-

greg. Rit. in Capuan. 22. Decembris 1629.

In funeralibus est deferenda vna tantum Crux illius Ecclesiae, ad quam corpus transferitur postquam sequatur immediate personae illius Ecclesiae, & deinde ceteri secundum anterioritatem, vt per Aldan. d. tit. 17. num. 26. qui refert sic censuisse sacram Congregationem Rit. in Narnien. Septembris 1614.

Crux propriae parochiae defuncti deferenda est in funeralibus, non autem Crux antiquae parochiae, ex qua dismembrata fuit parochia noua, de qua est defunctus, & vocati ad funus in eadem propria parochia debent conuenire, ex Aldan. d. tit. 17. num. 40. vbi testatur per eandem S. Congregationem fuisse resolutum in Baron. 22. Martij 1631.

Clerus secularis postquam Christi fidelium cadauera in Fratrum Religiosorum Ecclesijs sepelienda associauerit, in eisdem Ecclesijs super eisdem cadaueribus officium defunctorum, Psalmos, Responsoria, aliaeque preces, vel orationes recitare, aut psallere non potest. Sed ab ipsis Fratribus dumtaxat haec omnia peragenda sunt, vt per Sel. d. cap. 92. num. 22. vbi testatur ita fuisse resolutum per S. Congreg. Episcop. & Reg. in Turritana 24. Nouembris 1617. Vnde Canonici si corpora defunctorum comitari contingerit ad alienas Ecclesias recitato Psalmo Miserere, vel De profundis, super corpus defuncti, cum versiculo & oratione discedere poterunt, ex Sel. citato loco, qui assertit ita fuisse resolutum per eandem S. Congr. in Cremonen. 9. Augusti 1604.

Parochi defunctorum in Regularium Ecclesijs humandorum corpora vsque ad easdem Ecclesias associare, ac etiam in illis permanere possunt, absque tamen eo quod in officio decantando vllatenus se intromittant, vt per Aldan. d. tit. 17. num. 42. vbi dicit sic decidisse eandem S. Congreg. in Nicoteru. 5. Iulij 1615.

Officiu enim in tumulandis cadaueribus in Ecclesijs Regularium fieri debet per eosdem Regulares, non obstante quauis contraria consuetudine, ex Aldan. d. tit. 17. num. 45. vbi ait ita censuisse sacram Congr. Rit. in Eugubina 12. Martij 1612. & 5. Iulij 1614. & in Placentina. & Licon. 23. Martij 1619. & in Catanen. ciuitatis Platia 12. Octobris eiusdem anni, & in Sulmonen. 8. Augusti 1629. & in Andrien. 18. Februarij, & 2. Martij eiusdem anni, & 5. Iulij 1631.

Pauperum cadauera gratis sepeliri debent, vt per Aldan. d. tit. 17. n. 50. vbi attestatur sic fuisse resolutum per S. Cong. Episcoporum & Regul. in Cassan. 5. Maij 1617.

Parochi non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum, vt per Aldan. d. tit. 17. num. 51. vbi ait decifum sub die 27. Maij 1617.

Iuris sepulturae occasione non potest prohiberi cadaueris humatio, cum nulla ratio patiatur, Christianaeque pietati repugnans videatur, maxime vero ob pecuniarium interesse, cadauer in sepulchrum remanere, Sel. d. cap. 92. num. 70. vbi refert sic censuisse Sac. Congregat. Episcop. in Catronien. 17. Septembris 1617.

Clerici concubinarij puniantur post monitiones sibi factas, vt in text. & cognitio causarum concubinariorum ad Episcopos ipsos pertineat. Episcopi concubinarij moneantur a Synodo Provinciali, & non emendati suspendantur, & perseverantes ad Papam causae deferantur.

C A P V T XIV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Statuta Concilij Trident. contra concubenarios stricte obseruanda.
- 3 Concubinaris quis dicatur in hoc decreto.
- 4 Faminarum consortium a viuis spiritualibus fugiendum.
- 5 Clerici qualem qualem suspicionem habentes a mulierum etiam in gradu propinquo sibi coniunctarum conuersatione omnino abstinere debent.
- 6 Non procedit hoc decretum in simplici incontinentia.
- 7 Moniti specialiter, non autem generaliter debent esse concubinarij.
- 8 Non tantum in visitatione, sed & alijs quoque temporibus.
- 9 Monitio generalis facta in Synodo non suffragatur.
- 10 Tempus, quod inter vnam & alteram monitionem interuenire debet, arbitrio Episcopi relinquitur.
- 11 Episco-

- 11 Episcopus potest solus procedere ad informationem summariam, & incarcerationem, ubi de fuga timetur.
- 12 Subcollectores, vel Commissarii spoliis non comprehenduntur sub dispositione Ordinariorum.
- 13 Distributiones quotidianas comprehendit.
- 14 Episcopus debet multas pecuniarias eo ipso quod exactae fuerint, pijs locis assignare.
- 15 Episcopus multas pecuniarias sibi assumere potest ubi admodum pauper esset.
- 16 Clericus concubinaris suspendendus ab Episcopo praemissa monitione.
- 17 Clericus concubinaris notorius est hodie ipso iure suspensus ab officio, & beneficio.
- 18 Priuatio haec non transit ad successorem beneficii si priuatus resignet.
- 19 Inhabiles ac indigni fiunt quibuscunque honoribus, beneficijs, &c. clerici concubinarj, suspensi qui concubinas non expellunt.
- 20 Exemptio, aut appellatio executionem sententiae late contra concubinarjos impedire non potest.
- 21 Cognitio, & punitio clerici concubinarj ad solum Episcopum pertinet.
- 22 Episcopus concubinaris quam penam incurrat.

Quam turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitia sordibus, immundoque concubinato versari satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiae dedecore, testatur. ^a Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitae integritatem ministri Ecclesiae reuocentur, populusque hinc eos magis discat reuereri, quo illos vita honestiores cognouerit, prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, *a in domo, vel extra* detinere, aut cum ijs viliam consuetudinem habere audeant, alioquin poenis, a sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur. ^b Quod si a Superioribus moniti, ab ijs se non abstinerint, *7 tertia parte fructuum*, obuentio- num, ac prouentuum beneficiorum suorum, quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati, *8 quae fabricae Ecclesiae*, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin vero in delicto eodem cum eadem, vel alia femina, perseverantes, secundae monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui praedictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolicae Legatus, arbitrabitur, *9 suspendantur*, & si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum ijs etiam vellentur, tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis *perpetuo priuentur* atque *inhabiles, ac indigni* quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficijs ac officijs in posterum reddantur, *10 donec post manifestam vitam emendationem* ab eorum Superioribus cum ijs ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium reperere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, praeter praedictas poenas, *11 excommunicatio- nis gladio* plectantur. *12 Nec quauis appellatio*, aut exemptio praedictam executionem impediatur, aut suspen- dat, praedictorumque omnium cognitio, *13 non ad Archidiaconos*, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu & figura iudicij, & sola facti veritate inspecta procedere possint. *14 Clerici vero* beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, *15 & contumaciae* perseverantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris poena, suspensione ab ordine ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsue modis, iuxta sacros canones, puniantur. *16 Episcopi quoque*, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinerint, & a Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint, *17 ipso facto* sint suspensi, & si perseverent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpa, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

1. Vide Clar. § fornicatio, num. 9. vers. clericus autem concubinaris, Hieron. de Monte var. iuris quest. 18. num. 48. Rebuff. in concord. tit. de publicis concubin. vers. prima ergo poena, Perez l. 23. vers. quari tamen potest tit. 3. lib. 1. Ordin. Bernard. & Salzedo in pract. Canon. cap. 79. de concubinar. Tiber. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 21. de clericis concubinar. Humad. l. 32. gloss. 5. num. 6. tit. 5. § l. 43. gloss. 2. num. 3. tit. 6. part. 1. Matien. l. 6. gloss. 2. ex num. 23. tit. 8. lib. 5. noua re- copil. Menoch. de arbit. casu 218. Petr. Boll. in oconom. Ec- cles. class. 1. cap. 4. ex §. 5. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. concubinaris §. 3. Petrus de Ledesma in summ. part. 2. tract. 27. cap. 18. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 857. & in praxi rerum fori Ecclesiastic. decis. 359. in 1. edit. alias resolut. 307. in 2. edit. Paul. Comitot. respons. moral. lib. 1. q. 87. Soar. de censur. tom. 5. disput. 31. sect. 4. num. 10. Sayro eod. tract. lib. 4. cap. 15. num. 24. Filluc. quest. moral. tom. 1. tract. 17. cap. 7. num. 124. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 30. tract. 3. n. 154. vers. decimum. Thom. Valasc. allegat. iur. tom. 1. alle- gat. 34. num. 7. Nicol. Garc. de benefic. part. 11. cap. 10. nu. 181. cum multis seq. Hieron. Venero, y Leiu de examine Episco- por. lib. 4. cap. 27. ex num. 64. metipsum in collectan. ad cap. si- cut 4. de cohabit. cleric. & mulier. nouissime Marchin. de Sa- crament. Ordinis tract. 1. part. 8. cap. 3. & num. 23.
2. Pium V. per speciale constit. monuisse omnes loco- rum Ordinarios, & in virtute sanctae obedientiae eis praec- eptisse vt statuta Tridentini Concilij contra concubina-

rios tam clericos, quam laicos edita districte faciant ob- seruari, reddituri Deo, ac sibi, si id omiserint, rationem, referunt Gutier. Canon. lib. 2. cap. 7. num. 68. & seqq. Nicol. Garc. d. cap. 10. num. 187.

^a In domo, vel extra, &c. Concubinarium in hoc de- creto illum dici, qui non solum concubinam domi retinet, vel qui sub aliquo colore in domo suae matris, vel aliqua rum consanguinearum, vel alibi habet, & cum ea tenet assiduam consuetudinem, resoluunt Franc. Leo in thesaur. fori Eccles. p. 3. c. 4. sub n. 27. Aloyf. Ricc. d. resol. 307. in fin. & in decis. curia Archiepiscop. Neapolit. p. 1. decis. 76. n. 3. Marc. Anton. Genuent. in praxi Archiepiscop. Neapolit. c. 30. nu. 4. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. discipl. clericali. §. 15. nu. 56. Tiber. Decian. in tract. crimin. lib. 6. c. 21. num. 1. vbi ait concubinarium proprie illum dici, qui solum tam, & corruptam domi retinet ad libidinem explendam, sapientius, Bernard. in pract. canon. cap. 79. num. 1. affirmat clericum concubi- narium illum proprie dici posse, qui solum mulierem, & corruptam, nulloque sibi spiritualis, vel carnalis co- gnationis vinculo coniunctam domi retinet, cum qua- consuevit carnaliter commisceri, Farin. d. quest. 138. nu. 4. hanc Bernardi Diaz definitionem refert, & num. 6. dicit quod clerici concubina dicitur si ad libidinem domi quocumque modo ab ipso retineatur etiam sub nomine pedissequae, eius matris, fororis, amicae, vel alterius, cuius cohabitatio ipsi non prohibeatur.

Na Fœmi-

^a Supra sess. 24. c. 8. reformat. Concil. Cartha. 3. c. 18. Conc. Nice- num c. 3. Concil. Matifcon. 1. c. 1. Conc. Arelaten. 2. c. 3. Concil. Tolet. 2. c. 3. Conc. Brac- car. 1. c. 15. Conc. Turon. 2. c. 10. 11. & 12. Concil. Moguntiaci cap. 49. c. in- terdixit 37. dist. ca. cum omnibus c. volumus, & c. feminas 81. dist. c. 1. cum multis seq. de cohabit. cler. & mulier. ^b Cap. 2. cum seq. de coha- bit. cleric. & mulier. c. si concubinae de sent. ex- com. Concil. Aurel. 3. cap. e supra c. 6. & in alijs locis supra allegat. C66. Tolet. 4. c. 41. Vide 8. To- let. cap. 6. ^c Cap. quo- rundam 34. dist. Concil. Aurel. 5. c. 2.

4. **Fœminatum consortium**, quatenus à viris spiritualibus fugiendum ex sanctis Patribus ostendit Ioan. Baptista *Fin. de regulis iuris homin. 2.2. vers. addo*, & exemplis confirmat Eximan. de Valle de incant. & ensalm. sect. 2. cap. 3. nu. 19. & cap. 16. ex num. 25. Et quod debeant sacerdotes abstinere à mulieris, & coitus immunditia, multis sacrae paginae auctoritatibus probat Decian. d. lib. 6. cap. 21. nu. 5. vbi num. 6. refert quod tria ex hoc peccato clericorum mala oriuntur, videlicet quia laicorum corda scandalum patiuntur, vituperatur officium Ecclesiasticum, & praestatur alijs occasio peccandi, iuxta cap. si mala 2. quest. 5. & cap. significasti, de adulter. Et dicuntur violare Templum Dei, nam qui fornicatur, in corpus suum peccat, 1. ad Corinth. c. 6. Corpus autem Sacerdotis dicitur templum Spiritus sancti, ut ibi dicitur.
5. Clericos igitur qualem qualem suspicionem habentes à mulierum etiam in gradu propinquo sibi coniunctarum conversatione omnino abstinere debere, cum ingenti aliquando fuerint, qui diabolica suggestionem in celitus, & stupra commiserunt, asserunt Menoch. de praesumpt. lib. 5. praef. 17. num. 9. Valer. Reginald. d. tract. 3. nu. 18. Bellef. d. tit. de discipl. cleric. §. 25. num. 16. & 17.
6. **Decretum Concilij in presenti non procedere in simpliciter continentia** absque qualitate concubinae, attestantur decem Aloyf. Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 361. in fine, in 1. edit. & resolut. 307. num. 5. in 2. edit. Nicol. Garc. de benef. p. 11. c. 10. num. 186. Farin. in praxi crimin. part. 5. q. 138. num. 12. & 74. Armendar. in addic. ad recap. legum Nannar. lib. 4. tit. 5. de stupro l. unica num. 4. Ioan. Sanci. in selectis disput. 50. num. 10. in fine.
- Contra Nauarr. conf. 4. de adulter. in antiqu. aliis conf. 1. de eobab. cleric. in nouis Sayr. in floribus decis. sub illo tit. de adulter. decis. 4. existimantes text. in presenti ad simplicem incontinentiam esse extendendum.
7. **Quod si à Superioribus moniti.** Vt autem clerici concubinari priuenter beneficijs, & deponantur, requiritur trina monitio facta per Superiorem, cap. si quis de extirpanda, cap. si quisquam, de eobab. cleric. cap. si autem clerici, ver. vel tertiam communionem eod. tit. Ita Decian. d. lib. 6. cap. 21. nu. 30. plures refert Ioan. Sanci. in selectis disput. 50. num. 10. & addit Farin. d. quest. 138. num. 41. quod si Clericus concubinam retineat bis aut ter monitus induratus in concubinato permaneat, per suum Episcopum Curiae seculari traditur, cum ipsemet se Sacerdotio indignum iudicet, auct. de sanctiss. Episcop. §. Presbyteros collat. 9. cap. Presbyteris 17. dist. quae iura ipse Farin. intelligit de traditione Curiae seculari quatenus importat verbalem degradationem, non verò actualem.
- Specialiter scilicet monendi sunt, non autem generaliter, puta per edictum, decem referunt Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 4. Armendar. d. l. unica, num. 4. Et ideo resolut Decian. d. cap. 21. num. 30. in fine. quod non sufficit generalis monitio quod omnes concubinari cleri dimittant concubinas, iuxta notata in cap. ult. de vita, & hon. cleric. in vers. si tales, & in Clem. 1. eod. tit. in verb. nominatim, & in cap. statutum, de sent. excom. c. 6.
8. Non tantum in visitatione, sed & alijs quoque temporibus huiusmodi monitionem fieri posse, asserunt resolutum Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 5. & Armendar. d. l. unica, num. 5.
9. Monitionem generalem factam in Synodo non suffragari, etsi vim trinae monitionis obtineat, resoluunt Marc. Anton. Genuen. d. cap. 30. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. decis. 359. in 1. edit. aliis resolut. 307. num. 3. in 2. edit. licet Bernard. in d. praxi canon. cap. 79. prope fin. existimauerit quod vt Praelati excusentur à monitionibus faciendis clericis suae diocesis, in hac materia prudenter faciunt, quando in suis constitutionibus synodalibus monent omnes generaliter ne concubinari sint; & licet ibi Salzedo in addit. littera F. id intelligat procedere contra eos clericos, qui ex lege diocesana tenentur in Synodo comparere.
10. Tempus, quod inter vnam, & alteram monitionem interuenire debet, arbitrio Episcopi relinqui referunt decem Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 6. & Armendar. d. l. unica, num. 6.
- Possesse ipsum Episcopum solum ad informationem summariam, & incarcerationem procedere, vbi de fuga timetur sine forma, & monitione in hoc decreto praescripta, referunt decem Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 7. & 8. Armendar. d. l. unica, num. 7. & 8.
- Subcollectores, vel Commissarios spoliory non comprehendi sub dispositione Ordinariorum, sed Nuncij Apost. iuxta eorum priuilegia, resolutum asserunt Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 13. Armendar. d. l. unica, num. 12.
3. Tertia parte fructuum, &c.] Comprehendi etiam distributiones quotidianas, tenent Nauarr. conf. 3. in antiqu. sub tit. de verbis significat. quod decem in nouis Sayr. in floribus decis. sub illo tit. decis. 7. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 821. vers. amplius secundum & d. resolut. 307. num. 5. in 2. edit. Petr. de Ledesma d. cap. 18. diffie. 2. & ex Concil. VI. Mediolanen. colligit Monet. de distrib. quotid. p. 3. quest. 10. nu. 56. contra Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 9. March. d. tract. 1. part. 8. cap. 3. num. 24.
3. Quae fabrica Ecclesiae, &c.] Episcopum debere multas pecunias eo ipso quod exactae fuerint, pijs locis assignare, ac proinde non posse portionem aliquam etiam in minima parte Vicario pro sua mercede limitare, & minus Camerae suae Episcopali applicare, non obstante contraria consuetudine, resoluunt decem referunt Quaranta in summ. Bullarj verb. pena pecuniaria, p. 395. sbroz de Offic. Vicarij in addit. lib. 2. q. 143. Piaflec. in Praxi Episc. p. 2. c. 4. num. 97. in princ. Galet. in Margarita casuum conscientiae, verb. pena 1. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 349. in 1. edit. aliis resolut. 300. num. 3. in 2. edit. quos refert Ego ipse de officio & potest. Episcopi p. 3. allegat. 107. num. 19.
- Vbi tamen Episcopos admodum pauper esset, eas sibi assumere posse pariter decem referunt Molles. in comment. de consuetud. Neapolitan. part. 4. quest. 64. sub num. 24. Aloyf. Ricc. d. resolut. 307. num. 3. vers. limita.
4. Suspendantur.] Clericum concubinarium suspendendum ab Episcopo premissa monitione, de qua in hoc decreto, resoluunt Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 1. c. 47. Hentiq. in summ. lib. 13. c. 36. §. 1. Auila de censur. p. 3. dist. 5. dub. 2. Bonacin. eod. tract. dist. 3. q. 6. puncto 5. nu. 1. Nicol. Garc. d. c. 10. num. 181. & p. 7. c. 14. ex nu. 8. Marchin. d. c. 3. nu. 26. Et quid attento iure communi an esset suspensus ipso iure, an veniret suspendendus? Vide Menoch. de arbit. casu 289. num. 2. vers. sed verius, & casu 418. nu. 1. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 21. num. 10. cum seg. Farin. d. q. 138. num. 40.
- Clericum concubinarium notorium sine aliqua monitione superioris esse hodie prout in veteri iure ipso iure suspensum ab officio, & beneficio, ita quod si celebret, incurrat irregularitatem, decem refert Bellef. d. quest. cleric. p. 1. tit. de disciplin. cleric. §. 3. nu. 45. Nicol. Garc. de benef. part. 7. cap. 14. num. 11. & 15. Armendar. d. l. unica, num. 16.
5. Perpetuo priuentur.] Clericum concubinarium priuari beneficijs, resoluunt Rebuff. de publ. concub. in princ. vers. secunda parva est, Decian. d. lib. 6. cap. 21. num. 12. Roland. consil. 98. num. 6. lib. 1. Farin. dist. quest. 138. num. 50. cum segg. vbi num. 66. tenet requiri sententiam declaratoriam priuationis, quae postea quoad restitutionem fructuum retrahatur ad tempus delicti. Tambur. de iure Eccles. tom. 3. disput. 9. quest. 7. num. 15. Hanc penam non transire ad successorem beneficij, si priuatus resignet, referunt decem Nicol. Garc. de benef. part. 1. cap. 5. num. 304. in fine. Armendar. d. l. unica, num. 15. Aduertit Decian. d. lib. 6. cap. 21. num. 31. quod licet olim in primitiua & adulescente Ecclesia grauissime fuisset vindictum hoc delictum clericorum in concubinato existentium, etiam usque ad depositionem cap. erubescant 33. dist. cap. a multis, de stat. & qual. hodie tamen crescente Praelatorum indulgentia, & descendente clericorum feruore in Christum, mitigatae sunt poenae propter carnis fragilitatem, vt dicitur in cap. fraternitatis 34. dist. & ideo raro deuenitur ob hoc crimen ad priuationem beneficiorum, minusque ad depositionem, nisi praecedente trina monitione, & maxima contumacia.
6. Inhabiles, ac indigni, &c.] Clerici concubinari non tantum amittunt beneficia, sed etiam ad alia obtinenda inhabiles redduntur, vt per Menoch. d. casu 318. n. 1. vers. praeterea

præterea & secundo, Decian. d. lib. 6. cap. 21. num. 14. & 22. Vide Farin. in praxi crimin. part. 5. quæst. 138. num. 54.

9 Donec post manifestam vitæ emendationem, &c.] Clericum concubinarium, qui iam emendatus fuerit à suo Superiore dispensatus, efficit habilem ad susceptionem, quoruncunque bonorum, Dignitatum, beneficiorum, & officiorum, resoluunt Bermond. de publicis concub. in gloss. usque à quo, Decian. d. cap. 21. num. 34. & 35. Farin. d. l. quæst. 138. num. 87.

20. 1 Nec quavis appellatio, &c.] Concubinarius notorius de notorio concubinato condemnatum non appellare tenent Salzed. ad Bernard. d. cap. 79. littera B. vers. est tamen circa superiora, ubi declarat Decian. d. lib. 6. cap. 21. num. 29. Farin. d. quæst. 138. num. 80. Quam executionem exemptio,

aut appellatio ante, vel post diffinitivam sententiam suspendere non potest, vt refert decisum Nicol. Garc. de benefic. p. 11. cap. 10. num. 186. dub. 12.

2. Non ad Archidiaconos, &c.] Hoc non intelligi in immemoriali, refertur decisum Nicol. Garc. d. num. 186. dub. 14. Ludouic. à Sarauia in tract. de iurisd. Aduocatorum quæst. 24. num. 5. & 26.

3. Clerici vero, &c.] De punitione clericorum non habentii beneficia, aut pensiones agit Farin. d. g. 138. nu. 72.

4. Episcopi quoque, &c.] De pena Episcopi concubinarum agunt Soar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 5. ad fin. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 32. tract. 2. num. 65. vers. item ex Concilio, Agid. de ConincK de Sac. & censur. tom. 2. disp. 15. susp. 27. Farin. d. quæst. 138. num. 70.

Filij clericorum illegitimi in Ecclesia, in qua patres beneficia obtinuerunt, ipsi non habeant, & quacumque circa hoc in fraudem facta fuerint, irrita, & nulla censeantur.

C A P V T XV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Dispositio huius cap. in quo differat à iure communi.
- 3 Filius videtur posse succedere in beneficio paterno si per triginta annos alius in eo successit.
- 4 Beneficia, quæ pater ante Concil. dimisit, licet filio obtinere.
- 5 Filij naturales etiam procreati tempore, quo eorum parentes nondum erant effecti clerici, comprehenduntur sub hoc decreto.
- 6 Nepotes legitimi Presbyterorum ex filio illegitimo respectu beneficii aut non comprehenduntur sub dispositione huius decreti.
- 7 Pater non prohibetur obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius habuit idem, vel quodcumque aliud.
- 8 Fratres fratribus etiã immediatè succedere possunt.
- 9 Filij legitimi clericorum possunt adipisci beneficia quacumque in eadem Ecclesia in qua genitores habuerunt, vel habent.
- 10 Sed non possunt paterna beneficia immediatè obtinere.
- 11 Filius quamuis legitimus eget dispensatione ad obtinendum immediatè beneficium paternum.
- 12 Decretum procedit.
- 13 Filius Presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquando possedit.
- 14 Filius illegitimus excluditur ne possit obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater habuit solam sedem in choro.
- 15 Possessionem beneficii per procuratorem accipiens, sed in Ecclesia nunquam ministravit, comprehenditur sub hoc decreto.
- 16 Pater non potest habere beneficium in vna Ecclesia, & filius in alia quando ambo sunt sorores.
- 17 Religiosi filij Religiosorum possunt dispensari ad dignitates & officia, quas eorum patres obtinent, vel obtinuerunt.
- 18 Filius illegitimus non prohibetur obtinere Episcopatum nuper erectum ex parte diocesis, in qua eius pater fuit Archiepiscopus.
- 19 Filius illegitimus an possit recipi in clericum Ecclesiæ receptitiæ ubi eius pater fuit receptus.
- 20 Hoc decreto prohibentur tantum in futurum obtinentes.
- 21 Canonicus illegitimus cuius pater possessionem alterius Canonici in eadem Ecclesia apprehendit, licet in dicta Ecclesia nunquam ministraverit, comprehenditur hoc decreto.
- 22 Filius illegitimus non prohibetur quominus tanquã capellanus amouibilis deferuire possit, ac obtinere re beneficium in Ecclesia in qua eius pater nunquam intitutus fuit.
- 23 Filius illegitimus non prohibetur obtinere Ecclesiã filialem, dummodo non teneatur ministrare in Matrice.
- 24 Filius illegitimus potest patri succedere in capellania fundata absque Episcopi auctoritate.
- 25 Filius illegitimus non prohibetur habere Canoniciatum, qui erat portio, tempore quo pater illum obtinebat.
- 26 Filius illegitimus quomodo prohibetur ministrare in Ecclesia, in qua pater eius beneficium habuit, vel habet.
- 27 Filius illegitimus laicus non potest canere tanquam musicus simplex in Ecclesia in qua pater habuit, vel habet beneficium.
- 28 Missam celebrare possunt in eadem Ecclesia pater & filius, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea.
- 29 Quamuis vnus ob quoddam legatum, alter ob deupcionem celebret.
- 30 Pater & filius possunt insimul processionaliter incedere, vnus tanquam beneficiatus, & alter tanquam capellanus diuersarum Ecclesiarum.
- 31 Filius illegitimus non prohibetur cū patre habitare.
- 32 Pensiones habere non possunt filij illegitimi super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel obtinuerunt.
- 33 Pensionem super beneficio paterno non prohibetur habere filius legitimus.
- 34 Pensio fraudulenter reseruata.
- 35 Pensionem transferendi facultatem habens potest illam transferre in suum filium illegitimum.
- 36 Beneficium obtinuisse non dicitur qui fuit prouisus, & litteris non expeditis, ac possessione non habita cessit alteri.
- 37 Filius suum beneficium resignare cogitur, si ille & pater tempore Concilij reperirentur in eadem Ecclesia beneficia obtinere.

Barbas. Collect. in Concil. Trid.

Nn 2 38 Pa-

- 38 Pater, qui est coadiutor filij in Canonatu tenetur
cedere omne ius filio.
39 Dispensatio præsumpta in qua fundatur reg. de

- triennali non habet locum contra hoc decretum.
40 Resignationes reciproca prohibentur.
41 Post ipsum Concil. in fauorem filiorum faciende.

^a Concil. 9.
Tolet. in c.
10. grauius
animaduertit.
cap. propo-
sui 82.
diff.
^b Ab Alexan.
3. partis 10.
cap. 1. & in
Concil. 1.
Lateranen.
c. 14. c. 2. &
per totum
de fil. pref.
byter.

V ^a paternæ incontinentiæ memoria à locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitas, quæ decet, & longissime arceatur, & non liceat & filiis Clericorum, & qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, & in Ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque etiam dissimile beneficium obtinere, ^b nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, & vel alias obtinuerunt, habere. Quod si in presenti pater, & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiuntur, cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare, extra Ecclesiam intra trium mensium spacium, & alias ipso iure eo priuatus existat, & super iis quæcumque dispensatio surreptitia censetur. ^c Ad hæc, reciprocae resignationes, si quæ posthac à parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem huius decreti, & canonicarum Sanctionum factæ omnino censentur, nec collationes fecerit, vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis clericorum filijs suffragentur.

1. **V** Ide Bernard. & Salzed. in pract. Canon cap. 50. in nouiss. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. Seraphin. decis. 1442. Nicol. Garc. de benef. part. 7. cap. 3. Aloyf. Ricc. in praxi part. 2. resolut. 370. cum segg. Bellet. de quæst. cleric. part. 1. tit. de disciplin. cleric. §. 3. nu. 31. cum segg. Campan. in diuers. iuris Canonice. rub. 11. cap. 13. num. 67. cum segg. Armendar. in addit. ad recept. legum Nauarra lib. 1. tit. 19. §. 1. de filiis Presbyter. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 397. Honor. ad Decretal. tit. de filiis presbyter. num. 16. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 75. tit. Labor. var. lucubrat. tit. 4. cap. 16. num. 48. cum segg. Nouat. in singulari iuris Canonice conclus. 50. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 63. Illustriss. D. meo Roden. à Cunha ad cap. 13. dist. 56. Marcel. Vulpe in praxi in die. fori Eccles. 47. n. 27. cu segg. Castro Palao in opere moral. tom. 2. tract. 13. dist. 4. punct. 2. Sanch. in opere consil. moral. 10. 1. lib. 2. c. 1. dub. 15. & n. 5. Vafq. in opuscul. moral. 6. 3. §. 1. dub. 2. n. 4.
2. In quo autem dispositio huius text. differat à iure communi, Nicol. Garc. refert Fr. Sigism. à Bononia d. dub. 75. post num. 7. verò octauo dubitari potest, & dixi Ego ipse d. allegat. 65. in princ. & me non citato transcripsit Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 327. part. 4.
3. ^a Longissime arceatur] Si per triginta annos alius in beneficio paterno mediate successerit, videri filium posse in eo succedere, tradit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. n. 33.
4. ^b Non liceat] Licet etiam beneficia, quæ pater ante huiusmodi constitutionem dimisit, obtinere, censuit Rex. decis. 1. apud Farin. in 1. collect. nouiss. alias part. 4. diuers. quæ refert d. allegat. 65. nu. 10. Vel si ante Concilij publicationem è vita migravit, sicut referunt decisum Nicol. Garc. d. cap. 3. n. 43. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 10. Sanchez d. lib. 2. cap. 1. dub. 15. nu. 8. vbi tenet posse filium obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater modo obiit ante huius decreti publicationem, vel intra tres menses ab illius publicatione, & si inter filij pater suum beneficium, ante demiserat, vel dimisit intra illos tres menses, quia hic dum dicitur, non liceat, non loquitur de collationibus antea factis, sed de futuris.
5. ^c Filiis clericorum.] Habere locum in filiis naturalibus procreatis tempore, quo eorum parentes nondum erant effecti clerici, referunt resolutum Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 7. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 15. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 75. num. 2.
6. Contra Fr. Eimman. quæst. regul. tom. 1. quæst. 13. artic. 7. & Fr. Ludouic. Miranda in man. Pralat. tom. 2. quæst. 1. art. 10. existimantes hoc decretum non loqui de filiis naturalibus.
7. Nepotes legitimos Presbyterorum ex filio illegitimo respectu beneficii aut non comprehendit sub dispositione huius decreti, quia cum hoc decretum pœnale sit, est restringendum, resoluunt Nauarr. consil. 9. num. 9. & 10. de filiis Presbyter. Spin. in speculo testament. gloss. 2. princip. ex num. 23. Ceuall. commun. contra commun. quæst. 796. ex num. 9. Vgolin. de potest. Episcopi cap. 50. §. 7. num. 2. & §. 8. num. 2. Garc. Girona de priuileg. explicat num. 1049. Galet. in margar. casuum consent. verb. beneficium 1. Sayro de censur. lib. 6. cap. 10. num. 46. Azor. in institut. moral. part. 2. lib. 6. cap. 4. quæst. 17. Seraphin. d. decis. 1442. num. 11. Stephan. Gratian. d. l. 1.

cap. 397. num. 6. Nicol. Garc. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 1. Campan. d. cap. 13. in num. 76. Bellet. d. §. 3. num. 33. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapolitan. part. 4. decis. 283. & in praxi part. 2. resolut. 374. Nouat. de elect. & variat. fori. quæst. 9. num. 60. in fine sect. 3. in ultim. impressione, & nouissimè Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 3. num. 8. dist. 56. Castro Palao d. puncto 2. num. 3. Sanchez d. lib. 2. cap. 1. dub. 18. Honor. ad Decretal. tit. de filiis Presbyter. num. 16. in fine. Sel. d. l. 1. cap. 92. num. 5. vbi refert decisum sub die 13. Augusti 1622. Item in nepote illegitimo ex filio itidem illegitimo dicendum asserunt Spin. & Azor. citatis locis, Nicol. Garc. d. l. 1. cap. 3. num. 27. Armendar. d. l. 1. loco numero 3. Quintanad. lib. 2. num. 95. D. meus ad d. l. 1. cap. 1. num. 9. Contra Mieres de maiori parte. 2. quæst. 2. num. 52. Rebuff. de pacificis possess. num. 266. cum segg. alias 225. & Salzed. ad Bernard. d. cap. 50. littera A. Roias de success. ab intestato cap. 20. ex num. 112. Less. de instit. lib. 2. cap. 34. num. 91. existimantes prohibitionem huius decreti etiam ad nepotes quoscunque extendi.

Patrem non prohiberi obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius habuit idem, vel quodcumque aliud, etiam dissimile, tradunt Rebuff. in praxi benefic. tit. de dispensat. super defectu natal. num. 29. Fr. Eimman. in summ. tom. 1. cap. 29. n. 4. in fine. Vega part. 1. summ. cap. 36. casu 18. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 10. num. 4. & segg. Less. de instit. lib. 2. cap. 34. num. 91. Honor. d. tit. de filiis presbyter. in fine. Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. num. 95. Nicol. Garc. d. part. 3. num. 18. Campan. d. cap. 13. num. 7. Seraphin. decis. 1442. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 4. Fr. Sigism. à Bononia d. dub. 75. nu. 3. Sel. in select. canon. cap. 92. num. 5. vbi in una Macerata 18. Nouembrii 1628. refert fuisse decum patrem non prohiberi obtinere immediate beneficium filij sui illegitimi. Sanch. d. lib. 2. cap. 1. dub. 19. ex eo, quia hoc non inuenitur expresse prohibitum, & cum sit pœnale, potius est restringendum, tum etiam quia non militat eadem ratio, nempe quod dicitur successio hereditaria in beneficiis, cum ratum sit, ut filij thesaurizent parentibus, & eis beneficia resignent.

Fratres fratribus etiam immediate succedere posse, resoluunt Pahor. in cap. ex tran. missa num. 3. de filiis Presbyter. Sayro d. cap. 10. num. 44. Azor. d. l. 1. lib. 5. cap. 4. quæst. 6. verò ratum esse videtur Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 13. num. 10.

^d Qui non ex legitimo nati sunt matrimonio.] Filios ergo legitimos clericorum, posse adipisci beneficia quacunque in eadem Ecclesia in qua genitores habuerunt, vel etiam habent, ex cap. ad hæc, de filiis Presbyter. colligunt citati per hie d. l. 1. allegat. 65. num. 10.

Sed huiusmodi legitimos clericorum filios paternæ beneficia immediate obtinere non posse, sed mediate, per cap. ex transmissa, & cap. ad extirpandas, de filiis Presbyter. & attenda noua huius decreti dispositione merito suffi-
nient, Salzed. d. cap. 50. num. 3. Seraphin. decis. 1443. num. 6. Sanctarel. var. resolut. quæst. 79. num. 1. & quæst. 41. num. 15. Fr. Eimman. quæst. regul. tom. 1. quæst. 13. artic. 7. Gonzal. ad reg. 8.

ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. num. 3. Nicol. Garc. d. e. 3. num. 18. & in addit. nu. 29. in fine. Illustr. D. meus Roderic. à Cunha ad d. cap. 13. num. 5.

11. Vnde filium quamvis legitimum egere dispensatione ad obtinendum immediate beneficium paternum, refert decifum Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 4. Sel. d. cap. 92. nu. 6. vbi testatur sic fuisse decifum sub die 23. Augusti 1631. & non posse cum illo Episcopum dispensare resoluit Sanchez d. lib. 2. cap. 1. dub. 17. num. 3.
12. In Ecclesiis vbi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum, &c.] Decretum hoc habere locum tantum in filiis illegitimis, qui mortuo patre beneficia in eadem Ecclesia impetrate volunt, & in illis, qui vna cum patre in presenti reperuntur obtinere in eadem Ecclesia, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 43. in 3. declar. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 12.
13. Filium Presbyteri illegitimum non posse obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus pacifice aliquando possedit, asserunt resolutum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 59. & Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 23. Castro Palao d. puncto 2. num. 7.
14. Filium illegitimum per text. in presenti excludi ne possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam sedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat, dicit decifum Nicol. Garc. d. e. 3. num. 66. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 27.
15. Sub hoc decreto comprehendit illum, qui per procuratorem accepit possessionem, sed in Ecclesia nunquam ministravit, referunt decifum Iul. Lauer, variarum lucubr. tit. 4. cap. 16. num. 51. Campan. d. cap. 13. num. 67. vers. Sed his, in fine. Nicol. Garc. d. e. 3. num. 56. declar. 44. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 21. vbi num. 45. subdit quod in Ecclesiis fororum aliarum Ecclesiarum (sicut sunt aliquae in Hispania) in quarum altera residendo, praesupponitur residere in principali, non potest pater residere in vna, & filius in altera.
16. Pater non potest beneficium habere in vna Ecclesia, & filius in alia, quando ambae sunt sorores, ita ut residens in vna, censetur in vtra residere, quarum aliqua reperitur in Hispania, prout refert decifum Garc. in addit. ad d. part. 7. cap. 3. num. 75.
17. An hoc Concilij decretum ita se extendat ad illegitimos Regulares filios Religiosorum, vt nequeant promoueri ad dignitates in Religione, quas eorum patres obtinent, vel obtinuerunt? in qua quaest. Fr. Emman. quem refert & sequitur Fr. Sigism. à Bononia de elect. d. b. 75. nu. 5. resoluit memoratos Religiosos filios Religiosorum posse dispensari ad dignitates & officia in Religione vbi eorum patres sunt, non autem in monasterio vbi praelationes administrant.
18. Filius illegitimus hoc decreto non prohibetur obtinere Episcopatum nuper erectum ex parte diecesis, in qua eius pater fuit Archiepiscopus, quia Concil. in presenti strictè est intelligendum in casu odioso, & loquitur in Ecclesia in qua pater ministravit, quod hic secus est, cum non sit eadem Ecclesia, ita Aldan. in compend. canon. resol. lib. 5. tit. 18. nu. 1. vbi refert sic fuisse decifum sub die 12. Februarij 1598. Castro Palao d. disput. 4. puncto 2. num. 15.
19. Filius illegitimus obstat hoc decretum quominus in clericum Ecclesiae receptitiae, in qua recepti absque alia, prouisione Diuinis inferuire, & massa communis participes esse consueverunt, admitti queat, propterea quod eius pater duodecim ab hinc annis defunctus in ipsa Ecclesia receptiuus in clericum admissus & ipse fuit, Diuinis quibus inferuiuit, atque emolumenta consueta percepit, quia receptiuus dicitur beneficiatus, ex Aldan. d. tit. 18. num. 6. vbi attestatur, sic fuisse resolutum sub die 2. Decembris 1605.
20. Hoc decreto non prohibentur filij Presbyteri retinere beneficium legitime obtentum in eadem Ecclesia in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui ante publicationem Concilij vita migravit, quia hoc decreto prohibentur tantum in futurum obtinentes, vt refert decifum Nicol. Garc. d. part. 7. cap. 3. num. 43. & 46.
21. Canonicus illegitimus, cuius pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet

Barbo. Collect. in Concil.

in dicta Ecclesia non ministraverit, nec fuerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehensus est sub hoc decreto; ille vero, cuius pater sola Romani Pontif. signatura sibi obtinuit, confecti Canonici eiusdem Ecclesiae, sed neque litteras Apostol. expedit, nec vnquam habuit possessionem, non comprehenditur, prout refert decifum Nicol. Garc. d. part. 7. cap. 3. num. 56.

Filium illegitimum non prohiberi quominus tanquam capellanus amouibilis deferuire possit, atque obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater nunquam fuit intitulus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licet pro Capellano amouibili inferuiuit in eadem Ecclesia, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 3. nu. 27. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 32. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 397. nu. 24. cum segg. Campan. d. cap. 13. nu. 67. vers. & quia; Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiepiscop. Neapolit. decif. 204. part. 4. & in praxi part. 4. resol. 373. Fe. Sigism. à Bononia d. dub. 78. num. 6. Ego ipse d. allegat. 65. num. 5. Lauer. d. cap. 16. num. 52.

Nec prohiberi obtinere Ecclesiam filialem, dummodo non teneatur ministrare in Matrice, quam obtinet pater, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 62. in 3. declar. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. nu. 26. Illegitimus enim, cuius pater fuit Rector Ecclesiae Matricis, potest Ecclesiam filialem obtinere dependentem, seu alias illi unitam, in qua eadem Matrix habet etiam quaedam iura Parochialia, modo vnio sit facta accessorie, & per viam subiectionis Ecclesiae Matrici, & pater in ea non ministraverit; non poterit tamen unitam aequè principaliter obtinere (ita ut intitulus in vna, censetur in vtraque intitulus) aut si in vtraque pater ministravit, vt per Nicol. Garc. d. tit. cap. 3. num. 62. Campan. d. cap. 13. num. 67. vers. cum vero, Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 24.

Nec prohiberi succedere in capellania, quae fundari solet, maxime in Hispania absque alia Episcopi, vel alterius superioris auctoritate, vt in illis succedant clerici de parentela, tradunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. num. 33. cum segg. Castro Palao d. disput. 4. puncto 2. num. 15. in fine. Ego ipse d. allegat. 65. num. 13.

Nec prohiberi habere Canonicatum, qui erat portio tempore, quo pater illum obtinebat, resoluit Achil. de Graffis d. decif. 1. de filiis Presbyter. quem refero Ego ipse d. allegat. 65. num. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. proom. sub num. 33. Lotter. de re benef. lib. 3. quaest. 48. num. 210.

Quoquo modo ministrare, &c.] Filium illegitimum in Ecclesia, in qua pater eius beneficium aliquod habuit, vel habet, prohiberi non solum sacrum solemniter facere, aut Euangelium, vel Epistolam solemniter cantare, sed etiam Missam tanquam externum, & peregrinum priuatum celebrare, & sacristam in eadem Ecclesia agere, resoluunt Nauarr. consil. 1. quaest. 17. de constitut. Sayro in floribus decif. sub eod. tit. decif. 22. Aloyf. Ricc. in collect. decif. part. 4. collect. 1367. vers. tu amplius, Bellet. disquis. clerical. p. 1. tit. de discipl. clerice. §. 3. num. 32. Stephan. Gratian. d. cap. 397. num. 26. cum segg. vbi num. 28. subdit nec etiam antiphonam in ea canere posse ratione oneris, beneficij alterius Ecclesiae annexi, refero Ego ipse d. allegat. 65. num. 20. & addo Iul. Lauer. var. lucubr. tit. 4. cap. 16. num. 50. Et quod filius illegitimus prohibetur etiam deuotionis gratia Missas celebrare in Ecclesia, in qua eius pater beneficium obtinet, vel obtinuit, tenet Aldan. in compendio Canon. resol. lib. 5. tit. 18. nu. 3. vbi refert ita decifum sub die 22. Ianuarij 1602. & fuisse pro hac parte Cardinales s. Marcelli de Camarino, Sancti in quatuor, Blanchettus, Mantica, Vicecomar, & Osorius. & ex altera parte Cardinales de Montelparo, Iustinianus à Monte, Parauicinus, & Platius.

Filium illegitimum laicum non posse canere tanquam musicum simplicem in Ecclesia in qua pater habuit, vel habet beneficium, referunt decifum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 68. Campan. d. cap. 13. num. 67. vers. & qui Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 28. Aloyf. Ricc. in decif. Curia Archiepiscop. Neapol. part. 4. decif. 283. num. 1. Ego ipse d. alleg. 65. num. 21. Hinc inferri Honor. ad Decret. tit. de filiis presbyter. vers. unde inferri, num. 16. tenet quod filius illegitimus clerici, & pater non possunt esse monachi, & Regulares

Nn 3 Cano-

- Canonici in eodem monasterio siue Ecclesia.
28. Decretum hoc non prohibere quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea, sed id fiat ab altero deuotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus, attestantur resolutum. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 73. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 33. Campan. d. cap. 13. num. 67. in fine, Sigismund. à Bononia d. dub. 75. num. 7. in princip. Lauer. dict. cap. 16. num. 54.
29. Vnde non esse molestiam exhibendam illegitimo Presbytero celebranti Missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua pater celebrat ob deuotionem, cum neuter habeat beneficium, & hic casus non sit prohibitus à Concilio, referunt decem Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 73. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 34. Campan. loco proxime citato. Castro Palao d. puncto 2. num. 17.
30. Patrem & filium posse insimul processionalter incedere, vnum tanquam beneficiatum, & alterum tanquam capellanum diuersarum Ecclesiarum, referunt decem Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 68. in 2. declar. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 30. obseruantes quod si processionalter accederent ad Ecclesiam, in qua pater obtinet beneficium, filius non poterit aliquo modo in iuitare, refero Ego ipse d. allegat. 65. num. 22.
31. Filium illegitimum non prohiberi in hoc text. cum patre habitare, dicunt resolutum Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 74. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 35. Fr. Sigismund. à Bononia d. dub. 75. num. 7. vers. septimo, Ego ipse d. allegat. 65. num. 14. Lauer. d. cap. 16. num. 55.
32. Nec pensiones, &c. Filios illegitimos habere non posse pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel obtinuerunt, tradunt Seraphin. d. decis. 1442. num. 15. Stephan. Gratian. d. cap. 397. ex num. 24. Campan. d. cap. 13. num. 70. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 186. n. 3. part. 4. Castro Palao d. puncto 2. num. 10. Ego ipse d. alleg. 65. num. 6. Rot. decis. 549. num. 4. part. 2. recent. & fuit dictum in Meliten. pensionis 13. Maij 1614. coram bona memor. Burrato inter eius impressas decis. 53. num. 3. vbi Ferentil. in annot. lit. B. Intellige de referuatis post Concilium, non ante Concilium, Nota decis. 12. num. 2. apud Farin. part. 2. in posthum.
33. Filium legitimum non prohibere habere pensionem super beneficio paterno, referunt decem Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 35. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 9. vbi num. 47. subdit dispensandum esse cum filio obtinente pensionem in Ecclesia in qua pater habuit Canonicatū, quem resignauit Sel. in select. Canon. cap. 92. num. 5. vbi ita refert decem sub die 1. Ianuarij 1601.
34. Dispensationem huius text. ac illius prohibitionem intrare si Antonius legitimus obtineat Canonicatū, illudque resignet in fauorem Nicolai, referuata pensione super Parochiali, quam Mattheus pater Nicolai obtinebat de consensu patris, cum ipse pater in fraudem consensisse pensioni censeatur, referunt decem Nicol. Garc. dicto cap. 3. num. 87. Armendar. d. l. 1. de filiis Pres-

byter. numer. 41. Ego ipse dict. alleg. 65. num. 27.

Clericum habentem facultatem transferendi pensionem posse illam transferre in suum filium illegitimum, resoluunt Gig. de pensionib. quæst. 86. num. 5. Flamin. Paris. de resign. benefic. lib. 6. quæst. 4. num. 21. & 22. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 5. num. 22. & 23. AZOR. instit. moral. part. 2. lib. 8. cap. 8. q. 7. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 34. Stephan. Gratian. d. cap. 397. num. 1. & 7. Aloyf. Ricc. in collect. decis. num. 4. collect. 1367. in fine, & d. Neapolis. decis. 186. num. 1. & 7. Ego ipse d. allegat. 65. num. 27. Aldan. d. lib. 5. tit. 18. num. 13. vbi refert sic fuisse decem in Zamoren. 9. Nouembrij 1619. & in alia sub die 15. Septembris 1629.

¶ Vel alias obtinuerunt.] Non dici obtinuisse beneficiū ad hoc vt comprehendatur sub hoc decreto, ille qui fuit prouisus, & litteris non expeditis ac possessione non habita cessit alteri, referunt decem Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 56. in 2. & 3. declar. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 22. Campan. d. cap. 13. num. 67. vers. si vero.

¶ Cogatur filius suum beneficium resignare.] Vide Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quæst. 18. num. 38. vbi dicit resolutum mortuo parte non teneri filium illud beneficium dimittere.

Filium illegitimum, qui vigore huius decreti resignare tenebatur, non esse excusatum à resignatione, quamuis super eo alter haberet regressum, & etiam si fuerit locus regressus, & quod regressum habens nolet consentire, oblata tamen prius resignatione cum honesta pensione, & non acceptata admitti resignationem, & regressum suspendi vsque ad cessum, & decessum resignatarij, referunt decem Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 78. in 1. & 2. declar. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 37. & 38.

Patrem, qui est coadiutor filij in Canonicatu, teneri cedere omne ius filio, posse tamen sibi aliquem seruare fructum, aut pensionem, dicit resolutum Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 43. Garc. d. part. 7. cap. 3. num. 80. vbi num. 86. addit fuisse pariter decem non esse concedendum vt filius posset retinere Canonicatū, quia agitur de succedendo de nouo, & sic de acquirendo beneficium, in quo pater, contra hoc decretum.

¶ Alias ipso iure eo priuatus existat, &c.] Præsumptam dispensationem, in qua fundatur reg. de trienniali, non habere locum contra decretum huius cap. ita vt possidentes beneficium contra eius dispositionem ex tali præsumpta dispensatione suam possessionem tueri valeant, referunt decem Nicol. Garc. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 88. Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 42.

¶ Ad hac reciproca resignationes, &c.] Vide Nauar. conf. 5. in antiq. alias conf. 10. in nouis, de renuntiat. Sayro in floribus decis. sub hoc tit. decis. 6. Fr. Emman. in summ. part. 1. cap. 56. num. 9. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 14. quæst. 9. & quo pacto probentur, vide Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 5. collect. 1705. Castro Palao d. puncto 2. num. 18.

Decretum hoc disponere tantum circa reciprocas resignationes post ipsum Concilium in fauorem filiorum, faciendas, ait resolutum Armendar. d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 5.

Beneficia Curata in simplicia conuerti non possunt, etiam cum assignatione Vicarij perpetui, & que in Curata redacta fuerint post mortem Vicarij, vel Rectoris redeant ad pristinam naturam.

CAPVT XIV.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Beneficium Curatum quod dicatur.
- 3 Parochiales Ecclesie in simplicia beneficia conuerti non possunt.
- 4 Beneficia simplicia non potest Ordinarius separare

ab Ecclesijs parochialibus, si illis vnita essent.

5 Beneficia simplicia in Curata ab Ordinario conuerti non possunt.

6 Parochialem Ecclesiam in Collegiatam erigere non potest Episcopus.

Statuit sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellentur, a quæ curam animarum ex primæua eorum institutione aut aliter & quomodocumque retinet, illa deinceps in simplex beneficium, etiā si assignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur, non obstantibus quibuscumque gratijs, quæ suum plenarium effectum nō sunt consecutæ. In ijs verò, in quibus cōtra eorum

Sessio XXV. de Reformat. Cap. XVI. & XVII. 427

eorum institutionem, seu foundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum à fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, ^a iuxta formam decreti sub sel. rec. Paulo III. assignetur. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum vel decessum, Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit beneficium, curam animarum recipiat, ac Vicarij nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

^a Suprà sess. 7. de reformat. c. 7.

1. **V**ide Nicol. Garc. de benef. part. 1.2. cap. 2. num. 87. Mari. Antonin. var. resol. lib. 1. resol. ult. casu 69. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 492. in 1. edit. alias resol. 383. num. 6. & 7. in 2. edit. latè Monet. de commut. ultim. volunt. c. 11 num. 64. cum seqq. metipsum de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 68. num. 9.

2. **a** Quæ curam animarum, &c.] Quod dicatur beneficium Curatum, & quæ parochialis Ecclesia, dixi latè de officio & potest. Parochi cap. 1. ex num. 35. Et ad hunc effectum ne in simplex conuerti possit per Episcopum, Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 2. in 1. edit. alias resol. 618. in 2. edit. **b** Quomodocumque retinent.] Beneficia secularia ecclesiastica, quæ curam animarum habent, quomodocumque non possunt conuerti in simplex beneficium, vt per Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. vni. §. 3.

3. **y** In simplex beneficium, &c.] Parochiales Ecclesiæ in simplex beneficium conuerti non possunt, etiam in aliqua parte fructuum ipsarum Parochialium, vt refert dec. Nicol. Garc. d. part. 1.2. cap. 8. num. 87. & Aloyf. Ricc. d. resol. 383. num. 6. & 7.

Beneficia simplicia, siue Oratoria, non poterit Ordinarius separare ab Ecclesijs parochialibus, si illis vnita essent, etiam si illis separatis Parochiales non egeant. Nicol. Garc. & Aloyf. Ricc. locis proximè citatis.

Nec etiam vice versa beneficia simplicia in Curata ab Ordinario conuerti possunt, sicut attestantur resolutum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 492. in 1. edit. alias resol. 383. num. 6. & 7. in 2. edit. Nicol. Garc. d. part. 1.2. c. 5. num. 3. vbi intelligit, cessante causa & necessitate, nam ea interueniente, Ecclesiam simplicem in Curam & parochialem erigere posse Episcopum, tenent Rebuff. in praxi benef. tit. de erect. in Curatam, & parochialem, Azor. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 29. quæst. 25. & lib. 6. cap. 30. q. 3. & 4.

Episcopus non potest erigere Ecclesiam parochialem in Collegiatam, vt per Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 5. nu. 2. vbi refert sic fuisse dec. à S. Congregat. Rit. in Caputaquæ. 12. Iulij 1628.

d Assignata Vicario perpetuo congrua portione.] Vide posita ad cap. 5. & 7. sess. 7. de reformat. & nouissimè Tambur. de iure Abbatum tom. 3. diff. 9. quæst. 19.

Episcopi dignitatem suam conferuent, nec Principibus, vel Baronibus secularibus assistant, aut inferuant.

CAPITULUM XVII.

1. Doctores de materia cap. agentes.

2. Episcopus in omnibus suæ diœcesis Ecclesijs quantumvis exemptis, est honorandus.

3. Honor & sublimitas Episcopalis nullis poterit comparationibus adequari.

4. Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit.

5. Episcopatus dicitur culmen omnium dignitatum.

6. Principes Catholici semper Episcopos magni habuerunt.

Non potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status ^a oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare: qui cum Regum ministris Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedant, sed etiam personaliter illis inferuiunt. Quare, hæc, & similia detestata sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, ^b atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant: mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quam foris suum gradum, & ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint: reliquis verò tam Principibus, quam cæteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

1. **V**ide Vgolin. de officio, & potest. Episcopi, cap. 3. in princ. nu. 1. metipsum in simili tractat. part. 2. allegat. 1. à princ. nouissimè Alzedo in praxi Episcop. part. 1. cap. 12. de præeminentia, ac pralatione Episcoporum.

2. Episcopus in omnibus suæ diœcesis Ecclesijs, quantumvis exemptis, & privilegiatis, est honorandus, eique in choro, Capitulo, & processionibus ac alijs actibus publicis primus locus, & prima sedes, quam ipse elegerit, danda est, nec potest prohiberi quominus in dictis Ecclesijs, etiam exemptis, Pontificalia exerceat, immò potest Episcopus contra dictores poenis, & censuris ecclesiasticis compellere, vt per Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 4. tit. 3. n. 10. vbi refert sic fuisse dec. à S. Congr. Rit. in Tullen. 6. Decembris 1613.

3. Honor, & sublimitas Episcopalis, inquit S. Ambros. de dignitate Sacerdotum, cap. 2. nullis potent comparationibus adequari, si Regum fulgiori compares, & Principum diademati longè erit inferius, quam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares.

4. Quantum cœlum terra pretiosius est, quantumque anima corpori, spiritus carni, diuina humanis præstant, Barbof. Collect. in Concil.

tantum Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit, ex Nazianz. in orat. 17. ad cines Nazianzenos, & Chrysost. lib. 3. de Sacerd. Vnde S. Ambros. vbi supra cap. 3. proficitur nihil in seculo sublimius Episcopis reperiri posse, & nihil esse Episcopo excellentius.

Episcopatus igitur dicitur culmen omnium dignitatum, cap. venerabilis, de praben. ibi, ad culmina dignitatum, vbi omnes explicant, id est, ad Episcopatum, vt per gloss. dignitatum, in cap. 2. eod. tit. lib. 6. cum similibus, exornant Cassan. in Catalogo gloria mundi part. 4. consid. 25. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 2. num. 12. & plures citati ab Alzedo d. cap. 12. num. 1. consonat cap. 1. sess. 24. de reformat. vbi Episcopus dicitur super omnes gradus constitutus, & supra hac eandem sess. cap. 6. vers. Episcopus præterea, vbi dicitur Episcopis primam deberi sedem, & præcipuam omnium rerum agendarum auctoritatem, exornat Sbroz. de officio vicar. in pres. à princ. & præcipue à num. 9. immò & Angelis præcellere, quatenus Ecclesiam regere scientia diuinitus communicata datum est, multis probat Thom. Bosfi. de signis Ecclesiæ tom. 2. lib. 16. cap. 9.

Quare ab ipso nascentis Ecclesiæ exordio Principes 6. Nn 4 Catho-

^a Vide Concil. Agath. c. 23. nec Episc. posteriorem finit priori præponi. & 1. Braccat. 24. c. quanto, de off. ordin. de supr. sess. 24. de reg. c. 4. ^b Suprà c. 6. cap. Valentinianus, 63. d. c. Episcopus in Ecclesijs, 95. dist. cap. quis dubitet, c. duo sunt, cum seq. 96. dist. & c. folite de maior. & obed. 5.

Catholici verbis, & factis semper ostenderunt quantum Episcopis tribuendum esset, in omnibus se illis inferiores profitentes. Et primum Constantinus ille magnus ingressus locum in quo Episcopi conuenerant ad Concilium Nicenum celebrandum in medio cōuentus erectus constituit, ac cum parua quadam sella ex auro fabricata illi esset loco posita, non prius confedit, quam Epi-

scopi ad id annuissent, vt est apud Euseb. lib. 1. de vita eiusdem Constantini c. 10. Nec solum Episcopos vt Patres, immo verò vt Dei Prophetas omnino honorifice venerabantur, vt idem Euseb. in eadem historia, memoria prodidit lib. 3. cap. 22. Item Valentinus Imp. virtutibus, & rebus gestis vbique clarus ipsos Episcopos in summa veneratione habuisse legitur lib. 7. tripartita historie cap. 8.

Sacri Canones exactè obseruandi sunt, nec nisi vrgenti causa dispensandum est.

C A P V T XVIII.

- 1 Dispensatio est legis relaxatio.
- 2 Causa rationalis debet ad dispensandum concurrere cum legitima auctoritate.
- 3 Causa legitima, & illius cognitio requiritur in di-

spensatione, quæ ab inferiore dimanat.

- 4 Dispensatio quacumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita.

Sicuti publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploque potius, quam certo personarum, rerumque defectu, perentibus indulgere, nil aliud est, quam vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. ^a Quapropter sciant vniuersi, sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos, ^a Quod si vrgens iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse: ^b id est causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscumque ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitiâ censetur.

^a Cap. Si Romanorum, 19. dist. c. si quis omnem 1. q. 2. c. 1. de consuetudine.

1. **C**ollige ex text. dispensationem esse legis relaxationem cum causæ cognitione ab eo, qui potestatem habet dispensandi, vt probatur ex illis verbis ibi, *legem soluere*, &c. & ibi, *id causa cognita*, &c. ita glossen in cap. requiritur §. nisi rigor. 1. quæst. 7. Nauarr. in cap. quem penitet n. 7. de penitent. dist. 1. c. in man. prel. 9. num. 13. Couar. de sponsalib. p. 2. c. 6. §. 9. num. 1. Rebuff. in praxi benef. tit. de dispensat. num. 1. Alphons. Alvarez Guertero in speculo iuris Pontific. 17. de dispensat. Episcop. in princ. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 1. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 46. art. 1. Monet. de distrib. quæst. p. 2. q. 14. nu. 2. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 126. in 1. edit. alias resol. 227. num. 2. in 2. edit. Sanchez de matrim. lib. 8. disputatione 1. num. 2. Sayr. in clau. Regia lib. 6. cap. 11. à princip. Card. Tusch. lit. D. conclus. 457. Soar. de legib. lib. 6. cap. 10. num. 7. Cardos. in praxi iudicium. verb. dispensatio, num. 1. Fr. Ludou. Miranda in man. Prelator. tom. 2. quæst. 30. art. 1. Portel. in dubijs regular. verb. dispensare. Hieronym. Roderic. in compend. Regular. resol. 51. num. 1. Vgolin. de officio Episcopi cap. 7. num. 1. Ego ipse in simili tract. part. 2. allegat. 33. num. 3.
2. ^a Quod si vrgens, iustaque ratio, &c.] Ergo ad dispensandum debet cum legitima auctoritate concurrere rationalis causa iuxta viri boni arbitrium, vt per Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 13. cap. 19. num. 194. cum segg. Fr. Ioan. à Cruce de statu Religion. lib. 2. cap. 1. dub. 1.
3. ^b Causa cognita.] Legitimam causam, & illius cognitionem requiri in dispensatione quæ ab inferiore dimanat, tenent Gutier. Canon. lib. 1. cap. 19. num. 5. Menoch. conf. 16. num. 15. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 8. num. 3. & lib. 8. disp.

17. num. 10. Fernandez in examine Theologia moralis part. 1. cap. 6. §. 10. num. 1. Ego ipse d. allegat. 33. num. 4. quia per illam vulneratur ius publicum, vt ex Puteo tradit Aloys. Ricc. in praxi aurea resol. 410. num. 3. nam si fiat sine causa, dicitur potius dissipatio, quam dispensatio, sicut ex S. Bernardo colligit Curt. sen. conf. 19. incip. Aggredior, nu. 6. & Socin. iun. conf. 120. num. 28. vol. 2. & cessante causa cessat dispensatio, gloss. verb. cessante, in cap. post translationem, de renunciat. & alij citati ab Aloys. Ricc. d. resol. 410. num. 8.

Vnde dispensatio quacumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita, vt resoluunt Couar. de sponsal. part. 2. cap. 6. §. 9. num. 1. Gutier. d. c. 9. num. 5. Nauarr. d. prel. 9. num. 15. Sanchez d. lib. 8. disp. 17. num. 4. Ludouic. Miranda d. quæst. 30. art. 4. concl. 4. Ego ipse d. allegat. 34. num. 1. Non sic dicendum de dispensatione Episcopi, vel alterius inferioris in proprijs constitutionibus facta, vt per Bottæ. in tract. de Synodo Episcopi part. 2. art. 4. num. 8. Gambar. de auctor. Legati, lib. 10. num. 442. & segg. Nauarr. in man. cap. 25. num. 74. in fine, Sayr. de censur. lib. 6. cap. 11. num. 11. quos refert & sequitur Sanchez d. lib. 8. disp. 17. num. 27. Soar. de legib. lib. 6. cap. 15. num. 8. Salas eod. tract. disp. 20. sect. 4. num. 43. Basil. Pontius in tract. de matrim. lib. 8. cap. 5. num. 3. metipsum d. allegat. 34. num. 2. cum segg. vbi multipliciter declaro, & à num. 8. quæro an dispensatio Archiepiscopi in decretis Synodi Provincialis facta sine causa legitima valeat, de quo etiam Aloys. Ricc. in decis. Curia Archiepiscopi Neapolit. part. 4. decis. 122.

Duellorum vsus tollendus est, & pugnantes ac permittentes puniendi sunt, vt ibi.

C A P V T XIX.

- 1 Doctores de duello agentes.
- 2 Pius V. statuit circa duella.
- 3 Gregorius XIII. circa idem.
- 4 Clemens VIII. circa idem.

- 5 Ludouicus XIII. Francorum Rex circa idem.
- 6 Duellum commissum in loco priuato, & non iuto, siue patris, &c. an dicatur comprehensum sub hoc decreto.

7 Consti.

- 7 Conflictus particulares an liciti sint.
- 8 Duellum obiter aspicientes an comprehendantur sub hoc decreto.
- 9 Duellantium penas an incurrant qui sese obuiam habentes diffidunt se in tali loco, & ibi statim pugnant.
- 10 Duelli penas an incurrat, qui dicit alteri, Veni ad talem locum, te ibi expecto.
- 11 Duellum an committat, qui ad evitandam loci irreuerentiam inimico, quem videt in Ecclesia, dicit, Exi foras.
- 12 Duello non secuto discedens an incidat in excommunicationem, & alias penas contra duellantes comminatas.
- 13 Duellum an committatur si illud offerenti alius statim pugnando aggrediatur.
- 14 Duelli penas an quis effugiat calore iracundie.
- 15 Duellum an sit per se illicitum.
- 16 Duellum licitum in hoc casu.
- 17 Duellum licitum etiam in hoc casu.
- 18 Duellum non dicitur inter infideles punibile pena huius decreti.
- 19 Ipso iure.
- 20 Sepultura priuantur morientes in duello.

Destabilis^a duellorum vsus, fabricante Diabolo, introductus, vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, domini temporales, qui locum ad^b monomachiam in terris suis^a inter Christianos concesserint: eo ipso sint excommunicati: ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuae infamiae penam^c incurrant: & vt homicidia, iuxta sacros canones puniri debeant, & si in ipso conflictu decesserint, perpetuo^c careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto dederint: aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuae maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

^a Cap. 1. de torneament.

^b De ea. & Nicolau. I. decretorum suorum, tit. 11.

^c Cap. 2. de cleric. pugn. in duell. de torneament. per totum, & toto tit. de homicid.

Vide Ioan. de Lignano, Iacob. de Castello, alius de Villa sancta, Iulium Ferret. & Antonium Massam Galef. in suis particularibus tractatibus de duello tom. 12. tractatum Doctorum a fol. 295. item Henric. Bocer. Lucam Floron. & Anton. Peregrinum in similibus tract. Ordin. Reg. Lusit. lib. 5. tit. 43. Caiet. Armil. Syluest. & alios Summistas verb. duellum, Lancel. Conrad. in templo omnium iudic. lib. 1. c. 1. §. 3. vers. 13. Bernard. & Salzed. in pract. cap. 100. alias 130. in nouiss. edit. Alciat. in lib. de singulari corruptione, & in consil. de materia duelli, in fine dicti lib. Maiol. de irregul. lib. 5. cap. 18. Nauar. cons. 1. & 2. de purgat. vulgari. Perez per text. ibi in l. 3. gloss. 1. per totam, tit. 13. lib. 8. Ordin. Mench. illustr. cap. 49. num. 11. cum sequent. Petr. à Nauar. de restitut. tom. 1. lib. 2. cap. 3. num. 280. cum seqq. Mich. Salom. 2. quæst. 64. art. 3. controu. 3. Viuald. in caudal. aureo tit. de suspens. num. 68. cum seqq. Burg. de Pace in l. 1. Tauri ex num. 413. usque ad nu. 421. Ioseph. Ludou. Lucensi decif. 11. Stephan. Quarant. in summa Bullarj. verb. duellum, Viui. to. 2. commun. opin. in fine tract. de feudis tit. 2. num. 85. Henriquez in sum. lib. 13. cap. 39. §. 3. Iacob. de Graff. in aureis decif. p. 1. lib. 4. cap. 23. num. 23. Banes 2. quæst. 64. art. 7. dub. 3. Fr. Emman. quæst. regulat. to. 3. quæst. 61. art. 1. vers. decimo. Soar. tom. 5. de censur. disp. ut. 3. sect. 4. Zerol. in praxi Episcop. verb. duellum, Galet. in margarita casuum conscient. eod. verb. Bobadil. in sua politica lib. 2. cap. 14. num. 41. Petr. Cabal. in tract. de omni genere homicidij. num. 76. cum seqq. & cons. 9. lib. 1. Sayr. in clausi Regia lib. 7. cap. 13. à num. 11. & de censur. lib. 3. cap. 41. à num. 29. Paul. Comitot. respons. moral. lib. 6. quæst. 13. cum seqq. Azor. institut. moral. part. 3. lib. 2. cap. 5. Martin. Delri. disquisit. magic. lib. 4. cap. 4. sect. 2. Molin. de iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 17. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 21. cap. 7. num. 75. cum seqq. Vgolm. de officio Episcopi cap. 8. §. 2. Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 39. num. 19. cum multis seqq. Molfes. in summa Theolog. moralis tract. 7. cap. 18. num. 17. cum seqq. Filiuc. tom. 1. tract. 15. num. 103. cum seqq. & tom. 2. tract. 9. cap. 8. Bonacin. de censuris disp. 2. quæst. 6. puncto 2. & nouissime de censuris extra Bulla disp. 2. quæst. 3. puncto 48. Castr. Palao in opere morali tract. 6. de charit. disp. 5. puncto 7. Trullench. in Decalog. lib. 5. cap. 2. dub. 13. Pius V. in sua constitut. incip. Ea que à Predecessoribus, sub dat. Idibus Nouemb. 1560. innouat, & approbat de mera deliberatione, & ex certa scientia singulas Iulij II. Leonis X. & Clementis VII. constitutiones, & litteras contra duellantes, & singulos, quos litteræ ipse concernunt, & concernent sub excommunicationis, anathe-

mat, maledictionis, perpetuae infamiae, difficationis, criminis lese maiestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, & priuationis statum, & dominiorum, ac feudorum, & vicariatum, ac aliorum bonorum suorum, ac depositionis illorum, necnon inhabilitatis ad illa, & alia impofterum obtinenda, ac interdicti, & alijs censuris, & penis ecclesiasticis, & temporalibus, alijsque in eiusmodi litteris contentis, quas contrauenientes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, & ultra penas prædictas carceribus mancipari, & detineri, & penis prædictis irremissibiliter puniri debeant, perpetuo obseruari, & per executores in dictis litteris deputatos aduersus eosdem contra facientes ad totalem executionem dictarum penarum procedi debere decernit, illasque tam ad pugiles taliter pugnantes, quam eos ad id tentantes, & prouocantes, aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedentes, ac in illis astantes, & interefcentes, ac certantes comitantes, & comitum præstantes, necnon consulentes, ac adherentes, & fautores, necnon charitas certaminis, seu duelli subscribentes, vel affigentes, aut publicantes extendit cum priuatione beneficiorum, si ecclesiastici sint, obtentorum, & inhabilitate ad alia in posterum obtinenda, &c.

Gregorius XIII. in sua constit. incip. Ad tollendum, sub dat. 24. Decembris 1582. ampliat decretum Concilij in præfenti ad omnes illos, qui ex condito statuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiserint, etiam si nulli patrini, socijve ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullave prouocatoria littera, aut denunciationis clausula præcesserint, censuris, & penis omnibus in hoc decreto propositis teneri perinde ac si publico, & consueto abusu singulare certamen iniuisset, volens etiam locorum dominos, si certamen ex condito huiusmodi permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, omnesque illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium, vel fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, comæteum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex composito spectatores, vel socios quouis modo se se præbentes eisdem censuris, & penis subiacerent, etiam si illi, qui ad locum destinatum pugnatu accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non fateretur, quominus illa committatur. Non obstantibus, &c.

Clemens VII. in sua constit. incip. Illius vices, sub dat. 2. Septembris 1592. confirmat, declarat, & extendit supradictas

dictas constitutiones Apostol. & decretum Concilij in-
presenti, ac insuper decernit & declarat easdem consti-
tutiones, ac decretum huiusmodi locum habere ubique
gentium, & terrarum, inter quascunque personas etiam
armatas, & in castris seu propugnaculis militantes, etiam
ubi Catholice fidei ostium furor impune grassatur, vel
sit dominijs per eos occupatis, seu detentis. Idem quo-
que iuris censendum esse decrevit si publico, & forsan
iusto bello indicto miles aliquis contra alterum in ad-
uersariorum exercitu militantem, siue alias in hostium
castris, presidijs, aut terris degentem priuatas similitates
atque inimicitias publicae causae intermiscendum etiam
ad eum permixtu ex conductu ad singulare certamen de-
scendat, aut illum prouocet, necnon iisdem poenis, de-
creto, & constitutionibus teneri eos, inter quos pactio-
nes initae sint de dimittendo certamine cum primum al-
teruter vulneratus fuerit, seu sanguinem effuderit, aut
certus ictuum numerus utrinque illatus fuerit, vel si con-
uenerint ut non singuli cum singulis, sed bini, terni, aut
plures hinc inde pugnent, & non solum locorum domi-
nios, sed etiam Magistratus, Praefides, locumtenentes,
aut etiam militum duces, & capitaneos in castris, vel ex-
tra ea, in alieno, vel hostili solo, vel cum militibus exer-
citus aduersariorum monomachiam in quocunque casu
per praesentem, vel alias constitutiones huiusmodi pro-
hibitis permittentes, vel quantum in ipsis est, non prohi-
bentes, aut post admissum crimen veniam & impunita-
tem concedentes. Præterea pari ratione prohibet omnia,
& singula eius generis scripta, manifesta, seu fides
vulgo appellata, quæ etiam sine expressa prouocatione
ad certamen quasi præparatoria quadam ad chartulas,
seu libellos prouocatorios, & ad duella, illorumque velu-
ti radices, aut semina ut plurimum laceffendi aliquem
ad pugnam, & fuscitanda similitatis, atque inimicitiae
materiam, & occasionem præbent, &c. Trullench in *De-
calog. lib. 5. cap. 2. dub. 13. num. 12.*

5. Nouissimè pius & iustus Ludouicus XIII. Francorum
Rex abolutis, & cassatis quibuscunque prædecessorum
constitutionibus, & irritatis omnibus consuetudinibus
bellandi singulari certamine, addidit præterea poenam
contumacibus, & inobedientibus confiscationis bono-
rum, dignitatis, nobilitatis quoad gens sibi subdita,
facilis ad pugnam eximeretur hac turpi, & inhumana
laniena.

6. Sed primò queritur vtrum Concil. in presenti proce-
dat quando duellum fuerit commissum in loco priuato,
& non tuto, sine patris, socijsve ad id vocatis, ac sine
prouocatorijs litteris, & chartellis, ac etiam pugna non
perfecta? Negant ex eo, quia hoc non est propriè duel-
lum. Peregr. *de duello quest. 15. num. 3. & segg. & quest. 20.*
num. 3. Bonacin. de censur. extra Bullam in Cena Domini
disp. 2. quest. 3. puncto 48. num. 15. vbi post Luc. Floron.
cap. 3. §. 1. vers. tertium est, obseruat dictam constitut. Cle-
mentis VIII. intelligendam esse iuxta communem lo-
quendi usum, & sensum aliarum constit. quas illa con-
firmat, & quod in alijs constitut. sermo est de pugna, que
sit statuto loco, & tempore.

7. Secundò queritur, vtrum liciti sint confictus illi par-
ticulares, qui inter hostes solent fieri tempore belli, inter
vnum scilicet, & vnum, decem & decem? Resp. maximè
si publica auctoritate suscipiantur ob commune bonum,
secus si causa ostentationis virium, & ob vanam glo-
riam, vel absque iusta causa. Vide Petrus à Navarra
de restitut. lib. 2. c. 3. nu. 295. & seg. Valer. Reginald. d. lib. 21.
num. 79. Floron. de duello cap. 3. Peregr. in simili tract. quest. 2.
ad fin. Sanch. d. lib. 2. cap. 39. num. 11. Sayr d. cap. 13. num. 16.
Bonacin. de censuris in communi disp. 2. quest. 6. punct. 2. nu. 3.
& de censuris extra Bullam disp. 2. quest. 3. puncto 48. num. 4.

8. Tertiò queritur, an sub hoc decreto, & constitutioni-
bus supradictis comprehendantur illac transeuntes, &
obiter aspicientes duellum? Negant Valer. Reginald. *d. lib. 21. num. 77.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 8. §. 2. num. 5.*

9. Quartò queritur, an incidat in poenas pugnantium in
duello qui sese obuiam habentes dissidunt se in tali lo-
co, quò statim tendunt, & ibi pugnant? Affirmant, cum
adit assignatio loci, & temporis præsentis, nisi excusen-

tur ignorantia, Sanch. *d. lib. 2. cap. 39. num. 28. Filiuc. tract.*
29. cap. 8. num. 112. Bonacin. d. puncto 2. num. 6. & d. punct. 48.
num. 7. Contra Iacob. de Graff. in aureis decis. lib. 1. cap. 7.
num. 22. existimantem hoc casu istos non videri incide-
re in poenas pugnantium in duello.

Quintò queritur, an incurrant poenas duelli, qui dicit
alteri. Veni ad talem locum, te ibi expecto: aut sic loqui-
tur, Eas. ad capiendum ensen, hic te expecto, vel in tali
loco? Affirmant, quia pugna initur ex praua conuentio-
ne, statuto tempore, & loco, Peregr. *de duello quest. 15. num.*
3. Bonacin. d. puncto 48. num. 7. vbi idem dicit de illo, qui
alteri dicit, Inuito te ad duellum nunc in hoc loco, mo-
dò non fiat ex composito, & ex calore iracundiae; idem
quoque affirmat de eo, qui alium ad pugnam prouocat
cùm prima vice sibi occurrat in vrbe.

Sextò queritur, an committatur duellum, qui ad euitan-
dam loci irruentiam, aut suum periculum, inimico
quem videt in Ecclesia esse, aut in loco sibi periculoso,
vbi habet comitatum, vel famulos, dicit, Exi inde? Ne-
gant, quia non destinatur propriè locus, sed solum inten-
ditur euitatio irreuerentiae, Sanchez *d. cap. 39. num. 28. Pe-*
regr. de duello quest. 18. Floron. eod. tract. cap. 1. Filiuc. tom. 1.
tract. 15. num. 111.

Septimò queritur, vtrum Titius, qui præmissa cum
Caio prouocatione ad duellum se contulit tempore
præfixo ad locum constitutum, sed discessit duello non
sequito, incidat in excommunicationem, aliasque po-
enas contra duellantes communicatas? Affirmant Vgo-
lin. *d. §. 2. nu. 2. vers. quarto, Floron. de duello cap. 3. §. 1. nu. 14.*
fol. 47. & cap. 5. §. 1. num. 3. fol. 63. & cap. 6. §. 1. num. 2. fol. 84.
Peregrin. eod. tract. quest. 4. num. 5. & 7. in fine, & quest. 41.
per tot. & præcipue num. 2. & 4. Sed contrarium iusti-
fient, eorumque fundamentis respondent Iacob. de Graf.
de casibus reservat. lib. 1. cap. 7. num. 10. & 26. Paul. Comit.
respons. moral. lib. 6. quest. 13. num. 5. vers. quartum & quest. 18.
num. 7. & 8. Sanchez. d. cap. 39. num. 27. Bonacin. dict. pun-
cto 2. num. 16.

Octauò queritur, vtrum committatur duellum quan-
do Titius offert duellum Caio, illumque eodem tempo-
re, quo duellum offert, gladio aggreditur, & Caius cogi-
tur ibi statim pugnare? Negant Peregr. *de duello quest. 23.*
Filiuc. d. tract. 15. num. 110. & d. tract. 29. cap. 8. num. 107. &
110. Bonacin. d. puncto 48. num. 8. & 9. vbi reddunt ratio-
nem, quia ex parte Titij dicitur potius aggressio, & ex
parte Caij dicitur defensio, quatin non sponte, sed co-
actè suscipit, nec adest assignatio loci, & temporis.

Nonò queritur, an quis in foro conscientie poenam
excommunicationis contra pugnantes in duello imposi-
tam effugiat, si alterum diffiderit, non animo pugnandi,
sed tantummodo causa honoris defendendi? Affirmant
contra Peregrinum *quest. 24. Lucas Floron. cap. 6. §. 2. Fil-*
liuc. d. tract. 15. cap. 5. quest. 5. num. 107. quia hæc non est dif-
fidatio ex cōdicto cum periculo occisionis, aut vulneris,
vel mutilationis, duellum enim sub censuris prohibe-
tur ob periculum grauis lesionis, immo Filiuc. loco proxi-
mè citato num. 113. probabile censet in foro conscientie
non affici excommunicatione, etiam si ad locum con-
uentum accedant absque animo verè pugnandi, sed
tantummodo inferendi aliquos ictus cum morali securi-
tate, quòd nullum vlli parti damnum sequuturum sit, sed
potius pax inde concilianda; hæc enim non est pugna
cum periculo lesionis, vt supponitur, quanquam in foro
externo præsumatur duellum, foris enim externus iudi-
cium fert ex actione externa, & internas animi cogita-
iones non intuetur.

Decimò queritur, an calore iracundiae excusentur à
poenis duelli qui incontinenti accederent ad aliquem lo-
cum, ibique dimicarent? Affirmant Ioseph. Ludon. *Lucenti*
decis. 11. Cened. ad Decretal. collect. 117. num. 4. Aloyf. Ricc.
in praxi rerum fori eccles. decis. 634. in 1. edit. alijs resol. 573.
in 2. edit.

Vndecimò queritur, vtrum duellum sit per se illicitum
affirmant regulariter Valer. Reginald. *d. lib. 21. num.*
80. Bernard. Grau. ad præfati Cameræ Imper. lib. 2. concl.
100. consil. 1. nisi in duobus casibus, quos adducunt Lucas
Floron. cap. 5. §. 3. Peregr. quest. 16. Azor. institut. moral.
part. 3.

- part. 3. lib. 2. cap. 5. q. 3. Sanch. d. cap. 36. nu. 16. Filliuc. dist. tract. 15. cap. 5. q. 5. num. 109. Becan. in tract. de fide cap. 26. quæst. 3. Bonacin. de censuris extra Bullam Cœna disp. 2. q. 3. puncto 48. num. 18.
16. Primus est ad sedandos duos exercitus contrarios, veluti si existente bello iusto inter duos Principes, vnus illorum vellet bellum in duellum resolvere, prouocando alterum ad singulare certamen, prout Belarius in suis commentariis rerum Gallicarum anni 1528, fecisse refert Franciscum I. Regem Gallicæ, missio libello duelli Carolo V. Imp. & Guicciardin. historia Italia lib. 13. idem refert de Francisco Maria Duce Urbini, vbi apostilla alios refert, Lyran. cap. 17. lib. 1. Regum. Caiet. 2. 2. q. 91. art. 8. in resp. ad 3. vers. quinta causa, Sayr. in clauis Reg. lib. 7. cap. 13. num. 16. Sanch. d. cap. 39. num. 14. Filliuc. tract. 29. cap. 8. num. 142. Bonacin. de censuris extra Bullam Cœna disp. 2. quæst. 3. puncto 48. num. 18. vers. primus.
17. Secundus casus est quando aliquis compellitur sub vitæ periculo acceptare duellum, quilibet enim potest consulere vitæ propriæ etiam cum morte inuasoris. Ad defensionem etiam rerum propriarum videtur esse licitum acceptare duellum, quando aliquis eas inuadit, nec aliud adest remedium ad eas defendendas præter acceptationem duelli, tunc enim non dicitur propriè duellum, sed iusta defensio rerum propriarum. Ita post multos Bonacin. d. puncto 48. nu. 18. vers. secundus. Trullench. in Decalogum lib. 5. cap. 2. dub. 13. num. 7. vbi intelligit dummodo nullum aliud remedium sit tuendi vitæ, vel membri abscissionem, & limitat in bonorum defensione, Less. de Iustis lib. 2. cap. 9. dub. 8. num. 47.
18. a Inter Christianos concesserunt. Ergo secus si inter infideles, vt per Martin. Delit. d. q. 4. num. 16. Sanchez d. cap. 39. num. 29. vbi secus dicit si Christiano pugnaturum cum infideli in suo Regno locum concederet.
19. b Incurrant. Vide Valer. Reginald. d. lib. 22. num. 76. post princip. vbi aduertit non ob stare quòd hoc decretum vtatur verbis imperatiui modi, quæ videri possunt significare non sententiam latam, sed ferendam per iudicem, quia ea non dirigitur ad iudicem vt censentur requirere illius actionem, sed ad reum, quem per imperiū efficac ligauit. Ita Trullench. d. lib. 5. c. 2. dub. 13. n. 21.
20. c Careant Ecclesiastica sepultura. Morientes in duello solemniter, scilicet cum assignatione patris, loci, & temporis sepultura priuari, asserunt Martin. Carrill. en la explicacion de la Bulla de los defuntos, part. 2. cap. 4. num. 55. Valer. Reginald. d. lib. 12. num. 76. vers. accedit. Galet. in Margarita casuum conscient. verb. sepultura, ultim. Vgolin. de officio Episcopi cap. 17. num. 4. vers. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 410. vbi etiam resoluit quòd nec fufficit ostendere ante obitum signa penitentia. Suar. de censur. disput. 23. sect. ultim. num. 11. Lorca 2. 2. q. 41. art. 2. num. 6. Bobadil. in sua politica lib. 2. c. 14. num. 41. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 39. num. 22. Verum Gregorius XIII. & Clemens VIII. in suis constitutionibus, de quibus supra id ad priuata duelli extenderunt, vt referunt Sanch. Valer. Reginald. & Lorca citatis locis, Suar. de Fide tract. de bello disput. 13. sect. ultim. num. 2. Ioan. Sanci. in select. disput. 36. num. 5. vbi aduertit in aliquibus prouincijs forte illas constitutiones dum decernunt morientes in duello priuato contraria consuetudine quoad hunc effectum negandi sepulturam esse abrogatas. Et id locum habere etiam si ob vulnus in duello acceptum non statim, sed alio die moriatur, asserunt Sanci. in select. disput. 36. num. 9. Diana resol. moral. part. 2. tract. 2. miscel. resoluit. 54. Bonacin. de censuris extra Bullam, disput. 2. quæst. 3. puncto 48. num. 22. vbi addit Parochum non debere illos sepelire, nec Ecclesiasticam sepulturam denegare, si non sit notorium delictum, sed rem ad Episcopum, seu ad ipsius Vicarium deferre debere, de quo etiam Sanci. d. disput. 36. num. 12. & 13.

Ecclesiastica libertas, & immunitas obseruanda est, & contra violatores statuta est pœna, vt ibi.

CAPVT XX.

- 1 Exemptio à iudicio seculari, & ab oneribus & tributis impositis per Principes laicos lege etiam diuina clericis competit.
- 2 Debitorum fraudulentum ad Ecclesiam cum bonis confugientes, non debent ibi multo tempore tolerari.
- 3 Milites hospitari facere non potest Magistratus secularis in domibus Ecclesiasticarum personarum.
- 4 Delinquentes dum disputatur an immunitate Ecclesiastica gaudere debeant, per Ecclesiasticos ministros sub custodia retineri debent.
- 5 Clerici, qui post delicta patrata ad Ecclesiam confugiunt, gaudere debent Ecclesiastica immunitate.
- 6 Capellæ priuatorum palatiorum Ecclesiastica immunitate non gaudent.
- 7 Immunitate Ecclesiastica gaudet pro debito civili ad Ecclesiam confugiens.
- 8 Immunitate Ecclesiastica gaudent, qui cum armis prohibitis in Ecclesia se recipiunt.
- 9 Debitorum in creditorum præiudicium res & bona ad Ecclesiam transportare non debent.
- 10 Coloni, aut affictuarij, vel partiarij bonorum Ecclesiasticorum exemptione collectarum pro portione colonica gaudent.
- 11 Coloni partiarij Episcoporum durante colonia gaudent fori priuilegio.
- 12 Ordinarius priuare non potest immunitate à gabellis, & alijs oneribus laicalibus si inferuat Ecclesijs.
- 13 Causa damnorum datorum per clericos & eorum animalia quando spectet ad Curiam Episcopalem.
- 14 Absolutio à censuris ob violentam immunitatem Ecclesiasticam est Sedi Apostol. reservata.
- 15 Rex Hispaniarum est protector Concilij Trident.

C Vpiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam à quibuscumque impedimentis conseruari, præterea, quæ de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officij sui admonendos esse cœsui, confidens eos, vt Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæque protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros, sed etiam a subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocatuos, nec permissuros, vt officiales, aut inferiores magistratus, Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent, sed vnâ cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam

4 Cap. Concil. 5. hinc 17. dist. cap. quis dubitet c. duo sunt. & c. fia. 96. distinct. 6 Pij secundi epist. 2.

* Cap. perue
nit 86. dist.
cap. si quis
suadente 17.
q. 4. toto tit.
de immun.
Eccles. cap.
quantum
de celi 19. 6.
de felici de
proc. eo. lib.
Cone. Triden.
nen. vers. sta
tuimus, &
vers. sanc
mus. Concil.
Aquisgran.
c. 9. Concil.
Lateran. sub
Leone X. sel.
9. & 10.
d. Cap. Va
lentinianus
6. dist. c. Ec
clesia in sta
tu. dist. cap.
Cōstatinus,
& c. vit. go.
dist.

tiam præsent. Decernit itaque, præcipit, sacros canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in fauorem Ecclesiasticarum personarum libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præfenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere. Proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Respub. Principes, & omnes, & singulos cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, ut quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ordinati, eo sanctius, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tanquam Dei præcipua eiusque patrocinio testata, venerentur, nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsve dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur, sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem atque iurisdictionem impediunt, animaduertant, quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiasticarumque protectionem existant, imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesia sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo præstet, quo cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, ceterique Clerici in residentijs, & officijs suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

¶ *¶* Vos Deus sancta Fidei, Ecclesiæque protectores esse voluit. Quod principes temporales Christiani protectores sint & defensores Ecclesiæ, teneantque Ecclesiæ instituta, ritus, & leges, ac sacerdotalia iura feruare & tueri, asserunt. Ena. Robert. rer. iudic. lib. 3. cap. 1. pag. 548. Valdes. in tract. de dignitate Regum, Regnorumque Hispania cap. 10. à num. 4. Seraphin. de Preitis in tract. de iusto Imper. Lusit. Asiatico cap. 6. num. 46. & nu. 53. vers. idem quoque summa cum ratione, Cardin. Bellarm. de Principe Christiano cap. 11. Anastas. Germ. de sacrorum immun. lib. 2. in procem. num. 17. & 18. & lib. 3. cap. 13. nu. 73. & cap. 17. num. 32. & 33. Afcian. Tamburin. de iure Abbatum tom. 1. disput. 15. q. 5. num. 15. & 16.

¶ *¶* Dei Ordinatione, & Canonis sanctionibus institutum. Colligunt communiter Doctores exemptionem à iudicio seculari, & ab oneribus, & tributis impositis per Principes laicos, non solum lege humana, sed etiam diuina clericis competere. Ita Ioan. Montaign. de collat. partam. p. 2. num. 11. Bursat. consil. 42. num. 1. lib. 1. & consil. 186. num. 8. lib. 2. Plot. in addit. ad ultim. consil. Lauden. num. 8. Euerard. consil. 30. num. 23. ad finem. Borrel. consil. 74. nu. 1. Bozz. de iur. stat. Eccles. lib. 4. cap. 8. Cardinal. Bellarm. in controuers. Catholic. tom. 2. lib. 1. de Clericis, cap. 28. in 4. & 5. proposit. Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. cap. 97. num. 6. cum segg. Glor. respons. 13. num. 4. Sayr. in clau. Ragia. lib. 12. cap. 8. num. 6. Mart. de iurisd. part. 2. cap. 6. Carol. de Grassis de effectibus clerical. effect. 1. num. 2. Duard. in Bullam Cæna. canon. 15. quæst. 18. num. 6. cum segg. Filluc. in quæst. moral. tract. 16. cap. 11. quæst. 10. num. 316. Surd. consil. 30. num. 16. Gtlenzen. consil. 53. num. 16. Ludou. Cortea in reperi. cap. inter alia. de immunitate Eccles. part. 2. num. 40. Soar. ad Regem Angliæ. de immunitate Eccles. lib. 4. cap. 5. num. 12. & cap. 8. num. 16. Bonacina de contractibus, disput. 2. quæst. 2. puncto 2. num. 8. & de censuris in Bulla Cæna contentis, disput. 1. quæst. 16. sect. 1. puncto 2. num. 5. Ambrosin. de immunitate, cap. 16. num. 4. Ambros. Cardoto in alleg. iuris super tributo vini imposto à num. 22. Paul. Layman. in Theologia moral. lib. 1. tract. 9. cap. 8. Afcian. Tamburin. de iure Abbatum, tom. 1. disput. 15. q. 19. & segg. Squillante de priuileg. cleric. cap. 8. num. 1. Hieron. Roder. in compendio q. regul. ar. resol. 63. num. 2. Et latè probauimus in tract. de iure Ecclesiastico, lib. 1. cap. 39. de priuilegijs cleric. §. 3. in princip.

2. Debitores fraudulentè ad Ecclesiam cum bonis confugientes, non debent ibi multo tempore tolerari, sed ab Ecclesia sunt eiiciendi, ita Aldan. in compend. canon. resol. lib. 3. tit. 8. num. 15. vbi refert sic decidisse S. Congregat. Episcop. in Baren. 12. Marij 1600.

3. Milites hospitari facere non potest Magistratus secularis in domibus Ecclesiasticarum personarum, quamquam laicis locatis, cum per indirectum in fauorem bonorum Ecclesiasticorum redundet, Bonfadin. in pract. Ecclesiast. c. 20. num. 3. vbi ait sic decidisse in sacra Congr. Episcop. in Nouarien. 9. Iunij 1617.

4. Delinquentes, qui ab Ecclesijs, alijsque locis immunitatis extrahuntur, dum articulus, an immunitate Ecclesiastica gaudere debeant, discutitur, per Ecclesiasticos ministros sub custodia, iuxta Bullam Gregorij XIV. retineri debent, ita Aldan. dist. tit. 8. numer. 16. vbi testa-

tur sic resolutum à sacra Congreg. Episcop. in Neapolitana 30. Septembris 1616.

5. Immunitate Ecclesiastica gaudere debent clerici, qui post delicta patrata ad Ecclesias confugiunt extra casus in Bulla Gregorij XI V. comprehensos, cum in hoc casu Abbatis opinio communiter sit reprobata, ita Aldan. d. loco, vbi ait ita decidisse à S. Congregat. Episcop. in Tropien. 24. Ianuarij 1617.

6. Immunitate Ecclesiastica non gaudent capelle priuatorum palatiorum, ita Bonfadin. d. cap. 20. nu. 4. asserens sic decidisse à S. Congreg. Episcop. in Marfiscen. 17. Nouembris 1617.

7. Immunitate Ecclesiastica gaudet pro debito ciuili ad Ecclesiam confugiens, ex Bonfadin. dist. cap. 20. numer. 7. qui refert ita resolutum à sacra Congregat. Episcop. in Cortonen. 21. Iulij 1617. & in Beneuentana 10. Maij 1619. & in Senogallien. 22. Nouembris eiusdem anni.

8. Immunitate Ecclesiastica gaudent, qui cum armis prohibitis in Ecclesia se recipiunt, ita Aldan. d. titulo 8. num. 16. vbi attestatur sic resolutum in Salernitana 30. Septembris 1616. Nam armorum prohibitorum gestatio, quamuis in Ecclesijs delictum sit, de comprehensistamen in Bulla sanctæ memoriæ Gregorij XI V. non est, secundum Aldan. dicto loco, vbi citat dictam decisionem Salernitanam.

9. Doctores res, & bona in creditorum præiudicium ad Ecclesias transportare non debent, sed iudici seculari consignanda sunt, vt illas, & illa, cui de iure adiudicet, ita Bonfadin. d. cap. 20. num. 10. vbi attestatur sic resolutum à S. Congreg. Episcop. sub die 1. Decembris 1617.

10. Coloni, aut affictuarij, vel partiarj bonorum Ecclesiasticorum, exemptione collectarum tam ordinariarum, quam extraordinariarum pro portione colonica gaudent, ita Aldan. d. tit. 8. num. 17. vbi dicit ita decidisse sacram Congreg. Episcop. in Oppiden. 18. Septembris 1618.

11. Coloni partiarj Episcoporum durante colonia gaudent fori priuilegio, ita Tamburin. de iure Abbatum, tom. 1. disput. 20. sub num. 4. vbi refert decidisse à S. Congregat. controuersiis iurisdictionibus præposita sub die 6. Decembris 1627.

12. Immunitate à gabellis, & alijs oneribus laicalibus priuare non potest Ordinarius clericos inferuientes Ecclesijs, sed iidem clerici, nisi, vt supra, inferuiant a habitum, & Tonsuram clericalem deferant, aut beneficium Ecclesiasticum obtineant, priuilegio fori non gaudent, ex Bonfadin. d. cap. 20. num. 17. vbi ait sic fuisse resolutum à S. Congregat. Episcop. sub die 24. Ianuarij 1631.

13. Causa damnorum datorum per clericos & Ecclesiasticos, seu per eorum animalia, necnon per familiares, ministros, & colonos Episcoporum, & mensa Episcopalis etiam laicos, seu eorum animalia in bonis quibuscumque tam Ecclesiarum, & personarum Ecclesiasticarum, quam etiam laicorum, spectat ad Curiam Episcopalem priuatiuè. Si verò laici, eorumque ministri, & animalia damnificent bona Ecclesiarum, & personarum Ecclesiasticarum, Curia Episcopalis procedere potest tanquam in causis mixti fori. At, quando coloni, & ministri Ecclesiarum clericorum, & Ecclesiasticorum cum anima-

animalibus proprijs bona laicorum damnificant, cognitio tam quoad bona, quam quoad personas laicorum, & eorum animalia spectat ad iudicem laicum privatiue, sed si cum animalibus Ecclesiasticorum, vel Ecclesiasticorum, quoad personas spectat ad laicum, quo vero ad animalia spectat ad Curiam Ecclesiasticam, ita Aldan. d. tit. 8. num. 21. ubi testatur sic decidisse sacram Congregat. controuersus iurisdictionibus praepositam in una Terracina.

14. Absolutio à censuris ob violatam immunitatem Ecclesiasticam, iuxta constit. sanctae mem. Gregorij XI. V. quae incip. Cum alius nonnulli, est Sedi Apostol. reservata,

vt per Aldan. d. tit. 8. n. 22. ubi refert decretum de anno 1617.

7. Proptereaque admonet Imperatorem, &c. Regem Hispaniarum, ceterosque Catholicos Reip. supremos Principes esse protectores decretorum Concilij Tridentini. latè tradunt Salgado de protect. Regni part. 1. cap. 1. pral. 2. num. 73. Suar. de Paz in practica tom. 2. pral. ultim. num. 10. Azueved. l. 2. vers. septimo consequenter tit. 6. lib. 1. Recopil. Co-uall. commun. tom. 4. ques. 897. n. 220. Narbona l. 59. gloss. 2. a princ. & num. 14. tit. 3. & l. 81. gloss. vñe. num. 3. tit. 5. lib. 2. Recop. Henric. de Pontificis Claus lib. 2. cap. 15. post princ. §. 1. in gloss. littera D. & cap. 20. gloss. fin. Carraic. in interpret. aliquarum legum Regni cap. 9. §. 4. num. 18.

In omnibus decretis salua semper est Sedis Apostol. auctoritas.

C A P V T XXI.

1. Clausula generalis, non obstantibus constitutionibus Apostol. sufficit pro derogatione decretorum Concilij Tridentini.
2. Derogatio nec generalis, nec specialis Concilij Trid.

requiritur si supplicatio manu Papae signata fuerit.

3. Privilegia omnia Regularium sunt reuocata in his, quae Concil. Trident. aduersantur.

Postremo sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & verbis, quae de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo tertio, ac Iulio tertio, quam sub Beatissimo Pio quarto Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, vt in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicae sit, & esse intelligatur.

4. Super sess. 7. de reformat. in prin.

EX hoc text. vulgò colligitur pro derogatione decretorum huius S. Concil. Trident. sufficere clausulam generalem, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, ita Gonzal. ad reg. S. Cancell. gl. 6. num. 120. Mart. de clausul. part. 4. clausul. 14. num. 3. Bonacini. de censur. disput. 2. quest. 5. puncto 2. num. 4. vers. ratio desinitur, Marefcot. var. resolut. lib. 2. cap. 38. num. 41. Monet. de commutat. ultim. volum. cap. 1. num. 250. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 940. & 963. Honor. ad Decretal. tit. de constitut. num. 11. Masobri. in praxi habendi concursum requis. 17. dub. 4. num. 8. secundum Roman. impress. Fr. Sigismund. à Bononia de elect. dub. 5. Nicol. Garc. de benefice. part. 5. cap. 8. num. 87. ubi refert sic respondisse sacram Congregat. Ferentil. in annotat. ad decis. 463. Buratti. Antonin. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existent. libro 5. cap. 14. numer. 6. & lib. 8. cap. 4. numer. 6. ubi attestatur sic fuisse

in Rota decisum in una S. Angeli pensionis 16. Decembris 1594. coram Cardin. Pamphilio sen. & in Bononien. Prioratus 9. Iunij 1606. coram bona mem. Patriarcha Manzanedo, & apud Farin. decis. 179. num. 6. & decis. 687. num. 24. part. 2. re-cent. Caualer. decis. 601. num. 3. ubi dicit censeri derogatum dispositioni Concilij Tridentini, quando contra illud Papa disponit, & constat derogasse voluisse.

Derogatio nec specialis, nec generalis requiritur in Concil. Trident. si supplicatio manu Papae signata fuerit, ita refert decretum Nicol. Garc. de benefice. p. 4. cap. 5. num. 34. & p. 5. cap. 8. num. 87.

Privilegia omnia Regularium, etiam ea, quae Mare magnum appellantur, sunt reuocata in his, quae Concilio Tridentini aduersantur per Bullam Pij V. 13. Kalend. Martij 1565. vt dicit resolutum Nicol. Garc. de benefice. p. 3. cap. 2. num. 258.

De Indulgentijs.

1. Doctores de indulgentijs tractatus integros in lucem edentes.
2. Doctores de indulgentijs agentes.
3. Indulgentia pro Ecclesia S. Mariae de Monteferrato.

4. Bullam Cruciatam ante, vel post suscipere non est necessarium in volentibus consequi Indulgentias Inbilai, quae à Summis Pont. pro tempore concele consueuerunt.

Cum potestas conferendi indulgentias à Christo Ecclesiae concessa sit, atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa vsa fuerit, sacrosancta Synodus indulgentiarum vsum. Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, & in Ecclesia retinendum esse docet, & precepit eosque anathemate damnat, qui aut inuiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant, in his tamen concedendis moderationem, iuxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit, ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus verò, qui in his irrepserunt, & quorum occasione infiste hoc indulgentiarum nomine ab haereticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, praesenti decreto generaliter statuit, prauos quaelus omnes pro his consequendis vnde plurima in Christiano populo abusu causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros verò qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque protulerunt, cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commodè nequeant specialiter prohiberi, mandat omnibus Episcopis, vt diligenter quisque huiusmodi abusus Ecclesiae suae colligat, eosque in prima Synodo prouinciali referat, vt aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur, cuius auctoritate, & prudentia, quod vniuersali Ecclesiae expediet, statuatur, vt ita sanctarum indulgentiarum munus pie, sanctè, & incorruptè omnibus fidelibus dispensetur.

1. De Indulgentijs integros tractatus ediderunt Antonius Rosell. Ludouicus Bologninus, & Felinus Sanda. 10. 14. tractatum Doctorum, Thom. de Vio Caietanus,

Martin. Nauartus, Gregorius de Valètia, Antonius Cordubensis, Gaspar Scopus, Ildorus Vasseranus, Ioannes Baptista Paulianus, Cardin. Robert. Bellarminus, Iacobus

Matth. 16. Ioan. 20. & au ditione & c. quodcuque ligaueris 24. q. 1. c. vi. consili tueretur 50. d. 2. caduere de poenit. d. 1. toto tit. de poenitent. & rem. extr. in 6. & in cle. c. Ancyani per multa ca pita. Neocesi. 65. Nicani c. 1. & 11. Carthag. 4. c. 75. Agath. c. 60. b. Cap. cum ex eo. de poenit. & remiss. c. Supra sess. 21. de reformat. l. cap. 9.

bus Nauclantius, Julius Laurius, Valentinus Laurentius, Thomas Zerola, Boetius Epo, Lucas Pinellus, Franciscus Roderiguez, Hieronym. Gratian. Rutilius Benzonius, Antonius Sanctarellus, & Bartholom. a S. Faust. 2. Tractant etiam Theologi cum Magistro in 4. dist. 20. 21. & 45. S. Thom. in addit. 3. part. quest. 25. Calet. tom. 1. opus. tract. 15. 16. & 17. Cordub. toto lib. 5. de Indulgent. Cardin. Bellarmin. lib. 1. & 2. de Indulgent. Didac. Nugnus in 2.2. quest. 20. Henric. in summ. lib. 7. de Indulgent. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 2. quest. 85. Valent. tom. 4. dist. 7. quest. 20. Soar. tom. 4. de Penitent. prope fin. Iodoc. Cocc. in thesauro nouo Theologico. verb. Indulgentia, Valer. Reginald. in praxi fori panis. lib. 7. a num. 94. cum multis seqq. Agid. de ConineK de Sacrament. & censur. tom. 2. dist. 12. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmin. part. 1. lib. 6. de Indulgent. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 1. cap. 7. Bonacina de Sacrament. dist. 6. quest. 1. puncto 1. Fernandez in examine Theologiae moralis part. 3. cap. 7. Petr.

Coton lib. 4. controuers. Molles. in summ. Theologiae moralis. tract. 7. cap. 26. de Indulgent. Vincent. Filliuc. in quest. moral. tract. 8. cap. 7. cum seqq. Ioan. de Lugo de Sacrament. tract. de Penitentia dist. 27. de satisfactione. quae per Indulgentias applicari solet. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. cap. 13. cum sequentibus.

Indulgentiae pro manibus adiutricibus Ecclesiae S. Mariae de monteferraro concedi possunt ex gratia ad supplicationem Oratoris Regis Hispaniarum, ita Aldan. in compendio Canon. resol. lib. 3. tit. 7. num. 8. ubi refert decretum a S. Congregat. Rit. in causa montis Serrasi 13. Iulij. 1630. Indulgentias Iubilaei, quae a Summi Pontificibus pro tempore concedi consueverunt, ut quis consequi valeat in Regnis Hispaniarum, non est necessarium Bullam Cruciatam ante, vel post suscipere, ita nouissime Sellius in selectis Canonic. cap. 4. num. 16. ubi refert sic decidisse S. Congregat. negotijs Indulgentiarum praefectam sub die 8. Februarij 1631.

De delectu ciborum, ieiunijs, & diebus festis.

- 1 Regulares qualiter festos dies, & ritus seruare teneantur.
- 2 Festorum ad obseruantiam per Episcopum cum approbatione populi indictorum potest ipsa censuris Regulares compellere.
- 3 Festis diebus licet dare operam rebus ad vitam necessarijs.
- 4 Index laicus non potest procedere contra laboran-

tes in diebus festis de licentia Ordinarij.

- 5 Festa Kalendarij Romani non possunt eleuare Episcopi, & Regulares ad nobiliorem ritum.
- 6 Festos dies & ieiunia in suis Ecclesijs annuntiare non prohibentur Regulares.
- 7 Festum nouum non potest cogi populus seruare.
- 8 Festa Sanctorum certa die adscripta in Kalendario non possunt transferri.

a Cap. non
decret 11. d.
Virgin. Epist.
ad Lutheru
in fine Felix
1. in Epist. 3.
b Cap. qui
suis 93. dist.
c quia frater
7. q. 1. Luc.
10.

Insuper hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, ut tanquam boni milites illa omnia, quae sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, statuit, necnon ea, quae tam in hoc Concilio, quam in alijs ecumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent, omnique diligentia vtantur, ut illis omnibus, & ijs praecipue sint obsequentes, quae ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus & ieiunia, vel etiam, quae faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum, deuota, & religiosa celebratio, a admonentes populo crebro, obedire Praepositis suis, quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui vero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

1. Festos dies quamuis Regulares seruare teneantur quos in sua diocesi Episcopus seruandos praepedit, ritus tamen eorum quoad Missas celebrandas, & caetera diuina officia tam publice, quam priuatim ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesijs persoluenda, illis festis permanere debent, nec circa haec ab Episcopis quoquo modo quicquam in contrarium eisdem Regularibus praecipere potest, quod si de facto praeeperint, Regulares nequitiam ipsis Episcopis obedire tenentur. Verum quoad Conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debent se conformare Euangelijs, & Epistolis, quibus clerus secularis vtitur illis diebus festis, ita decretum referunt Quarant. in summ. Bullarj. verb. privilegia Regularium, Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. n. 47. vers. dies festos, Laurent. de Peirinis in constit. sui Ordinis Minor. tom. 1. constit. 28. Leonis X. num. 2. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 105. num. 34. & 35.
2. Festorum ad obseruantiam per Episcopum cum approbatione populi indictorum, potest ipse censuris Regulares compellere, ut per Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 8. num. 12. ubi refert decretum in Hostunen. 31. Iulij 1627.
3. Festis diebus licet dare operam rebus ad vitam necessarijs, ac tempore perituris, praesertim tempore vindemiarum & messium, ac collectionis fructuum, vel ubi necessitas urgeat, & suadeat pietas ad Ordinarij cuius iudicium, & censuram, ut referunt decretum Quarant. in summ. Bullarj. verb. dies festi, Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 23.
4. Ecclesiasticus si dat licentiam alicui laborandi, vel vendendi diebus festis, laicus index in vim Bullae Pij V.

non potest procedere contra laborantem, seu vendentem, ita Aldan. d. tit. 8. num. 25. ubi refert decretum sub die 26. Iunij 1621.

Festa Kalendarij Romani non possunt eleuare Episcopi & Regulares ad nobiliorem ritum, puta a semiduplici ad duplicem, sine licentia Sedis Apostolicae, ita Aldan. d. loco num. 27. ubi testatur resolutum a S. Congreg. Rit. die 28. Octobris 1618.

Festos dies, & ieiunia in suis Ecclesijs annuntiare non prohibentur Regulares, ut per Laurent. de Peirinis in constit. sui Ordinis Minor. tom. 2. constit. 7. Pij V. num. 13. vers. ad primum, ubi refert ita decretum sub die 2. Iunij 1620.

Festum nouum non potest cogi populus seruare quam indicta ab Ecclesia, & si nouum institui petitur, supplicet populus, ita Aldan. ubi supra num. 30. qui ait resolutum a S. Congregat. Rit. in Pacen. 20. Aprilis 1603.

Festa Sanctorum certa die adscripta in Kalendario, vel Martyrologio non possunt transferri, ut per Aldan. d. loco, ubi dicit sic fuisse decretum a S. Rituum Congr. sub die 28. Octobris 1618.

a. Admonentes populos crebro, &c. j Denuntiare populo Parochus debet vigilas in quibus ea hebdomada ex praepito Ecclesiae, vel ex locis consuetudine, seu ex Ordinarij lege ieiunandum est. Ita Vgolin. de Officio Episcopi cap. 16. §. 3. nu. 3. Ego ipse de Parocho part. 1. cap. 16. num. 2.

Tenetur quoque denuntiare populo festos dies, in quibus operibus ferilibus est vacandum, ut per Petr. Gregor. lib. 1. part. juris Canon. tit. 19. cap. 5. Campan. in diuersorio iuris Canon. rub. 12. cap. 13. num. 92. Vgolin. d. cap. 16. §. 3. num. 4. Berti Lucen. in praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 34. num. 5. vers. non minus item, quos refert d. cap. 16. num. 4.

De

De Indice librorum, & Catechiſmo, Breuiario, & Miſſali.

1. Breuiarium Romanum ac formam illud recitandi inſtituit Pius V.
2. Breuiarium habentes ante 100. annos an ſatiſſimè recitando iuxta formam Breuiarij noui Pij V.
3. Breuiarij, & Miſſalis Romani uſus ſemel introductus, non poteſt mutari redeundo ad antiquum.
4. Breuiarium S. Benedicti reformatum approbatur.
5. Breuiarium Benedictinum debet adhiberi ab omnibus Monachis, & Monialibus ſub regula S. Benedicti militantibus.
6. Breuiarium Benedictinum de mandato Pauli V. pro omnibus Religioſis, qui militant ſub regula S. Benedicti.
7. Miſſali alio, nō hoc reformato celebrantes, qui aliàs tenentur ex Bulla Pij V. incurrunt peccatum mort. ſi ſcienter, & abſque iuſta cauſa id fecerint.

Sacroſancta ⁴ Synodus in ſecunda Seſſione, ſub Sanctiſſimo Domino noſtro Pio I V. celebrata, de-
lectis quibuſdam Patribus commiſſit, vt de varijs cenſuris, ac libris vel ſuſpectis, vel pernicioſis,
quid factū opus eſſet, conſiderarent, atque ad ipſam ſanctam Synodum referrent; audiens
nunc, huic operi ab eis extremam manum impoſitam eſſe, nec tamen, ob librorum varietatem, & mul-
titudinem diſtinctè, & commodè poſſit à ſancta Synodo dijudicari, præcepit, vt quidquid ab illis præ-
ſtitum eſſet, Sanctiſſimo Romano Pontifici exhibeatur, vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur,
& euulgetur. Idemque de ⁵ Catechiſmo à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Miſſali, &
Breuiario fieri mandat.

⁴ Supra ſeſſ.
18.

⁵ Vide ſeſſ.
24. cap. 7.

Sancta hæc Synodus probè cognoscens quanti in-
terſit ſaluti totius Eccleſiæ Chriſtiæ hæreticorum
libros ſi non in totum aboleri, vt minus ab uſu homi-
num ſemoueri, & particulari nota ab alijs diſtingui, &
ſegregari, voluit inſuper vt ex certorum quorundam Pa-
trum, aliorumque doctiſſimorum virorum per diuer-
ſas Nationes ad id ſpecialiter deputatorum iudicio, ij
omnes qui vel hæretici, vel de hæretica prauitate ſuſpe-
cti eſſent, vel quoquo modo pietati, aut bonis moribus
officerent, in particularem Indicem, ſeu catalogum
conſcriberentur: quem Indicem deinde Pius Papa I V.
ex huius Synodi decreto vnà cum regulis quibuſdam
pro illius meliore directione eidem propoſitis, auctori-
tate Apoſtoli approbavit, publicari, & ab omnibus ſuſci-
pi ac obſeruari mandauit, cum inhibitione ne quiſquam
ſiue laicus, ſiue Eccleſiaſticus contra earum regularum
præſcriptum, aut ipſius Indicis prohibitionem ullos li-
bros habere, aut legere audeat, ſub diuerſis poenis in
eadem Bulla latius expreſſis, cuius tenorem poſtmodum
iterum Sixtus V. & Gregorius XIII. ſummi Pontif. ſpe-
cialiter adauerunt, & renouarunt; refert Stephan. Qua-
rant. in ſumm. Bullarij verb. libri prohibiti.

1. Breuiarium Romanum, ac formam illud recitandi, inſtituit Pius V. coſtit. 64 incip. *Quid à nobis*, 7. Id. Iulij 1568, & denuo reuiſit, & emendauit Clemens VIII. conſtitut. 86 incip. *Cum in Eccleſia*, 10. Maij 1622.
2. Breuiarium habentes ante 100. annos inſtitutum, non ſatiſſimè recitando etiam extra chorum iuxta formam Breuiarij noui Pij V. quod in ſua Eccleſia non fuit receptum de conſenſu Epifcopi, & Capituli, vt re- fert decifum Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 1. nu- mero 155.

Breuiarij, & Miſſalis Romani uſus ſemel introductus
in Eccleſia, quæ habet particulare Breuiarium, & Miſſa-
le, confirmandus eſt, nec licet redire ad uſum antiqui
Breuiarij & Miſſalis, ita Aldan. in compend. Canon. reſol.
libro 1. tit. 10. numer. 8. ubi refert ita fuiſſe decifum à S.
Congregat. Rit. in Tullen. ſeu nullius 15. Martij 1608.

Breuiarium ſancti Benedicti reformatum ad uſum
Breuiarij Romani, exceptis ijs, quæ ad regulam
ſancti Benedicti pertinent, approbatur, & conceditur
Monachis dicti Ordinis in Regno Portugalie, Sel. in
ſelect. Canon. cap. 50. num. 8. ubi ait ſic fuiſſe decifum à S.
Congregat. Rit. in Portugalen. 21. Februarij 1604. & quod
idem Breuiarium recitare debent Moniales eiufdem
Ordinis in d. Regno, quæ Ordinario ſubſunt, ex
ead. S. Congreg. Rit. in alia Portugalen. 20. Martij
1604.

Breuiarium Benedictinum debet adhiberi ab omni-
bus Monachis, & Monialibus ſub regula ſancti Benedi-
cti militantibus, ex eod. Sel. d. cap. 50. num. 26. ubi teſtatur
ita reſolutum ab ead. S. Congreg. in Tarraconen. 24. Ianuarij
1615. & in Suenſen. 13. Iulij 1619.

Breuiario Benedictino de mandato Pauli V. pro om-
nibus Religioſis qui militant ſub regula S. Benedicti, vt
debent omnes Monachi, & Moniales, qui & quæ mili-
tant ſub regula ſancti Benedicti, Sel. ubi ſuprà, qui dicit
ſic fuiſſe decifum ab ead. S. Congreg. ſub die 24. Ianua-
rij 1616.

Miſſali alio, non hoc reformato celebrantes, qui aliàs
tenentur ex Bulla Pij V. poſita in Miſſali Romano, in-
currunt peccatum mortale ſi ſcienter, & abſque iuſta
cauſa id fecerint, vt refert decifum Nicol. Garc. de be-
nific. part. 3. cap. 1. num. 156.

FINIS LAUS DEO.

INDEX

INDEX V.

Rerum notabilium, quæ in hoc Opere continentur.

Prior numerus paginam, posterior columnam, tertius eiusdem pagina sectionem demonstrat.

A

BBAS. Commendatarius SS. Vincentij & Anastasij non tenetur residere. pag. 28. col. 2. num. 5.
 Abbatibus titularibus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem cum usu mitra, non licet illam deferre extra proprias eorum Ecclesias absque speciali Sedis Apostol. indultu. 38.1.22
 Abbatibus Cassinen. & Oliuetanis quomodo permittatur usus Baldachini. ibid. 24
 Abbates ex privilegio Sedis Apost. de consensu Ordinarii Confirmationis Sacramentum conferre possunt. 40.2.5
 Abbates, & alij Praelati Episcopo inferiores possunt vnire. 47.2.18
 Abbas exercens iurisdictionem in aliquo territorio ex consuetudine memoriali confirmata à Sede Apost. 53.2.25
 Abbates, & alij etiam omnem iurisdictionem habentes ordinariam, non possunt instituere in beneficijs simplicibus praesentatum à patrono absque prauo examine Episcopi. 58.2.15
 Abbates degradationi assistentes sunt iudices assessores. 76.2.8
 Abbas Ordinis Oliuetani potest eligi in Conferuatorem, si Episcopus in Synodo eum deputauerit iudicem synodalem. 103.1.5
 Abbates, seu Praelati inferiores non possunt vnire nisi hoc habeant ex privilegio, seu legitima praescriptione. 128.2.5
 Abbates, & alij inferiores iurisdictionem habentes possunt visitare. 134.1.5
 Abbates habentes quasi Episcopalem iurisdictionem. 159.2.16
 Abbates, Praepositi, & Abbatissae Regularium vitam ducentes, non tenentur Episcopo reddere rationem. 162.2.18
 Abbates, & quicumque exempti in quocunque loco conferre non possunt primam tonsuram, vel Ordines minores, nisi suis subditis Regularibus. sess. 23. cap. 10. de Reform. 191
 Nec ipsi, vel Capitula, vel Collegia, litteras dimissorias concedunt secularibus Clericis, vt ab alijs ordinentur. ibid.
 Abbatibus quantuncunque exemptis etiam nullius diocesis non licet Ordines cuiquam conferre minores, qui Regularis subditus sibi non sit. 192.1.2
 Abbates non possunt Tonsuram & minores Ordines conferre alijs Regularibus, qui dimissorias suorum Superiorum habuerint. 193.1.5
 Abbas vt possit ad Ordines minores promouere quæ habere debeat. ibid. 16
 Abbas potest de iure conferre Ordines minores suis subditis, licet non sit benedictus. ibid. 27
 Abbas aliquis Abbatie exemptæ non potest Ordines in ea conferre, licet sit Episcopus, secus si Abbatia est nullius. ibid. 8
 Dimissorias litteras ad Ordines suscipiendos concedere non potuit Abbas clericis secularibus sibi subditis. ibid. 10
 Abbates, & alij quantumvis exempti qui faciunt dimissorias alijs, quam suis subditis Regularibus, suspensionem totalem per annum incurrunt. 194.2.20
 Abbas in ijs casibus, in quibus Tonsuram, & minores Ordines

conferre, valet, dispensare potest in interstitijs. 195.2.11
 Abbates seculares exempti qui in suis subditos habent iurisdictionem quasi Episcopalem comprehenduntur sub nomine Episcopi. 204.2.28
 Abbates habentes populum & territorium proprium, ac iurisdictionem Episcopalem, vocari debent ad Concil. Prouinciale, sicut Episcopi Comprovinciales. 253.1.8
 Abbates non potest Synodum celebrare nisi habeat prouinciam. ibid. 19
 Abbas populum non habens, etiam quod exemptus non sit, non tenetur accedere ad Synodum diocesanam. ibid. 1.10
 Vocem consultatiuam in Concil. Prouincialibus dumtaxat habent Abbates commendatarij, & Capitulorum deputati. ibid. 2.12
 Abbates exempti, qui Synodo interesse debent, quo amictu, & ornamento vti debeant. 254.1.24
 Abbas Monachus non tenetur interesse Synodo diocesanae si desertore faciat per vicarium secularem curæ animarum imminenti suæ Ecclesiae. ibid. 1.27
 Abbatia, cui vnita est perpetuò, & accessorie parochialis Ecclesia, concursu non confertur. 308.1.12
 Episcopus vicinior quæ possit in Abbatia nullius diocesis. 34.1.16
 Abbatissa an possit exire pro praestando iuramento fidelitatis ratione feudi. 343.1.27
 Abbatissa non potest è monasterio exire vt visitet ædificium Ecclesiae an sibi placeat. ibid. 1.28
 Abbatissa, vel Superior nō præsist duobus monasterijs, sed vnum intra sex menses resignet, alioqui statim vacat, & quo ætate sit eligenda. sess. 23. cap. 7. de Regularib. & Monialib. 352
 Abbatissa, vel Priorissa esse non potest illegitima absque Papæ dispensatione, seclusis Religionum priuilegijs. 352.1.2
 Abbatissa, seu Priorissa officij non sunt capaces illegitimæ, & quæcunque quæ virgines non sunt. ibid. 2.3
 Bigama Monialis absque dispensatione in Abbatissam eligi non potest. ibid. 2.4
 Infamis non potest in Abbatissam eligi. ibid. 2.5
 Abbatissa in electione duæ partes concurrere debent ex tripartito numero Monialium. ibid. 2.6
 Abbatissa in electione dare votum non potest earum Superior in casu discordia. 353.1.7
 Abbatissa expleto officiorum suorum triennio non possunt de nouo eligi ad eadem officia. 353.2.11
 Abbatissa soror potest succedere in officio sorori. ibid. 1.2
 Monialium scrutatores in electione Abbatissarum non possunt supplere pro numero vocum requisitarum. ibid. 13
 Abbatissa non potest duobus monasterijs praefici. ibid. 14
 Episcopus qui Abbatissæ electioni praestit, claustra monasterij non ingreditur, sed ante cancellorum fenestellam vota singulorum audire & recipere debet. ibid. 15
 Episcopus potest vnâ cum superioribus Regularibus quorumcunque Abbatissarum electionibus per se, vel per alium interesse. ibid. 16

Vide Praefata.

a

Abba-

Barhof, Collect. in Concil. Trid.

Index Rerum.

- Abbatissatus.** Episcopus non potest dispensare in ætate 40. annorum quæ ad Abbatissatus officium requiritur. 353.1.8
- Abeſſe.** Causæ rationabiles ex quibus abesse possunt beneficiarii, remissive. 32.7
- Episcopus potest abesse à sua Ecclesia sine alia Superioris licentia quando occurrit vrgens necessitas. 173.2.13
- Abeſſe non dicitur qui statim est reuerſurus. ibid.2.14
- Episcopi possunt abesse à suis Ecclesijs ad summum per tres menses singulis annis. 174.1.15
- Episcopi abesse possunt à suis Ecclesijs per tres menses etiam causa animum relaxandi. ibid.16
- Episcopo non licet à sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam causam. ibid.19
- Constitutio Episcopi valet ne Parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia. 175.2.51
- Parochis non licet abesse causa pestis. 176.1.60
- Licentia quam Parochus abesse volens petere debet ab Episcopo, non sufficit tacita, sed oportet esse expressa. 176.2.65
- Parochus non potest abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtemperata, nisi talis repente se offerat necessitas, &c. 66
- Parochus sine licentia Episcopi ex iusta causa in scriptis concedenda non potest abesse etiam primo bimestri. ibid.67
- Parochus non potest per hebdomadam abesse non petita, vel non obtemperata licentia, etiam relicto Vicario idoneo. ibid.68
- Episcopus aliquibus iustis de causis potest etiam stante Motu proprio Pij V. concedere licentiam recedendi à Parochiali. ibid.69
- Parochus si iustam habeat causam abeundi extra parochiam, an possit abesse ea sibi per Episcopum denegata. 177.1.71
- Clericus adscriptus seruitio aliquis Ecclesiæ non potest abesse inconsulto Episcopo. 208.2.12
- Statutum, quo permissum est Canonici quatuor menses quolibet anno ab Ecclesia abesse si à Papa est confirmatum, non censetur derogatum. 285.2.67
- Fructus non residentium amittuntur duntaxat, pro rata illius temporis, quo quis abest. 174.1.23
- Vicarius substitutus si seruire velit gratis, non tenetur Parochus cum iusta de causa abest, illi in conscientia assignare partem fructuum. 176.2.64
- Absens** causa studij non percipit quotidianas distributiones. 15.2.53
- Absentes à seruitio ecclesiæ quibus poenis puniantur. 285.2.69
- Absentia** causæ in scriptis approbanda. 173.2.12
- Episcopus cognoscere potest de causis absentia ab Ecclesijs parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat. 176.1.61
- Parochus an iudicialiter probare debeat causam absentia. ibid.62
- Absentia æquiparatur mortuo. 470.24
- Episcopi, & alij beneficiarii habentes beneficia curata si absque legitima causa à suis ecclesijs absint, tenentur pro rata temporis, quo absint, fructus restituere. 174.1.17
- Parochi si à suis Ecclesijs absque legitima causa ab Episcopo cognita, & approbata in scriptis, absint ultra bimestre tempus, peccata mort. ibid.22
- Absolutio** ad cautelam quomodo danda. 74.2.26
- Absolutio sacramentalis non potest absenti valide impediri. 79.1.2
- Absolutio peccatorum data à non habente potestatem ordinariam, vel delegatam in absoluendos, est nulla. *sess. 14. c. 7.* 87
- Absolutio sacramentalis est ad instar actus iudicialis. ibid.2
- Episcopus successor illius, qui casus sibi reservauit, potest ab eis absolvere. 88.1.8
- Sacerdotes simplices possunt absolvere constitutos in articulo mortis, etiam quando adest proprius parochus. 89.1.12
- Sacerdos etiam irregularis suspensus, excommunicatus, &c. potest absolvere in articulo mortis. ibid.13
- Absolui possunt à quocunque Sacerdote simplici constituti in articulo mortis, etiam si sint excommunicati, & denunciati ob hæresim, vel ob aliud quodcunque delictum. ibid.2.14
- Sacerdos, qui excommunicatione maiori innodatus constitutum in articulo mortis absolverit, nullum incurrit irregularitatem. ibid.15
- Absolutio data à simplici Sacerdote in mortis articulo est vera absolutio. ibid.16
- Sacerdos nullus extra mortis articulum potest absolvere à casibus per Superiorem reservatis. ibid.17
- Pœnitentiarius ex se non potest absolvere à casibus Episcopali-
libus. ibid.18
- Vicarius Episcopi vigore generalis mandati non potest absolvere à casibus Episcopo reservatis. ibid.19
- Regulares etiam per privilegium, quod Mare magnum vocatur, non habet facultatem absolviendi pœnitentes à casibus Episcopo reservatis. ibid.20
- Patres leuitæ, & alij Confessarii vigore privilegiorum Rosarii non possunt absolvere pœnitentes à casibus Episcopo reservatis. 90.1.21
- Regulares prætextu cuiusque privilegij habit, vel habendi, non possunt quemquam absolvere à casibus in Bulla Cœnæ Domini, aut Ordinario loci reservatis. ibid.23
- Regulares habentes facultatem absolviendi etiam à casibus reservatis, possunt absolvere aduenientes in alia à casibus reservatis in diœcesi pœnitentium. ibid.24
- Concessa facultas absolviendi à casibus Sedi Apost. reservatis, non comprehendit casus, quos Episcopus, & Prælati Religiosi cum suis subditis Regularibus reservauit. 90.2.25
- Absolvere Episcopum & cum ipso dispensare poterit ab eodem Episcopo Confessor electus de omni peccati vinculo, de quo potest absolvere, vel dispensare ipse Episcopus. ibid.26
- Pœnitens habens peccata reservata Episcopo, poterit absolui à non reservatis, reservata absolutione à reservatis cum Superiori copiam sui teneat. ibid.27
- Episcopus habet ius reservandi casus, & casuum reservatio prohibet quo minus Sacerdos à reservatis vere absoluat. 99.2.16
- Absolutio sacramentalis Sacerdotis est actus iudicialis, non nudum ministerium. ibid.1.13
- Sacerdotes soli sunt ministri absolutionis. ibid.1.15
- Absolutio per Episcopum à suspensione contracta ob suspensionem Ordinum ante legitimam ætatem, non potest ante illam in præfatis Ordinibus ministrare. 197.2.13
- Regulares utriusque sexus an possint absolui à Sacerdotibus non approbatis. 203.1.15
- Sacerdos si absoluat credens Superiorem ratam habere absolutionem de futuro, invalidè. 206.1.37
- Absolvens non est ille, qui vel ob negligentiam, vel ob verendum Pater noster, Ave Maria, Credo, addiscere non curat. 261.1.25
- Absolvere potest Episcopus per se, aut Vicarium ad id specialiter deputandum in foro conscientia, & gratis quocunque sibi subditos in sua diœcesi à quibuscunque casibus occultis, etiam Sedi Apostolica reservatis, imposita pœnitentia saluam. *sess. 24. cap. 6. de reform.* 263
- Item, & à peccato hæresis per seipsum tantum, non per Vicarium. ibid.
- Absolvere à censuris incurſis propter ingressum ad monasterium Monachum non potest Episcopus si delictum sit occultum. 263.2.23
- Episcopi possunt, & non eorum vicarij, absolvere in foro conscientia ab hæresi occulta imposita salutari pœnitentia. 268.2.48
- Facultas concessa Episcopis per hoc decretum absolviendi ab hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum est eisdem adempta per processum Bullæ in Cœna Domini. 369.1.52
- Episcopi hodie in vim huius decreti non possunt absolvere hæreticos occultos in foro conscientia etiam vigore Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi. ibid.53
- Vicarij Episcoporum non possunt absolvere in foro conscientia ab hæresi occulta. ibid.55
- Absolvere non potest Pœnitentiarius à casibus, quos Episcopus sibi expressè reservauit. 273.1.25
- Absolutio à censuris ob violatam immunitatem Ecclesiasticam est Sedi Apost. reservata. 489.14
- Vide *Confessio, Dispensatio.*
- Accessus**, aut regressus ad beneficia Ecclesiastica nulli etiam Cardinali concedantur, & concessi non extendantur, vel transferantur. *sess. 25. cap. 7. de reform.* 270
- Acta**, Accipite Spiritum sanctum, &c. intelliguntur de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentia. 98.1.4
- Acta** originalia processuum primæ instantia ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi, &c. 72.1.24
- Acta** primæ instantia intra triginta dies dentur gratis reo appellanti. *sess. 13. de Ref. c. 3.* 75

Index Rerum.

- Acta prioris instantiæ transportare spectat ad eum, qui appellavit.** 325.1.64
Actorum transportatio iuxta hoc decretum est de forma, quando causa est Ecclesiastica. ibid. 2.65
Actorum transportatio necessaria in causa beneficiæ. ibid. 66
Acta integrè, & legitime debent transportari. ibid. 67
Gesta actus diminutis & dismembratis sunt nulla. ibid. 2.69
Acta verbaliter tantum producta non sunt necessario transportanda. ibid. 70
Actorum irrelevantiæ excusat à transportatione. 326.1.72
Actis non integrè transportatis quando procedi possit in causis profanis. ibid. 73
Acta in dubio præsumuntur integrè transportata. ibid. 74
Notario attestanti de integra transportatione, seu non extare alia acta credatur. ibid. 75
Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogitur. 326.2.77
Procedit in omnibus causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocunque iudice etiam non Episcopo. ibid. 78
Concordatur hoc decretum cum alio c. 3. sess. 13. de refor. ibid. 79
Notarius tribunalis Ecclesiastici tenetur in copia actorum tradere sententiam absque eo quod solvantur sportule. 80
Actus ad gratiam habitalem, seu ad iustificationem disponentem, qualis esse debeat. 24.1.3
Actus tres in pœnitente requiruntur quasi materia Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet contritio, confessio, & satisfactio. 98.1.5
Episcopus, vel eius Vicarius quando possit interuenire in actibus capitularibus. 399.1.43
Adam post transgressionem mandati Dei amisit sanctitatem, & iustitiam, in qua erat, & per hanc offensam inuenisse iram Dei, & mortem quam comminatus fuerat Deus, & captiuitatem Diaboli, & totum Adam per illam offensam secundum corpus, & animam in deterius esse commutatum, qui non conficitur anathema est. sess. 5. de pecc. orig. 8
Adam in præuicatione sibi soli nocuisse, & non propagini, & sibi soli perdidisse sanctitatem, vel iustitiam, non nobis, aut inquinatum illum per peccatum tantum mortem, aut pœnas corporis transfudisse in genus humanum, non autem peccatum, qui asserit anathema est. ibid.
Adiunctus. Capitulum debet in principio anni duos Adiunctos eligere, alias Episcopus poterit per se soli procedere. 397.1.5
Adiuncti iurisdictionem habent. ibid. 6
Adiuncti possunt recusari à parte, & solo iuramento. ibid. 7
Adiuncti non priuantur distributionibus si quando ea de causa sine fraude tempore diuinorum officiorum absint. ibid. 8
Dignitates obtinentes, etiam si Capitulares non sint, Adiunctorum prærogatiua gaudent. 399.2.51
Episcopus solus sine Adiunctis potest procedere contra eos, qui non sunt Capitulares. ibid. 52
Administrantes bona ad monasteria monialium etiam Regularibus, subiectarum pertinentia, an & quando teneantur rationem administrationis reddere Episcopo loci. 61.2.7
Administrationis, ratio vide Ratio. 161
Administratores, siue secularis, siue Ecclesiastici fabricæ Ecclesiæ etiam Cathedralis, Hospitalis, Confraternitatis, Eleemosynæ, Montis pietatis, vel locorum piorum singulis annis reddat rationem Ordinario, nisi secus cautum esset in institutione, & ordinatione talis Ecclesiæ, vel fabricæ, &c. sess. 22. cap. 9. de refor. 161
Rationes ab administratoribus piorum locorum per Episcopum pluries in anno repeti possunt. 162.2.16
Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere tenentur. ibid. 13
Ordinarius habet votum sicut ceteri deputati in absolendo, vel condemnando administratores piorum locorum. ibid. 14
Monasteriorum administratores de illis rationes reddere non tenentur. ibid. 19
Administratores bonorum temporalium Monialium quis deputare valeat. 354.1.3
Adulterij in crimine potest procedi ex officio. 247.1.2
Ætas 30. annorum completorum requiritur in promouendo ad Episcopatus culmen. 41.2.5
Ætas 14. annorum in quibus capellani non requiratur. 181.2.3
Ætas 14. annorum sufficit ad obtinendum Canonicatum in Ecclesia collegiata. ibid. 4
Ætas 14. annorum requiritur ad obtinendam dimidiam portionem in Ecclesia cathedrali. ibid. 5
Ætas septem annorum sufficit ad pensionem. 182.1.9
Dies bissexti in legitima ætate non est computandus. 196.1.3
Ætas non à die conceptionis, sed à die natiuitatis computanda. ibid. 4. & 280.1.1
Suspensi sunt à sacrorum Ordinum executione aliquem eorum suscipientes ante legitimam ætatem. 196.1.5
Sacerdos ante legitimam ætatem factus irregularitatem non incurrit faciendo actus illi ordini deputatos nisi celebret. 196.2.6
Suspensionem in Bulla Pij V. comminatam contra recipientes sacros Ordines ante legitimam ætatem incurrunt solum ubi id fecerint cum lethali culpa. ibid. 8
Ordines sacros suscipiens ante legitimam ætatem ex bona fide parentum, suspensionem non incurrit. 197.1.9
Clericus promotus mala fide ad Ordinem sacrum ante ætatem an possit beneficijs priuari. ibid. 10
Regulares virtute suorum antiquorum priuilegiorum non possunt ordinari ante legitimam ætatem. ibid.
Ordinatus temere ante legitimam ætatem à suspensione prius absoluti debet, quàm Ordinum exercitio se immisceat. 197.2.11
Ætas ad Cardinalatum eadem requiritur, quæ desideratur ad Episcopatum. 251.2.7
Ætatis 40. annorum defectus in Pœnitentiaro non obstat, ubi alijs aptior pro loci qualitate non reperitur. 272.2.20
Ætas 25. annorum inceptorum requiritur in eo, qui ad dignitatem, cui animarum cura subest, promoueri desiderat. 280.1.1
Ætas à die natiuitatis incipit. ibid.
Vide Ordinandus.
Affinitas ex fornicatione dirimens, matrimonium non dirimit, nisi in primo & secundo gradu. sess. 24. cap. 4. de refor. 241
Ex matrimonio rato, non consummato non oritur affinitas. 240.2.12
Affinitas ex copula fornicaria iure naturæ sequitur. 241.1.2
Affinitas ex copula fornicaria contrahitur inter infideles. ibid. 3
Impedimentum inductum propter affinitatem ex fornicatione contractam restringitur ad 1. & 2. gradum. ibid. 2.5
Affinitatis impedimentum superueniens post contractum matrimonium est sublatum. ibid. 6
Affinitas ex copula licita orta dirimit matrimonium vsque ad quartum gradum. ibid. 7
Affinitas impedimentum vsque ad quartum gradum oritur ex matrimonio rato. ibid. 8
Affinitas oritur ex omni copula illicita. ibid. 9
Constitutio Pij V. ibid. 10
Impedimentum tertij gradus affinitatis ex fornicatione contractum, sublatum est. ibid. 11
Agnus Dei vt ter à Clero & populo diceretur ordinauit Sergius I. 140.2.24
Alienatio. Bona, ad quorum titulum quis est sacro Ordine insignitus, prohibentur sine licentia Episcopi alienari. 123.1.59
Alienatio patrimonij, aut extinctio pensionis subsequens promotionem est inualida. ibid. 61
Alienatio, seu renunciatio patrimonij, an possit fieri sine licentia Episcopi, si habeatur beneficium, vel quid aliud sufficiens. ibid. 63
Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesijs etiam per secularium confraternitates constructa visitare non potest Episcopus. 52.2.5
Altare membrum Religionis S. Antonij Viennensis, quod cura caret animarum, non potest visitare Episcopus. 53.1.14
Altaria, & capellas in Regularium Ecclesijs etiam per secularium confraternitates constructa visitare non potest Episcopus. 159.2.2
Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit cura animarum personarum secularium, non licet Episcopis visitare. 359.1.20
Alienatio non gaudet Episcopus non residens in sua diocesi, etiam ex causa à Concilio approbata. 28.2.7
Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia. ibid. 8
Ancilla laica non datur in comuni Monialibus S. Clare. 347.2.90
Ancilla non datur pro educandis. ibid. 91

Barb. Collect. in Concil. Trid.

Index Rerum.

- Animarum cura est onus Angelicis humeris formidandum.* 272.3
Animarum cura si per Vicarium temporaneum deputatum à Priore exerceri solita fuit, illa remanet penes Priorem, & tenetur resistere. 50.2.21
Animarum cura in Parochialibus unitis Capitulis Cathedralibus, & Collegiatarum Ecclesiarum quomodo exercenda. 51.1.29
Animarum curam exercentes etiam in Parochialibus Hierosol. Religionis tenentur accedere ad Congregationes, quæ iussu Episcopi ad casus conscientiarum differendos habentur. 277.2.11
Animarum curam non Capitulo cathedralis Ecclesie incumbentem potest Episcopus de consensu Capituli transferre, &c. 295.1.16
Animarum cura, quæ in Ecclesia collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomadarios, concursu non conseritur. 308.1.13
Animarum curam exercentes, vel illi se ingerentes tam Regulares, quam seculares etiam quomodolibet exempti, visitationi, correctioni, & iurisdictioni Episcopi subiunguntur. 358.2.18
Animarum curam exercentes Regulares poni debent ad arbitrium superiorum ipsorum Regularium. 359.2.24
Animarum curam exercentes Regulares non deputantur nisi proprio examine per Episcopum, aut eius Vicarium faciend. 29
Animæ in Purgatorio, vide Purgatorium.
Annus quo Canonicus Ordinem requisitum suscipere tenetur, computandus est à die habite possessionis. 155.1.21
Annus 22. inceptus sufficit ad Subdiaconatum. 196.1.2
Anni requisiti in Penitentiario debent esse completi. 272.2.19
Annus probationis à momento in momentum potest & debet computari. 368.2.20
Annus ex quo Gregorius XIII. abtulit decem dies reputatur integer. 369.1.24
Annus probationis debet necessario esse continuus. 369.1.24
Annus probationis tunc interruptur quando Novitius dimisso Religionis habitu egreditur monasterium animo deserendi Religionem. 370.2.34
Annus probationis potest impleri ab eo, qui nondum expleverit annum decimum sextum. 370.2.34
Annua saria, Episcopus potest ex hoc decreto reducere numerum annuatimorum, & officiorum pro defunctis. 393.1.2
Annua saria in totide Missas commutare potest Episcopus. 393.1.2
Vide Missa.
Antiphona, quæ & Offertorium, insinuat quis. 139.2.14
Antiquum quod dicitur in materia probationis. 409.1.8
Antiqui probatio si fiat per scripturas, & instrumenta, centum anni requiruntur, per testes vero 60. sufficiunt. 409.1.8
De Appellatione.
Appellandum est ad Metropolitanum à sententijs Ordinarij in causa criminali procedentis ex decreto Concil. tanquam Sedis Apost. delegatum. 75.1.2
Appellandum est à Vicario ad Episcopum in causis criminalibus, vel beneficijs specialiter commissis Vicario. 75.1.2
Appellans in causis criminalibus tenetur intra sex menses causam persequi, & expeditionem reportare. 75.1.2
Appellans acta omnia coram Episcopo gesta ad iudicem appellationis expensis suis transferre tenetur. 325.1.69
Procedit in actis factis in paribus coram delegato. 325.1.69
Habet locum in quocunque iudice Ecclesiastico, & in causis tantum Ecclesiasticis. 325.1.69
Procedit in causis profanis vertentibus coram iudice Ecclesiastico. 325.1.69
Subditus non potest à correctione, quam superior contra illum facit, appellare. 150.2.6
Appellare non licet ab interlocutoria Episcopi, vel eius Vicarij generalis in spiritualibus quocunque grauamine, excepto quod huiusmodi grauamen post diffinitivam sententiam non possit reparari, vel non possit appellari de ipsa diffinitiva. 325.1.69
Vide Causa.
Appellari non potest ad effectum evitandi examen. 59.1.25
Appellari an possit quando grauamen illatum per interlocutoriam, non potest tolli per appellationem à diffinitiva. 73.1.9
Episcopus quando ex Concil. Trident. procedit, vi Sedis Apost. delegatus in causis, quæ sub eius iurisdictione non comprehenduntur, non potest ab eo nisi ad Sedem Apost. appellari. 275.2.10
Appellari à sententia interlocutoria in quibus casibus possit. 321.2.20
Appellatio non tollitur à mala relatione, & grauamine, ac reprobatione examinatorum. 322.1.26
Appellatio non datur à visitatione facta ab Episcopo, præsertim à correctione morum. 72.2.5
Appellatio ad effectum suspensuum non datur à mandato de residendo in visitatione edito. 73.1.6
Appellatio ad effectum suspensuum non admittitur à visitatione Ecclesie Cathedralis. 73.1.6
Non extenditur ad causas criminales, quæ tractantur apud iudices inferiores, aut delegatos Papæ, vel Episcopi. 73.1.6
Carcerationis indebitæ grauamen per appellationem à diffinitiva reparari non potest. 73.1.6
Appellatio interposita super condemnatione ad irremes habet effectum suspensuum. 73.1.6
Appellatio à priuatione beneficij habet effectum suspensuum. 73.1.6
Appellationes quando recipiendæ. 73.1.6
Appellatio recipienda non erit quamvis appellans asserat sententiam, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse. 74.1.19
Appellationes à Metropolitanis non recipiuntur ab executione decreti Concil. Trident. aut visitationis Apost. 74.1.19
Appellationes ad effectum deuolutiuum tantum admittuntur in causis visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum. 74.1.19
Appellatio non admittitur à grauamine, quod per diffinitivam reparari nequit, nisi visis actis. 74.1.19
Causa appellationis dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere quanto tempore permanebit. 74.1.19
Appellatio non recipitur à sententia diffinitiva contra verum contumacem prolatam. 74.2.27
Appellatione interposita ad Legatos, Nuncios Apostolicos, Patriarchas, Primates, & Metropolitanos, in quacunque causa ipsi tenentur seruare formam sacrarum constitutionum, præsertim Innocentij III. non obstantibus. 74.2.27
Cap. Romana, de appellationib. in 6. seruatur etiam in appellationibus ad Sedem Apost. interpositis. 74.2.27
Appellatio datur si Episcopus in visitatione procedat in exemptos contra eorum privilegia. 74.2.27
Appellatio suspensiuæ tantum, & non deuolutiuæ tollitur, vbi Episcopus visitat non compilato processu. 74.2.27
Appellatio si interponatur in visitatione ab Episcopo suffraganeo etiam tanquam Sedis Apost. delegato debet interponi ad Metropolitanum solum quoad effectum deuolutiuum. 74.2.27
Appellatio suspensiuæ, non verò deuolutiuæ prohibetur in hoc casu. 74.2.27
Appellatio non datur simpliciter ab electione Episcopi in concursu dum appellare volens fuit approbatus ab examinatoribus synodalibus. 74.2.27
Appellatio à mala electione, siue irrationabili iudicio Episcopi admittitur solum ad effectum deuolutiuum. 74.2.27
Appellatio admittitur ab interlocutoria vim diffinitiuæ habente. 74.2.27
Appellatio licita est ab interlocutoria vbi grauamen reparari non potest in diffinitiva. 74.2.27
Appellatio licita est ab interlocutoria etiam si grauamen possit reparari, sed non ex toto, vel magna cum difficultate. 74.2.27
Appellatio datur à correctione quam facit Prælatus Regularis excedendo modum, & transgrediendo regula limites. 74.2.27
Appellatio interponitur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, & ab hoc ad Cardinalem Congregationem. 74.2.27
Appellatio in causis pendentibus contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis non datur ad Episcopum, sed causa deuoluitur ad Sedem Apost. 74.2.27
Vide Deuolutio.
Appellatus si occultauit processum, vel impedimentum præstitit vt transportatio non fieret in eius odium, habetur pro facta. 74.2.27
Approbare Sacerdotes in confessionis ministros nullus potest præter Episcopum. 74.2.27

Appro-

Index Rerum.

Approbatio, & examinatio ab Episcopo facienda non requiritur in beneficiis simplicibus, quorum collatio libere spectat ad inferiores. 58.1.1
Approbatio Episcopi illius loci in quo fit, confessio est necessaria. 205.1.29
Approbatio ad confessiones audiendas sufficit etiam ore tenus concessa. 205.2.33
Approbatio Sacerdotum ad administranda Sacramenta, & ad confessiones audiendas à pari procedunt. 206.1.34
Approbatorem obtentam ab Ordinario ad confessiones audiendas potest suspendere Episcopus successor vsque ad nouum examen. ibid.2.43
Approbatorem ab Episcopo obtinentes ad certum tempus, eo elapso non possunt confessiones audire absque noua Episcopii licentia. ibid.45
Approbatio ad confessiones audiendas valet, quamuis non gratia concedatur. 207.2.53
 Sacerdotes etiam ex consuetudine antiquissima sine approbatione non possunt alij alijs mutuò confiteri. ibid.54
Approbatum, & prouisum ab antecessore de Ecclesia parochiali, potest ab Episcopo successore iterum examinari superueniente rationabili causa. 59.1.21
Approbatum dumtaxat ad audiendas confessiones censetur Parochus in ea ciuitate, vel oppido ubi sita est parochia. 203.2.19
Approbatum nullus etiam insignis vir censetur sine examine ad confessiones audiendas, etiam si iniusta sit denegatio. 205.1.31
Approbatum ab Episcopo absque iudicio, vel contra iudicium sciente non esse idoneum, non censetur approbatum. 206.1.35
Approbatum nemo censetur si ex tribus examinatoribus quilibet eorum approbauerit. 311.2.81
Aqua vera & naturalis est de necessitate Baptismi. 38.2.3
Aqua vino in Calice offerendo cur misceri debeat. 144.c.7
Arbores alieni beneficii cadens, sibi que illas usurpans, incidit in excommunicationem huius cap. 165.2.10
Archidiaconi, qui sunt oculi Episcopi, sint Magistri in Theologia, vel Doctores, vel Licentiati in iure Canonico. *sess.24. cap.12. de reform.* 279
Archidiaconi, qui oculi dicuntur Episcopi, in omnibus Ecclesijs ubi fieri potest, eligendi qui sint Magistri, &c. 280.1.4
Archidiaconi qui vere animarum cura, & omni profusus iurisdictione carent, non tenentur esse Doctores. ibid.2.5
Archidiaconi apud Hispanos nullam habent iurisdictionem. ibid.6
Archiepiscopo prohibitum est Pontificalia exercere in Ecclesijs suffraganeorum absque licentia Ordinarij. 33.1.3
Archiepiscopus non potest vti Cruce, nec Mozzetta Legato prestante in ciuitate. 34.1.17
Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo. 74.2.28
Archiepiscopus non potest iudicare causas vertentes inter Episcopos suffraganeos. 78.2.2
Archiepiscopus vnire potest beneficia suæ diocesis. 128.2.3
Visitare potest Archiepiscopus Collegium Firmanum Martiale. 159.2.12
Archiepiscopus dum actu visitat, potest absolueret subditos suffraganeorum. 204.2.26
Archipresbyter Tyrasson, tenetur ad residentiam. 174.2.31
Archium & scripturas Capituli non potest Episcopus vigore huius decreti visitare. 31.1.8
Articuli occasione beneficii recepti qui dicantur. 55.2.16
Articuli occasione beneficii recipiendi, qui dicantur. ibid.17
Articulus. Iniusta articulorum admissio, vel denegata iusta admissio. 321.2.22
Ascribere tenetur Episcopus ad seruitium Ecclesiæ clericum in minoribus constitutum. 183.2.29
Ascriptio in Ecclesia de mandato Episcopi non est necessaria ad gaudendum fori priuilegio, sed sufficit quod realiter fiat seruitium in diuinis. 184.1.32
Ascriptio alicui Ecclesiæ in ordinatis fieri debet in ipsa promotione. 208.1.2
 Locum habet etiã in familiaribus triennialibus Episcoporum. ibid.3
Audivit testimonium in antiquis actis ante Concil. redactæ censentur authenticæ scripturæ. 412.2.63
Attritio, communiter concepta ex turpitudine peccati, vel metu pœnæ, si est cum spe veniæ sine voluntate peccandi, est donum Dei. *sess.14. cap.4.* 81

Barbosi Collect. in Concil. Trid.

Attritio quid sit. 82.1.4
Auctoritas Sedis Apostolicæ remanet immunis in Concil. Trid. super Decretis. *sess.25. cap.21. de reform.* 433
Authentica scriptura quæ dicatur. 412.1.62

B

Baldachinum erigere possunt Episcopi in Ecclesijs Regularium Pontificalia exercentes. 34.1.23
 Abbatibus Cassin. & Oliuetanis quomodo permittatur vsus Baldachini. ibid.24
 Baldachinū in Ecclesia loci dominus erigere non potest. 386.1.2
Baptismalis Ecclesia, licet non sit in reliquis curata, est incompatibilis. 303.1.50
Baptismi sacramento in forma Ecclesiæ ritè collato, tam adultis, quam paruulis applicari meritum Iesu Christi, qui negat anathema est *sess.5. de pecc. orig. & si quis hoc.* 8
 Baptismate collata gratia Iesu Christi reatum originalis peccati remitti, qui negat, &c. anathema. ibid.
 Baptismus confert gratiam. 92.6
 Pœnalitates in hac vita de facto, non tollit Baptismus. ibid.8
 Baptismus Ioannis non habuit eandem vim cum Baptismo Christi. 38.2.2
 Aqua vera & naturalis est de necessitate Baptismi. ibid.3
 Baptismus datus ab hæreticis cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, est verus. 39.1.5
 Baptismus est necessarius ad salutem. ibid.6
 Baptismus ritè collatus non est iterandus illi, qui apud infideles fidē Christi negauerit cum ad penitentiam conuerteretur. 39.2.11
 Paruuli suscipiunt Baptismum quamuis actum credendi non habeant. ibid.13
 Baptismus, & Pœnitentia, Sacramenta duo distincta sunt. 98.1.2
 Baptismus, & ætas, probatur ex partita extracta per Parochum à libro Baptismi. 238.1.29
 Origo etiam probatur. ibid.30
 Vide *Cognatio spiritalis.*
Baptisterium Visitare potest Episcopus baptisterium. 50.1.8
Baptizandos paruulos recentes ab vteris matrum etiam à baptizatis parentibus ortos, qui neget, &c. anathema est. *sess.5. de pecc. orig. & si quis hoc.* 8
 Infantes baptizandi. 92.1.2
 Baptizandum neminem esse nisi eā ætate, qua Christus baptizatus est, si quis dixerit, anathema. 39.2.12
Baptizari debent Christianorum paruuli recentes, quantumuis parentes recusarent. 92.1.3
 Iudeorum, & aliorum infidelium infantes ante vsum rationis inuitis parentibus baptizari non possunt. ibid.4
Baptizati Concupiscentia manet in baptizatis. ibid.2.9
 Baptizatus potest gratiam auertere per peccatum, quamuis non lit. 39.1.7
 Baptizati per Baptismum ipsum vniuersæ legis Christi seruandæ debitores fiunt. ibid.8
 Baptizati subiiciuntur omnibus S.Ecclesiæ præceptis. 39.2.9
Barisellus Episcopi, cum sit de illius familia armata, fori priuilegio gaudet. 184.1.35
 Benedictio illa Christi super panem fuit distincta à consecratione. 62.2.3
 Benedictio coniugum est danda à proprio parochio, &c. *sess.24. cap.1. de reform.* 221
 Benedictio nuptialis, vide *Matrimonium.*
 Benedictionem nō solēne, non comprehendit Cōcil. in hoc c.34.1.19
Beneficarij. Causæ rationabiles ex quibus abesse possunt beneficiarij, remissuæ. 29.2.7
 Beneficiarius in sacris constitutus non potest vilo modo beneficium resignare, nisi, &c. 121.1.26
 Beneficiarius compellendus est pro pensione, quam soluit, seminarium erectum erectum esset post pensionis reservationem. 214.2.49
 Beneficiarijs hospitalitas pauperum commendatur. *sess.25. cap.8. de reform.* 405
 Beneficiarios prædictos Ordinarius compellat ostendere dispensationem. *sess.7. cap.5. de reform.* 45
 Beneficiarij non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione non reperiuntur. 45.2.8
 Beneficiarij Ordines suscipere requisitos infra annum tenentur. 154.2.15

Index Rerum.

- Comprehendit beneficia, quæ Ordinem requirunt extra Ecclesiam Cathedralē, vel Collegiatam existentia. *ibid.* 16.
Beneficiati fori privilegio gaudent, etiam si habitum clericalem, & tonsuram non deferant. *ibid.* 2. 11.
Beneficiatus potest ordinari ab Episcopo diocesis in qua habet beneficium. *ibid.* 2. 21.
Quamvis sit exiguum, & spectaret ad provisionem alterius Episcopi, & residentiam non requirat. *ibid.* 2. 2.
& beneficium non in titulum, sed in commendam maxime perpetuam habeat. *ibid.* 2. 5.
Beneficiatus si tenetur quotidie celebrare, & beneficii redditus non sint pro illius victu sufficientes, datur supplicatio in Datata. *ibid.* 394. 2. 19.
Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione non reperiuntur. *ibid.* 395. 2. 7.
Beneficiorum, vel præbendarum fructus percipiant publice legentes Scripturam, vel studentes sacra Scriptura, vel absentes ob privilegia in iure communiam concessa. *sess. 5. c. 1. de reform.* 12.
Beneficium aliud assignari non potest pro Theologo, ubi sunt præbendæ, & Canonicatus. *ibid.* 15. 1. 38.
Beneficium simplex obtinentem non potest Episcopus cogere personale aliquod servitium impendere. *ibid.* 28. 1. 2.
Beneficia Ecclesiastica inferiora, præsertim curata, dentur dignis, & habilibus, &c. *sess. 7. cap. 3. de reform.* 42.
Inhabiles ad consequenda beneficia qui, *ibid.* 11.
Beneficia plura curata, vel incompatibilia, quocunque nomine & titulo, qui recipere, vel retinere præsumperit, est priuatus beneficijs ipso iure. *sess. 7. cap. 4. de reform.* 43.
Beneficiorum incompatibilitatem qui Doctores tractent. *ibid.* 11.
Beneficiorum Ecclesiasticorum collatio facta indignis venit irritanda. *ibid.* 42. 1. 3.
Beneficia plura unita an possint retineri. *ibid.* 44. 2. 16.
Procedit in ijs tantum dignitatibus, & canonicatibus, quibus à principio coniuncta fuit cura animarum. *ibid.* 17.
Beneficia incompatibilia per viam commendæ perpetuæ retineri non possunt. *ibid.* 18.
Beneficia incompatibilia obtinentes sunt cogendi exhibere suas dispensationes. *ibid.* 45. 1. 2.
Beneficium vacat ipso iure per non ostensionem tituli, seu dispensationis coram Ordinario postquam beneficiarius mortuus fuerit. *ibid.* 2. 5.
Beneficia curata Ecclesijs, vel pijs locis perpetuo unita ab Ordinarijs singulis annis visitentur, & provideantur bene pro cura animarum. *sess. 7. cap. 7. de reform.* 49.
Episcopus potest visitare tam beneficia curata unita quibuscunque monasterijs, & pijs locis, quam etiam personas exercentes curam animarum in monasterijs Regularium. *ibid.* 50. 1. 3.
Beneficia excepta, an & quando poterit Episcopus visitare. *ibid.* 5.
Beneficia unita Vniuersitati Complutensi non potest Ordinarius visitare. *ibid.* 9.
Ordinarius visitat beneficia curata unita monasterijs, non ipsa monasteria. *ibid.* 10.
Visitare potest Episcopus beneficia, aut parochiam unitam monasterio exempto etiam alienæ diocesis. *ibid.* 13.
Ordinari possunt temporales, aut perpetui Vicarij in quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, quæ unita reperiuntur. *ibid.* 50. 2. 15.
Vicarios perpetuos constituere potest Episcopus in beneficijs curatis unitis Cathedralibus. *ibid.* 18.
Beneficia etiam curata alijs beneficijs accessorie annexa transeunt in simplicium naturam. *ibid.* 21.
Consuetudo immemorialis ut in beneficijs unitis deferretur per Capellanos amovibiles per hoc decretum tollitur, si aliter videtur Episcopo. *ibid.* 51. 2. 39.
Examen, de quo in hoc decreto, requiritur in beneficijs receptiuis in quolibet ascensu. *ibid.* 58. 1. 5.
Præsentati ad beneficia simplicia, absque prævia examine Episcopi, institui non possunt ab ijs, ad quos institutio spectat. *ibid.* 6.
Beneficia in Ecclesijs patrimonialibus, siue receptiuis, numeratis, & non numeratis, nullus consequi potest sine prævio examine, & approbatione Episcopi. *ibid.* 7.
Beneficia servitoria obtineri non possunt, nisi prævio examine, & approbatione Episcopi. *ibid.* 8.
Examen novum non est necessarium in provisionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis. *ibid.* 9.
Examen novum requiritur in permutatione de beneficio curato, & simplici. *ibid.* 10.
Examinare non potest Episcopus ad beneficium simplex illum, quem iam examinaverat pro Ordinis sacri promotione. *ibid.* 11.
Provisus à Papa in forma gratiosa de simplici beneficio sacrum Ordinem annexum habente non debet examinari ad eundem Ordinem suscipiendum. *ibid.* 12.
Collationem beneficiorum simplicium in Ecclesijs exemptis obtinentes non tenentur eos, quibus dicta beneficia conferre intenderint, Episcopis præsentare. *ibid.* 2. 16.
Examinatus, & approbatus semel ad unum beneficium, non est amplius examinandus ad aliud simile. *ibid.* 18.
Præsentatus, seu electus ad beneficium simplex, potest absens, si notus sit, ab Episcopo institui. *ibid.* 59. 2. 17.
Beneficia regularia consueta providendi Regularibus professis in titulum, si vacaverint, conferantur tantum Religiosis illius Ordinis, vel his qui teneantur suscipere habitum omnino, & professionem. *sess. 14. cap. 10. de Reform.* 106.
Prædictionia an sint beneficia Ecclesiastica. *ibid.* 107. 2. 2.
Beneficia regularia conferantur non nisi Regularibus actu, aut qui esse debeant. *sess. 14. cap. 10. de Reform.* *ibid.*
Beneficia S. Ioannis Hierosolymit. comprehenduntur sub hoc decreto. *ibid.* 108. 1. 2.
Regulares etiam Canonici sunt incapaces beneficij simplicis. *ibid.* 3.
Milites Regulares S. Iacobi, & alij similes, sunt capaces beneficiorum secularium. *ibid.* 4.
Beneficia regularia quæ? *ibid.* 7.
Religiosus unius Religionis non est capax beneficij alterius Religionis. *ibid.* 8.
Religiosus non est capax beneficij alterius monasterij eiusdem Ordinis. *ibid.* 9.
Beneficium regulare administrationem non habens dari potest his, qui habitum nondum susceperunt, modo illum suscipere, & professionem emittere teneantur. *ibid.* 108. 2. 10.
Beneficia administrationem habentia dari possunt his solum qui professionem prius emiserint. *ibid.* 11.
Beneficia regularia secularibus, & e converso, in subsidium dari possunt. *ibid.* 12.
Beneficia regularia quando dicantur dari in subsidium secularibus, & e contra. *ibid.* 13.
Regulares nulli etiam Canonici possunt sine dispensatione Apostolica beneficia curata nec ad perpetuum, nec ad tempus habere. *ibid.* 199. 2. 5.
Milites Regulares non emittentes tria vota substantialia non sunt incapaces beneficiorum secularium. *ibid.* 8.
Beneficiorum collatores, nil pro collatione, seu quavis alia dispositione beneficiorum directe, vel indirecte accipere, vel exigere possunt. *ibid.* 116. 1. 9.
Beneficij ad titulum, quod in distributionibus quotidianis consistit, potest quis ad sacros Ordines promoueri. *ibid.* 119. 2. 8.
Beneficij ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri, non obstante quod non lucretur illius fructus nisi post susceptum presbyteratus Ordinem. *ibid.* 120. 1. 10.
Beneficium debet ab illo pacifice possideri, qui ad eius titulum, vult ordinari. *ibid.* 2. 21.
Beneficium resignans ad cuius titulum ordinatus fuit, tenetur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, alias resignatio est nulla. *ibid.* 22.
Non potest per æquipollens adimpleri. *ibid.* 121. 1. 23.
Habet locum etiam in resignationibus factis coram Papa. *ibid.* 24.
Prohibet resignationes voluntarias, sed non priuationes. *ibid.* 25.
Renuntiatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, non valet, nisi facta mentione, &c. *ibid.* 27.
Beneficium resignare valet constitutus in minoribus, etiam si non habeat aliunde quo vivere possit. *ibid.* 121. 2. 31.
Habet locum etiam si beneficia sint iurispatronatus. *ibid.* 32.
Pius V. imponit penam contra resignantes beneficia contra formam huius cap. *ibid.* 33.
Ordinarius tenetur alere illum Presbyterum cuius resignationem admisit unum tantum beneficij, quod habebat ad congruam sustentationem necessarium. *ibid.* 34.
Beneficij & patrimonij ad titulum potest quis promoueri si beneficium per se sufficiens non sit. *ibid.* 122. 1. 47.
Benefi-

Index Rerum.

- Beneficium, vel patrimoniū quando dicatur sufficiens. 123.2.64
Beneficia plura simplicia non possunt per Episcopum vniri. 129.2.11.
Beneficia deuolata, & reseruata Sedi Apostol. quando possit Episcopus vnire. ibid.12
Beneficia deuolata ad Papam ob Episcopi negligentiam illa non conferentis, post Episcopus vnire. ibid.13
Beneficiari si non habeant ab Ecclesia tot redditus, quibus prae- stare possint talem reparationem, tunc in illorum defectum tenentur parochiani. 132.1.13
Visitare potest Episcopus beneficia qualitercunque commen- data. 133.2.2
Beneficij Rector non tenentur Sacerdoti celebranti pro se da- re stipendium ad rationem reddituum beneficij. 147.2.12
Beneficium curam iurisdictionalem habens tenetur reside- re. 175.1.36
Beneficia curata habentes & parochi à pari procedunt. 174.2.25
Beneficium nullum etiam ordinatus obtineat ante 14. annum. *sess. 23. cap. 6. de reform.* 181
Nullus ante 14. annum beneficium potest obtinere. 181.1.1
Beneficium simplex potest obtinere qui habet 14. annum in- ceptum, licet non completum. ibid.2
Beneficium etiam per viam praesentationis, electionis, aut alterius cuiuscunque prouisionis, non potest obtineri ante aetatem 14. annorum. 181.2.6
Beneficij titulum possidens absque redditibus fori priuilegio gaudet. 182.2.15
Beneficia plura in diuersis diocesis habens, ab vno illarum Anstite potest ordinari. 189.1.27
Seminario vniri non possunt beneficia obtenta ab Episcopo Oritano tempore suae promotionis. 214.1.42
Cardinalis Episcopus habens indultum potest ante vacatio- nem vnire seminario beneficium, quod obtinet familiaris Papae defuncti. ibid.46
Beneficia prima vacatura per resignationem simplicem, non autem per conditionalem in fauorem certae personae, vnire potest Episcopus. ibid.47
Beneficia curata suscipientes intra duos menses à die posses- sionis profiteantur publicam fidem, &c. *sess. 24. cap. 12. de reform.* 276
Episcopus an possit de fructibus beneficij conferendi aliquid subtrahere. 294.1.13
Beneficij tenuitas debet probari, quia beneficia de sui natura praesumuntur congrua. 295.1.4
Beneficia etiam simplicia non possunt plura eidem Cardinali conferri. *sess. 24. cap. 17. de reform.* 300
Beneficia plura simul obtineri non posse, sine dispensatione Epi- scopi. 300.2.3
Episcopus habenti vnum beneficium simplex quod non suffi- ciat ad eius sustentationem, potest aliud simile conferre abs- que Apost. dispensatione. ibid.4
Ordinarius potest conferre secundum beneficium obtinenti primum sufficiens iuxta suum verū valorem, sed insufficiens ob id quod pensione est grauat. 301.1.5
Beneficium vnum sufficiens habens non potest retinere duo. ibid.6
Consuetudo non excusat à peccato mort. retinentem plura simplicia beneficia, quorum vnum est sufficiens. ibid.7
Habet locum hoc decretum in beneficijs iurispatronatus, nisi caueatur in fundatione, vt simul cum alijs retineri possint. ibid.8
Beneficium vnum sufficiens habenti si aliud sufficiens ab Epi- scopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi vacat primum. ibid.9
Ordinarius si conferat tertium beneficium habenti duo sim- plicia insufficientia, collatio tertij est nulla. ibid.10
Episcopus habenti congruam, non potest aliud beneficium dare. ibid.11
Beneficia duo simplicia retinens, & fructus amborum perci- piens, quorum quodlibet de per se erat sufficiens, ambo ipso iure vacant. 301.2.12
Beneficia duo vniformia sub eodem tecto absque prouisione Sedis Apost. obtineri non possunt. ibid.13
Episcopus ex causa potest dispensare, vt quis obtinere valeat duo beneficia difformia sub eodem tecto. ibid.14
Beneficium ecclesiasticum sufficiens quod dicatur. ibid.17
Beneficia duo retineri possunt dummodo vtrumque persona- lem residentiam non requirat. ibid.18
Consuetudo tenendi beneficium curatum, vel simplex simul cum Capellania in eadem Ecclesia, non est sublata per hoc decretum. 302.1.24
Beneficia duo incompatibilia à Papa obtinens, illaque in litteris exprimens, cum quo non fuit dispensatum, obtineri pos- sunt. 305.1.48
Beneficia, seu legata pia, quae non habent Altare, seu Capel- lam, non inducunt incompatibilitatem. ibid.49
Beneficium incompatible obtinens, & recipiens secundum simile, ipso iure vacat primum. 303.2.53
Beneficia plura obtinens ex dispensatione Papae sine causa ra- tionabili, an sit tutus in foro conscientiae. ibid.54
Beneficia curam animarum habentia, quae verè sunt dignita- tes, non subiacent concursui. 308.1.14
Beneficia curata, quae in fauorem in manibus Papae resignan- tur, concursu non conferuntur. 308.2.21
Beneficia curata reseruata Sedi Apostol. ab eadem Sede con- feruntur approbato ab examinatore in diocesana Syno- do approbatis. 309.1.28
Beneficium curatum iurispatronatus Ecclesiastici si vacauerit in mense reseruato Sedi Apostol. nulla habetur ratio patro- norum. 315.2.139
Beneficia curata, &c. sunt conferenda illis qui inter omnes ma- ioris litteraturae esse cognouerit Episcopus. 317.2.161
Beneficiorum condiciones & onera posita in fundatione non mutantur. *sess. 25. cap. 5. de reform.* 374
Beneficia deuoluuntur cum suo onere & qualitate. 395.1.1
Fundationi statuenti vt minor etiam 14. annorum beneficium adipisci valeat, standum est. ibid.2
Beneficijs simplicibus non potest per Episcopum nouum onus imponi. 395.2.10
Oneribus beneficijs iam constitutis, nec de consensu patrono- norum derogatur. ibid.11
Beneficia libera quaecunque per accessionem vnita iuripatro- natus, si effectus non est secutus, vel si in posterum vniatur, vno sit subreptitia. *sess. 25. cap. 9. de reform.* 407
Beneficium obtinuisse non dicitur qui fuit prouisus, & li- teris non expeditis, ac possessione non habita cessitaken. 426.2.36.
Beneficia secularia curata non conuertuntur in simplicia assi- gnato Vicario perpetuo cum pensione. *sess. 25. cap. 16. de reform.* 425
Beneficia secularia ecclesiastica non possunt conuerti in sim- plex beneficium. 427.1.2
Beneficium curatum quod dicatur. ibid.
Beneficia simplicia non potest Ordinarius separare ab Ecclesijs parochialibus, si illis vnita essent. ibid.2.4
Beneficia simplicia in curata ab Ordinario conuerti non pos- sunt. ibid.5
Bigamia. Dispensare an & quando possit Episcopus in bigamia vera, vel interpretatiua. 209.2.6
Bigamus excluditur à clericatu. ibid.3
Bigamus non potest consequi Ecclesiastica beneficia. ibid.4
Bigamus effectus bigamia interpretatiua, non potest mortua vxore dispensari per Episcopum vt in Ordine suscepto mini- stre. ibid.5
Diffoxi dies, vide *Dies*.
Bona, ad quorum titulum quis est sacro Ordine insignitus, pro- hibentur sine licentia Episcopi alienari. 123.1.59
Bona, iurisdictiones, census, iura etiam feudalia, emphyteutica, fructus, emolumenta, & quascunque obuentiones, quae in ministrorum, vel pauperum necessitatem conuerti debent, occupantes, anathemati subiaceant, tamdiu, quamdiu non restituerint, &c. *sess. 22. c. 11. de Reform.* 164
Bona, seu fructus quoscunque Ecclesiae locorumque piorum vsurpantes, ipso facto excommunicati sunt quousque inte- grè restituerint. ibid.1.1
Bona Ecclesiae occupans debet scire praedicta bona occupata esse Ecclesiae ad incurrendam excommunicationem huius cap. & Bullae. 165.2.12
Bona ecclesiastica iniuste vsurpans est inhabilis ad omnia bene- ficia ecclesiastica. ibid.15
Bona stabilia ex nulla causa licet priuato Religioso possidere 333.2.17

Bona

Index Rerum.

Bona delata Religioso, qui validam professionem emisit in Religione capaci, acquiruntur venientibus ab intestato, 335.1.5
Brachium seculare si index secularis neget, non potest ad id cogi sub pœna excommunicationis, 248.2.6
Breuiarium Romanum ac formam illud recitandi instituit Pius V., 435.1.1
Breuiarium habentes ante 100. annos, an satisfaciunt recitando iuxta formam *Breuiarii* noui Pij V., ibid.2
Breuiarii, & *Missalis* Romani vsus semel introductus, non potest mutari redeundo ad antiquum, 435.2.3
Breuiarium S. *Benedicti* reformatum approbatur, ibid.4
Breuiarium *Benedictinum* debet adhiberi ab omnibus Monachis, & Monialibus sub regula S. *Benedicti* militantibus, ibid.5
Breuiarium *Benedictinum* de mandato Pauli V. pro omnibus Religiosis, qui militant sub regula S. *Benedicti*, ibid.6
Bulla Pij II. non comprehendit insignitos minoribus Ordinibus, 189.2.37
Bullam *Cruciatæ* ante, vel post suscipere non est necessarium in volentibus consequi *Indulgentias* *Iubilæi*, quæ à Summis Pont. pro tempore concedi consueverunt, 434.2.4

C

Cadaver. Parochus proprius nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadaver regulares dumtaxat à defuncto accessit iubeantur, 419.2.14
Defunctorum cadauera non amouenda sine proprio parochio, nisi, &c., ibid.15
Cadauera decedentium in parochia, ad cuius Ecclesiam Capitulum cathedralis translatus est, non possunt leuari per Canonicos irrequisito parochio, ibid.16
Officium in tumulandis cadaueribus in Ecclesijs Regularibus fieri debet per eosdem Regulares, non obstante quauis contraria consuetudine, 420.2.33
Pauperum cadauera gratis sepeliri debent, ibid.34
Parochi non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum, ibid.35
Cadaueris humatio non potest prohiberi occasione iuris sepulture, ibid.36
Camenta, & lapides Ecclesiarum ad vsus profanos conuerti non possunt, 133.1.24
Cancellarius quid possit accipere pro collatione & institutione Ecclesiarum, 116.2.10
Cancellario Episcopi non licet pro approbatione ad confessiones audiendas quicquam exigere, 207.1.52
Cancellarius pro publicatione, aut monitione *Significauit*, non potest aliquid percipere, 390.1.13
Canonis quis primus auctor, 140.1.21
Canonem *Missæ* errorem continere si quis dixerit, anathema, 145.2.6
Vide *Missæ*.
Canonicatum, & *Præbendam* Magistralem cum Parochiali obtinens, si in ea, vt tenetur, resideat, fructus *Canonicatus*, & *Præbenda* percipere potest, 13.1.8
Canonicus obtinens dignitatem perdit *Canonicatum*, 44.1.7
Capellania, cui adiuncta est onus deferuendi in choro, obtinere non potest cum *Canonicatu*, ibid.9
Canonicatum obtinens, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinens, tantum tenetur residere in Parochiali, 175.1.41
Canonicatum, & *Præbendam* vacantem in mense Sedi Apostolicæ reseruato non comprehendit vnio facta vigore Concilij officio *Pœnitentiarii* de *præbenda* proximè vacatura, 272.1.7
Canonicatus *pœnitentialis* non potest optari, nec *Pœnitentiarius* potest aliam *præbendam* optare, ibid.10
Canonicatus *presbyteralis* non dicitur etiam quod habeat annexum onus *Missarum*, 284.1.46
Canonicatum obtinens in cathedrali etiam ante factam ordinum distributionem debet esse constitutus in ea ætate vt intra annum ad *Subdiaconatum* possit promoueri, ibid.48
Canonicatus habens accessorie, & in perpetuum vnitam parochialem, non assumit naturam parochialis, ibid.2.49
Ætas 14. annorum sufficit ad *Canonicatus* collegiatarum Ecclesiarum, ibid.50
Canonicatum & portionum dimidia pars *Presbyteri* esse debent, ceteri *Diaconi* ac *Subdiaconi*, ibid.51

Constitutio facta per Episcopum & Capitulum de soluendo certam quantitatem ratione possessionis *Canonicatum*, quæ integrè cedat in fabricam valet, 293.2.11
Canonicatus duo in vim decretorum Concil. Trid. sunt incompaibiles, 301.2.19
Canonicatus primus ipso iure vacat per adeptam pacificam possessionem secundi, 302.1.20
Canonicatus duos retinere pergens vtroque est ipso iure priuatus, ibid.21
Canonicatum *pœnitentialem* obtinens non potest in vim consuetudinis dignitatem habere, ibid.23
Vide *Beneficium*.
Canonicus Theologabilis non potest compelli ad ponendum substitutum, 13.2.11
Canonici & ceteri *Presbyteri* Ecclesiæ Cathedralis tenentur accedere ad lectionem sacræ Scripturæ, ibid.14
Canonicus Theologus, qui resignauit in manibus Ordinarij *Præbendam* Theologalem, potest obtinere mediante optione pinguiorem cum sui retentione stalli in choro, 14.1.29
Canonicus Theologus an possit ex consuetudine obtinere dignitatem in eadem Ecclesia, 14.2.30
Canonicus Theologus non censetur in die qua legit, præsens matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur fero præcedenti pro die sequenti, ibid.35
Canonicus vt fructus in absentia percipiat, debet legere in studio generali de licentia Vniuersitatis, 15.2.47
Canonicus fructus sui *canonicatus* percipit in absentia, legendo in Vniuersitate cum licentia clauitri, ibid.51
Canonicus in publica Vniuersitate docenti ius *Canonicum* non debentur distributiones quotidianæ si choro non interfuit, quamuis omnes redditus in illis solis consistant, 16.1.55
Canonicus absens studiorum causa percipit distributiones dempta tertia parte si in illis omnes Capituli redditus consistant, ibid.56
Canonicus regularis iussu sui superioris degens in ædibus parochialis Ecclesiæ, suæ Congregationi vnita, si delinquit, à quo puniendus, 30.1.4
Canonici & dignitates Cathedralis si adsint, tenentur assistere Episcopo pontificaliter celebranti in Ecclesia collegiata, vel parochiali, 34.1.26
Canonicus obtinens dignitatem perdit *canonicatum*, 44.1.7
Canonicus semel examinatus in Vrbe, non est iterum examinandus ad alium *Canonicatum* similem, 59.1.23
Canonici Regulares, qui præficiuntur aliquibus Parochialibus Ecclesijs si ibi delinquant extra Sacramentorum administrationem, à suis Superioribus tantum sunt puniendi, 60.1.4
Comprehenduntur Regulares militiæ Regni Portugaliæ, ibid.5
Canonicus lreconsulti non possunt substitui à Gubernatore ciuitatis, 106.5
Etiam *Ordinem* minorem comprehendit, ibid.6
Non extenditur ad pensiones, ibid.7
Canonicus sancti Georgij in Alga potest admitti per *Datariam* ad parochialem Ecclesiam sibi resignatam, 108.1.6
Canonici Regulares non sunt admittendi ad curam Parochialium Ecclesiarum absque Sedi Apost. dispensatione, 109.2.6
Canonicis Regularibus Congregationis Lateran. nō licet etiam de licentia sui Generalis absque permisso Summi Pontif. assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium & curatum ad tempus, ibid.7
Canonicus legitime absens non tenetur de suo soluere pro *Missis* conuentualibus, 125.2.16
Canonicus non *Subdiaconus* nec vocem consultiuam in electionibus, & in Synodo habet, 154.1.2
Procedit in *Canonicis* habentibus vocem ratione canonici, ibid.3
Canonicus in sacris non constitutus vocem in Capitulo aliquo pacto acquirere, seu præscribere non potest, ibid.4
Canonicus in Collegiata nisi sit in Sacris, vocem in Capitulo non habet, ibid.5
Canonicus à Sede Apost. super ætate dispensatus non prius cogendus ad sacros Ordines promoueri, quam ad 22. annos peruenerit, ibid.6
Canonicus supranumerarius an habeat vocem in Capitulo, ibid.7
Canonicus ex Ordine *Subdiaconatus* suscepto ante legitimam ætatem vocem in Capitulo non habet, 154.2.13
Canonicus non promouus infra annum potest alijs pœnis, quam

Index Rerum.

quàm priuationis puniri. 155.2.23
 Canonici Regulares non comprehenduntur sub hoc decreto. 281.1.11
 Canonici, qui est Sacerdos, non ob id impeditur quin possit præbendam subdiaconalem retinere. 284.1.47
 Episcopus non potest cogere vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes. 284.2.50
 Statuti Ex certa scientia, auctoritate Apost. confirmati vigore potest Canonici ab Ecclesia quolibet anno vltra tres menses abesse. ibid.36
 Menses tres, quibus possunt Canonici quolibet anno à suis Ecclesijs abesse, debent continere 90. dies, & possunt accipi non solum continui, sed etiam interpolati. 285.1.63
 Menses tres possunt Canonici quolibet anno abesse, si constitutiones Ecclesiæ seruicium totius anni requirunt. ibid.64
 Canonici tribus mensibus abesse volens minime tenetur petere, vel obtinere licentiam Episcopi. ibid.65
 Canonicos ad discendum cantum Gregorianum cogere potest Episcopus. 286.1.73
 Canonici diuina per se, & non per substitutos adimplere debent. 289.1.111
 Munera sue dignitati, Canonici aut Portioni incumbunt per se ipsum subire, & exercere debent. ibid.112
 Canonici cogendi sunt ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex instituto, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent. 289.2.115
 Canonici assistere tenentur Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti in ciuitate tantum, licet extra cathedralem Ecclesiam. ibid.116
 Episcopo Missam priuatè celebranti in Cathedrali non tenentur Canonici assistere. ibid.117
 Canonici tenentur psallere seu canere in choro cum alijs sub onere, & obligatione restitutionis distributionum. ibid.118
 Episcopus cum consensu Capituli statuere non potest vt aliquid minimum soluiatur in ingressu Canonicorum. 293.1.2
 Canonici cathedralis, vel collegiatae Ecclesiæ, quibus cura animarum incumbit, non prouidentur præuio concursu. 308.2.20
 Episcopus sine adiunctis potest procedere ad priuationem Canonicorum ex causa quod ordines suis præbendis annexos non susceperint. 398.1.20
 Canonici si genitales tales post delegatam causam, potest nihilominus esse iudex. 416.1.19
 & sic quamuis postea resignet. ibid.20
 Canonici illegitimus cuius pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet in dicta Ecclesia nunquam ministrauerit, comprehenditur hoc decreto. 425.1.21
 Capella regie huic decreto subiunguntur. 53.2.26
 Non censetur sustulisse rem iudicatam, nec cõcordiam. ibid.27
 Ordinarius non debet sine causa profanare Capellas. 135.1.23
 Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesijs etiam per seculares confraternitates constructa visitare non potest Episcopus. 159.2.21
 Capellæ plures in eodem Altari quando possint possideri ab vno. 301.2.15
 Capellam existentem intra monasterium visitare non potest Ordinarius, sed bene potest visitare personas exercentes curam animarum in ea. 359.2.26
 Non habet locum in monasterijs, in quibus Abbates vtramque iurisdictionem in Parochos habent. ibid.27
 Capella est erigenda secundum testatoris voluntatem in loco Ecclesiæ, & non in alio. 394.2.21
 Capellania, cui adiunctum est onus deferuendi in choro, obtineri non potest cum canonicatu. 44.1.9
 Capellania cum mansionaria an retineri possit. ibid.2.11
 Capellania tres sub eodem tecto vniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, incidit in priuationem omnium ipso iure. ibid.12
 Capellania, & monasterium, quorum fructus sunt tenues, incompatibilia beneficia sunt. ibid.13
 Capellania ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri, si fuerit auctoritate Apostol. vel ordinaria erecta, & in titulos, creata. 120.1.12
 Capellaniam etiam amouibilem in capella Papæ obtinens potest ad illius titulum promoueri. ibid.2.17
 Capellania quæ requirit certum Ordinem, comprehenditur sub

hoc decreto. 154.2.17
 Capellania non potest conferri illi, qui non est illius ætatis, vt infra annum ad Ordinem requisitum promoueri possit. ibid.18
 Capellania Sacerdotalis. ibid.19
 Fundator potest excludere Ordinarium ab administratione Capellaniarum. 159.2.14
 Capellaniam collatiuam & in perpetuum titulum collatam obtinens gaudet fori priuilegio. 182.2.16
 Capellania tres sub eodem tecto vniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, incidit in priuationem omnium ipso iure. 301.2.16
 Capellania, & Mansionaria, quorum fructus sunt tenues, sunt incompatibilia beneficia. 302.1.25
 Capellania, cui adiunctum est onus deferuendi in choro, obtineri non potest cum canonicatu. ibid.26
 Capellania, quæ habet onus celebrandi certas Missas, & coadiuandam in cura animarum, est beneficium incompatible cum alio beneficio curato. 305.1.45
 Episcopus non potest cogere obtinentem Capellaniam vt ipsemet celebret. 395.1.4
 Capellaniam habens non tenetur promoueri ad sacerdotium, nisi, &c. ibid.6
 Capellania de qua hic, an requirat personalem residentiam. 395.2.8
 Sacerdotium actu requiritur in hoc casu. ibid.9
 Capellanus in Ecclesia cathedrali tenetur ad residentiam stante fundatione capellæ cum onere quarundam Missarum, & inferuendi in choro. 44.2.10
 Episcopus non potuit in Cathedrali transferre Capellanos habentes seruitium chori in Capella prope Cathedrali. 131.1.4
 Capellanus coadiutor Rectoris parochialis institutus auctoritate Apostol. tenetur ad residentiam sicut Rector ipse. 174.2.32
 Capellani Regij exempti sunt a iurisdictione Ordinarij, si actu fuerint seruientes in Capellis Regijs. 276.2.9
 Capellanus ad nutum amouibilis cum obligatione vnus Missæ quolibet hebdomada potest demandare celebrationem dictarum Missarum alteri cum elemosyna consueta. 394.2.20
 Capellanus non requiritur necessario vt sit Presbyter si in fundatione habeatur quod debeat celebrare diuina diu nocturne. 395.1.5
 Capitularis. Episcopus consecratur, & capitulum Sede vacante procedit contra Capitularem delinquentem. 397.2.10
 Vicarius Episcopalis potest procedere contra Capitulares adhibitis duobus de Capitulo. ibid.13
 Vicarius etiam Sede vacante. ibid.14
 Episcopo nolente, vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, non deuoluitur iurdictio ad Adiunctos. ibid.16
 Optio datur Episcopo, vel Vicario, quo magis in loco velint, procedant contra Capitulares. 398.2.34
 Episcopus solus potest exercere iurisdictionem quoad summariam cognitionem, & ad capturam Capitularium. 399.1.39
 Episcopus solus ad summariam informationem, & necessariam detentionem Capitularis delinquentis procedit, vbi de fuga tenetur ne iudicium eludatur. ibid.41
 Vide Congregationes Capitulares.
 Capitulum in electione predicatoris in Ecclesia cathedrali nihil potest. 18.2.8
 Visitare, & corrigere potest Episcopus sua Capitula, si non sunt exempta, non obstantibus priuilegijs ex fundatione. 300.1.1
 Capitulum, & Ecclesias sibi subiectas visitare potest Episcopus toties quoties opus fuerit. ibid.2.2
 Capitulum Sede vacante potest vnire sicut Episcopus. 50.2.16
 Capitulum Sede vacante potest visitare monasteria monialium non exempta. 52.2.7
 Capitulum, seu eius Vicarius non potest infra annum dare dimissorias etiam ad primam tonsuram. 55.1.2
 Capitulum non potest infra annum dare licentiam Episcopo commoranti in ciuitate vt ordinet Regulares. 55.1.3
 Capitulum Sede vacante potest infra annum testimonium idoneitatis facere. ibid.4
 Capitulum Sede vacante ante lapsum anni potest facultatem concedere obtinenti licentiam à Sede Apostolica de suscipiendo Ordines cum licentia sui Ordinarij, &c. ibid.5
 Potest insuper durante Episcopo, externo concedere exercitium

Index Rerum,

tium Pontificalium, & ordinationem propriorum subditorum, non tamen subditorum vacantis Sedis. *ibid.*
 Capitulum post annum Sedis vacantis litteras dimissorias, & facultatem ordinandi concedere potest in Ecclesia vacante. *55.2.9*
 Capitulum ex causis in Concilio expressis Ordinum interstitia remittere potest. *ibid.12*
 Capitulum Sede vacante intra annum dimissorias ad Ordines dare non potest, etiam si haberet territorium distinctum & exemptum. *ibid.14*
 Dimissorias litteras per eius Vicarium concedere potest Capitulum Sede vacante, arctatis beneficiis tam habitis, quam habendis. *ibid.15*
 Capitulum Sede vacante, & Prælati inferiores, an comprehenduntur hic sub appellatione Ordinarij loci. *106.2.16*
 Capitulum Sede vacante potest presentatos Clericos à patronis instituire. *112.1.3*
 Capitulum Sede vacante quando possit vnire. *128.1.2*
 Capituli consensus an & quando in vnione per Episcopum faciendi interuenire debeat. *129.1.9*
 Capitulum Sede vacante non potest visitare monasteria exempta. *134.1.6*
 Capitulum Sede vacante. *159.2.17. & 162.2.21*
 Capitulum, & Canonici tenentur reddere Ordinatio rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis. *161.1.2*
 Capitulum Canonico non licet dimissorias concedere, etiam si territorium habeat distinctum, & exemptum. *193.2.13*
 Non habet locum contra Capitulum ordinarium priuatiue ad Episcopum iusque habens visitandi, & congregandi Synodum. *ibid.14*
 Capitulum Sede vacante potest approbare, & exponere confessiones per vicarium à se electum. *204.2.27*
 Capitulum Cathedralis Sede vacante tempore celebrationis Concilij Prouincialis, debet ad illud de necessitate vocari. *253.1.11*
 Capitulum Sede vacante per Vicarium capitularem potest Synodum congregare. *254.1.22*
 Capitulum non potest se intromittere in electione Pœnitentiarum, licet ad ipsum collatio spectet. *272.1.13*
 Capitulum generale triennale si non conuocauerint Regulares, à quibus ad id sint compellendi. *354.1.2*
 Capituli iurisdictio, potestas, bonorum administratio relinquuntur saluæ, & intactæ, exceptis quibusdam casibus *seff.3.5. cap.6. de reform.* *396*
 Capitulum totum quando delinquit, potest Episcopus contra Capitulares absque Adiunctis procedere. *398.1.21*
 Modo delictum non fit in personam Episcopi, &c. *ibid.22*
 Capitulum vniuersum quando dicatur delinquere. *ibid.23*
 Episcopus in Capitulo exempto si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio Capituli constitutis Sede vacante, non tenetur procedere cum Adiunctis. *ibid.24*
 Capitulum visitare potest solus Episcopus absque Adiunctis. *ibid.25*
 Capitulum quando Episcopi conuocare possint. *300.1.42*
 Capitulum non potest Episcopus conuocare in illis casibus, in quibus iudex esse potest. *ibid.44*
 Episcopus controuersiam habens cum Capitulo non potest domi suæ illud congregare. *ibid.45*
 Vocem in Capitulo non habet Episcopus. *399.2.47*
 Vicarius Episcopi non admittitur ad Capitulum exemptum, *ibid.48*
 Canonici non tenentur admittere vicarium Episcopi in Capitulo si nolint. *ibid.49*
 Intelligitur de iurisdictione ciuili. *ibid.50*
 Vicarius Episcopi interuenire potest in Capitulo, & in eo præsidere si talis facultas ei ante Concilij ex consuetudine, aut alio quocunque iure legitime competeat. *400.1.34*
 Vide Ordo.
 Capuccini sunt incapaces hereditaria successionis. *335.1.2*
 Capuccini ad laxiorem Religionem absque speciali Sedis Apostolicæ licentia transire non possunt. *383.1.34*
 Carceri si aliquis mancipari iubeatur. *322.1.31*
 Carcerationis indebita grauamen, per appellationem à definitiua reparari non potest. *73.1.10*
 Cardinalatus. Legitimus per subsequens matrimonium non est admittendus ad Cardinalatum. *41.1.4*

Ætas ad Cardinalatum eadem requiritur, quæ desideratur ad Episcopatum. *251.2.7*
 Legitimi per subsequens matrimonium non admittuntur ad Cardinalitiam dignitatem. *ibid.8*
 Cardinales comprehenduntur hoc decreto. *42.2.4*
 Cardinales, Abbates, Vicarius Episcopi Capitulum Sede vacante, an possint commutare. *157.2.10*
 Cardinales, qui sunt Episcopi, an & quando excusentur à residentia. *175.1.5*
 Cardinales habent iustam causam quod absint ab Ecclesijs, quarum sunt Episcopi. *ibid.6*
 Cardinales Presbyteri Tonsuram ceterosque minores Ordines suis familiaribus conferunt. *190.2.3*
 Cardinales electissimi asciscantur, & in quantum fieri potest, ex omni natione, & eisdem qualitatibus quibus & Episcopus. *seff.2.4. cap.1. de reform.* *250*
 Ea omnia & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus constituta sint, in creatione S. R. E. Cardinalium, etiam si Diaconi sunt, exigenda sunt. *251.2.6*
 Carmelita discalceati de sola licentia Ordinarij possunt noua construere monasteria. *337.2.31*
 Carthusiani, Translati ad Carthusianos possunt ibi in claustris Priores, & extra claustrum procuratores esse. *109.2.4*
 Castigare, corrigere, & visitare potest Episcopus, vt delegatus, quotiescunque opus erit, etiam extra visitationem; quoscunque saculares Clericos qualitercunque exemptos, qui alias essent suæ iurisdictionis. *seff.1.4. cap.4. de reform.* *102*
 Castri, in quibus Abbas iurisdictionem Episcopalem & temporalem in Parochos, & Parochianos exercet, non subsunt visitationi Episcopi. *338.2.13*
 Casus. Episcopus potest cogere Canonicos, & confessarios sub pena pecuniaria ad Congregationem casuum conscientia. *13.1.7*
 Casus necessitatis quis. *67.2.8*
Casus reueruati.
 de Casus reueruatione. *86.c.7*
 Clemens VIII. cunctis Regularibus certos casus reueruatos taxauit. *87.2.2*
 Casus quot Pontifices sibi reueruauerunt. *88.1.4*
 Papa potest sibi reueruare casus respectu omnium. *ibid.*
 Episcopus potest sibi reueruare casus. *ibid.6*
 Episcopus successor illius, qui casus sibi reueruauit, potest ab eis absolueret. *ibid.8*
 Sacerdos nullus extra mortis articulum potest absolueret à casibus per superiorem reueruatis. *89.2.17*
 Pœnitentarius ex se non potest absolueret à casibus Episcopabilibus. *ibid.18*
 Vicarius Episcopi vigore generalis mandati non potest absolueret à casibus Episcopo reueruatis. *ibid.19*
 Regulares etiam per priuilegium, quod Mare magnum vocatur, non habet facultatem absolueret pœnitentes à casibus Episcopo reueruatis. *ibid.20*
 Patres Iesuitæ, & alij confessarij vigore priuilegiorum Rosarij non possunt absolueret pœnitentes à casibus Episcopo reueruatis. *90.1.21*
 Regulares non possunt vigore Bullæ cruciatæ Confessarios sibi eligere, & ab ijs absolui à casibus reueruatis. *ibid.22*
 Regulares prætextu cuiuscunque priuilegij habitus, vel habendi, non possunt quemquam absolueret à casibus in Bulla Cœne Domini, aut Ordinario loci reueruatis. *ibid.23*
 Regulares habentes facultatem absolueret etiam à casibus reueruatis, possunt absolueret aduenientes in alia à casibus reueruatis in diocesi pœnitentium. *ibid.24*
 Concessa facultas absolueret à casibus Sedi Apostolicæ reueruatis, non comprehendit casus, quos Episcopus, & Prælatus Religiosus cum suis subditis Regularibus reueruauit. *90.2.25*
 Pœnitens cum recurrit ad Episcopum in casibus reueruatis, quomodo cum illo se gerere debeat ipse Episcopus, ostenditur. *ibid.28*
 Casus occulti qui sint. *267.2.42*
 Catechismus sublati est per hoc decretum. *239.2.41*
 Catechismus vulgari lingua à Parochis explicari populis curent Episcopi, & inter Missarum solemnia, aut diuinorum celebrationem explicent monita salutaria sine questionibus. *seff.2.4. cap.7. de reform.* *270*

Cate-

Index Rerum.

- Catechumini* ante Baptismum cum petunt fidem praestantem vitam aeternam ab Ecclesia, petunt fidem veram in charitate, & spe, qua accepta iubentur seruare stolam immaculatam, id est, iustitiam Christianam. *sess. 6. cap. 7.* 23
- Cathedralis* Ecclesiae visitationem protrahere non potest Episcopus. 31.1.9
- Cathedralem Ecclesiam non potest Episcopus in alium locum diocesis transferre sine auctoritate Apostolica. 131.1.3
- Cathedralis Ecclesiae reparatio spectat ad Episcopum. 132.1.11
- Cathedralis Ecclesia est locus ordinationis celebrandae. 185.1.2
- Cathedrales Ecclesiae, quarum redditus ad summam ducatorum mille non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum grauari debent. 292.2.12
- Cathedrales* Fratres S. Ioannis Hierosolymitani, siue eorum vicarij in Parochialibus Religionibus vnitis non tenentur ad solutionem Cathedralium. 258.1.39
- Vide *Visitatio*.
- Causa* iusta, seu legitima in vnione requisita est necessitas, aut vtilitas Ecclesiae. 47.1
- Causa* iusta & necessaria requiritur vt erigantur perpetuae vicariae in Ecclesijs, in quibus poni poterant vicarij amouibiles. 51.2.31
- Causae* civiles exemptorum, Clericorum secularium, & regularium degentium extra monasterium, videantur ab Episcopis, vt deputatis a Sede Apost. *sess. 7. cap. 14.* 59
- Causae* mercedum, id est, stipendium operarum soluendum. 60.2.7
- Legati, seu Nuncij non possunt committere causas criminales suis auditoribus. 74.1.1
- Appellandum est ad Metropolitanum a sententijs ordinarijs in causa criminali procedendis ex decreto Concil. etiam tanquam Sedis Apost. delegatus. 75.1.2
- Appellans in causis criminalibus tenetur intra sex menses causam prosecui, & expeditionem reportare. *ibid.* 3
- Causae* Episcoporum referantur ad Summum Pontificem, & per ipsum terminentur. *sess. 13. cap. 8. de reform.* 78
- Causae* absentiae in scriptis approbandae. 173.2.12
- Causae* criminales grauiiores contra Episcopos a solo Papa cognoscantur, & terminentur; aliquando tamen causae disquisitionem Metropolitanis committunt, qui solam facti instructionem facient, & ad Sanctissimum mittunt; minores criminales cognoscantur a solo Concilio Prouinciali. *sess. 24. cap. 5. de reform.* 261
- Causae* graues, & grauiiores quae dicantur. *ibid.* 2.2
- Causa* haereticis in Episcopo referatur Papae. *ibid.* 3
- Causae* civiles, & criminales minores Episcoporum in Concilio tantum Prouinciali cognosci & terminari possunt. 202.2.7
- Concil. Prouinciale non potest formare processum in causis criminalibus grauioribus contra Episcopum. *ibid.* 8
- Causae* omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes in prima instantia coram Ordinarijs locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium iudicem appellare, imo & ante, in alio casu. *sess. 24. cap. 20. de reform.* 318
- Causae* criminales, & matrimoniales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo controuertitur de huiusmodi causae cognitione, &c. Legati de latere non procedunt contra Clericos, aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, & negligente. *ibid.*
- Agitur de mercede actorum, & de mercede Notarij copiam auctorum dantis appellanti, &c. *ibid.*
- Causas in cuius Ordinatum pendentes non possunt superiores etiam Nuncij aduocare. 320.1.3
- Auditor Camerae non potest de causis in prima instantia cognoscere. *ibid.* 4
- Causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes potest Auditor Camerae aduocare. *ibid.* 5
- Relati inferiores, qui sub sunt Episcopis, non habent ius cognoscendi de causis in prima instantia. 320.2.6
- Abbat, qui possint hodie de causis clericorum suae Ecclesiae cognoscere. *ibid.* 7
- Capitulum Sade vacante cognoscit de causis in prima instantia. *ibid.* 8
- Hoc decretum ad Regulares non pertinet. *ibid.* 9
- Causae* omnes ad forum Ecclesiasticum spectantes intra biennium terminari debent. *ibid.* 10
- Per hoc decretum imponitur terminus inferiori ad causam finendam, non tamen irritantur acta processus. *ibid.* 11
- Hoc decretum non loquitur de executoribus specialiter deputatis. 321.1.12
- Causa* intra biennium non terminata vt concedatur auocatoria, quid inquirendum. *ibid.* 14
- Causae* quae iuxta canonicas sanctiones apud S. Sedem sunt iudicandae, vel quas Papa supplicatione manu propria signata expresse ad se auocauerit, non sunt in prima instantia coram Ordinarijs decidendae. 322.2.39
- Causae* beneficiales. 323.2.45
- Causae* possessionis beneficiorum reseruatorum Sedi Apostol. immediate ab Auditore Camerae, seu alio delegato Apostol. cognosci. *ibid.* 45
- Criminales causae etiam visitando iudicare non possunt Decani, Archidiaconi, vel alij inferiores iudices. 324.1.49
- Causas criminales iudicare possunt Abbates habentes iurisdictionem pleno iure spiritualem & temporalem. *ibid.* 50
- Procedit in Decanis, & Archidiaconis, qui sunt in diocesi Episcoporum. *ibid.* 51
- Causae* rationabiles quae ad concedendum aliquibus Religiosis peculium. 332.2.4
- Episcopus propria ordinaria iurisdictione cognoscit causas etiam contra laicos per bonorum apprehensionem, & personarum distractionem. 391.1.28
- Causas pendentes contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis, non potest Episcopus auocare vt cognoscat solus. 398.1.26
- Episcopus duarum Ecclesiarum vnitarum non potest Capitulares ex vna ad carceres alterius duci facere. *ibid.* 27
- Causae* legitima, & iusta, quibus dispensari possit Religiosus quatenus de vna Religione ad aliam laxiorem transire valeat referuntur. 382.2.31
- Vide *Appellatio*.
- Celebrare* debent Sacerdotes saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, & curati sapius pro suo officio. *sess. 23. cap. 14. de reform.* 199
- Censura* Ecclesiastica in appellante prolata quando relaxari possit per iudicem appellationis. 74.2.25
- Censura* plures in Bulla Coenae, & extra illam Pontifices referunt. 88.1.5
- Censura* Bullae in Coena Domini quatenus ligentur fructuum usurpatores. 165.1.6
- Censurae* non solum Papales, sed etiam Episcopales mandante Episcopo in Ecclesijs Regularium publicentur, & ab his feruntur. *sess. 25. cap. 12.* 359
- Censuris* in detentum si per annum in illis inforauerit procedi potest tanquam in suspectum de haereticis. *sess. 25. cap. 3. de reform.* 388
- Censurarum* remedium hodie est subsidiarium. 399.2.19
- Centenaria* effectum non tollit defectus modici temporis. 409
- 1.10
- Ceremonie*, vide *Missae*.
- Cereus*, vide *Intorsus*.
- Character* in anima imprimitur in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine. 36.2.11
- Ordo imprimit characterem indebilem. 168.1.1
- Character nouus per Episcopatum imprimitur. 169.2.4
- Charitas* Christiana excusat a residentia. 173.1.7
- Chorea*. 150.1.4
- Christiani* omnes in verbo & omnibus Sacramentis administrandis non habent potestatem. 36.2.12
- Christum* venisse patet. 20.1.1
- per Christum iustificamur. *ibid.*
- Christus est habitus infusus, & non actus solum. 23.2.3
- Per verba consecrationis constituitur Christus verus Deus & homo sub speciebus panis & vini. 62.1.1
- Benedictio illa Christi super panem fuit distincta a consecratione. 62.2.3
- Christi corpus sub speciebus panis ex vi verborum ponitur viuum, & informatum anima. 64.1.2
- Eius sanguis tantummodo ponitur sub speciebus vini ex vi verborum. *ibid.* 3
- Christus totus continetur in sanctissimo Eucharistiae sacramento. 70.1.1
- Christus totus continetur in sacramento Eucharistiae sub vna quaque

Index Rerum.

- quaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta. *ibid.* 3
 Christus vnigenitus Dei filius est in sacramento Eucharistiae cultu latius etiam externo adorandus. 70.2.6
 Christus in Eucharistia exhibitus sacramentaliter, ac realiter manducatur. *ibid.* 8
 Christi fideles omnes cum ad annos discretionis peruenerint, tenentur singulis annis saltem in Paschate ad communicandum. *ibid.* 9
 Christus in sacrificio Missae offerens. 141.1.3
 Christus illis verbis, *hoc facite in meam commemorationem*, instituit, & ordinauit Apostolos Sacerdotes, ut ipsi alique Sacerdotes offerrent corpus & sanguinem suum. 145.1.2
 Vide *Oleum*.
 Ciborum delectus seruandus. *sess. 25. cap. 22.* 434
 Circumstantia quae peccati speciem mutans. 98.2.11
 Clauis Ecclesiae datae sunt ad soluendum, & ligandum. 99.2.20
 De *Clauis* quod non possit dari de subreptione. 47.1.8
 Non habet locum in vnione quae tempore publicationis Concilij erat in parte effectum sortita. *ibid.* 9
 Claus. *Donc fueris de beneficio promissus*, non comprehendit officium organistae. 122.2.52
 Claus. *Dummodo remaneant centum pro Rectore*, quomodo iustificanda. 292.2.15
 Clausula generalis, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, sufficit pro derogatione decretorum Concilij Tridentini. 433.1.1
 Clausura violatio in Religiosis vitis regulariter est peccatum veniale. 337.2.3
 Clausura violatur dimittendo habitum. 338.1.4
 Proficiscendo vltra mare, sine debita superioris licentia. *ibid.* 5
 Curias Principum adeundo inconsulto superiore. *ibid.* 6
 Accedendo ad studia non obtemperata a Praelato facultate. *ibid.* 7
 Illicite transiendo ad aliam Religionem. *ibid.* 8
 Clausuram Monialium diligenter procurent restitui, vel conservari Episcopi sub censuris, & poenis, postposita appellatione, inuocato, si opus est, auxilio brachij secularis, sub poena excommunicationis. *sess. 25. cap. 5.* 338
 Moniales omnes, etiam professae Ordinum militarium S. Iacobi Calatranae, & Alcantarae clausurae praeepto adstringuntur. 385.1.1
 Clausurae praeepto tenentur Moniales illorum monasteriorum, quibus ante Concilium nunquam admissa fuerat. *ibid.* 2
 Moniales conuersae, & tertiariae professae ad eandem tenentur clausuram. *ibid.* 3
 Vide *Moniales*.
 Clemens VIII. cunctis Regularibus certos casus reservatos taxauit. 87.2.2
 Clericorum proprius habitus, illiusque honestas. 104.1.1
 Habitum clericalem non tenentur deferre clerici qui habent fructus, aut pensionem non excedentes valorem annuum 60. ducatorum. 104.2.5
 Vestes duae non longae non requiruntur in Clerico. *ibid.* 7
 Clericus non valens ratione paupertatis habitum proprio Ordini congruentem gestare, excusatur. 105.1.9
 Censuram propter infinitatem non deferens Clericus nullam poenam incurrit. *ibid.* 10
 Clericus, qui propter aliquod verisimile periculum transformari cogeretur, in nullam poenam incidit. 105.2.11
 Habitum dimittens clericus domi suae, & in occulto, excusatur. *ibid.* 12
 Vestes breuiiores habens clericus ex necessitate itineris excusatur. *ibid.* 13
 Episcopus loci delicti condemnat clericum delinquentem, si ibidem inueniatur. 107.1.2
 Clerici non confidentes, Eucharistiam sibi administrare possunt. 113.1.2
 Clerici turpiter, & scandalose viuentes possunt priuari beneficijs si in eorum perseuerauerint nequitia. 130.2.8
 Clerici omnes sint a negotijs secularibus alieni, honeste grauerque se gerant, ac sancte viuant. *sess. 22. cap. 1. de reformat.* 150.
 Clericis ad aleas, & taxillos ludere non licet. 150.4.5
 Clerico subtrahens tantum ex fructibus beneficij, quantum respondet suo credito, non afficitur censura Bullae in Cena Domini. 165.2.9
 Clerici prima Tonsum, vel minorum Ordinum, qui sine iusta causa recedunt, non peccant mort. 179.2.7
 Clericus non beneficiatus ut fori priuilegio gaudeat quae requirantur. 183.1.20
 Clericus se immiscens enormitatibus in habitu, & Tonsum, fori priuilegio censetur renuntiasse. 183.2.25
 Clericus in minoribus quando fori priuilegio gaudeat. *ibid.* 26
 Clericus characterem, & habitum clericalem assumens post delictum, an gaudeat priuilegio fori. *ibid.* 27
 Clericus repositus a Curia seculari sine habitu clericali donec doceat de suo clericali in carceribus laicis potest detineri. *ibid.* 28
 Clericus inferuiens alteri Ecclesiae quam illi, cui fuit ascriptus, gaudet fori priuilegio. 184.1.30
 Clericos non inferuiens Ecclesijs non potest Ordinarius imunitate a gabellis, & alijs oneribus priuare. *ibid.* 34
 De Clericis coniugatis. *ibid.* 2.41
 Clerici coniugati gaudent fori priuilegio si cum vnica, & Virgine contraxerint. *ibid.* 42
 Si vestes deferant, & Tonsum. 185.1.43
 Clerici coniugati fori priuilegio gaudent in criminalibus. *ibid.* 44
 Clericus Ultramontanus abique litteris dimissorij sui Ordinarij ab Episcopo Italiae ad Ordines promotus non potest ab eodem Ordinario absolui. 189.2.38
 Clericus promotus mala fide ad Ordinem sacrum ante ratam an possit beneficijs priuari. 197.1.10
 Clericus peregrinus, seu vagus sine commendatitijs litteris sui Ordinarij non celebrat. *sess. 23. cap. 16. de reformat.* 207
 Clericus peregrinus potest sine litteris commendatitijs ad celebrandum admitti si fidem faciat de sua ordinatione. 208.2.11
 Clericus ascriptus seruitio alicuius Ecclesiae non potest abesse inconsulto Episcopo. *ibid.* 12
 Clerici in sacris Ordinibus constituti, vel Regulares castitatem solemniter professi, non possunt matrimonium contrahere, contractumque de facto invalidum est. 217.2.16
 Clericos, & laicos Episcopo subiectos ligant decreta Synodi dioecesanae. 254.2.35
 Clericus pupillus quando possit forum declinare. 323.2.43
 Clerici concubinarij puniuntur post monitiones sibi factas. *sess. 25. cap. 14. de reformat.* 420
 Coadiutores ministri adhibendi quando solus curatus eodem tempore pluribus infirmis providere non potest. 127.1.4
 Coadiutor deputandus illiteratis dari non potest nisi ab Episcopo. 130.1.3
 Approbatus ad Ordines, seu beneficia, potest suspendi si in visitatione reperiatur ignarus. *ibid.* 4
 Coadiutores & Vicarij deputati tenentur ad residentiam sicut Rectores ipsi. *ibid.* 5
 Episcopi partem fructuum assignare debent coadiutoribus deputandis impetris parochialium Rectoribus. 130.2.7
 Coadiutor perpetuus tenetur ad residentiam sicut verus curatus. 174.2.33
 Episcopus non tenetur cum Adiunctis procedere contra coadiutores cum futura suasionem. 398.2.29
 Archiepiscoporum, & Episcoporum coadiutoribus quae liceant, vel non. 401.2.6
 Coadiutores cum futura successione inferiorum beneficiorum non sunt beneficiarij interim dum viuunt coadiuti. 402.1.7
 Coadiutor Canonici cum futura successione vocatur Canonici fictus. *ibid.* 8
 Coadiutor consequi non potest fructus ex beneficio coadiuti. *ibid.* 10
 Coadiutori quid reseruetur. *ibid.* 11
 Officium Canonicum recitare non tenetur coadiutor. 402.2.12
 Professionem fidei admittere non tenetur coadiutor. *ibid.* 13
 Residentiam praecisam, sed causatiuam facere non tenetur coadiutor. *ibid.* 14
 Excommunicato coadiuto non lucratur distributiones coadiutor. *ibid.* 15
 Possessionem verè non capit nisi post cessationem coadiutoriae. 403.1.16
 Sedes eadem principalis coadiuti non assignatur coadiutori. *ibid.* 17
 Coadiutores viuentibus coadiutis federe debent in ultimo loco. *ibid.* 18
 Coadiutor in dignitate, absente vel impedito coadiuto suo praecedit.

Index Rerum.

- præcedit omnibus Canonicis: ibid. 20
Coadiutor non intelligitur comprehensus in statuto quod ex aliqua causa iubilare facit Canonicos. 403.2.21
Nec sibi optat, sed coadiuto. ibid. 22
Nec in ingressu debet fabrica solvere. ibid. 23
Iudex Apost. seu delegatus Papæ non potest esse coadiutor. ibid. 24
Privilegijs, & indultis de percipiendis fructibus in absentia non gaudet coadiutor. ibid. 25
Onera Canonicorum iuniorum non portat coadiutor. ibid. 26
Penas iudiciales non subit coadiutor. ibid. 27
Presbyteralem ordinem non tenetur coadiutor habere ubi requiritur quod Canonicus actu sit Sacerdos tempore promotionis. ibid. 28
Ordinem requisitum non tenetur suscipere intra annum coadiutor non residens. ibid. 29
Ordinari non potest coadiutor ad titulum coadiutorij. ibid. 30
Officia ad quæ coadiutus electus est, non potest exercere coadiutor. 404.1.31
Distributiones quotidianas absente, vel non serviente coadiutore, non admittit coadiutus si per se deferuat. ibid. 32
Habitus & tonsuram clericalem tenetur deferre coadiutor. ibid. 33
Reg. de annali, & triennali possessore, gaudet coadiutor. ibid. 34
Mensibus datis causa recreationis gaudere potest coadiutor. ibid. 35
Agerans, aut legitime impeditus coadiutor heredi debet pro presenti. ibid. 36
Excommunicato existente coadiuto potest in Ecclesia deferre coadiutor. ibid. 37
Qualitates requisitas ad obtinendam præbendam habere tenetur coadiutor exemplo resignatarij. ibid. 38
Ordinari debet infra annum coadiutor si residet & inferuit. ibid. 39
Coadiutor extra Ecclesiam Cathedralē in absentia coadiuti tanquam verus, & proprius Canonicus censendus quoad præeminentias. ibid. 40
Coadiutor tenetur facere mentionem de obrentis beneficijs, quæ habet. 404.2.41
Coadiutor licet non sit in sacris, potest omnia facere quæ sine paramentis sacris facere possit coadiutus. ibid. 42
Coadiutori tenentur Canonici inferuire prout tenentur inferuire coadiuto. ibid. 43
Coadiutor feruens pro coadiuto an debeat exire de Capitulo in quo agitur de negotio coadiuti. ibid. 44
Causæ propter quas Episcopis coadiutor est concedendus. ibid. 45
Coadiutoria perpetuæ cum futura successione ad titulum potest quis promoueri. 120.2.16
Coadiutoriam engere non potest Episcopus in vim huius decreti. 127.1.3
Coadiutoriam à Papa obtinens privilegio fori gaudet. 183.1.17
Coadiutoria cum futura successione non datur, nisi ex causa cognita à Summo Pontifice. sess. 25. cap. 7. de reform. 400
Papa solus, & non alius, potest concedere coadiutorias cum futura successione. 404.2.46
Qualitates requisitæ ad obtinendam præbendam requiruntur ad consequendam coadiutoriam. ibid. 47
Coadiutus Episcopus, & non coadiutor tenetur visitare limina Apostolorum. 258.2.44
Coadiutus, & coadiutor possunt abesse tribus mensibus. 284.2.55
Beneficium per obitum coadiuti dicitur vacare. 402.1.9
Cogentes puellam, viduam, aut quæcumque mulierem ad ingrediendum monasterium, emittendam professionem, & ad id fauorem dantes, & quoquo modo eidem actui consentientes, excommunicantur. sess. 25. cap. 18. 378
Parentes qui cogunt filias religiosam vitam suscipere, vel eas ab eo vitæ genere prohibent, incidunt in excommunicationem hic latam. 378.2.3
Viros ad Religionem cogentes non ligantur censura huius decreti. 379.1.6
Fœminam cogens ingredi monasterium non ut ibi proficiatur, non ligatur censura huius decreti. ibid. 7
Cogentes mulierem monasterium ingredi non excommunicantur ingressu non sequuto. ibid. 8
Cogentes fœminam ad monasterij ingressum, non ut proficiatur, sed ut ibi seculari habitu retento educetur, non incurrit hanc excommunicationem. ibid. 9
Consilium, auxilium, vel fauorem dantis ut mulier cogatur ad ingrediendum monasterium, incidit in excommunicationem huius decreti. 379.2.10
Cognatio ex confirmatione, est sicut cognatio in Baptismo, & isdem personis. sess. 24. cap. 2. de reform. 235
Cognatio spiritalis orta ex Baptismo, aut confirmatione, inter quas personas contrahatur. sess. 24. cap. 2. de reform. 235
de Cognatione spiritali Pius V. 236.1.2
Cognatio contrahitur cum omnibus si plures duobus designati suscipiant baptizatum de Baptismo. ibid. 2
Hæreticus suscipiendo, vel baptizando cognationem contrahit. 237.1.9
Cognatio spiritalis oritur ex Baptismo non solemniter priuatum facto. ibid. 15
Baptizans laicum in extremo necessitatis articulo contrahit cognationem spiritalem. ibid. 16
Cognationem nullam contrahit leuans in Ecclesia ubi seruata fuerunt necessitates verè domi baptizatum. 237.2.17
Cognatio spiritalis non contrahitur inter ipsosmet paternos. ibid. 19
Cognatio spiritalis à viro contracta non transfunditur in uxorem, vel e contra. ibid. 20
Cognatio spiritalis non contrahitur inter infidelem baptizantem, & fidelem baptizatum. ibid. 24
Cognationem aliquam non contrahit fidelis baptizans, aut suscipiens filium infidelium cum parentibus infidelibus. ibid. 25
Procurator non sibi, sed mandati contrahit cognationem spiritalem. ibid. 26
Cognatio spiritalis contrahitur inter susipientem in Baptismo, ac parentes carnales licet illegitimos suscepti. 238.1.27
Cognationem contrahunt plures quàm duo susipientes in Baptismo, quorum nullus fuit designatus. ibid. 32
Cognationem contrahunt omnes designati à parentibus, vel ab alijs curam infantis habentibus, modo tangerent simul. 238.2.35
Cognatio contrahitur eum eo, quem vocauit Parochus casu in Ecclesia ingrediēte, non admittēdo designatū à parētibus. ibid. 34
Contractus requiritur ad contrahendam cognationem spiritalem. ibid. 35
Cognatio spiritalis contrahitur in hoc casu. ibid. 36
Cognationem spiritalem non contrahit mulier ex eo, quod deserit puerum baptizandum vsque ad ianuam Ecclesie. ibid. 37
Decreti huiusmodi dispositio militat in cognatione orta ex Confirmatione, sicut militat in cognatione orta ex Baptismo. 239.1.38
Cognatio causæ in hac materia potest fieri ab Ordinario sine ordine, & figura iudicij. 106.2.17
Collationem beneficiorum simplicium in Ecclesijs exemptis obtinentes non tenentur eos quibus dicta beneficia conferre intenderint, Episcopis præsentare. 58.2.16
Collatio præbende vnice officio Penitentiarij ab eis fieri debet, ad quos antea spectabat. 272.2.15
Constitutio Pij V. in conferendis locum non habet, nisi in his diocesis, in quibus fuit coacta Synodus. 312.1.89
Collatio Parochialis an deuoluatur ad Sedem Apost. quando in concursu non interfuerunt examinatores synodales. ibid. 2.99
Collatio Parochialis facta sine examine per concursum est nulla. 317.1.158
Collectores Camere Apost. si sunt Canonici, vel alijs beneficiarij, ab episcopo visitari, & corrigi non possunt. 398.1.19
Collegiata insignes quæ dicantur. 284.2.52. & 294.2.3
Collegium. Visitare potest Archiepiscopus collegium Firmatum Martiale. 159.2.12
Collegium scholarium sub gubernio ciuim iurisdictioni episcopi subiacet, si scholares in eo debeant initiari clericali charactere. ibid. 13
Collegia quæcumque visitare potest episcopus. 160.1.22
Collegium puerorum in singulis cathedralibus instituendum. 236.c.18
Collocutoria communia ubi retinenda. 348.2.101
Coloni, aut assiduarij, vel partarij bonorum Ecclesiasticorū exemptione collectarum pro portione colonica gaudent. 432.2.10
Coloni partarij Episcoporum durante colonia gaudent fori privilegio. ibid. 11
Comensationes. 150.1.3
b Com-

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Index Rerum.

- Commemoratio defunctorum, vide Missa.*
Commende ad sex menses in Ecclesijs curatis fieri solita, amplius post Concil. locum non habent. 44.2.19
Commende ad sex menses amplius post Concil. non sunt in usu, 309.2.36
Commendatarius Abbatia existens infra fines alicuius diocesis non potest vocare Episcopum pro ministrando Sacramento Confirmationis suis populis, nisi de consensu & licentia Episcopi in cuius diocesi est Abbatia. 33.2.15
Commendatarius curam iurisdictionalem habens tenetur residere. 175.1.38
Commendatarij in Concilijs quo loco sedere debeant. 362.1.3
Commendatarij Abbatiarum, seu monasteriorum, quae capita sunt Ordinum, tenentur intra sex menses Religionem illorum Ordinum solemniter profiteri. 384.2.4
Commendatitia, aut testimoniales litterae gratis concedendae. 116.2.12
Commendatitia litterae denegandae non sunt ab Episcopo Sacerdotibus, & clericis, qui non habent beneficia residentiam requirentia. 208.1.7
Commendatitia litterae pro clerico peregrinari volente sunt obtinendae ab eo, qui huiusmodi clerici Ordinarius fuerit. ibid.8
Commissio Apost. Vicarius Capituli Sede vacante non potest exequi commissiones Apost. in forma *Dignum*. 55.1.6
Communicare quando liceat non praemissa Confessione peccati mortalis. 67.2.6
Christi fideles omnes cum ad annos discretionis peruenierint, tenentur singulis annis saltem in Pascha ad communicandum. 70.2.9
Communicare quando quis dicatur in Paschate. 71.1.13
Sacerdoti non celebranti licet seipsum communicare. ibid.2.16
Communicantes sub vna specie totum, & integrum Christum, ac verum Sacramentum sumunt, nec defraudantur aliqua gratia necessaria ad salutem. *sess.21.cap.3.* 113
Parochus communicare non potest perpetuo, & absolute factuos, sed tantum semisfactuos, tempore quo habent dulcissima intervalla. 114.2.3
Pueri in qua aetatis parte incipiant habere discretionem sufficientem ad obligationem praecipi communicandi, relinquunt debet arbitrio confessorij, & parentum. 115.2.5
Communio. Peccatum carnale committens debet per aliquod temporis spatium abstinere sub veniali a communione. 67.1.3
Regularis Sacerdos non potest tempore Paschali ministrare Eucharistiam secularibus, ut adimpleant praecceptum ecclesiasticum annuae communionis. 71.1.14
Confessionem, & sacram communionem semel in anno omit- tentes de haeresi sunt suspecti. 85.1.12
Communio sub vtraque specie non obligat de iure diuino laicos, vel Clericos non conficientes sacrificium. *sess.21.c.1.11.2*
Infantes si daretur eis communio, reciperent gratiam. 114.1.2
Communio sub vtraque specie, & paruulorum. 114.1.4
Excommunicantur dicentes omnes Christi fideles ex Dei praec- cepto, vel necessitate Sacramenti debere sumere vtramque speciem S. Eucharistiae. 115.1.1
Ecclesia iustis de causis praecipit laicis, & Clericis non confi- cientibus, communionem sub vna tantum specie. ibid.2
Totus & integer Christus sub vna panis specie sumitur. ibid.3
Paruulis non est necessaria Eucharistiae communio. ibid.4
Vide Eucharistia, Missa.
Commutatio vltimae voluntatis ex iusta & necessaria causa non executioni mandetur, nisi Episcopus summarius, & extra iudi- cium cognoscat non fuisse tacitam veritatem, vel falsitatem non ratam in precibus. *sess.22.cap.6. de reform.*
Compatres duo, vel commatres, si in libro Baptismi sint descri- pti, ratione incertitudinis prohibentur inter se contrahere. 238.1.31
Compatrens non adiungitur fundatori inuito. 110.2.5
Conceptio immaculata B. Virginis. 10.1.10
Paulus V. quid statuerit circa Conceptionem immaculatam B. Virginis. ibid.11
Gregorius XV. de eadem re. ibid.2.12
Praedicatoribus fratribus conceditur licentia in quibuscumque priuatis eorum colloquijs disserere de materia Conceptionis B. Virginis. ibid.13
Vniuersitates studiorum nonnullae statuto se adstrinxerunt de- fendendi opinionem piam immaculae Virginis in suo con- ceptu. ibid.14
Concilium. Episcopus dispensat contra Concilium. 2.1.3
Episcopus ex magna causa necessitatis, vel utilitatis dispensat contra Concilium. ibid.4
Concilij canones inuolabiliter feruntur, nec in his dispensetur, nisi in casu urgentis necessitatis, causa cognita cum maturitate, & gratis. *sess.25.cap.18. de Reform.* 428
Vide Synodus.
Concilium generale.
Concilia generalia an errare possint. 1.1.1
Concilio generali an omnes Christi fideles interesse debeant. 3.1.3
Spiritus sanctus Concilio generali legitimo assistit. 3.1.1
Concilia generalia auctoritate Papae legitime congregata in Fi- dei, & morum definitione errare non possunt. ibid.2
Ordo in sedendo quis seruandus in Concilio generali. 3.2.6
Concilium Prouinciale.
Concilium Prouinciale non potest restringere potestatem Capi- tuli ut non concedat post annum litteras dimissorias. 55.2.13
Concilia Prouincialia non obligant extra prouinciam. 253.1.2
Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Concilij Pro- uincialis. ibid.3
Capituli Metropolitanj Sede vacante cessat potestas celebrandi Concilium Prouinciale ac suffraganeos conuocandi. ibid.4
Concilium Prouinciale quolibet triennio celebrandum. ibid.5
Concilio Prouinciali interesse potest Episcopus electus & confir- matus, quamuis nondum consecratus. ibid.6
Ordinarij habentes iurisdictionem Episcopalem ad Concil. Prouinciale vocari debent. ibid.7
Abbatess habentes populum & territorium proprium, ac iuris- dictionem Episcopalem, vocari debent ad Concil. Prouincia- le, sicut Episcopi Comprovinciales. ibid.8
Habent vocem decisiuam. ibid.
Capituli Cathedralis Sede vacante tempore celebrationis Conc. Prouincialis debet ad illud de necessitate vocari. 253.1.11
Vocem consultiuam in Concil. Prouincialibus dumtaxat ha- bent Abbates Comendatarij, & Capitulorum deputati. 253.2.12
Praecedentia in Concil. Prouincialibus. ibid.13
Concilio Prouinciali, qui de iure, vel consuetudine interfunt, re- cipiant Concilium Trid. quam primum spondeant obedi- entiam Summo Pont. & detestentur haereses damnatas. *sess.25. cap.2. de reform.* 387
Idem faciant promouendi in Patriarchas, Primates, Episcopos, Archiepiscopos cum interfuerint in prima Synodo Prouincia- li. ibid.
Idem Ecclesiastica beneficia habituri, & venturi in primam Synodum Prouincialem. ibid.
Concilium Tridentinum.
Decretis Concilij Trident. derogatur per claus. *Non obstantibus.* 1.1.2.1
Decreta omnia Concilij Trident. continent decretum irritans. 2.2.5
Litterae & constitutiones contra Concil. Trident. reducendae sunt ad ius commune. ibid.6
Concilium Trid. in omnibus suis dominijs recipi curauit Caro- lus V. Imper. 387.1.1
Philippus II. idem fanciuit. ibid.2
Rex Hispaniarum est defensor Concil. Trid. ibid.3
Vniuersitates Canones & decreta Concil. Trident. recipere debent. 387.2.4
Commentarij, annotationes, & glossae edi non possunt super Concil. Trid. ex Bulla Pij IV. ibid.5
Iura ubi disponunt, non decet pro iuris declaratione ad Papam recurrere. 388.2.7
Translationes sacri Concil. Trid. prohibita. ibid.8
Concilium in praesenti non imponit formam, sed tantum tradit instructionem. 390.2.1
Derogatio nec generalis, nec specialis Concil. Trid. requiritur si supplicatio manu Papae signata fuerit. 433.2.2
Concio, vide Praedicatio.
Concinentur Episcopi, & Praelati Ecclesiarum per se, nisi legitime sint impediti. *sess.5.cap.2. de reform.* 16
Concionator, vide Praedicator.
Concordia confirmata per Sedem Apost. ex certa scientia non sunt

Index Rerum.

sunt sublata per hoc decretum. 326.2.82
 Concordia quando dicatur obenta ex certa scientia. ibid.83
 Hoc decretum fustulit res iudicatas, quæ innituntur priuilegijs ante Concil.obrentis. ibid.84
 Concordiæ non tollunt visitationem omnimodam & independentem ab Adiunctorum ministerio. 400.1.56
 Concordias à Sede Apost. ex certa scientia confirmatas non comprehendit hoc decretum. ibid.2.57
 Concordiæ confirmata à Papa in forma communi, cum qua concurret consuetudo inmemorialis, fuit per Concil. derogatum. ibid.58
 Concubinarij quomodo ab Ordinarijs puniendi. *sess. 24. cap. 8. de re-form. matr.* 247
 Monitio trina distinctis temporibus facienda est concubinarijs. ibid.1.3
 Episcopus potest in prima monitione pœna pecuniaria concubinarium punire. ibid.2.4
 Statuta Concil. Trident. contra concubinos strictè obseruanda. 421.1.2
 Concubiniarius quis dicatur in hoc decreto. ibid.2.3
 Moniti specialiter, non autem generaliter debent esse concubinarij. 422.1.7
 Non tantum in visitatione, sed & alijs quoque temporibus. ibid.8
 Clericus concubiniarius suspendendus ab Episcopo præmissa monitione. 422.2.16
 Clericus concubiniarius notorius est hodie ipso iure suspensus ab officio, & beneficio. ibid.17
 Priuatio hæc non transit ad successorem beneficij si priuatus resignet. ibid.18
 Inhabiles ac indigni sunt quibuscunque honoribus, beneficijs, &c. clerici concubinarij, suspensi qui concubinas non expellunt. ibid.19
 Exemptio, aut appellatio executionem sententiæ late contra concubinos impedire non potest. 423.1.20
 Cognitio, & punitio clerici concubinarij ad solum Episcopum pertinet. 423.2.21
 Episcopus concubiniarius quam pœnam incurrat. ibid.22
 Concubiniarius crimen est mixti fori. 248.1.5
 Concubiniarius manet in baptizatis. 9.2.9
 Concurfus fieri debet in vacatione Parochialis Ecclesiæ etiam si reseruata sit, vel affecta. 309.1.27
 Examen per concursum non est necessarium in Parochialibus, quæ consuetudine optantur. 309.2.35
 Inferiores Episcopo concursus facere non possunt nisi habeant ius congregandi Synodum, &c. 310.2.45
 Comendatarius Abbas quando possit concursum facere. ibid.46
 Inferiores Episcopo quando possint concursus facere. ibid.47
 Concursum facere, & examinare promouendos ad Parochiales spectat ad Ordinarium. ibid.48
 Commendatarius Abbas nullius diœcesis poterit concursum instituere si habeat ius congregandi Synodum. ibid.49
 Abbas habens iura quasi Episcopalia non habet ius concursum faciendi, nisi probetur ius habere cōgregandi Synodū. ibid.50
 Abbas habens conferendi aliquam Parochialem in eius vacatione non potest proponere edictum examinis, nec facere concursum. ibid.51
 Edicta proponit Ordinarius loci ubi existit beneficium curatum, quamuis illius collatio spectet ad Ordinarium alterius diœcesis. 310.2.52
 Inferior habens præuentionem cum Ordinario. ibid.53
 Terminus decem vel viginti dierum non currit à die habitæ notitiæ vacationis Ecclesiæ. ibid.57
 Edictum pro concursu Parochialis apponere potest Episcopus intra quatuor vel sex menses respectiue à die vacationis. ibid.58
 Episcopus potest occurrente vacatione beneficij Curati vocare, & admittere ad concursum habentem aliud beneficium curatum. ibid.60
 Regulares clerici etiam ordinum militarium ad concursum Parochialium, admittendi non sunt. ibid.61
 Monachus dispensatus ad Ordines suscipiendos potest admitti ad concursum. 311.1.62
 Episcopus non potest limitare certum numerum personarum ad concurrendum in concursu Parochialium. ibid.63
 Edicta concursus proponere debent Ordinarij in beneficijs Curatis reseruatis Sedi Apost. ibid.64

Barbes, Collect. in Concil. Trid.

Edictum apponi debet ab Ordinario loci ubi existit beneficium. ibid.65
 Edictum apponi est de substantia & forma concursus Parochialium. ibid.66
 Tempus, quo debet esse affixum edictum, est arbitrium Episcopo modo non excedat viginti dies. ibid.67
 Edictum aliud concursus non est proponendum; sed ille, qui comparuerit examini est subiiciendus. ibid.68
 Nisi nolit se examini subijcere, nec Parochiam curet obtinere. ibid.69
 Parochialis absque concursu conferri potest quando nullus comparet, vel alias nemo idoneus reperitur. ibid.70
 Examen & concursus factus ante lapsum terminum edictorum est nullus. ibid.71
 Terminis decem vel viginti dierum elapso nullus est admittendus. ibid.72
 Veniens ad concursum Parochialis post terminum in edicto præfixum, re tamen integra, est vtique admittendus. ibid.73
 Nisi legitimo impedimento cessante id faciat. 311.2.74
 Examinatores plusquam tres, sed non pauciores adhiberi debent in concursu. ibid.80
 Concursus, in quibus fuerunt adhibiti examinatores deputati in Synodis præcedentibus, sunt nulli. 312.2.100
 Concursus est nullus in quo cum examinatore synodali interuenit alius, qui non erat examinatus synodalis. 313.1.102
 Episcopus non habet votum decisum in concursu. 313.2.115
 Episcopus ex approbatis in concursu potest vnum licet omnia suffragia non reportauerit sicut alij eligere. ibid.116
 Idoneitas respectu scientiæ, ætatis, morum, & prudentiæ consideratur in concursu Parochialium. 314.1.118
 Examinatores possunt etiam extraiudicialiter informari de qualitatibus examinandorum. ibid.119
 Episcopus potest eligere etiam extra locum examinis, & absentibus ipsis examinatorebus. ibid.120
 Iudicare quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idoneus spectat solum ad Episcopum. ibid.121
 Facultas eligendi magis idoneum in concursu ad Episcopum, non autem ad inferiorem collatorem pertinet. 314.2.124
 Dignum eligens omisso digniore quando per concursum & oppositionem prouiso beneficij facienda est, tenetur ad restitutionem. ibid.127
 Simoniam committit dignus offerendo in concursu pecuniam digniori, vt desistat ab oppositione. ibid.128
 Edicta concursus proponere debet Ordinarius quamuis institutio ad inferiores pertineat. 315.2.138
 Concursus locus non est in Parochialibus iurispatronatus, quod origine erat totum laicale. 316.1.148
 Reiectus in concursu Parochialis potest prouocare præelectum ad nouum examen. 317.1.157
 Vide *Abbatia, Parochialis Ecclesiæ, & Prioratus Regularis*.
 Confessarius. Peccatorum scientia in specie Confessarijs necessaria. 83.2.2
 Confessarius per se loquendo tenetur satisfactionem seu penitentiam intungere. 91.1.2
 Confessarius Religiosus electus virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilei ab alio Religioso pro aliquo casu S. Apost. reseruato, debet et approbatione obtinere ab ordinario Episcopo. 203.1.14
 Episcopus in suum Confessarium eligere non potest Sacerdotem sibi non subditum. 205.2.40
 Episcopus debet Confessarium non solum interius iudicare, idoneum, verum etiam exterius approbare. 206.1.36
 Confessarij possunt ab Episcopo suspendi, & examinari si non fuerint examinati quando approbati fuerint. 206.2.40
 Confessarij seculares approbati ad certum genus personarum non possunt ultra facultatem confessiones audire etiam vigore Bullæ Cruciatæ. ibid.42
 Confessario Monialium certa annua merces constitui debet, & ille nihil amplius ab eis recipiat. 356.1.14
 Confessarij extraordinarij Monialium à Religionis oneribus excusantur. 356.2.15
 Confessarij Monialium munere fungi non potest habens curam animarum. ibid.16
 Confessarij Monialium ab eis nominati non possunt remoueri nisi ex rationabilis causa. ibid.18
 Confessarius dum Monialis infirmæ confessiones audierit celare ianua aperta remaneat. ibid.19

Index Rerum,

- Confessarius Monialium clausuram ingressus ad administranda sacramenta recta via eat, redeatque** . ibid.20
- Confessarius Regularis Monialium, eiusque socius administrationis Sacramentorum, & confessionis casibus exceptis eas alloqui non possunt.** ibid.21
- Confessario Monialium quis socius assignandus.** ibid.22
- Confessarii Monialium post administrata sacramenta non amplius intra claustra morientur.** ibid.23
- Moniales vigore facultatis in Bulla Cruciatę concessę non possunt eligere Confessarios.** ibid.2
- Vide *Confessor.*
- Confessio peccatorum mort. an fieri debeat de iure diuino ante Eucharistiam.** 67.2.5
- Communicare quando liceat non pręmissa confessione peccati mortali.** ibid.6
- Confessoris alterius pręter proprium habens copiam, non potest ad Eucharistiam accedere sine pręmissa confessione.** ibid.7
- Sacerdos, qui urgente necessitate celebravit non pręmissa confessione peccati mort. tenetur quamprimum confiteri.** ibid.8
- Confessio sacramentalis necessario pręmittenda a peccatore ante sumptionem S. Eucharistię habita copia confessoris.** 71.2.17
- Confessio occulta soli Sacerdoti non est sub pręcepto diuino, nec consultę prohibetur pręcepto humano.** *sess. 14. cap. 5.* 82
- Peccata omnia mort post Baptismum commissa necessario explicanda sunt in confessione.** 84.1.3
- Circumstantię in confessione necessario explicandę.** 84.2.7
- Pręceptum annuę confessionis non est pure humanum, sed includit, aut supponit pręceptum diuinum confessionis quoad substantiam.** ibid.8
- Pręcepto annuę confessionis tenentur omnes, qui ad annos discretionis peruenerint.** 85.1.9
- Confessionem, & sacram communionem semel in anno omit- tentes de heresi sunt suspecti.** ibid.12
- Pręcepto annuę confessionis satisfacit tantum qui confiterur bene.** ibid.13
- Pręceptum annuę confessionis obligat intra annum compu- tandum a Quadragesima in Quadragesimam.** ibid.14
- Pręcepto annuę confessionis satisfacit quauis confessio facta per annum.** 85.2.15
- Papa dispensare potest in pręcepto Ecclesiastico de confiten- do semel in anno.** ibid.18
- Peccata omittens in confessione huius anni per obliuionem excusabilem, an teneatur vi pręcepti confiteri eadem pec- cata.** ibid.19
- Imperator & Reges tenentur pręcepto Ecclesiastico de confi- tendo semel in anno.** ibid.20
- Pueri omnes, qui sciunt moraliter peccare, & inter bonum, & malum, licitum & illicitum discernere, statim obligantur pręcepto annuę confessionis.** 86.1.21
- Confiteri statim tenetur ex pręcepto Ecclesię qui pręiudet quod transacta illa occasione non poterit ex penuria Confes- sarii in toto anno confiteri.** 85.2.17
- Confessionis minister est Episcopus, vel Sacerdos tantum.** *sess. 14. cap. 6.* 86
- Confessio sacramentalis instituta & ad salutę necessaria est iure diuino, & modus secretę confitendi est a Christo institutus.** 98.2.7
- Integritas confessionis.** ibid.9
- Peccata omnia mortalia post Baptismum commissa explican- da sunt in confessione.** ibid.10
- Confessio omnium peccatorum nō est impossibilis, sed ad eam tenentur omnes & singuli Christi fideles semel in anno.** ib.12
- Confessiones etiam secularium clericorum nullus audire potest nisi sit ab Episcopo approbatus.** 202.1.2
- Quamuis sit Doctor, Lector, &c.** ibid.3
- Confessiones inualidę audit non approbatus.** ibid.4
- Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire non pos- sunt Iesuitę, nisi, &c.** 202.2.8
- Confessiones Regularium Regulares approbati solum a suis superioribus audire possunt.** ibid.9
- Equites S. Ioannis Hierosol. possunt confiteri cum Regulari Sacerdote a superiore suo tantum approbato.** ibid.10
- Regulares Confessores a suis tantum superioribus Regulari- bus approbati possunt audire confessiones secularium qui sunt de familia, & continui commensales.** 203.1.11
- Regulari non licet extra Religionem confiteri tempore lubi- li, &c.** ibid.12
- Tertiariarum confessiones sacramentales audire non possunt Confessores Regulares, nisi, &c.** ibid.13
- Lectores, & Graeuati non debent se idoneos reputare ad con- fessiones audiendas sine Episcopi approbatione.** 203.2.16
- Parochi actu habentes parochiale beneficium confessiones audire possunt.** ibid.17
- Approbatus duntaxat ad audiendas confessiones censetur Pa- rochus in ea ciuitate, vel oppido vbi sita est parochia.** ibid.19
- Episcopi electi licet non consecrati possunt approbare Sacer- dotes in confessionis ministros.** 204.2.24
- Vicarius Episcopi potest ex generali concessione facultatem audiendi confessiones alijs concedere.** ibid.25
- Approbatio Episcopi illius loci in quo fit confessio, est necessa- ria.** 205.1.29
- Approbatus nullus etiam insignis vir censetur sine examine ad confessiones audiendas, etiam si iniusta sit denegatio.** 205.2.31
- Episcopus potest Sacerdotibus concedere licentiam audiendi confessiones, quamuis examini non exponantur.** ibid.32
- Approbatio ad confessiones audiendas sufficit etiam oretenus concessa.** ibid.33
- Approbatio Sacerdotum ad administranda sacramenta, & ad confessiones audiendas a pari procedunt.** 206.1.34
- Licentia delegata audiendi confessiones non expirat mortuo, vel amoto delegante.** ibid.38
- Licentia concessa ad beneplacitum Regularibus ad audiendas confessiones potest quandoque reuocari.** 206.2.41
- Approbationem obtentam ab Ordinario ad confessiones audi- endas potest suspendere Episcopus successor vique ad no- num examen.** ibid.45
- Regulares ab Episcopo antecessore pręiud. examine approba- tos ad confessiones audiendas, potest modernus Episcopus iterum examinare, & non idoneos repertos reprobare.** ibid.44
- Approbationem ab Episcopo obtinentes ad certum tempus, eo elapso non possunt confessiones audire, absque noua Epi- scopi ipsius licentia.** ibid.45
- Episcopus potest Regulares cum scandalo & inhonestę viuen- tes a confessionibus audiendis repellere.** ibid.46
- Episcopi non possunt adimere facultatem audiendi confesio- nes omnibus simul vnius Conuentus Regularibus confessa- rijs S. Congregatione inconsulta.** 207.1.47
- Episcopi iusta existente causa bene possunt Confessarios, etiam Regularium approbationem, ac iurisdictionem restrin- gere, & limitare.** ibid.48
- Generalis Religionis potest subditos suos quomodolibet a cō- fessionibus audiendis suspendere.** ibid.50
- Licentia confessionis audiendę debent gratis concedi.** ibid.51
- Cancellario Episcopi non licet pro approbatione ad confesio- nes audiendas quicquam exigere.** ibid.52
- Approbatio ad confessiones audiendas valet, quamuis non gratis concedatur.** 207.2.53
- Sacerdotes etiam ex consuetudine antiquissima sine appro- batione non possunt alijs alijs mutuo confiteri.** ibid.54
- Pręceptum obligatorium non est vt Moniales saltem semel singulis mensibus confiteantur.** 355.1.2
- Moniales saltem semel singulis mensibus confiteri, & S. Eu- charistiam suscipere debent.** ibid.3
- Regulares ab Episcopo generaliter approbati ad confessiones personarum secularium nequaquam censentur approbati ad audiendas confessiones Monialium.** 356.1.10
- & approbati ad audiendas confessiones Monialium vnius mo- nasterij non possunt audire alterius.** ibid.11
- Confessiones Monialium sui Ordinis audire non licet Generali absque Episcopi deputatione.** 356.2.17
- Vide *Eucharistia.*
- Confessionalia vbi collocanda.** ibid.25
- Confessoris alterius pręter proprium habens copiam, non potest ad Eucharistiam accedere sine pręmissa confessione.** 67.2.7
- Capitulum Sede vacante potest approbare, & exponere Con- fessores per vicarium a se electum.** 204.2.27
- Confessores in monasterijs Monialium, quę sub cura Regula- num existunt, non sunt examinandi ab Episcopo.** 355.1.4
- Monialibus etiam exemptis in certis casibus dandus est per Episcopum loci Confessarius extraordinarius.** 355.2.3
- Ordinarij ex decretis Concil. nullam iurisdictionem possunt sibi vindicare in Confessarios Monialium Regularibus sub- iectarum.** ibid.6
- Con-

Index Rerum.

Confessores Monialium etiam Regularibus subiectarum tam ordinarij, quam extraordinarij hodie non deputantur, nisi prius approbentur ab Episcopo. *ibid.* 7
 Confessores extraordinarij Monialium nullatenus possunt confessiones audire, nisi prius ab Episcopo diocesano approbentur. 356.1.8
 Vel ante Constitutionem deputati fuerint. *ibid.* 9
 Episcopi si amoveant confessores Regulares Monialium, non tenentur amotionis huiusmodi causam significare superioribus Regularibus. *ibid.* 12
 Confessus penitentiario satisfacit Ecclesie precepto. 85.1.10
 Confessus ignoranter Confessario non approbato, quid facere debeat. 202.2.5
 Confirmationis Sacramentum in alterius diocesi non potest Episcopus suis subditi conferre sine licentia Episcopi cuius diocesi reperitur. 33.2.13
 Commendatarius Abbatie existens intra fines alicuius diocesis non potest vocare Episcopum pro ministrando sacramento Confirmationis suis populis, nisi de consensu & licentia Episcopi, in cuius diocesi est Abbatia. *ibid.* 15
 Confirmatio baptizatorum est verum & proprium Sacramentum. 40.1.2
 Episcopus solus est Ordinarius minister S. Confirmationis. *ibid.* 3
 Confirmationis Sacramentum non potest administrari ab Abbate etiam consecrato qui non sit Episcopus, nec a simplici sacerdote, nisi tantum ex delegatione Papae. 40.2.4
 Abbates ex privilegio Sedis Apost. de consensu Ordinarij Confirmationis sacramentum conferre possunt. *ibid.* 5
 Patrinus in Confirmatione debet esse alius ab eo, qui tenuit in Baptismo. 239.1.39
 Vnus non potest in Confirmatione tenere ultra duos eadem die. *ibid.* 40
 Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes, non autem Capellas, vel Altaria, visitare potest Episcopus. 52.1.4
 Confraternitates auctoritate Papae, seu Episcopi institutae ab Episcopo ut pia loca visitari possunt. 160.1.23
 Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes Episcopus visitare potest; sed an earum capellas, ostenditur. *ibid.* 24
 Visitare potest Episcopus confraternitatem existentem in Ecclesia Monachorum Montis Virginis. *ibid.* 26
 Confraternitas Montis pietatis. 162.1.9
 Episcopus quaecunque Confraternitatum etiam laicorum controversias componere potest. 363.1.16
 Congregationes casuum conscientiae obeunda ab exercentibus curam animarum, etiam in parochialibus Religionis Hierosol., 358.2.12
 Congregationes capitulares habende non sunt eo tempore, quo divina officia celebrantur. 399.2.46
 Congrua, vide Portio.
 Coniuges ante benedictionem sacerdotalem in Templo datam non cohabitent. *sess.* 24. *cap.* 1. *de reform.* 217
 Antequam consumment matrimonium, confiteantur, & communicent. *ibid.*
 Coniuges possunt ob alias causas praeter fornicationem ab altero quoad thorum, & cohabitationem separari. 217.2.15
 Consecrationis munus intra tempus statutum Episcopi suscipiant. *sess.* 7. *cap.* 9. *de reform.* 53
 Per verba consecrationis constituitur Christus verus Deus & homo sub speciebus panis & vini. 54.1.1
 Consecratio sacrorum oleorum debet fieri iuxta formam Pontificalis. 94.2.13
 Consecratio Praefecti, & Cardinalis Ecclesiarum Cathedralium, vel superiorum, si intra tres menses non fiat, fructus perceptos restituant. *sess.* 23. *cap.* 2. *de reform.* 177
 Consecratio si faciendae extra Curiam Rom. celebretur in Ecclesia ad quam promouentur, vel in provincia si commode fieri potest. *ibid.*
 Consecratio Episcopi, vide Episcopus.
 Consecratus Episcopus ante annum 30. expletum non sit irregularis. 41.2.6
 Consensus Capituli Ecclesiae Cathedralis requiritur in vnione per Episcopum faciendae. 48.1.16
 Consensus Capituli satis est si post vnionem accedat. 48.2.27
 Consensus tacitus diocesani in constructione Ecclesiae ad ac-

Barbaf. Collect. in Concil. Trid.

quirendum inspatronatus colligitur ex institutionibus ipsius factis ad praesentationes patronorum. 111.1.10
 Consensus expressus Ordinarij, qui requiritur in cap. nobis, potest etiam ante creationem iurispatronatus interuenire, & postea, & quodcumque. *ibid.* 11
 Consensus diocesani requiritur in dotis datione, & assignatione. *ibid.* 15
 Consensus Capituli potest post vnionem interuenire. 295.1.10
 Consensus tacitus Capituli sufficit in vnione faciendae. *ibid.* 11
 Consensus prorogandi iurisdictionem in prima instantia tollitur. 321.2.18
 Conseruator. Religiones non habentes conseruatores possunt illos eligere per communicationem priuilegiorum cum alijs eos habentes. 303.1.4
 Abbas Ordinis Oliuetani potest eligi in Conseruatorem, si Episcopus in Synodo eum deputauerit iudice Synodalem. *ibid.* 5
 Conseruatores Regularium procedere an possint contra debitores ex causa ciuili. 103.2.8
 Conseruator ut suspectus recusari potest. *ibid.* 9
 Conseruatoria litterae in quibus vim habeant. *sess.* 14. *cap.* 14. *de reform.* 102
 Conseruatoriae Regularibus concessae non fuerunt sublatae per decretum cap. 20. *sess.* 24. 103.1.3
 Conseruatoriae aliqua non durant post quinquennium. 103.2.10
 Constitutio Pij V. intelligitur tam in non professis, quam in nulliter professis. 119.2.5
 Constitutionis Sixti V. modificatio. 124.1.68
 Constitutio Pauli V. prohibens dispositionem pecuniae, prohibere etiam censetur dispositionem fumenti. 162.2.11
 Constitutio Episcopi valet ne parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia. 175.2.51
 Vide Littera.
 Consuetudo recitandi Symbolum Fidei ortum habuit ab Apostolis. 4.1.3
 Consuetudo immemoralis nominandi, vel praesentandi praedicatorum Episcopo pro Ecclesijs inferioribus, non est sublata. 18.2.10
 Consuetudo seruanda est, qua solent ex publico ciuitatis arario elemosynae dari. *ibid.* 12
 Consuetudo immemoralis ut in beneficijs vnitis deseruiatur per Capellanos amouibiles, per hoc decretum tollitur si aliter videtur Episcopo. 51.2.39
 Consuetudine introduci non potest ut sacri Ordines extra statuta a iure tempora conferantur. 187.1.2
 Consuetudo ut duobus primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus Canonatus sint haereditis antecessoris, valet. 293.1.4
 Consuetudo, quae imponit onus recepto, quod tendit in utilitatem Canonicorum, non valet. *ibid.* 5
 Consuetudo est admittenda per quod aliquid exigitur ab obtinentibus beneficium, & distributiones quod non in ipsorum exigentium utilitatem, sed Ecclesiae, aliosque pios vsus conuertatur. *ibid.* 6
 Consuetudines laudabiles non censentur quae sunt pro institutione, vel reparatione bonorum mensae capitularis. 293.2.7
 Consuetudo valet ut fructus primi anni referantur haereditibus beneficiarij. *ibid.* 8
 Consuetudo Ecclesiae Asten. *ibid.* 9
 Consuetudo donandi aliquid in ingressu & admissione alicuius ad Canonatum est sublata. *ibid.* 10
 Consuetudines immemorales non comprehenduntur sub hoc decreto. 326.2.85
 Contractus celebrati, vel delicti commissi ratione potest quis in prima instantia cognoscere, quamuis non sit loci Ordinarius. 323.1.42
 Contributio pro Ecclesiarum reparatione faciendae est ad instantiam, & coactionem Episcopi. 132.2.15
 Episcopus debet primum ex sua, & capituli mensa contribuere seminario, & postea cogere alios. 212.2.12
 Abbas habens proprium seminarium non debet cogi contribuere seminario Episcopi. *ibid.* 15
 Seminarij in contributione prius detrahenda sunt onera. *ibid.* 14
 Seminarij contributio anticipata soluenda est. *ibid.* 15
 A contributione seminarij nullas eximitur. *ibid.* 16
 Hospitalia data in titulum si habent beneficia annexa, vel redditus Ecclesiasticos pro seminario, contribuere tenentur. *ibid.* 19

b 3 Semi-

Index Rerum;

Seminario debent contribuere beneficia existentia in diœcesi. 213.1.21
Beneficiati beneficiorum collationis Monachorum tenentur contribuere seminario si sint intra fines diœcesis. ibid.22
Cardinales etiam commendatarij tenentur contribuere seminario pro Abbatibus, & beneficio eorum. ibid.23
Clerici Camera Apost. exempti sunt à contributione seminarii. ibid.24
Confraternitates coguntur contribuere seminario pro his, quæ habent de bonis Ecclesiarum. ibid.25
Seminario contribuere tenentur Ecclesie seculares, quæ non sunt de mensa monasteriorum. ibid.26
Monasteria illa, quæ ad seminarium sui Ordinis cõtribuunt, de eo quod superest, contribuere tenentur etiã seminario. ibid.29
Moniales non coguntur contribuere aliquam subventionem seminario si beneficia non habeant ypita. ibid.30
Fratres S. Ioannis Hierosol. siue eorum vicarij in Parochialibus Religioni vnitis non possunt compelli ad contributionem seminario. ibid.31
Seminarij à contributione eximantur omnes, & singulæ personæ in beneficijs S. Ioannis Hierosol. existentes. 213.2.32
Beneficiarius compellendus est pro pensione, quàm soluit, seminario, contribuere. 214.2.48
Contritio quid sit, sess. 14. cap. 4. 81
Contritio animi dolor ac detestatio est. 82.1.2
Contritio bona ex quibus non eliciatur. 98.1.6
Conuersæ non debent permitti, vt exeant ad effectum claudendi, vel aperiendi ianuam monasterij. 343.2.37
de Conuersione hominis ad Deum. 24.1.12
Conuertitarum in monasterijs, an & quando eis permittatur exire ad quatuordecim. 343.2.38
Conuertere eo ipso, quod ingrediuntur monasterium, possunt profiteri. 370.2.35
Copia actorum denegatio. 322.2.35
Correllio, vide Fanitentia.
Corpus vnum, & idem, per diuinam potentiam potest esse in pluribus locis. 62.1.2
Corpus verum, & sanguis Domini est in sacramento Eucharistie peracta consecratione, vt in hostijs consecratio post communionem seruatur. 70.1.4
Corporis Christi festum, vide Festum.
Corporis Christi officium, vide Officium.
Corporis Christi processio, vide Processio.
Credo, siue Symbolum Fidei, à quo tempore recitari cœpit in Missa. 4.1.3
Vide Symbolum.
Crimina quæ merentur verbalem depositionem. 76.2.7
in Criminalibus quando procedi possit ad vltiora, non obstantibus appellationibus, & inhibitionibus. 72.1.3
Cruce, Archiepiscopus non potest vii Cruce, nec Mozzetta Legato presente in ciuitate. 34.1.17
Culpam non dimitti à Deo nisi tota pœna condonetur, dicere est error, sess. 14. cap. 8. 90
Cura iurisdictionalis in dignitate facit vt ad illam requirantur 25. anni incœpti. 280.1.2
Cura animarum, vide Anima.
Curata Ecclesie si sint vnita monasterijs, possunt ordinarij locorum eas visitare. 50.1.6
Curatus ruralis non potest abesse vt Grammaticam doceat in vrbe. 15.1.41
Curati cogendi sunt ad subeunda per seipos, & non per substitutos, ea munia, ad quæ tenentur. 18.2.14
Curatos & Sacerdotes deputatos ad curam in Ecclesijs parochialibus subiectis Commendatori Ordinis Teutonici punire potest Ordinarius. 31.2.14
Non sustulit facultates alias ex immemorabili, & laudabiliter obseruata consuetudine. ibid.15
Non tollit concordias confirmatas à Sede Apostolica. ibid.16
Curati cogendi sunt ad subeundum per se ipsos, & non per substitutos, ea munera, ad quæ tenentur. 43.1.2
Cyprianus reprobat. 39.1.5

D

D **Amni irreparabilis plures casus.** 322.2.38
Causa damnorum datorum per clericos, & eorum ani-

malia, quando spectet ad Curiam Episcopalem. 432.2.13
Debitores fraudulentum ad Ecclesiam cum bonis confugientes, non debent ibi multo tempore tolerari. 432.1.2
Debitores in creditorum prauitium res & bona ad Ecclesiam transportare non debent. 9
Decanis, seu Archidiaconis primis dignitatibus non licet dare vocem in Capitulo, licet in eo proponere valeant. 154.2.10
Decanus nullo Trid. decreto iubetur, vt necessario sit Magister, siue Doctor, aut Licentiatus. 281.1.8
Decime ad Ecclesiam matricem pertinentes non transeunt ipso iure in Ecclesiam parochialem nouiter erectam. 128.2.16
Decime integræ soluantur his quibus de iure debentur, & qui eas subtrahunt, vel impediunt, excommunicentur, nec ante restitutionem absoluantur, sess. 25. cap. 12. de reform. 417
Decima est pars seu portio Dei. ibid.2
Decimarum solutioni obnoxia prædia ad regularium monasteria trahuntur cum suo onere. 417.2.3
Decimas non solucentes cum teneantur, possunt & debent excommunicari. 418.1.4
Monitione præmissa. ibid.5
Absolendi non sunt decimas subtrahentes, ac impediennes nisi plena restitutione sequuta. 418.2.6
Si ad restituendum impotens non sit. ibid.7
Parochus an possit depagare Sacramenta his, qui nolunt soluere decimas. ibid.8
Declaratoria concessa diligentibus non præmissis nulla non est, sed iniusta. 390.2.22
Decrety Concil. Trident. derogatur per claus. Non obstantibus, &c. 1.1.2.
Decreta omnia Concil. Trid. continent decretum irritans. 2.2.5
Decretum S. Congregationis negotijs Episcoporum præpositæ. 73.2.13
Decretum Concilij in præsentij quorum canonum pœnas inno-uet. 123.2.65
Innuare pœnam suspensionis cap. neminem, & cap. Sanctorum, qui teneant. ibid.66
Innuare pœnam cap. cum secundum, qui resoluant. ibid.67
Defunctorum hæredes pro defuncto ad sepulturam associando numerum Sacerdotum conuocare, & numerum ceræ statuere debent. 419.2.10
Defunctorum corpora si deponantur in parochiali ad effectum deferendi ad aliam Ecclesiam, nihil debetur parochio. ibid.17
Parochus spectat declarare per quam viam sit exportandus defunctus. 420.1.24
Parochus in associando eius defuncto an & quando contem- nendus. ibid.38
Defunctorum officium super cadaueribus in Ecclesijs regula- rium sepeliendis faciunt ipsi regulares. 420.2.31
Defunctorum parochi in regularium Ecclesijs humandorum corpora vsque ad eandem Ecclesiam associare potest. ibid.32
Degradare solemniter, & actualiter Episcopus potest per ipsum Clericum in sacris, etiam Presbyterum absque alijs Episcopis requisitis secundum canones adhibitis, &c. sess. 13. cap. 4. de Reform. 75
Degradationem realem, & curiæ seculari traditionem quæ crimi- na mereantur. 76.1.2
Episcoporum quis requiratur in degradationibus. ibid.3
Vicarius generalis proprii Episcopi potest ad verbalem Pres- byteri depositionem procedere, ad actualementem vero solus proprius Episcopus. 76.2.4
Episcopus electus, & confirmatus ante consecrationem non potest actualiter clericum degradare. ibid.5
Prælati Religiosorum non habent iure communi facultatem deponendi, vel degradandi suos subditos. ibid.6
Crimina quæ merentur verbalem depositionem. ibid.7
Abbates degradationi assistentes sunt iudices assessores. ibid.8
Delegatio Prioribus, Guardianis, & alijs Ordinum Mendicanti præfectis possunt à Papa causæ delegari. 415.2.16
Personæ in Concilijs Prouinc. seu diœc. assignari debent, qui- bus causæ in paribus delegandæ committantur. 416.2.23
Delegata causa, vide Causa.
Delegatus Vicarius Episcopi Papæ delegatus esse potest. 415.1.3
Canonicus regularis Ecclesiæ Cathedralis non potest esse de- legatus Papæ. 415.2.8
Canonicus Ecclesiæ collegiatæ etiam Doctor peritissimus non potest esse delegatus Papæ, nec iudex synodalis. ibid.9
Dele-

Index Rerum.

Delegatus Apost. non potest subdelegare personis non constitutis in dignitate. 416.1.21
Vide Index.
Delictum occultum dicitur quod alicubi, ubi scilicet commissum est, publicum sit, at in eo loco, in quo absolutio petitur, sit occultum. 266.1.28
Delictum quando dicatur deductum ad forum contentiosum. 267.2.41
Denunciations sunt faciendæ tribus continuis diebus festiuis, 223.1.18
Quæ sibi non succedant immediate. ibid.19
Parochus non debet inter vnam & alteram denunciationem multos dies festos interponere. ibid.20
Denunciations nouas præmittere debet qui post primas peractas intra quatuor menses matrimonium non contraxit. ibid.21
Denunciations diebus festis fieri non possunt etiam cum dispensatione Episcopi. ibid.22
Denunciations quando alio die quam festo fieri possunt. ibid.23
Denunciations quando extra Ecclesiam, & Missarum solemnitas fieri possunt. 223.2.24
Denunciations fieri debent à proprio contrahentium Parocho, vel ab alio de eius licentia. ibid.25
Denunciations sunt faciendæ in vtraque sponsi & sponsæ parochia. ibid.26
Vicarius generalis non potest impedire quod parochi denunciations faciant absque sua licentia. ibid.27
Denunciations non sunt de substantia. ibid.28
Parochus sine facultate, aut legitima causa matrimonium celebrans prætermisiss denunciations peccat grauiter. 224.1.29
Parochus timore mortis matrimonio assistens omisiss denunciations non peccat. ibid.30
Parochus, qui omisiss denunciations sine licentia Ordinarij aliquos desponsauit, incurrit pœnam triennalis suspensionis. ibid.31
Parochus non debet ad celebrationem matrimonij deuenire, nisi post trium, vel duorum dierum spatium ab vltima denunciatione. ibid.33
Denunciations non vi qui teneantur denunciare. ibid.34
Parochus quando possit denunciations omittere. 225.1.44
Pœna arbitraria puniendus est ille, qui falsa impedimenta denunciat, vt matrimonium impediat. ibid.45
Ordinarius ex causa sibi bene visa potest dispensare, vt omittantur omnes denunciations, vel aliqua illarum. 225.2.47
Dispensare in denunciations potest Ordinarius vnus ex contrahentibus quando sunt diuersarum diœcesum. ibid.48
Episcopus potest alteri delegare facultatem dispensandi in denunciationsibus. ibid.49
Vicarius generalis Episcopi ex vi sui officij potest dispensare, vt denunciations postponantur, vel omnino omittantur. ibid.50
Vicarius generalis Episcopi potest specialiter, non tamen generaliter delegare facultatem dispensandi in denunciationsibus. 226.1.51
Iurisdictionem Episcopalem habentes nullique diœcesano subditi possunt denunciations remittere. ibid.52
Abbat, qui habent iurisdictionem Episcopalem possunt denunciations remittere. ibid.53
Abbat, aut alias dignitates in commendam habentes, denunciations sine speciali commissione Apost. remittere non possunt. ibid.54
Vicarius S. Ioannis Hierosol. denunciations remittere potest. ibid.55
Magister scholæ Salmaticen. respectu scholasticorum denunciations remittere possunt. ibid.56
Archiepiscopus denunciations in alterius etiam diœcesani Episcopatu remittere non potest. ibid.57
Ordinarij prudentia, & iudicio relinquuntur an denunciations omnes remittantur. ibid.58
Ordinarius ex causis iustis potest in denunciationsibus dispensare. ibid.59
Ordinarius remittendo denunciations sine iusta & rationabili causa peccat mort. 226.2.60
Ordinarius ad dispensandum in denunciations sufficit si cognoscat extra iudicium causam dispensandi. ibid.61
Causa iusta ad dispensandum in denunciationsibus quæ. ibid.62
Disparitas conditionis, ætatis, diuitiarum, & qualitatis est cau-

sa dispensandi in denunciationsibus vt omnino tollantur. ibid.63
Articulus mortis in volente contrahere cum concubina, est iusta causa dispensandi in denunciationsibus vt postponantur. ibid.64
Verecundia in diu habitis pro coniugibus est iusta causa dispensandi in denunciationsibus vt omnino omittantur. ibid.65
Vicinitas temporis, quo nuptiæ solemnes prohibentur; est iusta causa dispensandi in denunciationsibus vt postponantur. 227.1.66
Matrimonium quando creditur iniuste impediendum, potest dispensari in denunciationsibus vt omittantur. ibid.67
Virgo quando est sub tutela inquititoris, est iusta causa dispensandi in denunciationsibus. ibid.68
Vel si filij essent sub potestate nouercali. ibid.69
Magnates quando contracturi sunt matrimonium, & non repente, & occulte, potest dispensari in denunciationsibus vt omnino omittantur. ibid.70
Ordinarius tenetur dispensare sub peccato mort. in denunciationsibus existente iusta causa, & petentibus partibus. ibid.71
Vide Matrimonium.
Deposito, vide *Degradatio.*
Designare, & admittere in Baptismo plures quàm vnum, & vnam, est peccatum mort. 236.2.5
Detractio tertiæ partis fructuum conuertendæ in distributiones quomodo faciendæ. 152.1.2
Non admittit distributiones creatas in anniuersarijs. ibid.3
Denolutio, aut appellatio vlla impedire, aut suspendere non potest quominus examinatorum relatio executionem habeat. 316.2.153
Deus sua gratia semel iustificatos non deserit. 25.2.2
Diaconatus Ordo non ab Apostolis, sed à Christo institutus fuit. 167.2.3
Diaconi qui soluerunt decem scuta suo Ordinatio pro obtinendis litteris dimissorialibus, incidunt in simoniam. 116.1
Diaconi Saluatici in regno Neapolitano qui gaudeant fori priuilegio. 184.1.38
Seruitium hoc debet præstari de presenti. 184.2.39
Dies bissexiti in legitima ætate non est computandus. 196.1.3
Dignitas retineri non potest vigore alicuius consuetudinis cum portione. 44.1.8
Dignitatem exemptam potest Episcopus visitare in concernentibus curam animarum illi annexam. 52.2.8
Dignitates non veniunt sub detractioe tertiæ partis quæ nullas habent distributiones quotidianas, quamuis habeant locum in choro. 125.2.10
Dignitatem obtinens in Cathedrali, vel Collegiata, licet vocem in Capitulo non habeat, nec cum ceteris distributiones participet, detractioe tertiæ partis fructuum est obnoxius. 152.1.4
Loquitur de distributionibus extraordinarijs, & improprijs. 152.2.5
Non comprehendit Canonicos habentes Ecclesias Parochiales, non tamen Canonicatibus annexas. 153.2.6
Dignitates curatæ non dentur nisi attingenti 25. annum. *sess.* 24. cap. 12. de reform. 277
Ætas 25. annorum inceptorum requiritur in eo, qui ad dignitatem, cui animarum cura subest, promoueri desiderat. 280.1.1
Dignitas principalis in Collegiata requirit ætatem 25. annorum inceptorum. ibid.3
Dignitas principalis in Ecclesia collegiata exempta non debet necessario conferri Licentato. 281.1.9
Dignitates in Cathedralibus, quibus nulla inest animarum cura, possunt habere minores 25. annis, dummodo non minores 22. ibid.10
Anni viginti duo ad dignitates requisiti debent esse completi. ibid.13
Dignitates in Collegiata prouidentur habentibus ætatem requisitam de iure communi. 281.2.14
Dignitas, aut Canonicatus nullus debet fieri, nisi qui requisitum Ordine sacro sit initiatus, quem illa dignitas, aut Canonicatus exigit, aut in tali ætate vt infra tempus statutum initiari valeat. 283.2.41
Promotus ad dignitatem, præbendam, aut portionem debet in ea ætate constitutus esse vt infra annum possit ad Ordinem requisitum promoueri. 284.1.42
Dignitatem, aut Canonicatum habentem Ordinem sacrum accipien-

Index Rerum.

- cipientes sine intentione illum assumendi an peccent mort.
 ibid. 43
 Dignitates omnes, & Canonicatum dimidia pars in Cathedra-
 libus Ecclesijs & collegiatis insignibus conferri debent Magi-
 stris, vel Doctoribus, &c. ubi id commodè fieri potest. 284.2.53
 Dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones in Cathedra-
 libus, aut Collegiatis obtinentibus non licet vigore cuiuslibet
 statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem Ec-
 clesijs quolibet anno abesse. ibid. 55
 Dignitas, & Canonicatus si sint adinuicem, & eque principaliter
 vnita, illa obtinens vtriusque onera subire per seipsum tene-
 tur. 289.1.113
 Dignitatem obtinens, cui vnita est portio perpetua, & accessio-
 riè, illam obtinens non tenebitur seruire tanquam Portiona-
 rius. 289.2.114
 Consuetudini permittenti quòd in eadem Ecclesia dignitates
 cum præbendis canonicalibus teneantur, non est derogatum
 per Concilium. 302.1.22
 Dignitates, quæ nullos, vel tenues habent fructus, possunt cum
 Canonicatu retineri. ibid. 28
 Dignitas habens curam animarum in Ecclesijs collegiatis con-
 cursu non confertur. 308.1.15
 Vide Beneficium, Episcopus, Ordo.
 Dilatio brevis ad probandum. 322.1.29
 Dimissorias litteras ordinandi Capitulum Sede vacante nulli cõ-
 cedat, nisi arctatus quis fuerit occasione beneficii recepti, &
 recipiendi, & Capitulum contraueniens sint interdictum. *sess.*
7. cap. 10. de reform. 54
 Dimissorias litteras qui obtinet à succedentibus Episcopo loco
 Capituli Sede vacante subiacet eisdem pœnis, quibus ille qui
 impetrat eas à Capitulo Sede vacante. ibid.
 Capitulum, seu eius Vicarius non potest infra annum dare di-
 missorias etiam ad primam tonsuram. 55.1.2
 Vicarius Papæ potest Apost. Sede vacante dimissorias impar-
 titi. ibid. 8
 Capitulum post annum Sedis vacantis litteras dimissorias, &
 facultatem ordinandi concedere potest in Ecclesia vacante.
 55.2.9
 Dimissorias concedere post annum spectat ad Vicarium capituli-
 larem, & non ad Capitulum. ibid. 10
 Episcopus si est notoriè hæreticus, ad Capitulum cathedralis
 Ecclesiæ pertinet facultas concedendi dimissorias. ibid. 11
 Concilium Provinciale non potest restringere potestatem
 Capituli vt non concedat post annum litteras dimissorias.
 ibid. 13
 Capitulum Sede vacante intra annum dimissorias ad Ordines
 dare non potest, etiam si haberet territorium distinctum &
 exemptum. ibid. 14
 Dimissorias litteras per eius Vicarium concedere potest Capitu-
 lum Sede vacante, arctatis beneficijs tam habitis, quam ha-
 bendis. ibid. 15
 Vicarius Capituli Sede vacante concedens dimissorias intra
 annum incurrit tantum pœnam interdicti. 56.1.18.19
 Regularis Superior quomodo subdito Regulari dimissorias ad
 Ordines concedere debeat. 56.2.4
 in Dimissorijs causa rationabilis exprimenda, quare proprius
 Episcopus dimittens nolit, aut nequeat dimissum ordinare,
 ibid.
 Dimissoriæ nemini non examinato concedendæ. 57.2.5
 Dimissoriæ, commendatitiæ, aut testimoniales litteræ gratis
 concedi debent. 116.1.7
 Dimissorias concedere potest Episcopus clericis absentibus vt
 ad patrimonij, vel pensionis titulum ordinentur. 122.1.44
 Dimissoriæ ritè, & rectè concedi possunt ab Ordinatio beneficij.
 191.2.15
 Abbates, vel Capitula, vel Collegia non concedunt dimissorias
 secularibus Clericis, vt ab alijs ordinentur. *sess. 23. cap. 10. de re-
 form.* 191
 Dimissorias litteras ad Ordines suscipiendos concedere non
 potest Abbas clericis secularibus sibi subditis. 193.2.10
 Dimissorias litteras concedere possunt superiores Regulares
 suis subditis item Regularibus, ad Episcopum tamen diocesa-
 num, &c. ibid. 11
 Privilegium habentes concedendi suis Monachis litteras di-
 missorias ad quemcunque Episcopum, possunt etiam nouitijs
 illas concedere. ibid. 12
 Capitulo Canonicorum non licet dimissorias concedere, etiã i
 territorium habeat distinctum, & exemptum. ibid. 13
 Episcopus proprius ad dimissorias concedendas ille dicitur, in
 cuius diocesi ordinandus beneficium habet. 194.1.15
 Episcopus absens à sua diocesi potest dare litteras dimissorias,
 si absentes diocesani illas petierint. ibid. 16
 Vicarius generalis Episcopi litteras dimissorias concedere non
 potest, nisi Episcopo in remota agente. ibid. 17
 Episcopus sine dimissorijs alienos clericos ordinans, & ordi-
 natus, quas pœnas incurrat. 194.2.18
 Vicarius Capituli Sede vacante litteras dimissorias intra an-
 num ad Ordines concedens incidit in pœnas, quamuis eis
 visus non sit ille, cui concessa fuerunt. ibid. 19
 Abbates, & alijs quantumvis exempti qui faciunt dimissorias
 alijs, quàm suis subditis Regularibus, suspensionem totalem
 per annum incurrunt. ibid. 20
 Fratres S. Ioannis Hierosol. possunt dare dimissorias clericis in-
 feruentibus in eorum Ecclesijs. 277.1.10
 Vide Abbas.
 Diocesano ordinandi spectat in interstitijs dispensare, non verò
 ordinatori. 198.1.6
 Dismembratio, seu alienatio partis ipsius beneficii non potest fieri
 nisi ipso vocato Rectore. 48.1.24
 De dispensatione.
 Dispensare non potest Episcopus in irregularitatibus proue-
 nientibus ex homicidio voluntario occulto, vel manifesto.
 106.1.8
 Dispensare potest Episcopus in irregularitatibus prouenientibus
 ex homicidio casuali. ibid. 10
 Dispensare potest Episcopus cum illo, qui aliquem hominem
 occidit, non intendens occidere. ibid. 11
 Dispensationes committendæ extra Curiam Rom. ab Ordina-
 rijs videantur, nec gratiosæ effectum habeant, nisi Episcopus
 cognouerit summarie. *sess. 25. cap. 5. de reform.* 155
 Dispensationes, seu commutationes vltimarum voluntatum
 committi possunt Abbatibus, & alijs Prælati habentibus iur-
 isdictionem quasi Episcopalem. 155.1.2
 Dispensationes matrimoniales quâdo inferioribus possint com-
 mitti. ibid. 2.3
 Dispensationes matrimoniales Priori sunt committendæ si
 Prioratus sit nullius diocesis. ibid. 4
 Dispensationes matrimoniales, & litteræ in forma Dignum sunt
 committendæ illi, cui mandata est iurisdictio, visitatio, &c.
 ibid. 5
 Ordinarius, qui debet cognoscere extraiudicialiter, an di-
 spensatio careat vitio subreptionis, tenetur citare partem.
 156.2.7
 Dispensare potest Episcopus in omnibus irregularitatibus, &
 suspensionibus ex delicto occulto, excepta ea quæ oritur ex
 homicidio voluntario, vel ducta ad forum contentiosum. *sess.*
24. cap. 6. de reform. 262
 Dispensare in interstitijs licet Abbatibus in omni casu, quo pri-
 mam Tonsuram, & minores Ordines suis subditis Regulari-
 bus conferre possunt. 193.1.4
 Diocesano ordinandi spectat in interstitijs dispensare, non
 verò ordinatori. 198.1.6
 Episcopus dispensare potest cum Religiosis interstitijs ex cau-
 sa sibi per attestationem suorum Superiorum manifesta.
 198.2.8
 Dispensare tacite videtur Episcopus in interstitijs si assumat ali-
 quem scienter intra anni curriculum ad Ordines. ibid. 9
 Dispensare potest Episcopus, cum promotis per saltum, si non
 ministrauerint. *sess. 23. cap. 14. de reform.* 199
 Dispensare non licet Episcopo in interstitio requisito ad ascen-
 dendum à Diaconatu ad Presbyteratum, nisi necessitas simul
 & Ecclesiæ utilitas concurrat. 199.1.2
 Ordines plures vno die suscipiens absque Papæ dispensatione
 suspenditur à posteriori illegitimè suscepto. 14
 Sed non requiritur ordinaria. 200.1.3
 Dispensatione Apost. indiget qui in Ordinibus per saltum susce-
 ptis ministraverit. 200.2.7
 Procedit etiam cum quis per saltum ascendit ad minores Or-
 dines, & in eis ministravit. ibid. 8
 Dispensare potest Episcopus cum promotis per saltum siue ali-
 quo sacrorum Ordinum omisso, siue omnibus, si non mini-
 strauerint. ibid. 9
 Facultas

Index Rerum.

Facultas Concilij in presenti dispensandi cum promotis per
solum quid operetur. *ibid.* 10
Papa potest dispensare in aliquot gradibus ex prohibitis. *Leuit.*
18. 216.2.6
Dispensatione obtenta non tenetur iterum coram parochio &
testibus contrahere, qui iam semel coram eisdem contraxere,
inualide tamen. 232.1.137
Episcopus non habet facultatem dispensandi in gradibus affi-
nitatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis. 242.2.13
Dispensationes in gradibus prohibitis. *ibid.* c.5
Episcopus non potest ordinari in impedimentis dirimentibus
dispensare. *ibid.* 2.4
Dispensatio super impedimento consanguinitatis, & affinitatis
non facta mentione de copula habita inter impetrantes, est
subreptitia. 243.1.5
Dispensatio redditur nulla ex copula præcedente dispensatio-
nem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. *ibid.* 6
Dispensatio super impedimento cognationis, vel etiam publicæ
honestatis, non facta mentione de copula habita, est subre-
ptitia. *ibid.* 7
Matrimonium si ea intentione contrahatur ab habentibus im-
pedimentum dirimens ut facilius Papa dispenseret, tunc facien-
da est mentio tum de matrimonio contracto, tum de animo,
quo unitum est. *ibid.* 8
Impedimenta plura non connexa quando sunt eiusdem spe-
ciei, & rationis, sunt omnino exprimentia, ut dispensatio sit
valida. 243.2.9
Dispensationis causæ in impedimentis matrimonij,
Dò minus competens. *ibid.* 11
Fœmina an dicatur pauper & carere dote, quæ nihil quidem
habet proprium, habet tamen parentes, aliosve consanguini-
cos diuites. *ibid.* 12
Propter angustiam. *ibid.* 13
Propter inimicitias. *ibid.* 14
Propter lites. 244.1.15
Propter continuas inuisiones piratarum. *ibid.* 16
Propter diffamationem. *ibid.* 17
Propter maiorem ætatem. *ibid.* 18
Conseruatio diuitiarum in eadem cognatione est iusta causa
dispensandi in impedimentis matrimonij. *ibid.* 19
Excellentia meritorum in Ecclesiam. *ibid.* 20
Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta,
ibid. 21
Dispensationes matrimoniales gratis sunt cõcedendæ. 244.2.22
Habet locum in compositionibus. *ibid.* 23
Notarius in dispensationibus Apost. quartam partem vnius du-
cati accipere potest. *ibid.* 24
Ordinarius potest cogere testes ut ad se veniant, ad illos
examinandos in exequutione dispensationis matrimonialis,
ibid. 25
Dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius vica-
rio generali, si Sedes vacare contingat non possunt per vica-
rium Capitularem expediri. *ibid.* 26
Dispensatio non conceditur in secundo gradu consanguinitatis,
nisi inter magnos Principes. *ibid.* 27
Episcopi subditos habentes etiam electi & confirmati, quam-
uis non consecrati, dispensant vigore huius decreti. 263.2.2
Episcopi illarum regionum, in quibus Concil. Trid. adhuc rece-
pitum non est, non possunt vi facultate concessa in hoc de-
creto. *ibid.* 3
Capitulum Sede vacante habet facultatem dispensandi & ab-
soluendi concessam Episcopis in hoc cap. *ibid.* 4
Archiepiscopus dum actu visitat habet facultatem dispensandi
& absoluendi concessam Episcopis in hoc decreto. 264.1.5
Archiepiscopus in actu visitationis dispensare potest cum ipse-
met Episcopis suffraganeis. *ibid.* 6
Abbates & alij Prælati inferiores habentes iurisdictionem or-
dinariam etiam nullius diocesis, non gaudent facultate ab-
soluendi, & dispensandi in hoc cap. concessa. *ibid.* 7
Superiores etiam Conuentuales Religionum exemptarum er-
ga Religiosos sibi subditos gaudent facultate dispensandi &
absoluendi in hoc cap. Episcopis concessa. 264.2.8
Dispensare quis valet cum Episcopo si eueniat casus, ut ipse-
met incidat in aliquo delictorum super quibus potest cum sibi
subditis dispensare. *ibid.* 9
Dispensare potest Episcopus,

In irregularitate, quæ contrahitur ex reiteratione Baptismi oc-
cultæ. *ibid.* 10
In irregularitate contracta ab eo, qui duos sacros Ordines, vel
Acolytatum cum Subdiaconatu eodem die suscepit. *ibid.* 11
In irregularitate occulta proveniente ab administratione in Or-
dinibus male susceptis. 265.1.12
In irregularitate, quam quis contraxit exercendo Ordines, quos
non habebat. *ibid.* 13
In suspensione & irregularitate contracta ab eo, qui ante legi-
timam ætatem Ordines suscepit. *ibid.* 14
In suspensione contracta ab eo, qui Ordines suscepit dum vin-
culo censure obstrictus esset. *ibid.* 15
In suspensione contracta à coniugato suscipiente Ordinem sa-
crum. *ibid.* 16
In suspensione contracta ab eo, qui furtiue Ordines suscepit.
ibid. 17
Dispensare potest Episcopus in suspensione occulta, quam quis
contraxit recipiendo Ordines sine litteris dimissorijs. *ibid.* 18
& in suspensione à diuinis, quam incurrunt Religiosi admit-
tentes sceminas si sit occulta. *ibid.* 19
& cum eo qui per saltum promotus ad Ordines celebravit.
ibid. 20
& cum eo, qui Ordines minores suscepit ab Episcopo, qui re-
nunciavit Episcopatu. *ibid.* 21
& cum simoniaco occulto. *ibid.* 22
Episcopus non potest vigore huius decreti dispensare super ir-
regularitate aliunde, quam ex delicto proveniente. 265.2.24
Delictum occultum quod dicatur. *ibid.* 25
Occultum in hoc proposito dicitur quod non est notorium
apud omnes, etiam si possit probari per aliquos testes. *ibid.* 26
Episcopus potest dispensare etiam si actus sit materialiter pu-
blicus, non verò formaliter in quantum delictum. 266.1.27
Episcopus potest dispensare in irregularitate proveniente ab
excommunicato celebrante quando excommunicatio est oc-
cultæ licet celebratio sit manifesta. *ibid.* 29
Dispensare potest Episcopus in irregularitate proveniente ex
homicidio voluntario, licito tamen. *ibid.* 31
Dispensare potest Episcopus cum homicida occulto, qui cum
aliter euadere non posset, aggressorem occidit. *ibid.* 32
Dispensare potest Episcopus in irregularitate ex homicidio ca-
suali proveniente. *ibid.* 33
Dispensare potest Episcopus cum eo qui hominem occidit non
intendens occidere. *ibid.* 34
Dispensare potest Episcopus cum mandante baculo vulnerari,
eo expresso ne occideretur, si mandatarius percussit, & oc-
cidit. *ibid.* 35
Dispensare potest Episcopus cum irregulari facto ex mutilatio-
ne membri etiam voluntaria. 267.1.36
Dispensare non potest Episcopus in irregularitate, vel suspen-
sione proveniente ex delicto ad forum contentiosum dedu-
cto. *ibid.* 37
Nisi sit finitum iudicium per sententiam absolutoriam. *ibid.* 38
Etiam si medijs deprauatis obtinuerit absolutionem ab iniecto
crimine. *ibid.* 39
Dispensare non potest Episcopus si delictum deductum sit ad
forum contentiosum, & iam finito iudicio punitum. *ibid.* 40
Episcopus exercere potest dispensandi potestatem in irregula-
ritatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diocce-
sim. 268.1.44
Episcopi an possint committere alijs potestatem dispensandi
& absoluendi sibi concessam in hoc cap. *ibid.* 45
Vicarius generalis Episcopi non potest exercere hanc potesta-
tem dispensandi & absoluendi Episcopo concessam in hoc
cap. sine eius speciali commissione. *ibid.* 46
Potestas dispensandi in irregularitate ex occulta heresi pro-
ueniente censetur adempta Episcopis per Bullam in Cœna
Domini. 270.1.54
Dispensatio præsumpta, in qua fundatur reg. de trienniali, non
habet locum contra decreta Conc. 303.1.51
Dispensare post Concil. Trid. non potest Episcopus etiam de
consensu patronorum cum minore 25. annorum ad capellam
simplicem obtinendam, ad quam ex fundatione est præsen-
tandus Sacerdos. 395.2.3
Dispensatio præsumpta in qua fundatur reg. de trienniali, non
habet locum contra hoc decretum. 426.2.39
Dispensatio est legis relaxatio. 427.1.1
Causa

Index Rerum.

- Causa rationalis debet ad dispensandum concurrere cum legitima auctoritate. 428.1.2
- Causa legitima, & illius cognitio requiritur in dispensatione, quæ ab inferiore dimanat. ibid.3
- Dispensatio quæcunque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita. ibid.2.4
- Vide *Absolutio, Denunciatio*.
- Dispensatus à Papa in ætate ad obtinendum Canonicatum in Cathedrali vocem in Capitulo habet. 154.2.11
- Dispensatus ad beneficia dummodo plura simul non sint, non potest obtinere plura, quam vnum. 302.1.30
- Dispositio hic quid. 22.1.1
- Spiritus sanctus dat gratiam iuxta mensuram dispositionis, & cooperationis hominis. 23.1.1
- In iustificatione adulatorum, quæ sit in Baptismo, unusquisque recipit gratiam secundum dispositionem & cooperationem hominis. ibid.
- Dispositionem nomine Concilium eam intelligit, quæ disponit, & requiritur ad effectum Sacramenti suscipiendum. ibid.
- Distributiones quotidianæ, Lectori Theologo ex gratia debentur distributiones quotidianæ pro tota die qua legerit. 142.2.33
- Præbendam Theologicalem obtinens distributiones quotidianas percipit, quamvis choro non intersit. ibid.34
- Theologo illa die qua legerit, tribuendæ sunt distributiones quotidianæ omnium horarum, licet choro non interfuerit. 15.1.36
- Canonico in publica Vniuersitate docenti ius Canonicum non debentur distributiones quotidianæ si choro non intersit, quamvis omnes redditus in illis solis consistant. 16.1.55
- Canonice absens studiorum causa percipit distributiones de pta tertia parte, si in illis omnes Capituli redditus consistant. ibid.56
- Distributiones quotidianas, & tertiam partem in distributionem conuersam non possunt capere habentes quascunque facultates percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia studiorum causa. ibid.57
- Distributiones dempta tertia parte lucratur Canonicus absens causa studij quando præbenda est tenuis, & fere omnes fructus consistunt in distributionibus. ibid.58
- Distributiones quotidianæ introductæ sunt fauore cultus diuini. 125.1
- Distributiones ubi essent sufficientes, & tolerabiles, detrahi non potest tertia pars eis applicanda. ibid.4
- Verisimilitudo quod distributiones negligantur quomodo habenda. ibid.5
- Distributiones quotidianæ singulis horis canonicis, & Missæ conuentuali assignari debent. 125.2.14
- Distributiones quæ acceptæ fuerint in tertia parte fructuum assignari debent omnibus horis canonicis. ibid.15
- Portio distributionum Canonicorum absentium interuentibus accrescit. ibid.17
- Distributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcunque fructuum, & quorumcunque beneficiorum. *sess.22. cap.3. de reform.* 151.2
- Pœna priuationis dimidiæ partis distributionum, quam incurunt Canonici requisitos Ordines non suscipientes quæ. 155.1.22
- Distributiones iniquè sequestrantes, vel usurpantes afficiuntur censura huius cap. 165.1.5
- Consuetudine introduci non potest vt Canonici qui vna hebdomada interfuerint diuinis officijs, possint lucrari distributiones sequentis etiam hebdomadæ. 285.1.61
- Consuetudo valet vt quis in absentia quotidianas lucratur distributiones, si sciente, ac patiente, & tolerante Papa induta fuerit. ibid.62
- Distributiones quotidianæ quare sic dicantur. 286.1.73
- Distributiones amittunt qui omnibus horis non interfuerint. ibid.74
- Canonicus absens ex priuilegio Papæ percipit distributiones. ibid.75
- Item Inquisitores contra hæreticam prauitatem. ibid.76
- Collector generalis Cameræ Apostol. Subcollectores, Aduocati & procuratores fiscales. 286.2.77
- Archidiaconus, vel Canonicus visitans Ecclesiam, iura, vel redditus suæ præbendæ. ibid.78
- Pœnitentiarius si dum recitantur diuina officia audiat in Ecclesia confessiones. ibid.79
- Theologus, seu obtinens præbendam theologalem diebus, quibus legit. ibid.80
- Concilio generali nomine Capituli interessentes. 282.1.81
- Concilio Provinciali, vel Synodali interessentes. ibid.82
- Animarum curæ incumbentes imminenti suæ dignitati, vel Canonicatui. ibid.83
- Canonicus missus à suo Episcopo ad visitanda limina Apostolorum eius nomine, vel comitans ipsum Episcopum. ibid.84
- Obfess datus ab Ecclesia, ac etiam repressaliarum causa capus. ibid.85
- Absens pro euidenti Ecclesiæ utilitate. ibid.86
- Absens a seruitio Ecclesiæ pro defensione iurium ipsius Ecclesiæ. ibid.2.87
- Infirmus, qui personaliter diuinis officijs interesse non potest. ibid.88
- Infirmus quoad hunc effectum dicitur ille, qui ad Ecclesiam se conferre non potest. ibid.89
- Cæcus effectus. ibid.90
- Po dagra laborans. ibid.91
- Medicinam fumens. 288.1.92
- Balnea petens, sanitatis causa. ibid.93
- Lepra, vel alio morbo contagioso coactus à ciuitate discedere. ibid.94
- Infirmi distributiones quotidianas lucratur, quamvis propria culpa in infirmitatem inciderint. ibid.95
- Infirmi distributiones lucratur si illi dum erant sani consueuerant interesse diuinis officijs. ibid.96
- Pestis ex causa à sua Ecclesia absens. ibid.97
- Senio ita confectus vt residere, & interesse diuinis non possit. ibid.98
- Absens à choro, ac etiam à ciuitate ob metum ne occideretur ab inimicis, à Principe, &c. ibid.99
- Timens redire ad patriam, vel in ea commorari, ob bellum ciuile, aut externum. ibid.100
- Detentus per vim ab aliquo vt propterea non possit in Ecclesia diuinis interesse officijs. ibid.101
- Carceratus iniuste lucratur distributiones. ibid.2.102
- Exulatus iniuste non amittit distributiones quotidianas. 103
- Excommunicatus iniuste pariter non amittit distributiones quotidianas. ibid.104
- Suspectus iniuste ab officio, vel beneficio. 105
- Canonicus non est priuandus distributionibus quotidianis Ecclesiæ interdici, aut polluta existente. ibid.106
- Priuato iniuste debentur fructus, & distributiones quotidianæ. 289.1.107
- Distributiones amissas ob non residentiam non potest Episcopus, aut Capitulum remittere, aut donare. ibid.108
- Canonicorum consensus non potest facere, vt qui non interfuerint diuinis, habeat distributiones quotidianas. ibid.109
- Distributiones præteritis non potest remittere Episcopus, aut Capitulum, quamuis absit omnis fraus, & conuentio. ibid.110
- Distributiones quotidianæ. 422.2.113
- Vide *Dignitas, Portio, Præbenda*.
- Docentes S. Scripturam in scholis publicis, & discipuli, qui in illis student, plene gaudent priuilegijs omnibus de perceptione fructuum in absentia. 151.1.45
- Idem de docentibus, vel studentibus ius Canonicum. ibid.46
- Doctor non excusatur ab examine quando petit prouideri de aliqua Ecclesia parochiali. 39.2.28
- Doctrina Christiana, vide *Catechismus, Concionator*.
- Domus visitare non potest Episcopus in eius Domibus Episcopilibus. 31.1.12
- Domicilium contrahens in aliquo loco, potest ordinari ab illius Antistite, quamuis in eo non longo tempore degat, dum tamen habuerit animum perpetuo ibi permanendi. 189.1.29
- Dominus vobiscum ab Apostolis institutum. 138.2.8
- Donationis ad titulum potest quis ordinari. 122.1.42
- Donatione facta, & sequuta traditione bonorum pro patrimonio, si clericus moriatur, an donans recuperet eadem bona. ibid.43
- Donatio pro suscipiendis Ordinibus an imputetur in legitimam. 120.2.71
- Donatio Nouitij facta cum solemnitate huius decreti vt sit firma, requiritur professionis validitas. 375.1.15
- Donare valide potest monasterio puella existens in eo educatio. nis

Index Rerum.

nis causa. 375.2.46
 Dos ab initio foundationis sufficiens præsumitur. 111.1.14
 Dos debet assignari tempore foundationis, & non post ad acquirendum ius patronatus. 127.2.14
 Dos Noutie intra tempus probationis decedentis hæredibus Noutie restituenda. 376.2.52
 Dotans insufficienter, quod arbitrabitur Episcopus, non acquirit ius patronatus. 111.1.12
 Dotatio. vide Ius patronatus.
 Dulcioria multa sunt de genere prohibitorum. 294.1.12
 Duellorum usus tollendus est, & pugnautes ac permittentes puniendi sunt. *sess. 25. cap. 19. de reform.* 428
 Pius V. statuit circa duella. 429.2.1
 Gregorius XIII. circa idem. *ibid.* 2.3
 Clemens VIII. circa idem. *ibid.* 4
 Ludouicus XIII. Francorum Rex circa idem. 430.1.5
 Duellum commissum in loco priuato, & non tuto, sine patris, &c. an dicatur comprehensum sub hoc decreto. *ibid.* 6
 Confictus particulares an liciti sint. *ibid.* 7
 Duellum obiter aspicientes an comprehendatur sub hoc decreto. *ibid.* 8
 Duellantium pœnas an incurrant qui sese obuiam habentes diffident se in tali loco, & ibi statim pugnant. *ibid.* 9
 Duelli pœnas an incurrat, qui dicit alteri, Veni ad talem locum, te ibi exspecto. 430.2.10
 Duellum an committat, qui ad euitandam loci irreuerentiam inimico, quem videt in Ecclesia, dicit, Exi foras. *ibid.* 11
 Duello non sequuto discedens an incidat in excommunicationem, & alias pœnas contra duellantes comminatas. *ibid.* 12
 Duellum an committatur si illud offerenti alius statim pugnando aggrediatur. *ibid.* 13
 Duelli pœnas an quis effugiat calore iracundiæ. *ibid.* 14
 Duellum an sit per se illicitum. *ibid.* 15
 Duellum licitum in hoc casu. 431.1.16. & 17
 Duellum non dicitur inter infideles punibile pœna huius decreti. *ibid.* 18
 Ipso iure. *ibid.* 19
 Sepultura priuantur morientes in duello. 431.2.20

E

Ecclésiæ sibi subiectas visitare potest Episcopus toties quoties opus fuerit. 30.1.2
 Visitare tenetur Episcopus tantum per seipsum Ecclesiam collegiatam, si exemptio probetur per scripturas, & instrumenta authentica. 31.1.7
 Ecclesia Romana omnium aliarum mater, & magistra. 39.1.4
 Ecclesias duas nullus Prelatus regat. *sess. 7. cap. 2. de reform.* 42
 Ecclesiam subiectam Abbati, aut alij inferiori Prelato non potest Episcopus vnice absque illius consensu. 48.1.21
 Ecclesia si sit ius patronatus in vnione de illa facienda requiritur patroni consensus. *ibid.* 22
 Visitare potest Episcopus Ecclesias parochiales vnitas monasterio Canonicorum regularium, quamuis generalis in eo sedem ordinariam principalem habeat. 50.1.2
 Ordinarij non possunt regulariter visitare Ecclesias, & monasteria militiarum regni Portugalie, sed bene Ecclesias ipsis vnitas. *ibid.* 4
 Visitare potest Episcopus Ecclesiam parochialem vnitam monasterio, baptisterium, & tabernaculum vbi asseruatur sanctissima Eucharistia. *ibid.* 8
 Visitare potest Episcopus Ecclesias curatas, etiam monasterijs, quæ capita Ordinum sunt, vnitas. *ibid.* 12
 Vicarij curam exercentes in Ecclesia exempta prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo. 51.1.25
 Episcopus potest examinare, & approbare vicarios Ecclesiarum parochialium vnitarum, & dependentem à Religione Hierosol. *ibid.* 27
 Causa iusta & necessaria requiritur vt erigantur perpetuæ vicariæ in Ecclesijs, in quibus poni poterant vicarij amouibiles. 51.2.31
 Vicario perpetuo pertinent omnia onera incumbencia Ecclesie in qua erecta est vicaria perpetua. *ibid.* 5
 Visitare potest Episcopus quasunque Ecclesias seculares intra fines suæ diocesis existentes, etiam si ad Regulares pertineant. 52.1.2

Episcopus cuius Cathedralis est proximior, potest visitare quasunque Ecclesias seculares nullius diocesis quantumcunque exemptas. *ibid.* 3
 Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes, non autem Capellas, vel altaria, visitare potest Episcopus. *ibid.* 4
 Altaria & Capellas in Regularium Ecclesijs etiam per secularium confraternitates constructa visitare non potest Episcopus. 52.2.5
 Visitare potest Episcopus Ecclesias curatas vnitas monasterijs & ponere in eis Vicarios perpetuos, siue temporarios prout expedire videbitur. 53.1.9
 Visitare potest Episcopus Ecclesias exemptas inferioribus Prelatis subiectas. *ibid.* 10
 Visitare potest Episcopus omnes Ecclesias parochiales Regularium suæ diocesis, quando in eis cura exercetur per sacerdotes seculares. *ibid.* 12
 Visitare potest Episcopus omnes Parochiales suæ diocesis, etiam si monasteria prætererent habere iurisdictionem spiritalem immutabilem in locis vbi dictæ Ecclesiæ sitæ sunt. *ibid.* 13
 Ecclesiæ Militum Hierosolymitanorum sunt exemptæ à visitatione Episcoporum, nisi in concernentibus ipsam curam. 53.2.21
 Beneficia in Ecclesijs patrimonialibus, siue receptiuis, numeratis, & non numeratis, nullus consequi potest, sine præuio examine, & approbatione Episcopi. 58.1.7
 Collationem beneficiorum simplicium in Ecclesijs exemptis obtinentes non tenentur eos, quibus dicta beneficia conferre intenderint, Episcopis præsentare. 58.2.16
 Parochi in Ecclesia exempta animarum curam exercere intendentes prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo. 59.1.20
 Ecclesia potest reservare non solum peccata, quæ habent excommunicationem, vel censuram annexam, sed etiam alia peccata grauiora. 88.2.9
 Equites Capellani Religionis S. Stephani præsentari possunt ad Ecclesias seculares. 108.1.5
 Canonicus S. Georgij in Alga potest admitti per datariam ad parochialem Ecclesiam sibi resignatam. *ibid.* 6
 Ecclesiam in proprio solo suis sumptibus construens, in ea ius patronatus acquirit. 109.1.3
 Sacerdos ad scriptis Ecclesiæ receptitiæ, si fiat miles Capellanus Hierosolymitanus, non potest præterendere fructus Ecclesiæ receptitiæ. *ibid.* 2.9
 Ecclesiam construens cum protestatione recuperandi expensas ab ea, tunc ius patronatus non illi acquiritur, sed Ecclesiæ. 110.2.6
 Ecclesia iustis de causis præcepit laicis, & clericis non conficiendis Communionem sub vna tantum specie. 115.1.2
 Ecclesiæ receptitiæ ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri. 120.1.14
 Ad titulum Ecclesiæ, cui adscribitur, an & quando possit quis ad sacros Ordines promoueri. *ibid.* 15
 Ecclesia matrix, seu parochialis non acquirit ius patronatus in Ecclesia fundata intra suos limites. 127.2.13
 Ecclesias vetustate, vel alijs collapsas restaurari curet Episcopus si fieri potest, ex fructibus ad eas pertinentibus, quibus non sufficientibus, contribuant parochiani: si autem non possint illæ Ecclesiæ vllatenus restaurari, destruantur, locusque conuertatur in locum profanum non sordidum, & beneficia talium Ecclesiarum transferantur cum oneribus ad matricem Ecclesias. *sess. 21. cap. 7. de reform.* 130
 Vicarij absque speciali concessu non possunt restaurari facere Ecclesias vetustate collapsas. 131.1.2
 Ecclesia, seu Collegium sua iura & privilegia retinet si Superioris auctoritate in alium locum transferatur. *ibid.* 2.5
 Ecclesiæ reficiendæ, & instaurandæ, deducto prius necessario ad Rectorem sustentationem. *ibid.* 6
 Ecclesiæ ex fructibus, & prouentibus ad illas quomodocunque pertinentibus reparari debent. 132.1.7
 Patroni Ecclesias sui ius patronatus collapsas restaurari debent si non fuerint sufficientes illorum fructus. *ibid.* 8
 Ecclesiarum ad reparationem contribuere tenentur pro rata reddituum Rectores, & alij in eis beneficia obtinentes. *ibid.* 9
 Deductis prius necessarijs ad eorum sustentationem. *ibid.* 10
 Eccle-

Index Rerum.

Ecclesias, quæ nimia inopia laborant, & reparari nequeunt, ad matrices, seu viciniores Ecclesias sunt transferenda. 132.2.19
 Ecclesia quando diruitur, onus Missarum ad Matricem Ecclesiam transferendum. ibid. 20
 Ecclesiarum translatio quando facienda necessitate id exigente, ibid. 21
 Episcopus potest profanare Ecclesias parochiales, ibid. 22
 Camenta, & lapides Ecclesiarum ad vsus profanos conuerti non possunt. 133.1.24
 Populus si voluit Ecclesiam quæ minatur ruinam restaurare, illa debet penitus dirui. ibid. 2.25
 Ecclesie curatæ etiam militum Hierosol. ab Ordinarijs sunt visitanda. 134.1.7
 Ecclesie parochiales aut curatæ subiectæ militibus S. Ioannis Hierosolymitani, quomodo prouidenda. 58.2.17
 Ecclesie, & loca pia ex elemosynis Missarum celebrandarum nullam vitæque minimam portionem retinere possunt. 147.2.9
 Ecclesie, vel Capellæ publicæ non comprehenduntur hoc decreto. 148.2.22
 Legatus potest cumulatinè visitare Ecclesias exemptas, quas possint Ordinarij ex decretis Concilij. 159.2.19
 Visitare non possunt Ordinarij in ecclesijs Regularium etiam sanctiss. Sacramentum. ibid. 20
 Altaria, & Capellæ in Regularium ecclesijs etiam per secularis confraternitates constructa visitare non potest Episcopus. ibid. 21
 Visitare potest Episcopus hospitalia, & beneficia commendata in ecclesijs Regularium existentia, in quibus non viget Regularis obseruantia. 160.1.25
 Ecclesiam baptismalem obtinens tenetur residere. 674.2
 Ecclesie seculares nullius diocesis quantuncunque exemptæ, & Sedis Apostol. immediatè subiectæ, earumque Prælatus secularis iurisdictionem quasi episcopalem habens possunt ab episcopo, cuius Cathedralis ecclesia est proximior, visitari. 274.1.1
 Poenas condignas subire debet non dimittens vnam ex duabus ecclesijs Curatis intra tempus à Concil. assignatum. 302.2.38
 Ecclesie etiam Regulares, in quibus exercetur cura animarum secularium, in ijs, quæ ad curam animarum, & Sacramentorum administrationem pertinent, subsunt visitationi episcopali. 558.1.4
 Ecclesie res omnes sunt Dei. 386.1.4
 Ecclesia post Trid. in Cathedrali erecta an gaudeat Adiunctis. 397.1.2
 Vide. Vnio.
 De ecclesia Baptismali, Cathedrali, Curata, Parochiali, S. Ioannis Hierosol. &c. plura suis locis.
 Editio scripturæ authentica est illa vetus vulgata, & longo sæculorum vsu in ecclesia probata, quam nemo audeat, vel præsumat reijcere. *sess. 4. de edit. & vsu sacr. libr.* ibid. 6
 Editio vulgata, & Latina. ibid. 7
 Editorum relaxatio in hac materia ad eos spectat, ad quos ante Concil. spectabat. 112.2.5
 Edictum quoddam reuocandum. 185.2.4
 Non refertur ad descendentes ex genere Hebræorum. ibid. 5
 Edictum est proponendum intra decem dies, & totidem remanere debet affixum. 310.2.55
 Edictum nõ potest apponi cum maiori termino viginti dierum, ibid. 56
 Effectus plures proueniunt ex sacramento Eucharistiæ. 70.1.5
 Electi à Religione an sint suscepti, & sub quo episcopo degere debeant. 188.1.20
 Electio personæ ad Præbendam Theologalem vacantem in mense ordinario, pertinet ad solum episcopum, collatio verò ad illos, ad quos antea spectabat. 14.1.23
 Electio personæ cui conferendus est Canonicatus habens annexum onus lectionis sacræ Theologiæ, eiusdemque collatio. ibid. 25
 Gregorius XIV. quoad Prælatorum electionem renouauit, & in multis ampliauit huius cap. ordinationem. 251.1.2
 Missa de Spiritu sancto præmittenda est pro forma, & validitate electionis. ibid. 3
 Electio promouendorum ad Episcopatus fieri debet sub peccato mort. de digniore, & vtiliore Ecclesia. ibid. 4
 Electio Metropolitani semel facta ab Episcopo exempto vt ad

eius Synodum Prouincialem conueniat, non potest postea mutari. 253.2.16
 Electio personæ Penitentiarij ad solum Episcopum tunc pertinet quando præbenda non vacat in mense Apost. vel ad eam alia reseruatio, seu affectio. 272.1.12
 Electio Abbatissæ minoris 40. annorum est nulla, si in monasterio non deerant aliæ quadragenariæ. 308.1.9
 Electio facta de magis idoneo significanda est intra quatuor menses. 314.2.125
 Electio & prouisio in concursu Parochialis facta de digno omisso digniore est nulla. ibid. 126
 Electio dignioris ad Parochialem vacantem spectat ad patronum iuripatronatus ecclesiastici. 315.2.141
 Nullum instituere debet Episcopus. ibid. 142
 Electio officialium, qui administraturi sunt monasterij bona, ad monasterij spectat superiores. 333.2.21
 Electiones quorumcunque Abbatum generalium, Abbatissarumque temporalium fiant per vota secreta, &c. aliàs electio sit irrita. *sess. 25. cap. 6. de reg. & mon.* 349
 Electio non definit esse secreta propter puram, & simplicem ostensionem schedule. 350.1.4
 Ostensio vnus schedule nõ officit secrete electioni. 395.5. ibid. 2
 Electio reputatur secreta, & Canonica, si electi fuerint à superioribus aliqui, qui vota omnium eligentium recipiant. ibid. 6
 Abbatissarum in electione possunt vota per Episcopum cum Vicario oretenus accipi. 7.35.1.1
 Electio est nulla si in Bullis confirmationis exprimerentur nomina eligentium. ibid. 8
 Eligentes per schedulam aliquo patenti signo signatam faciunt electionem non secretam, & peccant mortaliter. ibid. 9
 Capitula permitti non debent vt fiat aliquid ex quo publicari possint nomina eligentium. ibid. 10
 Electio vt non secreta quibus casibus sit nulla. ibid. 12
 Procuratores legitime constituti ad eligendum non excluduntur, dummodo non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona. ibid. 13
 Electio dicitur Canonica quamuis quis electorum ante scrutinyum dicat se velle eligere hunc, vel illum. ibid. 14
 Electio Regularium ita debet fieri per vota secreta, vt non possit fieri per viam compromissi, aut inspirationis. ibid. 15
 Electio Abbatissæ facta per vota non secreta per ignorantiam huius decreti non valet, nec Episcopus potest dispensare. ibid. 16
 Electio irrita est si aliquis contra huius decreti constitutionem electus fuerit. ibid. 17
 Eligenda Abbatissa, vel superior quocumque nomine dicta, non minor sit annis 40. & quæ post professionem 8. annis laudabiliter vixerit, &c. *sess. 25. cap. 7. de reg. & mon.* ibid.
 Vide. Visitatio.
 Eleemosyna. Consuetudo seruanda est, qua solent ex publico ciuitatis arario eleemosynæ dari. 18.2.12
 Parochi per seipsum concionanti minimè licet prætere de eleemosynam. 19.1.15
 Eleemosynam querere quando Sedes Apost. alicui pio loco ex causa, concedit, Episcopo qualiter rescribat. 134.1.2
 Eleemosynarum quætores potest Ordinarius, nõ obstante qualicunque exemptione, incarcerare, excommunicare, &c. 135.1.13
 Priuilegia mendicantium ne prohibeantur petere eleemosynas, sunt abrogata. ibid. 4
 Fratres mendicantes non possunt ab Episcopis prohiberi quominus per se ipsos in diocesis vbi habent conuentus, eleemosynas querant. ibid. 25
 Regulares, qui ex institutione eleemosynas queritare solent, non tenentur petere ab Ordinarijs licentiam. ibid. 6
 Eleemosynas Missarum celebrandarum non possunt administratores ecclesiæ accipere si illis non nisi post longum tempus satisfacere valent. 147.2.13
 Eleemosynæ, quæ per pactum sacristijs, & infirmarijs monasteriorum Monialium dari solent non prohibentur sicut propina. 333.1.8
 Eleemosynæ dotales Monialium solui debent in ære. 334.2.37
 Eleemosynæ dotales apud Monialium consanguineos, vel affines nullatenus deponantur. ibid. 38
 Depositum dotale eleemosynarum in ijs locis, in quibus non adfuit mercatores, aut banchi, fieri debent in manibus probi viri. ibid. 39
 Monialibus non licet recipere pecunias, vel aliam rem anti-

Index Rerum.

cipatē ad computum elemosynae dotalis. 376.47
molumenta tempore vacationis Sedis episcopalis prouenientia
 debent futuro successorī referuari. 417.2.9
Episcopalis Ordinis collatio valida est etiam si Sacerdotium non
 praecefferit. 151.1.3
Episcopus. Papa solus potest vni duos episcopatus conferre. 47.1
 Episcopus duos vnire potest solus Papa. ibid.2
 Episcopus vnus quando alteri vnitur quomodo functiones fa-
 cienda. ibid.3
 Episcopus dicitur culmen omnium dignitatum. 341.1.3
 Episcopus dispensat contra Concilium. 2.1.3
 Episcopus ex magna causa necessitatis, vel utilitatis dispensat
 contra Concilium. ibid.4
 Episcoporum munus quale. 3.1.4
 Episcoporum familiares quales. ibid.2.5
 Praedicatio episcopi in aliena diœcesi prohibita. 5.1.3
 Praedicare est praeceptum episcoporum munus. 18.1.2
 Episcopus grauius procedere potest contra quoscunque etiam
 laicos, torquentes sententias & verba S. Scripturae ad scurrilia,
 & fabulosa. 7.2.9
 Episcopus potest cogere Canonicos, & Confessarios sub pena
 pecuniaria ad Congregationem casuum conscientiae. 13.1.7
 Episcopus vti Sedis Apostolicae delegatus potest Regulares suae
 diœcesis compellere vti lectionem S. Scripturae in suis mona-
 sterijs habeant. 15.1.42
 Episcopus vel debet per se ipsum praedicare, vel sumptibus suis
 alium conducere. 18.1.3
 Episcopus cum praedicat omnes silere debent. ibid.
 Episcopus non potest compellere vniuersitatem ad praestandam
 solitam elemosynam praedicatori, si ipsum voluerit deputare.
 ibid.2.11
 Episcopus si non modo benedictionem simpliciter non concessit,
 verum etiam Regularibus prohibuerit quominus praedi-
 cent in suis ecclesijs, tunc illo contradicente praedicare pote-
 runt. 19.1.19
 Episcopus potest interdicare Regulari ne praedicet licentia non
 petita, etiam non reddita causa. ibid.2.23
 Episcopi ad Episcopalem dignitatem quales esse debeant. 28.1.4
 Episcopi vt resideant curare debent Metropolitan. ibid.5
 Residere debet episcopus, qui habet ecclesiam in loco vbi om-
 nes incolae totius diœcesis sunt schismatici. ibid.2.6
 Alternatiua non gaudet episcopus non residens in sua diœcesi,
 etiam ex causa a Concilio approbata. ibid.7
 Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an rema-
 neat aliquod tempus ad conferenda beneficia. ibid.8
 Episcopi corrigant Clericos, & Regulares degentes extra mona-
 steria si delinquant. *sess. 6. cap. 3. de reform.* ibid.
 Beneficium simplex obtinentem non potest episcopus cogere
 personale aliquod seruitium impendere. ibid.1.2
 Episcopus potest visitare, & corrigere Regulares degentes ex-
 tra claustra, occasione docendi doctrinam Christianam. 30.2.5
 Visitare & corrigere potest episcopus sua Capitula, si non
 sunt exempta, non obstantibus priuilegijs ex fundatione.
 ibid.6.1
 Capitulum & ecclesias sibi subiectas visitare potest Episcopus
 quoties opus fuerit. ibid.2.2
 Visitare si velit episcopus ex hoc decreto, debet id personaliter
 agere. 31.1.4
 Visitare sine Canonicis adiunctis potest episcopus, iuxta for-
 mam huius decreti. ibid.6
 Visitare tenetur episcopus tantum per se ipsum ecclesiam, col-
 legiatam, si exemptio probetur per scripturas, & instrumenta
 authentica. 32.1.2
 Archiuium & scripturas Capituli non potest episcopus vigore
 huius decreti visitare. ibid.8
 Cathedralis ecclesiae visitationem protrahere non potest epi-
 scopus. ibid.9
 Visitare debet episcopus in loco ordinario Capituli quando vi-
 sitat totum Capitulum, secus quando visitat particulares per-
 sonas. ibid.10
 Visitare non potest episcopus in eius domibus episcopalibus.
 ibid.12
 Visitare personaliter quando teneatur episcopus. ibid.2.17
 Episcopus in visitatione preparatoria potest exigere iuramen-
 tum a visitatis, secus in speciali. ibid.1.11

Barbosi, Collect. in Concil. Trid.

Episcopus alienus non potest à Patriarcha induci ad subeunda
 munera Pontificalia in diœcesi alicuius Episcopi suffraganei,
 nisi de ipsius licentia. 33.1.2
 Episcopus non potest ordinare in alterius diœcesi de licentia
 Ordinarij personas illi non subiectas, nisi habuerint dimissio-
 rias. ibid.4
 Episcopus in alterius diœcesi de licentia Ordinarij potest tam-
 subditos proprios, quam Episcopi licentiam concedentis ordi-
 nare. ibid.6
 Primam clericalem tonsuram suis subditis conferre non potest
 Episcopus in aliena diœcesi absque licentia Ordinarij loci.
 ibid.2.9
 Ordines in loco exempto volens conferre Episcopus alienus
 debet habere licentiam superioris loci exempti, & illius Epi-
 scopi, infra cuius fines locus exemptus constitutus est. ibid.10
 Pontificalia exercere non potest episcopus in loco exempto
 vocatus ab inferiore Praelato ipsius loci sine licentia Epi-
 scopi, intra cuius fines locus exemptus constitutus est.
 ibid.11
 Confirmationis sacramentum in alterius diœcesi non potest
 Episcopus suis subditis conferre sine licentia episcopi in cuius
 diœcesi reperitur. ibid.13
 Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, non potest in eccle-
 sia sua iurisdictionali Pontificalia exercere. ibid.14
 Episcopus vicinior quae possit in Abbatia nullius diœcesis. 34
 1.16.
 Excommunicare, & absolvere subditum suum potest episcopus
 extra territorium. ibid.12.1
 Baldachinum erigere possunt episcopi in ecclesijs Regularium
 Pontificalia exercentes. ibid.23
 Episcopo exercenti Pontificalia etiam extra Cathedralē, in
 ciuitate tamen, tenentur assistere qui solent assistere. ibid.25
 Ordinarij nomine venit episcopus in praesenti. ibid.2.28
 Episcopi possunt ordinare personas alteri Ordinario subiectas,
 si ab eo litteras dimissorias habuerint. ibid.29
 Episcopus suspenditur à Pontificalibus si ordinauerit in aliena
 diœcesi absque licentia expressa Ordinarij loci, vel cum ea,
 personas non subditas. ibid.30
 Episcopus & vicarius extra territorium habent facultatem fa-
 ciendi actus voluntariae iurisdictionis. ibid.1.20
 Episcopus solus est ordinarius minister S. Confirmationis. 40.1.3
 Episcopi quibus qualitatibus praediti. 41.1.1
 Episcopus eligi debet qui sit ex legitimo matrimonio natus. ib.2
 Legitimus per subsequens matrimonium ad episcopatum
 habilis censetur. ibid.3
 Aetas 30. annorum completorum requiritur in promouendo ad
 episcopatus culmen. ibid.2.5
 Consecratus episcopus ante annum 30. expletum, non fit irre-
 gularis. ibid.6
 Infans si consecraretur, episcopus nihil ageret. ibid.7
 Episcopus potest habenti canonicatum, aut beneficium sim-
 plex, quod ad vitam eius sufficit, parochialem ecclesiam con-
 ferre. 44.1.3
 Episcopus, vel Rector ecclesiarum Cathedralium eligatur legiti-
 mus, maturus, grauis, doctus. *sess. 7. cap. 1. de reform.* 45
 Episcopus confirmatus, quamuis non consecratus, potest bene-
 ficia & ecclesias suae diœcesis vnire. 47.2.14
 Ecclesiam subiectam Abbati, aut alij inferiori Praelato non po-
 test episcopus vnire absque illius consensu. 48.1.21
 Episcopus visitare potest ecclesias parochiales vnitas monaste-
 rio Canonicorum regularium, quamuis Generalis in eo se-
 dem ordinariam principalem habeat. 50.1.2
 Episcopus potest visitare tam beneficia curata vnita quibuscun-
 que monasterijs, & pijs locis, quam etiam personas exercent-
 es curam animarum in monasterijs Regularium. ibid.3
 Beneficia exempta, an & quando poterit episcopus visitare. ib.5
 Vicinior episcopus quis dicatur. ibid.7
 Visitare potest Episcopus Ecclesiam parochialem vnitam mo-
 nasterio, baptisterium & tabernaculum vbi asseruatur sanctis-
 sima Eucharistia. ibid.8
 Visitare potest episcopus Ecclesias curatas, etiam monasterijs,
 quae capita Ordinum sunt, vnitas. ibid.12
 Visitare potest Episcopus beneficium, aut parochiam vnitam
 monasterio exempto etiam alienae diœcesis. ibid.13
 Episcopus visitare potest personas exercentes curam animarum
 in monasterijs Regularium. ibid.2.14

c Vicarium

Index Rerum.

- Vicarium perpetuum in Parochiali unita deputare potest Episcopus quando unita facta est per viam pacti de seruendo beneficio per vicarium ad nutum amouibilem. *ibid.* 16
- Vicarios perpetuos constituere potest episcopus in beneficiis curatis unitis Cathedralibus. *ibid.* 18
- Vicarium perpetuum ponendi facultas in Parochialibus unitis relinquitur episcopi arbitrio. *ibid.* 23
- Vicarii curam exercentes in ecclesia exempta prius visu probandi, & examinandi sunt ab episcopo. *ibid.* 25
- Parochi pro cura animarum non possunt deputari nisi de consensu episcopi ac prius examine. *ibid.* 26
- Episcopus potest examinare & approbare vicarios Ecclesiarum parochialium unitarum, & dependentium à Religione Hierosolym. *ibid.* 27
- Vicarium perpetuum instituere non potest Episcopus quando pro bono pacis & cessatione litium expediret institui ad nutum amouibilis. *ibid.* 232
- Consuetudo immemorialis ut in beneficiis unitis deseruiatur per Capellanos amouibiles, tollitur si aliter videtur Episcopo. *ibid.* 39
- Visitare potest episcopus quasunque Ecclesias seculares intra fines suae diocesis existentes etiam ad Regulares pertineant. *ibid.* 1.2
- Episcopus cuius Cathedralis est proximior, potest visitare quasunque Ecclesias seculares nullius diocesis quantuncunque exemptas. *ibid.* 3
- Visitare potest Episcopus confraternitates secularium in Regularium Ecclesijs erectas. *ibid.* 4
- Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes, non autem Capellas, vel Altaria visitare potest Episcopus. *ibid.*
- Altaria & Capellas in Regularium Ecclesijs etiam per secularium confraternitates constructa visitare non potest Episcopus. *ibid.* 2.5
- Monasteria monialium Regularibus subiecta visitare potest Episcopus in his omnibus, quae ad clausuram spectant. *ibid.* 6
- Dignitatem exemptam potest Episcopus visitare in concernentibus curam animarum illi annexam. *ibid.* 8
- Visitare potest Episcopus Ecclesias curatas unitas monasterijs, & ponere in eis vicarios perpetuos, siue temporaneos, prout expedire videbitur. *ibid.* 9
- Visitare potest Episcopus Ecclesias exemptas inferioribus Prelatis subiectas. *ibid.* 10
- Visitare potest Episcopus omnes Ecclesias parochiales Regularium suae diocesis quando in eis cura exercetur per sacerdotes seculares. *ibid.* 12
- Visitare potest Episcopus omnes parochiales suae diocesis, etiam si monasteria praetenderent habere iurisdictionem spirituales immutabilem in locis ubi dictae Ecclesiae sitae sunt. *ibid.* 13
- Altare membrum Religionis S. Antonij Viennensis, quod curaret animarum, non potest visitare Episcopus. *ibid.* 14
- Visitare non potest Episcopus loca Ecclesiarum Regularium non habentium curam animarum in quibus asseruatur sanctiss. Sacramentum, vel ubi confessiones personarum secularium audiuntur. *ibid.* 15
- Episcopus incumbens correctioni, & visitationi exemptorum vigore facultatis sibi tanquam Sedis Apost. delegato à Concil. tributa, potest procedere contra conseruatores impediētes. *ibid.* 18
- Prioratus, qui suis capitulis subsunt, ab Episcopis visitari non possunt. *ibid.* 2.20
- Ecclesia militum Hierosolymitanorum sunt exempta à visitatione Episcoporum, nisi in concernentibus ipsam curam. *ibid.* 21
- Episcopus visitans in vim Concilij locum exemptum non potest processum iudicialiter conficere, causasque ordinarias cognoscere. *ibid.* 22
- Visitare potest Episcopus tanquam Sedis Apost. delegatus Parochialem subiectam Monachis Olivetanis. *ibid.* 23
- Subdelegare potest Episcopus, specialiter tamen, facultatem visitandi Ecclesiam collegiatam exemptam. *ibid.* 24
- Episcopus in visitatione non potest regulari tanquam suspectus. *ibid.* 28
- Episcopus si est notorie haereticus, ad Capitulum Cathedralis Ecclesiae pertinet facultas concedendi dimissorias. *ibid.* 2.11
- Episcopus potest ratificare Ordines, quos accepit eius subditus absque suis litteris dimissorialibus. *ibid.* 2.24
- Examinare non potest episcopus ad beneficium simplex illum, quem iam examinauerat pro Ordinis sacri promotione. *ibid.* 1.11
- Episcopus, cui commissum est examen, an possit illud delegare. *ibid.* 1.24
- Episcopo reddenda est ratio de omnibus locis pijs, publicis, siue priuatis, ecclesiasticis, vel laicalibus. *ibid.* 60.1.2
- Rationem administrationis operum piorum ad curam Capituli pertinentium, potest solus episcopus sine coniudicibus exigere, dummodo non procedat ad priuationem. *ibid.* 1.6
- Episcopi sint Pastores, & non percussores, & benigne potius se gerant erga suos subditos. *sess. 1.2. cap. 1. de reform.* 71
- Episcopi se pastores, non percussores esse meminerint. *ibid.* 72.1.2
- Episcopus visitans tenetur dare transumptum si reperierit aliquid delictum carceratione, vel castigatione dignum. *ibid.* 2.4
- Episcoporum numerus qui requiritur in degradationibus. *ibid.* 76.1.3
- Episcopus electus, & confirmatus ante consecrationem non potest actualiter clericum degradare. *ibid.* 2.5
- Episcopus non citatur ut personam alter compareat, etsi procedatur ex officio per Inquisitionem, seu denunciationem, vel quouis modo, excepta causa, qua veniret priuandus, seu deponendus. *sess. 1.3. cap. 5. de reform.* 77
- Testes contra episcopum quibus qualitatibus praediti esse debeant, sique carentes grauius poenis mulcandi. *ibid.* 67
- Character nouus per episcopatum imprimatur. *ibid.* 81.1.4
- Episcopus potest aduersus eos, qui temporibus ab ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere neglexerint, usque ad excommunicationem procedere. *ibid.* 85.1.11
- Episcopus potest sibi reservare casus. *ibid.* 88.1.6
- Episcopi quae peccata reservare soleant, & possint. *ibid.* 7
- Episcopus successor illius, qui casus sibi reservavit, potest ab eis absoluer. *ibid.* 8
- Absoluer. episcopum, & cum ipso dispensare poterit ab eodem episcopo Confessor electus de omni peccati vinculo, de quo potest absoluer. vel dispensare ipse episcopus. *ibid.* 90.2.26
- Poenitens cum recurrit ad episcopum in casibus reservatis, quomodo cum illo se gerere debeat episcopus, ostenditur. *ibid.* 28
- Episcopus habet ius reservandi casus, & casuum reservatio prohibet quominus Sacerdos à reservatis verè absoluat. *ibid.* 99.2.16
- Episcopus titularis vigore cuiuscunque privilegij nullum etiam praetextu familiaritatis ordinare valet, & si secus faciat, est suspensus per annum ab exercitio Pontificalium. *ibid.* 100.1.1
- Episcopus titularis suffraganeus, cui annua pensio 200 aureorum super fructibus episcopatus, cuius est suffraganeus, reservata fuit, illam accipere debet, quatenus inferuat. *ibid.* 2.2
- Pontificalia exercere non potest in loco exempto episcopus accessitus ab illius Superiore, nisi de licentia episcopi loci intra eius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus. *ibid.* 101.1.3
- Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa supervenerit. *ibid.*
- Episcopus ille, cui examinatus, & approbatus ordinandus dimittitur, an possit iterum examinare dimissum. *ibid.* 4
- Episcopus titularis non potest familiarem suum triennalem ordinare. *ibid.*
- Episcopus ordinans sibi non subditum absque sui proprii Praelati expresso consensu, aut litteris dimissorias ab exercitio Pontificalium per annum est suspensus. *ibid.* 2.5
- Episcopus non potest ex hoc cap. etiam extra visitationem corrigere, & punire clericos seculares exempto ab episcopo, & alteri inferiori ordinatio seculari intra diocesim existentes subiectos. *ibid.* 102.1.1
- Dispensare non potest episcopus in irregularitatibus provenientibus ex homicidio voluntario occulto, vel manifesto. *ibid.* 106.1.8
- Episcopus volens ex privilegio punire subditos alienos, non potest punire clericos alienos reos criminum, etiam atrocium, nisi ex proprii Clericorum Episcopi, aut personae ab eo deputandae interuentu. *sess. 24. cap. 8. de reform.* 107.1.372
- Episcopus loci delicti condemnat clericum delinquentem si ibidem inneniatur. *ibid.* 1.3
- Dispensare potest episcopus in irregularitatibus provenientibus ex homicidio casuali. *ibid.* 106.1.10
- Dispensare.

Index Rerum.

- Dispensare potest episcopus cum illo, qui aliquem hominem occidit, non intendens occidere. ibid. 11
- Episcopus loci ubi fuit commissum delictum, potest in prima instantia de illo cognoscere quamvis non sit Ordinarius domicilij delinquentis. 107.2.3
- Episcopus gratis debet ordinare. *sess. 21. cap. 1. de reform.* 115
- Episcopus, eorumque vicarij nihil licet accipere pro executione litterarum Apost. dispensationum matrimon. & absolutionum. 116.1.130.5
- Episcopo, vel eius vicario non licet quicquam accipere pro dispensationibus matrimonialibus. 117.6.13
- Ordinare ante Concilij publicationem poterat Episcopus clericos suos ad diuersos titulos. 119.1.2
- Episcopus arbitrari debet congruam summam, & decentem beneficij valorem, qui ad victum honeste sufficiat. 120.2.20
- Episcopus quando possit ordinare familiarem suum ad titulum pensionis. 122.2.53
- Duobus remedijs ut non potest episcopus. 125.2.12
- Episcopus cogere potest Rectores, si illi non sufficiant, adiungere alios clericos ad administrationem Sacramentorum. 125.1.1
- & ad hoc non debet expectari quod Parochiani decedant sine Sacramentis. ibid. 2
- Coadiutoriam erigere non potest episcopus in vim huius decreti. ibid. 3
- Episcopus non potest dismembrare partem curæ vnius ecclesie, & applicare alteri. ibid. 5
- Episcopi constituere possunt nouas parochias ubi parochiani ob locorum distantiam, siue difficultatem sine magno incommodo ad sacramenta percipienda accedere non possunt. ibid. 7
- Episcopi arbitrio relinquunt quantum vna ecclesia ab altera distare valeat, ut parochiani sacramenta commodè inde fumere valeant. 127.2.8
- Episcopo non licet in ecclesia sub parochia instituta fontem baptismalem constituere. ibid. 11
- Episcopus inuitis Rectoribus, sed tamen sine illorum præiudicio potest parochiam diuidere ob numerositatem populi. ibid. 12
- Episcopus potest sine maioris partis parochianorum consensu ad separationem agere. ibid.
- Episcopi partem fructuum assignare debent coadiutoribus deputandis imperitis parochialium Rectoribus. 130.2.7
- Cathedralem ecclesiam non potest episcopus in alium locum diocesis transferre sine auctoritate Apostolica. 131.1.3
- Episcopus non potest in Cathedralem transferre Capellanos habentes feruum chori in capella prope Cathedralem. ibid. 4
- Episcopus potest profanare Ecclesias parochiales. 149.1.2
- Visitare potest Episcopus beneficia qualitercunque commendata. 133.2.2
- Visitare potest Episcopus illa monasteria commendata perpetuo vnita alijs ecclesijs. 134.1.3
- Visitatio vicinioris episcopi nullo modo effugi potest quamvis loca sint exempta, seu nullius. 134.1.4
- Episcopus non debet se interponere in monasterijs, in quibus viget Regularis obseruantia. ibid. 2.10
- Episcopus quando monere debeat Superiores monasteriorum in quibus viget Regularis obseruantia, ut ipsi visitet, &c. ibid. 11
- Episcopus præscribere debet eleemosynam congruam ubi testator reliquerit ut celebretur certis Missarum numerus. 147.1.8
- Episcopi in suis diocesis interdicere debent ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. ibid. 2.14
- Episcopus ex iusta causa potest concedere facultatem celebrandi extra ecclesiam. 148.1.18
- Episcopus non potest concedere licentiam ut quis celebrare possit Missam cum Baretino. 149.1.29
- Episcopus antequam assumatur ad Cathedralem ecclesiam, qualis esse debeat. *sess. 22. cap. 2. de reform.* 151
- in Episcopum promouendus debet esse Doctor, aut Licentiatius in S. Theologia, vel iure Canonico, aut saltem publico alicuius Academiae testimonio idoneus ad alios edocendos repletus. ibid. 2.4
- Religiosus potest in Episcopum eligi. ibid. 171.8
- Pecunia legata ad aliquem vsum quando non sufficit, potest episcopus commutare. 150.3
- Vius legatus quando non potest adimpleri, episcopus conuertit in alium pium vsum. ibid. 4
- Monasterium quando in certo loco testatoris iussu, constructum non potest, tum episcopus ut alibi construatur efficere potest. Barbof. Collect. in Concil. T. 1. d.
- test. ibid. 25
- Legatum quando esset factum ad vnum vsum non ita necessarium, tunc potest episcopus in alium vsum pium eidem ecclesie magis necessarium commutare. ibid. 6
- Episcopus pro vna tantum vice, & ad tempus potest cum consensu hæredis voluntatem defuncti alterare. 157.1.7
- Episcopus potest in alio loco testatoris exequi voluntatem, quando Ecclesia, ad cuius fauorem illa emanauit, negligens est. ibid. 2.8
- Episcopus potest commutare defunctorum voluntates, si urgeat aliunde necessitas commutandi, neque adiri potest Papa. ibid. 9
- Visitare potest Episcopus hospitalia, &c. 159.1.7
- Episcopus potest animaduertere in Rectores hospitalium, qui non versantur ut oportet in administratione, non obstante quacunque exemptione. ibid. 2.9
- Episcopi curare debent ut hospitalia à suis administratoribus quomodolibet exemptis fideliter administrantur. ibid. 11
- Visitare potest Episcopus locum nullius diocesis quatenus intra suæ diocesis fines situm sit. ibid. 18
- Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesijs, &c. visitare non potest Episcopus. ibid. 21
- Collegia quæcunque visitare potest Episcopus. 160.1.22
- Confraternitates auctoritate Papæ, seu Episcopi institutæ ab Episcopo ut pia loca visitari possunt. ibid. 23
- Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes Episcopus visitare potest. ibid. 24
- Visitare potest Episcopus hospitalia, & beneficia commendata in Ecclesijs Regularium existentia, in quibus non viget Regularis obseruantia. ibid. 25
- Visitare potest Episcopus confraternitatem existentem in Ecclesia Monachorum Montis Virginis. ibid. 26
- Hospitalia quæ sunt sub immediata Regum protectione visitare non potest Episcopus. ibid. 27
- Episcopus cognoscit de exceptione quod hospitale sub immediata Regum protectione existat. ibid. 2.29
- Loca destinata ad pauperes sustentandos visitare potest Episcopus. ibid. 31
- Episcopus compellere potest laicum ad executionem piorum legatorum. ibid. 32
- Fabricam visitare solus Episcopus potest. ibid. 2.1
- Fabricarum redditus potest Episcopus expendere pro suo arbitrio. ibid. 5
- Episcopus potest ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec, &c. 165.1.8
- Episcopus, aut eius visitatores possunt recognoscere horrea publica quando secularium magistratuum magna est desidia, ac socordia in illorum administratione. ibid.
- Episcopus etiam extra visitationem potest eleemosynas Montis pietatis ex officio suo cognoscere, & exequi. ibid. 2.10
- Loca pia, siue publica, siue priuata, &c. visitari possunt per Episcopum. ibid. 12
- Episcopus potest exigere rationem administrationis ab administratoribus, etiam in locis, quæ sunt sub immediata Regum protectione. 162.2.15
- Rationes ab administratoribus piorum locorum per Episcopum pluries in anno repeti possunt. ibid. 16
- Episcopi sunt cumulatiue executores piarum dispositionum ad alios inferiores. ibid. 20
- Executio aduersus administratores hospitalium condemnatos spectat ad Episcopum. ibid. 22
- Episcopus, & eius officiales, ac Notarij nihil percipere possunt emolumentorum in receptione rationis administrationis. ib. 1.23
- Hospitalis computa stante consuetudine Episcopus vna cum magistro eiusdem hospitalis recognoscere tenetur. 163.1.24
- Excommunicare potest Episcopus fratrem Capellanum Religionis Hierosolym. non reddentem rationes administrationis Parochialis secularis. ibid. 25
- Episcopus ut potest Notario criminali ciuitatis, si sit vir probus. ibid. 2.3
- Episcopus liberè punire potest suos Notarios, officiales, aliosq; ministros laicos in suis officijs delinquentes. 164.2.5
- Episcopi sunt Presbyteris superiores, & habent potestatem confirmandi, & ordinandi. 170.1.6

Index Rerum.

- Episcopi auctoritate Romani Pont. assumpti sunt legitimi, & ve-
ri episcopi. *ibid.* 2.7
- Episcopi, Parochi, & alij Rectores tenentur de iure diuino in
suis ecclesijs residere. *ibid.* 2.3
- Episcopus potest abesse à sua Ecclesia sine alia superioris licen-
tia quando occurrit vrgens necessitas. *ibid.* 2.13
- Episcopi possunt abesse à suis Ecclesijs ad summum per tres
menses singulis annis. *ibid.* 1.15
- Episcopi abesse possunt à suis Ecclesijs per tres menses etiam
causa animi relaxandi. *ibid.* 1.16
- Episcopi, & alij beneficiarij habentes beneficia Curata si absque
legitima causa à suis Ecclesijs absint, tenentur pro rata tem-
poris, quo absint, fructus restituere. *ibid.* 1.17
- Episcopi, & alij habentes curam animarum tenentur restituere
fructus ante vilam sententiam si non resideant. *ibid.* 1.18
- Episcopo non licet à sua ecclesia abesse nisi ob aliquam causam
ex connumeratis in hoc cap. *ibid.* 1.19
- Episcopus residens in sua diocesi liber est à residentia suarum
Dignitatum. *ibid.* 2.0
- Episcopus potest prohibere parochis sub pena pecuniaria, quæ
tamen dimidiam non excedat, ne ultra biduum à sua ecclesia
absint. *ibid.* 2.50
- Episcopus cognoscere potest de causis absentie ab Ecclesijs Pa-
rochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat. *ibid.* 6.1
- Episcopus aliquibus iustis de causis potest etiam stante Motu pro-
prio Pij V. cedere licentiã recedendi à Parochiali. *ibid.* 2.69
- Episcopus quoties in penam omnia residentie vult subtrahe-
re partem fructuum, quos suos fecerunt parochi, tenetur ob-
seruare eadem intervalia, &c. *ibid.* 1.72
- Menses tres ad consecrationem episcopi à die confirmationis
sunt numerandi. *ibid.* 1.2
- Locus idoneus pro Episcoporum consecratione, si extra Cu-
riam fiat, est ecclesia ad quam promoti fuerint. *ibid.* 4
- Consecrationi episcoporum Canones constituunt peculiare
tempus, scilicet diem Dominicum. *ibid.* 5
- Episcopus consecratio cum Missa facienda est. *ibid.* 2.6
- Consecratio cuiuslibet episcopi fit à tribus episcopis, & non
paucioribus. *ibid.* 7
- Papa concedere potest vt vnus Episcopus iustus de causis epi-
scopum consecret. *ibid.* 8
- Episcopus non potest indulgere cuique, vt ante 14. annos bene-
ficiũ simplex obtineat. *ibid.* 1.8
- Episcopus non tenetur vocare Archidiaconum vt intersit exa-
mini ordinandorum. *ibid.* 1.3
- Ordinandi in titulum debet inquirere Episcopus. *ibid.* 2.7
- Episcopus potest tripliciter sibi subditos ordinare ratione origi-
nis, vel beneficii, vel domicilij. *ibid.* 2.15
- Episcopus originis dicitur ille, in cuius diocesi ordinandus na-
tus est. *ibid.* 1.16
- Episcopus ex ignorantia probabili subditum alterius sine proprii
licentiã ordinans suspensionem non incurrit. *ibid.* 2.32
- Episcopus familiarem ordinans, conferat statim ei beneficiũ
re ipsa. *ibid.* 2.9
- Episcopus titularis non potest prætextu cuiusunque familiarita-
tis quemquam ordinare. *ibid.* 2.2
- Episcopus ordinare potest familiarem suum triennalem alias
habilem, conferendo ei statim re ipsa beneficiũ quacunque
fraude cessante. *ibid.* 1.10
- Habet locum etiam in prima Tonsura, & minoribus Ordini-
bus. *ibid.* 1.1
- Episcopus ordinare non potest suum familiarem, cui non conti-
nuit beneficiũ ex eo quod aliud possidebat in aliena diocesi.
ibid. 2.12
- Pensionis ad titulum quando possit episcopus ordinare familia-
rem suum. *ibid.* 1.3
- Episcopus super interstitijs, seu illegitimitate dispensare non po-
test cum simili suo triennali. *ibid.* 1.6
- Episcopus proprius ad dimissiones concedendas ille dicitur, in
cuius diocesi ordinandus beneficiũ habet. *ibid.* 1.15
- Episcopus absens à sua diocesi potest dare litteras dimissiones si
absentes diocesani illas petierint. *ibid.* 1.6
- Episcopus sine dimissionibus alienos clericos ordinans, & ordina-
tus quas penas incurrit. *ibid.* 2.18
- Episcopus ita deinum interstitia minorum Ordinum potest re-
mittere, si ei magis expedire visum fuerit. *ibid.* 1.3
- Episcopus dispensare potest cum Religiosis in interstitijs ex cau-
sa sibi per attestatione suorum superiorum manifesta. *ibid.* 2.8
- Episcopus non seuat interstitijs ordinans subditum, nullam
penam incurrit. *ibid.* 1.9
- Dispensare non licet episcopo in interstitijs requisitis ad ascen-
dendum à Diaconatu ad Presbyteratum, nisi necessitas simul,
& ecclesiæ utilitas occurrat. *ibid.* 1.2
- Episcopus plures sacros Ordines vni cõferens eodẽ die suspen-
ditur à collatione Ordinũ donec à Papa dispensetur. *ibid.* 2.15
- Dispensare potest episcopus cum promotis per saltum, siue
aliquo sacrorum Ordinum omisso, siue omnibus, si non mi-
nistrauerint. *ibid.* 2.9
- Episcopi electi licet non consecrati possunt approbare Sacerdo-
tes in confessionis ministris. *ibid.* 2.24
- Episcopus in suum Confessarium eligere non potest Sacerdo-
tem sibi non subditum. *ibid.* 2.30
- Episcopus potest Sacerdotibus concedere licentiã audiendi
confessiones quamvis examini non exponantur. *ibid.* 3.2
- Episcopus debet Confessarium non solum interius iudicare ido-
neum, verum etiam exterius approbare. *ibid.* 1.36
- Episcopus potest Regulares cum scandalo, & inhoneste viuen-
tes à confessionibus audiendis repellere. *ibid.* 2.46
- Episcopi non possunt adimere facultatem audiendi confes-
siones omnibus simul vnus Conuentus Regularibus Confessa-
rijs S. Congreg. inconsulta. *ibid.* 1.47
- Episcopi iusta existente causa bene possunt Confessorum
etiam Regularium approbationem, ac iurisdictionem restrin-
gere, & limitare. *ibid.* 4.8
- Presbyteros, & Clericos ascriptos Ecclesijs non potest episco-
pus ob necessitatem ecclesiæ cogere ne discedant ab ea causa
studij. *ibid.* 1.4
- Episcopus prohibere potest ne Regulares in eorum ecclesijs Sa-
cerdotes seculares externos diuina officia celebrare permit-
tant. *ibid.* 2.9
- Episcopus potest admittere Sacerdotes externos habentes litte-
ras dimissionis suorum Ordinariarum ad Sacramenta admi-
nistranda. *ibid.* 1.0
- Episcopus non potest ante ordinationem exigere ab ordinandis
promissionem de inferiundo certæ ecclesiæ. *ibid.* 1.3
- Beneficia primo vacatura per resignationem simplicem, non
autem per conditionalem in fauorem certæ personæ, vnire
potest episcopus. *ibid.* 1.47
- Seminario taxam soluere recusantes potest episcopus punire.
ibid. 2.51
- Episcopus an possit auctoritate ordinaria vniones beneficiorum
seminario factas dissoluere. *ibid.* 5.2
- Episcopus non potest dispensare vt duo viri, vel duæ feminae
simul suscipiant. *ibid.* 2.6
- Episcopus non habet facultatem dispensandi in gradibus affini-
tatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis. *ibid.* 2.13
- Episcopus eligatur sine respectu humano. *ibid.* 2.40
- Episcopi Comprovinciales non compellantur inuiti accedere
ad Metropolitanam ecclesiam, non obstante quacunque
consuetudine. *ibid.* 2.40
- Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Concilij Pro-
uincialis. *ibid.* 2.53
- Episcopus non celebrans Synodum quotannis incurrit penas à
iure statutas. *ibid.* 2.18
- Episcopi si iusto aliquo impedimento detineantur quominus Sy-
nodum congregent, possunt illam per alios congregare. *ibid.* 1.9
- Episcopus nondum consecratus, si Bullas expedit potest Sy-
nodum conuocare. *ibid.* 2.0
- Episcopus in Synodo diocesana potest constitutiones facere
absque consensu, & approbatione cleri. *ibid.* 2.31
- Episcopus non tenetur sequi consilium Capituli in condendis
statutis in Synodo. *ibid.* 3.2
- Episcopus non tenetur ciuitati exhibere constitutiones synoda-
les. *ibid.* 3.3
- Episcopus exiens per villas, & oppida, vt sacramentum Con-
firmationis tantum conferat, a nemine est procurandus.
ibid. 2.20
- Episcopus, aut alius visitator non potest procuracionem accipe-
re ab hospitalibus, & alijs locis leproforum, &c. *ibid.* 2.1
- Episcopi heretici non possunt ab Inquisitoribus fidei puniri.
ibid. 1.4
- Papa solus potest deponere Episcopos. *ibid.* 5
- Episcopi quibus conceditur facultas vt procedant etiam tan-
quam

Index Rerum.

quam Sedis Apost. delegati, an in dubio censeantur procedere vt delegati. 275.1.5
 Episcopus potest curam animarum toti Capitulo Cathedralis ecclesie incumbentem transferre. 292.1.6
 Episcopus manutenendus est in sua quasi possessione instituendi donec inferior coram Iudice competenti legitime probauerit ius cogendi Synodum habere. 310.2.54
 Episcopus, qui non constituit examinatores in Synodo, sed ex se ipso deputauit, nulliter prouidet de Parochialibus. 312.2.101
 Episcopus, vel superior qui praestitit electioni, non ingrediatur claustra Monasterij, sed per cancellos fenestras vota excipiat. *sess. 25. cap. 7. de Reg. & Mon.* 351
 Episcopi in ecclesijs Regularium, quibus non imminet cura animarum non habent facultatem, visitandi sacra vasa, sacramenta, Altaria, &c. 358.1.8
 Episcopus potest procedere contra Regulares non exequentes decreta in visitatione facta circa curam animarum, &c. 358.2.14
 Episcopis licet ostia frangere, vimque inferre si Regulares illis visitantibus in casibus sibi permixtis ea claudant. *ibid.* 362.1.2
 Episcopus, potest excommunicare impediens visitationem etiam non adhibitis monitionibus in ipso actu manifeste violentiae. *ibid.* 362.1.2
 Episcopus quoscunque etiam exemptos ad curam animarum exercendam constitutos examinare, & visitare potest. 359.2.23
 Episcopi praecedunt iuxta tempus ordinationis. 362.1.2
 Episcopi iurisdictionem impediens, &c. quacunque exemptione non obitante ab Episcopo puniri possunt. 365.2.5
 Episcopi fructus suarum ecclesiarum non consanguineis, & familiaribus, sed pauperibus distribuunt, & traditur ipsis in hoc decreto, norma viuendi *sess. 25. cap. 12. de reform.* 385
 Episcopi modesta suppellectili & mensa uti debent. 386.1.3
 Consanguineis ecclesiae res donare prohibetur Episcopi. *ibid.* 386.1.3
 Episcopi solent esse caeci circa nepotes. 386.2.6
 Episcopi damnabiliter agunt qui res ecclesie nepotibus erogant, aut distribuunt consanguineis indiscretè. *ibid.* 386.2.6
 Episcopus an possit bona ecclesie solita dari in emphyteusim potius in consanguineos, quam in extraneos alienare. *ibid.* 386.2.6
 Episcopis tribuatur honor conueniens dignitati tum in choro, tum in Capitulo, tum in processionibus, & alijs actibus publicis. *sess. 25. de Reform. cap. 6.* 393
 Episcopi si Capitulo proponant rem non spectantem ad suum, vel suorum commodum, ipsi conuocent Capitulum, vota exquirant, & iuxta ea concludant. *ibid.* 393
 Episcopi subijciuntur in causis ecclesiasticis omnes qui non obtinent dignitatem, vel non sunt de Capitulo vniuersitatum, studiorum generalium, &c. *ibid.* 393
 Episcopus potest procedere sine Adiunctis ad penas contra Capitulares non obseruantes diem festum S. Augustini. 397.2.11
 Episcopus si velit contra Adiunctos iurisdictionem suam perturbantes procedere, debet adhibere in dicto iudicio alios coniudices a Capitulo eligendos. *ibid.* 397.2.11
 Episcopus, & vnus ex duobus Adiunctis si sine tertio pronuntiant, sententia est nulla. 398.2.36
 Episcopo, & Adiunctis discordibus ad quem spectet tertij electio. *ibid.* 398.2.36
 Gesta per episcopum sine Adiunctis sunt irrita ipso iure. *ibid.* 398.2.36
 Episcopus, vel eius Vicarius quando possit interuenire in actibus capitularibus. 399.1.43
 Episcopi fieri debet honor correspondens eorum dignitati. 399.2.46
 Episcopis dandus est coadiutor habens qualitates pastoralis officio requisitas. 404.2.48
 Episcopi concubinarij, vel habitantes cum suspectis mulieribus, si admoniti a Synodo Prouinciali non desistant, sint suspensi, & si perseverauerint, deferantur ad Summum Pont. ab eodem Synodo, qui in eos animaduertat pro qualitate criminis. *sess. 25. cap. 14. de reform.* 420
 Episcopus potest solus procedere ad informationem summariam, & incarcerationem, vbi de fuga timetur. 422.2.11
 Episcopi dignitatem suam consequuntur, nec Principibus, vel Baronibus secularibus assistant, aut inseruiant. *sess. 25. cap. 17. de reform.* 426
 Episcopus in omnibus suae diocesis ecclesijs quantumuis exemptus, est honorandus. 427.1.2
 Honor & sublimitas episcopalis nullis poterit comparationibus adequari. *ibid.* 427.1.2

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit. *ibid.* 427.1.2
 Principes Catholici semper episcopos magni habuerunt. *ibid.* 427.1.2
 Epistolarum Missae quis auctor. 139.1.10
 Equites Capellani Religionis S. Stephani praesentari possunt ad ecclesias seculares. 108.1.5
 Equites S. Ioannis Hierosolymitani possunt confiteri cum Regulari Sacerdote a superiore suo tantum approbato. 202.2.10
 Eques Hierosol. si incidat in excommunicationem can. si quis suadente, potest episcopus praecipere omnibus Parochis, & Sacerdotibus ne eum admittant intra ecclesias ipsi episcopo subiectas. 277.2.12
 Particula, & cetera, qua vsus est Concil. in forma poenitentiae tradenda quid importet. 80.1.1
 Euangelica lectio a quo instituta. 139.1.12
 Eucharistiae doctrina non aliter credenda, & praedicanda, quam vt docet Concilium Trid. *sess. 13.* 61
 in eucharistiae sacramento peracta consecratione sub speciebus verus Christus, Deus, & homo, vere, realiter & substantialiter continetur sacramentaliter, qui semper in celis assidet ad dexteram Patris, secundum modum naturalem existendi. *sess. 13. cap. 1.* 62
 Eucharistiae institutionis ratio. *sess. 13. cap. 2.* *ibid.* 63
 Eius excellentia super reliqua sacramenta. *sess. 13. cap. 3.* 63
 Liberat a culpis quotidianis. 63.1.3
 Praeseruat a peccatis mortalibus. 63.2.4
 An aliquando per accidens remittat mortalia. *ibid.* 63.2.4
 An auferat poenam temporalem. *ibid.* 63.2.4
 Eucharistiae conuersio, quae dicitur substantiatio. *ead. sess. cap. 4.* 64
 Eucharistiae Sacramentum inter omnia excellentissimum, maximeque diuinum est. 64.1.1
 Eucharistiae Sacramentum est adorandum patriae cultu, qui Deo debetur. *ead. sess. cap. 5.* 65
 Eucharistiae Sacramentum est asseruandum, & deferendum ad infirmos. *ead. sess. cap. 6.* *ibid.* 65
 Parochiali in Ecclesia, quamuis pauperi, asseruari debet Eucharistiae Sacramentum. 86.1.2
 Ordinarius non potest concedere licentiam asseruandi sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non parochiali. *ibid.* 86.1.2
 Eucharistiae Sacramentum quomodo ad infirmos deferendum. 66.2.5
 Onus deferendi sanctissimum Sacramentum ad infirmos est de pertinentibus ad curam animarum. *ibid.* 66.2.5
 Eucharistiae Sacramentum est deferendum ad infirmos, vt illud fumant, non vt adorent. *ibid.* 66.2.5
 Eucharistiae Sacramentum non est ministrandum sub specie vini si infirmus non possit deglutire, sub speciebus panis. *ibid.* 66.2.5
 Eucharistiam antequam fumatur, homo se praeparat, & quomodo. *ead. sess. cap. 7.* 66
 Ieiunium dandum sanctissimum eucharistiae Sacramentum. 67.1.2
 Nullus cum conscientia p.m. accedere debet ad recipiendam eucharistiam, absque praui Confessione. *ibid.* 67.1.2
 Confessio peccatorum mort. an fieri debeat de iure diuino ante eucharistiam. 67.2.5
 Confessionis alterius praeter proprium habens copiam, non potest ad eucharistiam accedere sine praemissa confessione. *ibid.* 67.2.5
 Eucharistiae vsus. *ead. sess. cap. 8.* 68
 Christus totus continetur in sanctiss. eucharistiae Sacramento. 70.1.1
 Substantia tota panis in corpus, & vini in sanguinem conuertitur in sacrosancto eucharistiae Sacramento. *ibid.* 70.1.1
 Christus totus continetur in sacramento eucharistiae sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta. *ibid.* 70.1.1
 Corpus verum & sanguis Domini est in sacramento eucharistiae peracta consecratione, vt in hostijs consecratis post communionem reueruatis. *ibid.* 70.1.1
 Effectus plures proueniunt ex sacramento eucharistiae. *ibid.* 70.1.1
 Christus vnigenitus Dei filius est in sacramento eucharistiae cultu patriae etiam externo adorandus. 70.2.6
 Eucharistiae Sacram. in sacratio asseruare, & ad infirmos deferre licet. *ibid.* 70.2.6
 Christus in eucharistia exhibitus sacramentaliter, ac realiter manducatur. *ibid.* 70.2.6

Index Rerum.

- Eucharistia non est danda perpetuo, & absolute fatuis, sed tantum semisfatuis, & non continuo amentibus tempore quo habent dilucida intervalla,** *ibid.* 10
- An ad annos discretionis pervenerit quis ut S. Eucharistiam sumere possit, prudentium id parentum, & multo magis confessorum iudicio aestimandum.** *ibid.* 12
- Regularis Sacerdos non potest tempore Paschali ministrare Eucharistiam secularibus, ut adimpleant preceptum Ecclesiasticum annuæ communionis,** 71.1.14
- Religiosi fratres non possunt administrare populo S. Eucharistiam die Paschatis.** *ibid.* 15
- Confessio sacramentalis necessario præmittenda à peccatore ante sumptionem S. Eucharistiæ habita copia Confessoris,** 71.2.17
- Episcopus nequaquam moneatur, aut citetur, ut personaliter compareat, nisi ob causam ex qua deponendus, aut priuandus veniret.** *sess. 13. de Reform. c. 6.* 77
- Clerici non conficientes, Eucharistiam sibi administrare possunt,** 113.1.2
- Laicus nisi in necessitate extrema mortis, & in absentia Sacerdotis Eucharistiam sibi administrare nequit,** 113.2.3
- Ecclesiæ potestas circa dispensationem sacramenti Eucharistiæ,** *ibid.* c. 2
- Eucharistia quoad usum calicis, an concedatur laicis, vel alicui Nationi.** *sess. 22.* 137
- Eucharistiæ Sacramentum, finita cæna legali, seu cæremoniali agni, institutum,** 140.2.28
- Eucharistia à fidelibus quotidie sumenda est,** 143.1.1
- Eucharistia, sacrificium cur.** 166.2.2
- Eucharistiæ Sacramentum apud Moniales non servatur intra chorum, vel septa Monasterij, sed in publica ecclesia.** *sess. 25. cap. 10.* 354
- Vide Communio.**
- Examen requisitum in hoc decreto dicitur de forma, & debet præcedere.** 58.1.3
- Examen novum requiritur in quolibet ascensu, qui fit in aliquibus ecclesijs,** *ibid.* 4
- Examen, de quo in hoc decreto, requiritur in beneficijs receptivis in quolibet ascensu.** *ibid.* 5
- Beneficia in ecclesijs patrimonialibus, siue receptivis, numeratis, & non numeratis, nullus consequi potest sine prævio examine, & approbatione Episcopi,** *ibid.* 7
- Beneficia servitoria obtineri non possunt, nisi prævio examine, & approbatione Episcopi.** *ibid.* 8
- Examen novum non est necessarium in provisionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis.** *ibid.* 9
- Examen novum requiritur in permutatione de beneficio curato, & simplici.** *ibid.* 10
- Examinare non potest Episcopus ad beneficium simplex illum, quem iam examinaverat pro Ordinis sacri promotione.** *ibid.* 11
- Examen eius, qui est præsentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in pectore controuertitur coram Episcopo, debet ipse admittere.** *ibid.* 13
- Præsentatio soli Episcopo facienda est ad effectum examinis dumtaxat, si institutio legitime pertinet ad inferiorem.** 58.2.14
- Abbates & alij etiam omnem iurisdictionem habentes ordinariam, non possunt instituere in beneficijs simplicibus præsentatum à patrono absque prævio examine Episcopi.** *ibid.* 15
- Prouisus in forma Dignum, si per duas voces tanquam non idoneus ab examine fuerit reiectus, an possit tertia vice approbari.** *ibid.* 19
- Episcopus, cui commissum est examen, an possit illud delegare,** 59.1.24
- Appellari non potest ad effectum evitandi examen.** *ibid.* 25
- Doctor non excusatur ab examine quando petit provideri de aliqua ecclesia parochiali.** 59.2.38
- de examine ordinandum.** *sess. 23. de Ref. c. 7.* 185
- Episcopus non tenetur vocare Archidiaconum ut intersit examini ordinandum.** 184.1.3
- Examen post concursum est faciendum in vacatione Parochialis ecclesiæ,** 307.1.2
- Examen statim elapso termino edicti potest per episcopum inchoari, sed non potest eadem die claudi.** 311.2.75
- Examen concursus potest fieri coram Vicario etiam episcopo non impedito,** *ibid.* 77
- Concursus, & examen factum coram examinadoribus non synodalibus est nullum.** *ibid.* 78
- Examen concursum in Parochialibus etiam modici valoris de forma est faciendum cum tribus examinadoribus.** *ibid.* 79
- Examen per concursum non requiritur in collatione Parochialium iurisdictionis mixti.** 315.2.144
- Examen per concursum fieri non debet in vacatione Parochialis, quæ sunt iurisdictionis laicorum, sed sufficit quod deputatus à patronis examinetur ab examinadoribus Synod. & idoneus iudicetur.** 316.1.145
- Examen per concursum requiritur inter plures præsentatos ad Parochialem iurisdictionem ecclesiasticam.** *ibid.* 146
- Non habet locum contra institutionem, vel foundationem.** *ibid.* 147
- Vide Concursus.**
- Examinandi de nouo suntcepti beneficiari in quolibet ascensu,** 58.1.2
- Parochi in ecclesia exempta animarum curam exercere intendentes prius examinandi, & approbandi sunt ab episcopo.** 59.1.20
- Examinandi non sunt de literatura ad Canonicatus Cathedralis ecclesiæ qui Diaconi, Subdiaconi, aut Presbyteri fuerint,** *ibid.* 22
- Examinatos idoneos pro ecclesia curata episcopus, vel qui habet iurisdictionem, intra decem dies, vel aliud tempus ab episcopo deputandum coram deputandis examinadoribus nominet.** *sess. 24. cap. 18. de reform.* 303
- Examinare non potest Episcopus promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit.** 186.2.8
- Examinari.** Prouisus à Papa in forma gratiosa de simplici beneficio factum Ordinem annexum habente non debet examinari ad eundem Ordinem suscipiendum. 58.1.12
- Approbatus, & prouisus ab antecessore de ecclesia parochiali, potest ab episcopo successore iterum examinari superuenerit rationabili causa.** 59.1.21
- Vnus examinari poterit & approbari si ille solum ad concursum comparuerit.** 311.2.76
- Examinatio, vide Appellatio.**
- Examinatores.** Appellatio non tollitur à mala relatione, & grauatim, ac reprobatione examinadorum. 59.2.26
- Examinatores ut sint tres, non statuit præcisè Concil. sed quod non possint adesse pauciores,** 311.2.82
- Examinatores debent singulis annis proponi in Synodo ad minus sex.** *ibid.* 83
- Examinatores debent proponi nominatim, & non in genere,** 312.1.84
- Examinatores synodales in Synodo ad summam viginti eligi possunt,** *ibid.* 85
- Examinatores non possunt eligi sub nomine dignitatis, sed tantum specialem personam.** *ibid.* 86
- Examinatores quomodo in Synodo proponendi.** *ibid.* 88
- Examinatores quibus conditionibus, & qualitatibus prædici esse debeant.** *ibid.* 90
- Examinatores aliqui si intra annum suæ electionis mortui fuerint, ad superstitibus facultas examinandi una cum episcopo pertinet.** *ibid.* 91
- Vicarius Capituli Sede vacante in locum examinadorum absentium, vel defunctorum alios sufficere non potest.** *ibid.* 92
- Examinatores synodales quando omnes intra annum deputationis mortui fuerint, quid faciendum.** *ibid.* 93
- Examinatores synodales durant donec alij in Synodo deputati fuerint.** 312.2.94
- Episcopus nouus quid facere debeat si ex examinadoribus synodalibus omnes præter unum mortuos inuenit.** *ibid.* 95
- Episcopus non excusatur si post annum adhibeat examinatores superstitibus non extantibus sex.** *ibid.* 96
- Episcopo non licet auctoritate ordinaria sibi asumere examinatores non synodales extraneos, qui suppleant.** *ibid.* 97
- Episcopo non licet subrogare alios examinatores in locum condemnatorum.** *ibid.* 98
- Examinatores necessario eligi debent, qui sint Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico.** 313.1.103
- Episcopus non potest eligere examinatores synodales, qui non sint Doctores.** *ibid.* 104
- Examinatores si non iurauerint, concursus coram eis habitus vitatur.**

Index Rerum.

tiatur. *ibid.* 105
Examinatores synodales non possunt quicquam prorsus occasione examinis nec ante, nec post accipere. *ibid.* 106
Examinatores non possunt quicquam ex fructibus beneficii vacantis accipere. 313.2.107
Ordinarius non potest statuere aliquod stipendium etiam minimum examinatoribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium. *ibid.* 108
Examinatores priuantur beneficijs antea obtentis si occasione examinis siue antea, siue post aliquid accipiant etiam gratis & liberaliter datum. *ibid.* 109
Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renuntiare Episcopo, quos idoneos reperirent, *ibid.* 110 & illos possunt remittere ad Ordinarium. *ibid.* 111
Examinatores convenientius palam inter se sua vota conferre debent. *ibid.* 112
Examinatores debent dare vota dum simul congregati sunt cum episcopo. *ibid.* 113
Examinatores tenentur significare quis dignus, & quis dignior sub peccato mort. *ibid.* 114
Examinatores non tenentur explicitè referre singulas qualitates eorum, qui sunt examinati. 314.1.117
Examinatores debent vota sua dare, sed episcopus non tenetur ex collatione votorum eligere. *ibid.* 112
Examinatores singuli possunt, & debent dare vota super qualitate cuiuslibet examinati. *ibid.* 123
Examinatus, & approbatus semel ad vnum beneficium non est amplius examinandus ad aliud simile. 38.2.18
Excessus secularium Clericorum & Regularium agentium extra monasteria, ab Ordinario loci ut deputato à Sede Apost. corrigantur. *sess. 6. de reform. c. 3.* 29

De Excommunicatione.
Excommunicandi morosum in solutione pensionis quando datur facultas in literis Apostol. non tenetur executor in ferenda sententia excommunicationis seruare formam huius decreti. 390.2.23
Excommunicantur dicentes omnes Christi fideles ex Dei precepto, vel necessitate Sacramenti debere fumere vitramque speciem S. Eucharistie. 115.1.1
Excommunicare, & absolvere subditum suum potest Episcopus extra territorium. 34.1.21
Excommunicare potest episcopus Fratrem Capellanum Religionis Hierosol. non reddentem rationes administrationis Parochialis secularis. 163.1.25
Excommunicationem Clem. 1. de priuileg. non incurrunt Religiosi administrantes cum rati habuione parochi, vel in casu necessitatis ipso absente. 361.4
Excommunicatio Bullæ in Cæna Domini claus. 18. 164.2.2
Sequestrantes, seu surripientes inique fructus alicuius beneficii afficiuntur excommunicatione. 165.1.4
Rectores piorum locorum cadentes arbores frugiferas quando incidunt in excommunicationem. 165.2.11
Bona Ecclesiæ occupans debet scire prædicta bona occupata esse Ecclesiæ ad incurrendam excommunicationem. *ibid.* 12
Excommunicatio in hoc decreto comminata eos solam afficit, qui temporale dominium, & iurisdictionem in foro externo habent. 249.1.2
Parochus non incurrit hanc excommunicationem. *ibid.* 3
Neque Rex, Regina, Imperator, aut Imperatrix. *ibid.* 4
Neque Episcopus. *ibid.* 5
Neque pater. *ibid.* 6
Pœna anathematis est pœna excommunicationis maioris. 249.2.7
Intelligitur de coactione iniusta. *ibid.* 8
Matrimonia contrahere impediens in hac excommunicatione non includuntur. *ibid.* 9
Excommunicatio per decretum interlocutoriū prolata. 322.1.32
Excommunicatio ad finem reuelationis, vel pro rebus perditis, vel subtrahitis non decernatur, nisi ab Episcopo, & ex re non vulgari, & causa per eundem magna maturitate, & diligenter examinata, à qua moueatur, & non ab auctoritate cuiuscunque secularis. *sess. 25. cap. 3. de reform.* 388
Excommunicatio in subsidium ferenda. 390.2.20
Clericus persistens per annum in excommunicatione lata

propter crimen, quod infert pœnam priuationis, est priuatus ipso iure beneficijs. 391.2.35
Clericus persistens per annum in excommunicatione pro causa merè civili, non est priuatus beneficijs, nec potest priuari per sententiam. 392.1.36
Annus debet esse continuus ut dicatur contracta infirmitas in excommunicatione. *ibid.* 37
Suspectus de heresi reputatur persistens per annum in excommunicatione, tam ex causa criminali, quam ex causa civili. *ibid.* 38
Excommunicationes in particulari, vide *sess. 6. cap. 1. usque ad ult. de iustif.* 20. & seqq.
Item *sess. 7. à can. 1. de Sacram.* 35
Item *ead. sess. à can. 1. de Baptism.* 37
Item *ead. sess. à can. 1. de confir.* 40
Item *sess. 13. à can. 1. de sacros. Eucharist. sacram.* 69
Item *sess. 14. à can. 1. de sanct. Pœnit. sacram.* 97
Item *ead. sess. à can. 1. de sac. Extr. Vnct.* 99
Item *sess. 21. à can. 1. de commun. sub utraque specie.* 114
Item *sess. 22. à can. 1. de sacris. Missæ.* 145
Item *sess. 23. à can. 1. de sac. Ord.* 169
Item *sess. 24. à can. 1. de sac. matr.* 217
Bona seu fructus, quocunque ecclesiæ locorumque piorum vsurpantes ipso facto excommunicati sunt quosque integrè restituerint. 164.1.1
Excommunicatus ecclesiasticæ sepultura tradi debet, si in mortis articulo confessionem posulet. 390.1.14
Executio aduersus administratores hospitalium ad Ordinarium spectat. 159.2.8
Executio administrationis piarum dispositionum non impeditur, nec suspenditur per appellationem. 160.2.35
Intelligitur de consuetudine post Concil. sciente & patiente episcopo introducta. *ibid.* 34
Executio aduersus administratores hospitalium condemnatos spectat ad episcopum. 162.2.22
Executores piarum dispositionum tam in vltima voluntate, quam inter viuos in casibus à iure concessis sunt episcopi tanquam delegati. *sess. 22. cap. 3. de reform.* 158
Executores vltimarum voluntatum nihil dare debent Episcopo, seu eius officialibus pro causa laboris in recipienda ratione administrationis bonorum. 163.1.26
Exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, ad eam accedere tenentur. 254.1.23
Exemptio à iudicio seculari, & ab oneribus, & tributis impositis per Principes laicos lege etiam diuina clericis cõpetit. 432.1.1
Expectatiua gratiæ, vel mortales reservationes, vel gratiæ ad vacatura nulli duntur, nec concessæ amplius valeant. *sess. 24. cap. 19.* 317
Expectatiua sunt omnino sublata. *ibid.* 112
Collegia non comprehenduntur si expressa non sint. *ibid.* 3
Expensarum expressa absolutio. 327.1.27
Expressio qualibet falsa vitiat gratiam, etiam quod aliàs esset Princeps concessurus. 76.2.4
Extrauag. cum Mattheus 3. de heret. inter communes, non corrigitur per hoc decretum. 30.2.6
Extrema Vnctio. 163.99
Eius institutio. 93.1.6.1
Effectus. 95.1.6.2
Minister, & tempus quo dari debeat. *ibid.* 2.6.3
Extrema vnctio verè & propriè est nouæ legis Sacramentum. *ibid.* 1
93.1
Extremæ vnctionis Sacramentum à Christo D.N. institutum. 2
Materia proxima sacramenti extremæ vnctionis est vnctio saltem quinque sensuum facta à Sacerdote. *ibid.* 2.3
Materiæ extremæ vnctionis est oleum ab episcopo benedictum. *ibid.* 4
Forma Sacramenti extremæ vnctionis. 94.2.16
Vngi potest organum sensus magis obuium si periculum fuerit in mora. *ibid.* 17
Sacramentum extremæ vnctionis impendit suum effectum in vltima vnctione. 95.1.2
Primarius huius Sacramenti effectus tollere reliquias præcedentium peccatorum. *ibid.* 2.3
Huius Sacramenti effectus est sanitas corporis. *ibid.* 4
Regulares, qui Extremam vnctionem sine proprii patochialis

Index Rerum.

- his Presbyteri speciali licentia ministraverint, ipso iure excom-
 municationem incurrunt Sedi Apostol. specialiter reservatam,
 196. 1. 2
 Regulares possunt Extremam vñctionem toties quoties opus
 fuerit, ministrare omnibus & singulis fratribus professis, con-
 uersis, oblati, donatis, nouitijs, & senioribus secularibus.
 ibid. 3
 Sacerdotes plures simul cum curato eodem tempore possunt
 Extremam vñctionem dare. ibid. 2. 5
 Extrema vñctio illis infirmis præsertim adhibenda, qui tam-
 periculose decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur.
 ibid. 6
 Extrema vñctio vt exhibeatur non est expectandus articulus,
 quo infirmus omni prorsus sensu careat. ibid. 7
 Extremæ vñctionis Sacramentum iterari potest statu infirmita-
 tis mutato. 96. 2. 8
 Extrema vñctio est verè & propriè Sacramentum à Christo in-
 stitutum, & à B. Iacobo promulgatum. 100. 1. 1
 Extrema vñctio confert gratiam, & remittit peccata, ac alleuiat
 infirmos. ibid. 2. 2
 Extremæ vñctionis ministri sunt Sacerdotes ab Episcopo ordi-
 nati. ibid. 3
- F
- F**abricam visitare solus Episcopus potest. ibid. 2. 4
 Fabricarum redditus potest Episcopus expendere pro suo
 arbitrio. ibid. 5
 Intelligitur tam de hospitalibus ecclesiasticis, quam priuatis.
 ibid. 6
 Facultatem habens à Papa promouendi à quocunque, non potest
 promoueri ab Episcopo in aliena diocesi sine licentia Episco-
 pi illius diocesis. 33. 1. 7
 Facultatem habens à Papa promouendi à quocunque, non po-
 test promoueri ab Episcopo in aliena diocesi sine licentia
 episcopi illius diocesis. 55. 1. 2
 Facultas suscipiendi Ordines à quocunque sine dimissorijs pro-
 prijs Episcopi non censentur reuocatio, quamuis causa conce-
 sionis cesset. ibid. 3
 Facultas de promouendo. ibid. c. 11. & 12
 Familiares Episcoporum quales. 3. 2. 1. 5
 Familiares triennales Episcopi an alius de eius licentia ordinare
 possit. 33. 1. 8
 Cardinales Presbyteri Tonsuram ceterosque minores Ordi-
 nes suis familiaribus conferunt. 190. 2. 3
 Familiaris quis dicatur. ibid. 4
 Familiaris ad hunc effectum ille dicitur, qui cum Episcopo fue-
 rit commoratus, & præfens interuenerit. ibid. 6
 Magister actorum curiæ Episcopalis potest vt familiaris ab Epi-
 scopo ordinari. 191. 1. 7
 Episcopus ordinare potest familiarem suum triennem aliam ha-
 bilem, &c. ibid. 10
 Episcopus ordinare non potest suum familiarem, cui non con-
 tulit beneficium ex eo quod aliud possidebat in aliena diocesi.
 ibid. 2. 12
 Pensionis ad titulum quando possit episcopus ordinare fami-
 liarem suum. ibid. 13
 Patrimonij ad titulum quando possint ordinari familiares epi-
 scoporum triennales. ibid. 14
 Episcopus super interstitijs, seu illegitimitate dispensare non
 potest cum familiari suo triennali. ibid. 16
 Fatuus. Parochus communicare non potest perpetuo, & absolu-
 te fatuos, sed tantum semifatuos, tempore quo habeant dilu-
 cidam interualla. 114. 2. 3
 Festum corporis Christi quando institutum. 66. 1. 2
 Festum corporis Christi tempore interdicti apertis ecclesiarum
 ianuis celebrari potest. ibid. 2. 4
 Festos dies, & ieiunia in suis ecclesijs annunciare nullatenus
 prohibentur Regulares. 149. 2. 33
 Festi dies in quibus episcopi minores Ordines conferre possunt,
 debent esse de præcepto. 187. 2. 10
 Festa Sanctorum, & visitationes Reliquiarum non fiant cum
 comestationibus, & ebrietatibus, ita vt in his nihil inhonestum
 appareat, curet episcopus. sess. 25. de innoc. venerat. & reliq. sancti.
 §. illud verb. 328
 Festi dies præcepti ab episcopo in sua diocesi seruentur
 ab omnibus exemptis, etiam Regularibus. sess. 25. cap. 12. 319
 Societas sanctissimi Sacramenti in omnibus actibus diei festi
 corporis Christi præcedere debet. 582. 1
 Collegiata insignis ab eius erectione præcedit alijs Collegiatis
 quamuis antiquioribus. ibid. 5
 Minores de Obseruantia & Iesuati quomodo præcedant. ibid. 6
 Controuersias ortas super præcedentijs inter Regulares ipsos
 componit episcopus quando ex ipsis controuersijs sequitur
 scandalum. ibid. 2. 7
 Episcopus controuersias de præcedentijs omni appellatione
 remota componit. ibid. 8
 Quoad effectum suspensionum duntaxat. ibid. 9
 Regulares qualiter festos dies, & ritus seruare teneantur.
 434. 1. 1
 Feltorum ad obseruantiam per Episcopum cum approbatione
 populi indictorum potest ipse censuris Regulares compe-
 lere. ibid. 2
 Festis diebus licet dare operam rebus ad vitam necessarijs. ib. 3
 Iudex laicus non potest procedere contra laborantes in die-
 bus festis de licentia Ordinarij. ibid. 4
 Festa Calendarij Romani non possunt eleuare Episcopi, & Re-
 gulares ad nobiliorem ritum. ibid. 2. 5
 Festos dies & ieiunia in suis Ecclesijs annuntiare non prohib-
 entur Regulares. ibid. 6
 Festum nouum non potest cogi populus seruare. ibid. 7
 Festa Sanctorum certa die adscripta in Calendario non possunt
 transferri. ibid. 8
 Festi dies, in quibus operibus seruilibus est vacandum, populo
 sunt denuntiandi per Parochum. ibid.
 Vide Pastores.
 Fideles maiora beneficia sibi comparant si Missas curent sibi
 celebrari dum viuunt. 142. 2. 11
 Fides quæ facit membrum viuum, est quæ charitatem operatur,
 & in Christo neque circuncisio, neque præputium aliquid ua-
 let, sed hæc fides. sess. 6. cap. 7. 25
 Fides dicitur iustificare, quia est radix & fundamentum iustifi-
 cationis. sess. 6. cap. 8. 24
 Fide sola non fit quis hæres, nisi Christo compatiatur. sess. 6. cap.
 11. 25
 Fides sine penitentia non præstat remissionem peccatorum.
 sess. 6. cap. 13. 26
 Fidei professio, vide Beneficium.
 Vide Catechumeni.
 Filijs illegitimis Clericorum non habeat quodeunque beneficium
 in ecclesijs in quibus potentes habent, vel habuerunt benefi-
 cium, &c. sess. 25. cap. 13. de reform. 423
 Filius videtur posse succedere in beneficio paterno si per trigin-
 ta annos alius in eo successit. 424. 1. 3
 Beneficia, quæ pater ante Concil. dimisit, licet filio obtinere.
 ibid. 4
 Filij naturales etiam procreati tempore, quo eorum parentes
 nondum erant effecti clerici, comprehenduntur sub hoc de-
 creto. ibid. 5
 Filij legitimi clericorum possunt adipisci beneficia quacunque
 in eadem ecclesia, in qua genitores habuerunt, vel habent.
 ibid. 2. 9
 Sed non possunt paterna beneficia immediatè obtinere. 10
 Filius quamuis legitimus eget dispensatione ad obtinendum im-
 mediatè beneficium paternum. 425. 1. 11
 Filius Presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium,
 quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus paci-
 ficè aliquando possedit. ibid. 13
 Filius illegitimus excluditur ne possit obtinere beneficium in ec-
 lesia in qua eius pater habuit solam sedem in choro. ibid. 14
 Religiosi filij Religiosorum possunt dispensari ad dignitates
 & officia, quas eorum patres obtinent, vel obtinuerunt. ibid.
 17
 Filius illegitimus non prohibetur obtinere episcopatum super
 erectum ex parte diocesis, in qua eius pater fuit Archiepi-
 scopus. ibid. 18
 Filius illegitimus an possit recipi in clericum ecclesia receperit
 ubi eius pater fuit receptus. ibid. 19
 Filius illegitimus non prohibetur quominus tanquam capellanus
 amouibilis deferuire possit, ac obtinere beneficium in
 ecclesia in qua eius pater nunquam intitutus fuit. ibid. 2. 22
 Filius illegitimus non prohibetur obtinere ecclesiam filialem,
 dum-

Index Rerum.

dummodo non teneatur ministrare in Matrice. *ibid.* 23
 Filius illegitimus potest patri succedere in capellania fundata
 absque episcopi auctoritate. *ibid.* 24
 Filius illegitimus non prohibetur habere Canonicatum, qui erat
 portio, tempore quo pater illum obtinebat. *ibid.* 25
 Filius illegitimus quomodo prohibetur ministrare in Ecclesia,
 in qua pater eius beneficium habuit, vel habet. *ibid.* 26
 Filius illegitimus laicus non potest canere tanquam mulicus
 simplex in ecclesia in qua pater habuit, vel habet beneficium.
ibid. 27
 Missam celebrare possunt in eadem ecclesia pater & filius,
 dummodo ambo non obtineant beneficium in ea. 426.1.28
 Quamvis vnus ob quoddam legatum, alter ob deuotionem ce-
 lebret. *ibid.* 29
 Pater & filius possunt in simul processionallyter incedere, vnus
 tanquam beneficiatus, & alter tanquam capellanus diuersa-
 rum ecclesiarum. *ibid.* 30
 Filius illegitimus non prohibetur cum patre habitare. *ibid.* 31
 Pensiones habere non possunt filij illegitimi super fructibus
 beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel obtinuerunt.
ibid. 32
 Pensionem super beneficio paterno non prohibetur habere fi-
 lius legitimus. *ibid.* 33
 Filius suum beneficium resignare cogitur, si ille & pater tem-
 pore Concilij reperirentur in eadem ecclesia beneficia obti-
 nere. 425.2.37
 Fiscalis episcopi tanquam familiaris illius gaudet fori priuilegio,
 184.1.36
 Flagella inflicta in hoc mundo à Deo si patienter tolerantur, sunt
 satisfactoria pro peccatis. 92.2.2
 Examinarum consortium à viris spiritualibus fugiendum. 422.1.4
 Clerici qualem qualem suspensionem habentes à mulierum eti-
 in gradu propinquo sibi coniunctarum conuersatione omni-
 no abstinere debent. *ibid.* 5
 Non procedit hoc decretum in simplici incontinentia. *ibid.* 6
 Fons baptismalis. Episcopo non licet in ecclesia sub parochia in-
 stituta fontem baptismalem constituere. 127.2.11
 Fornicationis simplicis peccato commaculatur ille, qui accedit ad
 consanguineam in tertio, vel quarto gradu eius cum qua
 prius fuit fornicatus. 242.1.12
 Fori priuilegio qui vult gaudere, quæ habere, ac agere debeat.
 182.1.10
 Beneficiati fori priuilegio gaudent; etiam si habitum clerica-
 lem, & Tonsuram non deferant. *ibid.* 11
 Fori priuilegio gaudet obtinens validè beneficium etiam ante il-
 lius possessionem. *ibid.* 12
 Fori priuilegio gaudet beneficii possessionem etiam inualidè ob-
 tinens. *ibid.* 14
 Fori priuilegio gaudet beneficium etiam modici valoris obti-
 nens. *ibid.* 14
 Beneficiij titulum possidens absque redditibus fori priuilegio
 gaudet. *ibid.* 15
 Capellam collatam, & in perpetuum titulum collatam obti-
 nens gaudet fori priuilegio. *ibid.* 16
 Coadiutoriam à Papa obtinens priuilegio fori gaudet. 17.18.1
 Fratantiam pro comitandis cadaueribus defunctorum habens
 fori priuilegio gaudet. *ibid.* 18
 Pensionem obtinens loco tituli habetur pro clerico ad effe-
 ctum gaudendi fori priuilegio. *ibid.* 19
 Clericus non beneficiatus ut fori priuilegio gaudeat quæ requi-
 rantur. *ibid.* 20
 Habitum clericalem, & Tonsuram simul deferre tenetur Cle-
 ricus, qui fori priuilegio gaudere vult. *ibid.* 21
 Habitum clericalem, & Tonsuram dimittens, priuilegium fori
 amittit. *ibid.* 22
 Clericus se immiscens enormitatibus in habitu, & Tonsura so-
 ri priuilegio censetur renunciasse. *ibid.* 25
 Clericus in minoribus Ordinibus constitutus quando fori pri-
 uilegio gaudeat. *ibid.* 26
 Clericus characterem & habitum clericalem assumens post
 delictum, an gaudeat priuilegio fori. *ibid.* 27
 Clericus inferuens alteri ecclesie quam illi, cui fuit ascriptus,
 gaudet fori priuilegio. 184.1.30
 Mandatum episcopi debet esse expressum in clerico, & sufficit
 ore tenus concessum ad inferuendum ecclesie pro fori pri-
 uilegio obtinendo. *ibid.* 31

Ascriptio in ecclesia de mandato episcopi non est necessaria
 ad gaudendum fori priuilegio, sed sufficit quod realiter fiat
 seruitium in diuinis. *ibid.* 32
 Barifellus episcopi, cum sit de illius familia armata, fori priui-
 legio gaudet. *ibid.* 35
 Fiscalis Episcopi tanquam familiaris gaudet fori priuilegio.
ibid. 36
 Notarius curie episcopalis gaudet fori priuilegio. *ibid.* 37
 Diaconi Saluatici in regno Neapolitano, qui gaudeant fori
 priuilegio. *ibid.* 38
 Tonsuratus non sufficit ut bis, vel ter inferuat ecclesie, sed re-
 quiritur moralis perseuerantia in eo, ut fori priuilegio gau-
 deat. *ibid.* 40
 Clerici coniugati gaudent fori priuilegio si cum vnica, & virgi-
 ne contraxerint. *ibid.* 42
 Clerici coniugati fori priuilegio gaudent in criminalib. 185.1.44
 Subdiaconus qui ex dispensatione Apost. cum vidua matrimo-
 nium contraxit, & pensiones ecclesiasticas obtinet, fori priui-
 legio gaudet. *ibid.* 45
 Forum conscientie pro foro sacramentali Penitentia. 268.2.47
 Clericus pupillus quando possit forum declinare. 323.2.43
 Fratantiam pro comitandis cadaueribus defunctorum habens
 fori priuilegio gaudet. 183.1.18
 Fratres, S. Ioannis Hierosolymitani siue eorum vicarij in Paro-
 chialibus Religionis vnitis non tenentur ad solutionem cathe-
 dratici. 258.1.37
 Fratres fratribus etiam immediate succedere possunt. 424.2.8
 Fructus. Censura Bullæ in Cæna Domini quatenus ligentur fru-
 ctuum usurpatores. 165.1.6
 Fructus patrimonij alicuius Sacerdotis usurpantes non obstrin-
 guntur excommunicatione Bullæ in Cæna Domini. 165.1.7
 Fructus beneficii vacantis usurpans incidit in excommunicationem
 Bullæ in Cæna Domini. *ibid.* 8
 Clerico subtrahens tantum ex fructibus beneficii, quantum
 respondet suo credito, non afficitur censura Bullæ in Cæna
 Domini. *ibid.* 9
 Fructuum amissionem ob non residentiam restitutio, fabricæ ec-
 clesie, vel pauperibus facienda. 174.1.21
 Fructus non residentium amittuntur dumtaxat pro rata illius
 temporis, quo quis abest. *ibid.* 23
 Fructus non residentium debet episcopus ordinarius applicare
 fabricæ ecclesie parochialis etiam si non indigeat. *ibid.* 24
 Fructus beneficii, vide Portio, Beneficium, Distributio, Residentia,
 Dignitas.
 Fundationi statuenti ut etiam minor 14. annorum beneficium
 adipisci valeat, standum est. 181.2.7. & 395.1.2
 Vide Insuperatorem.
 Fundator potest excludere Ordinarium ab administratione ca-
 pellanarum. 159.2.14
 Funeraria. Confraternitates non possunt accedere ad funeralia
 nisi expresse vocentur. 419.2.13
 Funerales ducere tenetur parochus vsque ad ecclesiam regula-
 rium. 420.1.23
 Crux vna tantum in funeralibus deferenda. *ibid.* 2.29
 Crux propria parochie defuncti deferenda est in funeralibus.
ibid. 30
 Funus. Vocati omnes ad funus debent conuenire ad parochia-
 lem defuncti. 419.2.11

G

Gaudere, est futuri temporis. 56.2.22
 Generalis Religionis potest subditos suos quomodolibet
 à confessionibus audiendis suspendere. 207.1.50
 Gloria Patri ordinauit Damascus. 138.2.5
 Gloria in excelsis Deo primus instituit Thelephorus. *ibid.* 7
 Gradualis, Alleluia, Tractus, & sequentie auctor quis, 139.1.11
 Gradus Doctoratus non sufficit ad Penitentiarij officium, non
 facta professione fidei, aut contra Academiæ statuta, vel con-
 suetudine receptus. 272.2.17
 Gradus prohibitus, vide Matrimonium.
 Gratia. Baptismus confert gratiam. 9.2.6
 Peccatum originale, & peccata actualia, quæ commissa sunt
 ante Baptismum, remittit gratia in Baptismo producta. *ibid.* 7
 Actus ad gratiam habitualement, seu iustificationem dispo-
 nentem, qualis esse debeat. 244.1.3
 Homo

Index Rerum.

Homo iustus toto tempore vitæ suæ potest in gratia crescere, 106.2.12
 ibid.1
 Deus sua gratia semel iustificatos non deserit, 26.2.2
 Gratia subreptitiè impetrata est ipso iure nulla, 76.1.3
 Expressio quælibet falsa vitiat gratiam, etiam quod aliàs esset
 Princeps concessurus, ibid.2.4
 Vide *Iustitia*.
 Gratia, vide *Expectativa*.
 Gregorius X 111. circa loca, & alia clausuræ pertinentia, multa
 edidit, 338.1.4
 Reuocat quascunque licentias ingrediendi monasteria Mo-
 nialium, ibid.7
 Gregorius X V. quid statuerit circa Conceptionem immacula-
 tam B. Virginis, 102.2.12

H

Habitans in confinio duarum Ecclesiarum parochialium, cen-
 setur parochianus illius, in qua domus aditum magis
 frequentatum habet, 223.1.17
 Habitus, vide *Vestis*.
 Clericorum proprius habitus, illiusque honestas, 104.1.1
 Habitus non facit Monachum, ibid.2
 Habitus clericalem honestum non deferens quas pœnas incur-
 rat de iure Concilij, ibid.3
 & quid attentæ constituit, Sixti V. ibid.4
 Habitus clericalem non tenentur deferre clerici qui habent
 fructus, aut pensionem non excedentes valorem annuum 60.
 duc, ibid.2.5
 Inferuentes Palatio Apost. in inferioribus ministerijs, si habue-
 rint pensionem, non tenentur in habitu, & tonsura incidere,
 ibid.6
 Clericus non valens ratione paupertatis habitum proprio Or-
 dini congruentem gestare, excusatur, 105.1.9
 Habitus dimittens clericus domi suæ, & in occulto excusatur,
 ibid.2.12
 Habitus clericalem, & Tonsuram simul deferre tenetur cleri-
 cus, qui fori privilegio gaudere vult, 183.1.21
 Habitus clericalem, & Tonsuram dimittens, privilegium
 fori amittit, ibid.22
 Habitus clericalem qui dimiserit, potest illum iterum reassume-
 re, non obstante irregularitate, ibid.2.23
 Habitus sine causa occultantes Religiosi incidunt in excom-
 municationem, 383.2.36
 Regularis deferens habitum coopertum habitu alterius Reli-
 gionis an incidat in censuras, ibid.37
 Episcopus Monachus tenetur portare habitum suæ Religionis,
 ibid.38
 Religiosus factus episcopus si sine causa habitum Religionis
 deponat, non incidit in censuras, ibid.39
 Episcopi Regulares retento colore habitus suæ Religionis
 possunt se conformare cum Episcopis secularibus in forma,
 ibid.40
 Habitus Regularis à Nouitio deferendus est de essentia, atque
 substantia anni probationis, 370.2.36
 Vide *Virgines*.
 Hæresis occulta, vide *Absolutio*, *Dispensatio*.
 Hæreticus suscipiendo, vel baptizando cognationem contrahit,
 237.1.9
 Hæretici occulti per accidens in excommunicationem, & alias
 censuras, seu pœnas per ecclesiam aduersus hæreticos latas
 incidunt, 268.2.49
 Hæretici pures mentales possunt absolui à quolibet Confessario,
 ibid.30
 Hæretici omnino occulti, & pure mentales excommunicatio-
 nem non incurrunt, ibid.51
 Hierarchia diuina ordinatione instituta est in ecclesia Catholica,
 170.1.5
 Homicida voluntarius quantumvis occultus, omni Ordine, ac
 beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens ex cau-
 sa, ab Ordinario loci, aut Metropolitano cognita causa, ac pro-
 batis precibus dispensetur, *sess.14. cap.7. de reform.* 105
 de Homicidio, 106.1.6.7
 Homicidium per industriam, & per insidias, & ex proposito re-
 quirat, 105.2.3
 Irregularitas nulla oritur ex homicidio merè casuali, in quo

nulla fuerat penitus admissa culpa, 106.2.12
 Irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, non
 contrahit mandans committi homicidium in personam
 vnius, si committatur in personam alterius, ibid.13
 Irregularitatem non incurrit is, qui omni diligentia, vt præca-
 uerit, adhibita, dum operam rei licitæ daret, solo casu for-
 tuito homicidium commisit, ibid.14
 Homicidium voluntarium in hoc decreto dicitur, quod est illi-
 citum contra quantum præceptum Decalogi, intentum, &
 volitum in se, 266.1.30
 Hominis propagatio exemplo probatur, 21.2.2
 Homo potest iustificari de potentia Dei absoluta, 22.2.3
 Homines non possunt habere certitudinem de sua iustitia, ijs
 exceptis, quibus Deus specialiter reuelaret, 24.1.1
 Homo iustus toto tempore vitæ suæ potest in gratia crescere,
 ibid.
 De conuersione hominis ad Deum, ibid.1.2
 Homo existens in peccato mortali potest habere multos actus
 bonos, qui nullo modo sunt peccata, 25.1.1
 Nihil impossibile homini à Deo præcipi, ibid.2.2
 Horreum, Episcopus, aut eius Visitatores possunt recognoscere
 horrea publica quando secularium magistratuum magna est
 defidia, ac socordia in illorum administratione, 162.1.8
 Horti & prata Religiosorum comprehenduntur sub clausura,
 349.2.115
 Hospitalarij tenentur in conscientia ad fructus perceptos contra
 institutionem Hospitalis sine remissione, vel compositione,
sess.25. cap.8. de reform. 405
 Hospitalia à suis fideliter, & diligenter gubernentur iuxta Conci-
 lium Viennense, & hoc curent Ordinarij, non obstant, &c.,
sess.7. cap.15. de reform. 60
 Ordinarius non potest hospitale visitare, si dictum sit quod
 non possit se intromittere in eius visitatione, 159.1.3
 Ordinarius in dubio potest ab administratoribus hospitalarij,
 aliorumque piorum locorum rationem administrationis exi-
 gere, ibid.4
 Ordinarius potest visitare hospitale priuatum, & corrigere, ac
 reformare in ijs tantum, quæ ad obseruandum voluntatem
 fundatoris pertinent, ibid.5
 Hospitalia etiam vnita debent ab Ordinarijs visitari, ibid.6
 Visitare potest Episcopus hospitalia, &c., ibid.7
 Exequutio aduersus administratores hospitalium ad Ordina-
 rium spectat, ibid.2.8
 Episcopus potest animaduertere in Rectores hospitalij, ibid.9
 Episcopi curare debent vt hospitalia à suis administratoribus
 quomodolibet exemptis fideliter administrantur, ibid.11
 Hospitalia administrata à Fratibus B. Ioannis Dei non sunt
 exempta à iurisdictione Ordinarij, ibid.15
 Visitare potest Episcopus hospitalia, & beneficia commendata
 in Ecclesijs Regularium existentia, in quibus non viger Re-
 gularis obseruantia, 160.1.25
 Hospitalia quæ sunt sub immediata Regum protectione visita-
 re non potest Episcopus, ibid.27
 Hospitalia quæ expresse reperiuntur sub immediata Regum
 protectione, comprehenduntur tantum sub nomine talium
 hospitalium, ibid.28
 Hospitalium administratores debent Episcopo reddere ratio-
 nem administrationis suæ, 162.1.7
 Exequutio aduersus administratores hospitalium condemna-
 tos spectat ad Episcopum, ibid.2.22
 Hospitalis computa stante consuetudine Episcopus vnâ cum
 magistro eiusdem hospitalis recognoscere tenetur, 163.1.24
 in Hospitalibus hospitalitas exerceatur, & vbi non poterit exer-
 ceri ob defectum peregrinorum, fructus illi destinati ad ho-
 spitalitatem applicentur alicui operæ piæ, nisi aliter in funda-
 tione statutum fuerit, *sess.25. cap.8. de reform.* 405
 Hospitalium, & similibus locorum administratio, vel gubernatio
 non detur vni, & eidem personæ ultra triennium, nisi in funda-
 tione canonum reperiatur, non obstant, &c., ibid.
 Vide *Visito*.
 Hospitalitas laudanda, & amplectenda, ibid.1.1
 Hospitalitatem qui teneantur præstare, cogive possint ad illam,
 ibid.2.2
 Vide *Beneficiarius*.

Index Rerum,

I *Donatus* iudicandus, qui muneri, cui præfinitur, est aptior. 315.12
 129
Originarius, ibid. 130
Doctor, ibid. 131
Sacerdos, ibid. 132
Dispensatione non indigens, ibid. 133
Beneficium nullum habens, ibid. 134
Ditiores & nobiliores, ibid. 135
Ieiunia commendantur. *sess. 25. cap. 21.* 433.490
Ieiunio dandum sanctissimum Eucharistiæ sacramentum. 66.1.2
Iesuitæ Patres Iesuite, & alij Confessarii vigore privilegiorum
 Rosarii non possunt absolvere penitentes à casibus Episco-
 porum referuatis. 90.1.21
Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire non pos-
 sunt Iesuitæ, nisi, &c. 202.2.8
 Vide *Societatis IESU*.
Ignorantia crassa excusat, dummodo non sit ingens temeritas.
 242.2.3
Imagines falsi dogmatis, vel quæ rudibus sint periculosi erroris
 occasio non statuunt. *sess. 25. de inuoc. & vener. & rel.* 328
Imago aliqua insolita nullibi ponenda sine approbatione Epi-
 scopi. ibid.
Ysus sanctarum Imaginum pictarum, earumque adoratio ve-
 tutissimus in Ecclesia Dei, & à sanctis Patribus comproba-
 tus. 329.1.1
Sancti yna cum Christo regnant. ibid. 2
Imago Sancti non canonizati in Altari poni non potest. ibid. 4
Imagines quorumcumque hominum cum sanctitatis, vel mar-
 tyrij fama defunctorum non possunt apponi in oratorijs pub-
 licis, aut priuatis antequam canonizentur, aut Beati decla-
 rentur. ibid. 2.5
 Vide *Superstitio*
Immemorialis per testes minimè dicitur sufficienter articulata si
 testes non dicant quod non audierunt, nec viderunt contra-
 rium. 409.1.13
Immemorialis ut conficiatur tam in testibus, quam in instru-
 mentis, concurrere debent anni elapsi vsque ad terminum
 controuersie motæ. ibid. 2.14
Immemorialis, seu continuatæ præsentationes non suffragantur
 quando constaret de initio inualido. ibid. 16
Immunitas, & libertas Ecclesiastica innouatur, pro qua seruanda
 exhortatur Principes saculares. *sess. 25. cap. 10. de reform.* 414
Delinquentes dum disputatur an immunitate Ecclesiastica
 gaudere debeant, per Ecclesiasticos ministros sub custodia
 retineri debent. 432.1.4
Clerici, qui post delicta patrata ad Ecclesiam confugiunt, gau-
 dere debent Ecclesiastica immunitate. ibid. 2.5
Capellæ priuatorum palatiorum Ecclesiastica immunitate non
 gaudent. ibid. 6
Immunitate Ecclesiastica gaudet pro debito ciuili ad Ecclesiam
 confugiens. ibid. 7
Immunitate Ecclesiastica gaudent, qui cum armis prohibitis in
 Ecclesia se recipiunt. ibid. 8
Impedientes ingressum Religionis, vide *Cogentes*.
Impedimentum hoc perpetuum non est, sed temporale. 56.2.23
Impedimentum quod requiritur ut Canonicus Ordinem requi-
 situm infra annum suscipere non teneatur. 155.1.20
Impedimentum non excusat nisi impeditus probet se omnem
 adhibuisse diligentiam ut impedimentum cessaret. 178.1.3
Impedimentum iustitiæ publicæ honestatis si sponsalia non sunt
 valida, tollitur; si sunt valida, non excedat primum gradum.
sess. 24. cap. 3. de reform. matr. 239
Impedimentum publicæ honestatis oritur ex omnibus sponsali-
 bus quacunque ratione irritis, quandiu ipsa publica sunt, &
 nullitas occulta. ibid. 2.4
Impedimentum publicæ honestatis non nascitur ex sponsalibus
 nullis. 240.1.5
 Nec oritur ex sponsalibus oretenus factis absque consensu iu-
 teriori. ibid. 6
 Nec ex sponsalibus validis, mutuo tamen consensu dissoluitur.
 ibid. 7
 Nec ex sponsalibus conditionatis ante aduentum conditionis.
 ibid. 8
 Nec ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum

sine eorum consensu. ibid. 9
Impedimentum publicæ honestatis oritur tantum ex sponsali-
 bus cum determinata persona, & ex absolutis siue à princi-
 pio, siue postea completa conditione, & tantum ex validis.
 ibid. 10
Impedimentum publicæ honestatis oritur ex sponsalibus per
 verba de presenti, & nulliter contractis; omissa forma Con-
 ciliij. ibid. 11
Impedimentum publicæ honestatis confurgens ex sponsalibus
 validis hodie non excedit primum gradum. ibid. 12
Impedimentum oritur ex quocunque matrimonio rato, etiam
 irritum ex quacunque causa, dummodo non sit irritum ex de-
 fectu consensu. ibid. 2.14
Impedimentum publicæ honestatis quando simul cõcurrit cum
 impedimento affinitatis, utrumque in dispensatione est ex-
 plicandum. ibid. 15
 Alias dispensatio est subreptitia. ibid. 16
 Affinitas impedimentum superueniens post contractum ma-
 trimonium est sublatum. 241.2.6
 Affinitatis impedimentum vsque ad quartum gradum oritur
 ex matrimonio rato. ibid. 8
Impedimenta plura non connexa quando sunt eiusdem speciei,
 & rationis, sunt omnino exprimenda, ut dispensatio sit vali-
 da. 243.2.9
Impedimentum matrimonij, vide *Cogatio*, & *Affinitas*.
Imperator & Reges tenentur præcepto Ecclesiastico de confi-
 tendo semel in anno. 85.2.20
Incompatibilitas. Beneficiorum incompatibilitatem qui Docto-
 res tractent. 43.1.1
Incompatibilitatis decretum hoc procedit in illis, qui post Con-
 cil. Trid. recipiunt duos canonicatus. 44.1.2
 circa incompatibilitatem in beneficijs quatuor tempora ante
 Concil. considerantur. ibid. 2.20
Indulgentiæ, & spirituales gratias Ordinarij publicent, & duo de
 Capitulo fideliter elemosynas recipiant sine villo mercede.
sess. 21. cap. 9. de reform. 134
Indulgentiæ concessas à Papa publicare possunt Religiosi sine
 licentia Ordinarij, sed non possunt publicare si sunt con-
 cessas sibi ipsi. ibid.
Indulgentiæ quæstuarie reuocantur. 135.2.7
Indulgentiæ esse inutiles, vel non posse concedi in Ecclesia, qui
 dixerit est excommunicatus. *sess. 25. de indulg.* 433
Indulgentiæ non nimis facile conceduntur, ex causa. ibid.
Indulgentiæ pro Ecclesia S. Mariæ de Monteferrato. 434.2.5
Indulgentiæ lubilæ. ibid. 4
Indultum Papæ tribuens vacationem duorum mensium Cano-
 nicis contra fundationem Ecclesiæ non intelligitur sublatum
 per hoc decretum. 285.2.68
Infantes baptizandi. 9.1.2
Infans quæ ætatur dicatur habere usum rationis. ibid. 2.5
Infans si consecraretur, Episcopus nihil ageret. 41.2.7
Infantes si daretur eis Communio, recipient gratiam. 114.1.2
Inferiores quasi episcopalem iurisdictionem habentes habent fa-
 cultatem examinandi Notarios. 163.1.2
Infidelis cognoscens fornicariè mulierem ad fidem conuersus,
 non potest ducere in vxorem consanguineam dictæ mulie-
 ris. 241.1.4
Infirmas parochi non est causa sufficiens nõ residendi. 176.1.59
Infirmus deliranti an præberi possit viaticum. 70.2.11
Ingressi Monasteria nemini liceat sub pena excommunicationis
 sine licentia in scriptis obtenta ab Episcopo, vel Superiori, &
 in casibus necessarijs. *sess. 25. cap. 5. de regul. & Mon.* 338
Inhabiles ad beneficia consequenda qui. 42.1.1
Inhibitiones post appellationem quando concedenda. 73.2.8
Initium à Deo. 4.1.1
Innocens, qui causam adulterio non dedit, non potest altero con-
 iuge viuente aliud matrimonium contrahere. 217.2.14
Inquisitio processus Regularium quomodo facienda cum ad Ec-
 clesias Cathedrales promouendi fuerint. 154.2.7
Inquisitor parochus tenetur ad residentiam. 174.2.34
Inseruientes Palatio Apost. in inferioribus ministerijs si habuerint
 pensionem, non tenentur in habitu, & tonsura incedere.
 104.2.6
Inferdescencia per annum in excommunicatione quando dicatur
 contracta. 391.2.34
 Vide *Excommunicatio*

Index Rerum.

- Inflantia* primæ Ordinarij non possunt partes in eius præiudicium repuntiare. 320.1.2
Absolutio instantiæ. 322.1.26
Vide Causa.
Instituto. Instituire præsentatos à patronis, & per examen idoneos repertos, solus potest Episcopus. 111.2.18
Instituto præsentati à patronis non potest reservari alteri quàm Episcopo, nisi, &c. ibid. 19
Instituendi ius potest competere Prælati inferioribus ex causa necessaria. ibid. 20
Institutionibus inferioribus ex immemorabili competentes non sunt sublata per Concil. 112.1.2
Capitulum Sede vacante potest præsentatos Clericos à patronis instituere. ibid. 3
Vicarius Episcopi, seu Capituli Sede vacante habens mandatum generale potest instituere præsentatos. ibid. 4
Institutiones pium locorum observandæ circa reddendas rationes administrationis earum. 163.1.27
Locum habet etiam extra visitationem. ibid. 2.28
Instituto ad Parochialem Ecclesiam vacantem, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sit, ubi facienda est à Papa, ius eligendi digniorem ad solum Episcopum pertinet. 315.2.140
Intensio saltem faciendi quod facit Ecclesia requiritur in ministris dum Sacramenta conficiunt. 37.1.13
Interdictus à suo Prælato ne ascendat ad altiores Ordines, vel suspensus ab Ordine, gradu, vel dignitate Ecclesiæ, non potest promoueri quacunq; obtenta licentia contra voluntatem Prælati. *sess. 14. cap. 1. de reform.* 99
Interfessio habentes qui sint, ad hoc ut citentur in vnione faciendâ. 47.2.20
Interfessio. Causa quacunq; sufficit ad dispensandum in interfessio minorum Ordinum. 195.1.5
Interfessio abbreviandi facultas remittitur arbitrio Episcopi. 7
Necessitas, & utilitas sufficit ad dispensandum in interfessio. ibid. 2.10
Abbas in ijs casibus, in quibus Tonsuram & minores Ordines conferre valet, dispensare potest in interfessio. 11
Interfessio non sunt mathematicè computanda, sed ecclesiasticè, & iuxta ritum Ecclesiæ. 198.1.5
Diecepsano ordinandi spectat in interfessio dispensare, non verò ordinandi. ibid. 1.6
Interfessio remittendi facultas Episcopo concessa transit in Capitulum, seu eius vicarium Sede vacante. ibid. 2.7
Episcopus dispensare potest cum Religiosis in interfessio ex causa sibi per attestationem suorum Superiorum manifesta. ibid. 8
Dispensare non licet episcopis in interfessio requisito ad ascendendum à Diaconatu ad Presbyteratos, nisi necessitas simul, & ecclesiæ utilitas occurrat. 199.1.2
Dispensare non licet episcopo in interfessio requisito ad ascendendum à Diaconatu ad Presbyteratum, nisi necessitas simul, & ecclesiæ utilitas concurrat. 200.1.9
Interfessio & cerei, quæ per viam deferuntur circa cadaver, quomodo diuidendi. 419.2.9
Intrusio de facto in Parochiali beneficio, vel nullum titulum bonum, aut malum à superiore habens, inualidè confessiones audit. 204.1.22
Inuocatio vide *Superfessio*.
S. Ioannis Euang. Patres Congregationis S. Ioannis euangelistæ Portugalæ. 187.1.7
S. Ioannis Hierosol. Fratres S. Ioannis Hierosol. possunt dare dimissorias clericis inferuentibus in eorum ecclesijs. 312.1.0
Ecclesiæ Militum S. Ioannis Hierosol. quibus cura animarum incumbit, in concernentibus ipsam curam Ordinatio sunt subiectæ. 358.1.2 & 359.1.2
Rectores seu Parochi in ecclesijs S. Ioannis Hierosolymit. curam animarum secularium exercentes in omnibus visitationis, & correctioni Episcopi subfunt. 358.1.3
Irregularis sit clericus exercendo scienter Ordinem, quem non habet. 209.1.2
Irregularitas nulla oritur ex homicidio merè casuali, in quo nulla fuerit penitus admiffa culpa. 106.2.12
Irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, non contrahit mandans committi homicidium in personam, vnius, si committatur in personam alterius. ibid. 13
Irregularitatem non incurrit is, qui omni diligentia, vt præcaue-

- ret, adhibita, dum operam rei licitè daret, solo casu fortuito homicidium commisit. ibid. 14
Irregularitatem non contrahit ille qui non expleto 24. anno presbyterij Ordinem fuscipit. 196.2.7
Iudiciorum, & aliorum infidelium infantes ante vsum rationis iniunctis parentibus licitè baptizari non possunt. 9.1.4
Iudex ad quem appellatur ab Episcopo in criminalibus non procedat ad liberationem, nisi visis actis primæ instantiæ, &c. *sess. 13. cap. 3. de reform.* 75
Iudicis de culpa vt constet debet sæpè requiri. 321.1.15
Interpellatio vna an sufficiat. ibid. 16
Huic decreto locus est in causis nullitatis professionis. ibid. 17
Iudex quando pronunciat se competentem, vel incompetentem. ibid. 2.23
Iudices, quibus causæ Ecclesiæ erunt delegandæ, sint personæ dignæ iuxta constitutionem Bonifacij VI 11. eligendæ. *sess. 2. cap. 10. de reform.* 414
Canonicus Ecclesiæ Cathedralis iudex & conseruator eligi potest. 415.2.7
Vide Causa, & Lis.
Iudex Apost. Commendatarius perpetuus potest esse iudex Apostol. ibid. 15
Iudex delegatus. Coadiutor in Canonicatu cum futura successione non potest esse iudex delegatus. ibid. 11
Subcollectori causæ à Sede Apost. delegari possunt. ibid. 12
Protonotarius Apostol. potest esse delegatus Papæ, ac iudex synodalis. ibid. 13
Cancellarius Academiæ auctoritate Pontificis approbata potest esse delegatus Apostol. ibid. 14
Commissionis tempore debet adesse Canonicatus, vel Dignitatis qualitas in iudice delegato. 416.1.17
Quamuis tempore præsentationis dicta qualitas cessauerit. ibid. 18
Iudex Ecclesiasticus in causis civilibus, vel criminalibus si propria auctoritate possit fieri executio realis, vel personalis, abfincat à censuris Ecclesiasticis, tum in procedendo, tum in definendo. &c. *sess. 23. cap. 3. de reform.* 178
Iudex Ecclesiasticus cognoscit de controuersia orta circa habitum clericalem. 183.2.24
Iudices Ecclesiastici possunt secularibus magistratibus iniungere poenam excommunicationis vt præbeant auxilium. 342.2.20
Magistratus seculares qui. ibid. 21
Iudicium synodale nominatio spectat principaliter ad Episcopum. 312.1.87
Minor ad Canonicatum Ecclesiæ Cathedralis super arate per Papam dispensatus non potest eligi in iudicem synodalem. 415.2.10
Iudicium synodale nominatio spectat principaliter ad Episcopum, non tamen priuatiuè quoad Capitulum. 416.2.22
Iuramentum in litem delatio alteri parti. 322.1.28
Iurans resignare beneficium ad cuius titulum fuit promotus penitentia imposita absolvens est nec resignet. 121.2.30
Ite Missa est, ex Apostolica traditione processit. 140.2.25
Iurisdiclio. Suspendio à Pontificalibus non prohibetur exercitium iurisdictionis Episcopalis. 34.2.33
Iurisdictionem ecclesiasticam sibi tanquam propriam vsurpantes ligantur censura Bullæ in Cœna clausula 18. 165.1.3
Iurisdiclio Episcopi deuoluitur ad Archiepiscopum per negligentiam Episcopi circa id quod facere debet. 325.1.59
Iurisdictiones Ecclesiasticas, vel facultates nominandi Vicarios in spiritualibus non licet locare, & litteræ obtenta super hoc habentur surreptitiæ. *sess. 25. cap. 11. de reform.* 416
Ius Canonicum docentes in publica Vniuersitate eiusdem ciuitatis, gaudent ibi privilegijs de percipiendis in absentia præbendarum suarum fructibus. 15.2.54
Ius patronatus nemo potest impetrare, nisi Ecclesiasticum beneficium, vel capellam de nouo fundauerit, & construxerit, &c. *sess. 14. cap. 12.* 109
Ecclesiam in proprio solo suis sumptibus construens, in eâ ius patronatus acquirit. 110.1.5
Ius patronatus fundatum in fundo subiecto fideicommissio restituenso cum vniuersa hereditate, acquiritur heredi, & fideicommissario. ibid. 24
Ecclesiam construens cum protectione recuperandi expensas ab ea, tunc ius patronatus non illi acquiritur, sed ecclesiæ. ibid. 25
Iuspa-

Index Rerum.

- Iuspatronatus non acquiritur ex constructione necessariè, non voluntariè facta. *ibid.7*
- Iuspatronatus acquiritur ex reedificatione, seu refectione Ecclesie penitus destructe. *ibid.8*
- Iuspatronatus ex Ecclesie constructione acquiritur absque alia reservatione, nisi illud expresse remittatur. *111.1.9*
- Consensus tacitus diocesani in constructione Ecclesie ad acquirendum iuspatronatus colligitur ex institutionibus ipsius factis ad presentationes patronorum. *ibid.10*
- Dotans insufficienter, quod arbitrabitur Episcopus, non acquirit iuspatronatus. *ibid.12*
- Iuspatronatus non acquiritur ex augmento dotis. *ibid.13*
- Ad acquirendum iuspatronatus non requiruntur tria illa copulatiue, fundus, constructio, & dos. *ibid.16*
- Contra. *ibid.17*
- Iuspatronatus honorificum in Ecclesia Conuentuali non acquiritur ex sola constructione, absque dote. *ibid.17*
- Ecclesia matrix, seu parochialis non acquirit iuspatronatus in Ecclesia fundata intra suos limites. *127.2.13*
- Dos debet assignari tempore foundationis, & non post ad acquirendum iuspatronatus. *ibid.14*
- Iuspatronatus præsentum probetur ex fundatione, vel dotatione, siue ex multiplicatis presentationibus. *sess.25. cap.9. de re-form. 406*
- Iuspatronatus titulus non probatur sufficienter per solam confessionem supplicantis. *408.2.2*
- Iuspatronatus titulus censetur probatus ex multiplicatis presentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat. *ibid.3*
- Etiamsi nullum instrumentum foundationis, vel dotationis ostendatur. *ibid.4*
- Iuspatronatus probatur ex presentationibus, per spatium centum annorum effectum sortitis. *409.1.6*
- Iuspatronatus dicitur probatum ex fundatione, & dotatione, si consistit de presentationibus per centum annos effectum sortitis. *ibid.7*
- Iuspatronatus quando præsumitur ex privilegio, & adest immemorabilis, illa nihil prodest. *409.2.17*
- Iuspatronatus ex privilegio Episcopi, in cuius pacifica possessione existerunt præsentati per 140. annos, nihil prodest. *ibid.18*
- Iuspatronatus potest præscribi ab vno contra alium compatronum spatio 40. annorum cum titulo colorato. *ibid.20*
- Iuspatronatus circa probationem nihil alterat Concil. in personis priuatis. *ibid.21*
- Fama sola non probatur iuspatronatus. *410.1.23*
- Enunciatiue centum annos, & hominum memoriam excedentes probant iuspatronatus. *ibid.24*
- Ordinarius enunciatiui multum defertur in probatione iuspatronatus. *ibid.25*
- Insignia alicuius familie sculpta in Ecclesia probant iuspatronatus. *ibid.26*
- Iuspatronatus probatur ex denominatione capellæ. *410.2.27*
- Iuspatronatus probatur ex inscriptione antiquissima in Ecclesia. *ibid.28*
- Iuspatronatus probatur ex sententia antiqua Episcopi. *ibid.29*
- Iuspatronatus probatur ex litteris institutionalibus Antistitis. *ibid.30*
- Iuspatronatus non probatur ex certo subsidio alicui præstito tanquam patrono. *411.1.31*
- Habet locum in Ecclesijs receptitijs. *ibid.32*
- Iuspatronatus à qualibet familia potentij obtentum præsumitur ex usurpatione acquisitum. *411.2.44*
- Iuspatronatus dicitur priuatorum ad effugiendam usurpationis præsumptionem quando patroni non sunt domini temporales loci, vbi fundatum est. *ibid.45*
- Abbas in iurepatronatus temporalem iurisdictionem habentis non præsumitur usurpatio. *ibid.46*
- Potentia sola prætendentium iuspatronatus absque iurisdictione non sufficit ad præsumendam usurpationem. *ibid.47*
- Iuspatronatus usurpationis præsuppositio ex quibus tollatur. *ibid.48*
- Iuspatronatus ex usurpatione acquisitum præsumitur in Vniuersitatibus, seu Communitatibus. *ibid.49*
- Etiamsi vniuersitas, seu communitas parua sit. *ibid.50*
- Iuspatronatus ex usurpatione acquisitum non præsumitur si non totius Vniuersitatis, sed illius partis esse prætendatur. *ibid.51*
- Iuspatronatus mixtum non præsumitur ex usurpatione acquisitum. *ibid.52*
- Iuspatronatus priuatae personæ, & familie potentis non præsumitur ex usurpatione acquisitum. *ibid.53*
- Quid si vna illius pars spectet ad vniuersitatem Parochianorum, & alia ad alias priuatas personas. *412.1.54*
- Iuspatronatus usurpatio quandoque non præsumitur. *ibid.55*
- Iuspatronatus in personis potentibus probandum est per scripturas authenticas si illud prætendunt. *ibid.61*
- Enunciatiue Ordinariorum an & quando probent iuspatronatus. *412.2.65*
- Iuspatronatus ex priuilegio reuocatum est in totum, etiam quasi possessione inde sequuta. *413.1.68*
- Non loquitur de priuilegijs concessis ex causa onerosa. *ibid.69*
- Iurapatronatus ex priuilegio etiam cum amplissimis clausulis concessa propter augmentum cadit sub reservatione. *ibid.71*
- Iurapatronatus in quasi possessione existens validè præsentat. *ibid.72*
- Iurapatronatus quasi possessio acquiritur ex vnica presentatione sequuta institutione. *ibid.73*
- Patroni debet personaliter & præsentialiter præsentare. *ibid.74*
- Beneficium iurapatronatus, quamuis simplex sit, & possit inferior ad aliud instituere, requirit Episcopi examen. *ibid.75*
- Patroni beneficiorum non debent se in eorum fructibus intromittere. *ibid.76*
- Cognitio validitatis, vel inualiditatis iurapatronatus controuersi ad Episcopum dumtaxat, non ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinent. *ibid.77*
- Patroni consensus an requiratur in permutatione beneficij iurapatronatus. *ibid.78*
- Resignans beneficium de iurepatronatus, cum ipsemet effer eiusdem beneficij patronus, potest præsentare quem vult ad dictum beneficium. *ibid.79*
- Vendentes de per se iurapatronatus quam pœnam incurrant. *ibid.81*
- Comprehendit etiam hæc pœna se ingerentes in iurapatronatus fructuum perceptione. *414.1.82*
- Parochialis libera non potest vniri parochiali iurapatronatus. *ibid.83*
- Ecclesia libera quæ minatur ruinam, & habet tenuissimos redditus, potest vniri patronatæ cum reservatione iurapatronatus. *414.2.84*
- Iurapatronatus concessa à 40. annis citra Concil. debent reuideri ab Ordinario. *ibid.85*
- Iurapatronatus interim dum reuidentur per ordinarios patroni sua quasi possessione non sunt priuandi. *ibid.86*
- Iustificari viribus naturæ, vel legis nemo poterat, & omnes sunt filij iræ ob peccatum Adæ. *sess.6. cap.1. de iustif. 20*
- Iustificari quid significet in S. Scriptura. *ibid.1*
- Iustificamur per Christum. *21.1.1*
- Baptismus in re, vel in voto necessarius ad iustificationem. *21.1.1*
- Necessitas preparationis ad iustificationem in adultis. *ibid.*
- Pœnitentia aliqua, seu dolor animi ex motiuo supernaturali susceptus de peccatis necessario requiritur ad consequendam iustificationem primam in sacramento Baptismi, & Pœnitentiæ. *22.1.1*
- Homo potest iustificari de potentia Dei absoluta. *ibid.2.3*
- Actus ad gratiam habitualem, seu ad iustificationem disponentem, qualis esse debeat. *24.1.5*
- Iustificationis impij descriptio, & modus eius in statu gratiæ innuatur. *sess.6. cap.4. 21*
- Iustificationis principium in adultis est à gratia proueniente. *sess.6. cap.5. 22*
- Iustificandi preparatio. *sess.6. cap.6. 23*
- Iustificatio impij quid sit, & quæ eius causæ. *sess.6. cap.7. 23*
- Iustificari non potest homo de potentia ordinaria absque actu pœnitentiæ. *22.2.3*
- Iustificamur gratis. *sess.6. cap.8. 24*
- In iustificatione adultorum, quæ fit in Baptismo, vnusquisque recipit gratiam secundum propriam dispositionem & cooperationem hominis. *24.1.1*
- Vide Peccatum.
- Iustificatur per Christum cum remissione peccatorum accipimus fidem, spem & charitatem, & statim auditur, si vis ad vitam ingredi, serua mandata sess.6. cap.7. *25*
- Iustifica-

Index Rerum.

Iustificatus bonis operibus perficiendo magis iustificatur, & crescit in virtute *sess. 6. cap. 10.* 24
 Iustificatus debet seruare præcepta diuina, & præcepta non sunt impossibilia *sess. 6. cap. 11.* 25
 Iustificatus per venialia non amittit gratiam, quem Deus non deserit, nisi ab eo prius deferatur. *ibid.* 26
 Deus sua gratia semel iustificatos non deserit. *ibid. 2. 2.*
 Iustificatus si peccat mortaliter, amittit gratiam, sed eam potest recuperare per sacramentum Pœnitentiæ. *sess. 6. cap. 14.* 26
 Iustitia. Homines non possunt habere certitudinem de sua iustitia, ijs exceptis, quibus Deus specialiter reuelaret. 24. 1. 1
 Iustitia orta ex matrimonio rato dirimit matrimonium vsque ad quartum gradum. 240. 2. 13
 Iusti per opera pœnitentiæ, vel sponte assumpta, vel etiam illis præcepta, an possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus. 92. 1. 1

K

Kyrice eleison ordinauit S. Gregorius vt nouies in Missa diceretur. 138. 2. 6

L

Licentia nisi in necessitate extrema mortis, & in absentia Sacerdotis Eucharistiam sibi adimplere nequit. 113. 2. 3
 Laici negotiatores, coniugati, &c. possunt quotidie communicare, & præscribere certa tempora, est obitare Concil. Trid. *sess. 22. cap. 6.* 143
 de Lapsis, & eorum reparatione. *sess. 6. de Iustific. 14.* 26
 Largitio munerum vtriusque sexus Regularibus interdicta. 334. 2. 33
 Lauabo inter innocentes. 129. 2. 16
 Lectio. Canonici & ceteri Presbyteri Ecclesiæ Cathedralis tenentur accedere ad lectionem sacræ Scripturæ. 13. 2. 14
 Lector sacræ Scripturæ etiam scholasticæ vacare potest à lectione mensibus Iulij, Augusti, & Septembris. 13. 1. 3
 Electio lectoris soli Episcopo competit. *ibid.* 4
 Præbendam Theologalem obtinens si legere vlllo modo nolit, quomodo cogendus. *ibid.* 5. 6
 Lector sacræ Scripturæ non potest obtinere aliud beneficium incompatible. 23. 2. 9
 Lectori Theologo ex gratia debentur distributiones quotidianæ pro tota die qua legitur. 14. 2. 33
 Lectores, & Graduat non debent se idoneos reputare ad confessiones audiendas sine Episcopi approbatione. 203. 2. 16
 Legatum quando esset factum ad vnum vltum non ita necessarium, tunc potest Episcopus ad alium vltum pium eidem Ecclesiæ magis necessarium commutare. 156. 2. 6
 Legatus à latere potest vnire beneficia prouinciæ suæ legationis, absque tamen præiudicio Episcopi. 47. 2. 17
 Legati, seu Nuncijs non possunt committere causas criminales suis Auditoribus. 74. 1. 1
 Legatus à latere vnire potest beneficia prouinciæ suæ legationis absque Episcopi præiudicio. 128. 2. 4
 Legatus potest cumulatiue visitare Ecclesias exemptas, quas possint Ordinarij ex decretis Concilij. 159. 2. 19
 Sedes Apostol. est ad eunda pro reductione oneris in legato tenui impositi. 394. 2. 18
 Vide *Causa*.
 Legitimitas personarum. 322. 2. 34
 Legitimus per subsequens matrimonium ad Episcopatum habilis censetur. 41. 1. 3
 Legitimus per subsequens matrimonium non est admittendus ad Cardinalatum. *ibid.* 4
 Legitimi per subsequens matrimonium non admittuntur ad Cardinalitiam dignitatem. 251. 2. 8
 Libros noui, & veteris Testamenti ibi enumeratos à Concilio Trid. qui integros cum omnibus suis partibus prout consueuerunt legi in Ecclesia Catholica, & habentur in veteri vulgata Latina editione, non recipi pro sacris, & Canonicis, est excommunicatus. *sess. 4.* 5
 Libros de rebus factis sine nomine auctoris nullus imprimat, vel imprimere faciat, & illos non vendat, vel apud se retineat, nisi prius sint examinati, & approbati ab Ordinario, sub pœna excommunicationis, & pecuniæ, posita in canone Concilij Lateran. *sess. 4.* 6

Libros scriptos communicans, vel vulgans ante examen, & approbationem, subiiciatur pœnis, quibus & impressores, & eos habentes, vel legentes, nisi prodant auctores, pro authoribus habebuntur. *ibid.*
 Librorum probatio danda est in scriptis, & authentica appareat in fronte libri, & detur gratis simul cum examine. *sess. 4.* *ibid.*
 Machabeorum libri. 5. 2. 6
 Libri non sunt imprimendi nisi præuia licentia. 7. 1. 3
 Quid in Portugalia, & in Regnis Castellæ. *ibid.*
 Libri non sunt imprimendi nisi nomine Auctoris, vel cerri Collegij. *ibid.* 4
 Regulares de quorum licentia libros suos imprimere possint, *ibid.* 5
 Librorum probatio in scriptis danda, & cur. 7. 2. 6
 in Librorum examinatione diligens adhibenda obseruatio, cur. *ibid.*
 Fides desumpta ex libro parochi vt probet necessario est facienda cum formalis transcriptione partita. 234. 1. 165
 Libertas, vide *Immunitas, Matrimonium*.
 Licentia Episcopi non requiritur in docentibus publicè in scholis S. Scripturam, aut ius Canonicum, sed bene in studentibus. 16. 1. 59
 Licentia studiorum causa non suffragatur ultra quinquennium. *ibid.* 2. 60
 Licentia Episcopi requiritur ad hoc, vt Regulares prædicare possint in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, & eos examinare poterit. 19. 1. 20
 Licentia causa studiorum non excusat ab amissione tertie partis fructuum, &c. 125. 1. 8
 Licentia, quam Episcopus concedere poterat, vt in sua diocesi extra locum sacrum in altari portatili quis celebraret, est reuocata per hoc decretum. 148. 1. 17
 Licentiæ concessæ Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus celebrandi in Altari portatili sunt reuocata. *ibid.* 2. 19
 Licentia quam Parochus abesse volens petere debet ab Episcopo, non sufficit tacita, sed oportet esse expressa. 176. 2. 65
 Licentia delegata audiendi confessiones non expirat mortuo, vel amoto delegante. 206. 1. 38
 Licentia concessa ad beneplacitum Regularibus ad audiendas confessiones potest quodcumque reuocari. *ibid.* 2. 41
 Licentiæ confessionis audiendæ debent gratis concedi. 207. 1. 51
 Vide *Regularis*.
 Licentia ingrediendi Monasteria, vide *Ingressi*.
 Limbus, Sanctorum Patrum, & puerorum. 328. 2. 5
 Lis post appellationem à sententia Episcopi, vel eius Vicarij generalis in spiritualibus, quando appellatio habet locum, si à Sede Apostolica sit committenda, committatur Metropolitanis, vel eius Vicario generali in spiritualibus, &c. *sess. 13. cap. 2. de reform.* 74
 Lis quando dicatur mota. 321. 1. 13
 Lis quando est inter compresentatos non requiritur rigor in probatione iurispatronatus. 409. 2. 19
 Litteræ, & constitutiones contra Concil. Trid. reducendæ sunt ad ius commune. 2. 2. 6
 Litterarum primarius vsus. 7. 1. 4
 Litteræ publicatorie gratis concedi debent. 116. 1. 6
 Litteratura ad titulum non potest quis ordinari. 122. 2. 56
 Locationes rerum Ecclesiasticarum factæ anticipata solutione non valere in præiudicium successoris, nec tales locationes confirmantur. *sess. 25. cap. 11. de reform.* 416
 Locationes earundem rerum factas ad longum tempus, si Synodus Prouincialis, vel ab ea deputandi iudicauerint esse in damnum Ecclesiæ, vel contra Canonicas sanctiones, sint irritæ, per Concil. Trid. *ibid.*
 Locationes ecclesiasticæ representata pecunia factæ prohibentur. 417. 1. 2
 Locatio in præiudicium successorum non valet nisi notoria esset necessitas Ecclesiæ. *ibid.* 3
 Locationes ecclesiasticæ an efficiant locatores. *ibid.* 4
 Episcopus an & quando teneatur stare locationi prædecessorum. *ibid.* 5
 Locatio simoniaca est si quis locet aliquid, quod sapiat spiritualitatem. 417. 2. 7
 Cancellariæ Episcopalis redditus non possunt locari. *ibid.* 8
 Quarta funerales locari non possunt. *ibid.* 10
 Loca destinata ad pauperes sustentandos visitare potest Episcopus. 160. 2. 31
 Loca

Index Rerum.

Loca pia siue publica, siue priuata, ecclesiastica, siue laicalia visitari possunt per Episcopum. 162.2.12
Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere tenentur. ibid.13
Ordinarius habet votum in absolucendo, vel condemnando administratores piorum locorum. ibid.14
Rationes ab administratoribus piorum locorum per Episcopum pluries in anno repeti possunt. ibid.16
Institutiones piorum locorum obseruandæ circa reddendas rationes administrationis earum. ibid.17
Rectores piorum locorum cædentes arbores frugiferas quando incidant in excommunicationem huius decreti. 165.2.11
Vide *Visitatio*.
Locus nullius diocesis si sit in aliqua diocesi, visitatio spectat ad Ordinarium, in cuius diocesi est locus nullius. 274.1.3
Luxus in habitu, seu vestitu. 150.1.2

M

M *Achabæorum* libri. 5.2.6
Magister ludi literarij examinari potest ab Episcopo in ijs dumtaxat, quæ spectant ad fidem, doctrinam Christianam, & bonos mores. 15.1.44
Magister actorum curiæ Episcopalis potest vt familiaris ab Episcopo ordinari. 191.1.7
Triennium requiritur continuum. ibid.8
& sufficit vt inceperit antequam fuisset Episcopus. ibid.9
Mandans aliquem baculo verberari eo expresso ne occideretur, si mandatarius armis percusserit, & occiderit, non intelligitur incidisse in hoc decretum. 106.1.4
Mandatum Episcopi debet esse expressum in clerico, & sufficit oretenus concessum ad inseruiendum Ecclesiæ pro fori priuilegio obtinendo. 184.1.31
Maria V. non comprehenditur à Concilio Tridentino, cum agitur de peccato originali, sed reuocat, vt obseruandas constitutiones Xisti I V. *sess.* 5. 8
Matrimoniales causæ spectant ad iudices Ecclesiasticos. 217.2.19
Matrimonialium causarum cognitio pertinet ad Episcopum, & non ad alium inferiorem. 324.1.47
Episcopus debet manuteneri in cognitione causarum matrimonialium. ibid.48
Matrimoniales causas, & criminales cognoscere spectat ad Episcopum etiam in Abbatij exemptis. ibid.52
Matrimonialium causarum, & criminalium cognitio ad Episcopum spectat donec per alium pretendentem probetur immemoralis. ibid.53
Matrimoniales causas, & criminales cognoscere possunt inferiores Episcopo ex præscriptione immemorabili, consuetudine, vel priuilegio. ibid.54
Matrimonialium causarum cognitionem habere possunt inferiores Episcopo ex delegatione Papæ. 324.2.55
Abbatæ exempti iurisdictionem quasi Episcopalem habentes non veniunt in præsentem sub nomine Episcopi. ibid.56
Vicarius Episcopi habet cognitionem causarum matrimonialium ex officio. ibid.57
Matrimoniales causæ & criminales à Capitulo Sede vacante cognosci, & definiri possunt. ibid.58
Vide *Causæ*.
Matrimoniales dispensationes, vide *Vicarius*.
Matrimonium ante legem gratiæ in lege naturæ, & veteri, non fuit propriè Sacramentum. 216.1.3
Matrimonium est verè, & propriè vnum ex septem legis euangelicæ Sacramentis à Christo Domino institutum. ibid.2.4
Matrimonij vinculum dissolui non potest propter hæresim, aut molestantem cohabitationem, sed tantum ob id fieri potest diuortium quoad thorum, & habitationem. ibid.8
Matrimonium ratum non consummatum per solemnem Religionis professionem alterius coniugum dirimitur. 217.1.9
Matrimonium ratum sola Ecclesiæ auctoritate per vota solemnia Religionis soluitur. ibid.10
Matrimonium fiat præmissis tribus denunciationibus à Parocho continuis tribus diebus festis inter Missarum solemnias publicè, & postea Parocho, vel alio Sacerdote de licentia Parochi, vel Ordinarij, à duobus testibus præsentibus matrimonium celebretur, &c. *sess.* 24. c. 1. *de reform. matr.* 217
Barbosi, Collect. in Concil. Trid.

Matrimonij ceremoniæ si quæ profint vltra prædictas, in aliquibus prouincijs teneantur. ibid.
Matrimonij decretum replicetur sæpius in Ecclesia prout expedire videbitur. ibid.
Matrimonium ratum non dissoluitur per tria vota Societatis per biennium emissa. 217.1.11
Matrimonium ratum dissoluitur per professionem in Religione S. Ioannis Hierosolymitani. ibid.12
Matrimonij vinculum dissolui non potest propter adulterium alterius coniugum. ibid.13
Clerici in sacris Ordinibus constituti, vel Regulares castitatem solemniter professi, non possunt matrimonium contrahere, contractumque de facto inualidum est. 217.2.16
Melius ac beatius est manere in virginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio. ibid.17
Matrimonia, quæ fiunt inuitis, & inscijs parentibus, valida sunt. 221.2.2
Parentes non possunt liberos exheredare, nec eis dotem denegare quod contrahunt matrimonium ipsi inuitis. 222.1.3
Statutum, seu lex municipalis prohibens filijs matrimonium contrahere sine voluntate parentum non valet. ibid.4
Parochus proprius dicitur ille in cuius parochia habitant contrahentes tempore matrimonij. ibid.5
Parochus proprius ille dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent, vel cui principaliter incumbit cura animarum in loco domicilij. ibid.6
Fœmina transferens se ad domum concubinarij intentione perpetuè cum illo manendi, non potest validè coram parochio suæ parochiæ contrahere matrimonium. 222.2.7
Parochus proprius ille dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent, quamuis illud simulatè habitare inceperint. ibid.8
Matrimonium contractum coram parochio loci vbi contrahentes recreationis causa reperiuntur, non valet. ibid.9
Matrimonium contractum coram parochio loci vbi contrahens moratur tanquam Prætor, vel Medicus valet. ibid.10
Matrimonium contractum coram parochio loci exilij impositi donec aliud statutum esset, est validum. ibid.11
Matrimonium contractum coram parochio loci ad quem ob parentum metum venerant, & in quo aliquantulum permorati erant, valet. ibid.12
Matrimonium clandestinum dicitur quando illicitè denunciationes omittuntur. 224.1.32
Matrimonium domi celebrari potest. 224.2.35
Parochus tenetur contrahentes interrogare de mutuo consensu. ibid.36
Parochus omittens contrahentes interrogare de mutuo consensu grauiter peccat. ibid.37
Consensus ad matrimonium requisitus quibus signis exprimi possit. ibid.38
Matrimonij ad valorem non requiritur quod consensus actualis sit simul tempore. ibid.39
Matrimonium nullum ex defectu consensus vnus vt reualidetur sufficit, quod ille, cui deficit consensus vetus, solum de nouo consentiat. ibid.40
Matrimonij ad validitatem non requiritur vt parochus vtatur aliquibus verbis. 225.1.41
Sed illorum omissio est peccatum mortale. ibid.42
Matrimonium cum probabiliter timetur malitiosè impedientum, quomodo denunciationes omitti possint. ibid.43
Matrimonium contractum non præmissis denunciationibus est validum, quamuis Ordinarius recuset dare licentiam quod fiant post. 225.2.46
Præsentia parochi in matrimonijs necessaria non tantum corporea, sed etiam moralis requiritur cum intelligentia, & aduertentia actus. 227.1.72
Parochus qui præsens corpore est, sed animo nihil omnino aduertens non assitit validè matrimonio. ibid.73
Parochus etiam vi detentus si intelligat consensum contrahentium validè assitit matrimonio. ibid.74
Parochus renuens, & dolosè adductus si probè intelligat, & audiatur contrahentium verba, validè assitit matrimonio nisi affectatus esset non intelligere. ibid.75
Parochum vt adigere, aut dolo inducere vt matrimonio intersit est peccatum mort. ibid.76
Præsentia parochi sufficit ad matrimonium etiam si ad d 2 alium

Index Rerum.

- alium finem vocatus, & casu praesens sit. ibid. 77
 Parochus potest assistere matrimonio suorum parochianorum in alterius parochia sine licentia parochi illius loci, in quo assistit. ibid. 78
 Putativus parochus valide matrimonio assistit. 228.1.79
 Titulum iniustum beneficii habens parochus valide matrimonio assistit. ibid. 80
 Non promotus infra annum. ibid. 81
 Collationem suam nullam habens, &c. ibid. 82
 Parochus administratione interdictus, suspensus, irregularis, vel excommunicatus non toleratus, modo non sit actualiter depositus, valide matrimonio assistit. ibid. 83
 Schismaticus saltem coloratum titulum habens si non fuit vt talis declaratus, & parochia priuatus, valide matrimonio assistit. ibid. 84
 Fornicator notorie. ibid. 85
 Existens in peccato mort. ibid. 86
 Parochus interdictus seu prohibitus ab Episcopo seu eius vicario ne aliquis matrimonio coniungat, valide assistit. ibid. 87
 Parochus non Sacerdos valide matrimonio assistit. ibid. 88
 Sacerdos deputatus a proprio parochio valide matrimonio assistit. 229.2.89
 Sacerdos Regularis potest deputari a proprio parochio vt matrimonio assistat. ibid. 90
 Clerico non Sacerdoti non potest parochus siue Ordinarius concedere licentiam assistendi matrimonio. ibid. 91
 Parochus habet facultatem concedendi licentiam alteri Sacerdoti assistendi matrimonio suorum parochianorum, quamvis esset irregularis, suspensus, excommunicatus non toleratus. ibid. 92
 Degradatus parochus potest valide alteri Sacerdoti licentiam assistendi matrimonio concedere. ibid. 93
 Vicecurati a parochis proprietariis constituti possunt alteri Sacerdoti licentiam assistendi matrimonio concedere. ibid. 95
 Parochus proprius si nolit matrimonio alioquin licito interuenire, potest ad id cogi per superiorem. ibid. 96
 Matrimonium contractum coram parochio alieno de licentia Ordinarij, praeter ipsius intentionem valet. 229.1.97
 Iurisdictionem Episcopalem habentes possunt licentiam interessendi matrimonijs concedere. ibid. 98
 Abbates Ecclesiarum nulli Episcopo subiectarum, possunt licentiam interessendi matrimonijs concedere. ibid. 99
 Capitulum Sede vacante potest licentiam interessendi matrimonio impartiri. ibid. 100
 Legatus a latere in provincia suae legationis potest licentiam interessendi matrimonio impartiri. ibid. 101
 Cardinales in Ecclesijs suorum titularum possunt matrimonijs interesse, & interessendi licentiam concedere. ibid. 102
 Archiepiscopus dum actu visitat dioeceses suffraganeorum, potest in eis licentiam interessendi matrimonijs concedere. ibid. 103
 Archiepiscopus potest concedere licentiam interessendi matrimonio subditorum suffraganeorum suorum nolente suffraganeo aliquos maritaliter coniungi, & ad ipsum Archiepiscopum super ea re appellatur. 229.2.104
 Vicarius generalis Episcopi ex proprio officio interesse potest matrimonijs, & alij Sacerdoti assistendi licentiam concedere. ibid. 105
 Vicarius Episcopi, qui Sacerdos non est, potest praesentiam matrimonio contrahendo praestare. ibid. 106
 Iurisdictione Episcopi suspensa per excommunicationem, aut suspensionem, potest eius vicarius valide interesse matrimonio. ibid. 107
 Licentia ad interessendum matrimonio debet esse expressa, & non tacita. ibid. 108
 Licentia ad assistendum matrimonio debet actum praecedere. ibid. 109
 Licentia motu vel dolo obtenta sufficit ad assistendum matrimonio. ibid. 110
 Licentia contra prohibitionem Episcopi valide datur ad effectum vt matrimonium contractum coram Sacerdote, cui concessa fuit, validum sit. 230.1.111
 Licentia ad assistendum matrimonio non requiritur in scriptis, sed sufficit verbalis. ibid. 112
 Licentia specialis non requiritur, sed sufficit generalis ad assistendum matrimonio. ibid. 113
 Licentia generalis administrandi omnia Sacramenta sufficit ad assistendum matrimonio. ibid. 114
 Sacerdos delegatus valide matrimonijs assistit dum a parochio concedente licentiam assistendi non reuocatur. ibid. 115
 Licentia assistendi matrimonijs, quam parochus alteri Sacerdoti dat, expirat si interim parochus moriatur. ibid. 116
 Matrimonium contractum coram parochio extraneo, qui habet licentiam a proprio parochio vnus ex contrahentibus, & ignorat se illam habere, est inualidum. ibid. 117
 Matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo, qui re vera non habuit a proprio parochio licentiam veram, est nullum. 230.2.118
 Praesentia testium & parochi in matrimonio contrahendo debet esse simultanea, & non sufficit successiua. ibid. 120
 Testes quicunque ratione compotes, quamvis impuberes, consanguinei, domestici, seminae, aut infames, sufficiunt in contrahendis matrimonijs. ibid. 121
 Testes etiam dolo, & ad aliud vocati sufficiunt in contrahendis matrimonijs. ibid. 122
 Testes etiam vi detenti, & coacti sufficiunt dummodo intelligant consensus contrahentium. ibid. 123
 Testes non desiderantur rogati in matrimonijs contrahendis. ibid. 124
 Contrahentes absque parochio, & alijs testibus sunt inhabiles ad sic contrahendum. 231.1.125
 Concilium potuit personas etfi laicas inhabilitare, & contractum matrimonij ex causa irritare. ibid. 126
 Matrimonia clandestina, non vero sponsalia irritantur. ibid. 127
 Matrimonium contrahentes sine parochio & testibus peccant mortaliter. ibid. 129
 Matrimonium contractum absque praesentia parochi, vel duorum, aut trium testium in vim sponsaliorum non resoluitur. ibid. 130
 Sponsalia subsequuta copula coram parochio, & testibus non transeunt in matrimonium. 231.2.131
 Matrimonium nullum ex publica causa noua indiget praesentia parochi ad illud contrahendum. ibid. 132
 Matrimonium contractum a filia propter metum mortis a matre illatum est inualidum. ibid. 133
 Matrimonium celebratum sub honesta conditione de futuro, vt valide fiat necessario est adimplenda conditio coram parochio, & testibus. ibid. 134
 Matrimonium coram parochio, & testibus contractum hac conditione, si mulier est legitima, subsequuta copula non est validum si postea constituerit mulier esse illegitimam. ibid. 135
 Matrimonium celebratum coram parochio, & testibus quando fuit nullum ob impedimentum occultum, non est necessarium ad reuocationem illius, quod iterum coram parochio, & alijs testibus celebratur. ibid. 136
 Matrimonium infidelium, vt fiat Sacramentum, non est necessarium facienda expressio, & ratificatio consensus coram parochio, & testibus. 232.1.138
 Praesentia parochi & testium requiritur vt matrimonium celebratum per procuratorem sit validum. ibid. 139
 Matrimonium absque parochi licentia, vel alia non seruata forma Concilij minime potest celebrari data etiam urgente necessitate. ibid. 140
 Parochus, vel alius Sacerdos, qui cum minori testium numero quam duorum matrimonio clandestino interfuerit, est grauiter arbitrio Ordinarij puniendus. 232.2.141
 Poena triennalis suspensionis ab officio imposita parochio assistendi matrimonio clandestino non est sublata per hoc decretum. ibid. 142
 Parochus proprius, vel alius Sacerdos de eius licentia assistendi matrimonio clandestino ab denunciationum omissionem, suspendendus est triennio. ibid. 143
 Parochus ob licentiam concessam alij Sacerdoti assistendi matrimonio clandestino incurrit tantum triennem suspensionem. ibid. 144
 Suspensus ab officio, qui interfuit matrimonio clandestino, non est suspensus a beneficio. ibid. 145
 Episcopus non potest dispensare ab huiusmodi triennali suspensione. ibid. 146
 Contrahentes absque parochio, & alijs testibus vbi Trid. viget, puniendi sunt poena grauius arbitrio Ordinarij. ibid. 147
 Con-

Index Rerum.

Contrahentes matrimonium ante Ecclesie benedictionem acceptam ne cohabitent hortatur Concil. in presenti. 233.1.148
 Matrimonium consummare ante Ecclesie benedictionem sublato scandalo non est peccatum mort. ibid.149
 Benedictionem nuptialem omnino omittere est tantum peccatum veniale. ibid.150
 Benedictio coniugal non potest nisi inter Missarum solemnias fieri. ibid.151
 Benedictiones nuptiales in secundis nuptijs non possunt recipere, qui in prioribus acceperunt. ibid.152
 Consuetudini legitimæ diocesum circa secundas nuptias benedicendas standum est. ibid.153
 Parochus vtriusvis contrahentis sufficit ad benedicendas nuptias. 233.2.154
 Parochus proprius debet recipere eleemosynam occasione benedictionis, & non alius. ibid.155
 Episcopi & similes iurisdictionem ordinariam habentes, & eorum vicarij possunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales. ibid.157
 Sacerdos tam secularis, quam Regularis coniungens in matrimonio, vel benedicens subditos alterius parochie absque licentia, &c. remanet suspensus ab officio. ibid.
 Sacerdotes Regulares matrimonia ministrantes, seu solemnizantes non habita super his parochialis Presbyteri licentia speciali ultra suspensionem ipso facto sunt excommunicati. ibid.158
 Ignorantia quælibet etiam crassa excusat à suspensione. ibid.159
 Ipso iure. ibid.160
 Suspensionis poena huiusmodi ne dum ad officium, sed etiam ad beneficium extendi potest. ibid.161
 Matrimonium plenè probatur ex partita desumpta ex libro parochi etiam mortuis testibus, & paracho scribente. 234.1.164
 Matrimonium contrahentes cum peccato mort. incurrunt peccatum mortale. ibid.166
 Matrimonium detinere non licet absolute, & per longum tempus, donec contrahentes orationem Dominicam, &c. didicerint. ibid.167
 Consuetudines antiquas laudabiles, quæ in contrahendis matrimonijs observari solite sunt, non tollit hoc decretum. 234.2.168
 Decretum hoc ut robur suum accipiat, requiritur necessario in parochijs publicari. ibid.169
 Matrimonium contrahere coram paracho, & testibus, tenentur ij apud quos promulgatum est Concilium Trid. si ibi contrahant. ibid.170
 Non tamen si aliò migrent vbi non est acceptum. ibid.171
 Matrimonium non est legitimum si contrahatur inter se conferentes ad locum in quo Concilium non est promulgatum sub animo sine paracho, & testibus contrahendi. ibid.172
 Matrimonium contrahere coram paracho, & testibus tenetur incola illius loci, in quo non est acceptum Concilium, si diuertat ad locum in quo est receptum. 235.1.173
 Episcopus non potest matrimonia inuvalidare per sua decreta synodalia, quæ clandestinè, & sine paracho, & testibus contracta essent, si ibi non est promulgatum Concil. Trident. ibid.2.174
 Decretum hoc obligat post triginta dies ab eius promulgatione etiam ignorantes quoad annulationem matrimonij. ibid.175
 Matrimonium liberè, & licitè contrahi potest inter personas in hoc decreto nominatum expressas. 237.2.18
 Patrinus potest matrimonium contrahere cum ea, cum qua simul alienum filium suscepit. ibid.22
 Matrimonium contractum sine dispensatione inter filium suscipientis, & baptizatum valet. ibid.23
 ex Matrimonio rato, non consummato minimè oritur affinitas, sed iustitia dirimens matrimonium. 240.1.12
 Iustitia orta ex matrimonio rato dirimit matrimonium vsque ad quartum gradum. ibid.2.13
 Affinitas ex copula licita orta dirimit matrimonium vsque ad quartum gradum. 241.2.7
 Matrimonium contrahens scienter intra gradus prohibitos, separetur, & careat spe dispensationis. sess.24. cap.5. de reform. matr. 242

Matrimonio contrahendo, vel nulla, vel rarò detur dispensatio, & ex causa, & gratis, in secundo gradu nunquam, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam. ibid.
 Matrimonium si ea intentione contrahatur ab habentibus impedimentum dirimens vt facilius Papa dispense, tunc faciendæ est mentio tum de matrimonio contracto, tum de animo, quo initum est. 243.1.8
 Matrimonium inter raptorem & raptam, an & quando irritum. sess.24. cap.6. de reform. matr. 244
 Matrimonio qui vagantur non coniunguntur à Paracho, nisi post diligentem inquisitionem de licentia Ordinarij. sess.24. cap.7. de reform. matr. 246
 Matrimonium qui non liberè contrahere cogit, excommunicatur. sess.24. cap.9. de reform. matr. 248
 Matrimonium non dirimitur si celebretur temporibus prohibitis peccant tamen celebrantes. 249.2.3
 & arbitraria poena puniuntur. ibid.4
 Matrimonium consummare quod erat iam contractum, his temporibus non prohibetur. 250.1.5
 Matrimonium de licentia Ordinarij potest his temporibus prohibitis sine solemnitate celebrari. ibid.2.6
 Vide Denunciatio, Coniuges, Benedictio, Parochus.
 Matrimonium vagorum, peregrinorū, vide Vagus, & Peregrinus.
 Mendicantium priuilegia ne prohibeantur petere eleemosynas, sunt abrogata per hoc decretum. 155.1.4
 Mendicantes fratres non possunt ab Episcopis prohiberi quominus per se ipsos in diocesibus vbi habent Conuentus, eleemosynas quarant. ibid.2.5
 Menses tres ad consecrationem Episcopi à die confirmationis sunt numerandi. 178.1.2
 Meritum, vide Satisfactio.
 Metropolitan in suffraganeos eorumve subditos non iudicant nisi in casibus iure expressis. 73.2.14
 Metropolitan, & alij superiores causas in curijs Ordinariorū pendentes non auocant. ibid.15
 Metropolitanus non potest cognoscere in prima instantia etiam citra præiudicium cursus causæ coram Episcopo. ibid.29
 ad Metropolitanum, vel in eius absentia ad Episcopum antiquiorem pertinet, curare vt Prouinciales Episcopi in suis Ecclesijs commorentur. 173.2.11
 Metropolitan an & quando dioceses suorum Comprouincialium Episcoporum visitare possint. 256.2.8
 Metus reuerentialis parentum an inducat excommunicationem incutientibus illum. 378.2.4
 Metus reuerentialis an annulet professionem. 480.1.4
 Milites Hierosolymitanos non afficit constitutio Gregorij X. V. de Conseruat. 103.2.6
 Milites Regulares S. Iacobi, & alij similes sunt capaces beneficiorum secularium. 108.1.4
 Vide Priuilegia.
 Milites Regulares non emittentes tria vota substantialia non sunt incapaces beneficiorum secularium. 109.2.8
 Milites hospitari facere non potest Magistratus secularis in domibus Ecclesiasticarum personarum. 432.1.3
 Minister in peccato mortali existens validè confert Sacramenta. 37.2.14
 Minister sacramenti Pœnitentiæ solus Sacerdos. 86.1.1
 Ministri proprij Extremæ Vnctionis sunt Ecclesiæ Presbyteri. 95.1.1
 Minores Fratres possunt extra tempora à iure statuta Dominicis, vel alijs festiuis diebus sacros Ordines suscipere. 187.1.4
 Sed non ex priuilegijs ante Concil. Trid. obtentis. ibid.5
 Minores de Obseruantia, & Capuccini sunt incapaces hereditate successionis. 335.1.2
 Ecclesia Fratrum Minorum non potest validè institui. ibid.3
 Conuentui Fratrum Minorum an possit legari. ibid.4
 Miracula noua, vel nouæ reliquiæ non sunt admittendæ, nisi Episcopus cum consensu Theologorum, & piorum approbet, & in dubijs consulat Metropolitanum, Concilium Prouinciale, & Summ. Pont. sess.25. 328
 Miracula nulla noua sunt admittenda nisi recognoscente, & approbante Episcopo. 330.1.7
 Miracula noua hominis defuncti non canonizati, nec beatificati potest Episcopus publicare, atque approbare. ibid.8
 Miraculorum recognitio nõ spectat ad alium etiam iurisdictionem quasi Episcopalem habentem præter Episcopum. 330.2.12
 d 3 Missam

Index Rerum.

- Missam cum mitra, & baculo celebrare non potest ab exercitio Pontificalium suspensus.* 34.2.32
Capellanus habens onus celebrandi certas Missas, &c. est beneficium in compatibile cum alio beneficio curato. 44.2.10
Stipendium licet accipere pro celebranda Missa. 136.1.2
Sacerdos recipiens à pluribus plura stipendia pro Missarum celebratione, non potest vnica Missa omnibus satisfacere. ibid.4
Portionem etiam minimam ex elemosynis Missarum celebrandarum non possunt Ecclesie, & loca pia sibi retinere. 136.2.5
Rector beneficii potest Missam per alium celebrare, retenta sibi parte si tribuat Sacerdoti elemosynam congruam. ibid.6
Sacerdos qui Missam suscepit celebrandam cum certa elemosyna, non potest eadem Missam alteri celebrandam committere, retenta sibi parte eiusdem elemosynæ. 237.1.8
Sacerdoti non licet celebrare Missas anticipare. ibid.9
Præcepto de audienda Missa satisfacit qui horas canonicas ex obligatione recitat. 137.2.10
Missæ sacrificium remittit peccata venialia. 138.1.2
Missam Christus instituit. ibid.3
Introitus Missæ à Celestino I. introductus. ibid.4
Xyrie eleison ordinavit S. Gregorius vt nouies in Missa diceretur. 138.2.6
Epistolarum Missæ quis auctor. 139.1.10
Pacem dari in Missa ordinavit Innocentius I. & Leo I. 140.2.23
Ite, Missa est, ex Apostolica traditione processit. ibid.25
Missæ sacrificium vt sub vna specie fiat, potest Papa ex vrgenti causa concedere. ibid.26
Missæ sacrificium inuentum, in quo offertur idem Christus, qui se pro nobis obtulit in Cruce crucientum, & quo placatur Deus, & dispositi gratiam inueniant, & fructum crucientis, & offertur non solum pro pœnis, & necessitatibus viuorum, sed pro defunctis in Christo non plenè purgatis. *sess. 22. c. 2.* 104
Missæ sacrificium verè propitiatorium est ex opere operato conferens remissionem peccatorum. 141.1.2
Missæ sacrificium à Malachia prædictum est. 140.2.30
Christus in sacrificio Missæ offerens. 141.1.3
Missæ sacrificium aliquo modo mediâtè confert primam gratiam. ibid.4
Missæ sacrificium prodest ad remittendam penam peccatorum, quæ antea erant remissa. 141.2.5
Missæ sacrificium conducit vehementer ad remissionem, condonationemque peccatorum mortalium. ibid.6
Missæ sacrificium pro mortuis offerendum, & qualiter eis inuare possit. ibid.7
Quilibet Missa an æqualiter prodest defunctis, remissiuè. 142.1.8
Missæ sacrificium exhibet leuamen, & subsidium aliquod certum pœnarum ipsi, qui sunt in Purgatorio. ibid.9
Missas, vel officium defunctorum potest quis in humanis sibi celebrari facere. ibid.2.10
Fideles maiora beneficia sibi comparant si Missas curent sibi celebrari dum viuunt. ibid.11
Missæ sacrificium soli Deo offertur. *sess. 22. cap. 4.* 142
Missæ canonis antiquitas, & auctoritas. *sess. 22. cap. 4.* ibid.
Missæ ceremonia variæ, qua ratione instituta. *sess. 22. c. 5.* ibid.
Missæ etiam ea, in qua nullus præter Sacerdotem, qui est publicus minister, sacramentaliter communicat, est publica, fitque pro toto corpore Christi, quod est Ecclesia. *sess. 22. c. 6.* 143
Missæ sacrificio aquam vino debent Ministri miscere. *sess. 22. cap. 7. de reform. matr.* 144
Missæ non est dicenda vulgari lingua, sed Latina, eius tamen mysteria populo sunt frequenter inconculcanda per animarum curatores. *sess. 22. cap. 8.* ibid.
Missæ quid, remissiuè. ibid.1.1
Missæ celebrari non potest materna, & vulgari lingua. ibid.2
à Missæ sacrificio Episcopus omnino tollere curet ea quæ sapiunt auaritiam, irreuerentiam, quæ sæpe est cum impietate, & superstitione. *sess. 22. de sacr. Missæ.* 145
Sacrificium verum, & proprium offertur Deo in Missa, qui secus dixerit, anathema. 145.1.1
Missæ sacrificium est propitiatorium, & offerri debet pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus. ibid.3
per Missæ sacrificium non derogatur sanctissimo Christi sacrificio in Cruce peracto, qui secus dixerit, anathema. 145.2.4
Missæ celebrantur in honorem Sanctorum. ibid.5
Canonem Missæ errorem continere si quis dixerit, anathema. ibid.6
Missas in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse si quis dixerit, anathema. ibid.7
Missas nouas cantantibus nihil dandum. 147.1.1
Missas nouas celebrantes non possunt circumire Ecclesiam ad oblationes accipiendas. ibid.2
Sacerdoti licet de iusto stipendio pro Missis ad sui sustentationem pacisci. ibid.3
Missæ tot absolutè celebrari debent, quot ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerint. ibid.4
Missam qui suscipit celebrandam cum certa elemosyna, non potest eandem Missam alteri celebrandam committere parte eiusdem elemosynæ sibi retenta. ibid.5
Missas ab offerente præscriptas celebrare tenentur Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum. ibid.6
Missæ vna non potest quis duabus obligationibus satisfacere. ib.7
Episcopus præscribere debet elemosynam congruam ubi testator reliquerit vt celebretur certus Missarum numerus. ibid.8
Ecclesie, & loca pia ex elemosynis Missarum celebrandarum nullam vtcunque minimam portionem retinere possunt. 147.2.9
Sacerdos non potest pro vna Missa duplices elemosynas recipere. ibid.10
Parochi in illis diebus, quibus Missam tenentur celebrare, non possunt pro ea manualement elemosynam recipere. ibid.11
Beneficij Rector non tenetur Sacerdoti celebranti pro se dare stipendium ad rationem reddituum beneficij. ibid.12
Elemosynas Missarum celebrandarum non possunt administratores Ecclesie accipere si illis non nisi post longum tempus satisfacere valent. ibid.13
Episcopi in suis diocesisbus interdicerere debent ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. ibid.14
Missæ sacrificium extra Ecclesiam peragi non debet. ibid.15
Missæ extra Ecclesiam, & locum sacrum ad id specialiter deputatum non potest celebrari. 148.2.20
Missæ celebrandæ tempus. 149.1.25
Missam in propria Ecclesia celebrare debet parochus, & non in alia. ibid.26
Missas duas festis diebus potest parochus ob defectum Sacerdotum ex concessione Episcopi celebrare. ibid.27
Missas celebrare ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali non prohibetur Regularibus in suis Ecclesijs. ibid.28
Episcopus non potest concedere licentiam vt quis celebrare possit Missam cum Barettino. ibid.29
Missarum & candelarum certus numerus superstitiosus ab Ecclesia remouendus. ibid.30
Regulares cogere potest Episcopus vt in offertorio Missarum conuentualium in diebus Dominicis declarent fidelibus, quæ festiuitates & ieiunia in illa hebdomada occurrant. 149.2.32
Regularibus non est prohibitum inter Missarum solemnia vertere se ad populum, & generalem confessionem pro eo facere. ibid.34
Ordinarius non potest prohibere Regularibus ne Missas celebrent, & campanas pulsant in suis Ecclesijs ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali. 150.1.35
Regularibus licet celebrare Missam in Ecclesia seculari de consensu Rectoris eiusdem Ecclesie. ibid.2.36
Parochus tenetur Missæ sacrum suis ouibus applicare, iuxta boni viri arbitrium. 173.1.4
Missas obligatas pro defunctis si excreuerint in magnum numerum, Episcopus, & Abbates, & Generales Ordinum moderentur. *sess. 25. cap. 4. de reform.* 392
Missarum & anniuersariorum numerum quæ præscribuntur etiâ in donationibus, & alijs actibus inter viuos reducere potest Episcopus. 393.1.3
Missarum numerus moderandus iuxta vires legati. ibid.5
Testator si reliquit centum aureos pro centum Missis celebrandis in tali Ecclesia pro anima sua, si augeatur elemosyna præstanda Sacerdotibus tenetur hæres data capacitate hereditatis supplere mercedem. ibid.6
Missas in fundatione Ecclesie, seu capellis erectis in titulum non potest reducere Episcopus. ibid.7
Missas reducere non potest Episcopus in beneficijs requirentibus

Index Rerum.

- bus in sui fundatione certum numerum Missarum. *ibid.* 8
 Prælati non possunt diminuere Missas particulares votiuas, vel
 pro defunctis, nisi habeatur consensus eorum, quibus illæ de-
 bentur. 393.2.9
 Episcopus habet facultatem in hoc decreto sibi tributam iusta
 interueniente causa. *ibid.* 10
 Onera Missarum ante Concilium imposita, non verò post il-
 lud sunt reducenda. *ibid.* 11
 Missarum numerum non potest episcopus absque Synodi con-
 sensu commutare, vel moderare. *ibid.* 12
 Commemoratio defunctorum pie testantium facienda est in
 numero Missarum, seu anniuersariorum, qui ex reductione
 remanet. *ibid.* 13
 Episcopi in diocesana Synodo, & Generales in Capitulis ge-
 neralibus iam non possunt reducere onera Missarum. 393.2.14
 Pecunia locis pijs, ac eorum personis relicta onere perpetuo
 Missarum celebrandarum penes eadem sacram, vel perso-
 nam, &c. deponenda. *ibid.* 16
 Missarum perpetua cura non suscipienda sine certarum perso-
 narum licentia in scriptis, &c. 394.1.17
 Missalis Romani, & Breuiarij casus semel introductus, non po-
 test mutari redeundo ad antiquum. 435.2.3
 Missali alio, non hoc reformato celebrantes, qui alias tenentur
 ex Bulla Pij V. incurrunt peccatum mort. si scienter, & absque
 iusta causa id fecerint. *ibid.* 7
 Monachum non facit habitus. 104.1.2
 Monachus exercens curam animarum in ecclesia vnita mona-
 sterio potest arbitrio episcopi remoueri. 134.2.8
 Non procedit si excedant modum. *ibid.* 9
 Monachus factus episcopus an habeat bonorum, seu fructuum
 dominium. 333.2.19
 Monachi Congreg. S. Mariæ Fulienfis. 337.2.32
 Monasteria Monialium Regularibus subiecta visitare potest epi-
 scopus in his omnibus, quæ ad clausuram spectant. 52.2.6
 Visitare potest episcopus illa monasteria commendata perpe-
 tuo vnita alijs ecclesijs. 134.1.3
 Capitulum Sede vacante non potest visitare monasteria exem-
 pta. *ibid.* 6
 Episcopus non debet se interponere in monasterijs, in quibus
 viget Regularis obseruantia. *ibid.* 2.10
 Episcopus quando mouere debet Superiores monasteriorum
 in quibus viget Regularis obseruantia, vt ipsi visitent, &c.
ibid. 11
 Monasterium quando in certo loco testatoris iussu constitui
 non potest, tunc episcopus vt alibi constituatur efficere potest.
 156.2.5
 Monasteriorum administratores de illis rationes reddere non
 tenentur. 162.2.19
 Monasterium, seu Abbatiam, quæ cura, & Conuentu caret, obti-
 nens, non tenetur residere. 175.1.44
 Monasteria illa, quæ ad seminarium sui Ordinis contribuunt,
 de eo quod superest contribuere tenentur, etiam seminario.
 212.2.29
 Monasterium commendatum cum cura non est incompatible
 cum Parochiali. 302.2.35
 Monasteria, & similia loca non erigantur sine licentia episcopi
 illius diocesis, &c. *sess. 25. cap. 3. de Reg. & Mon.* 334
 Monasteria non erigantur sine Episcopi in cuius diocesi erigen-
 da sunt, licentia prius obtenta. 336.2.27
 Episcopi consensus non sufficit in erigendis Regularium mona-
 sterio, nisi etiam Papæ auctoritas accedat. 337.1.28
 Monasteria Monialium erigi & edificari debent seruatis eisdem
 solemnitatibus, quæ seruantur in erigendis Religiosorum mona-
 sterijs. *ibid.* 29
 Vicarius generalis non potest absque speciali mandato conce-
 dere licentiam edificandi noua monasteria. *ibid.* 2.30
 Carmelitarum discalceati de sola licentia Ordinarij possunt noua
 construere monasteria. *ibid.* 31
 Monasteria in posterum erigi non possunt nisi seruatis, &c. *ibid.* 34
 Monasteriorum Moniales extra mœnia Vrbs, si ita expedire vi-
 debitur, eurent Episcopi, vel Superiores transferri intra Vrbe,
 & cogant sub censuris. *sess. 25. cap. 5. de Reg. & Mon.* 338
 Monasterij nomine quid comprehendatur. 344.2.46
 Monasterium ingrediens absque Superioris licentia animo habi-
 tus Regularis assumendi & profitendi, non incurrit excom-
 municationem. *ibid.* 49
- Episcopi, seu eorum Vicarij speciale mandatum habentes pos-
 sunt concedere facultatem ingrediendi Monialium monaste-
 ria etiam Summo Pont. subiecta. 345.1.57
 Promissor à Capitulo nominatus potest in monasterijs sibi subie-
 ctis hanc licentiam concedere. *ibid.* 2.58
 Monialium præfecta potest hanc licentiam concedere in casu
 bus repentinis. *ibid.* 59
 Facultas ingrediendi monasteria Monialium Regularibus sub-
 iecta pertinet ad earum superiores Regulares. *ibid.* 60
 Episcopi ingredienti Monialium monasteria sibi non subdita
 sine Superioris licentia in scriptis, comprehenduntur hoc de-
 creto. *ibid.* 61
 Monasterium si auctoritate Pont. cuidam soli Prælato Conuen-
 tuali subiectum sit, ille solum, & non Generalis, aut Prouincia-
 lis licentiam ingressus in id monasterium concedere potest.
ibid. 62
 Abbatissa non potest facultatem ingrediendi monasterium
 concedere. *ibid.* 63
 Superior iuste potest licentiam generalem concedere abbatissæ
 concedendi ingressus facultatem. *ibid.* 64
 Licentia Sedis Apost. exigitur ad ingressum in S. Claræ, & Con-
 ceptionis monasteria subiecta Ordini Minorum. 340.1.66
 Abbatissæ ad electionem licitus est superiori ingressus in mo-
 nasterium quoties magna subornationis suspicio est. 347.2.87
 Monasteria Sedi Apost. immediatè subiecta deputent personas
 quolibet triennio, quæ liberè statuant, & deliberent, ac visi-
 tent, & si negligentes fuerint, suppleat Metropolitanus pro-
 uincie. *sess. 25. cap. 8. de Reg. & Mon.* 353
 Monasteria Sanctimonialium Sedi Apost. immediatè subiecta
 ab Episcopis locorum gubernentur. *sess. 25. cap. 9. de Reg. & Mon.*
 354
 Monasteria, quæ sunt Ordinum capita, visitentur etiam. *sess. 25.
 cap. 20. de Reg. & Mon.* 354
 Monasteria, Abbatia, Prioratus, & Præposituræ Regularium
 non nisi Regularibus Professis conferantur, & in prouisione
 exprimitur qualitas nominatum, alioquin est nulla. *sess. 25. c. 21.
 de Reg. & Mon.* *ibid.*
 Vide Capellaniam.
 Monasterium Monialium, vide Moniales.
 Moniales non coguntur contribuere aliquam subuentionem se-
 minario si beneficia non habeant vnita. 213.1.30
 Moniales, & ceteri Regulares res etiam parui momenti vt pri-
 prias retinere non possunt. 333.1.9
 Monialibus minimè licet proprium possidere. *ibid.* 10
 Moniales nec tanquam proprium possidere possunt quod suis
 manibus laborando acquirunt, vel eis à parètibz donatur. *ibid.* 11
 Monialium nulli conceditur facultas disponendi de cellis suis
 post obitum. *ibid.* 12
 Monialibus illicitum non est habere de licentia Superioris quos-
 dam redditus vitalitios. *ibid.* 13
 Casus singulares. *ibid.* 2.14
 Moniales deputatæ à suis Superioribus in officiales reddituum
 monasterij possunt eos administrare. *ibid.* 23
 Moniales à Capitulo sui monasterij in officiales electæ possunt
 si eidem videbitur amoueri. 334.2.26
 Moniales velatæ tam intra, quàm supra numerum absque dota-
 li elemosyna nequaquam admitti possunt. *ibid.* 2.35
 Monialium dotes anno probationis durante deponentur. *ibid.* 36
 Moniales S. Claræ non comprehenduntur in hac exceptione.
 335.1.6
 Moniales omnes cuiuscumque Ordinis bona stabilia in com-
 muni habere possunt. *ibid.* 2.7
 Monialis sufficienter dotata an possit admitti cum sua dote vl-
 tra numerum. 336.1.16
 Moniales post professionem non egrediuntur à Monasterio quo-
 cunque prætextu, nisi ex legitima causa ab Episcopo appro-
 banda. *sess. 25. cap. 5. de Reg. & Mon.* 338
 Pius V. super clausura & reformatione Monialium. 341.2
 Idem Pius contra Moniales exeuntes à clausura. *ibid.* 3
 Gregorius X I I. circa loca, & alia clausuræ pertinentia multa
 edidit. *ibid.* 4
 Idem reuocat quascunque licentias ingrediendi monasteria
 Monialium. *ibid.* 5
 Prælati & alij Monialium curam habentes earum monasteria
 ingredi non possunt, nisi in casibus tantum necessarijs. *ibid.*
 2.6

Grego-

Index Rerum.

- Gregorius XIII. reuocat licentias, & quæcunque priuilegia ingrediendi Monialium monasteria. ibid. 7
 Sixtus V. similem reuocationem fecit. ibid. 8
 Paulus V. statuit circa modum vtendi facultatibus concessis à Papa ingrediendi, &c. ibid. 9
 Idem reuocauit omnes licentias secularibus mulieribus concessas. ibid. 10
 Episcopus punit tam Regulares, quàm seculares delinquentes circa clausuram, vel bonorum administrationem Monialium etiam Regularibus subiectarum. ibid. 11
 Episcopi in omnibus monasterijs Monialium earum clausuram vbi violata fuerit, restituere debent. 342.1.12
 Episcopus potest & debet videre, an clausura seruetur etiam in monasterijs Monialium, quæ Regularibus subduntur. ibid. 13
 Episcopus habet iurisdictionem in Moniales, quæ priuilegio, vel indulto Papæ sunt immunes in ijs, quæ ad clausuram pertinent. ibid. 14
 Moniales exemptæ possunt toties visitari ab Episcopo quoad clausuram quoties ei videbitur expedire. ibid. 15
 Vicarius generalis ex officio potest visitare clausuram Monialium etiam Regularibus subiectarum. ibid. 16
 Suffraganeus Episcopus non potest vii talis visitare clausuram Monialium absque speciali commissione Episcopi. ibid. 17
 Moniales in ciuitate situatas, sed alieno Episcopo subiectas visitare potest Episcopus diocesis. ibid. 18
 Principes absque iusta causa hoc auxilium denegantes non peccant, secus magistratus seculares. ibid. 2.19
 Monialibus post professionem non licet exire è monasterijs. ibid. 22
 Nec ex causa quæ Episcopo legitima videatur, nisi sit de expressis in iure. ibid. 23
 Moniales an possint è monasterijs exire ex alijs casibus similibus, vel vrgentioribus, quàm expressis in constit. Pij V. ibid. 24
 Moniales possunt tempore belli à monasterio exire. 343.1.25
 Moniali non potest licentia concedi claustro egrediendi causa medendi morbo ita periculoso, vt desperaretur salus ea non egressa. ibid. 26
 Monialis non potest egredi vt curam neporum gerat. ibid. 29
 Moniales quando possunt transire de licentia superioris de vno monasterio ad aliud. ibid. 30
 Moniales possunt ad aliam Religionem perfectiorem transire. ibid. 2.31
 Moniali licitus est exitus, quæ dum in proprio monasterio aliqua de causa commodè corrigi non potest, ad aliud monasterium correctionis causa transferitur. ibid. 32
 Monialis quæ adeo incorrigibilis est, vt ipsius emendatio in nullo monasterio speretur, eijs non potest. ibid. 33
 Monialibus licitus est exitus quando auctoritate Prælati totus Monialium Conuentus locum mutat. ibid. 34
 Monialibus conuersis licitum est exire è monasterio ad petendas elemosynas Conuentui necessarias, dum eas per alios commodè petere non possunt. ibid. 35
 Moniales conuersæ quæ ad quaestuum mitti possunt. ibid. 36
 Moniali non licet post professionem exire è monasterio nisi ex causa cognita & expressè in scriptis approbata per Episcopum. 344.1.39
 Monialibus è monasterio Sedi Apost. aut Regularibus subiecto exire non licet, nisi ad sit consensus communis Episcopi diocesis, & superioris Regularis. ibid. 40
 Vicarius generalis Episcopi ex officio potest moniali egredienti licentiam concedere. ibid. 41
 Moniales è suis monasterijs egredientes, extra casus exceptos sunt ipso iure excommunicatæ. ibid. 42
 Monasterij Monialium intra septa ingredi nemini licet. ibid. 43
 Monialium clausuram ingredi nullus potest ad conspergendum aqua benedicta cellas in die Sabbati sancti. ibid. 2.44
 Monialis nulla euergetumena intra monasterij septa à quocunque Presbytero seculari, vel Regulari etiam Confessario exorcizetur. ibid. 45
 Reges, & Regina non possunt Monialium monasteria ingredi. ibid. 47
 Femina non possunt monasteria Monialium sine licentia ingredi. ibid. 48
 Mulieres quæ sunt in discordia cum maritis, debent si sunt in monasterijs Monialium tolerari. ibid. 50
- Mulier quando debeat permitti ingredi monasterium monialium si timet salutem mariti. ibid. 51
 Mulieres nuptæ in monasterijs monialium recipi non debent. 345.1.52
 Viduæ in monasterijs monialium recipi non debent nisi moniales fieri velint. ibid. 53
 Matribus licentia ingrediendi monasteria monialium præstari non potest ad inuiscendas filias morti proximas. ibid. 54
 Infantes discretionem carentes admitti possunt ad claustra monialium. ibid. 55
 Fratribus minoribus interdictus est in sua regula ingressus absque speciali Papæ licentia ad monasteria monialium. ib. 2.65
 Licentia ingrediendi intra septa monasterij monialium debet esse specialis. 346.67
 Finitur primo actu. ibid. 68
 Extenditur ad socium obtinentis. ibid. 69
 & verbis expressis debet esse concessa. ibid. 70
 Licentia ingrediendi septa monialium in scriptis sub peccato mort. habenda est, etiam si causa ingressus legitima sit. ibid. 71
 Nisi repentina superueniat necessitas. ibid. 72
 Monialium claustra ingredientibus sine licentia Episcopi, vel superioris in scriptis obtinenda pœnam excommunicationis incurrit. ibid. 73
 Excommunicatione reseruata lata in ingrediētes claustra monialium, non comprehenduntur nisi intrantes ex præsumptione, & prætextu licentiarum. ibid. 2.74
 Excommunicatione hac reseruata non afficitur ille, qui facultatem ingrediendi habet, sed non ingreditur prætextu illius. ibid. 75
 Censuræ, & pœnæ contra eos, qui aliquem in monasteria monialium ingredi faciunt, permittunt, vel amittunt. ibid. 76
 Episcopi & superiores Prælati quando possint ingredi monialium monasteria. ibid. 77
 Facultas ingrediendi claustra monialium concedi, non potest, nisi ob causam necessitatis. 347.1.78
 Licentiam ingrediendi claustra monialium obtinens ex causa, quæ tunc suberat, sed tempore ingressus cessauit, non est tutus in conscientia ingrediendo. ibid. 79
 Licentiam ingrediendi monialium monasteria obtinentes ex causa, si ingrediantur pro libito, incurrunt ipso facto excommunicationem Papæ reseruata. ibid. 80
 Necessitas non physice, sed moraliter in præsentis decreto accipienda. ibid. 81
 Confessario quando liceat ingredi claustra monialium. ibid. 82
 Medico quando. ibid. 83
 Superiori causa visitationis quando sit licitus ingressus. ibid. 84
 Monasteria monialium licitum est introire pro aliquo opere exercendo, quod commodè extra monasterium fieri non potest. ibid. 2.85
 Baiuli iustam ingressus causam habent. ibid. 86
 Femina intra monialium monasterium licitè intromitti possunt in obsequium, & famulatum monialium. ibid. 88
 Collectori Portugaliæ licet licentiam concedere introducendi mulieres in monasterio Monialium pro earum seruitio. ibid. 89
 moniales in eorū monasterijs quando puellas educationis causa recipere possint. 348.1.97
 Iudex, alijque viri possunt monasterium Monialium ingredi ad expellendum malefactorem. ibid. 98
 monasteria Monialium ex iusta causa & licentia ingredientibus peccant mort. & censuris afficiuntur si finito ministerio statim non egrediantur. ibid. 99
 monasteria Monialium frequentare interdictum est omnibus. ibid. 100
 Religiosi accedentes ad monasteria Monialium incurrunt pœnas priuationis officiorum, vocis actiue & passiue, ipso facto incurrendæ. ibid. 102
 Regulares cuiuscunque Ordinis prohibentur accedere ad monasteria Monialium ad colloquendum cum eis. ibid. 2.103
 Regulares reperti absque licentia cum Monialibus, alloqui qualiter puniuntur. ibid. 104
 Vicarius Fratrum absque Apost. Sedis licentia Moniales alloquens incidit in pœnas. ibid. 105
 Episcopi licentiam dare valent Religiosis alloquendi moniales seruatis certis regulis. ibid. 106

Subcol-

Index Rerum.

Subcollector absque Ordinarij licentia alloquens cum monialibus potest excommunicari. *ibid.* 107
 Monialium patres, fratres, & filij vt easdem alloquantur in temporibus non prohibitis, licentijs non indigent. *ibid.* 108
 Regulares adeuntes monasteria Monialium absque Episcopi licentia non incidunt in pœnam excommunicationis quam Episcopus suo edicto proposuit. *ibid.* 109
 Moniales exemptæ alloquentes cum viris contra prohibitionem Episcopi non possunt ab eo puniri. 349.1.110
 Moniali litteras scribens & mittens, an incidat in censuram comminatam ab Episcopo aduersus cûtes in monasteria Monialium. *ibid.* 111
 Excommunicatio Episcopalis aduersus adeuntes monasteria Monialium comprehendit accedentes ad exempta. *ibid.* 112
 Licentiam alloquendi Moniales Regularibus subiectas an dare possit Episcopus. *ibid.* 113
 Monasteria Monialium intra vrbes, & oppida frequentia reducenda. *ibid.* 2.116
 Translatio Monialium ad Vrbes quomodo facienda. *ibid.* 117
 Moniales ab vno monasterio in recen- erectum non transferuntur nisi obtenta à Sede Apostol. vel à Congreg. speciali facultate. *ibid.* 118
 Moniales quando transferri possint in monasteria nouiter erecta. *ibid.* 119
 Constitutio Gregorij XIII. habet locum in omnibus Monialium monasterijs quorumvis militiarum. 353.1.10
 Moniales admoneantur, vel saltem singulis mensibus confiteantur & communicent. *sess.* 25. cap. 10. de Reg. & Mon. 354
 Moniales Sedis Apostolicæ subiectæ ab Episcopo sunt gubernandæ spirituali gubernio, sed non temporali. 355.1.2
 Administratores bonorum temporalium Monialium quis deputare valeat. *ibid.* 3
 Officiales, & ministri monasteriorum Monialium quibus qualitatibus eligendi. *ibid.* 4
 Moniales in refectorio communi comedere, & in loco etiam communi laborare debent. *ibid.* 2.5
 Monialibus non committitur clauis custodia: sanctissimi Sacramenti. *ibid.* 6
 Reliquiæ non in monasterijs Monialium, sed in exterioribus Ecclesijs asseruari debent. *ibid.* 7
Vide Monasterium.
 Monitorio generalis facta in Synodo non suffragatur. 422.1.9
 Tempus, quod inter vnam & alteram monitionem interuenire debet, arbitrio Episcopi relinquatur. *ibid.* 10
 Monitoria, quæ fiunt ad finem reuelationis, non sunt concedenda, quando certæ sunt personæ. 389.1.2
 Prælati inferiores non possunt monitoria quæ fiunt ad finem reuelationis, concedere. *ibid.* 3
 Monitoria pro qualibet parua re decernenda non sunt. 390.1.15
 Monitoria ad finem reuelationis concedenda sunt illi, cuius interest, & non alijs. *ibid.* 16
 Monitoria absque petentis interesse concessa sunt reuocanda. *ibid.* 17
 Monitoria in subsidium concedenda. *ibid.* 18
 Monitoriales litteræ, etiam lite pendente, absque initio attentatorum concedi possunt ab Episcopo, nisi sit inhibitus. 389.1.4
 Vicarius generalis Episcopi ex officio potest excommunicationem, seu monitoriales litteras decernere. *ibid.* 2.5
 Reuelare tenentur scientes non obstante affinitate, nec quod veritas haberi aliter non potest vigore excommunicationis late in litteris monitorialibus Apostolicis. 390.1.12
 Monitor pietatis. 162.1.9
 Eius confraternitas. *ibid.*
 Episcopus etiam extra visitationem potest elemosynam Montis pietatis ex officio suo cognoscere, & exequi. *ibid.* 10
 Mortis articulo quilibet Sacerdos quemlibet pœnitentem à quolibet casu, vel censura potest absolvere. *sess.* 14. cap. 7. 96
 Referuatio nulla fit in articulo mortis. 88.2.10
 In Mortis articulo constituti qui dicantur. *ibid.* 11
 Sacerdotes simplices possunt absolvere constitutos in articulo mortis, etiam quando adest proprius parochus. 89.1.12
 Sacerdos etiam irregularis suspensus, excommunicatus, &c. potest absolvere in articulo mortis. *ibid.* 13
 Absoluti possunt à quocunque Sacerdote simplici constituti in articulo mortis. *ibid.* 2.14

Sacerdos, qui in excommunicatione maiori innodatus constitutus in articulo mortis absolverit, nullam incurrit irregularitatem. *ibid.* 15
 Absolutio data à simplici Sacerdote in mortis articulo est vera absolutio. *ibid.* 16
 Sacerdos nullus extra mortis articulum potest absolvere à casibus per Superiorem reseruatis. *ibid.* 17
 Mortuus Regularis vocati ad sepeliendum mortuos etiam in eorum propria Ecclesia, debent accedere ad Ecclesias, & quibus cadauera amouentur. 419.2.12
 Mozzetta Archiepiscopus non potest vt nec Cruce, nec mozzetta Legato præsentare in ciuitate. 341.17
 Mulier, Episcopus debet multas pecuniarias eo ipso quod exacte fuerint, pijs locis assignare. 422.2.14
 Episcopus multas pecuniarias sibi assumere potest vbi admodum pauper esset. *ibid.* 15
 Musica lasciuum quid aut impurum miscentes, & vana ac profana colloquia ab Ecclesijs arcenda. 149.1.23
 Musica instrumenta in Ecclesia licita. *ibid.* 24
Vide Missa.

N

Necessitas, vel utilitas Ecclesiæ sufficit vt Episcopus possit admittere ordinandum ad titulum patrimonij. 122.2.56
 Necessitas vrgens excusat à residentia. 173.2.8
 Necessitas, vel utilitas sufficit ad dispensandum in interdictis. 195.2.10
 Nepotes legitimi Presbyterorum ex filio illegitimo respectu beneficij aut non comprehenduntur sub dispositione huius decreti. 424.1.6
 Nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos, denotant boni viri arbitrium. 122.2.54
 Nobiles, & alij exempti contribuere tenentur ad Ecclesiarum reparationem. 132.2.18
 Nomina eorum qui ordinandi sunt in Ecclesia, sunt euulganda per parochum, & de ipsorum vita inquirendum, ac de tali inquisitione litteræ ad Episcopum transmittendæ. 180.1.1
 Non extenditur ad Regulares. *ibid.* 2.2
 Notarij quid pro singulis litteris dimissorijs, aut testimonialibus recipere possint. 110.2.11
 Notario, vel Cancellario ex quibus nihil liceat accipere. 117.1.14
 Ex quibus aliquid liceat percipere. *ibid.* 15
 Notarij possunt aliquid accipere pro singulis litteris dimissorijs, aut testimonialibus quando nullum habent stipendium constitutum ab Episcopo. *ibid.* 2.16
 Notariorum quorumcunque sufficientiam scrutentur Ordinarij, & non sufficientes, ac delinquentes prohibeant, ac arceant à causis Ecclesiasticis ad arbitrium suum. *sess.* 22. cap. 10. de reform. 163
 Inferiores quasi Episcopalem iurisdictionem habentes, habent facultatem examinandi Notarios. *ibid.* 2
 Episcopus vt potest Notario criminali ciuitatis, si sit vir probus. *ibid.* 2.3
 Prouinciales Religionum possunt creare Notarios intra Ordinem pro causis criminalibus Religiosorum. *ibid.* 4
 Episcopus liberè punire potest suos Notarios, officiales, aliosque ministros laicos in suis officijs delinquentes. 164.2.5
 Notarij possunt conficere instrumenta contractus personarum ecclesiasticarum. *ibid.* 6
 Notarius curiæ Episcopalis gaudet fori priuilegio. 184.1.37
 Notarius quando à visitatis aliquid accipere valeat. 257.1.25
Vide Ordinantes.
 Nouitia finito nouitiatus anno ad professionem admittuntur. 375.2.40
 Nouitiæ ab his, vel semel ante processionem per Episcopum examinandæ. 377.1.3
 Pius V. circa examen Nouitiarum. *ibid.* 4
 Vicarius, nisi Episcopo impedito, non potest voluntatis Nouitiarum explorationem facere. *ibid.* 5
 Episcopus non ingreditur clausuram pro exploranda voluntate Nouitiæ. *ibid.* 2.12
 Monialis, aut Nouitia si neget se esse professam, audire potest eam Episcopus etiam extra monasterium. *ibid.* 13
Vide Puella.
 Nouitiatus interruptus non potest continuari etiam in ordine Minorum.

Index Rerum.

- Novitium** . 369.2.26
Novitius non interruptitur si novitius retento habitu perterritus feueritate superioris abdite exeat causa se celadi. 370.1.31
Novitius potest ex iusta causa prorogari completo probationis anno. ibid.32
Novitium quis possit ordinare. 189.1.30
Novitij Ordines minores suscipere non possunt à suis superioribus Abbatibus Regularibus. 192.2.3
Praelatus & Conuentus, vel Capitulum dilationem ad profitendum Novitio post annum novitatus probato iusta de causa concedere potest. 375.2.39
Novitij Societatis I E S V non comprehenduntur hoc decreto. ibid.41
Monasterio nihil tribuendum à parentibus, & consanguineis Novitij ante eius professionem. ibid.44
Novitij pater non potest dare paramentum Altaris Religionis ubi filius erat in novitiatu. ibid.45
Novitius si compleat probationis annum die 24. Februarij anno bisextili, non dicitur expletus hic annus nisi secunda die. 369.1.22
Novitius dimisso Religionis habitu à monasterio recedens eo ipso interruptitur annus probationis, licet interpellatio sit modica. 369.2.27
Novitius de licentia Superioris cum habitu aliqua iusta causa extra monasterium egrediens non interruptit annum probationis. ibid.28
Novitius si habitu Religionis indutus monasterium ex sui Superioris licentia exeat, non interruptit annum probationis. 370.1.29
Novitius ob malam valetudinem manens extra monasterium non interruptit annum probationis. ibid.30
Novitius & monasterium post Concil. Trid. nullatenus possunt anno novitiatus renunciare. ibid.33
Novitijs existentibus in probatione ex eorum bonis nihil detur monasterijs præter victum, & vestitum. *sess.25. cap.16. de Reg. & Mon.* 370
Novitius si iuxta formam huius decreti renuntiaverit legitimam, & facta professione Episcopus sit factus, recuperat ius succedendi in dicta legitima. 373.2.17
Novitius potest renovare testamentum à se factum ante ingressum Religionis, & durante eodem Novitiatu aliud condere. ibid.19
Novitio abeunt omnia, quæ sua erant, restitui debent. 376.1.48
Vnà cum fructibus inde perceptis. ibid.2.49
Exceptis fructibus, quos in eo alio monasterium fecit. ibid.50
Habitus Religiosus Novitio exeunti nõ est restituendus. ibid.51
Vide Professio.
Nov Nullatenus, importat nullitatem actus ipso iure. 123.1.62
Nuncijs non debet exercere Pontificalia in Ecclesia Archiepiscopi sine eius licentia. 34.1.18
Nuptia. Prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse dicentes, aut benedictionem, & alias caeremonias, quibus Ecclesia vitur, damnantes, anathematizantur. 217.2.18
Nuptia prohibentur ab adventu Christi, usque ad diem Epiphaniae, & à Feria quarta Cinerum usque ad octavam Paschae: in alijs temporibus celebrentur cum decenti modestia, & honestate, idque curet Episcopus. *sess.24. cap.10. de reform. matr.* 249
Vide Matrimonium.
- O
- Obedientia** debita excusat à residentia. 173.2.9
Oblationes sunt computandæ in portione assignanda vicarijs. 51.2.33
Oblati privilegio & exemptione quando gaudeant. 276.2.8
Oblationis nomine in presenti intelliguntur omnes contractus lucratur. 372.1.2
Donationes inter vivos comprehendit hoc decretum. ibid.3
Renunciationem officiorum publicorum temporalium comprehendit. ibid.4
Fideiussionem comprehendit. ibid.5
Liberationem comprehendit, quia Novitius tutorem, seu curatorem suum à reddendis rationibus liberat. ibid.6
Elemosynas per Novitios factas non comprehendit dummodo non sint modicæ, 372.2.7
Donationem Deo, seu B. Mariæ, vel Sanctis oblatam non comprehendit. ibid.8
Victim, & vestitum, quem pro se tribuit Novitius monasterio, non comprehendit. ibid.9
Expensas factas pro sustentatione novitiæ, & Monialium, & pro solemnitate professionis, non comprehendit. ibid.10
Oblationes, & donationes factas monasterio à tutoribus, vel consanguineis Novitiorum ex proprijs bonis, non comprehendit. ibid.11
Contractus emptionis, venditionis, permutationis, & locationis non comprehendit. ibid.12
Renunciationem beneficij non comprehendit. ibid.13
Testamenta, codicillos, & donationem causa mortis non comprehendit. 373.1.14
Obligatus in forma Camere tenetur in prima instantia coram Auditore Camere respondere. 323.1.41
Observantia, vide *Regulares.*
Offertorium, vide *Antiphona.*
Officiales electi pro administratione beneficiorum monasterij possunt redditus etiam extra monasterium conservare. 333.2.22
Officiales qui distributionem bonorum monasterij habent possunt amoveri. 334.1.25
Officiales monasteriorum qui bona temporalia non administrant, non possunt ad nutum amoveri. ibid.27
Capitulum facta electione officialium non potest eos ad libitum revocare. 299.2.37
Officiales & ministri monasteriorum Monialium quibus qualitatibus eligendi. 354.2.4
Officium corporis Christi composuit S. Thomas Aquinas. 65.2.3
Officium Praelatorum in subditorum correctione. *sess.7. de Ref. c.1.* 71
Episcopus prohibere potest ne Regulares in eorum Ecclesijs Sacerdotes seculares externos diuina Officia celebrare permittant. 208.2.9
Officij diuini ceremonias, tempus, &c. determinat Synodus Prouincialis. *sess.24. cap.12. de reform.* 277
Officij publici exclusio. 322.2.33
Officia diuina, vide *Dignitas.*
Officium pro defunctis, vide *Anniversaria.*
Oleum. Sacerdos simplex an possit ex commissione Papæ oleum, & christina consecrare, seu benedicere. 94.1.5
Parochus non excusatur à peccato, si oleum alterius anni adhibeat, nisi necessitas aliud suaderet. ibid.6
Parochus eo casu, quo oleum consecratum creditur non sufficere pro toto anno, licite potest ei miscere oleum non consecrandum in minori quantitate. ibid.7
Oleum sanctum à quouis Episcopo recipiunt Fratres Cruciferi. ibid.8
& Fratres S. Mariæ de Monte Carmelo. ibid.9
Oleum sanctum permittere debet Episcopus quod Regulares teneant in eorum Ecclesijs pro vsu ipsorum dumtaxat. 94.2.10
Olea sacra possunt ab Episcopo benedici in alia Ecclesia à Cathedrali. ibid.11
Olea sacra quot annis ab Episcopo conficiuntur. ibid.12
Olea sacra ex causa necessitatis possunt confici ab Episcopo cum minori numero Sacerdotum. ibid.14
Oleum sanctum debet asseruari in Cathedrali, & ab eius dignitatibus dispensari alijs Ecclesijs. ibid.15
Consecratio sacrorum Oleorum debet fieri iuxta formam Pontificalis. ibid.13
Oppidum insignis quod dicatur. 14.1.17
Optandi ius. Theologus Canonicus non est admittendus ad ius optandi. 14.2.27
Optio in Præbenda primò vacatura post Concil. locum non habebit, si ante optionem præcesserit erectio in Theologalem. ibid.31
Opuscula SS. Patrum quæ in Ecclesia Catholica recipiuntur. 5.1.2
Orate fratres. 129.2.18
Orationes, siue Collectæ ab Apostolis institutæ. 138.2.9
Orationes quatuor, quibus Hostia, & Calix offeruntur, & benedicuntur. 139.2.15
Oratio, suscipe sancta Trinitas. ibid.17
Oratio Dominica. 140.2.22
Oratorium si adesset in loco minimè incommodo non est facienda separatio parochiæ ob numerositatem populi. 127.2.10
Oratoria

Index Rerum.

Oratoria in particularium dumtaxat domibus existētia comprehenduntur sub hoc decreto. 148.2.21
Oratoria priuata, vide *Missā*.
Ordinarij arbitrio remittitur tempus, hora, & materia S. Scripturæ super qua legendum sit. 15.1.40
Ordinarij licentiā, seu examen etiam quoad vitam & mores, non requiritur ad lectionem S. Scripturæ in conuentibus Regularium habendam. ibid.43
Ordinarijs non datur facultas dispensandi in residentia. 28.2.3
Ordinarij appellatione quis comprehendatur. 31.1.5
Curatos & sacerdotes deputatos ad curam in Ecclesijs parochialibus subiectis Commendatori Ordinis Teutonici, pignire potest Ordinarius. 31.2.14
Non fuit facultates alias ex immemorabili, & laudabiliter obseruata consuetudine. ibid.15
Non tollit concordias confirmatas à Sede Apostolica. ibid.16
Ordinarij nomine venit Episcopus in presenti. 34.2.28
Ordinarius non obstante regula de trienniali, potest possessorem compellere ad ostendendam dispensationem. 45.1.4
Ordinarij habent facultatem examinandi vniones factas à 40. annis citrà à publicatione Concilij numerandos, quæ non sunt effectuate. 46.2.3
Non grauat partes ad iustificandas vniones à 40. annis citrà factas, quæ non sunt effectuate, sed tantum vult, quod Ordinarius possit illas reuiderē. ibid.4
Vniones perpetuæ per subreptionem obtentæ à 40. annis factæ à die publicationis Concilij ab Ordinarijs possunt examinari. 47.1.5
Ordinarij possunt reuiderē vniones in casibus, quibus licet de iure communi etiam vltra 40. annos. ibid.7
Ordinarij non possunt regulariter visitare Ecclesias, & monasteria militiarum regni Portugalie, sed bene Ecclesias ipsius vnitas. 50.1.4
Vnitæ Ecclesiæ si sint vnitæ monasterijs, possunt Ordinarij locorum eas visitare. ibid.6
Beneficia vnita Vniuersitati Complutensi non potest Ordinarius visitare. ibid.9
Ordinarius visitat beneficia curata vnita monasterijs, non ipsa monasteria. ibid.10
Habet locum in actu visitationis. ibid.11
Ordinarij possunt temporales, aut perpetuos vicarios constituere in quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, quæ vnita reperiuntur. 50.2.15
Ordinarij se non possunt interponere ad visitandum, vbi Equites Hierosolymitani habent iurisdictionem spiritualem, & temporalem. 53.1.16
Parochiales Ecclesiæ, etiam quæ sunt capita Ordinum, ab Ordinarijs visitari debent. ibid.17
Visitari non possunt ab Ordinarijs Regulares inseruiētes de licentia suorum Superiorum beneficijs simplicibus, quæ sunt membra monasteriorum. ibid.18
Prioratum Militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest. ibid.19
Administration rationes Ordinarius exigere potest ab administratoribus, donec coram eodem doctum fuerit de institutione in qua secus cautum sit. 61.1.3
Ordinarius non potest concedere licentiam asseruandi sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non Parochiali. 66.1.3
Capitulum Sede vacante, & Prælati inferiores, an comprehendantur hic sub appellatione Ordinarij loci. 106.2.16
Cognitio cause in hac materia potest fieri ab Ordinario sine ordine, & figura iudicij. ibid.17
Ordinarius tenetur alere illum Presbyterum cuius resignationem admisit vnus tantum beneficij, quod habebat ad congruam sustentationem necessarium. 121.2.34
Ordinarius non debet sine causa profanare capellas. 133.1.23
Ecclesiæ curatæ etiam militum Hierosol. ab Ordinarijs sunt visitandæ. 134.1.7
Elemosynarum quæstores potest Ordinarius incarceratione, excommunicare, &c. 135.1.3
Ordinarius non potest prohibere Regularibus ne Missas celebrent, & campas pulsent in suis Ecclesijs ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali. 150.1.35
Ordinarius qui debet cognoscere extraiudicialiter an dispensatio careat vitio subreptionis, tenetur citare partem. 156.2.7
Ordinarius non potest hospitale visitare, si dictum sit quod

non possit se intrinicare in eius visitatione. 159.1.3
Ordinarius in dubio potest ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere. ibid.4
Ordinarius potest visitare hospitale priuatum & corrigere, ac reformare in ijs tantum, quæ ad obseruandam voluntatem fundatoris pertinent. ibid.5
Hospitalia etiam vnita debent ab Ordinarijs visitari. ibid.6
Executio aduersus administratores hospitalium ad Ordinarium spectat. ibid.2.8
Fundator potest excludere Ordinarium ab administratione Capelliarum. ibid.14
Hospitalia administrata à Fratribus B. Ioannis Dei non sunt exempta à iurisdictione Ordinarij. ibid.15
Visitare non possunt Ordinarij in Ecclesijs Regularium etiam sanctissimum Sacramentum. ibid.20
Ordinarij iurisdictioni non sunt derogatum per hoc decretum. 160.2.30
Ordinarius, habet votum sicut ceteri deputati in absoluendo, administratores piorum locorum. 162.2.14
Ordinarij habentes iurisdictionem Episcopalem ad Concil. Provinciale vocari debent. 253.1.7
Ordinarius non potest multis, & pœnis cogere populum ire ad audiendam sacram Concionem & Missam in Ecclesia parochiali. 260.2.17
Ordinarius non potest multis & pœnis etiam in casu notabilis negligentie cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam. 261.2.26
Ordinarij locorum se intrinicare non possunt in executione litterarum Apostol. 323.2.44
Ordinarijs data facultas visitandi personas exercentes curam animarum in monasterijs, intelligitur data cumulatiue, non priuatiue. 359.2.25
Vide *Episcopus*.

De Ordinatione.

Capitulum post annum Sedis vacantis litteras dimissorias, & facultatem ordinandi concedere potest in Ecclesia vacante. 55.2.9
Ordinandi qui, non tantum in casibus à iure expressis facultas concessa ad annum valet. *sess. 7. cap. 12. de reform.* 57
Ordinandus à non suo Episcopo vi facultatis doceat legitimam causam cur à non suo ordinetur, expressam in litteris. *sess. 7. cap. 15. de reform.* 60
Nomina eorum qui ordinandi sunt in Ecclesia, sunt euulganda per Parochum, & de ipsorum vita inquirendum, ac de tali inquisitione litteræ ad Episcopum transmittendæ. 180.1.1
Ordinandi vocantur Feria quarta ad ciuitatem, vel quando Episcopo videbitur, quos vocatis Iurisperitis, & doctis in Scriptura, vel Canonicis examinet ordinandorum genus, solam aetatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem. *sess. 23. cap. 5. de reform.* 180
Ordinandi in titulum debet inquirere Episcopus. 186.2.7
Ordinandus Subdiaconus non est ante 22. annum ætatis, suæ Diaconus ante 23. Presbyter ante 25. & sint digni, quorum probata vita senilis sit. *sess. 23. cap. 12. de reform.* 195
Ordinandus Presbyter sit probatæ vitæ, & exercitatus per annum in Diaconatu, nisi Episcopus aliter iudicet. *sess. 23. cap. 14. de reform.* 199
Contra malè ordinantes, & malè ordinatos extat constitutio S. D. N. 34.2
Ordinantes Episcopi, & eorum ministri pro collatione Ordinis, & primæ tonsuræ, nec pro litteris dimissorijs, vel testimonijs, vel sigillo, vel alia causa, aliquid etiam sponte oblatum accipiant. *sess. 21. cap. 1. de reform.* 115
Ordinare, vel Pontificalia exercere nō licet Episcopo in alterius diocesi, sine expressa licentia Ordinarij. *sess. 6. c. 5. de reform.* 32
Episcopus non potest ordinare in alterius diocesi de licentia Ordinarij personas illi non subiectas, nisi habuerint dimissorias. 33.1.4
Episcopus in alterius diocesi de licentia Ordinarij potest tam subditos proprios, quàm Episcopi licentiam concedentis ordinare. ibid.6
Familiares triennales Episcopi, an alius de eius licentia ordinare possit. ibid.8
Episcopi

Index Rerum.

- Episcopi possunt ordinare personas alteri Ordinario subiectas, si ab eo litteras dimissorias habuerint. 34.2.29
- Ordinatio Episcopi proprii extra territorium est valida, quamvis punibilis sit. ibid. 35
- Capitulum non potest infra annum dare licentiam Episcopo commoranti in ciuitate vt ordinet Regulares. 55.1.3
- Ordinare Episcopi titulares alterius subditum aliquo ordine etiam prima tonsura non possunt sine expressa licentia, vel litteris dimissorijs sui Prælati quocunque prætextu priuilegij, vel commendatitias suæ, etiam si resideret in loco nullius diocesis, vel exempto, vel aliquo Monasterio cuiusvis ordinis, &c. *sess. 14. cap. 2. de reform.* 74
- Episcopus titularis vigore cuiuscunque priuilegij nullam etiam prætextu familiaritatis ordinare valet, & si secus faciat, est suspensus per annum ab exercitio Pontificalium. 100.1.1
- Episcopus titularis non potest familiarem suum triennalem ordinare. 101.1.4
- Episcopus ordinans sibi non subditum absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissorijs ab exercitio Pontificalium per annum est suspensus. ibid. 2.5
- Ordinetur in sacris nullus Clericus secularis, vel alius idoneus, nisi prius constet eum possidere pacificè beneficium Ecclesiasticum sufficiens honestè ad victum, &c. *sess. 21. cap. 2. de reform.* 117
- Ordinare ante Concilij publicationem poterat Episcopus clericos suos ad diuersos titulos. 119.1.2
- Religiosos non comprehendit. ibid. 3
- Sed comprehendit declarauit Pius V. ibid. 4
- Ordinari quis non potest ad titulum beneficij de futuro. 120.1.9
- Ordinari quis potest ad sacros Ordines cum patrimonio sibi assignato a patre in bonis, quæ sunt directi dominij Ecclesiæ. 122.1.45
- Ordinari quis potest ad titulum bonorum immobilium, & annuorum reddituum. ibid. 46
- Ordinari nullus potest in sacris si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantia, elemosyna, &c. ibid. 48
- Ordinari nullus potest ad titulum suæ industriæ, vel honesti laboris. ibid. 2.49
- Litteraturæ ad titulum non potest quis ordinari. ibid. 50
- Ordinari sine beneficio, vel patrimonio quandoque concessum est ob penuriam Sacerdotum. ibid. 51
- Episcopus quando possit ordinare familiarem suum ad titulum pensionis. ibid. 53
- Ordinari nullus potest contra prohibitionem sui Prælati, aut de illo conqueri, seu ab eo appellare. ibid. 55
- Per sacram ordinationem datur Spiritus sanctus, & imprimatur character. 170.1.9
- Episcopus potest alienos Clericos ordinare, si habeant litteras dimissorias proprii Ordinarj. 178.1.2
- Ordinari volentes quibus debeant esse muniti. 179.2.5
- Ordinationis tempore nulli Ecclesiæ adscriptus amplius non potest ascribi. 184.1.33
- Ordinationes sacrorum Ordinũ, celebrentur publicè in Ecclesia Cathedrali statutis à iure temporibus, vocatis & presentibus Canonis Ecclesiæ, &c. *sess. 23. cap. 8. de reform.* 186
- Vnusquisque à proprio ordinetur, nec permittatur ab alio ordinari, nisi mores, & bonitas testimonio sui Ordinarj commendetur. ibid.
- Cathedralis Ecclesia est locus ordinationis celebrandæ. 187.1.2
- Non sunt ab ordinatione excludendi, qui à Iudæis originem trahunt. ibid. 6
- Patres Societatis IESV ordinari possunt ad quosvis ordines etiam maiores extra quatuor tempora. ibid. 6
- Tempus statutum ad sacros Ordines conferendos non est de illorum substantia. ibid. 8
- Tempus ad conferendos Ordines minores quod sufficiat. ibid. 9
- Festi dies in quibus Episcopi minores Ordines conferre possunt, debent esse de præcepto. ibid. 2.10
- Episcopus potest tripliciter sibi subditos ordinare ratione originis, vel beneficij, vel domicilij. ibid. 15
- Beneficiatus potest ordinari ab Episcopo diocesis in qua habet beneficium. 188.2.21
- Præstimonium habens potest ordinari ab Episcopo illius diocesis in quo illud possidet. ibid. 26
- Beneficia plura in diuersis diocesisibus habens ab vno illarum Antistite potest ordinari. 189.1.27
- Domicilium contrahens in aliquo loco potest ordinari ab illius Antistite, quamvis in eo non longo tempore degat, dum tamen habuerit animum perpetuò ibi permanendi. 189.1.29
- Novitium quis possit ordinare. ibid. 30
- Ordinare Episcopus suum familiarem non subditum non potest, nisi per triennium secum fuerit commorans, & re ipsa sine fraude beneficium conferat. *sess. 23. cap. 9. de reform.* 190
- Episcopus titularis non potest prætextu cuiuscunque familiaritatis quemquam ordinare. ibid. 2
- Episcopus familiarem ordinans conferat statim ei beneficium, re ipsa. 191.1.9
- Vicarius Papæ quos ordinare valeat. 190.5
- Magister actorum curiæ Episcopalis potest vt familiaris ab Episcopo ordinari. 191.1.7
- Episcopus ordinare potest familiarem suum triennalem aliàs habilem, &c. ibid. 10
- Episcopus ordinare non potest suum familiarem, cui non contulit beneficium ex eo quod aliud possidebat in aliena diocesi. ibid. 2.12
- Pensionis ad titulum quando possit Episcopus ordinare familiarem suum. ibid. 13
- Patrimonij ad titulum quando possint ordinari familiares Episcoporum triennales. ibid. 14
- Ordinetur subdiaconi sperantes se continere posse, diebus festiuis, quibus altari ministrauerint, communionem sumant annus sit elapsus ante promotionem ad diaconalem, Ordines sacri duo nulli conferantur eadè die. *sess. 23. cap. 13. de reform.* 197
- Presbyteri qui ordinari debeant. 199.2.14
- Ordinetur nullus, qui non adscribatur pio loco, pro cuius necessitate, vel vtilitate assumitur. *sess. 23. cap. 16. de reform.* 207
- Ordinari nullus potest contra prohibitionem sui Prælati. ibid.
- Ordinari potest quis post publicam pœnitentiam peractam. 271.1.2
- Ordinator non potest accipere ab Ordinario aliquam mercedem. 271.1.2
- Ordinati ad minores Ordines de licentia Capituli Sede vacante intra annum nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudere debent. 56.1.20
- An possint habere beneficium. ibid. 2.21
- Ordinari ab Episcopo titulari sine consensu Episcopi, ipso iure suspensi sunt. 101.2.6
- Ordinatus ad titulum patrimonij quamvis post ordinationem illud retrodonet, seu renuntiet, non incurrit vllam suspensionem. 124.2.69
- Ordinatus bona fide ad titulum patrimonij quod prius erat alteri donatum non incurrit penas huius decreti. ibid. 72
- Ordinatus à non proprio Episcopo, nec ab alio de eius licentia à susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, suspensus est. 189.2.35
- Ordinari se exerceant in munere Ordinis in Ecclesia cui adscripti sunt, nisi ob studia absint, & speretur de ijs talis scientia, vt sint securi digni maiori Ordine. *sess. 23. cap. 11. de reform.* 104
- Non promoueantur ad sacros Ordines, nisi post annum à susceptione vltimi Ordinis minoris, nisi necessitas, vel vtilitas Ecclesiæ exposcat aliud iudicio Episcopi. ibid.
- Ordinatus temerè ante legitimam ætatem à suspensione prius absoluti debet, quàm Ordinem exercitio se immisceat. 197.2.11
- Ordinatus sacris Ordinibus tenetur ex proprio voto non expresse, sed facto ipso, & tacitè emissio ad seruandam castitatem per Ecclesiæ præceptum. 198.1.3
- Ordinatus per saltum est suspensus tantum ab eo Ordine, quem per saltum suscepit. 200.2.6
- Ordinatus non seruatis interstitijs nullam ipso iure incurrit censuram, vel irregularitatem. 198.2.11
- Ordinati per saltum, vide *Dispensatio*.
- Ordo in sedendo quis seruandus in Concilio generali. 3.2.6
- Pontificalia exercens in aliena diocesi de Ordinarj loci expressa licentia potest Ordines conferre etiam suis proprijs diocesisanis. 33.1.5
- Ordines in loco exempto volens conferre Episcopus alienus, debet habere licentiam superioris loci exempti, & illius Episcopi, intra cuius fines locus exemptus constitutus est. ibid. 2.10
- Capitulum Sede vacante ante lapsum anni potest facultatem concedere obtinenti licentiam à Sede Apostolica de suscipiendo Ordines cum licentia sui Ordinarj, &c. 55.1.5

Sede

Index Rerum.

Sede Episcopali vacante pro suscipiendis Ordinibus infra annum non est adeundus vicinior, vel Metropolitanus, sed ad eunda est Sedes Apost. *ibid. 5*
 Capitulum ex causis in Concilio expressis Ordinum interstitia remittere potest. *55.2.12*
 Episcopus potest ratificare Ordines, quos accepit eius subditus absque suis litteris dimissorialibus. *56.2.24*
 Ordinum collatores, siue illorum ministri nihil accipere debent ab illis, qui ordinantur. *116.1.8*
 Patres Soc. Iesu possunt promoueri ad sacros Ordines absque titulo. *119.2.6*
 Ordine Subdiaconatus qui non est insignitus, & est mancipatus officijs diuinis in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, vel Regulari, non habet vocem in Capitulo illius Ecclesiae, nec habere potest, &c. *sess. 22. cap. 4. de reform. 153*
 Ordines Minorum plures, & diuersi debuerunt esse, qui Sacerdotio ex officio maiori cum veneratione deseruirent, &c. *sess. 23. cap. 2. 166*
 Ordinis Sacramentum à Christo institutum. *ibid. 1.1*
 Ordo est Sacramentum Ecclesiae constans signis, & verbis exterioribus, offerens gratiam. *sess. 23. cap. 3. 167*
 Ordo sacerdotalis est verum, & proprium nouae legis Sacramentum à Christo Domino institutum. *167.1.2*
 Ordo imprimit characterem indelebilem. *sess. 23. cap. 4. 168*
 Ordo gratiam confert. *167.1.2*
 Ordines maiores, & minores sunt Sacramenta. *ibid. 2.3*
 Ordinem minime recipit promotus absoluta coactione compulsum. *168.1.2*
 Ordines & maiores & minores sunt in Ecclesia praeter Sacerdotium. *169.1.2*
 Ordo est verè, & propriè Sacramentum à Christo Domino institutum. *ibid. 3*
 Episcopi per semetipsos Ordines conferant, nisi sint impediti. *sess. 23. de Reform. c. 3. 178*
 Ordines Minores accipientes intentione non perseverandi in statu clericali, sed solum declinandi forum, peccant mort. *179.2.6*
 Consuetudine introduci non potest vt sacri Ordines extra statuta à iure tempora conferantur. *187.1.2*
 Papa solus licentiam concedit vt sacri Ordines extra quatuor tempora conferri possint. *ibid. 3*
 Fratres Minores possunt extra tempora à iure statuta dominicis, vel alijs festiuis diebus sacros Ordines suscipere. *ibid. 4*
 Ordinum sacrorum collationes in cathedrali Ecclesia publice Episcopus celebrare debet. *187.2.12*
 Ordines minores licet Episcopo conferre in eius domo Episcopali. *ibid. 13*
 Ordines minores possunt conferri sine Missa, & à non ieiuno. *ibid. 14*
 Ordines accipere non potest quis per Episcopum originis suae matris. *188.1.18*
 Ordines suscipere non potest nepos ab Episcopo loci, in quo auus natus est. *ibid. 19*
 Suspensionem à collatione Ordinum per annum incurrit Episcopus ordinans etiam in propria diocesi non proprium subditum. *189.1.31*
 Episcopus ex ignorantia probabili subditum alterius sine proprii licentia ordinans suspensionem non incurrit. *ibid. 2.32*
 Ordines, vel Tonsuram conferens Ultramontano absque litteris dimissorias non approbatis à Nuncijs suspenditur per annum à Pontificalibus. *ibid. 33*
 Abbates, & quicumque exempti, à quocumque loco conferre non possunt Ordines minores, nisi suis subditis Regularibus. *191*
 Abbates quantumcumque exempti etiam nullius diocesis, non licet Ordines cuiquam conferre minores, qui Regularis subditus sibi non sit. *192.1.2*
 Nouitii Ordines minores suscipere non possunt à suis Superioribus Abbatibus Regularibus. *ibid. 2.3*
 Abbas vt possit ad Ordines minores promouere quae habere debeat. *193.1.6*
 Abbas potest de iure conferre Ordines minores suis subditis, licet non sit benedictus. *ibid. 2.7*
 Abbas alicuius Abbatiae exemptae non potest Ordines in ea conferre licet sit Episcopus, secus si Abbatia est nullius. *ibid. 8*

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

Dimissorias litteras ad Ordines suscipiendos concedere non potest Abbas Clericis secularibus sibi subditis. *ibid. 10*
 Ordines conferre subditis secularibus Abbatum, & aliorum inferiorum nullius diocesis licet Episcopis vicinioribus sine consensu, seu litteris testimonialibus eorundem Abbatum. *ibid. 9*
 Ordines minores non conferantur, nisi intelligenti saltem linguam Latinam, & per temporum interstitium, nisi aliter Episcopo magis expedire videatur. *sess. 23. cap. 11. de reform. 194*
 Ordines minores ijs saltem, qui linguam Latinam intelligant, conferantur. *195.1.2*
 Episcopus ita demum interstitia minorum Ordinum potest remittere, si ei magis expedire visum fuerit. *ibid. 3*
 Temporis intervalum quod debeat interuenire inter vnum, & alterum Ordinem minorem. *ibid. 4*
 Causa quaecumque sufficit ad dispensandum in interstitijs Ordinum minorum. *ibid. 5*
 Ordines minores & prima Tonsura vni vna die conferri non aliter licet quam si ita in loco fuerit consuetum. *ibid. 6*
 Ordines minores cum Subdiaconatu poterit Episcopus simul conferre, vbi vigeret de hoc consuetudo ante Concil. Trid. legitime obtenta. *195.2.8*
 Irregularitatem non contrahit ille, qui non expleto 24. anno presbyterij Ordinem suscipit. *196.2.7*
 Suspensionem in Bulla Pij V. comminatum contra recipientes sacros Ordines ante legitimam aetatem incurrunt solum vbi id fecerint in lethali culpa. *ibid. 8*
 Ordines sacros suscipiens ante legitimam aetatem ex bona fide parentum, suspensionem non incurrit. *197.1.9*
 Clericus promotus mala fide ad Ordinem sacrum ante aetatem, an possit beneficijs priuari. *ibid. 10*
 Duo Ordines sacri non eodem die etiam Regularibus conferantur. *199.1.12*
 Ordines plures vno die suscipiens absque Papae dispensatione suspenditur à posteriori illegitimè suscepto. *ibid. 2.14*
 Ordinum ministeria ab eisdem ordinatis exerceantur. *sess. 23. cap. 17. de reform. 208*
 Ordinum minorum ministerijs, si non sunt Clerici, caelibes possunt admitti, coniugati boni vitae, non bigami, idonei in habitu, & tonsura Clericali. *ibid.*
 Ordo necessarius est ad filios spirituales multiplicandos. *209.1.1*
 Ordines sacri quibus temporibus conferendi. *187.1.1*
 Ordinum annexio, & susceptio non habet locum in collegiatis. *284.1.42*
 Ordo non est regulariter annexus Canonicatibus cathedralium, sed potest annexio statuto, institutione, vel consuetudine fieri. *ib. 43*
 Vide *Dignitas. Tonsura.*
 Originale peccatum vnum propagine, non imitatione transfusum omnibus inest. *sess. 5. de pecc. orig. 8*
 Vide *Adam & Baptizandus.*
 Origo patris inspicitur ad Ordines suscipiendos. *188.1.17*
 Oris, qui non student, & scholas non frequentant, non gaudent priuilegijs scholasticorum, nec absentes causa studij fructus suorum beneficiorum percipiunt. *15.2.52*

P

Papa dispensat super Concilium generale si de eo faciat expressam mentionem. *1.1.1*
 Papa dat facultatem non residendi ad biennium, quinque annuum, &c. ex iusta causa. *29.2.6*
 & percipiendi quotidianas distributiones, etiam si non interfit diuinis. *ibid.*
 & nequis personaliter cogatur residere in altero beneficio incompatible quod habet. *ibid.*
 Papa solus potest vni duos Episcopatus conferre. *42.1*
 Papa dispensare potest in precepto Ecclesiastico de confitendo semel in anno. *85.2.18*
 Papa potest sibi reseruare casus respectu omnium. *88.1.3*
 Papa concedere potest vt vnus Episcopus iustis de causis Episcopum consecret. *178.2.8*
 Papa solus licentiam concedit vt sacri Ordines extra quatuor tempora conferri possint. *187.1.3*
 Papa potest dispensare in aliquot gradibus ex prohibitis *Leuit. 18.*
 Papa attendit personarum & locorum qualitate dispensat vt vni parochialis & Canonicatus conferatur. *302.2.41*

c

Papa-

Index Rerum

- Parochia*. Visitare potest Episcopus Parochiam unitam monasterio exempto etiam aliene diocesis. 50.1.13
Vicarium perpetuum in Parochiali unita deputare potest Episcopus quando unio facta est per viam pacti, &c. ibid. 2.16
Vicarii Regulares deputandi in Parochialibus unitis monasterijs Ordinis Praemonstratensis debent esse amovibiles. ibid. 17
Episcopus unitis Rectoribus, sed tamen sine illorum praeiudicio potest Parochiam dividere ob numerositatem populi. 127.2.12
Parochias duas perpetuo invicem aequè principaliter unitas habens potest in qua maluerit, residere. 175.1.39
Parochia non habenti certum populum Episcopus assignet certum populum, & ubi non sunt Parochiae, quamprimum constituat. *sess. 24. cap. 13. de reform.* 291
Parochiarum quarum possessor non est molestandus quando uni solum collatae sine dispensatione fuerint per 40. annos. 292.1.5
Parochiae, quae certos fines non habent non comprehenduntur sub hoc decreto. ibid. 7
Parochia Toletana in monasterium erecta, & unita Iesuitarum Collegio à quibus gubernetur. 358.2.11
Parochiales Ecclesias obtinentibus post Concil. Trid. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur. 16.2.61
Parochialem vnam habens, & titulum alterius, tenetur alteram dimittere. 44.2.14
Non habet locum in duabus parochialibus, quarum altera unita est beneficio simplici. ibid. 15
Vicarium perpetuum ponendi facultates in Parochialibus unitis relinquuntur Episcopi arbitrio. 50.2.23
Vicarii ad nutum amovibiles possunt per Capitulum in Parochialibus mensa vnius poterunt amoveri aduentum ipsius Capituli. 51.1.24
Vicarii perpetui Parochialis unitae nominatio spectat non ad Ordinarium, sed ad eum, cuius est beneficium in quo erigitur vicaria. ibid. 28
Cura animarum in Parochialibus unitis Capitulis Cathedralium, & Collegiarum Ecclesiarum, quomodo exercenda. ibid. 29
Parochiales Ecclesiae, etiam quae sunt capita Ordinum, ab Ordinariis visitari debent. 53.1.17
Parochialis in Ecclesia, quamvis pauperi, a servari debet Eucharistia sacramentum. 65.1.2
Canonici Regulares non sunt admittendi ad curam Parochialium Ecclesiarum absque Sedis Apost. dispensatione. 108.1.6
Parochialem possidens tenetur residere quamvis in ea remanserint tres, vel quatuor incolae. 174.2.27
Parochialem obtinens cum libero curae exercitio, & possessione bonorum, tenetur residere, quamvis in limine adeptae possessionis motus fuerit per aliquem in petitorio. ibid. 30
Parochialem Ecclesiam cum Canonatu habens tenetur residere in Parochiali. 175.1.40
Parochialem obtinens in qua Vicarium perpetuum legitime institui obtinuit, eo vivente residere non tenetur. ibid. 43
Parochialis beneficii nomine quae veniat in hac materia. 202.2.18
Parochialium exiguitati quomodo providendum. 292.1.8
Parochialem Ecclesiam habenti potest Ordinarius alteram Parochialem conferre, sed post adeptam possessionem pacificam secunda vacat prima. 502.1.31
Parochiales duas habens, quarum altera est beneficio simplici in perpetuum unita, alteram dimittere non tenetur. ibid. 2.32
Parochiales duae vel plures invicem unitae possunt legitime retineri. ibid. 33
Parochialem vnam habens cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, vnam ex ijs, quam velit, tenetur resignare. ibid. 34
Monasterium commendatum cum cura non est incompatible cum Parochiali. ibid. 35
Parochialem habens vna cum monasterio in commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur. ibid. 36
Parochialem habens ob incompatibilitatem dimittendam quomodo providendum habenti ad eam regressum. ibid. 37
Parochialis & Canonatus cadunt sub incompatibilitate etiam stante parva distantia, & tenuitate fructuum. ibid. 39
Parochialem in ciuitate, & Canonatum in Cathedrali obtinens, si potest virique inferuit, non est molestandus. ibid. 42
Parochialem vacantem non debet Episcopus Canonatum habenti conferre, etiam si tennes admodum prebendam essent. ib. 43
Parochiales Ecclesiae sunt incompatibiles cum beneficijs, in quibus assignatae sunt distributiones. 303.1.44
Parochialem obtinens vna cum Canonatu ex dispensatione Apost. ante Conc. obtenta, potuit post Conc. absque alia dispensatione optare aliam prebendam pinguiorem. ibid. 46
Examen per concursum est faciendum in vacatione Parochialis Ecclesiae. 307.1.12
Parochiales litigiosae concursu non conferuntur. ibid. 5
Parochialis, quam quis acquirat per regressum, & prius possedit, non confertur per concursum. ibid. 2.4
Parochialis unita Dignitati, vel Canonatu, non est conferenda per concursum. ibid. 5
Parochialis vacans in Curia, seu apud Sedem, providi soler in Dataria sine concursu. ibid. 6
Parochialis subiecta, vel annexa monasterio, seu de eius mensa, non confertur per concursum. ibid. 7
Parochialis, seu beneficium Regulare, quod Regularibus confertur consuevit, sine concursu providetur. ibid. 8
Ecclesia parochialis quae est actus Regularis, non confertur per concursum. 308.1.10
Parochiales, quae de mensa nuncupantur, non subiaceat concursui. ib. 11
Parochialis Ecclesiae resignatio quando fit in manibus Sanctissimae, non est necessarium examen per concursum. 309.1.22
Examinatus ad Parochialem sibi resignatam si reprobitur, potest, intra sex menses à die datae litterarum aliud examen subire. ibid. 23
Episcopus non potest admittere consanguineos, vel familiares tam suos, quam resignantium ad examen concursus Parochialium in eius manibus resignatarum. ibid. 24
Examen per concursum non requiritur in permutationibus Ecclesiarum Parochialium. ibid. 25
Parochiales reservatae, vel affectae specialiter vigore indulti S. R. E. Cardinalium providentur per concursum. ibid. 29
Episcopus tenetur ad Parochialem vacantem plures examinatos nominare, & alios etiam ab alijs nominatos admittere. 310.2.59
Parochialis vacans quando fuerit iurispatronatus Ecclesiastici quomodo providenda. 315.1.136
Episcopus tenetur instituere ad Parochialem iurispatronatus Ecclesiastici dignum praesentatum à patrono omisso digniore. ibid. 2.137
Parochiales iurispatronatus laicorum devolute subiaceant concursui. 316.1.149
Parochialium in collatione facta iure depulso servari debet forma examinis, quae coram inferiore requiritur. ibid. 2.150
Parochialis sine examine per concursum, vel contra formam positam à Concil. non potest in foro conscientiae acceptari. 317.2.159
Parochiales ita exigui redditus ut exantibus per concursum operam ferrent, vel nemo esset qui se examini vellet subicere, quomodo conferenda. ibid. 160
Parochialium tenuium collatio an possit fieri sine concursu. ib. 161
Parochiales Ecclesiae in simplicia beneficia conuerui non possunt. 427.1.5
Parochialem Ecclesiam in Collegiatam erigere non potest Episcopus. ibid. 2.6
Vide Ecclesia
Parochianus qui ob locorum distantiam patitur incommodum in percipiendis Sacramentis quomodo succurrendum. 127.1.6
Parochiani tenentur providere Rectori de victa ubi ex necessitate est aedificanda Ecclesia propter numerositatem populi, si non sit unde possit dotari. 128.1.15
Parochiani si sint multi, & distantes, & sine magno incommodo non possint vii Sacramentis, vel adesse sacris, erigat nonas parochias, & assignet pro sacerdotibus competentem portionem ex fructibus pertinentibus ad Ecclesiam matricem. *sess. 21. cap. 5. de reform.* 128
Parochiani non possunt cedere vsui Ecclesiae, & recedere à parochia ut euent onera, & eorum praestationem. 132.2.14
Parochiani possunt cogi ad contribuendum pro Ecclesiarum reparatione per iudicem secularem, si eum requirat Episcopus. ibid. 16

Appella-

Index Rerum.

- Appellatio hoc casu prohibita. *ibid.* 17
Parochus non licet causa studiorum à suis parochialibus Ecclesijs
 post Concil. abesse. 16.2.62
Parochus ciuitatis poterit inibi in publica Vniuersitate S. Scriptu-
 ram legere. *ibid.* 63
Parochus ubi conceditur per Sedem Apostolicam studendi fa-
 cultas, quæ exigi soleant, ostenditur. *ibid.* 64
Parochus per seipsum concionanti minimè licet pretendere
 eleemosynam. 19.1.15
Parochi per seipsos inter Missarum solemnia sermonem habere
 possunt, etiam quando Episcopus ipse prædicat, *ibid.* 16
Parochi amouibiles remoueri non possunt nisi ex rationabili
 causa. 50.2.22
Parochi pro cura animarum non possunt deputari nisi de con-
 sensu Episcopi ac præuio examine. 51.1.26
Parochi in Ecclesia exempta animarum curam exercere inten-
 dentes prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo.
 59.1.20
Parochus non excusatur à peccato si oleum alterius anni adhi-
 beat, nisi necessitas aliud suaderet. 94.1.6
Parochus eo casu, quo oleum consecratum creditur non suffice-
 re pro toto anno, licetè potest ei miscere oleum non consecra-
 tum in minori quantitate. *ibid.* 7
Parochus communicare non potest perpetuo, & absolute fatuos,
 sed tantum semifatuos, tempore quo habent dilucida inter-
 ualla. 114.2.3
Parochos, Rectores & alios ad quos pertinet, cogat Episcopus,
 vt delegatus, vt sibi tot Sacerdotes adiungat, quot sunt neces-
 sarij ad administranda sacramenta, & ad diuina officia. *sess.* 2.1.
cap. 4. de reform. 126
Parochis, vel Rectoribus imperitis Episcopus, vt delegatus de-
 putet Vicarios, vel coadiutores pro tempore assignans par-
 tem fructuum pro sufficienti victu, vel aliter prouideat, &c.
sess. 2.1. *cap. 6. de reform.* 129
Parochus, cui datus est coadiutor propter insufficientiam, non
 potest abesse à residentia. 130.2.6
Parochi in illis diebus, quibus Missam tenetur celebrare, non
 possunt pro ea manualement eleemosynam recipere. 147.2.11
Parochus tenetur populum monere vt frequenter ad suas paro-
 chias saltem diebus Dominicis & maioribus festis accedant.
 149.1.31
Parochus an, & quando, & sub quibus pœnis teneatur suscipere
 sacerdotium. 155.2.24
Parochus tenetur Missæ sacrum suis omnibus applicare iuxta boni
 viri arbitrium. 173.1.4
Parochi si à suis Ecclesijs absque legitima causa ab Episcopo co-
 gnita, & approbata in scriptis absint ultra bimestre tempus,
 peccant mortaliter. 174.1.22
Parochus Ecclesiæ in qua fuit constitutus Capellanus cum tota
 cura animarum quoad Capellanus vixerit non tenetur reside-
 re. 175.1.42
Parochus debet residere in domo ipsius Parochialis. *ibid.* 45
Parochus tenetur prope Ecclesiam in ciuitate residere, licet ma-
 ior pars parochianorum longè habitet in oppidis. *ibid.* 2.46
Parochus tenetur residere personaliter, & non alio modo satisfacit
 muneri suo. *ibid.* 47
Parochi cogendi sunt ad subeunda per seipsos, & non per sub-
 stitutos, ea munia, ad quæ tenentur. *ibid.* 48
Parochus debet ita continuè residere vt in indigentes non ca-
 reant necessaria ope. *ibid.* 49
 Constitutio Episcopi valere ne Parochi possint abesse ultra duos
 dies sine licentia. *ibid.* 51
Parochi iustam causam non residendi minimè habent, quamuis
 in seruitio Episcopi, aut Ecclesiarum cathedralium perma-
 neant. *ibid.* 52
Parochus non potest esse vicarius Episcopi, nisi Ecclesiæ cath-
 edralis parochus sit. *ibid.* 53
Parochi Inquisitoris, vel Subcollectoris officium exercentes non
 habent iustam causam non residendi. 176.1.54
Parochus non excusatur à residentia propter intemperiem aeris,
ibid. 56
Parochus à residentia non excusatur propter inimicitias capita-
 les. *ibid.* 57
Parochus propter senectutem non excusatur à residentia, quam-
 uis Ordinarius iam prouideret illius insufficientiam. *ibid.* 58
Parochis non licet abesse causa pestis. *ibid.* 60
Parochus an iudicialiter probare debeat causam absentia.
ibid. 62
Parochus non potest relinquere vicarium, seu substitutum etiam
 idoneum pro administratione Sacramentorum inconsulto
 Episcopo. *ibid.* 63
Parochus non potest abesse à sua Ecclesia sine licentia in feri-
 ptis obrenta, nisi talis repete se offerat necessitas, &c. 176.2.66
Parochus sine licentia Episcopi ex iusta causa in scriptis conce-
 denda non potest abesse etiam primo bimestri. *ibid.* 67
Parochus non potest per hebdomadam abesse non petita, vel
 non obtenta licentia etiam relicto vicario idoneo. *ibid.* 68
Parochus petens licentiam fingendo causam iustam, peccat
 mortaliter, & tenetur restituere fructus. 177.1.70
Parochus si iustam habeat causam abeundi extra parochiam,
 an possit abesse ea sibi per Episcopum denegata. *ibid.* 71
Parochus vt quis priuetur ob non residentiam, quæ sint atten-
 denda. *ibid.* 73
 Ad priuationem parochi ob non residentiam non est necessa-
 rium quòd prius procedatur per alias pœnas. *ibid.* 74
 Contra non residentes quo remedio vt velit, Episcopi est ar-
 bitrij. 177.2.75
Parochus potest infra annum ad Sacerdotium promoueri, etiam
 si non habeat aliquem Ordinem sacrum. 195.2.9
Parochi actu habentes parochiale beneficium confessiones au-
 dire possunt. 204.2.17
 Approbatus dumtaxat ad audiendas confessiones censetur
 Parochus in ea ciuitate, vel oppido, ubi sita est parochia.
ibid. 19
Parochus in aliena Parochia, & vbique locorum potest audire
 confessiones suorum subditorum. 204.1.20
Parochus post dimissum beneficium non potest amplius ab-
 que noua approbatione accipere confessiones. *ibid.* 21
Parochus habeat librum, in quo coniugum & testium nomina
 diem & locum contracti matrimonij scribat & diligenter ser-
 uet. *sess.* 24. *cap. 1. de reform. matr.* 217
Parochus proprius dicitur habitationis seminae quando ibi con-
 trahitur, & parochus viri sufficit quando contrahitur in paro-
 chia habitationis viri. 222.2.13
Parochus viri ad coniungendos aliquos matrimonio sufficit in
 parochia mulieris, & e contra. *ibid.* 14
Parochi duo quoad matrimonium possunt reperiri. 223.1.15
Parochus ruralis non est proprius parochus quando rus recrea-
 tionis causa habitatur. *ibid.* 16
Parochus potest facultatem concedere alteri Sacerdoti non so-
 lum in propria parochia, sed etiam extra illam. 228.2.94
Parochus tenetur habere librum in quo coniuges, testes, locum,
 contractus, diem, mensem, & annum describat. 234.1.162
Parochus obligatur sub mortali ad habendum librum in quo
 coniuges, &c. *ibid.* 163
Parochus debet habere librum in quo describat omnes, qui in
 Ecclesia sua baptizantur. 238.1.28
Parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia, & licentia
 Ordinarij, matrimonio coniunxerit, peccat mortaliter, matri-
 monium tamen valet. 247.1.4
Parochus admonere debet populum vt diebus Dominicis, & fe-
 stis maioribus frequenter suas parochias. 260.1.16
Parochi vim & vsum Sacramentorum plebibus suis pro susci-
 pientium captu explicare debent. 270.1.1
Parochi debent plebibus suis inter Missarum solemnia frequen-
 ter, maxime diebus festiuis, exponere ea, quæ in Missa legun-
 tur. *ibid.* 2
Parochus festis diebus inter Missarum solemnia concionem ad
 populum habere debet. *ibid.* 2.3
Pars tertia. Distributiones ubi essent sufficientes, & tolerabiles,
 detrahi non potest tertia pars eis applicanda. 125.1.4
Pars tertia deducenda est de fructibus secundum valorem cur-
 rentem. *ibid.* 6
Pars tertia deductio facienda est deductis oneribus, & sic pen-
 sionibus. *ibid.* 7
 Licentia causa studiorum non excusat ab amissione tertiæ
 partis fructuum. *ibid.* 8
Pars tertia detrahenda est ex omnibus dignitatibus, quamuis de
 iurepatronatus sint. 125.2.9
 Dignitates non veniunt sub detractioe tertiæ partis, quæ nul-
 las habent distributiones quotidianas, quamuis habeant lo-
 cum in choro. *ibid.* 10
 c 2 Pars

Index Rerum.

- Partis tertiae deductio facienda est ex illis dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesiae, in cuius choro sedē habent. *ibid.* 11
- Detractio tertiae partis fit de necessitate quando sunt nullae distributiones. 126.1.18
- Parvuli suscipiunt Baptismum, quamvis actum credendi non habeant. 39.2.13
- Parvuli baptizati cum adoleverint interrogandi non sunt, an ratum habere velint quod patrini eorum nomine polliciti sunt. *ibid.* 14
- Parvuli non obligantur ad communionem sacramentalem. *sess.* 21. *cap.* 4. 114
- Parvulis non est necessaria Eucharistiae Communio. 115.2.4
- Pascha Communicare quando quis dicatur in Paschate. 71.1.13
- Regularis Sacerdos non potest tempore Paschali ministrare Eucharistiam secularibus, ut adimpleant praeceptum ecclesiasticum annuae communionis. *ibid.* 14
- Religiosi fratres non possunt administrare populo Eucharistiam die Paschatis. *ibid.* 15
- Pastores praedicandi officium non negligant, qui curare debent, ut diebus Dominicis, & festis solemnitibus, quantum fieri potest, verbum Dei populo praedicetur. 19.1.16
- Pater non prohibetur obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius habuit idem, vel quodcunque aliud. 424.2.7
- Pater non potest habere beneficium in una Ecclesia, & filius in alia, quando ambae sunt sorores. 425.1.16
- Pater, qui est coadiutor filij in Canonatu, tenetur cedere omne ius filio. 426.2.38
- SS. Patres, Opuscula SS. Patrum quae in Ecclesia Catholica recipiuntur. 5.1.2
- Patrimoniales Ecclesiae quae? 308.2.18
- Patrimonium obtinentes ordinari posthac non possunt, nisi illi quos Episcopus iudicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum. 121.2.35
- Patrimonium super re immobili constitui debet. *ibid.* 36
- Patrimonium ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, est res certa fructifera, &c. *ibid.* 37
- Patrimonij quantitas remittitur ad terminos Concil. *ibid.* 38
- Patrimonij examen pertinet ad Episcopum privatum quodammodo alios. 122.1.39
- Patrimonia pro clericis ad factos Ordines promouendis potest constare super annuis perpetuis censibus. *ibid.* 40
- Patrimonium donatum per parentes, ea conditione ut illud habeat interim dum aliquid non obtinet beneficium, est validum. *ibid.* 41
- Patrimonij quantitas remittitur ad terminos Concilij. 122.2.57
- Patrimonium an sufficiat, relinquitur arbitrio Ordinarij. 123.1.58
- Patrimonium vendi, hypothecari, vel praescribi tempore ordinario non potest. *ibid.* 60
- Ordinatus ad titulum patrimonij quamvis post ordinationem illud retrodonet, seu renuntiet, non incurrit ullam suspensionem. 124.2.69
- Patrimonium habens ex ficta donatione an puniatur per sententiam iudicis amissione illius. *ibid.* 70
- Ordinatus bona fide ad titulum patrimonij quod prius erat alteri donatum, non incurrit poenas huius decreti. *ibid.* 72
- Patrimonij ad titulum quando possunt ordinari familiares Episcoporum triennales. 191.2.14
- Patrini duo ad summum, unus vir, unaque femina, adhibentur in Baptismo. 236.1.3
- Patrinos adhibere non est de essentia sacramenti Baptismi. 236.2.7
- Patrini in Baptismo debent esse baptizati, & in Confirmatione confirmati. *ibid.* 8
- Excommunicati, interdicti, & criminosi non possunt esse patrini. 237.1.10
- Murus homo, & muta mulier prohibentur esse patrini. *ibid.* 11
- Abbatēs, Monachi, & Religiosi saltem claustrales prohibentur esse patrini. *ibid.* 12
- Patrini possunt esse minores baptizato. *ibid.* 14
- Patrinus potest matrimonium contrahere cum ea, cum qua simul alienum filium suscepit. 237.2.22
- Patrinus in confirmatione. 239.1.39
- Patroni Ecclesias sui iurispatronatus collapsas restaurari debent si non fuerint sufficientes illarum fructus. 132.1.8
- Patronus capiens aliquid de bonis Ecclesiae sui iurispatronatus, eo privatus est ipso iure. 165.2.13
- Patronus se ingerens in perceptione fructuum beneficii patronati, aut bona ipsius usurpans, privatus est statim iurispatronatus. *ibid.* 14
- Patronus laicus ad Parochialem sui iurispatronatus non tenetur praesentare digniorem, sed sufficit dignum. 316.2.152
- Patroni non se immisceant in fructibus beneficii, sed Rectores, & beneficiati illos distribuunt. *sess.* 25. *cap.* 9. *de reform.* 406
- Patronus si iurispatronatus vendat, vel distrahere praesumat, est excommunicatus, interdictus, & privatus iurispatronatus, *ibid.*
- Paulus V. quid statuerit circa conceptionem immaculatam B. Virginis. 10.1.11
- Clerici Regulares S. Pauli decollati. 337.33
- Pauperum filij. 212.1.3
- Pacem dari in Missa ordinavit Innocentius I. & Leo II. 140.2.23
- Peccatum originale. 9.1.1
- Peccatum originale, & peccata actualia, quae commissa sunt ante Baptismum, remittit gratia in Baptismo producta. *ibid.* 2.7
- Peccatum non est in sensualitate sine consensu voluntatis. 9.2.9
- Peccata remitti non est fiduciam, & certitudinem remissionis suorum peccatorum habere, vel dimissa esse, sed remittuntur gratis, divina misericordia, propter Christum, &c. *sess.* 6. *cap.* 9. 24
- Peccata venialia quotidiana non tollunt iustitiam. *sess.* 6. *cap.* 11. 25
- Peccare iustum in omni opere bono saltem venialiter, vel mortaliter, vel etiam peccare in omni opere, si quis propter Deum, deinde propter mercedem operatur, qui dicit est haereticus, *sess.* 6. *cap.* 11. *ibid.*
- Peccatum mortali remisso quoad culpam, necesse est de potentia Dei ordinaria remitti etiam reatum poenae aeternae. 26.2.1
- Peccato remisso quoad culpam, non semper remittitur totus reatus poenae temporalis. *ibid.* 2
- Peccata quae post Baptismum sunt sola fide suscepti Baptismi non dimittuntur. 39.2.10
- Peccatum carnale committens debet per aliquod temporis spatium abstinere sub veniali a Communione. 67.1.3
- Peccata quid. 80.1.1
- Peccatum actuale, & originale commissum ante Baptismum non est materia sacramenti Poenitentiae necessaria, vel sufficiens, *ibid.* 2.5
- Poenitentia formalis sine, seu virtuali, peccatum nequaquam remittitur. 82.1.3
- Peccato cur cessare liceat. *ibid.* 2.5
- Peccatorum scientia in specie Confessarii necessaria. 83.2.2
- Peccata omnia mort. post Baptismum commissi necessario explicanda sunt in confessione. 3. & 98.2.10
- Peccata venialia omitti possunt a poenitente, nec obligatur ea confiteri per se ex praecepto Ecclesiae. 84.1.5
- Peccata omnia, quae memoriae occurrunt, confitenda. *ibid.* 2.6
- Peccata sua, qui per totum annum confessus non est, tenetur statim in sequenti anno sub nova culpa confiteri. 85.2.16
- Peccata omittens in Confessione huius anni per oblivionem excusabilem, an teneatur vi praecepti confiteri eadem peccata. *ibid.* 19
- Episcopi quae peccata reservare soleant, & possint. 88.1.7
- Poenitens habens peccata reservata Episcopo, poterit absolvi a non reservatis, reservata absolutione a reservatis, cum superiori copiam sui fecerit. 90.2.27
- Circumstantiae quae Peccati speciem mutant. 98.2.11
- pro Peccatis quoad penam temporalem Deo per Christi merita satisfactio poenis ab eo inflatis, & patienter toleratis, vel a Sacerdote iniunctis. 99.2.18
- Satisfactionibus poenitentes per Christum Iesum peccata redimunt. *ibid.* 19
- Peculium concessum Religioso debet esse moderatum. 376.29
- Pecunia legata ad aliquem usum quando non sufficit, potest Episcopus commutare. 156.1.3
- Pensionem habens super beneficio ecclesiastico pro rata ad illius Ecclesiae reparationem tenetur, nisi, &c. 132.1.12
- Pensionem obtinens loco tituli habetur pro clerico ad effectum gaudendi fori privilegio. 184.1.19
- Pensionis ad titulum quando possit Episcopus ordinare familiarem suum. 191.2.13
- Pensionarius tenetur pensionis solvere subsidium, & alia onera imposita respectu fructuum beneficii. 214.2.48
- Beneficiarius compellendus est pro pensione, quam solvit seminario contribuere. *ibid.* 49
- Seminarij

Index Rerum.

- Seminarij occasione potest taxa pro pensionibus detrahi, & exigi à titularibus. *ibid.* 50
- Pensiones, vel reservationes fructuum non ponantur super Cathedralibus Ecclesiis, quarum redditus est mille ducati, nec super parochias, si redditus sunt centum ducati anni secundum verum valorem. *sess. 24. cap. 13. de reform.* 291
- Pensio non imponitur super parochiali resignata, si valor illius non excedit centum ducatos. 292.2.13
- Valor centum ducatorum, quæ manere debent Rectori parochialis, intelligendum est iuxta morem vniuscuiusque regionis. *ibid.* 14
- Pensio fraudulenter reservata. 426.1.34
- Pensionem transferendi facultatem habens potest illam transferre in suum filium illegitimum. *ibid.* 2.35
- Personarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, ubi est consuetudo quod populus talem impensam faciat. 18.2.13
- Personarius tenetur pro rata pensionis soluere subsidium, & alia onera imposita respectu fructuum beneficii. 214.2.48
- Peregrinatio ad Sanctorum memorias. 329.1.3
- Peregrinorum matrimonium non est nullum ob omissionem illorum, quæ descripta sunt in hoc decreto. 247.1.3
- Permutatio beneficii, non facta mentione quod ad illius titulum fuit permutans sacris initiatus, nulla est. 121.1.28
- Nisi obtinuerit possessionem permutati beneficii sufficientis. *ibid.* 29
- Perseuerantiam absolutam, & certam nemo sibi promittere, sed firmiter speret in Deum. *sess. 6. cap. 13.* 26
- Persona. Visitatio personarum capitularium ex hoc decreto intelligitur citra punitionem, & priuationem. 30.2.3
- Episcopus visitare potest personas exercentes curam animarum in monasterijs Regularium. 50.2.14
- Personæ miserabiles quæ. 60.2.8
- Personæ etiam Regulares subsunt immediatè Episcopi in ijs, quæ ad curam animarum, vel in dependentibus ab illa pertinent. 358.2.15
- Personæ potentes. 411.1.33
- Imperator. *ibid.* 34
- Rex Aragoniæ. *ibid.* 35
- Infans Portugaliæ. *ibid.* 36
- Baro, aliisque dominus iurisdictionem temporalem habens. *ibid.* 37
- Magnas. *ibid.* 38
- Columnenses. *ibid.* 39
- Sabelli. *ibid.* 40
- Vrsini. *ibid.* 41
- Caraccioli. *ibid.* 42
- & Nobiles Veneti, sunt personæ potentes. *ibid.* 43
- Personatus habet quasdam prerogatiuas in Ecclesia post existentes in dignitate. 281.1.11
- Parochis non licet abesse tempore pestis. 176.1.60
- Pius V. imponit penam contra resignantes beneficia contra formam huius cap. 121.2.33
- Plebs non est vocanda in vniõne facienda, nisi allegaret causam rationabilem ne fieret vniõ. 48.1.25
- Pœna priuationis dimidiæ partis distributionum, quam incurrunt Canonici requisiti Ordines non suscipientes, quæ. 155.1.22
- Pœna infamiae, & incapacitatis ad dignitates, ac obligationem dotandi raptam, & priuationem gradus clericalis, quando raptor, aut fautor est clericus, non incurritur ante sententiam iudicis. 246.2.13
- Pœna eorum, qui impedimento Canonico cessante non venerunt ad Concilium. 254.2.30
- Episcopus debet pecuniarias pœnas ad pios vsus erogare. 390.2.24
- Pœnæ pecuniariæ, quæ arbitrarie fuerint, locis pijs sunt ab Episcopo omnino applicandæ. 391.1.25
- Pœnæ criminales distribuendæ locis pijs. *ibid.* 26
- Pœnæ criminales non debent erogari pro fabricis Ecclesiæ cathedralis. *ibid.* 27
- Pœnalitates in hac vita de facto non tollit Baptismus. 9.2.8
- Pœnitens circa peccata mort. quantam inquisitionem præmittere debeat. 84.1.4
- Pœnitens habens peccata reservata Episcopo poterit absolui à non reservatis reservata absolutione à reservatis cum Superiori copiam sui fecerit. 90.2.27
- Barbos. Collect. in Concil. Trid.*
- Pœnitens cum recurrit ad Episcopum in casibus referuatis quomodo cum illo se gerere debeat ipse Episcopus, ostenditur. 90.2.28
- Pœnitens quando pœnitentiam tenetur acceptare. 91.2.3
- Actus tres in Pœnitente requiruntur quasi materia sacramenti Pœnitentiæ, videlicet contritio, confessio, & satisfactio. 98.1.5
- Satisfactionibus Pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt. 99.2.19
- Pœnitentia aliqua, seu dolor animi ex motiuo supernaturali susceptus de peccatis necessariò requiritur ad consequendam iustificationem primam in sacramento Baptismi, & Pœnitentiæ. 22.1.1
- Pœnitentia orta ex timore diuinæ iustitiæ, bona est. *ibid.* 2.2
- Pœnitentiæ sacramentum fuit institutum à Christo pro lapsis à gratia baptizatis. *sess. 6. cap. 14.* 26
- Pœnitentia semper fuit necessaria ad gratiam consequendam omnibus, qui peccato mortali se coinquinant. *sess. 14. c. 1. 78*
- Pœnitentiæ sacramentum differt à Baptismo in materia, & forma, & in ministro. *sess. 14. cap. 2.* 79
- Pœnitentiæ sacramentum est necessarium ad salutem lapsis post Baptismum, sicut Baptismus nondum regeneratis. *ibid.*
- Pœnitentiæ, & Baptismi differentia. *ibid.* 1.1
- Pœnitentiæ sacramenti forma vniuersaliter sunt hæc verba Ministri: Ego te absoluo; reliquæ verò sunt preces Ecclesiæ, non de necessitate Sacramenti. *sess. 14. cap. 3.* 80
- Pœnitentiæ materiæ sunt actus pœnitentiæ: contritio, confessio, satisfactio, requisiti ex institutione Dei. *ibid.*
- Pœnitentiæ sacramenti effectus est reconciliatio cum Deo. *ibid.*
- Pœnitentia laboriosus quidam baptismus à SS. Patribus dictus fuit. 79.2.3
- Pœnitentiæ sacramentum est necessarium necessitate medij in re, vel in voto lapsis post Baptismum. 80.1.4
- Pœnitentiæ sacramentum est necessariū necessitate medij. *ibid.* 2.6
- Est necessarium necessitate præcepti. *ibid.*
- Materia proxima sacramenti Pœnitentiæ sunt actus pœnitentis, nempe contritio, Confessio, & satisfactio. 80.2.2
- Materia remota sacramenti Pœnitentiæ est peccatum actuale commissum post Baptismum. 81.2.3
- Pœnitentiæ effectus quantum ad eius vim & efficaciam, est reconciliatio cum Deo. *ibid.* 4
- Pœnitentia formalis sine, vel virtuali, peccatum nequaquam remittitur. 82.1.3
- Pœnitentia à Confessario prudenti est iniungenda salutaris, & conueniens pro qualitate criminum, & pœnitentis facultate. *sess. 14. cap. 8.* 90
- Pœnitentiam in peccato mort. adimplens peccat mortaliter, sed pœnitentiæ sibi à Confessario iniunctæ satisfaciunt. 92.1.5
- Pœnitentia est verè & propriè Sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur. 98.1.1
- Baptismus, & Pœnitentia sacramenta duo distincta sunt. *ibid.* 2
- Pœnitentia vocatur secunda post naufragium tabula. *ibid.* 3
- In sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium est iure diuino confiteri omnia & singula peccata. *ibid.* 2.8
- per Pœnitentiam non deletur semper tota culpa, & simul tota pœna. 99.2.17
- Pœnitentiam publicam, publicè errantibus dare oportet. *sess. 24. cap. 8. de reform.* 270
- Pœnitentia publica publicè peccantibus iniungenda est. 271.1
- Ordinari potest quis post publicam pœnitentiam peractam. *ibid.* 2
- Pœnitentiario Confessus satisfaciunt Ecclesiæ præcepto. 85.1.10
- Pœnitentiarius ex se non potest absolvere à casibus Episcopalibus. 89.2.18
- Pœnitentiarius in omnibus Ecclesijs Cathedralibus, ubi id commode fieri potest, instituendus. 271.1.3
- Pœnitentiarij institutio in Cathedralibus tantum faciendâ. *ibid.* 2.4
- Præbenda officio pœnitentiarij vnienda debet esse integra & Canonialis. *ibid.* 5
- Pœnitentiario primam præbendam assignare non est in optione Episcopi. 272.1.8
- Pœnitentiarij officij institutio, & electio personæ ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinet. *ibid.* 1.1
- Electio personæ Pœnitentiarij ad solum Episcopum tunc pertinet quando præbenda non vacat in mense Apostolico, vel

Index Rerum.

- adeft alia referuatio, seu affectio. ibid. 12
 Capitulum non potest fe intrromittere in electione Pœnitentiarij, licet ad ipsum collatio spectet. ibid. 13
 Pœnitentiarij electio, & collatio Sede Episcopali vacante neque ad Capitulum, neque ad futurum Episcopum, sed ad Sedem Apost. pertinet. ibid. 14
 Collatio præbendæ vnita officio Pœnitentiarij ab eis fieri debet, ad quos antea spectabat. 272.2.15
 Pœnitentiarius deputari debet, qui sit Magister, aut Doctor, seu Licentiatus in S. Theologia, vel iure Canonico. ibid. 16
 Gradus Doctoratus non sufficit ad Pœnitentiarij officium non facta professione fidei, aut contra Academiæ statuta, vel consuetudines receptus. ibid. 17
 Pœnitentiarius Canonicus debetur esse constitutus in ætate 40. annorum, seu aliis quando aptior pro loci qualitate non reperitur. ibid. 18
 Anni 40. requisiti in Pœnitentiaro debet esse completi. ibid. 19
 Aetatis 40. annorum defectus in Pœnitentiaro non obstat vbi alias aptior pro loci qualitate non reperitur. ibid. 20
 Pœnitentiarius institutus eo ipso habet à iure, & à Concilio facultatem audiendi Confessiones pœnitentium illius diœcesis. ibid. 21
 Pœnitentiaro quilibet potest sua peccata confiteri, & satisfacit præcepto cap. omnis vtriusque sexus. ibid. 22
 Pœnitentiarius semper paratus existeret debet ad audiendas confessiones. ibid. 23
 Pœnitentiarius in manu virgam, seu bachettam sicut in vrbe non potest retinere. 273.1.24
 Absolvere non potest Pœnitentiarius à casibus, quos Episcopus sibi expressè referuauit. ibid. 25
 Pœnitentiarius non potest casus referuatos sibi ab Episcopo commissos alteri subdelegare. ibid. 26
 Pœnitentiarius non potest suam auctoritatē subdelegare. ibid. 27
 Pœnitentiarius pro præfente in choro habendus est dum audit confessiones in Ecclesia. ibid. 28
 Pœnitentiarius dum audit confessiones, censetur etiam præfens processionibus, & exequijs defunctorum. 273.2.29
 Ac etiam orationibus. ibid. 30
 Pœnitentiarius præfens in choro non censetur, si confessiones extra Ecclesiam etiam infirmorum audiat. ibid. 31
 Pœnitentiarius antequam præbenda, quæ suo officio fuit vnita vacet, non habet locum nec in Capitulo, nec in choro. ibid. 32
 Pœnitentiarius non tenetur ad maiorem residentiam, quam alij Canonici. ibid. 33
 Polygamia, seu pluralitas coniugum simul est illicita, & irrita iure diuino. 216.2.5
 Papa potest dispensare in aliquot gradibus ex prohibitis Levit. 18, quia non omnes obligant hodie in lege Euangelica. ibid. 6
 Potestas statuendi impedimenta tam impediencia tantum, quam dirimentia, est in Ecclesia. ibid. 7
 Pontifex. Cause Episcoporum quando coram Pontifice referantur, & per ipsum terminentur. *sess. 13. de reform. cap. 8.* 77
 Vide Papa.
 Pontificalia Episcopus alienus non potest à Patriarcha induci ad subeunda munera Pontificalia in diœcesi alicuius Episcopi suffragandi, nisi de ipsius licentia. 33.1.2
 Archiepiscopo prohibitum est Pontificalia exercere in Ecclesijs suffraganeorum absque licentia Ordinarij. ibid. 3
 Pontificalia exercens in aliena diœcesi de Ordinarij loci expressa licentia potest Ordines conferre etiam suis proprijs diœcesanis. ibid. 5
 Pontificalia exercere non potest Episcopus in loco exempto vocatus ab inferiore Prelato ipsius loci sine licentia Episcopi, intra cuius fines locus exemptus constitutus est. 33.2.11
 Suffraganeus datus Episcopo cum facultate exercendi Pontificalia de eius licentia, non potest illo mortuo exercere. ibid. 12
 Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, non potest in Ecclesia sua iurisdictionali Pontificalia exercere. ibid. 14
 Nuntius non debet exercere Pontificalia in Ecclesia Archiepiscopi sine eius licentia. 34.1.18
 Baldachinum erigere possunt Episcopi in Ecclesijs Regularium Pontificalia exercentes. ibid. 23
 Episcopo exercenti Pontificalia etiam extra Cathedralē, in ciuitate tamen, tenentur assistere qui solent assistere. ibid. 25
 Vicarius generalis non potest concedere licentiam alteri Episcopo exercendi Pontificalia cum sua diœcesi. 34.2.27
 Episcopus suspenditur à Pontificalibus si ordinauerit in aliena diœcesi absque licentia expressa Ordinarij loci, vel cum ea personas non subditas. ibid. 30
 Pontificalium nomine quæ veniant. ibid. 31
 Missam cum mitra, & baculo celebrare non potest ab exercitio Pontificalium suspensus. ibid. 32
 Suspenso à Pontificalibus non prohibetur exercitium iurisdictionis Episcopalis. ibid. 33
 Episcopus titularis vigore cuiuscunque priuilegij nullum etiam prætextu familiaritatis ordinare valet, & si secus faciet, est suspensus per annum ab exercitio Pontificalium. 100.1.1
 Pontificalia exercere non potest in loco exempto Episcopus accersitus ab illius Superiore, nisi de licentia Episcopi loci, intra cuius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus. 101.1.3
 Episcopus ordinans sibi non subditum absque sui proprij Prælati expresso consensu, aut litteris dimissorijs ab exercitio Pontificalium per annum est suspensus. ibid. 2.5
 Vide Dignitas.
 Populus si noluit ecclesiam quæ minatur ruinam, restaurare, illa debet penitus dirui. 133.2.25
 Portio vacat ipso iure per assecutionem scholasticæ. 44.1.6
 Portio congrua quæ. 45.2.7
 de Portione congrua, remissiuè. 51.2.32
 Portio assignanda est ex bonis Archipresbyteri, & Capituli, si cura vnita Collegiæ illis imminet. ibid. 37
 Portiones congruæ ab assignatione non datur appellatio suspensiuæ. ibid. 38
 Portio distributionum Canonicoꝝ absentium interessentibus accrescit. 125.2.17
 Portionem etiam minimam ex eleemosynis Missarum celebrandarum, non possunt ecclesiæ, & loca pia sibi retinere. 136.2.5
 Portiones si non sint, vel ita tenues, vel negligentur in ecclesijs cathedralibus, vel Collegiatis, episcopus, vt delegatus separet tertiam partem fructuum, proventuum, obuentionū, &c. *sess. 21. cap. 3. de reform.* 152
 Portio debita seminario ratione beneficiorum exigi potest post vnionem eiusdem beneficij factam Regularibus, qui Mendicantium priuilegijs, gaudent. 213.1.27. & ibid. 2.40
 Vide Pars tertia.
 Portio, quæ sit in ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest. 272.1.6
 Congrua portio assignanda parochio censetur summa scutorum centum. 292.2.16
 Portio congrua Vicario assignanda, vide Vicarius.
 Portionarius episcopus procedit sine Adiunctis contra portionarios habentes vocem in Capitulo, sed non sunt de Capitulo. 398.2.30
 Possessio etiam contra ius est manutenibilis, quando est alicuius temporis considerabilis. 363.1.13
 Possessor pacificus beneficij tenetur ostendere titulum cum superior ex officio inquirat. 45.3.3
 Potentia maior, vel æqualis in Ordinatio non facit cessare formam traditam à Concil. 413.1.67
 Potestatem habeant Episcopi, vt delegati circa visitationem & correctionem morum subditorum ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi iuxta canones, &c. *sess. 24. cap. 10. de reform.* 274
 Præbenda Theologalis quomodo erigenda. 13.1.1
 Præbendam Theologalem obtinens si legere vllō modo nolit, quomodo cogendus. 13.1.5. & 6
 Canonicatum, & præbendam magistralem cum parochiali obtinens, si in ea, vt tenetur, resideat, fructus Canonicatus, & præbendæ percipere potest. ibid. 8
 Theologus habens Præbendam si legitime obtineret parochialem, tenetur in ea residere amissis distributionibus. 13.2.10
 Præbenda Theologalis dum vacat, quis munus legendi supplere debeat. ibid. 12
 Quid si clericus secularis non reperiatur idoneus pro lectura præbendæ? ibid. 13
 Præbendæ Theologalis deputatio non habet locum in Cathedralibus Regular. ibid. 15
 Pro-

Index Rerum.

- Procedit in Collegiatis, quatum præbendæ sunt de iurepatr. laicorum, 14.1.16
Idem de Canonatu si nulla sit præbenda. ibid.18
Comprehendit præbendam, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus. ibid.19
Præbendæ vacantes in mensibus reservatis non comprehenduntur sub hoc decreto. ibid.21
Præbendæ Theologalis erectio quatenus locum habeat in ea quæ optatur. ibid.22
Electio personæ ad præbendam Theologalem vacantem in mense ordinario, pertinet ad solum Episcopum, collatio verò ad illos, ad quos antea spectabat. ibid.23
Præbendæ Theologalis collatio erectæ post Conc. spectat ad illum, ad quem ante Conc. spectabat. ibid.24
Præbendæ erectæ, & deputatæ pro Theologo, à sequenti Canonico optari non potest. 14.2.26
Præbendam Theologalem obtinens non potest illam dimittere, & aliam optare. ibid.28
Canonicus Theologus, qui resignavit in manibus Ordinarii præbendam Theologalem, potest obtinere mediante optione pinguiorum cum sui retentione stalli in choro. ibid.29
Optio in præbenda primò vacatura post Conc. locum non habebit, si ante optionem præcesserit erectio in Theologalem. ibid.31
Præbendam Theologalem obtinens debet relinquere primum locum antiquioribus Canonicis. ibid.32
Præbendam Theologalem obtinens distributiones quotidianas percipit, quamvis choro non intersit. ibid.34
Beneficium aliud assignari non potest pro Theologo ubi sunt præbendæ, & canonicatus. 15.1.38
Præbendæ dimidia vacat per assecutionem canonicatus. 44.1.5
Præbendas duas in eadem Ecclesia obtinens duas voces in Capitulo habere debet. 154.2.12
Præbendæ officio penitentiarii vnienda debet esse integra & canonialis. 271.2.5
Præbendæ post Concilium primò vacans, si non fuit in penitentia erecta, potest optari. 272.1.9
Præbendæ tenues simul cum distributionibus, si non sufficiunt pro gradu, & qualitate Ecclesiæ, & personarum, Episcopus de consensu Capituli annectat beneficia simplicia non regularia, vel aliquas supprimat de consensu patronorum si de iure patronatus laicorum sunt, & sit reducenda præbenda ad pauciores numerum, impinguentur, ita tamen ut cultus diuinus, & dignitas Ecclesiæ non minuatur, non obstantibus, &c. *sess.24. cap.15. de reform.* 294
Episcopis nulla datur potestas supprimendi præbendas ut augerentur distributiones, etiam ad augmentum cultus diuini. ibid.2.2
Præbendam & Parochialem ante Concil. legitime obtinens, potest post Concil. utrumque legitime obtinere. 302.2.40
Vide Beneficium, Canonicius.
Præcedentia in Concil. Provincialibus. 253.2.13
Præcedentia Capitulo Valuen. & non Sulmonen. debetur tam in Synodo, quam in congregationibus, &c. ibid.14
Præcedentias locorum in quibusvis processibus inter personas Ecclesiasticas, & Regulares, Episcopus componat. *sess.25. cap.13.* 361
Consuetudo loci attenditur in præcedentijs. 362.2.11
Etiam si consuetudo iuri repugnet. 363.1.12
Possessio præcedentia debet attendi tam in publicis, quam in priuatis processibus. ibid.14
Confraternitates antiquiores, & quæ prius factis vix fuerint, deficientes consuetudine sunt præferendæ. ibid.15
Præcedentia competet Canoniciis quamvis posterius prouisis, & non coadiutoribus. 403.1.19
Præcepta Dei non sunt impossibilia. *sess.6. cap.11.* 25
Præceptum annuæ confessionis non est purè humanum, sed includit, aut supponit præceptum diuinum confessionis quoad substantiam. 84.2.8
Præcepto annuæ confessionis tenentur omnes, qui ad annos discretionis peruenerint. 85.1.9
Præcepto annuæ confessionis satisfacit tantum qui confitetur bene. ibid.13
Præceptum annuæ confessionis obligat intra annum computandum à Quadragesima in Quadragesimam. ibid.14
Præcepto annuæ confessionis satisficit quauis confessione facta per annum. ibid.1.15
Præcepto de audienda Missa satisfacit qui horas canonicas ex obligatione recitat. 157.2.10
Prædestinatum certè se esse nemo viuens præsumat statuere, quasi iustificatus non possit amplius peccare, vel peccator certam sibi promittat resipiscientiam. *sess.6. cap.12.* 25
Prædicatio Episcopi in aliena diocesi prohibita. 5.1.3
Prædicare est præcipuum Episcoporum munus. 18.1.2
Episcopus vel debet per seipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere. ibid.3
Episcopus cum prædicet, omnes silere debent. ibid.4
Prædicandi munus potest per Episcopum committi clerico, qui non sit in sacris. ibid.
Pastores prædicandi officium non negligant, qui curare debent, ut diebus Dominicis, & Festis solemnibus, quantum fieri potest, verbum Dei populo prædicetur. 19.1.16
Regulares prædicare volentes, à quibus licentiam habere debeant. ibid.17
Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis Superioribus. ibid.18
Episcopus si non modò benedictionem simpliciter non concesserit, verum etiam Regularibus prohibuerit quominus prædicent in suis Ecclesijs, tunc illo contradicente prædicare poterunt. ibid.19
Licentia Episcopi requiritur ad hoc, ut Regulares prædicare possint in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, & eos examinare poterit. ibid.20
Episcopus potest interdici Regulari ne prædicet licentia non petita, etiam non reddita causa. 19.2.23
Prædicent Episcopi in sua Ecclesia per se, vel legitime impediti per alios; in alijs autem Ecclesijs, ubi censentur expedire per Parochos, vel si legitime impediti, per alios deputandos ab Episcopo impensis eorum, qui solent, vel tenentur, & hoc singulis festis; tempore autem ieiuniorum, & Quadragesimæ, vel Aduentus quotidie, vel ter in hebdomada sacram Scripturam, vel legem diuinam annuncient, &c. *sess.24. cap.4. de reform.* 258
Prædicationis munus Episcoporum præcipuum est. 259.1.2
Episcopus potest prædicare in quacunque Ecclesia etiam Regulari suæ diocesis. ibid.3
Episcopo prædicanti per seipsum in sua Ecclesia non licet etiam prætextu paupertatis prætere sibi præstari solitam elemosynam. ibid.4
Episcopus ipsemet quando prædicat, silere debent alij prædicatores. ibid.5
Parochi si per se velint munus prædicationis obire, non debent impediri. 259.2.6
Prædicare nullus potest etiam à Parocho inuitatus sine licentia Episcopi. ibid.7
Parochus debet licentiam concedere approbatis ab Ordinario prædicandi in sua parochia. ibid.8
Parochus potest dare licentiam viro docto etiam Regulari ut bis, vel ter concionetur in sua Ecclesia sine Episcopi approbatione. ibid.9
Prædicatoris electio pertinet ad Episcopum. ibid.10
Prædicatori consueta elemosyna soluere tenetur Vniuersitas. ibid.11
Episcopus proprio sumptu conducere debet prædicatorem dum est dubium quorum sumptu sit conducendus pro Quadragesima. 260.1.12
Correctores ciuitatum facere possunt etiam tenente Vicario generali, ut saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis populo prædicetur. ibid.13
Prædicandi præceptum non obligat ad vigilias. ibid.14
Parochia suæ interesse tenetur vnusquisque pro audienda prædicatione si id commodè fieri potest. ibid.15
Nullus secularis, siue Regularis etiam in Ecclesijs suorum Ordinum contradicente Episcopo prædicare præsumat. 260.2.18
Ordinarii possunt quo tempore concionandi licentiam dabunt Regularibus, exigere ab illis fidei professionem. ibid.20
Regulares absque licentia Episcopi prædicantes in Ecclesijs, quæ suorum Ordinum non sunt, ab Episcopo puniri possunt. ibid.21
Episcopus potest interdici Regulari, ne prædicet etiam non.

Index Rerum.

- non reddita causa. ibid. 22
 Prædicare licet Regularibus in Ecclesijs sui Ordinis Episcopi
 benedictione petita, licet non obtemperent. ibid. 23
 Prædicatores debent in suis concionibus abstinere à fabulis & fal-
 sis reuelationibus. 72.7
 Prædicatores in suis Concionibus fabulas, & falsas reuelationes
 prædicantes debent rigorosè ac seuerè puniri ab Episcopis.
 ibid. 10
 Prædicatoribus Fratribus conceditur licentia in quibuscunque
 priuatis eorum colloquijs disserere de materia Conceptionis
 B. Virginis. 10.2.13
 Prædicatorem deputandi munus pertinet ad Episcopum im-
 peditum aliqua causa, ex delictis in cap. inter cetera, de officio
 ordinis. 18.1.5
 Prædicatoris electio, & deputatio in cathedralibus semper spe-
 ciat ad Episcopos. ibid. 6
 Limita ut. ibid. 2.7
 Capitulum in electione Prædicatoris in Ecclesia cathedrali ni-
 hil potest. ibid. 8
 Prædicatorem in Ecclesia cathedrali sumptibus proprijs con-
 ducere debet Episcopus. ibid. 9
 Consuetudo immemorialis nominandi, vel præsentandi Præ-
 dicatorem Episcopo pro Ecclesijs inferioribus, non est subla-
 ta. ibid. 10
 Episcopus non potest compellere vniuersitatem ad præstan-
 dam solitam elemosynam Prædicatori, si ipsum voluerit de-
 putare. ibid. 11
 Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede conciona-
 toris, ubi est consuetudo, quod populus talem impensam fa-
 ciat. ibid. 13
 Parocho per seipsum concionanti minimè licet prætere
 elemosynam. 19.1.15
 Regulares prædicantes in Ecclesijs quæ suorum Ordinum non
 sunt, absque licentia Episcopi, an ab eo puniri possint. ibid. 2.21
 Prædicatores errores, aut scandala disseminantes per Episco-
 pum à prædicatione interdicti debent. ibid. 24
 Prædicatores in popularibus communibus apud rudem plebem
 non dicant quæstiones difficiliore, subtiliores, quæ non fa-
 ciant ad pietatem, & edificationem. sess. 25, 327
 Vide Concionator.
 Præfationis auctor. 139.2.19
 Sanctus ter in fine Præfationis canitur ex Apostolica traditione.
 140.1.20
 Præfecta monasterij ante mensem admoneat Episcopum de pro-
 fessione Virginum sub pœna suspensionis ab officio ad libi-
 tum Episcopi. sess. 25, cap. 17, 376
 Prælati. Officium Prælatorum in subditorum correctione. sess. 7, de Reform. cap. 1, 71
 Prælati Religiosorum non habent iure communi facultatem de-
 ponendi, vel degradandi suos subditos. 76.2.6
 Prælati non possunt suis Religiosis translati, absque iusta cau-
 sa concedere facultatem standi extra monasterium. 109.1.2
 Prælati Ecclesiæ collegiatae etiam si sacris Ordinibus careat, præ-
 sidentia, ac vox in Capitulo competit. 154.1.9
 Prælati Religionum est licitum concedere Religiosis peculium
 ad nutum superiorum reuocabile ad solos viros honestos, &
 pios. 332.1.2
 Quid attentio iure hodierno Concilij. ibid. 3
 Prælati inferior habens iurisdictionem quasi Episcopalem ha-
 bet iurisdictionem de qua in hoc decreto. 359.2.28
 Vide Electio.
 Præpositus iurisdictionalem tantum curam habens tenetur resi-
 dere. 175.1.37
 Præsentatio soli Episcopo facienda est ad effectum examinis dum-
 taxat si institutio legitime pertinet ad inferiorem. 58.2.14
 Equites Capellani Religionis S. Stephani præsentari possunt
 ad Ecclesias seculares. 108.1.5
 Præsentetur beneficium ipsi Ordinario, alias institutio sit nul-
 la. sess. 14, de Reform. cap. 13, 112
 Præsentatio ad Parochialem facta à patrono ecclesiastico de
 aliquo antequam sit ab examinatore approbatus in con-
 cursu est nulla. 315.2.143
 Præsentationes multiplicatæ quæ dicantur. 409.1.5
 Præsentationes continuatæ dicuntur si una sequatur alia. 412.1.56
 Spatium 50. annorum sumit initium ab illo die, quo apparet
 factam fuisse primam præsentationem. ibid. 57
 Præsentationes effectui sortiri dicuntur si sint confirmatæ. ibid. 58
 Effectuatio probationum & prouisionum factarum de benefi-
 cio tanquam vacante probatur per alterius obitum, vel per
 resignationem. ibid. 59
 Præsentatio non sufficit vnica, licet fuerit effectuatæ spatio 30
 annorum. ibid. 60.
 Præsentati, & nominati ad quacunque beneficia Ecclesiastica à
 quocunque, & quocunque privilegio, vel consuetudine non
 admittantur, nisi prius ab Ordinario loci examinati, & ido-
 nei reperti, &c. sess. 7, cap. 13, de reform. 57
 Præsentati ad beneficia simplicia, absque præuio examine Episco-
 pi, institui non possunt ab ijs, ad quos institutio spectat. 58.1.6
 Præsentatus, seu electus ad beneficium simplex potest absens,
 si notus sit, ab Episcopo institui. 59.2.27
 Præsentatus à patronis laicis ad Ecclesiam Parochialem suffi-
 cit quod examinetur coram alijs examinatorebus non syno-
 dalibus. 316.2.151
 Præsentatos à Patronis Episcopus examinet, & non idoneos re-
 pellat. sess. 25, cap. 9, de reform. 400
 Præsidentis Capitulo etiam si non sit in Sacris, in eo proponere, ac
 resolutiones accipere potest. 154.1.8
 Præstimonij an sint beneficia Ecclesiastica. 107.2.2
 Præstimonij ad titulum quod solum fuerit dari in titulum po-
 test quis ad sacros Ordines promoueri. 120.1.13
 Præstimonium habens potest ordinari ab Episcopo illius diocæ-
 sis in quo illud possidet. 188.2.26
 Presbyteri qui ordinari debent. sess. 23, de Reform. cap. 1, 199
 Presbyteri curam animarum habentes tenentur per se, vel per
 alios celebrare singulis saltem diebus Dominicis, & festis, so-
 lemnibus. 200.1.4
 Presbyteros, & clericos ascriptos Ecclesijs non potest Episco-
 pus ob necessitatem Ecclesiæ cogere ne discedant ab ea cau-
 sa studij. 208.1.4
 Presbyter diocæsanus non existens de Capitulo Cathedralis,
 non ad visitanda limina. 258.2.42
 Nec manens in Curia. ibid. 43
 Principis venia dicitur subreptitia, non facta mentio de iterato
 crimine. 76.1.1
 Principibus secularibus præcipitur sub virtute obedientie, vt
 requisiti interponant iuramentum auxilium, & auctoritatem, cum
 Episcopis, vel Regularibus volunt reformare Monasteria. sess. 21, cap. 22, 384
 Prioratus Militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare
 non potest. 153.1.19
 Prioratus, qui suis capitibus subsunt, ab Episcopis visitari non
 possunt. ibid. 2.20
 Prioratus Regulares concursu non conferuntur. 308.1.9
 Priuilegia remunerationis gratia concessa non suspenduntur.
 51.2.40
 Priuilegia mendicantium ne prohibeantur petere elemosynas,
 sunt abrogata per hoc decretum. 135.1.4
 Priuilegium Episcoporum, quod cum Altari portatili celebrare
 possint, & sibi facere celebrari, est sublatum per hoc decre-
 tum. 148.1.16
 Priuilegio fori Ecclesiastici nullus gaudeat, nisi habeat benefi-
 cium Ecclesiasticum, vel deferens habitum, vel tonsuram, &c.
 sess. 23, cap. 3, de reform. 178
 Priuilegia concessa, vel concedenda quocunque titulo, non de-
 rogant priuilegijs concessis à Conc. Trid. sess. 25, cap. 11, 275
 Priuilegia, quæ Vniuersitatibus studiorum generalium, seu eor-
 um personis sunt concessa, excipit hoc decretum. 400.2.59
 Priuilegiū quando dicatur concessum ex causa onerosa. 413.1.70
 Priuilegia omnia Regularium sunt reuocata in his, quæ Concil.
 Trid. aduersantur. 433.2.3
 Probationum reiectio. 322.1.25
 Probationes oblatae à patronis non possunt repelli vt eorum pa-
 tronatus declarentur esse ex Concilio. 413.2.80
 Vide Professio.
 Processio corporis Christi in eius festo debet inchoari à Cathedra-
 li. 65.2.5
 Processiones Sede vacante publicæ, vel priuatim à Capitulo in
 diocesi fiant ad impetrandum bonum Pastorem. sess. 24, cap. 1, de reform. 250
 Processionibus publicis vocati compelluntur venire omnes
 exempti, etiam Regulares, his exceptis, qui in stricta clausu-
 ra

Index Rerum.

- ra perpetuò uiuant. *sess. 25. cap. 13.* 361
 Exempti omnes tam seculares, quàm Regulares quicunque etiam Monachi ad accedendum ad publicas processiones compelli possunt. 363.1.17
 Regulares quantumuis exempti tenentur accedere ad omnes & quasunque processiones publicas, & consuetas. *ibid.* 18
 Regulares, qui non accedunt ad processiones ab Episcopo indicatas, ab ipso puniri possunt per censuras. *ibid.* 19
 Regulares degentes in monasterijs, quæ per dimidiũ milliare distat à ciuitate, nõ tenentur accedere ad processiones. 363.2.20
 Sacerdotes Religionis Hierosol. inservientes Ecclesijs vocari & compelli possunt ad processiones. *ibid.* 21
 Clerici omnes diocesani quantumuis exempti etiam beneficia simplicia in diocesi obtinentes possunt per Episcopum compelli ad processiones. *ibid.* 22
 Episcopus potest cogere Canonicos, & alios Presbyteros beneficia, vel officia Ecclesiastica obtinentes vt accedant ad publicas processiones. *ibid.* 23
 Illi qui sunt nullius diocesis, non comprehenduntur sub hoc decreto. *ibid.* 24
 Degentes extra ciuitatem in locis in quibus habent plebem, non comprehenduntur sub hoc decreto. *ibid.* 25
 Confraternitates laicorum inuitari, non autem compelli possunt vt vadant ad processiones. *ibid.* 26
 Confratres ad conueniendum solitis processibus compellere potest Episcopus sub pœnis arbitrio illius. *ibid.* 27
 Confraternitates possunt compelli accedere ad processiones præcedente monitione, & à pœnis in principio abstinendum. *ibid.* 28
 Fratres Prædicatores in processione facienda per ipsos Dominica infra octauam Corporis Christi debent manuteneri ab Episcopo. 364.1.29
 Monachus curam animarum exercens cogitur ire ad processiones. *ibid.* 30
 Fratribus non licet Feria V, in Cœna Domini, nec in festo Corporis Christi facere processionem cum sanctissimo Sacramento. *ibid.* 31
 Monachi sanctissimæ Trinitatis Cauen. non possunt cogi ad processiones. *ibid.* 32
 Societatis I E S V Religiosi & personæ, ad processiones accedere non cogantur. *ibid.* 33
 Clerici Regulares Matris Dei scholarum piarum sunt exempti ab accessu ad processiones. *ibid.* 34
 Episcopus est manutenendus in possessione cogendi confratres laicos accedere ad processiones. *ibid.* 35
 Episcopus potest præcipere Regularibus in sua diocesi commorantibus vt eant ad processiones publicas. *ibid.* 36
 Beneficiari non tenentur nisi ad eas processiones, ad quas reliqui omnes tenentur accedere. *ibid.* 37
 Clerici seculares in fundatione Ecclesiæ exempti à iurisdictione Ordinarij possunt ab eo compelli accedere ad processiones. 364.2.38
 Processionibus interesse compellendi non sunt ab Episcopo Sacerdotes nullum officium, aut beneficium habentes. *ibid.* 39
 Processiones publicæ quæ dicantur. *ibid.* 40
 Processiones dirigendæ sunt, quo voluerit Episcopus cum consilio Capituli. *ibid.* 41
 Processiones edicere, decernere, dirigere, atque deducere Episcopi est cum consilio tantum Capituli. *ibid.* 42
 Processiones dirigere, & eas determinare, quæ non sunt de iure, spectat ad Episcopum. *ibid.* 43
 Processiones dirigere pertinet ad Episcopum non obstante etiam immemorabili consuetudine. *ibid.* 44
 Processiones facere per Parochiam ad Curatos spectat. *ibid.* 45
 Vide *Præcedentia*.
 Processus si formatus fuerit in diuersa causa non est necessaria illius transportatio. 326.1.71
 Processus appellatione intelligitur prima citatio. 398.2.31
 Procuracionem à pauperibus clericis exigere non debet Episcopus. 257.1.22
 Procuratio non debetur Episcopo visitanti Ecclesias Parochiales vnitas, & dependentes à Religione Hierosolymitana. *ibid.* 23
 Procuratio soluenda est Episcopo visitanti beneficium à Cardinale possessum. *ibid.* 24
 Procuratio nulla debetur Episcopo visitanti clerum ciuitatis vbi sita est Cathedra. 257.2.31
 Episcopus visitans vna die duas Parochias, vnã tantum procuracionem habere debet. *ibid.* 32
 Procuracionem pecunia redimere liberum est visitatis. *ibid.* 33
 Procuratores monasteriorum Monialium de triennio in triennium mutari debent. 334.1.28
 Professio. Nullus admittatur ad professionem, nisi vt in Ordine, ad quem transfertur, sub obedientia maneat. *sess. 14. cap. 11. de reform.* 108
 Professionem fidei emittunt prouisi de monasterijs, Conuentibus, domibus, &c. 251.1.5
 Professionis fidei forma. 281.2.17
 Professionem fidei emittere tenentur promouendi ad Episcopatus. 282.1.18
 Prelati Regulares intra duos menses ab adepta professione suæ præfecturæ ad emittendam fidei professionem tenentur, *ibid.* 19
 Professionem fidei emittere non tenentur prouisi de parochiali, quæ olim habuit parochianos, sed nunc habere desijt. *ibid.* 20
 Professionem fidei emittere non tenentur qui non prouidentur de titulo parochiali, sed deputantur in parochijs ad exercendam curam animarum. *ibid.* 21
 Terminus duorum mensium datus ad faciendam fidei professionem non currit prouiso, qui non accepit possessionem, quamuis per eum stet quominus illam adipiscatur. *ibid.* 22
 Possessio pacifica requiritur vt quis teneatur intra duos menses post eam fidei professionem emittere. *ibid.* 23
 Professionem fidei emittere tenetur eam facere debens etiam post duos menses ab adepta pacifica possessione. *ibid.* 24
 Professionem fidei facere coram vicario sufficit etiam Episcopo non impedito. *ibid.* 25
 Professionem fidei se fecisse probare tenetur prouisus quando Ordinarius super illam inquit ex officio. 282.2.26
 Professionem fidei emittere tenentur prouisi siue per obitum, siue per resignationem, non tamen prouisi de coadiutoria illa durante. *ibid.* 27
 Professionem facere tenentur prouisi de Dignitatibus & Canonicatibus in Ecclesijs cathedralibus tam secularibus, quàm Regularibus. *ibid.* 28
 & tam subiectis, quàm exemptis. *ibid.* 29
 Professionem fidei facere non tenentur prouisi de Dignitatibus & Canonicatibus in Ecclesijs collegiatis. *ibid.* 30
 Professio fidei potest fieri per procuratorem habentem speciale mandatum. *ibid.* 31
 Professionem fidei non emittentes licet non faciant fructus suos, bene tamen lucrantur distributiones quotidianas. 183.1.32
 Nisi emolumenta omnia consisterent in distributionibus. *ibid.* 33
 Fructus decursum post lapsum duorum mensium à die adeptæ pacificæ possessionis non faciunt suos qui non emittunt fidei professionem, bene tamen decursum in ipsis duobus mensibus. *ibid.* 34
 Fructus amissos ob non factam fidei professionem restituere non tenetur huiusmodi prouisus donec condemnatur. *ibid.* 35
 Prouisus ante factam fidei professionem non potest haberi præsente à Capitulo. *ibid.* 36
 Fructus amissi ob non factam fidei professionem cui sint assignandi & applicandi. 283.2.37
 Ordinarius non potest condonare fructus amissos ob non factam fidei professionem. *ibid.* 38
 Professionis effectum tantum impedit, quoad fructuum perceptionem. *ibid.* 39
 Professionem non emittentes non possunt, quoad fructus retinendos se tueri reg. de annali. *ibid.* 40
 Professio facta cum conditione de retinendo, seu habendo proprio, an valeat. 333.2.20
 Professio in Religione ne fiat tam virorum, quàm mulierum, ante 16. annum expletum, & post annum suscepti habitus. *sess. 25. cap. 15.* 366
 Milites Regulares hoc decreto non comprehenduntur. 367.1.2
 Milites S. Stephani non comprehenduntur hoc decreto. *ibid.* 3
 Fratres tertij Ordinis S. Francisci non comprehenduntur hoc decreto. *ibid.* 4
 Milites Hierosolym. non comprehenduntur sub hoc decreto. *ibid.* 5
 Malitia non supplet ætatem requisitam ad profitendũ. 367.2.9
 Pro-

Index Rerum.

Professionem emittens infra annum probationis non est obligatus ad Religionem nec in genere, nec in specie. *ibid.* 10
 Professio in suprema die 16. anni emitti potest, sed contrarium receptius. *ibid.* 11
 Professio facta post 16. annum, sed ante 18. requisitum ab statuto Ordinis Minorum est valida. 368.1.12
 Professiones emissa iuxta dispositionem Concilij sunt valida, quamvis contra particulare statutum maiorem aetatem requirunt. *ibid.* 13
 Ordinarius potest professionem ante expletum annum 16. emissam nullam declarare. *ibid.* 14
 Habitum Regularem suscipiens debet per annum in probatione stare, ita ut professio antea facta sit nulla. *ibid.* 15
 Praelati Ordinis Minorum iam non possunt cum consilio Fratrum Discretorum admittere ad professionem anno probationis non expleto Religiosos aliorum Ordinum venientes ad Minoriticam Religionem. *ibid.* 16
 Moniales Ordinis Praedicatorum habentes sexdecim annos, in mortis articulo possunt profiteri, quamvis nondum integrum novitiatus annum peregerint. 368.2.19
 Profiteri potest in Religione qui permansit per annum integrum in Religione, & postmodum retento habitu fuit aliquamdiu domi suae. 369.1.23
 Professiones tacite non tolluntur per hoc decretum. 370.2.37
 Professioni admittant Superiores quos habiles inveniunt post annum novitiatus, aut e monasterio eiciant. *seff.* 25. *cap.* 16. 370
 Professione ratificata si illa nulliter emissa fuerit, censetur quoque renunciatio ratificata & valida. 373.1.16
 Regularis non auditur super nullitate suae professionis nisi intra quinquennium causas deduxerit coram Superiore suo & Ordinario. 380.2.6
 Quinquennium ad reclamandum quando incipiat. *ibid.* 7
 Reclamare potest etiam post quinquennium qui intra illud reclamare non potuit. *ibid.* 8
 Religiosus, ut possit audiri post quinquennium, quid facere debeat. 381.1.9
 Restitutio adversus lapsum quinquennij pro casu hodie concedatur. *ibid.* 10
 Ignorantia, vel impedimentum reclamandi intra quinquennium non potest probari iuramento ipsius ignorantis, vel impediti. *ibid.* 11
 Minor aetate, qui in foro conscientiae suae professionis nullitatem sciuit, nec illam ratam fecit intra quinquennium transacto illo adhuc in foro exteriori potest reclamare. *ibid.* 12
 Professionem quis ratificare praesumitur in dubio intra quinquennium eo transacto. *ibid.* 13
 Regularis deducens intra quinquennium nullitatem professionis, tenetur eam probare coniunctim coram Ordinario, & proprio superiore Regulari monasterij, in quo professionem emisit. 382.1.21
 Superior monasterij non Religionis. *ibid.* 22
 Causae nullitatis professionis nullae proponendae sunt coram superiore & Ordinario copulativae. *ibid.* 23
 Professionem nullam allegare non potest habitum sponte dimittens. *ibid.* 24
 Si habitum temere, & absque causa dimiserit. *ibid.* 25
 Regularis nullus vigore cuiuscunque facultatis se transferre potest ad laxiorem Religionem. *ibid.* 26
 Papa potest solum licentiam concedere ad transeundum ad laxiorem. *ibid.* 27
 Papa non solet concedere licentiam transeundi ad laxiorem, nisi ex iustis & legitimis causis. 382.2.28
 Praelatus Papa inferior potest existente legitima causa dispensare Regularem ad laxiorem Religionem. *ibid.* 29
 Professus in vna Religione etiam strictiori transiens ad aliam, indiget novitiatu. 368.2.17
 Professus nulliter volens suam professionem ratificare, non tenetur novitiatus annum iterare. *ibid.* 18
 Professus nulliter non potest sine crimine apostasia ad seculum redire. 380.2.5
 Professus nulliter necessario scire debet suam professionem esse invalidam, ac eam ratificet, ut de irrita valida fiat. 381.2.18
 Inhabiles ad proficendum possunt reclamare etiam transacto quinquennio. *ibid.* 19
 Professus nulliter ob non servatam formam praescriptam a Sixto

V. in eorum informatione, possunt post quinquennium reclamare. *ibid.* 20
Promotio. Facultatem habens a Papa promovendi a quocunque, non potest promoveri ab Episcopo in aliena diocesi sine licentia Episcopi illius diocesis. 37.7
Promovendus ad Episcopatum debet esse constitutus in sacro Ordine antea saltem sex mensium spatio. 151.1.2
 Promovendi facultas, vide *Facultas*.
Propinarum abusus tollitur. 333.1.7
Protonotarij an & quando exempti sint a iurisdictione Episcopi. 276.1.2
 Protonotarius honorarius tam in civilibus, quam in criminalibus, causis fore privilegio gaudet. *ibid.* 3
Provinciales Religionum possunt creare Notarios intra Ordinem pro causis criminalibus Religiosorum. 163.2.4
Prouiso de beneficiis non est faciendus nisi ijs, qui iam aetatem & ceteras habilitates integre habere dignoscantur. 155.2.25
 Prouisiones, ut electio, praesentatio, nominatio, institutio, Confirmatio, collatio, seu admissio ad possessionem Ecclesiae Cathedralis, vel beneficii canonicarum, vel praebendarum, &c. quae ad pias usus non conuertuntur, fieri non permittantur. *seff.* 24. *cap.* 14. *de reform.* 292
 Vide *Ordo*.
Prouisus a Papa in forma gratiosa de simplici beneficio sacrum Ordinem annexum habente non debet examinari ad eundem Ordinem suscipiendum. 58.1.12
 Prouisus in forma *Dignum*, si per duas vices tanquam non idoneus ab examine fuerit reiectus, an possit tertia vice approbari. 58.2.19
 Prouisus de Canonatu in vna Ecclesia, & de Decanatu in alia cum dispensatione, &c. sufficit ut indigniore resideat. 302.1.29
 Prouisus de Parochialibus, &c. non sunt remouendi. 312.2.101
Puellarum ingressus in monasterium Monialium licitus est educationis gratia. 347.2.92
 puella in monasterijs educationis causa recipi non possunt minores septennio, & maiores vigesimoquinto. *ibid.* 93
 puella post praeteritum tempus 25. annorum, intra quod in monasterio morari conceditur educationis causa nullam censuram incurrit. *ibid.* 94
 Conditiones quae sint necessariae ad puellas in monasterio Monialium educationis gratia collocandas. 348.1.95
 puella recipi non possunt educationis causa in monasterijs Monialium, nisi praecedat omnium consensus. *ibid.* 96
 puella ad professionem ante decimum sextum annum aetatis non admittuntur. 367.2.6
 puella nisi duodecim annis sit maior, recipi prohibetur causa inducendi habitum probationis in Religione. *ibid.* 7
 puella sponsa de praesenti nondum matrimonio consummato, si Religionem ingrediat in 12. anno constituta, cogendus sponsus per quatuor annos expectare. *ibid.* 8
 puella recipi prohibetur ad habitum probationis in Religione, nisi duodecim annis sit maior. 377.1.2
 Exploratio voluntatis puellarum profiteri volentium ad Episcopum pertinet. *ibid.* 6
 Episcopus intra quod tempus teneatur perficere examen puellarum profiteri volentium. *ibid.* 7
 Puellis novitijs qui terminus praefigi debeat ab Ordinario ad deliberandum. 377.2.8
 Episcopus potest Abbatissis prohibere sub ecclesiasticis censuris, ne quae puellae professionem emittant, nisi prius explorata illius voluntate. *ibid.* 9
 Episcopus etiam in monasterijs superioribus Regularibus subiectis bis examinare eas, quae Moniales fieri volunt. *ibid.* 10
 Puella, quae inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est. *ibid.* 11
 Ordinarius non debet explorare voluntatem puellae, quae habitum recipit in monasterio ad petitionem illius, qui vult eam in uxorem ducere. *ibid.* 15
 Episcopus potest etiam censuris coercere Praefectas monasterio patientes in Religione profiteri Moniales, sine voluntatis exploratione. *ibid.* 16
 Vide *Novitia*.
Eueri omnes, qui sciunt mortaliter peccare, & inter bonum, & malum, licitum, & illicitum discernere, statim obligantur praecipio annuae confessionis. 86.1.21
 Pueri in qua aetatis parte incipiant habere discretionem sufficientem

Index Rerum.

cientem ad obligationem præcepti communicandi, relinqui debet arbitrio Confessarii & parentum. 115.2.5
 Pueri cuiuscunque ætatis possunt esse susceptores legitimi, & contrahunt cognationem suscipiendo, modo habeant usum rationis. 137.1.13
 Pueros in singulis parochiis saltem Dominicis & festiuis diebus fidei rudimenta docere debent parochi. 260.2.24
 Pueri septennæ præsumuntur usum rationis adepti. 345.1.56
 Punitio, & correctio Regularium delinquentium cum scandalo extra monasteria, an per censuras ab Ordinario sit facienda. 30.2.7
 Purgatorium esse, & in eo detineri animas, quæ fidelium suffragiis, præcipue Missæ sacrificio iuuantur ac de eo & sacram doctrinam prædicari, & credi a fidelibus euent Episcopi. 327
 Purgatorii locus. 112.1.2
 Animæ quas pœnas in Purgatorio patiantur. 112.1.2
 Animæ Purgatorii non possunt ordinari ante pœnas omnino persolutas ad tempus inde exire. 328.1.4
 Purgatorii pœnarum duratio non est equalis in omnibus animabus, quæ ibi purgantur. 112.1.2
 Vide Missa. 327
Quadragesima probatur etiam vnica præsentatione si præsentatus per 40. annos fuerit in possessione. 410.1.22
 Quæstiones elemosynarios abolendos præcipit. 19.2.25
 Quæstorum nomen, & usus à Christianis tollatur, non obstantibus, &c. 21. cap. 9. de reform. 134
 Vide Superstitio. 134
 Quarta funeralis locari non possunt. 417.2.10
 Quarta funeralium, quæ ante 40. annos erat solita perfolui Cathedrali, vel Parochiali Ecclesiæ, & deinde fuit concessa ex priuilegio alijs locis pijs, posthac integra soluatur Ecclesiæ Cathedrali, vel Parochiali. 25. cap. 13. de reform. 48
 ad Quartam funeralem tenentur Regulares, non obstantibus priuilegijs. 419.1.5
 Quarta funeralis non debetur parochio intra cuius limites viator retentus pro delicto, & habitatus cū cautione decedit. 112.6
 Quarta funeralis debetur in hoc casu. 112.7
 Quarta funeralis non debetur parochio ex interstitijs, seu cereis Confraternitatum secularium funera associantium. 112.8
Raptores, & auxilium, consilium, vel fauorem dantes, sunt ipso iure excommunicati infames, incapaces dignitatis, & si Clericus, cadit à suo gradu, & non potest habere raptam in uxorem, nisi separetur, & libera eum velit, quam siue ducat, siue non, debet eam decenter dotare arbitrio iudicis. 24. cap. 6. 244
 Raptor si nubat sit infamis. 245.2.10
 Raptor contrahens matrimonium cum rapta est omnino liberandus. 112.11
 Raptores & fautores raptus dirimentis matrimonium excommunicant ipso iure. 246.1.12
 Raptor siue matrimonium contrahat, siue non, tenetur ad decenter dotandam raptam arbitrio iudicis. 112.14
 Raptus non factus causa contrahendi matrimonium cum rapta sed causa libidinis, minime dirimit matrimonium. 245.1.2
 Raptus quo femina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente rapitur, dirimit matrimonium. 112.3
 Raptus, quo femina corrupta, meretrix, vel inhonesta rapitur, dirimit matrimonium. 112.4
 Raptus, quo femina rapit virum, non dirimit matrimonium. 245.2.5
 Raptus propria sponte ipsa inuita non dirimit matrimonium. 112.6
 Raptus non dirimit matrimonium si solis importunis precibus, aut pretio conductæ femina extrahatur. 112.7
 Raptus vt dicatur, requiritur traductio de loco ad locum. 112.8
 Rapui opem ferentes, scienter tamen & dolose, capitali supplicio subiciuntur. 112.11
 Ratio, Episcopi reddenda est ratio de omnibus locis pijs, publicis, siue priuatis, Ecclesiasticis, vel laicalibus. 61.1.2
 Administrationis rationes Ordinarius exigere potest ab admi-

nistratores, donec coram eodem doctum fuerit de institutione in qua secus cantum sit. 112.7
 Rationes ab administratoribus hospitalium, & piorum locorum pluries repeti possunt. 112.4
 Rationes exigere non debet Episcopus, aut Capitulum tempore quo recitantur horæ canonicæ, & diuina celebrantur. 112.5
 Rationem administrationis operum piorum ad curam Capituli pertinentium, potest solus Episcopus sine conuicibus exigere, dummodo non procedat ad priuationem. 112.6
 Administrantes bona ad monasteria Monialium etiam Regularium subiectarum pertinentia, an & quando teneantur rationem administrationis reddere Episcopo loci. 112.7
 Ordinarius in dubio potest ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere. 159.1.4
 Ratio sumptuum fabricæ cuiusvis Ecclesiæ est reddenda Episcopo ordinarijs. 161.1.2
 Capitulum, & Canonici tenentur reddere Ordinario rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis. 112.3
 Hospitalium administratores debent Episcopo reddere rationem administrationis suæ. 162.1.7
 Episcopus potest ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec, &c. 112.8
 Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere tenentur. 162.1.3
 Episcopus potest exigere rationem administrationis, etiam in locis, quæ sunt sub immediata Regum protectione. 112.5
 Rationes ab administratoribus piorum locorum per Episcopum pluries in anno repeti possunt. 112.6
 Rationem redditionum neque Episcopus, neque Capitulum debet exigere tempore, quo recitantur diuina officia. 112.7
 Abbates, Praposti, & Abbatissæ regularem vitam ducentes non tenentur Episcopo reddere rationem. 112.8
 Monasteriorum administratores de illis rationes reddere non tenentur. 112.8
 Episcopus & eius officiales, ac Notarij nihil percipere possunt emolumentorum in receptione rationis administrationis. 112.3
 Excommunicare potest Episcopus fratrem Capellanum Religionis Hierosolym. non reddentem rationes administrationis Parochialis secularis. 163.1.25
 Executores vltimarum voluntatum nihil dare debent Episcopo, seu eius officialibus pro causa laboris in recipienda ratione administrationis bonorum. 112.6
 Institutiones piorum locorum obseruandæ circa reddendas Rationes administrationis earum. 112.7
 Vide Administratio. 112.7
 Receptus Ecclesiæ quæ? 308.2.19
 Rector beneficij potest Missam per alium celebrare, retenta sibi parte si tribuat Sacerdoti elemosynam congruam. 136.2.6
 Sacerdotes verò debent absolute integram elemosynam tribuere celebranti. 112.7
 Rectoris, seu possessoris beneficij consensus non exigitur in vnione de eo faciendâ ab Episcopo, si illa debet effectum sortiri post Rectoris obitum. 48.1.23
 Ecclesiæ ad reparationem contribuere tenentur pro rata redditu Rectores, & alij in eis beneficia obtinentes. 132.1.9
 Rectores piorum locorum cadentes arbores frugiferas quando incidant in excommunicationem huius decreti. 165.2.1
 Rector, qui habet vicariam perpetuam in eius parochia, potest compelli ad personaliter residendum. 174.2.28
 Rectores Parochialium nullius diocesis tenentur accedere ad Synodum illius Episcopi, qui tanquam vicinior potest eos visitare. 254.1.28
 Recusatio ad iudices laicos prohibita. 391.1.30
 Referendarij de numero sunt exempti. 276.1.4
 Referendarij cedunt præcedenti Auditori Cōfidentarij. 276.1.5
 Regulares ad imprimendos suos libros, &c. debent habere licentiam suorum superiorum, &c. 274.1.6
 Regulares de quorū licentiâ libros suos imprimere possint. 7.1.5
 Qualitas quod notorie, & scandole Regularis deliquerit, non est probanda, sed sufficit eam allegare. 61.1.2
 Regulares vt Abbates in Monasterijs, vbi commodè fieri potest,

Index Rerum.

- test. habeant lectionem sacre Scripturæ. *sess. 5. cap. 1.* 11
- Regularis quilibet non prædicet in sua Ecclesia, nisi examinatus, & approbatus à suo Superiore de vita, moribus & doctrina, &c. *sess. 5. cap. 2.* 16
- Regulares prædicare volentes, à quibus licentiam habere debeant. 19. 1. 17
- Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus. *ibid.* 18
- Licentia Episcopi requiritur, ut Regulares prædicare possint in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, & eos examinare poterit. *ibid.* 20
- Regulares prædicantes in Ecclesijs quæ suorum Ordinum non sunt, absque licentia Episcopi, an ab eo puniri possint. 19. 2. 21
- Episcopus potest interdici Regulari ne prædicet licentia, non petita, etiam non reddita causa. *ibid.* 23
- Regularis extra Monasterium degens, si deliquerit potest puniri, visitari, corrigi secundum Canones ab Ordinario, ut delegato in hoc *sess. 6. cap. 3. de reform.* 29
- Regularis manens extra claustrum de licentia Superioris, si delinquit, puniri potest ab Ordinario. *ibid.* 2. 1
- Regularis, si cum scandalo delinquat in officio, ad quod ab Ordinario loci deputatus fuit, potest ab eodem puniri. 30. 1. 3
- Episcopus potest visitare, & corrigere Regulares degentes extra claustra, occasione docendi doctrinam Christianam. *ibid.* 2. 5
- Punitio & correctio Regularium delinquentium cum scandalo extra monasteria, an per censuras ab Ordinario sit facienda. *ibid.* 7
- Capitulum non potest infra annum dare licentiam Episcopo commoranti in ciuitate ut ordinet Regulares. 55. 1. 3
- Regularis Superior quomodo subdito Regulari dimissiones ad Ordines concedere debeat. *ibid.* 4
- & in dimissionis causa rationabilis exprimenda, quare proprius Episcopus dimittens nolit, aut nequeat dimissum ordinare. *ibid.*
- Regulares iuxta eorum priuilegia coram suis Superioribus, vel Conseruatoribus sunt conueniendi. 60. 1. 2
- Regulares omnes in ciuitatibus existentes Conseruatores sibi eligere debent, & semel electos non nisi in Capitulis prouincialibus mutare possunt. *ibid.* 3
- Regulares ad interueniendum orationi 40. horarum in Cathedrali non possunt Ordinarii constringere. *ibid.* 2. 6
- Regularis Sacerdos non potest tempore Paschali ministrare Eucharistiam secularibus, ut adimpleant præceptum ecclesiasticum annuæ communionis. 71. 1. 14
- Clemens VIII. cunctis Regularibus certos casus reſeruatos taxauit. 87. 2. 2
- Regulares etiam per priuilegium, quod Mare magnum vocatur, non habet facultatem absoluedi penitentes à casibus Episcopo reſeruatis. 89. 2. 20
- Regulares non possunt vigore Bullæ Cruciatæ Confessarios sibi eligere, & ab eis absolui à casibus reſeruatis. 90. 1. 22
- Regulares prætextu cuiuscunque priuilegij habiti, vel habendi, non possunt quemquam absolue à casibus in Bulla Cœnæ Domini, aut Ordinario loci reſeruatis. *ibid.* 23
- Regulares habentes facultatem absoluedi etiam à casibus reſeruatis, possunt absolue aduenientes in alia à casibus reſeruatis in diœcesi penitentium. *ibid.* 24
- Regulares Sacerdotes, qui Extremam vnctionem sine proprii parochialis Presbyteri speciali licentia ministrauerint, ipso iure excommunicationem incurrunt Sedi Apost. specialiter reſeruata. 96. 1. 2
- Regulares possunt Extremam vnctionem toties quoties opus fuerit, ministrare omnibus & singulis Fratribus professis, conuersis, oblatis, donatis, nouitijs, & seruitoribus secularibus. *ibid.* 3
- Regulares etiam elapso tempore præfixo in constit. Gregorij XV. de Conseruat. illos iuxta eius formam eligere possunt. 103. 2. 7
- Regulares etiam Canonici sunt incapaces beneficij simplicis. 108. 1. 3
- Regularis Superior non potest admittere quocunque priuilegio aliquem, licet Regularem, ad habitum, & professionem, nisi ut in ipso Ordine sub obedientia superioris in clauſtro perpetuo maneat, & translatus est incapax ad beneficia secularia, etiam curata. *sess. 14. cap. 11. de reform.* 108
- Regulares nulli etiam Canonici possunt sine dispensatione Apostolica beneficia curata, nec in perpetuum, nec ad tempus habere. 109. 2. 5
- Regulares si sunt Obseruantes, eorum superiorem admoneat Episcopus paternè, ut contineat subditos in officio obseruantes. *sess. 2. cap. 8. de reform.* 133
- Regulares, qui ex institutione elemosynas quaerere solent, non tenentur petere ab Ordinarijs licentiam. 135. 2. 6
- Regulares cogere potest Episcopus ut in offeritorio Missarum conuentualium in diebus Dominicis declarent fidelibus, quæ festiuitates & ieiunia in illa hebdomada occurrant. 149. 2. 32
- Regularibus non est prohibitum inter Missarum solemnias uertere se ad populum, & generalem confessionem pro eo facere. *ibid.* 34
- Regularibus licet celebrare Missam in Ecclesia seculari de consensu Rectoris eiusdem Ecclesiæ. 150. 2. 36
- Regulares non possunt in Sabbato sancto benedicere domos. *ibid.* 37
- Regularis promoueri debet ab Episcopo loci ubi degit. 189. 1. 28
- Regulares non comprehenduntur decreto edito contra confiteres Ordines Ultramontanis absque Papæ licentia. *ibid.* 2. 34
- Regulares virtute suorum antiquorum priuilegorum, non possunt ordinari ante legitimam ætatem. 197. 1. 10
- Regulares indigent approbatione Episcopi illius diœcesis, quam habitant, cum secularium tantum quamuis Sacerdotum peccata audire cupiunt. 202. 2. 6
- Regulares in Confessarios non approbat Episcopus nisi à Prælatis suis saltem interpretatiui illi præsententur. *ibid.* 7
- Confessiones Regularium Regulares approbati solum à suis superioribus audire possunt. *ibid.* 9
- Regulares Confessores à suis tantum superioribus Regularibus approbati possunt audire confessiones secularium qui sunt de familia & continui commentales. 203. 1. 11
- Regulari non licet extra Religionem confiteri tempore iubilæi, quo conceditur etiam Regulari facultas eligendi quemcunque idoneum Confessorem. *ibid.* 12
- Regulares vtriusque sexus an possint absolui à Sacerdotibus non approbatis. *ibid.* 15
- Regulares ab Episcopo antecessore præuio examine approbatos ad confessiones audiendas potest modernus Episcopus iterum examinare, & non idoneos repetitos reprobare. 206. 2. 44
- Episcopus potest Regulares cum scandalo, & inhonestè viuentes à confessionibus audiendis repellere. *ibid.* 46
- Episcopus prohibere potest ne Regulares in eorum Ecclesijs Sacerdotes faculares exteros diuina Officia celebrare permittant. 208. 2. 9
- Regulares non ordinentur in maioribus ante ætatem præscriptam à Conc. Trid. nec sine diligenti examine Episcopi, non obstantibus, &c. *sess. 23. cap. 12. de reform.* 195
- Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus, non possunt cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo. 254. 1. 25
- Regularis nullus etiam Episcopi commendalis admittitur ad visitanda limina. 258. 2. 45
- Regulares non possunt adhortationes ad populum etiam in Ecclesijs suorum Ordinum habere non petita prius benedictione ab Abbate. 260. 2. 19
- Regulares tenentur ad obseruantiam regulæ, quam professi sunt *sess. 25. cap. 1.* 330
- Regulares vtriusque sexus nihil habeant proprii, & vsus mobilium à superioribus conueniens permittatur, sub penis ut ibi. *ibid.* c. 2. 331
- Regulares vtriusque sexus non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis superioribus. 332. 2. 5
- Regularibus non licet ex dispositione inferiorum Summi Pont. possidere, vel tenere agros, vel annuos redditus. 333. 2. 18
- Regulares quoad mobilia superfluitatem debent stare arbitrio superiorum. 334. 1. 30
- Regulares vtriusque sexus, tam nouitijs, quam professi comprehenduntur sub Bulla, qua munerum largitio interdicitur. *ibid.* 2. 34
- Regularibus omnibus, exceptis Capuccinis, & Minoribus de Obseruantia conceditur habere in comuni bona immobilia, &c. *sess. 25. cap. 3.* 334
- Regularis ex indulto à Religione Fratrum Minorum de Obseruantia ad tertium Ordinem S. Francisci ex legittima causa transla-

Index Rerum.

- translati recuperat ius succedendi. 335.2.11
- Regularibus vendere non conuenit stabilia ad effectum emendi census. 336.1.14
- Regularis nullus quocunque prætenu sine licentia sui Superioris subijciatur obsequio alicuius Prælati, Principis, vel comunitatis, vel alterius personæ. &c. *sess. 25. cap. 4.* 337
- Regulares non recedant à suis Conuentibus, etiam prætenu accedendi ad Superiores, nisi ab his vocati, aut missi fuerint, &c. *ibid.*
- Regulares, qui à suis Superioribus studendi causa mittuntur, in Conuentibus tamen habitent, alioquin ab Ordinarijs locorum contra eos procedatur. *ibid.*
- Regulares exercentes curam animarum subsunt iurisdictioni, & visitationi Episcopi in ijs, quæ ad dictam curam pertinent. 358.1.5
- Regulares in emolumentis percipiendis ex cura animarum, personarum secularium prohiberi possunt per Episcopum ne excedant taxam ab eo præscriptam. *ibid. 7*
- Regulares in suis Ecclesijs publicent, & seruent censuras & interdictiones euacuata, nedum à Sede Apost. Sed promulgata, etiam mandare Episcopo. *sess. 22. cap. 12.* 359
- Regulares exempti, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, non subijciuntur. 359.1.19
- Regularis delinquens extra Sacramentorum administrationem & curam animarum non ab Episcopo puniri potest. *ibid. 21*
- Privilegia iure communi concessa Regularibus celebrandi tempore interdicti an sint reuocata per hoc decretum. 360.1.2
- Festos dies, quos in sua diocesi Episcopus seruandos præcepit, Regulares quoque seruare tenentur. *ibid. 3*
- Regularium ritus festis diebus semper permanere debent quoad Missas celebrandas. *ibid. 2.4*
- Regulares non prohibentur dies festos & ieiunia in suis Ecclesijs annunciare. *ibid. 5*
- Episcopus non potest compellere Regulares exercentes curam animarum in eorum monasterijs ad interessendum diuinis in diebus sanctorum Protectorum. *ibid. 6*
- Regulares per Episcopum compelli possunt censuris ad obseruantiam festorum per illum, cum approbatione populi indutorum. *ibid. 7*
- Sed quoad octauam non possunt. *ibid. 8*
- Iudices laici possunt pœnas imponere contra non obseruantes dies festos. *ibid. 9*
- Regularis non subditus episcopo, si extra claustra deliquerit, si à Superiore instante episcopo non puniatur, potest ab ipso episcopo puniri. *sess. 25. cap. 14.* 365
- Regulares degentes de licentia Superiorum in domo ad erectionem monasterij destinata, si sibi vigeat Regularis obseruantia, comprehenditur sub dispositione huius cap. 365.2.4
- Regulares cum scandalo intra ecclesiam delinquentes subsunt dispositioni huius text. non ita si intra claustra. *ibid. 6*
- Episcopus an possit punire Regulares per censuras. 366.2.10
- Regulares exempti, qui ob notorium delictum in excommunicationem inciderunt, possunt ab episcopo publicè denunciari excommunicati. *ibid. 11*
- Regulares habitum non dimittant, nec cum habitu discedant sine licentia Superiorum. *sess. 25. c. 19.* 379
- Regularibus ad strictiorem Religionem transire volentibus sufficit petita, licet non obtenta licentia à suis superioribus. 383.1.32
- Regulares Ordinum Mendicantium non possunt transire ad alium Ordinem, præterquam ad Carthusianos. *ibid. 34*
- Regulari non est concedenda licentia occulte ferendi habitum. *ibid. 2.35*
- Regulares omnes tenentur obseruare, quæ præcipiuntur à Concilio Trid. *sess. 25. cap. 22.* 384
- Regulares vnius Ordinis, vel habitus non possunt eligi in Prælatos alterius Ordinis, vel habitus. 385.1.1
- Regulares qualiter festos dies, & ritus seruare teneantur. 434.1.1
- Religiones non habentes Conseruatores possunt illos eligere per communicationem privilegiorum cum alijs eos habentes. 103.1.4
- Religionum aliquarum consuetudo licita indicatur. 333.2.15
- Religio Hierosol. qualiter bona alienare possit. 335.2.12
- Vide *Indulgentia, Professio*
- Religiosus manens de Superioris licentia sub regulari obseruantia in aliqua grangia sui monasterij, si delinquat, non ab Ordinario, sed à suo superiore puniri debet. 29.2.2
- Barbo. Collect. in Concilio Trid.
- Religiosi Fratres non possunt administrare populo S. Euchari-
stiam die Paschalis. 71.1.15
- Excommunicationem *Clem. 1. de privileg.* non incurrunt Religiosi administrantes cum ratihabitione parochi, vel in casu necessitatis ipso absente. 96.1.4
- Religiosus vnius Religionis non est capax beneficij alterius Religionis. 108.1.8
- Religiosus non est capax beneficij alterius monasterij eiusdem Ordinis. *ibid. 9*
- Religiosus potest in Episcopum eligi. 170.2.8
- Religiosi non tenentur habere tantam litterarum peritiam, quantum clerici seculares. 198.1.2
- Religiosus qui semel fuit generaliter approbatus si recedat à dignitate, & postea iterum redeat, non tenetur nouam querere approbationem. 206.1.39
- Religioso quando inuito superiore liceat aliqua comparare, vel retinere. 333.2.16
- Religiosus aliquid illicitè retinere inuentus quibus pœnis puniatur. 334.1.31
- Numerus ille Religiosorum in monasterijs conseruari debet, qui ex redditibus, vel consuetis eleemosynis commodè sustentari valeat. 336.1.17
- Idem statuit Pius V. *ibid. 18*
- Gregorius XIII. *ibid. 19*
- Clemens VIII. *ibid. 20*
- Paulus V. *ibid. 21*
- Gregorius XV. *ibid. 22*
- Vrbannus VIII. *ibid. 23*
- S. Congreg. Regularium. *ibid. 24*
- S. Congreg. Concilij. *ibid. 25*
- Religiosus à Conuentu quomodo egredi valeat. 337.1.2
- Religiosus à superiore suo supra modum vexatus potest à monasterio exire. 338.1.9
- Religiosus iuste, ac legitimo iuris ordine in carcerem coniectus non potest fugere etiam prætenu ad superiorem suum accedendi. 338.2.12
- Religiosus professus potest testamentum suum ante professionem confectum declarare. 374.1.21
- Religiosus, & verè professus non est qui ob vim, vel metum professionem emittit, si illam non ratificauit, & solum in foro externo præsumitur esse Religiosus. 381.2.14
- Religiosus per vim & metum non tenetur etiam post lapsum quinquennij in foro conscientie ex vi voti seruare occulte regulas Religionis, nec vota secluso scandalo. *ibid. 15*
- Religiosus volens ratificare priorem professionem irritam, fit verus Religiosus, nec requiritur vt annum nouitiatu iteret. *ibid. 16*
- Consensus, & acceptatio superioris de nouo non requiritur vbi Religiosus suam professionem irritam ratificat. *ibid. 17*
- Religiosi Ordinis Sanctissimæ Trinitatis non possunt ad alium quemcunque etiam Mendicantium Ordinem se transferre, nisi &c. 383.1.33
- Religiosi delinquentes excommunicari, & alijs pœnis puniri possunt ab Episcopo in casibus, quibus eius iurisdictioni subdantur. 385.2.5
- Reliquiæ nouas non licet Episcopis approbare, & eas publicè venerandas exponere, nisi sint canonizati. 330.1.9
- Reliquias Sancti ab Ecclesia canonizati approbare competit Episcopo in sua diocesi. *ibid. 2.10*
- Cognitio quod reliquie sint veræ spectat ad Ordinariū. *ibid. 11*
- Episcopus ad reliquiarum approbationem faciendam tenetur consulere Theologos, & alios viros pios, & doctos. *ibid. 13*
- Reliquie non in monasterijs Monialium, sed in exterioribus Ecclesijs asseruari debent. 354.2.7
- Vide *Superstitio*
- Remissio obtemperanti alicuius delicti non facta mentione prioris condonationis eiusdem, vel alterius eiusdem generis, est subreptitia. 77.1.2
- Renunciatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, non valet, nisi facta mentione, &c. 121.1.27
- Renunciatio, vel obligatio, non potest fieri à Nouitijs, etiam fauore causæ piæ, nisi cum licentia Episcopi, vel Vicarij, &c. *sess. 25. cap. 16.* 370
- Licentia episcopi obtemperanti requiritur in renunciatione faciendâ per nouitium. 374.2.23
- Episcopus confirmatus nondum consecratus potest Nouitio licen-

Index Rerum,

- licentiam dare ad renunciandum. *ibid.* 24
 Archiepiscopus etiam qui fuerit consecratus quamvis pondum
 pallium recepit. *ibid.* 25
 Capitulum Sede vacante. *ibid.* 26
 Abbates, & alij Prælati habentes iurisdictionem quasi Episco-
 palem, nullique Episcopo subiecti. *ibid.* 27
 Prælati Regulares non possunt Nouitium facultatem concedere
 ad renunciandum etiam in monasterijs exemptis, & sibi sub-
 iectis. *ibid.* 28
 Renunciatio facta ad fauorem Patrum Societatis Iesu per No-
 uitium in d. Societate valet, quamvis non fuerit facta cum li-
 centia Episcopi. *ibid.* 29
 Renunciatio à Nouitio per duos menses ante professionē facta
 sine licentia episcopi, seu eius Vicarij, est ipso iure nulla. 37.51.39
 Formam laicorum statuto præscriptam nequaquam oportet
 seruare in renunciationibus quæ fiunt à Nouitijs. *ibid.* 31
 Moniales possunt finito probationis anno renunciare dummo-
 do per duos menses ante professionem. *ibid.* 32
 Vicarius Episcopi, seu Capituli Sede vacante potest Nouitio
 licentiam concedere ad renunciandum. *ibid.* 33
 Vicarijs foraneis non est integrum hanc licentiam concedere
 absque expressa commissione sibi facta. *ibid.* 34
 Renunciationem per Nouitium sufficit fieri toto bimestri ante
 professionem. *ibid.* 35
 Bimestre, quo debet fieri Renunciatio per Nouitium, compu-
 tandum est de momento ad momentum. *ibid.* 36
 Professionem differre ex quacunque causa facta semel Re-
 nunciatione bimestri illo nihil refert. *ibid.* 37
 Renunciatio per Nouitium facta absque solemnitatibus huius
 decreti, est nulla. *ibid.* 38
 Reservatio nulla fit in articulo mortis. 88.2.10
 Reservatio mentalis quæ? 317.2.4
 Reservatio aliquorum bonorum facta per Religiosum ad effe-
 ctum testandi de illis non sustinetur. 374.2.22
 Reservati casus grauioribus ad Papam, vel Episcopum in ædifica-
 tionem & non in destructionem, est consonum diuinæ aucto-
 ritati, & vim habent non solum in externa politia, sed etiam
 coram Deo, exceptio mortis articulo. *sess.* 14. *cap.* 7. 86
 Residens. Alternatiua non gaudet Episcopus non residens in sua
 diœcesi, etiam ex causa à Concilio approbata. 28.2.7
 Episcopus residens in sua diœcesi liber est à residentia suarum
 dignitatum. 174.1.20
 Fructus nonresidentium amittuntur dumtaxat pro rata illius
 temporis, quo quis abest. *ibid.* 25
 Fructus non residentium debet Episcopus ordinarius applica-
 re fabricæ Ecclesiæ parochialis etiam si non indigent. 174.2.24
 Residentia requiritur ab omnibus superioribus curam animarum
 gerentibus. *sess.* 6. *cap.* 1. de reform. *ibid.* 30
 Residere cogantur ab Ordinario remedijs iuris opportunis in-
 feriores Episcopi, habentes beneficia Ecclesiastica exigentia
 personalem residentiam de iure, vel consuetudine, &c. *sess.* 6.
cap. 2. de reform. *ibid.* 31
 Episcopi vt resideant curare debent Metropolitani. 28.1.5
 Residere tenetur Episcopus, qui habet Ecclesiam in loco vbi
 omnes incolæ totius diœcesis sunt schismatici. *ibid.* 6
 Ordinarijs non datur facultas dispensandi in residentia. 28.2.3
 Residere quibus pœnis, & iuris remedijs cogantur beneficiarij,
ibid. 4
 Abbas Commendatarius SS. Vincentij & Anastasij non tene-
 tur residere. *ibid.* 5
 Papa dat facultatem non residendi ad biennium, &c. ex iusta
 causa. 29.2.6
 & ne quis personaliter cogatur residere in altero beneficio in-
 compatible quod habet. *ibid.*
 Residere tenetur personaliter in sua diœcesi, vel Ecclesia, vbi
 teneantur fungi officio sibi iniuncto, omnes Patriarchæ, Pri-
 mates, Metropolitani, & reliqui etiam Cardinales, qui præ-
 sunt Ecclesijs Cathedralibus, nisi excusentur ex aliqua cau-
 sa, &c. *sess.* 23. *cap.* 1. de reform. 170
 Episcopi, Parochi, & alij Rectores tenentur de iure diuino in
 suis ecclesijs residere. 172.2.3
 Cardinales qui sunt episcopi, an & quando excusentur à resi-
 dentia. *ibid.* 7
 Charitas Christiana excusat à residentia. 173.1.5
 Necessitas virgens excusat à residentia. *ibid.* 7
 Obedientia debita excusat à residentia. *ibid.* 9
 Vtilitas euident Ecclesiæ, vel Reipubl. excusat à residentia. *ib.* 10
 Episcopi, & alij habentes curam animarum tenentur restituere
 fructus ante vllam sententiam si non resideant. 174.1.18
 Fructuum amissionem ob non residentiam restitutio, fabricæ
 Ecclesiæ, vel pauperibus facienda. *ibid.* 21
 Residere tenetur qui Parochiale quâvis tenuem obtinet. *ib.* 2. 26
 Parochialem possidens tenetur residere quamvis in ea rema-
 feriat tres, vel quatuor incolæ. *ibid.* 27
 Rector qui habet Vicariam perpetuam in eius parochia, po-
 test compelli ad personaliter residendum. *ibid.* 28
 Ecclesiam baptismalem obtinens tenetur residere. *ibid.* 29
 Parochialem obtinens cum libero curæ exercitio, & possessio-
 ne bonorum, tenetur residere, quamvis in limine adeptæ
 possessionis mora lis fuerit per aliquem in petitorio. *ibid.* 30
 Archipresbyter Tyrasson tenetur ad residentiam. *ibid.* 31
 Capellanus coadiutor Rectoris parochialis institutus auctori-
 tate Apost. tenetur ad residentiam sicut Rector ipse. *ibid.* 32
 Coadiutor perpetuus tenetur ad residentiam sicut verus cura-
 tus. *ibid.* 33
 Inquisitor tenetur ad residentiam. *ibid.* 34
 Subcollector Apostol. non excusatur à residentia Parochialis,
 175.1.35
 Beneficium curâ iurisdictionalē habens tenetur residere. *ib.* 36
 Praepositus iurisdictionalem tantum curam habens tenetur re-
 sidere. *ibid.* 37
 Commendatarius curam iurisdictionalem habens tenetur re-
 sidere. *ibid.* 38
 Parochias duas perpetuo innicem æquè principaliter vnitas
 habens potest in qua maluerit, residere. *ibid.* 39
 Parochialem Ecclesiam cum Canonicatu habens tenetur resi-
 dere in Parochiali. *ibid.* 40
 Canonicatum obtinens, cui sit vnita Parochialis ad vitam ob-
 tinens tantum tenetur residere in Parochiali. *ibid.* 41
 Parochus Ecclesiæ in qua fuit constitutus Capellanus cum tota
 cura animarum, quoad Capellanus vixerit non tenetur resi-
 dere. *ibid.* 42
 Parochialem obtinens in qua Vicarium perpetuum legitime
 instituit obtinuit, eo viuente residere non tenetur. *ibid.* 43
 Monasterium, seu Abbatiam, quæ cura & conuentu caret, ob-
 tinens, non tenetur residere. *ibid.* 44
 Parochus debet residere in domo ipsius Parochialis. *ibid.* 45
 Parochus tenetur prope Ecclesiam in ciuitate residere, licet
 maior pars parochianorum longe habitet in oppidis. 175.2.46
 Parochus tenetur residere personaliter, alio modo non satisfacit
 muneri suo. *ibid.* 47
 Parochus debet ita continuè residere vt indigentes non ca-
 reant necessaria ope. *ibid.* 49
 Parochi iustam causam non residendi minimè habent, quam-
 uis in seruitio Episcopi, aut Ecclesiarum Cathedralium perma-
 neant. *ibid.* 52
 Parochi Inquisitoris, vel subcollectoris officium exercentes nõ
 habent iustam causam non residendi. 176.1.54
 Causam iustam non residendi minimè habent obtinentes Ec-
 clesias parochiales si velint studere. *ibid.* 55
 Parochus non excusatur à residentia propter intemperiem æ-
 ris. *ibid.* 56
 Parochus à residentia non excusatur propter inimicitias Capi-
 tales. *ibid.* 57
 Parochus propter senectutem non excusatur à residentia, s
 quamuis Ordinarius iam prouideret illius insufficientiam. *ibid.* 58
 Infirmitas Parochi non est causa sufficiens non residendi. 59
 Ad priuationem Parochi ob non residentiam non est necessa-
 rium quod prius procedatur per alias pœnas. 177.1.74
 Statutum quo seruitium 40. annorum Ecclesiæ præstitum libe-
 rat beneficium à residentia, validum est. 285.1.59
 Consuetudo etiam immemorabilis, minimè excusat à residen-
 tia. *ibid.* 60
 Dignitates, & Canonici tenentur ad residentiam nouem men-
 sum. *ibid.* 66
 Penarum gradus in hoc decreto præscripti necessariò seruan-
 di sunt antequam deueniatur ad priuationem ob non resi-
 dentiam. *ibid.* 70
 Priuatio ob non residentiam facta non obseruatis pœnarum
 gradibus in hoc decreto præscriptis est nulla. 286.1.71
 Resignatio, Accessus, & regressus in resignationib. permisi. 401.1.4
 Re-

Index Rerum.

Resignationes recipiæ prohibentur. 426.2.40
Post ipsum Concil. in fauorem filiorum faciendæ. ibid. 41
Relucatoria priuilegiorum, exemptionum, &c. quæ decretis Concil. Trid. contrariantur. 385.2.4
Reus appellans ab Episcopo, vel eius Vicario generali in causa criminali omnino producant acta primæ instantiæ coram iudice ad quem, sine quibus iudex non iudicet, *sess. 13. cap. 3. de re form.* 75
Reges Hispaniæ vigore indulti Adriani VI. non possunt præsentare ad præfecturas Regulares personas seculares, nec Regulares alterius Ordinis. 384.1.2
Rex Hispaniæ est administrator Ordinum Militarium, & non Magister. ibid. 2.5
Rex Hispaniarum est protector Concil. Trident. 433.2.15
Ritus recepti & approbati Ecclesiæ Catholicæ omittendi non sunt in Sacramentorum administratione. 37.2.15
Romani Pontificis iudicio fiat, & publicetur index librorum prohibitorum, Catechismus, Missale, Breviarium. *sess. 25. cap. 4. de re form.* 392

S

Sacerdos, qui virgine necessitate celebravit non præmissa Confessione peccati mort. tenetur quamprimum confiteri. 67.2.8
Sacerdoti non celebranti licet seipsum communicare. 71.2.16
Sacerdotes simplices possunt absolvere constitutos in articulo mortis, etiam quando adest proprius parochus. 89.1.12
Sacerdos etiam irregularis suspensus, excommunicatus, &c. potest absolvere in articulo mortis. ibid. 13
Sacerdos, qui excommunicatione maiori innodatus constitutum in mortis articulo absoluerit, nullam incurrit irregularitatem. ibid. 2.15
Sacerdos nullus extra mortis articulum potest absolvere à casibus per Superiorem referuatis. ibid. 17
Sacerdos simplex an possit ex commissione Papæ oleū, & Christma consecrare, seu benedicere. 94.1.5
Sacerdotes plures simul cum Curato eodem tempore possunt Extremam unctionem dare. 96.2.5
Sacerdotes in peccato mort. existentes ligandi & soluendi potestatem habent. 99.1.14
Sacerdotes soli sunt ministri absolutionis. ibid. 15
Sacerdos adscriptus Ecclesiæ receptitiæ, si fiat miles Capellanus Hierosolymitanus, non potest prætere fructus Ecclesiæ receptitiæ. 109.2.9
Sacerdos recipiens à pluribus plura stipendia pro Missarum celebratione, non potest vnica Missa omnibus satisfacere. 136.1.4
Sacerdos qui Missam suscepit celebrandam cum certa elemosyna, non potest eandem Missam alteri celebrandam committere, retenta sibi parte eiusdem elemosynæ. 138.2.8
Sacerdoti non licet celebrare Missas anticipatæ. ibid. 9
Sacerdos solus est minister consecrationis. 140.2.27
Sacerdoti licet de iusto stipendio pro Missis ad sui sustentationem pacisci. 147.1.3
Sacerdos non potest pro vna Missa duplices elemosynas recipere. ibid. 2.10
Sacerdos ante legitimam ætatem factus irregularitatem non incurrit faciendū actus illi Ordini deputatos nisi celebret. 196.2.6
Episcopus potest Sacerdotibus concedere licentiam audiendi confessiones quamvis examini non exponantur. 205.2.32
Approbatio Sacerdotum ad administranda Sacramenta, & ad confessiones audiendas à pari procedunt. 206.1.34
Sacerdos si absoluat credens superiorem ratam habere absolutionem de futuro, inualidè. ibid. 37
Episcopus prohibere potest ne Regulares in eorum Ecclesijs Sacerdotes seculares externos diuina Officia celebrare permittant. 208.2.9
Episcopus potest admittere Sacerdotes externos habentes litteras dimissorias suorum Ordinariorum ad Sacramenta administranda. ibid. 10
Sacerdos credere non debet dicenti se licentiam habere à parochio vt possit coram ipso contrahere. 230.2.119
Sacerdotes omnes animarum curam habentes ad Synodum diocesanam venire debent. 254.1.26
Vide *Chrismus*.
Sacramentum in Ecclesia est visibile, & sacrificium, in quod est translatum, à Christo institutum, & Apostolis in successione in *Barbof. Collect. in Concil. Trid.*

sacerdotio potestas consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem Christi, necnon & peccata remittendi, & retinendi, tradita est. *sess. 23. cap. 1.* 166
Sacramentum visibile in nouo Testamento. 170.1.1
Parochus potest infra annum ad Sacramentum promoueri, etiam si non habeat aliquem Ordinem sacrum. 195.2.9
Sacramenta nouæ legis fuerunt à Christo instituta. 36.1.2
Sacramenta nouæ legis non fuerunt, aut sunt plura, vel pauciora quam septem. ibid. 3
Sacramenta nouæ legis à Sacramentis antiquæ differunt. ibid. 4
Sacramenta septem differunt inter se. ibid. 5
Sacramenta nouæ legis sunt ad salutem necessaria. 36.2.6
Sacramenta nouæ legis non sunt propter solam fidem nutriendam instituta. ibid. 7
Sacramenta nouæ legis continēt gratiam quā significant. ibid. 8
per Sacramēta nouæ legis gratia datur semper, & omnibus. ibid. 9
Sacramenta nouæ legis ex opere operato cōferunt gratiā. ibid. 10
Minister in peccato mort. existēs validè cōferunt Sacramēta. 37.2.14
Ritus recepti & approbati Ecclesiæ Catholicæ omittendi non sunt in Sacramentorum administratione. ibid. 15
Sacramentum circa dispensationem Ecclesiæ perpetuò habuit, & habet potestatem, salua eorum substantia, ea statuere, & mutare, quæ suscipientium vtilitati, vel sacrorum venerationi per locorum & temporum varietatem expedire iudicauerit. *sess. 21. cap. 2.* 113
Episcopus cogere non potest Rectores, si illi non sufficiant, adiungere alios clericos ad administrationem Sacramentorum. 127.1.1
Approbatio sacerdotum ad administranda Sacramenta & ad confessiones audiendas à pari procedunt. 206.1.34
Episcopus potest admittere sacerdotes externos habentes litteras dimissorias suorum Ordinariorum ad Sacramenta administranda. 208.2.10
Sanctissimum Sacramentum intra chorū, vel septa monasterij Monialium prohibetur asseruari. 356.1.13
Vide *Eucharistia*.
Sacramentum vbi & quomodo collocandum. 66.1.4
Sacrificium oblati à Sacerdote in peccato mort. prodest. 140.2.29
Sacrificium verum, & proprium offertur Deo in Missa, qui secus dixerit, anathema. 145.1.1
Sanctus ter in fine præfationis canitur ex Apostolica traditione. 140.1.20
Sanguis Christi tantummodo ponitur sub speciebus vini, ex vi verborum. 64.2.3
Satisfactio nostra penalis pro peccatis à nobis facta est per Christum cooperantem, & confortantem, &c. *sess. 14. cap. 8.* 92
Satisfactio sit pœnis non solum sponte à nobis sumptis, aut à Confessario impositis, sed temporalibus flagellis à Deo inflatis, & à nobis patienter toleratur. *sess. 14. cap. 9.* 92
Confessarius per se loquendo tenetur satisfactionem, seu penitentiam iniungere. 91.1.2
Satisfactio an possit fieri per opera alia debita quæ quis tenetur facere ex alio præcepto. ibid. 2.4
Penitentiam in peccato mort. adimplens peccat mortaliter, sed penitentia sibi à Confessario iniuncta satisfacit. 92.1.5
Satisfactionis opera. *sess. 14. cap. 9. de Penit.* 92
Iusti per opera penitentia, vel sponte assumpta, vel illis precepta, an possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus. ibid. 1.1
Flagella inflicta in hoc mundo à Deo si patienter tolerantur, sunt satisfactoria pro peccatis. ibid. 2.2
Pro peccatis quoad penam temporalem Deo per Christi merita satisfit pœnis ab eo inflictis & patienter toleratis, vel à Sacerdote iniunctis. 99.2.18
Satisfactionibus penitentes per Christum Iesum peccata redimunt. ibid. 19
Scholares in Ecclesijs cathedralibus non gaudent eisdem priuilegijs, sicut studentes in studijs publicis. 15.2.50
Vide *Seminarium*.
Scholastria. Portio vacat ipsi iure per affectuone scholasticæ. 44.1.6
Scholastria conferenda est Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra Pagina, aut iure Canonico. 214.2.53
Non comprehendit Scholasticas existentes in loco, in quo minime erigendum est seminario. ibid. 54
Scholastria conferenda est Doctori, vel Magistro, aut Licentiato in f 2 to in

Index Rerum.

- to in Theologia, seu iure Canonico, aliàs prouiso est nulla. 281.1.7
- Scripturam* sacram nemo audeat interpretari in rebus fidei, vel vnicum consensum, quem tenet, & tenet Ecclesia, &c. *seff.* 4. 6
- Scriptura* sacra, & præsertim vulgata editio, non nisi emendatissime imprimenda est. *ibid.*
- Scripturæ* verbis, vel sententijs vtentes ad prophana, & ad secularia, fabulosa, vana, &c. sunt puniendi arbitrio Episcopi. *ibid.*
- Scripturæ* canonica. *seff.* 4. 5
- Scripturæ* sacre verba non aliter intelligenda, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit. 6.1.1
- Scripturam* interpretari licet præter proprium sensum à Patribus acceptum. 7.1.2
- Scripturarum* sacrarum verba ad profanam, & vanam interpretationem conuertere nefas est. 7.2.8
- Scriptura* sacra est exponenda in Ecclesijs Metropolitanis, vel Cathedralibus in ciuitate insigni, vel populosa, &c. *seff.* 5. cap. 1. 11
- S. Scriptura* Ordinarij arbitrio remittitur tempus, hora, & materia *S. Scripturæ* super qua legendum sit. 15.1.40
- Episcopus vti Sedis Apostolicæ delegatus potest Regularis sue diocesis compellere vt lectionem *S. Scripturæ* in suis monasterijs habeant. *ibid.* 42
- Ordinarij licentia, seu examen etiam quoad vitam & mores, non requiritur ad lectionem *S. Scripturæ* in conuentibus Regularium habendam. *ibid.* 43
- Docentes *S. Scripturam* in scholis publicis, & discipuli, qui in illis student, plene gaudent priuilegijs omnibus de perceptione fructuum in absentia. *ibid.* 45
- Licentia Episcopi non requiritur in docentibus publice in scholis *S. Scripturam*, aut ius Canonicum, sed bene in studentibus. 16.1.59
- Scripturæ* authentica si prætendantur deperditæ, non sufficit illas probare per testes. 412.2.66
- Vide *Theologia*.
- Secularis* ante habitus susceptionem, & Nouitiatum ingressum potest etiam intuitu eiusdem ingressus valide de suis bonis disponere illa renunciando absque solemnitate huius decreti. 473.2.18
- Sede Episcopali vacante pro suscipiendis Ordinibus infra annum non est adeundus vicinior, vel Metropolitanus, sed ad eundem est Sedes Apost. 55.1.5
- Seminarij* ad titulum non potest ordinari cooptatus in illius collegium. 120.2.18
- Seminarium* Ecclesiæ Cathedralis Metropolitanæ, & his Superioribus in loco ab Episcopo eligendo erigant, incolant, religiose edacent, & Ecclesiasticis disciplinis instruant certum puerorum munus, pro modo facultatum, & diocesis amplitudine, vel Prouincia, si in diocesi pueri non reperiuntur, &c. *seff.* 23.6.18. 209
- Pueri qui in seminario recipiendi. 212.1.2
- Seminarij* quatuor deputatos debet adhibere Episcopus in consilium pro rota temporalis administratione. *ibid.*
- Seminarij* deputati habent votum consilium. *ibid.* 5
- Consilium duorum Canonicorum deputatorum in erectione seminarij non tenetur Episcopus sequi. *ibid.* 6
- Electio deputati seminarij sufficit fieri per clerum ciuitatis. *ibid.* 7
- Canonici duo ab Episcopo eligendi pro seminarij regulis & statutis conficiendis, lucrantur distributiones dum ex hac causa absunt. *ibid.* 8
- Canonici electi ad seminarij administrationem perpetuo illam habere debent, nec remoueri possunt. *ibid.* 9
- Vnio facta seminario absque consilio eorum quos hic iubentur adhiberi, non valet. *ibid.* 10
- Vnio seminario nondum erecto fieri non potest. *ibid.* 11
- Episcopus debet primum ex sua, & Capituli mensa contribuere seminario, & postea cogere alios. 212.2.12
- Abbas habens proprium seminarium, non debet cogi contribuere seminario Episcopi. *ibid.* 13
- Seminarij* in contributione prius de rahenda sunt onera. *ibid.* 14
- Seminarij* contributo anticipatè soluenda est. *ibid.* 15
- A contributione seminarij nullus eximitur. *ibid.* 16
- Seminario* nihil soluitur de distributionibus quotidianis. *ibid.* 17
- Seminario* nihil soluitur de incertis, & de legatis pro celebratione Missarum. *ibid.* 18
- Hospitalia data in titulum si habeant beneficia annexa, vel redditus Ecclesiasticos pro seminario, contribuere tenentur. *ibid.* 19
- Non procedit in hospitalibus in quibus sunt bona laicorum. *ibid.* 20
- Seminario* debet contribuere beneficia existètia in diocesi. *ib.* 21
- Beneficiati beneficiorum collationis Monachorum tenentur contribuere seminario si sint intra fines diocesis. *ibid.* 22
- Cardinales etiam Commendatarij tenentur contribuere seminario pro Abbatij, & beneficijs eorum. *ibid.* 23
- Clerici Camera Apost. exempli sunt à contributione seminarij. *ibid.* 24
- Confraternitates coguntur contribuere seminario pro his, quæ habent de bonis Ecclesiarum. *ibid.* 25
- Seminario* contribuere tenentur Ecclesiæ seculares, quæ non sunt de mensa monasteriorum. *ibid.* 26
- Portio debita seminario ratione beneficiorum exigi potest post vnionem eiusdem beneficij factam Regularibus, qui Mendicantium priuilegijs gaudent. *ibid.* 27
- Fratres Mendicantes ex redditibus beneficiorum monasterijs annexorum seminario contribuere debent. *ibid.* 28
- Monasteria illa, quæ ad seminarium sui Ordinis contribuant, de eo quod superest, contribuere tenentur, etiam seminario. *ibid.* 29
- Moniales non coguntur contribuere aliquam subuentionem seminario si beneficia non habeant vnita. *ibid.* 30
- Fratres S. Ioannis Hierosol. siue eorum vicarij in Parochialibus Religionis vnitis non possunt compelli ad contributionem seminarij. *ibid.* 31
- Seminarij* à contributione eximuntur omnes, & singulæ personæ in beneficijs S. Ioannis Hierosol. existentes. 213.2.32
- Beneficia simplicia, cuiuscunque dignitatis fuerint, & qualitatibus, possunt seminario vniri. *ibid.* 33
- Beneficia simplicia quæ non possunt seminario vniri. *ibid.* 34
- Vnio facta seminario omnium beneficiorum simplicium non valet. *ibid.* 35
- Seminario* vniri non possunt Collegiarum Canonicatus, quamuis ex consuetudine non obligent ad residentiam. *ibid.* 36
- Beneficia iurisdictionis etiam Ecclesiastici, necnon pertinentia ad prouisionem inferiorum, non possunt seminario vniri. *ibid.* 37
- Beneficia simplicia, quæ per mortem vacant, possunt vniri per Episcopum seminario, licet essent reseruata, seu affecta. *ibid.* 38
- Beneficia Regularia non possunt seminario vniri. *ibid.* 39
- Seminario* debita portio ratione beneficiorum exigi potest post vnionem eiusdem beneficij factam Regularibus, qui mendicantium priuilegijs gaudent. *ibid.* 40
- Beneficia ligiosa vniri non possunt seminario. *ibid.* 41
- Vniones beneficiorum reseruatorum facta seminario valide sunt, dummodo fierent ante ipsorum vacationem. *ibid.* 42
- Vnio facta seminario de beneficio reseruato est nulla. 214.1.43
- Beneficia quæ iam vacauerant in mense reseruato, vel quæ alias sunt indubitanter reseruata, non potest Episcopus vnire seminario. *ibid.* 44
- Beneficia si Episcopus seruata forma Concilij seminario vnuerit ante eius vacationem etiam in mense reseruato, vnio debet effectum fortiri. *ibid.* 45
- Cardinalis Episcopus habens indultum potest ante vacationem vnire seminario beneficium, quod obtinet familiaris Pape defuncti. *ibid.* 46
- Seminarij* occasione potest taxa pro pensionibus detrahi, & erigi à Titularibus. 214.2.50
- Seminario* taxâ soluere recusantes potest Episcopus punire. *ib.* 51
- Episcopus an possit auctoritate ordinaria vniones beneficiorum seminario factas dissoluere. *ibid.* 52
- Sententia*. Appellandum est ad Metropolitanum à sententijs Ordinarij in causa criminali procedentis ex decreto Concilij, etiam tanquam Sedis Apost. delegatus. 75.1.2
- Sententia* super minori atate lata habet vim diffinitiuæ, & ab ea potest appellari. 321.2.21
- Sententia* lata à iudice appellationis non transportatis actis est nulla. 325.2.68
- Sepultura* electio in alia ecclesia præter parochialem non potest per parochum impediri. 419.2.18
- Habitu Religionis qui sepeliendi. *ibid.* 19
- Sepulturam* pro filio minori potest pater in vita, non post eius mortem eligere. 420.1.20
- Se-

Index Rerum.

Sepulturam sibi eligendi facultatem non habens in maiorum suorum sepultura humari debet. *ibid.* 21
 Sepultura ecclesiastica tradi debet excommunicatus, qui in mortis articulo confessionem petijt. *ibid.* 22
Sequestrantes, vel subripietes inique fructus alienius beneficij afficiuntur excommunicatione huius cap. 165.1.4
Simonis. Diaconi qui soluerunt decem scuta suo Ordinario pro obtinendis litteris dimissorialibus, incidunt in simoniam. 116.1.3
 Simonia committitur si prouiso fiat, mercede, & pretio. *ibid.* 4
 Vide *Prouiso*.
Societas IESV. Patres Societatis IESV possunt promoueri ad sacros Ordines absque titulo. 119.2.6
 Patres Societatis IESV ordinari possunt ad quosvis Ordines etiam maiores extra quatuor tempora. 187.1.6
 Patres Societatis IESV sunt verè Religiosi. 375.2.42
 Patres Societatis IESV tria tantum vota simplicia emittentes retinent ius & dominium bonorum suorum, beneficia, & pensiones. *ibid.* 43
 Congregatio totius Societatis IESV cessit cuicunque iuri prouenienti ex hoc decreto. 335.2.8
 Quoad hoc, vt possit habere, & perpetuo possidere stabili, *ibi*. 9
 Societas IESV est capax acquisitionis stabilium ad effectum vendendi. *ibid.* 10
 Domus professæ Societatis IESV comprehenduntur in prohibitione de rebus Regul. non alienandis. 336.1.15
 Societas IESV circa professionem & Nouitios non innouetur. *sess.* 25. cap. 16. 370
 Patres Societatis IESV post emissa vota, non possunt ad aliam Religionem transferri, excepta Carthusiana, nisi de expressa licentia Præpositi generalis eiusdem Societatis, aut Sedis Apost. 383.1.34
Spiritus sanctus dat gratiam iuxta mensuram dispositionis, & cooperationis hominis. 23.1.1
Sponsalia clandestine contrahentes non peccant. 231.1.128
 Sponsalia subsequuta copula coram parocho, & testibus, non transeunt in matrimonium. 231.2.131
 Sponsalia celebrata inter raptores & raptam inualida sunt, dum rapta est in potestate raptoris. 245.2.9
Statutum vt vna hora, vel duabus interessentes lucentur massam grossam, siue præbendam amissis distributionibus non valet. 285.1.57
 Statutum quod interessentes vna hora in vno mense ex nouem fructibus lucentur amissis distributionibus nullum est, & tollendum. *ibid.* 58
 Statuta de seruando per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendo interim de massa grossa, non comprehenduntur sub hoc decreto. 293.1.3
 Statutum Ecclesiæ Casalensis. 302.1.27
Stipendium. Conseruatio quod detur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui doceat, seruanda est, vbi non est constituta præbenda Theologis. 13.1.2
 Stipendium licet accipere pro celebranda Missa. 136.1.2
 & quod sit iustum ostenditur. *ibid.* 3
Stola. Parochus regularis vbi & quando deferat stolam. 420.1.25
 Parochus cum stola ingreditur parochiam secularium. *ibid.* 26
Studium generale dicitur quod est erectum, & institutum per Papam, Regem, seu Principem. 15.2.48
 Studium quod non sit vniuersitas non facit quòd in eo Canonici studentes percipiant fructus in absentia. *ibid.* 49
Subcollectores Apost. non comprehenduntur sub hoc decreto. 312.1.13
 Subcollector Apost. nò excusatur à residenda Parochialis. 175.1.35
 Subcollectores spoliatorum tam in officio, quam post ab Ordinarij iurisdictione exempti sunt. 276.2.6
 Subcollectores nò possunt visitari nec corrigi ab Episcopo. *ibid.* 7
 Subcollectores, vel Commissarij spoliatorum non comprehenduntur sub dispositione Ordinariorum. 422.2.12
 Subdelegare potest Episcopus, specialiter tamen, facultatem visitandi Ecclesiam collegiatam exemptam. 53.2.24
 Proceedit in inferioribus habentibus iura Episcopalia. *ibid.* 25
Subdiaconatus Ordo à Christo Domino institutus. 167.2.4
 Subdiaconatus in primitiua Ecclesia Ordo sacer non reputabatur. *ibid.* 5
 Annus 22. inceptus sufficit ad Subdiaconatum. 196.1.2
 Subdiaconus qui ex dispensatione Apost. cum vidua matrimonium contraxit, & pensiones Ecclesiasticas obtinet, fori privilegio gaudet. 185.2.45

Subdiaconi ordinentur sperantes se continere posse. *sess.* 23. c. 13. de Reform. 197
 Subdiaconi si per annum saltem in eo Ordine non sint versati, ad altiores ascendere non permittantur, nisi, &c. 198.1.4
 Subditus non potest à correctione, quam Superior contra illum facit, appellare. 190.2.6
 Subditus alienus ad celebrandum, & ad sacramenta administranda admittendus non est sine commendatijs proprij Episcopi. 208.1.6
 Subditi hic qui. 267.2.43
Subreptio. Clausula quod non possit dari de subreptione. 47.1.8
 per *Substantiam* corporis Christi noluerunt Patres Concilij includere organizationem substantialem prouenientem formaliter ab ipsa forma rationali. 64.1.1
 Substantia tota panis in corpus, & vini in sanguinem conuertitur in sacrosancto Eucharistiæ sacramento. 70.1.2
Suffraganeus datus Episcopo cum facultate exercendi Pontificalia de eius licentia, non potest illo mortuo ea exercere. 33.2.12
 Suffraganei ad Metropolitanum extra Concilij Comprovincialis celebrationem accedere non tenentur. 253.2.15
 Suffraganeus Episcopus titularis, qui obtinet dignitatem in Cathedrali, subest cum alijs Canonicis visitationi sui Episcopi. 262.1.6
Suffragia solita fieri in Ecclesia pro defunctis, curent, vt fiant rite, pie & deuote, & quæ ex foundationibus testatorum, vel alia ratione debeantur. *sess.* 25. 327
 Suffragia secretò in rebus granibus ferri debent. 350.1.2
 Præsidentes Capituli non possunt præcipere scrutatoribus ne recipiant suffragia vltra certum numerum, &c. 351.1.11
 Vide *Purgatorium*.
 Superiores cognoscere non valent causas, quæ coram inferioribus pendunt ante definitiuam sententiam, vel vim definitiue habentem. 73.2.17
 Superior potest dare licentiam translatò ad modicum tempus standi extra monasterium causa predicationis. 109.1.3
 Superiores non possunt relaxare, quæ percipiunt ad substantiam vitæ regularis. *sess.* 25. cap. 1. 330
 Generalis superior potest cum consensu Capituli sibi subditis aliqua efficere strictiora, & arctiora statuta. 331.1.2
 A regula Ordinis ne recedatur curare debent superiores. *ibi*. 3
 Superiores non possunt ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent relaxare. *ibid.* 4
 Superior nullus potest concedere monacho facultatem retinendi aliquid ad vsum irrevocabilem. 333.1.6
 Superiores monasteriorum possunt ex fructibus bonorum pingues elemosynas facere. 336.1.13
 Superiores non punientes suos subditos iuxta formam huius decreti incurrunt penam priuationis, &c. 365.1.2
 Episcopus quomodo inhabitat vt superior monachum delinquentem puniat. *ibid.* 3
 Episcopus sufficit quòd vnica vice superiorem Regularem moueat. 366.1.8
 Superior Regularis huic decreto satisfacit si de punitione ipsa, & sententiæ executione Episcopum certiores faciat. *ibid.* 9
 Superioribus, Regularibus, & Episcopis præcipitur, vt mandentur executioni quæ statuta sunt in Concil. Trid. pro Monasterijs sibi subiectis. *sess.* 25. cap. 22. 384
Superstitio omnis in inuocatione Sanctorum, veneratione Reliquiarum, & sacro vsu imaginum tollatur, &c. *sess.* 25. 328
 Vide *Dimissoria*.
Suppressio. Prælati seculares iurisdictionem habentes quasi Episcopalem beneficia suppressere non possunt. 295.1.5
 Capitulum Sede vacante non potest suppressionem facere. *ibid.* 6
 Vicarius Episcopi seu Capituli Sede vacante non potest suppressere. *ibid.* 7
 Capituli consensus requiritur in suppressione facienda. *ibid.* 8
 Suppressio Canonici alicuius Collegiæ obtinuit vt rite fiat per Episcopum, debet vltra consensum Capituli Collegiæ interuenire consensus Capituli Cathedralis. *ibid.* 9
 Consensus patroni, & inferioris collatoris, & electorum regulariter necessarius est in suppressione beneficiorum facienda. 295.2.21
 Redditi præbendarum, seu beneficiorum quomodo taxandi sunt cum eorum aliquot suppressenda sunt. *ibid.* 23
 Vide *Vna*.

Index Rerum

Suspensio de fuga quando quis dicatur. 399.1.40
Suspensio Suspendere potest Episcopus ordinatos suos Clericos præsertim in sacris sine suo præcedenti examine, & commendatis litteris, & quacunque auctoritate promotos. *sess. 14. cap. 3. de reform.* 101
Suspensionem à collatione Ordinum per annum incurrit Episcopus ordinans etiam in propria diœcesi non proprium subditum. 189.1.31
Suspensionem in Bulla Pij V. comminatum contra recipientes sacros Ordines ante legitimam ætatem incurrunt solum ubi id fecerint cum lethali culpa. 196.2.8
Ordines sacros suscipientes ante legitimam ætatem ex bona fide parentum, suspensionem non incurrunt. 197.1.9
Ordinatus temere ante legitimam ætatem, à suspensione prius absoluti debet, quàm Ordinum exercitio se immisceat. *ibid.* 2.11
Suspensio incurfa ob Ordines sacros susceptos ante ætatem, potest tolli ab Episcopo post sufficientem emendationem & punitionem. *ibid.* 12
Absolutus per Episcopum à suspensione contracta ob suspensionem Ordinum ante legitimam ætatem, non potest ante illam in præfatis Ordinibus ministrare. *ibid.* 13
Ordines per saltum suscipiens incurrit suspensionem ab executione susceptorum, & ministrando fit irregularis. 200.1.5
Generalis Religionis potest subditos suos quomodolibet confessionibus suspendere. 207.1.50
Ignorantia qualibet, etiã quæ excusat à suspensione. 233.2.159
Ipo iure. *ibid.* 160
Suspensio à Pontificalibus non prohibetur exercitium iurisdictionis Episcopalis. 34.2.33
Suspensio à ministerio Altaris, vel interdictus ad se promouendum contra voluntatem sui Ordinarij, non potest promoueri, neque habilitari. 100.2.3
Suspensio iuxta Bullam Pij II. an possit ab Episcopo dispensari. 189.2.36
Suspensio sunt à sacrorum Ordinum executione aliquem illorum suscipientes ante legitimam ætatem. 196.1.5
Vide Interdictus.
Symbolum vnde dicatur. 4.1.2
Symbolum fidei. Consuetudo recitandi symbolum fidei ortum habuit ab Apostolis. *ibid.* 3
Credo. sine symbolum fidei, à quo tempore recitari cœpit in Missa. *ibid.*
Symbolum fidei, siue Credo ab Apostolis ortum duxit. 139.2.13
Synodi diœcesana quotannis celebrantur. *sess. 24. cap. 2. de reform.* 252
Abbas non potest Synodum celebrare nisi habeat provinciam. 253.1.9
Abbas populum non habens, etiam quod exemptus non sit, non tenetur accedere ad Synodum diœcesanam. *ibid.* 10
Synodus diœcesana sæpius in anno celebrari potest ubi necessitas postulat. 253.2.17
Episcopus non celebrans Synodum quotannis incurrit penas à iure statutas. *ibid.* 18
Episcopi si iusto aliquo impedimento detineantur quo minus Synodum congregent, possunt illam per alios congregare. *ibid.* 19
Episcopus nondum consecratus si Bullas expediuit potest Synodum conuocare. *ibid.* 20
Vicarius generalis absque speciali mandato, non potest Synodum celebrare. *ibid.* 21
Capitulum Sede vacante per Vicarium capitularem potest Synodum congregare. 254.1.22
Exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur ad eam accedere tenentur. *ibid.* 23
Abbat exempti, qui Synodo interesse debent, quo amictio & ornamento vii debeant. *ibid.* 24
Regulares qui subduntur Capitulis generalibus, non possunt cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo. *ibid.* 25
Sacerdotes omnes animarum curam habentes ad Synodum diœcesani venire debent. *ibid.* 26
Abbas Monachus non tenetur interesse Synodo diœcesana; si deferuire faciat per vicarium, &c. *ibid.* 27
Rectores Parochialium nullius diœcesis tenentur accedere ad Synodum illius Episcopi, qui tanquàm vicinior potest eos visitare. *ibid.* 28

Votum decisiuum in Synodo diœcesana habet solus Episcopus. 253.2.29
Episcopus in Synodo diœcesana potest constitutiones facere absque consensu, & approbatione cleri. *ibid.* 31
Episcopus non tenetur sequi consilium Capituli in condendis statutis in Synodo. *ibid.* 32
Synodum Romam mittere non tenetur Episcopus. *ibid.* 34
Clericos & laicos Episcopo subiectos ligant decreto Synodi diœcesana. *ibid.* 35
Synodo Episcopi interesse non tenentur ratione parochialium exempti, qui actu exercent viamque iurisdictionem. 358.2.9
Synodus Provincialis, vide *Officiump.*

T

T Abellæ vptiua, & alia huiusmodi in signum gratiæ receptæ apponi non possunt in loco ubi corpus defuncti sepultum est. 329.2.6
Tabernaculum. Visitare potest Episcopus tabernaculum ubi asseruatur sanctissima Eucharistia. 50.1.8
Taciturnitas veri, & expressio falsi an & quando vitiet gratiam. 156.1.6
Taxa seminarij occasione potest taxa pro pensionibus detrahi, & exigi à titularibus. 214.2.50
Seminario taxam soluere recusantes potest Episcopus punire. *ibid.* 51
Tempus statutum ad sacros Ordines conferendos non est de illorum substantia. 187.1.8
Tempus ad conferendos Ordines minores quod sufficiat. *ibid.* 9
Tempus Aduentus, & Quadragesimæ quando incipiat. 249.1.2
Tempus inmemoriale quomodo probetur. 409.1.11
Tempus litis deducendum est tam in instrumentis, quàm in testibus quando queritur an sit de antiquo. *ibid.* 2.15
Terrule beneficiales non sunt incompatibiles. 303.1.47
Tertiarius confessiones sacramentales audire non possunt Confessores Regulares, nisi, &c. 203.1.13
Ordinarius permittere debet Tertiarias moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum minorum quemadmodum antea fuerunt. 419.1.5
Tertiarias mulieres ad habitum terciæ regulæ recipere licet superioribus Regularibus sufficienti facultate ad id à Sede Apostol. fuffultis. *ibid.* 6
Tertiarius voluntates Episcopus explorare non debet, si domi degunt. 377.2.14
Tertarij ubi sepeliendi. 420.1.27
Testamentum vetus. 5.2.5
Testamentum ante professionem factum reuocare non potest professus. 374.1.29
Testes contra Episcopum in causa criminali, vel principali ad informationem, vel iudicia non recipiantur, nisi sint testes bonæ conuersationis, & famæ. *sess. 13. cap. 7. de reform.* 77
Testes debent esse 54. annorum ad probandum tempus inmemoriale. 409.1.12
Admissio, vel reiectio testium. 322.1.24
Testes laicos ad ferendum testimonium veritatis pro Curia Episcopalis informatione potest Episcopus citare sub pena pecuniaria, & in subsidium excommunicationis. 390.1.11
Testium probatio remanet exclusa in probatione iurisdictionis in quo præsumitur vsurpatio. 412.2.64
Theatinorum Religio an comprehendatur. 336.1.16
Theologie, vel S. Scripturæ deputandi stipendium quodcumque, vel præbenda in Ecclesijs ab Ordinarijs locorum, vel ab Episcopis, Primatibus, &c. est conferendi personis idoneis, quæ possunt per seipsos ea explicare, alioquin prouisio est nulla. *sess. 1. cap. 1. de reform.* 8
Theologiam scholasticam si doceat Theologus satisfat. 15.1.39
Theologus. Consuetudo quod detur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui doceat, seruanda est, ubi non est constituta præbenda Theologis. 13.1.2
Theologus habens Præbendam, si legitime obtineret Parochialem, tenetur in ea residere amissis distributionibus. *ibid.* 2.10
Theologo Canonico in vim vnionis de Præbenda vacatura non competit ius aduersus vacaturam per resign. 14.1.20
Theologus Canonicus nō est admittendus ad ius optandi. *ib.* 2.27
Theologus postquam vacauerit Præbenda suo officio vnita, & ea adeptus fuerit, debet sedere in loco sui Canoniciatus. *ib.* 32

Theologo

Index Rerum.

Theologo illa die qua legerit, tribuenda sunt distributiones quotidianae omnium horarum, licet choro non interfuerit. 15.1.36
& etiam emolumenta quaecumque personaliter interessentibus dari solita. ibid. 37
Theologiam scholasticam si doceat Theologus satisficit, ibid. 39
Titulus non requiritur ad minores Ordines. 119.2.7
Tonsura. Primam clericalem tonsuram suis subditis conferre non potest Episcopus in aliena diocesi absque licentia Ordinarii loci. 33.2.9
Tonsura prima non initietur, nisi prius confirmetur, & edoctus rudimenta fidei, sciat legere, & scribere, &c. *sess. 23. cap. 4. de re-form.* 178
Tonsuram propter infirmitatem non deferens clericus nullam poenam incurrit. 105.1.10
Tonsura prima an sit Ordo, 166.1.1
Tonsura prima nemo est initiandus, qui sacramentum Confirmationis prius non suscepit. 179.1.1
Tonsuram primam suscipientes nondum confirmati, citra tamen contemptum, non peccant mort. ibid. 2
Tonsura prima non iniungitur, qui fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere & scribere nesciant. ibid. 3
Tonsura prima initiatum sufficit ut characteres formare sciat, quamvis scribere perfecte nesciat. ibid. 4
Tonsura prima potest insigniri qui in sua lingua patria, & nativa legere, & scribere sciat. ibid. 5
Clerici primae Tonsurae, vel minorum Ordinum, qui sine iusta causa recedunt, non peccant mort. ibid. 7
Tonsura prima omni tempore etiam non festivo potest conferri. 187.2.11
Ordines, vel Tonsuram conferens Ultramontano absque litteris dimissorijs non approbatus a Nouitijs suspenditur per annum a Pontificalibus. 189.2.33
Cardinales Presbyteri Tonsuram ceterosque minorum Ordines suis familiaribus conferunt. 190.2.3
Abbat, vel quicumque exempti cuicumque conferre non possunt primam Tonsuram, vel Ordines minores, nisi suis subditis Regularibus. *sess. 23. cap. 10. de re-form.* 191
Dispensare in interstitijs licet Abbatibus in omni casu, quo primam Tonsuram, & minores Ordines suis subditis Regularibus conferre possunt. 193.2.4
Abbat non possunt Tonsuram, & minores Ordines conferre alijs Regularibus, qui dimissorias suorum Superiorum habuerint. ibid. 5
Vide Ordo.
Tonsuratus non sufficit, ut bis, vel ter inseruiat Ecclesiae, sed requiritur moralis perseverantia in eo, ut fori privilegio gaudeat. 184.2.40
Tormentis ubi aliquis est subiiciendus. 322.1.30
Traditiones ad fidem, vel ad mores pertinentes tanquam vel orentes a Christo, vel dictatae a Spiritu sancto, & continua successione in Ecclesia Catholica conservatae pari effectu pietatis, & reverentiae suscipiendae, & venerandae, & libri novi, & veteris Testamenti. *sess. 4.* 4
Traditio divina quae? 5.1.4
Translati ad Carthusianos possunt ibi in clauistro Priores, & extra claustrum procuratores esse. 109.2.4
Transubstantiatio. *sess. 13. cap. 4.* 64
Tribulatio, vide Satisfactio.
Tuitius appellantes an prohibeantur per hoc decretum. 391.1.29
Typographia initium. 7.1.4

V

Vacatio primi ipso iure per ademptionem secundi pacifice possessi inducitur in residentiam requirentibus, aut alias quomodocumque incompatilibus beneficijs. 44.1.4
Vacare in Curia, & vacare apud Sedem, an differant. 309.1.26
Vagabundi qui dicantur. 246.1.2
Venia. Principis venia dicitur subreptitia, non facta mentione de iterato crimine. 76.1.1
Vestes clericales honestas, convenientes ordini, & dignitati congruentes ferre debent Ecclesiasticae personae, etiam exemptae, si sint in sacris, vel habeant dignitates, personatus, officia, aut beneficia Ecclesiastica, &c. *sess. 14. cap. 6. de re-form.* 103
Vestes duae non longae non requiruntur in clerico. 104.2.7
Vestes breviores habens clericus ex necessitate itineris excusa-

tur. 105.2.73
Viatum. Infirmi deliranti an praeberi possit viaticum, 76.2.11
Vicaria perpetua ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoveri. 120.1.11
Vicaria amovibilis ad titulum non potest quis promoveri. 120.2.19
Vicaria perpetua parochiae unita concursu non conferuntur. 308.2.16
Vicaria concursu confertur si totalis cura in eius vicarium transferatur. ibid. 17
Vicarius Episcopi non potest pretio constitui. 417.1.6
Vicarius generalis non potest concedere licentiam alteri Episcopo exercendi Pontificalia in sua diocesi. 34.2.27
Vicario assignanda est competens portio ex fructibus beneficii. 45.2
Vicarius generalis Episcopi uniones facere potest si illi specialiter committatur. 47.2.15
Ordinarii possunt temporales, aut perpetuos Vicarios constituere in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis, quae unita reperiuntur. 50.2.15
Vicarium perpetuum in Parochiali unita deputare non potest Episcopus quando unio facta est per viam pacti de serviendo beneficio per vicarium ad nutum amovibilem. ibid. 16
Vicarij Regulares deputandi in Parochialibus unitis monasterijs Ordinis Praemonstratensis debent esse amovibiles. ibid. 17
Vicarios perpetuos constituere potest Episcopus in beneficijs curatis unitis Cathedralibus. ibid. 18
Vicarij perpetui non possunt institui absque erectione tituli vicariae. ibid. 19
Non habet locum in vicarijs perpetuis iam erectis. ibid. 20
Vicarium perpetuum ponendi facultas in Parochialibus unitis relinquatur Episcopi arbitrio. ibid. 23
Vicarij ad nutum amovibiles positi per Capitulum in Parochialibus mensae unitis, poterunt amoveri ad nutum ipsius Capituli. 51.1.24
Vicarij curam exercentes in Ecclesia exempta prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo. ibid. 25
Vicarij perpetui Parochiales unitae nominatione spectant non ad Ordinarium, sed ad eum, cuius est beneficium in quo erigitur vicaria. ibid. 28
Vicarius ad nutum amovibilis an & quando possit ante finitum annum servitium amoveri. 51.2.30
Vicarium perpetuum instituere non potest Episcopus quando pro bono pacis & cessatione litum expediret institui ad nutum amovibilis. ibid. 32
Vicarius perpetuus Abbatiae debet subire omnia onera respectiva curam animarum. ibid. 34
Vicario perpetuo pertinent omnia onera incumbencia Ecclesiae, in qua erecta est vicaria perpetua. ibid. 35
Vicarius merces ex fructibus parochiae unitae monasterio detrahenda est. ibid. 36
Vicarius Capitularis Sede vacante executioni demandare potest litteras Episcopo per S. Congregationem directas, & ab illo non executas. 55.1.5
Vicarius Capituli Sede vacante non potest exequi commissiones Apostolicas in forma Dignum. ibid. 6
Nec potest expedire dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius Vicario generali. ibid. 7
Vicarius Papae potest Apost. Sede vacante dimissorias impartiri. ibid. 8
Vicarius Capituli Sede vacante concedens dimissorias intra annum incurrit tantum poenam interdicti. 56.1.18
Quamvis is, cui concessit dimissorias, illis usus non fuisset. ibid.
Vicarius generalis proprii Episcopi potest ad verbalem Presbyteri depositionem procedere, ad actualem vero solus proprius Episcopus. 76.2.4
Vicarius Episcopi vigore generalis mandati non potest absolvere a casibus Episcopo reservatis. 89.2.19
Vicarius Episcopi, seu Capituli Sede vacante habens mandatum generale potest instituere praesentatos. 112.1.4
Vicarius generalis non potest beneficia unire sine speciali mandato. 129.1.6
Vicarij absque speciali concessu non possunt restaurari facere Ecclesias vetustate collapsas. 131.1.2
Vicarius substitutus si servare velit gratis, non tenetur Parochus cum iusta de causa abesse, illi in conscientia assignare partem fructuum. 176.2.64
Vicarius Papae quos ordinare valeat. 190.2.5
Vicarius

Index Rerum.

- Vicarius generalis Episcopi litteras dimissorias concedere non potest, nisi Episcopo in remotis agente. 194.1.17
- Vicarius Capituli Sede vacante litteras dimissorias intra annum ad Ordines concedens incidit in pœnas, quamvis eis vsus non sit ille, cui concessa fuerunt. ibid. 2.19
- Vicarius Episcopi potest ex generali concessione facultatem audiendi confessiones alijs concedere. 204.2.25
- Vicarios licet temporales appositos in Ecclesijs parochialibus dependentibus à Religione Hierosolymitana debent Episcopi approbare si simpliciter idonei reperti fuerint. 207.1.49
- Vicarius generalis absque speciali mandato non potest Synodum celebrare. 253.2.21
- Vicario competunt quæ Ordinario conceduntur nisi excludantur. 270.2.56
- Vicarius à Capitulo Sede vacante vnus tantum eligendus. 297.1.2
- Capitulum Sede vacante duos Vicarios substituere potest, vt alternis mensibus seruiant. ibid. 3
- Vicarij ad officium si plures ob Canonorum discordiam assumantur, magis idoneus remanere debet. ibid. 4
- Capitula ceteris paribus de gremio debet Vicarium eligere. 5
- Vicarius Episcopi & Capituli non potest esse Parochus. ibid. 6
- Vicarius potest esse Canonicus, qui in eadem Ecclesia curam gerit animarum. ibid. 7
- Canonicus ex gremio Capituli in Vicarium Sede vacante electus distributiones non percipit dum tempore diuinorum suo muneri incumbit. ibid. 8
- Capitulum totum habet administrationem iurisdictionis, dum infra octo dies electio Vicarij non fit. ibid. 2.9
- Capitulum Sede vacante non arctatur infra octo dies Vicarium constituere. ibid. 10
- Capitulum Sede vacante currit terminus octo dierum ad eligendum Vicarium à die scientiæ translationis Episcopi. ibid. 11
- Capitulum in commissione Vicarij potest præfigere tempus, & modum procedendi, sed non post. ibid. 12
- Capitulum Sede vacante potest certum tempus in Vicarij deputatione præfigere. ibid. 13
- Capitulum potest Vicarium eligere cum clausura quod non doret nisi per annum. ibid. 14
- Capitulum si constitueret Vicarium simpliciter absque temporis præfinitione, eius officium durat durante Sedis vacatione. 298.1.15
- Capitulum facta electione Vicarij non potest illum ad libitum reuocare. ibid. 16
- Vicarius Capitularis potest solum remoueri ex causa bene visa S. Congregationi. ibid. 17
- Vicarius à Metropolitana deputatus in diocesi suffraganeæ potest ad nutum ipsius Metropolitanæ amoueri. ibid. 18
- Ætas 23. annorum permitti potest in Vicario Capitulari. 19
- Vicarius Capituli Sede vacante non potest in locum sui quempiam substituere nisi in tribus casibus. ibid. 20
- Vicario Capitulari propter eius absentiam spectat substitutionem facere. ibid. 21
- Capitulum non potest eligere visitatorem absque Vicario. 22
- Vicarius Capituli Sede vacante non potest cognoscere de causis delegatis Vicario Episcopi. ibid. 23
- Capitulum, seu Vicarius Capitularis non potest exequi commissiones Apostol. directas Episcopo, seu eius Vicario. ibid. 24
- Vicarius Capitularis potest executioni demandare litteras Episcopo per S. Congreg. directas. ibid. 25
- Vicarius Capitularis debet eligi Doctor, aut Licentiatus in iure Canonico, vel alijs quantum fieri potest idoneus. ibid. 2.26
- Vicarius Capitularis debet doctorari in aliqua vniuersitate. 27. ibid.
- Doctoribus in Capitulo existentibus necessario vnus ex illis in Vicarium est eligendus. ibid. 28
- Non obstante consuetudine quod singuli vel bini de ipsius gremio per singulos menses administrent. ibid. 29
- Vicarius collegiatus defuncto eius Prelato non debet eligi Doctor. ibid. 30
- Capitulum potest vbi non esset Doctor in actu deputationis dare Vicario consultorem Doctorem sibi bene visum. ibid. 31
- Metropolitanus potest deputare Vicarium in Ecclesia suffraganeæ si infra octo dies post mortem Episcopi Capitulum non protulerit. ibid. 32
- Metropolitane Ecclesiæ Capitulo Sede vacante negligente Vicarium constituere tunc antiquior ex suffraganeis illum constituet. ibid. 33
- Capitulum Sede vacante potest facta remotione Vicarij, vel officialium illos cogere ad reddendam rationem. ibid. 34
- Vicarius Capituli Sede vacante tenetur finito officio stare syndicatui. 299.1.35
- Episcopus potest per se rationem administrationis officij gesti à Vicario Capitulari exigere. ibid. 36
- Vicarius vacante Ecclesia curata statim Episcopus prouideat assignando competentes fructus, donec prouideatur de Rectore. sess. 24. cap. 18. de reform. 303
- Vicarij deputatio cum congrua est de forma concursus. 309.1.30
- Vicarij deputatio donec prouideatur de Rectore spectat ad Episcopum. ibid. 2.31
- Inferiores, qui non habent iurisdictionem quasi Episcopalem cum facultate congregandi Synodum, non possunt constituere Vicarium. ibid. 32
- Vicarium in casibus repentinis an ad alium præter Episcopum pertineat. ibid. 33
- Nominatio Vicariorum ad quos spectet. ibid. 34
- Episcopus potest differre constitutionem Vicarij vsque ad tres dies. ibid. 37
- Vicarius cum congrua est constituendus in qualibet Ecclesia parochia vacante. ibid. 38
- Vicarium constituere in Parochiali vacante quando non sit necessarium. ibid. 39
- Vicarius deputandus cum congrua dummodo alijs sit idoneus, non est necessario examinandus. ibid. 40
- Vicarius cum congrua est deputandus in Ecclesijs Baptismalibus vacantibus. ibid. 41
- Congrua portio assignanda Vicario est arbitraria Episcopo. ibid. 42
- Congrua portio assignanda Vicario potest esse duorum aureorum singulis mensibus. ibid. 43
- Vicarius semel constitutus cum congrua non potest remoueri. ibid. 44
- Vicarij in monasterijs, quibus cura animarum incumbit, à quibus ponendi. 358.2.10
- Vicarius generalis à Capitulo Sede vacante monitoria concedere potest. 389.2.6
- Vicarius foraneus monitoria concedere non potest. ibid. 7
- Legatus à latere, & Nuncius Apost. monitoria concedere possunt. 390.1.8
- Prelati ordinarij etiam exempti, & immediate Sedi Apostolicæ subiecti monitoria concedere possunt. ibid. 9
- Prelati Regulares Conuentuales monitoria in subditos suos dirigere non possunt. ibid. 10
- Vicarius Episcopi absente Episcopo non admittatur ad res deliberandas in Capitulo. sess. 25. cap. 6. de reform. 395
- Vicarius Episcopi potest esse executor gratiarum beneficiorum, quæ expediuntur in Rom. Curia. 415.1.4
- Vicarius Episcopi electi, & confirmati, licet nondum consecrati, eandem habet facultatem. ibid. 5
- Non autem Vicarius foraneus, nisi, &c. ibid. 2.6
- Vide Capitulum.
- Vigilia in quibus ea hebdomada ex præcepto Ecclesiæ, vel ex loci consuetudine, seu ex Ordinarij lege ieiunandum, denuntiari debent populo per Parochum. 434.2.8
- Vir, & vxor suscipientes alienum puerum in Baptismo, non peccant. 237.2.21
- B. Virgo. Conceptio immaculata B. Virginis. 10.1.10
- Paulus V. quid statuerit circa conceptionem immaculatam B. Virginis. ibid. 11
- Gregorius X V. de eadem re. ibid. 2.12
- Predicatoribus fratribus conceditur licentia in quibusdam priuatis eorum colloquijs differere de materia conceptionis B. Virginis. ibid. 13
- Vniuersitates studiorum nonnullæ statuto se adstrinxerunt defendendi opinionem piam immaculatæ Virginis in suo conceptu. ibid. 14
- Virgines ante annum 12. habitum regularem non suscipiunt, & postea non emittunt professionem, nisi prius Episcopus, vel eo impedito, Vicarius, vel alius ab his, & eorum sumptibus deputatus Virginis voluntatem explorauerint, &c. sess. 25. c. 17. 376

Index Rerum.

De Visitatione.

Visitari, corrigi, emendati possunt Capitulum maiorum Ecclesiarum, & etiam personæ ab Episcopo suo, vel alijs maioribus Prelatis per seipſos, vel alios adiunctos, quibus illis videbitur, &c. *ſeſſ. 6. cap. 4.* 30

Visitare, & corrigere poteſt Episcopus ſua Capitula, ſi non ſunt exempta, non obſtantibus priuilegijs ex fundatione. *ibid. 1. 1*

Capitulum & Eccleſias ſibi ſubiectas visitare poteſt Episcopus toties quoties opus fuerit. *ibid. 2. 2*

Viſitatio perſonarum capitularium ex hoc decreto intelligitur citra punitionem, & priuationem. *ibid. 3*

Visitare ſi velit Episcopus ex hoc decreto, debet id perſonaliter agere. *31. 1. 4*

Visitare ſine Canoniciſ adiunctis poteſt Episcopus iuxta formam huius decreti. *ibid. 6*

Visitare tenetur Episcopus tantum per ſe ipſum Eccleſiam collegiatam, ſi exemptio probetur per ſcripturas, & inſtrumenta authentica. *ibid. 7*

Visitare debet Episcopus in loco ordinario Capituli quando viſitat totum Capitulum, ſecus quando viſitat particulares perſonas. *ibid. 10*

Visitare non poteſt Episcopus in eius domibus Episcopaliſ. *ibid. 12*

Visitare perſonaliter quando teneatur Episcopus. *31. 2. 17*

Archium & ſcripturas Capituli non poteſt Episcopus yigare huius decreti viſitare. *31. 1. 8*

Cathedralis Eccleſiæ viſitationem protrahere non poteſt Episcopus. *ibid. 9*

Episcopus in viſitatione præparatoria poteſt exigere iuramentum à viſitatis, ſeu in ſpeciali. *ibid. 11*

Episcopus poteſt viſitare tam beneficia curata vnita quibuscunque monaſterijs, & pijs locis, quam etiam perſonas exercentes curam animarum in monaſterijs Regularium. *ſo. 1. 3*

Ordinarij non poſſunt regulariter viſitare Eccleſias, & monaſteria militiarum regni Portugaliz, ſed bene Eccleſias ipſis vnitas. *ibid. 4*

Beneficia exempta, an & quando poterit Episcopus viſitare. *5*

Curatæ Eccleſiæ ſi ſint vnitæ monaſterijs, poſſunt ordinarij locorum eas viſitare. *ibid. 6*

Visitare poteſt Episcopus Eccleſiam parochialem vnitam monaſterio, baptiſterium, & tabernaculum vbi aſſeruatur ſanctiſſima Euchariftia. *ibid. 8*

Beneficia vnita vniuerſitati Complutenſi non poteſt Ordinarius viſitare. *ibid. 9*

Ordinarius viſitat beneficia curata vnita monaſterijs, non ipſa monaſteria. *ibid. 10*

Visitare poteſt Episcopus Eccleſias curatas, etiam monaſterijs, quæ capita Ordinum ſunt, vnitas. *ibid. 12*

Visitare poteſt Episcopus beneficium, aut parochiam vnitam monaſterio exempto etiam alienæ diœceſis. *ibid. 13*

Episcopus viſitare poteſt perſonas exercentes curam animarum in monaſterijs Regularium. *ſo. 2. 14*

Viſitentur ſingulis annis ab Ordinarijs locorum, vt provideatur iuris remedijs, vt reparentur, & non ſtaudentur obſequijs debitis. *ſeſſ. 7. cap. 8.* 51

Visitare poteſt Episcopus quaſcunque Eccleſias ſeculares intra fines ſuæ diœceſis exiſtentes, etiamſi ad Regulares pertineant. *ſ2. 1. 2*

Episcopus cuius Cathedralis eſt proximior, poteſt viſitare quaſcunque Eccleſias ſeculares nullius diœceſis quantumcumque exemptas. *ibid. 3*

Conſraternitates perſonarum ſecularium in Eccleſijs Regularium exemptorum exiſtentes, non autem Capellas, vel altaria viſitare poteſt Episcopus. *ibid. 4*

Visitare poteſt Episcopus conſraternitates ſecularium in Regularium Eccleſijs erectas. *ibid.*

Altaria & Capellas in Regularium Eccleſijs etiam per ſecularium conſraternitates conſtructa viſitare non poteſt Episcopus. *ſ2. 2. 5*

Monasteria Monialium Regularibus ſubiecta viſitare poteſt Episcopus in his omnibus quæ ad clauſuram ſpectant. *ibid. 6*

Capitulum Sede vacante poteſt viſitare monaſteria Monialium non exempta. *ibid. 7*

Dignitatem exemptam poteſt Episcopus viſitare in concernentibus curam animarum illi annexam. *ibid. 8*

Visitare poteſt Episcopus Eccleſias curatas vnitas monaſterijs, & ponere in eis Vicarios perpetuos, ſue temporaneos, prout expedire videbitur. *ſ3. 1. 9*

Visitare poteſt Episcopus Eccleſias exemptas inferioribus Prelatis ſubiectas. *ibid. 10*

& quas Abbas S. Benedicti in eius diœceſi ſitas haber. *ibid. 11*

Visitare poteſt Episcopus omnes Eccleſias parochiales Regularium ſuæ diœceſis, quando in eis cura exercetur per Sacerdotes ſeculares. *ibid. 12*

Visitare poteſt Episcopus omnes parochiales ſuæ diœceſis, etiamſi monaſteria prætenderent habere iuriſdictionem ſpiritualem immutabilem in locis vbi dictæ Eccleſiæ ſitæ ſunt. *ibid. 13*

Altare membrum Religionis S. Antonij Viennensis, quod cura caret animarum, non poteſt viſitare Episcopus. *ibid. 14*

Visitare non poteſt Episcopus loca Eccleſiarum Regularium non habentium curam animarum in quibus aſſeruatur ſanctiſſimum Sacramentum, vel vbi conſeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur. *ibid. 15*

Ordinarij ſe non poſſunt interponere ad viſitandum, vbi Equites Hieroſolymitani habent iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem. *ibid. 16*

Parochiales Eccleſiæ, etiam quæ ſunt capita Ordinum ab Ordinarijs viſitari debent. *ſ3. 2. 17*

Visitari non poſſunt ab Ordinarijs Regulares inferuientes de licentia ſuorum ſuperiorum beneficijs ſimplicibus, quæ ſunt membra monaſteriorum. *ibid. 18*

Prioratum Militum Hieroſolymitanorum Ordinarius viſitare non poteſt. *ibid. 19*

Prioratus, qui ſuis capitibus ſubſunt, ab Episcopis viſitari non poſſunt. *ſ3. 2. 20*

Eccleſiæ Militum Hieroſolymitanorum ſunt exemptæ a viſitatione Episcoporum, niſi in concernentibus ipſam curam. *ibid. 21*

Episcopus viſitans in vim Concilii locum exemptum, non poteſt proceſſum iudicialiter conſicere, cauſatque ordinarias cognoscere. *ibid. 22*

Visitare poteſt Episcopus tanquam Sedis Apoſt. delegatus Parochialem ſubiectam Monachis Oliuetanis. *ibid. 23*

Subdelegare poteſt Episcopus, ſpecialiter tamen viſitando Eccleſiam collegiatam exemptam. *ibid. 24*

Episcopus in viſitatione non poteſt recuſari tanquam ſuſpectus. *ibid. 28*

Viſitant ex officio Abbates, & Superiores Ordinum Episcopis non ſubiecti Monasteria, etiam commendata, & Prioratus, &c. *ſeſſ. 21. cap. 8.* 133

Visitare debet Episcopus ſingulis annis omnia Monasteria commendata, &c. *ibid.*

Viſitent iure Episcopi, vt delegati Hospitalia, Collegia, &c. *ſeſſ. 22. cap. 8.* *ibid.*

Visitare poteſt Episcopus beneficia qualitercumque commendata. *ſ3. 2. 2*

Visitare poteſt Episcopus illa monaſteria commendata perpetuo vnita alijs Eccleſijs. *ſ3. 4. 1. 3*

Viſitatio viciniſ Episcopi nullo modo effugi poteſt quamuis loca ſint exempta, ſeu nullius. *ibid. 4*

Abbates, & alij inferiores iuriſdictionem habentes poſſunt viſitare. *ibid. 5*

Capitulum Sede vacante nō poteſt viſitare monaſteria exempta. *ibid. 6*

Eccleſiæ curatæ etiam militum Hieroſol. ab Ordinarijs ſunt viſitandæ. *ibid. 7*

Episcopus quando monere debeat ſuperiores monaſteriorum in quibus viget Regularis obſeruantia, vt ipſi viſitent, &c. *ſ3. 4. 2. 11*

Ordinarius non poteſt hospitalia viſitare, ſi dictum ſit quod non poſſit ſe intromittere in eius viſitatione. *ſ5. 1. 3*

Ordinarius poteſt viſitare hospitalia priuatum, &c. *ibid. 5*

Hospitalia etiam vnita debent ab Ordinarijs viſitari. *ibid. 6*

Visitare poteſt Episcopus hospitalia, & pia loca etiamſi ſint priuata laicorum. *ibid. 7*

Visitare poteſt Archiepiſcopus Collegium Firmanum Martiale. *ſ5. 2. 12*

Visitare poteſt Episcopus locum nullius diœceſis quatenus intra ſuæ diœceſis fines ſitum ſit. *ibid. 8*

Legatus poteſt cumulatiue viſitare Eccleſias exemptas, quas poſſint

Index Rerum.

- possint Ordinarij ex decretis Concilij. ibid.19
 Visitare non possunt Ordinarij in Ecclesijs Regularium etiam
 sanctissimum Sacramentum. ibid.20
 Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesijs etiam per facu-
 lares confraternitates constructa, visitare non potest Episco-
 pus. ibid.21
 Collegia quaecunque visitare potest Episcopus. 160.1.22
 Confraternitates auctoritate Papae seu Episcopi institutae ab
 episcopo vt pia loca visitari possunt. ibid.23
 Confraternitates personarum secularium in Ecclesijs Regu-
 larium exemptorum existentes episcopus visitare potest,
 ibid.24.
 Visitare potest episcopus hospitalia, & beneficia commendata
 in ecclesijs Regularium existentia, in quibus non viget Regu-
 laris obseruantia. ibid.25
 Visitare potest episcopus Confraternitatem existentem in ec-
 clesia Monachorum Montis Virginis. ibid.26
 Hospitalia quae sunt sub immediata Regum protectione visi-
 tare non potest episcopus. ibid.27
 Loca destinata ad pauperes sustentandos visitare potest Epi-
 scopus. 160.2.31
 Fabricam visitare solus Episcopus potest. 161.2.4
 Loca pia siue publica, siue priuata, ecclesiastica, siue laicalia
 visitari possunt per Episcopum. 162.2.17
 Episcopus licet possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab in-
 ferioribus, non potest iterum punire punitos ab eis. 256.
2.15
 Visitent Patriarchae, Primates, Metropolitani, & Episcopi pro-
 priam dioecesim per se, vel per Visitatorem, singulis annis, &c.
 sess.24. cap.3. 254
 Visitatio generalis spectat ad Episcopum. 256.1.2
 Vicarius generalis non habet ius visitandi nisi specialiter ei
 committat Episcopus. ibid.3
 Potestas Episcopis concessa visitandi Ecclesias Episcopatu sub-
 iectas transit in Capitulum Sede vacante. ibid.4
 Capitulum Sede vacante potest dioecesim visitare post lapsum
 anni à die vltimae visitationis per Episcopum factae. ibid.5
 Capitulum potest visitare omnia loca, quae poterat visitare
 Episcopus. ibid.6
 Monialium canobia exempta visitare non potest Capitulum
 Sede vacante. ibid.7
 Capituli Sede vacante quando possit dioecesim visitare. 256.2.8
 Archidiaconi, Decani, Archipresbyteri, & alij inferiores visi-
 tandi ius habent si id longa consuetudine praescripserint.
 ibid.9.
 Episcopus potest praestituere terminum Archidiacono ad visi-
 tationem expediendam. ibid.10
 Edicta proponere non licet episcopo visitationem aggredien-
 ti, quibus subditi iubeantur crimina detegere. ibid.11
 Episcopo non licet ad detegenda visitatorum peccata per edi-
 cta publica monere homines sub excommunicationis poena
 ad reuelandum. ibid.12
 Iuramentum à visitatis non debet episcopus exigere in visita-
 tione. ibid.13
 Capitulum superstiti adhuc Episcopo ex praescriptione vel pri-
 uilegio visitandi ius habere potest. ibid.14
 Visitare non licet Episcopis Altaria Ecclesiarum Regularium,
 quibus non incumbit animarum cura personarum secula-
 rium. 257.1.16
 Visitantes non debent inutilibus sumptibus visitatos grauare,
 exceptis tantum victualibus, &c. ibid.17
 Episcopus non potest quicquam ab eis, qui visitantur pro de-
 cretis, &c. accipere. ibid.18
 Episcopus re ipsa non visitans nihil procurationis causa exige-
 re potest. ibid.19
 Munera qualiacunque non potest Episcopus à visitatis ratione
 visitationis etiam comestibilia vt secum asportet, accipere.
 ibid.26.
 Victualia accipere potest Episcopus visitans. 257.2.27
 Victualium appellatione quid veniat. ibid.28
 Victualia debent esse moderata. ibid.29
 Equorum vectura non veniunt nomine victualium. 257.2.30
 Consuetudo circa exactiorem in visitatione ex relictis pijs est
 seruanda. ibid.36
 Episcopus & quisquam suorum nihil muneris accipere potest
 ab Ecclesijs in visitatione praeter procurationem. 258.1.17
 Cathedralicum non censetur sublatum sub hac prohibitione.
 ibid.38
 Tempus praefixum ad visitanda limina Apostolorum incipit à
 die publicationis constituit. Sixti V. ibid.2.41
 Presbyter dioecesanus non existens de Capitulo Cathedralis,
 non admittitur ad visitanda limina. ibid.43
 Nec manens in curia. ibid.42
 Coadiutor Episcopus, & non coadiutor tenetur visitare limina
 Apostolorum. ibid.44
 Regularis nullus etiam Episcopi commensalis admittitur ad
 visitanda limina. ibid.45
 Visitentur Ecclesiae seculares nullius dioecesis ab Episcopo pro-
 ximiori, &c. sess.24. cap.9. 273
 Visitacionem vicinioris Episcopi non possunt effugere Ecclesiae
 seculares nullius dioecesis. 274.1.2
 Locus nullius dioecesis si sit in aliqua dioecesi, visitatio spectat
 ad Ordinarium in cuius dioecesi est locus nullus. ibid.3
 Vicinior Episcopus potest visitare beneficia secularia, & clericos
 seculares Abbatiae nullius dioecesis. ibid.4
 Collegiati nullius dioecesis visitari debent à viciniori Episcopo.
 ibid.5.
 Episcopus legitime impeditus potest ex facultate sibi tradita in
 hoc decreto Ecclesias, quae nullius sunt dioecesis per suum Vi-
 carium generalem visitare. 274.2.6
 Vicarius Capituli Sede vacante non gaudet hac facultate. ibid.7
 Episcopus proximior, qui potest visitare Ecclesiam Parochia-
 lem nullius dioecesis, habet facultatem emendandi, corrigendi,
 & puniendi. ibid.8
 Episcopus in visitatione quando possit procedere appellatione
 remota. 274.2.2
 Episcopus in visitatione reformato processu & seruatis seruandis
 procedens admittit appellationem. 275.1.3
 Appellatio datur si Episcopus in visitatione procedat in exem-
 ptos contra eorum privilegia. ibid.4
 Episcopus non tenetur visitationem concludere intra certum,
 & determinatum tempus. ibid.6
 Episcopus potest praestituere terminum Archidiacono ad visi-
 tationem expediendam. ibid.7
 Appellatio suspensiva tantum, & non deuolutiua tollitur vbi
 Episcopus visitat non compilato processu. ibid.8
 Appellatio si interponatur in visitatione ab Episcopo suffraganeo
 etiam tanquam Sedis Apostolice delegato debet interponi ad
 Metropolitanum solum quoad effectum deuolutiuum. 275.2.9
 Episcopus in visitatione non potest recusari tanquam suspectus.
 ibid.11.
 Visitare non potest Episcopus ex hoc decreto tam Abbatiā,
 quam loca subiecta, si Abbatia habet vtramque iurisdictionem.
 358.1.6
 Abbates, & alij Regularium praefecti habent ius visitandi mo-
 nasteria, aliaque loca sibi subiecta. 384.1.1
 Episcopi non possunt visitare Ecclesias Ordinum Militarium
 exigendo rationem à Rectoribus. ibid.2.2
 Visitacionis decretum, de quo in sess.6. cap.4. feruntur etiam
 quando Episcopus ex officio, vel ad petitionem alicuius pro-
 cedit contra aliquem ex contentis in dicto decreto, &c. sess.25.
 cap.6. 395
 Visitatio Capitulum & personarum Episcopis concessa intelli-
 gitur cumulatiue non priuatiue ad Abbates. 397.2.15
 Visitare quae possit Episcopus sine Adiunctis. ibid.17
 Episcopus visitando potest sine Adiunctis Capitularibus pec-
 cata, & excessus Capitularium corrigere, & punire, non tamen
 poena ordinaria. ibid.18
 Notarius proprius ab Episcopo assumendus in visitatione per-
 sonarum cathedralis Ecclesiae. 398.2.32
 Fiscalem suam potest assumere Episcopus in visitatione perso-
 narum cathedralis Ecclesiae. ibid.33
 Capitulum cum voluerit visitare Episcopus accedere debet ad
 locum, quo solitum est Capitulares congregari. ibid.35
 Visitare Capitulares sine Adiunctis non potest Episcopus etiam
 vbi contraria consuetudo immemoralis viget. 400.1.53
 Visitatores deputati à Commendatarijs Ordinis S. Benedicti Val-
 lisoleti non possunt cognoscere de viribus vnionum facta-
 rum Ecclesiae de Monteferrato. 47.1.6
 Visitator non potest in pecunia taxare id, quod per victum sibi
 necessarium contingebat. 257.2.34
 Vbi

Index Rerum.

- Vbi fuerit consuetudo vt nec victualia, nec quicquam à visitatoribus accipiat, illa seruanda est. ibid. 35
 Visitator ratione officij sui aliquid malè accipiens ipso iure suspensionem incurrit. 258.1.40
Vltima voluntates circumspicere commutandæ, *sess. 22. cap. 6. de re form.* 156
 Dispensationes, seu commutationes vltimarum voluntatum committi possunt Abbatibus, & alijs Prælatijs habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem. 156.1.2
 Causa iusta, & necessaria copulatiuè requiritur ad commutationem vltimarum voluntatum. ibid. 2
 Episcopus pro vna tantum vice, & ad tempus, potest cum consensu hæredis voluntatem defuncti alterare. 157.1.7
 Executores vltimarum voluntatum nihil dare debent Episcopo, seu eius officialibus pro causa laboris in recipienda ratione administrationis bonorum. 163.1.26
 Vide *Voluntas*.
Vt vltra diuinam vltionem, importat graues, & grauiorcs pœnas. 117.2.17
 Vltio extrema est Sacramentum institutum à Christo *Marc. 6.* promulgata à D. Iacobo Apost. cuius materia per traditionem Apostolicam est oleum benedictum ab Episcopo. *sess. 14. cap. 1.* 99
 Vnica, exclusiua dictio, quid operetur. 23.2.2
 Vniones beneficiorum debent fieri cum causis rationabilibus legitimis verificandis coram Ordinario loci. *sess. 6. cap. 7.* 46
 Vnionum, & suppressionum reuocatio. ibid. 1.2
 Ordinarij habent facultatem examinandi vniones factas à 40. annis citrà à publicatione Concilij numerandos, quæ non sunt effectuatæ. ibid. 2.3
 Non grauat partes ad iustificandas vniones à 40. annis citrà factas, quæ non sunt effectuatæ. ibid. 4
 Vniones perpetuæ per subreptionem obtentæ à 40. annis factæ à die publicationis Concilij ab Ordinarijs possunt examinari. 47.1.5
 Ordinarij possunt reuiderc vniones in casibus, quibus licet de iure communi etiam vltra 40. annos. ibid. 7
 Vnio quando dicatur effectum sortita. ibid. 10
 Causa iusta, seu legitima in vnione requisita quæ. ibid. 11
 Vnio facta per Ordinarium sine causa, vel ex falsa causa, nulla est ipso iure. ibid. 12
 Causæ vnionis veræ non præsumuntur. ibid. 13
 Episcopus confirmatus, quamuis non consecratus, potest beneficia & Ecclesias suæ diocesis vnire. 47.2.14
 Vicarius generalis Episcopi vniones facere potest, si illi speciali- ter committatur. ibid. 15
 Capitulum Sede vacante potest vnire sicut Episcopus. ibid. 16
 Legatus de latere potest vnire beneficia provinciar suæ legationis, absque tamen præiudicio Episcopi. ibid. 17
 Abbates & alij Prælati Episcopo inferiores possunt vnire. ibid. 18
 in Vnione faciendâ citari debent omnes, quorum interest. ibid. 19
 Interesse habentes qui sint, ad hoc vt citentur in vnione faciendâ. ibid. 20
 Ecclesiam subiectam Abbati, aut alij inferiori Prælato non potest Episcopus vnire absque illius consensu. 48.1.21
 Ecclesia si sit iurispatronatus in vnione de illa faciendâ requiritur patroni consensus. ibid. 22
 Rectoris, seu possessoris beneficii consensus non exigitur in vnione de eo faciendâ ab Episcopo, si illa debet effectum sortiri post Rectoris obitum. ibid. 23
 Plebs non est vocanda in vnione faciendâ, nisi allegaret causam rationabilem ne fieret vnio. ibid. 25
 Consensus Capituli Ecclesiæ Cathedralis requiritur in vnione per Episcopum faciendâ. ibid. 26
 Consensus Capituli satis est si post vnionem accedat. 48.2.27
 in Vnione faciendâ ab Episcopo ipsi Capitulo non sufficit illius consensus. ibid. 28
 Vnio quibus modis probetur. ibid. 29
 Vniantur perpetuo nullo modo beneficia, seu portiones, vel Ecclesiæ vnus diocesis cum beneficio, aut Monasterio, vel Collegio, vel loco pio alterius diocesis. *sess. 14. cap. 9.* 107
 Vniones perpetuas Ecclesiarum parochialium, & Baptifimalium, & beneficiorum curatorum, & non curatorum cum curatis, sine præiudicio tamen obtrinentium, &c. potest facere Episcopus, vt delegatus. *sess. 21. cap. 5.* 128
 Capitulum Sede vacante quando possit vnire. ibid. 2.2
 Archiepiscopus vnire potest beneficia suæ diocesis. ibid. 2.3
 Legatus à latere vnire potest beneficia provinciar suæ legationis absque Episcopi præiudicio. ibid. 4
 Abbates, seu Prælati inferiores non possunt vnire, nisi hoc habeant ex privilegio, seu legitima præscriptione. ibid. 5
 Vicarius generalis non potest beneficia vnire sine speciali mandato. 129.1.6
 Causa iusta, veluti necessitas, aut vtilitas Ecclesiæ requiritur in vnione faciendâ. ibid. 7
 Citari debent omnes quorum interest in vnione faciendâ, non tamen necessariò vocanda est plebs. ibid. 8
 Capituli consensus an & quando in vnione per Episcopum faciendâ interuenire debeat. ibid. 9
 Vniones ad tempus, seu ad vitam non possunt facere Episcopi. 129.2.10
 Beneficia plura simplicia non possunt per Episcopum vniri. ibid. 11
 Beneficia deuoluta, & reseruata Sedi Apost. quando possit Episcopus vnire. ibid. 12
 Beneficia deuoluta ad Papam ob Episcopi negligentiam illa non conferentis, potest Episcopus vnire. ibid. 13
 Beneficia simplicia, cuiuscunque dignitatis fuerint, & qualitatis, possunt seminario vniri. 213.2.33
 Beneficia quæ non possunt seminario vniri. ibid. 34
 Vnio facta seminatio omnium beneficiorum simplicium non valet. ibid. 35
 Seminario vniri non possunt Collegiatarum canonicatus, quauis ex consuetudine non obligent ad residentiam. ibid. 36
 Beneficia iurispatronatus etiam Ecclesiastici, nec non pertinentia ad promotionem inferiorum, non possunt seminario vniri. ibid. 37
 Beneficia simplicia, quæ per mortem vacant, possunt vniri per Episcopum seminatio, licet essent reseruata, seu affecta. ibid. 38
 Beneficia regularia non possunt seminario vniri. ibid. 39
 Seminario debita portio ratione beneficiorum exigi potest post vnionem eiusdem beneficii factam Regularibus, qui mendicantium privilegijs gaudent. ibid. 40
 Beneficia lingiosa vniri non possunt seminatio. ibid. 41
 Vniones beneficiorum reseruatarum factæ seminario validæ sunt, dummodo fierent ante ipsorum vacationem. ibid. 42
 Seminario vniri non possunt beneficia obtenta ab Episcopo Octauo tempore suæ promotionis. ibid.
 Vnio facta seminatio de beneficio reseruato est nulla. 214.1.43
 Beneficia quæ iam vacauerant in mense reseruato, vel quæ aliàs sunt indubitanter reseruata, non potest Episcopus vnire seminatio. ibid. 44
 Beneficia si Episcopus seruata forma Concilij seminatio, vnuerit ante eius vacationem etiam in mense reseruato, vnio debet effectum sortiri. ibid. 45
 Cardinalis Episcopus habens indultum potest ante eius vacationem vnire seminatio beneficium, quod obtinet familiaris Papæ defuncti. ibid. 46
 Beneficia prima vacatura per resignationem simplicem, non autem per conditionem in fauorem certæ personæ, vnire potest Episcopus. ibid. 47
 Episcopus an possit auctoritate ordinaria vniones beneficiorum seminatio factas dissoluere. 214.2.52
 Vnio alicuius partis fructuum parochialium est prohibita. 292.1.2
 Parochialis Ecclesia vniri non potest Capitulo Cathedralis etiam ob tenuitatem Canonicatum. ibid. 3
 Habet locum quando verè est Ecclesia parochialis. ibid. 4
 Parochiales monasterijs non vnientur. ibid. 9
 Parochiales habitu tantum possunt monasterijs vniri. ibid. 10
 Vniones parochialium, quæ sunt pro fundatione, dotatione Collegiorum, &c. saluantur. ibid. 11
 Consensus Capituli potest post vnionem interuenire. 295.1.10
 Consensus tacitus Capituli in vnione faciendâ sufficit. ibid. 11
 Dignitates non possunt vniri. 295.2.12
 Episcopo non licet vnire beneficia Capellanijs, quæ habent redditus tenues. ibid. 13
 Beneficia viuientium vniri possunt, sine tamen præiudicio obtrinentium. ibid. 14
 Vniones de beneficijs reseruata validæ sunt si modo fuerint factæ ante ipsorum vacationem. ibid. 15
 Vnio debet fieri singulis præbendis distributiue, non autem men-

Index Rerum.

- Menſa.** ibid. 17
Præbendis ſingulis ſingula beneficia vñiri debent, non omnibus ſimul iudiſtinctè vnum. ibid. 18
Vñiones fieri poſſunt in diſtributionibus quotidianis vbi illa tenues ſunt. ibid. 19
Habet locum in ſuppreſſionibus tantum perpetuis. ibid. 20
Vnio de beneficio iuriſpatronatus facta non valet. ibid. 22
Vide Episcopatus.
Vñiones beneficiorum à 40. annis citra factæ ab Epifcopo examinentur. ſeſſ. 25. cap. 9. 406
Vñia Parochiæ ab Ordinario reuideantur, & nullo pacto vniantur cum Monafterijs, Hoſpitalibus, Abbatijſ, præbendis Eccleſiæ Cathedralis, &c. ſeſſ. 24. cap. 13. 291
Vñuerſitates, munificentia Principum inſtituantur, vel reſtaurentur. ſeſſ. 5. cap. 1. de reform. 12
Vñuerſitates ſtudioſorum nonnullæ ſtatuto ſe adſtrinxerunt deſcendendi opinionem piam immaculatæ Virginis in ſuo conceptu. 10. 2. 14
Vñuerſitatum gubernatores, Viſitatores, Reformatores curè, vt recipiant Concilium, & Magiſtri doceant, quæ Catholicæ fidei ſunt, & ad id ſingulis annis ſolemni iuramento ſe obligent. ſeſſ. 25. cap. 2. 307
Vide Episcopatus, Conſervatoria.
Voluntas. Epifcopus poteſt in alio loco teſtatoris exequi voluntatem, quando Eccleſia, ad cuius fauorem illa emanauit, negligens eſt. 157. 2. 8
Epifcopus poteſt commutare deſunctorum voluntates, ſi vrgeat aliunde neceſſitas commutandi, neque adiri poteſt Papa. ibid. 9
Cardinales, Abbates, Vicarius Epifcopi, Capitulum Sede vacante an poſſint commutare. ibid. 10
Votum. Seminarij deputati habent votum conſultiuum. 212. 1. 5
Votum deciſiuum in Synodo diœceſana habet ſolus Epifcopus. 254. 2. 29
Votare ſecreto maiorem libertatem ad vocandum habet. 350. 1. 3
Vota an ſufficiant quòd ſint ſecreta, abſque alia forma. 321. 2. 18
Vox. Canonicus non Subdiaconus nec vocem conſultiuam in electionibus, & in Synodo habet. 154. 1. 2
Procedit in Canonicis habentibus vocem ratione canonici. ibid. 3
Canonicus in ſacris non conſtitutus vocem in Capitulo aliquo pacto acquirere, ſeu præſcribere non poteſt. ibid. 4
Canonicus in Collegiata, niſi ſit in ſacris, vocem in Capitulo non habet. ibid. 5
Canonicus ſupranumerarius an habeat vocem in Capitulo. ibid. 7
Præſato Eccleſiæ Collegiata etiam ſi ſacris Ordinibus careat, præſidentia, ac vox in Capitulo competit. ibid. 9
Decanis, ſeu Archidiaconis primis dignitatibus non licet dare vocem in Capitulo, licet in eo proponere valeant. ibid. 2. 10
Diſpenſatus in Capitulo in ætate ad obtinendum Canoniatum in Cathedrali vocem in Capitulo habet. ibid. 11
Præbendas duas in eadem Eccleſia obtinens voces in Capitulo habere debet. ibid. 12
Canonicus ex Ordine Subdiaconatus ſuſcepto ante legitimam ætatem vocem in Capitulo non habet. ibid. 13
Vox ſimpliciter & abſolute de actiua intelligitur. ibid. 14
Vox actiua & paſſiua priuatus quomodo intelligatur. 334. 1. 32
Vſus legatus quando non poteſt adimpleri, Epifcopus conuertit in alium pium vſum. 150. 1. 4
Vtilitas euidens Eccleſiæ, vel Reipubl. excuſat à reſidentia. 173. 2. 10

Coll. Soc. Jesu. Paderb ex donatione J. M. Ferdinandi. 1664

FINIS RERVM INDICIS.

